

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

October 1884

Hon. W. C. Fallot

Chas. C. Chubb
Ch. Chubb
Reford

Before

30-2

76-4

Charles

Charles

2987

2.

Black

~~Chak~~

P. VIRGILII MARONIS

OPERA,

LOCIS PARALLELIS

EX

ANTIQUIS SCRIPTORIBUS

ET

ANNOTATIONUM DELECTU

ILLUSTRATA

IN USUM JUVENTUTIS.

ACCEDUNT

TABULÆ GEOGRAPHICÆ

ET

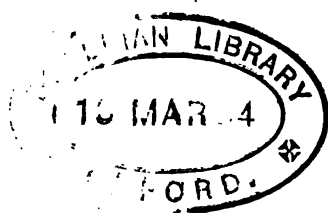
INDEX MAITTAIRIANUS.

OXONII,

E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO.

MDCCCXX.

4984. e. 2.

LECTORI.

PEREXIGUÆ præfationis eget, quæ tibi a nobis in manus traditur, P. Virgilii Operum Editio. Neque enim ad doctrinæ ostentationem adornavimus eam, neque alio quovis consilio quam ut Tironum et Juventutis Academicæ usui rectissime inserviret. Itaque in eum finem unice instituta sunt omnia; libri ipsius moles, forma sub qua impressus est, et interpretationis subsidia.

Quod ad Annotationes attinet, ex maxima parte eæ vel e Cl. Heynii in Virgilium Commentariis desumptæ sunt, vel ad ejus mentem suffectæ. Nonnulla etiam aliunde, licet parce, congesimus; in iis tamen non immorati, quæ pueris etiam Lexicorum ope indagari impromptu est. Quæ e Scriptoribus Antiquis ad Virgilii illustrationem attulimus, in hac Editione non indicata tantummodo, sed integre plerumque exscripta sunt.

Operi ipsi præmisimus, quæ ex Vita Virgilii, a Cl. Heynio per annos digesta, in Tironum gratiam excerpere visum est. Et Tabulas etiam Geographicas interjecimus, ex quibus urbium et regionum situs, quæ a Virgilio memorantur, facile quisque pro se intelliget.

Qui

Qui denique ad calcem subjicitur Index, Maittairianus est, ab Optimo Glandorfio in Heynii usum jam olim concinnatus; quem tamen nonnihil locupletiolem dedimus.

VIRGILII VITA.

ANNO
U. C.

684. ANTE Christum natum 70. Id. Octobr. Virgilius Andibus, agri Mantuani vico, nascitur.

689. Q. Horatius nascitur.

691. C. Octavius nascitur.

705. Catullus obiit. Tibullus nascitur.

710. a C. N. 44. Id. Martiis Julius Cæsar occiditur. C. Octavius, Cæsaris hæres institutus, Apollonia Romam rediit.

711. Ludi in Jul. Cæsaris honorem habiti. v. Ecl. ix. 47.

Ovidius et Propertius nascuntur.

Bellum Mutinense.

v. Cal. Decemb. M. Lepidus, M. Antonius, et C. Cæsar Octavianus sub Triumvirorum nomine Remp. occupant.

v. Id. Decemb. Cicero occiditur, annos 64. natus.

Asinius Pollio Galliæ Cisalpinæ (adeoque agro Mantuano) ab Antonio præfectus est.

712. Cal. Januar. D. Julii Cæsaris ἀποθνήσκουσιν solenniter instituta est: a quo tempore Octavianus *Divi Filius* dictus. (v. *Æn.* vi. 793.)

Anno fere exeunte, pugnatur ad Philippos. Cæsare in Italiam redeunte, agrorum municipalium inter veteranos distributio facta est: unde ingentes per Italiam turbæ. Calamitas ista etiam ad Mantuanos et Virgilium pervenit.

Sequente anno Virgilius Romam profectus est, et Cæsari commendatus, agros suos recepit. v. Ecl. i. et ix

714. Pollione Consule, Cæsar Scriboniam uxorem duxit; et sequente anno filiam suscepit ex ea Juliam. Huc spectare videtur Ecloga quarta.

Pax Brundusina. Octavia, Cæsaris soror (cujus maritus

VIRGILII VITA.

U. C.

C. Claud. Marcellus nuper obierat) M. Antonio in matrimonium data est.

715. Pollio de Parthinis (Illyrici pop.) triumphat. v. Ecl. viii. 7.

717. V. ad Geo. i. 505.—M. Agrippa, Consul, cum exercitu Rhenum trajecit, (cf. Ecl. x. 46. seqq.) e Romanis post Julium Cæsarem primus.—Eodem anno portus Julius ab Agrippa factus est, lacu Averno et Lucrino cum mari commissis. v. Geo. ii. 161.

718. Sextus Pompeius pugna navali victus, et Lepidus in dedicationem receptus.

723. Pugna apud Actium, iv. Non. Septemb. (v. Æn. viii. 675. seqq.)

724. Cæsar, Alexandria potitus, per Syriam in Asiam provinciam profectus est, et hiberna ibi agens, subditorum omnia negotia et Parthica composuit, filio Phraatis obside accepto. Huc referenda sunt Geo. ii. 171. seq. Geo. iii. 26. seqq. Geo. iv. 559. seqq. Sunt tamen qui istum Georgicorum Epilogum Maroni abjudicant.

M. Crassus Dacos aliosque ad Danubium populos represit. cf. G. ii. 497.

725. Cæsar, trinis diebus de Macedonia, Dalmatia, et Ægypto triumphavit, (v. Æn. viii. 714. seqq.) et divinis honoribus jam coli cœpit.

Decreto senatus templum Jani clausum est; usque ad an. 727. cf. Æn. i. 294.

Ad hunc annum pertinet Cæsaris de imperio deponendo cum Mæcenate et Agrippa habita cōsultatio.

726. Apollinis in Palatio templum cum bibliotheca Cæsar dedicavit. Ludos Actiacos quinquennales instituit. cf. Æn. iii. 280.

727. ' Cæsar, ex ante diem xvi. Cal. Feb. sententia L. Munatii ' Planci, a senatu cæterisque civibus *Augustus* appellatus ' est; septimum ipso et M. Vipsanio Agrippa tertium ' Coss.' Censorin. c. 22. (v. Æn. vi. 793.)

Bello in Britannos parato sed mox seposito, Cæsar ab Urbe in Gallias et Hispanias proficiscitur.—Messala de Gallia triumphat.

VIRGILII VITA.

U. C.

728. Apuleius de Hispania triumphat.

729. Expeditio Augusti in Cantabros.

Ælius Gallus exercitum ex Ægypto in Arabiam Felicem ducit. (cf. *Æn.* vii. 605.)

730. Templum Jani clausum, Augusto ex Hispania reduce.

731. M. Marcellus (Octaviæ et C. Cl. Marcelli filius) obiit. v. *Æn.* vi. 870.

Augustus captivos et signa militaria, Crassi et Antonii cladibus amissa, a Parthis reposcit. v. *Æn.* vii. 606. Res tamen non perfecta est ante ann. U. C. 734.

732. C. Petronius, Ægypti præfectus, Æthiopiam præsidiis occupat. v. *Æn.* vi. 796.

733. Augustus Siciliam profectus, inde in Græciam transmisit: in Samo hiemavit.

734. Augustus in Asiam et Syriam perrexit, ibique omnia constituit. Iterum in Samo hiberna agens, pacem cum Indis fœdere confirmavit.

Hoc anno Garamantes victi sunt, quod poeta tanquam in vaticinio ominatur, *Æn.* vi. 795.

735. a. C. N. 19. xix. Cal. Septemb. celebrantur Eleusinia, quibus Augustus initiatus est.

‘Virgilius, anno 52do, ut ultimam manum Æneidi imponeret, statuit in Græciam et Asiam decedere, triennioque continuo omnem operam limationi dare, ut reliqua vita tantum philosophiæ vacaret. Sed cum, ingressus iter, Athenis occurrisset Augusto ab Oriente Romam revertenti, una cum Cæsare redire statuit. At cum Megara, vicinum Athenis oppidum, visendi gratia peteret, languorem nactus est: quem non intermissa navigatio auxit, ita ut gravior indies, tandem Brundisium (al. Tarentum) adventarit, ubi diebus paucis obiit x. Cal. Octob. C. Sentio Saturnino, Q. Lucretio Vespillone Coss.’ Donatus in Vit. Virgilii.

Narrat idem, ossa Virgilii Neapolin, prout ipse voluerat, translata esse, et ibi in via Puteolana sepulta: ubi sepulcrum ejus etiam hodie monstrari notum est.

VIRGILII VITA.

Ab eodem Donato traditur, Virgilium *Æneida* suam t
quam imperfectum opus comburere voluisse, dei
vero * Vario et † Tuccæ legasse, qui eam, iubente A
gusto, emendarunt sub ea lege, ut nihil adderent.

* *L. Varius*] Hor. i. Sat. 10.—
Forte epos acer, Ut nemo, *Varius* ducit:
molle atque facetum Virgilio annuerunt
gaudentes rure Camoenæ.

Porro, 'ex Varii notissimo Augusti
' Panegyrico' petiti sunt versus isti, quos
Horatius adhibuit i Epist. xvi. 27, 28.
(*Tene magis saluum &c.*) cf. Vet. Schol.
ad locum. Quin alios Varii versus, ex
Macrobio citatos, infra invenias: scilicet

ad Ecl. viii. 85. ad G. ii. 506. ad G.
117. denique ad *Æn.* vi. 621. Qu
autem fragmenta ista Varii *de Mork*
bro adscripta sint, non liquet.

† *Plotius Tucca*, etiam ex Hora
notus; præsertim ex Itinere Brunda
no, i Sat. v. 40.—*Plotius* et *Varius* i
nuessam *Virgilius*que Occurrunt; anim
quales neque candidiores Terra tulit, a
que quis me sit devinctior alter.

Condor Sculpt.

P. VIRGILII MARONIS

BUCOLICA.

TITYRUS. ECL. I.

MELIBŒUS. TITYRUS.

- T**ITYRE, tu patulæ recubans sub tegmine fagi.
Silvestrem tenui Musam meditaris avena :
Nos patriæ fines et dulcia linquimus arva ;
Nos patriam fugimus : tu, Tityre, lentus in umbra
5 Formosam resonare doces Amaryllida silvas.
TI. O Melibœe, deus nobis hæc otia fecit.
Namque erit ille mihi semper deus : illius aram
Sæpe tener nostris ab ovilibus imbuet agnus.
Ille meas errare boves, ut cernis, et ipsum
10 Ludere, quæ vellem, calamo permisit agresti.
MÆ. Non equidem invideo : miror magis. undique totis
Usque adeo turbatur agris. en ipse capellas
Protenus æger ago : hanc etiam vix, Tityre, duco :
Hic inter densas corulos modo namque gemellos,
15 Spem gregis, ah ! silice in nuda connixa relinquit.
Sæpe malum hoc nobis, si mens non læva fuisset,
De cælo tactas memini prædicere quercus :
[Sæpe sinistra cava prædixit ab ilice cornix.]
Sed tamen, iste deus qui sit, da, Tityre, nobis.
20 **T**I. Urbem, quam dicunt Romam, Melibœe, putavi
Stultus ego huic nostræ similem, quo sæpe solemus
Pastores ovium teneros depellere foetus.
Sic canibus catulos similes, sic matribus hædos
Noram : sic parvis componere magna solebam.

Anno ante Christ. 42, Virgilii ætat.
29, post prælium Philippensæ Augustus
Cremonesium aliorumque partibus Cas-
sianis faventium agros militibus suis as-
signavit, (Appian. Civ. v. et Dio xlviii.)
qui et Mantuanam finitimam, Virgilii pa-
triam, diripuerunt. Virgilio tamen agros
suo Augusti jussu restitutos esse tradi-

tum est. Adeo in Ecloga hac poëtæ for-
tunam Tityrus, cæterorum Mantuano-
rum Melibœus exprimere videtur.

3. *Patriæ*] Hom. Od. i. 34. *ὡς οἱ ἐν
γλυνίῳ ἦς πατρίδα.*

7. *Deus*] Lucretius : Deus ille fuit,
Deus, inclute Memmi.

- 25 Verum hæc tantum alias inter caput extulit urbes,
Quantum lenta solent inter viburna cupressi.
MÆ. Et quæ tanta fuit Romam tibi caussa videndi ?
Tī. Libertas : quæ, sera, tamen respexit inertem ;
Candidior postquam tondenti barba cadebat :
- 30 Respexit tamen, et longo post tempore venit,
Postquam nos Amaryllis habet, Galatea reliquit.
Namque (fatebor enim) dum me Galatea tenebat,
Nec spes libertatis erat, nec cura peculī :
Quamvis multa meis exiret victima sæptis,
- 35 Pinguis et ingrata premeretur caseus urbi,
Non unquam gravis ære domum mihi dextra redibat.
MÆ. Mirabar, quid mœsta Deos, Amarylli, vocares :
Cui pendere sua patereris in arbore poma.
Tityrus hinc aberat. ipsæ te, Tityre, pinus,
- 40 Ipsi te fontes, ipsa hæc arbusta vocabant.
Tī. Quid facerem ? neque servitio me exire licebat,
Nec tam præsentibus alibi cognoscere divos.
Hic illum vidi juvenem, Melibœæ, quotannis
Bis senos cui nostra dies altaria fumant.
- 45 Hic mihi responsum primus dedit ille petenti :
"Pascite, ut ante, boves, pueri : submittite tauros."
MÆ. Fortunate senex, ergo tua rura manebunt !
Et tibi magna satis ! quamvis lapis omnia nudus,
Limosoque palus obducatur pascua juncos :
- 50 Non insueta graves tentabunt pabula foetas :
Nec mala vicini pecoris contagia lædent !
Fortunate senex, hic inter flumina nota,
Et fontes sacros, frigus captabis opacum.
Hinc, tibi quæ semper vicino ab limite sæpes
- 55 Hyblæis apibus florem depasta salicti,
Sæpe levi somnum suadebit inire susurro.
Hinc alta sub rupe canet frondator ad auras.
Nec tamen interea raucæ, tua cura, palumbes,
Nec gemere aëria cessabit turtur ab ulmo.
- 60 Tī. Ante leves ergo pascentur in æthere cervi,
Et fretæ destituent nudos in litore pisces :
Ante, pererratis amborum finibus, exsul
Aut Ararim Parthus bibet, aut Germania Tigrim,
Quam nostro illius labatur pectore vultus.
- 65 MÆ. At nos hinc alii sitientes ibimus Afros :
Pars Scythiam, et rapidum Cretæ veniemus Oaxem,

43. *Juvenem*] Octavianus annum circiter 21um jam agebat.

54. *Hinc tibi*] Theocr. i. 'Ὀδὲ καλὴν βασιλεύοντι ποτὶ σμάνεσσι μέλισσαι "Εν δ' Ἰδαίῳ ψυχρῷ πρᾶται δύν' ται δ' ἐπὶ δειδρωτῶν

"Ορειχμὶ λαλαγῶντι.

59. *Gemere turtur*] Theocr. Ἰονίᾳ ἐργαζομένη.

66 *Oaxes* flumen Cretæ vix alibi memoratur : *Oaxus*, vel *Ozus*, urbs Cretæ

- Et penitus toto divisos orbe Britannos.
 En unquam patrios longo post tempore fines,
 Pauperis et tuguri congestum cespitem culmen,
 70 Post aliquot, *mea* regna videns, mirabor aristas?
 Impius hæc tam culta novalia miles habebit?
 Barbarus has segetes? en quo discordia cives
 Produxit miseros! en quis consecvimus agros!
 Inserere nunc, Melibœe, puros, pone ordine vites.
 75 Ite meæ, felix quondam pecus, ite capellæ.
 Non ego vos posthac, viridi projectus in antro,
 Dumosa pendere procul de rupe videbo:
 Carmina nulla canam: non, me pascente, capellæ,
 Florentem cytisum, et salices carpetis amaras.
 80 **TI.** Hic tamen hanc mecum poteras requiescere noctem
 Fronde super viridi: sunt nobis mitia poma,
 Castanæ molles, et pressi copia lactis.
 Et jam summa procul villarum culmina fumant,
 Majoresque cadunt altis de montibus umbræ,

ALEXIS. ECL. II.

- FORMOSUM** pastor Corydon ardebat Alexim,
 Delicias domini: nec, quid speraret, habebat.
 Tantum inter densas, umbrosa cacumina, fagos
 Assidue veniebat. Tbi hæc incondita solus
 5 Montibus et sylvis studio jactabat inani.
 O crudelis Alexi, nihil mea carmina curas?
 Nil nostri miserere? mori me denique coges.
 Nunc etiam pecudes umbras et frigora captant:
 Nunc virides etiam occultant spineta lacertos:
 10 Thestylis et rapido fassis messoribus æstu
 Allia serpyllumque herbas contundit olentes.
 At mecum rancis, tua dum vestigia lustrō,
 Sole sub ardenti resonant arbusta cicadis.
 Nonne fuit satius, tristes Amaryllidis iras,
 15 Atque superba pati fastidia? nonne Menalcan?
 Quamvis ille niger, quamvis tu candidus esses.
 O formose puer, nimium ne crede colori:
 Alba ligustra cadunt, vaccinia nigra leguntur.
 Despectus tibi sum, nec qui sim, quæris, Alexi:
 20 Quam dives pecoris, nivei quam lactis abundans.

mēs nota. Herodot. — Γαίης Οίαξίδος (Ζεύς). Apollon.

Pierique ex Theocrit. iii. xi. et xxiii.

1. *Formosum pastor*] Theocr. *xy*.
 'Αντ' ἐνι πολέφιλτος ἀσπνίος ἤρατ' ἰφάβω,

Τὰν μορφὴν ἀγαθὴν, τὸν δὲ τρέπον οὐκ ἴδ' ἰμοίω, Μίω τὸν φίλοντα. π. τ. λ.

9. *Nunc virides*] Theocr. 'Αρίνα δὲ καὶ σαῦρος ἐφ' αἰμασιῶσι καθύδω.

20. *Quam dives*] Theocr. *iv*. 'Αλλ'

- Mille mææ Siculis errant in montibus agnæ :
 Lac mihi non æstate novum, non frigore desit.
 Canto, quæ solitus, si quando armenta vocabat,
 Amphion Dircæus in Actæo Aracyntho.
- 25 Nec sum adeo informis : nuper me in litore vidi,
 Quum placidum ventis staret mare ; non ego Daphnim
 Judice te metuam, si numquam fallat imago.
 O tantum libeat mecum tibi sordida rura,
 Atque humiles habitare casas, et figere cervos,
- 30 Hædorumque gregem viridi compellere hibiaco !
 Mecum una in silvis imitabere Pana canendo.
 Pan primus calamos cera conjungere plures
 Instituit ; Pan curat oves, oviumque magistros.
 Nec te pœniteat calamo trivisse labellum.
- 35 Hæc eadem ut sciret, quid non faciebat Amyntas ?
 Est mihi disparibus septem compacta cicutis
 Fistula, Damœtas dono mihi quam dedit olim :
 Et dixit moriens : “ Te nunc habet ista secundum.”
 Dixit Damœtas : invidit stultus Amyntas.
- 40 Præterea duo, nec tuta mihi valle reperti,
 Capreoli, sparsis etiam nunc pellibus albo,
 Bina die siccant ovis ubera : quos tibi servo.
 Jam pridem a me illos abducere Thestylis orat :
 Et faciet : quoniam sordent tibi munera nostra.
- 45 Huo ades, o formose puer : tibi lilia plenis
 Ecce ferunt Nymphæ calathis : tibi candida Naïs,
 Pallentes violas et summa papavera carpens,
 Narcissum et florem jungit bene olentis anethi :
 Tum, casia atque aliis intexens suavis herbis,
- 50 Mollia luteola pingit vaccinia caltha.
 Ipse ego cana legam tenera lanūgine mala,
 Castaneasque nuces, mea quas Amaryllis amabat.
 Addam cerea pruna : honos erit huic quoque pomo.
 Et vos, o lauri, carpam, et te, proxima myrte :
- 55 Sic positæ quoniam suaves miscetis odores.

ἀντί, τοῦτοις ἰὼν, βοτὰ χίλις βόσκη, κἄν
 τοῦτοις τὸ πρῶτον ἀμειλίγῳ γάλα πίνω
 τῆς δ' οὐ λείπῃ μ' ὅτ' ἐν ἱερῷ, ὅτ' ἐν
 ὀρέσιν, οὐ χυμῶντος ἀκρῶς τῶν τοῦ δ' ὀρεῶν
 χθὲς αἰεὶ. Σχεῖν δ' ὡς ὅττις ἐκείνῳ
 οὐδὲ κοιλώσῃ.

24. *Actæo*] Ἀκταῖον. ὁ ὄρος ἢ ἀκρο-
 δὴν ἢ παραθαλάσσιον. V. G. iv. 463. et Æn.
 v. 613. *Aracynthus* mons Ætolie. Stra-
 bo. cf. Propert. iii. 14 ; Prata cruentan-
 tur Zethi, victorque capebat Pæana Am-
 phion rupe, Aracynthé, tua.

25. *Nec sum adeo informis*] Theocr.
 ε'. Καὶ γὰρ ἐν οὐδ' ἵδεις ἔχῃ παρὲν, ὡς μὴ

λίγῃ. Ἡ γὰρ πρὶν ἐς πόντον ἐκβλεπῶν,
 (ἥς δὲ γαλάσσῃ) καὶ παλὰ μὲν τὰ γένεα. π.
 ε. λ.

28. *O tantum libeat mecum*] Theocr.
 ια'. Παρμαίνῳ δ' Ἰδίῳ ἐν ἱερῷ ἄμα, καὶ
 γὰρ ἀμειλίγῳ, καὶ τῇ τοῦ πᾶσι. π. ε. λ.

32. *Pan primus calamos cera*] Euri-
 pid. Σχεῖν δ' ἐκείνῳ Κάλανος οὐρείου
 Πανός.

40. *Præterea duo*] Theocr. γ'. Ἡ μὲν
 τοῦ λιπαροῦ ἰδοματίου αἶγα θηλάσσω. Τῶν
 μὲ καὶ ἡ Μιρμιωνος Ἐρεβανίς ἡ μελανόχροτος
 Λίτῳ καὶ ὡσαῦτα, ἰσὶ τὸ μὴ ἰδοματίου
 στή.

- Rusticus es, Corydon; nec munera curat Alexis:
 Nec, si muneribus certes, concedat Iollas.
 Heu, heu, quid volui misero mihi? floribus austrum
 Perditus, et liquidis immisi fontibus apros.
 60 Quem fugis, ah demens! habitarunt Dî quoque sylvas,
 Dardaniusque Paris. Pallas, quas condidit, arces
 Ipsa colat: nobis placeant ante omnia silvæ.
 Torva læna lupum sequitur: lupus ipse capellam:
 Florentem cytisum sequitur lasciva capella:
 65 Te Corydon, o Alexi. trahit sua quemque voluptas.
 Adspice, aratra jugo referunt suspensa juvenci,
 Et sol crescentes decedens duplicat umbras:
 Me tamen urit amor: quis enim modus adsit amori?
 Ah, Corydon, Corydon, quæ te dementia cepit!
 70 Semiputata tibi frondosa vitis in ulmo est.
 Quin tu aliquid saltem, potius quorum indiget usus,
 Viminibus mollique paras detexere junco.
 Invenies alium, si te hic fastidit, Alexin.

56. 60. *Rusticus es*] Theocr. α'. —
 'Α δ' ὀρεσὶ κά' οὐκ ἠφίλαται, 'Αλλ', ἐνὶ βουκό-
 λῳ ἱερῷ, παρὶδραμι· α' ὅσους' ἀκούει, 'Ως
 καλὸς Δάμωτος ἐν ἄγρῳσι πύργῳ ἱλαύνει· Οὐκ
 γὰρ δ' ἐνὶ Κότρῳ ἐσ' ἀνέρι μάταιο βόσκη.
 α. γ. λ.

61. *Pallas πολέμοχος*. Pind. Ἀρχιόντι-
 α. Eschyl.

63. *Torva læna*] Theocr. ι'. 'Α αἰξ
 τὸ πότισσι, ὁ λάκκος τὰς αἰγὰς δύναι, 'Α γί-

ρατος τῶρετρον' ἰγὰ δ' ἐνὶ τῇ μαράνῃ.

66. Odyss. ι'. 58. βούλυνόςδε de tem-
 pore pomeridiano.

69. *Ah, Corydon, Corydon*] Theocr.
 ια'. 'Ω Κύνωνψ, Κύνωνψ, πῶ τὰς φρίδας
 ἱππεύουσας; ἄϊν' ἰνὸν ταλάρωσι τι πλί-
 ναις, καὶ πολλὰν ἀμύσας ταῖς ἄρῃσι φρίξας,
 τάχα καὶ πολλὸν μᾶλλον ἔχεις ἰόν. Τὰς πα-
 ρίσσας ἡμιλγας εἰ τὸν φεύγοντα δύναις; Εὐ-
 ρέως Γαλάττας ἴσως καὶ πολλοὶς ἄλλαν.

PALÆMON. ECL. III.

MENALCAS. DAMCETAS. PALÆMON.

- D**IC mihi, Damœta, cujum pecus? an Melibœi?
 DA. Non; verum Ægonis: nuper mihi tradidit Ægon.
 ME. Infelix o semper oves pecus! ipse Næeram
 Dum fovet, ac, ne me sibi præferat illa, veretur,
 5 Hic alienus oves custos bis mulget in hora:
 Et succus pecori, et lac subducitur agnis.
 DA. Parcius ista viris tamen objicienda memento.
 Novimus et qui te, transversa tuentibus hircis:
 Et quo, sed faciles Nymphæ risere, sacello.
 10 ME. Tum, credo, quum me arbustum videre Miconis,
 Atque mala vites incidere falce novellas.

Ex Theocr. Idyll. iv. et v. ecloga hæc
 pene conversa est.

1. *Dic mihi*] Theocr. γ. B. Εἰπέ μοι, ὦ
 Δαμόν, τίνας αἱ βόες; δ' ἢ με Φιλόνει; K.

Οὐκ, ἀλλ' Ἀἴγωνος. βόσκων δέ μοι αὐτὰς Παι-
 νον. B. 'Η πᾶσι ψι κρέβλαι τὰ ποιόντινα
 πᾶσας ἡμιλγας;

- DA. Aut hīc ad veteres fagos, quum Daphnidis arcum
Fregisti et calamos : quæ tu, perverse Menalca,
Et, quum vidisti puero donata, dolebas ;
- 15 Et, si non aliqua nocuisses, mortuus esses.
ME. Quid domini faciant, audent quum talia fures ?
Non ego te vidi Damonis, pessime, caprum
Excipere insidiis, multum latrante lycisca ?
Et, quum clamarem, “ Quo nunc se proripit ille ?
20 “ Tityre, coge pecus ; ” tu post carecta latebas.
DA. An mihi cantando victus non redderet ille,
Quem mea carminibus meruisset fistula, caprum ?
Si nescis, meus ille caper fuit : et mihi Damon
Ipse fatebatur ; sed reddere posse negabat.
- 25 ME. Cantando tu illum ? aut unquam tibi fistula cera
Juncta fuit ? non tu in triviis, indocte, solebas
Stridenti miserum stipulā disperdere carmen ?
DA. Vis ergo, inter nos, quid possit uterque, vicissim
Experiamur ? ego hanc vitulam (ne forte recuses,
30 Bis venit ad mulctram, binos alit ubere foetus)
Depono : tu dic, mecum quo pignore certes.
ME. De grege non ausim quidquam deponere tecum :
Est mihi namque domi pater ; est injusta noverca :
Bisque die numerant ambo pecus, alter et hædos.
- 35 Verum, id quod multo tute ipse fatebere majus,
(Insanire libet quoniam tibi) pocula ponam
Fagina, cælatum divini opus Alcimedontis :
Lenta quibus torno facili superaddita vitis
Diffusos hedera vestit pallente corymbos.
- 40 In medio duo signa, Conon : et quis fuit alter,
Descripsit radio totum qui gentibus orbem ;

13. *Quæ tu*] Theocr. ε'. Τὸ Κρονίλος
μου ἴδαν·—τὸ δ', ὁ παῖς, καὶ τὸν ἱσάκειν
Βασσιάνην, καὶ τὴν μετὰ λουθία γυμνὸν ἰθι-
νας.

25. *Aut unquam tibi*] Theocr. ε'. Τὰν
αἰῶνα σύριγγα ; τὸ γὰρ σῖνα, δῶλε Συ-
βάρετα, Ἐκκῆου σύριγγα ; εἰ δ' ; εὐαὶ ἐν
Κορίθῳ Ἀρσίου τοὺ καλῆμας αὐλὸν πασπίν-
δι ἔχοντι ;

Fistula cera juncta] Æschyl. Κηρί-
πλαστοὶ δῖναξ.

28. *Vis ergo*] Theocr. η'. Μ. Χρήδους
δὲ ἰσάκειν, χρήδους παρὰθῆναι ἔειπεν ;—Δ.
Μίσχους ἰγὼ θηῶν· τὸ δὲ τίς γ' ἰσμάτορα
ἄνθρωπος. Μ. Ὁ θηῶν σῖνα ἄνθρωπος, ἴσκι χαλ-
αῖς θ' ὁ παῖς μου Σ' ἄ μάλιστα· τὰ δὲ μῦλα
πολλώτερον ἂν ἀντ' ἀντρίπτει.

30. *Bis venis*] Theocr. α'.—Α, δὲ
ἔχου ἱρίφας, ποταμίζονται ἰς δύο πύλλας.

38. 45. *Lenta quibus*] Theocr. α'.—
Τῇ περὶ μὲν χύλην μαρτύρεται ὁ γένος κισσός,

Κισσὸς ἰλιχέων κισσοεισμένος· ἂ δὲ παρ' αὐ-
τὸν Κασσὴ ἰλὶξ εἰλιῦται ἀγαλλομένη προ-
κίοντι. Ἐνταῦθα δὲ γυνὴ, τὴ θῶν δαΐδαλμα,
τίτυνται, — Παντῶ δ' ἀμφὶ λίνας περι-
σίσταται ὕγρὸς ἄνακτος, — Οὐδ' ἴσκι σὺν
χύλῳ ἰμὸν ὄρνυ, ἄλλ' ἴσκι αὐτῶν Ἀχρε-
στοι.

40. *Conon*, Samius, cujus mentionem
facit Archimedes, ὅς καὶ φίλου τοῦ ἀδελφοῦ
γινώσκου, καὶ ἰς τοῖς μαθήμασι θαυμαστοῦ
ἐπὶ. De eodem Conone Catull. Omnia
qui magni despexit lumina mundi, Quæ
stellarum ortus comperit atque obitus ;
Flammeus ut rapidi Solis nitor obeca-
retur, Ut cedant certis sidera temporibus.—

Et quis fuit alter.] Forsitan poeta
Aratus, qui astronomiam ad usum agri-
colarum deduxit. Alii vero ad Archime-
dem, alii ad Hesiodum, alii ad Eudoxum
referunt.

Tempora quæ messor, quæ curvus arator haberet?
Necdum illis labra admovi, sed condita servo.

DA. Et nobis idem Alcimedon duo pocula fecit:

- 45 Et molli circum est ansas amplexus acantho:
Orpheaue in medio posuit, silvasque sequentes.
Necdum illis labra admovi, sed condita servo.

Si ad vitulam spectas, nihil est quod pocula laudes.

ME. Numquam hodie effugies: veniam, quocumque vocâris.

- 50 Audiat hæc tantum, vel qui venit: ecce, Palæmon.
Efficiam, posthac ne quemquam voce lacessas.

DA. Quin age, si quid habes; in me mora non erit ulla:
Nec quemquam fugio: tantum, vicine Palæmon,
Sensibus hæc imis (res est non parva) reponas.

- 55 PA. Dicite: quandoquidem in molli consedimus herba.
Et nunc omnis ager, nunc omnis parturit arbos:
Nunc frondent silvæ: nunc formosissimus annus.
Incipe, Damoeta: tu deinde sequere, Menalca.
Alternis dicetis: amant alterna Camœnæ.

- 60 DA. Ab Jove principium Musæ: Jovis omnia plena:
Ille colit terras: illi mea carmina curæ.

ME. Et me Phœbus amat: Phœbo sua semper apud me
Munera sunt, lauri, et suave rubens hyacinthus.

DA. Malo me Galatea petit lasciva puella;

- 65 Et fugit ad salices, et se cupit ante videri.
ME. At mihi sese offert ultro, meus ignis, Amyntas:
Notior ut jam sit canibus non Delia nostris.

DA. Parta meæ Veneri sunt munera: namque notavi
Ipse locum, aëriæ quo congressere palumbes.

- 70 ME. Quod potui, puero silvestri ex arbore lecta
Aurea mala decem misi: cras altera mittam.

DA. O quoties, et quæ nobis Galatea locuta est!

45. *Acanthi*] ἰγὴς ἀκανθοῦ, Theocr. α'.

49. *Numquam hodie*] Nævius: Numquam hodie effugies, quin mea manu moriari. Fulv. Ursin. Ni tot veterum poetarum monumenta periissent, facile percipereamus, Virgilium interdum quidem integros eorum versus, interdum vero dimidiatos, modo etiam paulum immutatos verbis suis immiscuisse.

50. *Audiat hæc*] Theocr. ι'.—'Ἄλλὰ τίς ἄρ' ἐμὲ τίς κηρύττει;—'ὦ, ὦ ξύν, μὴ κεν ἐκαστος τῶνδε ἰδὼν ἄρ' ἔμεινεν γὰρ ἱερὸς ἀνὴρ ἐκείν' ἐκαστὸς ἰδὼν.

56. *Nunc omnis parturit*] Bion: Ἐλαί τε πάντα κόμην, πάντα γὰρ ἄλκιμον ἄλκιον βλάσσει.

59. *Alternis*] Π. α'. 604. Μουσῶν, αὐτὰρ ἀμειβόμενοι πρὸς ἀλλήλους.

60. *Ab Jove*] Aratus: 'Ἐν Διὶ κεχρῶμεθα τὸν ἀδίκον ἀνδρῶν ἰάμεν Ἀθήναι.

μυστα] δι' Διὸς πᾶσι μὲν ἔργων, Πᾶσι δ' ἀνθρώπων ἔργων, μυστὴ δὲ βίβλασσα, καὶ λιμένας. πάντες δὲ Διὶ περὶ ἑκάστην πάντας.

62. *Et me Phœbus amat*] Theocr. ι'. Α. Καὶ γὰρ ἐμὲ Ὀπίλλων φίλιον μέγαν καὶ καλὸν ἀνὴρ Κεῖν ἰγὼ βίβλασα. τὰ δὲ Κέρεια καὶ δὴ ἱερῶν.—Κ. Βάλλει καὶ μάλασι τὸν ἀνδρῶν ὁ Κλειάρχης, τὸς ἀλγὺς παρελθόντα καὶ ἀδὲς ἐκαστὸν ἀνδρῶν. Α. Κῆρι γὰρ ὁ Κρατίδης τὸν ἀμειβόμενον λέγεις πάντων ἑκαμῆς λυγρὰ δὲ τὰς ἀρχὰς εἰς ἴδμεν.—Κ. Κῆρι μὲν ὡς τὸ παρελθὼν αὐτὴν φάσκει, Ἐν τῷ ἀμειβόμενῳ καὶ ἑκάστῳ γὰρ ἱερῶν.

71. *Aurea mala decem*] Theocr. γ'. Ἐνδε σὺ κῆρα μάλα φέρει τῶνδε καλῶν, ὦ μ' ἱερίῳ καλῶν τῶν καὶ ἀφ' αὐτῶν ἄλλα σοὶ εἰσὶν.

Partem aliquam venti divûm referatis ad aures.

ME. Quid prodest, quod me ipse animo non spernis, Amynta;

75 Si, dum tu sectaris apros, ego retia servo?

DA. Phyllida mitte mihi: meus est natalis, Iolla:

Quum faciam vitula pro frugibus, ipse venito.

ME. Phyllida amo ante alias: nam me discedere flevit:

Et, "Longum formose vale, vale," inquit, "Iolla."

80 DA. Triste lupus stabulis, maturis frugibus imbres,

Arboribus venti, nobis Amaryllidis iræ.

ME. Dulce satis humor, depulsis arbutus hædis,

Lenta salix fæto pecori, mihi solus Amyntas.

DA. Pollio amat nostram, quamvis est rustica, Musam:

85 Pierides, vitulam lectori pascite vestro.

ME. Pollio et ipse facit nova carmina: pascite taurum,

Jam cornu petat, et pedibus qui spargat arenam.

DA. Qui te, Pollio, amat, veniat, quo te quoque gaudet.

Mella fluant illi, ferat et rubus asper amomum.

90 ME. Qui Bavium non odit, amet tua carmina, Mævi:

Atque idem jungat vulpes, et mulgeat hircos.

DA. Qui legitis flores et humi nascentia fraga,

Frigidus, o pueri, fugite hinc, latet anguis in herba.

ME. Parcite oves nimium procedere: non bene ripæ

95 Creditur: ipse aries etiam nunc vellera siccatur.

DA. Tityre, pascentes a flumine ~~reice~~ capellas:

Ipse, ubi tempus erit, omnes in fonte lavabo.

ME. Cogite oves, pueri: si lac præceperit æstus,

Ut nuper, frustra pressabimus ubera palmis.

100 DA. Heu, heu, quam pingui macer est mihi taurus in ervo!

Idem amor exitium pecori, pecorisque magistro.

ME. His certe neque amor caussa est: vix ossibus hærent.

Nescio quis teneros oculus mihi fascinat agnos.

DA. Dic, quibus in terris, et eris mihi magnus Apollo,

105 Tres pateat cœli spatium non amplius ulnas.

ME. Dic, quibus in terris inscripti nomina regum

Nascantur flores: et Phyllida solus habeto.

PA. Non nostrum inter vos tantas componere lites:

77. *Quum faciam*] Di facientes adjuvant. Varro. Sic *ῥίξιν* pro *sacrificare*. Homer. Od. c. 211.

80. *Triste lupus*] Theocr. α'. Δίδραμι μὴν χυμὸν φοβερὸν κακὸν, ὕδασι δ' αὐχμῶς, Ὀρυσσὶ δ' ὀσπλάγῃ, ἀργυρίῳ δὲ λίαν, Ἄνδρ' ἢ παρθενικῆς ἀπαλλὰς πόδες,

84. *C. Asinius Pollio*, vir Consularis, bonarum artium fautor, Cæsaris et Antonii gratia potens.

90. *Mævi*] Cf. Horat. Epod. 10.—*mulgeat hircos*] Sic de duobus inepte disputantibus Lucianus: *δουτὶ ὁ μὴν ὕριος*

τούτων τράγον ἀμύλγαν, ἢ δὲ αὐτῷ λόσκινον ὑποτίθιναι.

93. *Frigidus anguis*] Theocr. α'. Τὸν ψυχρὸν ἔφην. Cf. Ecl. viii. 71.

94. 97. *Parcite oves*] Theocr. ε'. Σιτῶ ἀπὸ τῆς κοτίου τοῦ μηνάδου. ἄλλ' ἵμμερθε—*Δίγεις ἱμαὶ θεοῦτι κερουχίδις* αὐρεὸν ὄμμα Πάρος ἰγὰ λουρῶ Συβαρίτιδος Ἰνδοῦ κρέαντος.

102. *Vix ossibus hærent*] Theocr. δ'. Τίνας μὴν δὴ τοὶ τῆς στέγης αὐτὰ λίλιωσται τῶσσίς.

106. *Inscripti flores*] Theocr. Ἄ γὰρ πτὰ ὀάκινθος.

- [Et vitula tu dignus, et hic : et quisquis amores]
 110 [Aut metuet dulces, aut experietur amaros.]
 Claudite jam rivos, pueri : sat prata biberunt.

POLLIO. ECL. IV.

- SICELIDES Musæ, paullo majora canamus;
 Non omnes arbusta juvant, humilesque myricæ.
 Si canimus silvas, silvæ sint Consule dignæ.
 Ultima Cumæi venit jam carminis ætas :
 5 Magnus ab integro seclorum nascitur ordo :
 Jam redit et Virgo : redeunt Saturnia regna :
 Jam nova progenies cælo demittitur alto.
 Tu modo nascenti puero, quo ferrea primum
 Desinet, ac toto surget gens aurea mundo,
 10 Casta fave Lucina : tuus jam regnat Apollo.
 Teque adeo, decus hoc ævi, te Consule, inibit,
 Pollio ; et incipient magni procedere menses.
 Te duce, si qua manent, sceleris vestigia nostri
 Irrita perpetua solvent formidine terras.
 15 Ille deûm vitam accipiet, divisque videbit
 Permixtos heroas, et ipse videbitur illis,
 Pacatumque reget patriis virtutibus orbem.
 At tibi prima, puer, nullo munuscula cultu,
 Errantes hederas passim cum baccare tellus,
 20 Mixtaque ridenti colocasia fundet acantho.
 Ipsæ lacte domum referent distenta capellæ
 Ubera : nec magnos metuent armenta leones.
 Ipsa tibi blandos fundent cunabula flores.
 Occidet et serpens, et fallax herba veneni
 25 Occidet : Assyrium vulgo nascetur amomum.
 At simul heroûm laudes et facta parentis
 Jam legere, et quæ sit poteris cognoscere virtus ;
 Molli paullatim flavescet campus arista,
 Incultisque rubens pendebit sentibus uva ;

109, 110. Hi duo vs. delendi sunt, Heynio iudice.

111. *Claudite jam rivos*] Cf. Geo. i. 106.

Ad nuptias Octaviani cum Scribonia Eclogam hanc nonnulli trahunt : quæ nuptiis factæ sunt ineunte anno U. C. 714. C. Asinio Pollione Cos.—Eodem anno pax Brundisina inter Octavianum et M. Antonium composita fuit.

1. *Sicelides*] V. ad Ecl. v. 1. et vi. 1.—*Omnes*] Cf. Æn. vi. 98.

6. *Virgo*] Hesiod. 'H ði τὴ νῆφθις ἰορὶ Δίῳ.—*Ferrea—auræ gens*] Hesiod.

Σιδήριον—χρῆσις γίνεσθαι μαθήματα ἀποδείκναι.

10. *Casta Lucina*] Menander : Αἱ νυτ-
 σκουσαι ἱεραιαὶ ἐν τῷ Ἀετρίῳ. Catull.
 Tu Lucina dolentibus Juno dicta puer-
 peris, Tu potens Trivia, et notho es
 Dicta lumine Luna.

Tuus regnat Apollo] Ultimum secu-
 lum Sibylla Solis esse memoravit. Ser-
 vius.

21. *Ipsæ*, sponte sua : sic *abru*], The-
 ocr. xi. 12.

24. *Fallax herba veneni*] Cf. Geo. ii.
 152.

- 30 Et duræ quercus sudabunt roscida mella.
 Pauca tamen suberunt priscæ vestigia fraudis,
 Quæ tentare Thetim ratibus, quæ cingere muris
 Oppida, quæ jubeant telluri infundere sulcos.
 Alter erit tum Tiphys, et altera quæ vehat Argo
- 35 Delectos heroas; erunt etiam altera bella:
 Atque iterum ad Trojam magnus mittetur Achilles.
 Hinc, ubi jam firmata virum te fecerit ætas,
 Cedet et ipse mari vector; nec nautica pinus
 Mutabit merces: omnis feret omnia tellus.
- 40 Non rastros patietur humus, non vinea falcem.
 Robustus quoque jam tauris juga solvet arator.
 Nec varios discet mentiri lana colores:
 Ipse sed in pratis aries jam suave rubenti
 Murice, jam croceo mutabit vellera luto:
- 45 Sponte sua sandyx pascentes vestiet agnos.
 Talia secla, suis dixerunt, currite, fusi
 Concordes stabili fatorum numine Parcæ.
 Aggredere o magnos (aderit jam tempus) honores,
 Cara deûm soboles, magnum Jovis incrementum!
- 50 Adspice convexo nutantem pondere mundum,
 Terrasque, tractusque maris, cælumque profundum:
 Adspice, venturo lætantur ut omnia seculo.
 O mihi tam longæ maneat pars ultima vitæ,
 Spiritus et, quantum sat erit tua dicere facta!
- 55 Non me carminibus vincet nec Thracius Orpheus,
 Nec Linus: huic mater quamvis, atque huic pater adsit:
 Orphei Calliopea, Lino formosus Apollo.
 Pan etiam, Arcadia mecum si judice certet,
 Pan etiam Arcadia dicat se judice victum.
- 60 Incipe, parve puer, risu cognoscere matrem:
 Matri longa decem tulerunt fastidia menses.
 Incipe, parve puer: cui non risere parentes,
 Nec Deus hunc mensa, Dea nec dignata cubili est.

31. *Pauca tamen*] Forsitan belli Civilis reliquis spectentur: nam Sexti Pompei classis adhuc supererat. (Dio xlviii.) Necnon in Parthinos, Illyrici pop. Pollio exercitum ducturus erat, de quibus sequente anno (U. C. 715.) triumphavit. (Appian. et Dio.)

34. *Quæ vehat Argo*] Ennius. Argo, qua vectei Argivei delectei virei Petebant pellem inauratam arietis. Cf. Hesiod. *Egy.* 161.

40. *Non rastros*] Catull. Non humilis curvis purgatur vinea rastris; Non glebam prono convellit vomere taurus; Non falx attenuat frondatorum arboris umbram. Epithal. 39. et 63.

46. *Talia secla, suis*] Catull. Parcæ—clarisona pellentes vellera voce, Talia divino fuderant carmine fata,—Currite, ducentes subtemina, currite, fusi. Epithal. 330.

DAPHNIS. ECL. V.

MENALCAS. MOPSUS.

- C**UR non, Mopse, boni quoniam convenimus ambo,
 Tu calamos inflare leves, ego dicere versus,
 Hic corulis mixtas inter considimus ulmos?
Mo. Tu major: tibi me est æquum parere, Menalca:
 5 Sive sub incertas Zephyris mutantibus umbras,
 Sive antro potius succedimus: adapice, ut antrum
 Silvestris raris sparsit labrusca racemis.
ME. Montibus in nostris solus tibi certet Amyntas.
Mo. Quid si idem certet Phœbum superare canendo?
 10 **ME.** Incipe, Mopse, prior: si quos aut Phyllidis ignes,
 Aut Alconis habes laudes, aut jurgia Codri.
Incipe: pascentes servabit Tityrus hædos.
Mo. Immo hæc, in viridi nuper quæ cortice fagi
 Carmina descripsi, et modulans alterna notavi,
 15 Experiar: tu deinde iubeto certet Amyntas.
ME. Lenta salix quantum pallenti cedit olivæ,
 Puniceis humilis quantum salijunca rosetis:
 Judicio nostro tantum tibi cedit Amyntas.
Mo. Sed tu desine plura, puer; successimus antro.
 20 **Exstinctum** Nymphæ crudeli funere Daphnin
 Flebant: vos coruli testes, et flumina, Nymphis:
 Quum, complexa sui corpus miserabile gnati,
 Atque deos atque astra vocat crudelia mater.
 Non ulli pastos illis egere diebus
 25 **Frigida,** Daphni, boves ad flumina: nulla neque amnem
 Libavit quadrupes, nec graminis attigit herbam.
 Daphni, tuum Pœnos etiam ingemuisse leones
 Interitum, montesque feri silvæque loquuntur.
 Daphnis et Armenias curru subungere tigris
 30 **Instituit:** Daphnis thiasos inducere Bacchi,
 Et foliis lentas intextere mollibus hastas.
 Vitis ut arboribus decori est, ut vitibus uvæ,

Ἐν Σικελίᾳ μυθολογεῖται γεννηθῆναι τὸν Δάφνιν, Ἑρμοῦ καὶ Νημφῆς υἱόν· τούτων δὲ ὑπὲρ Νημφῆος γεννηθῆναι, καὶ βοῶν ποιμαίνοντι πολλὸν ἐπαίδευον, βοσκόμενοι ὑποτασσόμενοι. φόνος δὲ ἐκείνου πρὸς ἐρμίλῳ κίχρῳ γενημένος, ἔκτε-
 ρον τὸ βοσκολιπὸν ποίημα καὶ μῦθος δὲ μέχρι
 τοῦ νῦν παρὰ τὸν Σικελίαν ἐν γῆνι διαμένον
 ἐν ἀποδοχῇ. α. σ. λ. Diodor. Sic. iv. 84.

Cf. Theocriti Daphnin, Idyll. i. et
 Moschi illi.

29. 31. Solennes in Liberalibus cari-

monix. Poeta Daphnidem suam quasi ex
 Bacchi commilitonibus fuisse fingit, qui
 sacra Bacchi inter pastores instituerit.

30. *Thiasos*] Catullus, Epithal. 252.
 seqq.—Florens volitabat Iacchus Cum
thiaso Satyrorum et Nysigenis Silenis:
 —Horum pars tecta quatiebant cuspide
 thyrae, &c.

31. *Vitis ut*] Theocr. η'. Τῷ θεῷ καὶ
 βαλάνοι πόσμος, τῇ μάλῃ μᾶλα, τῇ βοῇ δ'
 ἡ μένχος, τῇ βοσκῇ αἱ βόες αὐτοί.

- Ut gregibus tauri, segetes ut pinguibus arvis;
 Tu decus omne tuis: postquam te fata tulerunt,
 35 Ipsa Pales agros, atque ipse reliquit Apollo.
 Grandia sæpe quibus mandavimus hordeae sulcis,
 Infelix lolium, et steriles nascuntur avenæ.
 Pro molli viola, pro purpureo narcisso,
 Carduus et spinis surgit paliurus acutis.
 40 Spargite humum foliis: inducite fontibus umbras,
 Pastores: mandat fieri sibi talia Daphnis.
 Et tumulum facite, et tumulo superaddite carmen:
 DAPHNIS EGO IN SILVIS, HINC USQUE AD SIDERA
 NOTUS,
 FORMOSI PECORIS CUSTOS, FORMOSIOR IPSE.
 45 ME. Tale tuum carmen nobis, divine poeta,
 Quale sopor fessis in gramine: quale per æstum
 Dulcis aquæ saliente sitim restinguere rivo.
 Nec calamis solum æquiparas, sed voce magistrum:
 Fortunate puer, tu nunc eris alter ab illo.
 50 Nos tamen hæc quocumque modo tibi nostra vicissim
 Dicemus: Daphninque tuum tollemus ad astra:
 Daphnin ad astra feremus: amavit nos quoque Daphnis.
 MO. An quidquam nobis tali sit munere majus?
 Et puer ipse fuit cantari dignus: et ista
 55 Jam pridem Stimicon laudavit carmina nobis.
 ME. Candidus insuetum miratur limen Olympi,
 Sub pedibusque videt nubes et sidera Daphnis.
 Ergo alacris silvas et cetera rura voluptas,
 Panaque, pastoresque tenet, Dryadasque puellas.
 60 Nec lupus insidias pecori, nec retia cervis
 Ulla dolum meditantur: amat bonus otia Daphnis.
 Ipsi lætitia voces ad sidera jactant
 Intonsi montes, ipsæ jam carmina rupes,
 Ipsa sonant arbusta, "Deus, Deus ille, Menalca."
 65 Sis bonus o felixque tuis! en quatuor aras;
 Ecce duas tibi, Daphni, duas altaria Phœbo:
 Pocula bina novo spumantia lacte quotannis,
 Craterasque duo statuam tibi pinguis olivi.
 Et multo in primis hilarans convivia Baccho,

42. Et tumulum] Theocr. 27. Χῆμα δὲ μοι πάλαιον.—Γράψον καὶ εἰδὶ γράμμα, τί σοι συνέχουσιν χαράδην.

43. Daphnis] Theocr. α'. Δάφνης ἰγὺν ἴδω τῆτος, ἰ τὰς βίβας ἀδὲ νομαῖον, Δάφνης ἰ εὐς ταύρους καὶ πέρειας ἀδὲ ποτίδων.

66. Aræ et Dis Superis et Inferis consecratæ sunt; Superis tantum altaria, scilicet in quibus ignis adoleatur, quæ constat ex altitudine esse nominata.

Servius.

67. Pocula bina] Theocr. ε'. Στασὺ δὲ πεντήκτα μέγαν λινοῖο γάλακτος ταῖς νόμαφαις: στασὺ δὲ καὶ ἄλλος ἄλλων ἱλαίων.

69. Et multo in primis] Theocr. ζ'. Κήρῳ, εἴη παρ' ἄμας, ἐκλήσιν, ἢ ῥέδινον, "Ἡ καὶ λινοῖον ἐτίθωνται περὶ πρὸς τοὺς αὐτοὺς τῶν Πιτυλαίων ἀνὴρ ἀπὸ πεντήκτος ἀφελῶν, Πὰρ στυλὶ κεκλημένους.—Ἀδελφισιν δὲ μοι δύο ποταμίς: εἰς μὲν, Ἀχαιοίς: εἰς δὲ, Λα-

- 70 Ante focum, si frigus erit, si measia, in umbra,
Vina novum fundam calathis Ariusia nectar:
Cantabunt mihi Damoetas, et Lyctius Ægon:
Saltantes Satyros imitabitur Alpheisibœus.
Hæc tibi semper erunt, et quum sollemnia vota
75 Reddemus Nymphis, et quum lustrabimus agros.
Dum juga montis aper, fluvios dum piscis amabit,
Dumque thymo pascentur apes, dum rore cicadæ,
Semper honos, nomenque tuum, laudesque manebunt.
Ut Baccho Cererique, tibi sic vota quotannis
80 Agricolaë facient: damnabis tu quoque votis.
Mo. Quæ tibi, quæ tali reddam pro carmine dona?
Nam neque me tantum venientis sibilus Austri,
Nec percussa juvant fluctu tam litora, nec quæ
Saxosas inter decurrunt flumina valles.
85 ME. Hæc te nos fragili donabimus ante cicuta.
Hæc nos, Formosum Corydon ardebat Alexin:
Hæc eadem docuit, Cujum pecus? an Melibœi?
Mo. At tu sume pedum, quod, me quum sæpe rogaret,
Non tulit Antigenes, (et erat tum dignus carmen)
90 Formosum paribus nodis atque ære, Menalca.

αριούσιος ὁ δὲ τίνας ἐγγράφει φέρει, "Ὡς
τίνας—α. γ. λ.

71. Ariusium promont. in Ins. Chio:
δ' Ἀριούσιον χῆμα, ἀπὸς ἀεικτον φέρουσα τῶν

Ἑλληνιστῶν. Strabo.

77. Rore cicadæ] Theocr.—Περὶ τῆς ἐν-
τρίχου, ὡς ἐν τῇ.

80. Damnabis] V. ad Æn. v. 237.

SILENUS. ECL. VI.

FAUNORUM SATYRORUM ET SILVANORUM DELECTATIO.

- PRIMA Syracosio dignata est ludere versu
Nostra, nec erubuit silvas habitare, Thalia.
Quum canerem reges et prælia, Cynthius aurem
Vellit, et admonuit: "Pastorem, Tityre, pingues
5 "Pascere oportet oves, deductum dicere carmen."
Nunc ego (namque super tibi erunt, qui dicere laudes,
Vare, tuas cupiant, et tristia condere bella)
Agrestem tenui meditabor arundine Musam.
Non injussa cano. si quis tamen hæc quoque, si quis
10 Captus amore leget; te nostræ, Vare, myricæ,

1. Syracosio] Theocritus Syracusis
fuit natus.

5. Deductum] Metaph. a lana, quæ
deducitur in tenuitatem. Serv. Sic Ho-
ratius,—Tenui deducta poemata filo.

7. De Vare non satis constat; quum
Varus tot gentium, Quintilii, Pompeii,
Atii, Licinii, cognomen commune fue-
rit. V. autem ad Ecl. ix. 26.

Te nemus omne canet : nec Phoëbo gratior ulla est,
Quam sibi quæ Vari præscripsit pagina nomen.

- Pergite, Pierides. Chromis et Mnasylos in antro
Silenum pueri somno videre jacentem,
15 Inflatum hesterno venas, ut semper, Iaccho :
Serta procul tantum capiti delapsa jacebant :
Et gravis attrita pendebat cantharus ansa.
Aggressi (nam sæpe senex spe carminis ambo
Luserat) injiciunt ipsis ex vincula sertis.
20 Addit se sociam, timidisque supervenit, Ægle :
Ægle, Naiadum pulcherrima : jamque videnti
Sanguineis frontem moris et tempora pingit.
Ille dolum ridens, " Quo vincula nectitis ? " inquit.
" Solvite me, pueri : satis est potuisse videri.
25 " Carmina, quæ vultis, cognoscite : carmina vobis ;
" Huic aliud mercedis erit." simul incipit ipse.
Tum vero in numerum Faunosque ferasque videres
Ludere, tum rigidas motare cacumina quercus.
Nec tantum Phoëbo gaudet Parnassia rupe,
30 Nec tantum Rhodope mirantur et Ismarus Orphea.
Namque canebat, uti magnum per inane coacta
Semina terrarumque, animæque, marisque fuissent,
Et liquidi simul ignis : ut his exordia primis
Omnia, et ipse tener mundi concreverit orbis :
35 Tum durare solum, et discludere Nerea Ponto
Cœperit, et rerum paullatim sumere formas.
Jamque novum terræ stupeant lucescere solem,
Altius atque cadant submotis nubibus imbres ;
Incipiant silvæ quum primum surgere, quumque
40 Rara per ignotos errent animalia montes.
Hinc lapides Pyrrhæ jactos, Saturnia regna,
Caucasiasque refert volucres, furtumque Promethei.
His adjungit, Hylan nautæ quo fonte relictum
Clamassent : ut litus, Hyla, Hyla, omne sonaret.
45 Et fortunatam, si numquam armenta fuissent,
Pasiphaen nivei solatur amore juvenci.
Ah, virgo infelix, quæ te dementia cepit !
Proetides implerunt falsis mugitibus agros :
At non tam turpes pecudum tamen ulla secuta est
50 Concubitus, quamvis collo timuisset aratrum,

31. *Namque canebat uti*] Apollon. γ.
"Εἰδὼν δ' ὡς γαῖαν, καὶ ὕδατος, ἢ δὲ θάλασσαν,
τὸ πρὶν ἢ ἄλλ' ἄλγεσι μὴ συναρπρότα μορφοῖ,
Μνάσιος ἔξ ἱλαίου διακρῖνεν ἀμφὶς ἱλασσα. 'Ηδ',
ὡς ἱερῶν αἰὲν ἐν αἰθέρι τέκμαρ ἐχούσιν
"Ἀστρον, σεληνήν τε, καὶ ἡλίω πύλιον.
Cf. et Lucret. v. 417. et seqq.

32. *Terrarumque animæque*] Ennius:

Aqua, terra, anima, sol.

43. Prope Ciamum Bithyniæ sinum
Hylas, ex Argo navi aquatum exeuns,
perit. Theocr. γ'. Τρεῖς μὲν "Τλαν ἄδων,
ἴσον βαδὺς ἤρως λαίμοις, Τρεῖς δ' ἄρ' ὁ πῶς
ἐπ' ἀκούσας ἄρσεν δ' ἴατρο φωνά 'Εξ ἰδατος
καρῶν δὲ μάλα στυγερὰ, εἶδ' ἐντο πόντον. Cf.
et Strab. pag. 564.

- Et sæpe in levi quæsisset cornua fronte.
 Ah, virgo infelix, tu nunc in montibus erras :
 Ille, latus niveum molli fultus hyacintho,
 Ilice sub nigra pallentes ruminat herbas :
 55 Aut aliquam in magno sequitur grege. "claudite Nymphæ,
 " Dictææ Nymphæ, nemorum jam claudite saltus :
 " Si qua forte ferant oculis sese obvia nostris
 " Errabunda bovis vestigia. forsitan illum
 " Aut herba captum viridi, aut armenta secutum,
 60 " Perducant aliquæ stabula ad Gortynia vaccæ."
 Tum canit Hesperidum miratam mala puellam.
 Tum Phaëthontidas musco circumdat amaræ
 Corticis, atque solo proceras erigit alnos.
 Tum canit, errantem Permessi ad flumina Gallum
 65 Aonas in montes ut duxerit una sororum :
 Utque viro Phœbi chorus assurrexerit omnis :
 Ut Linus hæc illi divino carmine pastor,
 Floribus atque apio crines ornatus amaro,
 Dixerit : " Hos tibi dant calamos (en accipe) Musæ,
 70 " Ascræo quos ante seni : quibus ille solebat
 " Cantando rigidas deducere montibus ornos.
 " His tibi Grynei nemoris dicatur origo :
 " Ne quis sit lucus, quo se plus jactet Apollo."
 Quid loquar, ut Scyllam Nisi, (quam fama secuta est,
 75 Candida suocinctam latrantibus inguina monstris,
 Dulichias vexasse rates, et gurgite in alto
 (Ah!) timidos nautas canibus lacerasse marinis ?
 Aut ut mutatos Terei narraverit artus ?
 Quas illi Philomela dapes, quæ dona pararit ?
 80 Quo cursu deserta petiverit, et quibus ante
 Infelix sua tecta supervolitaverit alis ?
 Omnia quæ, Phœbo quondam meditante, beatus
 Audiit Eurotas, jussitque ediscere lauros,
 Ille canit : pulsæ referunt ad sidera valles.
 85 Cogere donec oves stabulis, numerumque referre
 Jussit, et invito processit vespere Olympo.

64. *C. Corn. Gallum* poetam Augustus ad præfecturam Ægypti ex infima fortuna provexit. Sueton.—Videtur Gallus carmen quoddam Euphorionis Chalcidensis *τῆς χερσὶν* Latinis versibus reddidisse, (cf. Fabric. Bibl. Gr. i. p. 389.) De Euphorione vid. ad Ecl. x. 50.

65. *Aonas in montes*] Heliconem : Aonas enim prisci Bœotiæ incolæ.—*Permessus* fl. ex Helicone profinit, ejusque sub radicibus erat *Ascræ*, Hesiodi patria.—*Linum* quoque Thebanum fuisse di-

citar, et Thamyrae, Herculis, atque Orphei præceptorem.

72. *Grynei nemoris*] Strab. xiii. Γρυνὸς, πελ/χυνος Διόλικος, καὶ ἱερὸν Ἀσάλλωνος, καὶ μαντίων ἀρχαίων, καὶ πῶς πολλοὶ τῶνδε λίθων λειμῶν.

75. Lucret. v. 890. Aut rabidis canibus succinctas semimarinis Corporibus Scyllas.

82. *Omnia quæ*] Intelligas de Hyacintho, puero Laconico, qui Apollini in deliciis fuit.

MELIBŒUS. ECL. VII.

MELIBŒUS. CORYDON. THYRSIS.

- F**ORTE sub arguta consederat ilice Daphnis,
 Compulerantque greges Corydon et Thyrsis in unum;
 Thyrsis oves, Corydon distentas lacte capellas.
 Ambo florentes ætatibus, Arcades ambo,
 5 Et cantare pares, et respondere parati.
 Huc mihi, dum teneras defendo a frigore myrtos,
 Vir gregis ipse caper deerraverat. atque ego Daphnin
 Adspicio: ille ubi me contra videt: "Ocius," inquit,
 "Huc ades, o Melibœe: caper tibi salvus et hædi:
 10 "Et, si quid cessare potes, requiesce sub umbra.
 "Huc ipsi potum venient per prata juvenci:
 "Hic viridis tenera prætexit arundine ripas
 "Mincius, eque sacra resonant examina quercu."
 Quid facerem? neque ego Alcippen, nec Phyllida, habebam,
 15 Depulsos a lacte domi quæ clauderet agnos:
 Et certamen erat, Corydon cum Thyrside, magnum.
 Posthabui tamen illorum mea seria ludo.
 Alternis igitur contendere versibus ambo
 Coepere: alternos Musæ meminisse volebant.
 20 Hos Corydon, illos referebat in ordine Thyrsis.
 Co. Nymphæ, noster amor, Libethrides, aut mihi carmen,
 Quale meo Codro, concedite; proxima Phœbi
 Versibus ille facit: aut, si non possumus omnes,
 Hic arguta sacra pendebit fistula pinu.
 25 ΤΗ. Pastores, hedera crescentem ornate poetam,
 Arcades, invidia rumpantur ut ilia Codro:
 Aut, si ultra placitum laudarit, baccare frontem
 Cingite, ne vati noceat mala lingua futuro.
 Co. Sætosi caput hoc aprī tibi, Delia, parvus
 30 Et ramosa Mycon vivacis cornua cervi.
 Si proprium hoc fuerit, levi de marmore tota
 Puniceo stabis suras evincta cothurno.

Cf. Theocriti Idyll. vi. et viii.

4. *Florentes ætatibus*] Lucret. Summum ætatis pervadere florem.

7. *Vir gregis*] Theocr. "Ὁ τράγι, τῶν λιναῶν αἰγῶν ἀνε."

21. *Libethrides*] Strabo: "Ἐν Ἑλικῶν ἱερῇ, τό τε τῶν Μαιῶν ἱερὸν, καὶ ἡ Ἰστυοκρήνη, καὶ τὸ τῶν Λιβηθρίδων νεφέων ἄντρον ἔξ ὧς ταραίρων ἔν τις, Θράκας δῖαι τοὺς τὸν Ἑλικῶνα ταῖς Μούσαις καθιερῶσάντας· οἱ καὶ τὴν Πιρίαν, καὶ τὸ Λιβηθρον, καὶ τὴν Πίρην πλυναι ταῖς αὐταῖς θιαῖς ἀνίδιξαν ἱκα-

λοῦντε δι Πίριος· ἐκλιπόντων δ' ἐκείνων, Μακεδόνες οὖν ἔχουσι τὰ χωρία ταῦτα. θύεται δ' ἔτι τὴν βουρτίαν ταύτην ἱερῶσάντων σοσιθράκας, βιασάμενοι τοὺς βουρτίους, καὶ Πίλαιοι, καὶ ἄλλοι βάββαροι.

28. *Ne vati noceat*] Catull. Nec (possit) mala fascinare lingua.

31. *Proprium*] Stabile. Sic Afranius: Di tibi dent propria, quæcunque exoptes bona. Cf. et Æn. vi. 872.

32. *Puniceo stabis*] Liv. Andronic. Et jam purpureo suras include cothurno.

- TH. Sinum lactis, et hæc te liba, Priape, quotannis
Expectare sat est : custos es pauperis horti.
- 35 Nunc te marmoreum pro tempore fecimus : at tu,
Si foetura gregem suppleverit, aureus esto.
Co. Nerine Galatea, thymo mihi dulcior Hyblæ,
Candidior cyncis, hedera formosior alba :
Quum primum pasti repetent præsepia tauri,
- 40 Si qua tui Corydonis habet te cura, venito.
TH. Immo ego Sardois videar tibi amarior herbis,
Horridior rusco, projecta vilior alga ;
Si mihi non hæc lux toto jam longior anno est.
Ite domum pasti, si quis pudor, ite juvenci.
- 45 Co. Muscosi fontes, et somno mollior herba,
Et quæ vos rara viridis tegit arbutus umbra,
Solstitium pecori defendite. jam venit æstas
Torrida : jam læto turgent in palmitæ gemmæ.
TH. Hic focus, et tædæ pingues, hic plurimus ignis
- 50 Semper, et assidua postes fuligine nigri.
Hic tantum Boreæ curamus frigora, quantum
Aut numerum lupus, aut torrentia flumina ripas.
Co. Stant et juniperi, et castaneæ hirsutæ :
Strata jacent passim sua quæque sub arbore poma.
- 55 Omnia nunc rident. at si formosus Alexis
Montibus his abeat, videas et flumina sicca.
TH. Aret ager : vitio moriens sitit æris herba :
Liber pampineas invidit collibus umbras.
Phyllidis adventu nostræ nemus omne virebit :
- 60 Jupiter et læto descendet plurimus imbri.
Co. Populus Alcidae gratissima, vitis Iaccho,
Formosæ myrtus Veneri, sua laurea Phæbo :
Phyllis amat corulos : illas dum Phyllis amabit,
Nec myrtus vincet corulos, nec laurea Phœbi.
- 65 TH. Fraxinus in silvis pulcherrima, pinus in hortis,
Populus in fluviis, abies in montibus altis :
Sæpius at si me, Lycida formose, revisas,

37. *Nerine Galatea*] Theocr. α'. Ὡ
λισσὰ Γαλάτεια, εἰ τὸν φίλον ἀναβέλλῃ ;
ἀσπασίῃ σπανὺς σπονδῶν, ἀπαλύνει δ'
ἄφρο.

41. *Sardois herbis*] *Mel Sardum* (Ho-
rat.) fuit pessimum. ut et mel Cornica-
num, Κορινθίον : cf. Ecl. ix. 30.

43. *Si mihi non hæc lux*] Theocr. —
οἱ δὲ σπένδοντες ἐν ἡμεῖς γηράσκουσιν.

45. *Somno mollior*] Theocr. "Τὸν μα-
λαρότερα.

47. *Solstitium*] V. ad Geo. i. 100.

49. *Hic focus, et tædæ*] Theocr. δ'. Ἐν
τοῦ δὲ λυγρῆς χάρις ζῆμι, ἐν τοῦ δ' ἄδαι Φα-

γὰι χυμαίνοντες· ἔχου δὲ τοι οὐδ' ἔστιν ἄραν
Χείματος, ἢ πῶδὲς παρὼν ἐμύλοι παρόντες.

55. *Omnia nunc*] Theocr. α'. Παντῶ
λαρ, παντῶ δὲ νομοί, — αἱ δ' ἐν ἀφίρῳ, Χὲ
πομπὰν ἔχεις ἐνὶ δόξῃ, καὶ βοτάναι.

60. Cf. Geo. ii. 325.

61. *Populus Alcidae*] Theocr. — Διδύ-
κων, Ἡρακλῆος ἱερὸν Ἴδριον. V. Æn. viii. 276.

PAUSAN. Τὴν λυγρὴν ὁ Ἡρακλῆς σιφονεύων
παρὰ τὸν Ἀχίρῳτα ἔβρισε ἐν Θισσαρωτίῃ πο-
ταμῶν — καὶ ἐκίμωσιν αὐτὴν ἐς Ἑλλάδας.

66. *Populus in fluviis*] Hom. Od. ε'.
— Ἀλγίῳσι ὕδατοςτορφεῖον.

Fraxinus in silvis cedat tibi, pinus in hortis.

ME. Hæc memini, et victum frustra contendere Thyrsin.

70 [Ex illo Corydon, Corydon est tempore nobis.]

70. *Ex illo*] Theocr. η'. *Κἄν εὐότυς Δάφνις παρὰ παλαιοῖς ἀγῶνις ἔγιντο.* Sed versus Virgilio indignum esse Heynius censet.

PHARMACEUTRIA. ECL. VIII.

DAMON. ALPHESIBŒUS.

PASTORUM Musam Damonis et Alpheisibœi,
Immemor herbarum quos est mirata juventa
Certantes, quos~~um~~ stupefactæ carmine lynces,
Et mutata suos requierunt flumina cursus :

5 Damonis Musam dicemus et Alpheisibœi.

Tu mihi, seu magni superas jam saxa Timavi,
Sive oram Illyrici legis æquoris ; en erit unquam
Ille dies, mihi cum liceat tua dicere facta ?

En erit, ut liceat totum mihi ferre per orbem

10 Sola Sophocleo tua carmina digna cothurno ?

A te principium : tibi desinet. accipe jussis
Carmina cœpta tuis : atque hanc sine tempora circum
Inter victrices hederam tibi ~~se~~perare lauros.

Frigida vix cœlo noctis decesserat umbra,

15 Cum ros in tenera pecori gratissimus herba :

Incumbens tereti Damon sic cœpit olivæ.

DA. Nascere, præque diem veniens age, Lucifer, alnum.

Conjugis indigno Nisæ deceptus amore

Dum queror, et divos (quamquam nil testibus illis

20 Profeci) extrema moriens tamen adloquor hora.

Incipe Mænalios mecum, mea tibia, versus.

Mænalus argutumque nemus pinosque loquentes

Semper habet ; semper pastorum ille audit amores,

Panaque, qui primus calamos non passus inertes.

25 Incipe Mænalios mecum, mea tibia, versus.

Mopso Nisa datur. quid non speremus amantes ?

Jungentur jam gryphes equis : ævoque sequenti

Cum canibus timidi venient ad pocula damæ.

Mopse, novas incide faces : tibi ducitur uxor.

30 Sparge, marite, nuces : tibi deserit Hesperus Cœtam.

Pars prior ex Theocriti Idyll. iii. altera ex ejusdem Idyll. ii. expressa est.

6. *Tu mihi*] Pollio : v. ad Ecl. iv. 31.

—De *Timavo* cf. *Æn.* i. 244.

10. Cf. Ecl. iii. 86.

21, 61, 68, &c.] Versus intercalares ex Theocr. α'. β'. &c. *Ἀρχιτε βουκολικῆς, μῦ-*

σαι φίλων, ἀρχιτ' ἀοιδῆς.—*Ἀρχιτε βουκολικῆς μῦσαι, ἴτε, λήγιτ' ἀοιδῆς.*—*ἴτε, ἴτε τὸ τῆνοι ἱερὸν ποτὶ δῶμα τὸν ἄδρα.*

29, 30. *Spargere nuces*, (Catull.) et *Lucere novæ nuptæ facem*, (Plaut.) vetustæ in nuptiis cærimoniz.

- Incipe Mænalios mecum, mea tibia, versus.
 O digno conjuncta viro ! dum despicias omnes,
 Dumque tibi est odio mea fistula, dumque capellæ,
 Hirsutumque supercilium, promissaque barba :
- 35 Nec curare deum credis mortalia quemquam.
 Incipe Mænalios mecum, mea tibia, versus.
 Sæpibus in nostris parvam te roscida mala
 (Dux ego vester eram) vidi cum matre legentem.
 Alter ab undecimo tum me jam ceperat annus :
- 40 Jam fragiles poteram a terra contingere ramos.
 Ut vidi, ut perii, ut me malus abstulit error !
 Incipe Mænalios mecum, mea tibia, versus.
 Nunc scio, quid sit Amor : duris in cõtibus illum
 Aut Tmaros, aut Rhodope, aut extremi Garamantes,
- 45 Nec generis nostri puerum nec sanguinis edunt.
 Incipe Mænalios mecum, mea tibia, versus.
 Sævus Amor docuit gnatorum sanguine matrem
 Commaculare manus. crudelis tu quoque, mater :
 Crudelis mater magis, an puer improbus ille ?
- 50 Improbus ille puer : crudelis tu quoque, mater.
 Incipe Mænalios mecum, mea tibia, versus.
 Nunc et oves ultro fugiat lupo : aurea duræ
 Mala ferant quercus : narcisso florebat alnus :
 Pinguis corticibus sudent electra myricæ :
- 55 Certent et cynnis ululæ : sit Tityrus Orpheus :
 Orpheus in silvis, inter delphinas Arion.
 Incipe Mænalios mecum, mea tibia, versus.
 Omnia vel medium fiant mare : vivite silvæ.
 Præceps ærii specula de montis in undas .
- 60 Deferar. extremum hoc munus morientis habeto.
 Desine, Mænalios jam desine, tibia, versus.
 Hæc Damon : vos, quæ responderit Alpheisibœus,
 Dicite, Pierides. non omnia possumus omnes.
 AL. Effer aquam, et molli cinge hæc altaria vitta :

30. *Hesperus Cætam*] Catull. Nimirum Cætos ostendit Noctifer ignes.

34. *Hirsutumque supercilium*] Theocr. α'. Οὐκ ἐστὶ μοι λαιία μὴν ἰφθίμῃ —

37. *Sæpibus in nostris*] Theocr. ια'. Ἡρώδης μὴν ἰγυργα τισὺς, κῆρα, ἀνίκα πρῶτον Ἡρώδης ἡμῶν ἐν ματρὶ, θύλας δ' ἀκρίδων φέλλα· ἔξ ἑρως δὲ φάσκει· ἰγὼ δ' οὐδὲν ἀγνομῶμαι.

41. *Ut vidi, ut perii*] Theocr. β'. Χῶς ἴδον, ὡς ἡμῶν, ὡς μοι περὶ θυμὸς ἰάφθη.

43. *Nunc scio, quid sit Amor*] Theocr. γ'. Νῦν ἴγνω τὸν ἔρωτα βαρὺς τίς. ἃ μὲν λαιῖνος Μαρδὸν ἰθὺλας, δρομὸν δὲ μοι ἰγρυφὸν ἀνέτη.

47. *Matrem*] Medeam.

52. *Nunc et oves*] Theocr. α'. Νῦν ἰσὺ μὴν φοβέονται βάται, φοβέονται δ' ἑκαῖται, ἅ δὲ καλὰ κέρματα ἰσὺ ἀκρίδων κομάσαι Πάντα δ' ἰθαλλὰ γίνονται, καὶ ἃ τίς τις ἔχρας ἰσὺται, δάφνης ἰσὺ θάσκει καὶ τὰς κύνας ἄλαφρος ἴσους, καὶ ἑρῶν τοὶ σὺν ὧσιν ἀνδρῶν γαμῶσιντο.

54. *Electra*] V. ad Æn. viii. 402.

59. *Præceps ærii*] Theocr. γ'. Τὰν βαίταν ἀσπὶς ἰς κύματα τῶνα ἀλιῶμαι, ὦσπερ τὰς θήρας σκοπάζονται Ὀλῆσι ἰγρυφῶν. Κῆρα μὲν ἰσὺται, τίς μὲν τὴν ἀδὲ τί-τυκται.

64. *Effer aquam*] Theocr. β'. Πῶς μοι ταὶ δάφναι; φέρις θιστοῦρ πῶς δὲ τὰ φίλτρα; Στίψον τὰν κηλῶν φοικιῶν οἷς ἄντη, ὦσπερ

- 65 Verbenasque adole pingues et mascula tura :
 Conjugis ut magicis sanos avertere sacris
 Experiar sensus: nihil hīc nisi carmina desunt.
 Ducite ab urbe domum, mea carmina, ducite Daphnin.
 Carmina vel cœlo possunt deducere Lunam :
- 70 Carminibus Circe socios mutavit Ulyxi :
 Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis.
 Ducite ab urbe domum, mea carmina, ducite Daphnin.
 Terna tibi hæc primum triplici diversa colore
 Licia circumdo, terque hæc altaria circum
- 75 Effigiem duco. numero deus impare gaudet.
 Ducite ab urbe domum, mea carmina, ducite Daphnin.
 Necte tribus nodis ternos, Amarylli, colores :
 Necte, Amarylli, modo : et, Veneris, dic, vincula necto.
 Ducite ab urbe domum, mea carmina, ducite Daphnin.
- 80 Limus ut hic durescit, et hæc ut cera liquescit
 Uno eodemque igni ; sic nostro Daphnis amore.
 Sparge molam, et fragiles incende bitumine lauros.
 Daphnis me malus urit : ego hanc in Daphnide laurum.
 Ducite ab urbe domum, mea carmina, ducite Daphnin.
- 85 Talis amor Daphnin, qualis, quum fessa juvencum
 Per nemora atque altos quaerendo bucula lucos
 Propter aquæ rivum viridi procumbit in ulva
 Perdita, nec seræ meminit decedere nocti :
 Talis amor teneat, nec sit mihi cura mederi.
- 90 Ducite ab urbe domum, mea carmina, ducite Daphnin.
 Has olim exuvias mihi perfidus ille reliquit,
 Pignora cara sui : quæ nunc ego limine in ipso,
 Terra, tibi mando. debent hæc pignora Daphnin.
 Ducite ab urbe domum, mea carmina, ducite Daphnin.
- 95 Has herbas, atque hæc Ponto mihi lecta venena
 Ipse dedit Mœris. nascuntur plurima Ponto.
 His ego sæpe lupum fieri, et se condere silvis
 Mœrin, sæpe animas imis excire sepulchris,

τὸν ἰσὺν βαρὺν ἰὼντα φίλον παταλίσματα ἐν-
 δειν.

69. *Deducere Lunam*] Aristoph. Γυ-
 ναῖκα θεαμακίῃ ἢ πρὸς μινος θινταλὴν Κα-
 θέλωμι νῦν τὴν τὴν σιλήτην.—

71. *Frigidus in pratis*] Lucilius: Jam
 dirumpetur medius, jam, ut Marsus co-
 lubras Dirumpit cantu. Cf. Ecl. iii. 93.

80. *Limus ut hic*] Theocr. β'. "Αλφιδά
 τοι πρῶτον περὶ τάνυστα· ἀλλ' ἰπίσασαι—
 Πάσσε, ἔμα καὶ λίγι ταῦτα, τὰ Δίλφιδος
 ἰστίᾳ πάσσει.—Δίλφιδος ἰμ' ἀνίσταιν· ἰγὼ δ'
 ἰσὶ Δίλφιδος δάφνην ἄλδω· χῶς αὐτὰ λαυῖ,
 μίγι καπταυρίσασα, Κῆκασινος ἄφθῃ, καὶ
 σπῶδι ἰδμεν αὐτὰς· ὄδω τοι καὶ Δίλφιδος

ἐνὶ φλογὶ σάξ' ἐκασίται.—Ὡς τοῦτον τὸν
 παρὸν ἰγὼ εἰν δαίμων τάνω, "Ὡς τάνω δ' ὅπ'
 ἔρωτος ἢ Μίνδιος αὐτίκα Δίλφιδος.

85. *Qualis, quum fessa*] Varius: Con-
 canis umbrosam lustrans Gortynia val-
 lem, Si veteris potuit cervæ compren-
 dere lustra, Sævit in absentem, et circum
 vestigia lustrans Æthera per nitidum te-
 nues sectatur odores ; Non amnes illam
 medii, non ardua tardant, Perdita nec
 seræ meminit decedere nocti.

91. *Has olim exuvias*] Theocr. β'. Τοῦτ'
 ἀπὸ τῆς χλαίνας τὸ πρῶτον ἔλασι Δίλ-
 φιδος, "Ὡ γὰρ νῦν τίλλουσα κατ' ἀγρίῳ ἐν περὶ
 βάλλω.

Atque satas alio vidi traducere messes.

- 100 Ducite ab urbe domum, mea carmina, ducite Daphnin.
 Fer cineres, Amarylli, foras : rivoque fluenti,
 Transque caput jace : nec respexeris. his ego Daphnin
 Aggrediar, nihil ille deos, nil carmina curat.
 Ducite ab urbe domum, mea carmina, ducite Daphnin.
 105 Adspice : corripuit tremulis altaria flammis
 Sponte sua, dum ferre moror, cinis ipse. bonum sit !
 Nescio quid certe est : et Hylax in limine latrat.
 Credimus ? an, qui amant, ipsi sibi somnia fingunt ?
 Parcite, ab urbe venit, jam parcite carmina, Daphnia.

101. *Fer cineres*] Theocr. αδ'. Ἡμῖν δὲ
 παλαιοῖς κῆνι πυρὸς ἀμφιπέλων τις 'Ρι-
 φῶνα ἰδὲ μάλα πᾶσαν ὁπίε ποταμὸς φέροι-
 να, 'Ραγάδας ἰς πύργου, ἐπὶ δὲ οὐρανὸν ἀΨ δὲ

πιστοῦ 'Ασπερστος.—

108. *An, qui amant*] Publius in Mi-
 mis : Amans quod suspicatur, vigilans
 somniat.

MÆRIS. ECL. IX.

LYCIDAS. MÆRIS.

LY. QUO te, Mæri, pedes ? an, quo via ducit, in urbem ?
 MÆ. O Lycida, vivi pervenimus, advena nostri,
 Quod numquam veriti sumus, ut possessor agelli
 Diceret : " Hæc mea sunt : veteres migrate coloni."

- 5 Nunc victi, tristes, quoniam Fors omnia versat,
 Hos illi (quod nec bene vertat) mittimus hædos.

LY. Certe equidem audieram, qua se subducere colles
 Incipiunt, mollique jugum demittere clivo,
 Usque ad aquam, et veteres, jam fracta cacumina, fagos,

- 10 Omnia carminibus vestrum servasse Menalcan.

MÆ. Audieras ; et fama fuit : sed carmina tantum
 Nostra valent, Lycida, tela inter Martia, quantum
 Chaonias dicunt, aquila veniente, columbas.
 Quod nisi me quacumque novas incidere lites

- 15 Ante sinistra cava monuisset ab ilice cornix ;
 Nec tuus hic Mæris, nec viveret ipse Menalcas.

LY. Heu ! cadit in quemquam tantum scelus ? heu, tua
 nobis

Pæne simul tecum solatia rapta, Menalca !

Virgilius Mantuam redux, (v. ad Ecl.
 1.) novas injurias a militibus accepisse
 traditur : adeo in Ecloga hac fortuna ejus
 sub Menalca persona adumbrari potest.
 Sed carminis totius forma ex Theocr. vii.
 ducta est.

1. *Urbem*] Mantuam. Eo nimirum hæ-

dulos deportat Mæris senex, Menalca
 villicus, et illi Lycidas puer in itinere se
 adjungit.

9. *Ad aquam*, Mincium fl. Cf. E. i. 52.

13. *Columbas* oracula Dodonæa reddi-
 disse fabulantur. *Chaonias* ; cf. Geo. i.
 8.

- Quis caneret Nymphas? quis humum florentibus herbis
 20 Spargeret? aut viridi fontes induceret umbra?
 Vel quæ sublegi tacitus tibi carmina nuper,
 Quum te ad delicias ferres Amaryllida nostras?
 "Tityre, dum redeo, (brevis est via,) pasce capellas;
 "Et potum pastas age, Tityre; et inter agendum
 25 "Occursare capro, cornu ferit ille, caveto."
 Mæ. Immo hæc, quæ Varo necdum perfecta canebar:
 "Vare, tuum nomen (superet modo Mantua nobis,
 "Mantua væ miseræ nimium vicina Cremonæ!)
 "Cantantes sublime ferent ad sidera cycni."
 30 Lx. Sic tua Cyrneas fugiant examina taxos;
 Sic cytiso pastæ distendant ubera vaccæ:
 Incipe, si quid habes. Et me fecere poetam
 Pierides; sunt et mihi carmina; me quoque dicunt
 Vatem pastores: sed non ego credulus illis.
 35 Nam neque adhuc Vario videor, nec dicere Cinna
 Digna, sed argutos inter strepere anser olores.
 Mæ. Id quidem ago; et tacitus, Lycida, mecum ipse voluto,
 Si valeam meminisse: neque est ignobile carmen.
 "Huc ades, o Galatea: quis est nam ludus in undis?
 40 "Hic ver purpureum; varios hic flumina circum
 "Fundit humus flores; hic candida populus antro
 "Imminet, et lentæ texunt umbracula vites.
 "Huc ades: insani feriant sine littora fluctus."
 Lx. Quid, quæ te pura solum sub nocte canentem
 45 Audieram? numeros memini, si verba tenerem.
 Mæ. "Daphni, quid antiquos signorum suspicis ortus?
 "Ecce, Dionæi processit Cæsaris astrum:

23. Tityre] Theocrit. γ'. 1: Καλέσθαι ποτὶ τὰν Ἀμαρύλλιδαν· καὶ δὲ μοι αἴγας βίσκονται κατ' ἑσῆς, καὶ ἡ Τίτυρος αὐτὰς ἱλαύνει. Τίτυρ', ἡμῖν τὸ καλὸν πεφιλαμένει, βίσκει τὰς αἴγας, καὶ ποτὶ τὴν κρέων ἄγει, Τίτυρος καὶ τὸν ἐνέχουσι τὸν Ἀιβονοῦ νέκυντα φυλάσσει, μὴ εὐ κορεύῃ.

26. Varo] V. ad Ecl. vi. 7.—Sed apud Servium memoratur "Alfenus Varus, "qui (fugato Pollione) Transpadanæ "provinciæ et agris dividendis ab Au- "gusto præfectus fuerat."

28. Vicina Cremonæ] V. ad Ecl. i. 1.—Cycni] Cf. Geo. ii. 198, 9.

30. Cyrneas taxos] Vid. ad Ecl. vii. 41. et Geo. iv. 47.

32. Si quid habes, si qua Menalcæ carmina memoria tenes.

Et me] Theocr. ζ'.—Τέχ' ἄλλοις ἄλλοις ἔπει. Καὶ γὰρ ἡγὼ Μοῦσῳ κατωρὶς ἐσείμαι· καὶ γὰρ Πάντις αὐτὸς ἄριστος ἡγὼ δὲ τις οὐ ταχυπυθῆς, οὐ δ' αὖτ' οὐ γὰρ πῶ, κατ'

ἡμῖν νῦν, οὐτὶ τὸν ἐσθλὸν Σιμελῖδαν νέκυντα τὸν ἐν Σάμῳ, οὐτὶ Φιλετῶν, Ἀίδων βέλτερος δὲ ποτ' ἀνείδων δὲ τις ἱερὸν.

Quin et tota hujus Eclogæ forma ex illo Theocriti Id. vii. ducta est.

35. Varius, tragicus illustris; v. ad Vit. Virg. extr.—De Cinna poeta Catullus xcvi: Smyrna mei Cinnæ nonam post denique messem Quam cœpta est, nonamque edita post hiemem.

39. Huc ades] Cf. Theocr. ια'. 42. ubi Polyphemus: "Ἄλλ' ἀφίειν τὸ ποτ' ἄρμαι, καὶ ἔξῃς εὐδὲν ἱλασσοῦ τὰν γλαυκὰν δὲ θάλασσαν ἡ ποτὶ χερσὶν ἐρεχθῆν. Ἀδῖον ἐν τῶντεσ' παρ' ἡμῖν τὰν νύκτα διαξῆς." Ἐντὶ δάφναις σπῆν, ἐντὶ ῥαδιναὶ κύμαρ σπῆν, Ἐντὶ μέλας κισσὸς, ἐντὶ ἄμμιλος ἡ γλυκύπαρος, Ἐντὶ ψυχρὸν ὕδωρ, τό μοι ἂ πολυδιδότος Ἀλενα λιπυῆς ἡ χυῖνος, ποτὶν ἀμβρόσιον προίηται. Τίς μοι τῶνδε θάλασσαν ἔχειν ἢ πῦρ, μάθ' ἱλασο;—Ἐξίθου, Γαλάτεια, π. σ. λ.—

47. Dionæi] Sueton. 88. "Ludis, quos

- "Astrum, quo segetes gauderent frugibus: et quo
 "Duceret apricis in collibus uva colorem.
 50 "Insere, Daphni, piros: carpent tua poma nepotes."
 Omnia fert ætas, animum quoque. Sæpe ego longos
 Cantando puerum memini me condere soles.
 Nunc oblita mihi tot carmina. Vox quoque Mœrin
 Jam fugit ipsa: lupi Mœrin videre priores.
 55 Sed tamen ista satis referet tibi sæpe Menalcas.
 LY. Causando nostros in longum ducis amores.
 Et nunc omne tibi stratum silet æquor: et omnes
 (Adspice) ventosi ceciderunt murmuris auræ.
 Hinc adeo media est nobis via: namque sepulchrum
 60 Incipit apparere Bianoris: hîc ubi densas
 Agricolæ stringunt frondes, hîc, Mœri, canamus;
 Hîc hædos depone; tamen veniemus in urbem.
 Aut, si, nox pluviam ne colligat ante, veremur,
 Cantantes licet usque (minus via lædat) eamus.
 65 Cantantes ut eamus, ego hoc te fasce levabo.
 Mœ. Desine plura, puer: et, quod nunc instat, agamus.
 Carmina tum melius, quum venerit ipse, canemus.

"primos consecratos Cæsari heres Aug-
 "ustus edebat, *stella crinita* per septem
 "dies continuos fulsit; creditumque est
 "animam esse Cæsaris in cælum re-
 "cepti. Et hac de causa simulacro ejus
 "in vertice additur stella."—Ab Anchi-
 sa et Venere, Diones filia, Cæsar genus
 ducere credebatur.

52. *Condere*] Hor. iv. Carm. v. 29.
 Condit quisque diem collibus in suis.

53. *Vox quoque*] Theocr. x. 22. Οἱ
 φηγά; λόγος αὐτοῦ.—

56. *Causando*] Lucr. i. 399.—Quam-
 vis causando multa moreris.

57. *Æquor*] Int. lacum, in quem (non
 longe a Mantua) Mincius fl. diffundi-
 tur.

59. *Hinc medius*] Theocr. ζ. 10. Κοῦ-
 πω τὸν μέστρον διὸν ἄνθρωπος, οὐδὲ τὸ σῆμα
 ἄπ' τοῦ βασιλέως ναυσιπλοῦν.—

60. *Bianor* ex heroibus Mantuanorum
 fuisse videtur: quem Servius eundem
 facit cum Ocno: (v. *Æn.* x. 198.) Item
 in Fragmentis quæ tanquam ex *Origini-
 bus Catonis* petita vulgavit Annianus: "In
 "Gallia Cisalpina Mantua suo conditore
 "Ocno Bianore, Tuscorum rege, il-
 "lustris."

GALLUS. ECL. X.

- EXTREMUM hunc, Arethusa, mihi concede laborem.
 Pauca meo Gallo, sed, quæ legat ipsa Lycoris,
 Carmina sunt dicenda: neget quis carmina Gallo?
 Sic tibi, quum fluctus subterlabere Sicanos,
 5 Doris amara suam non intermisceat undam.
 Incipe: sollicitos Galli dicamus amores,
 Dum tenera attendent simæ virgulta capellæ.

1. *Arethusa*] Vid. ad Ecl. v. i. vi. i.
 —Nota de fonte hoc et fl. Alpheo fabu-
 la: cf. *Æn.* iii. 694.

2. *Lycoris*, Galli amica, militem ali-

quem cum Agrippæ exercitu secuta erat:
 v. 23. et 47. infra, et Vit. Virg. an. 717.
 De Gallo autem v. ad Ecl. vi. 64.

Non canimus surdis : respondent omnia silvæ.

Quæ nemora, aut qui vos saltus habuere, puellæ

10 Naidæ, indigno quum Gallus amore periret ?

Nam neque Parnassi vobis iuga, nam neque Pindi

Ulla moram fecere, neque Aonie Aganippe.

Illum etiam lauri, etiam flevire myricæ :

Pinifer illum etiam sola sub rupe jacentem

15 Mænalus, et gelidi flevērunt saxa Lycæi.

Stant et oves circum : (nostri nec pœnitent illas ;

Nec te pœniteat pecoris, divine poëta ;

Et formosus oves ad flumina pavit Adonis.)

Venit et upilio : tardi venere bubulci :

20 Uvidus hiberna venit de glande Menalcas.

Omnes, " unde amor iste," rogant, " tibi?" Venit Apollo:

" Galle, quid insanis?" inquit : " Tua cura Lycoris,

" Perque nives alium, perque horrida castra secuta est."

Venit et agresti capitis Silvanus honore

25 Florentes ferulas et grandia lilia quassans.

Pan deus Arcadiæ venit : quem vidimus ipsi

Sanguineis ebuli baccis minioque rubentem.

" Ecquis erit modus?" inquit. " Amor non talia curat.

" Nec lacrymis crudelis Amor, nec gramina rivis,

30 " Nec cytiso saturantur apes, nec fronde capellæ."

Tristis at ille : " Tamen cantabitis, Arcades," inquit,

" Montibus hæc vestris : soli cantare periti

" Arcades. O mihi tum quam molliter ossa quiescant,

9. *Quæ nemora*] Theocr. α'. 66. Πῦρ καὶ ἄρ' ἔλ', ἴσα Δάφνης ἱστάσιντο, σὺ σάουα, Νύμφαι; ἢ κατὰ Πηνιῶ καλὰ τέμνια, ἢ κατὰ Πίνδου; Οὐ γὰρ δὴ ποταμοὶ μέγα μόνον ἔχουσιν Ἀδάσιν, οὐδ' Αἴτνας ἐκαστὴν, οὐδ' Ἀκίδος ἱερὸν ἰδίω.—Τῆνοι μὲν δούεις, τῆνοι λῆποι ἀρῶσαντο, τῆνοι χόρ' αὖ δρυμοὶ λίαν ἀνέπλουντο θανάτῳ.—Πολλοὶ οἱ πᾶρ ποσσὶ βόις, πολλοὶ δὲ τι ταύροι, Πολλοὶ δ' αὖ δαμάλαι καὶ κέρναις αὐθύναντο.—Ἦνδ' Ἑρμῆς πρῶτιστος ἔπ' ὄρει, ὅστι δὲ, Δάφνη, τίς τυ κατασφύχῃ; εἴπῃ, ἃ γὰρ, τίς ποτε ἱερῶσαι;—Ἦνδ' οὐ βώται, οὐ σείμινι, ἀπύλοι ἦνδ'. Πάντες ἀμρόστειν, εἰ σέβῃ κακόν; ἦνδ' ἰ Πρίντος, Κήφα, Δάφνη τάλας, εἰ τὸ τάλαια; ἃ δὲ τι πέρα Πάρος ἀπὸ πρῶτας, πάντ' ἔλπει ποσσὶ φερέτωι, Ζυλῶνδ' ἃ δύσις οἱς ἔγαν καὶ ἀμάχανος ἦνσι. Cf. Milltoni Lycidan.

12. *Aganippe*, fons in Helicone. *Aganippe*] (Λαῖν) V. ad E. vi. 65.

17. *Poëta*] Serv. " Gallus, poëta eximius, Euphorionem transtulit in Latinum sermonem et Amorum suorum " de Cytheride scripsit libros iv."—Ovid. Amor. i. 15. Gallus et Hesperis, et Gal-

lus notus Eois : Et sua cum Gallo nota Lycoris erit.

18. *Et formosus oves*] Theocr. α'. 109.

Ἦρσιος χ' Ὀδῶν, ἰσὶ καὶ μᾶλα νομήει.

24. *Agresti capitis*] Lucret.—Cum Pan

Pinea semiferi capitis velamina quassans.

33. *Arcades*] Polyb. iv. c. 20, 21. Μουσικήν, τὴν γὰρ ἀληθῆς μουσικὴν, πᾶσι μὲν ἀνθρώποις φίλος ἔσται, Ἀρκάδοι δὲ καὶ ἀγαθαῖον.—δίδωσι σχιδοὶ σαρὰ μόνους Ἀρκάδοι, σφῶτον μὲν οἱ πειδῆς ἐν πᾶσι φῶν ἰδίζονται κατὰ νόμους τοὺς ἕμους καὶ παῖδας, οἷς ἴπασται κατὰ τὰ πάτρια τοὺς ἱσχυμένους ἥρωας καὶ θεοὺς ἡμῶν; μὲν δὲ ταῦτα τοὺς Φιλαρίνου καὶ Τιμοθέου νόμους μαθήσκοντες, πολλῇ φιλοτιμίᾳ χειρίζονται ἱκανοὶς τοὺς Διονυσιακοὺς αὐλήτας ἐν ταῖς διάτραις, κ. τ. λ.—Ταῦτα δὲ μοι δοκῶσι οἱ πᾶσι παρασκευάζειν οὐ τρυφῇ καὶ περιουσίᾳ χάρις ἄλλα θεωροῦντες μὲν τὴν ἰσχύον ἀνταργίαν, καὶ συλλέβῃς ἐν τῷ βίῳ ἰσχυροῦ καὶ σκληρὸν θεωροῦντες δὲ τὴν τῶν ἡδῶν ἀσθενίαν, οἷς αὐτοὶ παρίστανται διὰ τὴν τοῦ πικρῶντος ψυχρότητα καὶ στεγνότητα τὴν κατὰ τὴν πλείοντι ἐν ταῖς τάταις ἀπάρχουσαν, ἣ συντηροῦνται πικρῶνται πάντες ἐνδρ-

- “ Vestra meos olim si fistula dicat amores !
 35 “ Atque utinam ex vobis unus, vestrique fuissem
 “ Aut custos gregis, aut maturæ vinitor uvæ !
 “ Certe sive mihi Phyllis, sive esset Amyntas;
 “ Seu quicumque furor, (quid tum, si fuscus Amyntas ?
 “ Et nigræ violæ sunt, et vaccinia nigra ;)
 40 “ Mecum inter salices lenta sub vite jaceret :
 “ Serta mihi Phyllis legeret, cantaret Amyntas.
 “ Hic gelidi fontes : hic mollia prata, Lycori :
 “ Hic nemus : hic ipso tecum consumerer ævo.
 “ Nunc insanus amor duri me Martis in armis,
 45 “ Tela inter media, atque adversos detinet hostes.
 “ Tu procul a patria (nec sit mihi credere tantum !)
 “ Alpinas, ah dura, nives et frigora Rheni
 “ Me sine sola vides. Ah te ne frigora lædant !
 “ Ah tibi ne teneras glacies secet aspera plantas !
 50 “ Ibo, et Chalcidico quæ sunt mihi condita versu
 “ Carmina, pastoris Siculi modulabor avena.
 “ Certum est in silvis, inter spelæa ferarum
 “ Malle pati tenerisque meos incidere amores
 “ Arboribus : crescent illæ : crescetis, amores.
 55 “ Interea mixtis lustrabo Mænala Nymphis :
 “ Aut acres venabor apros ; non me ulla vetabunt
 “ Frigora Parthenios canibus circumdare saltus.
 “ Jam mihi per rupes videor lucosque sonantes
 “ Ire : libet Partho torquere Cydonia cornu
 60 “ Spicula : tamquam hæc sint nostri medicina furoris,
 “ Aut deus ille malis hominum mitescere discat.
 “ Jam neque Hamadryades rursum, nec carmina nobis
 “ Ipsa placent : ipsæ rursum concedite silvæ.
 “ Non illum nostri possunt mutare labores ;
 65 “ Nec, si frigoribus mediis Hebrumque bibamus,

καὶ πρὸς ἀνέγνω. — βωλίσμῳ δὲ μιλάσμενος καὶ πρὸς τὸν θεόν αὐτοῦ καὶ πάλιν, καὶ τὴν ἀντιφώνησιν πάντα περιελάμβανον, α. ε. λ.

38. Quid tum, si fuscus] Theocr. i. 26. Βαρύτατα χάρισμα, Σίχας καλίστην ἐν σάκκῳ, ἰσχυρὰ, ἀλκυονίδων ἰσὺ δὲ μόνος μιλάσμενος. Καὶ τὸ ἰσὺ μίλαν ἰσὺ, καὶ ἡ χάρισμα ἰσχυρὰ. Ἀλλ' ἵππας ἐν τοῖς σιτίσιν ἐν ἀγρῷ λέγονται.

39. Vaccinia nigra, l. q. Ferrugineos hyacinthos, Geo. iv. 183.

42. Hic fontes] Theocr. i. “ ἄδων δὲ τὰς ἐν τῷ πόντῳ καὶ ἐν ἁλὶ τὰς ἐν τῷ ποταμῷ. Ποταμὸν δὲ ἐν τῇ καταλιβέντῃ δὲ σιτίσιν Πάλα, ἡ δὲ ἐν τῷ ποταμῷ.”

44. Me] F. te. In Arcadia enim inter pastores Gallus hæc cecinisse fingitur : v. 14. et 31. Mænala, Lycous, Parthe-

nus, Arcadiæ montes sunt. “ Hi autem “ omnes versus Galli sunt, de ipsius “ translati carminibus.” Serv.

50. Chalcidico] V. ad Ecl. vi. 64.—Quinctil. x. 1. “ Euphorionem nisi probasset Virgilius, idem nunquam certe “ conditorum Chalcidico versus carmi- “ num fecisset in Bucolicis mentionem.” Fuit autem Euphorion e Chalcide Eubœæ oriundus, et Antiochi Magni bibliothecæ præfectus.

59. Cydonia] Cf. Æn. xii. 858.

65. Nec, si] Theocr. ζ. 111. Εἴ τις ὅστις μὲν ἐν ἀγρῷ χεῖρατι μίσσῃ ἔβριον πᾶσι ποταμῶν, τριταυρίας ἰγγύθῃ ἔβριον. Ἐν δὲ τῷ ποταμῷ παρ' Αἰθιώσιν τομύρας, Πίτρη δὲ Βλαμῶν, ἔνι οὐκίῃ Νύλος ἔβριον.

"Sithoniasque nives hiemis subeamus aquosæ,
 "Nec si, quum moriens alta liber aret in ulmo,
 "Æthiopum versemus oves sub sidere Cancri.
 "Omnia vincit Amor: et nos cedamus Amori."

- 70 Hæc sat erit, Divæ, vestrum cecinisse poëtam,
 Dum sedet, et gracili fiscellam textit hibisco,
 Pierides: vos hæc facietis maxima Gallo;
 Gallo, cujus amor tantum mihi crescit in horas,
 Quantum vere novo viridis se subjicit alnus.
- 75 Surgamus: solet esse gravis cantantibus umbra;
 Juniperi gravis umbra: nocent et frugibus umbræ.
 Ite domum saturæ, venit Hesperus, ite, capellæ.

P. VIRGILII MARONIS BUCOLICON LIBER
 EXPLICITUS.

Sithones, gens Thracia.

72, 3. "*Gallus* fuit amicus Virgilii;
 "adeo ut quartus Georgicorum a medio
 "usque ad finem ejus laudes teneret;
 "quas postea jubente Augusto in Ari-
 "stæi fabulam commutavit." Serv. Gal-
 lus autem cum propter multa flagitiose

acta ab Augusto infamia notatus erat,
 mortem sibi conscivit, an. U. C. 728.

76. *Gravis umbra*] Lucret. vi. 783.
 Arboribus primum certis gravis umbra
 tributa 'st, Usque adeo, capitis faciant
 ut sæpe dolores, Si quis eas subter jacuit
 prostratus in herbis.

P. VIRGILII MARONIS
G E O R G I C O N
LIBRI IV.

P. VIRGILII MARONIS
G E O R G I C O N
LIBER I.

AD C. CILNIUM MÆCENATEM.

- QUID faciat lætas segetes, quo sidere terram
Vertere, Mæcenas, ulmisque adjungere vites,
Conveniat; quæ cura boum, qui cultus habendo
Sit pecori; apibus quanta experientia parcis;
5 Hinc canere incipiam. Vos, o clarissima mundi
Lumina, labentem cælo quæ ducitis annum,
Liber, et alma Ceres; vestro si munere tellus
Chaoniam pingui glandem mutavit arista,
Poculaque inventis Acheloïa miscuit uvis:
10 Et vos agrestum præsentia numina, Fauni,
Ferte simul Faunisque pedem Dryadesque puellæ:
Munera vestra cano. Tuque o, cui prima frementem
Fudit equum magno tellus percussa tridenti,
Neptune: et cultor nemorum, cui pinguis Ceres
15 Ter centum nivei tondent dumeta juvenci:
Ipse, nemus linquens patrium saltusque Lycæi,
Pan ovium custos, tua si tibi Mænala curæ,
Adsis o Tegeseæ favens: oleæque Minerva

5. *Vos, o clarissima*] Sol et Luna sub Cereris et Bacchi nomine colebantur. Cf. Macrob. Sat. i. 18. Quinetiam solenne fuit Cererem cum Baecho conjunctim invocare, unde Pindarus: Isthm. ζ. Καλαμαρίνης ἀράχρον Δαμνίτης—Δόνου;

Namque Ceres fertur frugos, Liberque liquoris Vitigeni laticem mortalibus instituisse Lucr. v. 14.

8. *Chaoniam glandem*] Urbs Chaonum sub m. Tmaro in Epiro Dodona: Æschyl.—Ἰνα Μαρτυρὰ βαυὸς εἴ τοι Θειοφρονὸς Διὸς, τίς τις εἴ δαίμων, αἱ προσήγοροι δῖος. Cf. Geo. i. 149.

9. *Achelous, Oceani*, Ἐξ ὧντις ἀνάντις ποταμοί,—filius natu maximus: hinc po-

cula Acheloïa veteres pro qualicunque aqua dictabant.

13. *Fudit equum*] Pindar.—Ἐλάλιχρον, ἔδρις δὲ ἱερῶν ἱερῶν,—Περσίδαν.

14. *Cultor nemorum*] Aristæus, Apollinis fil. ex Cyrene fl. Penel filia, apum et mellis usum invenit; pestem, Etæolis impetratis, a Cea ins. avertit. Cf. Apollon. ii. 522. Diodor. Sic. iv. 82. et Geo. iv. 317.

16. *Ipse nemus linquens*] Theocr. α'. ὦ Πᾶν, Πᾶν, εἴδ' ἐνὶ παντ' ἄρια μακρὰ Λυκαίῳ, εἴτι οὐ γ' ἀμφιπολιῖς μέγα Μαιναλόν, ἰδὲ ἰαί νῦν Τὸν Σινδῶν, Ἐλίας δὲ λίσσι μιν, κ. τ. λ.

18. *Oleæque Minerva*] Eurip. Tronæa. ὦ Τηλαμῶν, τάς Πιερικέρας αἰνέας Ἰδραν

- Inventrix : uncique puer monstrator aratri:
 20 Et teneram ab radice ferens, Silvane, cupressum:
 Dique desæque omnes, studium quibus arva tueri,
 Quique novas alitis non ullo semine fruges,
 Quique satis longum cœlo demittitis imbrem.
 Tuque adeo, quem mox quæ sint habitura deorum
 25 Concilia, incertum est, urbisne invisere, Cæsar,
 Terrarumque velis curam : et te maximus orbis
 Auctorem frugum, tempestatumque potentem
 Accipiat, cingens materna tempora myrto :
 An deus immensi venias maris, ac tua nautæ
 30 Numina sola colant : tibi serviat ultima Thule :
 Teque sibi generum Tethys emat omnibus undis :
 Anne novum tardis sidus te mensibus addas,
 Qua locus Erigonen inter Chelasque sequentes
 Panditur : ipse tibi jam brachia contrahit ardens
 35 Scorpions, et cæli justa plus parte relinquit.
 Quidquid eris ; (nam te nec sperent Tartara regem,
 Nec tibi regnandi veniat tam dira cupido :
 Quamvis Elysios miretur Græcia campos,
 Nec repetita sequi curet Proserpina matrem ;)
 40 Da facilem cursum, atque audacibus annue cœptis,
 Ignarosque viæ mecum miseratus agrestes
 Ingredere, et votis jam nunc assuesce vocari.
 Vere novo, gelidus canis quum montibus humor
 Liquitur, et zephyro putris se gleba resolvit ;
 45 Depresso incipiat jam tum mihi taurus aratro
 Ingemere, et sulco attritus splendescere vomer.
 Illa seges demum votis respondet avari
 Agricolaë, bis quæ solem, bis frigora sensit :
 Illius immensæ ruperunt horrea messes.
 50 At prius ignotum ferro quam scindimus æquor,

Τὰς ἱερὰς καὶ ἱερὰς Ὀχθὺς ἱερῆς, τὴν ἱλαίαν
 Πρῶτον Πιερίαν κλάδον γλαυκῆς Ἀλάνας, ὅ-
 ραντος ἐνέφαντος, διαπαύσαντος πόντον Ἀλάνας.

19. *Uncique puer*] Triptolemus, Celei
 Eleusini filius, a Cerere arationem edoc-
 tus.

20. Catull. de Peneo fl. Namque ille
 tulit radicibus altis Pagos &c.—non
 sine—ætria cupressu. Epithal. 289.

25. *Urbis vel urbis*, antiquitus pro
 urbis, euphonice causa : sic *tris* pro *tres*,
 &c. A. Gellius.

30. *Ultima Thule*] Strabo : Θέωλον φη-
 σὶν ἡ Μακεδονίης Ποντίας, ἀπὸ μὲν τῆς
 Κερσαντικῆς τῆς ἡμετέρας πλοῦς ἀπὸ τῆς ἀπὸ
 ἑκείνης, ἰσχυρὸς δ' εἶναι τῆς πεπληγίας θαλάσσης.

43. et seqq. *Vere novo*] Hesiod. "Egy.
 Εὐτ' αὖν δὴ πρῶτον ἀπὸ τῆς ἐκείνης φανίης,

Δὴ τότε ἰσχυρομένη, ἡμῶς ὁμοῦς τι καὶ αὐ-
 τὸς, Αἴθρη καὶ διερὴ ἀέριον, ἀέριον καὶ ἄρην,
 Περὶ μάλα σπύδον, ἵνα τοὺς πλοῦς ἀφαι-
 ρῇ. Ἐλαρ πολὺν θῆρας δὲ πλοῦς αὐτῆς
 ἀπαιτῇ. Νυκτὶ δὲ στείρουσι τοὺς πλοῦς ἀφαι-
 ρῇ. Νυκτὶ ἀλλήλων, πλοῦς ἰσχυρομένη.

45. *Depresso incipiat*] Lucret. Quod
 superest arvi, tamen id Natura sua vi
 Sentibus obducatur, ni vis humana resi-
 stat, Vitæ causa valido consueta bidenti
 Ingemere, et terram premis proscindere
 aratri.

48. *Bis quæ solem*] Theophrast. "Ἡ
 δὲ κατεργασία ἐν τῇ νῆνι κατ' ἀμφοτέρους
 τὰς ἄρας καὶ θέρους καὶ χειμῶνος, ἵνα τοὺς χι-
 μαρῶν καὶ ἡλιότης ἡ γῆ.—Plin. Quarto seri
 sulco Virgilius existimatur voluisse, cum
 dixit optimam eas segetem, quæ bis so-
 lem, bis frigora sensisset.

Ventos, et varium cœli prædiscere morem
Cura sit, ac patrios cultusque habitusque locorum :
Et quid quæque ferat regio, et quid quæque recuset.
Hic segetes, illic veniunt felicius uvæ :

- 55 Arborei fœtus alibi, atque injussa virescunt
Gramina. Nonne vides, croceos ut Tmolus odores,
India mittit ebur, molles sua thura Sabæi?
At Chalybes nudi ferrum, virosæque Pontus
Castorea, Eliadum palmas Epiros equarum?
- 60 Continuo has leges, æternaque fœdera certis
Imposuit natura locis, quo tempore primum
Deucalion vacuum lapides jactavit in orbem :
Unde homines nati, durum genus. Ergo age, terræ
Pingue solum primis extemplo a mensibus anni
- 65 Fortes invertant tauri, glebasque jacentes
Pulverulentæ coquat maturis solibus æstas :
At si non fuerit tellus fecunda, sub ipsum
Arcturum tenui sat erit suspendere sulco :
Illic, officiant lætis ne frugibus herbæ :
- 70 Hic, sterilem exiguus ne deserat humor arenam.
Alternis idem tonsas cessare novales,
Et segnem patiēte situ durescere campum.
Aut ibi flava sœpes, mutato sidere, farra,
Unde prius lætum siliqua quassante legumen,
- 75 Aut tenuis fœtus vicinæ, tristisque lupini
Sustuleris fragiles calamos, silvamque sonantem.
Urit enim lini campum seges, urit avenæ :
Urunt Lethæo perfusa papavera somno.
Sed tamen alternis facilis labor : arida tantum
- 80 Ne saturare fimo pingui pudeat sola ; neve
Effretos cinerem immundum jactare per agros.
Sic quoque mutatis requiescunt fœtibus arva :
Nec nulla interea est inaratæ gratia terræ.
Sæpe etiam steriles incendere profuit agros,
- 85 Atque levem stipulam crepitantibus urere flammis :
Sive inde occultas vires, et pabula terræ
Pinguia concipiunt : sive illis omne per ignem
Excoquitur vitium, atque exsudat inutilis humor :
Seu plures calor ille vias, et cæca relaxat

57. *Molles sua thura Sabæi*] Strabo :
"Ἡ εἰς Σαβαίων ἰθαυμονοτάτη, μεγίστου
ἰσχύος, ἀπὸ τοῦ αἵματος καὶ λιθάνης, καὶ
πολυκάρπου."

58. *Chalybes nudi ferrum*] Æschyl. *Oi
ἐνδοκρινέστερος Χάλυβες.*

Virosæ castorea] Strabo : "Ἰδὲν καὶ
ἐν τῇ Ποντικῇ τῇ θαλάσσῃ."

59. *Epiros*] Cf. Geo. iii. 121.

68. *Arcturus Nonis Septemb. exoritur.* Columel.

71. *Alternis cessare*] Varro : Agrum
alternis annis relinqui oportet aut paullo
levioribus sationibus serere, id est, quam
minus sugunt terram.

72. *Unde prius*] Cato de R. R. Lupi-
num, faba, vicia segetem stercoreant.

- 90 Spiramenta, novas veniat qua succus in herbas :
 Sen durat magis, et venas adstringit hiantes ;
 Ne tenues pluviae, rapideve potentia solis
 Acrior, aut Boreae penetrabile frigus adurat.
 Multum adeo, rastris glebas qui frangit inertes,
 95 Vimineasque trahit crates, juvat arva : neque illum
 Flava Ceres alto nequidquam spectat Olympo :
 Et qui, proscisso quae suscitât æquore terga,
 Rursus in obliquum verso perrumpit aratro,
 Exercetque frequens tellurem, atque imperat arvis.
 100 Humida solstitia atque hiemes orate serenas,
 Agricolaë : hiberno lætissima pulvere-farra,
 Lætus ager : nullo tantum se Mysia cultu
 Jactat, et ipsa suas mirantur Gargara messes.
 Quid dicam, jacto qui semine comminus arva
 105 Insequitur, cumulosque ruit male pinguis arenæ ?
 Deinde satis fluvium inducit, rivosque sequentes ?
 Et, quum exustus ager morientibus æstuat herbis,
 Ecce supercilio clivosi tramitis undam
 Elicit ? illa cadens raucum per levia murmur
 110 Saxa ciet, scatebrisque arentia temperat arva.
 Quid, qui, ne gravidis procumbat culmus aristis,
 Luxuriem segetum tenera depascit in herba,
 Quum primum sulcos æquant sata ? quique paludis
 Collectum humorem bibula deducit arena ?
 115 Præsertim incertis si mensibus amnis abundans
 Exit, et obducto late tenet omnia limo :

93. *Penetrabile frigus*] Lucret. Per-
 manat calor argentum, penetraleque frig-
 us.—*adurat*, cf. Miltoni P. A. li. 595.

94. et seqq. *Multum adeo*] Plin. Ara-
 tione per transversum iterata, occasio
 sequitur, ubi res poscit, crate vel rastris.
 Et sato semine iteratio. Hæc quoque
 ubi consuetudo patitur, crate dentata,
 vel tabula aratro adnexa, quod vocant
larare, operiente semina.

95. *Neque illum*] Callim. H. in Dian.
 Οὐδὲ δὲ κεν ἰμμευδὴς τι καὶ ἴλαος ἀνύκε-
 σται, Κίριος ἰδὲ μὴν ἀπορεῖ φέρι σπάρχειν—

96. *Flava Ceres*] Hom.—*Περὶ δὲ Δη-
 μήτῃς.*

97. *Et qui, proscisso*] Varro de R. R.
 Terram cum primum arant, *proscindere*
 appellant: cum iterum, *offringere* di-
 cunt; quod prima aratione glebæ gran-
 des solent excitari.

100. *Humida solstitia*] Salmas. in So-
 lin. Antiqui *solstitium* τὴν τροπὴν θερινὴν
 proprie vocabant, *brumam* τὴν χειμερινήν.
 —Seneca: *Solstitium* in Cancro, *bruma*
 in Capricorno conficitur.

101. *Hiberno lætissima pulvere*] Fe-
 stus. Antiquum carmen rusticum: Hi-
 berno pulvere, verno luto, grandia farra,
 Camille, metes.

103. *Gargara*] Hom. Il. l'. 'Ἰδαν—το-
 λωιδάνα, μυρία ἑρῶν, Γάργαρα—

104. *Jacto qui semine*] Hes. Έργ.—'Ο
 δὲ τυτθὲς ἰσισθὶ Δημῶς, ἔχει παύλας,
 πίνειν ἐρηθιστὴν κελίαν, Σάττερματα παυαρέω-
 ται.—

106. *Deinde satis*] Hom. Il. φ'. 'Ως δ'
 δὲ ἀνὴρ ὀχλυνγὸς ἐπὶ πρῆντι μελανόφρονι
 Ἀμφότε καὶ κήσῃσι ὕδατος βίον ἡγριμονίαι,
 Χερσὶ μάστιγας ἔχει, ἀμάρης δ' ἔξ ἔχματα
 βάλλον. Τοῦ μὲν τι πρῆνιστος, ἐπὶ ψαφίδας
 ἄσπασαι ὀχλύνωνται· τοῦ δὲ τ' ὕδα κατιβίμα-
 νον αἰλαρόν· Κόρη δὲ πρηνὴν, φέρεται δὲ το
 καὶ τὴν ἄγωνα.

108. *Supercilio clivosi tramitis*] Hom.
 Il. ε'. —'Επ' ἰφρῶσι Καλλιπιδάνας.

112. *Luxuriem segetum*] Theophrast.
 viii. 7. 'Εν δὲ ταῖς ἀγαθαῖς χώραις, πρὶς τοῦ
 μὴ φυλλομανεῖν, ἰσπνίμονται καὶ ἰσκαίρονται
 τοὶ εἶτον. ἀεσιε καὶ ἐν θέραι.

Unde cavæ tepido sudant humore lacunæ.

Nec tamen (hæc quum sint hominumque boumque labores

- Versando terram experti) nihil improbus anser,
 120 Strymoniaque grues, et amaris intuba fibris,
 Officiunt, aut umbra nocet. Pater ipse colendi
 Haud facilem esse viam voluit, primusque per artem
 Movit agros, curis acuens mortalia corda,
 Nec torpere gravi passus sua regna veterno.
 125 Ante Jovem nulli subigebant arva coloni:
 Nec signare quidem aut partiri limite campum
 Fas erat; in medium quærebant: ipsaque tellus
 Omnia liberius, nullo poscente, ferebat.
 130 Prædarique lupos jussit, pontumque moveri;
 Mellaque decussit foliis, ignemque removit,
 Et passim rivis currentia vina repressit:
 Ut varias usus meditando extunderet artes
 Paullatim, et sulcis frumenti quæreret herbam:
 135 Ut silicis venis abstrusum excuderet ignem. +
 Tunc alnos primum fluvii sensere cavatas:
 Navita tum stellis numeros et nomina fecit,
 Pleiadas, Hyadas, claramque Lycaonis Arcton.
 Tum laqueis captare feras, et fallere visco
 140 Inventum, et magnos canibus circumdare saltus.
 Atque alius latum funda jam verberat amnem,
 Alta petens pelagoque alius trahit humida lina.
 Tum ferri rigor, atque argutæ lamina serræ:
 (Nam primi cuneis scindebant fissile lignum)
 145 Tum variæ venere artes: labor omnia vicit
 Improbus, et duris urgens in rebus egestas.
 Prima Ceres ferro mortales vertere terram
 Instituit: quum jam glandes atque arbuta sacræ
 Deficerent silvæ, et victum Dodona negaret.
 150 Mox et frumentis labor additus: ut mala culmos

125. et seqq. *Ante Jovem*] Hesiod. *Erg.* 111. Οἱ μὲν ἔτι Κρόνῳ ἦσαν, ὅτ' ἀργαῖν ἡβασσάμενοι. Ὄνορι δὲ καὶ Ἰζάρῳ, ἀνδρῶν ἑταῖροις Ἰχάρῳ, Νέσφῳ ἀντις τῇ γένει καὶ Ὀζύῳ. — Ἰστιά δὲ πάντα τοῖσιν ἴαν' αὐτοῖς δ' ἔφατο Ζεὺς ὅπως ἔρπουσιν ἀνθρώπων πολλοῖς τῇ καὶ ἀφάνει.—Lucr. v. 931. Nec robustus erat curvi moderator aratri Quinquæ, nec scibat ferro molirier arva, Nec nova defodere in terram virgulta, nec altis Arboribus veteres decidere imbes falcibus ramos. Quod sol atque imbes deciderant, quod terra creârat Sponte sua,

satis id placabat pectora donum; Glandiferas inter curabant corpora quercus Plerumque, et quæ nunc hiberno tempore cernis Arbuta pœniceo fieri matura colore, Plurima tum tellus etiam majora ferebat. Multaque præterea novitas tum florida mundi Fabula dia tulit, miseris mortalibus ampla.

136. *Alnos*] Cf. Geo. ii. 451.

138. *Pleiadas, Hyadas*] Hom. II. d. 486. Πλειάδας δ', Ἰάδας τε, τὴν τε σθένης Ὀρίωνος, ἄρ' αὖ καὶ ἄμαρ' ἰστιάησιν καλίουσιν.

D

- Esset robigo, segnisque horreret in arvis
 Carduus. intereunt segetes : subit aspera silva,
 Lappæque tribulique : interque nitentia culta
 Infensa lolium et steriles dominantur avenæ.
 155 Quod nisi et assiduis terram insectabere rastris,
 Et sonitu terrebis aves, et ruris opaci
 Falce premes umbras, votisque vocaveris imbrem :
 Heu, magnum alterius frustra spectabis acervum :
 Concussaque famem in silvis solabere quercu.
 160 Dicendum et quæ sint duris agrestibus arma,
 Quis sine nec potuere seri, nec surgere messes :
 Vomis, et inflexi primum grave robur aratri,
 Tardaque Eleusinæ Matris volventia plaustra,
 Tribulaque, traheæque, et iniquo pondere ratri :
 165 Virgea præterea Celei vilisque supellex,
 Afbutæ crates, et mystica vannus Iacchi.
 Omnia quæ multo ante memor provisa repones ;
 Si te digna manet divini gloria ruris.
 Continuo in silvis magna vi flexa domatur
 170 In burim, et curvi formam accipit ulmus aratri :
 Huic a stirpe pedes temo protentus in octo :
 Binæ aures, duplici aptantur dentalia dorso.
 Cæditur et tilia ante jugo levis, atque fagus
 Stivaque, quæ currus a tergo torqueat imos :
 175 Et suspensa focis explorat robora fumus.
 Possum multa tibi veterum præcepta referre ;
 Ni refugis, tenuesque piget cognoscere curas.
 Area cum primis ingenti æquanda cylindro,

151. *Robigo*] Theophrast. *ἰσχυρίσθαι*.—
 Varro De R. R. i. 1. *Robigum* invocabo
 ac Floram, quibus propitiis, neque *ru-*
bigo frumenta atque arbores corrumpit,
 neque non tempestive florent.

158. *Alterius frustra*] Hesiod. "Egy.
 394.—*Μή πως, τὰ μεταξὺ χαρίζων, Πρω-*
της ἀλλοτριῶν ἀνους, καὶ μὴδὲν ἑαυτοῦ.

163. *Plaustra*, in pompa Eleusinia
 adhibita. V. Benti. Phal. p. 208.

164. *Tribulaque*] Varro R. R. i. 52.
Tribulum fit e tabula lapidibus aut ferro
 asperata, quod imposito aurigæ aut pon-
 dere grandi, trahitur jumentis junctis,
 ut discutiat e spica grana.

166. *Vannus*] Serv. Vannus cribrum
 areale. *Mystica* autem Iacchi ideo ait,
 quod Liberi patris sacra ad purgationem
 animæ pertinebant; et sic homines ejus
 mysteriis purgabantur, sicut *vannus* fru-
 menta purgantur. Hinc est quod dicitur
 Oxyridia membra a Typhone dilaniata
 Isis cribro superposuisse: nam idem est

Liber pater, in cujus Mysteriis *vannus*
 est: quia, ut diximus, animas purgat.
 Cf. quoque Meurs. Eleusin. 27.

167. *Omnia quæ*] Hesiod. "Egy. 456.
Νήπιος οὐδὲ τίς οἶδ', ἱερὰν δὲ τι δοῦναι
ἀμάρτυς τῶν κρείττων μύθων ἱχθυῶν ὁλοῦς
ἱεραῖς.

172. *Binæ aures*] Pallad. de R. R. i.
 43. Paranda sunt aratra simplicia, vel,
 si plana regio permittit, *aurita*, quibus
 possint, contra stationes humoris hiber-
 ni, sata celsiore sulco attolli.—*Duplici*]
 Cujus utrumque eminet latus. Nam
 fere hujusmodi sunt omnes vomeres in
 Italia. *Dentale* vero est lignum in quo
 vomer inducitur. Serv. Vel potius ipse
 vomeris *dens*, qui solum infringit. H.
Vomeris dentem. G. i. 262.

178. et seqq. *Area cum primis*] Ita
 Cato De R. R. 91. *Aream* sic facito; Lo-
 cum ubi facies confodito; postea amur-
 ca conspergito bene, sinitoque combi-
 bat. Postea comminuito glebas bene.

- Et vertenda manu, et creta solidanda tenaci:
 180 Ne subeant herbæ, neu pulvere victa fatiscat;
 Tum variæ illudant pestes: sæpe exiguus mus
 Sub terris posuitque domos atque horrea fecit:
 Aut oculis capti fodere cubilia talpæ:
 Inventusque cavis bufo, et quæ plurima terræ
 185 Monstra ferunt: populatque ingentem farris acervum
 Curculio, atque inopi metue formica senectæ.
 Contemplator item, quum senux plurima silvis
 Induet in florem, et ramos curvabit olentes:
 Si superant fœtus, pariter frumenta sequentur,
 190 Magnaque cum magno veniet tritura calore.
 At si luxuria foliorum exuberat umbra,
 Nequidquam pingues palea teret area culmos.
 Semina vidi equidem multos medicare serentes,
 Et nitro prius, et nigra perfundere amurca,
 195 Grandior ut fœtus siliquis fallacibus esset;
 Et, quamvis igni exiguo properata maderent,
 Vidi lecta diu et multo spectata labore,
 Degenerare tamen: ni vis humana quotannis
 Maxima quæque manu legeret: sic omnia fatis
 200 In pejus rueret, ac retro sublapsa referri.
 Non aliter, quam qui adverso vix flumine lembum
 Remigiis subigit, si brachia forte remisit,
 Atque illum in præceps pronò rapit alveus amni.
 Præterea tam sunt Arcturi sidera nobis
 205 Hædorumque dies servandi, et lucidus Anguis,
 Quam quibus in patriam ventosa per æquora vectis
 Pontus et ostriferi fauces tentantur Abydi.

Deinde conquato, et paviolis verberato.
 Postea denno amurca conspergito, sinitque arescat. Si ita feceris, neque formica nocebunt, neque herbæ nascentur.
 V. quoque ibid. 129.

Item Varro De R. R. i. 51. *Areum* oportet in agro, sublimiori loco perficere, ut perflare possit ventus. Hanc dicam pro magnitudine segetis, et mediam partem rotundam, et mediam partem extus, et solidam terra pavitam, maximam est argilla ne aestu pæmiosa in rimis ejus grana oblirescant, et recipiant aquam, et ostia aperiant muribus ac formicis. Itaque amurca solent perfundere. Ea enim herbarum est inimica, et formicarum et talparum venenum.

205. *Lucidus Anguis*] Cf. lin. 244. infra.

207. *Pontus*] Plin. iv. 24. Totius Ponti forma breviter amplectenda est, ut facilius partes noscantur. Vastum mare præ-

jacens Asia, et ab Europa porrecto Chersonesi litore expulsum, angusto meatu irrampit in terras, septem stadiorum, ut dictum est, intervallo Europam auferens Asia. Primas angustias Hellespontum vocant.—Porrigitur inde tenuis Euripus milli. pass. spatium ad Priapum Asia.—Inde exspatiatur æquor, et in arctum cõst: laxitas Propontis appellatur: angustia Thracius Bosphorus, latitudine D. passuum. Dein vastum mare, Pontus Euxinus, qui quondam Axenus, longe refugientes occupat terras, magnoque litorum flexu, retro curvatus in cornua, ab his utrimque porrigitur, ut sit plane arcus Scythici forma. Medio flexu jungitur ostio Mæotii lacus. Cimmerius Bosphorus id os vocatur.

Ostriferi Abydi] Catull. apud Mæurum.—Ora Hellespontia ceteris ostreosior oris.

- Libra die somnique pares ubi fecerit horas,
 Et medium luci atque umbris jam dividit orbem :
 210 Exercete, viri, tauros : serite hordea campis,
 Usque sub extremum brumæ intractabilis imbrem.
 Nec non et lini segetem et Cereale papaver
 Tempus humo tegere, et jamdudum incumbere aratris :
 Dum sicca tellure licet, dum nubila pendent,
 215 Vere fabis satio : tum te quoque, medica, putres
 Accipiunt sulci, et milio venit annua cura :
 Candidus auratis aperit quum cornibus annum
 Taurus, et adverso cedens Canis occidit astro.
 At si triticeam in messem robustaque farra
 220 Exercebis humum, solisque instabis aristas :
 Ante tibi Eoæ Atlantides abscondantur,
 Gnosiaque ardentis decedat stella Coronæ,
 Debita quam sulcis committas semina, quamque
 Invitæ properes anni spem credere terræ.
 225 Multi ante occasum Maiæ cœpere : sed illos
 Expectata seges vanis elusit aristas.
 Si vero viciamque seres, vilemque faselum,
 Nec Pelusiacæ curam aspernabere lentis ;
 Haud obscura cadens mittet tibi signa Bootes ;
 230 Incipe, et ad medias sementem extende pruinas.
 Idcirco certis dimensum partibus orbem
 Per duodena regit mundi sol aureus astra.
 Quinque tenent cœlum zonæ : quarum una corusco

208. *Libra die*] Scilicet, ubi singulas diei horas singulis noctis horis æquaverit. V. Ernesti Opusculum de Solaris, p. 23. Columel. xi. 2. xiii. Cal. Octob. sol in Libram transitum facit.—viii. Cal. Octob. et vii. et vi. æquinoctium autumnale.

211. *Brumæ*] Cf. lin. 100 supra.—Columel. xi. 2. xvi. Cal. Jan. sol in Capricornum transitum facit.—ix. Cal. Jan. brumale solstitium, sicut Chaldæi observant, significat.

216. *Milio venit annua*] Nam medica, quæ semel æritur, decem annos permanet. Pallad. R. R. v. 1. V. et Varr. i. 41.

218. *Taurus, et adverso*] xv. Cal. Maias sol in Taurum transitum facit.—Pridie Cal. Maias Canis æe vespere celat. Columel. xi. 2.

219. *At si triticeam* Columel. ii. 8. Placet nostro poetæ adorem, atque etiam triticum non ante seminare, quam occiderint Vergiliæ. quod ipsum numeris sic edisserit: *At si triticeam*—*Atlantides abscondantur*. Absconduntur autem

altero et trigesimo die post autumnale æquinoctium, quod fere conficitur nono Cal. Octobris.

221. *Atlantides*] Hes. *Egy.* 383. Πληθύνων Ἀτλαντίδων ἐπιτελλομένων Ἀρχαῖοι ἀμπετὺ ἀρίστου δι' δυσκαμίνων. Arat. *Φαιν.* 261.—Ἐπεὶ δὲ νῦναι ἐπὶ ἡμέρῃσι καλίσονται, Ἀλκυόνη, Μιρόση τι, Κίλακός τ', Ἥλιος τινος, καὶ Στερεὴ, καὶ Τηθύγινα, καὶ πόσις Μαία.

222. *Gnosiaque*] Arat. *Φαιν.* 71. Αἰνῶ καλίσται στίφαναι, τὸν ἁγανὸν Ἰθναί Σῆρ' ἱμαίαι Διόνυσος ἀποχορμῆς Ἀρκάδας.

229. *Bootes*] Arat. *Φαιν.* 91. Ἐξοφλὸν δ' ἱλίου φέριται ἱλῶντι κυκλῶς Ἀρκταῖος, τὸν δ' ἄνδρες ἐπιλαίοντες βοῶντι, Οὐρανὸν ἔχοντες ἐπαφῶντες ἰδέναι ἄρκτου καὶ πάλαι πᾶς ἀρίστος· ὑπὸ ζῶνι δὲ αἰ αἰνός· Ἐξ ἡλίου ἄρκτου ἱλίσσεται ἀμφὸς ἄρκτου.

Columel. xi. 2. iv. Cal. Novembr. *Arcturus* vespere occidit: ventusque ætes.

233. *Quinque tenent*] Aristoteles juxta emend. Scalig. in Manil. lib. iv. Πέντε δὲ αἰ ζῶναι περιμύχαι· ἡ δὲ πρώτη μὲν γλαυκὴ καλαινότατος καὶ αἰνός, ἡ δὲ μία ψαφῆς τι καὶ ἐν πυρὶ αἰνός· ἡ δὲ μία

- Semper sole rubens, et torrida semper ab igni:
 235 Quam circum extremæ dextra lævaque trahuntur,
 Cærulea glacie concretæ atque imbris atris.
 Has inter mediamque duæ mortalibus ægris
 Munere concessæ divûm: via secta per ambas,
 Obliquus qua se signorum verteret ordo.
 240 Mundus ut ad Scythiam Rhipæasque arduus arces
 Consurgit, premitur Libyæ devexus in austros.
 Hic vertex nobis semper sublimis: at illum
 Sub pedibus Styx atra videt, Manesque profundi.
 Maxumus hîc flexu sinuoso elabitur Anguis
 245 Circum, perque duas in morem fluminis Arctos,
 Arctos Oceani metuentes æquore tingi.
 Illic, ut perhibent, aut intempesta silet nox
 Semper, et obtenta densantur nocte tenebræ:
 Aut redit a nobis Aurora, diemque reducit:
 250 Nosque ubi primus equis Oriens afflavit anhelis,
 Illic sera rubens accendit lumina Vesper.
 Hinc tempestates dubio prædiscere cælo
 Possumus, hinc messisque diem, tempusque serendi;
 Et quando infidum remis impellere marmor
 255 Conveniat: quando armatas deducere classes,
 Aut tempestivam silvis evertere pinum.
 Nec frustra signorum obitus speculamur et ortus,
 Temporibusque parem diversis quatuor annum.
 Frigidus agricolam si quando continet imber,
 260 Multa, forent quæ mox cælo properanda sereno,
 Maturare datur: durum procudit arator
 Vomeris obtusi dentem: cavat arbore lintres:
 Aut pecori signum, aut numeros impressit acervis.

ἰν' ὁμᾶντ' ἐκίχοντο δὲ πᾶσα περὶ πρὸ
 τοῦτοῦτοῦ φλογμῶσιν, ἰστί βέ ἡ μοῖραν ὑπ'
 αὐτῶν Καλλιμένη ἀκτίνης ἀνιέρχεται πυρόσιν.
 Αἱ δὲ δύο ἰσάστεις πύλαι περιπτιστηναί
 αἰὲρ φεκαλλῶν, αἰὲρ δ' ὄδασι νοτίουσι. Οὐ μὲν
 ὄδαρ, ἀλλ' αὐτὸς ἀπ' οὐρανὸν κρύσταλλος
 καὶ γὰρ ἀπὸ τοῦ ἀντίφωτος δὲ τίττυται.
 Ἀλλὰ τὰ μὲν χειρῶν, καὶ ἀμβρατὰ ἀνθρώ-
 πων. Διὸς δ' ἄλλαι ἴσασιν ἰαντίαι ἀλλή-
 λωι. Μισσηγὺς θιέρεις τε καὶ ὕτιον κρυστάλ-
 λω, Ἀμφὶ ἰσχυροί τε καὶ ὁμπανιὸν ἀλλεί-
 νωσι. Καρπὸν Ἐλευσίης Δημήτριος. ἰν' δὲ
 πο ἄνδρες Ἀντίποδες ναίουσι.—Zouarum
 auctorem esse Parmenidem scripsit Po-
 sidonius. Scaliger. ibid.

240. *Mundus ut*] Arat. Φαιν. 24. Κα-
 ρο κυρταίνουσι δύο πύλαι ἀμφοτέρωθεν Ἀλλ'
 ἡ μὲν οὖν ἰσίστας, ἡ δ' ἀντίαις ἰσ βαρίαι,
 ἡ γὰρ οὖν ἀντιπῶς. δύο δὲ μὲν ἀμφὶ ἴχουσαι
 Ἀρετὴ ἄρα τριχῶσαι, τὸ δὲ καλίσταται

ἄμαζαι—Τὰς δὲ δι' ἀμφοτέραις, οἷα ποτα-
 μοῖο ἀπορροῇ, εἰδύται, μέγα θαῦμα, δράκων,
 περὶ τ' ἀμφὶ τ' ἰαγὼς Μυρίος· αἱ δ' ἄρα οἱ
 σωτήριος ἰσάστεις φέρονται Ἀρετοί, κυρταί
 πεφυλαγμέναι ὁμπανίω.

246. *Arctos Oceani*] Hom. Π. ε'. 487.
 "Ἀρετοὶ θ', ἢ καὶ ἄμαζαι ἰσχυροὶ καλίστα-
 ται, "Ἡς αὐτοῦ στέφεται, καὶ τ' Ὀρίαντα
 δοκίμῃ. Οἷα δ' ἄμαζαι ἰστί λαιτῶν Ὀμπανί-
 ωι.

247. *Intempesta silet nox*] Varro de
 L. Lat. Inter vesperuginem et jubar
 dicta *nox intempesta*, ut in Bruto Cas-
 sius, quod dicebat Lucretius, *Nocte in-*
tempesta nostram devenit domum: *In-*
tempesta dicebat, quum tempus agendi
 est nullum:—quod alii *silentium noctis*
 appellarunt, Plautus *confirmitum*.

248. *Obtenta nocte*] Hom. Od. λ'. 19.
 Ἀλλ' ἰστί νῦξ ἐλθ' ἰσάται διελκίς βρετῶσι.

- Exacuunt alii vallos, furcasque bicornes,
 265 Atque Amerina parant lentæ retinacula viti. *quirba*
 Nunc facilis rubea texatur fiscina virga:
 Nunc torrete igni fruges, nunc frangite saxo.
 Quippe etiam festis quædam exercere diebus
 Fas et jura sinunt: rivos deducere nulla
 270 Relligio vetuit, segeti prætereundæ sæpem,
 Insidias avibus moliri, incendere vepres,
 Balantumque gregem fluvio mersare salubri.
 Sæpe oleo tardi costas agitator aselli,
 Vilibus aut onerat pomis; lapidemque revertens
 275 Incusum, aut atræ massam picis urbe reportat.
 Ipsa dies alios alio dedit ordine Luna
 Felices operum. quintam fuge: pallidus Orcus,
 Eumenidesque satæ. tum partu Terra nefando
 Cœumque, Iapetumque creat, sævumque Typhœa,
 280 Et conjuratos cœlum rescindere fratres.
 Ter sunt conati imponere Pelio Ossam
 Scilicet, atque Ossæ frondosum involvere Olympum:
 Ter Pater exstructos disjecit fulmine montes.
 Septima post decimam felix, et ponere vitem,
 285 Et prensos domitare boves, et licia telæ
 Addere. nona fugæ melior, contraria furtis.
 Multa adeo gelida melius se nocte dedere,
 Aut quum sole novo terras irrorat Eous.
 Nocte leves melius stipulæ, nocte arida prata
 290 Tondentur: noctes lentus non deficit humor.
 Et quidam seros hiberni ad luminis ignes
 Pervigilat, ferroque faces inspicat acuto.
 Interea, longum cantu solata laborem,
 Arguto conjux percurrit pectine telas:
 295 Aut dulcis musti Vulcano decoquit humorem,

265. *Amerina*—*retinacula*] Columel. iv. 30. Salix Sabina, quam plurimi vocant Amerinam.

269. *Rivos deducere*] Cato R. R. 2. Per foras potuisse fossas veteres tergeri.—Cf. et Macrob. Sat. iii. 3. et Columel. ii. 22.

At Servius: *Deducere*, id est, siccare: nam irrigare, *inducere* est.

272. *Fluvio mersare salubri*] Columel. Feriis Pontifices vetant lanarum causa lavari oves, nisi propter medicinam.—et idcirco Virgilius adjecit, *fluvio mersare salubri*.

273—275.] Varro dicit antiquos nundinas feriatis diebus agere instituisse, quo facilius commercii causa ad urbem rustici commearent; et bene per hæc

omnia, quæ superius dixit, ostendit foras non pollui. Serv.

276. *Ipsa dies*] Hesiod. *Εργ.* 765. "Ηματα δ', ἐκ Διὸς πεφυλαγμένους ἢ κατὰ μήτρας, Πιφραδὶ μὲν ἡμέσῃσι.—Πίμπαστας δ' ἔκλεισσαι· ἵσται χαλίσται τε καὶ αἰναί. Ἐν πίμπαστι γὰρ φασὶν Ἑρηνύας ἀμφωτολύειν, Ὅρκοι τινυμένους, ἐν Ἑρῇ εἶσι πῆρ' ἰσίδεσθαι.

280. *Fratres*] Hom. Od. λ'. 307. "Ὀτρύν' ἀντίστον, τηλικούτων τ' ἐφιάλτην—Οἷον καὶ ἀθανάτων ἀκυλότην, ἐν Ὀλύμπῳ φυλόπιδι στήσιν πολυαῖνοι πολέμοιοι ὄσαν ἰσ' Ὀλύμπῳ μίμωσαν θίμιν, αὐτὰρ ἰσ' ὄσαν Πήληϊον ἰνέσφουλλον, ἦν οὐρανὸς ἀμβατός ἴη.

295. *Dulcis musti*] Columel. xii. 21. Mustum quam dulcissimi saporis deco-

- Et foliis undam trepidi despumat aheni.
 At rubicunda Ceres medio succiditur æstu :
 Et medio tostas æstu terit area fruges.
 Nudus ara, sere nudus. hiems ignava colono.
 300 Frigoribus parto agricolæ plerumque fruuntur,
 Mutuaque inter se læti convivia curant.
 Invitat genialis hiems, curasque resolvit :
 Ceu pressæ quum jam portum tetigere carinæ,
 Puppibus et læti nautæ imposuere coronas.
 305 Sed tamen et quernas glandes tum stringere tempus,
 Et lauri baccas, oleamque, cruentaque myrta.
 Tum gruibus pedicas et retia ponere cervis,
 Auritosque sequi lepores : tum figere damas,
 Stuppea torquentem Balearis verbera fundæ :
 310 Quum nix alta jacet, glaciem quum flumina trudunt.
 Quid tempestates auctumni et sidera dicam ?
 Atque, ubi jam breviorque dies, et mollior æstas,
 Quæ vigilanda viris ? vel quum ruit imbriferum ver,
 Spicea jam campis quum messis inhorruit, et quum
 315 Frumenta in viridi stipula lactentia turgent ?
 Sæpe ego, quum flavis messorum induceret arvis
 Agricola, et fragili jam stringeret hordea culmo,
 Omnia ventorum concurrere prælia vidi :
 Quæ gravidam late segetem ab radicibus imis
 320 Sublime expulsam eruerent : ita turbine nigro
 Ferret hiems culmumque levem stipulasque volantes.
 Sæpe etiam immensum cœlo venit agmen aquarum,
 Et fœdam glomerant tempestatem imbris atris
 Collectæ ex alto nubes : ruit arduus æther,
 325 Et pluvia ingenti sata læta boumque labores
 Diluit : implentur fossæ, et cava flumina crescunt
 Cum sonitu, fervetque fretis spirantibus æquor.
 Ipse Pater, media nimborum in nocte, corusca
 Fulmina molitur dextra : quo maxuma motu
 330 Terra tremit : fugere feræ : et mortalia corde

quatur ad tertias ; et decoctum, defrutum vocatur : (quod adijcitur in vinum ad condituram.)

297. *Medio succiditur*] Theocr. i. Σι-
 τη ἐλευσέντας φθίγει τὸ μισσημένον ὕπνον
 Ἐὰν παλάμῃς ἄχρον ἐλθὺν ταμῖσδι μέ-
 λων. Ἀρχιεὺς δ' ἄρ' ὄντας ἰγνυμένω πο-
 ρύλλῳ· καὶ λάρνῃ, εὐδόντος ἰλνῆσαι δὲ
 τὸ καύμα.

299. *Nudus ara*] Hesiod. "Erg. 391.
 —Γυμνὸς στήθεσσι, γυμνὸν δὲ βουτῶν, Γυμνὸν
 δ' ἄρ' αὖτις, ἢ χ' ἄρ' αὖτις πάντ' ὠδύσθῃ "Εργα
 κακίζοντα Δημότῳ.

314. *Spicea jam*] Hom. II. ψ'. 598.
 —Ὡς τὶ τι περὶ σταχύισσιν ἱέρησιν Ἀθῆναι

βλήσονται, ὅτι φρίσσουν ἄρουραι.

322. *Sæpe etiam*] Hom. II. π'. 384.
 Ὡς δ' ὅτι καίλασι πᾶσα κίλαινῃ βίβρωσι
 χθονὶ "Ἡματ' ἰππορῶν, ὅτι λαβρότατοι χθονὶ
 ὕδαρ Ζηνε, ὅτι δὴ ὁ ἄνδρῃσι ποτισσάμενος
 χαλίστην—Τῶν δὲ τι πάντες μὲν ποταμοὶ
 πλῆθους ῥέοντες, Πολλὰς δὲ κλισῆς τὸν
 ἀποστμήγουσι χαράδας, Ἐς δ' ἄλλα πορφυρεῖν
 μεγάλα στυγὰς ῥέοντες ῥέοντες Ἐξ ἑρῶν ἰπὶ
 καρ' ἡνὶ δὲ τι ἰσὺ ἀνθρώπων.

325. *Et pluvia ingenti*] Apollon. iv.
 —Ἡ τιν' ἔμβρον Ἀσπίται, ὅς τι βοῶν
 πατὰ μυρία ἱνδόντων ἰσγα.

328. *Nimborum in nocte*] Lucret. iv.
 173.—Tetra nimborum nocte coorta.

- Per gentes humilis stravit pavor. ille flagranti
 Aut Atho, aut Rhodopen, aut alta Ceraunia telo
 Dejecit : ingeminant austri, et densissimus imber :
 Nunc nemora ingenti vento, nunc littora plangunt.
 335 Hoc metuens, cœli menses et sidera serva :
 Frigida Saturni sese quo stella receptet :
 Quos ignis cœli Cyllenius erret in orbes. *Murphy*
 In primis venerare deos, atque annua magnæ
 Sacra refer Cereri lætis operatus in herbis,
 340 Extremæ sub casum hiemis, jam vere sereno.
 Tunc pingues agni, et tunc mollissima vina :
 Tunc somni dulces, densæque in montibus umbræ.
 Cuncta tibi Cererem pubes agrestis adoret.
 Cui tu lacte favos et miti dilue Baccho :
 345 Terque novas circum felix eat hostia fruges ;
 Omnis quam chorus, et socii comitentur ovantes ;
 Et Cererem clamore vocent in tecta : neque ante
 Falcem maturis quisquam supponat aristis,
 Quam Cereri torta redimitus tempora quercu
 350 Det motus inkompositos, et carmina dicat.
 Atque hæc ut certis possimus discere signis,
 Æstusque, pluviasque, et agentes frigora ventos ;
 Ipse Pater statuit, quid menstrua Luna moneret :
 Quo signo caderent austri : quid sæpe videntes
 355 Agricolæ, propius stabulis armenta tenerent.
 Continuo ventis surgentibus, aut freta ponti
 Incipiunt agitata tumescere, et aridus altis
 Montibus audiri fragor : aut resonantia longe
 Littora misceri, et nemorum increbrescere murmur.
 360 Jam sibi tum curvis male temperat unda carinis,
 Quum medio celeres revolant ex æquore mergi,
 Clamoremque ferunt ad littora : quumque marinæ
 In sicco ludunt fulicæ : notasque paludes
 Deserit, atque altam supra volat ardea nubem.
 365 Sæpe etiam stellas, vento impendente, videbis

332. *Aut Atho, aut Rhodopen*] Theocr. 8'. ἢ Ἀθῶν, ἢ Ῥοδῖπτον—

341. *Tunc pingues*] Hes. "Εργ. 584. — Θίγεις καμασάδους ἄγρῃ, τήμος πύστα-
 ταί τ' αἰγίς, καὶ οἶνος ἄριστος.

342. et seqq.] *Sacra Ambarvalia*.

353. *Ipse Pater*] Arat. Φαινμ. 10. Αὐτὸς γὰρ τὰς σήματ' ἐν οὐρανῷ ἐστῆρξεν,
 "Ἄστρα διακρίνας—

356. et seqq. *Continuo ventis*] Arat. Διοσημ. 177. Σῆμα δὲ τοὶ ἀνέμοι καὶ οἰ-
 θαίνουσα θάλασσα γιγνίσθω καὶ μακρὸν ἐπ' αἰγιάλοι βοῶντες, ἅπαντα τ' ἐνάλιοι, ὅπου
 εὖδω ἤχησιν γίγονται, περὶφαί τι βοῶ-

μιναι οὐρανὸν ἄνεμοι. Καὶ δ' αὖ ἐν ἐκέρῃ δὲ
 ἱερῶν οὐ κατὰ νόμον ἔξ ἁλὸς ἔρχεται,
 φωνὴ πλεὶς πολλὰ λιλησας, Κινυμένω καὶ θά-
 λασσῃ στερφορίῳ ἀνέμοι. π. τ. λ.

365. *Sæpe etiam stellas*] Arat. Διοσημ. 194. Καὶ διὰ νύκτα μίλαιναι δὲ ἀστῆρες
 αἰσώσι Ταφρία, τοὶ δ' οὐρανὸν βόμωι ὀπλι-
 καίνονται, Διδίχθαι κύνοισ αὐτὸν ἰδὼν ἐρχο-
 μένοισ Πνύματος—

Lucret. ii. 206. Nocturnasque faces
 Cœli sublime volanteis Nonne vides lon-
 gos flammarum ducere tractus?—Non
 cadere in terram stellas et sidera cer-
 nis?

Præcipites cælo labi, noctisque per umbram
Flammarum longos a tergo albescere tractus :
Sæpe levem paleam et frondes volitare caducas,
Aut summa nantes in aqua colludere plumas.

- 370 At Boreæ de parte trucis quum fulminat, et quum
Eurique Zephyrique tonat domus ; omnia plenis
Rura natant fossis, atque omnis navita ponto
Humida vela legit. Numquam imprudentibus imber
Obfuit : aut illum surgentem vallibus imis
375 Aëriæ fugere grues : aut bucula cœlum
Suspiciens patulis captavit naribus auras :
Aut arguta lacus circumvolitavit hirundo :
Et veterem in limo ranæ cecinere querelam.
Sæpius et tectis penetralibus extulit ova
380 Angustum formica terens iter : et bibit ingens
Arcus : et e pastu decedens agmine magno
Corvorum increpuit densis exercitus alis.
Jam varias pelagi volucres, et quæ Asia circum
Dulcibus in stagnis rimantur præta Caystri,
385 Certatim largos humeris infundere rores ;
Nunc caput objectare fretis, nunc currere in undas,
Et studio incassum videas gestire lavandi.

368. *Sæpe levem paleam*] Arat. Διοσμ. 189. Ἦδη καὶ πᾶσι, λιυκῆς γῆραις ἀεὶς, Σῆμ' ἔχουσιν ἀνέμου, κοφῆς ἀλὲς ἰσότης πολλὰ Ἀερί, ἐπιπλύνει, τὰ μὲν πᾶσι, ἄλλα δ' ὀπίσσω.

370. *At Boreæ*] Arat. Διοσμ. 201. Ἀπὸ τοῦ βορρῆος καὶ ἐκ νότου ἀνέμους, ἄλλοι δ' ἐκ ζευγῶν, καὶ ἄλλοι πᾶσι βορέα, δὲ τότε εἰς πλάγῳ ἐν διδύμοις πλοῖσι ἀπὸ, μὴ μὲν, τῇ πᾶσι πλάγῳ, τῇ δ' ἐν διδύμοις "Τῶσι γὰρ τοσαῦτα πρὶ οὐρανῷ φαίνονται.

375. *Aëriæ fugere grues*] Hesiod. "Εργ. 448. Φράσσεται δ', εὖτ' αἰ φωνὴν γινώσκῃ ὑπερῶν τ' ὕψους ἐν πύλῃσι πᾶσι καλῶν, ἢ τ' ἀνοήτῳ τὸ σῆμα φέρει, καὶ χίμαρος ὅσον διανύει ἡμετέροις.

Arat. Διοσμ. 299. Ὅδ' ὑψὺ γινώσκων μακρὰν οὐρανὸν ἀπὸ πλάγῳ τινούται σερπῶδες δ' ἀπὸ πλάγῳ ἀνέμους.

Aut bucula] Arat. Διοσμ. 222. Καὶ βίαι ἦδη ἐν πᾶσι ὕδατος ἰσότης, οὐρανὸν ὑπερῶν, ἀπὸ αἰθῆρας ἀνέμους.

377. *Aut arguta*] Arat. Διοσμ. 212. Ἡ λίμνη πρὶ δὴ χιλιόνης αἰσούται, Γαστήρ τῶντων αὐτὴν εἰσπνέει ὕδατος. Ἡ πᾶσι δὴ καὶ γινώσκων, ὕδατος ὕδατος, Ἀνέμους ἐκ ὕδατος, πᾶσι βίαι γινώσκων.

379. *Sæpius et*] Arat. Διοσμ. 224. Καὶ πᾶσι μῆρας ἐκ τῆς ἐκ πᾶσι πάντα θῶσεν ἀπὸ γῆρας.

380. *Et bibit*] Arat. Διοσμ. 208. Ἡ δὴ καὶ τῶσι δὴ μῆρας οὐρανὸν τῶσι.

Plaut. — Ecce bibit arcus, pluit Credo hercle hodie—

381. *Et e pastu*] Arat. Διοσμ. 231. Ἀπὸ τοῦ καὶ γινώσκων, καὶ πᾶσι καὶ τῶσι, "Τῶσι ἐκ τῶντων διὰς πᾶσι σῆμα ἔχουσιν, φαίνονται ἀπὸ τῶντων, καὶ ἔχουσιν ἡμῶν φωνῶν καὶ πᾶσι βίαις διὰς σταλαγμοῖς φωνῇ ἡμῶντων οὐ ὕδατος ἐκ τῶντων. Ἡ πᾶσι καὶ πᾶσι βαρὺ διὰς πᾶσι φωνῇ καὶ πᾶσι τῶντων τῶντων πᾶσι πᾶσι.

383. *Jam varias*] Arat. Διοσμ. 210. Πολλὰς λίμνης ἢ εἰσπνέει ὕδατος. Ἀπὸ τῶντων καὶ τῶντων ὕδατος. Ἡ λίμνη πᾶσι τῶντων.

P. Varron. Fragm. Tum liceat pelagi volucres tardæque paludis Cernere inexploto studio certare lavandi, Et velut insolitum pennis infundere rorem. Aut arguta lacus circumvolitavit hirundo : Et bos suspiciens cœlum, mirabile visu, Naribus ærium patulis decerpit odorem : Nec tenuis formica cavis non evehit ova.

383. *Quæ Asia circum*] Hom. II. β'. 459. "Ὅτ' ἐκ τῶντων πᾶσι πᾶσι, καὶ τῶντων, ἢ πᾶσι δουλικῶν, Ἀπὸ τῶντων, καὶ τῶντων ἀπὸ τῶντων, Ἡ πᾶσι καὶ τῶντων πᾶσι τῶντων. π. τ. λ.

- Tum cornix plena pluviam vocat improba voce,
Et sola in sicca secum spatiat arena.
- 390 Ne nocturna quidem carpentes pensa puellæ
Nescivere hiemem : testa quum ardente viderent
Scintillare oleum, et putres concreescere fungos.
- Nec minus ex imbri soles et aperta serena
Prospicere, et certis poteris cognoscere signis.
- 395 Nam neque tum stellis acies obtusa videtur,
Nec fratris radiis obnoxia surgere Luna;
Tenuia nec lanæ per cælum vellera ferri.
Non tepidum ad solem pennas in littore pandunt
Dilectæ Thetidi Alcyones : non ore solutos
- 400 Immundi meminere sues jactare maniplos.
At nebulae magis ima petunt, campoque recumbunt :
Solis et occasum servans de culmine summo
Nequidquam seros exercet noctua cantus.
Apparet liquido sublimis in aëre Nisus,
- 405 Et pro purpureo pœnas dat Scylla capillo.
Quacumque illa levem fugiens secat æthera pennis,
Ecce inimicus, atrox, magno stridore per auras
Insequitur Nisus : qua se fert Nisus ad auras,
Illa levem fugiens raptim secat æthera pennis.
- 410 Tum liquidas corvi presso ter gutture voces
Aut quater ingeminant : et sæpe cubilibus altis,
Nescio qua præter solitum dulcedine læti,
Inter se foliis strepitant : juvat imbris actis

388. *Tum cornix*] Arat. Διοσημ. 217. "Ἦσαν καὶ λαίρυνξα παρ' ἡμῶν προυχούση Χείματος ἀρχομένου χιερῶν ὑπὸ τῶν περὶ αὐτῶν." Ἦσαν καὶ ποταμοὶ ἰσάψαντο μέγχι παρ' ἡμῶν. Ὡς μὲν ἐν περὶ αὐτῶν ἢ καὶ μάλα παρ' αὐτῶν καὶ πολλοὶ, "Ἡ πολλὰ στρέφεται παρ' ὅσων περὶ αὐτῶν."

Lucret. v. 1082. Et partim mutant cum tempestatibus una Raucisonos cantus; Cornicum ut sæcla vetusta, Corvorumque greyes, ubi aquam dicuntur et imbreis Poscere, et interdum ventos aurasque vocare.

390. *Ne nocturna*] Arat. Διοσημ. 244. "Ἡ δὲ λυχνία μάλιστα ἀγύρεται περὶ μύζαν, Νύκτα κατὰ σκοτίην. κ. τ. λ.

Aristoph. Vesp. Καὶ ἐστὶν ὥς οὐχ ἡμῶν τινὲς αὐτῶν τὸ πλεῖστον "Ἐπεὶ ἀναγκασίαι ἔχουσιν τὸν διὸν ποῦσαι." Ἐπειτα γούν τῶν λυχνίων οὐτοὶ μύζαντι. Φιλίῃ δ', ἔστι δ' οὐτοὶ, ποῦν ὡς τὸν μάλιστα.

395. *Stellis acies*] Arat. Διοσημ. 281. "Ἡμῶς δ' ἀστέρων καθαρὴν φάος ἀμβλυήνεται.

397. *Tenuia nec lanæ*] Arat. Διοσημ. 206. Πολλὰ δ' ἐχρημίζον ὑπὸ τῶν νύκτων πρὸς ἀνέμους, ὅλα μάλιστα πίκουσι ἰσχυρῶς ἰν-

δάλλονται.

399. *Dilectæ Thetidi Alcyones*] Theocrit. ζ'. Ἀλκυόνες, γλαυκαῖς Νηρηίδαι καὶ ἐν μάλιστα Ὀρέϊχον ἰφίλατον, ἵσται τί περὶ ἐξ ἄλλος ἔργα.

401. *At nebulae*] Arat. Διοσημ. 256. Εἰ γὰρ μὴ ἡρῶντα πᾶρξ ἔσται μεγάλῃ Περὶ μὲν τίνεσσι νεφέλῃ, ἄρα δὲ πολλὰς Φαινόμεναι καθαρά, μάλα κινεῖται ὑπὸ τῆς αἰθρῆς. Εὐθὺς α' αἰθρῆς, καὶ, ὅτε πλεονέκτης περὶ πάντων φαίνεται χθονὶ καὶ νεφέλῃ, καὶ ὑπὸ τῆς αἰθρῆς, Ἄλλ' αὐτοῦ πλεονέκτης καταλείβεται ἡμῶν.

402. *Solis et occasum*] Arat. Διοσημ. 267. — Καὶ οὐκ ἐστὶν γλαυκὴ "Ἡσυχος ἀειδουσα, μαρτυρομένη χυμῶντος Γενέσθαι τοι σῆμα.

410. *Tum liquidas corvi*] Arat. Διοσημ. 271. Καὶ ἀέρας, μῶνται μὲν, ἰσχυρῶς βοῶντες Διοσημῶν, αὐτὰρ ἵσται καταβῶντα κυλῆγοντες. Πλεονέκτης δ' ἀγλαῶν ἰσται ποῖται μῶνται, Φωνῆς ἱσχυρῶς, χαίρειν αἰ τις αἰσέσεται, ὅλα τὰ μὲν βοῶσι λεγόμενοι ἰσται. Πολλὰ δ' ἀνδρείως περὶ φλόος ἄλλοι ἰσ' αὐτὸν "Ἡσυχί τι κίευσιν καὶ ὑπὸ τρεσπυ ἀπὸ τρεσπυται.

- Progeniem parvam dulcesque revisere nidos.
 415 Haud equidem credo, quia sit divinitus illis
 Ingenium, aut rerum fato prudentia major :
 Verum ubi tempestas et cœli mobilis humor
 Mutavere vias, et Jupiter uvidus austris
 Denset, erant quæ rara modo, et, quæ densa, relaxat ;
 420 Vertuntur species animorum, et pectora motus
 Nunc alios, alios, dum nubila ventus agebat,
 Concipiunt. Hinc ille avium concentus in agris,
 Et lætæ pecudes, et ovantes gutture corvi.
 Si vero solem ad rapidum lunasque sequentes
 425 Ordine respicias ; numquam te crastina fallat
 Hora, neque insidiis noctis capiere serenæ.
 Luna revertentes quum primum colligit ignes,
 Si nigrum obscuro comprehenderit æra cornu,
 Maximus agricolis pelagoque parabitur imber.
 430 At, si virgineum suffuderit ore ruborem,
 Ventus erit : vento semper rubet aurea Phœbe.
 Sin ortu quarto (namque is certissimus auctor)
 Pura, neque obtusis per cœlum cornibus ibit ;
 Totus et ille dies, et qui nascentur ab illo
 435 Exactum ad mensem, pluvia ventisque carebunt :
 Votaque servati solvent in littore nautæ
 Glaucō, et Panopeæ, et Inoo Melicertæ.
 Sol quoque et exorients, et quum se condet in undas,
 Signa dabit : solem certissima signa sequuntur,
 440 Et quæ mane refert, et quæ surgentibus astris.
 Ille ubi nascentem maculis variaverit ortum
 Conditus in nubem, medioque refugerit orbe ;
 Suspecti tibi sint imbres : namque urget ab alto
 Arboribusque satisque Notus pecorique sinister.
 445 Aut ubi sub lucem densa inter nubila sese
 Diversi rumpent radii, aut ubi pallida surget

427. *Luna revertentes*] Arat. Διοσημ.
 46. Σπίττω δὲ πρῶτον περὶ τὴν ἐκείνην σελήνην.—Λίσσῃ μὲν παλαιὰ ἐστὶν ἡ γῆ, ἡ δὲ ἐκείνη δὲ καὶ ἡ μάλ' ἱερὸς, Πανωπείῃ παχίῳ δὲ καὶ ἀμβλαίῃσι περὶ τὴν.—Ἡ γῆ ἀμβλάσσεται, ἡ δὲ αὐτὴ ἰσχυρῶς ἰσχυρῶς.

437. *Glaucō, et Panopeæ*] Parthenius apud A. Gell. Γλαύκω, καὶ Νήρω, καὶ Εὐκλείῃ Μελικέρτῃ.

438—460. *Sol quoque*] Arat. Διοσημ.
 87. Ἡελίος δὲ τοὺς μάλιστα ἐκείνην ἵστος.—Ἡελίος καὶ μάλιστα ἐκείνην σήματα κύναι, Ἀμφότεροι, δύνουσι, καὶ ἐκ περὶ τὴν ἀνίστηναι. Μὴ οἱ περὶ τὴν νύκτα βλέποντες ἀρούρας Κύναι, ἢ ἐκείνου περὶ τὴν ἡμέραν ἡμέρας, ἢ ἐκείνου περὶ τὴν νύκτα.

Μηδὲ ἐν σήμα φέρει, φαίνεται δὲ λίσσῃ ἀπὸ τῆς. Εἰ δ' αὖτως παλαιὰ μιν ἔχου βουλόμενος εἶναι, δύναι δ' ἀνίφελος μαλακῇ ὑποδείξις αἰγλή, καὶ μιν ἰσχυρῶς ἡμέρας ἢ ὑπὸ τῆς ἡμέρας ἢ.—Ἀλλ' οὐχ ὅπως καὶ ἡμεῖς ἀνίστηναι περὶ τὴν, οὐδ' ὅπως ἀνίστηναι, αἱ μὲν ὅπως, αἱ δὲ βεβαίως Σχιζόμεναι βάλλουσι, τὰ δ' αὖ περὶ μίσην φαίνουσι. Ἀλλὰ πῶς ἡ νύκτα δύναι, ἢ ἀνίστηναι. Σπίττω δ', ἢ καὶ τοὺς αἰγὰς ὅπως ἐν ἡελίῳ αὐτῶν ἐκείνου τοῦ γὰρ σπασίαι καὶ εἶναι. Εἰ τοὺς ἢ καὶ ἱερὸς ἰσχυρῶς, αἱ τοὺς πολλὰ Ἐλπομένῃσι περὶ τὴν ἰσχυρῶς ἡμέρας ἢ.—Ἡ δ' οὐ μάλιστα, καὶ τοὺς τὰ μιν, ὅπως ἴσως Σήματα μάλιστα.—τὰ δ' ἱερὸς πάντ', ἀνίμω. κ. τ. λ.

- Tithoni croceum linquens Aurora cubile ;
 Heu, male tum mites defendet pampinus uvas :
 Tam multa in tectis crepitans salit horrida grando.
 450 Hoc etiam, emenso quum jam decedet Olympo,
 Profuerit meminisse magis : nam sæpe videmus
 Ipsius in vultu varios errare colores.
 Cæruleus pluviam denunciat, igneus Euros :
 Sin maculæ incipient rutilo immiscerier igni,
 455 Omnia tunc pariter vento nimbisque videbis
 Fervere. non illa quisquam me nocte per altum
 Ire, neque a terra moneat convellere funem.
 At si, quum referetque diem, condetque relatum,
 Lucidus orbis erit ; frustra terreberè nimbis,
 460 Et claro silvas cernes aquilone moveri.
 Denique, quid vesper serus vehat, unde serenas
 Ventus agat nubes, quid cogitet humidus Auster,
 Sol tibi signa dabit. solem quis dicere falsum
 Audeat ? ille etiam cæcos instare tumultus
 465 Sæpe monet, fraudemque et operta tumescere bella.
 Ille etiam extincto miseratus Cæsare Romam,
 Quum caput obscura nitidum ferrugine textit,
 Impiaque æternam timuerunt sæcula noctem.
 Tempore quamquam illo tellus quoque, et æquora ponti,
 470 Obscænique canes, importunæque volucres
 Signa dabant. Quoties Cyclopus effervere in agros
 Vidimus undantem ruptis fornacibus Ætnam,
 Flammarumque globos, liquefactaque volvere saxa !
 Armorum sonitum toto Germania cælo
 475 Audiit, insolitis tremuerunt motibus Alpes.
 Vox quoque per lucos vulgo exaudita silentes
 Ingens : et simulacra modis pallentia miris
 Visa sub obscurum noctis : pecudesque loquutæ,
 Infandum ! sistunt amnes, terræque dehiscunt,
 480 Et mœstum illacrimat templis œbur, æraque sudant.

447. *Tithoni croceum*] Hom. II. λ'.
 1. 'Ὅς δ' ἐν λεχίοις παρ' Ἀγαυοῦ Τιδαντοῦ
 "Ὁρῶν", ἢ ἀθανάτοισι φῶς φέροι ἢ δὲ βρο-
 τοῖσι.

458. *At si, quum referetque*] Arat.
 Διοσημ. 126. Εἰ δ' ἰ μὴ ἀντίφιλος βᾶσται
 ῥέου ἱσπερίου, γαί δὲ κατερχομένην νήλαι
 καὶ οἰχομένην Πλησίον ἱσσηκωσιν ἱερυθίς, οὐ
 σὲ μάλ' αὖτε Λύριον οὐδ' ἐπὶ νυκτὶ περιερχο-
 μένιν ὕπναις.

467. *Quum caput obscura*] Cf. Plu-
 tarch. in Jul. Cæs. extr.

471. *Quoties Cyclopus*] Æschyl. Pro-
 meth.—Ἐνθα λατρεύονταί ποτε Ποταμοὶ
 πύρρι δάσποντος ἀργαίης γνάθῃς τῆς καλ-

λικάρου Σικελίας λευρῆς γνάθῃς.

Pind. Pyth. α'. Τῆς ἱερούμεναι μὲν ἀπλά-
 του αὐτοῦ ἀγρόταται Ἐκ μυχῶν παγαί πο-
 ταμοὶ δ' ἀμυρῶσιν μὲν προχέοντα ῥέον καπνοῦ
 Αἴθου' ἀλλ' ἐν ἑσθραῖν πύρρις Φοίνισσα
 πυλινδομένη φλόξ ἐς βαθίαν φέρε σόντον
 πλάκα σὺν πατάγῃ.

Lucret. vi. 680. Nunc tamen, illa mo-
 dis quibus irritata repente Flamma for-
 ras vastis Ætnæ fornacibus efflet, Expe-
 diam.—

477. *Et simulacra modis*] Lucret. i.
 124. Sed quedam simulacra modis pal-
 lentia miris—

480. *Et mœstum illacrimat*] Apol-

- Proluit insano contorquens vortice silvas
 Fluviorum rex Eridanus, camposque per omnes
 Cum stabulis armenta tulit. Nec tempore eodem
 Tristibus aut extis fibræ apparere minaces,
 485 Aut puteis manare cruor cessavit : et altæ
 Per noctem resonare lupis ululantibus urbes.
 Non alias cælo ceciderunt plura sereno
 Fulgura : nec diri toties arsere cometæ.
 Ergo inter sese paribus concurrere telis
 490 Romanas acies iterum videre Philippi :
 Nec fuit indignum superis, bis sanguine nostro
 Emathiam et latos Hæmi pinguescere campos.
 Scilicet et tempus veniet, quum finibus illis
 Agricola, incurvo terram molitus aratro,
 495 Exesa inveniet scabra robigine pila,
 Aut gravibus rastris galeas pulsabit inanes,
 Grandiaque effossis mirabitur ossa sepulcris.
 Dī patrii Indigetes, et Romule, Vestaque mater,
 Quæ Tuscum Tiberim, et Romana Palatia servas,
 500 Hunc saltem everso juvenem succurrere sæclo
 Ne prohibete. Satis jam pridem sanguine nostro
 Laomedontæ luimus perjuria Trojæ.
 Jam pridem nobis cœli te regia, Cæsar,
 Invidet, atque hominum queritur curare triumphos.
 505 Quippe ubi fas versum atque nefas : tot bella per orbem :
 Tam multæ scelerum facies : non ullus aratro
 Dignus honos : squalent abductis arva colonis,
 Et curvæ rigidum falces conflantur in ensem :

lon. iv. Ἡ Ἰωνι αὐτόματα ζῆνα μὴν ἰδρύ-
 οντα Αἰματὶ καὶ μυκᾷ σπῆκῃς ἰν φαντά-
 ζονται.

487. Cælo sereno Fulgura] Hom. Od.
 δ. 112. Ζεὺ πάσις, ἵσσι θεοῖσι καὶ ἀνθρώ-
 πῳσι ἐπέσσει, ἥ μὲν γὰρ ἰβρίοντες ἀπ'
 οὐρανοῦ ἐκκρίνοντες, Οὐδὲ τοδὶ ἀφ' οὐρα ἰστί-
 ρας τὸ τοῦ τοῦ θάνατος.

492. Emathiam et latos] At Macedo-
 niam (Emathiam antea dictam. Plin.)
 proprie nec Pharsalus nec Philippi referri
 possunt. At hæc omnia pro ratione poë-
 tica laxius accipienda.

495. Scabra robigine] Catull. lxxviii.
 Ne vestrum scabra tangat robigine no-
 men Hæc atque illa dies, atque alia, at-
 que alia. Pila, v. ad Æn. vii. 664.

499. Tuscum Tiberim] Cf. Æn. viii.
 331.

Romana Palatia] Dio. liii.—Ἐν τῇ
 Παλατίῳ ὁ Καῖσαρ ἦν, καὶ ἐκ τῆς στρα-
 τήγῳι ὤχετο, καὶ τινὰ καὶ πρὸς τὴν τοῦ Ρω-
 μέλου στρατοκρίσεως φήμην ἡ εἰκία αὐτοῦ ἀπὸ

τοῦ παντός ἔργου ἔλαβη. καὶ διὰ τοῦτο καὶ
 ἄλλοι τοῦ ὁ αὐτοκράτορος καταλύει, τὴν τοῦ
 παλατίου ἐκίλησιν ἡ καταγωγὴ αὐτοῦ ἴ-
 σχυ.

502. Laomedontæ—perjuria Tro-
 jæ] Cf. Hom. Il. φ. 442. et seqq.

505. et seqq.] Hæc ad annum ab U.
 C. 717, M. Agrippa et L. Gallo Coss.
 referenda, quo multis prodigiis turbati
 erant animi, dum inter Triumviros pa-
 rum firma fides, et paullo post graves
 inimicitie; inter Cæsarem et Sext. Pom-
 peium bellum recrudescerebat; Antonius
 cum exercitu adversus Parthos jamdu-
 dum Syriam infestus ibat; ab Agrippa,
 qui Rhenum transierat, in Galliis bellum
 modo confectum erat.

Fas—atque nefas] Catullus in Epitha-
 lam. Sed postquam tellus scelere est
 imbuta nefando Justitiamque omnes cu-
 pidā de mente fugarunt,—Omnia *sanda*
nefanda malo permista furore Justificam
 nobis mentem avertēte Deorum.

γυωβ

Hinc movet Euphrates, illinc Germania bellum :
 510 Vicinæ ruptis inter se legibus urbes
 Arma ferunt : sævit toto Mars impius orbe :
 Ut, quum carceribus sese effudere quadrigæ,
 Addunt in spatia, et frustra retinacula tendens
 Fertur equis auriga, neque audit currus habenas.

§14. *Audit currus habenas*] Pind. Pyth. 2. ἄρματα πινυχάλας.

P. VIRGILII MARONIS
G E O R G I C O N
LIBER II.

- H**ACTENUS arborum cultus, et sidera cœli :
Nunc te, Bacche, canam, nec non silvestria tecum
Virgulta, et prolem tarde crescentis olivæ :
Huc, pater o Lenæe, (tuis h̄c omnia plena
5 Muneribus : tibi pampineo gravidus auctumno
Floret ager, spumat plenis vindemia labris)
Huc, pater o Lenæe, veni ; nudataque musto
Tinge novo mecum dereptis crura cothurnis.
Principio arboribus varia est natura creandis :
10 Namque aliæ, nullis hominum cogentibus, ipsæ
Sponte sua veniunt, camposque et flumina late
Curva tenent : ut molle siler, lentæque genestæ,
Populus, et glauca canentia fronde salicta.
Pars autem posito surgunt de semine : ut altæ
15 Castanæe, nemorumque Jovi quæ maxuma frondet
Æsculus, atque habitæ Graiis oracula quercus.
Pullulat ab radice aliis densissima silva :
Ut cerasis, ulmisque : etiam Parnassia laurus
Parva sub ingenti matris se subjicit umbra.
20 Hos Natura modos primum dedit : his genus omne
Silvarum fruticumque viret nemorumque sacrorum.
Sunt alii, quos ipse via sibi reperit usus.

3. *Tarde crescentis olivæ*] Plin. xv. 1. Hesiodus negavit oleæ satorem fructum ex ea percepisse quemquam : tam tarda tunc res erat. At nunc etiam in plantariis serunt, translatarumque altero anno decerpuntur bacce.

9—34. *Principio arboribus*] Theophrast. Hist. Plant. ii. Αἱ γένεσις τῶν δένδρων καὶ ἔλαι· τῶν φρυγῶν, ἡ αὐτόμαται, ἢ ἀπὸ σπέρματος, ἢ ἀπὸ ῥίζης, ἢ ἀπὸ παρασπένδου, ἢ ἀπὸ ἀκέραιου, ἢ ἀπὸ κλωνῆς, ἢ ἀπὸ αὐτῶν τῶν στυλίωνος ἰστίων ἢ ἰσὶ τοῦ ἔλαιου πατανοσπίνοις εἰς μικρά. καὶ γὰρ αὖτις

ἀναφύονται. τοῦτων δὲ ἡ μὲν αὐτόματος, πρώτη τις· ἡ δὲ ἀπὸ σπέρματος καὶ ῥίζης φουκώταται δίκαιον ἔν· ὅστις γὰρ αὐτόμαται καὶ αὐταί· διὰ καὶ τοῖς ἀγρίοις ὑπάρχουσιν αἱ δὲ ἄλλαι εἴχνης, ἢ ἀπὸ προαιρέσεως.—τὰ μὲν οὖν διδῶρα βλαστάνει καὶ γίνεσθαι κατὰ τοὺς ἰσημίους χρόνους. αἱ γὰρ λαφυρῆσαι καὶ οἱ ἰσφθαλμοί, καθάπερ μύθος τινὲς εἰσιν, ἢ κατ' ἄλλοις χρόνοις γίνονται.

22—34. *Sunt alii*] Sunt modi hi : avulsione, infossione, propagatione, surculo, concisione, insitione. Cf. Plin. xvii. 9.

- Hic plantas tenero abscidens de corpore matrum
 Deposuit sulcis: hic stirpes obruit arvo,
 25 Quadrifidasque sudēs, et acuto robore vallos:
 Silvarumque aliæ pressos propaginis arcus
 Exspectant, et viva sua plantaria terra.
 Nil radicis egent aliæ: summumque putator
 Haud dubitat terræ referens mandare cacumen.
 30 Quin et caudicibus sectis (mirabile dictu)
 Truditur e sicco radix oleagina ligno.
 Et sæpe alterius ramos impune videmus
 Vertere in alterius; mutatamque insita mala
 Ferre pirum, et prunis lapidosa rubescere corna.
 35 Quare agite o, proprios generatim discite cultus,
 Agricolæ, fructusque feros mollite colendo:
 Neu segnes jaceant terræ. Juvat Ismara Baccho
 Conserere, atque olea magnum vestire Taburnum.
 Tuque ades, inceptumque una decurre laborem,
 40 O decus, o famæ merito pars maxuma nostræ,
 Mæcenas, pelagoque volans da vela patenti.
 Non ego cuncta meis amplecti versibus opto:
 Non, mihi si linguæ centum sint, oraque centum,
 Ferrea vox. ades, et primi lege littoris oram.
 45 In manibus terræ. non hîc te carmine ficto,
 Atque per ambages et longa exorsa tenebo.
 Sponte sua quæ se tollunt in luminis auras,
 Infecunda quidem, sed læta et fortia surgunt.
 Quippe solo natura subest. tamen hæc quoque si quis
 50 Inserat, aut scrobibus mandet mutata subactis,
 Exuerint silvestrem animum: cultuque frequenti
 In quascumque voces artes haud tarda sequentur.
 Nec non et sterilis, quæ stirpibus exit ab imis,
 Hoc faciet, vacuos si sit digesta per agros:
 55 Nunc altæ frondes, et rami matris opacant,
 Crescentique adimunt foetus, uruntque ferentem.
 Jam, quæ seminibus jactis se sustulit arbos,
 Tarda venit, seris factura nepotibus umbram:
 Pomaque degenerant succos oblita priores:
 60 Et turpes avibus prædam fert uva racemos.

30. *Quin et caudicibus sectis*] Ita nunc quoque in Hispania, secant agricolæ in partes plures caudicem olivæ, cui amputata radix, cui amputati rami: ita consecutum infodiunt, ac inde format se radix, et mox arbor. Cædæ h. l.—Cf. quoque Theophr. H. Pl. ii. 1.

36. *Fructusque feros*] Lucret. v. Inde aliam atque aliam culturam dulcis agelli Tentabant, fructusque feros mansuescere

terra Cernebant indulgendo, blandoque colendo.

42. *Non ego cuncta*] Hom. Il. β'. 488. Πληθὺν δ' οὐκ ἂν ἴσθ' μολύσσειν, οὐδ' ἀναρῶν, οὐδ' εἰ μὴ δίκῃ μὲν γλῶσσαι, δίδα δὲ στόματ' εἶν, Φωνὴ δ' ἄρρηκτος, χαλκῶν δὲ μὴ ἄσπερ ἰνίη.

Hostius apud Macrobianum.—Non si mihi linguæ Centum, atque ora sicut totidem, vocesque liquatæ.

Scilicet omnibus est labor impendendus; et omnes Cogendæ in sulcum, ac multa mercede demandæ.

Sed truncis oleæ melius, propagine vites Respondent, solido Paphiæ de robore myrtus.

- 65 Plantis et duræ coruli nascuntur, et ingens Fraxinus, Herculeæque arbor umbrosa coronæ, Chaonique Patris glandes; etiam ardua palma Nascitur, et casus abies visura marinos. Inseritur verò et foetu nucis arbutus horrida:

- 70 Et steriles platani malos gessere valentes: Castaneæ fagus, ornusque incanuit albo Flore piri, glandemque sues fregero sub ulmis.

Nec modus inserere atque oculos imponere simplex.

Nam qua se medio trudunt de cortice gemmæ,

- 75 Et tenues rumpunt tunicas, angustus in ipso Fit nodo sinus: huc aliena ex arbore germen Includunt, udoque docent inolescere libro.

Aut rursum enodes trunci resecantur, et alte Finditur in solidum cuneis via: deinde feraces

- 80 Plantæ immittuntur: nec longum tempus, et ingens Exiit ad cælum ramis felicibus arbor, Miraturque novas frondes, et non sua poma.

Præterea genus haud unum, nec fortibus ulmis,

Nec salici, lotoque, neque Idæis cyparissis.

- 85 Nec pingues unam in faciem nascuntur olivæ, ~~86~~ Orchades, et radii, et amara pausia bacca; Pomaque, et Alcinoi silvæ: nec surculus idem Crustumii Syriisque piris, gravibusque volemis.

66. *Herculeæque arbor*] V. ad Ecl. vii. 61.

69. *Inseritur vero*] Columel. R. R. v.

11. Cum antiqui negaverint posse omne genus surculorum in omnem arborem inseri, et illam quasi finitionem, qua nos paulo ante usi sumus, veluti quandam legem sanxerint, eos tantum surculos posse coalescere, qui sint cortice ac libro et fructu consimiles lis arboribus, quibus inseruntur; existimavimus errorem hujus opinionis discutiendum, tradendamque posteris rationem, qua possit omne genus surculi omni generi arboris inseri.

73. *Nec modus inserere*] Cf. Theophrast. de Causis Pl. i. 6.

84. *Idæis cyparissis*] Theophrast. H. Pl. iv. 1. 'Εν Κρήνῃ γὰρ φασὶν ἐν ταῖς Ἰδαίαις ἔχειν καὶ ἐν ταῖς Λιουναῖαις καλουμέναις, ἡ δὲ τῶν ἁρῶν, ὥστε οὐδὲν ἰσχυρὸν χεῖν, κατὰ τὴν αἰῶνα.

87. *Alcinoi silvæ*] De Alcinoi hortis.

Homerus hæc; Odyss. v. 112. "Ἐνταῦθεν δ' αὖλλ' ἡς μίγας ἔρχεται ἄγχι τορῶν Τιτράγους· αἰεὶ δ' ἱερὸς Ἰθάλας ἀμφότεραθεν. "Ἐνθα δὲ δένδρεα μακρὰ σιφύουι ἐκλιέοντα, "Ὀρχναι, καὶ βουαὶ, καὶ μῆλιναι ἀγλαόκαρποι, Συναὶ τε γλυκεραὶ, καὶ ἱλμῖναι ἐκλιέοντα. Τῶν οὖτοι κατὰς ἀπὸλλονται, οὐδ' ἰσχυρὸν χεῖναι, οὐδὲ θέρει, ἰσχυροῖς· ἀλλὰ μάλ' αἰὶν Ζεφύρῳ πνέουσα, τὰ μὲν θύει, ἄλλα δὲ σίτου. "Ὀρχνη γὰρ ἔχει γαρύσσιν, μῆλη δ' ἰσὶ μῆλη, Ἀντὰρ ἰσὶ σταφυλῇ σταφυλῇ, συναὶ δ' ἰσὶ σῖκα. "Ἐνθα δὲ αἱ πολυκαρπὸς ἀλὼν ἰρίζονται· τῆς ἱερῆς μὲν θυλόσιναι λίαν ἰσὶ χόρῳ τίρεται ἁλίσκ' ἰσῆς δ' ἔρα τε τραγέουσι, Ἄλλὰς δὲ τραγέουσι παρὰ δὲ τ' ἐμφαῖς ἰσῖν, Ἄλλὰς δὲ ἀφῖναι, ἱερῆς δ' ὑποστεινάζουσι. "Ἐνθα δὲ νοσηται περὶ παρὰ πύκτοι ἔρχον Πανταῖαι σιφύουσι, ἰσχυροῖς γαίωσι· Ἐν δὲ δύν ἁρῶν, αἱ μὲν τ' ἀπὸ κῆτος ἀπαντα Σαῖδονται, αἱ δ' ἰσῆς ὅσ' αὖλλ' οὐδὲν ἱσῖ Πρὸς δόμον ὑψηλὴν, ὅθεν ὑδρεύοντο ποτῖται. Ταῖα δ' ἐν Ἀλκίνοιο θῖαν ἱσῖ ἀγλαὰ δένεα.

ad Porto Pizango
Thapso

Non eadem arboribus pendet vindemia nostris,
Quam Methymnæo carpit de palmite Lesbos. *Ad. Mitylenæ*
Sunt Thasiæ vites; sunt et Marcotides albæ: *Ad. Marcot*
Pinguibus hæ terris habiles, levioribus illæ:
Et passio Psithia utilior, tenuisque Lageos,
Tentatura pedes olim, vincturaque linguam:

95 Purpureæ, preciaque: et quo te carmine dicam,
Rhætica? nec cellis ideo contende Falernis.

Sunt et Aminææ vites, firmissima vina:

Boor Dag

Tmolus et assurgit quibus, et rex ipse Phanæus:
Argitisque minor, cui non certaverit ulla,

100 Aut tantum fluere, aut totidem durare per annos.

Non ego te, Dīs et mensis accepta secundis,
Transierim, Rhodia, et tumidis, Bumaste, racemis.
Sed neque quam multæ species, nec nomina quæ sint,
Est numerus: neque enim numero comprehendere refert:

105 Quem qui scire velit, Libyci velit æquoris idem
Discere quam multæ zephyro turbentur arenæ:
Aut, ubi navigiis violentior incidit Euris,
Nosse, quot Ionii veniant ad littora fluctus.

Nec vero terræ ferre omnes omnia possunt.

110 Fluminibus salices; crassisque paludibus alni
Nascuntur: steriles saxosis montibus orni:
Littora myrtetis lætissima: denique apertos
Bacchus amat colles; aquilonem et frigora taxi.
Adspice et extremis domitum cultoribus orbem,

115 Eoasque domos Arabum, pictosque Gelonos. *ἐν τῷ ῥ. α. ο. γ.*

δὲ Γελωνῶν Ἑλληνες Herod.

91. *Thasiæ*] Antiphanes ap. Athenæum; *Ὀλὴς* τι *Θάσιος*, καὶ μέρον, καὶ στίμματα.—

Marcotides albæ] Cf. Strab. xvii.

96. *Rhætica*] Sueton. Augustus maxime delectatus est Rhætico.—Cf. et Strab. iv.

97. *Aminææ*] Plin. Principatus datur Aminæis propter firmitatem, senioque proficientem vini ejus ubique vitam.—Cf. et Columel. iii. 2.

98. *Tmolus*] Cf. Theophrast. H. Pl. iv. 6.—Cf. Euripidis locum ad *Æn.* vii. 396.

Rex ipse Phanæus] De Lucillio hoc tractum est, qui ait, *Χῆς* τι *δυάσσης*. Serv.—In Chio, *Φάναι*, λίμνη βαθείς, καὶ νῆος Ἀπώλλωνος, καὶ ἄλλος φανίαν. Strabo.

102. *Rhodia*] Colum. iii. 2. Vitis vel ad escam vel ad effusionem deponitur.—Ad escam,—purpureæ, et bûmastî,—et Rhodiæ.

Tumidis, bumaste, racemis] Varr. de

R. R. Novi, inquit, majestatem boum, et ab his dici pleraque magna, ut βούνας, βούκαδα, βούλιμον, βούπιν, uvam quoque *bumastmat*, (βουμαστίν.)

105. *Libyci velit æquoris*] Catull. Quam magnus numerus Libyassæ arenæ *Laserpiciferis* jacet Cyrenis, Oraclum Jovis inter æstuosi, Et Batti veteris sacrum sepulcrum.

107. *Aut, ubi navigiis*] Theocrit. α'. 'Αλλ' ἴσως γὰρ εἰ μέγιστος, ἐσ' αἶψα κύματα μετρεῖν, ὅσοι ἀνῆμος χιερὸνδε μινὰ γλαυκῆς ἀλὲς ἰδύ.'.

115. *Pictos Gelonos*] Salmas. in Solin. Sic *picti Agathyrsi*, et *pictæ volucres* apud poetam, h. e. coloribus variatæ. Hinc de Budinis, quos Græci cum Gelonis eodem habebant, Herodotus ait: ἴσως μέγα καὶ πολλὸν, γλαυκὴν τι πᾶν ἰσχυρῆς ἰστί καὶ πυφίαν. iv. 108.—Gelonus autem Agathyrsi frater: ambo Herculis filii.—Claudian. in Ruf. i. 313. Membraque qui ferro gaudet pinxiæ Gelonus.

- Divisæ arboribus patriæ: sola India nigrum
 Fert ebumum: solis est thurea virga Sabæis. *Hod. Yemen.*
 Quid tibi odorato referam sudantia ligno
 Balsamaque, et baccas semper frondentis acanthi?
 120 Quid nemora Æthiopum, molli canentia lana?
 Velleraque ut foliis depectant tenuia Seres? *Hod. China*
 Aut quos Oceano propior gerit India lucos,
 Extremi sinus orbis? ubi aëra vincere summum
 Arboris haud ullæ jactu potuere sagittæ.
 125 Et gens illa quidem sumtis non tarda pharetris.
 Media fert tristes succos, tardumque saporem
 Felicis mali; quo non præsentius ullum,
 Pocula si quando sævæ infecere novercæ,
 [Miscueruntque herbas et non innoxia verba,]
 130 Auxilium venit, ac membris agit atra venena.
 Ipsa ingens arbos, faciemque simillima lauro;
 Et, si non alium late jactaret odorem,
 Laurus erat. folia haud ullis labentia ventis:
 Flos ad prima tenax. animas et olentia Medi *Hod. Irak Ajemi*
 135 Ora foveat illo, et senibus medicantur anhelis.
 Sed neque Medorum, silvæ ditissima, terra,
 Nec pulcher Ganges, atque auro turbidus Hermus, *Hod. Medous.*
 Laudibus Italiæ certent: non Bactra, neque Indi, *Hod. Balk.*
 Totaque thuriferis Panchaia pinguis arenis.
 140 Hæc loca non tauri spirantes naribus ignem
 Invertere, satis immanis dentibus hydri;
 Nec galeis densisque virûm seges horruit hastis:
 Sed gravidæ fruges, et Bacchi Massicus humor *Hod. M. Massico*
 Implevere: tenent oleæ armenta læta.
 145 Hinc bellator equus campo sese arduus infert:
 Hinc albi, Clitumne, greges, et maxuma taurus *Vid. Sil. Ital. VII. 4.*

116: *Sola India nigrum*] Theophrast. H. Pl. iv. 5. "Ἰνδὸν δὲ καὶ ἡ ἰβήνη τῆς Ἰνδίας χώρας.

120. *Nemora Æthiopum*] Plin. Superior pars Ægypti in Arabiam vergens, gignit fruticem, quem aliqui *gossipion* vocant, plures *xylon*. et ideo lina inde facta, *xylina*.—Strabo: "Ἐκείναι καὶ ἰσπανίῳ ἱσπ. ἐκ τούτου δὲ Νίχαρος φησὶ τὰς ὑπερτίους ὑφαίνεσθαι σινδόνες.—ταύτῃσι δὲ καὶ τὰ Σαρία, ἐν οἷσιν φλοιὸν ξανθοῦς βύσσου.—Cf. et Theophrast. H. Pl. iv. 9. qui in India et in Arabia lanigeras hæc arbores nasci dicit.

126. *Media fert*] Theophrast. iv. 4. "Ἡ Μῆδία χώρα καὶ Περσίς, ἄλλα τι ἔχουσιν αἰλίαν, καὶ τὸ μῆλον τὸ Μῆδιον καὶ τὸ Περσικὸν παλοῦμενον. ἔχουσιν δὲ καὶ δένδρον τούτου φύλλον μὲν ἱσπανικὸν καὶ σχιδὸν ἴσιν τῇ τῆς

δάφνης. (ita enim legi debere admonet Athenæus lib. iii. pro vulg. ἀνδράχνης. Cf. Fulv. Urs. ad h. l.)—τὸ δὲ μῆλον οὐκ ἰσπανικὸν μὲν, εὐσκαμὸν δὲ πᾶν—χρησίμους δὲ, ἰσπανὸν τύχῃ σισυμῶς ἐν φάρμακον, ἢ πρὸς στίματις ὑπὸδιαν.—φίει δὲ τὰ μῆλα σῶσαν ἄραν. τὰ μὲν ἀφαιρεται, τὰ δὲ ἀνθῶ, τὰ δὲ ἰσπανίῳ.—Dioscorides: Τὰ δὲ Μῆδικὰ λεγόμενα, ἢ Περσικὰ, ἢ πεδερμῆλα, Ῥωμαίων δὲ Κίονα, πᾶσι γινώμενα. Cf. Vss. 3, 58.

140. *Tauri*] Pindar. Καὶ βίας, ὁ φλογ' ἀπὸ Μαιῶν γινώσι πνέον καίμινον πρὸς.

142. *Horruit hastis*] Hom. "Ἐφείδιν δὲ μέγχα φλοῖμβροτοι ἰγχιήσει.—Ennius: Sparsis hastis longis campus splendet et horret.

146. *Clitumnus*, Umbriae Cisapenninae fl. in Tiberim descendit. Cf. Plin. Epist. viii. 8.

- Victima, sæpe tuo perfusi flumine sacro,
 Romanos ad templa deum duxere triumphos. —
 Hic ver adsidium, atque alienis mensibus æstas :
- 150 Bis gravidæ pecudes, bis pomis utilis arbor.
 At rabidæ tigres absunt, et sæva leonum
 Semina; nec miseros fallunt aconita legentes;
 Nec rapit immensos orbes per humum, neque tanto
 Squameus in spiram tractu se colligit anguis.
- 155 Adde tot egregias urbes, operumque laborem,
 Tot congesta manu præruptis oppida saxis,
 Fluminaque antiquos subterlabentia muros.
 An mare, quod supra, memorem, quodque alluit infra?
 Anne lacus tantos? te, Lari maxume, teque
- 160 Fluctibus et fremitu adsurgens, Benace, marino?
 An memorem portus, Lucrinoque addita claustra,
 Atque indignatum magnis stridoribus æquor,
 Julia qua ponto longe sonat unda refuso,
 Tyrrhenusque fretis immittitur æstus Avernis?
- 165 Hæc eadem argenti rivos ærisque metalla
 Ostendit venis, atque auro plurima fluxit.
 Hæc genus acre virum Marsos, pubemque Sabellam,
 Adsuetumque malo Ligurem, Volscosque verutos
- 170 Scipiadas duos bello: et te, maxume Cæsar,
 Qui nunc extremis Asiæ jam victor in oris
 Imbellem avertis Romanis arcibus Indum.
 Salve, magna parens frugum, Saturnia tellus;
 Magna virum: tibi res antiquæ laudis et artis
- 175 Ingredior, sanctos ausus recludere fontes,
 Ascræumque cano Romana per oppida carmen.
 Nunc locus arborum ingeniis: quæ robora cuique,

151. *Sæva leonum Semina*] Lucret. Denique cur acris violentia triste leonum Seminum sequitur?—

159. *Lacus Larius* (nunc *Lago di Como*) in agro Mediolanensi: *Lacus Benacus* in Veronensi, (*Lago di Garda*) Mincium amnem medio alveo transmittens.

161—164. *An memorem portus*] Strabo: Ταῖς Βαίαις συνήχης ὁ, εἰ Λαερῖος κόλπος, καὶ ἐνταῖς αὐτῶν ὁ Λαερῖος.—Ἰστέρι δὲ μὴν Λαερῖος κόλπος ἀγχιβαθὴς καὶ ἀρτίστομος, λιμνὴ καὶ μίγνυος καὶ φύση ἔχων, χερσὶν δ' οὐ παρικήμινος λιμνὴ, διὰ τὸ πρᾶξιόν τινι Λαερῖον κόλπον.—ὁ δὲ Λαερῖος κόλπος πλατύνεται μέχρι Βαίαν, χέρματι ἰσχυρότερος ἀπὸ τῆς ἑξὺ θαλάσσης.—ὁ φασὶν Ἑκαλλία διαχῶσαι, Ἀγρίστου δὲ ἰσχυροῦσαι.—Sueton. Augustus portum Ju-

lium apud Baias, immisso in Lærinum et Avernum lacum mari, effecit.

165. *Argenti rivos*] Lucret. Manabat venis ferventibus in loca terræ Concava conveniens argenti rivus et auri, *Æris* item et plumbi.—

166. *Ostendit*] Plin.—Metallorum omnium fertilitate nullis cedit terris Italia; sed interdictum vetere consulto patrum, Italix parci iubentium.

168. *Verutos*] V. ad *Æn.* vii. 664.

171. *Qui nunc extremis*] Anno ab U. C. 724, Cæsar, rebus *Ægypti* constitutis, per *Syriam* in *Asiam* provinciam profectus, hiberna ibi egit; simulque et subditorum omnia negotia et *Parthica* composuit. Cf. *Dion.* li. 8.—Porro huc referenda loca *Geo.* iii. 26. et seqq. *Geo.* iv. 560. et seqq.

- Quis color, et quæ sit rebus natura ferendis.
 Difficiles primum terræ, collesque maligni,
 180 Tenuis ubi argilla, et dumosis calculus arvis,
 Palladia gaudent silva vivacis olivæ.
 Indicio est, tractu surgens oleaster eodem
 Plurimus, et strati baccis silvestribus agri.
 At quæ pinguis humus, dulcique uligine læta,
 185 Quique frequens herbis et fertilis ubere campus,
 Qualem sæpe cava montis convalle solemus
 Dispicere: huc summis liquuntur rupibus amnes,
 Felicemque trahunt limum: quique editus austro,
 Et filicem curvis invisam pascit aratris:
 190 Hic tibi prævalidas olim multoque fluentes
 Sufficiet Baccho vites; hic fertilis uvæ,
 Hic laticis, qualem pateris libamus et auro,
 Inflavit quum pinguis ebur Tyrrhenus ad aras,
 Lancibus et pandis fumantia reddimus exta.
 195 Sin armenta magis studium vitulosque tueri,
 Aut foetus ovium, aut urentes culta capellas:
 Saltus, et saturi petito longinqua Tarenti, *Hod. Tarento. Gra. Tar.*
 Et qualem infelix amisit Mantua campum, *Hod. Mantua*
 Pascentem niveos herboso flumine cynnos. *Virg. Georg. III. 1*
 200 Non liquidi gregibus fontes, non gramina deerunt;
 Et quantum longis carpent armenta diebus, *Sil. Ital. IV. 1*
 Exigua tantum gelidus ros nocte reponet. *+ Non in vrb. na*
 Nigra fere, et presso pinguis sub vomere terra, *Virg. sed in pag. 90*
 Et cui putre solum, (namque hoc imitamur arando) *orden cor. Andes*
 205 Optima frumentis. non ullo ex æquore cernes
 Plura domum tardis decedere plaustra juvencis:
 Aut unde iratus silvam devexit arator,
 Et nemora evertit multos ignava per annos,
 Antiquasque domos avium cum stirpibus imis
 210 Eruit: illæ altum nidis petiere relictis;
 At rudis enituit impulso vomere campus.
 Nam jejuna quidem clivosi glareæ ruris
 Vix humiles apibus casias roremque ministrat:

180. *Tenuis ubi argilla*] Theophrast. de Caus. Pl. ii. 5. 'Η στείλας, καὶ ἵσι μάλ-
 λον ἢ λευκίγυις, λευκοφόρος. ἰσχυρά τε γὰρ
 ἔχου καὶ σπῆμα πολὺ. δύναται δὲ καὶ ἐμφοῖν.

Columel.—Creta, qua utuntur fi-
 guli, quamque nonnulli *argillam* vo-
 cant.

181. *Vivacis olivæ*] Plin. Firmissimæ
 ad vivendum oleæ, ut quas durare annis
 CC inter auctores conveniat.—Cf. Theo-
 phrast. H. Pl. iv. 15.

182. *Indicio est, tractus*] Theophrast.
 de Caus. Pl. iii. 7.—Σημεῖα δὲ ποικίλα

ἐν αὐτομάτῃ γίνονται. ἴσται γὰρ ἡ φύσις
 αὐτὴ γινώσκει, τοῦτοι εὐκρίτως εἰσι τῶν.

193. *Pinguis Tyrrhenus*] Catull.—
 Aut obesus Etruscus.—In Etruria olim
 Aruspicum disciplina excelluit. Quo per-
 tinet lex illa Cicerois, De Leg. ii.
 "Prodigia, portenta, ad Etruscos et
 "Aruspices, si Senatus jussit, deferun-
 "to: Etruria principes disciplinam do-
 "cto." V. ad Æn. viii. 498.

209. *Antiquasque domos avium*] Lu-
 cret. Frondiferasque domos avium—

- Et tophus scaber, et nigris exesa chelydri
 215 Creta, negant alios æque serpentibus agros
 Dulcem ferre cibum, et curvas præbere latebras.
 Quæ tenuem exhalat nebulam, fumosque volucres,
 Et bibit humorem, et, quum vult, ex se ipsa remittit;
 Quæque suo viridi semper se gramipe vestit,
 220 Nec scabie et salsa lædit robigine ferrum;
 Illa tibi lætis intextet vitibus ulmos:
 Illa ferax oleo est: illam experiere colendo,
 Et facilem pecori, et patientem vomeris unci.
 Talem dives arat Capua, et vicina Vesevo *Had. Monte di Somma*
 225 Ora jugo, et vacuis Clanius non æquus *Acerris. Vid. Sil. Ital. xvn.*
 Nunc, quo quamque modo possis cognoscere, dicam, *597.*
 Rara sit, an supra morem si densa, requiras;
 (Altera frumentis quoniam favet, altera Baccho;
 Densa magis Cereri, rarissima quæque Lyæo:)
 230 Ante locum capies oculis, alteque jubebis
 In solido puteum demitti, omnemque repones
 Rursus humum, et pedibus summas æquabis arenas:
 Si deerunt; rarum, pecorique et vitibus almis
 Aptius, uber erit: sin in sua posse negabunt
 235 Ire loca, et scrobibus superabit terra repletis;
 Spissus ager: glebas ounctantes crassaue terga
 Exspecta, et validis terram proscinde juvencis.
 Salsa autem tellus, et quæ perhibetur amara,
 Frugibus infelix, (ea nec mansuescit arando,
 240 Nec Baccho genus, aut pomis sua nomina servat,)
 Tale dabit specimen: tu spissq; vimine qualos,
 Colaue prælorum fumosis deripe tectis;
 Huc ager ille malus, dulcesque a fontibus undæ,
 Ad plenum calcentur: aqua eluctabitur omnis
 245 Scilicet, et grandes ibunt per vimina guttæ;
 At sapor indicium faciet manifestus, et ora
 Tristia tentantum sensu torquebit amaror.
 Pinguis item quæ sit tellus, hoc denique pacto
 Discimus: haud umquam manibus jactata fatiscit,
 250 Sed picis in morem ad digitos lentescit habendo.
 Humida majores herbas alit, ipsaque justo
 Lætior: ah nimium ne sit mihi fertilis illa,
 Neu se prævalidam primis ostendat aristis!
 Quæ gravis est, ipso tacitam se pondere prodit,
 255 Quæque levis. Promptum est oculis prædisoere nigram,
 Et quæ cui color. At sceleratam exquirere frigus

225. Clanius, vel Clanis, fl. Campaniæ, juxta Linternum in mare se immittens, vicinis agris, et inter hos *Acerranis*, exundatione exitiosus.

246. Ora Tristia tentantum] Lucret. ii. 400. At contra tetra Absinthii natura, ferique Centauri sædo pertorquent ora sapore.

Difficile est: piceæ tantum taxique nocentes
Interdum, aut hederæ pandunt vestigia nigræ.

His animadversis, terram multo ante nemento

- 260 Excoquere, et magnos scrobibus concidere montes,
Ante supinatas aquiloni ostendere glebas,
Quàm lætum infodias vitis genus: optuma putri
Arva solo: id vènti curant, gelidæque pruinæ,
Et labefacta movens robustus jugera fossor.
- 265 At, si quos haud ulla viros vigilantia fugit,
Ante locum similem exquirunt, ubi prima paretur
Arboribus seges, et quo mox digesta feratur;
Mutatam ignorent subito ne semina matrem.
Quin etiam cœli regionem in cortice signant:
- 270 Ut, quo quæque modo steterit, qua parte calores
Austrinos tulerit, quæ terga obverterit axi,
Restituant: adeo in teneris consuescere multum est.
Collibus, an plano melius sit ponere vitem,
Quære prius. Si pinguis agros metabere campi;
- 275 Densa sere: in denso non segnior ubere Bacchus:
Sin tumulis acclive solum, collesque supinos;
Indulge ordinibus: nec secius omnis in unguem
Arboribus positis secto via limite quadret.
Ut sæpe, ingenti bello quum longa cohortes
- 280 Explicuit legio, et campo stetit agmen aperto,
Directæque acies, ac late fluctuat omnis
Ære renidenti tellus, necdum horrida miscent
Prælia, sed dubius mediis Mars errat in armis.
Omnia sint paribus numeris dimensa viarum:
- 285 Non animum modo uti pascat prospectus inanem;
Sed quia non aliter vires dabit omnibus æquas
Terra, neque in vacuum poterunt se extendere rami.
Forsitan et, scrobibus quæ sint fastigia, quæras.
Ausim vel tenui vitem committere sulco.
- 290 Altior ac penitus terræ defigitur arbor;
Æsculus in primis: quæ quantum vertice ad auras
Ætherias, tantum radice in Tartara tendit.
Ergo non hiemes illam, non flabra, neque imbres
Convellunt: immota manet, multosque nepotes,
- 295 Multa virûm volvens durando sæcula vincit.

259. *Multo ante*] Theophrast. Caus. Pl. iii. 5. 'Ἐὰν δὲ δένειται τὴν γῆν ἱσχυρῶς
τι δὴν καὶ ἰδιόθεν ὕψαι ταῖς βίβλαις, διὰ ταύ-
την δὲ τοῖς τι γόρουσιν ἀποτρέπονται ἐν πολλῶν,
—ἵσως ἡ γῆ καὶ ἡλιωθῇ καὶ χειμασθῇ ἀρ-
χὴ γὰρ ταῦτα ποιεῖ μανθὴν καὶ χυμῶν. κ.
τ. λ.

279 *Ut sæpe*] Lucret. ii. 323. Præ-
terea magnæ legiones cum loca cursu

Camporum complent, belli simulacra
cientes: Et circumvolitant equites, me-
diosque repente Tramittunt valido qua-
tientes impete campos: Fulgur ibi ad
cælum se tollit, totaque circum Ære re-
nidescit tellus, subterque virûm vi Exci-
tur pedibus sonitus, clamoreque montes
Icti rejectant voces ad sidera mundi.

295. *Multa virûm*] Lucret. i. 203.

Tum fortes late ramos et brachia tendens
Huc illuc, media ipsa ingentem sustinet umbram.

Neve tibi ad solem vergant vineta cadentem :

Neve inter vites corulum sere : neve flagella

300 Summa pete, aut summa destringe ex arbore plantas ;

Tantus amor terræ : neu ferro læde retusa

Semina : neve oleæ silvestres insere truncos ;

Nam sæpe incautis pastoribus excidit ignis,

Qui, furtim pingui primum sub cortice tectus,

305 Robora comprehendit, frondesque elapsus in altas

Ingentem cœlo sonitum dedit : inde sequutus

Per ramos victor perque alta cacumina regnat,

Et totum involvit flammis nemus, et ruit atram

Ad cœlum picea crassus caligine nubem :

310 Præsertim si tempestas a vertice silvis

Incubuit, glomeratque ferens incendia ventus.

Hoc ubi ; non a stirpe valent, cæsæque reverti

Possunt, atque ima similes revirescere terra :

Infelix superat foliis oleaster amaris.

315 Nec tibi tam prudens quisquam persuadeat auctor,

Tellurem Borea rigidam spirante moveri.

Rura gelu tum claudit hiems ; nec semine jacto

Concretam patitur radicem affigere terræ.

Optuma vinetis satio, quum vere rubenti

320 Candida venit avis, longis invisâ colubris :

Prima vel auctumni sub frigora, quum rapidus Sol

Nondum hiemem contingit equis, jam præterit æstas.

Ver adeo frondi nemorum, ver utile silvis ;

Vere tument terræ, et genitalia semina poscunt.

325 Tum pater omnipotens fecundis imbribus Æther

Multaque vivendo vitalia vincere sæcla.

300. *Ne summa pete*] Columel. iii. 10. Non debet ultimum flagellum quasi fecundum observari,—sed id sarmen- tum quod media vite situm. Hic surcu- lus translatus rarius degenerat.

303. *Ignis*] Il. v. 490. 'Ως δ' ἀναμα- ραίν βασι' ἄγνια θεσπίδαις πυρ Οὐρανός, βασιὰ δὲ καίεται ὕλη, Πάντα τι πλοῖον ἄνθρωπος φλόγα ἐλυφάζει.—V. ad Æn. ii. 304.

315. seqq.] Cf. Theophr. C. Pl. iii. 4, 5.

320. *Candida venit avis*] Plin. x. 31. *Ciconiæ* quonam e loco veniant, aut quo se referant, incompertum adhuc est. E longinquo venire non dubium, eodem quo grues modo : illas hyemis, has æstatis advenas.—Homo iis serpentium exitio tantus, ut in Thessalia capitale fuerit occidisse.

324. *Vere tument*] Theophr. l. c. 'Ὅλος ἡ ἀεὶ γονιματότης,—καὶ διὰ τὸ εἶναι γῆν ἐργῆν, & c. λ.

325. *Pater omnipotens—Æther*] Eu- rip. Fragm. ap. Lucian. 'Ὁρᾷς τὸν ἐν- φανὲν ἄσπερον αἰθέρα, καὶ γῆν πῆρξ' ἰχθύων ὕδατος ἐν ἀρχαλαῖς. Τούτοις νόμοις Ζῆνα, τὸν δ' ἁγῶν Θεόν.

Lucret. i. 251. Postremo pereunt im- bres, ubi eos pater Æther in gremium matris Terræ præcipitavit. At nitidæ surgunt fruges, ramique virescunt Arbo- ribus ; crescent ipsæ, foetique gravan- tur : Hinc alitur porro nostrum genus, atque ferarum : Hinc lætas urbeis pueris florere videmus, Frundiferasque novis avibus canere undique sylvas. Cf. ibid. ii. 991. v. 778. et seqq. item Cic. N. D. ii. 25, 26. necnon Æschyll et Eurip. fragm. ap. Athenæum xiii. p. 600.

- Conjugis in gremium lætæ descendit, et omnes
 Magnus alit, magno commixtus corpore, foetus.
~~Axia~~ tum resonant avibus virgulta canoris,
 Et Venerem certis repetunt armenta diebus :
 330 Parturit almus ager, zephyrique tepentibus auris
 Laxant arva sinus : superat tener omnibus humor :
 Inque novos soles audent se germina tuto
 Credere : nec metuit surgentes pampinus austros,
 Aut actum cœlo magnis aquilonibus imbrem :
 335 Sed trudit gemmas, et frondes explicat omnes.
 Non alios prima crescentis origine mundi
 Illuxisse dies, aliumve habuisse tenorem
 Crediderim : ver illud erat : ver magnus agebat
 Orbis, et hibernis parcebant flatibus Euri :
 340 Quum primæ lucem pecûdes hausere, virûmque
 Ferrea progenies duris caput extulit arvis,
 Immissæque feræ silvis, et sidera cœlo.
 Nec res hunc teneræ possent perferre laborem,
 Si non tanta quies iret frigusque caloremque
 345 Inter, et exciperet cœli indulgentia terras.
 Quod superest, quæcumque premes virgulta per agros,
 Sparge fimo pingui, et multa memor occule terra :
 Aut lapidem bibulum, aut squalentes infode conchas :
 Inter enim labentur aquæ, tenuisque subibit
 350 Halitus, atque animos tollent sata. Jamque reperti,
 Qui saxo super, atque ingentis pondere testæ
 Urgerent : hoc effusos munimen ad imbres :
 Hoc, ubi hiulca siti findit Canis æstifer arva.
 Seminibus positis, superest deducere terram
 355 Sæpius ad capîta, et duros jactare bidentes :
 Aut presso exercere solum sub vomere, et ipsa
 Flectere luctantes inter vineta juvencos.
 Tum leves calamos, et rasæ hastilia virgæ,
 Fraxineasque aptare sudes, furcasque bicornes :
 360 Virîbus eniti quarum, et contemnere ventos
 Adsuescant, summasque sequi tabulata per ulmos.
 Ac, dum prima novis adolescit frondibus ætas,
 Parcendum teneris ; et, dum se lætus ad auras
 Palmes agit, laxis per purum immissus habenis,
 365 Ipsa acie nondum falcis tentanda, sed uncis

340. *Cum primæ*] V. Lucr. i. 10. seqq.

348. *Aut lapidem*] Cf. Theophr. de Causis Pl. iii. 3.

361. *Tabulata*] Columel. v. 6. Hoc nomine usurpant agricolæ [ulmorum] ramos truncosque prominentes, eosque

vel propius ferro compescunt, vel longius promittunt, ut vites laxius diffundantur.

364. *Habenis*] Lucr. v. 784. Arboribusque datum est variis exinde per auras Crescendi magnum immissis certamen habenis.

- Carpendæ manibus frondes, interque legendæ.
 Inde, ubi jam validis amplexæ stirpibus ulmos
 Exierint, tum stringe comas, tum brachia tonde :
 Ante reformidant ferrum : tum denique dura
 370 Exerce imperia, et ramos compesce fluentes.
 Texendæ sæpes etiam, et pecus omne tenendum,
 Præcipue dum frons tenera imprudensque laborum :
 Cui, super indignas hiemes solemque potentem,
 Silvestres uri adsidue capræque sequaces
 375 Illudunt, pascuntur oves avidæque juvencæ.
 Frigora nec tantum cana concreta pruina,
 Aut gravis incumbens scopulis arentibus æstas,
 Quantum illi nocuere greges, durique venenum
 Dentis, et admorso signata in stirpe cicatrix.
 380 Non aliam ob culpam Baccho caper omnibus aris
 Cæditur : et veteres ineunt progenia ludi,
 Præmiaque ingeniis pagos et compita circum
 Thesidæ posuere ; atque inter pocula læti
 Mollibus in pratis unctos saluere per utres.
 385 Nec non Ausonii, Troja gens missa, coloni
 Versibus incomtis ludunt risuque soluto ;
 Oraque corticibus sumunt horrenda cavatis ;
 Et te, Bacche, vocant per carmina læta, tibique
 Oscilla ex alta suspendunt mollia pinu.
 390 Hinc omnis largo pubescit vinea foetu :
 Complentur vallesque cavæ saltusque profundi,
 Et quocumque deus circum caput egit honestum.
 Ergo rite suum Baccho dicemus honorem
 Carminibus patriis, lancesque et liba feremus ;
 395 Et ductus cornu stabit sacer hircus ad aram,
 Pinguique in veribus torrebimus exta columnis. *hnyd*
 Est etiam ille labor curandis vitibus alter,
 Cui numquam exhausti satis est : namque omne quotannis
 Terque quaterque solum scindendum, glebaque versis
 400 Æternum frangenda bidentibus ; omne levandum
 Fronde nemus. Redit agricolis labor actus in orbem,
 Atque in se sua per vestigia volvitur annus.

374. Uri h. l. sunt ex boum genere, quales Italia nunc nomine *Bufalo* frequentat: v. G. iii. 532. H.—Cf. Bewickii Hist. Quadruped.

382. Præmia] Hor. A. P. 220. Carmine qui tragico vitem certavit ob hircum.

384. Utres] Scilicet hircinos. Respicitur *Δρακουλίσμος*, Athenis lusus solemniss in *Διονυσίῳ τοῖς κατ' ἀγροῦς*.

393. Ergo rite suum] Aristoteles Eth. Nic. viii. 9. *Αἱ γὰρ ἀρχαῖαι θυλαὶ καὶ ἐν-*

αὖθις φέρονται γίνεσθαι μετὰ τοῖς τοῦ καρπῶν συγκομιδαῖς, αἷον ἀπαρχαῖς μέλιττα γὰρ ἐν ταύταις ἐρχόμενοι τοῖς καρπῶς.

400. "Bidentibus terram vertere (in vinea) utilius est, quam aratro;" &c. v. Col. de Arb. c. 12.

402. In se sua] L. Varius de mundo : Primum bulc nervis septem est intenta fides Varique additi vocum modi, Ad quos mundi resonat tenor Sua se volventis per vestigia. Cæda.

- Ac jam olim, seras posuit quum vinea frondes,
 Frigidus et silvis aquilo decussit honorem,
 405 Jam tum acer curas venientem extendit in annum
 Rusticus, et curvo Saturni dente relictam
 Persequitur vitem attondens, fingitque putando.
 Primus humum fodito, primus devecta cremato
 Sarmenta, et vallos primus sub tecta referto:
 410 Postremus metito. Bis vitibus ingruit umbra:
 Bis segetem densis obducunt sentibus herbæ.
 Durus uterque labor. Laudato ingentia rura:
 Exiguum colito. Nec non etiam aspera rusci
 Vimina per silvam, et ripis fluvialis arundo
 415 Cæditur, incultique exercet cura salicti.
 Jam vinctæ vites: jam falcem arbusta reponunt:
 Jam canit extremos effœtus vinitor antes:
 Sollicitanda tamen tellus, pulvisque movendus;
 Et jam maturis metuendus Jupiter uvis.
 420 Contra, non ulla est oleis cultura: neque illæ
 Procurvam exspectant falcem rastrosque tenaces,
 Quum semel hæserunt arvis, aurasque tulerunt.
 Ipsa satis tellus, quum dente recluditur unco,
 Sufficit humorem, et gravidas cum vomere fruges.
 425 Hoc pinguem et placitam Paci nutritor olivam.
 Poma quoque, ut primum truncos sensere valentes,
 Et vires habuere suas, ad sidera raptim
 Vi propria nituntur, opisque haud indiga nostræ.
 Nec minus interea foetu nemus omne gravescit,
 430 Sanguineisque inculta rubent aviaria baccis.
 Tondentur cytisi; tædas silva alta ministrat,
 Pascunturque ignes nocturni, et lumina fundunt.
 Et dubitant homines serere, atque impendere curam?
 Quid majora sequar? salices, humilesque genestæ,
 435 Aut illæ pecori frondem, aut pastoribus umbras
 Sufficiunt; sæpemque satis, et pabula melli.
 Et juvat undantem buxo spectare Cytorum,

404. *Frigidus et silvis*] Varronis hunc versum esse Servius testatur.

412. *Laudato*] Forma orationis petita est ex Hes. *Egy.* 643. Νῆ ἰλιγνὲν αὐτῶν, παύδα γ' ἔνι φέρειν σιδεῖν.

418. *Pulvisque*] Intell. *Pulveratio, terræmota.* v. Colum. de Arb. 12.

423. *Ipsa satis*] Ita Columella de R. R. v. 8, et 9. Olea levi cultu sustinetur.—Sed olivetum bidentibus alte circum fodiri debet; nam post solstitium cum terra astibus hiat, curandum est, ne per rimas sol ad radices penetret.

428. *Haud indiga nostræ*] Lucret.

Ipsa suis pollens opibus, nihil indiga nostri.

431. *Tædas silva alta*] Theophr. H. Pl. ix. 2. Μάλιστα ἰδιώδεις ἢ σιάνης.—ὅχι ἅμα δὲ παραπορεύουσιν αἱ σιώναι, καὶ ὑπερφοροῦσι. παραπορεύονται μὲν γὰρ ἰδίῳ νιάρ ὑπερφοροῦσι δὲ ὑπερὸν πολλὰ παραβύματα γινώσκονται. Cf. et. Plin. xvi. 10.

437. *Undantem buxo*] Theophr. H. Pl. iii. 15. Φύεται δ' ἡ σιώνος ἐν τοῖς ψυχροῖς τόποις καὶ τραχείῃσι. καὶ γὰρ τὰ Κότυρα τανούτων, οὗ δ' ἡ πλείων γίνονται.—*Cytorum* autem Paphlagoniæ mons est, in tractu maritimo.—Catull. iv.—Cytore buxifer.

- Naryciæque picis lucos : juvat arva videre,
Non rastris, hominum non ulli obnoxia curæ.
- 440 Ipsæ Caucasio steriles in vertice silvæ,
Quas animosi Euri adsidue franguntque feruntque,
Dant alios aliæ fœtus ; dant utile lignum
Navigiis pinos, domibus cedrumque cupressosque.
Hinc radios trivere rotis, hinc tympana plaustis
- 445 Agricolæ, et pandas ratibus posuere carinas.
Viminibus salices fecundæ, frondibus ulmi :
At myrtus validis hastilibus, et bona bello
Cornus : Ityræos taxi torquentur in arcus.
Nec tiliz leves aut tormo rasile buxum
- 450 Non formam accipiunt, ferroque cavantur acuto.
Nec non et torrentem undam levis innatat alnus,
Missa Pa... ; nec non et apes examina condunt
Corticibusque cavis vitiosæque ilicis alveo.
Quid memorandum æque Baccheia dona tulerunt ?
- 455 Bacchus et ad culpam causas dedit : ille furentes
Centaurus letho domuit, Rhœtumque Pholumque
Et magno Hylæum Lapithis cratere minantem.
O fortunatos nimium, sua si bona norint,
Agricolas ! quibus ipsa, procul discordibus armis,
- 460 Fundit humo facilem victum justissima tellus.
Si non ingentem foribus domus alta superbis
Mane salutantum totis vomit ædibus undam ;
Nec varios inhiant pulchra testudine postes,
Illusasque auro vestes, Ephyreiaque æra ;
- 465 Alba neque Assyrio fucatur lana veneno,
Nec casia liquidi corrumpitur usus olivi :
At segura quies, et nescia fallere vita,
Dives opum variarum ; at latiss otia fundis,
Speluncæ, vivique lacus ; at frigida Tempe,

Porro, huc pertinet adagium, *οὐκ ἔστιν εἰς Κότυρον*. v. Eustath. ad Hom. Il. β'. 853.

438. *Naryx*, Locrorum Epicnemidiorum urbs, qui coloniam in Bruttios deduxerunt. Est autem *pix* *Bruttia* laudata. Cf. *Æn.* iii: 399.

442. *Utile lignum Navigiis*] De Casco Strabo: *Εὐδινδρος* ἱερὸν ὄλη παραδοσθῆ, ὅτι ἐν ἄλλῃ, καὶ ἐν ταυτοσησίμῳ.

444. *Tympana*, rotæ ex solidis tabulis compactæ. v. Scheff. de Re Vehic. i. 6.

455. *Bacchus et ad culpam*] Hom. *Od.* φ'. 293. *Οἶνός σε τρώει μελινδής, ὃς τε καὶ ἄλλους βλάπτει, ὃς δὲ μιν χαλκὸν ἔλη, μὲδ αἰεὶμα πίνῃ. Οἶνος καὶ Κένταυρον ἀγαλόντις Εὐρυτίαντα ἄσσειν ἐν μεγάρῳ μεγαθύμου Πυρρῶος, Ἐς Λαοίθας ἰδὲνδ'. ὃ δ' ἱερὸν θείας ἄσσειν ὄνη, Μαινόμενος καὶ ἱερὸν δέ-*

μον κατὰ Πυρρῶος. π. τ. λ.

461. *Si non ingentem*] Lucret. ii. 24. Si non aurea sunt juvenum simulacra per ædeis Lampadas igniferas manibus retinentia dextris, Lumina nocturnis epulis ut suppediteantur ; Nec domus argento fulget, aurumque renidet ; Nec cititharis reboant laqueata aurataque templa : Attamen inter se prostrati in gramine molli, Propter aquæ rivum, sub ramis arboris altæ, Non magnis opibus jucunde corpora curant : Præsertim cum tempestas arridet, et anni-Tempora conspergunt viridantels floribus herbas : Nec calidæ citius decedunt corpore febres, Textilibus si in picturis, ostroque rubenti Jactaris, quam si plebeia in veste cubandum est.

- 470 Mugitusque boum, mollesque sub arbore somni
Non absunt: illic saltus ac lustra ferarum,
Et patiens operum exiguoque assueta iuventus,
Sacra deum, sanctique patres: extrema per illos
Iustitia excedens terris vestigia fecit.
- 475 Me vero primum dulces ante omnia Musæ,
Quarum sacra fero ingenti percussus amore,
Accipiant; coelique vias et sidera monstrent:
Defectus solis varios, lunæque labores:
Unde tremor terris: qua vi maria alta tumescant
- 480 Objicibus ruptis, rursusque in se ipsa residunt:
Quid tantum Oceano properent se tingere soles
Hiberni, vel quæ tardis mora noctibus obstet.
- 485 Rura mihi et rigui placeant in vallibus amnes;
Flumina amem silvasque inglorius. o, ubi campi,
Spercheosque, et virginibus bacchata Lacænis
Taygeta! o, qui me gelidis in vallibus Hæmi
Sistat, et ingenti ramorum protegat umbra!
- 490 Felix, qui potuit rerum cognoscere causas:
Atque metus omnes et inexorabile fatum
Subjecit pedibus, strepitumque Acherontis avari!
Fortunatus et ille, deos qui novit agrestes,
Panaque, Silvanumque senem, Nymphasque sorores!
- 495 Illum non populi fascēs, et purpura regum
Flexit, et infidos agitans discordia fratres;
Aut conjurato descendens Dacus ab Istro?
Non res Romanæ, perituraque regna: neque ille,
Aut doluit miserans inopem, aut invidit habenti.
- 500 Quos rami fructus, quos ipsa volentia rura

474. *Iustitia*] Cf. Catulli locum ad Geo. i. 505. cit.

475. *Me vero primum dulces*] Arat. Φαε. 16.—χαίρειν δὲ Μοῦσαι, Μελίχλαι μέλα πασῶν ἡμεῖς μὲν ἀετίως σιτοῖν Εἰ θεοὶ ἐνχοῖντες, τιμωρεῖσθαι πάντας ἀνθρώπους.

476. *Percussus amore*] V. ad Geo. iii. 288.—*Al. percussus*.

478. *Defectus solis*] Lucret. v. 750. Solis item quoque defectus, Lunæque labras, Pluribus e causis fieri tibi posse putandum est.

484. *Frigidus obstiterit*] Empedocles apud Stobæum: Αἶμα γὰρ ἀθρόοις πικρὰ ἐκείνῳ ἔστι νόσος. Cf. quoque Cic. Tusc. Qu. i. 9.

487. *Bacchata Lacænis Taygeta*] Pausan. iii. 20. Ἐκείνῳ ἔστι ἀνώνυμὸν ἰα τοῦ Ταῦγέτου χωρίου, ἰσθμὸς—Διόνυσος αἰς

ἱερὴ λίσσεται καὶ ἀγάλματα ἐν ὑπαίθερ. εὐ δὲ ἐν τῷ αὐτῷ μίαις γυναιξὶν ἔστιν ἱερὸν γυναικίαις γὰρ δὴ μίαις καὶ εὐ ἐν ταῖς θυρίαις ἔστιν ἡ ἀποθήκη.

490. *Rerum cognoscere causas*] V. Bentleyi Phileleuth. Lips.—Audivit poeta a Schrone præcepta Epicuri; cuius in sententiam Lucretius: *Ignorantia causarum* conferre Deorum Cogit ad imperium res, et concedere regnum. Cf. Lucret. i. 49—150. iii. 14. et seqq. vi. 49. et seqq.—Cf. item Cic. de Fin. i. 19.

492. *Subjecit pedibus*] Lucret. i. 79. Quare Religio pedibus subjecta vicissim Obteritur, nos exæquat victoria cælo.

500. *Quos rami fructus*] Lucret. v. 935. Quod Sol atque Imbres dederant, quod Terra crearat Sponte sua, satis id placabat pectora domum.

- Sponte tulere sua, carpsit: nec ferrea jura,
 Insanumque forum, aut populi tabularia vidit.
 Sollicitant alii remis freta cæca, ruuntque
 In ferrum, penetrant aulas et limina regum:
 505 Hic petit excidiis urbem, miserosque Penates,
 Ut gemma bibat, et Sarrano dormiat ostro:
 Condit opes alius, defossoque incubat auro.
 Hic stupet attonitus Rostris; hunc plausus hiantem
 Per cuneos geminatus enim plebisque patrumque
 510 Corripuit: gaudent perfusi sanguine fratrum,
 Exsilioque domos et dulcia limina mutant,
 Atque alio patriam quærunt sub sole jacentem.
 Agricola incurvo terram dimovit aratro:
 Hinc anni labor: hinc patriam parvosque nepotes
 515 Sustinet: hinc armenta boum, meritosque juvencos.
 Nec requies, quin aut pomis exuberet annus,
 Aut foetu pecorum, aut Cerealis mergite culmi:
 Proventuque oneret sulcos, atque horrea vincat.
 Venit hiems: teritur Sicyonia bacca trapetis:
 520 Glande sues læti redeunt: dant arbuta silvæ:
 Et varios ponit foetus auctumnus: et alte
 Mitis in apricis coquitur vindemia saxis.
 Interea dulces pendent circum oscula nati:
 Casta pudicitiam servat domus: ubera vaccæ
 525 Lactea demittunt: pinguesque in gramine læto
 Inter se adversis luctantur cornibus hædi.
 Ipse dies agitat festos: fususque per herbam,
 Ignis ubi in medio, et socii cratera coronant,
 Te libans, Lenæe, vocat: pecorisque magistris
 530 Velocis jaculi certamina ponit in ulmo:
 Corporaque agresti nudant prædura palæstra.
 Hanc olim veteres vitam coluere Sabini:
 Hanc Remus et frater: sic fortis Etruria crevit:
 Scilicet et rerum facta est pulcherrima Roma,
 535 Septemque una sibi muro circumdedit arces.
 Ante etiam sceptrum Dictæi regis, et ante
 Impia quam cæsis gens est epulata juvencis,

502. *Tabularium*, locus servandis instrumentis, tabulis, litterisque publicis destinatus: Romæ erat in atrio Libertatis. Cf. Liv. xliii. 16.

506. *Ut gemma bibat*] Varii de Morte fragm. Incubet ut Tyriis, atque ex solido bibat auro.

510. *Gaudent perfusi*] Lucr. iii. 70. Sanguine civili rem conflant: divitiisque Conducunt avidi, cædem cædi accumulantes: Crudeles gaudent in tristi funere fratris: Et consanguineum men-

sas odere timentque.

519. *Sicyonia bacca*] Ovid.—Olivifera Sicyone.—

523. *Pendent circum oscula nati*] Lucr. iii. 907. At jam non domus accipiet te læta, neque uxor Optima, nec dulces occurrent oscula nati Præripere, et tacita pectus dulcedine tangent.

528. *Coronant*] V. ad Æn. i. 724.

537. *Impia quam cæsis*] Arat. Φαν. 129. Ἄλλ' ἔτι δὴ κακῶν ἐλθόντων, αἱ δ' ἔλθοντες, Καλὴν γυνῆ, ἀρετὴν ἐλαττοῦ

Aureus hanc vitam in terris Saturnus agebat.

Necdum etiam audierant inflari classica, necdum

540 Impositos duris crepitare incudibus enses.

Sed nos immensum spatiis confecimus æquor:

Et jam tempus equum fumantia solvere colla.

Εἰς τοῦτο, οἱ πρῶτοι παυόμενοι ἐγκαταλείποντο μάχαιραν· Εἰσδίδον, πρῶτοι δὲ βοῶν ἰσάμενοι' ἀρε-
τάων.

P. VIRGILII MARONIS
G E O R G I C O N

TE quoque, magna Pales, et te memorande canemus
Pastor ab Amphryso : vos, silvæ amnesque Lycæi.

10 Primus ego in patriam mecum, modo vita supersit,
Aonio rediens deducam vertice Musas :
Primus Idumæas referam tibi, Mantua, palmas :
Et viridi in campo templum de marmore ponam
Propter aquam, tardis ingens ubi flexibus errat
15 Mincius, et tenera prætexit arundine ripas.
In medio mihi Cæsar erit, templumque tenebit.
Illi victor ego, et Tyrio conspectus in ostro,

3. *Cetera, quae*] Cf. Choerili versus, quos respicit Aristoteles, *Rhet.* iii. 14. *Ἄ μάκαρ, ἴσθης ἱνὴ χρόνον ἴδωσι θεοὶ, Μανάντων θράσυν, ἢ ἀπαρταροῦν ἡ τοῖς λήμων Νῦν δ', ὅτι πάντα διδασκᾶν, ἔχουσι δι' αἵματα σίχνηα ἴττατα ὅσους δόμων καταλιπομένη, ὅδ' ἂν ἴσθι Πάντη παταίνοντα περὶ τοὺς ἄεκα πλάσσαντα.*

Strab. xvii.—De Pelope, Pind. Ol. α'.
—ἰλφαυτὴ φαίδιμος Ὀμῶν πελαγῆναιος.
—τὸν μὲν ἀγάλλων θεὸς ἔδωκεν ἴσθρον χρό-
σιον, ἵν' στυροῖσιν ἑ' ἀνάρματας ἱππεύς.—Π.
β'. 104. Πέλοσι πλεῖστον.

9. *Virum volitare per ora*] Enn. in Epitaph. Nemo me lachrymis decoret, neque funera fletu Faxit: cur? voluto viru' per ora virum.

- Centum quadrijugos agitato ad flumina currus.
 Cuncta mihi, Alpheum linquens lucosque Molorchi,
 20 Cursibus et crudo decernet Græcia cæstu.
 Ipse caput tonsæ foliis ornatus olivæ,
 Dona feram. Jam nunc sollemnes ducere pompas
 Ad delubra juvat, cæsosque videre juvencos :
 Vel scena ut versis discedat frontibus ; utque
 25 Purpurea intexti tollant aulæa Britanni.
 In foribus pugnam ex auro solidoque elephanto
 Gangaridum faciam, victoriaque arma Quirini :
 Atque hic undantem bello magnumque fluentem
 Nilum, ac navali surgentes ære columnas.
 30 Addam urbes Asiæ domitas, pulsumque Niphaten,
 Fidentemque fuga Parthum versisque sagittis,
 Et duo rapta manu diverso ex hoste tropæa,
 Bisque triumphatas utroque ab littore gentes.
 Stabunt et Parii lapides, spirantia signa,
 35 Assaraci proles, demissæque ab Jove gentis
 Nomina, Trosque parens, et Trojæ Cynthius auctor.
 Invidia infelix Furias amnemque severum
 Cocyti metuet, tortosque Ixionis angues
 Immanemque rotam, et non exsuperabile saxum.
 40 Interea Dryadum silvas saltusque sequámur
 Intactos, tua, Mæcenas, haud mollia jussa.
 Te sine nil altum mens inchoat. En age, segnes
 Rumpe moras : vocat ingenti clamore Cithæron,
 Táygetique canes, domitrixque Epidaurus equorum :
 45 Et vox adsensu nemorum ingeminata remugit.
 Mox tamen ardentes accingar dicere pugnas
 Cæsaris, et nomen fama tot ferre per annos,
 Tithoni prima quot abest ab origine Cæsar.
 Seu quis, Olympiacæ miratus præmia palmæ,
 50 Pascit equos, seu quis fortes ad aratra juvencos ;
 Corpora præcipue matrum legat. Optima torvæ

19. *Molarchus*, hospitio excepit Herculem, leone Nemæo interempto. v. Apollodorum ii. 5, 1.

26—33. *Pugnam Gangaridum*] V. ad Geo. ii. 171.

29. *Navali surgentes ære*] Serv. Augustus victor Egypti, quam Cæsar pro parte superaverat, multa de navali certamine sustulit rostra, quibus confatis quatuor effecit columnas.

31. *Parthum*] Cf. Hor. Od. i. 19. et Miltoni nostri P. R. iii. 323.

35. *Demissæque ab Jove*] Jovis et Electræ filius Dardanius, cujus nepos Tros Ilium et Assaracum genuit. v. Hom. Il.

v. 215. Ex Ilo Laomedon, Priamus, Ex Assaraco Capys, Anchises, Æneas, Iulus: ab Iulo gens Julia.

36. *Cynthius*] Augustus Apollinis filius existimatus fuit. v. Sueton. Aug. 94.

37. *Severum*] V. Æn. vi. 374.

44. *Táygeti canes*] V. 405. infra. *Epidaurus*] Strab. viii. 'Εστὶ δὲ καὶ τὸ γένος τῶν ἰσχυρῶν ἀνθρώπων τὸ Ἀσπιδιτῶν, καθ' αὐτὴν καὶ τὸ Ἀργολικὴν, καὶ τὸ Ἐπιδάυριον.

51—71. Similia multa apud Varr. R. ii. 5. item apud Columel. vi. 1. et seqq.

- Forma bovis, cui turpe caput, cui plurima cervix,
 Et crurum tenuis a mento palearia pendent.
 Tum longo nullus lateri modus: omnia magna:
- 55 Pes etiam, et camuris hirtæ sub cornibus aures.
 Nec mihi displiceat maculis insignis et albo,
 Aut juga detrectans; interdumque aspera cornu,
 Et faciem tauro propior, quæque ardua tota,
 Et gradiens ima verrit vestigia cauda.
- 60 Ætas Lucinam justosque pati hymenæos
 Desinit ante decem, post quatuor incipit annos:
 Cetera nec foeturæ habilis, nec fortis aratris.
 Interea, superat gregibus dum læta juventas,
 Solve mares: mitte in Venerem pecuaria primus,
- 65 Atque aliam, ex alia generando suffice prolem.
 Optima quæque dies miseris mortalibus ævi
 Prima fugit: subeunt morbi, tristisque senectus:
 Et labor, et duræ rapit inclementia mortis.
 Semper erunt, quarum mutari corpora malis.
- 70 Semper enim refice: ac, ne post amissa requiras,
 Anteveni, et sobolem armento sortire quotannis.
 Nec non et pecori est idem dilectus equino.
 Tu modo, quos in spem statues submittere gentis,
 Præcipuum jam inde a teneris impende laborem.
- 75 Continuo pecoris generosi pullus in arvis
 Altius ingreditur, et mollia crura reponit:

52. *Turpe caput*] Varr. Latis frontibus. Columel. Fronte Lata et crispa. Hom.—*βαῖν ἴμν, σθεμνίσαν.*

Plurima cervix] Varr. Cervicibus crassis ac longis. Item de tauris Columel. Torosa cervix et ita vasta, ut sit maxima pars corporis.

53. *Et crurum tenuis*] Varr. A collo palearibus demissis. Columel. Palearibus amplis et pene ad genua promissis.

54. *Tum longo*] Varro: Corpore amplo, bene costatos, latis humeris—Ita et Colum. Pectore magno, armis vastis, lateribus porrectis, lumbis latis, &c.

55. *Hirtæ*] Varr. et Columel. Pilosis auribus.—*Camuris*, ait Macrob. peregrinum verbum est, id est, in se redeuntibus. Hom.—*ἰλινος βίας*—

58. *Faciem tauro*] Columel. Bono tauro torva facies est.—Hinc *ταυρὸς βλάειν*. Aristoph.

Ardua tota] Colum. Vaccæ probantur altissimæ formæ.

59. *Ima verris*] Varro: Caudam profusam usque ad calces ut habeant, inferiorem partem frequentibus pilis subcrispam.

69. *Semper erunt, quarum*] Varro:

Item ut in reliquis gregibus pecuariis, delectus quotannis habendus, et rejiculae rejiciundæ, quod locum occupant earum quæ ferre possunt fructus. Ita et Columel. vi. 22.

75, et seqq. Similia habet Xenoph. de Re Equ. pr.—item Varro R. R. li. 7. et Columel. vi. 29.

Continuo pecoris] Varro: Equi boni futuri signa sunt, si cum gregalibus in pabulo contendit in currendo, aliæ quare, quo potior sit; si, cum flumen transvehundum est, gregi in primis prægreditur, ac non respectat alios. Ita et Columella: Cum vero natus est pullus, confestim licet indolem æstimare; si hilaris, si intrepidus, si neque conspectu, novæque rei auditu terretur, si ante gregem procurrit—*pontem* flumenque transcendit.

76. *Altius ingreditur*] Columel. Æqualibus atque altis rectisque cruribus, tereti genu parvoque neque introitus spectanti.

Mollia crura reponit] Xenoph. cap. i. *Τὰ γὰρ μὲν γόνατα ἡ βλάβη ἐν πάλῳ ὄγρῳ κάμπτει, ἡ δὲ δὴ ἐν καὶ ἰσχυρότερον ὄγρῳ ἔχει τὰ σκέλη.*—τὰ δὲ ὄγρῳ δυναίως ἰδόντι

- Primus et ire viam, et fluvios tentare minaces
 Audet, et ignoto sese committere ponti :
 Nec vanos horret strepitus. Illi ardua cervix,
 80 Argutumque caput, brevis alvus, obesaque terga :
 Luxuriatque toris animosum pectus. Honesti
 Spadices, glaucique ; color deterrimus albis,
 Et gilvo. Tum, si qua sonum procul arma dedere,
 Stare loco nescit : micat auribus, et tremit artus :
 85 Collectumque premens volvitur sub naribus ignem :
 Densa juba, et dextro jactata recumbit in armis.
 At duplex agitur per lumbos spina ; cavatque
 Tellurem, et solido graviter sonat ungula cornu.
 Talis Amyclæi domitus Pollucis habenis
 90 Cyllarus, et, quorum Graii meminere poetæ,
 Martis equi bijuges, et magni currus Achilli.
 Talis et ipse jubam cervice effudit equina
 Conjugis adventu pernix Saturnus, et altum
 Pelion hinnitu fugiens implevit acuto.
 95 Hunc quoque, ubi aut morbo gravis, aut jam segnior
 annis
 Deficit, abde domo ; nec turpi ignosce senectæ.
 Frigidus in Venerem senior, frustra que laborem
 Ingratum trahit : et, si quando ad prælia ventum est,
 Ut quondam in stipulis magnus sine viribus ignis,
 100 Incassum furit. Ergo animos ævumque notabis

μὴ ἐκτασθέντες γὰρ καὶ ἀνοσώτεροι τὸν
 ἴσθιν τῶν ἐκτασθέντων ἐκείνων φαίνονται. De
 gradibus vero Ennius : Perque fabam re-
 ponit, et mollia crura reponunt.

79. *Ardua cervix*] Xenophon : 'Ἀπὸ
 γὰρ τοῦ στήθους ἡ μὲν ἀρχὴν αὐτοῦ μὴ,
 ὅπου πάρος, ἀπὸ τῆς σφύρας, ἀλλ',
 ὅπου ἀνωτέρως, ἐξ ἧς πρὸς τὴν κεφαλὴν
 ἵκει. Homerus, ἱερμαχίους ἴσθιν.

80. *Argutumque caput*] Varr. Si ca-
 put habet non magnum,—ventre modi-
 co, lumbis deorsum versum pressis.

81. *Luxuriatque toris*] Col. Lato et
 muscutorum toris numeroso pectore.

83. *Tum, si qua sonum*] In primis cf.
 lib. Jobi, cap. xxxix. 19—26.

84. *Micat auribus*] Sophocli. Electr.
 ὅπου γὰρ ἴσθιν ἐκείνης, καὶ ἡ γὰρ, 'Εν
 τῷ ἴσθιν ἐκείνῃ οὐκ ἀπώλει, 'Ἀλλ' ἐκείνῃ
 ἐκ τῆς ἴσθιν.

85. *Volvitur sub naribus*] Xen. Καὶ μυ-
 τῆς γὰρ ἡ ἀνοσώτερος τῶν συμπεπνευ-
 μένων ἐκτασθέντων ἐκείνων ἐστὶν, καὶ γρηγορέστερον
 τὸν ἴσθιν ἐκτασθέντων.

86. *Densa juba*] Varr. Non angusta
 juba, crebra, fusca, subcrispa, subtonni-
 bus setis, implicata in dexteriorum par-

tem cervicis.

87. *At duplex*] Varro : Spinam maxi-
 me duplicem ; sin minus, non exstau-
 tem.

88. *Solido sonat ungula*] Xenophon :
 "Ὅπου οἱ παχὺς ποδὶ τῶν λιπτῶν διαφί-
 ρουσι εἰς ὑπόδιον.—καὶ τῷ ψοφῷ δὲ φησι
 Σίμων δῆλους εἶναι τοὺς ὑπόδας, καλῶς λεί-
 γων ὅπου γὰρ κύμβαλον, ψοφῷ πρὸς τῷ
 λαπίδῳ ἡ πόλη ὁπλῆ. Homerus quoque
 μόνυχας ἴσθιν dixit.

89. *Talis Amyclæi*] Xenoph. 'Ἐπὶ τῶν
 τοιούτων ἦδη δὲ ἱππαζεύοντι ἴσθιν καὶ τοῖς
 καὶ ἥρως γράφονται, καὶ ἄλλοι οἱ καλῶς
 χράμενοι αὐτοῖς, μεγαλοπρεπῶς φαίνονται.

90. *Cyllarus*] Suid. Στενίχορος φησι,
 τὸν 'Ερμῆν διδόναι τοῖς Διοσκουρίαι, Φλί-
 γισι καὶ 'Αρκαγοῖ, ὡς τὰ τέκνα Πεδάργαι,
 καὶ Κύλλαροι.

91. *Martis equi* ex Hom. Il. ε'. 119.
 noti.—*Achillis equi*, Il. ε'. 148.

92. *Talis et ipse*] Intelligas de amori-
 bus Saturni et Philypes, unde natum fe-
 runt Χαίρων Φιλλοειδᾶς—Οὐρανὸς γόνος
 ἱερμαίδου Κρόνου, Βάσσανος δὲ ἔργου Πα-
 λίου φθῆ' ἀγρότερον, Νδὸν ἔχοντ' ἀνέων φι-
 λων.—Pind. Pyth. γ'.

- Præcipue: hinc alias artes, prolemque parentum,
 Et quis cuique dolor victo, quæ gloria palmæ.
 Nonne vides, quum præcipiti certamine campum
 Corripuere, ruuntque effusi carcere currus,
 105 Quum spes arrectæ juvenum, exsultantiaque haurit
 Corda pavor pulsans: illi instant verbera torto,
 Et proni dant lora: volat vi fervidus axis.
 Jamque humiles, jamque elati sublime videntur
 Aëra per vacuum ferri, atque assurgere in auras.
 110 Nec mora, nec requies. At fulvæ nimbus arenæ
 Tollitur: humescunt spumis, flatuque sequentum.
 Tantus amor laudum, tantæ est victoria curæ.
 Primus Erichthonius currus et quatuor ausus
 Jungere equos, rapidusque rotis insistere victor.
 115 Frena Pelethronii Lapithæ gyrosque dedere
 Impositi dorso, atque equitem docuere sub armis
 Insultare solo, et gressus glomerare superbos.
 Æquus uterque labor: æque juvenemque magistri
 Exquirunt, calidumque animis, et cursibus acrem:
 120 Quamvis sæpe fuga versos ille egerit hostes,
 Et patriam Æpirum referat, fortesque Mycænes;
 Neptunique ipsa deducat origine gentem.
 His animadversis, instant sub tempus, et omnes
 Impendunt curas denso distendere pingui,
 125 Quem legere ducem, et pecori dixere maritum:
 Pubentesque secant herbas, fluviosque ministrant,
 Farraque; ne blando nequeat superesse labori,
 Invalidique patrum referant jejunia gnati.
 Ipsa autem inacie tenuant armenta volentes.
 130 Atque ubi concubitus primos jam nota voluptas
 Sollicitat, frondesque negant et fontibus arcent:

103. Nonne vides] Hom. II. ψ'. 362.
 Οἱ δ' ἄρα πάντες ἰθ' ἴσασιν μάλιστα ἄν-
 ρας, Πύργον δ' ἰμάσιν, ἰμάλυσαν τ' ἐπὶ-
 σταν Ἑσπερίως· αἱ δ' ὤνα διήρηνται πι-
 δίω, Νέσφι πῶς, ταχίως ὑπὲρ δὲ στήθεσι
 ποτὶ Ἰσσαν· αἰετομένη, ὅσσι νόθοι, ἢ εὐέλ-
 λα· καίτοι δ' ἠρώοντο μὲν ἀπὸ τοῦ ἀνέμου
 "Ἀρματα δ' ἄλλοι μὲν χροὶ σίλωτο ποταμο-
 βουσίῃ, "Ἄλλοι δ' ἀΐσαντες μετέωρα· καὶ δ'
 ἰλατῆρι "Ἐσσαντο ἐν δίφρῳ πάντες δὲ
 θυμὸς ἰάσσαντο Νίησι ἰμάνων κίλιντο δὲ αἰ-
 σὴν Ἰάσαντες "Ἰσσαν· οἱ δ' ἰσάσαντο κοίαντες
 σιδίω. "Ἀλλ' ὅτι δὲ πύματον εἰλίσσι δρόμον
 αἰεὶς ἴσαν· Ἀψ' ἰθ' ἄλλος πολὺς, τίτι δὲ
 κρητὴ γὰρ ἰάσαντο Φαίην, ἔφαρ δ' ἴσσαντες
 εἰς δρόμον· ὅνα δ' ἴσαντο Αἰ Φορητοῦδαο
 ποταμῶν ἱερίων ἴσαν· τὸς δὲ μετεξίφον
 Διομήδης ἔσσαντες ἴσαν· Τροίαν οὐδὲ τι πολ-
 λὸν ἔπυθ' ἴσαν, ἀλλὰ μάλ' ἰγγόν· Αἰὲ γὰρ

δίφρον ἱερίων ἰσσαν· Πυθὴ δ' Ἐβ-
 μάλο μετέφρον, ὑπὲρ τ' ἄνω, Θέμερ· ἰσ'
 αὐτῶ γὰρ ἱερίων καταφρον σπύρτον.

Nonne vides] Lucret. ii. 263. Nonne
 vides etiam, patefactis tempore puncto
 Carceribus—

105. *Exsultantia*] Lucret. iii. 142.
 Hic [in pectore] exsultat enim Pavor—

110. *Nec mora, nec requies*] Lucret.
 iv. 228. Nec mora nec requies inter da-
 tur ulla fluendi.

115. *Pelethronius saltus Thessaliæ* in
 m. Pelio.

117. *Insultare solo*] Varius de Morte:
 Quem non ille rinit lentæ moderator
 habens Qua velit ire; sed angusto prius
 ore coercens Insultare docet campis, fin-
 gitque morando.

- Sæpe etiam cursu quatiunt, et sole fatigant,
 Quum graviter tunsis gemit area frugibus, et quum
 Surgentem ad zephyrum paleæ jactantur inanes.
 135 Hoc faciunt, nimio ne luxu obtusior usus
 Sit genitali arvo, et sulcos oblimet inertes :
 Sed rapiat sitiens Venerem, interiusque recondat.
 Rursus, cura patrum cadere, et succedere matrum
 Incipit. Exactis gravidæ quum mensibus errant,
 140 Non illas gravibus quisquam juga ducere plaustreis,
 Non saltu superare viam sit passus, et acri
 Carpere prata fuga, fluviosque innare rapaces.
 Saltibus in vacuis pascant, et plena secundum
 Flumina : muscus ubi, et viridissima gramine ripa,
 145 Speluncæque tegant, et saxea procubet umbra.
 Est lucos Silari circa ilicibusque virentem
 Plurimus Alburnum volitans, cui nomen asilo
 Romanum est, œstrum Graii vertere vocantes ;
 Asper, acerba sonans : quo tota exterrita silvis
 150 Diffugiunt armenta ; furit mugitibus æther
 Concussus, silvæque et sicci ripa Tanagri.
 Hoc quondam monstro horribiles exercuit iras
 Inachiae Juno pestem meditata juvencæ.
 Hunc quoque, nam mediis fervoribus acrior instat,
 155 Arcebis grvido pecori, armentaque pasces
 Sole recens orto, aut noctem ducentibus astris.
 Post partum, cura in vitulos traducitur omnis :
 Continuoque notas et nomina gentis inurunt :
 Et quos aut pecori malint submittere habendo,
 160 Aut aris servare sacros, aut scindere terram,
 Et campum horrentem fractis invertere glebis.
 Cetera pascuntur virides armenta per herbas :
 Tu quos ad studium atque usum formabis agrestem,
 Jam vitulos hortare, viamque insiste domandi,

142. *Fluvios rapaces*] Lucret. i. 18.—
 Per maria ac monteis fluviosque rapa-
 ceis.

143. *Saltibus in vacuis*] Ita Varro R.
 R. ii. 5. Vaccae pręgnantes pasci oportet
 in locis viridibus, et aquosis. Cavere
 oportet, ne aut angustius stent, aut feri-
 antur, aut concurrant. Itaque, quod eas
 sætate tabuni concitare solent, et bestio-
 læ quædam minutæ sub cauda, ne con-
 citentur, aliqui solent includere septis.

147. *Alburnus mons et portus prope
 Silarum et Tanagrum, Lucanie fluvios.*

148. *Æstrum Graii vertere*] Æschyl.
 'Ικερτδ. 313. Βοηλάτην μύωπα, κυνηήριον,
 Οίστρον καλῶσιν αὐτὴν αἱ Νύκτιος τίλας.

149. *Asper, acerba sonans*] Lucret.
 Asper, acerba tuens—

150. *Diffugiunt armenta*] Hom. Od.
 χ'. 299. Οἱ δ' ἰσθίοντο κατὰ μίγανον, βίης
 δὲ ἀγίλαται. Τὰς μὲν τ' αἰόλος οἰστροὶ ἰφρο-
 μητίης ἰδόντων, "Ὀρεῖν εἰαρινῇ, δ' ἐπ' ἥματα
 μακρὰ σίλονται.

153. *Inachiae juvencæ*] Æschyl. Pro-
 meth. 591. Τῆς βοῦνισσας πρὸς φθιγµα παρ-
 βίνου—τῆς οἰστροδιήτου κίρης Τῆς 'Ιναχίης,
 ἥ Διὸς θάλασσι πάσῃ "Ἐρωτι, καὶ νῦν τοῖς
 ὑπερμήνις δρῆμοις "Ἐφ' στυγνῆτις πρὸς βίαν
 γυμνάζεται.

163. *Tu quos ad studium*] Similia
 multa apud Varr. R. R. i. 20. et Colu-
 mel. vi. 2.

- 165 Dum faciles animi juvenum, dum mobilis ætas.
 Ac primum laxos tenui de vimine circlos
 Cervici subnecte: dehinc, ubi libera colla
 Servitio adsuerint, ipsis e torquibus aptos
 Junge pares, et coge gradum conferre juvencos.
- 170 Atque illis jam sæpe rotæ ducantur inanes
 Per terram, et summo vestigia pulvere signent.
 Post valido nitens sub pondere faginus axis
 Instrepat, et junctos temo trahat æreus orbes.
 Interea pubi indomitæ non gramina tantum,
- 175 Nec vascas salicum frondes, ulvamque palustrem,
 Sed frumenta manu carpes sata: nec tibi fœtæ
 More patrum nivea implebunt mulctraria vaccæ,
 Sed tota in dulces consument ubera gnatos.
- Sin ad bella magis studium, turmasque feroces,
 180 Aut Alphea rotis prælabi flumina Pisæ,
 Et Jovis in luco currus agitare volantes;
 Primus equi labor est, animos atque arma videre
 Bellantum, lituosque pati; tractuque gementem
 Ferre rotam, et stabulo frenos audire sonantes.
- 185 Tum magis atque magis blandis gaudere magistri
 Laudibus, et plausæ sonitum cervicis amare.
 Atque hæc jam primo depulsus ab ubere matris
 Audeat, inque vicem det mollibus ora capistris
 Invalidus, etiamque tremens, etiam inscius ævi.
- 190 At, tribus exactis, ubi quarta accesserit æstas,
 Carpere mox gyrum incipiat, gradibusque sonare
 Compositis, sinuetque alterna volumina crurum;
 Sitque laboranti similis: tum cursibus auras
 Tum vocet, ac per aperta volans, ceu liber habenis,
- 195 Æquora, vix summa vestigia ponat arena:
 Qualis Hyperboreis Aquilo quum densus ab oris
 Incubuit, Scythiæque hiemes atque arida differt

166. *Ac primum*] Varr. Novellos cum quis emerit juvencos, eorum colla in furcas destitutas includat.

169. *Junge pares*] Varro: Sint viribus pares, ne in opere firmior imbecillior conficiat.

170. *Atque illis*] Varro:—Quos ad vecturas, item instituendum ut inania primum ducant plaustra, et si possis, per vicum et oppidum. Creber crepitus, ac varietas rerum consuetudine celerissima ad utilitatem adducit.

172. *Axis*] Π. i. 838. μέγα δ' ἱβραχεύειν δὲ ἄνθρωπος βελούνην—

181. *Jovis in luco*] Strab. viii. "Ἐστὶ δ' ἐν τῇ Πιυατίδι τὸ ἱερὸν [τοῦ] Ὀλυμπίου Διὸς]

—ἀρόνισται δ' ἄλλοις ἀργυλαίοις, ἐν δ' τὸ στάδιον παραστῆσι δ' ἁλφύς.

184. *Stabulo frenos*] Varro R. R. ii. 7. —Eadem causa ibi frenos suspendendum, ut equuli consuescant et videre eorum faciem, et e motu audire crepitus.

196. *Qualis Hyperboreis*] Lucret. i. 272. Principio, venti vis verberat incita pontum, Ingenteisque ruit naveis, et nubila differt: Interdum rapido percurrens turbine campos Arboribus magnis sternit, monteisque supremos Sylvifragis vexat flabris: ita perfurit acri Cum fremitu, sævitque minaci murmure pontus.

- Nubila : tum segetes altæ campique natantes
 Lenibus horrescunt flabris, summæque sonorem
 200 Dant silvæ, longique urgent ad littora fluctus :
 Ille volat, simul arva fuga, simul æquora verrens. ✓
 Hic vel ad Elei metas et maxima campi
 Sudabit spatia, et spumas ager ore cruentas :
 Belgica vel molli melius feret esseda collo.
 205 Tum demum crassa magnum farragine corpus
 Crescere jam domitis sinito : namque ante domandum
 Ingentes tollent animos, prensique negabunt
 Verbera lenta pati, et duris parere lupatis.
 Sed non ulla magis vires industria firmat,
 210 Quam Venerem et cæci stimulos avertere amoris,
 Sive boum, sive est cui gratior usus equorum.
 Atque ideo tauros procul atque in sola relegant
 Pascua, post montem oppositum, et trans flumina lata :
 Aut intus clausos satura ad præsepia servant.
 215 Carpit enim vires paullatim, uritque videndo
 Femina : nec nemorum patitur meminisse, nec herbæ.
 Dulcibus illa quidem illecebris et sæpe superbos
 Cornibus inter se subigit decernere amantes.
 Pascitur in magna Silâ formosa juvenca :
 220 Illi alternantes multa vi prælia miscent
 Vulneribus crebris : lavit ater corpora sanguis,
 Versaque in obnixos urgentur cornua vasto
 Cum gemitu : reboant silvæque et longus Olympus.
 Nec mos bellantes una stabulare : sed alter
 225 Victus abit, longeque ignotis exsulat oris ;
 Multa gemens ignominiam, plagasque superbi
 Victoris ; tum, quos amisit inultus, amores ;
 Et stabula adspectans regnis excessit avitis.
 Ergo omni cura vires exercet, et inter
 230 Dura jacet pernox instrato saxa cubili,
 Frondibus hirsutis et carice pastus acuta :
 Et tentat sese, atque irasci in cornua discit
 Arboris obnixus trunco : ventosque lacessit
 Ictibus, et sparsa ad pugnam proludit arena.
 235 Post, ubi collectum robur, viresque refectæ,
 Signa movet, præcepsque oblitum fertur in hostem :

198. *Campique natantes*] Lucret. *Aëra permensus multum, camposque natanteis.*

201. *Æquora verrens*] Lucret. *Venti verrentes æquora ponti.*

204. *Esseda*] De essedis Britannorum, qui pleraque habebant Belgicis consimilia, v. Cæs. B. G. iv. 33.

219. *Silâ*] Cf. *Æn.* xii. 715.

223. *Longus Olympus*, vulgo *mag-*

nus.—Hom. *Il.* v. 18.—*τείρεται δ' αἶψα μάχῃ καὶ ὄλῃ.*

232. *Irasci in cornua*] Euripides *Bacch.* 743. *Ταῦροι δ' ὀβριεσθαι, καὶ κίχας θυμολύμενοι.*

234. *Sparsa ad pugnam*] Plutarchus *Lib. de Solert. Animal.* "Ὅσα, inquit, *σποδίσκεις καὶ σπασσένους ταύρων καὶ μάχῃ νομιπλῆται, καὶ κάπρων θυγόντων ὀδύντας.*

- Fluctus uti, medio cœpit quum albescere ponto,
 Longius ex altoque sinum trahit; utque, volutus
 Ad terras, immane sonat per saxa, neque ipso
 240 Monte minor procumbit: at ima exæstuat unda
 Vorticibus, nigramque alte subjectat arenam.
 Omne adeo genus in terris hominumque, ferarumque,
 Et genus æquoreum, pecudes, pictæque volucres,
 In furias ignemque ruunt. Amor omnibus idem.
 245 Tempore non alio catulorum oblita læna
 Sævior erravit campis: nec funera vulgo
 Tam multa informes ursi stragemque dedere
 Per silvas. Tum sævus aper, tum pessima tigris.
 Heu, male tum Libyæ solis erratur in agris.
 250 Nonne vides, ut tota tremor pertentet equorum
 Corpora, si tantum notas odor attulit auras?
 Ac neque eos jam frena virum, neque verbera sæva,
 Non scopuli, rupesque cavæ, atque objecta retardant
 Flumina, correptos unda torquentia montes.
 255 Ipse ruit, dentesque Sabellicus exacuit sus,
 Et pede prosubigit terram, fricat arbore costas,
 Atque hinc atque illinc, humerosque ad vulnera durat.
 Quid juvenis, magnum cui versat in ossibus ignem
 Durus amor? Nempe abruptis turbata procellis
 260 Nocte natat cæca serus freta: quem super ingens
 Porta tonat cœli, et scopulis illisa reclamant
 Æquora; nec miseri possunt revocare parentes,
 Nec moritura super crudeli funere virgo.
 Quid lynces Bacchi variæ, et genus acre luporum,
 265 Atque canum? quid, quæ imbelles dant prælia cervi?
 Scilicet ante omnes furor est insignis equarum:
 Et mentem Venus ipsa dedit, quo tempore Glauci
 Potniades malis membra absumsere quadrigæ.
 Illas ducit amor trans Gargara, transque sonantem

237. *Fluctus uti*] Hom. II. δ. 422. 'Ὡς δ' ἔσ' ἐν αἰγιαλῷ πολυνηχίῃ κύμα θαλάσσης ὄρνει' ἰσασσύνειον, Ζεφύρου ὑποκινήσαντες. Πόντος μὲν τὰ πρῶτα κερύσσειται, αὐτὰρ ἵππια χέρον ἰηγνύμενοι μεγάλην βροίμην, ἀμφὶ δὲ τ' ἄκρας Κυρτὸν ἰδὼν κερύσσεται, ἀποστῦναι δ' ἄλλος ἄχνην. Ὡς τότε ἰσασύνειται Δαναῶν κίνητο φάλαγγις Ναυλιμῖος πόλιμόνδι.—

242. Locum hunc multi tractarunt: v. imprimis Aristot. H. A. vi. 18. Lucret. i. 12, et seqq.

253. *Non scopuli*] V. ad Ecl. viii. 85. Non amnes illum medii, non ardua tardant. Varius.

255. *Ipse ruit*—sus] Ita Aristoteles H. A. vi. 18. Καὶ περὶ τὸν καιρὸν τῶντοι, οἱ οὖν οἱ ἄγριοι, —πρὸς ἀλλήλους μὲν ποιοῦνται μάχας θανμαστὰς, θυραπίζοντες ἰακόνους, καὶ ποιοῦντες τὸ δίημα ὡς παχύτατον ἐν παρακινήσει, πρὸς τὰ δίδρα διακρίβοντες, καὶ τῇ σιλήῃ μολύνοντες πολλὰς, καὶ ξεκαίνοντες ἑαυτούς. μάχονται δὲ πρὸς ἀλλήλους, ἔξλαύνοντες ἐν τῷ συνφερβίῳ αὐτὰ σφοδρῶς, ὥστε πολλὰς ἀμφοτέρω ἀποθνήσκουσιν. ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ταῦροι καὶ οἱ κύνες καὶ οἱ τρέγχοι. π. ε. λ.—*Dentes*, Hom. II. ε'. 474. οὗς—δίδοντας θήγην.

268. *Potniæ*, vicus in Boeotiâ. Ποτνιαδὲς πόλις, Eurip. Phœniss. 1130.

- 20 Ascanium: superant montes, et flumina tranant.
Continuoque avidis ubi subdita flamma medullis,
Vere magis (quia vere calor redit ossibus) illæ
Ore omnes versæ in zephyrum stant rupibus altis,
Exceptantque leves auras: et sæpe sine ullis
- 275 Conjugiis vento gravidæ (mirabile dictu)
Saxa per et scopulos et depressas convalles
Diffugiunt; non, Eure, tuos, neque solis ad ortus;
In Borean Caurumque, aut unde nigerrimus Auster
Nascitur, et pluvio contristat frigore cælum.
- 280 Hic demum, hippomanes vero quod nomine dicunt
Pastores, lentum destillat ab inguine virus:
Hippomanes, quod sæpe malæ legere novercæ,
Miscueruntque herbas et non innoxia verba.
Sed fugit interea, fugit irreparabile tempus,
- 285 Singula dum capti circumvectamur amore.
Hoc satis armentis. Superat pars altera curæ,
Lanigeros agitare greges, hirtasque capellas.
Hic labor: hinc laudem fortes sperate coloni.
Nec sum animi dubius, verbis ea vincere magnum
- 290 Quam sit, et angustis hunc addere rebus honorem.
Sed me Parnassi deserta per ardua dulcis
Raptat amor. Juvat ire jugis, qua nulla priorum
Castaliam molli devertitur orbita clivo.
Nunc, veneranda Pales, magno nunc ore sonandum.
- 295 Incipiens stabulis edico in mollibus herbam

270. *Ascanii* fl. meminit Euphorion apud Strabon. xiv.—*Μυρσίς* καὶ *Ἄσκαν* Ἀσκανίον.

275. *Vento gravidæ*] Ita ex Boreâ nascenti equi. Hom. Il. v. 223.—ex Zephyro. Il. ε'. 150.—De eadem re Aristoteles H. A. vi. 18. *Λίγισται δὲ αἱ ἰσχυρὰ καὶ ἱκανοῦνται περὶ τὸν καιρὸν τοῦτον*—*ἴσως δὲ τοῦτο πάθουσι, θύουσιν ἢ τῶν ἄλλων ἰσχυρὰ. ἴσως δὲ τὸ πάθος, ὅτι ἐπὶ οὗν λίγισται τὸ καταρτίζεσθαι. θύουσιν δὲ οὕτω πρὸς τὸν αἶρα, οὕτω πρὸς δούρας, ἀλλὰ πρὸς ἄρτους, ἢ ἰόντας. κ. ε. λ.*—Ita et Varro R. R. ii. 1, 19. In fœtura res incredibilis est in Hispania, sed est vera, quod in Lusitania ad Oceanum in ea regione, ubi est oppidum Olyssippo, monte Tagro, quædam e vento concipiunt certo tempore equæ; ut hic gallinæ quoque solent, quarum ova *δευνίμια* appellant. Sed ex his equis qui nati pulli, non plus triennium vivunt. De eadem re Columel. vi. 27. ubi totus hic poetæ locus adscribitur.

280. *Vero quod nomine*] Scilicet eo nomine etiam appellatur caruncula nigra, fronti pulli recens editi innasceus,

quam equa enixa statim devorat. Cf. *Æn.* iv. 515 —porro etiam herba allqua, Theocrit. β'. 48. Ad nostrum respicit Plin. xxviii. 1. 80.—Cf. item Col. vi. 27. 4.

282. *Hippomanes*] Aristot. H. A. vi. 18.—καὶ *ῥητοῖσι τὸ ἱσχυρὰν, πολλὰ πάντων εἰ περὶ τὰς φαρμακείας.*

283. *Miscueruntque*] Cf. G. ii. 129.

289. *Nec sum animi dubius*] Lucret. i. 921. Nec me animi fallit quam sint obscura, sed acri Percussit thyro landis spes magna meum cor, Et simul incussit suavem mi in pectus amorem Musarum: quo nunc instinctus, mente vigenti Avia Pieridum peragro loca, nullius ante Trita solo: juvat integros accedere fonteis Atque haurire: juvatque novos decerpere flores: Insignemque meo capiti petere inde coronam, Unde prius nulli velârint tempora Musæ.—Ibid. v. 98. Nec me animi fallit, quam res nova, mira que menti—Et quam difficile id mihi sit pervincere dictis: Ut fit, ubi insolitam rem adportes auribus ante—

295. *Incipiens stabulis*] Varro R. R.

- Carpere oves, dum mox frondosa reducitur aestas :
 Et multa duram stipula filicumque manipulis
 Sternere subter humum, glacies ne frigida lædat
 Molle pecus, scabiemque ferat, turpesque podagras.
 300 Post hinc digressus jubeo frondentia capris
 Arbusta sufficere, et fluvios præbere recentes ;
 Et stabula a ventis hiberno opponere soli
 Ad medium conversa diem : quum frigidus olim
 Jam cadit, extremoque irrorat Aquarius anno.
 305 Hæ quoque non cura nobis levior tuendæ ;
 Nec minor usus erit : quamvis Milesia magno
 Vellera mutantur Tyrios incocta rubores.
 Densior hinc soboles : hinc largi copia lactis.
 Quam magis exhausto spumaverit ubere mulctra ;
 310 Læta magis pressis manabunt flumina mammis.
 Nec minus interea barbas incanaque menta
 Cinyphii tondent hirci, setasque comantes,
 Usus in castrorum, et miseris velamina nautis.
 Pascuntur vero silvas, et summa Lycæi,
 315 Horrentesque rubos, et amantes ardua dumos.
 Atque ipsæ memores redeunt in tecta, suosque
 Ducunt, et grævīdo superant vix ubere limen.
 Ergo omni studio glaciem ventosque nivales,
 Quo minus est illis curæ mortalis egestas,
 320 Avertes : victumque feres, et virgea lætus

ii. 2, 7. Primum providendum, ut totum annum recte pascantur intus et foris. Stabula idoneo loco ut sint : ne ventosa : quæ spectent magis ad orientem, quam ad meridianum tempus. ubi stent, solum oportet esse eruderatum, et proclivum, ut everri facile possit, ac fieri purum. Non enim solum ea ulgo lanam corrumpit ovium, sed etiam ungulas, ac scabras fieri cogit. Cum aliquot dies steterint, subjicere oportet virgulta alia, quo mollius requiescant, purioresque sint. Libentius enim ita pascuntur. et seqq.—Cf. et Columel. vii. 3. 8.

298. *Sternere subter humum*] Cato R. R. cap. v. 7. Pecori et bubus diligenter subternatur, ungulas curentur : scabiem pecori et jumentis caveto. id ex fame, et si impluit, fieri solet.

299. *Podagras*] Videtur clavum innuere, morbi genus, cum tuberculum in ipso discrimine ungulæ nascitur. Cf. Columel. vii. 5. 11.

304. *Aquarius* medio Febuario occidit.

308. *Densior hinc soboles*] Columel. vii. 6, 7. Parit autem, si est generosa

proles, frequenter duos, nonnunquam trigeminos. Pessima est futura, cum matres binæ ternos hædos efficiunt.

312. *Cinyphii* fl. et regio Libyæ inter duas Syrtis : hinc et apud Martial. *Cinyphius maritus*. v. ad Ecl. ix. 23.

313. *Usus in castrorum*] Sic Varro de R. R. ii. 11. Ut fructum ovīs e lana ad vestimentum, sic capra pilos ministrat ad usum nauticum, et ad bellica tormenta, et fabrilla vasa.—Et Columella R. R. vii. 6. Caper optimus habetur,—nigro, densoque, et nitido, atque longissimo pilo. nam et ipse tondetur, *Usus in castrorum ac miseris velamina nautis*.

314. *Pascuntur vero*] Columel. l. c. Caprium pecus dumeta potius quam campestem situm desiderat : asperisque etiam locis ac silvestribus optime pascitur. Nam nec rubos aversatur, nec vepribus offenditur, et arbusculis frutetisque maxime gaudet. Ea sunt arbutus, &c.—Homerus : *Αῖγας ἱερώνους*—Et Noster Ecl. i. 77. Dumosa pendere procul de rupe—

Pabula; nec tota claudes fœnilia bruma.

At vero, zephyris quum læta vocantibus æstas

In saltus utrumque gregem atque in pascua mittet,

Luciferi primo cum sidere frigida rura

325 Carpamus, dum mane novum, dum gramina canent,

Et ros in tenera pecori gratissimus herba.

Inde, ubi quarta sitim cœli collegerit hora,

Et cantu querulæ rumpent arbusta cicadæ;

Ad puteos, aut alta greges ad stagna jubeto

330 Currentem ilignis potare canalibus undam:

Æstibus et mediis umbrosam exquirere vallem,

Sicubi magna Jovis antiquo robore quercus

Ingentes tendat ramos, aut sicubi nigrum

Illicibus crebris sacra nemus accubet umbra.

335 Tum tenues dare rursus aquas, et pascere rursus

Solis ad occasum: quum frigidus æra vesper

Temperat, et saltus reficit jam roscida luna,

Littoraque Alcyonen resonant, acalanthida dumi.

Quid tibi pastores Libyæ, quid pascua versu

340 Prosequar, et raris habitata mapalia tectis?

Sæpe diem noctemque, et totum ex ordine mensem

Pascitur, itque pecus longa in deserta sine ullis

Hospitiis: tantum campi jacet. Omnia secum

Armentarius Afer agit, tectumque, Laremque,

345 Armaque, Amyclæumque canem, Cressamque pharetram.

Non secus ac patriis acer Romanus in armis

Injusto sub fasce viam quum carpit, et hosti

324. *Luciferi primo*] Varro R. R. ii.

2.—Pastiones, inquit, ibi temporibus distinguunt, ut æstate, quod oves tum prima luce exeunt pastum, propterea quod tunc herba roscida meridianam, quæ est aridior, jucunditate præstat: sole exorto puto propellunt, ut redintegrantes rursus ad pastum alacriores faciant. Circiter meridianos æstus, dum defervescent, sub umbriferas rupes et arbores patulas subjiciunt, quoad refrigerato aëre vespertino, rursus pascunt ad solis occasum.—Ab occasu parvo intervallo interposito ad bibendum appellunt, et rursus pascunt, quoad contenebravit. Iterum enim tum jucunditas in herba redintegravit.—Item Columella R. R. vii. 3. 23. De temporibus pascendi, et ad aquam ducendi non aliter sentio, quam ut prodidit Maro; *Luciferi primo cum sidere*—

327. *Quarta—hora*] In Italia longissimus dies quindecim horas æquinoctiales colligit. Pl. ii. s. 77.

328. *Et cantu querulæ*] Hes. "Εγγ. 581. Ἡμεῖς δὲ σάδλυρός τ' ἀνδῶν, καὶ ἡχίτα τίττις Διὸς δῖον ἰφιδέμενος λίγυρην παταχίον· ἀειδὼν Πυκτὸν ὁπὸ πτερυγῶν, θέρως παματάδιος ὄρη,—

337. *Roscida luna*] Plutarch. Qu. Nat. τὴν ὄρεσιν δ' Ἀλφειὸν Διὸς θυγάτηρ καὶ σελήνης προσῆται, ποτίσας, Διὸς θυγάτηρ ἔσση τρεῖσι καὶ σελήνης διῆς.—Et vetus poeta: Quam nos rorifluam sectemur carmine lunam.

339. *Quid tibi pastores Libyæ*] Odys. δ. 85. Καὶ Λιβύης, ἴα τ' ἔρης ἄφαρ κίρασι τελέουσι. Τεῖς γὰρ τίττι μῆλα—π. τ. λ.

340. *Mapalia* Plin. v. s. 3. Numidæ vero Nomades a permutandis pabulis, *mapaliis* sua, hoc est, domus plaustris circumferentes. Cf. item Sallust. B. Jug. 18.

345. *Amyclæumque canem*] V. infra 405.—*Amyclæ*, urbs Laconicæ.

347. *Injusto sub fasce*] Cf. Cic. Tusc. Qu. ii. 16. ubi hæc: Nostri exercitus primum unde nomen habeant, vides: de-

- Ante expectatum positis stat in agmine castris.
 At non, qua Scythiæ gentes, Mæotiaque unda,
 350 Turbidus et torquens flaventes Ister arenas,
 Quaque redit medium Rhodope porrecta sub axem.
 Illic clausa tenent stabulis armenta; neque ullæ
 Aut herbæ campo apparent, aut arbore frondes:
 Sed jacet aggeribus niveis informis, et alto
 355 Terra gelu late, septemque adsurgit in ulnas.
 Semper hiems, semper spirantes frigora Cauri.
 Tum sol pallentes haud umquam discutit umbras:
 Nec quum invectus equis altum petit æthera: nec quum
 Præcipitem Oceani rubro lavit æquore currum.
 360 Concrescunt subitæ currenti in flumine crustæ,
 Undaque jam tergo ferratos sustinet orbes,
 Puppibus illa prius, patulis nunc hospita plaustris.
 Æraque dissiliunt vulgo, vestesque rigescunt.
 Indutæ, cæduntque securibus humida vina,
 365 Et totæ solidam in glaciem vertere lacunæ,
 Stiriaque impexis induruit horrida barbis.
 Interea toto non secius aëre ningit:
 Intereunt pecudes: stant circumfusa pruinis
 Corpora magna boum: confertoque agmine cervi
 370 Torpent mole nova, et summis vix cornibus exstant.
 Hos non immissis canibus, non cassibus ullis,
 Puniceæve agitant pavidos formidine pinnæ:
 Sed frustra oppositum trudentes pectore montem
 Comminus obtruncant ferro, graviterque rudentes
 375 Cædunt, et magno læti-clamore reportant,
 Ipsi in defossis specubus secura sub alta

Nivus

inde qui labor, quantus agminis: ferre plus dimidiati mensis cibaria: ferre, si quid ad usum velint: ferre vallum. nam scutum, gladium, galeam, in onere nostri milites non plus numerant, quam humeros, lacertos, manus. arma enim membra militis esse dicunt.—Eadem de re Vegetius de Re Mil. i. 19. Pondus bajulare usque ad 60 libras, et iter facere gradu militari, frequentissime cogendi sunt juniores, quibus in arduis expeditionibus necessitas imminet annonam pariter et arma portandi. Nec hoc credatur esse difficile, si usus accesserit: nihil enim est, quod non assidua meditatio facillimum reddat. Quam rem antiquos milites facitavisse, Virgilio ipso teste, cognoscitur, qui ait, *Non secus ac patriis, et seqq.*

357. *Tum sol pallentes*] Od. λ'. 14. "Ἐν δὲ Κριμαίων ἀνδρῶν δῆμος τι πόλις τι, Νίξι καὶ νεφίλῃ κακαλυμμένοι· οὐδὲ ποτ' αὖ-

τοὺς Ἥλιος φαίδρι ἐπιδίκεται ἀντίσσω· οὐδ' ἰσὶν δὲ στείχεσι πρὸς οὐρανὸν ἀσπερίν· τα, Οὐδ' ἔστιν ἔψ' ἐπὶ γαίῃσι ἀπ' οὐρανὸν προσέσπονται· Ἄλλ' ἐπὶ νίξ' ἢ νεφίλῃ τίθενται διλοίοι βροτοῖσι.

360. *Concrescunt—crustæ*] Lucr. vi. 626.—Luti concrecere crustas.

361. *Ferratos—orbes*] Lucr. vi. 550.—Ubi currus fortis equūm vis Ferratos utrinque rotarum succutit orbes.

367. *Intereu toto*] Hom. II. μ'. 278. Τῶν δ', ὥστε νηϊδὲς χιόνος πίπτουσι θαυμαί· Ἡμασι χιμυρίῳ, ὅτι τ' ὄρητο μετὰ Ζεὺς Νηϊμὴν ἀνδραγασίῃ, σιφανοκίμους τὰ δ' ἀπὸ λα, Κοιμήσας δ' ἀνίμους, χίῳ ἱμῶντον, ἴφρα καλύβῃ· Ἐφ' ἡλῶν ἵεραι κορυφαὶ καὶ πρῶτος ἄκρους, Καὶ σιδήα λατύνοντα, καὶ ἀνδρῶν πίσσα ἔργα, Καὶ τ' ἴφ' ἄλλῃ πολὺς κίχεται λιμῶνι τι καὶ ἀκταῖς, Κύμα δὲ μιν προσπλάζον λούκεται, ἄλλα σι πάντα εἰλῶνται καλύπτει, ὅτ' ἐπιβρίθῃ Διὸς ὄμβρος.

- Otia agunt terra, congestaque roborâ totasque
 Advolvere focis ulmos, ignique dedere.
 Hic noctem ludo ducunt, et pocula læti
 380 Fermento atque acidis imitantur vitea sorbis.
 Talis, Hyperboreo Septem subjecta trioni,
 Gens effrena virûm Rhipæo tunditur Euro,
 Et pecudum fulvis velatur corpora sætis.
 Si tibi lanitium curæ; primum aspera silva,
 385 Lappæque tribulique absint: fuge pabula læta:
 Continuoque greges villis lege mollibus albos.
 Illum autem, quamvis aries sit candidus ipse,
 Nigra subest udo tantum cui lingua palato,
 Rejice, ne maculis infuscet vellera pullis
 390 Nascentum: plenoque alium circumspice campo.
 Munere sic niveo lanæ, si credere dignum est,
 Pan deus Arcadiæ captam te, Luna, fefellit,
 In nemora alta vocans: nec tu adspersata vocantem.
 At cui lactis amor, cytisum, lotosque frequentes
 395 Ipse manu salsasque ferat præsepibus herbas,
 Hinc et amant fluvios magis, ac magis ubera tendunt,
 Et salis occultum referunt in lacte saporem.
 Multi jam excretos prohibent a matribus hædos,
 Primaque ferratis præfigunt ora capistris.
 400 Quod surgente die mulserè horisque diurnis,
 Nocte premunt; quod jam tenebris et sole cadente,
 Sub lucem exportans calathis adit oppida pastor:
 Aut parco sale contingunt, hiemique reponunt.
 Nec tibi cura canum fuerit postrema: sed una
 405 Veloces Spartæ catulos, acremque Molossum

381. *Hyperboreo—Rhipæo*] Strabo vii. p. 295. *Διὰ τὴν ἑλγυσιαν τῶν τόπων τοῦ-
 τω (τῶν πρὸς τὰς ἑκατοίας) οἱ τὰ Ῥιπαιῶν
 ἔθνη, καὶ τοὺς Ὑπερβορείους μολοσσικοῦς,
 λόγῳ ἵκνουνται.*—V. Herodot. iv. 32.

384. *Si tibi lanitium*] V. Columel. vii. 3.

386. *Villis lege mollibus*] Varro R. R. ii. 2. 3. Lana multa sit et molli: villis al-
 tis, et densis toto corpore, maxime cir-
 cam cervicem et collum.

387. *Illum autem*] Aristot. H. An. vi. 19. *Λευὰ δὲ τὰ ἱγυα γίνονται καὶ μίλανα,
 ἵνα ὅτε τῷ τοῦ προῦ γλώττει λιπαρὰ φλίβις
 δῶν, ἢ μίλανα.*—Item Varro R. R. ii. 2. 4. Animadvertendum, linguae nigra
 aut varia sit, quod fere qui ea habent,
 nigros aut varios procreant agnos.—Si-
 milia Columel. vii. 3.

391. *Munere sic niveo*] Macrob. Ni-
 cander hujus est auctor historię, poëta,
 quem Didymus,—grammaticorum in-

structissimus, fabulosum vocat.

394. *At cui lactis amor, cytisum*] Varr. R. R. ii. 2. 19. Ad corpus alendum max-
 ime amicum cytisum, et medica. Nam
 et pingues facit facillime, et genit lac.

396. *Hinc et amant fluvios*] Ari-
 stot. H. An. viii. 10. *Πάντες μάλιστα ἐν
 πρὸβαται ἐν ποταμῶν διὰ καὶ τοῦ θέρους διδόν-
 ον ἕλκας διὰ τὴν ἡμετέραν, μέδμεν τοῖς ἱκα-
 τῶν. γίνονται γὰρ ὑγιονότεροι οὗτοι καὶ πύστι-
 γοι ἐν τοῖσι ποταμοῖς.*

404. *Nec tibi cura canum*] Hes. "Egy. 604. *Καὶ ὅταν παρεχόμενα κομῶν μὴ
 φαῖδος σίνων Μὴ ποτε ᾗ ἡμετέριον ἀνὴρ
 ἀπὸ χρέμας ἴληται.*

405. *Spartæ catulos*] Aristot. H. An. viii. 28. *Ἐξ ἐλώπικων καὶ κυνῶν οἱ Λακων-
 κοί.*—Aristot. de An. Gen. v. 2. *Ὅσον οἱ
 μουσῆρες μακροί, ὅσον τῶν Λακωνικῶν κυν-
 ῶν, ὑπερβαίνει.*—Sophocl. Ajax. *Κυνὸς
 Λακωνίους ὡς εἰς ὑμέτους βάσει.*

Acremque Molossum] Arist. H. An.

- Pasce sero pingui. Numquam custodibus illis
 Nocturnum stabulis furem, incursusque luporum,
 Aut impacatos a tergo horrebis Iberos.
 Sæpe etiam cursu timidos agitabis onagros,
 410 Et canibus leporē, canibus venabere damas.
 Sæpe volutabris pulsos silvestribus apros
 Latratu turbabis agens, montesque per altos
 Ingentem clamore premes ad retia cervum.
 Disce et odoratam stabulis accendere oedrum,
 415 Galbaneoque agitare graves nidore chelydros.
 Sæpe sub immotis præsepibus aut mala tactu
 Vipera delituit, cœlumque exterrita fugit:
 Aut tecto adsuetus coluber succedere et umbræ,
 Pestis acerba boum, pecorique adspargere virus,
 420 Fovit humum. Cape saxa manu, cape robora, pastor,
 Tollentemque minas et sibila colla tumentem
 Dejice. jamque fuga timidum caput abdedit alte,
 Quum medii nexus extremæque agmina caudæ
 Solvuntur, tardosque trahit sinus ultimus orbes.
 425 Est etiam ille malus Calabris in saltibus anguis,
 Squamea convolvens sublato pectore terga,
 Atque notis longam maculosus grandibus alvum:

ix. 1. Τὸ δ' ἐν τῇ Μελοττίᾳ γίνεσθαι τῶν κυνῶν, —τὸ ἀνέλκεσθαι τοῖς προβάτοις, τῇ μεγάλῃ καὶ τῇ ἀνδρείᾳ τῇ πρὸς τὰ θηρία διαφέρει. Διαφέρουσι διὰ ἃ ἐξ ἀμφοῖν ἀνδρεία καὶ φιλοπονία, οἷσι ἐν τῶν ἐν τῇ Μελοττίᾳ γιγνόμενων κυνῶν, καὶ ἐν τῶν Λακωνικῶν.—De eodem cane Epirotico cf. Ælian. de Naturâ Animalium.

406. *Pasce sero*] Dioscor. ii. 79. 'Ο ἐν τρυφῇ ἰππὶς κυνῶν περιφρονήματος.

408. *Iberos*] Varr. R. R. i. 16. Multos agros egregios colere non expedit, propter latrocinia vicinorum; ut in Hispania quosdam, qui sunt prope Lusitaniam.

409. *Onagros*] Varr. R. R. ii. 6. *Asinorum* genera duo: unum ferum, quos vocant *onagros*; in Phrygia et Lycaonia sunt greges multi: alterum mansuetum, ut sunt in Italia omnes.

411. *Volutabris*] Homerus:—*οἷος χαμαινόαδης*—Varro R. R. ii. 4. Prodigunt sues in lutosos limites ac lustra, ut volutentur in luto, quæ est illorum requies, ut lavatio hominis.

414. *Disce et odoratam*] Hæc ex Nicandro Theriac. 51. Ναὶ μὴν καὶ βαρύνωμεν ἐπὶ φλογὶ μαυρίσσεια Χαλβάται, ἀκροτὶς τε, καὶ ἡ πρὶνενσι τομαῖη Κίδρος πωλυλίδουσι παταψυχθῆσα γυνίσις, Ἐν φλογὶ πασυχλὸν ἄγχι καὶ φύσκειν ὀρεῖα. Ταῖς δὲ χήραμα κούλα καὶ ἀλκυῖας εὐνὰς Κιωνίσις, πασιδὲ

διὰ πρὸς τὸν θάνατον καρίσσει.

415. *Galbaneo*] Dioscor. iii. 97. Χαλβάται ἐπὶ τῶν ἰστίων κέρσηκος ἐν Συρίᾳ γινώσκουσιν —ἐσμὴ βαρεῖα—θηρία τε θυμωμένη διακίσει.

Graves—chelydros] Nicander Theriac. 411. Εἴθε δὲ τοὶ θρύνας σιφάσκειν τόνδε χελυδρον Ἐξίτατος καλίουσιν.—τὸ δ' ἀπὸ χροῖς ἔχθρὸν ἄπται, οἷσι δὲ πλάσσονται περὶ σκύλα καὶ διὰ ἴσων Γλαματτίμους μολῶσιν ἐπ' ἀρβήλαισι λάτταροι.

416. *Sæpe sub immotis*] Columella R. R. vii. 4. Nec tantum cœno, aut stercore, sed exitionis quoque serpentibus tecta liberentur: quod ut fiat, *Disce et odoratam*—et seqq.

421. *Sibila colla tumentem*] Ita de aspide Nicander Theriac. 179.—ψαφάρεις δ' ἀναπύματα αὐχὴν Ἀκρίνα κυφύσσοντες, δὲ ἀντομίνουσιν ἰδίτας Ἀῖδα περιστρέφεται, ἐπιζαμνὲς ποτιούσα.

423. *Quum medii*] Cf. Æn. v. 273.

425. *Est etiam ille malus*] *Cherrydrom* intelligas, de quo Nicander Theriac. 366. 'Οὐ δὲ τοὶ ἐν τῷ πρὶν μὴν ἐπὶ βροχθῶδὲ λίμνῃ, Ἀσπινοτα βατράχων φρεῖς κόντον. ἀλλ' ἴσται ὕδαρ Σιρίως ἀκρότησι, τρύγη δ' ἐπὶ πωμῶν λίμνης, καὶ τὸ δ' ἐν χίρῃσι τελεῖται ψαφάρεις τε καὶ ἄχρον, θάλλων ἡλιγ βλοσυρὸν δίμας· ἐν δὲ καλιόθῃσι Γλάσση κυφώδηι κίμαται διψήρεις ὄρνιθες.

- Qui, dum amnes ulli rumpuntur fontibus, et dum
Vere madent udo terræ ac pluvialibus austris,
430 Stagna colit, ripisque habitans, hic piscibus atram
Improbis ingluviem ranisque loquacibus explet.
Postquam exusta palus, terræque ardore dehiscunt,
Exsilit in siccum, et flammantia lumina torquens
Sævit agris, asperque siti atque exterritus æstu.
435 Nec mihi tum molles sub divo carpere somnos,
Neu dorso nemoris libeat jacuisse per herbas:
Quum positis novus exuviis nitidusque juvena
Volvitur, aut catulos tectis aut ova relinquens,
Arduus ad solem et linguis micat ora trisulcis.
440 Morborum quoque te caussas et signa docebo.
Turpis oves tentat scabies, ubi frigidus imber
Altius ad vivum persedit, et horrida cano
Bruma gelu: vel quum tonsis illotus adhæsit
Sudor, et hirsuti secuere corpora vepres.
445 Dulcibus idcirco fluviis pecus omne magistri
Perfundunt, udisque aries in gurgite villis
Mersatur, missusque secundo defluit amni:
Aut tonsum tristi contingunt corpus amurca,
Et spumas miscent argenti, vivaque sulfura,

433. *Flammantia lumina*] De vipera Nicander Theriac. 227.—*αὐτὰρ ἰνὸς ἡ Γάλας φορέσει τοῖσιν αἰσίν, ἔνθ' ἂν διερῇ γλῶσση λεχμέων ἵαται σκυλόντων αἰσίν.*

435—439. *Nec mihi tum molles*] Nicander Theriac. 23.—*ἄρως δὲ ἀγρῶς—ἄρως ἐν καλῇ στείρας ἀγρίωντος ἰσθμῇ· ἢ καὶ δὲ ἑλάντα παρὰ λόφον, ἢ ἀπὸ βήσους· Ἐρχομένη, ἢ πλύνοντα κινώμενα βόσκοντα ἔλκον, ἀρμῶδες καὶ λασίαντες, ἀμειβαίοντες τι χαράδρους.—Τῆμος, ἔσ' αὐτῶν φιλίδων ἀποδίδοντο γῆρας Μῶλος ἰσχυρίχων, ἔτι φιλίδων ἐκαστὴ φιλίχων, ὅμματα ἀμβλύνοντα παράδω δὲ ἰσχυρῶς ἔσπευξ Βορρηθῶς, αἰσὶν τι καὶ αἰσινάτα τίσθησι.*

Theriac. 128.—*ἔτι μιν αἰσίν φιλίδων ἀπὸ γῆρας ἀμειβόμενος, Ἄψ ἀναφυστήρ παρῇ γι καὶ χαράδρους ἔσπευξ.*

Aristoteles H. An. viii. 17. Τῶν δὲ φιλίδων ἵνα τὸ παλαιόμινον γῆρας ἰσχυρίχων ἔτι αὐτοῖς ἰσχυρῶς διέρηται—ἔτι αὐτοῖς ἰσχυρῶς αἰσίν, ἀπὸ τῶν ἰσχυρίχων ἀφιστάμενοι πρὸς τὴν φασί, ἀπὸ τοῦ δαυτοῦ γινώσκοντες τοῖσιν αἰσίν καὶ ἀπὸ τῶν πᾶσι. x. c. λ.

436. *Dorso nemoris*] Hor. Prærupti nemoris—dorso.

437. *Quum positis*] Cf. Æn. ii. 471. α. seqq.

438. *Aut oves*] Aristot. H. An. i. 6. Οἱ μὲν ἄλλα ἀνταποκρίνεται ἔσπευξ, ἢ δ' ἰσχυρῶς μόνον ἔσπευξ.

440. *Morborum quoque*] Varro R. R. ii. 1. 21. Ultima pars est de sanitate. Ejus partes sunt tres: nam animadvertendum, quæ cujusque morbi sint causæ, quæque signa earum causarum sint, et quæ quemque morbum ratio curandi sequi debeat.

441. *Turpis oves*] Columella R. R. vii. 5. Oves frequentius quam ullum aliud animal infestantur scabie, quæ fere nascitur, Cum frigidus—gelu: vel post tonsuram, si remedium prædicti medicaminis non adhibeas, si æstivum sudorem mari vel flumine non ablueas, si tonsuram gregem patiaris silvestribus rubis ac spinis sauciari, si stabulo utaris, in quo mulæ aut equi aut asini steterunt: præcipue tamen exiguitas cibi maciem, macies autem scabiem facit.—et seqq. Cf. et Varr. ii. 11. 6.

449. *Spumas argenti*] Dioscor. v. 102. λιδάργυρον.—Δύναται δὲ ἔχειν ἢ λιδάργυρος σπογγίαν, μαλακτικὴν, κοιλωμάτων πληρωτικήν, στυλτικὴν τῶν ἰσχυρίχων, καὶ ἀστυλτικὴν, ψυκτικὴν, παραπλαστικήν.

Plinius Nat. Hist. xxxiii. 6. s. 35. Fit in iisdem argenti metallis, et quæ vocatur *spuma argenti*.—Est autem, ut ex nomine ipso intelligi potest, fervescentis materiæ spuma. Distat a scoria, quo potest spuma a facie distare. Alterum purgantius se materiæ, alterum purgatæ

- 450 Idæasque pices, et pingues unguine ceras,
 Scillanque, elleborosque graves, nigrumque bitumen.
 Non tamen ulla magis præsens fortuna laborum est,
 Quam si quis ferro potuit rescindere summum
 Ulceris os. Alitur vitium, vivitque tegendo :
- 455 Dum medicas adhibere manus ad vulnera pastor
 Abnegat, aut meliora deos sedet omina poscens.
 Quin etiam ima dolor balantum lapsus ad ossa
 Quum furit, atque artus depascitur arida febris,
 Profuit incensos æstus avertere, et inter
- 460 Ima ferire pedis salientem sanguine venam :
 Bisaltæ quo more solent, acerque Gelonus,
 Quum fugit in Rhodopen, atque in deserta Getarum,
 Et lac concretum cum sanguine potat equino.
 Quam procul aut molli succedere sæpius umbræ
- 465 Videris, aut summas carpentem ignavius herbas,
 Extremamque sequi, aut medio procumbere campo
 Pascentem, et seræ solam decedere nocti :
 Continuo culpam ferro compeisce, priusquam
 Dira per incautum serpent contagia vulgus.
- 470 Non tam creber agens hiemem ruit æquore turbo,
 Quam multæ pecudum pestes. Nec singula morbi
 Corpora corripunt; sed tota æstiva repente,
 Spemque gregemque simul, cunctamque ab origine gentem.
 Tum sciat, aërias Alpes, et Norica si quis
- 475 Castella in tumultis, et Iapydis arva Timavi,

vitium est.—Vis ejus siccare, mollire, refrigerare, temperare, purgare, explere hulcera, tumores lenire.

Vivianifera] Plinius Nat. Hist. xxxv. 15. s. 50. Sulphuris genera quatuor: *vivum*, quod Græci apyron vocant, nascitur solidum, hoc est, gleba: quo solum ex omnibus generibus medici utuntur. Solum (cetera enim liquore constant, et conficiuntur oleo incocto) vivum effoditur, translucetque, et viret. Alterum genus, &c.

450. *Idæas pices*] Cf. Geo. iv. 41.—Plinius N. H. xvi. 11. s. 21. et xxiv. 7. s. 24. Pice duo genera: spissum et liquidum:—*Liquida pice* in Europa e teda coquitur, navalibus muniendis, multosque alios ad usus.—Præstantissimum ad canum et jumentorum scabiem.

451. *Nigrum bitumen*] Plinius N. H. xxiv. 7. s. 25. et xxxv. 15. s. 51. Est et *pisaspalthos*, mixta bitumini pice naturaliter ex Apolloniatarum agro. quidam ipsi miscent, præcipuum ad scabiem pecorum remedium.

454. *Alitur vitium*] Lucret. Ulcus

enim vivescit et inveterascit alendo.

459. *Profuit incensos*] Columella R. R. l. c. Subjicit deinde poëta æque prudenter, fabricantibus ovibus de talo vel inter duas ungulas sanguinem emitti oportere: nam plurimum id quidem *Profuit, incensos*, &c. Nos etiam sub oculis, et sub auribus sanguinem detrahimus.

461. *Bisaltæ*, fortissimi viri, trans Nessum incolunt, et circa Strymonem. Liv. xlv. 30.—Suidas: *Βισαλτῆς, πόλις καὶ χώρα Μανιδονίας, ἀπὸ Βισαλτῶν, τοῦ ἑλλέν καὶ γῆς*.

463. *Et lac concretum*] Ita de Masagetis Dionysius:—*ἔλλα γὰρ Ἰσπαν Ἀλματι μίγροντες λιπαρὸν γάλα, δάκρυ τίθενται*. Item de Sarmatis Plinius N. H. xviii. 10. s. 24. Milio aluntur et cruda etiam farina, equino lacte vel sanguine e cruris venis admixto.

475. *Castella*] Vet. Gloss. *Κάμν*, villa, castellum, vicus.

Timavi] V. Æn. i. 244.—*Iapis* Ætolus, patria pulsus, his in partibus condisse fertur.

Nunc quoque post tanto videat, desertaque regna
Pastorum, et longe saltus lateque vacantes.

- Hic quondam morbo cœli miseranda coorta est
Tempestas, totoque auctumni incanduit æstu,
480 Et genus omne neci pecudum dedit, omne ferarum,
Corruitque lacus, infecit pabula tabo.
Nec via mortis erat simplex: sed ubi ignea venis
Omnibus acta sitis miseros adduxerat artus;
Rursus abundabat fluidus liquor; omniaque in se
485 Ossa minutatim morbo collapsa trahebat.
Sæpe in honore Deum medio stans hostia ad aram,
Lanea dum nivea circumdatur infula vitta,
Inter cunctantes cecidit moribunda ministros.
Aut, si quam ferro mactaverat ante sacerdos,
490 Inde neque impositis ardent altaria fibris,
Nec responsa potest consultus reddere vates:
Ac vix suppositi tinguntur sanguine cultri,
Summaque jejuna sanie infuscatur arena.
Hinc lætis vituli vulgo moriuntur in herbis,
495 Et dulces animas plena ad præsepia reddunt.
Hinc canibus blandis rabies venit; et quatit ægros
Tussis anhela suæ, ac faucibus angit obesis.
Labitur infelix, studiorum atque immemor herbæ,
Victor equus, fontesque avertitur, et pede terram
500 Crebra ferit: demissæ aures: incertus ibidem
Sudor; et ille quidem moriturus frigidus: aret
Pellis, et ad tactum tractanti dura resistit.
Hæc ante exitium primis dant signa diebus.
Sin in processu cœpit crudescere morbus,
505 Tum vero ardentes oculi, atque attractus ab alto
Spiritus, interdum gemitu gravis, imaque longo
Illa singultu tendunt: it naribus ater
Sanguis, et obsessas fauces premit aspera lingua.

478. *Hic quondam*] Ita Lucretius lib. vi. Hæc ratio quondam morborum, et mortifer æstus Finibus Cecropiis funestus reddidit agros, Vastavitque vias, exhaussit civibus urbem.

497. *Tussis anhela suæ*] Suum morbus ægritudo, *ἀνάγχε* ἢ ἡ μέλαινα (inquit Aristoteles) τὰ πρὸς τὰς σπλάγχνους καὶ τὰ ἀπὸ τῆς φλογραίου. n. e. l. Hist. An. vii. 21.

500. *Ibidem Sudor*] Lucret. Sudorisque madens per collum splendidus humos.

501. *Aret Pellis*] Lucretius:—fripida pellis Duraque—

505. *Ardentes oculi*] Lucretius: Et duplices oculos suffusa luce rubentes.

Ab alto Spiritus] Lucretius: Creber spiritus, aut ingens, raroque coortus.

506. *Imaque longo—singultu*] Lucretius: Singultusque frequens noctem per sæpe, diemque, Corripere adsidue nervos et membra coactans, Dissolvebat eos, defessos ante, fatigans.

Thucydides: *ἀλλ' οἱ τοῖς πλείοσι βίαιον αὐτῇ, σπασμὸν ἰδιόθεν ἰσχυρόν.*

507. *It naribus*] Lucretius: Corruptus sanguis totis ex naribus ibat. Et rursus: Sudabant etiam fances intrinsecus atro sanguine, et ulceribus vocis via septa colbat; Atque animi interpret manabat lingua cruore, Debilitata malis, motu gravis, aspera tactu.

- Quæsitæque nocent artes: cesserè magistri
 550 Phyllyrides Chiron, Amythaoniusque Melampus.
 Sævit, et in lucem Stygnis emissæ tenebris
 Pallida Tisiphone, Morbos agit ante Mêtumque,
 Inque dies avidum surgens caput altius effert.
 Balatu pecorum et crebris mugitibus amnes
 555 Arentesque sonant ripæ, collesque supini.
 Jamque catervatim dat stragem, atque aggerat ipsis
 In stabulis turpi dilapsa cadavera tabo:
 Donec humo tegere, ac foveis abscondere discunt.
 Nam neque erat coriis usus; nec viscera quisquam
 560 Aut undis abolere potest, aut vincere flamma:
 Nec tondere quidem morbo illuvieque peresa
 Vellera, nec telas possunt attingere putres.
 Verum etiam invisos si quis tentarat amictus;
 Ardentes papulæ, atque immundus olentia sudor
 565 Membra sequebatur. Nec longo deinde moranti
 Tempore contactos artus sacer ignis edebat.

549. *Cesserè magistri*] Lucret. —
 Mensebat tacito Medicina timore.

550. *Phyllyrides Chiron*] v. Pindarum
 ad Sm. 92, supra citatum.

Melampus] Pausan. Attic. i. 44: 'Ε-
 Λιγυθίους, Μελάμπεδος τοῦ Ἀμφιάκου ἱερεῖς
 ἱερεῖς, καὶ ἀπὸ τοῦ μέγας Ιατρικῆς ἱερεῖς
 ἐπὶ τῶν καὶ ὅσων ἐπὶ Μελάμπεδος, καὶ ἀπὸ

τῶν ἱερέων ἄγουν.

556. *Jamque catervatim*] Lucretius:
 Inde catervatim morbo mortique daban-
 tur.

564. *Ardentes papulæ*] Lucret. Et
 simul ulceribus quasi inustis omne rube-
 re Corpus, ut est per membra sacer cum
 diditur ignis.

P. VIRGILII MARONIS

G E O R G I C O N

LIBER IV.

- PROTINUS aërii mellis coelestia dona
Exsequar. Hanc etiam, Mæcenas, adspice partem.
Admiranda tibi levium spectacula rerum,
Magnanimosque duces, totiusque ordine gentis
5 Mores, et studia, et populos, et prælia dicam.
In tenui labor: at tenuis non gloria; si quem
Numina læva sinunt, auditque vocatus Apollo.
Principio sedes apibus statioque petenda,
Quo neque sit ventis aditus, (nam pabula venti
10 Ferre domum prohibent) neque oves hædique petulci
Floribus insultent, aut errans bucula campo
Decutiat rorem, et surgentes atterat herbas.
Absint et picti squalentia terga lacerti
Pinguibus a stabulis, meropesque, aliæque volucres,
15 Et manibus Procne pectus signata cruentis.
Omnia nam late vastant, ipsasque volantes
Ore ferunt dulcem nidis immitibus escam.
At liquidi fontes et stagna virentia musco

1. Totus hic de apibus locus multis illustrari potest ex Columellæ libro ix. Adde Aristot. Hist. An. v. 20—22. et ix. 40.—Varron. iii. 16.—Plin. xi. 1—20.—Geopon. xv.—Pallad. i. 37—39.

Aërii mellis] Aristot. H. A. l. c. pag. 145. Edit. Wechel. γίνονται κηρίον μὲν ἐξ ἀνδρῶν κηρίον δὲ φέρονται ἀπὸ τοῦ θαλάσσιου τῶν δίδωρ μίλα δὲ τὸ πύσσον ἐν τοῦ αἵματος, καὶ μέλιστα τῶν ἄσπερον λευκολαῖς, καὶ ὅταν κατασπῆνται ἡ ἱερὴ. ἔλαι δὲ οὐ γίνονται μίλα πρὸς πλεονέκτες λευκολαῖς. Hinc et Plinius N. H. xi. 12. s. 12. Venit mel ex aëre; et maxime siderum exortu, præcipueque ipso Sirio exsplendescente fit; nec omnino prius vergiliarum exortu; sublucanis temporibus. &c.

7. *Numina læva*] A. Gellius Noct. Att. v. 12. Deos quosdam, ut ne obes-

sent, Latini veteres placabant.—propterea Virgilium quoque aiunt, multæ antiquitatis hominem sine ostentationis odio peritum, *numina læva* in Georgicis deprecari: significantem quandam vim esse hujuscemodi deorum in lædendo magis quam in juvando potentem.—In istis autem diis Averruncus habetur, et Robigus, et Vejovis—Sed Heynius censet, *lævum* h. l. ex augurali disciplina petatum esse, et significare, *propitium*.

13. *Lacerti*] Columel. *Lacertus*, velut custos vestibuli, prodeuntibus inhians apibus affert exitium.

14. *Meropesque, aliæque*] Aristoteles H. A. p. 296. ἀπὸ τῶν τῶν μελίστας μέλιστα αἱ ἐν σφῆκτι, καὶ εἰ αἰγυθάλαι καλεῖται τὰ ἔρποντα ἐν τῇ χυλιδὸν καὶ μέγαν.

- Adsint, et tenuis, fugiens per gramina, rivus ;
 20 Palmaque vestibulum aut ingens oleaster inumbret :
 Ut, quum prima novi ducent examina reges
 Vere suo, ludetque favis emissâ juventus,
 Vicina invitet decedere ripa calori ;
 Obviaque hospitii teneat frondentibus arbos.
 25 In medium, seu stabit iners, seu profluet humor,
 Transversas ~~calices~~ et grandia conjice saxa :
 Pontibus ut crebris possint consistere, et alas
 Pandere ad æstivum solem ; si forte morantes
 Sparserit, aut præceps Neptuno immerserit Eurus.
 30 Hæc circum casiae vrides, et olentia late
 Serpylla, et graviter spirantis copia thymbræ
 Floreat, irriguumque bibant violaria fontem.
 Ipsa autem, seu corticibus tibi suta cavatis,
 Seu lento fuerint alvearia vimine texta,
 35 Angustos habeant aditus. Nam frigore mella
 Cogit hiems, eademque calor liquefacta remittit.
 Utraque vis apibus pariter metuenda : neque illæ
 Nequicquam in tectis certatim tenuia cera
 Spiramenta linunt : fucoque et floribus oras
 40 Explant, collectumque hæc ipsa ad munera gluten
 Et visco et Phrygiæ servant pice lentius Idæ.
 Sæpe etiam effossis (si vera est fama) latebris
 Sub terra fovere larem, penitusque repertæ

21. *Quum prima novi*] Columella R. ix. 9. Quippe talis est apium natura, ut pariter quasque plebs generetur cum regibus; qui ubi evolandi vires adepti sunt, consortia dedignantur vetustiorum, multoque magis imperia: quippe cum rationabili generi mortalium, tum magis egentibus consilii mutis animalibus, nulla sit regni societas. Itaque novi duces procedunt, cum sua juventute, quæ uno aut altero die in ipso domicili vestibulo glomerata consistens, egressu suo propriæ desiderium sedis ostendit; eaque velut patria contenta est, si a procuratore protinus assignetur. sin autem defuit custos, velut injuria repulas, peregrinam regionem petit.

25. *In medium, seu*] Varro R. R. iii. 16. 27. Aquam liquidam esse oportet, eamque propinquam; quæ præterfluat, aut in aliquem locum infuat, ita ut ne altitudine ascendat duo aut tres digitos: in qua aqua jaceant testæ aut lapilli, ita ut extent paulum, ubi assidere et bibere possint. In qua diligenter habenda cura, ut aqua sit pura, quod ad mellificium bonum vehementer prodest.

33. *Ipsa dulcem*] Varro R. R. iii. 16. 15. Alvos alii faciunt ex viminibus rotundas, alii e ligno ac corticibus, alii ex arbore cava, alii fictiles, alii etiam ex ferulis quadratas, longas circiter pedes ternos, latas pedem, sed ita uti cum parum sit qua compleant, eas coangustent, ne in vasto loco et inani despondeant animum.

Corticibus] Columella: Si regio ferax est suberis, utilissimas alvos faciemus ex corticibus; quia nec hieme rigent, nec candent æstate.

39. *Spiramenta linunt*] Varro R. R. iii. 16. 8. Extra ostium alvei obturant omnia, qua venit inter favos spiritus, quam *lepidum* appellant Græci.—V. Aristot. ad lin. 159. inf.

40. *Gluten*] Varro: *Gluten* est propolis veterum magistrorum. *Propolis* autem est, e quo faciunt ad foramen introitus protectum in alvum, maxime æstate.—Cf. et Plin. N. H. xi. 7. s. 6.

42. *Sæpe etiam effossis*] Aristot. H. A. p. 146. Αἱ ὕς ἐν Σιμωνίῳ καὶ τὸν Σιμωνίῳ ἑρῶνται, ἐν τῷ γῆ καὶ ἐν τοῖς σπηλαίοις συνῶνται κηρία.

Pumicibusque cavis exesæque arboris antro.

- 45 Tu tamen a levi rimosa cubilla limo
Unge fovens circum, et raras super injice frondes.
Neu propius tectis taxum sine, neve rubentes
Ure foco caneros; altæ neu crede paludi,
Aut ubi odor coeni gravis, aut ubi concava pulsu
50 Saxa sonant, vocisque offensa resultat imago.
Quod superest, ubi pulsam hiemem sol aureus egit
Sub terras, cœlumque æstiva luce reclusit,
Illæ continuo saltus silvasque peragrant,
Purpureosque metunt flores, et flumina libant
53 Summa leves. Hinc nescio qua dulcedine lætæ
Progeniem nidosque foveat: hinc arte recentes
Excudunt ceras, et mella tenacia fingunt.
Hinc ubi jam emissum caveis ad sidera cœli
Nare per æstatem liquidam suspexeris agmen,
60 Obscuramque trahi vento mirabere nubem;
Contemplator: aquas dulces, et frondeæ semper
Tecta petunt. Huc tu jussos adasperge saporis,
Trita melisphylla, et cerinthæ ignobile gramen:
Tinnitusque cie, et Matris quate cymbala circum.

47. *Neu propius*] Columella R. R. ix. 5. Gravis et tetri odoris non solum virentia, sed et quælibet res prohibeantur; sicuti cancri nidor, cum est ignibus adustas; aut odor palustris coeni: nec minus vitentur cavæ rupes, aut valles argutæ, quas Græci *ἄγριος* vocant.

De urendis ad usus medicos cancri v. Plin. xxxii. cap. 5. s. 18. et 19. item cap. 10. s. 40. et 47.

50. *Vocisque offensa*] Lucr. iv. 574. [Vox] solidis adillas locis, rejecta sonorem Reddit, et interdum frustratur imagine verbi. Varro: Sint *μυλῶντες*, potissimum ubi non resonent imagines: hic enim sonus harum fugæ causa existimatur esse.

51. *Ubi pulsam hiemem*] Columella R. R. ix. 14. 18. Ab æquinoctio verno, (quod mense Martio circa viii Calendas Aprilis in octava parte Arietis configitur) sine cunctatione jam passim vagantur, et idoneos ad foetum decerpunt flores, atque intra tecta comportant.

Sol aureus] Ennius:—Simul aureus exoritur sol.

58. *Hinc ubi jam emissum*] Varro R. R. iii. 16. 20. Cum examen exiturum est, quod fieri solet, cum adnatæ prospere sunt multæ, ac progeniem veteres emitte volunt in coloniam, ut olim crebro Sabini factitaverunt propter multitudine

nem liberorum; hujus quod duo solent præire signa, scitur. Unam, quod superioribus diebus, maxime vespertinis, multæ ante foramen (ut uvæ) alis ex aliis pendent conglobatæ. Alterum, quod cum jam evoluturæ sunt, aut etiam inceperunt, consonant vehementer, proinde ut milites faciunt, cum castra movent. Quæ primo tum exierunt, in conspectu volitant, reliquas quæ nondum congregatæ sunt respectantes, dum conveniant. Cum a mellario id fecisse sunt animadversæ, jaciundo in eas pulverem, et circumtinniendo aere, perterritas quo voluerit perducet. Non longe inde obliant erithæe atque apiastro, cæterisque rebus quibus delectantur. Ubi consederunt, afferunt alvum, prope illadem illiis illitam intus; et prope apposita, fumo leni circumsundo cogunt eas intrare: ut quæ in novam coloniam cum introierunt, permanent adeo libenter, ut etiam si proximam posueris illam alvum unde exierunt, tamen novo domicilio potius sint contentæ.—Cf. et Columel. ix. 8.

64. *Tinnitusque cie*] Aristot. H. An. p. 299. *Δαυνοὶ δὲ χαίρουσι αἱ μέλισσες καὶ τῇ κέρει διὰ καὶ ἀποσπέρει φασὶν ἀδελφὸν αὐτὰς εἶναι τὸ σμήνος, ἐν τῷ αἵματι τοῦ καὶ ψόφου. ἵνα) μέλισσας ἀδελφὸν ἕλκεν εἶναι ἀποσπέρει, εἶναι μὴ, καὶ σπέρει δὲ δι' ἀδελφὸν τοῦτο αὐτῶν, δὲ*

- 65 Ipsæ considant medicatis sedibus : ipsæ
Intima more suo sese in cunabula condent.
Sin autem ad pugnam exierint ; nam sæpe duobus
Regibus incessit magno discordia motu,
Continuoque animos vulgi et trepidantia bello
70 Corda licet longe præsciscere : namque morantes
Martius ille æris rauci canor increpat, et vox
Auditur fractos sonitus imitata tubarum :
Tum trepidæ inter se coeunt, pennisque coruscant,
Spiculaque exacuunt rostris, aptantque lacertos,
75 Et circa regem atque ipsa ad prætoria densæ
Miscentur, magnisque vocant clamoribus hostem.
Ergo, ubi ver nactæ sudum camposque patentes,
Erumpunt portis ; concurritur ; æthere in alto
Fit sonitus, magnum mixtæ glomerantur in orbem,
80 Præcipientes cadunt. Non densior aëre grando,
Nec de concussa tantum pluit ilice glandis.
Ipsi per medias acies, insignibus alis,
Ingentes animos angusto in pectore versant,
Usque adeo obnixi non cedere, dum gravis aut hos,
85 Aut hos versa fuga victor dare terga subegit.
Hi motus animorum atque hæc certamina tanta
Pulveris exigui jactu compressa quiescent.
Verum ubi ductores acie revocaveris ambo ;
Deterior qui visus, eum, ne prodigus obsit,
90 Dede neci : melior vacua sine regnet in aula.
Alter erit maculis auro squalentibus ardens :
(Nam dūo sunt genera) hic melior, insignis et ore,
Et rutilus clarus squamis : ille horridus alter
Desidia, latamque trahens inglorius alvum.
95 Ut binæ regum facies, ita corpora plebis.
Namque aliæ turpes horrent : ceu pulvere ab alto
Quum venit, et sicco terram spuit ore viator
Aridus : elucent aliæ, et fulgore coruscant,

ἀλλ' ὅτε.—Varro R. R. iii. 16. 7. Si quan-
do displicata sunt, cymbalis et plausibus
numero reducant in locum unum.

70. *Corda licet longe*] Columella R.
R. ix. 9. Poteris exploratam fugam præ-
sciscere, vespertinis temporibus aurem
singulis alveis admovendo. siquidem fere
ante triduum quam eruptionem facturus
sint, velut militaria signa moventium
tumultus ac murmur exoritur : ex quo,
ut verissime dicit Virgilius, *Corda licet
vulgi præsciscere*.—Itaque maxime ob-
servari debet, quæ istud faciunt, ut sive
ad pugnam eruperint, (nam inter se tan-
quam civilibus bellis, et cum alteris,

quasi cum exteris gentibus, præliantur)
sive fugæ canassa se proripuerint, præsto
sit ad utrumque casum paratus custos.

91. *Alter erit*] Aristot. H. A. p. 144.
et 294. Εἰσι δὲ γίνη τῶν μελιττῶν πλείων
(δύο μὲν, ἀγρίων· ὁ μὲν βελτίων, πικρὸς· ὁ
δὲ ἱστίος, μέλας καὶ παυκλάντερος, τὸ δὲ με-
γίστος διακλάνει τῆς χειρὸς μελίσσης) ἡ
μὲν ἁρίστη, μακρὰ καὶ στερογγύλη καὶ παυ-
κλ· ἄλλη δὲ, μακρὰ, ἰσμία τῇ ἀνθρώπῃ· στίχτος
δὲ, ὁ φῶς παλαιοίτερος· οὗτοι δὲ ἵσφι μέλας,
καὶ πλατυκόσσω· στίχαιρος δὲ, ὁ ἀσπὴρ, με-
γίστου μὲν μέγεθος πάντων, ἁπλοῦς δὲ καὶ
καθῆς.—Cf. Varr. iii. 16. 18. et inprimis
Columel. ix. 3.

Arduentes auro et paribus lita corpora guttis.

- 100 Hæc potior soboles; hinc cœli tempore certo
Dulcia mella premes: nec tantum dulcia, quantum
Et liquida, et durum Bacchi domitura saporem.

At quum incerta volant, cœloque examina ludunt,
Contemnuntque favos, et frigida tecta relinquunt;

- 105 Instabiles animos ludo prohibebis inani.
Nec magnus prohibere labor. Tu regibus alas
Eripe. Non illis quisquam cunctantibus altum
Ire iter, aut castris audebit vellere signa.

Invitent croceis halantes floribus horti,

- 110 Et custos furum atque avium cum falce saligna
Hellespontiaci servet tutela Priapi.

Ipsæ thymum pinosque ferens de montibus altis
Tecta serat late circum, cui talia curæ:

Ipsæ labore manum duro terat: ipsæ feraces

- 115 Figat humo plantas, et amicos irriget imbres.
Atque equidem, extremo ni jam sub fine laborum
Vela traham, et terris festinem advertere proram;
Forsitan et, pingues hortos quæ cura colendi
Ornaret, canerem, biferique rosaria Pæsti:

- 120 Quoque modo potis gauderent intuba rivis,
Et virides apio ripæ; tortusque per herbam
Cresceret in ventrem cucumis: nec sera comantem
Narcissum, aut flexi tacuissim vimen acanthi,
Pallentesque boderas, et amantes littora myrtos.

- 125 Namque sub CEBaliæ memini me turribus arcis,
Qua niger humectat flaventia culta Galæsus,

102. *Durum Bacchi*] Hor. Serm. ii. 4. 24. Aufidius forti miscerat mella Falerno.

106. *Tu regibus alas*] Columella R. ix. 10. Omnes igitur duces notæ deterioris *Dede neci: melior vacua sine regnet in aula*; qui tamen et ipse spoliandus est alis, ubi sæpius cum examine suo conatur eruptione facta profugere. nam velut quadam compede retinebimus errorem ducem detractis alis; qui fugæ destitutus præsidio, finem regni non audeat excedere, propter quod ne ditionis quidem suæ populo permittit longius evagari.

111. *Hellespontiaci Priapi*] Catull. ap. Ter. Maur. Hunc lucum tibi dedico, consecroque Priape; Qua domus tua Lampæaci sita est,—Nam te præcipue in suis urbibus hæc colit ora Hellespontia, cæteris ostreosior oris.

112. *Pinos*] Eclog. vii. 65.—*Pinus* in

hortis. Columella R. R. ix. 4. 2. Itemque sit semper virens *pinus*, et minor ilex.

119. *Rosaria Pæsti*] Propertius:—Odorati victura rosaria Pæsti.

122. *Cucumis*] Propertius: Cæruleus cucumis, tumidoque cucurbita ventre.

Sera comantem] Theophrast. H. Pl. vi. 6. 'Ο νέκυστος, ἢ τὸ λείπον εἰ μὴ γὰρ τοῦτο, εἰ δ' ἔκλειε καλοῦσι.—ἔφωσι δὲ σφάρα μιστὰ γὰρ ἀρκετοῦσαι ἢ ἀθήσεις, καὶ πλεῖστον μιστῶν.

126. *Galæsus*, fl. *CEbaliam*] (h. e. Lacedæmoniam) *arcem* seu Tarentum præterfluit. CEBalus erat vetus Lacedæmonis rex, Tyndarei pater. Cf. Hor. Carm. ii. 6.—Polybius Hist. viii. memorat, τὸν Γαλαῖον, παρὰ τοῖς πλείστοις προσαγορευομένον Εὐρώταν δὲ ἔχει τὴν ἰστανμίαν ταύτην ἀπὸ τῆς τοῦ παρὰ Λακωνίαντος ῥέοντος Εὐρώτα, πολλὰ δὲ τοιαῦτα κατὰ τὴν χώραν καὶ κατὰ τὴν πόλιν ἐπὶ ἔχει τοῖς Ταρυντί-

- Corycium vidisse senem, cui pauca relict
 Jugera ruris erant : nec fertilis illa juvenis,
 Nec pecori opportuna seges, nec commoda Baccho.
 130 Hic rarum tamen in dumis olus albaque circum
 Lilia verbenasque premens vescumque papaver,
 Regum æquabat opes animis : seraque revertens
 Nocte domum dapibus mensas onerabat inemtis.
 Primus vere rosam, atque auctumno carpere poma :
 135 Et, quum tristis hiems etiam nunc frigore saxa
 Rumperet, et glacie cursus frenaret aquarum,
 Ille comam mollis jam tondebat hyacinthi,
 Æstatem increpitans seram zephyrosque morantes.
 Ergo apibus foetis idem atque examine multo
 140 Primus abundare, et spumantia cogere pressis
 Mella favis : illi tiliaë, atque uberrima pinus :
 Quotque in flore novo pomis se fertilis arbos
 Induerat, totidem auctumno matura tenebat.
 Ille etiam seras in versum distulit ulmos,
 145 Eduramque pirum, et spinos jam pruna ferentes,
 Jamque ministrantem platanum potantibus umbras.
 Verum hæc ipse equidem spatiis exclusus iniquis
 Prætereo, atque aliis post me memoranda relinquo.
 Nunc age, naturas apibus quas Jupiter ipse
 150 Addidit, expediam : pro qua mercede, canoros
 Curetum sonitus crepitantiaque æra sequutæ,

τοις, διὰ τὸ καὶ τὴν ἀποικίαν καὶ τὴν συ-
 γήσαν ἱμελογοῦμένην αὐτοῦς εἶναι πρὸς Λα-
 κωνίαν.

127. Corycius mons Ciliciæ, antro et croco suo notus.—Lucret. 2. crocus Cilix.—Cilices autem hortensium rerum studio noti; cf. Martialis Epigramma, viii. 14. Pallida ne Cilicium timeant pomaria brumam, Mordeat et tenerum fortior aura nemus : Hibernis objecta notis specularia pueros Admittunt soles, et sine fece diem.—Pompeius autem (narrante Servio) victis piratis Cilicibus, partim ibidem, partim in Græcia, partim in Calabria agros dedit.

Corycium hunc senem induxisse poeta putatur, Varronis exemplo, qui hæc R. R. iii. 16. 10. Varronem nostrum, inquit, audiui dicentem, duo milites se habuisse in Hispania, fratres Veianios, ex agro Falisco, locupletes; quibus cum a patre relicta esset parva villa, et agellus non sane major jugero uno, hos circum villam totam alvearium fecisse, et hortum habuisse, ac reliquum thymo et cythæo observasse, et apiastro; quod alii *μυλίσφυλλον*, alii *μυλινίσφυλλον*, quidam

μύλων appellant. Hos nunquam minus, ut persequi ducerent, densa millia sextertia ex melle recipere esse solitos, tum eos et velle exspectare, ut suo potius tempore mercatorem admitterent, quam celerius alieno.

137. *Jam tondebat hyacinthi*] Vulgata erat lectio, *Jam tum tondebat acanthi*: conf. E. iii. 45.—*Molli hyacintho*. E. vi. 53.

150. *Pro qua mercede*] Columella R. ix. 2. Nec sane rustico dignum est sciscitari, fueritne mulier pulcherrima specie Melissa, quam Jupiter in apem convertit; an (ut Euhemerus poeta dicit) crabronibus et sole genitas apes, quas nymphæ Phryxonides educaverunt, mox Dictæo specu Jovis extitisse nutrices, easque pabula munere dei sortitas, quibus ipsæ parvum educaverant alumnus. Ista enim, quamvis non dedecant poetam, summam tamen, et uno tantummodo versiculo leviter attigit Virgilius, cum sic ait: *Dictæo cæli regem pavere sub antro*.

151. *Curetum sonitus*] Lucr. ii. 633. Dictæos—Curetas; qui Jovis illum Va-

- Dictæo cæli Regem pavere sub antro.
 Solæ communes gnatos, consortia tecta
 Urbis habent, magnisque agitant sub legibus ævum :
 155 Et patriam solæ, et certos novere penates :
 Venturæque hiemis memores, æstate laborem
 Experiuntur, et in medium quæsitâ reponunt.
 Namque aliæ victu invigilant, et fœdere pacto
 Exercentur agris : pars intra septa domorum
 160 Narcissi lacrimam, et lentum de cortice gluten,
 Prima favis ponunt fundamina, deinde tenaces
 Suspendunt ceras : aliæ, spem gentis, adultos
 Educunt fœtus : aliæ purissima mella
 Stipant, et liquido distendunt nectare cellas.
 165 Sunt, quibus ad portas cecidit custodia sorti :
 Inque vicem speculantur aquas, et nubila cœli :
 Aut onera accipiunt venientum, aut agmîne facto
 Ignavum, fucos, pecus a præsepibus arcent.
 Fervet opus, redolentque thymo fragrantia mella.
 170 Ac veluti, lentis Cyclopes fulmina massis
 Quum properant, alii taurinis follibus auras
 Accipiunt redduntque, alii stridentia tingunt
 Æra lacu : gemit impositis incudibus Ætna :
 Illi inter sese magna vi brachia tollunt

gitum in Creta quondam occultasse feruntur. Cum pueri circum puerum pernice chorea Armati in numerum pulsarent scribis æra, Ne Saturnus cum malis mandaret adeptus, Æternumque daret Matri sub pectore volnus.

158. *Namque aliæ*] Aristot. H. A. p. 299. Διήκονται δὲ τὰ ἔργα καὶ αἱ μὲν, κερμαίοντες αἱ δὲ, τὸ μῖλον αἱ δὲ, ἑσθύνουσι καὶ αἱ μὲν, πλάττουσι κερμαίοντες αἱ δὲ, ὅπως φέρονται εἰς τοὺς κοττάρους, καὶ μνησθῶσι τὸ μῖλον αἱ δὲ, ἐν ἔργῳ ἔχονται.

159. *Pars intra septa*] Aristoteles H. A. p. 292. Ἐνὶ δὲ ταυτοῦ αὐταῖς καθάρουσι τὸ σπῆνος, εὐποδομεῖσι τὰ κερμαίοντα, φέρονται τῶν δ' ἄλλων ἑσθύνουσι, καὶ ἐπὶ τῶν διδραχμῶν τὰ δάκρυα, ἰστίαι, καὶ πετρίαι, καὶ ἄλλων τῶν καλλωπιστικῶν. τοῦτο δὲ καὶ τὸ ἰσθμίου διακρίνουσι, τῶν ἄλλων ἑσθύνουσι, καὶ αὐτοὶ δὲ αἱ μολισσοὶ τῶν κερμαίων καὶ τὰς εὐποδομεῖσι δὲ ταυτοῦ αὐταῖς.

165. *Sunt, quibus ad portas*] Aristoteles H. A. p. 295. Οὐκ ἔργῳ δ' ἐν ἑσθύνουσι τῶν κερμαίων ἰσθμίου γὰρ εὐποδομεῖσι τὰς εὐποδομεῖσι, ἀλλ' ἐν τῷ ἑσθύνουσι αὐτοῦ ἑσθύνουσι.

166. *Speculantur aquas*] Aristot. H. A. p. 300. Προγινώσκουσι δὲ καὶ χυμῶνα καὶ ὅπως αἱ μολισσοὶ, σπῆνος δ' οὐκ ἑσθύνουσι γὰρ, ἀλλ' ἐν τῷ ἑσθύνουσι αὐτοῦ ἑσθύνουσι.

λῶνται, ὅ γινώσκουσι αἱ μολισσοὶ, ὅτι χυμῶνα προγινώσκουσι.

168. *Ignavum, fucos*] Aristot. H. A. p. 299. Ἐξίλασσονται δὲ καὶ τὰς ἀργὰς αἱ μολισσοὶ καὶ τὰς μὴ φειδόμενας.

Et rursus p. 294. Ταῦ δὲ φερὲς καὶ τοῦ σπῆνος γινώσκουσι, οὐδὲν ἔστιν ἔργον τὰ δὲ τῶν ἄλλων βλάπτουσι. ἑσθύνουσι δὲ, ἑσθύνουσι ὅτι τῶν κερμαίων μολισσῶν.

Columella R. R. ix. 15. Mox vere transacto sequitur mellis vindemia.—

Ejus maturitas intelligitur, cum animadvertimus fucos ab apibus expelli ac fugari: quod est genus amplioris incrementi, simillimum apis; et, ut ait Virgilius, *ignavum pecus*, et sine industria favis assidens. nam neque alimenta congerit, et ab aliis invecta consumit. Veruntamen, ad procreationem sobolis conferre aliquid hi fuci videntur, insidentes seminibus, quibus apes figurantur. Itaque ad fovendam et educandam novam prolem familiarius admittuntur. Exclusionis deinde pullis, extra tecta proturbantur, et, ut idem ait, *a præsepibus arcentur*.

170. *Cyclopes*] Callimachi locum respexit, q. v. ad Æn. viii. 416.

- 175 In numerum, versantque tenaci forcipe ferrum.
Non aliter, si parva licet componere magnis,
Cecropias innatus apes amor urget habendi,
Munere quamque suo. Grandævis oppida curæ,
Et munire favos, et dædala fingere tecta.
- 180 At fessæ multa referunt se nocte minores,
Crura thymo plenæ: pascuntur et arbuta passim,
Et glaucas salices, casiamque, crocumque rubentem,
Et pinguem tiliam, et ferrugineos hyacinthos.
Omnibus una quies operum, labor omnibus unus.
- 185 Mane ruunt portis; nusquam mora. Rursus easdem
Vesper ubi e pastu tandem decedere campis
Admonuit, tum tecta petunt, tum corpora curant;
Fit sonitus, mussantque oras et limina circum.
Post, ubi jam thalamis se composuere, siletur
- 190 In noctem, fessosque sopor suus occupat artus.
Nec vero a stabulis pluvia imminente recedunt
Longius, aut credunt cœlo adventantibus Euris:
Sed circum tutæ sub mœnibus urbis aquantur,
Excursusque breves tentant, et sæpe lapillos,
- 195 Ut cymbæ instabiles fluctu jactante saburram,
Tollunt: his sese per inania nubila librant.
Illum adeo placuisse apibus mirabere morem,
Quod nec concubitu indulgent, nec corpora segnes
In Venerem solvunt, aut foetus nixibus edunt:
- 200 Verum ipsæ e foliis natos et suavis herbis
Ore legunt; ipsæ regem parvosque Quirites
Sufficiunt; aulasque et cerea regna refingunt.
Sæpe etiam duris errando in cotibus alas

178 *Grandævis oppida curæ*] Aristoteles H. A. p. 298. Τῶν δὲ μελιττῶν, αἱ μὲν περιβόρται, τὰ δὲ αὖτε ἰσχυρόταται, καὶ λαμπρὰ εἰσι, διὰ τὸ εἶναι μέγιστα αἱ δὲ εἰλαί, ἥτεροι φέρονται, καὶ εἰσι λευκότεραι.

181. *Oras—plenæ*] Aristot. H. A. p. 196. Φέρονται δὲ καὶ μὲν καὶ ἰσχυρόταται πρὸς τοὺς σκόλλους τὸ μέλι δὲ ἡμεῖς εἰς τὴν αὐτοκτεσίαν.

189. *Post, ubi*] Aristoteles H. A. 299. Ὁρῶνται δὲ συνάγειν, ὅταν δὲ μία ἡγεμένη βασιλεύουσα διὰ τὴν τριῶν. οἷον δ' ἐν ἰσχυρῇ ἀφ' ἑαυτῆς σκώλλου καὶ ἰσχυρῇ πάλιν, διακρίνεται τὸ σκώλλου παρὰ μικρῶν δ', ἄνθρωποι, ὅταν δὲ μία σκώλλου βασιλεύουσα, ὅταν σκώλλου καὶ ἑαυτῆς.

191. *Nec vero a stabulis*] v. Aristoteles locum ad Ha. 166. supra.

194. *Et sæpe lapillos*] Aristoteles H. A. p. 298. Ὅταν δ' ἄνθρωποι ἡμεῖς, φέρονται αὖτε ἐν ἰσχυρῇ, ἡμεῖς πρὸς τὸ σκώλλου.

198. *Quod nec concubitu*] Aristot. H.

A. p. 144. Περὶ δὲ τὴν γένεσιν τῶν μελιττῶν αὐτὸν ἀπὸν τρεῖς πάντες διαλαμβάνουσιν. αἱ μὲν γὰρ φασὶν οὐ σκώλλου οὐδὲ ἰσχυρῆος τὰς μελιττας, ἀλλὰ φέρονται τὴν γένεσιν (καὶ φέρονται, αἱ μὲν, ἀπὸ τοῦ ἄνδρος τοῦ καλλώτερου αἱ δὲ, ἀπὸ τοῦ ἄνδρος τοῦ καλλώτερου αἱ δὲ, ἀπὸ τοῦ ἄνδρος τῆς ἑαυτῆς καὶ σκώλλου λέγουσιν, ὅτι ἐν ἑαυτῇ φέρει γένεσιν, ὅταν καὶ ἑαυτῇ ἀφ' ἑαυτῆς πλάσσεται.) αἱ δὲ φασὶν—α. v. 2.—Cf. et Plin. xi. 16. s. 16.

Columella R. R. ix. 2. 4. Sed ne illud quidem pertinet ad agricolas, quando et in qua regione primum nata sint: utrum in Thessalia sub Aristæo, an in insula Cea, ut scribit Euhemerus; an Erichthonii temporibus in monte Hymetto, ut Euthronius; an Crete Saturni temporibus, ut Nicander: non magis quam utrum examina, tanquam cætera videamus animalia, concubitu sobolem procreent, an heredem generis sui floribus eligant, quod affirmat noster Maro.

- Attrivere, ultroque animam sub fasce dedere :
 205 Tantus amor florum, et generandi gloria mellis.
 Ergo ipsas quamvis angusti terminus ævi
 Excipiat : (neque enim plus septima ducitur æstas)
 At genus immortale manet, multosque per annos
 Stat Fortuna domus, et avi numerantur avorum.
 210 Præterea regem non sic Ægyptos, et ingens
 Lydia, nec populi Parthorum, aut Medus Hydaspes,
 Observant. Rege incolumi mens omnibus una est :
 Amisso rupere fidem ; constructaque mella
 Diripuerunt ipsæ, et crates solvere favorum.
 215 Ille operum custos : illum admirantur, et omnes
 Circumstant fremitu denso, stipantque frequentes ;
 Et sæpe attollunt humeris, et corpora bello
 Objectant, pulchramque petunt per vulnera mortem.
 His quidam signis, atque hæc exempla sequuti,
 220 Esse apibus partem divinæ mentis, et haustus
 Ætherios dixere : Deum namque ire per omnes
 Terrasque, tractusque maris, cælumque profundum.
 Hinc pecudes, armenta, viros, genus omne ferarum,
 Quemque sibi tenues nascentem arcessere vitas.
 225 Scilicet huc reddi deinde ac resoluta referri
 Omnia : nec morti esse locum, sed viva volare
 Sideris in numerum, atque alto succedere cælo.
 Si quando sedem augustam servataque mella
 Thesauris relines, prius haustu sparsus aquarum
 230 Ora fove, fumosque manu prætende sequaces.
 Bis gravidos cogunt fœtus, duo tempora messis ;
 Tæygete simul os terris ostendit honestum

207. *Neque enim plus septima*] Aristot. H. A. p. 146. 18. *Εἰς δὲ τῶν μελιτῶν τῶν ἰση ἔ. ἵσται δὲ τῶν μελιτῶν καὶ ἰσὰ ἰση ζῶσι. ἰσὰ δὲ σμῆνος διαμείνη ἰση ἰσία ἢ δίνα, εἰ δὲ καὶ διαγυγνῆσθαι.*

Columella R. R. ix. 3. 3. Durant, si diligenter excultæ sunt, in annos decem, nec ullum examen hanc ætatem potest excedere, quamvis in demortuarum locum quotannis pullos substituant. nam fere decimo ab intereptione anno, gens universa totius alvei consumitur.

211. *Medus Hydaspes*] Hydaspes Indiæ fluvius est. At veterum Persarum imperium ad illas Indiæ partes pertinebat.

215. *Omnes circumstanti*] Aristot. H. A. p. 293. *Οἱ δὲ βασιλεῖς οὐ πίνονται ἔξω, ἰσὶ μὲν μετὰ ἵλου τοῦ ἱαμοῦ, οὐτ' ἰσὶ βοσκήν, οὐτ' ἄλλως. φασὶ δὲ καὶ ἰσὶ ἀποπλανηθῆ ἢ ἀφαιρῆς, ἀποχινούσας μεταθῆν, ἵως ἐν εὐ- ρωπῇ τὸν ἡγμένον τῇ ἱσμῇ. λίγισται δὲ καὶ*

φρίσθαι αὐτὸν ὡς τοῦ ἱαμοῦ, ὅταν πίνεσθαι μὴ δύνηται καὶ ἰσὶ ἀπώλλεται, ἀπώλλεσθαι τὸν ἀφαιρῆν.

Varro R. R. iii. 16. 8. Regem suum sequuntur quocunque it ; et fessum sublevant ; et, si nequit volare, succollant, quod eum servare volunt.

228. *Augustam*, pro vulg. *angustam* ; ex Mediceo cod. ac Servio.

231. *Duo tempora messis*] Aristot. H. A. p. 298. *Τῇ δὲ τοῦ μέλιτος ἔργασία διττά καιροὶ εἰσιν, ἵα καὶ μετόστερον. ἥδιον δὲ καὶ λιπρότερον, καὶ τὸ σύνολον καλλίον ἔστι ἐν ἱερῇ τοῦ μετοστεροῦ.*

At Varro R. R. iii. 16. Eximendorum favorum primum putant esse tempus vergiliarum exortu ; secundum æstate acta, antequam totus exoriat Arcturus ; tertium post vergiliarum occasum.

Columel. x. Cal. Maïas vergiliæ cum sole oriuntur.—v. Cal. Novembris vergiliæ occidunt.

- Plas, et Oceani spretos pede reppulit amnes :
 Aut eadem sidus fugiens ubi Piscis aquosi
 235 Tristior hibernas cœlo descendit in undas.
 Illis ira modum supra est, læsæque venenum
 Morsibus inspirant, et spicula cæca relinquunt
 Affixæ venis, animasque in vulnere ponunt.
 Sin duram metuens hiemem, parcesque futuro,
 240 Contusosque animos et res miserabere fractas ;
 At suffire thymo, cerasque recidere inanes
 Quis dubitet ? nam sæpe favos ignotus adedit
 Stello ; et lucifugis congesta cubilia blattis :
 Immunisque sedens aliena ad pabula fucus ;
 245 Aut asper crabro imparibus se immiscuit armis ;
 Aut dirum, tineæ, genus ; aut invisæ Minervæ
 Laxos in foribus suspendit aranea casses.
 Quo magis exhaustæ fuerint, hoc acrius omnes
 Incumbent generis lapsi sarcire ruinas,
 250 Complebuntque foros, et floribus horrea texent.
 Si vero (quoniam casus apibus quoque nostros
 Vita tulit) tristi languebunt corpora morbo :
 Quod jam non dubiis poteris cognoscere signis :
 Continuo est ægris alius color : horrida vultum

233. Oceani—amnes] Homer.—*παρα-
 ποίο λίαν ἰόν Ωκεανός.* v. Strab. i. p. 5.

234. Cum Pleiades dicuntur occiden-
 tes fugere Piscem, hoc ad sitam siderum
 in sphaera spectat; nam aversum Tau-
 rum, adeoque caput Tauri cum Pleiadi-
 bus, subsequitur alter Piscium.

238. Animasque in vulnere] Aristot.
 H. A. p. 297. *Τὸ δὲ κέντρον ἀποβάλλουσα ἡ
 μέλαινα ἀποθνήσκει.*

239. Sin duram metuens hiemem]
 Aristoteles H. A. p. 296. *Ὅταν δὲ τὰ κη-
 ρία ἱερίωνται οἱ μελιττοεργοί, ἀπαλείψουσιν
 αὐτοὺς τρεφὴν διὰ χυμῶνα—τρεφὴ δὲ χρῶν-
 ται μέλιντι καὶ ἔλαιον καὶ χυμῶνας.*

241. At suffire] Columella R. R. ix.
 14. Verum hoc tempore, et usque in au-
 tumni æquinotium decimo quoque die
 alvi aperiendæ sunt et fumigandæ. quod
 cum sit molestum examinibus, saluber-
 rimum tamen esse convenit. Suffitas de-
 inde et æstuantes apes refrigerare opor-
 tet, conspersis vacuis partibus alvorum,
 et quam recentissimi rigoris aqua in-
 fusa: deinde, si quid abluī non poterit,
 pinnis aquilæ vel etiam cunialibet vastæ
 alitæ, quæ rigorem habent, emundari.
 Præterea ut tines, si apparuerint, ever-
 rantur, papiliones enecentur, qui ple-
 rumque inter alvos morantes apibus exi-
 tio sunt. nam et ceras erodunt, et ster-
 core suo vermes progenerant, quos alvo-

rum tines appellamus.

Ceras recidere inanes] Columella R.
 R. ix. 13. Sæpe etiam vitio, quod Græci
φαιδαναι vocant, intereunt. siquidem,
 cum sit hæc apium consuetudo, ut prius
 tantum cerarum confingant, quantum
 putant explere se posse; nonnunquam
 evenit, ut consummatis operibus cereis,
 examen, conquirendi mellis causa lon-
 gius evagatum, subitis imbris aut tur-
 binibus in silvis opprimatur, et majorem
 partem plebis amittat: quod ubi factum
 est, reliqua paucitas favis complendis
 non sufficit; tuncque vacuæ cerarum
 partes computrescant, et vitilis paulatim
 serpentibus, corrupto melle, ipsæ quo-
 que apes intereant. Id ne fiat, duo po-
 puli conjungi debent, qui possint adhuc
 integras ceras explere: vel si non est
 facultas alterius examinis, ipsos favos,
 antequam putrescant, vacuis partibus
 acutissimo ferro liberare.

248. Quo magis] Aristot. H. A. p.
 299. *Ἀργότεραι δὲ γίνονται, ἐὰν πλείον τις
 καταλίπη μὲν βλίσσαν.*

254. Continuo est ægris] Columella R.
 R. ix. 13. Ille morbus maxime est con-
 spiciuus, qui horridas contractasque cam-
 pit, cum frequenter aliæ mortuarum cor-
 pora domiciliis suis efferunt, aliæ intra
 tecta, ut in publico luctu, mesto silentio
 torpent. id cum accidit, arundineis in-

- Tempus et Arcadii memoranda inventa magistri
 Pandere, quoque modo cæsis jam sæpe juvencis
 285 Insincerus apes tulerit cruor. Altius omnem
 Expēdiam prima repetens ab origine famam.
 Nam qua Pellæi gens fortunata Canopi
 Accolit effuso stagnantem flumine Nilum,
 Et circum pictis vehitur sua rura phaselis;
 290 Quaque pharetratæ vicinia Persidis urget;
 Et viridem Ægyptum nigra fecundat arena,
 Et diversa ruens septem discurrit in ora
 Usque coloratis amnis devexus ab Indis:
 Omnis in hac certam regio jacet arte salutem.
 295 Exiguus primum, atque ipsos contractus ad usus
 Eligitur locus. Hunc angustique imbrice tecti,
 Parietibusque premunt arctis, et quatuor addunt,
 Quatuor a ventis, obliqua luce fenestras.
 Tum vitulus, bima curvans jam cornua fronte,
 300 Quæritur: huic geminæ nares, et spiritus oris
 Multa reluctanti obsuitur, plagisque perempto
 Tunsa per integram solvuntur viscera pellem.
 Sic positum in clauso linquunt, et ramea costis
 Subjiciunt fragmenta, thymum, casiasque recentes.
 305 Hoc geritur, zephyris primum impellentibus undas,
 Ante novis rubeant quam prata coloribus, ante
 Garrula quam tignis nidum suspendat hirundo.

283. *Arcadii—magistri*] Pindarus ait *Aristeum* de Cea ins. in Arcadiam migrasse, ibique vitam coluisse; nam apud Arcadas pro Jove colitur. Serv.—v. ad Geo. i. 14.

287—293. Totam inferiorem Ægyptum designare videtur: tum occidentalem Delta partem Alexandriam; (unde et *Pellæum* Canopum dixit;) tum orientalem, versus ostium Nili Pelusiacum, et fines Parthici seu Persici imperii; tum meridiem, ubi Nilus ab Æthiopibus (sive Indis, v. Æn. viii. 705.) descendens, ut in *κερφόνη* συγχέμενος, in diversos alveos se diffundit. Cf. Strab. xvii. p. 788.

287. *Οπισθον*] *Æschyl.* *Prometh.* Έσθον πύλας Κέουβας, Ισχύεσσιν χέουσις, Νύλῳ πρὸς ἀντὶ στήθεσσι καὶ προχέμασι.

288. *Εκφύσω—stomina Nilum*] *Æschyl.* Πλασσηίμῳ Νύλῳ.

Strabo: Ές δὲ τοῖς ἀναβάσει τοῦ Νύλου, καλόντωνται πύσας, καὶ πτελεγγίς, πλὴν τῶν οὐκ ἔχουσιν αὐτὰς δ' ἐπὶ λόφῳ ἀντιοφείν, ἢ χαράτῳ Πέουσσιν, πύλας εἰ ἀέμῳλοι καὶ ἄραι, πτερίζουσιν κατὰ τὴν πύλῃσιν ἔχουσιν.

Phasellus sive βέρμ *Ægyptiaca* describitur Herodot. ii. 96.

295. et seqq. Varro R. R. iii. 16. 4. Apes nascuntur partim ex apibus, partim ex bubulo corpore putrefacto. [unde eas Græci *βουγύνας* appellant.] itaque Archelaus in epigrammate ait eas easo—βοῖς φθμίνης σποσσημένῃς εἶναι. Cf. Geopon. xv. 2. p. 406.

301. *Αἴσλητα reluctanti*] *Homerus*: Πάλλ' αἰσάζομαι—

307. *Ηἵρυνδο*] Vetus poeta apud Athenæum lib. ix. 48d', 48e, χιλιδόν, παλὰς ἀρας ἔχουσα, καὶ παλὰς ἱκανοτάτης.

Nidum suspendat hirundo] *Aristot.* *Hist. An.* ix. 7. Όλος δὲ σπῆρ τοῖς βίους πολλὰ δὲ διεσπῆρται μικρότατα τῶν ἄλλων ζώων εἰς ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ μᾶλλον ἐπὶ τῶν ἱκανοτέρων ἢ μικρότερων τοῦ εἶναι εἰς τῆς ἡλικίας ἀκριβοῦσαν αἰὶν πρῶτον ἐπὶ τῶν ἐρπιδῶν ἢ τῶν χιλιδῶν σπανιστογία. εἴ γὰρ σπῆρ τοῖς πολλοῖς ἀχρεώσαι εἰς ἀπὸ τῆς ἐχέειν. σπανιστογία γὰρ τοῖς κέρφῃσι σπῆλιν καὶ ἀπὸ τῆς σπῆλῳ, βερίχουσα αὐτὴν, καλὸν εἶναι τοῖς σπῆρ τοῖς ἀπὸ τῆς αἰὶν τοῖς δὲ σπῆλῳ σπῆλιν, καλὸν εἶναι αὐτὴν, τὰ σπῆλῳ πρῶτον σποσσημένα, καὶ εἰ μὲν τοῖς σπῆρ τοῖς αἰὶν πρὸς αὐτὴν.

- Interea teneris tepefactus in ossibus humor
Æstuat : et visenda modis animalia miris :
- 310 Trunca pedum primo : mox et stridentia pennis
Miscentur, tenuemque magis magis aëra carpunt :
Donec, ut æstivis effusus nubibus imber,
Erupere ; aut ut, nervo pulsante, sagittæ,
Prima leves ineunt si quando prælia Parthi.
- 315 Quis Deus hanc, Musæ, quis nobis extudit artem ?
Unde nova ingressus hominum experientia cepit ?
Pastor Aristæus, fugiens Peneia Tempe,
Amissis (ut fama) apibus morboque fameque,
Tristis ad extremi sacrum caput adstitit amnis,
- 320 Multa querens, atque hac affatus voce parentem :
‘ Mater Cyrene, mater, quæ gurgitis hujus
‘ Ima tenes, quid me præclara stirpe Deorum,
‘ (Si modo, quem perhibes, pater est Thymbraeus Apollo)
‘ Invisum fatis genuisti ? aut quo tibi nostri
- 325 ‘ Pulsus amor ? quid me coelum sperare jubebas ?
‘ En etiam hunc ipsum vitæ mortalis honorem,
‘ Quem mibi vix frugum et pecudum custodia sollers
‘ Omnia tentanti extuderat, te matre, relinquo.
‘ Quin age, et ipsa manu felices erue silvas ;
- 330 ‘ Fer stabulis inimicum ignem, atque interfice messes :
‘ Ure sata, et validam in vites molire bipennem :
‘ Tanta meæ si te ceperunt tædia laudis.’
At mater sonitum thalamo sub fluminis alti
Sensit. Eam circum Milesia vellera Nymphæ
- 335 Carpebant, hyali saturo fucata colore :
Drymoque, Xanthoque, Ligeaque, Phyllodoceque,

317. *Pastor Aristæus*] Scilicet de eo Pindarus, Pyth. θ'. — *θρονται* τί νιν ἀλά-
τατος Ζῆτα καὶ ἀγρόν 'Απόλλων' ἀνδράσι
χάρμα φίλοις, ἀγχιγενὲς ὁπασσα μέλυν,
'Αγρία καὶ Νέμων τοῖς δ' Ἀρισταίον πα-
λαίῳ.

319. *Tristis ad*] Ita Achilles, apud Hom. Π. α'. 348. Δακρύωντες, ἰσάμενοι ἄφαρ
ἔζοντο ἰσόφει λιασθείς, θιν' ἰφ' ἁλὸς πολέης,
ἰσίων ἐπὶ ὄνοπα σίντοισι. Πολλὰ δὲ μητρὶ φί-
λῃ ἠέσσαντο, χυρὴς ἰεργυγός· Μῦθος, ἰστί μ'
ἱστίσι γὰρ μινυθόδοιόν τιρ' ἰόντα, Τιμὴν σίρ-
μαι ἔφαλλον 'Ολύμπιος ἱγγυαλίξαι Ζεὺς ὑψι-
βρομίστης· νῦν δ' οὐδέ μιν τυτθὸν ἴσισιν.

Caput de antro, unde fons Penei fl.
progredditur ; ut mox vs. 368.

323. *Thymbraeus Apollo*] Strabo : Πλευσίον (τοῦ παλαιῦν Ἰλίου) τὸ πιδίον ἢ
Θύμβρα, καὶ ὃ δ' αὐτοῦ ῥίον ποταμὸς Θύμ-
βρος, ἰμβάλλων εἰς τὸν Σκάμανδρον, παρὰ
τὸ Θυμβραίων 'Απόλλωνος ἱερὸν τοῦ δὲ νῦν
'Ιλίου καὶ πικτήκοντα σταδίων δίχην.

330. *Inimicum ignem*] Homerus : δάϊον
πῦρ.

333. *At mater*] Hom. Π. ε'. 35. de
Achille : Σμερδαλίον δ' ἔμωξεν· ἄκουσι δὲ
πάντα μήτηρ, Ἥμισιν ἐν βίβιντοισι ἁλὲς, παρὰ
πατρὶ γίγοντι, Κῶκυβις ε' ἄρ' ἴσισιν· θιαὶ
δὲ μιν ἀμφαγέσσοντο Πάσαι, ἴσαι παρὰ βίβιντο
ἁλὸς Νηρηίδος ἦσαν· Ἐνὶ δ' ἔρ' ἱνὲ Γλαύκῃ
τι, Θάλειά τι, Κυμοδόκη τι, Νησαίη, Σπυαί-
τι, Θία θ', Ἀλὴ τι βοῶσις, Κυμοδόκη τι,
καὶ Ἀστειή, καὶ Ἀμωσώρεια, καὶ Μελίσση,
καὶ Ἰαίρα, καὶ Ἀμφιδόνη, καὶ Ἀγασή, Δω-
τώ τι, Πρωτώ τι, Φόρωναί τι, Δυσκαμίνη τι,
Διζκαμίνη τι, καὶ Ἀμφιδόνη, καὶ Καλλιθέ-
νεια, Δωρίς, καὶ Πανίση, καὶ ἀγαυαλινὴ
Γαλάτεια, Νημιετής τι, καὶ Ἀψιδώης, καὶ
Καλλάκασσα· Ἐνθα δὲ ἦν Κλυμένη, Ἰάνιρ-
α τι, καὶ Ἰάσασσα, Μαίρα, καὶ Ὀρίθωια, ὑψι-
πλόκαμος ε' Ἀμύθωια· Ἄλλαι θ', αἳ παρὰ
βίβιντο ἁλὸς Νηρηίδος ἦσαν. Τῶν δὲ καὶ ἀργύ-
φωι πλῆτε στίες· αἳ δ' ἔμα πᾶσαι Στάθια
πικτήκοντε θίγεις δ' ἱζήρχι γένο·—

- Cæsariem effusæ nitidam per candida colla :
 [Nesæe, Spioque, Thaliaque, Cymodoceque ;]
 Cydippeque, et flava Lycorias ; altera virgo,
 340 Altera tum primos Lucinæ experta labores ;
 Clioque, et Beroë soror, Oceanitides ambæ,
 Ambæ auro, pictis incinctæ pellibus ambæ ;
 Atque Ephyre, atque Opis, et Asia Deiopea ;
 Et tandem positis velox Arethusa sagittis.
 345 Inter quas curam Clymene narrabat inanem
 Vulcani, Martisque dolos et dulcia furta ;
 Aque Chao densos divûm numerabat amores.
 Carmine quo captæ, dum fusis mollia pensa
 Devolvunt, iterum maternas impulit aures
 350 Luctus Aristæi, vitreisque sedilibus omnes
 Obstupere : sed ante alias Arethusa sorores
 Prospiciens, summa flavum caput extulit unda.
 Et procul : ‘ O gemitu non frustra exterrita tanto,
 ‘ Cyrene soror ; ipse tibi tua maxima cura
 355 ‘ Tristis Aristæus Penei genitoris ad undam
 ‘ Stat lacrimans, et te crudelem nomine dicit.’
 Huic percussa nova mentem formidine mater,
 ‘ Duc, age, duc ad nos ; fas illi limina divûm
 ‘ Tangere,’ ait : simul alta jubet discedere late
 360 Flumina, qua juvenis gressus inferret. At illum
 Curvata in montis faciem circumstetit unda,
 Accepitque sinu vasto, misitque sub amnem.
 Jamque domum mirans genetricis, et humida regna,
 Speluncisque lacus clausos, lucosque sonantes,
 365 Ibat, et, ingenti motu stupefactus aquarum,
 Omnia sub magna labentia flumina terra

344. *Velox Arethusa*] Ut hic venatrices Nymphæ inter Oceanitides locum habent—ita Dianam comitantur—ἐξήσαντο χορηγίδες Ὀκεανίδαι. Callimach. H. in Diaa.

345. *Inter quas*] Odys. l. 7. 266. Αὐτὰρ ὁ φορβίζον ἀνιβάλλουσιν καλὸν εἶδεν, Ἄρσφ' Ἀρεὺ φιλέουσιν, ἰστοφάουσι τ' Ἀφροδίτῃσι. Ὡς τὰ πρῶτα μίγνυναι τοῖς Ἑρμῖοντι δῶκεν Ἀθήνη· πάλῃ δ' ἰδὼς, λίχον δ' ἔσχευεν καὶ ἰδὼν Ἑρμῖοντι ἔειπεν—

355. *Penei*] Bentleius ad Lucan. iii. 191. ex conjectura emendat magni ; nam Peneus fl. est Πηνειός.

361. *Curvata in montis*] Hom. Odys. λ'. 242. Περφόρου δ' ἄρα κύμα περιεσάθη, ἐκὼν ἰόν, Κυρσάθρην κρήνην ἐν δὴ—

363. *Jamque domum mirans*] Homerum postea ante oculos fuisse quidam putarunt, Od. δ'. 43. et seqq. Αὐτοὺς δ'

εἰσῆγον διὸν δῆμον οἱ δὲ ἰδόντες θαύμαζον κατὰ δῶμα διοτρεφίης βασιλῆος. Ὡς γὰρ ἡλίου ἀγλαὰ πύλον, ἢ σιλόνης, δῶμα καὶ ὑψιφίης Μινυλῆος ἀνδραλίμου. Αὐτὰρ ἰσὶ τέρπεισαν ἰράμενοι ἰφθαλμοῖσιν, Ἐς β' ἀσπείδους βάτης ὑψίστους, λούσαντο. Τοὺς δ' ἰσὶ οὖν ἄνω λούσαι, καὶ χεῖρας ἱλαίω, Ἄμφι δ' ἄρα χλαῖνας οὐλας βάλλον ἢ δὲ χιτῶνας, Ἐς ἢ θέοντες ἔκοντο παρ' Ἀτρεΐδην Μινύλαον. Κίεσθα δ' ἀμφιέτοισι στήθεσιν ἰσχυρὸν φέροντα Καλῇ, χροστήν, ὅττι ἀργυρίου λίβητος, Νίψασθα· παρὰ δὲ ξίστην ἰσάνουσι τρέπιναν. Σίτου δ' αἰδολὴ ταμίη παρίσθη φέροντα, Ἐλδοντα πύλλ' ἰσθῶσα, χαλεκὰ μὲν παρίσταντο. Δαιτὴς δὲ κρητὶν σίτακος παρίσταντο· εἰρας Παντοίαν· παρὰ δὲ σφί σίτου χροῖον αὐτίλλα. Τὸ καὶ διακρίνομενος προσέφη ξανθὸς Μινύλαος· Σίτου δ' ἄπεισθαι, καὶ χλαίρετον—

- Spectabat diversa locis, Phasimque, Lycumque,
 Et caput, unde altus primum se erumpit Enipeus,
 Unde pater Tiberinus, et unde Aniena fluentia,
 370 Saxosumque sonans Hypanis, Mysusque Caïcus,
 Et gemina auratus taurino cornua vultu
 Eridanus : quo non alius per pingua culta
 In mare purpureum violentior effluit amnis.
 Postquam est in thalami pendentia pumice tecta
 375 Perventum, et gnati fletus cognovit inanes
 Cyrene ; manibus liquidos dant ordine fontes
 Germanæ, tonsisque ferunt mantelia villis.
 Pars epulis onerant mensas, et plena reponunt
 Pocula. Panchæis adolescunt ignibus aræ.
 380 Et mater, 'Cape Mæonii carchesia Bacchi :
 'Oceano libemus,' ait. Simul ipsa precatur
 Oceanumque patrem rerum, Nymphasque sorores,
 Centum quæ silvas, centum quæ flumina servant.
 Ter liquido ardentem perfudit nectare Vestam :
 385 Ter flamma ad summum tecti subjecta reluxit.
 Omine quo firmans animum, sic incipit ipsa :
 'Est in Carpathio Neptuni gurgite vates,
 'Cæruleus Proteus, magnum qui piscibus æquor
 'Et juncto bipedum curru metitur equorum.
 390 'Hic nunc Æmathiæ portus patriamque revisit

367. *Phasimque, Lycumque*] Strabo: Ποταμὸν ἢ τῇ Ἀρμενίᾳ γινωσκόμενον Φάσις καὶ Λύκος, εἰς τὴν Ποντικὴν ἐκπίπτοντες ἐκλατταν.

368. *Enipeus*] Homerus Od. λ'. 237. —'Ενιπῆος ὀνόμας, ὅς ἐστι πολλὸν κάλλιπτος ποταμῶν ἐπὶ γαίᾳ Ἰησί.

Strabo: Ὁ δὲ Ἐνιπῆς ἀπὸ τῆς Ὀρενὸς παρὰ Φασάλλας ῥοεῖς, εἰς τὸν Ἀπιδανὸν παραβάλλει, ὃ δ' εἰς τὸν Πηνειόν.

371. *Taurino cornua vultu*] Strabo: Ταύρων μὲν κεφάλαια λέγεται τοῖς Ἀχιλῶν φασί, καθάπερ καὶ τοὺς ἄλλους ποταμούς, ἀπὸ τοῦ τῶν ἡχῶν, καὶ τῶν κατὰ τὰ μύθρα κρημάτων, ἃς καλοῦσι αἰεταί.

Ita Homerus de Scamandro: —μυμῶν ἥτοι ταῦρος.

Euripides in Ione: —ταυρόμορφον ἔμμε Κηφισοῦ πατέρις.

Ita et in Oreste: 'Ὀκίαντος—ταυροκράνους.

373. *In mare purpureum*] Homerus: 'Ἐς δ' ἄλλα πορφυρήν—

379. *Panchæis ignibus*] V. Geo. ii. 139.—Lucret. ii. 417. Araque Panchæos exhalat propter odores.

380. *Carchesium, poculum Græcis tantummodo notum*: —procerum est, et

circa mediam partem compressum mediocriter; ansatum, ansis a summo ad infimum pertinentibus. Macrobius. v. 21. et Athenæus, lib. xi. p. 474.

Liv. Andronicus: Florem anclabant Liberi ex carchesiis.

Mæonii—Bacchi] Lydii, seu Tmolii: vid. Geo. ii. 98.

382. *Oceanum patrem rerum*] Il. ξ. 201. 'Ὀκεανὸν τι θεῶν γένεσιν, καὶ μετῆρα Τηέην.

Et Il. φ'. 195.—βαθροβύτας μύγα σθῖνος 'Ὀκεανῶ, 'Ἐξ οὗσις πάντες ποταμοί, καὶ πᾶσα θάλασσα, καὶ πᾶσαι κρήναι, καὶ φερίστα μακρὰ κεύσιν.

387. et seqq. Cf. Homeri Od. δ'. 363, et seqq. ubi, monstrante Eidothea, Menelaus eodem modo Protea in Pharo ins. aggreditur.

387. *Est in Carpathio*] Ita Menelaos Eidothea, Od. δ'. 384. Παλιῦναι τι δειρὸν γίγαν ἄλιος νημερτῆς, Ἀδάντας Πρωτεύδης Λιγύστας, ἵσσι θαλάσσης Πόσης βίβλια εἶδε, Περσιδάωνος ὑπερμῶς Τόττις τ' ἰμὸν φασσι πατρί' ἱμνῶναι, ἥδ' ἐκκρίσκει. Τόνγ' εἶπας σὺ δούνα λοχησάμενος λαλαβίσθαι, ὅς περ τοι εἴσωνται ἰδίῳ καὶ μέγαρα κελιάδων, Νέστορος δ', ὡς ἐπὶ πόντος ἱλιόεντα ἰχθυόεντα.

- ' Pallenem. Hunc et Nymphæ veneramur, et ipse
 ' Grandævus Nereus. Novit namque omnia vates,
 ' Quæ sint, quæ fuerint, quæ mox ventura trahantur.
 395 ' Quippe ita Neptuno visum est : immania cujus
 ' Armenta, et turpes pascit sub gurgite phocas.
 ' Hic tibi, nate, prius vinclis capiundus, ut omnem
 ' Expediat morbi causam, eventusque secundet..
 ' Nam sine vi non ulla dabit præcepta, neque illum
 ' Orando flectes : vim duram et vincula capto
 400 ' Tende. Doli circum hæc demum franguntur inanes.
 ' Ipsa ego te, medios quum sol accenderit æstus,
 ' Quum sitiunt herbæ, et pecori jam gravior umbra est,
 ' In secreta senis ducam, quo fessus ab undis
 ' Se recipit ; facile ut somno aggrediare jacentem.
 405 ' Verum ubi correptum manibus vinclisque tenebis ;
 ' Tum variæ eludent species atque ora ferarum.
 ' Fiet enim subito sus horridus, atraque tigris,
 ' Squamosusque draco, et fulva cervice læna :
 ' Aut acrem flammæ sonitum dabit, atque ita vinclis
 410 ' Excidet, aut in aquas tenues dilapsus abibit.
 ' Sed quanto ille magis formas se vertet in omnes,
 ' Tanto, gnate, magis contendere tenacia vincla :
 ' Donec talis erit, mutato corpore, qualem
 ' Videris, incepto tegeter quum lumina somno.'
 415 Hæc ait, et liquidum ambrosiæ diffundit odorem :
 Quo totum nati corpus perduxit. At illi
 . Dulcis compositis spiravit crinibus aura,

391. *Pallenem*] Servius: Hoc ideo dixit, quia Proteus, antequam in Ægyptum commigraret, Thraciæ fuit incola, ubi habuit uxorem Coronem, filios Telegonum et Polygonum,—ab Hercule interemptos. Neptunus illic super mare specum fecit, per quem Proteus in Ægyptum commellebat dicitur.

Cf. Lycophr. Alex. 115, et seqq. ibique schol.

392. *Novit namque omnia*] Il. α'. 'Ος ὢν τὰ ε' ἴοντα, τὰ ε' ἰσόμενα, πρὸ δ' ἴοντα.

Et Lacret. i. 461.—Transactum quid sit in aro; Tum quas res instet; quid porro deinde sequatur.

401. *Medios quum sol*] Ita Eidothea, Od. γ'. 400—424. 'Ἥμος δ' ἥλιος μίσην οὐρανὸν ἀμφιβέβηται, Τῆμος δ' ἐξ ἁλὸς ὕψι γίγνηται ἑλισσόμενος, Πρωὶ ὕπο Ζεφύρου, μεταλὴν θρηναὶ καλυφθῆναι, 'Ἐκ δ' ἰλθὼν κορυμῶσαι ὅσθ' ἐπίσει γλαφυροῖσιν. 'Ἀμφὶ δὲ μιν Φῶκαι, ἠπείρου καλῆς 'Αλαοῦντος, 'Αδρία ἐδιδουσι, πολὺς ἄλλος ἱκανοῦσθαι, Πικρὸν ἀποπνέουσιν ἄλλος πολυβηχὸς ἰσμήν. 'Εν δ'

δ' ἰγὼν ἀγαγῶσα, δὴ καὶ φαινομένην, Εὐνέου ἱεῖνης· οὐ δ' ἴδ' κρῖνασαι ἱεαῖρους Τρωῖς, οἱ τοὶ παρὰ θυσιῶν ἱεροῖσιν αἰετοῖ. Πάντα δὲ τοὶ ἱεῖς ἰλοφώϊα τοῦτο γίγντο. Φῶκαι μὲν τοὶ πρῶτοι ἀριθμοῦνται, καὶ ἱεῖσιν αὐτὰς ἱσθὶν πάσης περιτάσσεται, ἡδὲ ἴσθαι, Αἰετοῖς ἰν μίσσηται, κορυμῶσαι ὡς πῶσαι μῆλων. Τὸν μὲν ἱσθὶν δὲ πρῶτα κατιστηθῆναι Τροῖς, καὶ τότε ἱεῖσιν ὕμνῳ μάλιστα κάρτος τοὶ βίη τοὶ Ἀδριῶντες ἱεῖσιν μεμαῶσαι καὶ ἱσόμενοι περὶ ἁλῶν. Πάντα δὲ γιγνόμενοι περιτάσσεται, ὅσθ' ἰπὶ γαίῃ 'Ερετιὰ γίνονται, καὶ ἴσθαι, καὶ δισπιδῆσαι περὶ. Τρωῖς δ' ἀστυμφίως ἱεῖσιν, μάλιστα τοὶ σπῆζον. Ἀλλ' ὅτι καὶ δὴ δ' αὐτοῖς ἀνίστηται ἱεῖσιν, τοῖς ἰσθῶν, οἷον καὶ κατιστηθῆναι Τροῖς, καὶ τότε δὲ σχίσθαι τοὺς βίη, λῦσαι τοὺς γίγντο, 'Ἦμος' αἰετοῖς δὲ, ἱσθῶν ὅσθ' τοὶ χαλίσσεται, ἵσθαι δ', ὡς ἰπὶ πόντῳ ἱεῖσιν ἱσθῶνται.

407. *Sus horridus*] Il. γ'. 473. de suo, —φρίσσει δὲ τοὶ τῷτο ὑπείδῃ.

415. *Ambrosia*] Homerus, Od. γ'. 445. 'Ἀμβροσίην—ἱκανοῦσθαι φῶσαι φέρονται, ἡδὲ μάλιστα σπῆζονται—

- Atque habilis membris venit vigor. Est specus ingens
 Exesi latere in montis, quo plurima vento
 420 Cogitur, inque sinus scindit sese unda reductos;
 Deprensus olim statio tutissime nautis.
 Intus se vasti Proteus tegit obijce saxi.
 Hic juvenem in latebris aversum a lumine Nympha
 Collocat: ipsa procul nebulis obscura resistit.
- 425 Jam rapidus torrens sitientes Sirius Indos
 Ardebat; cælo et medium sol igneus orbem
 Hauserat: arebant herbæ; et cava flumina siccis
 Faucibus ad limum radii tepefacta coquebant:
 Quum Proteus consueta petens e fluctibus antra
 430 Ibat. Eum vasti circum gens humida ponti
 Exsultans rorem late dispersit amarum.
 Sternunt se somno diversæ in littore phocæ.
 Ipse, velut stabuli custos in montibus olim,
 Vesper ubi e pastu vitulos ad tecta reducit,
- 435 Auditisque lupos actunt balatibus agni,
 Considit scopulo medius, numerumque recenset.
 Cujus Aristæo quoniam est oblata facultas,
 Vix defessa senem passus componere membra,
 Cum clamore ruit magno, manicisque jacentem
 440 Occupat. Ille suæ contra non immemor artis,
 Omnia transformat sese in miracula rerum;
 Ignemque, horribilemque feram, fluviumque liquentem.
 Verum ubi nulla fugam reperit pellacia, victus
 In sese redit, atque hominis tandem ore loquutus:
- 445 'Nam quis te, juvenum confidentissime, nostras
 'Jussit adire domus? quidve hinc petis?' inquit. At ille:
 'Scis, Proteu, scis ipse: neque est te fallere quidquam.
 'Sed tu desine velle. Deum præcepta sequuti
 'Venimus hinc lapsis quæsitum oracula rebus.'
- 450 Tantum effatus. Ad hæc vates vi denique multa
 Ardentes oculos intorsit lumine glauco,
 Et, graviter frendens, sic fatis ora resolvit:
 'Non te nullius exercent numinis iræ.
 'Magna luis commissa: tibi has miserabilis Orpheus

420. *Inque sinus*] Cf. Æn. l. 161.

425—447. *Jam rapidus*] Similia narrat Menelaus apud Hom. Od. 7. 447—465. Πᾶσαι δ' ἦσαν μέλαιναι κυκλήναι θυμῷ· Φώκαι δ' ἔξ ἁλὸς ἦλθον κολλιῆς· αἱ μὲν Ἰωνοὶ ἔξ ἡνιόχοντο παρὰ Πηγῶν θαλάσσης. "Εὐδοίης δ' ἰ γέρον ἦλδ' ἔξ ἁλὸς, υἱὲ δὲ Φώκαι Ζαντρίφιος· πάσας δ' ἄρ' ἰσχυρὰ, λίαντο δ' ἀρετῶν.—Ἰστυα δὲ λίαντο καὶ αἰνῶς. "Ημῖς δ' αἰψ' ἰάχοντες ἰσσοσύμεθ'. ἀμφὶ δὲ χυῖρας βάλλομεν οὐδ' ἰ γέρον δολίης ἰσχυρῆς οὐκ ἔστις, ἄλλ' ἦτοι πρῶτιστα λίαν γί-

νο· ἡγήνιος, Ἀντὶς Ἰστυα δόκουν καὶ σάφ-
 δαλις, ἥδ' ἰμέγας οὐκ ἴσιντο δ' ὑγρὸν ὄδω,
 καὶ διδόντων ὕψιστην. "Ημῖς δ' ἀστυφίως
 ἰσχυρὰ κυκλήναι θυμῷ. Ἄλλ' ἴσι δὲ β' αἰνῶς
 ἰ γέρον, ἐλοφίᾳ ἰδὼς, καὶ τότε δὲ μ' ἰστίσ-
 σον ἀντιρρίμους προσέειπεν· Τίς νότα, Ἀσπίς
 υἱ, τῶν συμφορέσωντο βουλῆς, Ὄφρα μ' ἔλως
 ἀίοντα λοχυσάμενος; τίς σι χερσὶ; "Ως
 ἔφατ' αὐτὰρ ἰγὼ μὲν ἀμειβόμενος προσέειπεν
 Οἴσθα, γέρον· τί με πῶτα παρατρέπεις ἰσ-
 τίνης;—

- 455 ' Haudquaquam ob meritum pœnas, ni fata resistant,
' Suscitât; et rapta graviter pro conjuge sævit.
' Illa quidem, dum te fugeret per flumina præceps,
' Immanem ante pedes hydrium moritura puella
' Servantem ripas alta non vidit in herba.
- 460 ' At chorus æqualis Dryadum clamore supremos
' Implērunt montes. Flerunt Rhodopeiæ arces,
' Altaque Pangæa, et Rhesi Mavortia tellus,
' Atque Getæ, atque Hebrus, et Actias Orithyia.
' Ipse, cava solans ægrum testudine amorem,
- 465 ' Te, dulcis conjux, te solo in littore secum,
' Te veniente die, te decedente canebat.
' Tænarias etiam fauces, alta ostia Ditis,
' Et caligantem nigra formidine lucum
' Ingressus, Manesque adiit, Regemque tremendum,
- 470 ' Nesciaque humanis precibus mansuescere corda.
' At cantu commotæ Erebi de sedibus imis
' Umbrae ibant tenues, simulacraque luce carentum :
' Quam multa in foliis avium se millia condunt,
' Vesper ubi, aut hibernus agit de montibus imber :
- 475 ' Matres, atque viri, defunctaque corpora vita
' Magnanimū heroum, pueri, innuptæque puellæ,
' Impositique rogis juvenes ante ora parentum :
' Quos circum limus niger, et deformis arundo
' Cocyti, tardaue palus inamabilis unda
- 480 ' Alligat, et novies Styx interfusa coercet.
' Quin ipsæ stupuere domus, atque intima Lethi
' Tartara, cæruleosque implexæ crinibus angues
' Eumenides, tenuitque inhians tria Cerberus ora,
' Atque Ixionii vento rota constitit orbis.

462. *Altaque Pangæa*] In Thraciæ et Macedoniæ confiniis ἐν Παγγαίᾳ ἔστι.

Mavortia tellus] Cf. Æn. i. 469.—Euripid. in Hecuba: αἶ, αἶ, ἰὸ Θρήνης λογχήφρον, Ἰουπλον, εὐπασον, Ἀγρί πάτοχον γῆρας.

463. *Actias*] Attica olim *Acta* et *Actias*. Strab. ix. p. 391. Διὰ δὲ τῶντο καὶ Ἀκτὴν φασὶ λυχνῆσαι ἐν παλαιῇ καὶ Ἀκτιπῶ ἐν τῇ Ἀστυνίᾳ παρανομασθῆσαι, ὅτι τῷ ἔργῳ δυσώστου ἐν πλείστον μέρος αὐτῆς ἄλυστος καὶ στυγία.—V. ad Ecl. ii. 24.

467. *Tænarias fauces*] Strabo Geogr. viii. p. 363. Ἐν δὲ τῇ πόλει ἐν τῇ παραλίᾳ, ἐν μὲν Ταινάρῳ ἀπὸ ἰσθμὸς ἀκτιπῆς, ἐν ἱσθμῷ ἔχουσα τῷ Ποσειδῶνι, ἐν ἄλῃ Ἰουπλῶνι πλάσιον δὲ ἰσθμὸς ἀκτιπῆς, ἐν αὐτῇ τῇ ἀκτιπῇ ἀκτιπῆς μεταίεσται ὅθ' Ἑρακλῆος ἔξ ἄδου.—Cf. ibid. p. 367. v. c.

470. Il. i. 158.—Αἴθης ἐν ἀμύμονος

ὅθ' ἀδάμαντος, Ταινία καὶ ἐν βορρῶνι θῆλον ἔχουσας ἀκτιπῆς.

471. *At cantu*] Homerus Od. λ' 37.—αἱ δ' ἐγγύοντο Ψυχὰς ὅτ' ἔξ' Εὐρίπιδος νεύον καταπυλνῶνται, Νόμφα ε', ἡδιστοὶ εἰ, πολύτλητοι τι γίγονται, Παρθέναι ε' ἀταλά, νεανίαι θυμὸν ἔχουσαι Πολλοὶ δ' ἐντάμινον χαλκήρεσι λυχνήσαν, Ἀδρες ἀκτιπῆς, βιβροταμίνα τῷχ' ἔχοντες, Οἱ πολλοὶ περὶ βίβρον ἰσθμῶν ἄλλοθεν ἄλλος, Θισπιεὶς λυχνῆ ἱσθμὸς δὲ χαλκῶν διος ἔστι.

472. *Simulacraque luce carentum*] Homerus:—Ψυχὰς, ἰδῶλα καμῶνται.

Lucret. iv. 38.—Cum aspe figuras Continimur miras, simulacraque luce carentum.

484. *Vento*] Vexatus locus: Codd. aliquot apud Pierium habent *casu*—At Pindarus Pyth. β'. 40. ἔξισται—ἐν πτερίωνι τροχῷ Παντὶ πολυδάμνηται. Ubi schol. Τὰ γὰρ δίπυα καὶ πελάγιν αὐτὸν ἔκτραπασθαι

- 485 ' Jamque pedem referens casus evaserat omnes,
 ' Redditaque Eurydice superas veniebat ad auras,
 ' Pone sequens; namque hanc dederat Proserpina legem:
 ' Quum subita incautum dementia cepit amantem,
 ' Ignoscenda quidem, scirent si ignoscere Manes.
 490 ' Restitit, Eurydicenque suam, jam luce sub ipsa,
 ' Immemor, heu! victusque animi, respexit. Ibi omnis
 ' Effusus labor, atque immitis rupta tyranni
 ' Fœdera, terque fragor stagnis auditus Avernis.
 ' Illa; " Quis et me, inquit, miseram, et te perdidit, Or-
 " pheu?
 495 " Quis tantus furor? en iterum crudelia retro
 " Fata vocant, conditque natantia lumina somnus.
 " Jamque vale. Feror ingenti circumdata nocte,
 " Invalidasque tibi tendens, heu non tua, palmas!"
 ' Dixit, et ex oculis subito, ceu fumus in auras
 500 ' Commixtus tenues, fugit diversa: neque illum
 ' Prensantem nequicquam umbras, et multa volentem
 ' Dicere, præterea vidit; nec portitor Orci
 ' Amplius objectam passus transire paludem.
 ' Quid faceret? quo se rapta bis conjuge ferret?
 505 ' Quo fletu Manes, qua Numina voce moveret?
 ' Illa quidem Stygia nabat jam frigida cymba.
 ' Septem illum totos perhibent ex ordine menses
 ' Rupe sub æria, deserti ad Strymonis undam
 ' Flevisse, et gelidis hæc evolvisse sub antris,
 510 ' Mulcentem tigres, et agentem carmine quercus.
 ' Qualis populea moerens Philomela sub umbra
 ' Amissos queritur foetus; quos durus arator
 ' Observans nido implumes detraxit: at illa
 ' Flet noctem, ramoque sedens miserabile carmen
 515 ' Integrat, et mœstis late loca questibus implet.
 ' Nulla Venus, non ulli animum flexere hymenæi.

φθαῖναι φασιν.—Cf. Ecl. ii. 26.

Propert. iv. 11. 23.—tacent Ixionis orbes.

496. *Natantia lumina*] Lucr. iii. 479. —Hominem cum vini vis penetravit, Nant oculi—

497. *Jamque vale*] Ita in Phœnias. Polynices moriens: Καὶ χαίρει· ἔδη γὰρ με περιβάλλου σπένος.

499. *Ceu fumus*] Ita Patrocli anima Il. ψ. 100.—ψυχὴ δὲ κατὰ χθονός, ὥς τε καπνὸς Ὡλίου τετραγυῖα.—

Cf. Lucr. iii. 456. Ergo dissolvi quoque convenit omnem Animal Naturam, ceu fumus in altis æris auras.

510. *Mulcentem tigres*] Euripides in Bacch. τᾶχα δ' ἐν ταῖς πολυδίνεσιν Ὀλύμπου

καὶ θαλάμοις, ἐνθα ποτ' Ὀρφεὺς, καθάριζον σῖναισι δίνεσι μέουσιν, σῖναισι θυῖας ἀγρότας.

511. *Qualis populea*] Homerus Od. ε'. 518. 'Ὅς δ' ἔτι Πανδαρίου κούρη, χλωρὴς ἁπλὴν, Καλὴν αἰδέσσει, ἱερὸς νῖος Ἰστανίππου, Διὸς υἱὸν ἐν σπηλαίῳ καθίζουμένη ποτινύσσει, "Ἡ τοι θαμὰ τραπέζῃσιν ἔχει πολυπύχλα φωνήν, Παιδ' ἰλοφρομένη Ἰσουλὸν φίλον, δὲ ποτὶ χαλκῷ Κεῖνι δὲ ἀφραδίῃς, κούρη Ζήθου ἀναιστος. Od. ε'. 216. Κλαίον δὲ λεγέας, ἀδελώτερον ἢ ε' εἰσὶν Φῆναι, ἢ αἰγυσιὼν γαμψόπυχας, αἷσι τοι σῖναι Ἀργείας ἱερίσσοντα, σάρος σπιτυνὰ γυνίσθαι. Catull. 56. Qualis sub densa ramorum concinit umbra Daulias.—

- ' Solus Hyperboreas glacies, Tanaiumque nivalem,
 ' Arvaque Rhipæis numquam viduata pruinis
 ' Lustrabat, raptam Eurydicen atque irrita Ditis
 520 ' Dona querens. Spretæ Ciconum quo munere matres,
 ' Inter sacra Deum, nocturnique orgia Bacchi,
 ' Discerptum latos juvenem sparsere per agros.
 ' Tum quoque marmorea caput a cervice revulsum
 ' Gurgite quum medio portans Œagrius Hebrus
 525 ' Volveret, Eurydicen vox ipsa et frigida lingua,
 ' Ah miseram Eurydicen ! anima fugiente vocabat :
 ' Eurydicen toto referebant flumine ripæ.
 Hæc Proteus : et se jactu dedit æquor in altum.
 Quaque dedit, spumantem undam sub vertice torsit.
 530 At non Cyrene : namque ultro affata timentem :
 ' Nate, licet tristes animo deponere curas.
 ' Hæc omnis morbi caussa : hinc miserabile Nymphæ,
 ' Cum quibus illa choros lucis agitabat in altis,
 ' Exitium misere apibus. Tu munera supplex
 535 ' Tende petens pacem, et faciles venerare Napæas.
 ' Namque dabunt veniam votis, irasque remittent. /
 ' Sed, modus orandi qui sit, prius ordine dicam.
 ' Quatuor eximios præstanti corpore tauros,
 ' Qui tibi nunc viridis depascunt summa Lycæi,
 540 ' Delige, et intacta totidem cervice juvencas.
 ' Quatuor his aras alta ad delubra Dearum
 ' Constitue, et sacrum jugulis demitte cruorem :
 ' Corporaque ipsa boum frondoso desere luco.
 ' Post, ubi nona suos Aurora ostenderit ortus,
 545 ' Inferias Orphei Lethæa papavera mittes,
 ' Placatam Eurydicen vitula venerabere cæsa,
 ' Et nigram mactabis ovem, lucumque revises.
 Haud mora : continuo matris præcepta facessit :
 Ad delubra venit : monstratas excitat aras ;
 550 Quatuor eximios præstanti corpore tauros
 Ducit, et intacta totidem cervice juvencas.
 Post, ubi nona suos Aurora induxerat ortus,
 Inferias Orphei mittit, lucumque revisit.
 Hic vero subitum ac dictu mirabile monstrum
 555 Adspiciunt ; liquefacta boum per viscera toto

520. *Ciconum—matres*] Cicones Thracis pop. Hom. Od. i. 39. Ἰλίδει μὲ φίλον ἄνθρωπος Κικόνεςσι πύλασσι Ἰερμάδην—

523. *Caput a cervice*] E Varrone Atacino : Oscitat in campis caput a cervice revolsum, Semianimesque micant oculi, lucumque requirunt. V. ad Æn. x. 396.

528. *Et se jactu*] Ita idem Proteus, Od. γ. 570. ὦς ἰσῶν, ὠς πόντον ἰδόντι

κυμαίνοντα.

540. *Intacta—cervice*] Homerus :—βόν ἄνιν, ἰερόμινταπον, Ἀδμήτην, ἢ οὔπω ὠς ζυγὸς ἡγαγὼν ἀνέη.

545. *Inferias*] Lucretius : Et nigras mactant pecudes et Manibus divīs Inferias mittunt—

555. *Liquefacta boum*] Cf. Nicandri Alexipharm. 445. et seqq.

Stridere apes utero, et ruptis effervere oostis;
Immensasque trahi nubes: jamque arbore summa
Confuere, et lentis uvgam demittere ramis.

- Hæc super arborum cultu pecorumque canebam,
560 Et super arboribus: Cæsar dum magnus ad altum
Fulminat Euphraten bello, victorque volentes
Per populos dat jura, viamque affectat Olympo.
Illo Virgilium me tempore dulcis alebat
Parthenopæ, studiis florentem ignobilis otii:
565 Carmina qui lusi pastorum, audaxque juvenia,
Tityre, te patulæ cecini sub tegmine fagi.

P. VIRGILII MARONIS GEORGICON
LIBER QUARTUS EXPLICITUS.

558. *Uvgam demittere*] H. β. 89. Βορῦδοι δὲ πίπτουσι ἐκ τῆς ἀκμῆς τῆς κλάδος.

560. et seqq.] V. ad Geo. II. 171.—Referenda hæc ad ann. U. C. 724. et Virgilii ætat. 41. quo anno ultimam Georgicis manum adhibitam esse creditur. Sunt tamen qui totum hunc Epilegum pro spurio habent. H.

564. *Parthenopæ*] Strabo v. p. 246. Ἐν Νισαπόλει δίκονται μνημεῖα τῶν Σικελίων μὲν Περσέως.—Ἐστίν τε καὶ ἐν τῇ Νισαπόλει διαγωγὴ τῆς Ἑλληνικῆς αἰ τῆς Ρώμης ἀναχωροῦντος διὰ τὴν ἀσυχίαν χάριν, τῶν ἐπὶ σπουδαίᾳ λειτουργίᾳ, ἢ, καὶ ἀλλοί, διὰ γὰρ ἣν ἡ ἀσυχία ἀπολείπεται ἐν ἀνέσσει τῇ καὶ τῶν Ρωμαίων ὅτι καὶ χαίροντες τῇ βίᾳ τούτῃ, θεωροῦντες ἐν ἀλλοίᾳ τῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀγωγῆς ἐκδημούντων ἀνδρῶν, ἔσονται φιλοχωροῦντες καὶ ζῶντες ἀνδράσι.—Otiosa Neapolis. Hor. Epod. v. 43.—In otia natam Parthenopem. Ovid. Met. xv. 912.

. Plurima in Georgicis ex aliis sive Græcis sive Romanis poetis ac scriptoribus deprompta esse apparet. Nonnulla scilicet ex Hesiodo; multa ex Lucretio; locum de peste ex Lucretio et Thucydide; alia, imprimis doctrinam de arborum cultu, ex Theophrasto; doctrinam de apibus ex Aristotele; locum de serpentibus, imprimis de chelydro, ex Nicandri Theriacis; locum de prognosticis totum ex Arati Dioscoridis; nonnulla ex Xenophontis Œconomico; magnam præceptorum partem, imprimis de pecudum cura, ex Catone et Varrone noster transtulit. (cf. Fulv. Ursinum, et Macrobius, v. 2.) Omnia tamen a limbo Virgilii ingenio et doctrina exquisita ornata et pulchriora prodeunt. Ex Cl. Heynii in Georgica proœmio.

P. VIRGILII MARONIS

ÆNEIS.

P. VIRGILII MARONIS.

ÆNEIDOS

LIBER I.

ILLE ego, qui quondam, gracili modulatus avena
Carmen, et, egressus silvis, vicina coëgi
Ut quamvis avido parerent arva colono:
Gratum opus agricolis: at nunc horrentia Martis

ARMA, virumque cano, Trojæ qui primus ab oris
Italiam, fato profugus, Lavinia venit

Littora; multum ille et terris jactatus et alto,
Vi superûm, sævæ memorem Junonis ob iram:

5 Multa quoque et bello passus, dum conderet urbem,
Inferretque deos Latio. genus unde Latînum,
Albanique patres, atque altæ mœnia Romæ.

Musa, mihi caussas memora, quo numine læso,
Quidve dolens, regina Deûm tot volvere casus

10 Insignem pietate virum, tot adire labores
Impulerit: tantæne animis cœlestibus iræ! √

Urbs antiqua fuit; Tyrii tenuere coloni;
Carthago, Italiam contra Tiberinaque longe
Ostia, dives opum, studiisque asperrima belli:

15 Quam Juno fertur terris magis omnibus unam
Posthabita coluisse Samo: hîc illius arma,

1. *Arma, virumque*] Adscribere libet exordium *Odysseæ*: "Ἀνδρα μοι ἴνισσι, Μοῦσα, πολύτροπον, ἔς μάλ᾽ ἀπὸ Πηλεΐδης, ἰσὺ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἱστῆσαι· Πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδον ἥματα, καὶ νόον ἴγνων· Πολλὰ δ' ἔγω' ἐν πόσσιν πάθον ἄλγιστα δὲ πατὴρ θυμῶν, Ἀργείωνος ἦν τι ψυχὴν καὶ νόστον ἵστατον. Ἄλλ' οὐδ' ὅς τις ἰσάρεος ὑψίστατο, ἡμῶνς πρὶς Ἀϊνῶν γὰρ σφισίεσθαι ἀνασταλίσσιν ἔλονται Νῆπιοι, εἰ πατὴρ βούς ὑπερίστος Ἥλιου· Ἥσθιον αὐτὰρ ἐ ταῦτον ἀφίλιετο νόστομος ἡμεῖς. Τῶν ἀμύθην γι, θιὰ, θύγατρε Διὸς, ὤπῃ καὶ ἡμῖν."

4. *Memorem—iram*] *Æschylus Agam.*
161. Μνήμων μῆτις—

16. *Samo*] *Strabo Geogr. xiv. p. 637.* "Ἐν ἀριστιερῇ προσωλίοντι πρὸς τὴν Σάμον ἵστί τὸ Ἡραίων, ἀρχαῖον ἱερὸν, καὶ νῆος μέγας, ἔς τὴν πικρασθήκη ἵστί.—Cf. *Herodot.* iii. 60.

Athenæus xiv. "Ἐν τοῦ νημερίματος τῶν Σαμίων ταῦς ἵστίς."

Illius arma] *Lycophron 614.* "Ἡρα δαλοερμία.—Nota et *Sabinorum Juno Curitis*; Sic autem esse (inquit *Servius*) etiam in sacris *Tiburtibus* constat, ubi sic precantur: *Juno Curulia, tuo curru clypeoque tuere meos curiæ vernulas sane.*

- Hic currus fuit : hoc regnum dea gentibus esse,
 Si qua fata sinant, jam tum tenditque fovetque.
 Progeniem sed enim Trojano a sanguine duci
 20 Audierat, Tyrias olim quæ verteret arces:
 Hinc populum, late regem, belloque superbum,
 Venturum excidio Libyæ : sic volvere Parcas.
 Id metuens, veterisque memor Saturnia belli,
 Prima quod ad Trojam pro caris gesserat Argis :
 25 (Necdum etiam causæ irarum, sævique dolores
 Exciderant animo : manet alta mente repòstum
 Judicium Paridis, spretæque injuria formæ,
 Et genus invisum, et rapti Ganymedis honores.)
 His accensa super, jactatos æquore toto
 30 Troas, reliquias Danaûm atque immitis Achilli,
 Arcebat longe Latio : multosque per annos
 Errabant acti fati maria omnia circum.
 Tantæ molis erat Romanam condere gentem.
 Vix e conspectu Siculæ telluris in altum
 35 Vela dabant, læti et spumas salis ære ruebant;
 Quum Juno, æternum servans sub pectore vulnus,
 Hæc secum : ‘ Mene incepto desistere victam,
 ‘ Nec posse Italia Teucrorum avertere regem ?
 ‘ Quippe vetor fati. Pallasne exurere classem
 40 ‘ Argivûm, atque ipsos potuit submergere ponto,
 ‘ Unius ob noxam et furias Ajacis Oïlei ?
 ‘ Ipsa, Jovis rapidum jaculata e nubibus ignem,
 ‘ Disjecitque rates, evertitque æquora ventis :
 ‘ Illum exspirantem transfixo pectore flammam
 45 ‘ Turbine corripuit, scopuloque infixit acuto.
 ‘ Ast ego, quæ divûm incedo regina, Jovisque

27. *Judicium Paridis*] Cf. II. v. 27—
 30. Sunt tamen qui locum illum Ho-
 mero adjudicant, et fabulam de judicio
 Paridis scrlorum temporum commentis
 accensent. Ernest. ad. l. c.—V. Meurs.
 ad Lycophron. p. 46. et Macrob. v. 16.

28. *Genus invisum*] Serv. Propter
 Dardanum Jovis et Electræ, Atlantis
 filie, filium.

34. et seqq.] Totum Homericis fllis
 poeta textit; cf. *Odyss.* i. 262. *Τίτρεται*
ἡμας ἰόν, καὶ τῷ περιέλιπτο δαμονα. Τῷ δ'
ἄρα σίμωται σίμα' ἀπὸ νόου διὰ Καλονφά,
—Οὐδὲν δὲ πρὸς αὐτὰ ἀνέμωά τι λαβόν τι.
Γαρίστους δ' ἄλλοι σίματα ἰστία διὰς Ὀδυσ-
σεύς.—‘*Εκτακτικὰ δὲ μὲν αὖτις ἡμῶν*
πυρροκαίον, Ὀντοκακιδιάδῃ δ' ἰσθία ἄρα
συνέστα Γαίης Φαίηται, ἴδι δ' ἄγχονται σί-
λαι αὐτῶν. Εἴσαντο δ', αἷς ὄντι βίον ἐν ἡρωιδίῃ
πίοντα. Τῷ δ' ἔξ Αἰθίοπων ἀνὴρ κρείων Ἐρ-
είχων, Τηλέβιος ἐν Σολέμνι ἰβρίον ἴδιν ὁ-

σας γὰρ οἱ Πόντοι ἐπιπλέοντες ἰδὲ ἰχθύωντες
παρὲς μᾶλλον Κρήτας διὰ πύλας πρὸς ἐν μα-
θήσαντο θυμῷ.—Ω σέβων, ἡ μάλα δὲ μετα-
βούλιονται ἐπὶ ἄλλους Ἀμφ' Ὀδυσῆϊ, ἰκαιο
μιν Αἰθίοπισσιν ἰόντες—Καὶ δὲ Φαίηται
γαίης σχιζόν, ἴστα οἱ αἶσαν Ἐκφυγίον μέγα
σῆρας ὠχέως, ἡ μιν ἰκάνει Ἀλλ' ἴσι μὲν μιν
φῆμι ἄρα ἱλάνει κακίστητος.—Ως ὤσαν, σέ-
βαιον κρείων, κ. τ. λ. vid. ad lin. 81.
infra.

39. *Pallasne*] Eurip. *Troad.* 77. ΑΘ.
Ὀὐκ ἴδω' ὑβρισθεῖσά μοι καὶ τοὺς ἱμάς;
ΠΟΣ. Οἷδ' ἴσιν Ἀίας ὤλαι Κασσάνδραν βίβ.
 —ΑΘ. *Δύσσωται αὐτοῖς νόστοι ἰσβαλεῖν*
βίβω,—‘Ὅταν πρὸς αἰῶνι ναυτολάῳ δα'
Ἰλίου Καὶ Ζεύς μὲν ἱμῶν καὶ χάλαζον
ἔσπειν Πιπρῶν, γυροῦντα δ' αἰθέρας φρεσέ-
ματα.—Ἐμοὶ δὲ λείπονται τῶν παρακίοντων
βάλλων Ἀχαιοὺς, καὶς ἐν τιμωρῶναι πρὸς.
 Cf. autem *Odyss.* δ. 499. et seqq.

- ' Et soror et conjux, una cum gente tot annos
 ' Bella gero. Et quisquam numen Junonis adoret
 ' Præterea, aut supplex aris imponat honorem?'
 50 Talia flammato secum Dea corde volutans,
 Nimborum in patriam, loca foeta furentibus Austris,
 Æoliam venit. Hic vasto rex Æolus antro
 Luctantes ventos tempestatesque sonoras
 Imperio premit, ac vinclis et carcere frenat.
 55 Illi indignantes magno cum murmure montis
 Circum claustra fremunt. Celsa sedet Æolus arce
 Sceptra tenens, mollitque animos, et temperat iras.
 Ni faciat, maria ac terras cælumque profundum
 Quippe ferant rapidi secum, verrantque per auras.
 60 Sed Pater omnipotens speluncis abdedit atris,
 Hoc metuens: molemque et montes insuper altos
 Imposuit, regemque dedit, qui fœdere certo
 Et premere, et laxas sciret dare jussus habenas.
 Ad quem tum Juno supplex his vocibus usa est:
 65 ' Æole, (namque tibi divûm pater atque hominum rex
 ' Et mulcere dedit fluctus, et tollere vento)
 ' Gens inimica mihi Tyrrhenum navigat æquor,
 ' Ilium in Italiam portans, victosque Penates:
 ' Incute vim ventis, submersasque obrue puppes:
 70 ' Aut age diversos: et disjice corpora ponto.
 ' Sunt mihi bis septem præstanti corpore Nymphæ,
 ' Quarum, quæ forma pulcherrima, Deïopeiam
 ' Connubio jungam stabili, propriamque dicabo:
 ' Omnes ut tecum meritis pro talibus annos
 75 ' Exigat, et pulchra faciat te prole parentem.'
 Æolus hæc contra: ' Tuus, o regina, quid optes,
 ' Explorare labor: mihi jussa capessere fas est.
 ' Tu mihi quodcunque hoc regni, tu sceptra Jovemque
 ' Concilias: tu das epulis accumbere divûm,

47. *Soror et conjux*] Ex Homérico, *παισιγενὴν ἀλοχίονα*. Il. σ'. 432.

52. *Æoliam venit*] Homerus Odys. σ'. 1. *Διόλιον δ' ἐς νῆσσαν ἀφικέμεν*. *Ἰόλη δ' ἵππων Ἀέλος* 'Ἰωνοειδὲς, φίλος ἀθανάτοισι θεῶσι, Πλαγὴν ἐν νήσῳ πᾶσι δὲ τι μὴ πικρὸν εὖχος Σφύριον, ἄρρηκτον λισσὴ δ' ἀναδιδρῶμεν σίερα.

55. *Illi indignantes*] Ita et apud Lucret. — Magno indignantur murmure, clausi Nubibus, in caveisque ferarum more minantur.

58. *Maria ac terras*] V. Lucret. cit. ad Geo. iii. 196. — Ita perfurit acri Casus fremitu, sævitque minaci murmure pontus. Sunt igitur ventī nimi-

rum corpora cæca, Quæ mare, quæ terras, quæ denique nubila cœli Verrunt, ac subito vexantia turbine raptant.

62. *Regemque dedit*] Odys. σ'. 21. *Κίον γὰρ ταμίην ἀνέμων ποιεῖσι Κρονίον, ἥμιν σωθήμεναι, ἢ δ' ἐροῦμεν, ἢ α' ἰθίληται*.

65. *Divûm pater*] Ennius: Tum cum corde suo Divûm pater atque hominum rex Effatur —

71. *Sunt mihi*] Ita ad Somnum Juno, Il. ξ'. 267. *Ἀλλ' ἴδ', ἵγ' αὖ δὲ κί τοι Χαρίτων μίαν ὑπερορέαν δάσω ἱσχυίμεναι, καὶ εὖν κελῆσθαι δέουσιν, Πασσέων, ἧς αὖθις ἱλδίας ἡμεῖς πάσσα*.

76. *Tuus, o regina*] Eurip. in Ione: — *εὖν λίγιν, τολμᾶν δ' ἱμῖν*.

- 80 'Nimborumque facis tempestatumque potentem.'
Hæc ubi dicta, cavum conversa cuspide montem
Impulit in latus: ac venti, velut agmine facto,
Qua data porta, ruunt, et terras turbine perfliant.
Incubuerunt mari, totumque a sedibus imis
- 85 Una Eurisque Notusque ruunt creberque procellis
Africus, et vastos volvunt ad litora fluctus.
Insequitur clamorque virum stridorque rudentum.
Eripiunt subito nubes cælumque diemque
Teucrorum ex oculis: ponto nox incubat atra.
- 90 Intonuere poli, et crebris micat ignibus æther:
Præsentemque viris intentant omnia mortem.
Extemplo Æneæ solvuntur frigore membra.
Ingemit, et, duplices tendens ad sidera palmas,
Talia voce refert: 'O terque quaterque beati!
- 95 'Quis ante ora patrum Trojæ sub mœnibus altis
'Contigit oppetere! o Danaum fortissime gentis
'Tydide, mene Iliacis occumbere campis
'Non potuisse, tuaque animam hanc effundere dextra!
'Sævus ubi Æacidæ telo jacet Hector, ubi ingens
- 100 'Sarpedon: ubi tot Simois correpta sub undis
'Scuta virum galeasque et fortia corpora volvit!
Talia jactanti stridens aquilone procella
Velum adversa ferit, fluctusque ad sidera tollit.
Franguntur remi: tum prora avertit, et undis

81. *Hæc ubi dicta*] Ita Neptænus, Odys. i. 291. "Ὡς εἰπὼς, σύναγειν φίλας, ἰτάραξέ δι πόντον, Χερσὶ κρίαναι ἰλὼν σάσας δ' ἰσθμῶν αἰλλας Παντοῖον ἀνίμων· σὺν δὲ νηῖσιν· κάλυψέ Γαίαν ἰμοῦ καὶ πόντον ἰσθμῶν δ' οὐρανὸν νύξ. Σὺν δ' Εὐρώς τε Νότος τ' Ἰπιοί, Ζήφυρος τε δυσηές, καὶ βορέης αἰθρηγιγνῆς, μέγα κύμα κολύβαν. Καὶ τότε Ὀδυσσεὺς λῦτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ Ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπε πρὸς δὴ μεγαλήτορα θυμὸν Ὅ μοι ἰγὼ δειλὸς, εἴ νύ μοι μέγιστα γήνηται;—Τρίς μάκαρες Δαναοὶ καὶ τίτρας, οἳ τίς ἔλποτο Τροίῃ ἐν εὐρείῃ, χάριν Ἀτρεΐδῃσι φέροντες. Ὅς δὲ ἔγῳ ὄφελον θανάτῳ καὶ πόντῳ ἰσχυρῶς ἤματι τῷ, ὅτι μοι πλείεσσι χαλκήρεα δούρα Τρώεσσι ἰσχυρῶς περὶ Πηλεΐδῃσι δαδόντι. Τῷ κ' ἴλαχον κτελεῖν, καὶ μιν κλῆος ἦγον Ἀχαιοί· Νῦν δὲ μοι λυγρὰ λῖον θανάτῳ εἴμαρτο ἀλάνει. Ὅς ἄρα μοι εἰπὼς ἱλαστον μέγα κύμα κατ' ἄκρης, Διὸς ὄψιν ἐσέμενον, περὶ δὲ σχιδὴν ἰλίστατον. Τῇσι δ' ἀπὸ σχιδῆς αὐτοῖς πῖες σπῆδάλῳ δὲ Ἑκαχιδῶν προέηκε· μέισιν δὲ οἱ ἰσθμὸν ἔαξεν Διὸς προσηύδα· ἀνίμων ἰλίσταται θύελλα. Τελῶ δὲ στείροι καὶ ἰπύρεσσιν ἱμῖσι πόντον. κ. τ. λ.

87. *Stridorque rudentum*] Pacuvius in Teucro: Armamentum stridor et ruden-

tum sibilus.

96. *Danaum fortissime*] De eodem Helenus apud Homer. Il. ζ'. 97. "Ἀγροὺς αἰχμητῇ, κρατερῇ μάλιστα φέβου, ὅς δὲ ἰγὼ κέρισσεν Ἀχαιῶν θημὶ γίνεσθαι.

98. *Tuaque animam hanc*] Scilicet Æneas cum Diomede congressus erat, v. Il. ε'. 311. Καὶ νῦν μιν ἰδὲ ἀπὸ λυτοῦ ἀναξ ἀνδρῶν Αἰνείας, εἰ μὴ ἄρ' ἔξυ ἴσθαι Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη, Μήτηρ, ἣ μιν ὕψ' Ἀγχισίῳ τίς βαυκαλιέντι.

99. *Sævus ubi*] Ita Nestor, Odys. γ'. 107.—Ἰσα καὶ περὶ ἄστυ μέγα Πρωτόμοι ἀνακτος Μαριάμιν· ἰσθὰς ἱπύρεσσιν αὐτῶν ἄστυ ἀρῆται. Ἐνθα μὲν Αἴας κτετακλῆς, θύειν μάλιστα ἀτάλαντος, Ἐνθα δ' ἱμὸς φίλος υἱὸς, ἄμα κρατερὸς καὶ ἀνύμων, Ἀντίλοχος, περὶ μὲν βίαν ταχὺς, ἢ δὲ μαχητός.

100. *Ubi tot Simois*] Il. μ'. 22. Καὶ Σαρμῆος, ὅθι πολλὰ βόαγμα καὶ τροφάλλουσι Κάπυισιν ἐν κοιῇσι, καὶ ἡμίλῳ γίνεσθαι ἀνδρῶν.

104. *Prora avertit*] Od. i. 70. Αἱ μὲν ἵπποι ἰσθῶν ἰππάρωνται ἰσθία δὲ σφῆ Τριχὰ τε καὶ τίτραχθὰ διέτρεχον ἱς ἀνίμων.

- 105 Dat latus. Insequitur cumulo præruptus aquæ mons.
 Hi summo in fluctu pendent: his unda dehiscens
 Terram inter fluctus aperit. Furit æstus arenis.
 Tres Notus abreptas in saxa latentia torquet:
 Saxa vocant Itali mediis quæ in fluctibus Aras.
- 110 Dorsum immane mari summo. Tres Eurys ab alto
 In brevia et syrtes urget, miserabile visu,
 Illiditque vadis, atque aggere cingit arenæ.
 Unam, quæ Lycios fidumque vehebat Oronten,
 Ipsius ante oculos ingens a vertice pontus
- 115 In puppim ferit. Excutitur, pronusque magister
 Volvitur in caput. Ast illam ter fluctus ibidem
 Torquet agens circum, et rapidus vorat æquore vortex.
 Apparent rari nantes in gurgite vasto;
 Arma virum, tabulæque, et Troia gaza per undas.
- 120 Jam validam Ilionei navem, jam fortis Achatæ,
 Et qua vectus Abas, et qua grandævus Aletes,
 Vicit hiems. Laxis laterum compagibus omnes
 Accipiunt inimicum imbrem, rimisque fatiscunt.
 Interea magno misceri murmure pontum,
- 125 Emissamque hiemem sensit Neptunus, et imis
 Stagna refusa vadis, graviter commotus; et alto
 Prospiciens, summa placidum caput extulit unda.
 Disiectam Ænææ toto videt æquore classem:
 Fluctibus oppressos Troas, cœlique ruina.
- 130 Nec latuere doli fratrem Junonis et iræ
 Eurum ad se Zephyrumque vocat. Dehinc talia fatur:
 'Tantane vos generis tenuit fiducia vestri?
 'Jam cœlum terramque meo sine numine, venti,
 'Miscere, et tantas audetis tollere moles?
- 135 'Quos ego. Sed motos præstat componere fluctus.
 'Post mihi non simili pœna commissa luetis.
 'Maturate fugam, regique hæc dicite vestro:
 'Non illi imperium pelagi sævumque tridentem,
 'Sed mihi sorte datum. Tenet ille immania saxa,

109. *Aras*] Intell. Ægimuri aras, (hodie *Zimbras*) ins. seu scopulos binos, qui Carthaginis sinum ab alto claudunt, (v. Liv. xxx. 24. et Plin. v. 7.) et Hermeo promont. una ex parte subjacent.

115. *Excutitur*] At Homerus *Odyss.* μ. 410.—*ιστός δ' ἰσίου πῖον, ἔσλα τι σάοντα εἰς ἀνέλος κατάχυνδ'.* ἰ δ' ἄρα πρύμνῃ τοι καὶ Πηλεΐ κυβερνήτιω κισφαλῇ, σὺν δ' ἰστί ἄραξ Πάον' ἄμυδις κισφαλῇ· ἰ δ' ἄρ' ἡγομένης ἰουπῆς Κάσσιος ἀπ' ἐκέρχον, λίως δ' ἰστιά θορῆς ἀγλήτωρ Ζεύς δ' ἄμυδις βρόντησι, καὶ ἱμβαλὲς καὶ κραυγὴν· ἢ δ' ἐλκίσχθη τῷσιν, Διὸς ἀληγίστην κεραιήν, 'Εν δὲ θύισιν

πλήτοι· πῖον δ' ἐν τῇς ἰστίαις· Οἱ δὲ κεραιῇσι καὶ ἰστίαις περιτῇσι μίλαινας Κύμασιν ἐμφορῶντο· θις δ' ἀποκίοντο ἰστίαις. Αὐτὰρ ἰγὰρ διὰ τῆς ἰστίαις, ἔρε' ἀπὸ τοίχους Λῶες κλύδων τρέπεται· τῇ δὲ ψιλῇ φέρι κύμα.

124. *Interea magno*] Ita Ulysssem Minerva servat; v. *Odyss.* ε'. 383. 'Ἦτοι τῶν ἄλλων ἀνέμων κατίδησι κλισύουσι, Παύεσθαι δ' ἐκίλειται καὶ ἐνέσθηναι ἀπαντας· Ὄρει δ' ἰσὶ κραυγῇσι βροχίην, περι δὲ κύμασ' ἱαχύν.

139. *Mihi sorte datum*] Idem Neptunus apud Homerum *Il.* ε'. 190. 'Ἦτοι ἰγὰρ ἱλαχον πολλῶν ἄλα ναίμην αἰσί.

- 140 'Vestras, Eure, domos. Illa se jactet in aula
'Æolus, et clauso ventorum carcere regnet.'
Sic ait, et dicto citius tumida æquora placat:
Collectasque fugat nubes, solemque reducit.
Cymothoë, simul et Triton adnixus, acuto
- 145 Detrudunt naves scopulo. Levat ipse tridenti:
Et vastas aperit ~~ayrtes~~, et temperat æquor:
Atque rotis summas levibus perlabitur undas.
Ac, veluti magno in populo quum sæpe coorta est
Seditio, sævitque animis ignobile vulgus;
- 150 Jamque faces et saxa volant; furor arma ministrat:
Tum, pietate gravem ac meritis si forte virum quem
Conspexere, silent; arrectisque auribus adstant:
Iste regit dictis animos, et pectora mulcet.
Sic cunctus pelagi cecidit fragor, æquora postquam
- 155 Prospiciens genitor, cœloque invectus aperto
Flectit equos, curruque volans dat lora secundo,
Defessi Æneadæ, quæ proxima, littora cursu
Contendunt petere, et Libyæ vertuntur ad oras.
Est in secessu longo locus. Insula portum
- 160 Efficit objectu laterum quibus omnis ab alto
Frangitur inque sinus scindit sese unda reductos.
Hinc atque hinc vastæ rupes, geminique minantur
In cœlum scopuli: quorum sub vertice late
Æquora tuta silent. Tum silvis scena coruscis
- 165 Desuper, horrentique atrum nemus imminet umbra.
Fronte sub adversa scopulis pendentibus antrum:
Intus aquæ dulces, vivoque sedilia saxo:
Nympharum domus. Hic fessas non vincula naves
Ulla tenent: unco non adligat anchora morsu.

147. *Atque rotis*] v. Æn. v. 817.

151. *Gravem*] Odyss. l'. 170. Ἀλλὰ τοὺς μαρὸν ἴσται στίλβει· οἱ δὲ τ' ἐς αὐτὸν τερσάμενοι λίσσονται· ὁ δ' ἀσφαλὺς ἀγροῦν Αἰδῶι μολιχίῃ, μετὰ δὲ πείσσει ἀγρομένοισιν ἑρχόμενοι δ' ἀνὰ ἔστυν, οὐδ' οἷ, εὐερίσσει.

159. *Insula*] Forsitan Ægimurns scop. (v. ad 109 supra).—*Fronte sub adversa*, scilicet in terra continenti, ex adverso insulæ; hactenus enim de ipsa insula.—Locus vero huic simillimus est apud Liv. xxvi. 43. de nova Carthagine in Hispania. Cf. et Homer. Odyss. l'. 116. Νῆες ἴσται λάχμα σκαλὸν λιμῖνος τιτάνουσαι ταῖς Κυκλάδων,—"En δὲ λιμὴν ἰδοῦμαι, τὴν οὐ χρεὶν πείσματις ἴσται, οὐτ' ὕψος βαλίου, οὐτὶ στυμνέει ἀνάψαι"—Δύταρ ἰσὶ κρατὲς λιμῖνος βίη ἀγλαὸν ὕδαρ, Κρήνη ὅπῃ στείουσ· περι δ' αἰγυροὶ περιόουσιν.

Nec minus respiciat locus ille Odyss. l'. 96. Φέροντες δὲ οἱ οἱ ἴσται λιμὴν, ἄλιος γέροντος, Ἐν δὲ μῦθ' ἰθάκης· δύο δὲ προβλήτες ἐν αὐτῇ Ἀπταὶ ἀπαφύλαγες, λιμῖνος ποταμοσπηγίαις Ἀλφειοῦ ἀνίμωι συσπένουσι δύσασιν μέγα κόμα Ἐπιδόρι ἐνισσέειν δὲ ἄνω ἱερμαῖο μένοσι Νῆες ἰσοσταλμαί, ἴσται ἱερμαί μίτρον ἱσπύται. Ἀπτάς ἰσὶ κρατὲς λιμῖνος ταυφύλλας ἱλαίῃς Ἀγχιδίῃ δ' αὐτῆς, ἄντρον ἰσέουσιν, ἡρεοῦδης, Ἰερὸν Νυμφαίων, αἱ Νηϊάδες καλίσσονται. Ἐν δὲ κρητῆρὶς οἱ καὶ ἀμφιφερέας ἴσται Ἀλίων ἰσά δ' ἴσται ταυφάβουσιν μέλισσαι. Ἐν δ' ἰσά τὸ λίθον περιμάκεις, ἰσά οἱ Νύμφαι Φάρι ὀφθαίνουσι ἀλυσίφθορα, ταῦμα ἰσέσαι. Ἐν δ' ἴσται ἀνίσταται· δύο δὲ οἱ οἱ ἴσται ἰσὶν Αἱ μὲν πρὸς Βορέαο, καταβήσονται ἀνέμωσιν Αἱ δ' αὖ πρὸς Νότοσ, ἰσὶ θωπύρας οἰδοί οἱ κίλη Ἀλφειοὶ ἰσέχουσιν, ἀλλ' ἀθανάτων ὁδὸς ἴσται. Ἐν δ' αἰγ' ἰσὶ λασαται.—

- 170 Huc septem Æneas collectis navibus omni
Ex numero subit: ac magno telluris amore
Egressi optata potiuntur Troës arena,
Et sale tabentes artus in littore ponunt.
Ac primum silici scintillam excudit Achates,
175 Suscepitque ignem foliis, atque arida circum
Nutrimenta dedit, rapuitque in fomite flammam.
Tum Cererem corruptam undis, Cerealiaque arma
Expediunt fessi rerum; frugesque receptas
Et torrere parant flammis, et frangere saxo.
- 180 Æneas scopulum interea conscendit, et omnem
Prospectum late pelago petit; Anthea si quem
Jactatum vento videat, Phrygiasque biremes,
Aut Capyn, aut celsis in puppibus arma Caïci.
Navem in conspectu nullam; tres littore cervos
185 Prospicit errantes: hos tota armenta sequuntur
A tergo, et longum per valles pascitur agmen.
Constitit hic, arcumque inanu celerisque sagittas
Corripuit; fidus quæ tela gerebat Achates;
Ductoresque ipsos primum, capita alta ferentes
190 Cornibus arboreis, sternit; tum vulgus: et omnem
Miscet agens telis nemora inter frondea turbam.
Nec prius absistit, quam septem ingentia victor
Corpora fundat humi, et numerum cum navibus æquet.
Hinc portum petit, et socios partitur in omnes.
- 195 Vina bonus quæ deinde cadis onerarat Acestes
Littore Trinacrio, dederatque abeuntibus heros,
Dividit, et dictis mærentia pectora mulcet:
‘O socii, neque enim ignari sumus ante malorum,
‘O passi graviores, dabit deus his quoque finem.
- 200 ‘Vos et Scyllæam rabiem, penitusque sonantes
‘Accēstis scopulos: vos et Cyclopiæ saxa

171. *Magno telluris*] Od. i. 462.—
ὁ δ' ἐν ποταμῷ λιανῆς Σχοίνῳ ἐπιελθὼν,
ἀόστ' ἢ ζυδαίον ἄρουραν.

173. *Et sale*] Od. i. 453.—ὁ δ' ἄρ'
ἔρπον γούνα' ἱκανψι, Χιρῆς τε σπιβαρῆς·
ἀλλ' ὅγε Νῆμετα φίλον κῆρ. Ὀΐη δὲ χρεῖα
πάντα βάλασσαν δὲ κῆρυ πολλὰ ἄν' στήμα
τε βίαις τε ὁ δ' ἄσπιοντος καὶ ἄκιδος Κῆρ'
ὀλογησάμενος κῆματος δὲ μιν αἰὶς ἱκανῶν.

184. *Cervos in Africa inveniri negant*
Herodotus, Aristoteles, et Plinius.

185. *Prospicit errantes*] Ita in Cyclo-
pum terra Ulysses apud Hom. Odys. i.

152. Ἦμος δ' ἡργίμια φάνη ῥοδοδάκτυλος
Ἥως, Νῆσσι θεωράζοντες ἰδιόμοστα κατ' αὖ-
σάν. Ὄρεαι δὲ Νύμφαι, κούραι Διὸς αἰγιό-
χοιο, Αἴγαις ἱερειῶσιν, ἱνα δαυπτόμεναι ἱναί-
ραν. Ἀβύνη καρπύλα τῆρα καὶ αἰγανίας δο-

λιχαύλους Εἰδάμεθ' ἐν ἧσαν διὰ δὲ τρεῖς
πορθηθῆναι βάλλομεν αἵψα δ' ἰδὼναι διὸς
μνησικία θέρην. Νῆες μὲν μοι ἴπποντο δυάδε-
να, ἱς δὲ ἰάσονται Ἐνία λάγχατοι αἰγῆς·
ἱμαὶ δὲ διὰ ἱέλου σῆφ. Ὡς τότε μὲν πρῶσταν
ἔμαρ, ἱς ἥλιον παταδόντα. Ἡμεῖς δαυπτόμενοι
κρία τ' ἄσπιοντα καὶ μῖθον ἡδύ. κ. τ. λ.

198. *O socii*] Homerus Od. μ'. 206.
Αἰνὰς ἰγὰ, διὰ τοῦς ἰόν, ὅτερον ἱναίρους
Μυλιχίους ἱππεύσι παραστανδὸν ἄνδρα ἱκαστον·
Ὡ φίλοι, οὐ γὰρ τῷ τε κακὸν ἀδαήμενος εἰ-
μῖν· Οὐ μὲν δὲ σάδι μῖζον ἱπὶ κακόν, ἢ ὅτε
Κύκλωψ Εἴλι ἐν σπῆ ὑλαφουῇ κρατερῇ
βίηφι· Ἀλλὰ καὶ ἰθὺν ἱμῇ ἀριτῇ, βουλῇ τε,
νόῳ τε, Εὐφρόγμην καὶ σου τῶνδε μνησιδοῦναι
ἴδω.—Euripid. Ὡς ἡδὺ τοι εὐδόντα μεμνη-
σθαι σίνων.

- ' Experti. Revocate animos, mæstumque timorem
 ' Mittite. Forsan et hæc olim meminisse juvabit.
 ' Per varios casus, per tot discrimina rerum,
 205 ' Tendimus in Latium: sedes ubi fata quietas
 ' Ostendunt. Illic fas regna resurgere Trojæ.
 ' Durate, et vosmet rebus servate secundis.'

Talia voce refert: curisque ingentibus æger
 Spem vultu simulat, premit altum corde dolorem.

- 210 Illi se prædæ accingunt, dapibusque futuris:
 Tergora deripiunt costis, et viscera nudant.
 Pars in frusta secant, veribusque trementia figunt:
 Littore æna locant alii, flammisque ministrant.
 Tum victu revocant vires: fusique per herbam,

- 215 Implentur veteris Bacchi, pinguisque ferina.
 Postquam exemta fames epulis, mensæque remotæ,
 Amissos longo socios sermone requirunt;
 Spemque inेतumque inter dubii: seu vivere credant,
 Sive extrema pati, nec jam exaudire vocatos.

- 220 Præcipue pius Æneas, nunc acris Oronti,
 Nunc Amyci casum gemit, et crudelia secum
 Fata Lyci, fortemque Gyan, fortemque Cloanthum.

Et jam finis erat: quum Jupiter æthere summo
 Despiciens mare velivolum terrasque jacentes,

- 225 Littoraque, et latos populos, sic vertice cæli
 Constitit, et Libyæ defixit lumina regnis.
 Atque illum tales jactantem pectore curas
 Tristior, et lacrymis oculos suffusa nitentes,
 Alloquitur Venus: ' O qui res hominumque Deûmque
 230 ' Æternis regis imperiis, et fulmine terres,
 ' Quid meus Æneas in te committere tantum,

210. Illi se] Hom. Il. α'. 458. Αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ὕψαυτο, καὶ οὐλοχύται προβάλλοντο, Ἀδ' ἔρυσαν μὲν πρῶτα, καὶ ἱεραῖαν, καὶ ἰδιῶσαν, Μηρούς τ' ἔξισαμον, κατὰ τι κτίσσει ἱεράλυσαν, Διςτυχα πῶπῶσαντες, ἰσ' αὐτῶν δ' ἀμολίσησαν. Καὶ δ' ἐπὶ σχίζῃς δ' ἴσαν, ἐπὶ δ' αἵματα δῶν λιβὴν νῆι δὲ παρ' αὐτὸν ἔχει σιμπαῖβον χερσίν. Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἱστῶν, καὶ σπλάγγχ' ἱσάσαντο, Μίστυλόν τ' ἔρα τ' ἄλλα, καὶ ἀμφ' ὀβελῶσιν ἱστύσαν, Ὠπτησάν τι περιφραδίαν, ἱρύσαντό τι πάντα. Αὐτὰρ ἐπεὶ σπῶσαντο πόνον, τισὺς κοτὴν τι δαῖτα, Δαίμωνι δὲ οὐδὲ τι θυμὸς ἰδιότης δαίμωνις ἴστος.

216. Postquam exemta] Odyss. μ'. 308. Αὐτὰρ ἐπεὶ πῶπῶν καὶ ἰδῆνός ἐξ ἔρον ἴστο, Μητρώμῳ δὲ ἔστυα φίλους ἱελαίον ἱταίρους, Ὀδὲ ἱσάγα Σπύλλαν, γλαφυρῆς ἰσπῆς ἱλῶσα. Κλαίωντισσι δὲ τοῖσιν ἰπῆλυδι νῆδυμος ὕπνος.

219. Vocatos] Mortuos ab amicis invocari et conclamari notus mos est. Cf. Æn. vi. 506.

223. Quum Jupiter] Cf. Hom. Il. γ'. pr. Il. δ'. 51. seqq. et alibi.

224. Mare velivolum] Liv. Andronicus:—Ponti maria alta livivola.

227. Atque illum] Macrobius Saturnal. vi. 2. In principio Æneidos tempestas describitur, et Venus apud Jovem queritur de periculis filii, et Jupiter eam de futurorum prosperitate solatur. hic locus totus sumptus a Nævio est ex primo libro belli Punici. Illic enim æque Venus, Trojanis tempestate laborantibus, cum Jove queritur; et sequuntur verba Jovis filiam consolantis spe futurorum.

231. Quid meus Æneas] Ita ad Junonem Jupiter, Il. γ'. 31. Δαίμωνι, εἰ γὰρ εἰ

- ' Quid Troës potuere? quibus, tot funera passis,
 ' Cunctus ob Italiam terrarum clauditur orbis?
 ' Certe hinc Romanos olim, volventibus annis,
 235 ' Hinc fore ductores, revocato a sanguine Teucris,
 ' Qui mare, qui terras omni ditione tenerent,
 ' Pollicitus. Quæ te, Genitor, sententia vertit?
 ' Hoc equidem occasum Trojæ tristesque ruinas
 ' Solabar, fatis contraria fata rependens. —
 240 ' Nunc eadem fortuna viros tot casibus actos
 ' Insequitur. Quem das finem, Rex magne, laborum?
 ' Antenor potuit, mediis elapsus Achivis,
 ' Illyricos penetrare sinus atque intima tutus
 ' Regna Liburnorum, et fontem superare Timavi:
 245 ' Unde per ora novem vasto cum murmure montis
 ' It mare proruptum, et pelago premit arva sonanti.
 ' Hic tamen ille urbem Patavi, sedesque locavit
 ' Teucrorum, et genti nomen dedit armaque fixit
 ' Troia. Nunc placida compōstus pace quiescit.
 250 ' Nos, tua progenies, cœli quibus adnuis arcem,
 ' Navibus (infandum) amissis, unius ob iram
 ' Prodimur, atque Italis longe disjungimur oris.
 ' Hic pietatis honos? sic nos in sceptrā reponis?
 Olli subridens hominum sator atque Deorum,
 255 Vultu, quo cœlum tempestatesque serenat,
 + Oscula libavit natæ. Dehinc talia fatur: +
 ' Parce metu, Cytherea. Manent immota tuorum
 ' Fata tibi. Cernes urbem et promissa Lavini
 ' Mcenia, sublimemque feres ad sidera cœli
 260 ' Magnanimum Ænean: neque me sententia vertit.
 ' Hic (tibi fabor enim, quando hæc te cura remordet,

Πρόδρομος Πρώτοισι τι καὶ τῆς Τροίας κατὰ
 ῥέζουσι, ὅτι ἀποτυχὲς μετακίνησι 'Ιλίου ἔκα-
 λασσάμενοι ὑποτίμουντο ἀπολλύμενοι;

244. *Timavus*, Carnorum flumen:
 idem esse videtur, quod hodie *Reka*.

De eo Strabo p. 214. 'Εν αὐτῷ δὲ τῷ
 ποταμῷ τοῦ Ἀδρίου καὶ ἱερὸν τοῦ Διὸς ἔστιν
 ἱερὸν ἔστιν μνήμας, τὸ Τίμανον λείπει γὰρ
 ἔχει, καὶ ἄλλος ἐνεργὲς, καὶ πηγὴς ζ' ἁ-
 νατοῖς ὄντας ἰδὼς εἰς τὴν ἑλλάδα καὶ ἰατρί-
 σοντας, πλάττει καὶ βαθεῖ ποταμῷ. Παλιῖος
 δ' ἄρχει, πλὴν μῆς, εἰς ἄλλας ἀλμυροῦ
 ὕδατος· καὶ δὲ καὶ τοὺς ἰατρίους, πηγὴν
 καὶ μνήμας βαλάντιος ἰσχυρίζονται τοὺς τόπους.
 Πασιδάσιος δὲ φησι ποταμὸν τὸν Τίμανον ἐν
 τῷ ἱερῷ φερόμενον καταπίπτειν εἰς βράχον.
 αὐτὸ δὲ γὰρ ἰατρίους καὶ ἰατρὸν καὶ λ'
 σκαδίου ἐστὶ τῇ ἐλλάδι τῇ ἐκβαλὼν καὶ
 σθαι.—Cf. et Cluver. *Ital. Ant.* p. 192.

247. *Hic tamen*] T. Livius i. 1. Com-
 stat Antenorem cum multitudine Hene-

tam, qui, seditione ex Paplagonia pul-
 si, et sedes et ducem, rege Pylæmene
 ad Trojam amisso, quærebant, venisse
 in intimum maris Adriatici sinum; Eu-
 ganeisque, qui inter mare Alpesque in-
 colebant, pulsas, Henetos Trojanosque
 eas tenuisse terras: et in quem primum
 egressi sunt locum, Troja vocatur, pa-
 goque inde Trojano nomen est: gens
 universa Veneti appellati.—Alia vero
 de Henetorum origine proferuntur; cf.
 Polyb. i. 17. et Strabon. *Geogr.* v. pag.
 212. A.

254. *Olli subridens*] Homer. 'Ὡς φάν-
 μινθεῖν δὲ πατρὸς ἀνδρῶν τι θύων τι.—En-
 nius: Jupiter hic risit; tempestatesque
 serenæ Riserunt omnes risu Jovis omni-
 potentis.

259. *Sublimemque feres*] Ennius: 'Unus erit, quem tu tolles ad carula cœli
 Tempia—'

- ' Longius et volvens fatorum arcana movebo)
 ' Bellum ingens geret Italia, populosque feroces
 ' Contundet; moresque viris et mœnia ponet:
 265 ' Tertia dum Latio regnantem viderit æstas,
 ' Ternaque transierint Rutulis hiberna subactis.
 ' At puer Ascanius, cui nunc cognomen Iūlo
 [' Additur, (Ilus erat, dum res stetit Ilia regno)]
 ' Triginta magnos volvendis mensibus orbes
 270 ' Imperio explebit, regnūque ab sede Lavinī
 ' Transferet, et longam multa vi muniet Albam.
 ' Hic jam ter centum totos regnabitur annos
 ' Gente sub Hectorea; donec regina sacerdos
 ' Marte gravis geminam partu dabit Ilia prolem.
 275 ' Inde lupæ fulvo nutricis tegmine lætus
 ' Romulus excipiet gentem, et Mavortia condet
 ' Mœnia, Romanosque suo de nomine dicet.
 ' His ego nec metas rerum, nec tempora pono:
 ' Imperium sine fine dedi. Quin aspera Iuno,
 280 ' Quæ mare nunc terrasque metu cœlumque fatigat,
 ' Consilia in melius referet, mecumque fovebit
 ' Romanos rerum domino, gentemque togatam.
 ' Sic placitum. Veniet lustris labentibus ætas,
 ' Quum domus Assaraci Phthiam clarasque Mycenæ
 285 ' Servitio premet, ac victis dominabitur Argis.
 ' Nascetur pulchra Trojæ origine Cæsar,
 ' Imperium Oceano, famam qui terminet astris;
 ' Julius, a magno demissum nomen Iūlo.
 ' Hunc tu olim cœlo, spoliis Orientis onustum,
 290 ' Accipies secura. Vocabitur hic quoque votis.
 ' Aspera tum positis mitescent sæcula bellis.
 ' Cana Fides, et Vesta, Remo cum fratre Quirinus,
 ' Jura dabunt: diræ ferro et compagibus arctis
 ' Claudentur Belli portæ. Furor impius intus
 295 ' Sæva sedens super arma, et centum vinctus aënis
 ' Post tergum nodis, fremit horridus ore cruento.
 Hæc ait: et Maia genitum demittit ab alto;
 Ut terræ, utque novæ pateant Carthaginis arces
 Hospitio Teucris: ne fati nescia Dido
 300 Finibus arceret. Volat ille per aëra magnum
 Remigio alarum: ac Libyæ citus adstitit oris.
 Et jam jussa facit: ponuntque ferocia Pœni

284. *Domus Assaraci*] V. ad Geo. iii. 35.

289. *Spoliis Orientis*] Ad Augustum verius quam ad Julium Cæsarem referas. (cf. ad Geo. ii. 171.) Et is adoptionis jure *Julius* erat.—Janus clausus ab Au-

gusto, ann. U. C. 725. τὸ τοῦ Ἰάσου δῶρον, ὃ πολλοὺς πόλεμους κατέλυνε. Plutarch.

292. In Palatino m. templa Fidei, Vestæ, et Romuli Remique erant.

294. *Belli portæ*] Cf. *Æn.* vii. 622.

301. *Remigio alarum*] Cf. *Æn.* vi. 19.

Corda, volente Deo. In primis regina quietum
Accipit in Teucros animum, mentemque benignam.

- 305 At pius Æneas, per noctem plurima volvens,
Ut primum lux alma data est, exire, locosque
Explorare novos, quas vento accesserit oras;
Qui teneant (nam inculta videt) hominesne, feræne,
Quærere constituit, sociisque exacta referre.
- 310 Classem in convexo nemorum, sub rupe cavata,
Arboribus clausam circum atque horrentibus umbris
Occulit. Ipse uno graditur comitatus Achate;
Bina manu lato crispans hastilia ferro.
Cui mater media sese tulit obvia silva,
- 315 Virginis os habitumque gerens, et virginis arma
Spartanæ: vel qualis equos Threïssa fatigat
Harpalyce, volucremque fuga prævertitur Eurum.
Namque humeris de moreabilem suspenderat arcum
Venatrix, dederatque comam diffundere ventis;
- 320 Nuda genu, nodoque sinus collecta fluentes.
Ac prior, 'Heus, inquit, juvenes, monstrate mearum
'Vidistis si quam hîc errantem forte sororum,
'Aut spumantis apri cursum clamore prementem.'
- 325 Sic Venus; et Veneris contra sic filius orsus:
'Nulla tuarum audita mihi neque visa sororum,
'O quam te memorem? virgo; namque haud tibi vultus

305. *At pius Æneas*] Ita Ulysses, Od. v. 144. 'Ἀλλ' ἔτι δὲ τῆρον ἡμεῖς ὑπλόκαμος εἶλες' ἦος, καὶ τοῖς ἰγῶν ἰμῶν ἰγχοῦς ἰλῶν καὶ φάσσαντο ἔξδ, καρπαλίμως παρὰ πῆδς ἀπῆιον ἐς περὶ πῶν, εἰς αὐτοῦ ἰγῶν ἰλῶν βροτῶν, ἰσοπῶν τε πῶν ἰμῶν. Cf. et Odys. ζ. 118.

314. *Cui mater*] Ita Ulyssi Minerva se obviam præbet, Od. v. 18. 'Ἀλλ' ἔτι δὲ ἄρ' ἱμελλίς πῶν δύνουσαι ἱερῶν, ἔσθαι αἰ ἀντιβόλῃσι διὰ γλαυκῶπις Ἀθήνῃ, Παρθενῶν εἰκῶν πῶν, κάλῃσι ἰγῶν. Στῇ δὲ πῶν αὐτοῦ—

Item Odys. v. 219.—ὁ δ' εὐχέτο πατρίδα γαίαν, ἔρπυζον παρὰ βίνα πολυφλοῖσθαι θαλάσσης, Πάλλ' ὀλοφύρομινος σχιδῶν δι' αἰ ἔλθιν Ἀθήνῃ, Ἀδελφὶ δῖμας εἰκῶν εἰρ, ἰσθῶντος μῶν, Παναγῶν, οἷς τε ἀπῶντος πατρίδα ἱερῶν, Διῶντος ἀμφ' ἔρπυζον ἰγῶν εἰκῶν λῶν Πῶν δ' ὑπῶν λῶν παρῶν πῶν ἰγῶν, χωρὶ δ' ἀπῶντος. Τῇ δ' Ὀδῶντος γῶντος ἰλῶν, καὶ ἰκῶντος ἔλθιν.

316. *Spartanæ*] De virilibus Lacænarum stodiis cf. Plutarchum in Lycurgo p. 47. F, necnon in Lycurgi et Numæ comparatione p. 74. F, edit. Par.

316. *Threïssa—Harpalyce*] Amazones Threïcia poetis dictæ sunt. cf.

Æn. xi. 659.—Fuit autem Harpalyce, a patre Arpalycus, Amyntæorum, Thraciæ gentis, rege. Hæc patre occiso fugit in sylvas, et venatibus latrocinisque vixit. Serv.

317. *Prævertitur Eurum*] Cf. Æn. viii. 223. et vii. 807. necnon Bendl. in Hor. 1. Carm. xxv. 20.—Vulgata lectio est *Hebrum*, pro quâ cf. Geo. iii. 180. et Miltoni Lycidan, vs. 63.

320. *Nuda genu*] Dianæ Venatricis habitus, v. Callim. in Dian. ii.—ἐς γόνου μίχῃ, χιτῶνα λῶντος, ἔσ' ἄγῃσι θηρία καὶν.

327. *O quam te*] Ita Ulysses ad Nau-sicaam, Odys. ζ'. 148. Ἀδελφίνα μιλίχῃσι καὶ κερδάλῃσι φῶντος μῶντος Γουνοῦμαι σι, ἀπῶντος: τίς τῶν τις, ἢ βροτῶν ἰσῶν; Εἰ μὲν τις διῶντος ἰσῶν, τοῖς εὐρῶντος ἰγῶν ἰχῶντος, Ἀρπυγῶν σι ἰγῶν, Διῶντος πῶντος μῶντος, Εἰδῶντος σι, μίχῃσι τις, φῶντος ε', ἀγῇσι ἰσῶν Εἰ δὲ τις ἰσῶν βροτῶν, τοῖς ἰσῶν τῶντος, Τῶντος μῶντος μὲν σι γι πατῆρ καὶ σῶντος μῶντος, Τῶντος μῶντος δὲ πατῆρτος μῶντος πῶντος θῶντος Ἀπῶντος ἰσῶντος ἰσῶντος, ἰσῶντος σι, Ἀπῶντος τῶντος θῶντος χῶντος ἰσῶντος. Κῶντος δ' ἀπῶντος πῶντος μακῶντος—n. τ. λ. 'Ἀλλὰ, ἀπῶντος, ἰσῶντος,

- 'Mortalis, nec vox hominem sonat; o, Dea certe;
 'An Phœbi soror, an Nympharum sanguinis una?
 330 'Sis felix, nostrumque leves quæcumque laborem:
 'Et quo sub cœlo tandem, quibus orbis in oris
 'Jactemur, doceas. Ignari hominumque locorumque
 'Erramus, vento huc et vastis fluctibus acti.
 'Multa tibi ante aras nostra cadet hostia dextra.'
 335 Tum Venus: 'Haud equidem tali me dignor honore:
 'Virginibus Tyriis mos est gestare pharetram,
 'Purpureoque alte suras vincire cothurno.
 'Punica regna vides, Tyrios, et Agenoris urbem:
 'Sed fines Libyci, genus intractabile bello.
 340 'Imperium Dido Tyria regit urbe profecta,
 'Germanum fugiens. Longa est injuria, longæ
 'Ambages. Sed summa sequar fastigia rerum.
 'Huic conjux Sychæus erat, ditissimus agri
 'Phœnicum, et magno miseræ dilectus amore:
 345 'Cui pater intactam dederat, primisque jugarat
 'Ominibus. Sed regna Tyri germanus habebat
 'Pygmalion, scelere ante alios immanior omnes.
 'Quos inter medius venit furor. Ille Sychæum
 'Impius ante aras, atque auri cæcus amore,
 350 'Clam ferro incautum superat, securus amorum
 'Germanæ: factumque diu celavit; et ægram,
 'Multa malus simulans, vana spe lusit amantem.
 'Ipsa sed in somnis inhumati venit imago
 'Conjugis; ora modis attollens pallida miris,
 355 'Crudeles aras, trajectoryque pectora ferro
 'Nudavit; cæcumque domûs scelus omne retextit.
 'Tum celerare fugam patriaque excedere suadet,
 'Auxiliumque viæ veteres tellure recludit
 'Thesaurus, ignotum argenti pondus et auri.
 360 'His commota fugam Dido sociosque parabat.

οὐ γὰρ κακὰ πολλὰ μογήσας Ἐς πρόπτην
 ἰκίμην τῶν δ' ἄλλων οὕτως οἶδα Ἀνδρῶπων,
 οἳ τῆδε πόλιν καὶ γαίην ἔχουσιν. Ἄστυ δὲ
 μοι διῶξον, δὲ δὲ βῆκος ἀμφιβαλίσθαι.—Σοὶ
 δὲ βίη τίνα δαῖτην, ὅσα φρεσὶ σῆσι μινυτῆς,
 Ἄνδρα τι καὶ οἶκον, καὶ ὁμοφροσύνην ἐπά-
 σταν. κ. τ. λ. Τὸν δ' αὖ Νανυσίδα λευκώ-
 λινος ἀντίον ἤνδα.—Ξεῖν',—ἔπει ἡμίστην
 τι πόλιν καὶ γαίην ἰκάνεις, Οὐτ' ὅδ' ἰσθῆτος
 διήσσαι, οὐδέ τι τοῦ ἄλλου, ὣς ἰστίωχ' ἰκίστην
 θαλαπύριον ἀντιάσαντα. Ἄστυ δὲ τοι διῶξω,
 ἱεῖον δὲ τοι εὐνομα λαόν. Φαίηκας μὲν τῆδε
 πόλιν καὶ γαίην ἔχουσιν. Εἰμὶ δ' ἐγὼ θυγά-
 τρη μεγαλήτορος Ἀλαπίδου, τοῦ δ' ἐν Φαιή-
 κων ἔχεται κάρτος τι, βίη τι.

334. *Multa tibi*] Simili oratione Ulys-
 sem Telemachus alloquitur, Od. π'. 183.

Ἡ μάλᾳ τις τίς ἐσσι, τοὶ οὐρανὸν οὐρὸν ἔχου-
 σιν. Ἀλλ' ἴληθ', ἵνα σοι πειρασμένα δώσω-
 μιν ἱερὰ, ἢ δὲ χρύσια δῶρα σιτυγμῖνα· φρίδας
 δ' ἡμίον. Τὸν δ' ἡμίστιν ἔκωτα πολέστερας
 δίος Ὀδυσσεύς. Οὐ τίς σοι τίς εἰμι, τί μ'
 ἀθανάτοισιν ἴσθεις; Ἀλλὰ πατὴρ τίς
 εἰμι.—

337. Cf. Ecl. vii. 32.

338 *Agenor*, Phœnicum conditor, ex
 Egypto oriundus: cujus posterī Sidonis
 reges fuerunt. At Sidonii Tyron urbem
 ante annum Trojanæ cladis condiderunt.
 Cf. Justin. xviii. 3.

349. *Ante aras*] Didonis maritus (*A-*
cercbas Justino dictus) erat Herculis sa-
 cerdos, cf. Justin. xviii. 4.

- 'Convenient, quibus aut odium crudele tyranni,
 'Aut metus acer erat : naves, quæ forte paratæ,
 'Corripiunt, onerantque auro. Portantur avari
 'Pygmalionis opes pelago. Dux femina facti.
 365 'Devenere locos, ubi nunc ingentia cernes
 'Mœnia, surgentemque novæ Carthaginis arcem :
 'Mercatique solum, facti de nomine Byrsam,
 'Taurino quantum possent circumdare tergo.
 'Sed vos qui tandem, quibus aut venistis ab oris,
 370 'Quove tenetis iter?' Quærenti talibus ille
 Suspirans, imoque trahens a pectore vocem :
 'O Dea, si prima repetens ab origine pergam,
 'Et vacet annales nostrorum audire laborum ;
 'Ante diem clauso componet vesp̄er Olympo.
 375 'Nos Troja antiqua, si vestras forte per aures
 'Trojæ nomen iit, diversa per æquora vectos
 'Forte sua Libycis tempestas appulit oris.
 'Sum pius Æneas, raptos qui ex hoste Penates
 'Classe veho mecum, fama super æth̄era notus.
 380 'Italiam quæro patriam, genus ab Jove summo.
 'Bis denis Phrygium conscendi navibus æquor,
 'Matre Dea monstrante viam, data fata secutus ;
 'Vix septem convulsæ undis Euroque supersunt.
 'Ipse ignotus, egens, Libyæ deserta peragro,
 385 'Europa atque Asia pulsus.' Nec plura querentem
 Passa Venus, medio sic interfata dolore est :
 'Quisquis es, haud, credo, invisus cœlestibus auras
 'Vitales carpis, Tyriam qui adveneris urbem.
 'Perge modo, atque hinc te reginæ ad limina perfer.
 390 'Namque tibi reduces socios classemque relatam
 'Nuntio, et in tutum versis aquilonibus actam :
 'Ni frustra augurium vani docuere parentes.
 'Adspice bis senos lætantes agmine cyncnos,

366. *Carthaginis arcem*] Strabo Geogr. xvii. p. 832. Καρχηδὸν δὲ ἐστὶ χιρρὸν ἡσίου τοῦτος ἵδρυται—κατὰ μέγεθος δὲ τὴν πόλιν ἢ ἀκρόπολιν, ἢ ἐκάλουν Βύρσαν, ὅθεν ἰκανῶς ἔδειξαι, πύλην περιουκούμενη. —πίστεμα δ' ἐστὶ Διὸς ἀγαγόντος ἐν Τύρου λαόν.

373. *O Dea, si prima*] Odyss. ξ. 196. 'Ἐνὶ δὴς αἰν ἴστωτα καὶ εἰς ἑκαυτὴν ἀπαντα οὗτοι διασπέρζονται, λίγων ἱερὰ κῆδιν θυμοῦ, ὅσσα γὰρ δὲ ἔμπροσθεν τῶν ἰσῆντι μίγησα.

375. *Nos Troja antiqua*] Similia Ulysses ad Cycloper, Odyss. ι. 259. 'Ἡμῖς τὰ Τροίην ἀποσπαραγχόντες Ἀχαιοὶ Παντοίης ἀνίστασιν οὕτως μίγα λαῖμα θαλάσσης, ὅσκαδ' ἱμῖνοι, ἄλλην δὲν, ἄλλα κίλιθα "Πλάμην" οὕτω πον Ζεὺς ἤβηλε μετιώσθη. Αἰὶ δ' Ἀργείδω Ἀγαμέμνονος ἐνχέριμιδ' ἰ-

ται, τοῦ δὲ νῦν γὰρ μίγησεν ὑπερῶνιον κλῖος ἐστί.

378. *Sum pius Æneas*] Homer. Odyss. ι. 19. Εἰμ' Ὀδυσσεὺς Δαρειτιάδης, δὲ πᾶσι δόλοισιν Ἀνθρώπων μίλαρ καὶ μιν κλῖος οὐρανὸν ἵκω· Ναιετάω δ' Ἰθάκῃ ἰδυίαντες—

380. *Italiam quæro patriam*] Cf. Æn. iii. 167. vii. 206.

382. *Data fata secutus*] V. Æn. iii. 94. et seqq.

387. *Haud, credo, invisus*] Hom. Od. γ. 27.—ὅ γὰρ εἴω οὐ σὶ τῶν ἀίαντι γινώσκαι τι τραφίμην τι.

Auras vitales] Lucretius :—Ætherias vitaleis suscipit auras.

393. *Cyncnos Veneri sacra avis est*—Serv. ex Macro Æmylio : Cyncnus in au-

- ' Ætheria quos lapsa plaga Jovis ales aperto
 395 ' Turbabat cœlo : nunc terras ordine longo
 ' Aut capere, aut captas jam despectare videntur.
 ' Ut reduces illi ludunt stridentibus alis,
 ' Et cœtu cinxere polum, cantusque dedere :
 ' Haud aliter puppesque tuæ pubesque tuorum
 400 ' Aut portum tenet, aut pleno subit ostia velo.
 ' Perge modo, et qua te ducit via, dirige gressum.'
 Dixit, et avertens rosea cervice refulsit,
 Ambrosiæque comæ divinum vertice odorem
 Spiravere : pedes vestis defluxit ad imos,
 405 Et vera incessu patuit Dea. Ille, ubi matrem
 Agnovit, tali fugientem est voce sequutus :
 ' Quid natum toties, crudelis tu quoque, falsis
 ' Ludis imaginibus ? cur dextræ jungere dextram
 ' Non datur, ac veras audire et reddere voces ?'
 410 Talibus incusat, gressumque ad mœnia tendit.
 At Venus obscuro gradientes aëre sæpsit ;
 Et multo nebulae circum dea fudit amictu :
 Cernere ne quis eos, neu quis contingere posset,
 Mœlirive moram, aut veniendi poscere causas.
 415 Ipsa Paphum sublimis abit, sedesque revisit
 Læta suas : ubi templum illi, centumque Sabæo
 Thure calent aræ, sertisque recentibus halant.
 Corripuere viam interea, qua semita monstrat.
 Jamque adscendebant collem, qui plurimus urbi
 420 Imminet, adversasque adspectat desuper arces.
 Miratur molem Æneas, magalia quondam :
 Miratur portas, strepitumque, et strata viarum.

guriis nautis gratissimus ales, Hunc optant semper, quia nunquam mergitur undis.

Athenæus: μάχεται δι' (δ' οὐκνος) καὶ ἐπ' αὐτῇ, αὐτὸς μάχης μὴ προαρχάμενος. Unde et apud Homerum II. ε'. 690.—ἰρνίδων πτερυγίων αὐτὸς αἶθων "Εθνος ἰφορμᾶται ποταμὸν πέρα βοσκομένων, Χητῶν, ἢ γαίανων, ἢ κύων δουλιχοδίων.

394. Jovis ales] Æschyl. Prometh.—Διὸς δὲ τοι σπηνὸς κύων θαρσύνος, αὐτὸς λάβρος.

403. Ambrosiæque comæ] Notæ et Jovis ἀμβροσίαι χαίται. II. α'. 529.

404. Vestis defluxit] Palla Veneris vel ex illo nota II. ι'. 315.—πίπλοι φαυνοῦ πτύγμα.—Et ibid. 338. 'Ἀμβροσίου διὰ πίπλου, ὃν οἱ Χάριτες κάμνουν αὐταί.

411. At Venus obscuro] Od. η'. 14. Καὶ τότε 'Ὀδυσσεὺς ἄγρο πώλων ἱμῶν, ἀμφὶ δ' Ἀθήνη Πολλὴν ἤϊκα χεῖρι, φίλα φρονέουσα 'Ὀδυσῆϊ, μή τις Φαίηκων μεγαθύμων ἀντιβο-

λέας Κριτομίει ε' ἰκίνοισι, καὶ ἔξεραι', ὅση ἦν. Cf. Apollon. iii. 210.

415. Ipsa Paphum] Homerus Od. θ'. 362. 'Ἡ δ' ἄρα Κύπρον ἴκασιν φιλομνηδὴς Ἀφροδίτη, 'Ες Πάφον ἴστα δὲ οἱ τίματος βωμός τε θυήϊς. "Ενθα δὲ μιν Χάριτες λαῶσαν, καὶ χρίσαν ἱλαίῳ Ἀμβρότῳ, αἷα θεοῦς ἱσπύνοισιν αἶνι λόντας. Ἀμφὶ δὲ ὕμματα ἴσαν ἱσπύματα, ταῦμα ἰδύσθαι.

421. Miratur molem] Homerus Odys. η'. 39. Τὸν δ' ἄρα Φαίηκας ναυσικλυτοὶ οὐκ ἴδυσαν Ἐρχόμενον κατὰ ἔστυν διὰ σφίγας· οὐ γὰρ Ἀθήνη Εἴλα ὑπὸ Λόκαμος, θυγὴ τίς· ἢ καὶ οἱ ἀχλὺν θισσιόσιν κατὰ χεῖρας, φίλα φρονέουσα ἰνὶ θυμῷ. Θαύμαζιν δ' Ὀδυσσεὺς λιμένας καὶ πῆας ἵππων, Αὐτῶν δ' ἠρώων ἀγορὰς, καὶ ταίχια μακρὰ, Ἵψηλὰ, σκολάσσουσιν ἀνερέτα, ταῦμα ἰδύσθαι.

422 Strata viarum] Lucret. Strataque jam volgi pedibus detrita viarum Saxea conspicimus:—

- Instant ardentes Tyrii: pars ducere muros,
Molirique arcem, et manibus subvolvere saxa:
425 Pars optare locum tecto, et concludere sulco.
[Jura magistratusque legunt, sanctumque senatum.]
Hic portus alii effodiunt: hic alta theatris
Fundamenta locant alii, immanesque columnas
Rupibus excidunt, scenis decora alta futuris,
430 Qualis apes æstate nova per florea rura
Exercet sub sole labor; quum gentis adultos
Educunt fœtus, aut quum liquentia mella
Stipant, et dulci distendunt nectare cellas:
Aut onera accipiunt venientum, aut agmine facto
435 Ignavum fucos pecus a præsepibus arcent.
Fervet opus, redolentque thymo fragrantia mella. ✕
'O fortunati, quorum jam mœnia surgunt!'
Æneas ait, et fastigia suspicit urbis.
Infert se sæptus nebula, mirabile dictu,
440 Per medios, miscetque viris; neque cernitur ulli.
Lucus in urbe fuit media, lætissimus umbræ,
Quo primum, jactati undis et turbine, Pœni
Effodere loco signum, quod regia Juno
Monstrârat, caput acris equi; sic nam fore bello
445 Egregiam, et facilem victu per secula gentem.
Hic templum Junoni ingens Sidonia Dido
Condebat, donis opulentum et nuptine divæ:
Ærea cui gradibus surgebant limina, nexæque
Ære trabes: foribus cardo stridebat aënis.
450 Hoc primum in luco nova res oblata timorem
Leniit. Hic primum Æneas sperare salutem
Ausus, et afflictis melius confidere rebus.
Namque, sub ingenti lustrat dum singula templo
Reginam opperiens, dum quæ fortuna sit urbi,
455 Artificumque manus inter se operumque laborem
Miratur, videt Iliacas ex ordine pugnas,
Bellaque jam fama totum vulgata per orbem,
Atridas, Priamumque, et sævum ambobus Achillem. ♪
Constitit; et lacrimans, 'Quis jam locus, inquit, Achate,

430. *Qualis apes*] Il. β'. 87. "ἦντι ἰθὺς αἰεὶ μελιγεῖαν ἀδύσαν, Πίσσης ἐκ γλαφυρῆς αἰὼν ἰόντες ἰχθυομένους, Βοτρυδι δὲ στίοντες ἐκ' ἄνθων ὑαρινῶν, Αἰ μὲν γ' ἰθά αἰεὶ σπασσάνται, αἰ δ' ἐπὶ ἰθά. Cf. et Geo. iv. 153, et seqq. Æn. vi. 707.

443. *Effodere loco signum*] Eustath. in Dionysium, 195. Οἱ δὲ καὶ τοῦτο περὶ Καρχηδόνος φασίν, ὡς ἄρα οἱ περὶ τὴν "Ἐλίσσον, ἄγοντες οἱ μετὰ τοῦ Διδού, ἐρύσσοντες εἰς πύλινον κτίσιν, — περὶ τοῦ φέροντος σφύρην

μῖνον, εἶρον κεφαλὴν ἴσσαν, καὶ συμβαλόντες σημαίνειν σχολὴν αὐτοῖς, καὶ παρ' ἑλλανόσιον τροφῆς, (*facilem victu*), κατὰ καὶ τοῖς ἴσσαν, ἵκνισαν ἐν τῇ τοιαύτῃ τόσῃ τὴν Καρχηδόνα.

445. *Facilem victu*] ἰσσαν. Ita Strabo: ἰσθαίμων ἵσσι μάστιγα ἢ περὶ Καρχηδόνα.

Simili forma, *Asper victu venatus*.] Æn. viii. 318.

- 460 ' Quæ regio in terris nostri non plena laboris?
' En Priamus. Sunt hîc etiam sua præmia laudi:
' Sunt lacrimæ rerum: et mentem mortalia tangunt.
' Solve metus. Feret hæc aliquam tibi fama salutem.'
Sic ait, atque animum pictura pascit inani
465 Multa gemens, largoque humectat flumine vultum.
Namque videbat, uti bellantes Pergama circum
Hac fugerent Graii, premeret Trojana juvenus:
Hac Phryges; instaret curru cristatus Achilles.
Nec procul hinc Rhesi niveis tentoria velis
470 Adgnoscit lacrimans; primo quæ prodita somno
Tydides multa vastabat cæde cruentus;
Ardentesque avertit equos in castra, prius quam
Pabula gustassent Trojæ Xanthumque bibissent.
Parte alia fugiens amissis Troilus armis,
475 Infelix puer, atque impar congressus Achilli,
Fertur equis, curruque hæret resûpinus inani,
Lora tenens tamen. Huic cervixque comæque trahuntur
Per terram, et versa pulvis inscribitur hasta.
Interea ad templum non æquæ Palladis ibant
480 Crinibus Iliades passis, peplumque ferebant
Suppliciter tristes, et tunsæ pectora palmis.
Diva solo fixos oculos aversa tenebat.
Ter circum Iliacis raptaverat Hectora muros,

464. *Pictura*] Iliacis temporibus non fuisse pingendi artem apparet. v. Plin. xxxv. 6.—Nec sane lintea tentoria, vs. 469.

Verum concedenda poetis sunt ταῦτα ἐὰ κατὰ συμβεβηκός καὶ κατ' ἑλλην εἰρήνη ἀμαρτήματα.

465. *Largoque humectat*] Ita inducitur Agamemnon, Il. i. 14.—*δακρυχίων*, ὥστε κρήνη μελάνυδρος, "Ἡ τι κατ' αἰγίλιος πόντος διεφερόν χίμαι ὕδωρ.

468. *Cristatus Achilles*] In pugnam illam ultimam prodeuns Achilles, Il. γ'. 380.—*σπερ* *τροφάλειαν* *αἰέας* *Κρατὶ* *θίνο* *βραχύνῃ* ἢ δ', *ἀσπὴρ* *ὡς*, *ἀπὶ* *λαμπρῇ* *ἰσπανοῖς* *τροφάλειαν* *περισσεύοντο* *δ' ἱλαίαι* *Χρύσαι*, *ἔς* *Ἡφαιστος* *ἴσι* *λόφον* *ἀμφὶ* *βαρυάς*.

469. *Nec procul hinc Rhesi*] Cf. Il. x'. 434. et seqq. ubi Dolou ad Diomedem et Ulysssem speculatum nocte venientes: *Θρηῖναις αὖδ' ἀπάνευθε νήλιδος*, *ἴσχαται* *ἄλλων* *ἔν* *δὲ* *σφιν* *ῥῆσος* *βασίλειν*, *σάῃς* *Ἡϊονης*. *Τοῦ* *δὲ* *καλλίστους* *ἰσπανοὺς* *ἴδον*, *ἧδὲ* *μυγίστους* *Λιυκότρου* *χίονος*, *θίλιν* *δ' ἀνίμοισιν* *ἔμοι*.

472. *Priusquam Pabula gustassent*] Fatale hoc fuisse nec Homerus habet, nec fabula Euripidi vulgo adscripta. At Schol. ad Il. x'. 435. Pindarum ejus his-

torix auctorem esse refert.

472. *Ardentes*] Nestor de hisce Rhesi equis, *Αἰνῶς ἀκρινέσσιν ἰαυέταις ἡλίοιο*. Il. x'. 547.

474. *Troili* semel tantum Homerus meminit, Il. ω'. 257.—*Τρωῖλον ἰσπανοῦς* *χάερυν*. ubi cum inter occisos ab Achille filios Priamus numerat.—Verum Sophoclis et aliorum tragœdiæ fuerunt, *Troili* nomine inscriptæ.

479. *Interea ad templum*] Ex. Il. ζ'. 293. ubi Hecubâ *Πύλωνα*—*φίει* *δάκρον* *Ἀθήνῃ*, *Ὅς* *καλλίστους* *ἴην* *συναίλμασιν*, *ἧδὲ* *μύγιστος* *Ἀσπὴρ* *δ' ὡς* *ἀπὶ* *λαμπρῇ* *ἰαυτοῦ* *δὲ* *νέκτος* *ἄλλων*. *Βῆ* *δ' ἴκται*, *πολλοὶ* *δὲ* *μυγισσύνοντο* *γυρμαί*. *Αἰδ' ἴσι* *νῆδ* *ἰκταν* *Ἀθήνης*, *ἐν* *πόλει* *ἄσπρῃ*, *τῆς* *θύρας* *ὡς* *ἔξ* *Θιαυὸ* *καλλιστάρης*, *Κισσῆς*, *ἄλοχος* *Ἀντήνορος* *ἰσπανοῦς* *Τῆν* *γὰρ* *Τρώϊς* *ἰθναί* *Ἀθηναίος* *Ἡριαν*. *Αἰδ' ὀλοολυγῇ* *σῶσαι* *Ἀθήνῃ* *χίονος* *ἀνίσχον* *Ἡ* *δ' ἄρα* *σῶσαι* *ἰλῶσα* *Θιαυὸ* *καλλιστάρης*, *Θῆκιν* *Ἀθηναίος* *ἐπὶ* *γούνασιν* *ἠυκόμενος* *Εὐχομένην* *δ' ἡρώτος* *Διὸς* *κοῦρῃ* *μυγάλοιο* *Ποτρυ* *Ἀθηναίῃ*, *ἰουσίπταλι*, *διαθίαν*, *Ἄζον* *δὲ* *ἴγχεος* *Διαμῆδος*, *π. σ. λ.* *Ὡς ἴφαι* *νύχομένην* *ἀνίμιν* *δὲ* *Παλλὰς* *Ἀθήνῃ*.

483. *Ter circum*] Ter circum Patrocli sepulcrum Hectorem interfectum trahit

Exanimumque auro corpus vendebat Achilles.

- 485 Tum vero ingentem gemitum dat pectore ab imo :
Ut spolia, ut currus, utque ipsum corpus amici,
Tendentemque manus Priamum conspexit inermes.
Se quoque principibus permixtum agnovit Achivis :
Eosque acies, et nigri Memnonis arma.

- 490 Ducit Amazonidum lunatis agmina peltis
Penthesilea furens, mediisque in millibus ardet
Aurea subnectens exsertæ cingula mammæ
Bellatrix, audetque viris concurrere virgo.

Hæc dum Dardanio Æneæ miranda videntur,

- 495 Dum stupet, obtutuque hæret defixus in uno ;
Regina ad templum, forma pulcherrima, Dido
Incessit, magna juvenum stipante caterva.
Qualis in Eurotæ ripis, aut per juga Cynthi
Exercet Diana choros ; quam mille secutæ
500 Hinc atque hinc glomerantur Oreades : illa pharetram
Fert humero, gradiensque deas supereminet omnes :
Latonæ tacitum pertentant gaudia pectus :
Talis erat Dido, talem se læta ferebat
Per medios, instans operi regnisque futuris.
505 Tum foribus Divæ, media testudine templi,
Sæpta armis, solioque alte subnixâ, resedit.
Jura dabat legesque viris : operumque laborem
Partibus æquabat justis, aut sorte trahebat :
Quum subito Æneas concursu accedere magno
510 Anthea Sergestumque videt, fortemque Cloanthum,
Teucrorumque alios : ater quos æquore turbo
Dispulerat, penitusque alias avexerat oras.

apud Homer Il. ω'. 16. at circa urbem
raptissime nusquam apud Homerum me-
moratur.

At vero Euripidis Andromache: Καὶ
τὸν ἱμὸν μιλίας πύον Ἑκτορα, τὸν περὶ
ταίχῃ ἑλκευσι διφρεύων παῖς ἄλλας θείους.

484. *Exanimumque auro*] Ad Achil-
lem Priamus, Il. ω'. 501. "Ἑκτορα τοῦ νῦν
δὴ τῆς ἰσθμῆς ἡγῶν Ἀχαιοῦν, Λυσίμοις παρὰ
στῆς, φέρω δ' ἀντιτίσας ἄσπετον.

487. *Tendentemque manus Priamum*]
Cf. Il. ω'. 478. ubi Priamus Χερσὶν Ἀχιλ-
λεὺς λαβὴ γούνατα, καὶ νύσσι χυμεῖς Διῶναι,
ἀνδροφόνους, αἱ εἰ πολὺς κτάνει νῆας.

489. *Eosque acies*] Indos et Æthio-
pas Memnon Trojanis auxilio adduxisse
fertur. Multis tragædiis argumentum
dedit: Æschyli imprimis et Sophoclis
Διόμοις videntur Memnonis historiam
pro argumento habuisse.—Apud Home-
rum bis tantum ejus mentio;

Odyss. γ'. 188. ubi de Antilocho: Τόν

β' Ἡοῦς ἱκνύμενον φαινήεις ἀγλαὰς νῆας.

Et Odyss. λ'. 521. ubi de Eurypylo :
Κύον δὲ κάλλιπτον Ἴδον, μετὰ Μίμωνα δῖον.

490. *Amazonides* in Belli Trojanæ histo-
riam inductæ sunt a poetis, qui post
Homerum scripsere.—Strabo pag. 552.
Αἱ μὲν οὖν Ἀμαζόνες οὐ συντάχουσιν [τοῖς
Τρωσίν], διὰ τὸ τὸν Πριάμῳ πολέμῳ πρὸς
αὐτὰς—Ἡματι τῷ, ὅτι ἄλλοι Ἀμαζόνες ἀν-
τιτίθενται. Il. γ'. 189.

498. *Qualis in Eurotæ*] Ita de Nau-
sicaæ, Od. ζ'. 102. Οἷα δ' Ἀργεῖμυς ἰδοὶ
κατ' οὐρῆς ἰοχίαιρα, ἥ κατὰ Τηθύγιτον περὶ
μήπιστον, ἥ Ἐρύμανδον, Τροιομένη πάσφωσι
καὶ ἀνίγξῃ ἰλάφουσι· Τῇ δὲ δ' ἄμα Νόμφωσι,
κούραι Διὸς Αἰγυῖοχοιο, Ἀργεῖοιμοι παύζοντι
γίγνησι δὲ τι φρίνα Ἀητώ· Πασάων δ' ὄντι
ἤγα κέρη ἔχου ἡδὲ μίσσασα, Ρῖα δ' ἀειγυῖα
πίλισται, καλαὶ δὲ τι πᾶσαι· Ὡς ἤγ' ἀμ-
φιστάλοισι μετίστρεσι παρσίνος ἀλμῆς. Vi-
dendus A. Gellius. ix. 9.

- Obstupuit simul ipse, simul percussus Achates
 Lætitiæque metuque; avidi conjungere dextras
 515 Ardebant: sed res animos incognita turbat.
 Dissimulant; et nube cava speculantur amicti,
 Quæ fortuna viris; classem quo littore linquant;
 Quid veniant. Cunctis nam lecti navibus ibant,
 Orantes veniam, et templum clamore petebant.
 520 Postquam introgressi, et coram data copia fandi;
 Maxumus Ilioneus placido sic pectore cœpit:
 'O regina, novam cui condere Jupiter urbem,
 'Justitiæque dedit gentes frenare superbas,
 'Troës te miseri, ventis maria omnia vecti,
 525 'Oramus: prohibe infandos a navibus ignes;
 'Parce pio generi, et propius res adspice nostras.
 'Non nos aut ferro Libycos populare Penates
 'Venimus, aut raptas ad littora vertere prædas:
 'Non ea vis animo, nec tanta superbia victis,
 530 'Est locus, Hesperiam Graii cognomine dicunt,
 'Terra antiqua, potens armis, atque ubere glebæ:
 'Cenotri coluere viri: nunc fama, minores
 'Italiam dixisse ducis de nomine gentem.
 'Huc cursus fuit.
 535 'Quum subito adsurgens fluctu nimbosus Orion
 'In vada cæca tulit, penitusque procacibus austris,
 'Perque undas, superante salo, perque invia saxa
 'Dispulit. Huc pauci vestris adnavimus oris.
 'Quod genus hoc hominum, quæve hunc tam barbara mo-
 'rem
 540 'Permittit patria? hospitio prohibemur arenæ.
 'Bella cient, primaque vetant consistere terra.
 'Si genus humanum et mortalia temnitis arma;
 'At sperate Deos memores fandi atque nefandi.
 'Rex erat Æneas nobis, quo justior alter
 545 'Nec pietate fuit, nec bello major et armis.

530. *Est locus*] Ennius ap. Macro-
 vi. 1. Est locus, Hesperiam quam mor-
 tales perhibebant.

532. *[Cenotri]* Aristot. Politic. vii. 10.
 Φασί γὰρ οἱ λόγιοι τῶν ἰαυ κατανοῦνται,
 'Ἰταλίῃ τινα γινέσθαι βασιλίαν τῆς Οἰω-
 τρίας· ἐφ' ᾧ εἰ τι ὄνομα μεταβαλόντας,
 'Ἰταλοὺς ἀντ' Οἰωτῶν πληθύνει καὶ τὴν
 ἀπὸ τὴν ταύτην τῆς Εὐρώπης, 'Ἰταλίαν ταύτη-
 νομα λαβεῖν, ὅσην τετυγχάνει ἰστέ οὐσα τοῦ
 πόλεως τοῦ Σουλληντινοῦ, καὶ τοῦ Ἀμυρτι-
 νοῦ ἀπὸ τοῦ γὰρ ταῦτα ἀπ' ἀλλήλων ἰδὸν
 ἡμῶς ἡμῶς· τοῦτοι δὲ λίγους τὴν 'Ἰτα-
 λίαν, νομάδας τοὺς Οἰωτῶν ὄντας, ἀνοῦσαι
 γιγνηγούς· καὶ νόμους ἄλλους εἰ αὐτοὺς ὁ-

σθαι, καὶ τὰ συσείτεια κατασῆσαι πρῶτον
 διὰ καὶ τὴν ἴσιν τὴν ἀπ' ἰαυνοῦ τῆς χερῶνται
 τοῖς συσείτοις, καὶ τῶν νόμων ἰσίοις· ἔπειτα δὲ
 τὸ μὴ πρὸς τὴν Τυρρηνίαν ὀπίκειν, καὶ πρὸς
 τῆς καὶ τὴν καλούμεται τὴν ἰωνομῖαν Ἀδ-
 ροντις· τὸ δὲ πρὸς τὴν 'Ἰαπωνίαν καὶ τὸ 'Ἰόνιον
 Χῆνις, τὴν καλούμενην Σέρτιν. ἴσται δὲ καὶ
 οἱ Χῆνις Οἰωτῶν τὸ γένος.

Strabo lib. v. init. Οἱ παλαιὸι τὴν Οἰ-
 ωτρίαν ἰσάλοιν 'Ἰταλίαν, ἀπὸ τοῦ Σικελικοῦ
 ποταμοῦ μέχρι τοῦ Ταραντίου πόλεως διήκου-
 σαι. ἰσικρατῆσαν δὲ ταύτην, καὶ μέχρι τῆς
 ὁπωρίας τῶν 'Αλσιων περὶ τὴν. Adde Dio-
 nys. Hist. Rom. i. 12. et 35. et ii. 1.

- 'Quem si fata virum servant, si vescitur aura
 'Ætheria, neque adhuc crudelibus occubat umbris;
 'Non metus, officio ne te certasse priorem
 'Pœniteat. Sunt et Siculis regionibus urbes,
 550 'Arvaque, Trojanoque a sanguine clarus Acestes. —
 'Quassatam ventis liceat subducere classem,
 'Et silvis aptare trabes, et stringere remos.
 'Si datur Italiam, sociis et rege recepto,
 'Tendere, ut Italiam læti Latiumque petamus.
 555 'Sin absumpta salus, et te, pater optime Teucrûm,
 'Pontus habet Libyæ, nec spes jam restat Iuli;
 'At freta Sicanix saltem, sedesque paratas,
 'Unde huc advecti, regemque petamus Acesten.'
 Talibus Ilioneus. Cuncti simul ore fremebant
 560 Dardanidæ.
 Tum breviter Dido, vultum demissa, profatur:
 'Solvite corde metum, Teucri: secludite curas.
 'Res dura, et regni novitas me talia cogunt
 'Moliri, et late fines custode tueri.
 565 'Quid genus Æneadum, quis Trojæ nesciat urbem,
 'Virtutesque virosque, aut tanti incendia belli?
 'Non obtusa adeo gestamus pectora Pœni:
 'Nec tam aversus equos Tyria sol jungit ab urbe.
 'Seu vos Hesperiam magnam, Saturniaque arva,
 570 'Sive Erycis fines, regemque optatis Acesten;
 'Auxilio tutos dimittam, opibusque juvabo.
 'Vultis et his mecum pariter cōsidere regnis?
 'Urbem quam statuo, vestra est. Subducite naves.
 'Tros Tyriusque mihi nullo discrimine agetur.
 575 'Atque utinam rex ipse, Noto compulsus eodem,
 'Adforet Æneas! equidem per littora certos
 'Dimittam, et Libyæ lustrare extrema jubebo;
 'Si quibus ejectus silvis aut urbibus errat.' —
 His animum arrecti dictis, et fortis Achates,
 580 Et pater Æneas, jamdudum erumpere nubem
 Ardebant. Prior Ænean compellat Achates:
 'Nate dea, quæ nunc animo sententia surgit?
 'Omnia tuta vides: classem, sociosque receptos.
 'Unus abest, medio in fluctu quem vidimus ipsi
 585 'Submersum: dictis respondent cætera matris.'
 Vix ea fatus erat, quum circumfusa repente
 Scindit se nubes, et in æthera purgat apertum.

546. *Vescitur aura*] Lucrēt.—Vesci
vitalibus auris.

570. *Erycis fines*] V. Æn. v. 759.

586. *Vix ea fatus erat*] Homerus:
ὅσσον αὖθις ἔφητο, ἴσως, ἔτι——

Quum circumfusa] Od. v. 143. de U-
lyssæ: Καὶ οἶόν τι δὴ τῷ ἀνδρὶ πάλιν χόρον
διεφαντο ἄνδρ' οἱ δ' ἄναξ ἰχθυόωντο ἄρῃ
παρὰ φῶτα ἰόντων· Θανάσσει δ' ἔλεοντο· ἰ
δ' ἰλλυράντων Ὀδυσσεύς——

- Restitit Æneas, claraque in luce refulsit,
 Os humerosque deo similis: namque ipsa decoram
 590 Cæsariem nato genetrix, lumenque juventæ
 Purpureum, et lætos oculis adflarat honores.
 Quale manus addunt ebori decus, aut ubi flavo
 Argentum Pariusve lapis circumdatur auro.
 Tum sic reginam adloquitur, cunctisque repente
 595 Improvisus ait: 'Coram, quem quæritis, adsum
 'Troïus Æneas, Libycis ereptus ab undis.
 'O sola infandos Trojæ miserata labores,
 'Quæ nos, relliquias Danaûm, terræque marisque
 'Omnibus exhaustos jam casibus, omnium egenos,
 600 'Urbe, domo socias. Grates persolvere dignas
 'Non opis est nostræ, Dido; nec quicquid ubique est
 'Gentis Dardaniæ, magnum quæ sparsa per orbem. —
 'Dî tibi, si qua pios respectant numina, si quid
 'Usquam justitia est, et mens sibi conscia recti,
 605 'Præmia digna ferant. Quæ te tam læta tulerunt
 'Secula! qui tanti talem genuere parentes!
 'In freta dum fluvii current, dum montibus umbræ
 'Lustrabunt convexa, polus dum sidera pascet;
 'Semper honos, nomenque tuum, laudesque manebunt:
 610 'Quæ me cumque vocant terræ.' Sic fatus, amicum
 Ilionea petit dextra, lævaque Serestum:
 Post alios, fortemque Gyan, fortemque Cloanthum.
 Obstupuit primo adspectu Sidonia Dido;
 Casu deinde viri tanto. Et sic ore locuta est:
 615 'Quis te, nate dea, per tanta pericula casus
 'Insequitur? quæ vis immanibus applicat oris?
 'Tune ille Æneas, quem Dardanio Anchisæ
 'Alma Venus Phrygii genuit Simoëntis ad undam?
 'Atque equidem Teucrum memini Sidona venire,
 620 'Finibus expulsum patriis, nova regna petentem

589. *Namque ipsa*] Od. ζ. 229. et ψ'.
 156. ubi de Ulyssæ: Ἀντὶς κακισφαλῆς
 χυῖν πολλὸν κάλλος Ἀθήνη, Μειζονὰ τ' εἰσι-
 διὸν καὶ πάσσονα· καὶ δὲ πάσης Οὐλῆς ἦν
 πάρος, ὑπερλίτη δὲ τοῖς ἰοίαις. 'Ως δ' ἔτι
 τίς χερσὶν περιχέεται ἀργύρεον ἄνθη Ἰδρις,
 δὲ Ἐφαιστος ἰδὼν καὶ Παλλὰς Ἀθήνη Τίχ-
 νη πανταίην, χαρίεντα δὲ ἔργα τιλίου. 'Ως
 ἔφατ' ἐν στήθεσσι χάρειν κισφαλῇ τε καὶ ὤμοις.
 Cf. et Odys. α'. 174. — Δίμαι δ' ἄ-
 φιλλοι καὶ ἥβη. Ἄψ δὲ μελαγχροῖς γέ-
 νειοι, γυναικεὶ δὲ σάνωσθι, Κούρῃσι δ' ἐγίνοντο
 Ἰδυάδεις ἀμφὶ γένειοι.

606. *Qui tanti*] Od. ζ. 154. Τερμῆα-
 ρος μὲν — n. r. λ. vid. ad 327. supra.

608. *Polus dum sidera pascet*] Lucret.
 — Unde æther sidera pascit?

Cicero N. D. ii. 46. Sunt stellæ na-
 tura flammæ. quocirca terræ, maris,
 aquarum vaporibus aluntur iis, qui a
 Sole ex agris tepefactis et ex aquis ex-
 citantur.

617. *Quem Dardanio Anchisæ*] Il. β'.
 819. Δαρδανίαν αὐτὸν ἔρχεν ἰὺς παῖς Ἀγχί-
 σης Αἰνίας· εἰν ἰὰν Ἀγχίση εἴπαι δ' Ἀφρο-
 δίτη, ἴδης ἐν στήθεσσι, διὰ βροτῶ ἐνθάδε.

619. *Teucrum*] V. Euripid. Helen. 89.
 et seqq. ubi narrat Teucer, se a patre
 Telamone ex ins. Salamine expulsus,
 Cyprum petere: Εἰς γῆν Ἰνάλιον Κύπρον,
 οὗ μ' ἰδύσασιν Οἰκίῳ Ἀπώλλον, θεομα νησι-
 στικὸν Σαλαμῖνα θύμῳ, οὔτε λαὸν χάρειν πά-
 ρος.

- ' Auxilio Beli. Genitor tum Belus opimam
 ' Vastabat Cyprum, et victor ditione tenebat.
 ' Tempore jam ex illo casus mihi cognitus urbis
 ' Trojanæ, nomenque tuum, regesque Pelasgi.
 625 ' Ipse hostis Teucros insigni laude ferebat,
 ' Seque ortum antiqua Teucrorum ab stirpe volebat.
 ' Quare agite, o tectis, juvenes, succedite nostris.
 ' Me quoque per multos similis fortuna labores
 ' Jactatam hac demum voluit consistere terra.
 630 ' Non ignara mali miseris succurrere disco.'
 Sic memorat. Simul Ænean in regia ducit
 Tecta: simul Divōm templis indicit honorem.
 Nec minus interea sociis ad littora mittit
 Viginti tauros, magnorum horrentia centum
 635 Terga suum, pingues centum cum matribus agnos
 Munera, lætitiāque dei.
 At domus interior regali splendida luxu
 Instruitur, mediisque parant convivia tectis.
 Arte laboratæ vestes, ostroque superbo:
 640 Ingens argentum mensis, cælataque in auro
 Fortia facta patrum, series longissima rerum,
 Per tot ducta viros antiqua ab origine gentis.
 Æneas (neque enim patrius consistere mentem
 Passus amor) rapidum ad naves præmittit Achaten,
 645 Ascanio ferat hæc; ipsumque ad mœnia ducat.
 Omnis in Ascanio cari stat cura parentis.
 Munera præterea, Iliacis erepta ruinis,
 Ferre jubet; pallam signis auroque rigentem,
 Et circumtextum croceo velamen acantho,
 650 Ornatus Argivæ Helenæ: quos illa Mycenis,
 Pergama quum peteret inconcessosque Hymenæos,
 Extulerat, matris Ledæ mirabile donum.
 Præterea sceptrum, Ilione quod gesserat olim,

624. *Reges Pelasgi*] pro Achivorum dæcibus, seniorum poetarum Græcorum exemplo; nam Homero Pelasgi inter auxilia Trojanorum numerantur—*φύλα Πελασγῶν ἰγχευμένοι, τῶν, οἱ Λάριον ἐφάλασαν κινέεσθαι*. Scilicet nomen eorum late fuit sparsum, sed omnes ex Thessalia oriundi, quam Homerus appellat τὴν Πελασγικὴν Ἀγρὸν. II. β'. 681.

626. *Seque ortum*] Erat enim ex Helione Laomedontis filia natus, quam Telamon ab Hercule muneris loco acceperat. Cf. Sophocl. Ajac. 1316.

633. *Nec minus*] In toto loco poeta ante oculos habuit Odys. I'. 59. et seqq.

634. *Horrentia*] V. ad. G. iv. 407.

636. *Dei*] Al. legunt *dii* et *dic*, id est, *diei*: Cf. Gell. ix. 14.

637. *At domus* Catull. lxii. Ipsius at sedes, quacumque opulenta recessit Regia, fulgenti splendent auro atque argento: Candet ebur solliis: collucent pocula mensis: Tota domus gaudet regali splendida gaze.

639. *Arte laborata*] Cf. Od. η'. 95. ubi de Alcinoi regia: 'Εὖ δὲ θρόνῳ περιτοῖχον ἱερὸν ἴδω καὶ ἴδω, 'Ες μυχὸν ἔξ οὐδαῖο διαμυρίης ἴδ' ἐν πύλαισι Διῶτες ἰόνται βιβλῆτες, ἱερά γυμναῖον.

653. *Ilione*] Pacuvii et Accii tragediæ hoc nomine fuerunt.

- Maxuma natarum Priami, colloque monile
 655 *Baccatam*, et duplicem gemmis auroque coronam.
 Hæc celerans, iter ad naves tendebat Achates.
 At Cytherea novas artes, nova pectore versat
 Consilia: ut faciem mutatus et ora Cupido
 Pro dulci Ascanio veniat, donisque furem
 660 Incendat reginam, atque ossibus implicet ignem.
 Quippe domum timet ambiguum, Tyriosque bilingues:
 Urit atrox Juno, et sub noctem cura recursat.
 Ergo his aligerum dictis adfatur Amorem:
 'Nate, meæ vires, mea magna potentia, solus,
 665 'Nate, patris summi qui tela Typhoëa temnis;
 'Ad te confugio, et supplex tua numina posco.
 'Frater ut Æneas pelago tuus omnia circum
 'Littora jactetur, odiis Junonis iniquæ,
 'Nota tibi: et nostro doluisti sæpe dolore.
 670 'Hunc Phœnissa tenet Dido, blandisque moratur
 'Vocibus: et vereor, quo se Junonia vertant
 'Hospitia. Haud tanto cessabit cardine rerum.
 'Quocirca capere ante dolis, et cingere flammâ
 'Reginam meditor; ne quo se numine mutet:
 675 'Sed magno Æneæ mecum teneatur amore.
 'Qua facere id possis, nostram nunc accipe mentem:
 'Regius accitu cari genitoris ad urbem
 'Sidoniam puer ire parat; mea maxima cura;
 'Dona ferens, pelago et flammis restantia Trojæ.
 680 'Hunc ego sopitum somno, super alta Cythera,
 'Aut super Idalium, sacrata sede recondam:
 'Ne qua scire dolos, mediussve occurrere possit.
 'Tu faciem illius noctem non amplius unam
 'Falle dolo, et notos pueri puer indue vultus:
 685 'Ut, quum te gremio accipiet lætissima Dido,
 'Regales inter mensas laticemque Lyæum,
 'Quum dabit amplexus, atque oscula dulcia figet,
 'Occultum inspires ignem, fallasque veneno.'
 Paret Amor dictis caræ genetricis, et alas
 690 Exuit, et gressu gaudens incedit Iûli.
 At Venus Ascanio placidam per membra quietem
 Irrigat, et fotum gremio dea tollit in altos
 Idaliæ lucos: ubi mollis amaracus illum

657. et seqq. Hæc de Apollonio Rhod. ex lib. iii. princip. expressa sunt.

675. *Mecum*, per meos amores, me adnitente. Serv.

691. *Quietem irrigat*] Furius Antias apud Macrob. vi. i.—Mitemque rigat per pectora somnum.

Et Lucret. iv. Nunc quibus ille modis

somnus per membra quietem Irriget—

Sed omnia ex Homericis, —ἐπὶ γλαυκῶν ὄντων ἰχθυῶν.—τις δ' ἀμβροτὸς ἀνθρώπων.

Unde et ὕπνῳ ὄντων: et Pindari αἰετὸς, —αἰετῶν, ὕπνῳ ὄντων ἀνθρώπων. Cf. et Miltoni P. A. iv. 414.

- Floribus et dulci adspirans complectitur umbra.
 695 Jamque ibat dicto parens, et dona Cupido
 Regia portabat Tyriis, duce lætus Achate.
 Quum venit, aulæis jam se regina superbis
 Aurea composuit sponda, mediamque locavit.
 Jam pater *Æneas*, et jam Trojana juvenus
 700 Conveniunt, stratoque super discumbitur ostro.
 Dant famuli manibus lymphas, Cereremque canistris
 Expediunt, tonsisque ferunt mantelia villis.
 Quinquaginta intus famulæ: quibus ordine longo
 Cura pepum struere, et flammis adolere penates.
 705 Centum aliæ, totidemque pares ætate ministri,
 Qui dapibus mensas onerent, et pocula ponant.
 Nec non et Tyrii per limina læta frequentes
 Convenere, toris jussi discumbere pictis.
 Mirantur dona *Æneæ*; mirantur Iulium,
 710 Flagrantesque dei vultus, simulataque verba,
 Pallamque, et pictum croceo velamen acantho.
 Præcipue infelix, pesti devota futuræ,
 Expleri mentem nequit, ardescitque tuendo
 Phœnissa, et pariter puero donisque movetur.
 715 Ille, ubi complexu *Æneæ* colloque pependit,
 Et magnum falsi implevit genitoris amorem;
 Reginam petit. Hæc oculis, hæc pectore toto
 Hæret: et interdum gremio foveit, inscia Dido,
 Insidat quantus miseræ deus. At memor ille
 720 Matris *Acidalie*, paullatim abolere *Sychæum*
 Incipit, et vivo tentat prævertere amore
 Jam pridem resides animos desuetaque corda.
 Postquam prima quies epulis, mensæque remotæ;
 Crateras magnos statuunt, et vina coronant.
 725 Fit strepitus tectis, vocemque per ampla volutant
 Atria: dependent *lychni* laquearibus aureis
 Incensi, et noctem flammis funalia vincunt.
 Hic regina gravem gemmis auroque poposcit

701. *Dant famuli*] Comparetur locus Homeri, Od. v. 172. et seqq. necnon Od. v. 51. v. supra ad Geo. iv. 363.

720. *Acidalia* Venus dicitur a fonte *Acidalio*, qui est in Orchomeni Boeotiae civitate, in quo se Gratiae abluunt, quas Veneri constat esse sacratas. Serv.

723. *Postquam*] *Homerus*: *Ἀνδρῶν ἰσχυρῶν καὶ ἰσχυρῶν ἐξ ἰσχυρῶν, Κούρην μὲν κρητῆρας ἰσχυρῶν ποσειδῶν.*

724. *Vina coronant*] Si Homeri κρητῆρας ἰσχυρῶν οἶνον, expressum est, de corollis intelligi nequit; id enim recentius. Cf. Athenæum i. 2. *Ἐπιστήθοντι δὲ*

ποσειδῶν αἱ κρητῆρες, ἥτοι ὑπερχυλῆς αἱ κρητῆρες ποσειδῶν, ὅστις διὰ τοῦ ποσειδῶν ἰσχυρῶν ποσειδῶν. Et ibid. xv. 5. *τὸ δὲ στίβον πλῆρως ἐν τῇ σμαίνῃ.*—V. Potteri Ant. i. 213.—Attamen et cf. *Æn.* iii. 525.

726. *Dependent lychni*] *Odyss.* v. 100. de regia Alcinoi: *Χρυσῶν δ' ἄρα πύργῳ ὑδμήτων ἰσχυρῶν Ἑστῶσαν, αἰθαλίνας δαΐδας μινὰ χερσὶν ἰχθυῶν, Φαίνοντες νύκτας παρὰ δώματα δαυτομένησι.*

728. *Hic regina*] *Hom.* Od. v. 177. *Αὐτὰρ δ' αἶνι καὶ ἄσθι πολύτλας Διὸς Ὀδυσσεύς. Καὶ τότε πῆρκα προσέφη μῖνος Ἀλκινόῳ Ποντοῖα κρητῆρα κρητῆρας μῖνος*

- Implevitque mero pateram : quam Belus, et omnes
 730 A Belo soliti. Tum facta silentia tectis :
 ' Jupiter, (hospitibus nam te dare jura loquuntur)
 ' Hunc lætum Tyriisque diem Trojaque profectis
 ' Esse velis, nostrosque hujus meminisse minores.
 ' Adsit lætitiæ Bacchus dator ; et bona Juno.
 735 ' Et vos, o, cœtum, Tyrii, celebrate faventes.'
 Dixit, et in mensam laticum libavit honorem,
 Primaque, libato, summo tenus adtigit ore.
 Tum Bitiæ dedit increpitans. Ille impiger hausit
 Spumantem pateram, et pleno se proluit auro.
 740 Post alii proceres. Cithara crinitus Iopas
 Personat aurata, docuit quæ maxumus Atlas.
 Hic canit errantem lunam, solisque labores ;
 Unde hominum genus, et pecudes ; unde imber, et ignes ;
 Arcturum, pluviasque Hyadas, geminosque Triones:
 745 Quid tantum Oceano properent se tingere soles
 Hiberni, vel quæ tardis mora noctibus obstet.
 Ingeminant plausu Tyrii, Troësque sequuntur.
 Nec non et vario noctem sermone trahebat
 Infelix Dido, longumque bibebat amorem ;
 750 Multa super Priamo rogitans, super Hectore multa :
 Nunc, quibus Auroræ venisset filius armis : *6.2.1.1.1.57*
 Nunc, quales Diomedis equi : nunc, quantus Achilles.
 ' Immo age, et a prima dic, hospes, origine nobis
 ' Insidias, inquit, Danaûm, casusque tuorum,
 755 ' Erroresque tuos. Nam te jam septima portat
 ' Omnibus errantem terris et fluctibus æstas.'

νῦν μοι Πᾶσιν ἀνὰ μέγαρον, ἵνα καὶ Διὶ τιρσι-
 κιστῶν Σπείσομεν, θεῶδ' ἐκίστησι ἄμ' αἰδοίσι-
 σιν ἐσθδῷ. "Ὡς φάτο· Ποντοόοος δὲ μελίφρονα
 αἶνον ἐκίρνα· Νάμνησιν δ' ἄρα πᾶσιν, ἱσαρχά-
 μιστος διδάσσειν.

740. Citharā crinitus Iopas] Ita in
 Alcinoi epulis, Od. ℓ. 73. Μοῦσε' ἄρ' αὐδὸν
 ἀτήκων ἃ ἰδμῖναι κλίαι ἀνδρῶν, Οἴμης, τῆς

τίτ' ἄρα κλίαις οὐρανὸν εὐρὺν ἵκων, κ. τ. λ.

751. Auroræ filius] Cf. lin. 489. su-
 pra. Pind. Ol. 2. 'Αὖς τι παῖδ' Αἰδίοπα.

752. Diomedis equi, quos Ænea ab-
 stulerat, de quibus Il. ι'. 265. Τῆς γὰρ
 τοι γενεῆς, ἥς Τρωὶ περ εὐρύσσω Ζεὺς Δῶχ'
 υἱὸς ποιεῖν Γαυμῆδιος· οὐκ' ἄριστοι Ἴωνες,
 ὅσσοι ἴασι ὑπ' ἡῶ τ' ἡλίαν τε.

P. VIRGILII MARONIS

ÆNEIDOS

LIBER II.

CONTICUERE omnes, intentique ora tenebant :

Inde toro pater Æneas sic orsus ab alto :

‘ Infandum, regina, jubes renovare dolorem ;

‘ Trojanas ut opes et lamentabile regnum

5 ‘ Eruerint Danaï : quæque ipse miserrima vidi,

‘ Et quorum pars magna fui. Quis talia fando

‘ Myrmidonum, Dolopumve, aut duri miles Ulixi

‘ Temperet a lacrymis ! et jam nox humida cœlo

‘ Præcipitat, suadentque cadentia sidera somnos.

10 ‘ Sed, si tantus amor casus cognoscere nostros,

‘ Et breviter Trojæ supremum audire laborem ;

‘ Quamquam animus meminisse horret, luctuque refugit ;

‘ Incipiam. Fracti bello fatisque repulsi

‘ Ductores Danaûm, tot jam labentibus annis,

15 ‘ Instar montis equum divina Palladis arte

‘ Ædificant, sectaque intextunt abiete costas.

‘ Votum pro reditu simulant. Ea fama vagatur.

‘ Huc delecta virûm sortiti corpora furtim

‘ Includunt cæco lateri, penitusque cavernas

3. *Infandum—jubes*] Od. i. 12. Σαὶ δ' ἱμὰ κῆρα θυμῷ; ἐκτεράπειτο στενοῦντα Εἰρεσθ', ἔφε' ἴτι μᾶλλον δουρὶ μινος στοναχίζω. Cf. et Od. v. 241.

7. *Ulixi, pro vulg. Ulyssæi, forma magis antiqua.*

8. *Et jam nox*] Il. x. 251.—Μάλα γὰρ νύξ ἔστιναι, ἰγγυίδι δ' ἥϊος, Ἄσπερα δὲ δὴ περιβόηται.—

10. *Sed, si tantus amor*] Ita Ulysses, Od. x. 378. Ὡς μὲν πολλῶν μύθοι, ἄρα δὲ καὶ ἔσθω· Εἰ δ' ἴτ' ἀκούσμεν αἱ γι λιλαιά, οὐκ εἰ ἴσχυι τοῦτον σε φθόγιμν καὶ αἰσχροτόντ' ἄλλ' ἀγορεύουσιν κῆδ' ἱμῶν ἰτάων.—

13. *Fatigue repulsi*] Cf. Il. β'. 328.

15. *Equum*] Od. i. 492. ubi Ulysses

ad vatem Demodocum ; ' Ἀλλ' ἄγε δὴ μετάρβηθι, καὶ ἴσῳσιν πόσμον ἔισον Δουρατίου, τὸν Ἐπιδὸς ἰσώσῃσιν εἰν Ἀθήνῃ, Ὅν ποτ' ἐς ἀκρόπολιν, δόλον, ἤγαγε δῖος Ὀδυσσεύς, Ἄνδρῶν ἱμωλήσας, εἰ ἴλιον ἐκλάτταζαν.— Ὡς φάθ'· εἰ δ' ἀρμυρῆς βίῳ ἤρχετο, φαῖν δ' ἀσπὴν, Ἐπὶν ἱλῶν, ὡς εἰ μὲν ἰϋσσίλμων ἰσῶν ἡνῶν πάντες ἀπίσταντο, πύρ ἐν κλισίῃσι βαλόντες, Ἀργυίῳ· τοὶ δ' ἦδη ἀγκαλυτοὶν ἀμφ' Ὀδυσῆα ἔλειτ' ἐν Τρώων ἀγορῇ πεκαλυμμένοι ἴσῳσιν· Ἀσπὸς γὰρ μιν Τρώες ἐς ἀκρόπολιν ἐρύσαντο. Ὡς δ' μὲν—x. τ. λ. v ad lin. 39. inf.

De Equo Trojano altera fit mentio in Odys. δ. 272. et seqq.—Cf. et Euripid. Troad. init. V. et infra vi. 515.

- ' In latus, inque feri curvam compagibus alvum
 ' Contorsit. Stetit illa, tremens, utroque recusso
 ' Insonuere cavæ gemitumque dedere cavernæ.
 ' Et, si fata Deûm, si mens non læva fuisset,
 55 ' Impulerat ferro Argolicas fœdare latebras;
 ' Trojaque nunc stares, Priamique arx alta maneres.
 ' Ecce, manus juvenem interea post terga revinctum
 ' Pastores magno ad regem clamore trahebant
 ' Dardanidæ: qui se ignotum venientibus ultro,
 60 ' Hoc ipsum ut strueret, Trojamque aperiret Achivis,
 ' Obtulerat, fidens animi, atque in utrumque paratus,
 ' Seu versare dolos, seu certæ occumbere morti.
 ' Undique visendi studio Trojana juvenus
 ' Circumfusa ruit, certantque illudere capto.
 65 ' Accipe nunc Danaûm insidias, et crimine ab uno
 ' Disce omnes.
 ' Namque ut conspectu in medio turbatus, inermis,
 ' Constitit, atque oculis Phrygia agmina circumspexit:
 ' Heu, quæ nunc tellus, inquit, quæ me æquora possunt
 70 " Accipere? aut quid jam miserò mihi denique restat?
 " Cui neque apud Danaos usquam locus: et super ipsi
 " Dardanidæ infensi poenas cum sanguine poscunt."
 ' Quo gemitu conversi animi, compressus et omnis
 ' Impetus. Hortamur fari, quo sanguine cretus,
 75 ' Quidve ferat, memoret, quæ sit fiducia capto.
 ' Ille hæc, deposita tandem formidine, fatur.
 ' "Cuncta equidem tibi, rex, fuerit quodcunque, fatebor
 " Vera, inquit: neque me Argolica de gente negabo:
 " Hoc primum. Nec, si miserum Fortuna Sinonem
 80 " Finxit, vanum etiam mendacemque improba finget.
 " Fando aliquod si forte tuas pervenit ad aures
 " Belidæ nomen Palamedis, et inclyta fama
 " Gloria: quem falsa sub proditione Pelasgi
 " Insontem, infando indicio, quia bella vetabat,
 85 " Demisere neci: nunc cassum lumine lugent:
 " Illi me comitem, et consanguinitate propinquum,
 " Pauper in arma pater primis huc misit ab annis.
 " Dum stabat regno incolumis, regumque vigeat
 " Conciliis; et nos aliquod nomenque decusque
 90 " Gessimus. Invidia postquam pellacis Ulixi

57. et seqq. Homerus *Sinonem* et *Palamedem* ignorat. Sophoclis fabula fuit *Sinon*.

79. *Nec, si miserum*] Accius in *Telepho*: Nam si a me regnum Fortuna atque opes Eripere quivit, at virtutem non quivit.

82. *Palamedes*, Nauplii filius, septimo gradu a Belo (Ægyptio) originem duxit. Serv.

90. *Pellacis Ulixi*] Hom. II. γ'. 200. — *Λαιερτιάδης πολέμηντι Ὀδυσσεύς*, — *Εὐδὸς παρυσίου τοῦ δῖου καὶ μηδία πυνιά*.

- " (Haud ignota loquor) superis concessit ab oris ;
 " Afflictus vitam in tenebris luctuque trahebam,
 " Et casum insontis mecum indignabar amici.
 " Nec tacui demens : et me, fors si qua tulisset,
 95 " Si patrios unquam remeassem victor ad Argos,
 " Promisi ultorem : et verbis odia aspera movi.
 " Hinc mihi prima mali labes : hinc semper Ulixes
 " Criminibus terrere novis : hinc spargere voces
 " In vulgum ambiguas, et quærere conscius arma.
 100 " Nec requievit enim, donec Calchante ministro—
 " Sed quid ego hæc autem nequidquam ingrata revolve ?
 " Quidve moror ? si omnes uno ordine habetis Achivos,
 " Idque audire sat est ; jamdudum sumite pœnas.
 " Hoc Ithacus velit, et magno mercentur Atridæ."
 105 " Tum vero ardemus scitari et quærere caussas,
 " Ignari scelerum tantorum artisque Pelasgæ.
 " Prosequitur pavitans, et ficto pectore fatur :
 " Sæpe fugam Danaï Troja cupiere relicta
 " Moliri, et longo fessi discedere bello. ✓
 110 " Fecissentque utinam ! sæpe illos aspera ponti
 " Interclusit hiems, et terruit Auster euntes.
 " Præcipue, quum jam hic trabibus contextus acernis
 " Staret equus, toto sonuerunt æthere nimbi. ✓
 " Suspensi Eurypylum scitatum oracula Phœbi
 115 " Mittimus ; isque adytis hæc tristia dicta reportat :
 " Sanguine placâstis ventos, et virgine cæsa,
 " Quum primum Iliacas Danaï venistis ad oras :
 " Sanguine quærendi reditus, animaque litandum
 " Argolica. Vulgi quæ vox ut venit ad aures,
 120 " Obstupuere animis, gelidusque per ima cucurrit
 " Ossa tremor ; cui fata parent, quem poscat Apollo.
 " Hic Ithacus vatem magno Calchanta tumultu
 " Protrahit in medios : quæ sint ea numina divûm,
 " Flagitat. Et mihi jam multi crudele caneant
 125 " Artificis scelus, et taciti ventura videbant.
 " Bis quinos silet ille dies, tectusque recusat
 " Prodere voce sua quemquam, aut opponere morti.
 " Vix tandem magnis Ithaci clamoribus actus,
 " Composito rumpit vocem, et me destinat aræ.
 130 " Adsensere omnes : et, quæ sibi quisque timebat,

104. *Hoc Ithacus velit*] Aristot. Rhet.
 i. 6.—και ἔλας, ὃ οἱ ἰχθύες βούλονται, ἢ ἰθ' ὃ χαίρουσι, τοῦναντίον τοῦτο ἀφίλμον φαίνεται. διὸ ὡς εἴρηται, "ἢ κιν γνῆσαι Πρίαμος, Πρίαμός τις παῖς, "Ἄλλος τις Τρώϊς μέγας κιν πεχαρίασε θυμῷ, Εἰ σφῶν—κ. τ.
 λ. Π. α'. 255.

116. *Virgine cæsa*] Lucret. i. 85.
 Aulide quo pacto Trivial virginis aram
 Iphianassal turpârunt sanguine foede
 Ductores Danaûm, delecti, prima viro-
 rum.

Hæc quoque est ex fabulis post Ho-
 merum adactis.

- "Unius in miseri exitium conversa tulere.
 "Jamque dies infanda aderat: mihi sacra parari,
 "Et salsæ fruges, et circum tempora vittæ.
 "Eripui (fateor) leto me, et vincula rupi:
 135 "Limosoque lacu per noctem obscurus in ulva
 "Delitui, dum vela, darent si forte, dedissent.
 "Nec mihi jam patriam antiquam spes ulla videndi,
 "Nec dulces natos, exoptatumque parentem:
 "Quos illi fors ad pœnas ob nostra reposcent
 140 "Effugia, et culpam hanc miserorum morte piabunt.
 "Quod te, per superos, et conscia numina veri,
 "Per, si qua est, quæ restet adhuc mortalibus usquam
 "Intemerata fides, oro, miserere laborum
 "Tantum: miserere animi non digna ferentis."
 145 "His lacrimis vitam damus, et miserescimus ultro.
 "Ipse viro primus manicas atque arcta levari
 "Vincla jubet Priamus; dictisque ita fatur amicis:
 "Quisquis es, amissos hinc jam obliviscere Graios;
 "Noster eris: mihiq; hæc edissere vera roganti.
 150 "Quo molem hanc immanis equi statuere? quis auctor?
 "Quidve petunt? quæ religio? aut quæ machina belli?"
 "Dixerat. Ille dolis instructus et arte Pelasga,
 "Sustulit exutas vinclis ad sidera palmas:
 "Vos, æterni ignes, et non violabile vestrum
 155 "Testor numen, ait; vos aræ, ensesque nefandi,
 "Quos fugi, vittæque deum, quas hostia gessi:
 "Fas mihi Graiorum sacrata resolvere jura,
 "Fas odisse viros, atque omnia ferre sub auras,
 "Si qua tegunt: teneor patriæ nec legibus ullis.
 160 "Tu modo promissis maneat, servataque serves
 "Troja fidem; si vera feram, si magna rependam.
 "Omnis spes Danaum, et cœpti fiducia belli
 "Palladis auxiliis semper stetit. Impius ex quo
 "Tydides sed enim, scelerumque inventor Ulixes,
 165 "Fatale aggressi sacrato avellere templo
 "Palladium, cæsis summæ custodibus arcis,
 "Corripuere sacram effigiem, manibusque cruentis
 "Virgineas ausi divæ contingere vittas:
 "Ex illo fluere ac retro sublapsa referri
 170 "Spes Danaum, fractæ vires, aversa deæ mens.
 "Nec dubiis ea signa dedit Tritonia monstris.

138. *Nec dulces natos*] Hom. II. i'. 408. Οὐδὲ τί μιν παῖδες ποτὶ γούνασι παπαλῶσιν, 'Ελλόνε' ἐν πολέμοις καὶ αἰνῶσι θύοντες.

Lucret. iii. 907. At jam non domus accipiet te læta, neque uxor Optima,

nec dulces occurrent oscula nati Præripere, et tacita pectus dulcedine tangent.

152. *Dolis instructus*] Homerus:—πακοῖσι δόλοισι κτεταρμένος, περιδαιόφρων.

171. *Tritonia*] Homerus:—Διὸς θυγάτηρ καὶ ἱέρεια Τριτωνίᾳ. Capite Jovis na-

- " Vix positum castris simulacrum ; arserē cōruscæ
 " Luminibus flammæ arrectis, salsusque per artus
 " Sudor iit : terque ipsa solo (mirabile dictu)
 175 " Emicuit, parmamque ferens hastamque tremētem.
 " Extemplo tentanda fuga canit æquora Calchas :
 " Nec posse Argolicis exscindi Pergama telis ;
 " Omina ni repetant Argis, numenque reducant,
 " Quod pelago et curvis secum avexere carinis.
 180 " Et nunc, quod patrias vento petiere Mycenæ,
 " Arma deosque parant comites, pelagoque remenso
 " Improvisi aderunt. Ita digerit omīna Calchas.
 " Hanc pro Palladio moniti, pro numine læso
 " Effigiem statuere ; nefas quæ triste piaret.
 185 " Hanc tamen immensam Calchas attollere molem
 " Roboribus textis, cœloque educere jussit :
 " Ne recipi portis, aut duci in mœnia possit ;
 " Neu populū antiqua sub religione tueri.
 " Nam si vestra manus violasset dona Minervæ,
 190 " Tum magnū exitium (quod dī prius omen in ipsum
 " Convertant !) Priami imperio Phrygibusque futurum.
 " Sin manibus vestris vestram adscendisset in urbem ;
 " Ultro Asiam magno Pelopea ad mœnia bello
 " Venturam, et nostros ea fata manere nepotes."
 195 " Talibus insidiis perjurique arte Sinonīs
 " Credita res ; captique dolis lacrimisque coactis,
 " Quos neque Tydides, nec Larissæus Achilles,
 " Non anni domuere decem, non mille carinæ.
 " Hic aliud majus miseris multoque tremendum
 200 " Objicitur magis, atque improvida pectora turbat,
 " Laocoon, ductus Neptuno sorte sacerdos,
 " Sollemnes taurum ingentem mactabat ad aras.
 " Ecce autem gemini a Tenedo tranquilla per alta,
 " (Horresco referens) immensis orbibus angues
 205 " Incumbunt pelago, pariterque ad littora tendunt :
 " Pectora quorum inter fluctus arrecta, jubæque
 " Sanguinæ exsuperant undas : pars cetera pontum
 " Pone legit, sinuantque immensa volumine terga.

ta ; nam *ερετὰ* Æolibus caput est. At Pausan. i. 14. Τὴν Ἀθήναι (φασὶν οἱ Λιβύης) Ποσειδῶνος καὶ λίμνης Τριτωνίδος θυγατέρα εἶναι, καὶ διὰ τοῦτο γλαυκοὺς εἶναι αὐτῇ, δῶσις καὶ τῇ Ποσειδῶνι, ἰφθαλμοῖς.—Similia Herodot. iv. 180.

Ita in Æschyl. Eumenid. 292. Orestes eam invocāt :—*εἴμι, χῆρας ἐν τέποις Λιβυσσινῶς, Τριτωνὸς ἀμφὶ χύμα γυναικίου πόρυ, Τήνην—πίδα.*

197. *Larissæus Achilles*] Serv. A vici-

nitate ; nam Phthius fuit : utraque tamen Thessalia civitas est.

198. *Non mille carinæ*] Varro R. R. ii. 1. 26. Si numerus non est, ut sit ad amussim ; ut non est, cum dicimus, mille naves iisse ad Trojam, centumvirale esse iudicium Romæ, &c.—Æschyl. Agam. *ἑτάλων Ἀργίων χιλιναύτας.*

201. *Laocoon*] Fabula Homero ignota ; a Sophocle tamen, et Euphorione tractata, ut Servius memorat.

- 210 ' Fit sonitus, spumante salo : jamque arva tenebant,
 ' Ardentesque oculos suffecti sanguine et igni,
 ' Sibila lambebant linguis vibrantibus ora.
 ' Diffugimus visu exsanguis. Illi agmine certo
 ' Laocoonta petunt : et primum parva duorum
 ' Corpora natorum serpens amplexus uterque
 215 ' Implicat, et miseros morsu depascitur artus.
 ' Post ipsum, auxilio subeuntem ac tela ferentem,
 ' Corripiunt, spirisque ligant ingentibus : et jam
 ' Bis medium amplexi, bis collo squamea circum
 ' Terga dati, superant capite et cervicibus altis.
 220 ' Ille simul manibus tendit divellere nodos,
 ' Perfusus sanie vittas atroque veneno :
 ' Clamores simul horrendos ad sidera tollit ;
 ' Qualis mugitus, fugit quum saucius aram
 ' Taurus, et incertam excussit cervice securim.
 225 ' At gemini lapsu delubra ad summa dracones
 ' Effugiunt, sævæque petunt Tritonidis arcem ;
 ' Sub pedibusque deæ, clipeique sub orbe teguntur.
 ' Tum vero tremefacta novus per pectora cunctis
 ' Insinuat pavor : et scelus expendisse merentem
 230 ' Laocoonta ferunt : sacrum qui cuspide robur
 ' Læserit, et tergo sceleratam intorserit hastam.
 ' Ducendum ad sedes simulacrum, orandaque divæ
 ' Numina conclamant. X
 ' Dividimus muros, et moenia pandimus urbis.
 235 ' Accingunt omnes operi, pedibusque rotarum
 ' Subjiciunt lapsus, et stuppea vincula collo

322. *Clamores simul*] Hom. II. v. 403. Ἀντάρ ἐ θυμὸν ἀίσθη, καὶ ἤρυγεν, ὡς ἐτι ταύροις ἤρυγον, ἱλιέμενος Ἑλικώνων ἀμφὶ ἄνακτα, Κόβρον ἱλιόντων γένεταί δι τι ταῖς Ἑσίοχτων Ὡς ἦρα τίς γ' ἱερύγιστα λίπ' ὁστία θυμὸς ἀγέηκε.

227. *Sub pedibusque deæ*] Scilicet majoris simulacri, et a Palladio illo (supra v. 164.) ex arce abrepto diversi.

232. et seqq. Habuit ante oculos poetæ, ut per totum fere librum, Euripidem. *Juvat* ex Troad. v. 515. splendidissimum carmen adscribere.—Loquitur Chorus captivum Troadum. ΣΤΡ. Ἀμφὶ μοι ἔλπον, ὁ μούσα, οὐκ οὐκ ὅμως αἶσαν ἐν δακρύοις οὐδ' ἀνιστάμενος νῦν γὰρ μέλος εἰς Τροίαν ἐλχέσθω, τετραβήμενος, ὡς ὅτ' ἀπύσθη Ἀργίαν ὀλοίμην τάλαστα δοριαλῶτες· ἔτ' ἱλῶται ἴσσαν, οὐδένα βεβήμενα, χρωτοφάλαρον, ἱωνολον, ἐν πύλαις Ἀχαιοί· ἀνὰ δ' ἱβόσων λιός, Τρωάδος ἀπὸ πύργου σταθός, ἦ, ὁ κατακρίνει πόνην, τὸ δ' ἱερὸν ἀνέγειται ξέστην ἱλιάδι διογινῷ κίρῳ. τίς οὐκ ἴβα

ναυίδων; τίς οὐ γιγασίς ἐκ δόμων; πελαγίνοι δ' αἰδαῖς, δόλιον ἴσχω. ἄται. ANT. πᾶσα δὲ γήνη Φρυγῶν πρὸς πύλας ἀρπάσθη, πύλας δὲ οὐρείαι ξιστὸν λόχον Ἀργίαν, καὶ Δαρδανίας ἄται ἐπ' ὄρωσι, χάριν ἔχοντες ἀμβρόσια πύλου. κλωστοῦ δ' ἀμφιβόλοις λίποισι, νῶς δὲ σνάφος κελαινόν, εἰς Ἰδρανα λάϊνα, δάσιδά τι, φῖνα πατριδὶ Παλλάδος θέσαν θιάς. ἰωὶ δὲ πόνη καὶ χαρῆ, νόχιον ἰωὶ ἀνέφας πατριδὶ Λίβου τι λωτὸς κατόστω, Φρύγιέ τι μέλιτα πατριδὶ δ' αἰρίων ἀνὰ κρήνην ποδῶν, βοάει τ' ἱμιλῶν ὕφρου· ἐν δόμοις δὲ παμφαῖς σίλας πυρὸς μιλαιναν αἷγλαν Ἰδωνος πατ' ὄρωσι. ΕΠ. ἰγὼ δὲ τὰν ἱερὸν τίραν τότ' ἀμφὶ μίλαδρα πατριδων, διὰς κίρας Ἀρτιμιν ἱμιλῶμαν χοροῖσι. φῖνα δ' ἀνὰ πτόλιν βοά πατριδὶ Πατριδων Ἰδρας βεβίση δὲ φίλια πύρι πύλῳσι ἱβαλι ματρί χύρας ἱστομήνας· λόχου δ' ἱβίσαντες Ἀρεῖς, κίρας ἱεργα Παλλάδος σφαγαὶ δ' ἀμφιβόλωι Φρυγῶν, ἦ τι δαιμόνιος παρόνομος ἱερμῖα ναυίδων, οὐσίφαντες ἱβίρειν Ἑλλάδι νεμεροτρίφῳ, Φρυγῶν πατριδὶ πύλῳ.

- ' Intendunt. Scandit fatalis machina muros,
 ' Foeta armis. Pueri circum innuptæque puellæ
 ' Sacra canunt, funemque manu contingere gaudent.
 240 ' Illa subit, mediæque minans illabitur urbi.
 ' O patria, o divûm domus Ilium, et inclyta bello
 ' Mœnia Dardanidum! quater ipso in limine portæ
 ' Substitit, atque utero sonitum quater arma dedere.
 ' Instamus tamen immemores cæcique furore,
 245 ' Et monstrum infelix sacrata sistimus arce.
 ' Tunc etiam fatis aperit Cassandra futuris
 ' Ora, dei jussu non unquam credita Teucris.
 ' Nos delubra deûm miseri, quibus ultimus esset
 ' Ille dies, festa velamus fronde per urbem.
 250 ' Vertitur interea cœlum, et ruit oceano nox,
 ' Involvens umbra magna terramque polumque,
 ' Myrmidonumque dolos: fusi per mœnia Teucri
 ' Conticuere: sopor fessos complectitur artus.
 ' Et jam Argiva phalanx instructis navibus ibat
 255 ' A Tenedo, tacitæ per amica silentia lunæ,
 ' Littora nota petens: flammæ quum regia puppis
 ' Extulerat: fatisque deûm defensus iniquis,
 ' Inclusos utero Danaos et pinea furtim
 ' Laxat claustra Sinon: illos patefactus ad auras
 260 ' Reddit equus, lætique cavo se robore promunt
 ' Thessandrus Sthenelusque duces, et dirus Ulixes,
 ' Demissum lapsi per funem, Acamasque, Thoasque,
 ' Pelidesque Neoptolemus, primusque Machaon,
 ' Et Menelæus, et ipse doli fabricator Epeos.
 265 ' Invadunt urbem somno vinoque sepultam:
 ' Cæduntur vigiles, portisque patentibus omnes
 ' Accipiunt socios, atque agmina conscia jungunt.
 ' Tempus erat, quo prima quies mortalibus ægris
 ' Incipit, et dono divûm gratissima serpit.

241. Eanli versus est. Serv.

250. *Vertitur interea*] Ennius: Vertitur interea cœlum, cum ingentibu' signis.

Ruit—nox] Idem in Annal. x. Hinc Nox processit stellis ardentibus apta. v. ad Æa. viii. 369.

258. *Inclusos utero*] Horum nomina varie traduntur. Pausanias vero, i. 21. 'Εν τῇ Ἀθηναίων ἀγορᾷ, Ἰππὸς ὁ καλούμενος Δούριος ἀνάκειται χαλκοῦς;—καὶ Μενελίδης καὶ Τυῖνος ὑπεκλίνοντο ἐξ αὐτῶν προσίτι δὲ καὶ οἱ παῖδες οἱ Θούριος. (scilicet Demophoon et Acamas.)

261. *Thessandrus*, Thebani Polynicis filius: Homerus ejus non meminit.

262. *Demissum lapsi*] Quintilianus

lib. viii. cap. 3. sub fine. Amplior virtus est ἰμφορῆς, altiore præbens intellectum, quam quem verba per se ipsa declarant. Ejus duæ sunt species; altera, quæ plus significat quam dicit; altera, quæ etiam id quod non dicit. Prior est et apud Homerum, cum Menelaus Graios in equo sedisse dicit; nam verbo uno magnitudinem ejus ostendit: et apud Virgilium, *Demissum lapsi per funem*, nam sic quoque altitudo demonstrata est.

265. *Somno vinoque*] Ennius: Nunc hostes vino domiti somnoque sepulti.

269. *Dono divûm*] Il. η'. extr. Τῶν δῶρον ἰλόντο.

- 270 ' In somnis, ecce, ante oculos mæstissimus Hector
 ' Visus adesse mihi, largosque effundere fletus;
 ' Raptatus bigis ut quondam, aterque cruento
 ' Pulvere, perque pedes trajectus lora tumentes.
 ' Hei mihi, qualis erat! quantum mutatus ab illo .
- 275 ' Hectore, qui redivit exuvias indutus Achilli,
 ' Vel Danaum Phrygios jaculatus puppibus ignes!
 ' Squalentem barbam, et concretos sanguine crines,
 ' Vulneraque illa gerens, quæ circum plurima muros
 ' Accepit patrios. Ultro flens ipse videbar
- 280 ' Compellare virum, et mæstas expromere voces:
 " O lux Dardaniæ, spes o fidissima Teucrûm,
 " Quæ tantæ tenuere moræ? quibus Hector ab oris
 " Expectate venis? ut te post multa tuorum
 " Funera, post varios hominumque urbisque labores
- 285 " Defessi adspicimus! quæ caussa indigna serenos
 " Fœdavit vultus? aut cur hæc vulnera cerno?"
 ' Ille nihil: nec me quærentem vana moratur:
 ' Sed graviter gemitus imo de pectore ducens,
 " Heu fuge, nate dea, teque his, ait, eripe flammis.
- 290 " Hostis habet muros: ruit alto a culmine Troja.
 " Sat patriæ Priamoque datum. Si Pergama dextra
 " Defendi possent, etiam hac defensa fuissent.
 " Sacra suosque tibi commendat Troja Penates:
 " Hos cape fatorum comites: his mœnia quære,
- 295 " Magna pererrato statues quæ denique ponto."
 ' Sic ait, et manibus vittas, Vestamque potentem,
 ' Æternumque adytis effert penetralibus ignem.
 ' Diverso interea miscentur mœnia luctu:

270. In somnis] Cf. Il. ψ'. 59. et seqq. ubi Patrocli umbra Achilli apparet.

272. Raptatus bigis] Il. χ'. 395. Ἡ ῥα, καὶ Ἐκτορα διὸν ἀνιὼν μῆνιτο ἔργα· Ἀμφότεροι μετόπισθε ποδῶν τίσσεσσι τίνοντι Ἐς σφῶν ἐν στήθεσσι, βεβίωσι δ' ἐξῆσθαι ἰμάντας, Ἐκ δὲ φρουρῶν ἴδοντο· κἀκεν δ' ἱλυσσάμενοι ἴασιν Ἐς δὲ φρουρῶν δ' ἀναβὰς, ἀνὰ τὴν κλυτὰ τεύχε' αἰέρας, διάσσεξεν β' ἱλᾶν, τὰ δ' οὖν ἄκοντι πιστεύσαν· τοῦ δ' ἦν ἱλομῆνιος κοινόσσωλος· ἀμφὶ δὲ χαῖται Κυνῆναι πύλωντο, κἀκεν δ' ἄσαν ἐν κοίτησιν Κύπρι, σάρες χαρίεν· σῶσι δὲ Λίδες δωμυτίσσει Δάφνι ἀνκίσσασθαι· ἱὲ ἐν παρῶντι γαίῃ.

274. Ennii versus. Serv.

Quantum mutatus] Il. χ'. 369.— Ἀλλοὶ δὲ περιδραμεὶν οἷος Ἀχαιῶν, οἱ καὶ θηήσαντο φῶν καὶ εἶδος ἀγῆστον Ἐκτορος· οὐδ' ἄρα αἰ τις ἀκούσεται γὰρ παρῶντος. Ὡς δὲ δὲ τις ἀκούσιν ἰδὼν ἐς στήθεσιν ἄλλον· Ὡς πῶς, ἢ μάλᾳ δὲ μαλακώτερος ἀμφαφάσεται Ἐκτορα, ἢ ὅτι νῆας τίσσεσσι περὶ πηλῆν.

281. O lux Dardaniæ] Ennius in Alexandro, apud Macrob. vi. 2. O lux Trojæ, germane Hector, Quid ita cum tuo lacerato corpore miser? Ant, qui te sic respectantibus tractare nobis?

290. Ruit alto a culmine] Il. ι'. 773. — Νῦν ὄλισσε πᾶσα κατ' ἄκρης Ἰλίου ἀκινῆ.—

298. et seqq. In eodem fere argumento versatur Euripid. Hec. 905. Libet et totum carmen saltem in thronum usum adponere.—Chorus Troadum captivorum loquitur. ΣΤΡ. Σὺ μὲν, ὦ πατρίε' Ἰλῆος, τῶν ἀπαρῶντων πόλιν ἐκείνη λίσσῃ, τοιοῖσι δ' Ἑλλάνων νόφος ἀμφοῖ ἐν κρύπτῳ, δορὶ δὲ, δορὶ σίρσαν. ἀπὸ δὲ στεφάνων πύλων πύργων, κατὰ δ' αἰθέλου πηλὶδ' οἰκτροτάταις κίχρυσαι, σάλας· οὐκίσι δ' ἰμβατιύσων. ANT. μεσσηνίσις ἀλλύμαν, ἥμος ἐν δίσκων ὕπνοσιν ἴδους ἐπ' ὄψεσι κίθναται. μολπῶν δ' ἀπὸ, καὶ χοροκῶν νοσῶν καταπαύσας, πῶσις ἐν θαλάμοις ἵκνται, ζῶτον δ' ἐπὶ πασσά-

- ' Et magis atque magis, quanquam secreta parentis
 300 ' Anchissæ domus arboribusque obsecta recessit,
 ' Claurescunt sonitus, armorumque ingruit horror.
 ' Excutior somno, et summi fastigia tecti
 ' Adscensu supero, atque arrectis auribus adsto:
 ' In segetem veluti quum flamma furentibus austris
 305 ' Incidit, aut rapidus montano flumine torrens
 ' Sternit agros, sternit sata læta, boumque labores,
 ' Præcipitesque trahit silvas: stupet inscius alto
 ' Accipiens sonitum saxi de vertice pastor.
 ' Tum vero manifesta fides, Danaûmque patescunt
 310 ' Insidiæ. Jam Deiphobi dedit ampla ruinam,
 ' Vulcano superante, domus: jam proximus ardet
 ' Ucalegon: Sigea igni freta lata relucent.
 ' Exoritur clamorque virûm, clangorque tubarum.
 ' Arma amens capio; nec sat rationis in armis:
 315 ' Sed glomerare inanum bello, et concurrere in arcem
 ' Cum sociis ardent animi. Furor iraque mentem
 ' Præcipitant; pulchrumque mori succurrit in armis.
 ' Ecce autem telis Panthus elapsus Achivôm,
 ' Panthus Othryades, arcis Phœbique sacerdos,
 320 ' Sacra manu, victosque deos, parvumque nepotem
 ' Ipse trahit, cursuque amens ad limina tendit.
 " Quo res summa loco, Panthu? quam prendimus arcem?"
 ' Vix ea fatus eram, gemitu quum talia reddit:
 " Venit summa dies, et ineluctabile tempus
 325 " Dardanis. Fuimus Troës: fuit Ilium, et ingens

λφ, ναύταις εὐνὴν ἔρων ἱμεῖλον Τροίαν Ἰλιδ' ἱμβαδύνει. ΣΤΡ. ἰγὼ δὲ πλόκαμον ἀναδίδωμι μίστραισιν ἡβητομυζέμεναι, χρυσίον ἐνέπτερων λίσσασθαι ἀνέμους· εἰς αὐγὰς, ἐπιδίμους αἰε πύσσας· εἰς ὕψος. ἀπὸ δὲ πύλαδος ἱμεῖλος πύλιν πύλινμα ὃ ἦν παρ' ἔστυ Τροίας τῶδ' ὁ παῖς· Ἑλλάδων, πότι δὴ, πότι τὰν Ἰλιάδα σκαπὴν πύρραντις, ἤξει· οἴκους; ANT. λίχη δὲ φίλια μοῖνιπτολος λισσοῦσα, Δωρὶς αἰε κόρα, σιμὴν προσίζου· οὐκ ἦν δ' Ἀστυμνὴ ἀ τλάμων ἄγαμαι δὲ, θανόντ' ἰδοῦ· ἀκούσαι τὸν ἱμεῖον, ἄλλοι ἐπὶ πύλαγος, πύλιν τ' ἀπασπο· ποῦδ', ἐπεὶ νόστιμον ναῦς ἐκίνησιν πύδα, καὶ μὴ ἀπὸ γῆς ὄρεσιν Ἰλιάδος, τάλαν' ἀπῴπει ἄλγυν' ΕΠ. τὰν τῶν Διοσκουρέων Ἑλάνων καῖσιν, ἰδοῦν τὴν βούρην αἰνέσασθαι, κατὰρξαι διδοῦν, ἐπεὶ με γῆς ἐκ πατρὸς ἀπώλειται, ἔξρησι τ' οἴκων γάμος, οὐ γάμος, ἀλλ' ἀλάστορες τις οἰζὺς· ἀν' ἡντι πύλαγος ἄλλων ἀπαγῆται πάλιν, μήτι πατρίων ἱκνῶν· εἰς αἶσιν.

304. *In segetem veluti*] Cf. Hom. Il. λ'. 155. 'Ὡς δ' ὅτε πῦρ ἀΐθλων ἐν ἀζύλῳ ἱππίαρχ' ὤλῃ, Πάντη τ' εἰλυφῶν ἄνθρωπος φέ-

ρει, οἱ δὲ τι θάμναι Περὶ ἱμεῖλον πύσσασθαι ἱσχυόμενοι πύρξαι ἔρμη. Cf. Geo. ii. 304. Æn. x. 405.

305. *Aut rapidus*] Π. λ'. 492. 'Ὡς δ' ὅτε πλῆθον ποταμὸς πιδύοντι καύσαις χυμῶν κατ' ὄρεσιν, ἐπαζέμενος Διὸς ἑμβροῦ, Πολλὰς δὲ δρυὸς ἀζαλίας, πολλὰς δὲ τι πύσσας ἔσφριται, πολλὰν δὲ τ' ἀφουγιτὸν εἰρ-ἄλα βάλλει. V. ad 496. inf. et Geo. i. 326.

308. *Accipiens sonitum*] Π. δ'. 452. 'Ὡς δ' ὅτε χυμῶν ποταμῶν, κατ' ὄρεσιν ῥέοντις, ἔς μετογυμναι—κ. τ. λ. Τῶν δὲ τι τήλοισι δούσαι ἐν οὐρεῖν ἱκναι πομῆν.

312. *Freta lata*] Hom. Od. α'. 80. σλατὸς Ἑλλησποντός.

317. *Pulchrumque mori*] Π. ε'. 494. 'Ἀλλὰ μάχισθ' ἐπὶ τηρεῖν ἀελλίης· δὲ δὲ πρὸ ὑμῶν Βλήμινος, ἢ τυπτις, θάνατον καὶ πόντον ἰσίσση, Τιδάτωρ οὐ οἱ αἰεὶς ἀμνησμένη πρὶ πάτρης Τιδάμων—

325. *Fuimus Troës*] Eurip. Troad. 581.—πρὶν ποτ' ἤμιν· βίβακιν ἔλβεος, βίβακιν Τροία.

- "Gloria Teucrorum. Ferus omnia Jupiter Argos
 "Transtulit. Incensa Danaï dominantur in urbe.
 "Arduus armatos mediis in mœnibus adstant
 "Fundit equus, victorque Sinon incendia miscet,
 330 "Insultans. Portis alii bipatentibus adsunt,
 "Millia quot magnis unquam venerē Mycenis.
 "Obsedere alii telis angusta viarum
 "Oppositi: stat ferri acies mucrone corusco
 "Stricta, parata neci: vix primi prœlia tentant
 335 "Portarum vigiles, et cæco Marte resistunt."
 "Talibus Othryadæ dictis et numine divûm
 "In flammās et in arma feror: quo tristis Erinnyes,
 "Quo fremitus vocat, et sublatus ad æthera clamor.
 "Addunt se socios Rhipeus, et maximus armis
 340 "Epytus: oblatis per lunam Hypanisque Dymasque:
 "Et lateri agglomerant nostro: juvenisque Corœbus
 "Mygdonides. Illis ad Trojā forte diebus
 "Venerat, insano Cassandræ incensus amore:
 "Et gener auxilium Priamo Phrygibusque ferebat.
 345 "Infelix, qui non sponsæ præcepta furentis
 "Audierit.
 "Quos ubi confertos audere in prœlia vidi;
 "Incipio super his: "Juvenes, fortissima frustra
 "Pectora, si vobis audentem extrema cupido
 350 "Certa sequi, (quæ sit rebus fortuna, videtis;
 "Excessere omnes adytis arisque relictis
 "Dî, quibus imperium hoc steterat; succurritis urbi
 "Incensæ;) moriamur, et in media arma ruamus.
 "Una salus victis, nullam sperare salutem."
 355 "Sic animis juvenum furor additus. Inde, lupi oeu
 "Raptores atra in nebula, quos improba ventris
 "Exegit cæcos rabies, catulique relictis
 "Faucibus exspectant siccis; per tela, per hostes

341. *Corœbus*] In Polygnoti tabula ap. Pausan. x. 27. expressus est Κίριβος ἰ Μύκδονος.—Ibid. Ἀφίκετο μὲν δὲ ἐπὶ τὸν Κασσάνδρας ἰ Κίριβος γάμος· ἀπὶ δὲ αὐτῶν, ὡς μὲν ἰ πλείων λόγος, ἐπὶ Νισσαυτῶν Λίσχων δὲ ἐπὶ Διομήδεος ἰστοῦνται.

343. *Illis ad Trojā*] Traducta sunt hæc ab Homeri Othryoneo, II. v. 364. Ὅς βασιλεὺς πολέμοιο μετὰ πλείους ἰλληλοῖσιν· Ἦντι δὲ Πριάμοιο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην, Κασσάνδρην, ἀνὰ δὲτον ὑπὸ χροῖνι δὲ μέγα ἰεργον, Ἐκ Τροίης ἀίσσοντας ἀπώσμεν υἱὸς Ἀχαιῶν.

351. *Excessere omnes*] Euripid. Troad. 25. ubi Neptuneus: Αὐτῶν τὸ κλυτὸν ἴλιον, βασιλεὺς ὁ ἴμεός. Ἐξερμία γὰρ πῶλον ἵστα λαβὴ καυτῶ, Νεῦνι τὰ τῶν θεῶν, οὐδὲ

εὐμῶσται θίλει. Item Æschyl. ἰστὰ ἐπὶ Θάβ. 220.—ΕΤΕΟΚΑ. Ἀλλ' ἐπὶ τοῦδε τοῦδε τῆς ἀλούσης πόλεος ἰκλαίσιον λόγος. ΧΟΡ. Μήποτε ἱμὲν κατ' αἰῶνα λίσσιν ἱστῶν Ἀδὲ πᾶσι τῇσιν, καὶ ἰστῶν καὶ τῶν Ἀντιφρομυμῶν καὶ πῶλον, καὶ σφάττιον· Ἀσπῆσιν σφῶν δαίτ.

355. *Lupi oeu*] II. v. 156.—οἱ δὲ, λύκοι ὅς Ὀμοφάγου, τοῖσιν τε σφῶν φρεσὶν ἔσπιντο ἀλλή, —

356. *Atra in nebula*] Apollon. Ἦμασι χυμῶν πολλοὶ λύκοι ἰερῶντιντις—

358. *Per tela*] Homerus II. v. 297. Βάν' ἱμὲν, ὅντι λίσσιν δύν, διὰ τῶντα μῆλαιον, Ἀμφόσιν, ἀπῆσιν, δαί ὁ ἱστῶν, καὶ μῆλαιον αἶμα.

- ' Vadimus haud dubiam in mortem : mediæque tenemus
 360 ' Urbis iter. Nox atra cava circumvolat umbra.
 ' Quis cladem illius noctis, quis funera fando
 ' Explicet, aut possit lacrimis æquare labores?
 ' Urbs antiqua ruit, multos dominata per annos :
 ' Plurima perque vias sternuntur inertia passim
 365 ' Corpora, perque domos, et relligiosa deorum-
 ' Limina. Nec soli pœnas dant sanguine Teucri :
 ' Quondam etiam victis redit in præcordia virtus ;
 ' Victoresque cadunt Danaï. Crudelis ubique
 ' Luctus, ubique pavor, et plurima mortis imago.
 370 ' Primus se, Danaûm magna comitante caterva,
 ' Androgeus offert nobis, socia agmina credens,
 ' Inscius ; atque ultro verbis compellat amicis :
 " Festinate viri ; nam quæ tam sera moratur
 " Segnities ? alii rapiunt incensa feruntque
 375 " Pergama : vos celsis nunc primum a navibus itis?"
 ' Dixit : et extemplo (neque enim responsa dabantur
 ' Fida satis) sensit medios delapsus in hostes :
 ' Obstupuit, retroque pedem cum voce repressit.
 ' Improvisum aspris veluti qui sentibus anguem
 380 ' Pressit humi nitens, trepidusque repente refugit
 ' Attollentem iras, et cæcula colla tumentem :
 ' Haud secus Androgeus visu tremefactus abibat.
 ' Irruimus, densis et circumfundimur armis ;
 ' Ignarosque loci passim, et formidine captos
 385 ' Sternimus. Adspirat primo fortuna labori.
 ' Atque hîc successu exsultans animisque Corœbus,
 " O socii, qua prima, inquit, fortuna salutis
 " Monstrat iter, quaque ostendit se dextra, sequamur.
 " Mutemus clipeos, Danaûmque insignia nobis
 390 " Aptemus. Dolus, an virtus, quis in hoste requirat ?
 " Arma dabunt ipsi." Sic fatus, deinde comantem
 ' Androgei galeam, clipeique insigne decorum
 ' Induitur, laterique Argivum accommodat ensem.
 ' Hoc Rhipeus, hoc ipse Dymas, omnisque juvenus
 395 ' Læta facit : spoliis se quisque recentibus armat.
 ' Vadimus immixti Danaïs haud numine nostro,
 ' Multaque per cæcam congressi prœlia noctem

361. *Quis cladem*] Odyss. γ'. 113. " Ἀλλὰ τί πολλ' ἐστὶ τοῖς πάθεσσι κακὰ· τίς κεν λαῖν' αἰάτω γι μύθησιν αὐτοῦ καταστῆτων ἀνδράων ;

366. *Nec soli*] Il. ξ. 479. " Ἀργεῖσι ἰώμενοι, ἀπαυλῶν ἀπέστηται, οὐ θνητοῖσι γι πάροις τ' ἴσται καὶ ἐξὸς Ἡμῖν, ἀλλὰ πᾶσι ἄνθρωποις καὶ ὅμοις.

371. *Androgeus alibi non occurrit in*

Troïcis. De eo Pompon. Sabinus : Miles Mnesthei ducis Athenarum.

379. *Improvisum aspris*] Il. γ'. 33. " Ὡς δ' ὅτε τις τοὺς δράκοντας ἰδὼν πάλιν αὐτοῖς ἀπίστη Οὐρεὺς ἐν βήσσῃ, ὅτε τι τέρας ἔλ- λαβε γαῖα, " Ἀψ τ' ἀπὸ χύσεσσι, ὥχρεός τί μιν εἴλε παρμάς.—

390. *Dolus, an virtus*] Lucret. v. 856. Aut dolus aut virtus—

- ' Conserimus, multos Danaûm demittimus Orco.
 ' Diffugiunt alii ad naves, et littora cursu
 400 ' Fida petunt: pars ingentem formidine turpi
 ' Scandunt rursus equum, et nota conduntur in alvo.
 ' Heu nihil invitis fas quemquam fidere Divis!
 ' Ecce trahebatur passis Priameïa virgo
 ' Crinibus a templo Cassandra adytisque Minervæ,
 405 ' Ad cœlum tendens ardentia lumina frustra:
 ' Lumina: nam teneras arcebant vincula palmas.
 ' Non tulit hanc speciem furiata mente Corœbus,
 ' Et sese medium iniecit periturus in agnien.
 ' Consequimur cuncti, et densis incurrimus armis.
 410 ' Hic primum ex alto delubri culmine telis
 ' Nostrorum obruimur, oriturque miserrima cædes,
 ' Armorum facie et Graiarum errore jubarum. *Arceis*
 ' Tum Danaï gemitu atque ereptæ virginis ira
 ' Undique collecti invadunt; acerrimus Ajax,
 415 ' Et gemini Atridæ, Dolopumque exercitus omnis.
 ' Adversi rupto ceu quondam turbine venti
 ' Confligunt, Zephyrusque, Notusque, et lætus Eois
 ' Eurus equis: stridunt silvæ, sævitque tridenti
 ' Spumeus, atque imo Nereus ciet æquora fundo.
 420 ' Illi etiam, si quos obscura nocte per umbram
 ' Fudimus insidiis, totaque agitavimus urbe,
 ' Apparent: primi clipeos mentitaque tela
 ' Agnoscunt, atque ora sono discordia signant.
 ' Illicet obruimur numero. Primusque Corœbus
 425 ' Penelēi dextra, divæ armipotentis ad aram,
 ' Procumbit: cadit et Rhipeus, justissimus unus
 ' Qui fuit in Teucris, et servantissimus æqui.
 ' Dis aliter visum. Pereunt Hypanisque Dymasque
 ' Confixi a sociis; nec te tua plurima, Panthu,
 430 ' Labentem pietas, nec Apollinis infula texit.
 ' Iliaci cineres, et flamma extrema meorum, -
 ' Testor, in occasu vestro, nec tela, nec ulla
 ' Vitavisse vices Danaûm; et, si fata faissent,
 ' Ut caderem, meruisse manu! Divellimur inde:

402. *Heu nihil*] Homerus II. μ'. 8. de moro Achivorum:—Οἷόν τ' αἰκνέει τίς ποτε Ἀχαιῶν τῷ π' οὐτι πάλιν χρεῖον ἱερῶν δῖν.

415. Euripid. Hecuba 510. Διανοί τ' Ἀτρεΐδαι, καὶ λιὼς Ἀχαιῶες.

416. *Adversis rupto*] II. ι'. 4. 'Ὡς δ' αἶμαι δύο πόντον ἱρύντου ἰχθυόιντα, βαρύνει καὶ Ζήφυρος, τὰ τι Θρηκθῖν ἄητον, 'Ελθέτω' ἱερῶν δῖν. ἄμυνδς δὲ τι κύμα πιλαινὸν Κορβύνας, πολλὸν δὲ παρὶξ ἄλλα φῦκος ἔ.

χιναν—

Eanius apud Macrob. vi. 2. Concurrunt, veluti venti, cum spiritus austri Imbricitor, aquiloque suo cum flamine contra, Endo mari magno fluctus extollere cœpant.

430. *Nec Apollinis*] At Panthi filius, Polydamas, (II. ε'. 522.) fatale vulnus effugit,—ὃ γὰρ Ἀπόλλων Εἰς Πάνθου υἱὸν ἐν προμάχῃσι δαμῆναι.

- 435 ' Iphitus et Pelias mecum : quorum Iphitus ævo
 ' Jam gravior, Pelias et vulnere tardus Ulixi :
 ' Protinus ad sedes Priami clamore vocati.
 ' Hic vero ingentem pugnam, ceu cætera nusquam
 ' Bella forent, nulli tota morerentur in urbe :
 440 ' Sic Martem indomitum, Danaosque ad tecta ruentes
 ' Cernimus, obsessumque acta testudine limen.
 ' Hærent parietibus scalæ, postesque sub ipsos
 ' Nituntur gradibus, clipeosque ad tela sinistris
 ' Protecti objiciunt : prensant fastigia dextris.
 445 ' Dardanidæ contra turres ac tecta domorum
 ' Culmina convellunt : his se, quando ultima cernunt,
 ' Extrema jam in morte parant defendere telis :
 ' Auratasque trabes, veterum decora alta parentum,
 ' Devolvunt. Alii strictis mucronibus imas
 450 ' Obsedere fores : has servant agmine denso.
 ' Instaurati animi, regis succurrere tectis,
 ' Auxilioque levare viros, vimque addere victis.
 ' Limen erat, cæcæque fores, et pervius usus
 ' Tectorum inter se Priami, postesque relictī
 455 ' A tergo : infelix qua se, dum regna manebant,
 ' Sæpius Andromache ferre incomitata solebat
 ' Ad soceros, et avo puerum Astyanacta trahebat.
 ' Evado ad summi fastigia culminis : unde
 ' Tela manu miseri jactabant irrita Teucri.
 460 ' Turrim in præcipiti stantem, summisque sub astra
 ' Eductam tectis, unde omnis Troja videri,
 ' Et Danaûm solitæ naves, et Achaïa castra,
 ' Aggressi ferro circum, qua summa labantes
 ' Juncturas tabulata dabant, convellimus altis
 465 ' Sedibus, impulimusque : ea lapsa repente ruinam
 ' Cum sonitu trahit, et Danaûm super agmina late
 ' Incidit : ast alii subeunt : nec saxa, nec ullum
 ' Telorum interea cessat genus.
 ' Vestibulum ante ipsum primoque in limine Pyrrhus
 470 ' Exsultat, telis et lucē coruscus aëna.
 ' Qualis ubi in lucem coluber mala gramina pastus,

438. *Hic vero*] Tale quiddam illud Hom. Il. v. 696. Ἀδεις δὲ δεινὴν μάχην παρὰ μνην ἰσχύθη Φαίης κ' Ἀκμήτας καὶ Ἀντιφῆς Ἀλλήλοισιν ἄντρον ἐν πολέμῳ ὅς ἐσσυμένως ἐμάχοντο.

441. *Acta testudine, cuneis circum.* cf. ix. 505.

461. *Unde omnis*] Homerus de Samo Thracica, Il. v. 13.—Ἰδὲν γὰρ ἰφαίνετο ἅπαντα μὲν Ἴδην, Φαίνετο δὲ Περίαιτος πύλις, καὶ νῆες Ἀχαιῶν.

470. *Lucē—æna*] Homerus Il. v. 340.—ἔστι δ' ἄμεινον Αἰγὴν χαλκείην κορυβάντων ἀπὸ λαμπρομηνέων, Θωρήκων τε ποικιλέων, σκελίων τε φαινόντων,—

471. *Qualis ubi*] Il. x'. 93. 'Ὡς δὲ δρῶντων ἐπὶ χυτῇ ἰερότατος ἄδρα μίησι, Βιβρωπὸς κατὰ φάρμακον, Ἴδου δὲ τί μιν χόλος αἰνός, Σμερδαλίον δὲ δίδραμι, ἰλισσόμενος σιγῇ χυτῇ' Ὡς ἔκτωρ, ἄσβεστος ἔχων μῖνος, οὐκ ὀπιχάρεται,—

- ' Frigida sub terra tumidum quem bruma tegebat,
 ' Nunc positis novus exuviis, nitidusque juventa,
 ' Lubrica convolvit sublato pectore terga
 475 ' Arduus ad solem, et linguis micat ore trisulcis.
 ' Una ingens Periphas, et equorum agitator Achilles
 ' Armiger Automedon; una omnis Scyria pubes
 ' Succedunt tecto, et flammæ ad culmina jactant.
 ' Ipse inter primos, correpta dura bipenni
 480 ' Limina perrumpit, postesque a cardine vellit
 ' Æratos: jamque excisa trabe firma cavavit
 ' Robora, et ingentem lato dedit ore fenestram.
 ' Apparet domus intus, et atria longa patebant:
 ' Apparent Priami et veterum penetralia regum:
 485 ' Armatosque vident stantes in limine primo.
 ' At domus interior gemitu miseroque tumultu
 ' Miscetur: penitusque cavæ plangoribus ædes
 ' Femineis ululant. Ferit aurea sidera clamor.
 ' Tum pavidæ tectis matres ingentibus errant,
 490 ' Amplexæque tenent postes, atque oscula figunt.
 ' Instat vi patria Pyrrhus: nec claustra, neque ipsi
 ' Custodes sufferre valent. Labat ariete crebro
 ' Janua, et emoti procumbunt cardine postes.
 ' Fit via vi: rumpunt aditus, primosque trucidant
 495 ' Immissi Danai, et late loca milite complent.
 ' Non sic, aggeribus ruptis quum spumeus amnis
 ' Exiit, oppositasque evicit gurgite moles,
 ' Fertur in arva furens cumulo, camposque per omnes
 ' Cum stabulis armenta trahit. Vidi ipse furem
 500 ' Cæde Neoptolemum, geminosque in limine Atridas:
 ' Vidi Hecubam, centumque nurus, Priamumque per aras
 ' Sanguine fœdantem, quos ipse sacraverat, ignes.
 ' Quinquaginta illi thalami, spes tanta nepotum,

477. *Scyria pubes*] Pyrrhus à Scyro copias adduxerat post mortem Achillis. v. Od. λ'. 505. et Il. ε'. 326. et seqq.

486. *At domus*] Serv. Loc. ab Ennio sumptus, de Excidio Albano.—Cf. Æn. xi. 213. et quæ de Alba Liv. i. 19.

490. *Amplexæque*] Apollon. iv. 25. *Εἶναι δ' ἴν τι λίχου, καὶ διὰ λίδας ἀμφοτέρωθεν Στάδους*—

496. *Non sic*] Hom. Il. ε'. 87. *Θῦν γὰρ ἀπαίδιον, ποταμὸν πλῆθοντι ἰαυαῖς, Χιμαίρῃ, ἴον' ὅσα ἰὼν ἐκιδάσσει γιγθῆναι. Τὸν δ' αὖτ' ἄρ' ἐν γιγθῆναι ἱεργμέναι ἰσχανόμεναι, ὅτ' ἄρα ἱερὰ ἰσχυ ἀλωάνων ἱερηλίων, Ἐλθόντ' ἱερῶναι, δὲ ἰσθρίων Διὸς ὄμβροι Παλλὰδ' ὅτ' αὐτῶν ἱερὰ πατήρεσι καλ' αἰζῶν.* Cf. et Lucret. i. 283.

499. *Vidi ipse*] Ennius ap. Cic. Tusc.

iii. 19. O pater, o patria, o Priami domus, Septum altisono cardine templum, Vidi ego te, adstante ope barbarica, Tectis cœlatis, laqueatis, Auro, chore instructam regiffice—Hæc omnia vidi inflammari, Priamo vi vitam evitari, Jovis aram sanguine turpari.

501. *Priamumque per aras*] Eurip. Troad. 479. ubi Hecuba:—*Πρίαμον τοῖσδ' ἵδον ἑμῶν Αἰνὴ κατασφαιγίνε' ἱδ' ἑκατὶν σφῆ, Πύλον δ' ἀλώσαν.*—π. ε. λ.

Sed quod monui supra, v. 232. totam hanc fabulam, et ejusdem poetæ Hecubam multis in locis hujusce libri Noster respexit.

503. *Quinquaginta illi*] Il. ζ'. 242. —*Πριάμῳ δῆμον περιπαλῶ ἱαυαῖ, Πιστῆσ' αἰδούσῃσι τεινυμένῳν αὐτὰρ ἐν αὐτῇ*

- ' Barbarico postes auro spoliisque superbi,
 505 ' Procubuere. Tenent Danai, qua deficit ignis,
 ' Forſitan et, Priami fuerint quæ fata, requiras.
 ' Urbis uti captæ caſum, convulſaque vidit
 ' Limina tectorum, et medium in penetralibus hoſtem;
 ' Arma diu ſenior deſueta trementibus ævo
 510 ' Circumdat nequidquam humeris, et inutile ferrum
 ' Cingitur, ac denſos fertur moriturus in hoſtes.
 ' Ædibus in mediis, nudoque ſub ætheris axe,
 ' Ingens ara fuit; juxtaque veterrima laurus
 ' Incumbens aræ, atque umbra complexa Penates.
 515 ' Hic Hecuba et natæ nequidquam altaria circum,
 ' Præcipites atra ceu tempeſtate columbæ,
 ' Condensæ, et divôm amplexæ ſimulacra ſedebant.
 ' Ipſum autem ſumtis Priamum juvenalibus armis
 ' Ut vidit: " Quæ mens tam dira, miſerrime conjux,
 520 " Impulit his cingi telis? aut quo ruis?" inquit.
 " Non tali auxilio, nec deſenſoribus iſtis
 " Tempus eget: non, ſi ipſe meus nunc adforet Hector.
 " Huc tandem concede: hæc ara tuebitur omnes:
 " Aut moriere ſimul." Sic ore effata, recepit
 525 ' Ad ſeſe, et ſacra longævum in ſede locavit.
 ' Ecce autem elapſus Pyrrhi de cæde Polites,
 ' Unus natorum Priami, per tela, per hoſtes
 ' Porticibus longis fugit, et vacua atria luſtrat
 ' Saucius. Illum ardens infeſto vulnere Pyrrhus
 530 ' Inſequitur, jam jamque manu tenet, et premit hafta.
 ' Ut tandem ante oculos evaſit et ora parentum,
 ' Concidit, ac multo vitam cum ſanguine fudit.
 ' Hic Priamus, quamquam in media jam morte tenetur,
 ' Non tamen abſtinuit, nec voci iræque pepercit:
 535 " At tibi pro ſcelere, (exclamat,) pro talibus auſis,
 " Di, ſi qua eſt cœlo pietas, quæ talia curet,
 " Perſolvant grates dignas, et præmia reddant
 " Debita: qui nati coram me cernere lethum
 " Feciſti, et patrios fœdâſti funere vultus.
 540 " At non ille, ſatum quo te mentiris, Achilles
 " Talis in hoſte fuit Priamo: ſed jura fidemque
 " Supplicis erubuit, corpusque exſanguie ſepulcro
 " Reddidit Hectoreum, meque in mea regna remisit."

Περὶ τῆς ἐκείνης ἐκείνης ἐκείνης ἐκείνης, /
 Πλησίον ἀλλήλων διδραμύων· ἵνα δὲ παῖδες
 Καμῶντο Πριάμους παρὰ μνηστῆς ἀλέχοι-
 σι.—

517. *Divôm amplexæ*] *Æschyl.* ἰστέ
 ἰπὶ Θηβ. 89. βῶν ἐπὶ τυχλῶν ὁ λυκάσσης
 ἐρεται λυκὸς ὑπερπῆς, ἰπὶ πῶλιν δῶκων.

τὸς ἀρα βύται; τὸς ἀρ' ἰσπερὶ τὸν θῶν, ἢ
 θῶν; πότερα δὴτ' ἰγὼ ποταμῶν βρέτη δαι-
 μόνων; ἰὼ μάκαρες ὑπὲρ, ἀμύζω βρετῶν
 ὄχιλοι.

518. *Ipſum autem*] *Hæc Homeri duc-*
tu, Il. v. 200. et seqq.

543. *Reddidit*] *Cf. Il. v. 560.*

- 545 ' Sic fatus senior, telumque imbelles sine ictu
 ' Conjecit : rauco quod protinus ære repulsum,
 ' Et summo olipei nequidquam umbone pependit.
 ' Cui Pyrrhus : " Referes ergo hæc, et nuntius ibis
 ' Pelidæ genitori. Illi mea tristia facta,
 ' Degeneremque Neoptolemum narrare memento.
 550 " Nunc morere." Hoc dicens, altaria ad ipsa trementem
 ' Traxit et in multo lapsantem sanguine nati,
 ' Implicuitque comam læva ; dextraque coruscum
 ' Extulit, ac lateri capulo tenus abdidit ense.
 ' Hæc finis Priami fatorum : hic exitus illum
 555 Sorte tulit, Trojam incensam et prolapsa videntem
 ' Pergama ; tot quondam populis terrisque superbum
 ' Regnatorem Asiæ. Jacet ingens littore truncus,
 ' Avulsumque humeris caput, et sine nomine corpus.
 ' At me tum primum sævus circumstetit horror :
 560 ' Obstupui : subiit cari genitoris imago,
 ' Ut regem æquævum crudeli vulnere vidi
 ' Vitam exhalantem : subiit deserta Cræusa,
 ' Et direpta domus, et parvi casus Iuli.
 ' Respicio, et quæ sit me circum copia lustro.
 565 ' Deseruere omnes defessi, et corpora saltu
 ' Ad terram misere aut ignibus ægra dedere.
 [' Jamque adeo super unus eram : quum limina Vestæ
 ' Servantem, et tacitam secreta in sede latentem
 ' Tyndarida adspicio : dant clara incendia lucem
 570 ' Erranti, passimque oculos per cuncta ferenti.
 ' Illa sibi infestos eversa ob Pergama Teucros,
 ' Et pœnas Danaûm et deserti conjugis iras
 ' Præmetuens, Trojæ et patriæ communis Erinny's,
 ' Abdiderat sese, atque aris invisa sedebat.
 575 ' Exarsere ignes animo : subit ira cadentem
 ' Ulcisci patriam, et sceleratas sumere pœnas.
 " Scilicet hæc Spartam incolumis patriasque Mycenæ
 " Adspiciet, partoque ibit regina triumpho?
 " Conjugiumque, domumque, patres, natosque videbit,
 580 " Iliadum turba et Phrygiis comitata ministris?
 " Occiderit ferro Priamus? Troja arserit igni?
 " Dardanum toties sudarit sanguine littus?
 " Non ita. Namque etsi nullum memorabile nomen

544. *Telum imbelles*] Il. λ'. 390. Καὶ ὅν
 —βίβλος ἐνδὲς ἐνέλλυτο—

545. *Rauco quod*] Il. γ'. 346. Περὶ τοῦ
 δ' Ἀλκιβίου προῦ διολυγμένου ἵππου, καὶ
 βέβλιν Ἀσπίδα παρ' Ἀσπίδα πάντοτε ἴσθιν,
 οὐδ' ἵππου χαλκῶν, ἀντιγνώμην δὲ οἱ αἰχμῇ
 Ἀσπίδι ἐν κρατερῇ—

557. *Jacet ingens*] Servius: Pompeii

tangit historiam.—Ex eodem intelligi-
 tur, ad Pacuvii tragoediam Poetam re-
 spexisse.

567—588. Desunt versus hi xxii in
 multis bonæ notæ codd. et in edd. non-
 nullis antiquis. Neque eos Servius, Do-
 natus aut Pomponius interpretantur.

583. *Namque etsi*] Ita Pylades, Eu-
 λ. 2

- “Feminea in pœna est, nec habet victoria laudem;
 585 “Extinxisse nefas tamen, et summis merentis
 “Laudabor pœnas; animumque explēsse juvabit
 “Ultricis flammæ, et cineres satiāsse meorum.”
 ‘Talia jactabam, et furiata mente ferebar;]
 ‘Quum mihi se, non ante oculis tam clara, videndam
 590 ‘Obtulit, et pura per noctem in luce refulsit
 ‘Alma parens, confessa deam; qualisque videri
 ‘Cœlicolis, et quanta solet: dextraque prehensum
 ‘Continuit, roseoque hæc insuper addidit ore:
 “Nate, quis indomitas tantus dolor excitat iras?
 595 “Quid furis? aut quonam nostri tibi cura recessit?
 “Non prius adspicies, ubi fessum ætate parentem
 “Liqueris Anchisen? superet conjuxne Crœusa,
 “Ascaniusque puer? quos omnes undique Graiæ
 “Circum errant acies: et, ni mea cura resistat,
 600 “Jam flammæ tulerint, inimicus et hauserit ensis.
 “Non tibi Tyndaridis facies invisa Lacænæ,
 “Culpatusve Paris; divôm inclementia, divôm,
 “Has evertit opes, sternitque a culmine Trojam.
 “Adspice: namque omnem, quæ nunc obducta tuenti
 605 “Mortales hebetat visus tibi, et humida circum
 “Caligat, nubem eripiam; tu ne qua parentis
 “Jussa time, neu præceptis parere recusa:
 “Hic, ubi disjectas moles, avolsaque saxis
 “Saxa vides, mixtoque undantem pulvere fumum,
 610 “Neptunus muros, magnoque emota tridenti
 “Fundamenta quatit; totamque ab sedibus urbem
 “Eruit. Hic Juno Scæas sævissima portas
 “Prima tenet, sociumque furens a navibus agmen
 “Ferro accincta vocat.

rip. Orest. 1130. Εἰ μὲν γὰρ εἰς γυναῖκα
 σωφροσύνην Πίθος μεθύειν, δυσπλοῦς ἔν
 ἢ φόνος. Nūn ὁ ὅτι ἀπάσης Ἑλλάδος δάου
 δίνη, ὅτι πατήρας ἱκτινί, ὅτι ἀπώλειν
 τίνα, Νύμφας τ' ἰθαυὶν ἱερὰς ἐνοχέων, —
 585. Merentis potest esse pro meren-
 tes, v. ad Geo. i. 25. — Ita supra, *ecce-
 ratas—pœnas*.

589. Quum mihi se] Il. α'. 193. Ἔως
 ἰ ταυτ' ἀρματι κατὰ φρίκα καὶ κατὰ θυμὸν,
 Ἐλπιε δ' ἐκ πολέου μίγα ξίφος ἥλθε δ'
 Ἀθήνη, — Στῇ δ' ἰσθίει, ξανθὴ δὲ κόμης
 ἰλι Πηλείωνα.

590. Obtulit] Ita Thetis in Il. α'. 360.
 Καὶ ἴα πάρος' αὐτῷ καθίζετο δακρυχέον-
 τος, Κυρί τί μιν κατέριξεν, ἴπος τ' ἴφασ',
 ἰα τ' ἰόμαζεν Τίκτων, τί κλαίεις; τί δὲ σι
 φρίνας ἱκτο τίςδεις;

601. Non tibi] Il. γ'. 164. ubi ad He-

lenam Priamus, Ὅδτι μοι αἰτίη ἰστί, θεοί τὸ
 μοι αἰτιοί εἰσιν, Οἱ μοι ἰφώρησαν τέλειμον
 πολυδάκρυον Ἀχαιοῖν. Cf. Od. α'. 347. et
 seqq.

601. Tyndaridis—invisa] Ita Euripi-
 des: — Κλυταμνήστρα Στόγνα Τυνδαρίου
 κατέ.

604. Namque omnem] Il. ε'. 127. ubi
 Minerva Diomedis visum acuit: Ἀχλὺν
 δ' αὖ τοι ἀπ' ὀφθαλμῶν ἔλκε, ἢ πρὶν ἰσθῆν,
 Ὅφρ' εὖ γινώσκῃς, ἡμὲν θεῖν, ἡδὲ καὶ ἄνδρα.

608. Hic, ubi] Il. μ'. 27. ubi Neptunus
 et Apollo vallum Achivorum diruunt:
 Αὐτὸς δ' Ἐννεσίγαμος, ἔχων χεῖρας τρέμειναι,
 Ἥγυε', ἐκ δ' ἄρα πάντα θυμῷ κῦμασι
 πίμπει Φιντρῶν καὶ Λέων, τὰ θέων μοχλόντες
 Ἀχαιοὶ· Λῦα δ' ἐπαίειν παρ' ἀγάλλοον Ἐλ-
 λήσποντον.

- 615 " Jam sūmmas arces Tritonia, respice, Pallas
 " Insedīt, nimbo effulgens et Gorgone sœva.
 " Ipse Pater Danaīs animos viresque secundas
 " Sufficit: ipse deos in Dardana suscitāt arma.
 " Eripe, nate, fugam, finemque impone labori.
- 620 " Nusquam abero, et tutum patrio te limine sistam."
 " Dixerat: et spissis noctis se condidit umbris.
 " Apparent diræ facies, inimicaque Trojæ
 " Numina magna deūm.
 " Tum vero omne mihi visum considerare in ignes
- 625 " Ilium, et ex imo verti Neptunia Troja:
 " Ac veluti summis antiquam in montibus ornum,
 " Quum ferro accisam crebrisque bipennibus instant
 " Eruiere agricolæ certatim; illa usque minatur,
 " Et tremefacta comam concusso vertice nutat;
- 630 " Vulneribus donec paulatim evicta supremum
 " Congemuit, traxitque jugis avulsa ruinam.
 " Descendo, ac ducente deo flammam inter et hostes
 " Expedior. Dant tela locum, flammæque recedunt.
 " Atque ubi jam patriæ perventum ad limina sedis,
- 635 " Antiquasque domos; genitor, quem tollere in altos
 " Optabam primum montes, primumque petebam,
 " Abnegat excisa vitam producere Troja,
 " Exsiliumque pati. " Vos o, quibus integer ævi
 " Sanguis, ait, solidæque suo stant robore vires,
- 640 " Vos agitate fugam.
 " Me si cœlicolæ voluissent ducere vitam,
 " Has mihi servassent sedes. Satis una superque
 " Vidimus excidia, et captæ superavimus urbi.
 " Sic o, sic positum adfati discedite corpus.
- 645 " Ipse manu mortem inveniam. Miserebitur hostis,
 " Exuviasque petet. Facilis jactura sepulcri.
 " Jam pridem invisus divīs, et inutilis annos
 " Demoror: ex quo me Divōm pater atque hominum rex
 " Fulminis afflavit ventis, et contigit igni."
- 650 " Talia perstabat memorans, fixusque manebat.
 " Nos contra effusi lacrymis, conjuxque Creūsa,
 " Ascaniusque, omnisque domus, ne vertere secum
 " Cuncta pater, fatoque urgenti incumbere vellet.
 " Abnegat, inceptoque et sedibus hæret in îdem.

617. *Ipse Pater*] Eurip. *Troad.* 1060.
 ὅταν δὲ τὸν ἐν Ἰλίῳ καὶ, καὶ θύοντα βαρύν
 τραδῶνας Ἀχαιοῖς, ὃ Ζεὺς, καὶ πηλάνων
 φλόγα, σμύρτης αἰθέρας τι καπνὸν, καὶ
 Πίργαρον ἰκνῶν, Ἰδαίᾳ τ' Ἰδαίῃ κισσοφύα
 κέσπῃ, χιόνι κατὰ ῥύτα σποταμίας, τίρμονά
 τι προτάβαλον ἄλλῃ—π. τ. λ.

644. *Adfati*] Cf. *Æn.* vi. 506.
 648. *Ex quo me*] Cf. *Hymn.* in *Venerem* 287. ubi Venus ad Anchisen: Εἰ
 δὲ καὶ ἔξωσθαι καὶ ἰπαιῶσαι ἄφρονι θυμῷ ἔο
 φιλότατι μνηστὴν ὑπερβόαντα Κολομένη, Ζεὺς
 σὶ χαλωσάμενος βαλὺν ψελοῖντι κεραιῶν.

- 655 ' Rursus in arma feror, mortemque miserrimus opto.
 ' Nam quod consilium, aut quæ jam fortuna dabatur?
 " Mene efferre pedem, genitor, te posse relicto
 " Sperasti? tantumque nefas patrio excidit ore?
 " Si nihil ex tanta Superis placet urbe relinqui,
 660 " Et sedet hoc animo, perituræque addere Trojæ
 " Teque tuosque juvat: patet isti janua letho;
 " Jamque aderit multo Priami de sanguine Pyrrhus,
 " Natum ante ora patris, patrem qui obtruncat ad aras.
 " Hoc erat, alma parens, quod me, per tela, per ignes
 665 " Eripis, ut mediis hostem in penetralibus, utque
 " Ascanium, patremque meum, juxtaque Creüsam,
 " Alterum in alterius mactatos sanguine cernam?
 " Arma, viri, ferte arma: vocat lux ultima victos.
 " Reddite me Danaïs: sinite instaurata revisam
 670 " Prælia. Nunquam omnes hodie moriemur inulti."
 ' Hinc ferro accingor rursus, clipeoque sinistram
 ' Insertabam aptans, meque extra tecta ferebam.
 ' Ecce autem complexa pedes in limine conjux
 ' Hærebat, parvumque patri tendebat Iûlum:
 675 " Si periturus abis, et nos rape in omnia tecum;
 " Sin aliquam expertus sumtis spem ponis in armis,
 " Hanc primum tutare domum. Cui parvus Iûlus,
 " Cui pater, et conjux quondam tua dicta relinquo?"
 ' Talia vociferans gemitu tectum omne replebat:
 680 ' Quum subitum, dictumque oritur mirabile monstrum.
 ' Namque manus inter, mæstorumque ora parentum,
 ' Ecce levis summo de vertice visus Iûli
 ' Fundere lumen apex, tractuque innoxia molli
 ' Lambere flamma comas, et circum tempora pasci.
 685 ' Nos pavidī trepidare metu, crinemque flagrantem
 ' Excutere, et sanctos restinguere fontibus ignes.
 ' At pater Anchises oculos ad sidera lætus

670. *Nunquam omnes*] Similem sententiam extulit Hector (Il. χ'. 300.) in pugna illa ultima versatus: Νῦν δὲ δὴ ἰγυῖός μοι θάνατος κακός, οὐδὲ τί' ἄνωγει, Οὐδ' ἄλλω· ἢ γὰρ βα πάλαι τί γι φίλτερον ἴεν Ζηνί τι, καὶ Διὸς οὐκ' Ἐκφύλλω, ὃ μὲ πάρος γε Πρῶφροντι εἰσέπαται νῦν αὐτοί μοι μείρα κηχάνε· Μὴ μὲν ἀσπασθῆναι γε καὶ ἀλλοιῶς ἀπολοῖσθαι, Ἀλλὰ μίγα βίβας τι καὶ ἰσομήνουσι πύλοισι. Ὡς ἔφα φωνήσας, εἰσέσαντο φάσγανον ἔχον, κ. τ. λ.

673. *Ecce autem*] Cf. Il. ζ'. 399. ubi Hectorem in pugnam prodeuntem Andromache in Scæis portis sistit: "Ἢ οἱ ἴωντ' ἔσθον, ἄρα δ' ἀμφίστολος κίεσ' αὐτῇ, Παιδ' ἰσὶ κόλποις ἴχονε' ἀταλάφροντα, θήσιον αὐτοῖς, Ἐκτορεῖδιν ἀγαπητὸν, ἀλίγκνισ' ἀσπί-

ρει καλῶ· Τόν δ' ἔ' ἔσθον καλίστην Σκαρδάδριον, αὐτὰρ οἱ ἄλλοι Ἀστυνάκτ'. Ἰός γὰρ ἰσάντο "Ἴλιον" ἔκτορε. "Ἦτοι δ' ἐμὲ μάλιστα ἰδὼν ἰς κόλποις εἰσπῇ" Ἀνδρομάχη δὲ οἱ ἀγχι παρίσταντο θανερύχουσα, "Ἐν τ' ἄρα οἱ φῶ χυρὲ, ἴσως τ' ἴσων", ἰκ τ' ἰσμήσας· Δαίμονας φθίσου σι τὸ σὸν μένος, ἀδ' ἰλαίσκου· Παιδὰ σι νηπίωχον, καὶ ἴμ' ἄρμασιν, ἢ τὰχ' αὖ χέρεσ' Σὺν ἴσονται· τὰχ' αὖ γὰρ σι κατακτανήσων Ἀχαιοὶ, Πάντας ἰφροσύνηντος—κ. τ. λ.

687. *At pater*] Od. υ'. 97.—Διὶ δ' εὐχέτο χεῖρας ἀνισχάν' Ζεὺ πάτερ, εἰ μ' ἰδύλοντι ἰσὶ τερφεῖσθαι σι καὶ ὕγρον· "Ἦτοι ἰμὴν ἰς γαῖαν, ἰσὶ μ' ἱκανόσθαι λίπην, Φάσθαι τίς μοι φάσθαι ἱγυρομένην ἀνδρῶσιν· Ἐνδοθεὶν ἱκνοῦσθαι δὲ Διὸς τίς τις ἄλλο φανήτω. Ὡς ἴσων' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἰσλιν μανήστω

- ' Extulit : et cœlo palmas cum voce tetendit :
 " Jupiter omnipotens, precibus si flecteris ullis,
 690 " Adspice nos ; hoc tantum : et, si pietate meremur,
 " Da deinde auxilium, pater ; atque hæc omnia firma."
 ' Vix ea fatus erat senior et subitoque fragore
 ' Intonuit lævum, et de cœlo lapsa per umbras
 ' Stella facem ducens multa cum luce cucurrit.
 695 ' Illam, summa super labentem culmina tecti,
 ' Cernimus Idæa claram se condere silva,
 ' Signantemque vias : tum longo limite sulcus
 ' Dat lucem, et late circum loca sulfure fumant.
 ' Hic vero victus genitor se tollit ad auras,
 700 ' Affaturque Deos, et sanctum sidus adorat :
 " Jam jam nulla mora est. Sequor, et, qua ducitis, adsum.
 " Di patrii, servate domum, servate nepotem :
 " Vestrum hoc augurium, vestroque in numine Troja est.
 " Cedo equidem, nec, nate, tibi comes ire recuso."
 705 ' Dixerat ille : et jam per mœnia clarior ignis
 ' Auditur, propiusque æstus incendia volvunt.
 " Ergo age, care pater, cervici imponere nostræ :
 " Ipse subibo humeris, nec me labor iste gravabit :
 " Quo res cunque cadent, unum et commune periculum,
 710 " Una salus ambobus erit. Mihi parvus Iūlus
 " Sit comes, et longe servet vestigia conjux.
 " Vos, famuli, quæ dicam, animis advertite vestris.
 " Est urbe egressis tumultus templumque vetustum
 " Desertæ Cereris, juxtaque antiqua cupressus,
 715 " Relligione patrum multos servata per annos :
 " Hanc ex diverso sedem veniemus in unam.
 " Tu, genitor, cape sacra manu, patriosque Penates.
 " Me, bello e tanto digressum et cæde recenti,
 " Attrectare nefas ; donec me flumine vivo
 720 " Abluero."
 ' Hæc fatus, latos humeros subjectaque colla
 ' Veste super, fulvique insternor pelle leonis :
 ' Succedoque oneri. Dextræ se parvus Iūlus
 ' Implicuit, sequiturque patrem non passibus æquis :
 725 ' Pone subit conjux. Ferimur per opaca locorum.

Ζεὺς Ἀπόλλων ὁ ἰβρόντην ἀπ' αἰγλήντος
 Ὀλύμπου ἑλθόντες ἐν πύλῳ γήθησι δι' ἰδὸς
 Ὀδυσσεύς. Φάμην δ' ἐξ οἴκου γυνή—κ. τ. λ.
 693. De cœlo lapsa] Apollon. iv. 294.
 ' Ως δὲ ἴδῃ τούτῳ δι' θιά τίρας ἰγγυάλεξιν
 Ἀΐων, ὃ καὶ πάντες ἐπισημάνουσιν ἰδόντες,
 Ἰάλλασθαι τὴν δ' οἶμον ἰσιπρὸν γὰρ ὀκλῆς
 ἰνέχθη Οὐρανίης ἀντίος, ἔτη καὶ μέγιστον
 ἔ.

CL. et II. 75. Οἶον δ' ἀστρία ἴπαι Κρό.

του παῖς ἀγκυλομήτης, ἥ καὶ νύμφη τίρας, ἢ
 σφραγὶς ἐντὶ λαόν, Ἀμπερὶν, τοῦδ' τι παλ-
 λαι ἀπὸ σπινθῆρος ἵοντα·

718. Me, bello] II. ζ'. 266. Χερσὶ δ'
 ἐπίστανται διτ' λείβειν αἰθρῶν ὄνοι Ἀζαρμα
 οὐδὲ πᾶσι ἵστοι, κίλαινιφθι Κρονίῳ Αἰματι καὶ
 λύβρι πικταλαγμῶνι ἰνχιτάσθαι.

721. Latos humeros] II. π'. 23. Ἀμφὶ
 δ' ἵππια θαυροὶν ἵστατο θέμα λόντος Αἰ-
 θωνος, μεγάλας, ποδηνικίς.—

- ' Et me, quem dudum non ulla injecta movebant
 ' Tela, neque adverso glomerati ex agmine Graii,
 ' Nunc omnes terrent auræ; sonus excitat omnis;
 ' Suspensum, et pariter comitique onerique timentem.
 730 ' Jamque propinquabam portis, omnemque videbar
 ' Evasisse viam: subito quum creber ad aures
 ' Visus adesse pedum sonitus: genitorque per umbram
 ' Prospiciens, "Nate, exclamat, fuge, nate: propinquant.
 " Ardentes clipeos, atque æra micantia cerno."
 735 ' Hic mihi nescio quod trepido male numen amicum
 ' Confusam eripuit mentem. Namque avia cursu
 ' Dum sequor, et nota excedo regione viarum;
 ' Heu! misero conjux fatone erepta Creüsa
 ' Substitit, erravitne via, seu lassa resedit,
 740 ' Incertum; nec post oculis est reddita nostris:
 ' Nec prius amissam respexi, animumve reflexi,
 ' Quam tumulum antiquæ Cereris sedemque sacratam
 ' Venimus. Hic demum collectis omnibus una
 ' Defuit; et comites, natumque, virumque fefellit.
 745 ' Quem non incusavi amens hominumque deorumque?
 ' Aut quid in eversa vidi crudelius urbe?
 ' Ascanium, Anchisenque patrem, Teucrosque Penates
 ' Commendo sociis, et curva valle recondo;
 ' Ipse urbem repeto, et cingor fulgentibus armis.
 750 ' Stat casus renovare omnes, omnemque reverti
 ' Per Trojam; et rursus caput objectare periculis.
 ' Principio muros obscuraque limina portæ,
 ' Qua gressum extuleram, repeto; et vestigia retro
 ' Observata sequor per noctem, et lumine lustrō.
 755 ' Horror ubique animos, simul ipsa silentia terrent.
 ' Inde domum, si forte pedem, si forte tulisset,
 ' Me refero. Irruerant Danaï, et tectum omne tenebant.
 ' Illicit ignis edax summa ad fastigia vento
 ' Volvitur: exsuperant flammæ: furit æstus ad auras.
 760 ' Procedo, et Priami sedes, arcemque reviso.
 ' Et jam porticibus vacuis Junonis asylo
 ' Custodes lecti Phoenix et dirus Ulixes
 ' Prædam adservabant. Huc undique Troïa gaza
 ' Incensis erepta adytis, mensæque deorum,
 765 ' Crateresque auro solidi, captivæque vestis
 ' Congeritur. Pueri et pavidæ longo ordine matres
 ' Stant circum.
 ' Ausus quinetiam voces jactare per umbram,

728. *Terrent auræ*] Apollon. iii. 952.
 —Εἰ δὲ κελύβους Τηλέσι πασπαίνουσιν,
 παρακλίνουσα παρυῖα. Ἡ βαμὰ δὲ σπηθίων

λέγει λίαν, ἰσχυροὶ δαῖσιν ἢ τοῦδ' ἢ ἀνέμου
 παραβρίζαντα δαίονται.

737. *Regione viarum*] V. ad vii. 215.

- ' Implevi clamore vias, mœstusque Creüsam
 770 ' Nequicquam ingeminans iterumque iterumque vocavi.
 ' Quærenti, et tectis urbis sine fine furenti,
 ' Infelix simulacrum atque ipsius umbra Creüsæ
 ' Visa mihi ante oculos, et nota major imago.
 ' Obstupui, steteruntque comæ, et vox faucibus hæsit.
 775 ' Tum sic affari, et curas his demere dictis :
 " Quid tantum insano juvat indulgere dolori,
 " O dulcis conjux ? non hæc sine numine divôm
 " Eveniunt. Nec te hinc comitem asportare Creüsam
 " Fas : aut ille sinit superi regnator Olympi.
 780 " Longa tibi exsilia, et vastum maris æquor arandum :
 " Et terram Hesperiam venies : ubi Lydius, arva
 " Inter opima virûm, leni fluit agmine Thybris.
 " Illic res lætæ, regnumque, et regia conjux
 " Parta tibi : lacrymas dilectæ pelle Creüsæ.
 785 " Non ego Myrmidonum sedes Dolopumve superbas
 " Adspiciam, aut Graiis servitum matribus ibo,
 " Dardanis, et divæ Veneris nurus :
 " Sed me magna deûm Genetrix his detinet oris.
 " Jamque vale, et nati serva communis amorem."
 790 ' Hæc ubi dicta dedit, lacrimantem, et multa volentem
 ' Dicere, deseruit, tenuesque recessit in auras.
 ' Ter conatus ibi collo dare brachia circum;
 ' Ter frustra compressa manus effugit imago,
 ' Par levibus ventis, volucrique simillima somno.
 795 ' Sic demum socios consumpta nocte reviso.
 ' Atque hîc ingentem comitum affluxisse novorum
 ' Invenio admirans numerum; matresque, virosque,
 ' Collectam exsilio pubem, miserabile vulgus.
 ' Undique convenere, animis opibusque parati;

774. *Obstupui*] Il. ω'. 358. "Ὡς φάτο·
 ἐν δὲ γίγνεται ἰὼς χέρον, διδύς δ' αἰνῶς· Ὀρ-
 θαὶ δὲ τριχὺς ἴσταν ἰνὶ γυμνασίοις μίλυσσι.
 Στὴ δὲ ταφόν.—

781. *Lydius—Thybris*] V. et ad viii.
 479.—Serv. Tusci enim seu Tyrrheni a
 Lydia originem ducunt. Nam Lydus et
 Tyrrhenus fratres.—Apud Tuscos et-
 iam togæ usus est, nam hoc habitu in
 Lydia Jovis simulacrum fuisse dicitur.

782. *Leni fluit agmine*] Ennius apud
 Macrobian. vi. 4. Quod per amœnam ur-
 bem leni fluit agmine flumen.

785. *Non ego*] Pausanias de Polyg-
 moti in Delphis tabula, quæ excidium
 Ilii representabat Phocic. 25. 26. Γυναῖ-
 κες δὲ αἱ Τρωάδης αἰχμαλώτους τι ἴδον καὶ
 ἀγορεύουσιν ἰσάσας. γίγρυσσας μὲν Ἀδρι-
 παχην, —καὶ Κλαυδίην καὶ Κρεῦσσαν· ἰωὶ δὲ

τῇ Κρεῦσῃ λίγυσσιν, ὡς ἡ θεὸν μήτηρ καὶ
 Ἀφροδίτη δουλείας ἀπὸ Ἑλλήνων αὐτὴν ἡ-
 βύσαντο· ἰσάει γὰρ δὴ καὶ Αἰνείου ἐν τῇ Κρεῦ-
 σσῃ γυναῖκα. Λίεχτος δὲ καὶ ὁ ποταμὸς
 ἴσταν τὰ Κότρη, διδόντων Εὐρυδίνην γυναῖκα
 Αἰνείῳ.

790. *Hæc ubi*] Homerus in *Nekuia*,
 Od. λ'. 203. "Ὡς ἴφασ'· αὐτὰρ ἴγαν· ἴδλον
 φρεὶ μεμνημένος Μηνεῖς ἡμῶς ψυχῇ ἰλίην
 κατατυφύουσιν. Τρεῖς μὲν ἰφωκυμένοι, ἰλίην
 εἰ μὲ θυμὸς ἀνωγί, Τρεῖς δὲ μοι ἐν χερσίν,
 εὐνὴ ἰππῶν, ἣ καὶ ἰνίφω, "Ἔσσαν· ἡμῶς δ'
 ἄχος ἔξω γινόμεντο παρὲν μᾶλλον.

796. *Ingentem comitum*] Servius :
 Sane adamat poeta ea quæ legit diverso
 modo proferre. Nævius Belli Punici
 primo de Anchisa et Ænea fugientibus
 hæc ait : Eorum sectam sequuntur multi
 mortales.

800 ' In quascunque velim pelago deducere terras.
 ' Jamque jugis summæ surgebat Lucifer Idæ,
 ' Ducebatque diem: Danaïque obsessa tenebant
 ' Limina portarum; nec spes opis ulla dabatur.
 ' Cessi, et sublato montem genitore petivi.'

801. *Jamque jugis*] Apollon. i. 1273.
Αβελνα δ' ἀνατολὰς ἐπὶ γίγχεσσι δαΐας
ἀντὶς Ἡφαι,—V. ad Æn. viii. 589.
Idam vero Virgilius induxit, quod ea

Troadi orientem versus imminet. Ita
 Eurip. Troad. 1068, *Idam Τίμονα πρὸς*
τοβέλον ἄλλῃ eadem ratione memorat.

P. VIRGILII MARONIS

ÆNEIDOS

LIBER III.

- 1 POSTQUAM res Asiæ, Priamique evertere gentem
 2 Immeritam visum Superis, ceciditque superbum
 3 Ilium, et omnis humo fumat Neptunia Troja;
 4 Diversa exsilia et desertas quærere terras
 5 Auguriis agimur divôm, classemque sub ipsa
 6 Antandro et Phrygiæ molimur montibus Idæ;
 7 Incerti, quo fata ferant, ubi sistere detur;
 8 Contrahimusque viros. Vix prima inceperat æstas;
 9 Et pater Anchises dare fatis vela jubebat:
 10 Littora quum patriæ lacrimans portusque relinquo
 11 Et campos ubi Troja fuit. Feror exsul in altum
 12 Cum sociis, natoque, Penatibus, et magnis dîs.
 13 Terra procul vastis colitur Mavortia campis,
 14 Thraces arant, acri quondam regnata Lycurgo;
 15 Hospitium antiquum Trojæ, sociique Penates,
 16 Dum fortuna fuit. Feror huc, et littore curvo
 17 Mœnia prima loco, fatis ingressus iniquis:
 18 Æneadasque meo nomen de nomine fingo.

3. *Neptunia Troja*] Cf. Enrip. Troad. sub init. ubi Neptunus: 'Εξ ὧ γὰρ ἄμφι πᾶσι Τρωϊκῇ χθονὶ Φοῖβός τε καὶ γὰρ λαῖνοι πύργους στήθε' Ὀρδύσει ἴδμεν ναύην, ὅς ποτ' ἐν φρεσὶν ἔδοξε ἀπίστων τῶν ἡμῶν Φρυγίῃ σῶσαι, "ἢ ἴσθι κατασφῶται, καὶ πρὸς Ἀργίῳ δαρείσῃ Ὀλοῦσι πορφύρεϊ'.

6. *Antandrus* urbs sub radicibus Idæ, ad sinum Adramyttenum. v. Strab. xiii. p. 606. D.

10. *Littora quum*] Servius: Amat poeta, quæ legit, immutata aliqua parte vel personis, ipsâ verbis proferre. Nævius enim inducit uxores Æneæ et Anchisæ cum lacrimis Ilium relinquentes his verbis: Amborum uxores noctu

Troja de exhibant, Capitibus opertis, flentes ambæ, abeuntes Lacrimis cum multis—

12. *Cum sociis*] Schol. antiq. apud Pomponium: Versus est Ennii, et sunt verba Pyrrhi.

14. *Acri—Lycurgo*] De quo Sophocl. Antig. 955. Ζεύχθη δ' ἑξέχαιος παῖς ἰ Δρύωντος, Ἡδωνῆ βασιλίδι, Περσέωνος Ὀργάνῃ, ἐν Διονύσις Πισυράδῃ πατάσσωντος ἐν δισμῷ. V. et Hom. Il. ζ. 130. et seqq.

18. *Æneadae* sive *Æneæ*, ad ostia fl. Hebri.

Plinius iv. 11. s. 18. Oppidum *Æneæ* liberum, cum Polydori tumulo, Ciconum quondam regio.

- ' Sacra Dionææ matri, divisque ferebam
 20 ' Auspicihus cœptorum operum : superoque nitentem
 ' Cœlicolûm regi mactabam in littore taurum.
 ' Forte fuit juxta tumulus, quo cornea summo
 ' Virgulta, et densis hastilibus horrida myrtus.
 ' Accessi ; viridemque ab humo convellere silvam
 25 ' Conatus, ramis tegerem ut frondentibus aras :
 ' Horrendum, et dictu video mirabile monstrum.
 ' Nam, quæ prima solo ruptis radicibus arbor
 ' Vellitur, huic atro liquuntur sanguine guttæ,
 ' Et terram tabo maculant. Mihi frigidus horror
 30 ' Membra quatit, gelidusque coit formidine sanguis.
 ' Rursus et alterius lentum convellere vimen
 ' Insequor, et caussas penitus tentare latentes :
 ' Ater et alterius sequitur de cortice sanguis.
 ' Multa movens animo, Nymphas venerabar agrestes,
 35 ' Gradivumque patrem, Geticis qui præsidet arvis,
 ' Rite secundarent visus, omenque levarent.
 ' Tertiâ sed postquam majore hastilia nisu
 ' Aggredior ; genibusque adversæ obluctor arenæ ;
 ' (Eloquar, an sileam ?) gemitus lacrimabilis imo
 40 ' Auditur tumulo, et vox reddita fertur ad aures :
 " Quid miserum, Ænea, laceras ? jam parce sepulto :
 " Parce pias scelerare manus. Non me tibi Troja
 " Externum tulit : aut cruor hic de stipite manat.
 " Heu ! fuge crudeles terras, fuge littus avarum.
 45 " Nam Polydorus ego. Hîc confixum ferrea textit
 " Telorum seges, et jaculis increvit acutis."
 ' Tum vero ancipiti mentem formidine pressus
 ' Obstupui, steteruntque comæ, et vox faucibus hæsit.
 ' Hunc Polydorum auri quondam cum pondere magno

23. *Hastilibus*] Cf. Geo. ii. 447.

35. *Gradivumque*] Cf. ad Geo. iv. 462.

49. et seqq.] Historia ab Euripidis Hecuba desumpta, ubi Polydori simulacrum his verbis περιλογίζηται: "Νῆαυ, νεκρῶν παρθένῳ καὶ σκότειν πύλας διπλῶν, ἢ Ἀΐδης χερσὶς φέρεται θῶν, Πολύδορος, Ἐκείνης παῖς γαγῶς τῆς Κασσίας, Πριάμου τι πατρός ἔς μ' ἐστὶ Φρυγῶν πόλιν Κίδωνος ἴσχει δορὶ πικρῇ Ἑλληνικῇ, Δίῳσας, ἀναξίτητον ἵς Τρωῆς χερσὶς, Πολυμήστορος πρὸς δῶμα Θρηκίου ξίου, Ὃς ἐνν ἁρίστην Κερσηνησίῳ πλάκα Σακίῳ, φίλωνται λαὸν ὑδόνει δορὶ. Πολὺν δὲ σὺν ἡμεῖς χροῦν ἐκπύρσαι λάβρα Πατρὸς, ἢ, ἢ σοὶ Ἰλίου τέχνη πίνου, τῷς ζῶσιν εἴη παῖσι μὴ σπάνις βίον. Νεώτατος δ' ἦν Πριάμῳ δὲ καὶ μὲν γῆς Ἐκείνην ψιν οὐτι γὰρ φέρειν ὄπλη, Οὐδ' ἔγχος οἶός τ' ἦν νίφ

βραχίον. "Εὐς μὲν εἶν γῆς δὲδ' ἱκεῖν ὀρίσματα, Πύργου τ' ἄρραστοι Τρωῆς ἡσαν χερσὶς, "Εκταρ τ' ἀδελφὸς οὐμὸς ἡνύχην δορὶ, Καλῶς παρ' ἀνδρὶ Θρηκί, πατρὸς ξίου, Τροφαῖον, ὥς τις ἀνέστης, ὑβέριον τάλας. Ἐστὶ δὲ Τροία θ', Ἐκταρὶς τ' ἀπώλλεται Ψυχὴ, πατρὸς δ' ἰστίῃ πατισσάφῃ, Ἀντὶς δὲ βομῇ πρὸς διδομάτῃ σιντῇ, Σφαγίς Ἀχιλλέως πικρὸς ἐν μακίφῃ, Κεῖναι με χρυσῷ, σὺν ταλαίῳστρον, χάριν Πίῳσ πατρὸς, καὶ πταίων ἐς εἶδμ' ἄλλος Μιδῆς, ἢ αὐτὸς χρυσὸν ἐν δόμοις ἔχῃ. Κύμα δ' ἐστ' ἁπαντὶς, ἄλλος ἐν σίντου σάλῳ, Πολλοὶς ὑπώλῳσ νομάτων φορέμῃσ, Ἀλλαστος, ἄταφος"——

Aliter Homerus, apud quem Polydorus ab Achille interfectus est. v. II. σ'. 407.

- 50 ' Infelix Priamus furtim mandarat alendum
 ' Threicio regi; quum jam diffideret armis
 ' Dardaniæ, cingique urbem obsidione videret.
 ' Ille, ut opes fractæ Teucrûm, et Fortuna recessit,
 ' Res Agamemnonias victriciaque arma secutus,
 55 ' Fas omne abruptit: Polydorum obtruncat, et auro
 ' Vi potitur. Quid non mortalia pectora cogis,
 ' Auri sacra fames! Postquam pavor ossa reliquit,
 ' Delectos populi ad proceres, primumque parentem,
 ' Monstra deûm refero, et, quæ sit sententia, posco.
 60 ' Omnibus idem animus scelerata excedere terra;
 ' Linqui pollutum hospitium, et dare classibus austros.
 ' Ergo instauramus Polydoro funus, et ingens
 ' Aggeritur tumulo tellus: stant Manibus aræ,
 ' Cæruleis mœstæ vittis atraque cupresso;
 65 ' Et circum Iliades crinem de more solutæ.
 ' Inferimus tepido spumantia cymbia lacte,
 ' Sanguinis et sacri pateras: animamque sepulcro
 ' Condimus, et magna supremum voce ciemus.
 ' Inde, ubi prima fides pelago, placataque venti
 70 ' Dant maria, et lenis crepitans vocat auster in altum,
 ' Deducit socii naves, et littora complent.
 ' Provehimur portu: terræque urbesque recedunt.
 ' Sacra mari colitur medio gratissima tellus
 ' Nereidum matri, et Neptuno Ægæo:
 75 ' Quam pius Arcitenens, oras et littora circum
 ' Errantem, Gyaro celsa Myconoque revinxit,
 ' Immotamque coli dedit, et contemnere ventos.
 ' Huc feror: hæc fessos tuto placidissima portu
 ' Accipit. Egressi veneramur Apollinis urbem.
 80 ' Rex Anius, rex idem hominum Phœbique sacerdos,

68. *Supremum voce ciemus*] Cf. *Æn.* vi. 506.

Ita Nævius: Patrem suum optimum appellat supremum.

73. *Gratissima* (Doridi) *Nereidum matri et Neptuno* Antiquior quædam fabula respicitur, v. Serv. ad h. l.

Cf. et Strab. lib. viii. p. 373. ubi de Calauria ins. prope Troezenen agitur: 'Ενταῦθα ἦν ἑσουλὸν Ποσειδάωνος ἱερὸν καὶ φασὶ τὸν Θεὸν ταῦτον ἀλλάξασθαι πρὸς Λάττω τὴν Καλαυρίαν, ἀντιδόντα Δῆλον—

74. *Neptuno Ægæo*] Strabo Geogr. pagg. 386. et 405. 'Εν Ἀχαΐᾳ, Ποσειδάωνος ἱερὸν ἔχοντα.—ἱερῶντοι μὲν ταύταις αἱ ἐν Εὐβοίᾳ—τὰς Αἰγὰς δὲ ἀμφότερας ἡ Παιοντὴς Αἰγὴ.—ἴσαν δὲ φῆ, Αἰγὰς, ἴσα δὲ οἱ πλυτὰ δάματα βίνθαι λίμνης, —'Εν δ' ἴσωνος ἴσωνος Ποσειδάωνος ἱερόχθον, —βίλτιος δι-

χισθαι τὰς ἐν Εὐβοίᾳ· ἀφ' ὧν εἰνὸς καὶ τὸ πύλαγος Αἰγαίου πληθύνει.—ἰαὶ δὲ καὶ τὸ τοῦ Ποσειδάωνος ἱερὸν τοῦ Αἰγαίου.

75. *Pius*] Scilicet erga Delum, utpote suam φίλην—τρίτην. v. Callim. H. ad Delon: Καὶ τὰς μὲν πατὰ βίνθος, ἦν ἀπείρου λάδωνται, Περυμνίδος ἱπρίζωνες· οἱ δ' οὐκ ἴθλινεν ἀνάγκη, Ἀλλ' ἄφικτος πύλαγιστον ἰπρίλαις.—κ. τ. λ. 'Εὐία δ' Ἀσπίλλωνι γυνίθλιον οὐδας ἰπρίσχεις, τοῦτό τοι ἀντιμοιβὸν ἁλίπλου οὐραμ' ἔλιντο, Οὐρανὸν οὐκίε' ἄθλος ἰπρίλαις, ἀλλ' ἐν πόρτου Κύμασι Αἰγαίῳ ποδῶν ἐνθάδε βίβας.

Arcitenens] Hostius ap. Fulv. Ursin. —Invictus Apollo Arcitenens Latio-
nius.

77. Herodot. vi. πηῆσα γὰρ Δῆλον, ἀπὶ νητὸς πρὸς Ἴστα.

- ' Vittis et sacra redimitis tempora lauro,
 ' Occurrit: veterem Anchisen agnoscit amicum.
 ' Jungimus hospitio dextras, et tecta subimus.
 ' Tempia dei saxo venerabar structa vetusto.
 85 " Da propriam, Thymbræe, domum: da mœnia fessis,
 " Et genus, et mansuram urbem. Serva altera Trojæ
 " Pergama, reliquias Danaûm atque immitis Achilli.
 " Quem sequimur? quove ire jubes? ubi ponere sedes?
 " Da, pater, augurium; atque animis illabere nostris."
 90 ' Vix ea fatus eram: tremere omnia visa repente,
 ' Liminaque, laurusque dei; totusque moveri
 ' Mons circum, et mugire adytis cortina reclusis.
 ' Submissi petimus terram, et vox fertur ad aures:
 " Dardanidæ duri, quæ vos a stirpe parentum
 95 " Prima tulit tellus, eadem vos ubere læto
 " Accipiet reduces. Antiquam exquirite matrem.
 " Hic domus Æneæ cunctis dominabitur oris,
 " Et nati natorum, et qui nascentur ab illis."
 ' Hæc Phœbus: mixtoque ingens exorta tumultu
 100 ' Lætitia: et cuncti, quæ sint ea mœnia, quærunt;
 ' Quo Phœbus vocet errantes, jubeatque reverti.
 ' Tum genitor, veterum volvens monumenta virorum,
 " Audite, o proceres, ait, et spes discite vestras.
 " Creta Jovis magni medio jacet insula ponto;
 105 " Mons Idæus ubi, et gentis cunabula nostræ.
 " Centum urbes habitant magnas, uberrima regna:
 " Maximus unde pater, si rite audita recordor,
 " Teucrus Rhœteas primum est advectus ad oras,
 " Optavitque locum regno. Nondum Ilium, et arces
 110 " Pergamæ steterant: habitabant vallibus imis.
 " Hinc Mater cultrix Cybelæ, Corybantiaque æra,

82. *Veterem—amicum*] Servius: Ad Aniam Anchises ante Troicum bellum consultum venerat, an Salaminam peteret comes Priamo: unde et (nunc ab Anio) agnoscitur.

85. *Thymbræe*] V. ad Geo. iv. 323.

89. *Da, pater, augurium*] Cf. Macrobi. Saturnal. iii. 6.

91. *Laurusque dei*] Aristophanes in Pluto:—Ἐστὶ μοι Ὁ Φαῖβος αὐτὸς, Πυθιδὸν οἰκίαν δέφρων.

97. *Domus Æneæ*] Il. v. 306. "Ἢδη γὰρ Πριάμῳ γυνὴν ἔχθρει Κρονίων Νῆν δὲ δὴ Λήϊναι βίη Τρώεσσι ἀνέξῃ, καὶ παῖδες παῖδες, τοὶ καὶ μετέπειθε γήνοινται.

98. *Et nati*] Serv. Sane hic versus Homeri est; quem et ipse Orpheo sustulit; item Orpheus de oraculo Apollinis Hyperborei.

Cf. autem Dionys. Hal. Lib. i. ubi et Æneæ errorum enarratio est; ab ea tamen, quæ apud Virgilium est, aliquatenus diversa.

104. et seqq.] Odys. τ'. 172. Κρήνη τις γὰρ ἐστὶ, μέγα ἐν ὄρεσι στήθεα, Καλὴ καὶ πύμα, περιβύτης ἐν δ' ἀνθρώποις Πηλεῖ, ἑσπερίῳ, καὶ ἰσημερία πύλαις.

106. *Centum urbes*] Il. i. 649.—Κρήνη ἰσαήμελη.—Cf. Strab. de Creta. i. 5.

109. *Nondum Ilium*] Il. v. 216. ubi de Dardano: Ἐκείσθ' ἢ Δαρδανίην, ἐνταύθα Ἰλίην ἰδὲ Ἐφ' αὐτῇσι πεδίλοις, πάλαι μερόπων ἀνθρώπων, Ἄλλ' ἔθ' ὑπερίσταντο πολυπύλων Ἰδης. Cf. Strab. xiii. p. 592. 3.

111. *Hinc Mater*] Imprimis cf. Strab. lib. xi pagg. 466. et seqq. Ed. Par. 1620.

- "Idæumque nemus: hinc fida silentia sacris,
 "Et juneti currum dominæ subiere leones.
 "Ergo agite, et divûm ducunt qua jussa, sequamur:
 115 "Placemus ventos, et Gnosia regna petamus.
 "Nec longo distant cursu: modo Jupiter adsit,
 "Tertia lux classem Cretæis sistet in oris."
 "Sic fatus, meritos aris mactavit honores,
 "Taurum Neptuno, taurum tibi, pulcher Apollo;
 120 "Nigram Hiemi pecudem, Zephyris felicibus albam.
 "Fama volat, pulsum regnis cessisse paternis
 "Idomenea duce, desertaque littora Cretæ:
 "Hoste vacare domos, sedesque adstare relictas.
 "Linquimus Ortygiæ portus, pelagoque volamus,
 125 "Bacchatamque jugis Naxon, viridemque Donusam,
 "Olearon, niveamque Paron, sparsasque per æquor
 "Cycladas, et crebris legimus freta consita terris.
 "Nauticus exoritur vario certamine clamor.
 "Hortantur socii, Cretam proavosque petamus.
 130 "Prosequitur surgens a puppi ventus euntes,
 "Et tandem antiquis Curetum allabimur oris.
 "Ergo avidus muros optatæ molior urbis,
 "Pergameamque voco, et lætam cognomine gentem
 "Hortor amare focos, arcemque attollere tectis.
 135 "Jamque fere sicco subductæ littore puppes;
 "Connubis arvisque novis operata juvenus;
 "Jura domosque dabam: subito quum tabida membris,
 "Corrupto cœli tractu, miserandaque venit
 "Arboribusque satisque lues, et lethifer annus.
 140 "Linquebant dulces animas, aut ægra trahebant
 "Corpora; tum steriles exurere Sirius agros;
 "Arebant herbæ, et victum seges ægra negabat.
 "Rursus ad oraclum Ortygiæ Phœbumque remenso
 "Hortatur pater ire mari, veniamque precari:

ubi de multis agitur Phrygum religionibus etiam apud Cretenses usitatis. V. ad Æn. ix. 82.

Cybele, mons Phrygiæ, ἡ Κεβέλα, et, τὰ Κεβέλα. — Strabo, p. 567. Ἀπὸ τοῦ Διὸς ἐκείνου ἡ Διὸς Κεβέλα, καλεῖται ἀπὸ τῶν Κυβέλου ἡ Κεβέλα.

119. *Taurum Neptuno*] Simili forma Homer. Πῆλ' ἔταυρον δ' Ἀλφειῶ, τῶν δὲ Ποσειδάων.

124. *Ortygiæ*] Delos olim dicta fuit *Ortygiæ*.

125. *Bacchatamque jugis*] Serv. Ant vitibus consitam; aut celebratam Bacchis; aut ubi Bacchus ex Indis, (vel, ut quidam volunt, post devictos gigantes,) egit triumphum.

Viridemque Donusam] Serv. Vel a colore marmoris Lacedemonii, vel sylvestrem.

130. *Surgens a puppi*] Od. λ'. 6. Ἡμῖν δ' ἐπὶ παρὶσσι νῆες καταστρέψω ἱερῶν οὐρανὸν ἴω πλοῖοισιν, ἰσθλὸν ἱεῖον, Κίρην ἱππλόεσσας.

133. *Pergamam* inter oppida Cretæ insignia Plinius enumerat N. H. iv. 12: a. 20.

137. *Subito quum*] Cretam, Idomeneo a Troja reverso, pestilentia gravi conflictatam fuisse memorat Herodot. vii. 171.

140. *Linquebant dulces*] Lucret. v. 986. — Mortalis sæcla Dulcia linquebant labentis lumina vitæ.

- 145 ' Quam fessis finem rebus ferat: unde laborum
 ' Tentare auxilium jubeat: quo vertere cursus.
 ' Nox erat, et terris animalia somnus habebat.
 ' Effigies sacræ divôm, Phrygiique Penates,
 ' Quos mecum a Troja, mediisque ex ignibus urbis
 150 ' Extuleram, visi ante oculos adstare jacentis
 ' In somnis, multo manifesti lumine, qua se
 ' Plena per insertas fundebat luna fenestras;
 ' Tum sic affari, et curas his demere dictis: ●
 " Quod tibi delato Ortygiam dicturus Apollo est,
 155 " Hic canit; et tua nos en ultro ad limina mittit.
 " Nos te, Dardania incensa, tuaque arma secuti;
 " Nos tumidum sub te permensi classibus æquor:
 " Idem venturos tollemus in astra nepotes,
 " Imperiumque urbi dabimus. Tu moenia magnis
 160 " Magna para, longumque fugæ ne linque laborem.
 " Mutandæ sedes. Non hæc tibi littora suasit
 " Delius, aut Cretæ jussit considerare, Apollo.
 " Est locus, Hesperiam Graii cognomine dicunt:
 " Terra antiqua, potens armis, atque ubere glebæ.
 165 " CEnotri coluere viri: nunc fama, minores
 " Italiam dixisse, ducis de nomine, gentem.
 " Hæ nobis propriæ sedes; hinc Dardanus ortus,
 " Iasiusque pater; genus a quo principe nostrum.
 " Surge age, et hæc lætus longævo dicta parenti
 170 " Haud dubitanda refer: Corythum, terrasque requirat
 " Ausonias. Dictæa negat tibi Jupiter arva."
 ' Talibus attonitus visis, ac voce deorum,
 ' (Nec sopor illud erat; sed coram agnoscere vultus,
 ' Velatasque comas, præsentiaque ora videbar:
 175 ' Tum gelidus toto manabat corpore sudor)
 ' Corripio e stratis corpus, tendoque supinas
 ' Ad cælum cum voce manus, et munera libo
 ' Intemerata focis. Perfecto lætus honore
 ' Anchisen facio certum, remque ordine pando.
 180 ' Agnovit prolem ambiguum, geminosque parentes;
 ' Seque novo veterum deceptum errore locorum.
 ' Tum memorat: " Nate, Iliacis exercite fatis,
 " Sola mihi tales casus Cassandra canebat.
 " Nunc repeto, hæc generi portendere debita nostro;
 185 " Et sæpe Hesperiam, sæpe Itala règna vocare.
 " Sed quis ad Hesperiae venturos littora Teucros
 " Crederet? aut quem tum vates Cassandra moveret?

163. *Est locus*] V. Æn. i. 530.168. *Genus a quo*] V. ad Geo. iii. 35.170. *Corythus*, seu Cortona, Etruria
 urbs; quam Corythus, Electræ (matrisDardani et Iasii) conjux, condidisse fer-
 tur. Hinc inter reges et conditores Tyr-
 rhenorum censeri cœpit Corythus. v.
 Æn. ix. 10. x. 719.

- “ Cedamus Phœbo, et moniti meliora sequamur.”
 ‘ Sic ait : et cuncti dictæ paremꝰ ovantes.
 190 ‘ Hanc quoque deserimus sedem, paucisque relictis
 ‘ Vela damus, vastumque cava trabe currimus æquor.
 ‘ Postquam altum tenuere rates, nec jam amplius ullæ
 ‘ Apparent terræ, cælum undique et undique pontus :
 ‘ Tum mihi cæruleus supra caput adstitit imber,
 195 ‘ Noctem hiememque ferens; et inhorruit unda tenebris.
 ‘ Continuo venti volvunt mare, magnaue surgunt
 ‘ Æquora. Dispersi jactamur gurgite vasto.
 ‘ Involvere diem nimbi, et nox humida cælum
 ‘ Abstulit. Ingeminant abruptis nubibus ignes.
 200 ‘ Excutimur cursu, et cæcis erramus in undis.
 ‘ Ipse diem noctemque negat discernere cælo,
 ‘ Nec meminisse viæ media Palinurus in unda.
 ‘ Tres adeo incertos cæca caligine soles
 ‘ Erramus pelago: totidem sine sidere noctes.
 205 ‘ Quarto terra die primum se attollere tandem
 ‘ Visa, aperire procul montes, ac volvere fumum.
 ‘ Vela cadunt; remis insurgimus: haud mora, nautæ
 ‘ Adnixi torquent spumas, et cærulea verrunt.
 ‘ Servatum ex undis Strophadum me littora primum
 210 ‘ Accipiunt. Strophades Graio stant nomine dictæ,
 ‘ Insulæ Ionio in magno: quas dira Celæno,
 ‘ Harpyiæque colunt aliæ, Phineia postquam
 ‘ Clausa domus, mensasque metu liquere priores.
 ‘ Tristius haud illis monstrum, nec sævior ulla
 215 ‘ Pestis et ira deūm Stygiis sese extulit undis.
 ‘ Virginei volucrum vultus, fœdissima ventris
 ‘ Proluvies, uncæque manus, et pallida semper
 ‘ Ora fame.
 ‘ Huc ubi delati portus intravimus; ecce
 220 ‘ Læta boum passim campis armenta videmus,

192. *Postquam*] *Od. ξ. 301.* ‘*Ἄλλ’ ὅτε δὲ Κρότων μὲν ἱερίσμεν, ἐδὲ τις ἄλλη Φαίνοτο γαῖαν, ἄλλ’ ὅρανις ἐδὲ θέλασσα, Δὲ τότε πικρὴν ἐφίλατο Ἴωνος Κροτιάς Νηὶς ἐπὶ γλαφυρῇ· ἄχλωι δ’ ὄντορ δα’ αὐτῆς. Ζεὺς δ’ ἄμυθος βρόντησεν—* u. c. λ.

Cf. *Od. μ’. 403.* et seqq.

199. *Abruptis nubibus*] *Lucret. Nunc hinc nunc illinc abrupti nubibus ignes Concurrent—*

203. *Tres adeo*] *Odys. ι’. 388.* “*Εἴνα δὲν ἴστας, δὲν δ’ ἤματα κύματα σιγῇ Πλάθον· ἀλλὰ δὲ αἱ κραδίη προτίσσει’ ἐλίσσει.*” ‘*Ἄλλ’ ὅτε δὲ τρεῖς ἡμέραι Ἰσολίναμος τίλει· ὥς, καὶ εἴς’ Ἴων’ ἄνημος μὲν ἱσαίνοντο, ἐδὲ γαλήνη· ἔσπετο νηπιὴν ἰδ’ ἄρα σχιδὸν εἰσὲς γαῖαν, ὅθ’ ἔμλλα προΐδον,*

μεγάλου δαὶ κύματις ἄρσις.

208. *Cærulea verrentes*] *Catullus lxii.* *Cærulea verrentes abiegnis æquora palamis.*

210. *Strophades*] *Plinius N. H. iv. 12. s. 19.* Ante *Zacynthum xxxv. m. pass.* in *Eurum Strophades duæ, ab aliis Πλωται dictæ.*

Antiquissimam hanc de *Phineo* et *Harpyiis* fabulam fusiꝰ tractatam videas in *Apollon. ii. 178.* et seqq. unde multa sumpsit *Virgilius.*

219. *Huc ubi*] Cf. *Od. μ’. 261.* ubi *insulam Solis accedit Ulysses:—* *Ἀδρία· Ἴωντα θεῶ ἰς ἀμύμονα ἦσσι· ἱκέμεθ’ Ἴδω δ’ Ἴων παλαιὸν βίης ἐκρυμμένον, Πελλὰ δ’ Ἴφρα μῆλ’ ἐκρυπτορ’ ἑλίου.*

- ' Caprigenumque pecus, nullo custode, per herbas.
 ' Irruimus ferro, et divos, ipsumque vocamus
 ' In partem prædamque Jovem. Tum littore curvo
 ' Extruimusque toros, dapibusque epulamur opimis.
 225 ' At subitæ horrifico lapsu de montibus adsunt
 ' Harpyiæ, et magnis quatiunt clangoribus alas,
 ' Diripiuntque dapes, contactuque omnia fœdant
 ' Immundo: tum vox tetrum dira inter odorem.
 ' Rursum in secessu longo sub rupe cavata,
 230 ' Arboribus clausi circum atque horrentibus umbris,
 ' Instruimus mensas, arisque reponimus ignem.
 ' Rursum ex diverso cœli cæcisque latebris
 ' Turba sonans prædam pedibus circumvolat uncis:
 ' Polluit ore dapes. Sociis tunc, arma capessant,
 235 ' Edico, et dira bellum cum gente gerendum.
 ' Haud secus ac jussi faciunt, tectosque per herbam
 ' Disponunt enses, et scuta latentia condunt.
 ' Ergo ubi delapsæ sonitum per curva dedere
 ' Littora; dat signum specula Misenus ab alta
 240 ' Ære cavo. Invadunt socii, et nova prœlia tentant,
 ' Obscœnas pelagi ferro fœdare volucres.
 ' Sed neque vim plumis ullam, nec vulnera tergo
 ' Accipiunt; celerique fuga sub sidera lapsæ,
 ' Semesam prædam et vestigia fœda relinquunt.
 245 ' Una in præcelsa consedit rupe Celæno,
 ' Infelix vates, rumpitque hanc pectore vocem:
 " Bellum etiam pro cæde boum stratisque juvencis,
 " Laomedontiadæ, bellumne inferre paratis,
 " Et patrio Harpyias insontes pellere regno?
 250 " Accipite ergo, animis atque hæc mea figite dicta:
 " Quæ Phœbo Pater omnipotens, mihi Phœbus Apollo
 " Prædixit, vobis Furiarum ego maxima pando.
 " Italiam cursu petitis, ventisque vocatis
 " Ibitis Italiam, portusque intrare licebit:
 255 " Sed non ante datam cingetis mœnibus urbem,
 " Quam vos dira fames nostræque injuria cædis

225. *At subitæ*] Apollon. ii. 187. Ἀλλὰ δὴα ὑψίστην ἄβυσσον πύλας ἀνίσταται Ἀρπυγιάων ἐνέματος χυῖον· ὃ ἐπὶ γαρμφησὶ Σπυγχίῳ ἔρπασται. ἐλίσσεται δ' ἄλλοις φασγάνοις. Οὐδ' ἔστι, ἄλλοις τρυφῇ, ἢα ζῶνι ἀνάχωνται. Καὶ δ' ἐστὶ μυδαλίην ἄβυσσον χύλον· οὐδὲ τις ἰστέλη μὴ ἴσῃ λυκαονίαντα φασγάνοις, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ λῶ μὴδ' ἰστέλης· τοῦτον οἱ ἀπίστανι λείψανον ταυτὸς.

251. *Quæ Phœbo*] Æschyl. ap. Macrobi. v. 22. Πάτερεις προφάντης ἰστέλιν Δαΐδας Διός.

Et Sophocles: ὦ Διὸς ἀλυστὸς φάντι,—

Ἰήϊν, Δάδην, Παιάν.

255. *Sed non*] Servius: Ut Varro in Divin. ii. dicit, oraculum hoc a Dodonæo Jove acceperunt.

Strabo. p. 608. Τὸν Αἰνείαν φασιν—εἰς τὴν Λατίναν ἐλθόντα μίμναι κατὰ τι λόγον τὸ πλεῖστον μίμναι ἴσταν ἢ τὴν τράσιζαν παταφάγαν συμβῆναι ἢ σπεῖν τὸ Λαουίον τοῦτο, ἔργου μεγάλου τυθέντος ἀντὶ τραπίζης κατὰ ἀναρίαν, καὶ ἄρκα ἀναλωθέντος τοῦτο ἢ αὐτῷ κείσται.

Cf. Dionys. Hal. i. 55.

- "Ambesas subigat malis absumere mensas."
 'Dixit: et in silvam pennis ablata refugit.
 'At sociis subita gelidus formidine sanguis
 260 'Deriguit: cecidere animi: nec jam amplius armis,
 'Sed votis precibusque jubent exposcere pacem,
 'Sive deæ, seu sint diræ obscænæque volucres.
 'Et pater Anchises, passis de littore palmis,
 'Numina magna vocat, meritosque indicit honores;
 265 "Dī, prohibete minas: dī, talem avertite casum:
 "Et placidi servate pios." Tum littore funem
 'Deripere, excussosque jubet laxare rudentes.
 'Tendunt vela Noti: ferimur spumantibus undis,
 'Qua cursum ventusque gubernatorque vocabant.
 270 'Jam medio apparet fluctu nemorosa Zacynthos,
 'Dulichiumque, Sameque, et Neritos ardua saxis.
 'Effugimus scopulos Ithacæ, Laërtia regna,
 'Et terram altricem sævi exsecramur Ulixi.
 'Mox et Leucatæ nimbose cacumina montis;
 275 'Et formidatus nautis aperitur Apollo.
 'Hunc petimus fessi, et parvæ succedimus urbi.
 'Anchora de prora jacitur. Stant littore puppes.
 'Ergo insperata tandem tellure potiti,
 'Lustramurque Jovi, votisque incendimus aras;
 280 'Actiaque Iliacis celebramus littora ludis.
 'Exercent patrias oleo labente palæstras
 'Nudati socii. Juvat evasisse tot urbes
 'Argolicas, mediosque fugam tenuisse per hostes.
 'Interea magnum sol circumvolvitur annum,
 285 'Et glacialis hiems aquilonibus asperat undas.
 'Ære cavo clipeum, magni gestamen Abantis,

268. *Tendunt vela noti*] Od. β'. 427. "Ἐπεί τοι δ' ἄρ' ἔμελλε μένος ἰσχυρόν ἀμφὶ δὲ πῦμα Στυγὴν παρθέροις μεγάλ' ἰαχῇ, τοὺς ἰούσης· ἢ δ' ἴδμεν κατὰ πῦμα λιπαρῆσσι ναῦα πλίνθινον."

269. *Qua cursum*] Od. λ'. 9. "Ἡμεῖς δ' ἴσμεν ἅπαντα ποσειδάμονι παρὰ νῆα, Ἡμῶν τὸν δ' ἄρ' ἔμελλε τι κακοπαθῆναι ε' ἡμῶν. Τῆς δὲ παυσιμίας τίναδ' ἰστίαν σπουδαίοντες."

270. *Jam medio*] Od. ι'. 21. ubi Ulysses: Ναυσίαν δ' ἴδμεν ἰδυίαντες ἐν δ' ἔρ' ὑπὸ τῇ Νῆστον, ἡσυχίαν, ἀσφαλείας ἀμφὶ δὲ πῦμα Παλλὰς καυθέντος μάλα σχυρὸν ἄλλ' ἄλλων, Δουλίχιόν τι, Σάμην τι, καὶ ὕλησιν Ζάκυνθος· Ἀβάντ' δὲ χθοναὶ κακοπαθῆναι ἐν ἄλλ' αὐτοῖς Περὶ ἔρ' ἔβην, (αἱ δὲ ε' ἄνθρωποι πρὸς αὐτὸν ἔλθουσιν) Τροχῶν, ἀλλ' ἀγαθὴ κακοπαθῆναι."

273. *Altricem—Ulixi*] Il. γ'. 200.—Λαιρτιάδης ἀλλότρου Ὀδυσσεύς, ὅς τ' ἔρ' ἔβην ἐν δ' ἄρ' ἴδμεν, ἡμεῖς αὖτε ἰούσης.

274. *Leucate—montis*] Strab. p. 452. Πέρα γὰρ ἐστὶ Λευκὰ, ἀρκυμένη τῆς Λευκάδος εἰς τὸ πύλαγον—Ἰχθυὶ δὲ τὸ τοῦ Λευκάδα Ἀπύλλωνος ἱερὸν, καὶ τὸ ἄλμα τὸ τοῦς ἱερῶς παύειν σπινθηρίων.

275. *Apollo*] Intelligas de templo Apollinis Actiaci: cf. Strab. p. 451. ἡμεῖς μάλιστα λίγιστοι (Ἀπείων) τὸ ἐν ἱερῷ τοῦ Ἀπείων Ἀπύλλωνος καὶ ἡ ἀκρὰ ἢ πρυμνία τὸ στήμα τοῦ Ἀρβανείου πύλου, ἱχθυὸν καὶ ἄλμα ἱερῶς τοῦ δὲ ἱερῶν—Ναυσίαντος καὶ τισσάρεσσιν ἐταβίαν ἐπὶ τῇ ἢ Λευκάδι.

Cf. et Dionys. Hal. i. 50.

280. *Actiaque—Iliadis*] Potuit poeta ludos Actiacos respicere, quos Augustus propter victoriam Actiacam modo exhibuerat. v. Dio Cass. li. 1.

286. *Abantis*] Apud Homerum nullus hoc nomine inter Achivos occurrit. At tamen Il. β'. 536. memorantur Abantes ex Eubœa; qui, a Troja reduces, circa

- ' Postibus adversis figo, et rem carmine signo :
 ' ÆNEAS HÆC DE DANAIIS VICTORIBUS ARMA.
 ' Linquere tum portus jubeo, et considerare transtris.
 290 ' Certatim socii feriunt mare, et æquora verrunt.
 ' Protenus aërias Phæacum abscondimus arces,
 ' Littoraque Epiri legimus, portuque subimus
 ' Chaonio, et celsam Buthroti accedimus urbem.
 ' Hic incredibilis rerum fama occupat aures,
 295 ' Priamiden Helenum Graias regnare per urbes,
 ' Conjugio Æacidæ Pyrrhi sceptrisque potitum :
 ' Et patrio Andromachen iterum cessisse marito.
 ' Obstupui : miroque incensum pectus amore,
 ' Compellare virum, et casus cognoscere tantos.
 300 ' Progredior portu, classes et littora linquens.
 ' Sollemnes quum forte dapes, et tristia dona,
 ' Ante urbem in luco, falsi Simoëntis ad undam,
 ' Libabat cineri Andromache, Manesque vocabat
 ' Hectoreum ad tumulum : viridi quem cespite inanem,
 305 ' Et geminas, causam lacrimis, sacraverat aras.
 ' Ut me conspexit venientem, et Troia circum
 ' Arma amens vidit ; magnis exterrita monstribus,
 ' Deriguit visu in medio : calor ossa reliquit.
 ' Labitur : et longo vix tandem tempore fatur :
 310 " Verane te facies, verus mihi nuncius affers,
 " Nate dea ? vivisne ? aut si lux alma recessit,
 " Hector ubi est ?" dixit, lacrimasque effudit, et omnem
 ' Implevit clamore locum. Vix pauca furenti
 ' Subjicio, et raris turbatus vocibus hiæco :
 315 " Vivo equidem, vitamque extrema per omnia duco.
 " Ne dubita : nam vera vides.
 " Heu ! quis te casus dejectam conjugem tanto
 " Excipit ? aut quæ digna satis Fortuna revisit ?
 " Hectoris Andromache Pyrrhin' connubia servas ?"
 320 ' Dejecit vultum, et demissa voce locuta est :

Ceraunios m. consederunt. v. Pausan. v. 22.

288. *Æneas hæc*] Eur. Phœniss. 583. *Καὶ σὺλα γράψας αὐτὸς ἐν ἱνάχῳ βασις ; ΘΗΡΑΣ ΠΤΡΩΣΑΣ ΤΑΣΔΕ ΠΟΛΥΤΕΙ- ΚΗΣ ΘΕΟΙΣ ΑΣΤΙΔΑΣ ΕΘΗΚΕ*—

Simile illud apud Æschin. contra Ctesiph. *Τὸς χροῦς ἀσπίδας ἀνέστην πρὸς τοὺς πατρὸς νιόν, καὶ ἐπιγράψαμος ἐν τερσῶναι ἐπιγράμμα, ΑΘΗΝΑΙΟΙ ΑΠΟ ΜΗΔΩΝ ΚΑΙ ΘΗΒΑΙΩΝ*—

289. *Considerare transtris*] Od. γ. 579.

'Εν δὲ καὶ αὐτοὶ βάντες ἐπὶ πλοῖσι κἀλλέον 'Εξῆς δ' ἰζήμενοι πολὺν ἔλα εὐάντων ἱερταῖς.

291. *Aërias Phæacum*] Odys. ι. 279.

—'Ὅρα ἐπίπτοντα Γαίης Φαίαντες—

292. *Portus Chaonius* est portus Pæloides ad Buthrotum Epiri.

Strabo: *Βουθροτὴν ἐπὶ τῇ ἐσέμῳ τοῦ καλουμένου Πηλεῶδος λιμένος.*

303. *Geminæ—aras*] Serv. Sive, ut Ecl. v. 66. *Ecce dūm tibi, Daphnī, sive, unam Hectori, alteram sibi Astynacti.*

309. *Vix tandem*] Od. γ. 703.—*Τὸς δ' αὐτοῦ λόγῳ γόνατε καὶ φίλοι ἦσαν Διὸς δὲ μὴ ἀμφαρίη ἰστίῳ λάβει τὸ δ' αὖ ἔσται Δαναοῖσιν πλῆθος, ἑταρὸν δὲ αἱ ἰσχυρὰ φωνή. Ὅψι δ' ἂν μὴ ἴσωνται ἀμφαρίῳ πρῶτον.*

- " O felix una ante alias Priameia virgo,
 " Hostilem ad tumultum Trojæ sub mœnibus altis
 " Jussa mori : quæ sortitus non pertulit ullos,
 " Nec victoris heri tetigit captiva cubile !
 325 " Nos, patria incensa, diversa per æquora vectæ,
 " Stirpis Achilleæ fastus, juvenemque superbum,
 " Servitio enixæ, tulimus : qui deinde, secutus
 " Ledaeam Hermionen Lacedæmoniosque Hymenæos,
 " Me famulo famulamque Heleno transmisit habendam.
 330 " Ast illum, ereptæ magno inflammatus amore
 " Conjugis, et scelerum Furiis agitatus, Orestes
 " Excipit incautum, patriasque obtruncat ad aras.
 " Morte Neoptolemi regnorum reddita cessit
 " Pars Heleno : qui Chaonios cognomine campos,
 335 " Chaoniamque omnem Trojano a Chaone dixit :
 " Pergamaque, Iliacamque jugis hanc addidit arcem.
 " Sed tibi qui cursum venti, quæ fata dedere ?
 " Aut quisnam ignarum nostris deus appulit oris ?
 " Quid puer Aescanius ; superatne, et vescitur aura ?
 340 " Quem tibi jam Troja * * * *
 " Ecqua tamen puero est amissæ cura parentis ;
 " Ecquid in antiquam virtutem animosque viriles
 " Et pater Æneas et avunculus excitat Hector ?"
 " Talia fundebat lacrimans, longosque ciebat
 345 " Incassum fletus : quum sese a mœnibus heros
 " Priamides multis Helenus comitantibus affert,
 " Agnoscitque suos, lætusque ad limina ducit,
 " Et multum lacrimas verba inter singula fundit.

321. *Priameia virgo*] Polyxena, ad Achillis tumulum mactata. V. Eur. Hecub. Catull. Epithal. 369.—(Achillis) Alta Polyxenia madescunt cœde sepulchra.

323. *Sortitus*] De sortitione hac captivarum ducibus Græci in præda parte assignandarum loc. class. Eurip. Troad. 235. et seqq.

325. *Nos, patria*] Quin et Euripidea illa, quibus captiva Andromache sortem suam deplorat, religio esset hic loci non in medium proferre : Κάγω νυν ἡμῖς δ', ὄσσην ἠγνίσμεθα' αἰὲ θεοῖσι, καὶ γύναι, καὶ δαυτέρας, πρὸς αἰὲρ ἱερυνῶμεν.—'Ὡς αἰνῶν Πάρις, εὖ γάρ μοι, ἀλλὰ τῷ ἔσται· ἠγάγετο· εὐναίης τις θαλάμους Ἑλῖνας, Ἄς ἴσα', ὃ Τροία, ἔρη καὶ περὶ θηιάλων Εἰλί' ὃ ἰ χυλῶνας Ἑλλάδος ὅντι ἄρης, καὶ σὺ ἱμὸν μέλις πτόση· ἔστω, τὴν περὶ εὐίχην Ἑλλάδος διφρεῖον καὶς ἄλλας θινδὸς· Ἀνὰ δ' ἐν θαλάμους ἀγίμας ἰσὶ βίνα θαλάσσης, ἀσπασάντων στυγερῶν ἀμφιβαλόντων κέρη Πάλλὰ δὲ δαυρά μοι παρίστα χροῖς, ἄντα

ἔλυσεν ἄστυ τι καὶ θαλάμους καὶ πτόση ἰς ποταμῖς. "Ὡς μοι ἰγὼ μέλις, εἰ μ' ἔχρην ἱερὴ φήγγος ἰεῖσθαι, Ἑρμῖνας δοῦλαι ; αἱ δὲ ὄσο τυρμῖνας, πρὸς τὸδ' ἄγκυμα θιάς ἱαίης περὶ χροῖς βαλόντα, τάσσομαι, ὡς πτεροῖς πιδυκνύσσω λιβέας.

327. *Enixæ*] Andromache serva Neoptolemo filium Molossum pepererat. v. Eurip. Androm.

330. *Ereptæ—conjugis*] Nam Hermione desponsata erat Oresti. v. Eurip. Androm.

331. *Scelerum Furiis agitatus*] Quippe quem matricidii ultrices, Furiæ, Δυναί—κῆρι, αἱ ποινῶντις θίαι, τροχνηλατοῦσι ἡμαῖν πλανώμενοι. v. Eur. Electr.

335. *Trojano a Chaone*] Heleni vel fratre, vel comite. v. Serv. Veruntamen Chaones longe ante hæc tempora fuerunt, ex antiquissima scilicet Pelasgorum stirpe.

341. *Amisæ—parentis*] Cressæ. Ita in Euripide interrogat Hecuba, Εἰ τῆς τιασῆς τῆδε μέμνηται τι μου ;

- ' Procedo, et parvam Trojam, simulataque magnis
 350 ' Pergama, et arentem Xanthi cognomine rivum
 ' Agnosco, Scææque amplector limina portæ.
 ' Necnon et Teucri socia simul urbe fruuntur.
 ' Illos porticibus rex accipiebat in ampli.
 ' Aulæ in medio libabant pocula Bacchi,
 355 ' Impositis auro dapibus: paterasque tenebant.
 ' Jamque dies, alterque dies processit: et auræ
 ' Vela vocant, tumidoque inflatur carbasus austro.
 ' His vatem aggredior dictis, ac talia quæso:
 " Trojugena, interpret Divôm, qui numina Phœbi,
 360 " Qui tripodas, Clarii lauros, qui sidera sentis,
 " Et volucrum linguas, et præpetis omina pennæ,
 " Fare age (namque omnem cursum mihi prospera dixit
 " Relligio, et cuncti suaserunt numine Divi
 " Italiam petere, et terras tentare repostas:
 365 " Sola novum dictuque nefas Harpyia Celæno
 " Prodigium canit, et tristes denunciat iras,
 " Obscenamque famem) quæ prima pericula vito?
 " Quidve sequens tantos possim superare labores?"
 ' Hic Helenus, cæsis primum de more juvencis,
 370 ' Exorat pacem Divôm, vittasque resolvit
 ' Sacrati capitis, meque ad tua limina, Phœbe,
 ' Ipse manu multo suspensum numine ducit:
 ' Atque hæc deinde canit divino ex ore sacerdos:
 " Nate dea, (nam te majoribus ire per altum
 375 " Auspiciis manifesta fides: sic fata Deûm rex
 " Sortitur, volvitque vices: is vertitur ordo)
 " Pauca tibi e multis, quo tutior hospita lustres
 " Æquora, et Ausonio possis considerare portu,
 " Expediam dictis; prohibent nam cætera Parcæ
 380 " Scire, Helenum farique vetat Saturnia Juno.
 " Principio Italiam, quam tu jam rere propinquam,
 " Vicinosque, ignare, paras invadere portus,
 " Longa procul longis via dividit invia terris.
 " Ante et Trinacria lentandus remus in unda,
 385 " Et salis Ausonii lustrandum navibus æquor,
 " Infernique lacus, Æææque insula Circæ,

359. *Interpres divôm*] Π. ζ. 76. Πρα-
 μίδης "Ελινος, αἰωνοσίλων ἔχ' ἄριστος.

360. *Clarii lauros*] Strabo: 'Η Καλο-
 φὸν πύλος 'Ιωνιὰδ, καὶ τὸ πρὸ αὐτῆς ἄλσος
 τοῦ Κλαρίου Ἀπὸλλωνος, ἐν ᾧ καὶ μαρτυρεῖται
 ὅτι ποτὶ παλαιόν.

374. et seqq.] Circes apud Homerum
 (Od. μ'. 25. et seqq.) exemplo Helenum
 hæc fata ac casus navigationis Æneæ præ-
 dicere facit. Ipsos autem casus omnino-

que Æneæ errores ad Ulyssis errores
 compositos esse, facile quiaque videt.

383. *Longa procul*] Comparant illa
 Π. α'. 156. — "Ἐσπὴν μέγα πολλὰ μεταξὺ
 Οὐρίᾳ τι ἐνιόντα θάλασσά τι ἰχθύεσσιν.

384. *Lentandus remus*] Apollon. ii.
 591. — ἰσιγνήμασσιντο δὲ κῶσαι, 'Ἡὲτι
 καμπύλα τῆμα, βιαζομένην ἡρώων.

386. *Æsa*, Colchica; ab Æsa, Colchi-
 dis urbe. V. ad Æn. vii. 10.

- "Quam tuta possis urbem componere terra.
 "Signa tibi dicam: tu condita mente teneto.
 "Quum tibi sollicito secreti ad fluminis undam
 390 "Littoreis ingens inventa sub ilicibus sus,
 "Triginta capitum foetus enixa, jacebit,
 "Alba, solo recubans, albi circum ubera nati:
 "Is locus urbis erit: requies ea certa laborum.
 "Nec tu mensarum morsus horresce futuros:
 395 "Fata viam invenient, aderitque vocatus Apollo.
 "Has autem terras, Italique hanc littoris oram,
 "Proxima quæ nostri perfunditur æquoris æstu,
 "Effuge: cuncta malis habitantur moenia Graiis.
 "Hic et Narycii posuerunt moenia Locri,
 400 "Et Sallentinus obsedit milite campos
 "Lyctius Idomeneus: hic illa ducis Melibœi
 "Parva Philoctetæ subnixa Petelia muro.
 "Quin, ubi transmissæ steterint trans æquora classes,
 "Et positis aris jam vota in littore solves,
 405 "Purpureo velare comas adopertus amictu;
 "Ne qua inter sanctos ignes in honore Deorum
 "Hostilis facies occurrat; et omnia turbet.
 "Hunc socii morem sacrorum, hunc ipse teneto:
 "Hac casti maneant in religione nepotes.
 410 "Ast, ubi digressum Siculæ te admoverit oræ
 "Ventus, et angusti rarescent claustra Pelori,
 "Læva tibi tellus, et longo læva petantur
 "Æquora circuitu: dextrum fuge littus, et undas.
 "Hæc loca vi quondam, et vasta convolsa ruina
 415 "(Tantum ævi longinqua valet mutare vetustas)
 "Dissiluisse ferunt, quum protenus utraque tellus
 "Una foret: venit medio vi pontus, et undis
 "Hesperium Siculo latus abscidit, arvaque et urbes
 "Littore diductas angusto interluit æstu.
 420 "Dextrum Scylla latus, lævum implacata Charybdis

395. *Fata viam invenient*] Eurip. in *Becchis*: Τὸν δ' ἀδελφεὸν πύρου ἰδὼν ἡ Θέτις.

399. *Locri Epizephyrii* in *Bruttia*; Locrorum Opuntiorum sive Epicnemidiorum colonia, quorum erat urbs *Naryx* ex adverso *Eubœæ* ins. v. ad *Geo.* ii. 438.

400. *Sallentinorum* tractus erat in *Calabria*; v. *Strab.* pagg. 277. D, et 281. B, τοὺς δὲ Σαλλιντίους Κρητῶν ἀποίκους φασίν.—*Lyctus*, *Cretæ* opp.

402. *Petelia*] *Strab.* p. 254. Πιτυλία μὲν οὖν μακρότατος ἐκρίσθη τῶν Διευανῶν, καὶ συνεχίζεται μέχρι τῆς Ἰταλίας περὶ τὰς Φιλευπτόνας, φερόμενος τὴν Μαλλοβαίαν (Θυσσάλιας πάλιν) κατὰ τελευτήν.

411. *Rarescent claustra Pelori*] *Servius*: *Rarescent* autem ideo, quia venientibus de *Ionio* (mari) propter curvaturam littorum clausæ videntur angustius, quæ paulatim propinquantibus aperiri videntur.

413. *Dextrum fuge littus*] *Serv.* Nam de *Ionio* navigantibus si fretum petant, dextrum teneant littus necesse est.

414. *Hæc loca*] *Strab.* p. 258. Ὡς μάλιστα δὲ Ῥήγιον, ὡς φασὶν Αἰσχύλος, διὰ τὸ συμβῆναι αὐτοῖς τῇ χώρῃ ταύτῃ ἀποφραγῆναι γὰρ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας τὴν Σικελίαν ἀπὸ τοῦ μόνου.

420—432.] Hæc ex *Od.* μ'. 73—110.

- " Obsidet, atque imo barathri ter gurgite vastos
 " Sorbet in abruptum fluctus, rursusque sub auras
 " Erigit alternos, et sidera verberat unda.
 " At Scyllam cæcis cohibet spelunca latebris,
 425 " Ora exsertantem, et naves in saxa trahentem.
 " Prima hominis facies, et pulchro pectore virgo
 " Pube tenus : postrema immani corpore pistrinx,
 " Delphinum caudas utero commissa luporum.
 " Præstat Trinacrii metas lustrare Pachyni
 430 " Cessantem, longos et circum flectere cursus,
 " Quam semel informem vasto vidisse sub antro
 " Scyllam, et cœruleis canibus resonantia saxa.
 " Præterea, si qua est Heleno prudentia, vati
 " Si qua fides, animum si veris implet Apollo,
 435 " Unum illud tibi, nate dea, præque omnibus unum
 " Prædicam ; et repetens iterumque iterumque monebo.
 " Junonis magnæ primum prece numen adora :
 " Junoni cane vota libens, dominamque potentem
 " Supplicibus supera donis. Sic denique victor
 440 " Trinacria fines Italos mittere relictæ.
 " Huc ubi delatus Cumæam accesseris urbem,
 " Divinosque lacus, et Averna sonantia silvis ;
 " Insanam vatem adspicies : quæ rupe sub ima
 " Fata canit, foliisque notas et nomina mandat.
 445 " Quæcunque in foliis descripsit carmina virgo,
 " Digerit in numerum, atque antro seclusa relinquit.
 " Illa manent immota locis, neque ab ordine cedunt.
 " Verum eadem, verso tenuis quum cardine ventus
 " Impulit, et teneras turbavit janua frondes,
 450 " Nunquam deinde cavo volitantia prendere saxo,
 " Nec revocare situs, aut jungere carmina curat.
 " Inoonsulti abeunt, sedemque odere Sibyllæ.
 " Hic tibi ne qua moræ fuerint dispendia tanti,
 " Quamvis increpitent socii, et vi cursus in altum
 455 " Vela vocet, possisque sinus implere secundos,
 " Quin adeas vatem, precibusque oracula poscas
 " Ipsa canat, vocemque volens atque ora resolvat.

et 235. et seqq. Οἱ δὲ δύο εὐαγγέλιον ἰσχυρὸν ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου, — Μίσση δ' ἐν σκοτεινῇ ἐστὶ στίλβον ἐκείνου, — Ἐνταῦθα δ' ἐν Σκύλλῃ καὶ, διὰ τὴν δολοφονίαν. Τῆς ἡτοῦ θανάτου, ἡτοῦ σκύλλου, πορτοῦ, Γίνονται αὐτὰ δ' αὐτὸ ἐκείνου καὶ αὐτὸ οὐδὲ πρὸς τὴν μὴ γὰρ ἐκείνου ἐκείνου, οὐδ' ἐκείνου ἐκείνου. — Μίσση μὲν ἐκείνου καὶ αὐτὸ ἐκείνου. — Ἐκείνου δ' ἐκείνου ἐκείνου, ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου. — Διὰ τὴν ἐκείνου, ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου, ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου.

ἐκείνου ἐκείνου, Ὀδυσσεύς, Πηλεΐδης ἀλλήλων καὶ αὐτὸν διόστου. Τῇ δ' ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου, ἐκείνου ἐκείνου. Τῇ δ' ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου, ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου. Τῇ δ' ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου, ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου.

Cf. Cluver. Ital. i. 5.

439. *Supplicibus supera donis*] Π. i.

495. Καὶ μὲν τοὺς ἐκείνου καὶ ἐκείνου ἐκείνου, ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου, ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου, ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου.

- Illa tibi Italiæ populos, venturaque bella,
 Et quo quemque modo fugiasque ferasque laborem,
 460 Expedit: cursusque dabit venerata secundos.
 Hæc sunt, quæ nostra liceat te voce moneri.
 Vade age, et ingentem factis fer ad æthera Trojam."
 Quæ postquam vates sic ore effatus amico est,
 Dona dehinc auro gravia sectoque elephanto
 465 Imperat ad naves ferri, stipatque carinis
 Ingens argentum, Dodonæosque lebetas,
 Loricam consertam hamis auroque trilicem,
 Et conum insignis galeæ, cristasque comantes,
 Arma Neoptolemi. Sunt et sua dona parenti.
 470 Addit equos, additque duces:
 Remigium supplet: socios simul instruit armis.
 Interea classem velis aptare jubebat
 Anchises, fieret vento mora ne qua ferenti.
 Quem Phœbi interpres multo compellat honore:
 475 "Conjugio, Anchisa, Veneris dignate superbo,
 Cura deûm, bis Pergameis erepta ruinis,
 Ecce tibi Ausoniæ tellus: hanc arripe velis.
 Et tamen hanc pelago præterlabare necesse est.
 Ausoniæ pars illa procul, quam pandit Apollo.
 480 Vade, ait, o felix nati pietate. Quid ultra
 Provehor, et fando surgentes demoror austros?"
 Nec minus Andromache, digressu mœsta supremo,
 Fert picturatas auri subtemine vestes,
 Et Phrygiam Ascanio chlamydem; nec cedit honori:
 485 Textilibusque onerat donis, ac talia fatur:
 "Accipe et hæc, manuum tibi quæ monumenta mearum
 Sint, puer, et longum Andromachæ testentur amorem,
 Conjugis Hectoreæ. Cape dona extrema tuorum,
 O mihi sola mei super Astyanactis imago.
 490 Sic oculos, sic ille manus, sic ora ferebat:
 "Et nunc æquali tecum pubesceret ævo."
 Hos ego digrediens lacrimis adfabar obortis:
 Vivite felices, quibus est Fortuna peracta

464. *Dona delinea*] Cf. Odys. v. pr.
Secto elephanto] Od. v. 195. et v.
564.—Περὶ τοῦ λαθῆναι.

482. *Nec minus*] Od. ε. 123. de Tele-
machii ab Lacedaemone discussu: —'Ελίου
δι σπέρτατος παλλόμενος, Πίσταλον ἵχονα
ἐν χερσίν, ἴσος ε' ἴσων' ἐν ε' ἰσμάζειν δα-
δόν, τοι καὶ ἐγὼ, τίανον φίλα, τυττον θύματα,
Μῆνη' Ἐλῖνος χερσίν, πολυπαράτος ἐν γάμου
ἄσπασσιν Ἐφ' ἀλλήχῃ φέρειν τινας δι' φίλῃ παρὰ
ματρὶ Κείνου ἐν μαγάρῃ· σὺ δὲ μοι χερσίν
ἐφάπτοσθαι ὅλκον ἰδύναιμινα, καὶ σὺν ἐν ἀσπείριδι
γαίῃ. "Ὡς λέγων ἐν χερσὶν τίειν ε' ἔλ-
κειν.

Ξατο χείρον.

490. Sic oculos] Od. δ'. 149. Κύνει γὰρ
ταῖσιν πᾶσι, ταῖσιν τε χυῖρι, Ὀφθαλμῶν
τε βολαί, πιφαλγή ε', ἰούσιν τε χαῖται.

491. *Et nunc*] Eurip. Ion. 354. Σὺ
ταυτὸν ἴβης, ἰσχυρὸν δὲ, μὴ δὲ μέγαν.

493. *Vivite felices*] Od. v. 59. ubi ad
Aretem Ulysses jam Phœacum insulam
relicturus: Χαῖρ' ἐγώ, ὃ βασιλεῦ, μαρτυ-
ρεῖς, ἐνίοις γῆρας ἔλθῃ, καὶ θάνατος, τὰ σ'
ἐσ' ἀνθρώποις πόλλοιται. Ἀνδρᾶ ἐγὼ νόημα
σὸ δὲ τίρωται τῷδ' ἐνὶ οἴῳ, Παιεῖ σι, καὶ
λαῖσι, σὲ Ἀλκινόῳ βασιλεῦ.

- “ Jam sua: nos alia ex aliis in fata vocamur.
 495 “ Vobis parta quies: nullum maris æquor arandum:
 “ Arva neque Ausoniæ, semper cedentia retro,
 “ Quærenda. Effigiem Xanthi Trojamque videtis,
 “ Quam vestræ fecere manus, melioribus, opto,
 “ Auspiciis; et quæ fuerit minus obvia Graiis.
 500 “ Si quando Thybrim, vicinaque Thybridis arva
 “ Intrâro, gentique meæ data mœnia cernam:
 “ Cognatas urbes olim, populosque propinquos,
 “ Epiro, Hesperia, (quibus idem Dardanus auctor,
 “ Atque idem casus:) unam faciemus utramque
 505 “ Trojam animis. Maneat nostros ea cura nepotes.”
 “ Provehimur pelago vicina Ceraunia juxta:
 “ Unde iter Italiam, cursusque brevissimus undis.
 “ Sol ruit interea, et montes umbrantur opaci.
 “ Sternimur optatæ gremio telluris ad undam,
 510 “ Sortiti remos, passimque in littore sicco
 “ Corpora curamus. Fessos sopor irrigat artus.
 “ Necdum orbem medium nox horis acta subibat:
 “ Haud segnis strato surgit Palinurus, et omnes
 “ Explorat ventos, atque auribus æra captat:
 515 “ Sidera cuncta notat tacito labentia cœlo,
 “ Arcturum, pluviasque Hyadas, geminosque Triones,
 “ Armatumque auro circumspicit Oriona.
 “ Postquam cuncta videt cœlo constare sereno;
 “ Dat clarum e puppi signum; nos castra movemus,
 520 “ Tentamusque viam, et velorum pandimus alas.
 “ Jamque rubescebat stellis Aurora fugatis,
 “ Quum procul obscuros colles humilemque videmus
 “ Italiam. Italiam primus conclamat Achates;
 “ Italiam læto socii clamore salutant.
 525 “ Tum pater Anchises magnum cratera coronâ

502. *Cognatas urbes*] Serv. Quidam in honorem Augusti dictum accipiunt; is enim cum in Epiro Nicopolim post victoriam Actiacam conderet (v. Strab. p. 324. 5.) cavit in fœdere civitatis ipsius, ut cognati observarentur a Romanis.

508. *Sol ruit*] Homerus: Διόνειός τ' ἥλιος, σπένοντό τε πᾶσαι ἀγυαί.

509. *Sternimur*] Od. i. 168. ἦμος δ' ἥλιος παύει, καὶ ἰσὶ νύκτας ἦλθε, δὴ τότε κοιμήσθην ἐπὶ γῆγινι θαλάσσης.

511. *Sopor irrigat*] v. Æn. i. 691.

513. *Haud segnis*] Od. i. 270. Αὐτὰρ ὁ σπιδάλλῃ ἰδόντι τεχνήντας, “ἤρατος οὐδὲ αἰ ὕπνος ἰσὶ βλεφαίρεσσι ἱππᾶντι, Πληϊῶδες τ' ἰσοῦνται, καὶ ἐπὶ δύνοντι βοῶντι, Ἀγκυρῶς δ', ἣν καὶ ἄραξαν ἐπὶ κληῖσι καλίουσιν,” π

τ' αὐτοῦ σερπίσκει, καὶ τ' Ὀρίωνα δουρίεντα ὄλεθ' ἄμμορος ἰσὶ λειρῶν Ὀκεανῶς.

517. *Armatum*] Serv. *Armatum auro Oriona* dixit, quia et balteus ejus et gladius clarissimis fingitur stellis. V. Arat. Phaenomen. 586. et seqq.

518. *Constare*] Lucret. iv. 462. — *Silencia noctis Undique cum constant* —

525. *Tum pater*] Pindarus Pyth. iv. 341. ubi de Argonautis: — Ἔστι δ' ἱμβέλου κρήμασαν ἀγκύρας ὑπέρβην, χρυσίαν χεῖρῃσι λαβὼν φιάλαν ἀρχὴς ἐν πρυμνῇ πατιῆς Οὐρανῶν ἰγχιπύραυτος Ζῆνα, καὶ ἀποστήρως κομίσαντος μιστὸς ἀνέμων τ' ἱθάλλῃ, νόστος τε, καὶ πόντος κελεύειν, ἄρματα τ' ἐβόρυν, καὶ φιλίαν νόστος μίαν. ἰα νύκτι δ' αἰ ἀνταῖος βροντῆς αἰσιὸν φέγγος, — π. v. λ.

- 'Induit: implevitque mero; Divosque vocavit,
 'Stans celsa in puppi:
 "Dī, maris et terræ tempestatumque potentes,
 "Ferte viam vento facilem, et spirate secundi."
 530 'Crebrescunt optatæ auræ, portusque patescit
 'Jam propior, templumque apparet in arce Minervæ.
 'Vela legunt socii, et proras ad littora torquent.
 'Portus ab Euroo fluctu curvatus in arcum;
 'Objectæ salsa spumant adspargine cautes:
 535 'Ipse latet. Geminio demittunt brachia muro
 'Turriti scopuli, refugitque ab littore templum.
 'Quatuor hic, primum omen, equos in gramine vidi
 'Tondentes campum late, candore nivali.
 'Et pater Anchises: "Bellum, o terra hospita, portas:
 540 "Bello armantur equi: bellum hæc armenta minantur.
 "Sed tamen idem olim curru succedere sueti
 "Quadrupedes, et frena jugo concordia ferre.
 "Spes et pacis," ait. Tum numina sancta precamur
 'Palladis armisonæ, quæ prima accepit ovantes;
 545 'Et capita ante aras Phrygio velamur amictu;
 'Præceptisque Heleni, dederat quæ maxuma, rite
 'Junoni Argivæ jussos adolemus honores.
 'Haud mora: continuo perfectis ordine votis,
 'Cornua velatarum obvertimus antennarum,
 550 'Grajugenumque domos, suspectaque linquimus arva.
 'Hinc sinus Herculei, si vera est fama, Tarenti
 'Cernitur. Attollit se diva Lacinia contra,
 'Caulonisque arces, et navifragum Scylaceum.
 'Tum procul e fluctu Trinacria cernitur Ætna:

531. *Templum*] Serv. *Templum Minervæ*, ab Idomeneo conditum, prope promont. Iapygium.

Dionys. Hal. l. 51. 'Ορειώσαντο δὲ (αὐτὸν Αἰνείαν) κατὰ τὸ καλοῦμενον Ἀθήναιον τοῦτο δὲ τὸ χωρίον ἐστὶν ἀνεκτίθειν, καὶ ἐν αὐτῷ θεῖος ἕρως, ὅς ἐξ ἐκείνου λήμνη Ἀφροδίτης καλεῖται. V. et Strab. p. 281. B.

538. *Candore nivali*] Hoc ad victoriæ omen pertinet. Serv.

545. *Et capita*] Spectat ad sup. 403. et seqq.

547. *Junoni Argivæ*] Il. 7. 8. "Ἢν τ' Ἀργεῖα—Pindar. Nem. x. "Ἀργος, "Ἢς δῶμα θεωρεῖται.

551. *Herculei—Tarenti*] Videtur antiquam aliquam fabulam de Tarenti originibus Herculi adscriptis poetæ h. l. in animo fuisse.—V. ad Æn. viii. 203.

552. *Attollit se*] Dionys. in τῇ Περιηγήσει: "Ἔθνη περ αἰώνιοι Παιὼ Λακωνιάδος ὄρειον ἔχουσιν.

Liv. xxiv. 3. Sex millia aberat ab urbe (Crotona) nobile templum, ipsa urbe nobilior, Lacinia Junonis; sanctum omnibus circa populis.—Adde Strab. p. 261.

Lacinium hodie *Capo delle Colonne*, quia reliquæ ibi supersunt celebratissimæ Junonis Lac. templi: de quo Noestidis epigramma apud Bentl. de Phal. Ep. "Ἢς τιμώμεθα, Λακωνίαν δὲ τὸ τοῦδε Πόλλουσι οὐρανὸν νεοκρίνα καθορῶν. Δίξαι βύσσινον ἵμα, τὸ τοῖς μὲν τὰ καὶδὲ θγαυῆς Νεοσίδος ὕφανεν Θείφιλίς δὲ Κλείχας. V. D'Orville Sic. cap. xvi.

553. *Caulon* vel *Caulonia*, vol *Aulon*, (v. Strab. p. 261. B.) in alto littore vel colle condita, Achæorum colonia.

Scylaceum, colonia Atheniensium, qui cum Mnestheo venerant. *Navifragum*, sive propter scopulosum littus, sive propter tempestates inter duo promont. Iapygum et Cocintum frequentes et graves.

- 555 ' Et gemitum ingentem pelagi, pulsaque saxa
 ' Audimus longe, fractasque ad littora voces :
 ' Exsultantque vada, atque aestu miscentur arenæ.
 ' Et pater Anchises : " Nimirum hæc illa Charybdis :
 " Hos Helenus scopulos, hæc saxa horrenda canebat.
 560 " Eripite, o socii : pariterque insurgite remis."
 ' Haud minus ac jussi faciunt : primusque rudentem
 ' Contorsit lævas proram Palinurus ad undas.
 ' Lævam cuncta cohors remis ventisque petivit.
 ' Tollimur in cælum curvato gurgite, et idem
 565 ' Subducta ad Manes imos desidimus unda.
 ' Ter scopuli clamorem inter cava saxa dedere :
 ' Ter spumam elisam et rorantia vidimus astra.
 ' Interea fessos ventus cum sole reliquit ;
 ' Ignarique viæ Cyclopum allabimur oris.
 570 ' Portus ab accessu ventorum immotus, et ingens
 ' Ipse ; sed horrificis juxta tonat Ætna ruinis,
 ' Interdumque atram prorumpit ad æthera nubem,
 ' Turbine fumantem piceo et candente favilla ;
 ' Attollitque globos flammarum, et sidera lambit :
 575 ' Interdum scopulos avolsaque viscera montis
 ' Erigit eructans, liquefactaque saxa sub auras
 ' Cum gemitu glomerat, fundoque exæstuat imo.
 ' Fama est, Enceladi semiustum fulmine corpus
 ' Urgeri mole hac, ingentemque insuper Ætnam
 580 ' Impositam ruptis flammam exspirare caminis ;
 ' Et, fessum quoties mutet latus, intremiere omnem
 ' Murmure Trinacriam, et cælum subtexere fumo.
 ' Noctem illam tecti silvis immania monstra
 ' Perferimus : nec, quæ sonitum det caussa, videmus.
 585 ' Nam neque erant astrorum ignes, nec lucidus æthra

555. *Et gemitum*] In toto loco ante oculos Ulysses, Odys. μ'. 201. et seqq.

Apollon. iv. 923. Τῇ δ' ἄμωτον βαλάντιον ἀναβλύζοντα Χάρυβδι.

572. *Interdumque atram*] Lucr. vi. 690. Funditque ardorem longe, longeque favillam Differt, et crassa volvit caligine fumum, Extruditque simul mirando pondere saxa. V. Geo. i. 471. et Pind. ibi cit.

Homeri tempore Ætna nondum intensius incendiis sæviisse videtur : etsi jam tum erant antra Cyclopibus habitata, de quibus conf. D'Orvill. Sic. p. 247.—V. Pindar. Pyth. i. 40. et seqq.

578. *Fama est, Enceladæ*] At Typhona memorat Pindarus Py. α'. necnon Æschyl. in Prometheus, Τυφῶνα δούρον, πᾶσι δὲ ἀντίσταν θιάς,—Καὶ ὦν, ἀχρεῖον καὶ πα-

ρῆρον δίμας, καὶ τὰ στυγερὰ πάλαιος θαλάσσιον ἱκανομένους ῥίχθον Αἰτναίης ὕψος Κορυφαίς δ' ἐν ἄκραις ἤμινος μολοῦσιν αὐτοῖς ἠφαιστος, ἵδναι λατρησέμεναι τοῖσι Ποταμοῖς αὐτοῖς δάκτυλοις ἀγρίαις γνάθαις τῆς καλλιμάχου Σειμλίας λυγρὰ γύας· τοῦδε τοφῶς ἔκσταζον χόλον Θερμαῖς ἀπλήστου βίβλου σφετνίου ζάλης, καὶ τῆς κερανῆς Ζητὸς ἠδ' ἑκαμυρίνης.

585. *Nam neque*] Od. i. 143. "Ἐνθα κατισπλίμεν, καὶ τις θιὸς ἠγχιόμοις Νύκτα δι' ἱερφαίνην οὐδὲ πρεῦφαίνε'· διόδας· Ἄλλε γὰρ παρὰ πηνὸν βαδί' ἦν, οὐδὲ σιλήνη Οὐρανόβιν πρεῦφαίνε· κατισπλίχετο γὰρ πφίωσεν. "Ἐνθ' οὐτις τὴν ἡσιν ἰσίδραμιν ὀφθαλμοῖσιν— "Ἐν δὲ καὶ αὐτοὶ βῆμι' ἐπὶ ἠγχιῶν θαλάσσης, "Ἐνθα δ' ἀποβρίξαντις ἡμῖναμιν ἐὼ διασ. "Ἡμος δ' ἠγχιόμοις φάτη ῥοδόδακτυλος Ἥως, Νῆσον θαυμάζοντις.—α. σ. λ.

- ' Siderea polus; obscuro sed nubila cælo :
 ' Et Lunam in nimbo nox intempesta tenebat.
 ' Postera jamque dies primo surgebat Eoo,
 ' Humentemque Aurora polo dimoverat umbram :
 590 ' Quum subito e silvis, macie confecta suprema,
 ' Ignoti nova forma viri, miserandaque cultu,
 ' Procedit, supplexque manus ad littora tendit.
 ' Respicimus. Dira illuvies, immissaque barba,
 ' Consertum tegumen spinis : at cætera Graius,
 595 ' Ut quondam patriis ad Trojam missus in armis.
 ' Isque ubi Dardanios habitus, et Troia vidit
 ' Arma procul; paullum adspectu conterritus hæsit,
 ' Continuitque gradum : mox sese ad littora præcep
 ' Cum fletu precibusque tulit. " Per sidera testor,
 600 " Per superos, atque hoc cæli spirabile lumen ;
 " Tollite me, Teucri : quascunque abducite terras.
 " Hoc sat erit. Scio me Danaïs e classibus unum,
 " Et bello Iliacos fateor petiisse Penates.
 " Pro quo, si sceleris tanta est injuria nostri,
 605 " Spargite me in fluctus, vastoque immergite ponto.
 " Si pereo, hominum manibus periisse juvabit."
 ' Dixerat : et genua amplexus, genibusque volutans
 ' Hærebat. Qui sit, fari, quo sanguine cretus,
 ' Hortamur; quæ deinde agitet Fortuna, fateri.
 610 ' Ipse pater dextram Anchises, haud multa moratus,
 ' Dat juveni; atque animum præsentī pignore firmat.
 ' Ille hæc, deposita tandem formidine, fatur :
 " Sum patria ex Ithaca, comes infelicis Ulixi,
 " Nomen Achemenides, Trojam genitore Adamasto
 615 " Paupere (mansissetque utinam Fortuna!) profectus.
 " Hic me, dum trepidi crudelia limina linquunt,
 " Immemores socii vasto Cyclopi in antro
 " Deseruere. Domus sanie dapibusque cruentis,
 " Intus opaca, ingens. Ipse arduus, altaque pulsat
 620 " Sidera, (Dī, talem terris avertite pestem!)
 " Nec visu facilis, nec dictu adfabilis ulli.
 " Visceribus miserorum et sanguine vescitur atro.

587. *Et Lunam*] Ennius. Ann. i. Cum superum lumen nox intempesta teneret. V. ad Geo. i. 247.

613. *Sum patria*] Hoc de Achemenide episodium totum Virgilii ingenio deberi videtur, scilicet ut ita Homericæ Cyclope (Odys. i.) intexere suis versibus posset.

617. *Cyclopi in antro*] De quo Homerus, Od. i. 182. "Εἴδα δ' ἱε' ἱερὰ καὶ σείας ἰδόντων, ἀγχι βυλόμενοι, Τυφλοῖν, δάφνησι κατηρπίρ' ἰδα δὲ πολλὰ Μῆλ', οἷσι

σι, καὶ αἷγι ἰαίνοντο· περὶ δ' αὐτὰ Τυφλὸν διδμυτο κατωρυχίσει λίθωσι, Μανρῆσιν τε σίτουσαν, ἰδὲ δρυὶν ὑψιμέμνητον. "Εἴδα δ' ἀπὸ τοῦ ἱεῖου τυλόριος, ἔς ῥα τι μῆλα Οἷος ποιμαίνοντι ἀνέπρετον οὐδὲ μιν' ἄλλους Παλῦς", ἀλλ' ἀπάνευθεν ἰὼν ἀδμήστια ἔδρα. Καὶ γὰρ ταῦτ' ἰεῖνυκτο τυλόριον οὐδὲ ἱεῖαι "Ἀνδρὶ γὰρ σισυράγῃ, ἀλλὰ ῥίμ' ὑλόντι Τυφλῶν ἱεῖον, ἔτι φαίνεται εἶναι ἀπ' ἄλλων.

621. *Nec visu*] Actus in Philoctete : Quem neque tueri contra neque affari queas.

- " Vidi egomet, duo de numero quum corpora nostro
 " Prensa manu magna, medio resupinus in antro
 625 " Frangeret ad saxum, sanieque exspersa natarent
 " Limina: vidi atro quum membra fluentia tabo
 " Manderet, et tepidi tremerent sub dentibus artus.
 " Haud impune quidem. Nec talia passus Ulixes,
 " Oblitusve sui est Ithacus discrimine tanto.
 630 " Nam simul expletus dapibus, vinoque sepultus,
 " Cervicem inflexam posuit, jacuitque per antrum
 " Immensus, saniem eructans ac frusta cruento
 " Per somnum commixta mero; nos, magna precati
 " Numina, sortitique vices, una undique circum
 635 " Fundimur, et telo lumen tenebramus acuto
 " Ingens, quod torva solum sub fronte latebat,
 " Argolici clipei aut Phœbeæ lampadis instar:
 " Et tandem læti sociorum ulciscimur umbras.
 " Sed fugite, o miseri, fugite, atque ab littore funem
 640 " Rumpite.
 " Nam, qualis quantusque cavo Polyphemus in antro
 " Lanigeras claudit pecudes, atque ubera pressat,
 " Centum alii curva hæc habitant ad littora vulgo
 " Infandi Cyclopes, et altis montibus errant.
 645 " Tertia jam Lunæ se cornua lumine complent,
 " Quum vitam in silvis, inter deserta ferarum
 " Lustra domosque traho, vastosque ab rupe Cyclopas
 " Prospicio, sonitumque pedum vocemque tremisco.
 " Victum infelicem, baccas lapidosaque corna,
 650 " Dant rami, et vulsis pascunt radicibus herbæ,
 " Omnia collustrans, hanc primum ad littora classem
 " Conspexi venientem. Huic me, quæcunque fuisset,
 " Addixi: satis est gentem effugisse nefandam.

623. *Vidi egomet*] Od. i. 288. 'Ἄλλ' ἢ' ἀπαίξας ἐνέροις ἐπὶ χεῖρας ἱάλλει· Σὺν δὲ δύνω μέγας, ὅσπερ σκύλακας, ποτὶ γαίῃ Κίοντ'· ἐν δ' ἰνυίφαλος χαμάδις ῥίη, διὸν δὲ γαῖαν. Τοῦς δὲ διαμυλίσσιν τὰ κρῖνα ὀπλίσσας τοὺς ἰσχυροὺς "Ποσειδῶν, ὅσπερ λίαν ἱερὸν τροφός, οὐδ' ἀπὸ λίσσιν "Εὐχαιρὰ τι, εὐχάρας τι, καὶ ἰσχύϊα μυλίσσας.

629. *Oblitusve sui*] Od. i. 316. — Αὐτὰρ ἐγὼ λισσόμενι παρὰ θυσοδομίῳ, ἔλκας τιναίμην, διὸν δὲ μοι εὖχος Ἀθήνη.

630. *Nam stupui*] Od. i. 371. "Ἢ, καὶ ἀκακιστὴς πρὶν θυγίης αὐτὰρ ἴσμεν Κίοντ' ἀποδοχάσας παχύνειν ἄλγιστα παῖδι μοι ὕπνος "Ἡμεῖς παρδαλάων φέρωντες δ' ἔχιστον οἶος, "Ψαρμὶ δ' ἀνδρέμων δ' ὃ ἱερὸν γένος οἰνοβαρίων. Καὶ εἶν' ἐγὼ τὸν μοχλῶν—π. τ. λ.

634. *Sortitique vices*] Od. i. 331. Αὐτὰρ τοῦς ἄλλους κλέην πιστάλ' ἔχοντι ἔκω-

γον, ὅσπερ τολμήσων ἱμαὶ σὺν μοχλῶν εἰσέ-
 ραι, Τρίψαι ἐν ὀφθαλμῷ, ὅτι τὸν γλαυκὸς
 θυγίης ἰάσκει. Οἱ δ' ἱλαχοί—π. τ. λ.

635. *Lumen—Ingens*] Theocr. Cy-
 clops. 31.—Λαρία μὲν ἰφρὸς ἐπὶ παντὶ με-
 τώτῃ "Ἐξ ὥτ' ἐκείναι ποτὶ δάκρυον ὡς μία
 μακρά· ἔτι δ' ὀφθαλμοῖς ἴσμεν.—

637. *Argolici clipei*] Clipeus rotan-
 dus Græcorum erat omnino proprius.

Cf. Callim. H. in Dian. 53. de Cyclo-
 pibus:—Τῶν δ' ὅτ' ἔφρονι Φάεια κοινί-
 γλῃνα, εἴησι ἴσα τετραβοίῃ, Διὸς ὅτ' αὖ-
 γλαύσσοντα—

642. *Lanigeras claudis*] Od. i. 337. Αὐτίκα δ' εἰς τὸν σῆμα ἤλασι σῖμα μα-
 λα, —Αὐτὰρ ἴσμεν ἰστίαν θυγίης μέγαν
 ὕψος αἶψας, Ἐξέμινος δ' ἡμελγας δις καὶ
 μυριάδας αἶψας, Πάντα παρὰ μῆσταν, καὶ
 ὅτ' ἱερὸν αἶψιν ἰάσκει.

- “Vos animam hanc potius quocunque absumite letho.”
 655 ‘Vix ea fatus erat: summo quum monte videmus
 ‘Ipsum inter pecudes vasta se mole moventem
 ‘Pastorem Polyphemum, et littora nota petentem:
 ‘Monstrum horrendum, informe, ingens, cui lumen ad-
 ‘emptum.
 ‘Trunca manu pinus regit, et vestigia firmat.
 660 ‘Lanigeræ comitantur oves: ea sola voluptas,
 ‘Solamenque mali.
 ‘Postquam altos tetigit fluctus, et ad æquora venit,
 ‘Luminis effossi fluidum lavit inde cruorem,
 ‘Dentibus infrendens gemitu: graditurque per æquor
 665 ‘Jam medium, necdum fluctus latera ardua tinxit.
 ‘Nos procul inde fugam trepidi celerare, recepto
 ‘Supplice, sic merito; tacitique incidere funem;
 ‘Verrimus et proni certantibus æquora remis.
 ‘Sensit, et ad sonitum vocis vestigia torsit.
 670 ‘Verum ubi nulla datur dextra affectare potestas,
 ‘Nec potis Ionios fluctus æquare sequendo,
 ‘Clamorem immensum tollit: quo pontus, et omnes
 ‘Intremuere undæ, penitusque exterrita tellus
 ‘Italix, curvisque immugiit Ætna cavernis.
 675 ‘At genus e silvis Cycloperum et montibus altis
 ‘Excitum ruit ad portus, et littora complent.
 ‘Cernimus adstantes nequicquam lumine torvo
 ‘Ætnæos fratres, cœlo capita alta ferentes,
 ‘Concilium horrendum: quales quum vertice celso
 680 ‘Aëriæ quercus, aut coniferæ cyparissi
 ‘Constitierunt, silva alta Jovis, lucusve Dianæ.
 ‘Præcipites metus acer agit quocunque rudentes
 ‘Excutere, et ventis intendere vela secundis.
 [‘Contra jussa monent Heleni, Scyllam atque Charybdim
 685 ‘Inter utramque viam, lethi discrimine parvo,
 ‘Ni teneant cursus: certum est dare lintea retro.]
 ‘Ecce autem Boreas angusta ab sede Pelori
 ‘Missus adest. Vivo prætervehor ostia saxo

659. *Trunca manu pinus*] Od. i. 319. *Κόπλωνται γὰρ ἱκετοὶ μίγα βοῦκαλοι παρὰ σκαῖ, Χλωρίη, λαΐδιον.*—*Οὐρανὸν δ' ἰστέον τοὺς ἱκετοῖς μιλαιῖνας.*

670. *Dextra affectare*] Serv. *Dextram intendere et injicere, scilicet sic ut possit navem tenere.*

672. *Clamorem immensum*] Od. i. 395. *Σμυδαλίην δὲ μίγ' ἤματι πρὶν ἔλαχε τίς τιν' ἤμῃς δι' ἡσπέρης ἀνιστάμεν.*—*Διότ' αὖτ' ἡ Κόπλωνται μὲν αὖτ' ἡσπέρης ἀνιστάμεν. Οἱ δὲ βοῦκαλοι ἱκετοὶ τῶν ἄλλων*

ἄλλων. α. τ. λ.

681. *Lucusve Dianæ*] Scilicet Dianæ inferæ, vel Hecates aut Proserpinæ. Nam cupressus Diti sacra, et ideo funebri signo ad domos posita. v. Plin. xvi. 33. s. 60.

686. *Ni teneant cursus*] Servius: Antiqui *Ni* pro *ne* ponebant.

687. Siciliæ tria promontoria sunt, *Pelorum*, Italix vicinum; *Pachynum*, inter ortum Solis et meridiem; *Lilybæum*, in occasum spectans.

- 690 ' Pantagiæ, Megarosque sinus, Thapsumque jacentem.
 ' Talia monstrabat relegens errata retrorsum
 ' Littora Achemenides, comes infelicis Ulixi.
 ' Sicani prætenta sinu jacet insula contra
 ' Plemmyrium undosum: nomen dixere priores
 ' Ortygiam. Alpheum fama est huc Elidis annem
 695 ' Occultas egisse vias subter mare: qui nunc
 ' Ore, Arethusa, tuo Siculis confunditur undis.
 ' Jussi numina magna loci veneramur: et inde
 ' Exsupero præpingue solum stagnantis Helori.
 ' Hinc altas cautes projectaque saxa Pachyni
 700 ' Radimus, et fatis nunquam concessa moveri
 ' Apparet Camarina procul, campiue Geloi,
 ' Immanisque Gela fluvii cognomine dicta.
 ' Arduus inde Acragas ostentat maxima longe
 ' Mcenia, magnanimum quondam generator equorum.
 705 ' Teque datis linquo ventis, palmosa Selinus;
 ' Et vada dura lego saxis Lilybeia cæcis.
 ' Hinc Drepani me portus et illætabilis ora
 ' Accipit. Hic, pelagi tot tempestatibus actus,

689. *Pantagias* fl. hodie *Porcari*. Quippe os ejus (v. Cluv.) utrimque vivo atque prærupto includitur saxo, xx ferme cubitos alto.—V. et D'Orvill. Sic. p. 206. 7.

Megaros—sinus] *Hybla parva, Megarensium* colonia fuit, (v. Strab. p. 267. et Thucyd. vi. 4.) ad sinum, quem ab Australi parte includit *Thapsus* peninsula, in mare procurrens, plana, pæne fluctibus par, ut ait Serv.

692—6.] *Insula Ortygia* et ex adverso *Plemmyrium* promont. ad aditum sinus et portus Syracusani.

In *Ortygia* fons *Arethusa*; unde *Pindarus*: ἡμεῖς ποταμὸν Ἀλφειῶν, κλεινὸν Συρακοῦσιν ὄρεος, Ὀρτυγίαν, δέμονιον Ἀρετάμυδος, Δάλλου κασιγνήτα.—

V. Strab. p. 270. et Cluver. Sicil. Ant. p. 163. 157.

698. *Helori*] *Fazellus* ap. Cluv. i. 13. *Helorus* fl. (nunc *Abisso*) per pass. mille ad ostium usque adeo placido tramite incedit, ut stagni instar vix loco moveri videatur. Hiemalibus quoque imbribus adeo frequenter excrescit, ut agris more Nilii superfundatur, stagnetque, unde pinguescunt plurimum.

700. *Fatis nunquam*] Respicitur vetus oraculum, Μὰ κῆρυ Καμαρίαν, ἀκίνητος γὰρ ἔμεινεν. De quo varia commenta. v. Cluv. pag. 194.

Camarina] fuit palus juxta ejusdem nominis oppidum.

701. *Campi Geloi*, egregiæ fertilitatis planities, latissime cis et ultra *Gelam* fl. patentes. v. D'Orvill. Sic. cap. vi.

702. *Immanis*] *Accipias* vel de situ urbis ad amnem verticosum et immanem, vel de tyranni *Gela* oriundia. v. D'Orv. l. c.

703. *Arduus Acragas*] *Pindarus* de Agrigento urbe Pyth. 12. ἂν τ' ἄχθεις ἱεροῦ καλοῦσέναι ναιῖς Ἀκράγαντος ἰδῶματι πολλῶνα.—Idem *Theonem* Agrigentinum celebrat, Ol. 2.—τῆς τρεῖς αἰῶνες ἱεροῦ.

705. *Palmosa Selinus*] Cic. (Verr. v. 87.) memorat, nautas fame coactos, radices *palmarum agrestium*, quarum erat in illis locis, (ad Pachynum prom.) sicut in magna parte Siciliæ, multitudo, collegisse et his miseros altos fuisse.

Plura de *Selinunte* v. ap. Cluver. p. 228. et D'Orville.

706. *Saxis Lilybeia cæcis*] Cluv. ii. 1. Scilicet quia extremus *Lilybei* excursus, planus atque depressus, ad iii m. pass. sub undis protenditur, trium circiter cubitorum altitudine tectus. Improperie itaque Latini τὰν ἄκραν hanc sua lingua vocarunt *promontorium*.

707. *Drepani—illætabilis ora*] D'Orville Sic. cap. v. *Ager Drepanitanus* sterilior et fere arboribus et herbis destitutus; solum enim arenosum et præterea multos in tractus aqua marina exæstat, stagnandoque salem profert.

- 710 ' Heu genitorem, omnis curæ casusque levamen,
 ' Amitto Anchisen. Hic me, pater optime, fessum
 ' Deseris, heu, tantis nequicquam erepte periclis!
 ' Nec vates Helenus, quum multa horrenda moneret,
 ' Hos mihi prædixit luctus, non dira Celæno.
 ' Hic labor extremus, longarum hæc meta viarum.
 715 ' Hinc me digressum vestris deus appulit oris.'
 Sic pater Æneas, intentis omnibus, unus
 Fata renarrabat divôm, cursusque docebat.
 Conticuit tandem, factoque hîc fine quievit.

716. Sic pater] Od. γ'. 1. de Ulysse ὃ ἄρα πάντες ἀκού' ἰγίνοντο σιωπῇ, Κληθέμεν
 narrationis finem faciente: "Ὡς ἴφαι'· οἱ ὃ ἴσχυοντο κατὰ μέγαρα σιόοντα.

P. VIRGILII MARONIS

ÆNEIDOS

LIBER IV.

- AT regina gravi jam dudum saucia cura
 Vulnus alit venis, et cæco carpitur igni.
 Multa viri virtus animo, multusque recursat
 Gentis honos. Hærent infixi pectore vultus,
 5 Verbaque : nec placidam membris dat cura quietem.
 Postera Phœbea lustrabat lampade terras,
 Humentemque Aurora polo dimoverat umbram ;
 Quum sic unanimam alloquitur male sana sororem :
 ' Anna soror, quæ me suspensam insomnia terrent !
 10 ' Quis novus hic nostris successit sedibus hospes !
 ' Quem sese ore ferens ! quam forti pectore, et armis !
 ' Credo equidem, nec vana fides, genus esse deorum.
 ' Degeneres animos timor arguit. Heu, quibus ille
 ' Jactatus fatis ! quæ bella exhausta canebat !
 15 ' Si mihi non animo fixum immotumque sederet,
 ' Ne cui me vinclo vellem sociare jugali,
 ' Postquam primus amor deceptam morte fefellit :
 ' Si non pertæsum thalami tædæque fuisset ;
 ' Huic uni forsan potui succumbere culpæ.
 20 ' Anna, fatebor enim ; miseri post fata Sychæi
 ' Conjugis, et sparsos fraterna cæde Penates,
 ' Solus hic inflexit sensus, animumque labantem
 ' Impulit. Agnosco veteris vestigia flammæ.
 ' Sed mihi vel tellus optem prius ima dehiscat,

2. *Vulnus—igni*] Apollon. iii. 286.
 —Βίλος δ' ἰνδαίνου ποδῶν Νιόβης ἐντὶ κρα-
 δίν, φλογὶ δάκλων.—

4. *Hærent infixi*] Apollon. iii. 451.
 —Οἱ δ' (ἐμφὶ ἰδέσθαι) ἦσαν ἐν μεγά-
 ρου.—Ἀδελφὴ δ' αὖ Μήδεια μετόπισθε· καλ-
 λὰ δὲ θυμῷ Ὀρυσαν', ἵστα δ' Ἐρως ἰσο-
 γράτουσι μέλεισθαι. Πρὸς δ' ἑξ' ἰφθαλμοῦν
 ἵτοι οἱ ἰθαλλεῖο πάντα· Διὸς δ' αἶος ἔην,
 οἷοντι τοι φάρασσα ἵστα, Οἶά δ' ἱερὰ, δὲ δ'
 ἔχον· ἐπὶ δέσπον, δὲ τοι ἑρμαῖε· ἥϊον· οὐδὲ τοι

ἄλλοι δὲ τινες ἀποφύρουσα Ἐρμῶνι ἀνέχε-
 ναῖον ἐν οἴκῳ δ' αὖτις ἱερῶν Αἰδῆς τοι μετὰ τοι
 μελίσθουσι, οὐδὲ ἀγρίουσι.

13. *Degeneres animos*] Pindarus :—δ
 μέγας δὲ κείνους ἀνάλαν οὐ φῶτα λαμβά-
 νει—

21. *Fraterna cæde*] V. Æn. i. 348.

24. *Sed mihi*] Homer. Il. ζ. 464.—
 Τότε μοι χάρις ἱερῶν χρίων.—Ἀλλὰ με
 σιδηῶντα χροτὶ παρὰ γαῖαν καλόντων, Περὶ
 γ' ἵτοι σῆς τοι βοῆς, κ. τ. λ.

- 25 ' Vel Pater omnipotens adigat me fulmine ad umbras,
 ' Pallentes umbras Erebi, noctemque profundam,
 ' Ante, Pudor, quam te violo, aut tua jura resolvo.
 ' Ille meos, primus qui me sibi junxit, amores
 ' Abstulit: ille habeat secum, servetque sepulcro.'
- 30 Sic effata, sinum lacrymis implevit obortis.
 Anna refert, ' O luce magis dilecta sorori,
 ' Solane perpetua macerens carpere juvena?
 ' Nec dulces natos, Veneris nec præmia noris?
 ' Id cinerem aut Mænes credis curare sepultos?
- 35 ' Esto: agram nulli quondam flexere mariti:
 ' Non Libyæ, non ante Tyro: despectus Iarbas,
 ' Ductoresque alij, quos Africa terra triumphis
 ' Dives alit: placitone etiam pugnabis amori?
 ' Nec venit in mentem, quorum commederis arvis?
- 40 ' Hinc Gætulæ urbes, genus insuperabile bello:
 ' Et Numidæ infreni cingunt, et inhospita Syrtis:
 ' Hinc deserta siti regio, lateque furentes
 ' Barcæi. Quid bella Tyro surgentia dicam,
 ' Germanique minas?
- 45 ' Dis equidem auspiciibus reor et Junone secunda
 ' Huc cursum Iliacas vento tenuisse carinas.
 ' Quam tu urbem, soror, hanc cernes! quæ surgere regna
 ' Conjugio tali! Teuorûm comitantibus armis,
 ' Punica se quantis attollet gloria rebus!
- 50 ' Tu modo posce Deos veniam, sacrisque litatis
 ' Indulge hospitio, causasque innecte morandi:
 ' Dum pelago desævit hiems, et aquosus Orion,
 ' Quasentæque rates, dum non tractabile cælum.
 His dictis incensum animum inflammavit amore,
- 55 Spemque dedit dubiæ menti, solvitque pudorem.
 Principio delubra adeunt, pacemque per aras
 Exquirunt: maotant lectas de more bidentes
 Legiferae Cereri, Phœboque, patrique Lyæo:
 Junoni ante omnes, cui vincla jugalia curæ.
- 60 Ipsa, tenens dextra pateram, pulcherrima Dido,
 Candentis vacuæ media inter cornua fundit:
 Aut ante ora deûm pingues spatatur ad aras,
 Instauratque diem donis; pecudumque reclusis
 Pectoribus inhians spirantia consulit exta.

33. *Veneris nec pramia*] Respexit Hymn. in Cer. 102. (monente Brunkio ad Apollon. iv. 1171.)—*Ἡ τι τίμωσι θεῶν, τίμωσι τι φιλοτιμίαν Ἀφροδίτης.*

43. *Barcæi*] Per prolepsin: Barcæ enim (urbis Cyrenæen) origines multo anteriores. v. Herodot. iv. 260.

58. *Legiferae Cereri*] Calvus ap. Serv. Quæ leges sanctas docuit, et cara jugavit Corpora connubilis, et magnas condidit urbes.—Aristoph. in Thesmophoris: *Εὐχρηταὶ τοῦ Θεσμοφορίου τῷ Ἀδμήτῳ, καὶ τῷ Κλέῳ.*

V. et Callimach. H. in Cer. 19. et ibi Spanheim.

- 65 Heu vatūm ignaræ mentes ! quid vota furentem,
 Quid delubra juvant ? Est mollis flamma medullas
 Interea, et tacitum vivit sub pectore vulnus.
 Uritur infelix Dido, totaque vagatur
 Urbe furens : qualis conjecta cerva sagitta,
 70 Quam procul incautam nemora inter Cressia fixit
 Pastor agens telis, liquitque volatile ferrum
 Nescius. Illa fuga silvas saltusque peragrat
 Dictæos : hæret lateri lethalis arundo.
 Nunc media Ænean secum per mœnia ducit,
 75 Sidoniasque ostentat opes, urbemque paratam.
 Incipit effari, mediaque in voce resistit.
 Nunc eadem, labente die, convivium quærit,
 Iliacosque iterum demens audire labores
 Exposcit, pendetque iterum narrantis ab ore.
 80 Post, ubi digressi, lumenque obscura vicissim
 Luna premit, suadentque cadentia sidera somnos :
 Sola domo mœret vacua, stratisque relictis
 Incubat. Illum absens absentem auditque videtque,
 Aut gremio Ascanium, genitoris imagine capta,
 85 Detinet, infandum si fallere possit amorem.
 Non cœptæ adsurgunt turres ; non arma juventus
 Exercet ; portusve aut propugnacula bello
 Tuta parant : pendent opera interrupta, minæque
 Murorum ingentes, æquataque machina cœlo.
 90 Quam simul ac tali persensit peste teneri
 Cara Jovis conjux, nec famam obstare furori ;
 Talibus aggreditur Venerem Saturnia dictis :
 ' Egregiam vero laudem et spolia ampla refertis
 ' Tuque puerque tuus : magnum et memorabile numen,
 95 ' Una dolo divūm si fœmina victa duorum est.
 ' Nec me adeo fallit, veritam te mœnia nostra,
 ' Suspectas habuisse domos Carthaginis altæ.
 ' Sed quis erit modus ? aut quo nunc certamina tanta ?
 ' Quin potius pacem æternam pactosque Hymenæos.
 100 ' Exercemus ? habes, tota quod mente petisti.
 ' Ardet amans Dido, traxitque per ossa furorem.
 ' Communem hunc ergo populum, paribusque regamus
 ' Auspiciis : liceat Phrygio servire marito,
 ' Dotalisque tuæ Tyrios permittere dextræ.'
 105 Olli (sensit enim simulata mente locutam,

66. *Est—flamma medullas*] Catullus:—Ex eo misellæ Ignis interiorē edunt medullam.

81. *Cadentia sidera*] Orph. Arg. 535.
 Ἄστρον τι πηλεφάνη δύνει βόον Ὀκεανῶς.

82. *Stratisque relictis*] Scilicet lecto,

quo illa cum Ænea mensas accubuerat.

90. et seqq.] Habuit postea Apollonium Rhod. (Lib. iii. pr.) quem sequeretur in consiliis Junonis et Veneris conserendis ; sed suo argumento ac consilio præclare accommodavit singula.

- Quo regnum Italix Libycas averteret oras)
 Sic contra est ingressa Venus: ' Quis talia demens
 ' Abnuat, aut tecum malit contendere bello?
 ' Si modo, quod memoras, factum fortuna sequatur.
 110 ' Sed fatis incerta feror, si Jupiter unam
 ' Esse velit Tyriis urbem Trojaque profectis,
 ' Miscerive probet populos, aut fœdera jungi.
 ' Tu conjux: tibi fas animum tentare precando.
 ' Perge: sequar.' Tum sic excepit regia Juno:
 115 ' Mecum erit iste labor. Nunc qua ratione, quod instat,
 ' Conferi possit, paucis, adverte, docebo.
 ' Venatum Æneas unaque miserrima Dido
 ' In nemus ire parant, ubi primos crastinus ortus
 ' Extulerit Titan, radiisque retexerit orbem.
 120 ' His ego nigrantem commixta grandine nimbum,
 ' Dum trepidant alæ, saltusque indagine cingunt,
 ' Desuper infundam, et tonitru cœlum ompe ciebo.
 ' Diffugient comites, et nocte tegentur opaca:
 ' Speluncam Dido dux et Trojanus eandem
 125 ' Deveniant. Adero, et, tua si mihi certa voluntas,
 ' Connubio jungam stabili, propriamque dicabo.
 ' Hic Hymenæus erit.' Non adversata petenti
 Annuit, atque dolis risit Cytherea repertis.
 Oceanum interea surgens Aurora relinquit.
 130 It portis jubare exorto delecta juvenus.
 Retia rara, plagæ, lato venabula ferro,
 Massylique ruunt equites, et odora canum vis.
 Reginam thalamo cunctantem ad limina primi
 Pœnorum expectant: ostroque insignis et auro
 135 Stat sonipes, ac fræna ferox spumantia mandit.
 Tandem progreditur, magna stipante caterva,
 Sidoniam picto chlamydem circumdata limbo.
 Cui pharetra ex auro, crines nodantur in aurum,
 Aurea purpuream subnectit fibula vestem.
 140 Nec non et Phrygii comites, et lætus Iūlus,
 Incedunt. Ipse ante alios pulcherrimus omnes
 Infert se socium Æneas, atque agmina jungit.
 Qualis, ubi hibernam Lyciam, Xanthique fluenta

107. *Quis talia*] Il. Ε. 211. Τὴν δ' αὖτε
 προΐσκει φιλαμυίδης Ἀφροδίτη Οὐκ ἴσθ',
 ὅδ' ἰάνει, τὴν ἴσθαι ἀρτίστατος Ζεὺς γὰρ
 τοῦ ἀρίστου ἐν ἀγνοίῃσιν ἰάνει.

129. *Oceanum interea*] Homerus: Ἦδ' οὖν
 πρὸς ἀντίστατον ἄρ' Ὀκεανῷ ῥέων Ὠκε-
 νῶς, ἵ' ἐλευσέναι φέρε φέρε, ἅδ' βροτοῖσιν.

132. *Odora canum vis*] Lucrēt.—
 Fida canum vis.

143. *Qualis, ubi*] Apollon. l. 307.
 Οἷος δ' ἐν τοῖς θυώδεις ὕσιν Ἀπόλλων Δῆλον

ἀν' ἡγαθὴν, ἢ Κλάρον, ἢ δ' γὰρ Πιεθὸν, ἢ
 Λυκίην ἐρεῖαν, ἐπὶ Πάριος ῥέος τοῖς ἀνὰ
 πλεῖστον δῆμον κίον—

Ibid. ll. 674. Τοῖσι δ' Ἀνταῖος υἱὸς, ἀνερ-
 χόμενος Λιβύῃσιν τῇλ' ἐπ' ἀντίστατον δῆμον
 Τανταβέρων ἀνδράπων, ἔξισθ' αὖτε χεῖρας δὲ
 παρὰ πᾶσι ἐκείνῃσι Πίλοχμοι βοτρυόεντες
 ἐκτείνοντο κίοντες λαῖν' δ' ἀργύρεον νόμα βίον,
 ἀμφὶ δ' αὖτε Ἰαδύην τεταμένον παρὰ μα-
 λῶν.—

Hibernam Lyciam] Serv. Constat

- Deserit; ac Delum maternam invisit Apollo,
 145 Instauratque choras: mixtique altaria circum
 Cretesque Dryopesque fremunt, pietique Agathyrsi:
 Ipse jugis Cynthi graditur, mollique fluentem
 Fronde premit crinem fingens, atque implicat auro:
 Tela sonant humeris. Haud illo segnior ibat
 150 Æneas: tantum egregio decus enitet ore.
 Postquam altos ventum in montes, atque invia lustra:
 Ecce feræ, saxi dejectæ vertice, capræ
 Decurrere jugis: alia de parte patentes
 Transmittunt cursu campos atque agmina cervi
 155 Pulverulenta fuga glomerant, montesque relinquunt.
 At puer Ascanius mediis in vallibus acri
 Gaudet equo: jamque hos cursu, jam præterit illos,
 Spumantemque dari pecora inter inertia votis
 Optat aprum, aut fulvum descendere monte leonem.
 160 Interea magno misceri murmure cælum
 Incipit. Insequitur commixta grandine nimbus.
 Et Tyrii comites passim, et Trojana juvenus,
 Dardaniusque nepos Veneris, diversa per agros
 Tacta metu petiere. Ruunt de montibus amnes.
 165 Speluncam Dido dux et Trojanus eandem
 Deveniunt. Prima et Tellus et pronuba Juno
 Dant signum: fulsere ignes, et consocius æther
 Connubiis: summoque ulularunt vertice Nymphæ.
 Ille dies primus lethi primusque malorum
 170 Causa fuit. Neque enim specie famave movetur,
 Nec jam furtivum Dido meditatur amorem:
 Conjugium vocat: hoc prætexit nomine culpam.
 Extemplo Libyæ magnas it Fama per urbes:

Apollinem sex mensibus hiemalibus apud Pataram, Lyciæ civitatem, dare responsa,—et sex æstivis apud Delum.—De Lycii Apollinis templo ad Xanthium fl. cf. Diod. Sic. v. 56. et Herodot. i. 182.

146. *Cretenses* Pythiorum sacrorum ministros Apollo ibi adsciscit, in Hom. H. in Apoll. 388. et seqq.—*Dryopes* Thessalim pop. ab Hercule victi, Apollini donati esse dicuntur. cf. Serv. et Pausan. iv. 34.—*Agathyrsi*, pop. sunt Scythiæ, colentes Apollinem Hyperboreum, cujus *logia* (id est responsa) feruntur. v. Serv. Hyperboreorum vero *θωπευ* ad Delum, nota vel ex Callimach. in Del. 281. et seqq.

Picti Agathyrsi] V. ad Geo. ii. 114.

152. *Dejectæ vertice*] Varro R. R. iii. 3. 3. De caprarum velocitate in Originum libro Cato scribit hæc: In Sauracti

et Fiscello capræ feræ sunt, quæ salient e saxo pedes plus sexagenos.

Homer. Il. δ'. 105.—*Ἴκλον αἶψα—ἄγρον—Πίθους ἱεβαίνοντα*—

166. *Tellus* inter deas nuptiarum auspices, ex disciplina Etrusca.

173. *Ἢ Πάμα*] Od. α'. 412. "*Ὅσσα δ' ἄρ' ἄγγιλοι δῖα παρὰ πύλιν φέρου πάντα*."

In nonnullis Homericam *Eridem* ante oculos poeta habuit, Il. δ'. 440.—"*Ἔρις ἔμορται μεμαυῖα, Ἄρης ἀνδροφόνου πασιγυῖα, ἱνέρε τι, ἢ ε' ἰλίγη μιν πρῶτα κερβεῖται, αὐτὰρ ἱκνυτα Οἰρεσσὶ ἱερῆφι κέρε, καὶ ἰσὶ χεῖρσι βαίνει*."

Of. Hesiod. "Ἔργ. 761.—*Διὸς δὲ θεῶν δακτύλοις φέρειν Φέρει γάρ τι παρὰ πύλιναι, κοῖφῃ μὲν εὐρεῖν ῥῖα μάλ', ἀργαλίῃ δὲ φέρειν, χαλεπὰ δ' ἀποδίδου. Φέρει δ' αὖ τι πάμπαν ἀνέλλουσι, ἣν τοια πολλοὶ Δαὶ κεραίοντες θύειν νύ τοι ἰσὶ καὶ αὐτῷ*."

- Fama malum, quo non aliud velocius ullum :
 175 Mobilitate viget, viresque acquirit cundo ;
 Parva metu primo ; mox sese attollit in auras,
 Ingrediturque solo, et caput inter nubila condit.
 Illam Terra parens, ira irritata deorum,
 Extremam, ut perhibent, Cœo Enceladoque sororem
 180 Progenuit, pedibus œlerem, et pernicibus alis.
 Monstrum horrendum, ingens : cui, quot sunt corpore
 plumæ,
 Tot vigiles oculi subter, mirabile dictu,
 Tot linguæ, totidem ora sonant, tot subrigit aures.
 Nocte volat cœli medio terræque, per umbram
 185 Stridens, nec dulci declinat lumina somno.
 Luce sedet custos aut summi culmine tecti,
 Turribus aut altis, et magnas territat urbes ;
 Tam ficti praviq[ue] tenax, quam nuntia veri.
 Hæc tum multiplici populos sermone replebat
 190 Gaudens, et pariter facta atque infecta canebat :
 Venisse Ænean, Trojano a sanguine cretum,
 Cui se pulchra viro dignetur jungere Dido :
 Nunc hiemem inter se luxu, quam longa, fovere
 Regnorum inmemores, turpique cupidine captos.
 195 Hæc passim dea fœda virum diffundit in ora.
 Protinus ad regem cursus detorquet Iarban,
 Incenditque animum dictis, atque aggerat iras.
 Hic Hammone satus, rapta Garamantide Nympha,
 Tempia Jovi centum latis immania regnis,
 200 Centum aras posuit, vigilemque sacraverat ignem,
 Excubias Divum æternas, pecudumque cruore
 Pingue solum, et variis florentia limina sertis:
 Isque amens animi, et rumore accensus amaro,
 Dicitur ante aras, media inter numina Divum,
 205 Multa Jovem manibus supplex orasse supinis :
 ‘ Jupiter omnipotens, cui nunc Maurusia pictis
 ‘ Gens epulata toris Lenæum libat honorem,
 ‘ Adspicis hæc ? An te, genitor, quum fulmina torques,
 ‘ Nequicquam horremus ? cæcique in nubibus igues

175. *Mobilitate viget*] Verba ex Lucanetto petita, vi. 340.—Sumere debet Mobilitatem, etiam atque etiam quam creavit cundo, Et validas anget vires, et reborat ictum.

178. *Ira irritata*] Irata diis propter Titanas in Tartarum coniectos.

193. *Hiemem—quam longa*] Ita Æn. viii. 86.—En, quam longa est, nocte—

198. *Garamantide nympha*, simpl. pro Libyca.—De Iarba cf. Justin. xviii. 6.

200. *Vigilem ignem, Excubias—æternas*] Notus ἡ παρ’ Ἀμμοῦν λύχνος ἡ ἀσπίς, ex miraculo apud Plutarch. de Orac. defect. p. 410. B. edit. Francof.

206. *Jupiter*] Non dissimile illud Neptuni, Il. ii. 446. Ζεῦ πάτερ, ἢ πά τις ἑστὶ θεὸς ὃς ἐκρίνα γαῖαν, ὅστις ἐκ’ ἀθανάτων νῆος καὶ πατρὸς ἐνὶ φρεσὶ ; Ὀδύς ἰδὼς δ’, ἔτι αὖτις παρρηκίεσσιν Ἀχαιῶν Τρώας ἐρυχίσσασσιν—

- 210 'Terrificant animos, et inania murmura miscent ?
 'Fœmina, quæ nostris errans in finibus urbem
 'Exiguam pretio posuit, cui littus arandum,
 'Cuique loci leges dedimus, connubia nostra
 'Reppulit, ac dominum Ænean in regna recepit.
- 215 'Et nunc ille Paris cum semiviro comitatu,
 'Mæonia mentum mitra crinemque madentem
 'Subnixus, rapto potitur. Nos munera templis
 'Quippe tuis ferimus, famamque fovemus inanem.'
 Talibus orantem dictis, arasque tenentem
- 220 Audit omnipotens, oculosque ad mœnia torsit
 Regia, et oblitos famæ melioris amantes.
 Tum sic Mercurium alloquitur, ac talia mandat :
 'Vade, age, nate, voca Zephyros, et labere pennis :
 'Dardaniumque ducem, Tyria Carthagine qui nunc
- 225 'Exspectat, fatisque datas non respicit urbes,
 'Alloquere, et celeres defer mea dicta per auras.
 'Non illum nobis genetrix pulcherrima talem
 'Promisit, Graiûmque ideo bis vindicat armis :
 'Sed fore, qui gravidam imperiis, belloque frementem
- 230 'Italiam regeret, genus alto a sanguine Teucri
 'Proderet, ac totum sub leges mitteret orbem.
 'Si nulla accendit tantarum gloria rerum,
 'Nec super ipse sua molitur laude laborem ;
 'Ascanione pater Romanas invidet arces ?
- 235 'Quid struit ? aut qua spe inimica in gente moratur ?
 'Nec prolem Ausoniam, et Lavinia respicit arva ?
 'Naviget. Hæc summa est : hic nostri nuntius esto.'
 Dixerat. Ille patris magni parere parabat
 Imperio : et primum pedibus talaria nectit
- 240 Aurea : quæ sublimem alis, sive æquora supra,
 Seu terram, rapido pariter cum flamine portant.
 Tum virgam capit. Hac animas ille evocat Orco

216. *Mæonia—mitra—subnixus*] Intell. capitis ornamentum aliquod, seu pilei genus, fœminis Asiaticis usitatum : de quo pendeat etiam buccarum tegimen. V. Serv.—Pind. Nem. 8 ; *μίτραν Ἀσίαν*—

218. *Famamque fovemus inanem*] Eurip. Hec. 488. ubi miserandam Hecubæ sortem Talthybius indigne ferens, ὦ Ζεῦ, τί λίγῃ ; πότερ' ὁ ἀνδρώπους ἔρῃν ; ἢ δὲ καὶ αὐτὸν τήνδ' αἰκτῆσθαι μάστιγι Ψευδῆ, δουλοῦντας δαμῶναι ἴναι γίνεσθαι, Τύχῃν δὲ πάντα τὰν βροτῶν ἰουσινοσύνην ; Οὐχ ᾗδ' ἀνασσα τῶν πολυχρύσων Φρυγῶν ; Οὐχ ᾗδ' Περιέμου τοῦ μίγ' ἐλβίου δάμαρς ; Καὶ νῦ—
 n. τ. λ.

238. *Dixerat. Ille patris*] Od. i. 43. ὦς ἴσαν' αὐτὸ ἀπίθης διάκτορος Ἀργυφόντης Ἀντίκ' Ἰαυὸς παρὶ πάντων ἰδύσαστο παλὰ πύδωλα, Ἀμφιέριον, χρύσεια· τὰ μὴ φίλον ἦν αὐτῷ ἰφ' ὕψην, ἠδ' ἰα' ἀπύρρον γαίαν, ἅμα σποῖς ἀνέμοις. Εἴλαιο δὲ μέδων, τῇ ε' ἀνδρῶν ἔμματα ἔλγυ, ὦν ἰδίῳ, τοῖς δ' αὐτοῖ καὶ ὑπνώστας ἰγίρι. Τὴν μιστὰ χερσὶν ἴχθυι πίσιτο κρατὺς Ἀργυφόντης· Πιερὶν δ' ἰαβὰς, ἐξ αἰθέρος ἱπποῖσι πόντον. Σιώας Ἰαυὸς ἰαὶ κύμα, λάμρ' ἔρπει ἰαυὰς, Ὅσσι κατὰ διποδὲς κίλπους ἄλεις ἀτραυγέτωι Ἰχθύς ἀγρώσσει, στυγὰ στυγὰ δύνειται ἄλμυρ' τῷ ἰαυλὸς πολύεσσιν ὀχλῆσαντο πέμασιν Ἑρμῆς. Ἀλλ' ἔτι δὲ τὴν νῆσον ἀφίαιστο—
 τ. λ.

- Pallentes ; alias sub Tartara tristia mittit ;
 Dat somnos adimitque, et lumina morte resignat.
 245 Illa fretus agit ventos, et turbida tranat
 Nubila : jamque volans apicem et latera ardua cernit
 Atlantis duri, cœlum qui vertice fulcit ;
 Atlantis, cinctum adsidue cui nubibus atris
 Piniferum caput, et vento pulsatur et imbri :
 250 Nix humeros infusa tegit : tum flumina mento
 Præcipitant senis, et glacie riget horrida barba.
 Hic primum paribus nitens Cyllenius alis
 Constitit : hinc toto præceps se corpore ad undas
 Misit ; avi similis, quæ circum littora, circum
 255 Piscosos scopulos humilis volat æquora juxta.
 [Haud aliter terras inter cœlumque volabat ;
 Littus arenosum Libyæ ventosque secabat
 Materno veniens ab avo Cyllenia proles.]
 Ut primum alatis tetigit magalia plantis,
 260 Ænean fundantem arces ac tecta novantem
 Conspicit : atque illi stellatus iaspide fulva
 Ensis erat, Tyrioque ardebat murice læna,
 Demissa ex humeris : dives quæ munera Dido
 Fecerat, et tenui telas discreverat auro.
 265 Continuo invadit : ‘ Tu nunc Carthaginis altæ
 ‘ Fundamenta locas, pulchramque uxorius urbem
 ‘ Exstruis ? heu regni rerumque oblite tuarum !
 ‘ Ipse Deūm tibi me claro demittit Olympo
 ‘ Regnator, cœlum et terras qui numine torquet :
 270 ‘ Ipse hæc ferre jubet celeres mandata per auras.
 ‘ Quid struis ? aut qua spe Libycis teris otia terris ?
 ‘ Si te nulla movet tantarum gloria rerum,
 ‘ Nec super ipse tua moliris laude laborem ;
 ‘ Ascanium surgentem, et spes heredis Iūli
 275 ‘ Respice ; cui regnum Italiæ Romanaque tellus

247. *Atlantis*] Od. α'. 53. "Ἀτλαντες—
 ἐλαίφρονες, ἵεσι θαλάσσης Πλάσης βίβλια ὄ-
 ναν, ἵχθυ δὲ τι νήσους αὐτῆς Μανράς, αἱ
 γαῖαι τε καὶ αἶσαντες ἀμφὶς ἵχθυοι.

Æschyl. Prom. 349.—"Ἀτλαντες, ὅς
 πρὸς ἰσχυροῦς τήσους "Ἑσπαι, νήσ' αἶσαντες
 τε καὶ χθονὶς "Ωμιος ἱεῖδαν, ἀχθος οὐκ ἐν-
 ἀγκυλων. V. et Hes. Theogon. 517.

248. *Cinctum adsidue*] Herodot. iv.
 184. "Ἐστι δὲ ("Ἀτλας) στυγὴν, καὶ κυκλο-
 σιφὴς πάντων· ἐν ἧλόν δὲ ὄντα δὴ τι λίγισται
 ὡς τὰς πορυφὰς αὐτοῦ οὐκ αἶασι εἶναι· τῶσδε
 οὐδὲν γὰρ αὐτὰς ἀπολείπειν νήσια ὅντι
 θέραι ὄντι χιμῆρες· τοῦτο τοῖς πάντα τοῦ οὐ-
 ρανὸς λίγισται· οἱ ἱσχυροὶ εἶναι.

256. *Volabat*] Locum Bentleyus (ad

Hor. Od. i. 34. 5.) ita corrigit:—*Lo-
 gebat* Littus arenosum Libyæ,—

258. *Materno—ab avo*] Serv. Per
 Maiam, Atlantis fil.

259. *Magalia*, stativa Pœnorum ædi-
 ficia : at *mapalia* plaustris vecta. v. ad
 Geo. iii. 340.

261. *Fulva* pro *viridi*, ut Æn. v. 309.
Fulva—oliva. Alii tradunt Jaspidem in
 Zmaragdum mutare. cf. Serv.

A. Gellius Noct. Att. ii. 26. *Fulvus*
 videtur de rufo atque viridi mixtus in
 aliis plus viridis, in aliis plus rufi ha-
 bere : sicut poëta verborum diligentissi-
 mus, *fulvum* aquilam dicit et *jaspidem*,
 &c.

- ‘Debentur.’ Tali Cyllenius ore locutus
 Mortales visus medio sermone reliquit,
 Et procul in tenuem ex oculis evanuit auram.
 At vero Æneas adspectu obmutuit amens,
 280 Arrectæque horrore comæ, et vox faucibus hæsit.
 Ardet abire fuga, dulcesque relinquere terras,
 Attonitus tanto monitu imperioque Deorum.
 Heu quid agat? quo nunc reginam ambire furentem
 Audeat affatu? quæ prima exordia sumat?
 285 Atque animum nunc huc celerem, nunc dividit illuc,
 In partesque rapit varias, perque omnia versat.
 Hæc alternanti potior sententia visa est:
 Mnesthea, Sergestumque vocat, fortemque Cloanthum,
 Classem aptent taciti, sociosque ad littora cogant;
 290 Arma parent, et, quæ sit rebus caussa novandis,
 Dissimulent. Sese interea, quando optima Dido
 Nesciat, et tantos rumpi non speret amores,
 Tentaturum aditus, et quæ mollissima fandi
 Tempora, quis rebus dexter modus. Ocius omnes
 295 Imperio læti parent, ac jussa facessunt.
 At regina dolos (quis fallere possit amantem!)
 Præsensit, motusque excepit prima futuros;
 Omnia tuta timens. Eadem impia fama furenti
 Detulit armari classem, cursumque parari.
 300 Sæviti inops animi, totamque incensa per urbem
 Bacchatur. Qualis commotis excita sacris
 Thyias, ubi audito stimulant trieterica Baccho
 Orgia, nocturnusque vocat clamore Cithæron.
 Tandem his Ænean compellat vocibus ultro:
 305 ‘Dissimulare etiam sperâsti, perfide, tantum
 ‘Posse nefas? tacitusque mea decedere terra?
 ‘Nec te noster amor, nec te data dextera quondam,
 ‘Nec moritura tenet crudeli funere Dido?
 ‘Quin etiam hiberno moliris sidere classem,
 310 ‘Et medijs properas Aquilonibus ire per altum,

279, 280. Homérica: *Ἐν δὲ τῷ οὐρανῷ—*
Ὁρῶν δὲ τῶνδε ἱερῶν—Θαλῆν δὲ αἱ ἱερῶν
φωταί.

285. *Atque animum]* Homerus:—
Διάνοιαν μετατρέφειν. Et, *ὅτε δὲ γλῶσσαν ἀρ-*
παύει, διὰ τῶνδε πᾶσι τοῖσι διχόθεν.—
ὅτε δὲ αἱ φρονέοντι δόξασιν νέεσθαι θύει.

301. Hæc sunt vetustiora illa Bacchi
 orgia *εὐνομένην*, tertio quoque anno in
 Cithærone celebrata, in memoriam ex-
 peditionis Iadion. v. Diodor. Sic. iv. 3.
 Eurip. Bacch. 133, *εὐνομένην, αἱς χαλκῶ*
ἀδύων.—Cf. *Æn.* 7, 385—391.

Commotis—sacris] Servius: Verbo an-

tiquo usum tradunt. *Moveri* enim sacra
 dicebantur, cum solennibus diebus ape-
 riebantur templa instaurandi sacrificii
 causa.—*Audito—Baccho]* Scilicet dum
 clamatur *Io Bacche.*—

302. *Thyias]* Catall. Epithal. 391:
 Sæpe vagus Liber Parnassi vertice sum-
 mo Thyadas effusus evantes criminibus e-
 git.

305. et seqq.] Comparari solent hæc
 cum illa Medæe expostulatione, Apollon.
 iv. 355. et seqq. et Ariadnes querelis in
 Catull. Epithalamio, 132, seqq.

- 'Crudelis? Quid si non arva aliena domosque
 'Ignotas peteres, et Troja antiqua maneret;
 'Troja per undosum peteretur classibus sequor?
 'Mene fugis? Per ego has lacrimas, dextramque tuam te,
 315 ' (Quando aliud mihi jam miseræ nihil ipsa reliqui)
 'Per connubia nostra, per inceptos Hymenæos;
 'Si bene quid de te merui, fuit aut tibi quicquam
 'Dulce meum; miserere domûs labentis, et istam,
 'Oro, si quis adhuc precibus locus, exue mentem.
 320 'Te propter Libycæ gentes Nomadumque tyranni
 'Odere; infensi Tyrii: te propter eundem
 'Exstinctus pudor, et qua sola sidera adibam,
 'Fama prior. Cui me moribundam deseris, hospes?
 'Hoc solum nomen quoniam de conjugē restat.
 325 'Quid moror? an mea Pygmalion dum mœnia frater
 'Destruat, aut captam ducat Gætulus Iarbas?
 'Saltem si qua mihi de te suscepta fuisset
 'Ante fugam soboles; si quis mihi parvulus aula
 'Luderet Æneas, qui te tamen ore referret;
 330 'Non equidem omnino capta ac deserta viderer.'
 Dixerat. Ille Jovis monitis immota tenebat
 Lumina, et obnixus curam sub corde premebat.
 Tandem pauca refert: 'Ego te, quæ plurima fando
 'Enumerare vales, nunquam, Regina, negabo
 335 'Promeritam: nec me meminisse pigebit Eliæ;
 'Dum memor ipse mei, dum spiritus hos regit artus.
 'Pro re pauca loquar. Neque ego hanc abscondere furto
 'Speravi, ne finge, fugam; nec conjugis unquam
 'Prætendi tædæ, aut hæc in fœdera veni.
 340 'Me si fata meis paterentur ducere vitam
 'Auspiciis, et sponte mea componere curas;
 'Urbem Trojanam primum dulcesque meorum
 'Reliquias colerem; Priami tecta alta manerent;
 'Et recidiva manu posuisssem Pergama victis.
 345 'Sed nunc Italiam magnam Gryneus Apollo,
 'Italiam Lyciæ iussere capessere sortes.
 'Hic amor, hæc patria est. Si te Carthaginis arces
 'Phœnissam, Libycæque adspectus detinet urbis;
 'Quæ tandem, Ausonia Teucros considerare terra,
 350 'Invidia est? Et nos fas externa quærere regna.
 'Me patris Anchisæ, quoties humentibus umbris
 'Nox operit terras, quoties astra ignea surgunt,

316. *Per connubia*] Catullus lxii. At
 non hæc quandam nobis promissa de-
 disti Voce; mihi non hoc miseræ spe-
 rare jubebas; Sed connubia læta, sed
 optatos hymenæos.

336. *Dum spiritus*] Il. i. 606.—
 Εἰς τὴν αἰρήν 'Εν οὐρανῷ πύρ, καὶ πο-
 τίς γὰρ τὸ ἰσχύει.

345. *Gryneus*] V. ad Ed. vi. 78.—
Lyciæ sortes] V. sup. 143.

- ' Admonet in somnis et turbida terret imago.
 ' Me puer Ascanius, capitisque injuria cari,
 355 ' Quem regno Hesperiae fraudo, et fatalibus arvis.
 ' Nunc etiam Interpres Divum, Jove missus ab ipso,
 ' (Testor utrumque caput) celeres mandata per auras
 ' Detulit. Ipse deum manifesto in lumine vidi
 ' Intransem muros, vocemque his auribus hausì.
 360 ' Desine meque tuis incendere teque querelis:
 ' Italiam non sponte sequor.'
 Talia dicentem jamdudum aversa tuetur,
 Huc illuc volvens oculos, totumque pererrat
 Luminibus tacitis, et sic accensa profatur:
 365 ' Nec tibi diva parens, generis nec Dardanus auctor,
 ' Perfide; sed duris genuit te cautibus horrens
 ' Caucasus, Hyrcanæque admôrunt ubera tigres.
 ' Nam quid dissimulo, aut quæ me ad majora reservo?
 ' Num fletu ingemuit nostro? num lumina flexit?
 370 ' Num lacrimas victus dedit, aut miseratus amantem est?
 ' Quæ quibus anteferam? jam jam nec maxuma Juno,
 ' Nec Saturnius hæc oculis pater adspicit æquis.
 ' Nusquam tuta fides. Ejectum littore, egentem
 ' Excepi, et regni demens in parte locavi.
 375 ' Amissam classem, socios a morte reduxi.
 ' Heu Furiis incensa feror! nunc augur Apollo,
 ' Nunc Lyciæ sortes, nunc et Jove missus ab ipso
 ' Interpres Divum fert horrida jussa per auras.
 ' Scilicet is Superis labor est: ea cura quietos
 380 ' Sollicitat. Neque te teneo, neque dicta refello.
 ' I, sequere Italiam ventis: pete regna per undas.
 ' Spero equidem mediis, si quid pia numina possunt,
 ' Supplicia hausurum scopulis, et nomine Dido
 ' Sæpe vocaturum. Sequar atris ignibus absens:
 385 ' Et, quum frigida mors anima seduxerit artus,
 ' Omnibus umbra locis adero. Dabis, improbe, pœnas.
 ' Audiam: et hæc manes veniet mihi fama sub imos.'
 His medium dictis sermonem abrumpit, et auras

354. *Capitis cari*] Il. f. 281. Τῷ περ, φίλη κεφαλῇ,—

358. *Ipsa deum*] Il. α'. 223. Νῦν δ', αὐτὸς γὰρ ἀκουσα θεῶ, καὶ τοῖς θεοῖς ἀντιπρὸς,—

365. *Nec tibi*] Il. α'. 33. Νηλεΐς οἶν ἀγαθὸς γὰρ πατήρ ἦν ἱσχυρότα Πηλεΐδης, οὐδὲ θεῶν μήτηρ γλαυκῇ δὲ ἐν τέλει θέλασσα, Πίστευε τ' ἡλίσσαντο, ὅτι τοὺς νόμους ἀνέστη.—

Similia Theocrit. Idyll. iii. 15. et Eurip. Bacch. 975. et Catull. Epithal.

371. *Jam jam*] Attius in Antigone:

—Jam jam neque Dii regunt, Neque profecto Deum summus Rex omnibus curat.

373. *Ejectum littore*] In multis comparari potest gravissima Medæ oratio ap. Eurip. Med. 479. et seqq.

380. *Neque te teneo*] Il. α'. 173. Φεῖγε μάλ', εἰ τοὺς νόμους ἐκείνουται οὐδὲ δ' ἰσχυρὰ λίσσεται σὺν' ἡμῶσι μέναι.—

384. *Sequar atris ignibus*] Immittam tibi Diras facibus armatas; sceleris tui Furiis agitabo te.

- Ægra fugit, seque ex oculis avertit et aufert ;*
 390 *Linquens multa metu cunctantem, et multa parantem*
Dicere. Suscipiunt famulæ, collapsaque membra
Marmoreo referunt thalamo, stratisque reponunt.
At pius Æneas, quamquam lenire dolentem
Solando cupit, et dictis avertere curas ;
 395 *Multa gemens, magnoque animum labefactus amore ;*
Jussa tamen divom exsequitur, classemque revisit.
Tum vero Teucri incumbunt, et littore celsas
Deducunt toto naves. Natat uncta carina :
Frondesquesque ferunt remos, et robora silvis
 400 *Infabricata, fugæ studio.*
Migrantes cernas, totaque ex urbe ruentes :
Ac veluti ingentem formicæ farris acervum
Quum populant, hiemis memores, tectoque reponunt :
It nigrum campis agmen, prædamque per herbas
 405 *Convectant calle angusto : pars grandia trudunt*
Obnixæ frumenta humeris : pars agmina cogunt,
Castigantque moras : opere omnis semita fervet.
Quis tibi tunc, Dido, cernenti talia sensus ?
Quosve dabas gemitus, quum littora fervere late
 410 *Prospiceres arce ex summa, totumque videres*
Misceri ante oculos tantis clamoribus æquor ?
Improbe amor, quid non mortalia pectora cogis ?
Ire iterum in lacrimas, iterum tentare precando
Cogitur : et supplex animos submittere amor :
 415 *Ne quid inexpertum frustra morituræ relinquat.*
‘ Anna, vides toto properari littore circum :
‘ Undique convenere : vocat jam carbasus auras :
‘ Puppibus et læti nautæ imposuere coronas.
‘ Hunc ego si potui tantum sperare dolorem,
 420 *‘ Et perferre, soror, potero. Miserae hoc tamen unum*
‘ Exsequere, Anna, mihi. Solam nam perfidus ille
‘ Te colere, arcanos etiam tibi credere sensus :
‘ Sola viri molles aditus, et tempora noras.
‘ I, soror, atque hostem supplex affare superbum :

397. *Tum vero*] Comparetur locus, Il. β. 149. ubi Achæi de discessu cogitant:—*καὶ δ' ἀλαλήτῳ Νῆας ἐπισκιάοντο. πῶλόν δ' ἐπὶ νηὶ κοινήν ἴσαντο* *ἑυρυμῖτην καὶ δ' ἀλλήλοισι πύλαις* *Ἀστυνοῖα νῆον, ἃ δ' ἰλ-αίρον εἰς ἄλα ὕαν, Οὐρούς τ' ἑξινάθειρον* *ἄνω δ' ὄρεσιν ἔειν Οἰαδὲ ἱμῖνον, ὅπῃ δ' ἔκειτο Ἰφίταυς νῆον.*

402. *Ac veluti*] Apollon. iv. 1452. de Minyis ad aquam repertam convolantibus: *Ὡς δ' ἐπὶ στυγνῇ σιγῇ χερσὶν εὐ-λίσσονται Γυμνῶν μύρμηκες ἰμυλάδῃ—*

404. *It nigrum campis agmen*] Serv.

Hemistichium Ennii de Elephantis dictum, quo ante Accius est usus de Indis.

405. *Calle angusto*] Aristoteles H. A. ix. 38. *Ἡ μὲν οὖν τῶν μυρμηκῶν ἰσχυρία πᾶσιν ἰσὺν ἰσχυρότης ἰδὺν καὶ ἀνατρίσαντες αἰ μὴν ἀτραπὸν πάντες βαδίζουσι, καὶ τὴν ἐπὶ δόρπον τῆς τροφῆς καὶ ταμνίας.*

412. *Improbe amor*] Apollon. iv. 445. *Σχιτλί' Ἔρωι, μίγα πῆμα, μίγα στήγος ἀνθρώπων, Ἐκ εἰδὸν εὐλόμηναι τ' ἰσθὺς σπο-παχαὶ τι γὰρ σε, Ἀλγιά τ' ἄλλ' ἰσὶ ταῖς ἀνείρεσσιν ἐντελέχαι.*

- 425 ' Non ego cum Danais Trojanam excindere gentem
 ' Aulide juravi, classemve ad Pergama misi :
 ' Nec patris Anchisæ cinerem manasse revelli.
 ' Cur mea dicta negat duras demittere in aures ?
 ' Quo ruit ? extremum hoc miseræ det munus amanti :
 430 ' Expectet facilemque fugam, ventosque ferentes.
 ' Non jam conjugium antiquum, quod prodidit, oro ;
 ' Nee pulchro ut Latio careat, regnumque relinquat.
 ' Tempus inane peto, requiem spatiumque furori ;
 ' Dum mea me victam doceat fortuna dolere.
 435 ' Extremam hanc oro veniam : (miserere sororis :)
 ' Quam mihi quum dederis, cumulatam morte remittam.'
 Talibus orabat, talesque miserrima fletus
 Fertque refertque soror : sed nullis ille movetur
 Flotibus, aut voces ullas tractabilis audit.
 440 Fata obstant, placidasque viri deus obstruit aurea.
 Ac velut, annoso validam quum robore queream
 Alpini Boreæ nunc hinc nunc flatibus illinc
 Eruere inter se certant : it stridor ; et alte
 Consternunt terram concusso stipite frondes :
 445 Ipsa hæret scopulis : et, quantum vertice ad auras
 Ætherias, tantum radice in Tartara tendit.
 Haud secus adaiduis hinc atque hinc vocibus heros
 Tunditur, et magno persentit pectore curas.
 Mens inamota manet : lacrimæ volvuntur inanca.
 450 Tum vero infelix fati exterrita Dido
 Mortem orat : tædet cœli convexa tueri.
 Quo magis inceptum peragat, lucemque relinquat,
 Vidit, thurieremis quum dona imponeret aris,
 (Horrendum dictu) latios nigrescere sacros,
 455 Fusaque in obscænum se vertere vina cruorem.
 Hoc visum nulli, non ipsi effata sorori.
 Præterea fuit in tectis de marmore templum
 Conjugis antiqui, miro quod honore colebat,
 Velleribus niveis et festa fronde revinctum.
 460 Hinc exaudiri voces et verba vocantis
 Visa viri ; nox quum terras obscura teneret :
 Solaque culminibus ferali carmine bubo
 Sæpe queri, et longas in fletum ducere voces.
 Multaque præterea vatum prædicta piorum
 465 Terribili monitu horrificant. Agit ipse furem

425. *Non ego cum Danais*] Il. β. 303.—'Οὐ γὰρ ἐν Διδύκῃ σὺν τοῖς Ἀχαιῶν ἠγούσιν, ἀλλὰ Πειρώμῃ καὶ Τροίᾳ φέρωνται.
 441. *Ac velut*] *Possis forte huc referre* Il. μ. 132. 'Ερριπύρ' ὡς ἴσθι καὶ θεός οἴσθισι ὀψιπλάστῃ, Ἄλφ' ἔκρινεν μέμνοντι καὶ δι-

τὸν ἡμῶν πόντον, 'Πίλῃσιν μεγάλῃσι λαμπύροις' ἀραγῶμαι.

453. *Thurieremis—aris*] *Lucret. ii.*

353. *Turicremas propter—aras*:

464. *Piorum*] *Al. priorum.*

- In somnis ferus Æneas : semperque relinqui.
Sola sibi, semper longam incommunitata videtur
Ire viam, et Tyrios deserta quærere terra.
Eumenidum veluti demens videt agmina Pentheus,
470 Et solem geminum, et duplices se ostendere Thebas :
Aut Agamemnonius scenis agitatus Orestes ;
Armatam facibus matrem et serpentibus atris
Quum fugit, ultricesque sedent in limine Diræ.
Ergo ubi concepit Furias evicta dolore,
475 Decrevitque mori ; tempus secum ipsa modumque
Exigit : et mæstam dictis aggressa sororem,
Consilium vultu tegit, ac spem fronte serenat :
' Inveni, germana, viam, (gratare sorori)
' Quæ mihi reddat eum, vel eo me solvat amantem.
480 ' Oceanum finem juxta, solemque cadentem,
' Ultimus Æthiopum locus est, ubi maximas Atlas
' Axem humero torquet, stellis ardentibus aptum :
' Hinc mihi Massylæ gentis monstrata sacerdos,
' Hesperidum templi custos, epulasque draconi
485 ' Quæ dabat, et sacros servabat in arbore ramos,
' Spargens humida mella soporiferumque papaver.
' Hæc se carminibus promittit solvere mæntes,
' Quas velit ; ast aliis duras immittere curas :
' Sistere aquam fluviiis, et vertere sidera retro ;
490 ' Neoturnosque ciet manes. Mungere videbis
' Sub pedibus terram, et descendere montibus ornos.
' Testor, cara, deos, et te, germana, tuumque
' Dulce caput, magicas invitam accingier artes.
' Tu secreta pyram tecto interiore sub auras
495 ' Erige, et arma viri, thalamo quæ fixa reliquit
' Impius, exuviasque omnes, lectumque jugalem,

466. *Semperque relinqui sola sibi]* Comparant Ennii versus ap. Cicer. de Divin. i. 20. Sola—errare videbar, Tardaque vestigare, et quærere te, neque posse Corde capessere ; semita nulla viam stabiliat.

469. *Pentheus]* Respicit Eurip. Bacch. 906. ubi contemptor Bacchi Pentheus in vineam actus : *Και πῶν ἴσῃς μοι δῖος μὲν ἔστιν δαῖς, Ἀλφειὸς δὲ Θήβας, καὶ πῶς ἐπὶ τῶνδε κρητῶν.*

471. *Scenis agitatus]* Serv. Quem Furiæ agitant ac insectantur, ut in sociis ampe videmus : quippe a Pacuvio Orestes inducitur, Pyladis admonitu propter vitandas Furias ingressus Apollinis templum ; unde cum vellet exire, invadebatur a Furiis. Hinc ergo est, *Sedent in limine Diræ.*—Pacuvius igitur (quod

et Ennius in Eumenidibus fecisse videtur) Æschyli Eumenidas, quodammodo saltem, expresserat.

481. *Æthiopum]* Il. α'. 423.—'Ἐν ἀνταποδύσει' ἑρμηνεύει *Αἰθιοπίας.*

Et Odys. α'. 23. 'Ἄλλ' ἢ μὲν Αἰθιοπίας περὶ τῆς ἐπὶ τῆς ἰνῆς, (*Αἰθιοπίας, τοὶ δὲ ἄλλοι δὲ δαλάρη, ἰσχυρὰ ἀνδρῶν, οἱ μὲν δὲ ἀνδρῶν ἀνδρῶν, οἱ δὲ ἀνδρῶν*),—

482. *Stellis ardentibus aptum]* Ennius : Qui cælum versat stelleis ardentibus aptum. Cf. sup. 247.

484. *Hesperides, Atlantis filias.* Nota fabula. De hortorum illorum situ v. Salmas. in Solin. pagg. 372, 378.

493. *Invitam]* Serv. Quia cum multa sacra Romani susciperent, *magica* semper damnarunt.—Adco sui avi rationem in hoc poeta habet.

' Quo perii, superimponas. Abolere nefandi
' Cuncta viri monumenta juvat, monstratque sacerdos.'
Hæc effata silet. Pallor simul occupat ora.

- 500 Non tamen Anna novis prætexere funera sacris
Germanam credit, nec tantos mente furores
Concipit, aut graviora timet, quam morte Sychæi.
Ergo jussa parat.

- At regina, pyra penetrali in sede sub auras
505 Erecta ingenti, tædis, atque ilice secta,
Intenditque locum sertis, et fronde coronat
Funerea: super, exuvias, enseque relictum,
Effigiemque toro locat, haud ignara futuri.
Stant aræ circum, et crines effusa sacerdos
510 Ter centum tonat ore deos, Erebumque, Chaosque,
Tergeminamque Hecaten, tria virginis ora Dianæ.
Sparserat et latices simulatos fontis Averni:
Falcibus et messæ ad Lunam quærentur aënis
Pubentes herbæ, nigri cum lacte veneni:

- 515 Quæritur et nascentis equi de fronte revolsus,
Et matri præreptus amor.
Ipsa, mola manibusque piis, altaria juxta,
Unum exuta pedem vinclic, in veste recincta,
Testatur moritura deos, et conscia fati
520 Sidera: tum, si quod non æquo fœdere amantes
Curæ numen habet justumque memorque, precatur.
Nox erat; et placidum carpebant fessa soporem
Corpora per terras, silvæque et sæva quierant
Æquora: quum medio volvuntur sidera lapsu,
525 Quum tacet omnis ager: pecudes, pictæque volucres,
Quæque lacus late liquidos, quæque aspera dumis
Rura tenent, somno positæ sub nocte silenti

511. *Tergeminam Hecaten*] Athenæus vii. sub fin. Χαρικλίδης ἐν τῇ Ἀλφειοφωρίᾳ, λέγων Ἐκάτην, τριπόδιον, τριμαρξον, τριπύρρον, —

Dianam quoque et poetæ et pictores olim faciebant τριμαρξον—unde Diphilius apud Athenæum: κεφαλὰς ἔχοντες τρεῖς, ὅστις Ἀρτεμιδιον. v. Casanb. ad Athen. iv. 9.

515. *Quæritur et*] Plinius N. H. viii. c. 42. s. 66. Et sane equis innasci dicitur amoris veneficium, *hippomantes* appellatum, in fronte, caricæ magnitudine, colore nigro: quod statim edito partu devorat fœta, aut partum ad ubera non admittit. Si quis præreptum habeat, olfactu in rabiem id genus agitur.

522. *Nox erat*] Apollon. iii. 744. Νύξ μιν ἔσται ἐν γαίαν ἄγι καί φως· αἱ δ' ἐν σίντῃ Ναύται σὺς Ἑλλήνι τι καὶ ὅστις

Ἄρριον· Ἐδρανον ἐν νῆσ' ὕπνου δὲ καὶ τῆς θύτης Ἑδν, καὶ πυλασὺς, ἰάδοντο καὶ ἐπὶ παιδὸν Μητίρα τερνύοντο ἄνδρ' ἀπὸ πῦρ' ἰσάλυσσιν· Οὐδὲ ποινὴ ὕλας ἴσ' ἀπὸ σπύλιν, οὐ θέρει ἦν ἤχαι· σιγὴ δὲ μυλασσομένη ἔχιν ἔφθιν. Ἀλλὰ μάλ' οὐ Μάδιον ἐπὶ γλυκερὸς λάβειν ὕπνου. Πολλὰ γὰρ Ἀρτεμιδιος αἰδώς—κ. τ. λ. Ibid. iv. 1058. Στριγγαμένους δ' αἰ' ἱμῶν ἰσάλυσιν ἐνέφαιον Νύξ ἔργον ἀνδρασι, κατισπύλλουσι δ' αἰσάν Γαίαν ἱμῶς· τὴν δ' οὐ τι μινυτά σιγῇ ὑπνοισιν ὕπνου.

Varro Atac. ap. Senec. Contr. 16. Desierant latrare canes, urbesque allebant: Omnia noctis erant placida compōsta quiete. Vide et Pl. s. pr. Cf. Æn. ix. 224.

527. Lucret. iv.—severa silentia noctis Undique cum constant—

[Lenibant curas, et corda oblita laborum.]

At non infelix animi Phœnissa, neque unquam

530 Solvitur in somnos, oculisque aut pectore noctem

Accipit. Ingeminant curæ: rursusque resurgens

Sævitur amor, magnoque irarum fluctuat æstu.

Sic adeo insistit, secumque ita corde volutat:

‘En, quid ago? rursusne procos irrissa priores

535 ‘Experiar? Nomadumque petam connubia supplex,

‘Quos ego sim toties jam dedignata maritos?

‘Iliacas igitur classes, atque ultima Teucrûm

‘Jussa sequar? quiane auxilio juvat ante levatos,

‘Aut bene apud memores veteris stat gratia facti?

540 ‘Quis me autem (fac velle) sinet; ratibusve superbis

‘Invisam accipiet? nescis heu, perdita; necdum

‘Laomedontæ sentis perjuriam gentis?

‘Quid tum? sola fuga nautas comitabor ovantes?

‘An Tyriis, omnique manu stipata meorum

545 ‘Inferar? et quos Sidonia vix urbe revelli,

‘Rursus agam pelago, et ventis dare vela jubebo?

‘Quin morere, ut merita es: ferroque averte dolorem.

‘Tu lacrimis evicta meis, tu prima furentem

‘His, germana, malis oneras, atque objicis hosti.

550 ‘Non licuit thalami expertem sine crimine vitam

‘Degere more feræ, tales nec tangere curas!

‘Non servata fides, cineri promissa Sychæo.’

Tantus illa suo rumpebat pectore questus.

Æneas celsa in puppi, jam certus eundi,

555 Carpebat somnos, rebus jam rite paratis.

Huic se forma dei voltu redeuntis eodem

Obtulit in somnis, rursusque ita visa monere est;

Omnia Mercurio similis, vocemque, coloremque,

Et crines flavos, et membra decora juventæ:

560 ‘Nate dea, potes hoc sub casu ducere somnos?

‘Nec, quæ te circum stent deinde pericula, cernis?

‘Demens! nec Zephyros audis spirare secundos?

‘Illa dolos, dirumque nefas in pectore versat,

‘Certa mori, varioque irarum fluctuat æstu.

565 ‘Non fugis hinc præceps, dum præcipitare potestas?

532. *Magno irarum*] Catull. lxii.—
Magnis curarum fluctuat undis.

534. *En, quid ago?*] Eurip. Medea
302. Νῦν τί μοι γράσσομαι; τίποτε πρὸς πα-
τερὸς δόμου, οὐδὲ πρὸς πατρὸς καὶ πάτρης,
ἀφίσταμαι; ἢ πρὸς ταλαίνας Πιλιδάς; τα-
λάς τ’ ἐν ὧν Διέξαντο μ’ αἰεὶ, ὅν ποτ’ ἐκ
πατρίωντο. κ. σ. λ.

Cf. et Catulli Epithal. 177.

542. *Laomedontæ*] Cf. Geo. i. 502.

558. *Omnia Mercurio*] Il. β. 56.—

ὅμοιος μοι ἰσάντων ἄλλων ἔμμενος Ἀμφικλίου δὴ
νῆατα μάλοισα δὲ Νηϊστῶν διὰ Εἰδος εἰ, μί-
γδης εἰ, φόνος, ἄρχωντα ἱππῶν. Σοὶ δ’
ἔρ’ ὁπλὲς κεφαλῆς, καὶ μοι πρὸς πόδες ἱσταῖν
Εὐδης, Ἀστῆος υἱὸν, δαΐφρονος, ἰσπαδάμην;

Et Odys. α’. 277. Ἐοῖα μοι Ἐρμῖος
χευοῖσθαις ἀντιβόλῃσι Ἐρχομένην πρὸς δῶ-
μα, νηπύρ’ ἀνδρὶ ἱκανὸς, Πρῶτον δαμνότην
τοῦτον χερσιστάτη ἦβη.

- ' Jam mare turbare trabibus, sævasque videbis
 ' Collucere faces, jam fervere littora flammis ;
 ' Si te his adtigerit terris Aurora morantem,
 ' Eia age, rumpe moras. Varium et mutabile semper
 570 ' Fœmina.' Sic fatus nocti se immiscuit atræ.
 Tum vero Æneas, subitis exterritus umbris,
 Corripit e somno corpus, sociosque fatigat :
 ' Præcípites vigilate, viri, et considite transtris :
 ' Solvite vela citi. Deus, æthere missus ab alto,
 575 ' Festinare fugam, tortosque incidere funes,
 ' Ecce iterum stimulat. Sequimur te, sancte deorum,
 ' Quisquis es, imperioque iterum paremus ovantes.
 ' Adsis o, placidusque juves, et sidera cœlo
 ' Dextra feras.' Dixit: vaginaque eripit ensem
 580 Fulmineum, strictoque ferit retinacula ferro.
 Idem omnes simul ardor habet; rapiuntque, ruuntque :
 Littora deseruere: latet sub classibus æquor.
 Adnixi torquent spumas, et cærula verrunt.
 Et jam prima novo spargebat lumine terras
 585 Tithoni croceum linquens Aurora cubile :
 Regina e speculis, ut primum albescere lucem
 Vidit, et æquatis classem procedere velis,
 Littoraque, et vacuos sensit sine remige portus ;
 Terque quaterque manu pectus percussa decorum,
 590 Flaventesque abscissa comas, ' Pro Jupiter! ibit
 ' Hic, ait: et nostris illuserit advena regnis!
 ' Non arma expedient, totaque ex urbe sequentur,
 ' Deripientque rates alii navalibus? Ite,
 ' Ferte citi flammæ, date vela, impellite remos.
 595 ' Quid loquor? aut ubi sum? Quæ mentem insania mutat?
 ' Infelix Dido! nunc te facta impia tangunt?
 ' Tum decuit, quum sceptrâ dabas. En dextra fidesque!
 ' Quem secum patrios aiunt portare Penates!
 ' Quæm subiisse humeris confectum ætate parentem!
 600 ' Non potui abreptum divellere corpus, et undis
 ' Spargere? non socios, non ipsum absumere ferro
 ' Ascanium, patriisque epulandum ponere mensis?
 ' Verum anceps pugnae fuerat fortuna. Fuisset;
 ' Quem metui moritura? Faces in castra tulissem,
 605 ' Implessemque foros flammis, natumque patremque

572. *Corripit e somno*] Lucret. iii.

164. *Corripere ex somno corpus*—

576. *Sancte deorum*] Homer. *ὦν θεῶν*, unde et Ennius: Juno Saturnia sancta deorum.

579. *Vaginaque*] Od. x'. 126. *Τόφρα δ' ἰγὼ ἔλθοι ἐξ ἐλευσέμενος παρὰ μηρῶν, τῷ ἀπὸ πύσματ' ἰσοψα πᾶσι κυνοπαίεσσι*. Αἰ-

ψα δ' ἰμοῖς ἰτάμενοι ἐπορεύοντες ἐκίλειον Ἐμφαλίην πόλιν, ἣν δὲ ἐκ παλαιοῦ φέ-
γομεν. Οἱ δ' ἄρ' αὖ πάντες ἀνέβησαν,—

604. *Faces in castra*] Apollon. iv. 391. de Medea: "Ὡς φῆς ἀναξίαντα βα-
ρὺν χίλον ἴστα δ' ἢ γι Νῆα καταφλέξει, καὶ
εἰ ἱκανὰ πάντα κιάσσει, Ἐν δὲ πτωτῶν ἀντὶ
μαλὶς σπῆρι.—

- ' Cum genere extinxem, memet super ipsa dedissem.
 ' Sol, qui terrarum flammis opera omnia lustras,
 ' Tuque harum interpret curarum et conscia Juno,
 ' Nocturnisque Hecate triviis ululata per urbes,
 610 ' Et Diræ ultrices, et Dæ morientis Elisæ,
 ' Accipite hæc, meritumque malis advertite numen,
 ' Et nostras audite preces. Si tangere portus
 ' Infandum caput, ac terris adnare necesse est,
 ' Et sic fata Jovis poscunt; hic terminus hæret :
 615 ' At bello audacis populi vexatus et armis,
 ' Finibus extorris, complexu avolsus Jūli,
 ' Auxilium imploret, videatque indigna suorum
 ' Funera : nec, quum se sub leges pacis iniquæ
 ' Tradiderit, regno aut optata luce fruatur;
 620 ' Sed cadat ante diem, mediaque inhumatus arena.
 ' Hæc precor: hanc vocem extremam cum sanguine fundo.
 ' Tum vos, o Tyrii, stirpem et genus omne futurum
 ' Exercete odiis : cinerique hæc mittite nostro
 ' Munera. Nullus amor populis, nec fœdera sunt.
 625 ' Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor,
 ' Qui face Dardanio ferroque sequare colonos,
 ' Nunc, olim, quocumque dabunt se tempore vires.
 ' Littora littoribus contraria, fluctibus undas
 ' Imprecor, arma armis : pugnent ipsique nepotesque.
 630 Hæc ait, et partes animum versabat in omnes;
 Invisam quærens quam primum abrumpere lucem.
 Tum breviter Barcen nutricem adfata Sychæi :
 [Namque suam patria antiqua cinis ater habebat :]
 ' Annam, cara mihi nutrix, huc siste sororem :
 635 ' Dic corpus properet fluviali spargere lympha,
 ' Et pecudes secum et monstrata piacula ducat :
 ' Sic veniat. Tuque ipsa pia tege tempora vitta.
 ' Sacra Jovi Stygio, quæ rite incepta paravi,
 ' Perficere est animus, finemque imponere curis ;

607. Sol, qui terrarum] Il. γ'. 277. 'Ἡλίου δ', ὃς πάντ' ἱερῆς, καὶ πάντ' ἱερούς.

Eurip. Med. 1349. ἰὼ γὰρ σὶ, καὶ παραφὰς ἀντὶς ἑλίου, παρὶθ' ἴδιναι τὰν ἑλίου γυναικα.—

Unde et Ennius in Medea Exule : Jupiter, tuque adeo summe sol, Qui res omnia inspicis, Quique tuo lumine Mare, terram, ac celum contineres, inspicere hoc facinus.

Cf. et Sophoclis locum Ajac. 846. et seqq. καλὸν δ' ἀργαῖος.—u. r. λ.

612. Si tangere Portus] Cf. diras Polyphemi in Ulyssem, Od. i. 532. 'Ἄλλ' εἰ σὶ μοῖρ' ἰστί φίλους τ' ἰδύναι, καὶ ἰσθῆναι

ὄϊον ὑπάρκοντα καὶ ἴαν ἐς παραφὰ γαῖαν, Ὅψι κακὸς ἴδω, ἑλίου ἀπὸ πάντας ἰσθῆναι, Νῆς ἰσ' ἄλλοις, ὅρῃ δ' ἐν πύματα ἀναγ.

614. Hic terminus hæret] Lucret.—Atque alte terminus hærens.

620. Dionys. Hal. i. Μάχης δὲ γινόμενης παρατρεῖς οὐ πρὶον τοῦ Λαονίου, καὶ πολλῶν ἱεραρχῶν ἀπολαμάνων—τὸ Διὶ οὐρα φανερὸν οὐδαμῇ γινόμενον, οἱ μὲν ἐπὶ τοῖς μεταναστεῖν ἰσθῆναι, οἱ δ' ἐν τῇ ποταμῇ Νορμῇ διαφθερεῖν.—Ἀνίας δ' ἐξ ἀνθρώπων μάλιστα ἰσθῆναι μάλιστα ἴστω μισθὸν τῇ ἱλίου ἑλίου.

625. Ultor] Hannibalem ostendit, qui Italiam ferro ignique vastavit.

- 640 'Dardanisque rogi capitis permittere flammæ.'
 'Sic ait. Illa gradum studio celerabat anilem.
 At trepida, et coeptis immanibus effera Dido,
 Sanguineam volvens aciem, maculisque trementes
 Interfusa genas, et pallida morte futura,
- 645 Interiora domus inrumpit limina, et altos
 Consendit furibunda rogos, enseque recludit
 Dardanium, non hos quæsitum munus in usus.
 Hic, postquam Iliacas vestes notumque cubile
 Conspectit, paulum lacrimis et mente morata,
- 650 Incubuitque toro, dixitque novissima verba :
 'Dulces exuviae, dum fata deusque sinebant,
 'Accipite hanc animam, meque his exsolve curis.
 'Vixi, et, quem dederat cursum fortuna, peregi :
 'Et nunc magna mei sub terras ibit imago.
- 655 'Urbem præclaram statui : mea mœnia vidi :
 'Ultra virum, pœnas inimico a fratre recepi :
 'Felix, heu nimium felix, si littora tantum
 'Numquam Dardaniæ tetigissent nostra carinæ !
 Dixit : et, os impressa toro, 'Moriemur inultæ !
- 660 'Sed moriamur, ait. Sic, sic juvat ire sub umbras.
 'Hauriat hunc oculis ignem crudelis ab alto
 'Dardanus, et nostræ secum ferat omina mortis.'
 Dixerat. Atque illam media inter talia ferro
 Collapsam adspiciunt comites, enseque cruore
- 665 Spumantem, sparsasque manus. It clamor ad alta
 Atria : concussam bacchatur fama per urbem.
 Lamentis, gemituque, et foemineo ululatu
 Tecta fremunt : resonat magnis plangoribus æther :
 Non aliter, quam si immissis ruat hostibus omnis
- 670 Carthago, aut antiqua Tyros ; flammæque furentes
 Culmina perque hominum volvantur perque deorum.
 Audiit exanimis, trepidoque exterrita cursu,
 Unguibus ora soror fœdans, et pectora pugnâ,
 Per medios ruit, ac morientem nomine clamat :
- 675 'Hoc illud, germana, fuit ? me fraude petebas ?
 'Hoc rogi iste mihi, hoc ignes aræque parabant ?
 'Quid primum deserta querar ? comitemne sororem
 'Sprevisti moriens ? Eadem me ad fata vocasses :

658. Catull. Epithal. 171. Jupiter omnipotens ! utinam ne tempore primo Gnosia Cecropiæ tetigissent littora puppes.

662. Dardanus, pro Dardanius. Ita Homerus: Δάρδανος ἀνής.

664. Collapsam] Bene Servius : Non induxit occidentem se, sed ostendit occisam.

669. Non aliter] Il. χ'. 408. — 'Ἀμφὶ δὲ λαοὶ Κοινὸν ἑ' ἔχοντο καὶ αἰωνοῦ πατὴρ ἔσται τῷ δὲ μέλει· ἔξ' ἱππὶν ἐκλιγόντων, αἱ σὶ ἄσπετα Ἴλιος ἱερῆυσσα πύρρ' ἐμύχωντο παρ' ἄνθρωποι.

673. Unguibus ora] Ita Briseis in Patrocli funere Il. ε'. 284. 'Ἀμφ' αὐτῷ χαμῖν, λίγ' ἐκάνει, χερσὶ δ' ἄμυνσι Στάθιδ' ε', αἶδ' ἀπαλὴν θυγῆν, ἰδὲ παλὰ πρίστουπα.

- 680 ' Idem ambas ferro dolor atque eadem hora tulisset.
 ' His etiam struxi manibus, patriosque vocavi
 ' Voce deos, sic te ut posita crudelis abessem ?
 ' Exstinxisti me teque, soror, populumque, patresque
 ' Sidonios, urbemque tuam. Date vulnera lymphis,
 ' Abluam, et, extremus si quis super halitus errat,
 685 ' Ore legam.' Sic fata gradus evaserat altos,
 Semianimemque sinu germanam amplexa fovebat
 Cum gemitu, atque atros siccabat veste cruores.
 Illa, graves oculos conata adtollere, rursus
 Deficit. Infixum stridit sub pectore volnus.
 690 Ter sese adtollens cubitoque adnixa levavit :
 Ter revoluta toro est, oculisque errantibus alto
 Quæsivit cælo lucem, ingemuitque reperta.
 Tum Juno omnipotens, longum miserata dolorem
 Difficilesque obitus, Irim demisit Olympo,
 695 Quæ luctantem animam nexosque resolveret artus.
 Nam, quia nec fato, merita nec morte peribat,
 Sed misera ante diem, subitoque accensa furore,
 Nondum illi flavum Proserpina vertice crinem
 Abstulerat, Stygioque caput damnaverat Orco :
 700 Ergo Iris croceis per cælum roscida pennis,
 Mille trahens varios adverso sole colores,
 Devolat, et supra caput adstitit : ' Hunc ego Diti
 ' Sacrum jussa fero, teque isto corpore solvo.'
 Sic ait, et dextra crinem secat. Omnis et una
 705 Dilapsus calor, atque in ventos vita recessit.

688. *Illæ, graves*] Cf. Eurip. *Phœnissæ*. 1446.—Στίγμαι δ' ἔπεσ' Φόνησ' ἐπὶ τοῖς δόοντασιν, Ἐριονλῆς ἔταξ' Ἡρακλῆος μητρὸς, καὶ σπῆλαις ὄγκῳ χεῖρα, Φωτὴν μὲν οὐκ ἀφῆκεν, ἰσχυρότατον δ' ἔπεσ' Περσεύει δακρυόεις, ὅστις περὶ πᾶσι φίλα.

Et in *Alcestide* 203. Ὅμοιος δὲ καὶ τὴν σμικρὴν ἱμάντιον ἴσι, ἐλίσσει πρὸς αὐτὰς βούλειται τὰς ἡλίου, ὧς οὐ ποτ' αὐθις, ἀλλὰ τὴν σπῆλαισιν, Ἀπείρα κύματα δ' ἡλίου προσέψεται.

P. VIRGILII MARONIS

ÆNEIDOS

LIBER V.

- INTEREA medium Æneas jam classe tenebat
 Certus iter, fluctusque atrōs aquilone secabat,
 Moenia respiciens, quæ jam infelicis Elissæ
 Collucent flammis. Quæ tantum accenderit ignem
 5 Causa latet; duri magno sed amore dolores
 Polluto, notumque, furens quid fœmina possit,
 Triste per augurium Teucrorum pectora ducunt.
 Ut pelagus tenere rates, nec jam amplius ulla
 Occurrit tellus; maria undique, et undique cœlum;
 10 Olli cæruleus supra caput adstitit imber,
 Noctem hiememque ferens; et inhorruit unda tenebris.
 Ipse gubernator puppi Palinurus ab alta:
 'Heu! quianam tanti cinxerunt æthera nimbi?
 'Quidve, pater Neptune, paras?' Sic deinde locutus
 15 Colligere arma jubet, validisque incumbere remis;
 Obliquatque sinus in ventum, ac talia fatur:
 'Magnanime Ænea, non, si mihi Jupiter auctor
 'Spondeat, hoc sperem Italiam contingere cœlo.
 'Mutati transversa fremunt, et vespere ab atro
 20 'Consurgunt venti, atque in nubem cogitur aër.
 'Nec nos obniti contra, nec tendere tantum
 'Sufficimus. Superat quoniam Fortuna, sequamur;
 'Quoque vocat, vertamus iter. Nec littora longe
 'Fida reor fraterna Erycis, portusque Sicanos:
 25 'Si modo rite memor servata remetior astra.'

8. *Ut pelagus*] V. ad Æn. iii. 192.

15. *Arma*] Homer.—Νῆες ἰσλα μι-
 λαιῶν—

24. *Fraterna*; propter Erycem, Veneris et Butæ filium, pugilatu nobilem: a quo mons Eryx nominatus. (v. Cluv. Sic. lib. 2.) Templum ibi Veneris Ery-

cinx: unde Theocr. xv. Δίωκ' ἡ Γαλ-
 γός τι καὶ Ἰθάλην ἱφίλασσε, Δίωκός τ'
 Ἔρυκα, χρυσῇ παίδει' Ἀφροδίτῃ—

Occidentale hoc Siciliae littus Sicani
 tenuerunt, reliquis insulæ partibus a Si-
 culis depulsi. v. Thucyd. vi. 2.

- Tum pius Æneas : ' Equidem sic poscere ventos
 ' Jamdudum, et frustra cerno te tendere contra.
 ' Flecte viam velis. An sit mihi gratior ulla,
 ' Quove magis fessas optem demittere naves,
 30 ' Quam quæ Dardanium tellus mihi servat Acesten,
 ' Et patris Anchisæ gremio complectitur ossa ?'
 Hæc ubi dicta, petunt portus, et vela secundi
 Intendunt Zephyri : fertur cîta gurgite classis :
 Et tandem læti notæ advertuntur arenæ.
- 35 At procul excelso miratus vertice montis
 Adventum sociasque rates, occurrit Acestes,
 Horridus, in jaculis et pelle Libystidis ursæ :
 Troia Crimiso conceptum flumine mater
 Quem genuit. Veterum non immemor ille parentum
 40 Gratatur reduces, et gaza lætus agresti
 Excipit, ac fessos opibus solatur amicis.
 Postera quum primo stellas Oriente fugârat
 Clara dies ; socios in cœtum littore ab omni
 Advocat Æneas, tumulique ex aggere fatur :
 45 ' Dardanidæ magni, genus alto a sanguine divôm :
 ' Annuus exactis completur mensibus orbis,
 ' Ex quo reliquias divinique ossa parentis
 ' Condidimus terra, mæstasque sacravimus aras.
 ' Jamque dies, ni fallor, adest, quem semper acerbum,
 50 Semper honoratum (sic Dî voluistis) habebo.
 ' Hunc ego Gætulis agerem si Syrtibus exsul,
 ' Argolicove mari depensus, et urbe Mycenæ :
 ' Annua vota tamen solemnesque ordine pompas
 ' Exsequeretur ; strueremque suis altaria donis.
 55 ' Nunc ultro ad cineres ipsius et ossa parentis,
 ' Haud equidem sine mente, reor, sine numine divôm
 ' Adsumus, et portus delati intramus amicos.
 ' Ergo agite, et lætum cuncti celebremus honorem :
 ' Poscamus ventos : atque hæc me sacra quot annis
 60 ' Urbe velit posita templis sibi ferre dicatis.
 ' Bina boum vobis Troja generatus Acestes
 ' Dat numero capita in naves. Adhibete Penates
 ' Et patrios epulis, et quos colit hospes Acestes.
 ' Præterea, si nona diem mortalibus alium
 65 ' Aurora extulerit radiisque retexerit orbem,
 ' Prima citæ Teucris ponam certamina classis.
 ' Quique pedum cursu valet, et qui, viribus audax,
 ' Aut jaculo incedit melior levibusque sagittis,

31. Cf. Æn. iii. 707.

36. Acestes] V. ad v. 73. inf.

58. et seqq. Per totum fere librum

plurima ex Il. ψ'. expressa, ubi Achilles
 Patroclo funus et ludos facit.

- ' Seu crudo fudit pugnam committere cæstu:
 70 ' Cuncti adsint, meritaque exspectent præmia palmæ.
 ' Ore favete omnes, et tempora cingite ramis.'
 Sic fatus, velat materna tempora myrto.
 Hoc Helymus facit, hoc ævi maturus Acestes,
 Hoc puer Ascanius: sequitur quos cætera pubes.
 75 Ille e concilio multis cum millibus ibat
 Ad tumulum, magna mediis comitante caterva.
 Hic duo rite mero libans carchesia Baccho
 Fundit humi, duo lacte novo, duo sanguine sacro:
 Purpureosque jácit flores, ac talia fatur:
 80 ' Salve, sancte parens, iterum: salvete recepti
 ' Nequicquam cineres, animæque, umbræque paternæ.
 ' Non licuit fines Italos, fataliaque arva,
 ' Nec tecum Ausonium, quicumque est, quærere Thybrim.'
 Dixerat hæc: adytis quum lubricus anguis ab imis
 85 Septem ingens gyros, septena volumina traxit,
 Amplexus placide tumulum, lapsusque per aras:
 Cæruleæ cui terga notæ, maculosus et auro
 Squamam incendebat fulgor: ceu nubibus arcus
 Mille trahit varios adverso sole colores.
 90 Obstupuit visu Æneas. Ille agmine longo
 Tandem inter pateras et lævia pocula serpens,
 Libavitque dapes, rursusque innoxius imo
 Successit tumulo, et depasta altaria liquit.
 Hoc magis inceptos genitori instaurat honores,
 95 Incertus, Geniumne loci, famulumne parentis
 Esse putet: cædit quinas de more bidentes,
 Totque sues, totidem nigrantes terga juvencos:
 Vinaque fundebat pateris, animamque vocabat
 Anchisæ magni, manesque Acheronte remissos.
 100 Nec non et socii, quæ cuique est copia, læti
 Dona ferunt: onerantque aras, mactantque juvencos.
 Ordine æna locant alii, fusique per herbam
 Subjiciunt veribus prunas, et viscera torrent.
 Exspectata dies aderat, nonamque serena
 105 Auroram Phaëthontis equi jam luce vehebant:
 Famaque finitimos et clari nomen Acestæ.
 Exçierat. Læto complerant littora cœtu,

73. *Elymus et Ægestus* (vel *Acestes*)
 jam ante Trojæ excidium in Siciliam
 pervenerant, et circa Crinsum fl. sedes
 posuerant, v. Dionys. Hal. i. 52. 53.—
 V. et Strab. xiii. p. 608.

77. *Carchesia*] V. ad G. iv. 380.

84. *Adytis quum*] Il. β'. 308. "Εν τῷ ἱερῷ
 ἀνὰ μέγα σῆμα δρέκων, ἐπὶ ᾧ τὰ θεῶν
 Σμυρδαίτες, τὸν δ' αὐτὸς Ὀλύμπιος ἦναι φέ-

νοει, Βασιλεὺς ἑταίρων.—

98. *Vinaque*] Il. ψ'. 218.—"Ὁ δὲ πᾶσι
 θυγατρὶς μὲν Ἀχιλλεὺς Χρυσίῳ ἐκ χειρὸς
 ἔχων δίδωσι ἀμφιπόλλων, ὅθιν' ἀφυσσόμενος
 χαράδι χεῖρ, δὲ δὲ γαῖαν, θυγὴν κινέει
 σπῶν Παρκαλῆος θυγατέρα.

105. *Phaëthon* h. l. ipse sol; ut Hom.
 ἥλιος φαίδων.

Visuri Æneadas : pars et certare parati.

Munera principio ante oculos, circoque locantur

- 110 In medio : sacri tripodes, viridesque coronæ;
Et palmæ, pretium victoribus, armaque, et ostro
Perfusæ vestes, argenti auriue talenta :
Et tuba commissos medio canit aggere ludos.

Prima pares ineunt gravibus certamina remis

- 115 Quatuor, ex omni delectæ classe, carinæ.
Velocem Mnestheus agit acri remige Pristin :
Mox Italus Mnestheus, genus a quo nomine Memmi :
Ingentemque Gyas ingenti mole Chimæram,
Urbis opus : triplici pubes quam Dardana versu
120 Impellunt, terno consurgunt ordine remi.
Sergestusque, domus tenet a quo Sergia nomen,
Centauro invehitur magna : Scyllaque Cloanthus
Cærulea, genus unde tibi, Romane Cluenti.

Est procul in pelago saxum spumantia contra

- 125 Littora, quod tumidis submersum tunditur olim
Fluctibus, hiberni condunt ubi sidera Cori :
Tranquillo silet, immotaque attollitur unda
Campus, et apricis statio gratissima mergis.

Hic viridem Æneas frondenti ex ilice metam

- 130 Constituit signum nantis pater : unde reverti
Scirent, et longos ubi circumflectere cursus.
Tum loca sorte legunt, ipsique in puppibus auro
Ductores longe effulgent, ostroque decori.
Cætera populea velatur fronde juvenus,

- 135 Nudatosque humeros oleo perfusa nitescit.
Considunt transtris, intentaque brachia remis :
Intenti exspectant signum, exsultantiaque haurit
Corda pavor pulsans, laudumque arrecta cupido.
Inde, ubi clara dedit sonitum tuba, finibus omnes,
140 Haud mora, prosiluire suis : ferit æthera clamor
Nauticus : adductis spumant freta versa lacertis.

109. *Munera*] Il. ψ. 257.—Αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς Ἀδντοὺ λαὸν ἵστασι, καὶ Ἴζαντο ἐν-
δο Ἀργεῖα· Νηῶν δ' ἱερὰς ἀνέλα, λιβντάς
σι, κρησάδας τε, Ἴσσαντες θ', ἡμίονους τε, βοῶν
δ' ἱερήματα ἀέροντα, ἥδη γυναικας ὑζάανους,
πολλὰν τε σιδερόν κ. τ. λ.

113. *Tuba*] Serv. Romano more.

119. *Versu*] Ita Livius xxx. 30.—Na-
vem ingentis magnitudinis, quam sexde-
cim virorum remorum agebant.

124. *Est procul*] In sinu Longuri sub
Erycem Claverius certamen hoc ponit.
Sic. p. 246.

125. *Olim*, ut apud Apollonium, πάλαι, in similibus saxi descriptione, (mo-

nente Cl. Brunn. i. 365.) Διὶ ἐν πλε-
ταμῶν, τὸν οὖν ἐνὶ βαλλί βάλαντα Κύμασι,
χιμυρῇ δὲ πάλαι ἐκείνουσι ἄλμα.

129. Simili modo curriculi metam de-
scriperat Homerus Il. ψ. 326. et seqq.

136. *Intentaque brachia*] Ennius apud
Non. Marcellum:—Tensas ante te-
nenteis Parerent, exspectarent, portis-
culu' signum Quom dare cœpisset—

137. *Exsultantiaque haurit*] v. Geo.
iii. 105.

141. *Adductis spumant*] Hom. Od. ι.
78. Οἱ δ' ἀνακλινόμενοι ἀνέψπρον ἄλα πη-
λῶ.

- Infundunt pariter sulcos, totumque dehiscit
 Convolsum remis rostrisque tridentibus æquor.
 Non tam præcipites bijugo certamine campum
 145 Corripuere, ruuntque effusi carcere currus:
 Nec sic immissis aurigæ undantia lora
 Concussere jugis, pronique in verbera pendent.
 Tum plausu fremituque virum studiisque faventum
 Consonat omne nemus, vocemque inclusa volutant
 150 Littora: pulsati colles clamore resultant.
 Effugit ante alios, primisque elabitur undis
 Turbam inter fremitumque Gyas: quem deinde Cloanthus
 Consequitur, melior remis: sed pondere pinus
 Tarda tenet. Post hos æquo discrimine Pristis
 155 Centaurusque locum tendunt superare priorem.
 Et nunc Pristis habet, nunc victam præterit ingens
 Centaurus: nunc una ambæ junctisque feruntur
 Frontibus, et longa sulcant vada salsa carina.
 Jamque propinquabant scopulo, metamque tenebant,
 160 Quum princeps, medioque Gyas in gurgite victor,
 Rectorem navis compellat voce Menœten:
 'Quo tantum mihi dexter abis? huc dirige gressum.
 'Littus ama, et lævas stringat, sine, palmula cantes;
 'Altum alii teneant.' Dixit. Sed cæca Menœtes
 165 Saxa timens, proram pelagi detorquet ad undas.
 'Quo diversus abis?' iterum: 'pete saxa, Menœte,'
 Cum clamore Gyas revocabat: et ecce Cloanthum
 Respicit instantem tergo, et propiora tenentem.
 Ille inter navemque Gyræ scopulosque sonantes
 170 Radit iter lævum interior, subitoque priorem
 Præterit, et metis tenet æquora tuta relictis.
 Tum vero exarsit juveni dolor ossibus ingens:
 Nec lacrimis caruere genæ: segnemque Menœten,
 Oblitus decorisque sui sociumque salutis,
 175 In mare præcipitem puppi deturbat ab alta.
 Ipse gubernaculo rector subit, ipse magister:
 Hortaturque viros, clavumque ad littora torquet.
 At gravis, ut fundo vix tandem redditus imo est,

144. *Non tam*] Macrobius comparat Odyss. v. 81. ubi de Phæacum puppe, Ulyssem in Ithacam deducente: 'Ἡ δ', ἄσπ' ἐν πύλῳ τιτράσσει ἄρσινι ἰσπῶι, Πάν- τες δ' αὖ ἰερὸν ἰσπῶντες ὑπὸ πλεγγῶνι ἰμάσθης, 'Τψὶν' αὐρέμιναι, ῥίμφα κρήσσοισι κίλιον' ὧς ἄρα τῆς σπυρτῆς μιν αἰείρεται, κύμα δ' ἔπειθε Παρθύριον μέγα οὗς πολυφλοίσβοιο θαλάσσης.

Cf. Geo. iii. 103. et Il. ψ. 362.

169. et seqq. Ante oculos fuisse puta- tur Menelai objurgatio, Il. ψ. 420. quem

totum locum cum navali hoc certamine compares.

173. *Nec lacrimis*] Ita Antilochus, Hom. Il. ψ. 385. Τῷ δ' ἀσ' ὀφθαλμῶν χύτο δάκρυα χρωμένωι.

178. *At gravis*] Odyss. ε'. 319. de U- lysse: Τὸν δ' ἄρ' ἀνέβροχα τῆκε πολλὴν χρέ- νον οὐδ' ὑπείσθη Αἴψα μάλ' ἀντοχέως, με- γάλου ὑπὸ κύματος ἰερῆς. Εἴματα γὰρ ῥ' ἰβάνει, τὰ οἱ πάρι δια Καλυψώ. Ὅψι δὲ δὴ ῥ' ἀνίδυ, στόματος δ' ἔξιντοισι δάκρυα Πι- κρὸν, ἧ' οἱ πολλὰ ἀπὸ κρατὸς κλάειν.

- Jam senior, madidaque fluens in veste, Menœetes,
 180 Summa petit scopuli, siccaque in rupe resedit.
 Illum et labentem Teucris, et risere natantem :
 Et salsos rident revomentem pectore fluctus.
 Hic læta extremis spes est accensa duobus,
 Sergesto Mnæstheoque, Gyan superare morantem.
 185 Sergestus capis ante locum, scopuloque propinquat :
 Nec tota tamen ille prior præeunte carina :
 Parte prior : partem rostro premit æmula Pristis.
 At media socios incedens nave per ipsos
 Hortatur Mnæstheus : ' nunc, nunc insurgite remis,
 190 ' Hectorei socii, Trojæ quos sorte suprema,
 ' Delegi comites : nunc illas promite vires,
 ' Nunc animos, quibus in Gætulis Syrtibus usi,
 ' Ionioque mari, Malææque sequacibus undis.
 ' Non jam prima peto Mnæstheus, neque vincere certo.
 195 ' Quanquam o! sed superent, quibus hoc, Neptune, dedisti.
 ' Extremos pudeat rediisse. Hoc vincite, cives,
 ' Et prohibete nefas.' Olli certamine summo
 Procumbunt: vastis tremit ictibus ærea puppis,
 Subtrahiturque solum. Tum creber anhelitus artus
 200 Aridaque ora quatit : sudor fluit undique rivis.
 Attulit ipse viris optatum casus honorem.
 Namque furens animi, dum proram ad saxa suburget
 Interior, spatioque subit Sergestus iniquo ;
 Infelix saxis in procurrentibus hæsit.
 205 Concussæ cautes, et acuto in murice remi
 Obnixi crepuere, illisæque prora pependit.
 Consurgunt nautæ, et magno clamore morantur :
 Ferratasque trudes et acuta cuspide contos
 Expediunt, fractosque legunt in gurgite remos.
 210 At lætus Mnæstheus, successuque acrior ipso,
 Agmine remorum celeri, ventisque vocatis,
 Prona petit maria, et pelago decurrit aperto.
 Qualis spelunca subito commota columba,
 Cui domus et dulces latebroso in pumice nidi,
 215 Fertur in arva volans, plausumque exterrita pennis
 Dat tecto ingentem : mox aëre lapsa quieto
 Radit iter liquidum, celeres neque commovet alas.
 Sic Mnæstheus, sic ipsa fuga secat ultima Pristis

193. *Ionio mari*] V. sup. iii. 192. et seqq.—*Malææ* in extrema Laconia promontorium circumvecti sunt, cum ex Creta solvissent.—Vetus adagium; *Malæam* navigans, eorum quæ domi obliviscere.

194. *Non jam prima peto*] Comparari

solet Homeri locus II. ψ'. 402. ubi Antilochus equos suos increpat.

199. *Solum*] Serv. *Solum* est, unicuique rei quod subjacet, quicquid aliquid sustinet; unde *navis solum* est mare, aër avium, &c.

- Æquora : sic illam fert impetus ipse volantem.
 220 Et primum in scopulo luctantem deserit alto
 Sergestum, brevibusque vadis, frustra que vocantem
 Auxilia, et fractis discentem currere remis.
 Inde Gyan, ipsamque ingenti mole Chimæram
 Consequitur. Cedit: quoniam spoliata magistro est.
 225 Solus jamque ipso superest in fine Cloanthus:
 Quem petit, et summis adnixus viribus urguet.
 Tum vero ingeminat clamor, cunctique sequentem
 Instigant studiis, resonatque fragoribus æther.
 Hi proprium decus et partum, indignantur, honorem
 230 Ni teneant; vitamque volunt pro laude pacisci.
 Hos successus alit: possunt, quia posse videntur.
 Et fors æquatis cepissent præmia rostris:
 Ni, palmas ponto tendens utrasque, Cloanthus
 Fudissetque preces, divosque in vota vocasset:
 235 'Dî, quibus imperium est pelagi, quorum æquora curto
 'Vobis lætus ego hoc candentem in littore taurum
 'Constituam ante aras, voti reus extaque salsos
 'Porriciam in fluctus, et vina liquentia fundam.'
 Dixit: eumque imis sub fluctibus audiit omnis
 240 Nereidum Phorcique chorus, Panopeaque virgo:
 Et pater ipse manu magna Portunus euntem
 Impulit. Illa Noto citius volucrique sagitta
 Ad terram fugit, et portu se condidit alto.
 Tum satus Anchisa, cunctis ex more vocatis,
 245 Victorem magna præconis voce Cloanthum
 Declarat, viridique advelat tempora lauro:
 Muneraque in naves ternos optare juvencos,
 Vinaque, et argenti magnum dat ferre talentum.
 Ipsis præcipuos ductoribus addit honores:
 250 Victori chlamydem auratam, quam plurima circum
 Purpura mæandro duplici Melibœa cucurrit:

227. *Tum vero*] Il. ψ. 766.—"ἵαχον δ' ἰσὶ σάκκῳ Ἀχαιοὶ Νίπης ἱμῖνος, μᾶλα δὲ σπυῖοντι αἰλῶνι. Ἀλλ' ὅτι δὲ σῦματι τί- λιν ἔρπον, ἀβρία' Ὀδυσσεύς Εἰχρί· Ἀθη- ναίῳ γλαυκῶπιδι δὲ παρὰ θυμὸν Κλυθὶ βιά, ἀγαθὴ μὲν ἱστίηδες ἰλθὶ ποδαῖον. Ὡς ἴφαι· εὐχόμενος· τοῦ δ' ἱλῆος Παλλὰς Ἀθήνη.

237. *Voti reus*] Macrob. iii. 2. Hæc vox propria sacrorum est, ut *reus* vocetur, qui suscepto voto se numinibus obligat; *damnatus* autem, qui promissa non solvit.—v. Ecl. v. 80.

238. *Porriciam*] Macrob. iii. 2. Ex disciplina aruspicum et ex præcepto pontificum verbum hoc sollempne sacrificantibus est: sicut Veranius ex primo libro Pictoris ita dissertationem hujus verbi

exsecutus est, *Extæ porriciunt, diis danto in altaria arames focumve, eove quo exta dari debebant. Porricere* ergo (non *projicere*) proprium sacrificii verbum est,—et nunc pro ara et fœo mare accipiendum est, cum sacrificium diis maris dicatur.—Adeo poetæ huic familiaris est verborum proprietas.

241. *Portunus*] Ita Inus filium Romani appellarunt, qui Græcis est *Palaemon* et *Meliceria*.

251. *Purpura—Melibœa*] Lucret. Jam tibi barbaricæ vestes, Melibœaque fulgens Purpura, Thessalico concharum tincta colore,—

Melibœa, urbs Thessaliæ, v. ad iii. 401.—Ad insulam tamen *Melibœam*,

- Intextusque puer frondosa regius Ida
 Veloces jaculo cervos, cursuque fatigat
 Acer, anhelanti similis, quem præpes ab Ida
 255 Sublimem pedibus rapuit Jovis armiger uncis.
 Longævi palmas nequicquam ad sidera tendunt
 Custodes: sævitque canum latratus in auras.
 At, qui deinde locum tenuit virtute secundum,
 Lævibus huic hamis consertam auroque trilicem
 260 Loricam, quam Demoleo detraxerat ipse
 Victor apud rapidum Simoënta sub Ilio alto,
 Donat habere viro, decus et tutamen in armis.
 Vix illam famuli Phegeus Sagarisque ferebant
 Multiplicem, connixi humeris. Indutus at olim
 265 Demoleos cursu palantes Troas agebat.
 Tertia dona facit geminos ex ære lebetas;
 Cymbiaque argento perfecta, atque aspera signis.
 Jamque adeo donati omnes, opibusque superbi,
 Puniceis ibant evincti tempora tæniis:
 270 Quum sævo e scopulo multa vix arte revolsus,
 Amisissis remis, atque ordine debilis uno,
 Irrisam sine honore ratem Sergestus agebat.
 Qualis sæpe viæ deprensus in aggere serpens,
 Ærea quem obliquum rota transit; aut gravis ictu
 275 Seminecem liquit saxo lacerumque viator,
 Nequidquam longos fugiens dat corpore tortus;
 Parte ferox, ardensque oculis, et sibila colla
 Arduus attollens; pars vulnere clauda retentat
 Nexantem nodis, seque in sua membra plicantem.
 280 Tali remigio navis se tarda movebat:
 Vela facit tamen, et velis subit ostia plenis.
 Sergestum Æneas promisso munere donat,
 Servatam ob navem lætus, sociosque reductos.
 Olli serva datur, operum haud ignara Minervæ,
 285 Cressa genus Pholoë, geminique sub ubere nati.

in Orontis (Syrie fl.) ostiis sitam, purpurea hujus laudem illi referunt; quoniam scilicet littus illud muricum frequentia notum. v. Voss. ad Melam II. 3.

Mæandros] Strabo: 'Ο Μαιάνδρος, — ποταμός ἐν τοῖς ἐνδοχέσιν ὄντι ἐξ ἰσίου τὰς ἐπὶ τὴν ἑσπέρην καλεῖται.

252. *Puer—regius*] Ganymedes. v. Hymn. in Ven. 203. et seqq.

259. *Lævibus huic*] II. ψ'. 560. Διώνη δὲ θάρσυν, τὴν Ἀστυνοσίην ἀπὸ τῶν, Καλῶν, ὅτι χιῶμα φαίνεται παρὰ τὴν Ἀρπυγιάδα καλῶς διὰ τοῦ ἔξωτος.

262. *Tutamen in armis*] Homericum expressit, — Δίον ἀνδρῶν ἀλίστην. II. ε'. 533.

267. *Cymbium*, poculi genus. vid. Athenæi Διων. xi. 9.

273. *Qualis sæpe*] Lucret. iii. 657. Quinetiam tibi si lingua vibrante minantis Serpentis caudam procero corpore, utrinque Sit libitum in multas partes discindere ferro; Omnia jam scorsum cernos amcisa recenti Vulnere tortari, et terram conspergere tabo, Ipsam seque retro partem petere ore priorem, Vulneris ardenti ut morsu premat icta dolore.

284. *Olli serva datur*] II. ψ'. 263. — Ἄγλα' αἶψα Θῆται, γυναικὰ ἀγιστάι, ἀμέμνη, ἱερῇ ἰδύων —

- Hoc pius Æneas misso certamine tendit
Gramineum in campum, quem collibus undique curvis
Cingebant silvæ: mediaque in valle theatri
Circus erat, quo se multis cum millibus heros
290 Consessu medium tulit, exstructoque resedit.
Hic, qui forte velint rapido contendere cursu,
Invitat pretiis animos, et præmia ponit.
Undique conveniunt Teucri, mixtique Sicani,
Nisus et Euryalus primi.
295 Euryalus forma insignis, viridique juvena:
Nisus amore pio pueri. Quos deinde secutus
Regius egregia Priami de stirpe Diorea.
Hunc Salius, simul et Patron: quorum alter Acarnan,
Alter ab Arcadio Tegeææ sanguine gentis.
300 Tum duo Trinacrii juvenes, Helymus Panopesque,
Adsueta silvis, comites senioris Acestæ;
Multi præterea, quos fama obscura recondit.
Æneas quibus in mediis sic deinde locutus:
' Accipite hæc animis, lætasque advertite mentes.
305 ' Nemo ex hoc numero mihi non donatus abibit.
' Gnossia bina dabo lævato lucida ferro
' Spicula, cælatamque argento ferre bipennem.
' Omnibus hic erit unus honos. Tres præmia primi
' Accipient, flavaque caput nectentur oliva.
310 ' Primus equum phaleris insignem victor habeto:
' Alter Amazoniam pharetram, plenamque sagittis
' Threiciis, lato quam circumplectitur auro
' Balteus, et tereti subnectit fibula gemma,
' Tertius Argolica hac galea contentus abito.'
315 Hæc ubi dicta, locum capiunt, signoque repente
Corripiunt spatia audito, limenque relinquunt,
Effusi nimbo similes: simul ultima signant.
Primus abit, longeque ante omnia corpora Nisus
Emicat, et ventis et fulminis ocior alis.
320 Proxumus huic, longo sed proximus intervallo,
Insequitur Salius: spatio post deinde relicto
Tertius Euryalus.
Euryalumque Helymus sequitur: quo deinde sub ipso
Ecce volat, calcemque terit jam calce Diorea,

291. Totum hoc cursus certamen ex Homero adumbratum, II. ψ'. 740. Πηλεΐδης δ' αὖψ' ἄλλα τίθι ταχυπότος ἔβλεπε — π. ε. λ. Στῆ δ' ἑδὴς, καὶ μύθον ἐν Ἀργείοισιν ἔειπεν Ὀδυσσεύς, οὗ καὶ τοῦτον ἄλλου περὶ τῆς αἰτίας. "Ὡς ἴφαι" ἔειπεν δ' αὖτις Ὀδυσσεύς ταχὺς Αἴας, Ἀδ' Ὀδυσσεύς πολέμης, ἔπειτα δὲ Νέστορος υἱὸς Ἀντίλοχος, ὁ γὰρ αὖτις νέος ποιεῖ πάντας ἵπκας. Στὰν δὲ

μεταστυχίει σάμης δὲ τίμας Ἀχιλλεύς. Ταῖσι δ' ἀπὸ νέσσης τίτατο δρόμος ὅπως δ' ἴππικα "Ευφίε" Οἰλιάδης ἰσὶ δ' ἔειπεν Νέστος Ὀδυσσεύς —

302. Multi præterea] Ennius: Multei aliei adventant, paupertas quorum obscurat Nomina —

324. Calcemque terit] II. ψ'. 763. — δὲ Ὀδυσσεύς ἔτιν ἰγγύθιρ αὐτὰρ ἔτι —

- 325 Incumbens humero: spatia et si plura supersint,
Transeat elapsus prior, ambiguumque relinquat.
Jamque fere spatium extremo, fessique sub ipsam
Finem adventabant; lævi cum sanguine Nisus
Labitur infelix: cæsis ut forte juvenis
- 330 Fusus humum viridesque super madefecerat herbas.
Hic juvenis jam victor ovans vestigia presso
Haud tenuit titubata solo; sed pronus in ipso
Concidit immundoque fimo sacroque cruore.
Non tamen Euryali, non ille oblitus amorum:
- 335 Nam sese opposuit Salio per lubrica surgens.
Ille autem spissa jacuit revolutus arena.
Emicat Euryalus, et munere victor amici
Prima tenet, plausuque volat fremituque secundo.
Post Helymus subit, et nunc tertia palma Diores.
- 340 Hic totum cavæ consessum ingentis, et ora
Prima patrum magnis Salius clamoribus implet,
Ereptumque dolo reddi sibi poscit honorem.
Tutatur favor Euryalum, lacrimæque decoræ,
Gratior et pulcro veniens in corpore virtus.
- 345 Adjuvat, et magna proclamat voce Diores,
Qui subiit palmæ, frustra que ad præmia venit
Ultima, si primi Salio redduntur honores.
Tum pater Æneas, 'Vestra, inquit, munera vobis
'Certa manent, pueri; et palmam movet ordine nemo:
- 350 'Me liceat casus miserari insontis amici.'
Sic fatus, tergum Gætuli immane leonis
Dat Salio, villis onerosum atque unguibus aureis.
Hic Nisus, 'Si tanta, inquit, sunt præmia victis,
'Et te la sorum miseret; quæ munera Niso
- 355 'Digna dabis? primam merui qui laude coronam;
'Ni me, quæ et Salium, fortuna inimica tulisset.'
Et simul his dictis faciem ostentabat, et udo
Turpia membra fimo. Risit pater optimus olli,
Et clipeum efferri jussit, Didymæonis artes,
- 360 Neptuni sacro Danaïs de poste refixum.

σθιν' ἵχνα εἶναι πῶδεςσι, πῶδες κόνι ἀμφοτέρωθεν. Εἰ δ' ἄρα οἱ παλαιὸς χι' αὐτόματα δὲς Ὀδυσσεὺς, αὐτὸν ἱμῶς θύειν.—

325. *Spatia et si plura*] Il. ψ'. 526. Εἰ δὲ α' ἴσθι προτέρω γήϊον δόμος ἀμφοτέρωθεν, τῷ κόνι μὴ παρίλασθ', οὐδ' ἀμφοτέρωθεν ἴθαι.

Ibid. 382. Καί τοι μὴ παρίλασθ', ἢ ἀμφοτέρωθεν ἴθαι, Εἰ μὴ—α. τ. λ.

Unde scribendum videtur, *ambiguumque*.

327. *Jamque fere*] Il. ψ'. 773. 'Ἀλλ' ἴσθι δὲ τάχ' ἱμῶς ἰναιξέσθαι ἄνδρῶν,

"Εὐδ' Αἴας μὴν ἔλσθι θύειν, βλέψεν γὰρ Ἀθήνη, τῷ μὲν βαῖναι κίχον ἔσθις ἀποταμίοντι ἱερμύων, ὅς ἐστι Πατρίαν πύθων πύδας αἰὲς Ἀχιλλεύς. 'Εὐδ' ἴσθαι βόλου πλῆρη νόημα τι βίβας τι.—Στθ' δὲ κίχας μισθὸν χιερὸν ἵχον βόλῃς ἐγγυῶλῳ, ὅθεν ἀποσπένται.—

340. *Cavæ consessum*] Lucr. iv. 76.—*Consessum cavæ subter, et omnem Scenai speciem, patrum, matrumque, Deorumque,*—

342. *Simile jurgium* ap. Hom. Il. ψ'. 541.

358. *Risit pater*] Homerus l. c. 'Ὀ,

- Hic gravis Entellum dictis castigat Acestes,
 Proxumus ut viridante toro consederat herbæ :
 ' Entelle, heroum quondam fortissime frustra,
 390 ' Tantane tam patiens nullo certamine tolli
 ' Dona sines ? ubi nunc nobis deus ille, magister
 ' Nequidquam memoratus Eryx ? ubi fama per omnem
 ' Trinacriam, et spolia illa tuis pendentia tectis ?'
 Ille sub hæc : ' Non laudis amor, nec gløria cessit
 395 ' Pulsa metu ; sed enim gelidus tardante senecta
 ' Sanguis hebet, frigentque effætæ in corpore vires.
 ' Si mihi, quæ quondam fuerat, quaque improbus iste
 ' Exsultat fidens, si nunc foret illa juvenas :
 ' Haud equidem pretio inductus pulchroque juvenco
 400 ' Venissem : nec dona moror.' Sic deinde locutus,
 In medium geminos immani pondere cæstus
 Projecit ; quibus acer Eryx in prælia suetus
 Ferre manum, duroque intendere brachia tergo.
 Obstupere animi : tantorum ingentia septem
 405 Terga boum plumbo insuto ferroque rigeabant.
 Ante omnes stupet ipse Dares, longeque recusat :
 Magnanimusque Anchisiades et pondus et ipsa
 Huc illuc vinclorum immensa volumina versat.
 Tum senior tales referebat pectore voces :
 410 ' Quid, si quis cæstus ipsius et Herculis arma
 ' Vidisset, tristemque hoc ipso in littore pugnam ?
 ' Hæc germanus Eryx quondam tuus arma gerebat.
 ' Sanguine cernis adhuc fractoque infecta cerebro.
 ' His magnum Alciden contra stetit : his ego suetus ;
 415 ' Dum melior vires sanguis dabat, æmula necdum
 ' Temporibus geminis canebat sparsa senectus.
 ' Sed, si nostra Dares hæc Troïus arma recusat,
 ' Idque pio sedet Æneæ, probat auctor Acestes ;
 ' Æquemus pugnas. Erycis tibi terga remitto :
 420 ' Solve metus, et tu Trojanos exue cæstus.'
 Hæc fatus, duplicem ex humeris rejecit amictum,
 Et magnos membrorum artus, magna ossa lacertosque

389. Similis increpatio Pandari ab Ænea Il. i. 171. Πάνδαρι, τοῦ τοῦ ἔχοντος, ὃν ἀντίπαλον ἔσται, καὶ πάλιν ; ὃ ὅτις τοῦ ἑλίου τοῦ ἑλίου γ' ἀντίπαλος, οὐδὲν τοῦ τοῦ ἀντίπαλου εἰς τὸν ἑλίου τοῦ ἀντίπαλου. Cf. Il. i. 440. Od. x. 224.

392. Eryx] V. ad lin. 24. supra—et 411. inf.

395. Sed enim] Ita Nestor, Il. x. 667. —Ὁς γὰρ ἡμῶν ἵς "Εὐρ", ὃν πᾶσις ἵσκειν ἐν ἡμετέροις μέλεσσι. Εἴθ' ὃς ἡβώοιμι, βίη δὲ μοι ἱμῶδες εἴη, "Ως ὅτις" ἡλίοιοι καὶ ἡμῶν οἴκῳ ἱσχύον.—Cf. Item Il. ii.

132. v. 629. Od. ii. 376.

411. Hæc ipso in littore] Serv. Varro dicit, sub Eryce m. esse infœcundum campum fere in tribus jugeribus, in quo Eryx et Hercules dimicarunt.

412. Germanus] V. lin. 24. supra.

421. Hæc fatus] Odys. i. 68.—ἀντὶς Ὀδυσσεὺς Ζῆναο μὲν βῆκεν πρὸς μέγα, φαῖν δὲ μνηστῆς Καλεῖς ἐν μεγάλῳ ἐν φανὶ δὲ αἱ οἰκίαι ἔμειν, Στάθῃ τε, στίβαροι τε βραχίονες αὐτὰς Ἀθήν' Ἀγχιπαρμένην μίλῃ ἔλδαν περιμένει λαόν.

422. Magna ossa lacertosque] En-

- Exiit, atque ingens media consistit arena.
 Tum satus Anchisa cæstus pater extulit æquos,
 425 Et paribus palmas amborum intexuit armis.
 Constitit in digitos extemplo arrectus uterque,
 Brachiaque ad superas interritus extulit auras.
 Abduxere retro longe capita ardua ab ictu :
 Immiscentque manus manibus, pugnamque lacessunt.
 430 Ille pedum melior motu, fretusque iuventa :
 Hic membris et mole valens ; sed tarda trementi
 Genua labant : vastos quatit æger anhelitus artus.
 Multa viri nequidquam inter se volnera jactant,
 Multa cavo lateri ingeminant, et pectore vastos
 435 Dant sonitus : erratque aures et tempora circum
 Crebra manus : duro crepitant sub vulnere malæ.
 Stat gravis Entellus, nisuque immotus eodem,
 Corpore tela modo atque oculis vigilantibus exit.
 Ille, velut celsam oppugnat qui molibus urbem,
 440 Aut montana sedet circum castella sub armis,
 Nunc hos, nunc illos aditus, omnemque pererrat
 Arte locum ; et variis adsultibus irritus urguet.
 Ostendit dextram insurgens Entellus, et alte
 Extulit : ille ictum venientem a vertice velox
 445 Prævidit, celerique elapsus corpore cessit.
 Entellus vires in ventum effudit ; et ultro
 Ipse gravis graviterque ad terram pondere vasto
 Concidit : ut quondam cava concidit aut Erymantho,
 Aut Ida in magna radicibus eruta pinus.
 450 Consurgunt studiis Teucris et Trinacria pubes :
 It clamor cælo, primusque accurrit Acestes,
 Æquævumque ab humo miserans attollit amicum.
 At non tardatus casu neque territus heros,
 Acrior ad pugnam redit, ac vim suscitât ira.
 455 Tum pudor incendit vires, et conscia virtus :
 Præcipitemque Daren ardens agit æquore toto ;
 Nunc dextra ingeminans ictus, nunc ille sinistra.
 Nec mora, nec requies. Quam multa grandine nimbi
 Culminibus crepitant ; sic densis ictibus heros
 460 Creber utraque manu pulsat versatque Dareta.

nus :—Magna ossa, lacertique Apparent hominei—

426. Comparanda hic imprimis cum Homeri, tum Apollonii et Theocriti loca supra memorata.

438. *Tela*—*eris*] Vocabulum in re gladiatoria proprium. Cf. inf. xi. 750.

448. *Concidit* : ut] Il. v. 389. "ἦρσε δ', ὡς ἔειπες δῶς ἦσαν, ἣ ἀχρεΐες, 'Ἠ σίγῃ βλάστη, τὴν τ' ὄρεαι τίκτουσι ἄνδρες 'Ἐξίσταται πάλιν αἰεὶ νήϊος, πῶς ἰδοίαι. Cf.

et v. 178. f. 414.

457. *Ille*] Simili Incutionis elegantia Homerus Od. β. 326. "Ἡ σπῆς ἐν Πόλει δῆξι ἀμύντορες ἡμαδίντορες, "Ἡ ἔγῃ ἐν Σπάρτῃ τῆσιν—

Et Il. γ'. 409. Εἰσόντι δ' ἡ ἀλοχὸν κατέσταναι, ἡ ἔγῃ δούλην.

Eodem modo Hor. Od. i. 9.—Nec dulces amores Sperne puer neque tu cho-reas.

Ubi v. Benteium.

- Tum pater *Aeneas* procedere longius iras,
 Et saevire animis Entellum haud passus acerbis;
 Sed finem imposuit pugnae, fessumque Daretā
 Eripuit, mulcens dictis: ac talia fatur:
 465 'Infelix, quæ tanta animum dementia cepit?
 'Non vires alias conversaque numina sentis?
 'Cede deo.' Dixitque, et praelia voce diremit.
 Ast illum fidi æquales, genua ægra trahentem,
 Jactantemque utroque caput, crassumque cruorem
 470 Ore ejectantem, mixtosque in sanguine dentes,
 Ducunt ad naves; galeamque ensēque vocati
 Accipiunt: palmam Entello taurumque relinquunt.
 Hic victor, superans animis, tauroque superbus:
 'Nate dea, vosque hæc, inquit, cognoscite, Teucri;
 475 'Et mihi quæ fuerint juvenali in corpore vires:
 'Et qua servetis revocatum a morte Daretæ.'
 Dixit, et adversi contra stetit ora juveni,
 Qui donum adstabat pugnae: durosque reducta
 Libravit dextra media inter oornua cæstus
 480 Arduus, effractoque illisit in ossa cerebro.
 Sternitur, exanimisque tremens procumbit humi bos.
 Ille super tales effundit pectore voces:
 'Hanc tibi, Eryx, meliorem animam pro morte Daretis
 'Persolvo: hic victor cæstus artemque repono.'
 485 Protenus *Aeneas* celeri certare sagitta
 Invitat, qui forte velint; et præmia ponit:
 Ingentique manu malum de nave Seresti
 Erigit; et volucrem trajecto in fune columbam,
 Quo tendant ferrum, malo suspendit ab alto.
 490 Convenere viri, dejectamque ærea sortem
 Accepit galea; et primus clamore secundo

485. et seqq.] Cf. Π. ψ'. 850—883. Integrum locum libet adponere. Αὐτὰρ δὲ σφισσὶν τοῖσι ἰόντι σίδωρον, Καὶ δ' ἰοῦντι Μῆα μὲν στείλιαις, δίνα δ' ἡμιστέλιαινα. 'Ἰστέον δ' ἰστέον νῆος κομιστράμενος Τηλεὺς ἰστέον φαρμάκων ἐν δὲ σφάραγμα στείλιαι Λισσὴν μαρτυροῦντος πῶς, ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ Τελέμου δε μὲν καὶ βάλλει σφάραγμα στείλιαι, Πάντας ἀνθρώπους στείλιαις, κλισίῃσι σφίρειν. 'Ὅς δὲ καὶ μαρτυροῦντος τόχου, ἔρως ἀπαρτύνει, ('Ἦσαν γὰρ δὲ αἰῶνες), ἵδ' οἰστέον ἡμιστέλιαινα. 'Ὡς ἔφατ'. ὅτε δ' ἰστέον βίη Τυῶρος ἀπαρτύνει, 'Αὐτὸς δ' ἔρα Μαρίας, θράσος ἐν ἰδμενῶς Κλέους δ' ἐν πατρί χαλαρήναι σάλλει ἰλόντις. Τυῶρος δὲ πρῶτος κλέος λάχιν αὐτίκα δ' ἰδ' ἔρα ἰσπαρτύνει, οὐδ' ἡμιστέλιαι ἀπαρτύνει. Ἀρῶν πρωτογόνου βίη κλισίῃ ἡμιστέλιαινα. 'Ὅτε μὲν καὶ ἀπαρτύνει, (μύθη γὰρ οἱ τόχ' Ἀπύλλου) Αὐτὰρ δὲ μάρτυρος βάλλει πῶς πῶς,

τῇ δίδωσ' ἔρως. Ἀρῶν δ' ἀπὸ μάρτυρος τῆς πικρῆς ἰστέον. 'Ἡ μὲν ἰστέον ἔρως πῶς πῶς, ὡς δὲ σφάραγμα Μαρίας πρὸς γαίῃ ἐν δὲ κλισίῃσι ἀπαρτύνει. Σφίρειν δ' ἔρα Μαρίας ἰστέον χιρὸς Τέλεον ἀπὸ δὲ ἰστέον ἔρα πῶς, ὡς ἰστέον. Αὐτίκα δ' ἡμιστέλιαι ἡμιστέλιαι. Ἀπύλλου Ἀρῶν πρωτογόνου βίη κλισίῃ ἡμιστέλιαινα. 'Τψ' δ' οὐκαὶ νῆος ἐν δὲ σφάραγμα στείλιαι, Τῆς β' ἔρα ἰσπαρτύνει πῶς σφίρειν βάλλει μάρτυρος. Ἀρῶν δὲ δὴ κλέος πῶς πῶς. αὐτὰρ δὲ ἔρα ἰστέον ἡμιστέλιαι νῆος κομιστράμενος, Ἀρῶν δὲ ἀπαρτύνει, ἐν δὲ πῶς πῶς λισσὴν. Ὡς δὲ ἐν κλισίῃ σφίρειν πῶς πῶς, τῆς δ' ἔρα αὐτοῦ Κλέους πῶς πῶς. αὐτὸς δὲ αὐτὸς πῶς πῶς, ὡς πῶς πῶς. 'Αὐτὸς δὲ ἔρα Μαρίας στείλιαις δίνα πάντας ἀπαρτύνει, Τυῶρος δὲ ἡμιστέλιαινα σφίρειν πῶς πῶς πῶς.

- Hyrtacidæ ante omnes exit locus Hippocoontis :
 Quem modo navali Mnestheus certamine victor
 Consequitur, viridi Mnestheus evinctus oliva.
 495 Tertius Eurytion, tuus, o clarissime, frater,
 Pandare : qui quondam, jussus confundere fœdus,
 In medios telum torsisti primus Achivos.
 Extremus, galeaque ima subsedit Acestes ;
 Ausus et ipse manu juvenum tentare laborem.
 500 Tum validis flexos incurvant viribus arcus
 Pro se quisque viri, et depromunt tela pharetris.
 Primaque per cœlum nervo stridente sagitta
 Hyrtacidæ juvenis volucres diverberat auras :
 Et venit, adversique infigitur arbore mali.
 505 Intremuit malus, timuitque exterrita pennis
 Ales, et ingenti sonuerunt omnia plausu.
 Post acer Mnestheus adducto constitit arcu,
 Alta petens : pariterque oculos telumque tetendit.
 Ast ipsam miserandus avem contingere ferro
 510 Non valuit : nodos et vincula linea rupit,
 Quis innexa pedem malo pendebat ab alto.
 Illa notos atque atra volans in nubila fugit.
 Tum rapidus, jamdudum arcu contenta parato
 Tela tenens, fratrem Eurytion in vota vocavit,
 515 Jam vacuo lætam cœlo speculatus ; et alis
 Plaudentem nigra figit sub nube columbam.
 Decidit exanimis, vitamque reliquit in astris
 Ætheriis, fixamque refert delapsa sagittam.
 Amissa solus palma superabat Acestes :
 520 Qui tamen aërias telum contendit in auras,
 Ostentans artemque pater arcumque sonantem.
 Hic oculis subitum objicitur magnoque futurum
 Augurio monstrum : docuit post exitus ingens :
 Seraque terrifici cecinerunt omina vates.
 525 Namque volans liquidis in nubibus arsit arundo,
 Signavitque viam flammis, tenuesque recessit
 Consumta in ventos : cœlo ceu sæpe refixa
 Transcurrunt, crinemque volantia sidera ducunt.
 Attonitis hædere animis, Superosque precati
 530 Trinacrii Teucrique viri : nec maximum omen
 Abnuît Æneas ; sed lætum amplexus Acesten
 Muneribus cumulat magnis, ac talia fatur :
 ‘ Sume, pater : nam te voluit rex magnus Olympi

496. *Pandare : qui quondam*] V. Hom. Il. 7. 86. et seqq.

503. *Diverberat*] V. ad Æn. vi. 294.

533. *Sume, pater*] Il. 7. 615—*σὺ μὲν γὰρ ὁ ὀφειλίστις* ἔειπεν, Ἀμφότεροι φά-

λα τὴν Νέστορι δῶκεν Ἀχιλλεύς, Ἀργείων ἐν ἀγῶνι φίλον, καὶ ἵππῃ παρασκάς· τῷ νῦν, καὶ σὺ τοῦτο, γέρον, κινῆσαι ἴστας, Πατρόκλῳ τάφῳ μὲν ἵμμεναι· οὐ γὰρ ἴσ' αὐτὸν Ὀψι ἐν Ἀργείοις· δίδου δὲ τοι τοῦ

- ' Talibus auspiciis exsortem ducere honores.
 535 ' Ipsius Anchisæ longævi hoc munus habebis,
 ' Cratera impressum signis: quem Thracius olim
 ' Anchisæ genitori in magno munere Cisseus
 ' Ferre sui dederat monumentum et pignus amoris.'
 Sic fatus cingit viridanti tempora lauro:
 540 Et primum ante omnes victorem appellat Acesten.
 Nec bonus Eurytion prælato invidit honori;
 Quamvis solus avem cælo dejecit ab alto.
 Proximus ingreditur donis, qui vincula rupit:
 Extremus, volucris qui fixit arundine malum.
 545 At pater Æneas, nondum certamine misso,
 Custodem ad sese comitemque impubis Iūli
 Epytiden vocat, et fidam sic fatur ad aurem:
 ' Vade age, et Ascanio, si jam puerile paratum
 ' Agmen habet secum, cursusque instruxit equorum,
 550 ' Ducat avo turmas, et sese ostendat in armis,
 ' Dic,' ait. Ipse omnem longo decedere circo
 Infusum populum, et campos jubet esse patentes.
 Incedunt pueri, pariterque ante ora parentum
 Frenatis lucent in equis: quos omnis euntes
 555 Trinaciæ mirata fremit Trojæque juvenus.
 Omnibus in morem tonsa coma pressa corona.
 Cornea bina ferunt præfixo hastilia ferro:
 Pars læves humero pharetras: it pectore summo
 Flexilis obtorti per collum circulus auri.
 560 Tris equitum numero turmæ, ternique vagantur
 Ductores: pueri bis seni quemque secuti
 Agmine partito fulgent, paribusque magistris.
 Una acies juvenum, ducit quam parvus ovanter
 Nomen avi referens Priamus; tua clara, Polite,
 565 Progenies, auctura Italos: quem Thracius albis
 Portat equus bicolor maculis; vestigia primi
 Alba pedis, frontemque ostentans arduus albam.
 Alter Atys, genus unde Atii duxere Latini:

ἔαβλιν Ἀδύων· οὐ γὰρ πύξ γι μαχήσιναι,
 οὐδὲ παλαίους, οὐδὲ δ' ἀποστιστὴν ἰδυόσιναι,
 οὐδὲ στίδουσι Θύονται· ἤδη γὰρ χαλκιστὴν κα-
 τὰ γῆρας ἰστίγνυ. "Ὡς εἰπὼν, ἰν' χερσὶ τίθει
 ὁ δ' ἰδύετο χεῖρας.

536. Cf. cratera Sidonium, Od. ε'. 113.
 Δύων δ', ἴσος ἰν' ἰμῶ ὅλας πικρὰ καὶ καὶται,
 Δύων δ' ἀλλήλους καὶ τιμῆσταιν ἰστίγνυ.
 Δύων τὴν περὶ τὴν στυγμῶν ἀργύριος δὲ
 'Εστὶν ἄσπας, χρυσὸν δ' ἰστί χαλκία περὶ κα-
 τὰς "Εργον δ' Ἠφαιστου στίγνυ δὲ ἰ Φαίδι-
 μος ἦρος, Σιδονίου βασιλίδος, ἴσος ἰστί ἄσπας
 ἀμφιπύλινον καὶ μὲν ἰστί μὲν ἰστίσταιν· τὴν δ'
 ἰστί μὲν ἰστίσταιν. "Ὡς εἰπὼν, ἰν' χερσὶ
 τίθει δύων ἀμφιπύλινον.

545. et seqq.] V. ad 602. infra.

564. De Polite cf. sup. ii. 526. et II. β'.
 791.—Servius: Polites—de quo Cato in
 Originibus dicit, quod ad Italiam vene-
 rit, et segregatus ab Ænea condiderit
 oppidum *Politorium*, a suo nomine.

567. *Frontemque ostentans*] II. ψ'.
 453.—θεόσαντο δ' ἴσων ἀντιπρὸς πρὸς
 χόντα, "Ὡς τὸ μὲν ἄλλο τίσιν ποιεῖ ἦν, ἰν' δὲ
 μιστῶν Ἀντων εἶναι ἰστίσταιν πρὸς πρὸς
 ἦναι μὴν.

568. *Unde Atii*] Serv. Propter Atiam
 dicit, matrem Augusti.—V. Sueton. Aug.
 4.

- Parvus Atys, pueroque puer dilectus Iūlo.
- 570 Extremus, formaque ante omnes pulcher, Iūlus
Sidonio est invecus equo : quem candida Dido
Esse sui dederat monumentum et pignus amoris.
Cetera Trinacriis pubes senioris Aestæ
Fertur equis.
- 575 Excipiunt plausu pavidos, gaudentque tuentes
Dardanidæ ; veterumque agnoscunt ora parentum.
Postquam omnem læti consessum oculosque suorum
Lustravere in equis ; signum clamore paratis
Epytides longe dedit, insonuitque flagello.
- 580 Olli discurrere pares, atque agmina terni
Diductis solvere choris, rursusque vocati
Convertere vias, infestaque tela tulere.
Inde alios ineunt cursus aliosque recursus
Adversis spatiis, alternisque orbibus orbes
- 585 Impediunt, pugnaeque cient simulacra sub armis :
Et nunc terga fuga nudantæ nunc spicula vertunt
Infensi : facta pariter nunc pace feruntur.
Ut quondam Creta fertur Labyrinthus in alta
Parietibus textum cæcis iter, ancipitemque
- 590 Mille viis habuisse dolum, qua signa sequendi
Falleret indepreusus et irremeabilis error.
Haud alio Teucrûm nati vestigia cursu
Impediunt, texuntque fugas et prælia ludo :
Delphinum similes, qui per maria humida nando
- 595 Carpathium Libycumque secant, luduntque per undas.
Hunc morem, hos cursus, atque hæc certamina primus
Ascanius, Longam muris quum cingeret Albam,
Rettulit, et priscos docuit celebrare Latinos,

580. *Olli discurrere*] Libet adscribere
Homerica illa de Dædali choro, II. σ'.

590. 'Εν δὲ χορὸν ποικίλλει περικλυτός Ἀμφιγυγίας, τῷ Ἰκίλον, οἷον ποτ' ἐν Κνωσσῷ εὐρυῇ Δαίδαλος ἤσκησεν παλλωνοπάμῳ Ἀριώδῳ. "Εἴνα μὲν ἤϊθιαι καὶ παρθίναι ἀλφεισβοῦσι Ὠρχιῦντο, ἀλλήλων ἐπὶ παρσῶ χυῖρας ἔχοντες. Τῶν δ' αἱ μὲν λισσὰς ἰθύναις ἔχον' οἱ δὲ χριστὰς ἔλατο ὑνῆτους, ἥνα στίλβοντας ἱλαίῳ καὶ ῥ' αἱ μὲν πάλαι στίφνας ἔχον' οἱ δὲ μαχαίρας ἔχον' χρυσίας ἐξ ἀργυρίων τελαμώνων. Οἱ δ' ὅτι μὲν θρίξασον ἰσισταμένους πῶδισσι ῥυῖα μάλ', ὡς ὅτι τις τροχὸν ἔρμκειν ἐν παλάμῳ Ἐξέμναις περσινὸς πικρῆται, αἶψα θύσιν "Αλλοτε δ' αὖ θρίξασον ἐπὶ στίχας ἀλλάσσει. Πολλοὶ δ' ἱμαίνοντα χορὸν περιέσταθ' ἴμιλοι, Τυρσόμενοι δὴ δὲ κυβιστητῆρι κατ' αὐτοὺς Μολαῖς ἐξέρχοντες ἰδύνουν κατὰ μέσσω.

585. *Pugnaeque cient simulacra*] Dictio Lucretiana ; — Tuas legiones per

loca campi Fervere cum videas, belli simulacra clientis.

588. *Ut quondam*] Catullus de Theseo : Inde pedem victor multa cum laude reflexit, Errabunda regens tenui vestigia filo, Ne Labyrinthis e flexibus egredientem Tecti frustraretur inobservabilis error.

594. *Delphinum similes*] Apollon. iv. 930. et seqq. "Ενθά σφιν πῶρας Νηρηίδας ἄλλοθεν ἄλλαι "Ηντισον — "Ὡς δ' ἰσίδας δελφίνους ὑπὲρ ἄλεις ἰδιδόντες Στερχομένην ἀγυλῶν ἰλίσσανται περὶ ῥῆα, "Αλλοτε μὲν προσάραυνι ἱσόμεναι, ἄλλοτε ἱσῶνται, "Αλλοτε παρβολάδην, ταύτης δὲ χάσμα εἴστανται "Ὡς αἱ ὑπὲρ πρῶτονται ἰσῶνται εἰλίσσαντο Ἀργῶν περὶ ῥῆι, Θίσις δ' ἴδου κελιάδους.

595. *Luduntque per undas*] Abest hemistichium a quibusdam Codd.

- Quo puer ipse modo, secum quo Troia pubes :
 600 Albani docuere suos : hinc maxuma porro
 Accepit Roma, et patrium servavit honorem :
 Trojaque nunc, pueri, Trojanum dicitur agmen.
 Hac celebrata tenus sancto certamina patri.
 Hic primum Fortuna fidem mutata novavit.
 605 Dum variis tumulto referunt sollemnia ludis,
 Irim de cœlo misit Saturnia Juno
 Iliacam ad classem, ventosque adspirat eunti,
 Multa movens, necdum antiquum saturata dolorem.
 Illa viam celerans per mille coloribus arcum,
 610 Nulli visa, cito decurrit tramite virgo :
 Conspicit ingentem concursum, et littora lustrat,
 Desertosque videt portus, classemque relictam.
 At procul in sola secretæ Troades acta
 Amissum Anchisen flebant, cunctæque profundum
 615 Pontum adspectabant flentes : ' Heu ! tot vada fessis,
 ' Et tantum superesse maris ! ' vox omnibus una :
 Urbem orant : tædet pelagi perferre laborem.
 Ergo inter medias sese haud ignara nocendi
 Conjicit, et faciemque deæ vestemque reponit :
 620 Fit Beroë, Tmarii conjux longæva Dorycli ;
 Cui genus, et quondam nomen, natiq̃ue fuissent :
 Ac sic Dardanidum mediam se matribus infert :
 ' O miseræ, quas non manus, inquit, Achaïca bello
 ' Traxerit ad letum patriæ sub mœnibus ! o gens
 625 ' Infelix, cui te exitio Fortuna reservat !
 ' Septima post Trojæ excidium jam vertitur æstas,
 ' Quum freta, quum terras omnes, tot inhospita saxa
 ' Sideraque emensæ ferimur : dum per mare magnum,
 ' Italiam sequimur fugientem, et volvitur undis.
 630 ' Hic Erycis fines fraterni, atque hospes Acestes.
 ' Quid prohibet muros jacere, et dare civibus urbem ?
 ' O patria, et rapti nequidquam ex hoste Penates ;
 ' Nullane jam Trojæ dicentur mœnia ? nusquam
 ' Hectoreos amnes, Xanthum et Simoënta, videbo ?
 635 ' Quin agite, et mecum infausta exurite puppes.

602. *Trojaque nunc*] Sueton. Octav. c. 43. Spectaculorum et assiduitate et varietate atque magnificentia omnes antecessit Octavius.—Sed et *Troja ludum* edidit frequentissime, majorum minorumve puerorum delectu, prisci decorique moris exultans, claræ stirpis indolem sic notescere. In hoc ludicro C. Nonium Asprenatem lapsu debilitatum, aureo torque donavit, passusque est ipsum posterosque Torquati ferre cognomen.

Cf. et Dion Cass. xliii. 23. li. 22.

613. *In sola—acta*] Apollon. iv. 1719. —' *Βεημαίη ἐν—ἀκτῇ*.

635. et seqq.] Res ipsa historica fide non caret. Dionys. i. 52. Αἰνίας μὲν τινὰ τοῦ ἑαυτοῦ στρατῆρος ἐν Αἰγίῳ καὶ Ἐλίῳ δουλείσονται, ὥς μὴ ἐνὶ τῷ εἰσέλθῃ, γυνῆς ἰκονοίᾳ χηρῶμενος, —ὡς δὲ τοῖς γρά- φουσι, τοῦ ναυτικοῦ μισθῶντος αὐτῷ διὰ τὴν ἐμπόρην, ἢ ἰσχυροῦ τοῦ γυναικῶς τοῖς, ἀχθόμεναι τῇ πλῶτῃ. κ. σ. λ.

- ' Nam mihi Cassandræ per somnum vatis imago
 ' Ardentes dare visa faces : Hic quærite Trojam ;
 ' Hic domus est, inquit, vobis. Jam tempus agi res :
 ' Nec tantis mora prodigiis. En quatuor aræ
 640 ' Neptuno.' Deus ipse faces animumque ministrat.
 Hæc memorans, prima infensum vi corripit ignem,
 Sublataque procul dextra connixa coruscat,
 Et jacit. Arrectæ mentes, stupefactaque corda
 Iliadum. Hic una e multis, quæ maxima natu,
 645 Pyrgo, tot Priami natorum regia nutrix :
 ' Non Beroë vobis, non hæc Rhœtēia, matres,
 ' Est Dorycli conjux. Divini signa decoris,
 ' Ardentesque notate oculos ; qui spiritus illi,
 ' Qui voltus, vocisve sonus, vel gressus eunti.
 650 ' Ipsa egomet dudum Beroën digressa reliqui
 ' Ægram, indignantem, tali quod sola careret
 ' Munere, nec meritos Anchisæ inferret honores.'
 Hæc effata.
 At matres, primo ancipites, oculisque malignis
 655 Ambiguæ spectare rates, miserum inter amorem
 Præsentis terræ, fatisque vocantia regna :
 Quum dea se paribus per cælum sustulit alis,
 Ingentemque fuga secuit sub nubibus arcum.
 Tum vero attonitæ monstris actæque furore
 660 Conclamant, rapiuntque focis penetralibus ignem :
 Pars spoliant aras, frondem, ac virgulta, facesque
 Conjiciunt. Furit immissis Volcanus habenis
 Transtra per et remos, et pictas abiete puppes.
 Nuntius Anchisæ ad tumulum, cuneosque theatri,
 665 Incensas perfert naves Eumelus : et ipsi
 Respiciunt atram in nimbo volitare favillam.
 Primus et Ascanius, cursus ut lætus equestres
 Ducebat, sic acer equo turbata petivit
 Castra : nec exanimis possunt retinere magistri.
 670 ' Quis furor iste novus ? quo nunc, quo tenditis, inquit
 ' Heu miseræ cives ? non hostem, inimicaque castra
 ' Argivûm ; vestras spes uritis : en, ego vester
 ' Ascanius.' galeam ante pedes projecit inanem ;
 Qua ludo indutus belli simulacra ciebat.
 675 Accelerat simul Æneas, simul agmina Teucrûm.
 Ast illæ diversa metu per littora passim
 Diffugiunt ; silvasque, et sicubi concava furtim
 Saxa, petunt. Piget incepti, lucisque, suosque
 Mutatæ adgnoscent, excussaque pectore Juno est.

662. *Immissis—habenis*] Lucret. v.
 784. Arboribusque datum 'st variis ex-

inde per auras Crescendi magnum *im-*
missis certamen habenis.

- 680 Sed non idcirco flammæ atque incendia vires
Indomitas posuere: udo sub robore vivit
Stuppa vomens tardum fumum, lentusque carinas
Est vapor, et toto descendit corpore pestis:
Nec vires heroum infusaque flumina prosunt.
- 685 Tum pius Æneas humeris abscindere vestem,
Auxilioque vocare deos, et tendere palmas;
'Jupiter omnipotens, si nondum exosus ad unum
'Trojanos, si quid pietas antiqua labores
'Respicit humanos; da flammam evadere classi
- 690 'Nunc, Pater, et tenues Teucrûm res eripe letho.
'Vel tu, quod superest, infesto fulmine morti,
'Si mereor, demitte, tuaque hîc obrue dextra.'
Vix hæc ediderat, quum effusis imbribus atra
Tempestas sine more furit, tonitruque tremiscunt
- 695 Ardua terrarum, et campi: ruit æthere toto
Turbidus imber aqua, densisque nigerrimus austris:
Implenturque super puppes; semiusta madescunt
Robora. Restinctus donec vapor omnis, et omnes,
Quatuor amissis, servatæ a peste carinæ.
- 700 At pater Æneas, casu concussus acerbo,
Nunc huc ingentes, nunc illuc pectore curas
Mutabat versans, Siculisne resideret arvis,
Oblitus fatorum, Italasne capesseret oras.
Tum senior Nautes, unum Tritonia Pallas
- 705 Quem docuit, multaque insignem reddidit arte,
Hæc responsa dabat, vel quæ portenderet ira
Magna deûm, vel quæ fatorum posceret ordo.
Isque his Ænean solatus vocibus infit:
'Nate dea, quo fata trahunt retrahuntque, sequamur;
- 710 'Quidquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est.
'Est tibi Dardanius divinæ stirpis Acestes:
'Hunc cape consiliis socium et conjunge volentem:
'Huic trade, amissis superant qui navibus, et quos
'Pertæsum magni incepti rerumque tuarum est:
- 715 'Longævusque senes, ac fessas æquore matres,
'Et quidquid tecum invalidum metuensque pericli est,
'Delige: et his habeant terris, sine, mœnia fessi:
'Urbe[m] appellabunt permissio nomine Acestam.'
Talibus incensus dictis senioris amici.

680. *Vires indomitas*] Ex Homericò ἀκάματοι πύρε.

683. *Vapor*] Ignis et flamma; Lucetii exemplo:—Ferrum candescit in igne; Dissiliuntque fero ferventia saxa vapore.

704. *Pallas quem*] Dionys. vi. 69.—Σπάρκος Ναύτιος, οἰκίας ἐν ταῖς πάλιν λαμ-

πρόσταται τῶν Ῥωμαίων διαδόχου· ὁ γὰρ ἡγήμων αὐτῶν τοῦ γένους Ναύτιος, ἀπὸ τῶν ἐν Αἰνίῃ στυλάντων τὴν ἀπακτίαν, ἢ Ἀθήνας ἱερῆς Πολιάδος, καὶ τὸ ἔσαν ἀπὸ γένος τῆς δι᾽ ἐμμενοσύνης, ὁ διφύλακτος ἄλλοι παρὰ ἄλλων μεταλαμβάνοντες αἱ τοῦ γένους ὄντες τῶν Ναυτίων.

- 720 Tum vero in curas animum diducitur omnes :
 Et nox atra polum bigis subvecta tenebat.
 Visa dehinc cœlo facies delapsa parentis
 Anchisæ subito tales effundere voces :
 ' Nate, mihi vita quondam, dum vita manebat,
 725 ' Care magis ; nate, Iliacis exercite fatis :
 ' Imperio Jovis huc venio : qui classibus ignem
 ' Depulit, et cœlo tandem miseratus ab alto est.
 ' Consiliis pare, quæ nunc pulcherrima Nantes
 ' Dat senior : lectos juvenes, fortissima corda,
 730 ' Defer in Italiam. Gens dura atque aspera cultu
 ' Debellanda tibi Latio est. Ditis tamen ante
 ' Infernas accede domos, et Aversa per alta
 ' Congressus pete, nate, meos. Non me impia namque
 ' Tartara habent, tristes umbræ ; sed amœna piorum
 735 ' Concilia Elysiumque colo. Huc casta Sibylla
 ' Nigrarum multo pecudum te sanguine ducet.
 ' Tum genus omne tuum, et, quæ dentur mœnia, disces.
 ' Jamque vale. Torquet medios nox humida cursus :
 ' Et me sævus equis Oriens adflavit anhelis.'
 740 Dixerat : et tennes fugit, ceu fumus, in auras.
 Æneas, ' Quo deinde ruis ? quo proripis ? inquit,
 ' Quem fugis ? aut quis te nostris complexibus arcet ?'
 Hæc memorans cinerem et sopitos suscitât ignes ;
 Pergameumque Larem, et canæ penetralia Vestæ,
 745 Farre pio, et plena supplex veneratur acerra.
 Extemplo socios primumque arcessit Acesten,
 Et Jovis imperium et cari præcepta parentis
 Edocet, et quæ nunc animo sententia constet.
 Haud mora consiliis, nec jussa recusat Acestes.
 750 Transcribunt urbi matres, populumque volentem
 Deponunt, animos nil magnæ laudis egentes.
 Ipsi transtra novant, flammisque ambesa reponunt
 Robora navigiis : aptant remosque rudentesque,
 Exigui numero, sed bello vivida virtus.
 755 Interea Æneas urbem designat aratro,
 Sortitusque domos, hoc Ilium et hæc loca Trojam
 Esse jubet. Gaudet regno Trojanus Acestes,
 Indicitque forum, et patribus dat jura vocatis.
 Tum vicina astris Erycino in vertice sedes

726. *Imperio Jovis*] Il. β'. 26. — Διὸς δὲ τοὶ ἄγγελοι σίμῃ, "Ὅς εἰς, ἐνὸς ἐν, μέγα κῆρυξ, ἢ ἱλαίρι.

740. *Et tennes*] v. ad G. iv. 499.

750. *Transcribunt*] Serv. *Transcribere Romani moris verbum est: transcripti enim in colonias ducebantur.*

756. *Hoc Ilium*] Strabo p. 608. Φασι

δὲ τὸν Αἰνίαν ἐς Αἰγύπτου παρῆσαι τῆς Σικελίας ἐν Ἑλύμῳ Τρωί, καὶ Ἑρυνα καὶ Λιλύβαιον κατασχῆναι, καὶ ποταμούς περὶ Αἰγύπτου προσαγορεύσαι Σακάμηνον καὶ Σιμῆντα.

759. *Erycino in vertice*] Dionys. i. 53. Τεκμήρια δὲ τῆς εἰς Σικελίαν Αἰνίου καὶ Τρώων ἀφίξεως πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, περιφανίστατα δὲ τῆς Αἰνυκάδος Ἀφροδίτης ἐ

- 760 Fundatur Veneri Idaliæ, tumuloque sacerdos
 Ac lucus late sacer additur Anchisæo.
 Jamque dies epulata novem gens omnis, et aris
 Factus honos : placidi straverunt æquora venti ;
 Creber et aspirans rursus vocat Auster in altum.
- 765 Exoritur procurva ingens per littora fletus :
 Complexi inter se noctemque diemque morantur.
 Ipsæ jam matres, ipsi, quibus aspera quondam
 Visa maris facies, et non tolerabile numen,
 Ire volunt, omnemque fugæ perferre laborem.
- 770 Quos bonus Æneas dictis solatur amicis,
 Et consanguineo lacrimans commendat Acestæ.
 Tris Eryci vitulos, et Tempestatibus agnam,
 Cædere deinde jubet, solvique ex ordine funem.
 Ipse, caput tonsæ foliis evinctus olivæ,
- 775 Stans procul in prora, pateram tenet, extaque salsos
 Porricit in fluctus, ac vina liquentia fundit.
 Prosequitur surgens a puppi ventus euntes.
 Certatim socii feriunt mare, et æquora verrunt.
 At Venus interea Neptunum exercita curis
- 780 Alloquitur, talesque effundit pectore questus :
 ' Junonis gravis ira, nec exsaturabile pectus,
 ' Cogunt me, Neptune, preces descendere in omnes :
 ' Quam nec longa dies, pietas nec mitigat ulla ;
 ' Nec Jovis imperio fatise infracta quiescit.
- 785 ' Non media de gente Phrygum exedissee nefandis
 ' Urbem odiis satis est, nec poenam traxe per omnem
 ' Reliquias : Trojæ cineres atque ossa peremtæ
 ' Insequitur. Caussas tanti sciat illa furoris.
 ' Ipse mihi nuper Libycis tu testis in undis,
- 790 ' Quam molem subito excierit. Maria omnia cælo
 ' Miscuit, Æoliis nequidquam freta procellis,
 ' In regnis hoc ausa tuis.
 ' Per scelus ecce etiam Trojanis matribus actis
 ' Exussit foede puppes ; et classe subegit
- 795 ' Amissa socios ignotæ linquere terræ.
 ' Quod superest ; oro, liceat dare tuta per undas
 ' Vela tibi : liceat Laurentem attingere Thybrim :

βασις ἐπὶ τῇ κεφαλῇ τοῦ Ἑλύμου (forsan τοῦ Ἑρμῆος, *Reiske*.) Ἰερμίνος, καὶ ἱερὸν Αἰνείου Ἰερμίνος ἐν Αἰγύπτῳ τὸν μὲν, αὐτοῦ κατασκευάσαντος Αἰνείου τῇ μητρὶ τὸ δὲ ἱερὸν, τῶν ὑπολιθίσαντων ὑπὲρ τοῦ στόλου τῇ μνήμῃ τοῦ σώσαντος οὗτος ἀνάθημα πωπεμίνων. τὸ μὲν δὲ ἐν Ἑλύμῳ καὶ Αἰγύπτῳ Τρωῶν ἐν τοῦτοις κατίμασι τοῖς χωρίοις, καὶ διατίλειται Ἑλμου καλούμενον. πρὸθεν γὰρ κατὰ τὴν ἀξιολογίαν Ἑλμου, ἀπὸ τοῦ βα-

σιλικῷ γένους ὅν ἀφ' οὗ τὴν κλήσιν οἱ εὐρωπαῖοι ἔλαβον. οἱ δὲ ἐν Αἰγύπτῳ. κ. τ. λ. v. ad Æn. vii. 36.

775. *Stans procul*] Apollon. iv. 1595. Αἴψα δ' ἐγ' Ἰερμίνος ἐν κρίνασι, καὶ μιν αἰείας Σφάξι κατὰ πρόμῃς, ἐπὶ δ' ἵππῳ ἐχλωῆσεν.—Ἡ δ', ἄρα δ' ἐχλωῆσεν ἐς αἵματα λαμοτομήσας ἡμῖν κατὰ πρόμῃς.—

776. *Porricit*] V. ad v. 238. supra.

- ‘ Si concessa peto, si dant ea mœnia Parcæ.’
 Tum Saturnius hæc domitor maris edidit alti :
 800 ‘ Fas omne est, Cytherea, meis te fidere regnis,
 ‘ Unde genus ducis : merui quoque : sæpe furores
 ‘ Compressi et rabiem tantam cœlique marisque.
 ‘ Nec minor in terris (Xanthum Simoëntaque testor)
 ‘ Æneæ mihi cura tui. quum Troïa Achilles
 805 ‘ Exanimata sequens impingeret agmina muris,
 ‘ Millia multa daret leto, gomerentque repleti
 ‘ Amnes, nec reperire viam atque evolvere posset
 ‘ In mare se Xanthus : Pelidæ tunc ego forti
 ‘ Congressum Ænean, nec Dis nec viribus æquis,
 810 ‘ Nube cava rapui : cuperem quum vertere ab imo
 ‘ Structa meis manibus perjuræ mœnia Trojæ.
 ‘ Nunc quoque mens eadem perstat mihi : pelle timorem.
 ‘ Tutus, quos optas, portus accedet Avernî.
 ‘ Unus erit tantum, amissum quem gurgite quæret :
 815 ‘ Unum pro multis dabitur caput.’
 His ubi læta deæ permulsit pectora dictis,
 Jungit equos auro genitor, spumantiaque addit
 Frena feris, manibusque omnes effundit habenas.
 Cæruleo per summa levis volat æquora curru.
 820 Subsident undæ, tumidumque sub axe tonanti
 Sternitur æquor aquis : fugiunt vasto æthere nimbi.
 Tum variæ comitum facies ; immania cete,
 Et senior Glauci chorus, Inousque Palæmon,
 Tritonesque citi, Phorcique exercitus omnis.
 825 Læva tenent Thetis, et Melite, Panopeaque virgo,
 Nesæe, Spioque, Thaliaque, Cymodoceque.
 Hæc patris Æneæ suspensam blanda vicissim
 Gaudia pertentant mentem : jubet ocios omnes
 Attolli malos, intendi brachia velis.

803. *Xanthum Simoëntaque*] Respicit pugnam Achillis cum Ænea, Il. v. 79—340.

807. *Nec reperire viam*] Il. φ. 218. inducitur Xanthus fl. ita loquens, Πλάθι γὰρ δή μοι κεύων Ιεατινὰ βίβρα, Οὐδὲ τί σὺ δύνασαι προχέειν ῥέον εἰς ἄλλα διαν, Στυγίῳ μιν ποτὶσσον—

817. *Jungit equos*] Il. ε. 17. Αὐτίκα δ' ἔξ ἑρως καταβήσαντο πειναλέοντες, Κραιπνὰ ποσσὶ προβιβάζει τριμυρὸν ὄμιλον μακρὰ καὶ ὕλη Παροῖν ὑπ' ἀθανάτοισι Πεισιδάμανος ἰόντος. Τρεῖς μὲν ὀρέξαντ' ἰόν· τὸ δὲ τέταρτον ἴππεο σέλιμω, Αἰγύς. Ἰθά δὲ οἱ πλοτὰ δώματα βίβροι λίμνης, Κρύσια, μαρμαίροντα τιτυύχαται, ἄφθιτα αἰεὶ. “Εὐδ' ἰδὼν, ὅσ' ἔχουσιν τιτυύκοντα χαλκίοναδ' ἴππων, Ὠκυεῖτα, χρυσίην ὠκίρην καμύοντι. Χρυσὴν

δ' αὐτὰς ἴππον περι χροῖ γίνεται ὁ ἰμάσθην Χρυσίην, ὠκυοντες, ἰὼν δ' ἰαμβόσαντο δίφρων. Εἴη δ' ἱλάας ἰπὶ κύμασιν· ἀταλλὴ δὲ αὐτῇ ὑπ' αὐτῷ Πάντοσιν ἐκ κυβήων, οὐδ' ἠγροῖσιν ἀνακτα· Γηλοσύνη δὲ θάλασσα διόσταται τοὶ δ' ἰππὶστοντο· Ῥίμφο μάλ', οὐδ' ὀπίσθεσι διαινοτο χάλκιοις ἄλκων. Τὸν δ' ἐκ Ἀχαιῶν ἦσαν ἰὼν καὶ ῥοι φέρον ἴπποι.

823. Cf. sup. v. 240. et Geo. i. 437. iv. 334. Æn. vi. 36.

826. Versus jam occurrit Geo. iv. 338. hinc fortasse retractus. Ibi saltem optimi Codd. eum omittunt. Brunck.

829. *Brachia sunt antennæ* : *Corvæ*, antennarum extremitates—*Pedes*, πῶδες, funes, quibus inferiores veli anguli puppim versus ducuntur : v. Voss. ad Catull. iv. 21. Et inde tot per impotentia

- 830 Una omnes fecere pedem; pariterque sinistros,
Nunc dextros solvere sinus: una ardua torquent
Cornua, detorquentque. Ferunt sua flamina classem.
Princeps ante omnes densum Palinurus agebat
Agmen: ad hunc alii cursum contendere jussi.
- 835 Jamque fere mediam cœli nox humida metam
Contigerat: placida laxarant membra quiete
Sub remis fusi per dura sedilia nautæ:
Quum levis ætheriis delapsus Somnus ab astris
Æra dimovit tenebrosum, et dispulit umbras,
- 840 Te, Palinure, petens, tibi somnia tristia portans
Insonti; puppique deus consedit in alta,
Phorbanti similis; funditque has ore loquelas:
'Iaside Palinure, ferunt ipsa æquora classem;
'Æquatæ spirant auræ: datur hora quieti.
- 845 'Pone caput, fessosque oculos furare labori.
'Ipse ego paullisper pro te tua munera inibo.'
Cui vix attollens Palinurus lumina fatur:
'Mene salis placidi voltum fluctusque quietos
'Ignorare jubes? mene huic confidere monstro?
- 850 'Ænean credam quid enim fallacibus austris,
'Et cœli toties deceptus fraude sereni?'
Talia dicta dabat, clavumque affixus et hærens
Nusquam amittebat, oculosque sub astra tenebat.
Ecce deus ramum Lethæo rore madentem,
- 855 Vique soporatum Stygia, super utraque quassat
Tempora; cunctantique natantia lumina solvit.
Vix primos inopina quies laxaverat artus:
Et super incumbens, cum puppis parte revolsa,
Cumque gubernaclo, liquidas projecit in undas
- 860 Præcipitem, ac socios nequidquam sæpe vocantem:

freta Herum tulisse, læva sive dextera
Vocaret aura, sive utrumque Jupiter Si-
mul secundus incidisset in *pedem*. Eo-
dem sensu Homerus Od. i. 260. 'Εν δ'
δοῦρας τι, κἀλοις τι, πῶδας δ' ἐνδοῖσιν ἐν
αἰνῇ. Alterum tamen locum, Od. x. 32.
Αἰὶδ' γὰρ σῖδα τοῖς ἐνδοῖσιν—de clavo navis
plerique accipiant. *Facere pedem* dici
videtur pro vela facere.

836. *Laxarant membra*] Od. ψ. 342:
—γλαυκὸς ὄνους ἀσκημῖλός.

840. *Te, Palinure, petens*] Videtur
imitatus Homericum Phrontidem, Od. γ'.
278. 'Αλλ' ἔτι Σείνοιο ἰσὶν ἐφικνίμεθ', ἄκρον
'Αἰθῶν, "Εὐρα κυβερνήτην Μινλόδο Φαῖβο
'Απείλλας Οἱ ἐργάναις βελίεσσιν ἐπαγχιμένους
παύσασθαι, Πηδάλιον μὲν τὰ χερσὶ θεόνους
τοῖς ἔχουσιν, Φρόντιν "Οπηγεῖσθαι, δὲ κακίοντα
φῶλ' ἀνδράων Νῆα κυβερνήσαν, ὅστις στεί-

χων ἄλλαν.

847. *Vix attollens—lumina*] Serv.
Quippe numinis præsentia prægravatus;
nam et æquens ejus oratio turbata est;
quod et semiplena indicant elocutiones.

848. *Salis placidi voltum*] Lucret.
Infidi maris insidias, vireisque, dolum-
que,—Subdola cum ridet placidi pella-
cia ponti.

853. *Oculosque*] v. ad Æn. iii. 513.

854. *Ecce deus ramum*] Apollon. iv.
156. 'Ἡ δὲ μὴ ἀρνούμενος νῆος τεταμένη θαλ-
λά, βάπτοντο' ἐν κυκλῶνι ἀνέχοντα φάρμακ'
αἰδαῖς, 'Ραῖτε κατ' ἐφθαλμῶν τριῖ τ' ἀμφὶ
τι νήματος ἰδμελ' Φαρμάκου ὄνους ἰβαλλεῖ.—
858. *Cum puppis parte*] Serv. Proce-
conomia, ut triduo natare potuerit. v.
Æn. vi. 349. et seq.

- Ipse volans tenues se sustulit ales ad auras.
 Currit iter tutum non secius æquore classis,
 Promissisque patris Neptuni interrita fortur.
 Jamque adæo scopulos Sirenum advecta subibat ;
 865 Difficiles quondam, multorumque ossibus albos :
 Tum rauca assiduo longe sale saxa sonabant :
 Quum pater amisso fluitantem errare magistro
 Sensit, et ipse ratem nocturnis rexit in undis,
 Multa gemens, casuque animum concussus amici.
 870 ' O nimium cœlo et pelago confise sereno,
 ' Nudus in ignota, Palinure, jacebis arena !'

862. *Currit iter*] Od. β'. 429. 'Η δ' ἴδιον κατὰ νῆμα διατρέσσουσα κίλυδον.

864. *Scopulos Sirenum*] Strabo i. pag. 22. ἀγνοῦν τις κρίνεται μακρὸς καὶ στυγὴς ἀπὸ τῶν κατὰ Σύβριντον χωρίων ἐστὶ τὸν κατὰ Καπρίας πεφρωτόν, ἐπὶ δὲ τὸν μὲν τῆς ἰουγῆς τὸ τῶν Συρῆων ἱερὸν ἔχον, ἐπὶ δὲ τὸν δὲ τῶν Πουλυδαιῶν κίλυγον) τοιοῦτα τρία προκείμενα, ἕκαστα, πεφρωτόν, δὲ καλῶσι Συρηνοῦσας.

865. *Multorumque ossibus*] Notus

Homeri locus, Od. μ'. 39. Συρῆας μὲν πρῶτον ἀφίξιαι, αἱ δὲ τι πάντας Ἀλκείωνος θίλγουσιν, ἵτις σφίς ἐισαφίηται. Ὅσους αἰδμεν σιλάσῃ, καὶ φθόγγῳ ἀκούσῃ Συρῆων, τῶν δ' αὖτις γυνὴ καὶ τέσσας εἴσιν Οἰκαδὴ νοστήσαντι παρίσταται, οὐδὲ γάνυται. Ἄλλὰ τι Συρῆας λυγρῇ θίλγουσιν ἀκούῃ, ἥμεναι ἐν λιμῶνι πολλὰς δ' ἀμφ' ἰστιάσθαι θῆς Ἀλκείων στυγερῶν, τὴν δὲ ἴσιν μολύβουσι. v. ibid. 166. et seqq. Apollou. iv. 891.

- Obvertunt pelago proras : tum dente tenaci
 Ancora fundabat naves, et littora curvæ
 5 Prætexunt puppes. Juvenum manus emicat ardens
 Littus in Hesperium : quærit pars semina flammæ
 Abstrusa in venis silicis : pars densa ferarum
 Tecta rapit, silvas : inventaque flumina monstrat.
 At pius Æneas arces, quibus altus Apollo
 10 Præsidet, horrendæque procul secreta Sibyllæ,
 Antrum immane, petit : magnam cui mentem animumque
 Delius inspirat vates, aperitque futura.
 Jam subeunt Triviæ lucos, atque aurea tecta.
 Dædalus, ut fama est, fugiens Minoïa regna,
 15 Præpetibus pennis ausus se credere cœlo,
 Insuetum per iter gelidas enavit ad Arctos,
 Chalcidicaque levis tandem super adstitit arce.
 Redditus his primum terris, tibi, Phœbe, sacravit
 Remigium alarum, posuitque immania templa.
 20 In foribus letum Androgei : tum pendere pœnas
 Cecropidæ jussi (miserum !) septena quot annis
 Corpora natorum ; stat ductis sortibus urna.
 Contra elata mari respondet Gnosia tellus :
 Hic crudelis amor tauri, suppositaque furto
 25 Pasiphaë, mixtumque genus prolesque biformis

δι τῆς μὲν ὕλης τῆς περὶ τὸ "Λαοῖν κοπίτης
 ἀπὸ Ἀργίου, τὸν δὲ χαλκὸν πατισσομένη-
 θέντων, ἀπὸ δὲ τοῦ "Λαοῖν δάκρυος ἀποκρίνου
 τραχέως μίχρη Κέρως, ὅταν ἰαίτω ἰφάνη
 μῦθος α. τ. λ.

6. *Semina flammæ*] Od. i. 488. 'Ω,
 ὃ ἴτε σὺ δαλὸν σπυδὴν ἰσχυρῶς μελαίνῃ,
 'Αργεῖ ἴα' ἰσχυρῶς, ἢ μὴ πᾶσα γαίτης
 ἄλλοι, Στέρμα πρὸς οὐρανὸν ἴα μὴ πρὸς
 ἄλλοι, αἶψα—

Et Pindarus Pyth. iii. — πολλὰν τ' ἐν ἔρ-
 πῳ ἔξ ἰνὸς σπέρματος ἰσχυρὸν αἰτῶσαι ὕλην.

Idem in Ol. vii. καίτοι γὰρ αἰδέσας
 ἰσχυρὸς σπέρμα ἀνέβη φλογὸς οὐ.

7. *Abstrusa in venis silicis*] Soph.
 Philoctetes : ἴσα σῆρ ἐν οὐ παρῶν, 'Αλλ'
 ἐν σπέρματι σπέρμα ἰσχυρὸν, μᾶλλον "Ερμῇ
 ἀφαιρῶν φῶς, ὅς παρ' αὐτῷ μ' αἶσι.

9. *At pius Æneas*] Facit id ex He-
 leni et Anchisæ monitu, Æn. iii. 441.
 v. 731.

13. *Triviæ lucos, ἄλεια Περιφρονίης*.
 v. ad 236. inf.

17. *Chalcidica—arces* : Cumis, v. ad
 v. 2. supra.—Serv. Dædalus vero pri-
 mum Sardiniam, (ut dicit Sallustius lib.
 ii. Hist.) post delatus est Cumas : et,
 templo Apollini condito sacratisque ei
 aliis, in foribus hæc universa pinxit.—

Communis narratio est, Dædalum, ex
 Creta profugum, in Sicilla a Minos fu-
 isse oppressum.—Videntur tamen et Si-
 culi et Itali, quicquid miræ vel præclaræ
 artis haberent, ad Dædalum retulisse. Cf.
 Diodor. iv. 76—79.

19. *Remigium alarum*] Æschyl. A-
 gamemn. 49. τρέσαι αἰγρῶν, ἀπ' ἰσχυ-
 ρίας ἄλγους παύσαι, ὅταν λιχρῶν στροφο-
 διῶνται, πτερόν ἰσχυρῶς ἰσχυρῶς.

Plautus in Amphitryone, *dædalcis re-
 migiis*, dixit.—Cf. et Geo. iv. 59.

Inversa metaphora Homerus, Od. x'.
 123. Οὐδ' ἄρα τοῖς γ' ἴσασι νῆας φοινικα-
 ρῶν, Οὐδ' ἰσχυρῶς ἰσχυρῶς, τὰ εἰ πτερόν
 αἰέονται.

Et Catull. iv. Phaselus ille, quem vi-
 detis hospites, Ait fuisse navium celer-
 rimus, Neque ullius natantis impetum
 trabis Nequiasse præterire, sive palmulis
 Opus foret volare, sive linteis.

20. *Letum Androgei*] Fabulam cog-
 noscas ex Ovid. Met. vii. et viii.—Cf. et
 Catull. lxx. Nam perhibent olim crudeli
 peste coactam Androgeonem pœnas ex-
 solvere cædis Electos juvenes simul, et
 decus innuptarum, Cecropiam solitam
 esse dapem dare Minotaurō.

- Minotaurus inest, Veneris monumenta nefandæ :
 Hic labor ille domus, et inextricabilis error ;
 Magnum reginæ sed enim miseratus amorem
 Dædalus, ipse dolos tecti ambagesque resolvit,
 30 Cæca regens filo vestigia. Tu quoque magnam
 • Partem opere in tanto, sineret dolor, Icare, haberes.
 Bis conatus erat casus effingere in auro :
 Bis patriæ cecidere manus. Quin protenus omnia
 Perlegerent oculis ; ni jam præmissus Achates
 35 Adforet, atque una Phœbi Triviæque sacerdos,
 Deiphobe Glauci, fatur quæ talia regi :
 ‘ Non hoc ista sibi tempus spectacula poscit.
 ‘ Nunc grege de intacto septem mactare juvencos
 ‘ Præstiterit, totidem lectas de more bidentes.’—
 40 Talibus adfata Ænean (nec sacra morantur
 Jussa viri) Teucros vocat alta in templa sacerdos :
 Excisum Euboicæ latus ingens rupis in antrum :
 Quo lati ducunt aditus centum, ostia centum,
 Unde ruunt totidem voces, responsa Sibyllæ.
 45 Ventum erat ad limen, quum virgo, ‘ Poscere fata
 ‘ Tempus, ait. Deus, ecce, deus.’ Cui talia fanti
 Ante fores, subito non voltus, non color unus,
 Non comtæ mansere comæ ; sed pectus anhelum,
 Et rabie fera corda tument ; majorque videri,
 50 Nec mortale sonans : adflata est numine quando
 Jam propiore dei. ‘ Cessas in vota precesque,
 ‘ Tros, ait, Ænea ? cessas ? neque enim ante dehiscunt
 ‘ Attonitæ magna ora domus.’ Et talia fata
 Conticuit. Gelidus Teucris per dura cucurrit
 55 Ossa tremor, funditque preces rex pectore ab imo :
 ‘ Phœbe, graves Trojæ semper miserate labores,
 ‘ Dardana qui Paridis dirēxti tela manusque

27. *Labor ille*] V. Homeri et Catulli locos ad Æn. v. 580. 588.

36. *Deiphobe Glauci*] Videtur poeta Glauci fecisse filiam, quod Glaucus ipse inter marina numina clarus divinandi peritia fuerit. Euripid. in Oreste:—*ἐν δὲ κοράντι ὁ ναυτίλαος μάντις Ἰφίγγυλ' ἰσκι, Νηρείου προφάνης Γλαῦκος, ἀψιυδὴς θιός.*

De illo Athenæus, lib. vii. *Τὸν δὲ Γλαῦκον τὸν θαλάττης δαίμονα Θιόλοτος μὲν ὁ Μυθουμαῖος ἐν τοῖς βαρχηνοῖς ἵσταιν ἱερθεῖντα φησὶν Ἀρεάδης, ὅτι ἐν Δίᾳ τῇ νύκτι ὑπὸ Διονύσου ἡρώσθη, καὶ βιαζόμενος ὑπὸ Διονύσου ἀμαυλίνῃ διαμῶν ἰδιόθηναι, καὶ θυφέντα ἀφθνήσκειν, εἰσέοντα, Ἀσπιδῶν νό τις ἵσταιν ἐπὶ πλεονεξίᾳ θαλάσσης, Ἀντίῳ Εὐβοίᾳς, σχιζέειν Εὐρύτου ῥόδων Ἐπίου ἐγὼ γίνος ἱμί. πατήρ δὲ με γένετο Κωπυεύς, Περκαλίδης δὲ ὁ Ἥ-*

ρακλιώτης ἐν ἡμιάρβοις, Πολύβου τοῦ Ἐρμού καὶ Εὐβοίᾳς τῆς Λαρυμνοῦ γυναιλογὺ τὸν Γλαῦκον.—Νίκανδρος δὲ τὴν μαρτυρίαν φησὶν Ἀπίλλωνα ὑπὸ Γλαύκου διδαχθῆναι.

38. *Grege de intacto*] Cf. Geo. iv. 540.

41. *Alta in templa*] Hoc non de Apollinis æde, sed de Sibyllæ antro in montibus Cumanis accipiendum esse apparet.

52. *Neque enim ante*] Servius: Trahit hoc de Matris Deum templo, quod non manu sed precibus aperiébatur.

57. *Dardana qui Paridis*] Hom. II. χ'. 358. ubi Achillem Hector moriens alloquitur, *Φράζω νῦν, μήνα τι θιῶν μήνυμα γίνωμαι ἥματι τῷ, ὅτι κῆν σι Πάρις καὶ Φαίβος Ἀπόλλων, Ἐσθλὸν ἴοντ', ἐλίσσονται ἐν Σκαίῃσι πύλῃσιν.*

- ' Corpus in Æacidæ; magnas obeuntia terras
 ' Tot maria intravi, duce te, penitusque repôstas
 60 ' Massylûm gentes, prætentaque Syrtibus arva;
 ' Jam tandem Italiæ fugientis prendimus oras.
 ' Hac Trojana tenuis fuerit Fortuna secuta.
 ' Vos quoque Pergameæ jam fas est parcere genti,
 ' Dique deæque omnes, quibus obstitit Ilium et ingens
 65 ' Gloria Dardaniæ. Tuque, o sanctissima vates,
 ' Præscia venturi, da, non indebita posco
 ' Regna meis fatis, Latio considerare Teucros,
 ' Errantesque deos, agitataque numina Trojæ.
 ' Tum Phœbo et Triviæ solido de marmore templum
 70 ' Instituiam, festosque dies de nomine Phœbi.
 ' Te quoque magna manent regnis penetralia nostris:
 ' Hic ego namque tuas sortes arcanaque fata
 ' Dicta meæ genti ponam, lectosque sacrabo,
 ' Alma, viros. Foliis tantum ne carmina manda;
 75 ' Ne turbata volent rapidis ludibria ventis.
 ' Ipsa canas oro.' Finem dedit ore loquendi.
 At, Phœbi nondum patiens, immanis in antro
 Bacchatur vates, magnum si pectore possit
 Excussisse deum: tanto magis ille fatigat
 80 Os rabidum, fera corda domans, fingitque premendo.
 Ostia jamque domus patuere ingentia centum
 Sponte sua, vatisque ferunt responsa per auras:
 ' O tandem magnis pelagi defuncte periclis:
 ' Sed terra graviora manent. In regna Lavinti
 85 ' Dardanidæ venient; mitte hanc de pectore curam:
 ' Sed non et venisse volent. Bella, horrida bella,

61. *Fugientis*] Æn. v. 629. Italiam sequimur fugientem.

69. *Phæbo et Triviæ*] In ludis secularibus aliisque sacris consociatas fuisse utriusque religionis notum.—Sueton. *Templum* Apollinis in Palatio Octavius exstruxit.

70. *Festosque dies*] Serv. Ludos Apollinares dicit, qui secundum quosdam bello Punico secundo instituti sunt, secundum alios tempore Syllano, ex responso Marciorum fratrum, quibus Sibylla prophetaverat; quorum exstabant, ut Sibyllina, responsa.

71. *Te quoque*] Serv. Sibyllinos libros Tarquinio oblatos fuisse constat;—attamen incertum est, cujus Sibyllæ fuerint, quamquam Cumana Virgilius dicat, Varro Erythrææ. Qui libri in templo Apollinis servabantur; nec ipsi tantum, sed et Marciorum et Begoës Nymphæ, quæ artem scripserat Fulguritarum apud Tus-

cos.

Sueton. Octav. c. 31. Quicquid fatidicorum librorum, Græci Latiniq; generis, nullis vel parum idoneis auctoribus vulgo ferebatur, supra duò millia contracta undique Augustus cremavit, ac solos retinuit Sibyllinos, hos quoque delectu habito: condiditque duobus forulis auratis sub Palatini Apollinis basi.

73. *Lectosque*] Serv. Quia nisi patricii non fiebant librorum custodes. Sciendum tamen, primum duo librorum fuisse custodes, inde x. inde xv. usque ad tempora Syllana. Post crevit numerus: nam et lx. fuerunt: sed remansit in his *Quindecim virorum* vocabulum.

74. *Foliis tantum*] Cf. Æn. iii. 441. et seqq.

76. *Finem dedit*] F. Ursin. Hoc de Lucilio sumptum est, qui lib. i. ita ait: Hæc ubi dicta dedit, pausam facit ore loquendi.

- ' Et Thybrim multo spumantem sanguine cerno.
 ' Non Simois tibi, nec Xanthus, nec Dorica castra
 ' Defuerint. Alius Latio jam partus Achilles,
 90 ' Natus et ipse dea. Nec Teucris addita Juno
 ' Usquam aberit. Quum tu supplex in rebus egenis
 ' Quas gentes Italûm, aut quas non oraveris urbes!
 ' Caussa mali tanti conjux iterum, hospita Teucris;
 ' Externique iterum thalami.
 95 ' Tu ne cede malis: sed contra audentior ito,
 ' Qua tua te Fortuna sinet. Via prima salutis,
 ' Quod minime reris, Graia pandetur ab urbe.'
 Talibus ex adyto dictis Cumæa Sibylla
 Horrendas canit ambages, antroque remugit,
 100 Obscuris vera involvens. Ea frena furenti
 Concutit, et stimulos sub pectore vertit Apollo.
 Ut primum cessit furor, et rabida ora quierunt;
 Incipit Æneas heros: ' Non ulla laborum,
 ' O virgo, nova mî facies inopinave surgit.
 105 ' Omnia præcepi, atque animo mecum ante peregi.
 ' Unum oro: quando hîc inferni janua regis
 ' Dicitur, et tenebrosa palus Acheronte refuso:
 ' Ire ad conspectum cari genitoris et ora
 ' Contingat: doceas iter, et sacra ostia pandas.
 110 ' Illum ego per flammâs et mille sequentia tela
 ' Eripui his humeris, medioque ex hoste recepi:
 ' Ille meum comitatus iter, maria omnia mecum,
 ' Atque omnes pelagique minas cœlique ferebat
 ' Invalidus, vires ultra sortemque senectæ.
 115 ' Quin, ut te supplex peterem, et tua limina adirem,
 ' Idem orans mandata dabat. Gnatique patrisque,
 ' Alma, precor, miserere; potes namque omnia: nec te
 ' Nequidquam lucis Hecate præfecit Avernis.
 ' Si potuit manes arcessere conjugis Orpheus,
 120 ' Threïcia fretus cithara fidibusque canoris:

88. *Dorica castra*] v. ad Æn. ii. 27.

90. *Natus et ipse dea*] Turnus, — Cui Diva Venilia mater. Æn. x. 76.

Teucris addita] Macrobius: In versibus vel in locis quantum sibi Maro ex antiquitate quæsierit, Furius disseruit. ego conabor ostendere studiosissimum hunc vatem et de singulis verbis veterum aptissime judicasse, et inseruisse electa operi suo verba, quæ nobis nova videri facit incuria vetustatis; ut ecce, *addita*: hoc est *adfixa*, et per hoc *inimica* et *infesta*. quod jam dixerat Lucilius lib. xiv. Si mihi non prætor siet *adfixus*, atque agitet me, Non male sic

ille, ut dico, me extenderat unus.

Servius: Est autem verbum antiquorum, ut Plautus: Argus, quem quondam Jovi Juno custodem *addidit*.

Ita et Horatius: Incontinentis nec Tityi jecur Relinquit ales, nequitia *additus* Custos.—

95. *Ita*: viam scilicet eam, quam viam ire tua te fortuna sinet.

100. *Ea frena furenti*] Eurip. Iphig. in Tauris: — *ἐλάττειν θηρὶ*, "Net anima-
την ἐρίπνι λωμβαλὺν ἡμῶν."

107. *Tenebrosa palus*] Serv. Avernum significat, quem vult nasci de Acherontis æstuariis.

- ' Si fratrem Pollux alterna morte redemit,
 ' Itque reditque viam toties. Quid Thesea, magnum
 ' Quid memorem Alciden? Et mi genus ab Jove summo.
 Talibus orabat dictis, arasque tenebat.
 125 Quum sic orsa loqui vates: ' Sate sanguine divom,
 ' Tros Anchisiade, facilis descensus Averno;
 ' Noctes atque dies patet atri janua Ditis:
 ' Sed revocare gradum, superasque evadere ad auras,
 ' Hoc opus, hic labor est. Pauci, quos æquus amavit
 130 Jupiter, aut ardens evexit ad æthera virtus,
 ' Dis geniti potuere. Tenent media omnia silvæ,
 ' Cocytusque sinu labens circumvenit atro.
 ' Quod si tantus amor menti, si tanta cupido est
 ' Bis Stygios innare lacus, bis nigra videre
 135 Tartara; et insano juvat indulgere labori;
 ' Accipe, quæ peragenda prius. Latet arbore opaca
 ' Aureus et foliis et lento vimine ramus,
 ' Junoni infernæ dictus sacer. Hunc tegit omnis
 ' Lucus, et obscuris claudunt convallibus umbræ.
 140 Sed non ante datur telluris operta subire,
 ' Auricomos quam quis decerpserit arbore fœtus.
 ' Hoc sibi pulchra suum ferri Proserpina munus
 ' Instituit. Primo avolso non deficit alter
 ' Aureus; et simili frondescit virga metallo.
 145 Ergo alte vestiga oculis, et rite repertum
 ' Carpe manu. Namque ipse volens facilisque sequetur,
 ' Si te fata vocant: aliter, non viribus ullis
 ' Vincere, nec duro poteris convellere ferro.
 ' Præterea jacet exanimum tibi corpus amici,
 150 (Heu nescis) totamque incestat funere classem;
 ' Dum consulta petis, nostroque in limine pendes.
 ' Sedibus hunc refer ante suis, et conde sepulcro.
 ' Duc nigras pecudes: ea prima piacula sunt.
 ' Sic demum lucos Stygios, regna invia vivis,

121. *Si fratrem Pollux*] *Od.* λ'. 297. Καὶ Ἀθην εἶδον, τὴν Τυτταρίου παρέκκωντι, "Ἢ δ' ὅτε Τυτταρίῳ κρατερὴν φρονέοντι ἰσχυρῶς αἰσῶ. Οἱ καὶ ἰσχυρῶς τιμῇ πρὸς Ζηνὸς ἔχοντες, ἄλλοι μὲν ζῶντες ἰσχυρῶς, ἄλλοι δ' αὖτε Τυτταρίῳ τιμῇ δι' ἀλγῶν χασ' ἰσα θάσει.

128. *Sed revocare gradum*] *Æschyl.* *Pers.* 685.—ἴσως δ' οὐκ εὐξέδον, ἄλλως τι πάντως, χ' οἱ παρὰ χθονὸς θαλ. λαβὼν ἀμύνουσι, ἢ μολύνουσι.

134. *Bis Stygios*] *Odys.* μ'. 21. Σχίζονται, οἱ ζῶντες ἀνέλθουσι ἄνω· ἄλλοι, δὲ θανάτι, ὅτε τ' ἄλλοι ἀπαξ θνήσκουσ' ἀνθρώποι.

149. *Præterea jacet*] *Il.* χ'. 385. Ἄλλὰ τίη μοι ταῦτα φίλος διλήξαντο θυμῷ; Καὶ ταῦ παρ' ἡρώσι θύουσι ἀνελκυστοί, ἀθανάτοι, Πάτροκλος.—

152. *Sedibus—refer—suis*] *Eurip.* *Ιουλιδ.* 531. Ἐάσας' ἴδεν γῆ καλοφθνήτα νεκρῶν· Ὅθιν' δ' ἴκαστος εἰς τὸ ζῆν' ἀφίκεται, Ἐνταῦθ' ἀπὲλθον πνύμα μὲν πρὸς αἰθέρα, τὸ σῶμα δ' εἰς γῆν· οὗτοι γὰρ νεκτῆμεθα· Ἡμῖν τερον αὐτὸ, πλὴν ἰουκῆσαι βίον· Κῆρυκα τὴν ἐρψασαν αὐτὸ δι' λαβῶν.

153. *Lucret.* iii. 51. Et, quocunque tamen miseri venerent, parentant, Et nigras mactant pecudes, et manibus divis Inferias mittunt—

- 155 'Adspicies.' Dixit, pressoque obmutuit ore.
 Æneas mæsto defixus lumina voltu
 Ingreditur, linquens antrum; cæcosque volutat
 Eventus animo secum. Cui fidus Achates
 It comes, et paribus curis vestigia figit.
- 160 Multa inter sese vario sermone serebant:
 Quem socium exanimem vates, quod corpus humandum
 Diceret. Atque illi Misenum in littore sicco,
 Ut venere, vident indigna morte peremtum;
 Misenum Æoliden: quo non præstantior alter
- 165 Ære ciere viros, Martemque accendere cantu.
 Hectoris hic magni fuerat comes, Hectora circum
 Et lituo pugnas insignis obibat et hasta.
 Postquam illum vita victor spoliavit Achilles,
 Dardanio Æneæ sese fortissimus heros
- 170 Addiderat socium, non inferiora secutus.
 Sed tum, forte cava dum personat æquora concha,
 Demens, et cantu vocat in certamina divos,
 Æmulus exceptum Triton (si credere dignum est)
 Inter saxa virum spumosa immerserat unda.
- 175 Ergo omnes magno circum clamore fremebant;
 Præcipue pius Æneas. Tum jussa Sibyllæ,
 Haud mora, festinant flentes, aramque sepulcri
 Congerere arboribus, cœloque educere certant.
 Itur in antiquam silvam, stabula alca ferarum:
- 180 Procumbunt piceæ: sonat icta securibus ilex:

164. *Misenum*] Cf. *Æn.* iii. 239.

165. *Martem accendere*] *Æchyl.* Pers.

393. Σάλαργ' ἔ' ἀντ' πάντ' λαὶν' ἐρίφλι-
 γαν.

Trojanis quidem temporibus nec tu-
 bam nec lituum inventum esse satis con-
 stat. Tragicorum tamen auctoritas cum
 poeta facit: Sophocl. *Ajac.* 17. Καλὸν
 τῶνον κἀδατος ὡς Τυρηνικῆς.

Æchyl. Eumen. 568.—ἦ ε' αὖν διότο-
 ρος Τυρηνικὴ Σάλαργ', βροτῶν πνύματος
 πλεονεξία, 'Τῶντον γάρ γεμα φανίσα
 σφραγῖ.

172. *Demens*] *Homericum Νῆπιος* Il.
 β. 38. et sæpe al.

Vocat in certamina divos] Sic *Tha-*
myris Musae, Il. β. 594.—Ἰθά τι Μῶ-
 σαι Ἀσπίμναι Θάμναι τὸν Θεῖον παῖδαν
 ἀειδῶς, Οἰχαλῖδον ἰόντα, παρ' Εὐρύτου Οἰ-
 χαλῶος. Στῶντο γὰρ ἐχρίμναις κρησίμναι,
 ὡς τε εἰ ἀνταὶ Μῶσαι αἰδοῦναι, κούρας Διὸς
 αἰγυῖας. Αἱ δὲ χαλυσάμναι σφρὸν θύον.
 αὐτὰρ ἀειδὼν Θεοπεσίην ἀφιλοντο, καὶ ἐλπί-
 λαθον ἀδαμνόν. Sic et *Eurytus Apollin-*
em, Od. δ'. 226.

177. *Aramque sepulcri*] *Serv. Pyram*

dicat, quas in modum aræ construi lignis
 solebat, nam et sequitur, *Congerere ar-*
boribus, &c. Et aram, quæ ante sepul-
 crum fieri consuevit, intelligere non pos-
 sumus, (ut, iii. 63. *stant Manibus aræ*,)
 cum nondum facta sit funeratio, quæ
 præcedit sepulcrum.

179. *Itur in*] *Homerus* in funere *Pa-*
trocli, Il. ψ'. 114. Οἱ δ' ἴσαν ὕλοτόμους
 πύλαιας ἐν χερσὶν ἔχοντες, Σαρῆς τ' ἐν-
 πλάντους· πρὶ δ' ἄρ' ὀρχῆς κίον ἀντύν. Παλ-
 λὰ δ' ἄπαντα, ἀέκοντα, πάραντ' εἰ, διχ-
 μῶς ε' ἄλλοι. Ἄλλ' ἴσι δὲ κρημὸς προσίβαν
 πολυνέβαιος ἴδης, Ἀβρία' ἄρα δῶς ὑφ' ἡμέ-
 ρου καταπύει χαλκῷ Τάμναι ἱαυγόμενον
 ταὶ δὲ μεγάλα κρησίσσωναι Πίσσων· τὰς μὲν
 ἴσωντα διαπλῆσσοντες Ἀχαιοὶ Ἐκδίων ἡμί-
 κων, ταὶ δὲ χρίνα ποσειδάωντες, Ἐλδόμεναι
 πύδωσι, διὰ βοστήια στυνά.

Ennius ap. *Macrobi.* vi. 2. Incedunt
 arbusta per alta, securibus cædunt, Per-
 cellunt magnas quercus; exciditur ilex,
 Fraxinus frangitur, atque abies consterni-
 tur alta; Pinus proceras pervertunt;
 omne sonabat Arbustum fremitu silvæ
 frondosæ.

- Fraxinæque trabes, cunelis et fissile robur
 Scinditur: advolvunt ingentes montibus ornos.
 Necnon Æneas opera inter talia primus
 Hortatur socios, paribusque accingitur armis.
 185 Atque hæc ipse suo tristi cum corde volutat,
 Adspectans silvam immensam, et sic voce precatur:
 ' Si nunc se nobis ille aureus arbore ramus
 ' Ostendat nemore in tanto! quando omnia vere
 ' Heu nimium de te vates, Misene, locuta est!'
 190 Vix ea fatus erat, geminæ quum forte columbæ
 Ipsa sub ora viri cælo venere volantes,
 Et viridi sedere solo. Tum maximus heros
 Maternas adgnoscit aves, lætusque precatur:
 ' Este duces, o, si qua via est, cursumque per auras
 195 ' Dirigite in lucos, ubi pinguem dives opacat
 ' Ramus humum. Tuque o, dubiis ne defice rebus,
 ' Diva parens.' Sic effatus vestigia pressit;
 Observans quæ signa ferant, quo tendere pergant.
 Pascentes illæ tantum prodire volando,
 200 Quantum acis possent oculi servare sequentum.
 Inde, ubi venere ad fauces graveolentis Averni,
 Tollunt se celeres; liquidumque per aëra Iapæ
 Sedibus optatis geminæ super arbore sidunt:
 Discolor unde auri per ramos aura refulsit.
 205 Quale solet silvis brumali frigore viscum
 Fronde virere nova, quod non sua seminat arbos,
 Et croceo foetu teretes circumdare truncos.
 Talis erat species auri frondentis opaca
 Ilice: sic leni crepitabat bractea vento.
 210 Corripit Æneas extemplo, avidusque refringit
 Cunctantem, et vatis portat sub tecta Sibyllæ.
 Nec minus interea Misenum in littore Teucri
 Flebant, et cineri ingrato suprema ferebant.
 Principio pinguem tædis et robore secto
 215 Ingentem struxere pyram: cui frondibus atris

190. *Vix ea*] Il. v. 274. Ταῦτι δὲ θεῖον ἦεν ἱερῶδες ἔργον αὐτῷ Παλλὰς Ἀθηνᾶι τὰ δ' οὐκ ἴδον ἐφ' ἡμεῖς Νέερα δὲ ἡφ' ἡμῶν, ἀλλὰ ἀλάτταντες ἐποιον. Χαῖρι δὲ τῷ ἔργῳ Ὀδυσσεύς, ἡρᾶτο δ' Ἀθήνη· Εὐδοί μιν, ἀγαθὸς Διὸς εἶνος, ἦτοι καὶ αὐτῷ ἔν τε πάντεσσιν ἀνέμοι παρίσταται, οὐδὲ σι λάθω Κινέμενος ὅν αὖτε μάλιστα με φίλαι, Ἀθήνη. Δὲ δ' ἀλλὰ ἐν τῇ τῆς ἱουκλείας ἀφαιρέσει, ῥίξας μίγα ἔργον, ὃ κεν Τρώεσσι μέλει. V. et Apollon. iii. 540.

204. *Auri—aura*] Serv. Splendor auri.

205. *Viscum*] Plinius N. H. xvi. 44. s. 93. xxiv. 4. s. 6. Viscum in quercu,

robore, pruno silvestri, terebintho, nec aliis arboribus adnasci. Copiosissimum in quercu quod *dryos hyphear* vocant.—Omnino autem satum nullo modo nascitur, nec nisi per alvum avium redditum.—Optimum est, quod extra fulvum est, intus porraceum.—Nihil habent Druides visco et arbore in qua gignatur, si modo sit robur, sacratius: enimvero quicquid adnascatur illis, e cælo missum putant, signumque esse electæ ab ipso Deo arboris.

215. *Ingentem struxere pyram*] Cf. Il. ψ. 163. Καθίμενος δ' ἐν τῇ αὐτῇ μέν,

- Intexunt latera, et ferales ante cupressos
 Constituunt, decorantque super fulgentibus armis.
 Pars calidos latices et aëna undantia flammis
 Expediunt, corpusque lavant frigentis et unguunt.
 220 Fit gemitus. Tum membra toro defleta reponunt.
 Purpureasque super vestes, velamina nota,
 Conjiciunt. Pars ingenti subiere feretro,
 Triste ministerium, et subjectam more parentum
 Aversi tenuere facem. Congesta cremantur
 225 Turea dona, dapes, fuso crateres olivo.
 Postquam collapsi cineres, et flamma quievit;
 Reliquias vino et bibulam lavere favillam:
 Ossaque lecta cado texit Corynæus aëno.
 Idem ter socios pura circumtulit unda,
 230 Spargens rore levi et ramo felicis olivæ:
 Lustravitque viros, dixitque novissima verba.
 At pius Æneas ingenti mole sepulcrum
 Imponit, suaque arma viro, remumque, tubamque,
 Monte sub aërio: qui nunc Misenus ab illo
 235 Dicitur, æternumque tenet per secula nomen.
 His actis propere exsequitur præcepta Sibyllæ.

και νέας ὕλην. Πάσης δὲ πυρὸν ἐκατέρω-
 λος ἴδα καὶ ἴδα. Ἐν δὲ πυρὶ ὑπὸ πύρρον
 ἵσαν, ἀχρήμωσι κῆρ.—α. τ. λ.

216. *Ferales ante cupressos*] V. ad
 Æn. iii. 681.—Serv. Varro dicit, pyras
 ideo cupressis circumdari, propter gra-
 vem utrinque odorem, ne offendatur po-
 puli circumstantis corona; quæ tamdiu
 stabat respondens fletibus preficus (i. e.
 principis planctuum,) quamdiu, consu-
 mpto cadavere et collectis cineribus,
 diceretur novissimum verbum, *Illicet*, aut
Vale.

Ad Romanorum morem respexisse po-
 eta videtur.—Heroici autem ævi ritus
 ex Homero illustrari debent; v. Il. η'
 420—432. ψ'. 1—7. 110—257. α'. 677.
 et seqq. Od. α'. 38. et seqq.

226. *Postquam collapsi*] Il. ψ'. 226,
 250. Ἦμος δ' Ἑωφίους ἴδω, φῶς ἰδὼν ἰαὶ
 γαῖαν, Ὅτι ἐν μετὰ κρηναῖσι τοῖς ὄντι
 ἀπὸ πᾶσι Ἦος, Τῶρος πυρκαϊὴν ἱμαίνοντο,
 σπένδοντο δὲ φλόξ.—Πρῶτον μὲν κατὰ πυρ-
 καϊὴν σβένδον ἀπὸ πᾶσι, Ὅσον ἰαὶ φλόξ
 ἴδω, βαθύν δὲ κάσπεσι σίφει. Κλαίωντι
 δὲ ἰσάρεω ἰσῆος ἰσῆα λυγὰ Ἀλλοιγὸν ἰς
 χροῖαν φάλας, καὶ δισπασα θυμὸν Ἐν
 ἀλυσσὶ δὲ ἴσῆος, ἰαυὴ λυγὴ ἀλυσσας Τερ-
 κίσσαντο δὲ σῆμα, ἱμαίλῃ τε προβάλλοντο
 Ἀμφὶ πυρὸν. Ἰαυὴ δὲ χροῖαν ἰαὶ γαῖαν ἰχ-
 μωρ Σάκκοντο δὲ ἐν σῆμα, σάλας κῆρ.—

Cl. et Il. α'. 791.

231. *Novissima verba*] V. Æn. i. 219.

232. *Sepulcrum*] Od. α'. 80. Ἀμφ' αὐ-
 τοῖσι δ' ἴσῆα μίγαν καὶ ἀμύμονα τύμβον
 Χιῶνιν Ἀργίῳ ἱερῷ στρατὸς αἰχμητῶν,
 Ἀπὸ γ' ἰαὶ πρηνέουσιν, ἰαὶ πλατὺ Ἑλλησ-
 πόντῃ. Ὡς κεν ἐπιθῆναι ἐκ ποτιφύῳ ἀν-
 δράσει σὴ Τῶς αὖ τῶν γυγάσι, καὶ αὖ μετὰ
 σπένδῳ ἴσῆος.

Et de Elpenore, Od. μ'. 11. Φιτροῦς δ'
 αἴψα ταμόντις, ὅτ' ἀπρόσῃτος πρὶν ἔλθ' αὐτῷ,
 Θάπτοντι ἀχρήμωσι, θαλιεὶν κατὰ δάκρυ
 χιόντις. Αὐτὰρ ἰαὶ νικῆς τ' ἰσῆα καὶ τῶ-
 χια νικῆς, Τύμβον χιῶντις, καὶ ἰαὶ στήλην
 ἱερῶντις, Πάσαν ἀπρόσῃτος τύμβῳ ὑῆος
 ἱερῶντις.

234. *Qui nunc Misenus*] V. Dionys.
 locum ad Æn. vii. 1.

236. *Præcepta Sibyllæ*] V. lin. 153.
 supra.—Cf. Circes in eadem re præcepta,
 Od. κ'. 508. Ἄλλ' ἰσῆος ἔν δὲ τῇ δὲ ὤψα-
 τοιο σπένδῳ, Ἐν δ' αὐτῇ σὶ λάχῃ καὶ ἄλ-
 σια Πιερίσθῃσι, Μανραί τ' αἰγυροί, καὶ
 ἰσῆα ὀλίσιχαρκα Νῆα μὲν αὐτοῦ κίλσαι
 ἰαὶ ὤψατος βαθυδὴν Αὐτὸς δὲ σὶ Ἀδῶν ἰσῆα
 δόμον ὑψώντα. Ἐνθα μὲν σὶ Ἀχίρῳτα Πυ-
 ροφλεγίθῳ σὶ μίοντι, Κωπυτὸς δ', αἰ δὲ Στυ-
 γὸς ὕδατος ἰσῆα ἀπορροῇ. Πίτρη σὶ, ζῆνσις
 σὶ δὴν ποταμῶν ἱερῶντων. Ἐνθα δ' ἰσῆος,
 ἦρος, χειμῶνις σῆλας, αἰ σὶ κελύβῳ, Βίβρον
 ἱερῶν ὄντι σὶ ποταμῶν ἰσῆα καὶ ἰσῆα. Ἀμφ'
 αὐτῇ δὲ χροῖαν χιῶντις πᾶσι ναιέσσι, Πρῶ-
 τα μελλομένη, μετῴψαται δὲ ἡδὲ σῆος, Τὸ
 σῆος ἀδ' ὕδατος ἰαὶ δ' ἄλσῃ λυγὰ σῆ-
 λῶντι. Πολλὰ δὲ γουνοῦσαι κελύβῳ ἀμύμοντι

Sub pedibus mugire solum, et juga cœpta moveri
Silvarum, visæque canes ululare per umbram,
Adventante dea. 'Procul o, procul este, profani,'
Conclamat vates, 'totoque ab sistite luco:

260 'Tuque invade viam, vaginaque eripe ferrum :
'Nunc animis opus, Ænea, nunc pectore firmo.'
Tantum effata, furens antro se immisit aperto.
Ille ducem haud timidis vadentem passibus æquat.

Dī, quibus imperium est animarum, Umbræque silentes,
265 Et Chaos, et Phlegethon, loca nocte tacentia late;
Sit mihi fas audita loqui : sit numine vestro
Pandere res alta terra et caligine mersas.

Ibant obscuri sola sub nocte per umbram,
Perque domos Ditis vacuas, et inania regna.
270 Quale per incertam Lunam sub luce maligna
Est iter in silvis : ubi cœlum condidit umbra
Jupiter, et rebus nox abstulit atra colorem.

Vestibulum ante ipsum primisque in faucibus Orci
Luctus et ultrices posuere cubilia Curæ :

275 Pallentesque habitant Morbi, tristisque Senectus,
Et Metus, et malesuada Fames, ac turpis Egestas ;
Terribiles visu formæ ; Letumque, Labosque :
Tum consanguineus Leti Sopor, et mala mentis
Gaudia, mortiferumque adverso in limine Bellum,

258. *Adventante dea*] Similla, adven-
tante Hecate, ap. Apollon. iii. 1216.—
'Ἀμφὶ δὲ τήνγ' Ὀξείῃ ἐλαυῇ χθόνοι νόσος
ἰφθίγγουσι. Πόσι δ' ἱερῶσι πάντα παρὰ
στίβωσι καὶ δ' ἐλέλεον Νύμφαι ἱλιονόμοι πο-
ταμναῖδες, αἱ περὶ κούρῃ Φασίδος εὐκλεινῇ
'Ἀμαρναντίῳ ἐλίσσονται. Αἰσιόδη δ' ἔστι
μὴν ἱεὶς ἰός, ἀλλὰ μὴ οὐδ' ὅς 'Εντροπαλιζέ-
μενος πόντος ἱσχυροὶ ἔρ' ἰσάροισι Μίντο κίων
ἔδη δὲ φίλος υἱόστροφος ὑπὲρθε Καννάσῃσι ἡρι-
γυῖός 'Ἡὸς βάλλειν ἀντίλλουσα.

Theocrit. β'.—ταὶ νόσος ἄρμιν ἀνὰ
πτόλιν ἀρρόνται 'Α θεὸς ἐν τριβύδασι.—

Callim. H. ad Apoll. 1. Οἷον ἰ τὰ 'πόλ-
λωτος ἰστίαντο δάφνης ἱερῆς' Οἷα δ' ἔλιν τὸ
μίλαλλον, ἱάδς, ἱάδς, ἔστις ἀλιεργίς.

268. *Ibant obscuri*] Cic. Tusc. Disp. i.
16. Frequens consessus theatri movetur
audienti tam grande carmen ; Adsum at-
que advenio Acherunte, vix, via alta at-
que ardua, Per speluncas saxi structas
asperis pendentibus Maxumis, ubi rigida
constat crassa caligo inferum. Ibid.—In
vicinia nostra Averni lacus, Unde ani-
mas excitantur, obscuræ umbræ, aperto
ostio Alti Acheruntis, salso sanguine
mortuorum imagines. V. Euripidis lo-
cum ad Æn. iii. 49.

274. *Ultrices—Curæ*] Serv. Conscien-

tiæ : ut Juv. xiii.—Quos diri conscia
facti Mens habet attonitos, et surdo ver-
bere cœdit, Occulto quatiente animum
tortore flagello.

275. *Tristisque Senectus*] Homeri γῆ-
ρας λυγρόν, γῆρας στυγερὸν, ἐλαῖ καὶ γῆρας
οὐδὲν.—Sophocles, ἀκρατὺς, ἀπαρσιμίλον
γῆρας, ἀφίλοι, ἴσα πρόσωπα κακὰ κακῶν
ἐνταυτί.

276. *Malesuada Fames*] Eurip. Elec-
tra,—ἀλλ' ἔχουσιν νόσον Πενία, δάστυν δ'
ἄδρα τῇ χρεῖᾳ κακόν.

Od. ε'. 286. Γαστέρα δ' εὐπας ἰστέν ἀπο-
πρόψαι μαμαυῖαι Οὐλαμίνης, ἡ πολλὰ κῆα
ἀνθρώποισι δίδουσι τῆς ἱκναι καὶ ἧς ἰσχυροὶ
ἐκλίσσονται Πόντος ἐν' ἀτρυγέτωσι, κακὰ δυ-
μνίωσι φέρονται.

Turpis Egestas] Lucretius : Turpis
enim fama, et contemptus, et acris egos-
tas Semota ab dulci vita stabilique vi-
dentur, Et quasi jam Lethi portas cunc-
tariæ ante.

278. *Consanguineus Leti Sopor*] Ho-
merus, 'Τῶν καὶ Θανάτῳ ἰδωράσται.—
'Τῶν κασιγνήτῳ Θανάτῳ.

Hes. Theogon. 757. 'Ἐνθα δὲ νεκτοὶ
παῖδες ἱερῆς οἰκῆς ἔχουσιν, 'Τῶν καὶ θά-
νατος, δυοὶ θεοί.—

280 Ferreique Eumenidum thalami, et Discordia demens,
Vipereum crinem vittis innexa cruentis.

In medio ramos annosaque brachia pandit
Ulmus opaca, ingens: quam sedem Somnia volgo
Vana tenere ferunt, foliisque sub omnibus hærent.

285 Multaque præterea variarum monstra ferarum,
Centauri in foribus stabulant, Scyllæque bifformes,
Et centumgeminus Briareus, ac bellua Lernæ
Horrendum stridens, flammisque armata Chimæra:
Gorgones, Harpyiæque, et forma tricorporis umbræ.

290 Corripit hinc subita trepidus formidine ferrum
Æneas, strictamque aciem venientibus offert,
Et, ni docta comes tenues sine corpore vitas
Admoneat volitare cava sub imagine formæ,
Irruat, et frustra ferro diverberet umbras.

295 Hinc via, Tartarei quæ fert Acherontis ad undas:
Turbidus hinc cœno vasta que voragine gurgēs
Æstuat, atque omnem Cocyto eructat arenam.
Portitor has horrendus aquas et flumina servat
Terribili squalore Charon: cui plurima mento

300 Canities inculca jacet: stant lumina flamma:
Sordidus ex humeris nodo dependet amictus.
Ipse ratem conto subigit, velisque ministrat,
Et ferruginea subvectat corpora cymba,

280. *Eumenidum thalami*] Sophocles: Καλὸν δ' ἡρώεας τὰς αἰεὶ ἐν τερψίνοις Χαιρὼς Ἑρμῆος, — Unde *thalamus* hic dici videtur generatim pro habitationis loco. cf. Serv.

283. *Ulmus opaca, ingens*] Il. ξ. 286. "Εὐδ' ὅτ' ἄντος μὲν ἱμῶν, πάρος δ' αἰεὶ ἔσσι Πλοῦται, Εἰς ἱλάτῃ ἀναβὰς περιμήνισα, ἢ σὺν' ἰν' Ἰδῷ Μακροτάτῃ πειθυῖα δ' ἠέρος αἰθέρ' ἴσαντο. "Εὐδ' ἦσ' ἔξωθεν πρηνεσμένους εἰλα-εῖναιον, Ὅρβι λίγυρῃ ἱκαλ' γυῖος, ἦν ε' ἰν' ἔρυσσι Χαλκίδα κικλήσκουσι θῶα, ἄνδρες δὲ κέρμεναι.

[*Volgo*] Serv. Passim, catervatim. — Od. α'. 9. "Ὡς αἱ τιτρυγίαι ἄρ' ἦσαν ἄρχε δ' ἄρα σφῆ Ἑρμῆος ἀκάηκτα παρ' ἐχρόνισα κίλινα. Πὰρ δ' ἴσαν Ὀκεανῶν ἐν ῥοαῖς καὶ λευκάδῃσι τέρησιν, ἠδὲ σὺν' ἡλίου πύλαις, καὶ δῆμος Ὀνείρων ἦσαν αἰψὰ δ' ἴσαντο παρ' ἀσφοδὶλὸν λυμῶνα, Ἐἴδα ἐν ταῖσι ψυχῇ, εἶδονα παρῆντον.

286. *Scyllæque bifformes*] V. Ecl. vi. 75. — Lucretius: Aut rapidis canibus succinctas semimarias Corporibus Scyllas.

287. *Briareus*] Il. α'. 402. "Ὡχ' Ἑκατόγχιμος καλίσσας ἰς μακρὸν Ὀλύμπῳ, Ὅν Βριάρειον καλῶσι θῶα, ἄνδρες δὲ ἐν πάντις Αἰγυῖαν, —

287. *Bellua Lernæ*] Lucret. v. 26. Denique quid Cretæ taurus, Lernæque pestis Hydra venenatis posset vallata colubris? Quidve tripectora tergeminis vis Geryonai?

288. *Flammis armata Chimæra*] Il. ζ'. 179. Πρῶτον μὲν ἴα Χίμαιραν ἀραιμακίτην ἱκίλιντο Πιφθίμω. ἢ δ' ἄρ' ἴαν θῖον γί-νους, οὐδ' ἀνθρώπων, Πρῶτῃ λίαν, ἔσθον δ' ὀρέων, μίσην δ' χίμαιραν Διὸς ἀποσταλίσ-σα στυγὲ μίνος αἰδμήνισα. Cf. Lucr. v. 902.

289. *Tricorporis umbræ*] Æschyl. Agam. 879. τριτόματις τ' εἰ Γερων —

292. *Tenues sine corpore*] Il. ψ'. 103. "Ὡ πῶσιν, ἢ μὲν τις ἴσσι καὶ εἰν' αἶδον δῆμοι-σι, Ψυχὴ καὶ εἶδον, ἀνὰ φρέσιν οἷον ἰν' πάσσω.

294. *Diverberet*] Lucretius de solis lumine ærem permeante: — Quo tardius ire Cogitur, ærias quasi cum diverberet undas. Cf. Æn. v. 503.

300. *Stant lumina*] Od. ε'. 211. "Ὀφθαλμοὶ δ' ἀνὰ νῆα ἴσταντο, ἢ σῶπρος Ἀν-ρίμωσιν ἰν' ἀνδράσιν —

Il. α'. 104. — ἴσσι δ' αἱ στυγὲ λαρσενόωναι ἰκίτην.

303. *Cymba*] Æschyl. ἰσθὰ ἰπὺ Θάβ. 856. Ἀλλὰ γίαν, ἢ φίλαι, παρ' οὐρανῷ Ἐρί-σιτ' ἀμφὶ πρᾶσι πέριπτον χερσὶν Πύκλῳ,

- Jam senior; sed cruda deo viridisque senectus.
 305 Huc omnis turba ad ripas effusa ruebat,
 Matres atque viri, defunctaque corpora vita
 Magnanimū heroum, pueri innuptæque puellæ,
 Impositique rogis juvenes ante ora parentum.
 Quam multa in silvis autumnī frigore primo
 310 Lapsa cadunt folia, aut ad terram gurgite ab alto
 Quam multæ glomerantur aves, ubi frigidus annus
 Trans pontum fugat, et terris immittit apricis.
 Stabant orantes primi transmittere cursum,
 Tendebantque manus ripæ ulterioris amore.
 315 Navita sed tristis nunc hos, nunc accipit illos :
 Ast alios longe submotos arcet arena.
 Æneas, miratus enim, motusque tumultu,
 ' Dic, ait, o virgo, quid volt concursus ad amnem ?
 ' Quidve petunt animæ ? vel quo discrimine ripas
 320 Hæ relinquunt, illæ remis vada livida verrunt ?
 Olli sio breviter fata est longæva sacerdos :
 ' Anchisa generate, deūm certissima proles,
 ' Cocyti stagna alta vides, Stygiamque paludem,
 ' Dī cuius jurare timent et fallere numen.
 325 Hæc omnis, quam cernis, inops inhumataque turba est :
 ' Portitor ille, Charon : hi, quos vehit unda, sepulti.
 ' Nec ripas datur horrendas et rauca fluenta
 ' Transportare prius, quam sedibus ossa quierunt.
 ' Centum errant annos, volitantque hæc littora circum :
 330 ' Tum demum admissi stagna exoptata revisunt.'

ὅς αὖτε δὲ Ἀχίρην ἀμείβεται τὰς ἔσονται,
 μελέγματος, Νάοντος θωρεῖα, τὰς ἔσονται
 βῆ Ἀνέλλαν, τὰς ἔσονται, Πάνδαν, εἰς
 ἄφασιν εἰς χίρην

304. Cruda—senectus] Il. ψ'. 790. Οὐ-
 τος δὲ προτέρως γυνῆς, προτέρως τ' ἀνδρώ-
 πων, Ὁμογίοντα δὲ μὴ φάσ' ἴμμεται.—

305. Huc omnis] V. ad Geo. iv. 471.

309—312.] Cf. Il. β'. 459. Τῶν δ', ὅσων
 ἡρίδων σπινθηρῶν ἴθια πολλά, Χανῶν, ἡ γι-
 γάντων, ἡ πόντων δουλιχιδίων, Ἀσίῃ ἰς λι-
 μέαν, Καπσορείου ἀμφὶ βίβρα, Ἐνθα καὶ ἴθια
 σπινθηρῶν ἀγαλλόμενοι περιγύγισσι Κλαγγη-
 δὸς τρακαθίζοντων, σμαραγδὶ δὲ εἰς λιμῶν
 ὧς τῶν ἴθια πολλά πῶν ἔσονται καὶ αὐτοῖς
 Ἐς τῶν σπινθηρῶν Σμαραγδίων αὐτὰς ὅπῃ
 χθὼν Σμαραγδίων ποσὶ βίβρα πῶν αὐτῶν εἰς
 καὶ ἴθια. Ἐστὶν δὲ ἰς λιμῶν Σμαραγδίων
 δοκίμῶν Μυρίων, ἴθια εἰς φύλλα καὶ ἔνθα
 γίγνεται ἄρῃ.

Apollon. iv. 214. Ἐς δ' ἀγορεῖν ἀγίοντι
 ἢ ἐνέχουσιν ἴθια εἰς πόντον Κύματα χιμ-
 ρίου παύσονται ἐξ ἀίματος, Ἡ ἴθια φύλλα
 χαρμῆς περιπαλῆς πῶν ἔλῃς Φυλλοχόῃ

ἢ μὴν. τίς δὲ ἐν τῇσι τιμῆμασι;

311 Annius] Cf. Æn. x. 266.—Vulgo
 amnis.

320. Vada livida] Catullus:—To-
 tius ut lacus putidæque paludis Lividis-
 sima maximeque est profunda vorago.

Verrunt] V. G. iii. 201.

321. Longæva sacerdos] Aristot. σελ
 λαμ. ἀκουσμ.—Ἐν τῇ Κόρῃ τῇ σελ τῇ
 Ἰταλίας διανομαί τῇ, ὅς ἴθια, δόλματος
 πατάγῃς Σφύλλας τῇ χρησμοδόγῳ ἢ,
 πολυχρησμοδόγῳ γυναικῶν, σπινθηρῶν διαμῶ-
 ναι φασιν, ὅσων μὴ Ἐξορῶν, δὲ τῶν δὲ
 τῶν Ἰταλίας παραιοσύνην Κυμαίων, ὅπῃ δὲ
 τῶν Μελάνχρηστων παλαιοσύνη.

324. Dī cuius] V. ad Æn. x. 113.

327. Nec ripas] Il. ψ'. 71. ubi Patro-
 cli umbra: Θάσσει με, ἴθια τῇσι σφύ-
 λας Ἀΐδου σπινθηρῶν. Τῇσι με ἔργων ψυχῇ
 ἔνθα παραιοσύνη, Οὐδὲ μὴ σπινθηρῶν
 ὅπῃ παραιοσύνη ἔσονται Ἀλλ' αὐτὸς ἀλλοφύ-
 λας ἐν ἰθιασύνῃ Ἀΐδου δὲ. Καὶ με δὲ τῇ
 χιρῇ, ἀλλοφύματος ὅπῃ ἴθια αὐτὸς Νίσσημα
 ἐξ Ἀΐδου, ἴθια με σπινθηρῶν μελέγχων.

- Constitit Anchisa satus, et vestigia pressit;
 Multa putans, sortemque animo miseratus iniquam.
 Cernit ibi mæstos et mortis honore carentes,
 Leucaspim, et Lyciæ ductorem classis Orontem :
 335 Quos, simul a Troja ventosa per æquora vectos,
 Obruit auster, aqua involvens navemque virosque.
 Ecce gubernator sese Palinurus agebat:
 Qui Libyco nuper cursu, dum sidera servat,
 Exciderat puppi, mediis effusus in undis.
 340 Hunc ubi vix multa mæstum cognovit in umbra,
 Sic prior adloquitur: ' Quis te, Palinure deorum
 ' Eripuit nobis, medioque sub æquore mersit?
 ' Dic age. Namque mihi, fallax haud ante repertus,
 ' Hoc uno responso animum delusit Apollo :
 345 ' Qui fore te ponto incolumem, finesque canebat
 ' Venturum Ausonios. En hæc promissa fides est?'
 Ille autem: ' Neque te Phœbi cortina fefellit,
 ' Dux Anchisiade, nec me deus æquore mersit.
 ' Namque gubernaculum multa vi forte revolsum,
 350 ' Cui datus hærebam custos, cursusque regebam,
 ' Præcipitans traxi mecum. Maria aspera juro,
 ' Non ullum pro me tantum cepisse timorem,
 ' Quam tua ne, spoliata armis, excussa magistro,
 ' Deficeret tantis navis surgentibus undis.
 355 ' Tris notus hibernas immensa per æquora noctes
 ' Vexit me violentus aqua: vix lumine quarto

332. *Animo miseratus*] Serv. Bene animo quasi rei præsago; ipse enim Æneas insepultus jacebit.—v. ad Æn. iv. 620.

334. *Orontem*] V. Æn. i. 113.

335. *Ventosa per æquora*] Catallus: —Rostro ventosum proscidit æquor.—

337. *Ecce gubernator*] V. Dionysii locum ad Æn. vii. 1.—Cf. Homericum Elpenora, Od. λ'. 51. Πρώτη δὲ ψυχὴ Ἐλπινόροσος ἦλθεν ἱταίρου. Οὐ γὰρ περ ἰνέ-
 θαστο ὑπὸ χθονὸς εὐρυδείης. Σῆμα γὰρ ἐν
 μεγάρῃ Κίρκης καταλείψαμι ἡμῖς Ἀπλαν-
 σστον καὶ ἄσπαστον ἰσὶν αἰὼς ἄλλος ἱταίρι.
 Τὸν μὲν ἰγὼ δάκρυα ἰδὼν, ἰλίσσεται τι θυμῷ,
 καὶ μιν φωνήσας ἔστα περιέοντα προσεΐπεν·
 Ἐλπίνορ, πῶς ἄλδεις ὑπὲρ ζόφου κείοντα;
 Ἐφθης τιθεὶς ἰόν, ἢ ἰγὼ εὖν νῆϊ μελαινῇ;
 Ὡς ἰφάμην ἰ δὲ μ' οἰμάξας ἡμείβετο μύθῳ
 Διογενὲς Λαερτιάδης, πολυμήχανος Ὀδυσσεύς,
 Ἀσὶ με δαίμονες αἶσα παυῆ, καὶ ἀτίσθαστος
 αἶσος. Κίρκης δ' ἐν μεγάρῃ καταλίγμινος
 οὐκ ἰόντα Ἀψόφῳ καταβῆναι, ἰὼν ἐς κλί-
 μακα μακρὴν. Ἀλλὰ καταστεινὴν τίγαις πύ-
 σον· ἰα δὲ μοι αὐχὴν Ἀσπραγάλλω ἰάγῃ,
 ψυχὴ δ' αἰδέσθαι κατ' ἡλδι. Νῦν δὲ σὺ τῶν ὅπ-
α

θιν γυνάξομαι, οὐ παρίενται, Πρὸς δ' ἀλό-
 χου, καὶ πατέρος, ὃ δ' ἱερῇσι σπυρίων ἰόντα,
 Τηλεμάχου δ', ἐν μούσῃσι καὶ μεγάροισι ἔλι-
 πται· Οἶδα γὰρ, ὡς ἰσίδει κῶν ἰέμεν ἐξ Ἀΐ-
 δας, Νῆσος ἐς Διαιὴν στήθεος εὐεργέτα τῆσ'·
 Ἐνθά δ' ἱσταται, ἄναξ, κίλαμαι μνήσασθαι
 ἡμῖο· Μὴ μ' ἀπλανασστον, ἄσπαστον ἰὼν ὅπασιν
 καταλίγμινος, Νοσφισθίς, μή τι τι θεῶν μέ-
 νημα γίνωμαι Ἀλλὰ μὲν κλαυθῆαι σὺν τιῷ-
 χισσιν, ἄσπας μοι ἰστέν, Σῆμα δὲ μοι χεῖρας,
 πολὺς ἰσὶν καὶ θαλάσσης, Ἀδριεὺς δασυήτης,
 καὶ ἰσσομένησιν περὶ ἰσθμῷ. Ταῦτα δὲ μοι τιλι-
 σσαι, πῶθ' αἰ δ' ἰσὶν σῶμας ἰστέμεν, Τῇ καὶ
 ζωὴς ἰστέμεν, ἰὼν μὲν ἡμῖς ἰστέμεν. Ὡς
 ἰσθαι· αὐτὰρ ἰσὶν μὲν ἀμειβόμενος προσέειπεν
 Ταῦτά τοι, δ' ὀύσσην, τιλιεσθῆαι τι καὶ ἰσ-
 ξαι. Ναὶ μὲν δὲ ἰστέμεν ἀμειβόμενος στυγι-
 ροῖσιν Ἠμῖδ' ἰσὶν μὲν ἀνυσθὶν ἰσ' αἶματι
 φάσγανον ἰσχαν· Ἐλδωλὸν δ' ἰστέμεν ἰστέμεν
 πῶλλ' ἀγέμεν. V. et ad 327. supra.

347. *Cortina*, lebes seu tripus, adyto Apollinis impositus, unde is vaticinaba-
 tur per insidentem Pythiam. v. et Æn. iii. 92.

355. *Tris notus*] V. Æn. iii. 203.

- 'Prospexi Italiam, summa sublimis ab unda.
 'Paullatim adnabam terræ: jam tuta tenebam;
 'Ni gens crudelis madida cum veste gravatum,
 360 'Prensantemque uncis manibus capita aspera montis,
 'Ferro invasisset, prædamque ignara putasset.
 'Nunc me fluctus habet, versantque in littore venti.
 'Quod te per cœli jucundum lumen et auras,
 'Per genitorem oro, per spes surgentis Iûli;
 365 'Eripe me his, invicte, malis: aut tu mihi terram
 'Injice, (namque potes), portusque require Velinos;
 'Aut tu, si qua via est, si quam tibi diva creatrix
 'Ostendit, (neque enim, credo, sine numine divom
 'Flumina tanta paras Stygiamque innare paludem),
 370 'Da dextram misero, et tecum me tolle per undas;
 'Sedibus ut saltem placidis in morte quiescam.'
 Talia fatus erat, cœpit quum talia vates:
 'Unde hæc, o Palinure, tibi tam dira cupido?
 'Tu Stygias inhumatus aquas amnemque severum
 375 'Eumenidum adspicies, ripamve injussus adibis?
 'Desine fata deûm flecti sperare precando.
 'Sed cape dicta memor, duri solatia casus.
 'Nam tua finitimi, longe lateque per urbes
 'Prodigiis acti cœlestibus, ossa piabunt;
 380 'Et statuent tumulum, et tumulo sollemnia mittent;
 'Æternumque locus Palinuri nomen habebit.'
 His dictis curæ emotæ, pulsusque parumper
 Corde dolor tristi: gaudet cognomine terra.
 Ergo iter inceptum peragunt, fluvioque propinquant.
 385 Navita quos jam inde ut Stygia prospexit ab unda
 Per tacitum nemus ire, pedemque advertere ripæ,
 Sic prior aggreditur dictis, atque increpat ultro:
 'Quisquis es, armatus qui nostra ad flumina tendis,
 'Fare age, quid venias: jam istinc et comprime gressum.
 390 'Umbrarum hic locus est, Somni Noctisque soporæ:
 'Corpora viva nefas Stygia vectari carina.
 'Nec vero Alciden me sum lætatus euntem

360. *Prensantem*] Od. i. 428. Ἀμφε-
 ρίπτοι δ' ἡ χερσὶν ἐκαστοῦ μὲν λαβὴ πύρρον,
 τῆς ἱχθυόσας ἐκαστὴν —

362. *Nunc me*] Euripides: Κῆρυς δ'
 ἐν ἀνταίῳ, v. r. λ. v. ad Æn. iii. 49.

366. *Velinos*] Servius: Dicit eum a
 Veliensibus interemptum. Sane sci-
 endum Veliâ tempore quo Æneas ad Ita-
 liam venit, nondum fuisse; ergo prolep-
 sis est. Cf. Strab. vi. pr.

374. *Amnemque severum*] Lucretius;
 —Severa silentia noctis.—Noctis signa

severa.—Atlanteum litus pelageque se-
 vera, Quo neque noster adit quisquam
 neque barbarus audeat. Cf. Geo. iii. 37.

378. *Nam tua*] Serv. De historia hoc
 traxit. Lysimachus enim pestilentia labo-
 rantibus respondit oraculum, manes Pa-
 linuri esse placandos: ob quam rem non
 longe a Velia et lucum et cenotaphion
 ei dederunt.

381. *Æternumque locus*] V. ad Æn.
 vii. 1.

392. *Nec vero Alciden*] Servius: Lec-

- Corripit objectam, atque immania terga resolvit
Fusus humi, totoque ingens extenditur antro.
Occupat Æneas aditum custode sepulto,
425 Evaditque celer ripam irremeabilis undæ.
Continuo auditæ voces, vagitus et ingens,
Infantumque animæ flentes in limine primo:
Quos dulcis vitæ exsortes, et ab ubere raptos,
Abstulit atra dies, et funere mersit acerbo.
430 Hos juxta falso damnati crimine mortis.
Nec vero hæc sine sorte datæ, sine iudice, sedes.
Quæsitior Minos urnam movet: ille silentum
Conciliumque vocat, vitasque et crimina discit.
Proxima deinde tenent mæsti loca, qui sibi letum
435 Insontes peperere manu, lucemque perosi
Projicere animas. Quam vellent æthere in alto
Nunc et pauperiem et duros perferre labores!
Fas obstat, tristisque palus inamabilis unda
Adligat, et novies Styx interfusa coërcet.
440 Nec procul hinc partem fusi monstrantur in omnem
Lugentes campi. Sic illos nomine dicunt.
Hic, quos durus amor crudeli tabe peredit,
Secreti celant calles, et myrtea circum
Silva tegit. Curæ non ipsa in morte relinquunt.
445 His Phædræ Procrinque locis, mæstamque Eriphylen
Crudeliter nati monstrantem volnera cernit,
Evadnenque, et Pasiphaën: his Laodamia
It comes, et juvenis quondam, nunc femina, Cænis,
Rursus et in veterem fato revoluta figuram.
450 Inter quas Phoenissa recens a vulnere Dido
Errabat silva in magna: quam Troïus heros,
Ut primum juxta stetit, agnovitque per umbram

432. *Quæsitior Minos*] Od. λ'. 567. "Εὐ" ἔπει Μίνως Πόνι, Διὸς ἀγλαὸν υἱὸν Χρύσιος σῆπταρος ἔχοντα, θιμωτιότατα πύκιστον, "Ἡμεῖς" οἱ δὲ μὴ ἀμφὶ δίκας ἔροντο ἔσταστα, "Ἡμεῖς", ἰσχυροὶ εἰ, καὶ ἰερὰς οὐλῆς "Αἰδὼς δὲ. Sed Virgilius, ad Romani iudicii similitudinem, prætorem seu quæsitorem inducit, cui adsidebant selecti iudices, sortitis ex decuriis dati.

436. *Quam vellent*] Od. λ'. 487. ubi Achilles umbra, Μὴ δέ μοι θάνατόν γι παρῶντα, παῖδ' Ὀδυσσεύ. Βουλοίμην εἰ ἰσχυροὶ ὡς ἐπαινοῦμαι ἄλλω "Αἰδὼς παρ' ἀλλή-ρῃ, ἢ μὴ βίοντες πολλὰς εἴη, "Ἡ πᾶσι ναῦσι καταφθίμινον ἀνέστην.

445. *His Phædræ*] Od. λ'. 320. Φαίδρῳ εἰ Πέρκλῳ εἰ Πόνι—στυγερὸν τ' Ἐρφέλῳ "Ἡ χροὸν φίλου ἀνδρὸς ἰδίζετο τιμώμενα.

450. *Inter quas*] Od. λ'. 540. "Αἰ δ'

ἄλλαι ψυχαὶ ναῦν καταφθιμώτων "Ἐστασαν ἀχνύμεναι, ἔροντο δὲ κῆδ' ἰάσασθαι. Οἷον δ' Αἰάντος ψυχὴ Τηλεμανίδας Νόσθῳ ἀφιστάμεναι, μηχανωμένη ἵππου νίκης, — Τὸν μὲν ἰγὼν ἰσχύσει προσεῖδαι μιλιχίωσιν Αἴαν, καὶ Τηλεμῶντος ἀμύμονος, οὗτοι δ' ἱμελλῆς Οἰδὴ θανάτῳ λήσεσθαι ἱππὶ χίλου ἵππου ευχίαν Οδωμῶντος; τὰ δὲ πᾶσα θύα θέσαν Ἀργείων, Τῶς γὰρ σφιν αἰετοὶ ἀπώλει σῶσι δ' Ἀχαιοὶ Ἰού Ἀχιλλῆος κεφαλῇ Πηλεΐδῃ, Ἀχνύμενα φθιμῶν διασπέρει· οὐδὲ τις ἄλλος Αἴτωρ, ἀλλὰ Ζεὺς Δαναῶν στρατὸν αἰχμητῶν Ἐκπύλῳι ἔχθρῳ τὴν δ' ἰπὶ μαῖραι ἰθύνει. Ἀλλ' ἄρα διῶρο ἄναξ, ἦ ἔως καὶ μῖθος ἀκούσῃς "Ἡμῖν τῶν δάμασσι δὲ μέντοι καὶ ἀγχιόρα θυμῶν. "Ὡς ἰδόμεν δὲ δὲ μὲν οὐδὲν ἀμείβετο, βῆ δὲ μὲν ἄλλας Ψυχὰς εἰς "Ἐρίβος ναῦν καταφθιμώτων. "Ἐπὶ δ' ἱππὸς προσέφη μηχανωμένης, ἣ αὖτο ἰγὼ τόν Ἀλλὰ μοι— π. τ. λ.

- Obscuram, qualem primo qui surgere mense
 Aut videt, aut vidisse putat per nubila Lunam,
 455 Demisit lacrimas, dulcique adfatus amore est :
 ' Infelix Dido, verus mihi nuntius ergo
 ' Venerat, extinctam, ferroque extrema secutam !
 ' Funeris heu tibi capssa fui ! Per sidera juro,
 ' Per superos, et si qua fides tellure sub ima est ;
 460 ' Invitus, regina, tuo de litorē cessi :
 ' Sed me jussa deūm, quæ nunc has ire per umbras,
 ' Per loca senta situ cogunt, noctemque profundam,
 ' Imperiis egere suis : nec credere quivi
 ' Hunc tantum tibi me discessu ferre dolorem.
 465 ' Siste gradum, teque adspectu ne subtrahe nostro.
 ' Quem fugis ? extremum fato, quod te adloquor, hoc est.'
 Talibus Æneas ardentem et torva tuentem
 Lenibat dictis animum, lacrimasque ciebat.
 Illa solo fixos oculos aversa tenebat :
 470 Nec magis incepto voltum sermone movetur,
 Quam si dura silex aut stet Marpesia cautes.
 Tandem corripuit sese, atque inimica refugit
 In nemus umbriferum : conjunx ubi pristinus illi
 Respondet curis, æquatque Sychæus amorem.
 475 Nec minus Æneas, casu percussus iniquo,
 Prosequitur lacrimans longe, et miseratur euntem.
 Inde datum molitur iter. Jamque arva tenebant
 Ultima, quæ bello clari secreta frequentant.
 Hic illi occurrit Tydeus, hic inclutus armis
 480 Parthenopæus, et Adrasti pallentis imago.
 Hic multum fleti ad superos, belloque caduci
 Dardanidæ : quos ille omnes longo ordine cernens
 Ingemuit, Glaucumque, Medontaque, Thersilochumque,
 Tris Antenoridas, Cererique sacrum Polyphœten,
 485 Idæumque, etiam currus, etiam arma tenentem.
 Circumstant animæ dextra lævaque frequentes.

453. *Qualem*] Apollon. iv. 1477.—
 ' Ἀλλὰ τότε γ' Ἑρακλῆα Μοῦναι ἀκυροῖσιν
 τηλοῦ χροῖος ἔσαντο Λογυῖτις Τὰς Ἰδίην, ὡς
 τίς τι νῆψ' ἐν ἡματι μάνη· ἢ ἴδων, ἢ ἰδύμεναι
 ἰσαχλύουσαν Ἰδύσθαι.

460. *Invitus*] Catullus: Invita, o regina, tuo de vertice cessi, Invita, adjuro teque tuumque caput.

462. *Loca senta*] Il. v. 65.—' Ἀἰδῶ-
 νίος-εἰνία—Σμυρδαλί', εὐρωπῶτα, τὰ τι
 στυγίοναι θισί περ.

470. *Nec magis*] Eur. Medea, 24.
 Κῦτται δ' ἔπειτα, σὺν' ὀφθαλμοῖς ἀλγυδίαι, τὸν
 πάντα συντήκοντα δακρυόεις χροῖον, 'Επὶ
 πρὸς ἀνδρὲς ἦεν· ἡδαικμῆται, Οὐδ' ἔμμε' ἰπαί-

ροῦς, οὐτ' ἀπαλλάσσοντα γῆς Πρῶτοντον ὡς
 δὲ πύργος, ἢ θαλάσσιος Κλύδων, ἀπὸ τοῦ νο-
 τίτουμένη φίλων.

471. *Marpesia*] Μάρπες, ἔξω Πάριον,
 ἀφ' οὗ οἱ λίθοι ἐκίοντο.

479. *Tydeus, Parthenopæus, et Adrastus*, ex numero τῶν ἰσθ' ἐπὶ Θήβαις.

483. Il. ε'. 216.—Γλαυκὸν τι, Μίλ-
 τὰ τι, Θερσίλοχόν τι.

484. Il. λ'. 59. Τρῶς τ' Ἀντιφροῖδας,
 Πόλυβος, καὶ Ἀγχιόρα δῖον, Ἠιδίον τ' Ἀνά-
 μαντ', ἰσθμιαῖον ἀθανάτων. Il. v. 791.
 —καὶ ἀντίθιστο Πολυφροῖστον.

485. *Idæum*, sive Daretis fil. (Il. ε'.
 11.) ; sive aurigam Priami, Il. ω'. 325.

- Nec vjdisse semel satis est : juvat usque morari,
 Et conferre gradum, et veniendi discere caussas.
 At Danaûm proceres, Agamemnoniæque phalanges,
 490 Ut videre virum, fulgentiaque arma per umbras,
 Ingenti trepidare metu. Pars vertere terga,
 Ceu quondam petiere rates : pars tollere vocem
 Exiguam. Inceptus clamor frustratur hiantes.
 Atque hic Priamiden laniatûm corpore toto
 495 Deïphobum vidit, lacerum crudeliter ora,
 Ora manusque ambas, populataque tempora raptis
 Auribus, et truncas inhonesto vulnere nares.
 Vix adeo adgnovit pavitantem, et dira tegentem
 Supplicia ; et notis compellat vocibus ultro :
 500 ' Deïphobe armipotens, genus alto a sanguine Teucri,
 ' Quis tam crudeles optavit sumere pœnas ?
 ' Cui tantum de te licuit ? Mihi fama suprema
 ' Nocte tulit, fessum vasta te cædo Pelasgûm
 ' Procubuisse super confusæ stragis acervum.
 505 ' Tunc egomet tumulum Rhœteo in littore inanem
 ' Constitui, et magna Manes ter voce vocavi.
 ' Nomen et arma locum servant. Te, amice, nequivi
 ' Conspicere, et patria decedens ponere terra.'
 Ad quæ hæc Priamides : ' Nihil o tibi, amice, relictum :
 510 ' Omnia Deïphobo solvisti, et funeris umbris.
 ' Sed me fata mea et scelus exitiale Lacænæ
 ' His mersere malis : illa hæc monumenta reliquit.
 ' Namque, ut supremam falsa inter gaudia noctem
 ' Egerimus, nosti ; et nimium meminisse necesse est.
 515 ' Quum fatalis equus saltu super ardua venit
 ' Pergama, et armatum peditem gravis attulit alvo :
 ' Illa, chorum simulans, evantes orgia circum
 ' Ducebat Phrygias : flammam media ipsa tenebat
 ' Ingentem, et summa Danaos ex arce vocabat.
 520 ' Tum me, confectum curis somnoque gravatum,

491. *Trepidare metu*] Od. x'. 604. de Hercule: Ἀμφὶ δὲ μιν πλεγγὴ πύκναι ἦν, αἰσῶν δὲ, Πάρος δ' ἀντομίζοντο ἰδὲ, ἱερμῇ πύρρι λυαῖς, ἑρμῶν ἑξὺν ἔχον, κ. τ. λ.

492. *Ceu quondam*] V. ll. v'. 320. *Vocem exiguam*] Od. v'. 5.—καὶ δὲ τριζωνας ἱσταντο.

494. et seqq. Cf. Homeri locum de Agamemnonis umbra, Od. x'. 386—465.

501. *Quis tam*] Cf. Ennii versus, ad Æn. ii. 281. cit.

505. *Tumulum*] Cf. Odyss. v'. 80.

506. *Ter voce vocavi*] Od. i. 64. οὐδ' ἔρα μιν προτρεῖν τῆς αἰν ἀμφίδουσαι, Περὶ οὐκ αὖν διδύκῃ ἰσάμενος τρεῖς ἱσταντο ἀδελφοί, οἱ δὲ αὖθις ἐκινῶντο τρεῖς ἀνδρόθεοι. Cf.

Æn. i. 219. ii. 644. iii. 68.

511. *Lacænæ*] Helena post Paridis mortem a Deïphobo rapta est ; cf. Euripid. Troad. 966.

513. *Ut supremam*] V. Eurip. carmen dulcissimum ad Æn. ii. 232. citatum.

515. *Quum fatalis equus*] Ennius ap. Macrob. vi. 2. Nam maximo saltu superavit Gravidus armateis equus,—qui suo partu ardua perdat Pergama—Cf. Lucret. i. 477. Nec clam durateus Trojanis Pergama partu inflammâisset equus nocturno Grajugenarum. V. Æn. ii. 237.

517. *Orgia*] V. Æn. iv. 301.

520. *Confectum curis*] ll. ζ'. 2. ὅταν καὶ καμῶντες ἀρμυῖνον—Od. v'. 79. καὶ τῷ

- ' Infelix habuit thalamus, pressitque jacentem
 ' Dulcis et alta quies, placidæque simillima morti.
 ' Egregia interea conjunx arma omnia tectis
 ' Emovet, et fidum capiti subduxerat ensem;
 525 ' Intra tecta vocat Menelaum, et limina pandit.
 ' Scilicet id magnum sperans fore munus amanti,
 ' Et famam exstingui veterum sic posse malorum.
 ' Quid moror? irrumpunt thalamo. Comes additus una
 ' Hortator scelerum Æolides. Dī, talia Graiis
 530 ' Instaurate; pio si pœnas ore reposco.
 ' Sed te qui vivum casus, age fare vicissim,
 ' Attulerint. Pelagine venis erroribus actus,
 ' An monitu divūm? an quæ te Fortuna fatigat,
 ' Ut tristes sine sole domos, loca turbida, adires?'
 535 Hac vice sermonum roseis Aurora quadrigis
 Jam medium ætherio cursu trajecerat axem:
 Et fors omne datum traherent per talia tempus:
 Sed comes admonuit, breviterque affata Sibylla est:
 ' Nox ruit, Ænea; nos flendo ducimus horas.
 540 ' Hic locus est, partes ubi se via findit in ambas:
 ' Dexterâ, quæ Ditis magni sub mœnia tendit;
 ' Hac iter Elysium nobis: at læva malorum
 ' Exercet pœnas, et ad impia Tartara mittit.'
 Deiphobus contra: ' Ne sævi, magna sacerdos:
 545 ' Discedam, explebo numerum, reddarque tenebris.
 ' I decus, i, nostrum; melioribus utere fatis.'
 Tantum effatus, et in verbo vestigia torsit.
 Respicit Æneas subito, et sub rupe sinistra
 Mœnia lata videt, triplici circumdata muro:
 550 Quæ rapidus flammis ambit torrentibus amnis
 Tartareus Phlegethon, torquetque sonantia saxa.
 Porta adversa, ingens, solidoque adamante columnæ:

πιδυμος δυνος ἐπὶ βλοφάρουσιν ἴσταισι, Νήγε-
 τος, Πιδυτος, θανάτῳ ἀγγιστὰ τοικώς.

528. *Comes additus*] V. locum ex Od.
 6. ad Æn. ii. 39. citatum.

529. *Æolides*, Ulysses: cujus matrem
 Anticleam a Sisyphe latrone, Æoli filio,
 corruptam fuisse dicebant. Unde et Soph.
 Ajax:—τῆς Ἀκτωῦ Σισυφιδῶν γυναικός.

531. *Sed te qui vivum*] Od. λ'. 154.
 Τίαντι ἰμὸν, αὐτὸς ἄλλῃσι ὑπὸ ζῆφον ἠιόνοντα,
 Ζωὴς ἰών; χαλκῶδὲ δὲ ταδί ζῶωντι ἐρᾶσθαι
 Μίσση γὰρ μεγάλη ποταμῶ, κ. τ. λ. Νῶϊ
 μὲν δὲ ἴσταισιν ἀμειβόμεθ'.—Ibid. 92.
 Τίαν' αὖτ', ὃ δύνοντι, λατὸν φάος ἡλίου,
 "Ἠλίου, ἔρρα ὅθις τίανος καὶ ἀνιερτία χῶ-
 ρον;

537. *Et fors*] Od. π'. 220. ψ'. 241.
 "Ὡς ἄρα τοί γ' ἱλιωνὸν ὅτ' ἐφρονεῖ δαυρῶν εἴ-

βον· Καὶ νό α' διαρμίνουσιν ἴδω φάος ἡλίου.
 —Καὶ νό α' διαρμίνουσιν φάος ἡελιάωντος
 ἰόν, Εἰ μὴ ἄλ' ἀλλ' ἰόνος διὰ—

549. *Triplici—muro*] Hes. Theogon.
 725. ubi de Tartaro: Τὸν περὶ χάλκῳ ἐρ-
 ρας ἰλήλατας ἀμφὶ δὲ μιν νύξ Τρῶνταχὶ πύ-
 λωναι περὶ δαυρὸν αὐτὰρ δυνόντων Γῆς ῥίχαι
 πεφύκασι, καὶ ἀνιερτίασι βαλάνουσι. "Ἐδο-
 θαι διὰ Τρῶνσι ὑπὸ ζῆφον ἠιόνοντα Κακρόφραστοι,
 βουλῆσι Διὸς πεφλογγέμενοι, Σάφῃ ἐν ἐκείνῳ-
 τι, πιλώρῃσι ἱερχομαι γυναισι.

551. *Phlegethon*] V. locum ex Od. α'.
 ad 236. supra cit.

552. *Porta adversa*] Il. δ. 13. "Ἢ μὲν
 ἴλῳι ῥίχῃ ἐς Τάρταρον ἠιόνοντα, Τῆλα μάλ',
 ἥχῃ βάλλουσιν ὑπὸ χλόνος ἰόνι βίβρατον "Ἐδο-
 σιν οὐδάρῃσι σε πύλαι, καὶ χάλκῳ οὐδὲς, Τόσ-
 σιν ἴσπερ' αἶψα, ἴσον οὐρανὸς ἰστ' ἀπὶ γυναισι.

Digitized by Google

- ' Fulmine dejecti, fundo volvuntur in imo.
 ' Hic et Aloïdas geminos, immania vidi
 ' Corpora : qui manibus magnum rescindere cœlum
 ' Aggressi, superisque Jovem detrudere regnis.
 585 ' Vidi et crudeles dantem Salmonea pœnas,
 ' Dum flammæ Jovis et sonitus imitatur Olympi.
 ' Quatuor hic invectus equis, et lampada quassans,
 ' Per Graiûm populos mediæque per Elidis urbem
 ' Ibat ovans, Divûmque sibi poscebat honorem :
 590 ' Demens ! qui nimbos, et non imitabile fulmen
 ' Ære et cornipedum pulsu simularet equorum.
 ' At pater omnipotens densa inter nubila telum
 ' Contorsit ; non ille faces, nec fumea tædis
 ' Lumina ; præcipitemque immani turbine adegit.
 595 ' Nec non et Tityon, Terræ omniparentis alumnum,
 ' Cernere erat : per tota novem cui jugera corpus
 ' Porrigitur : rostroque immanis voltur obunco
 ' Immortale jecur tendens, fecundaque pœnis
 ' Viscera, rimaturque epulis, habitatque sub alto
 600 ' Pectore : nec fibris requies datur ulla renatis.
 ' Quid memorem Lapithas, Ixiona Pirithoumque ?
 ' Quos super atra silex jam jam lapsura, cadentique
 ' Imminet adsimilis : lucent genialibus altis
 ' Aurea fulcra toris, epulæque ante ora paratæ

582. *Aloïdas*] *Od.* λ'. 304. Τὴν δὲ μετ', 'Ιφιδάμην' Ἀλοῖδος παρέκειντο Εἰσοδοί, ἣ δὲ φάσιν Περσίδαμιν μεγίστην. Καὶ β' ἴσταιν δύο παῖδε (μινυδαῖον δὲ γενέσθην) 'Οἰόν τ' ἀντίστοιχον, ἐπικλυτὸν τ' 'Εφιάλτην, οὗς δὲ μακίστους θρίψι ζυδαίους ἔρασαν, καὶ πολλὰ καλλίστους, μετὰ γὰρ κλοντὶ 'Ωρίωνα. 'Εννύκιοι γὰρ τοὶ γὰ καὶ Ἰνταπύχτιος ἔσαν Εὐρεῖς, ἀπὸρ μὴνός γὰρ γενέσθην ἰνταπύχτιον. Οἱ δὲ καὶ ἀθανάτων—α. ε. λ. ν. ad G. i. 280.

585. *Salmonei* semel *Homerus* meminit ; *Od.* λ'. 235.—Τυρῶ ἐνπατρίων, 'Η φάσι Σαλμωνῆος ἀμύμονος ἱγυγιος υἱοῦ. —*Pindarus*, *Pyth.* δ'. 253. μία βούε Κρονίῳ τι μέγιστη καὶ θρασυτάτῃ Σαλμωνί.—*Vulgaris fabula* ex *Apollodoro*, *Hygino*, et al. petenda.

588. *Elidis urbem*] *Salmoneam* : *Strab.* viii. p. 356. 'Η δὲ Σαλμωνίη πλεονεῖ ἰσὶ τοῖς ἱερονύμοις κρήνη, ἢ ἢς γαί τ' 'Ενταπύχτιος ἱμβάλλυ δ' εἰς τὴν Ἀλφειὸν. τούτου ἱερόσθηναι τὴν Τυρῶ φασιν.—Τυρῶ ἐνπατρίων 'Η φάσι Σαλμωνῆος ἀμύμονος ἱγυγιος υἱοῦ, Φῶ δὲ Κρονίος γυνὴ ἱμυμιν Διολίδα. 'Η ποταμὸς ἑρῶσται 'Ενταπύχτιος, 'Ος πολλὰ καλλίστους ποταμῶν ἰσὶ γαίαν ἴσται. 'Ενταπύχτιος γὰρ βασιλεύσας τὴν πατρίδα αὐτῆς Σαλμωνίαν, ὥσπερ καὶ Εὐρεΐδης ἐν Διόλῳ φασί.

590. *Demens ! qui*] *Il.* ε'. 403. Σχίζωντες, ἰβριμοιργεῖς, ἔς οὖν ἔτι αἰσῶτα βίζον, 'Ος τῆκεν ἱκνὴς τοῖς, οἱ 'Ολομπος ἔχουσι.

595. *Et Tityon*] *Od.* λ'. 575. Καὶ Τίτυον υἱόν, γαίης ἱερῆδος υἱόν, Καίμενον ἐν θαλάττῃ, ἢ δ' ἐπ' ἰντα κύντα πύδαρ γῶναι δὲ μὴ ἱεράτῃ παρῆμιν ἥσαν ἱαίρας, Δίετρεν ἱεὺ δόνοντις : ἢ δ' οὖν ἀπαμύοντο χερσὶ Ἀπὸ γὰρ ἤλαστο, Διὸς κούρην παρέκειντο, Πυρῶ δ' ἔχουμιντι ζῆα καλλυχίρον Πανωπῆος. Cf. et *Lucret.* iii. 997.

602. *Quos super*] *De Tantal.* *Pind.* Ol. α'.—ἔσαν ὑπερταλόν, τὰν οἱ πατὴρ ὑπερπύμασι, παρῆμιν αὐτῶν λίθον, τὸν αἰὶ μινυμὸν κισφάλας βαλὺν, ἐφροσύνας ἄλλῃται.

604. *Epulæque ante ora*] *Od.* λ'. 581. Καὶ μὴν Τάνταλον ἱεῦδον, χαλίσ' ἀλγὸς ἔχοντα, 'Ενταπύχτιος ἐν λίμνῃ, ἢ δὲ παρῆμιν γαίαν. Στίτυον δὲ ὑπερταλόν, αἷον δ' οὖν ὑπερταλόν ἱλίσταρ 'Οσοῦν γὰρ κύντα ἢ γίαν πύδαρ μινυμὸν, Ταντάχ' ὅσοις ἀπὸ λίσταρ ἀναβρῶν χίν' ἀμύμιν δὲ παρῆμιν γαίαν μινυμὸν φάνισται, καταζήσαντι δὲ δαίμον. Δίετρεν δ' ἐφροσύνας καταπύμασι χίν' ἀμύμιν, 'Ογχνται, καὶ ἰσται, καὶ μινυμὸν ἀγλαίαντα, Στίτυον τι γλαίαντα, καὶ ἱλίσταρ ἐπικλυσταρ τὴν ὑπερταλόν δ' γίαν ἰσται χερσὶ μινυμὸν, Τάντ' ἀμύμιν μινυμὸν παρῆμιν φάνισται.

- 605 ' Regifico luxu : Furiarum maxuma juxta
 ' Accubat, et manibus prohibet contingere mensas;
 ' Exsurgitque facem attollens, atque intonat ore.
 ' Hic, quibus invisī fratres, dum vita manebat,
 ' Pulsatusve parens, et fraus innexa clienti;
 610 ' Aut qui divitiis soli incubuere repertis,
 ' Nec partem posuere suis; quæ maxima turba est :
 ' Quique ob adulterium cæsi : quique arma secuti
 ' Impia, nec veriti dominorum fallere dextras,
 ' Inclusi pœnam expectant. Ne quære doceri,
 615 ' Quam pœnam ; aut quæ forma viros, fortunave mersit.
 ' Saxum ingens volvunt alii, radiusque rotarum
 ' Districti pendent : sedet, æternumque sedebit,
 ' Infelix Theseus : Phlegyasque miserrimus omnes
 ' Admonet, et magna testatur voce per umbras :
 620 " Discite justitiam moniti, et non temnere divos."
 ' Vendidit hic auro patriam, dominumque potentem
 ' Imposuit, fixit leges pretio atque refixit.
 ' Hic thalamum invasit natæ vetitosque hymenæos.
 ' Ausi omnes immane nefas, ausoque potiti.
 625 ' Non, mihi si linguæ centum sint, oraue centum,
 ' Ferrea vox, omnes scelerum comprehendere formas,
 ' Omnia pœnarum percurrere nomina possim.'
 Hæc ubi dicta dedit Phœbi longæva sacerdos :
 ' Sed jam age, carpe viam, et susceptum perfice munus :
 630 ' Acceleremus, ait. Cyclopum educta caminis
 ' Mœnia conspicio, atque adverso fornice portas,
 ' Hæc ubi nos præcepta jubent deponere dona.'
 Dixerat; et pariter, gressi per opaca viarum,
 Corripiunt spatium medium, foribusque propinquant.
 635 Occupat Æneas aditum, corpusque recenti
 Spargit aqua, ramumque adverso in limine figit.

605. *Furiarum maxuma*] Iph. in Taur. 969.—*ἰγὼ μὲν ἄντιρον λαβὼν βά-
 θρον, τὸ δ' ἄλλο, πρὶς βυρῆϊ ἦν ἑστάναι.*

609. *Pulsatusve parens*] Cf. Plat. de Legg. lib. ix. sub finem.

Fraus—clienti] Servius: Ex Lege Romuli et xlii. Tab. Patronus si clienti fraudem faxit, sacer esto.

615. *Fortunave mersit*] Catullus: Accipe, quæis merser fortunæ fluctibus ipse.

617. *Sedet, æternumque*] Cf. tab. Polygnoti apud Pausan. x. 29. *κατατίθημι δὲ τοὺς Ὀδυσσεύς, ἰσὶ θρόνων καθήμενοι Θεοὺς καὶ Περσέας.—Παυσαίου δὲ ἱστορίαι, ὡς Θεοὺς καὶ Περσέας ἰσὶ τοῖς θρόνοις παρὰ σκαλιστοῦ σχήματος, οὐ παρὰ διαστάσεως, προσφύεσθαι δὲ ἀπὸ τοῦ χερσὲς ἀπὸ τοῦ διαμῆτος οφείναι ἴσθαι τὸν Πτολεμαῖον.*

619. *Admonet*] Pind. Pyth. li. Θιὸν δ' ἰσχυραῖς ἱέμενα φανέναι ταῦτα βροτῶς λέγειν, ἵς περιέειναι τροχῶ παρὰ κλυδώνων ἐν εὐρυγίτων ἀγῶναις ἐμβαλῆς ἰσχυροῖς εἰνέναι.—Serv. *Phlegyas*, Ixionis pater, habuit Coronidem filiam, quam Apollo vitiauit: quod pater dolens, incendit Apollinis templum, et ejus sagittis est ad Inferos detrusus.

621. *Vendidit hic*] Varius ap. Macrob. vi. 1. Vendidit hic Latium populis, agrosque Quiritum Eripuit: fixit leges pretio atque refixit.

Fixit autem ideo, quia incisæ in ærcis tabulis leges affigebantur parietibus. V. Serv.

625. *Non, mihi*] V. ad G. ii. 42.

- 660 Hic manus, ob patriam pugnando volnera passi,
 Quique sacerdotes casti, dum vita manebat,
 Quique pii vates, et Phœbo digna locuti,
 Inventas aut qui vitam excoluere per artes,
 Quique sui memores alios fecere merendo :
 665 Omnibus his nivea cinguntur tempora vitta.
 Quos circumfusus sic est affata Sibylla ;
 Musæum ante omnes : medium nam plurima turba
 Hunc habet, atque humeris exstantem suspicit altis :
 ‘ Dicite, felices animæ, tuque, optime vates ;
 670 ‘ Quæ regio Anchisen, quis habet locus ? illius ergo
 ‘ Venimus, et magnos Erebi tranavimus amnes.’
 Atque huic responsum paucis ita reddidit heros :
 ‘ Nulli certa domus. Lucis habitamus opacis,
 ‘ Riparumque toros et prata recentia rivis
 675 ‘ Incolimus. Sed vos, si fert ita corde voluntas,
 ‘ Hoc superate jugum ; et facili jam tramite sistam.’
 Dixit, et ante tulit gressum, camposque nitentes
 Desuper ostentat : dehinc summa cacumina linquunt.
 At pater Anchises penitus convalle virenti
 680 Inclusas animas, superumque ad lumen ituras,
 Lustrabat studio recolens, omnemque suorum
 Forte recensebat numerum, carosque nepotes,
 Fataque, fortunasque virûm, moresque, manusque.
 Isque ubi tendentem adversum per gramina vidit
 685 Ænean, alacris palmas utrasque tetendit ;
 Effusæque genis lacrimæ ; et vox excidit ore :
 ‘ Venisti tandem, tuaque spectata parenti
 ‘ Vicit iter durum pietas ? datur ora tueri,
 ‘ Nate, tua ; et notas audire et reddere voces ?
 690 ‘ Sic equidem ducebam animo rebarque futurum,
 ‘ Tempora dinumerans : nec me mea cura fefellit.
 ‘ Quas ego te terras, et quanta per æquora vectum
 ‘ Accipio ! quantis jactatum, nate, periclis !
 ‘ Quam metui, ne quid Libyæ tibi regna nocerent !’
 695 Ille autem : ‘ Tua me, genitor, tua tristis imago,
 ‘ Sæpius occurrens, hæc limina tendere adegit.
 ‘ Stant sale Tyrrheno classes. Da jungere dextram,
 ‘ Da, genitor ; teque amplexu ne subtrahe nostro.’
 Sic memorans largo fletu simul ora rigabat.
 700 Ter conatus ibi collo dare brachia circum :

665. *Nivea—vitta*] Serv. Per quod eos ostendit meruisse divinos honores.

697. *Da jungere*] Il. ψ'. 97. ubi Achilles ad Patrocli umbram, Ἀλλὰ μοι δῶκεν στίθερ μίμνῃσά περ ἀμφιβάλλοντι Ἀλλάων, ἰλαῖον τιταρπώμεντα γόων. Ὡς

ἄρα φωνήσας ἀρέξαντο χερσὶ φίλῃσιν, οὐδ' ἴλαβε ψυχὴν δὲ πατὴρ χέροντες, αὐτὸς παπτοῖς, Ὡς χινοῖς τισιγυῖα.—

700. *Ter conatus*] Od. λ'. 203. Ὡς ἴφας· αὐτὰρ ἴγων ἱέλοις φρεσὶ μεμνημένος Μνερός ἑμὲς ψυχὴν ἰλίην παπαιθιμυῖας.

Ter frustra comprehensa manus effugit imago,
Par levibus ventis, volucrique simillima somno.

- Interea videt Æneas in valle reducta
Seclusum nemus, et virgulta sonantia silvis,
705 Lethæumque, domos placidas qui prænatat, amnem.
Hunc circum innumeræ gentes populique volabant;
Ac, veluti in pratis, ubi apes æstate serena
Floribus insidunt variis, et candida circum
Lilia funduntur: strepit omnis murmure campus.
710 Horrescit visu subito, caussasque requirit
Inscius Æneas, quæ sint ea flumina porro,
Quive viri tanto complerint agmine ripas.
Tum pater Anchises: 'Animæ, quibus altera fato
'Corpora debentur, Lethæi ad fluminis undam
715 'Securos latites et longa oblivio potant.
'Has equidem memorare tibi atque ostendere coram
'Jampridem, hanc prolem cupio enumerare meorum:
'Quo magis Italia mecum lætere reperta.'
'O pater, anne aliquas ad cælum hinc ire putandum est
720 'Sublimes animas, iterumque in tarda reverti
'Corpora? quæ lucis miseris tam dira cupido?'
'Dicam equidem, nec te suspensum, nate, tenebo;
Suscipit Anchises, atque ordine singula pandit.
'Principio cælum ac terras, camposque liquentes,
725 'Lucentemque globum Lunæ, Titaniaque astra,

Τοις μὲν ἱεραιμένην, ἔλκειν εἰς με θυμὸς ἄ-
νογος, τοῖς δὲ μοι ἐν χερσὶν, σπῆ ἰδαίνοι, ἦ
καὶ ὀνίγῃ, "Ἐπτατ' ἱμαὶ δ' ἄχος ἔξω γυνί-
σκετο κηρὶ μᾶλλον· καὶ μιν φανέσας ἰσθία
στειρόντα προσήδον· Μῆτις ἱμῶν, εἰ νύ μ'
οὐ μίμναις ἔλκειν μεμαῶτα, "Ὅφρα καὶ εἰν
'Αἶδω φίλος περὶ χεῖρι βαλόντι· Ἀμφοτέρω
κρυεῖο τειταρῶμενθα γόοιο; "Ἡ εἰ μοι εἰ-
δωλὸν τοῦ ἀγανὸ Περσιφόνια· "Ὡτρεῖ, ὅφρ'
ἔτι μᾶλλον θυρόμενος στυγερὸν χέω; "Ὡς ἱε-
ραμῆν ἢ δ' αὐτῶν ἀμύβετο πόντος μήτηρ· "Ὡ
μοι εἴποιεν ἱμῶν, περὶ πάντων καρμῶσι φε-
τῶν, ὅθτι σι Περσιφόνια, Διὸς θυγάτηρ,
ἀπαφίσκει, Ἄλλ' αὐτὴ δίκην ἰσθί βροτῶν, ὅτι
κίν τι θύουσιν· Οὐ γὰρ ἔτι σάρας τι καὶ
ἰσθία ἴης ἔχουσιν· Ἄλλὰ τὰ μὲν τι πυρὸς
κρατιρὸν μίνος αἰδομένοιο Δαρμῶ, ἐπὶ κε
πρῶτα λίπῃ λυδ' ἰσθία θυμῶ· Ψυχὴ δ',
ἠὲ θυμῶ, ἀποσταμένη σπένδεται· Ἄλλὰ
φῶσθε τάχιστα λιλαίεσ' ταῦτα δὲ πάντα
"Ἰσθ', ἴνα καὶ μετόπισθε τῇ ἰσθίᾳ γυναικί.
Ναὶ μὲν ὅς ἰσθίον ἀμυβόμεθ'·—

705. *Qui prænatat*] Servius: Ennium secutus est, qui ait, Fluctusque natantes.

707. *Ac, veluti*] V. Homeri locum, ad Æn. i. 430. et Apollon. i. 879. "Ὡς δ' ἔτι λείρα καλὰ περιβρεμίωνι μελίσσαι Πί-
τρης ἐκχύμναις συμβληνίδος, ἀμφὶ δὲ λιμῶν

"Ἐρῆος γάνονται, καὶ δὲ γλοκὸν ἄλλοσι ἔλ-
λοι· Καρπὸν ἀμείγναισι πισσομένηται ὅς ἄρα
καὶ γι' Ἐνδυκίς ἀνίρας ἀμφὶ κυρμέναις προ-
χέοντο.

724. *Principio cælum*] Lucretius: Principio maria ac terras cœlumque tuere.—Et quibus ille modis congressus material Fundarit terram, cœlum, mare, sidera, solem, Lunamque globum.—

Æmil. Asper apud Pompon. Membra naturæ sic solet jungere Virgilius, ut in tria dividat. v. Ecl. iv. 51. Æn. i. 58. Ennium secutus qui ait, Qui tuo lumine mare, terram, cœlum continet.—Quin cf. Ecl. vi. 31.

Il. ε'. 483. in Scuto: "Ἐν μὲν γαῖαν ἵκει, ἐν δ' οὐρανὸν, ἐν δὲ θάλασσαν, Ἡέλιος δ' ἀπάματα, εὐλήνη τε πλάθειωσας· "Ἐν δὲ εἰ τίμα πάντα, τὰ δ' οὐρανὸς ἱσπεύονται, Πληιάδης θ', "Ταῖδας τι, —α. v. λ.

Camposque liquentes] Lucretius: Undas, et liquidam molem, camposque natantes.

725. *Titaniaque astra*] Serv. Aut stellas dicit, aut Solem, v. ad 580 supra.—Sic Æn. iv. 119. *Titan*, pro Sole. Quia et Luna *Titania*, Apollon. iv. 54.

- ' Spiritus intus alit, totamque infusa per artus
 ' Mens agitat molem, et magno se corpore miscet.
 ' Inde hominum pecudumque genus, vitæque volantum,
 ' Et quæ marmoreo fert monstra sub æquore pontus.
 730 ' Igneus est ollis vigor et cœlestis origo
 ' Seminibus, quantum non noxia corpora tardant,
 ' Terrenique hebetant artus moribundaque membra.
 ' Hinc metuunt, cupiuntque: dolent, gaudentque: neque
 ' auras
 ' Dispiciunt clausæ tenebris et carcere cæco.
 735 ' Quin et supremo quum lumine vita reliquit,
 ' Non tamen omne malum miseris, nec funditus omnes
 ' Corporeæ excedunt pestes: penitusque necesse est
 ' Multa diu concreta modis inolescere miris.
 ' Ergo exercentur pœnis, veterumque malorum
 740 ' Supplicia expendunt. Aliæ panduntur inanes
 ' Suspensæ ad ventos: aliis sub gurgite vasto
 ' Infectum eluitur scelus, aut exuritur igni;
 ' Quisque suos patimur Manes: exinde per amplum
 ' Mittimur Elysium, et pauci læta arva tenemus:
 745 ' Donec longa dies, perfecto temporis orbe,
 ' Concretam exemit labem, purumque reliquit
 ' Ætherium sensum, atque auræ simplicis ignem.
 ' Has omnes, ubi mille rotam volvere per annos,
 ' Lethæum ad fluvium deus evocat agmine magno:
 750 ' Scilicet immemores supra ut convexa revisant,
 ' Rursus et incipiant in corpora velle reverti.
 Dixerat Anchises: natumque unaque Sibyllam
 Conventus trahit in medios, turbamque sonantem:
 Et tumultum capit, unde omnes longo ordine possit
 755 Adversos legere, et venientum discere voltus.
 ' Nunc age, Dardaniam prolem quæ deinde sequatur
 ' Gloria, qui maneant Itala de gente nepotes,
 ' Illustres animas, nostrumque in nomen ituras,
 ' Expediam dictis, et te tua fata docebo.
 760 ' Ille, vides, pura juvenis qui nititur hasta,

727. *Mens agitat molem*] Cf. G. iv. 219. et seqq.

729. *Marmoreo—pontus*] Cf. *Æn.* viii. 28.

743. *Quisque suos patimur manes*: h. e. secundum suos manes, secundum eam nostri partem quæ sola ad inferos pervenit, quisque *pœnas* illas et purgationes patimur, ære, aqua, igni factas.

748. *Has omnes*] Plato in *Menone*: *Λίγου δὲ καὶ Πίνδαρου καὶ ἄλλων πολλοὶ τῶν σπουδαίων θεῶν θεοὶ εἰσὶν ὃ δὲ λίγουσι, ταυτοὶ ἵσται· φασὶ γὰρ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀθάνατον, καὶ τοῦ μὲν τιμωρῆν, (ὃ δὲ*

ἀποθνήσκων καλεῖται) τοῦ δὲ πάλιν γίγνεσθαι, ἀπέλλεσθαι δὲ εὐδίνεσθαι· διὸν δὲ διὰ ταῦτα ὡς δαιμόνια διαβῶνται τὸν βίον ἀνθρώπου· ὃν Φερσίφονα ποιεῖν καλαῖον τίσις δέχεται, εἰς τὸν ὕπερθε ἄλιον κύων ἰσάτω· ἵσται ἀναδιδόναι ψυχὰν πάλιν ἐκ τῶν βασιλῆς ἀγαθῶν, καὶ στίβου κραιπνοῦ, σοφίᾳ τε μέγιστοι ἄνθρωποι αὔρονται· ἐς δὲ τὸν λοιπὸν χρόνον ἥρωες ἀγαθοὶ πρὸς ἀνθρώπων καλεῖνται. Cf. et Plat. de Rep. lib. x.

760. Cf. Liv. i. 3. Dionys. Hal. i. 70. Ovid. *Fast.* iv. 40.

Pura—hasta] Serv. *Pura*, id est, sine ferro: nam hoc fuit præmium ejus,

- ' Proxima sorte tenet lucis loca ; primus ad auras
 ' Ætherias Italo commixtus sanguine surget
 ' Silvius, Albanum nomen, tua postuma proles :
 ' Quem tibi longævo serum Lavinia conjux
 765 ' Educet silvis regem, regumque parentem :
 ' Unde genus Longa nostrum dominabitur Alba.
 ' Proximus ille Procas, Trojanæ gloria gentis,
 ' Et Capys, et Numitor, et qui te nomine reddet
 ' Silvius Æneas, pariter pietate vel armis
 770 ' Egregius, si umquam regnandam acceperit Albam.
 ' Qui juvenes quantas ostendant, adspice, vires !
 ' Atque umbrata gerunt civili tempora quercu.
 ' Hi tibi Nomentum, et Gabios, urbemque Fidenam,
 ' Hi Collatinas imponent montibus arces,
 775 ' [Laude pudicitiae celebres, addentque superbos]
 ' Pometios, Castrumque Inui, Bolamque, Coramque.
 ' Hæc tum nomina erunt, nunc sunt sine nomine terræ.
 ' Quin et avo comitem sese Mavortius addet
 ' Romulus ; Assaraci quem sanguinis Ilia mater
 780 ' Educet. Viden' ut geminæ stant vertice cristæ,
 ' Et Pater ipse suo superum jam signat honore ?
 ' En, hujus, nate, auspiciis illa incluta Roma
 ' Imperium terris, animos æquabit Olympo,
 ' Septemque una sibi muro circumdabit arces,
 785 ' Felix prole virum. Qualis Berecynthia Mater
 ' Invehitur curru Phrygiæ turrita per urbes,
 ' Læta deum partu, centum complexa nepotes,
 ' Omnes cœlicolas, omnes supera alta tenentes.
 ' Huc geminas nunc flecte acies : hanc adspice gentem,
 790 ' Romanosque tuos. Hic Cæsar, et omnis Iuli
 ' Progenies, magnum cœli ventura sub axem.
 ' Hic vir, hic est, tibi quem promitti sæpius audis,
 ' Augustus Cæsar, Divi genus : aurea condet

qui tunc primum vicisset in prælio : sicut ait Varro in libris de Gente pop. Rom.

763. *Silvius, Albanum nomen*] Livius : Silvius deinde regnat casu quodam in silvis natus. Is Ænean Silvium creat. Is deinde Latinum Silvium : ab eo coloniae aliquot deductæ, Prisci Latini appellati. Mansit Silvius postea omnibus cognomen qui Albæ regnarunt.

770. *Si umquam acceperis*] Serv. Accipit autem a tutore, qui ejus invasit imperium : quod ei vix anno lili restituit. Et rem plenam historię per transitum poeta tetigit.

773—777. Dionys. iii. 31. 'Η μὲν δὲ

τῶν Ἀλβανῶν πόλις, δι' Ἰανίον Ἀσάνου, ἰσὴν διαμείνασα μετὰ τῶν εἰσμερῶν πεντακοντία ἐπὶ τοῖς δέκα θύραις, ἐν αἷς πολλὰν ἰσχὺν ἰσίδουσι εἰς ἐκείνην εἰ καὶ αὐτῶν καὶ τὴν ἑλλην ἀπασαν εὐδαιμονίαν, ἣ τὰς ἐργασίας λατρίαν ἀποκρίναται πόλις, καὶ πάντα τὸν χρόνον ἀγασσάμενη τοῦ Ἰδίου, διὰ τῆς ἰσχυρῆς ἀποκρίσεως καθαιρούμενα, ἱερὰς εἰς τοῦ χρόνου διαμίνε.

779. *Assaraci*] V. ad Geo. iii. 35. Æn. i. 284.

782. Ennii versus est, v. Isidor. xv. 1. — His nata auspiciis illa incluta Roma.

785. *Mater*] V. ad Æn. ix. 82.

793. *Aurea condet*] Cf. Æn. i. 283. et seqq.

- 795 ' Secula qui rursus Latio, regnata per arva
 ' Saturno quondam : super et Garamantas et Indos
 ' Proferet imperium ; jacet extra sidera tellus,
 ' Extra anni Solisque vias, ubi cœlifer Atlas
 ' Axem humero torquet stellis ardentibus aptum.
 800 ' Hujus in adventum jam nunc et Caspia regna
 ' Responsis horrent Divûm, et Mæotia tellus,
 ' Et septemgemi turbant trepida ostia Nili.
 ' Nec vero Alcides tantum telluris obivit ;
 ' Fixerit æripedem cervam licet, aut Erymanthi
 ' Pacarit nemora, et Lernam tremefecerit arcu :
 805 ' Nec, qui pampineis victor, juga flectit habenis,
 ' Liber, agens celso Nysæ de vertice tigres.
 ' Et dubitamus adhuc virtutem extendere factis ?
 ' Aut metus Ausonia prohibet consistere terra ?
 ' Quis procul ille autem ramis insignis olivæ
 810 ' Sacra ferens ? nosco crines incanaque menta
 ' Regis Romani ; primus qui legibus urbem
 ' Fundabit, Curibus parvis et paupere terra
 ' Missus in imperium magnum. Cui deinde subibit,
 ' Otia qui rumpet patriæ, residesque movebit
 815 ' Tullus in arma viros, et jam desueta triumphis
 ' Agmina. Quem juxta sequitur jactantior Ancus,
 ' Nunc quoque jam nimium gaudens popularibus auris.
 ' Vis et Tarquinius reges, animamque superbam
 ' Ultoris Bruti, fascesque videre receptos ?
 820 ' Consulis imperium hic primus sævasque secures
 ' Accipiet ; natosque pater, nova bella moventes,
 ' Ad pœnam pulchra pro libertate vocabit.

795. *Garamantes*, a L. Corn. Balbo victi, a. U. C. 734. v. Plin. v. 5.—Eodem anno signa a Phraate reddita, et Indorum legatio ad Augustum Antiochiam missa. v. Strab. xv. p. 719.

Ipee Virgilius Brundisii oblii x. Cal. Oct. an. U. C. 735.

796. *Jacet extra*] V. *Æn.* iv. 481.—Candace, *Æthiopum* regina a Petronio victa, an. U. C. 732.—V. Strab. xvii. p. 820.

Omnino autem, si quis hunc et alios locos in quibus Poëta sui temporis rationem habuit, accuratius sibi cognito esse velit, *Virg. Vitam* ab eruditissimo Heynio per annos digestam consulat.

805, 6. De Bacchi ex India triumpho agit. In ea urbs Nysa cum monte Mero, qui et ipse Nisa dicitur. Cf. Strabon. xv. pag. 687. Nonni Dionysiaca, et Diodor. ii. 38.

807. *Et dubitamus*] Servius : *Dubi-*

tamus pro dubitas. Miscuit personam suam. Est autem sensus : cum tibi sit tanta præparata posteritas, dubitas virtutem, i. e. gloriam factis *extendere* ?—Cf. Geo. ii. 433.

811. *Regis Romani*] Dionys. ii. 58. *Προχυρίσαντο*—Νομῶν, ἡλικίας τι τῆς θρονοκρατίας ἔσται· τιντακρονοτατίας γὰρ οὐ πολλὸ ἀντίχρ' καὶ ἀξίον μακρῆς βασιλείας. ἢ δὲ αὐτοῦ καὶ ἡλικίας μίγνεται ὡς παρὰ Κυρίαν μόνον, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῆς αἰχμείνης [αὐ] σιφίης.

817. *Nimium gaudens*] Pompon. Sab. Ancus, vivente Tullo, egre ferebat, cum e stirpe regia se jactaret, prælatum sibi Tullum. Itaque statuerat, favore populari, Tullum regem cum tota familia occidere.—Historia tamen et Livio et Dionysio ignota.

820. *Sævasque secures*] Lucret.—Pulcros fasces sævasque secures.

- ' Infelix ! Utoumque ferent ea facta minores ;
 ' Vincet amor patriæ, laudumque immensa cupido.
 825 ' Quin Decios, Drusosque procul, sævumque securi
 ' Adspice Torquatum, et referentem signa Camillum.
 ' Illæ autem, paribus quas fulgere cernis in armis,
 ' Concordes animæ nunc, et dum nocte prementur,
 ' Heu quantum inter se bellum, si lumina vitæ
 830 ' Attigerint, quantas acies stragemque ciebunt !
 ' Aggeribus socer Alpinis atque arce Monæci
 ' Descendens ; gener adversis instructus Eois.
 ' Ne, pueri, ne tanta animis adsuescite bella :
 ' Neu patriæ validas in viscera vertite vires.
 835 ' Tuque prior, tu parce, genus qui ducis Olympo ;
 ' Projice tela manu, sanguis meus.
 ' Ille triumphata Capitolia ad alta Corintho
 ' Victor aget currum, cæsis insignis Achivis.
 ' Eruct ille Argos, Agamemnoniasque Mycenæ,
 840 ' Ipsumque Æaciden, genus armipotentis Achilli ;
 ' Ultus avos Trojæ, templa et temerata Minervæ.
 ' Quis te, magne Cato, tacitum, aut te, Cosse, relinquat ?
 ' Quis Gracchi genus, aut geminos, duo fulmina belli,
 ' Scipiadas, cladem Libyæ, parvoque potentem
 845 ' Fabricium, vel te sulco, Serrane, serentem ?
 ' Quo fessum rapitis, Fabii ? tu Maximus ille es,
 ' Unus qui nobis cunctando restituis rem.
 ' Excudent alii spirantia mollius æra :
 ' Credo equidem, vivos ducent de marmore voltus :
 850 ' Orabunt caussas melius : cœlique meatus
 ' Describent radio, et surgentia sidera dicent :
 ' Tu regere imperio populos, Romane, memento ;
 ' Hæ tibi erunt artes ; pacisque imponere morem,
 ' Parcere subjectis, et debellare superbos.
 855 Sic pater Anchises, atque hæc mirantibus addit :

825. *Drusi* propter *Liviam Drusillam*, Augusti uxorem, laudantur : nam *Drusus* familiæ *Livie* cognomen. Ex iis *M. Liv. Salinator* bello *Pau.* il. clarus, et *M. Liv. Drusus*, *Trib. Pl.*

831, 2. *Cæsar*, legionibus instructus, quæ *Galliam Transalpinam* modo devicerant : *Pompeius*, copiis ex Oriente contractis.

Monæci promont. cum templo et portu *Herculis Monæius*, hodie *Monaco*.

837. *Ille triumphata*] *L. Mummius Achaicus*.

839. *Eruct ille*] *L. Æmilius Paullus*, cujus de *Perseo Macedonum* rege victoria Græciam penitus afflixit. v. *Liv.* xlv. 31. et seqq.—Cf. *Propert.* iv. 11. Et

Persen, proavi simulantem pectora *Achillis*.—Alii tamen *Æaciden* de *Pyrrho* *Epiri* rege aut ejus progenie accipiunt, ut regem pro regno, adeoque pro ipsa *Epiro* dictum habeant. Nota scilicet *Pauli* immanitas, qua tota *Epirus* devastata et direpta fuit. Cf. *Plutarch.* in *Paullo*, et *Liv.* xlv. 34.

841. *Templa temerata*] *V. Æn.* i. 39.

843. *Duo fulmina*] *Lucret.* iii. *Scipides*, belli fulmen, *Carthaginis* horror.

845. *Serranus* vel *Saranus*, gentis *Atiliæ* cognomen.—*Plin.* xviii. 3. *Serentem* invenerunt dati honores *Serranum* ; unde cognomen. *V.* et *Val. Max.* iv. 4.

847. *Versus Ennii* est. *V. Cic. Cat. Maj.* 4.

- ' Adespice, ut insignis spoliis Marcellus opimis
 ' Ingreditur, victorque viros supereminet omnes!
 ' Hic rem Romanam, magno turbante tumultu,
 ' Sistet, eques sternet Pœnos, Gallumque rebellem,
 860 ' Tertiaque arma patri suspendet capta Quirino.'
 Atque hîc Æneas; una namque ire videbat
 Egregium forma juvenem et fulgentibus armis,
 Sed frons læta parum, et dejecto lumina voltu:
 ' Quis, pater, ille, virum qui sic comitatur euntem?
 865 ' Filius, ane aliquis magna de stirpe nepotum?
 ' Qui strepitus circa comitum! quantum instar in ipso est!
 ' Sed Nox atra caput tristi circumvolat umbra.'
 Tum pater Anchises, lacrimis ingressus obortis:
 ' O nate, ingentem luctum ne quære tuorum:
 870 ' Ostendent terris hunc tantum fata, neque ultra
 ' Esse sinent. . Nimium vobis Romana propago
 ' Visâ potens, superi, propria hæc si dona fuissent.
 ' Quantos ille virum magnam Mavortis ad urbem
 ' Campus ager gemitus! vel quæ, Tiberine, videbis
 875 ' Funera, quum tumulum præterlabere recentem!
 ' Nec puer Iliaca quisquam de gente Latinos
 ' In tantum spe tollet avos: nec Romula quondam
 ' Ullo se tantum tellus jactabit alumno.
 ' Heu pietas, heu prisca fides, invictaque bello
 880 ' Dexterâ! non illi se quisquam impune tulisset
 ' Obvius armato, seu quum pedes iret in hostem,
 ' Seu spumantis equi foderet calcaribus armos.
 ' Heu, miserande puer! si qua fata aspera rumpas,
 ' Tu Marcellus eris. Manibus date lilia plenis:
 885 ' Purpureos spargam flores, animamque nepotis
 ' His saltem accumulem donis, et fungar inani
 ' Munere.' Sic tota passim regione vagantur
 Aëris in campis latis, atque omnia lustrant.
 Quæ postquam Anchises natum per singula duxit,
 890 Incenditque animum famæ venientis amore:
 Exin bella viro memorat quæ deinde gerenda,
 Laurentesque docet populos, urbemque Latini;
 Et quo quemque modo fugiatque feratque laborem.

856. M. Claud. Marcellus, bello Punico II. clarus. *Tertia optima spolia* (post Romulum et Coesum) ille retulit, occiso Insubrium Gallorum rege Viridomaro.

867. *Sed Nox*] Homerus de procis mortem immaturam brevi obituris, Od. d. 351. Ἄ δὲ δὴ τοὶ, εἰ κακὸν εἶδε πάρος τε; νεκρὸν μὲν ὄμιον Εἰλύστου πεφασμένον, ἀποπάει, ἵκετο τι γούνα.

870. M. Marcellus, Octaviæ, sororis

Augusti, filius, decessit an. ætatis suæ 20. U. C. 731. Magno exequiarum apparata corpus ejus ex urbe delatum est, et in mausoleo, quod Augustus in Campo Martio fieri curaverat, conditum. V. Dio. liii. 30.

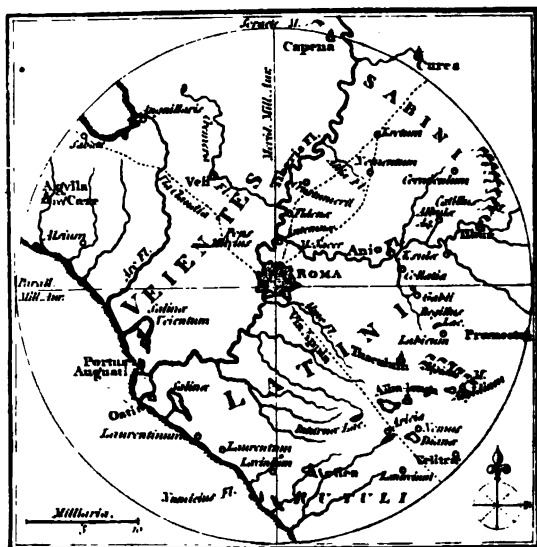
871. *Nimium vobis*] Il. d. 473.—θὺς Δαναοῖσι μὲγ' ἔσται.

872. *Propria*] V. Ecl. vii. 31.

- Sunt geminæ Somni portæ : quarum altera fertur
 895 Cornea ; qua veris facilis datur exitus Umbris :
 Altera candenti perfecta nitens elephanto ;
 Sed falsa ad cœlum mittunt insomnia Manes.
 His ubi tum natum Anchises unaque Sibyllam
 Prosequitur dictis, portaque emittit eburna :
 900 Ille viam secut ad naves, sociosque revisit ;
 Tum se ad Caietæ recto fert limite portum.
 Ancora de prora jacitur : stant littore puppes.

894. *Sunt geminæ*] Od. ε'. 562. Δουαὶ
 γὰρ τι πύλαι ἄμνησιν εἰς τὴν ἑοίαν· Αἱ μὲν
 γὰρ κεῖνται ἐν τῷ ὕπνῳ, αἱ δ' ἐλπίσιν
 τῶν δ' μὲν εἰς τὴν ἀντίστροφον ἐλπίσιν,

Οἱ δ' ἐλπίσιν, ἵνα ἀνέκταται φέρουσι·
 Οἱ δ' ἐλπίσιν κεῖνται ἐλπίσιν, Οἱ δ' ἐλπίσιν
 ἵνα κεῖνται, βροτῶν ἵνα πῶς εἴηται.

P. VIRGILII MARONIS

ÆNEIDOS

LIBER VII.

TU quoque littoribus nostris, Æneia nutrix,
Æternam moriens famam, Caieta, dedisti:
Et nunc servat honos sedem tuus; ossaque nomen
Hesperia in magna, si qua est ea gloria, signat.

- 5 At pius exsequiis Æneas rite solutis,
Aggere composito tumuli, postquam alta quierunt
Æquora, tendit iter velis, portumque relinquit.
Adspirant auræ in noctem, nec candida cursus
Luna negat: splendet tremulo sub lumine pontus.
10 Proxima Circææ raduntur littora terræ:

1. Dionysius, l. 53. Οἱ δὲ σὺν τῇ Αἰνείᾳ
πλέοντες ἀπὸ Σικελίας διὰ τοῦ Τυρρηαικοῦ
σιλόρου, πρῶτον μὲν ἀρμίσσαντο τῆς Ἰτα-
λίας κατὰ τὴν λιμένα Παλινουρον, ὅς ἐστ'
ἰὸς τῶν Αἰνείου κυβερνητῶν τιλιοντήσαντος
αὐτόθι, ταύτης τοῦχῳ λίγισται τῆς ἰουμα-
σίας. Ἰαυτα νόσφ' προσέσχευ, ἥ τοῦτομα
ἴδοντο Διωμασίαν, ἀπὸ γυναικὸς ἀνιψίως Αἰ-
νείου, στεί τούτῳ τὸν τόπον ἀποθανούσης. ἰαῦ-
θι δὲ πατράωντες εἰς λιμένα καλὸν καὶ βα-
θὺν ἐν Ὀσειαῖς, τιλιοντήσαντος καὶ αὐτόθι
Μισσηγ τῶν ἰταυτῶν τινος, ἀπ' ἰαῖνου τὸν
λιμένα ἀνέμασαν. νόσφ' τι Προχέτης καὶ ἀκ-
ρωτηρίῳ [καλ. ἰαυτοχίῳ, forte Καυτήρ] προσ-
αγμισάμενοι, κατὰ ταῦτα τίθεται τὰς ἰσι-
αλῶντας τὰς τῶσας, γυναικῶν ἀποθανούσῳ
βοαλόμενοι μετρητὰ πῶσαι τὰ χωρία. τοῦ-
των δὲ ἡ μὲν, συγγινῆς Αἰνείου λίγισται γι-
νέσθαι ἢ δὲ, τρεφίς.—τιλιοντήντης δὲ ἀφι-
νούσων τῆς Ἰταλίας εἰς Λαυρινίον. ἴδοντο
σπλάς παυρότατος, χάρακα ἴδοντο καὶ τὸ
χωρίον, ἃ ὃ παυροταυτοειδέσαντο, ἔξ ἰαῖ-
νου Τρεῖς καλῶντας ἀνίχῳ δὲ τῆς θαλάσσης,
ἀμφὶ τοὺς εἰσπράγους σταδίων.

Tu quoque, sicut Palinurus et Misenus: resumptum enim ex Æn. vi. 235.

2. Caieta] Strabo, lib. v. Τὸ μεταξὺ
δὲ κόλπον Καίετταν ἀνέμασαν, τὰ γὰρ κόλλα
πάντα καίεττας οἱ Λάκωνες προσαναγορεύου-
σιν. ἴνα δὲ ἰταῖοιμος τῆς Αἰνείου τρεφῶς τὸν
κόλπον φασίν.

9. Splendet tremulo] Ennius apud
Macrob. Lucmine sic tremulo terra et
cava cæcula cudent.

10. Circæii, notum Latii promont.—
Theophrast. v. 9. τὸ Κιρκαιοῖον καλούμενον
ἵνα μὲν ἄκρον ὑψηλὸν, δασύαν δὲ σφύρα,
καὶ ἴχθυς δύνει καὶ δάφνη πολλὰ καὶ μυρρί-
νην. λέγουσι δὲ τοὺς ἰσχυροὺς, ὡς ἰταῦδα ἡ
Κίρκη κατάρπαι, καὶ διακύνεται τὸν τοῦ Ἑλσπ-
νερος τάφον ἔξ οὗ φύεται μυρρίνη, παθόντι
αἱ σταφανώτιδες τῶν ἄλλων ὄντων μεγάλων
μυρρίνων.—καὶ πρῶτον μὲν οὐδὲ νῆσος ἵνα
τὸ Κιρκαιοῖον. νῦν δὲ ὑπὸ σωματῶν τίονται προσ-
αίχυνσθαι, καὶ ἵνα ἴδοντο. τῆς δὲ νήσου τὸ
μύθος τριῶν ἰσχυρότατα σταδίων. V. et
Strab. v. p. 232. D.

Od. v. 135, 210. Αἰαίην δ' ἐς νῆσον ἀφι-
κόμεσθ'. ἴδοντο δ' ἵνα Κίρκη ὑπὸ λῆλακος, δι-
κὴ δὲ, αἰδῶσεν, Ἀντοκασσιγῆτη ἰλοῖφρον
Αἰήτας ἄμφω δ' ἐπ' ἐργαίῃται φαισινβρο-
του ἡλίου, Μητρὸς τ' ἐκ Πίρσης, τὴν Ὀκείαν

- Dives inaccessos ubi Solis filia lucos
 Assiduo resonat cantu, tectisque superbis
 Urit odoratam nocturna in lumina cedrum,
 Arguto tenues percurrens pectine telas.
- 15 Hinc exaudiri gemitus, iræque leonum
 Vincula recusantum, et sera sub nocte rudentum :
 Sætigerique sues, atque in præsepibus ursi
 Sævire, ac formæ magnorum ululare luporum :
 Quos hominum ex facie dea sæva potentibus herbis
- 20 Induerat Circe in vultus ac terga ferarum.
 Quæ ne monstra pii paterentur talia Troës
 Delati in portus, neu littora dira subirent ;
 Neptunus ventis implevit vela secundis,
 Atque fugam dedit, et præter vada fervida vexit.
- 25 Jamque rubescebat radiis mare, et æthere ab alto
 Aurora in roseis fulgebat lutea bigis :
 Quum venti posuere, omnisque repente resedit
 Flatus, et in lento luctantur marmore tonsæ.
 Atque hîc Æneas ingentem ex æquore lucum
- 30 Prospicit. Hunc inter fluvio Tiberinus amœno,
 Vorticibus rapidis, et multa flavus arena,
 In mare prorumpit. Variæ circumque supraque
 Assuetæ ripis volucres et fluminis alveo
 Æthera mulcebant cantu, lucoque volabant.
- 35 Flectere iter sociis terræque advertere proras
 Imperat ; et lætus fluvio succedit opaco.
 Nunc age, qui reges, Erato, quæ tempora rerum,
 Quis Latio antiquo fuerit status, advena classem
 Quum primum Ausoniis exercitus appulit oris,

νὸς τίς τε παῖδα.—Εὐρον δ' ἰς βάσιν τοῦ στυγερῆς δάματτος Κίρκης Μισσαίσι λέγουσι, περι-
 στήσαντες ἐν χώρῳ. (Ἀμφὶ δὲ μὴ λύσει δυνά-
 μεις τοῦ, ἢ δὲ λόντες, τοὺς αὐτὴν κατέβλεπον,
 ἵπτι κατὰ φάρμακ' ἴδων. Οὐδ' οὐ γὰρ ἀντιθέ-
 σαι ἐπ' ἀνδράσιν, ἀλλ' ἄρα τοῖσι Οὐρανῶν μα-
 αρῆσι περισταίνοντες ἀνίσταν.) "Ἔσταν δ' εἰνὶ
 θυρῇσι θύας καλλισπλάγμους Κίρκης δ' ἴδον
 ἄκοντες ἀνιδεύσης ἐπὶ καλῇ, ἴσταν ἰσχυροί-
 νης μίγαν, ἀμβροστον οἷα θιάων Λισσά τε,
 καὶ χαρίεντα, καὶ ἀγλαὰ ἔργα πύλονται.
 α. τ. λ. Cf. et Apollon. iv. 661. et seqq.

11. *Dives*] Cf. Od. α'. 348. et seqq.
 13. *Urit odoratam*] Ita de Calypso,
 Od. ι'. 59. Πῶρ μιν ἐπ' ἰσχυροῖσι μίγαν καί-
 στω, τηλίδι δ' ὀδυρὶ Κίρκου τ' εὐκλείας, θύου
 τ' ἀπὸ νῆος ἰδούσι, Δαιμόνιον ἢ δ' ἴδον ἀνι-
 δάουσι ἐπὶ καλῇ, ἴσταν ἰσχυροῖν, χερσὶν
 αἰχμὴν ὄφουσιν.

Nocturna in lumina] Lucret. v. Quin-
 etiam nocturna tibi et terrestria quæ
 sunt *Lumina*, pendentes lychni,—

26. *Aurora*] Notum Homeri βολβό-
 νυλος ἥος.—Pacuv. in Thyeste: Non illic
luteis aurora bigis.—

Lucret. v. 655. Tempore item certo
rosam Matuta per oras Ætheris *Auro-
 ram* defert, et lumina pandit. Cf. et
 Æn. iii. 521.

Aristot. Rhet. iii. 2. Τὰς μεταφάσεις ὁ-
 στες ἀπὸ καλῶν διαφέρει δ' εἰσὶν, αἷον, βολ-
 βόδάνυλος ἥος, μᾶλλον ἢ φαινοδάνυλος,
 ἢ ἴσι φαιλότιον, λευροδάνυλος.

28. *Marmore*] Ita Lucretius:—Canos
 candelenti marmore fluctus.

Tonsæ] Lucretius:—Transtra, gu-
 berna, Antennas, proram, malos, *tonsas*-
 que natanteis.

36. *Fluvio succedit*] V. Dionysii lo-
 cum ad initium hujus libri—V. et Æn.
 ii. 781.

37. *Erato*, pro Musa qualicunque; ut
 Apollon. iii. 1. Εἰ δ' ἄγχι νῆν, Ἐρατῶ, πα-
 ρά δ' Ἰτακῆς, καὶ μὲν ἵπται—

- 40 Expediam, et primæ revocabo exordia pugnae;
 Tu vatem, tu, diva, mone. Dicam horrida bella;
 Dicam acies, actosque animis in funera reges,
 Tyrrhenamque manum, totamque sub arma coactam
 Hesperiam. Major rerum mihi nascitur ordo;
- 45 Majus opus moveo. Rex arva Latinus et urbes
 Jam senior longa placidas in pace regibat.
 Hunc Fauno et nympha genitum Laurente Marica
 Accipimus. Fauno Picus pater: isque parentem
 Te, Saturne, refert: tu sanguinis ultimus auctor.
- 50 Filius huic, fato divom, prolesque virilis
 Nulla fuit, primaque oriens erepta juventa est.
 Sola domum et tantas servabat filia sedes,
 Jam matura viro, jam plenis nubilis annis.
 Multi illam magno e Latio totaque petebant
- 55 Ausonia: petit ante alios pulcherrimus omnes
 Turnus, avis atavisque potens: quem regia conjunx
 Adjungi generum miro properabat amore;
 Sed variis portenta deum terroribus obstant.
 Laurus erat tecti medio in penetralibus altis,
- 60 Sacra comam, multosque metu servata per annos:
 Quam pater inventam, primas quum conderet arces,
 Ipse ferebatur Phœbo sacrasse Latinus,
 Laurentesque ab ea nomen posuisse colonis.
 Hujus apes summum densæ (mirabile dictu)
- 65 Stridore ingenti, liquidum trans æthera vectæ,
 Obsedere apicem; et, pedibus per mutus nexis,
 Examen subitum ramo frondente pependit.
 Continuo vates, 'Externum cernimus, inquit,
 'Adventare virum, et partes petere agmen eadem
- 70 'Partibus ex isdem, et summa dominari arce.'
 Præterea, castis adolet dum altaria tædis,
 Ut juxta genitorem adstat Lavinia virgo,
 Visa (nefas) longis comprehendere crinibus ignem,
 Atque omnem ornatum flamma crepitante cremari,
- 75 Regalesque accensa comas, accensa coronam,
 Insignem gemmis; tum fumida lumine fulvo
 Involvi, ac totis Vulcanum spargere tectis.
 Id vero horrendum ac visu mirabile ferri:
 Namque fore illustrem fama fatisque canebant
- 80 Ipsam; sed populo magnum portendere bellum.
 At rex sollicitus monstris, oracula Fauni,
 Fatidici genitoris, adit, lucosque sub alta

47. *Marica*, dea Minturnensium, cu-
 jus lucus in eo littore fuit ad fl. Lirin.
 V. Serv.

64. *Apes*] Cf. Geo. iv. 257. et 558.

74. *Flamma crepitante*] Lucret. —
 Phœbi Delphica laurus Terribili sonitu
 flamma crepitante crematur.

- Consulit Albunea : nemorum quæ maxuma sacro
 Fonte sonat, sævamque exhalat opaca mephitim.
 85 Hinc Italæ gentes, omnisque Ænotria tellus,
 In dubiis responsa petunt. Huc dona sacerdos
 Quum tulit, et cæsarum ovium sub nocte silenti
 Pellibus incubuit stratis, somnosque petivit:
 Multa modis simulacra videt volitantia miris,
 90 Et varias audit voces, fruiturque deorum
 Colloquio, atque imis Acheronta affatur Avernis.
 Hic et tum pater ipse petens responsa Latinus
 Centum lanigeras mactabat rite bidentes,
 Atque harum effultus tergo stratisque jacebat
 95 Velleribus. Subita ex alto vox reddita luco est:
 ' Ne pete connubijs natam sociare Latinis,
 ' O mea progenies, thalamis neu crede paratis;
 ' Externi veniunt generi, qui sanguine nostrum
 ' Nomen in astra ferant, quorumque ab stirpe nepotes
 100 ' Omnia sub pedibus, qua Sol utrumque recurrens
 ' Adspicit Oceanum, vertique regique videbunt.'
 Hæc responsa patris Fauni, monitusque silenti
 Nocte datos, non ipse suo premit ore Latinus:
 Sed circum late volitans jam Fama per urbes
 105 Ausonias tulerat; quum Laomedontia pubes
 Gramineo ripæ religavit ab aggere classem.
 Æneas, primique duces, et pulcher Iulus,
 Corpora sub ramis deponunt arboris altæ;
 Instituuntque dapes, et adorea liba per herbam
 110 Subjiciunt epulis (sic Jupiter ille monebat)
 Et Cereale solum pomis agrestibus augent.
 Consumtis hic forte aliis, ut vertere morsus
 Exiguam in Cererem penuria adegit edendi,
 Et violare manu malisque audacibus orbem

83. *Albunea*] In agro Tiburtino lucus erat, in quo aquæ Albule, medicata et sulfurea; (nunc *Acqua Zolfà* vel *Solfaterra di Tivoli*;) ex earum fontibus unus est *Albunea*.

Hor. Carm. i. 7.—Domus Albanæ resonantis, Et præcepit Anio, et Tiburni lucus.—

85. *Ænotria*] V. Strabonis locum ad Æn. i. 532. cit.

88. *Incubare, λυγυῖσθαι*, proprie dicuntur ii, qui dormiunt ad accipienda responsa.

Videtur autem poeta ad Amphiarai Argivi exemplum (v. Paus. i. 34.) hoc Fauni oraculum assimulasse. Amphiarai enim pater fuit Tiburti, Catilli, et Coræ, qui Tiburem condidisse narran-

tur. Unde Hor. 2^a Carm. 6. Tibur Argeo positum colono. Et, 1 Carm. 18.—Mite solum Tiburis et mœnia Catili.

Attamen in universum monendi sunt tirones, mirum inter Romanos scriptores semper fuisse studium, Græcicas doctrinæ in patrias historias ac religiones inferendæ, veterisque Italici origines e Græcia arcessendi.—V. Cl. Heynii Excursus ad h. lib.

89. *Multa modis*] Lucretius:—Rerum simulacra vagare Multa modis multis, nulla vi, cassaque sensu.

107. V. Æn. iii. 255.

108. *Sub ramis*] Lucret. ii. 30.—Prostrati in gramine molli Propter aquæ rivum sub ramis arboris altæ.

- 115 Fatalis crusti, patulis nec parcere quadris :
 ' Heus ! etiam mensas consumimus ? ' inquit Iulus.
 Nec plura alludens. Ea vox audita laborum
 Prima tulit finem, primamque loquentis ab ore
 Eripuit pater, ac stupefactus numine pressit.
- 120 Continuo, ' Salve fatis mihi debita Tellus,
 ' Vosque, ait, o fidi Trojæ salvete Penates.
 ' Hic domus, hæc patria est. Genitor mihi talia, namque
 ' Nunc repeto, Anchises fatorum arcana reliquit :
 " Quum te, nate, fames ignota ad littora vectum
 125 " Accisis coget dapibus consumere mensas ;
 " Tum sperare domos defessus, ibique memento
 " Prima locare manu molirique aggere tecta."
 ' Hæc erat illa fames : hæc nos suprema manebat,
 ' Exitiis positura modum.
- 130 ' Quare agite, et primo læti cum lumine solis,
 ' Quæ loca, quive habeant homines, ubi mœnia gentis,
 ' Vestigemus, et a portu diversa petamus.
 ' Nunc pateras libate Jovi, precibusque vocate
 ' Anchisen genitorem, et vina reponite mensis.'
- 135 Sic deinde effatus frondenti tempora ramo
 Implicat, et Geniumque loci, primamque deorum
 Tellurem, Nymphasque, et adhuc ignota precatur
 Flumina : tum Noctem, Noctisque orientia Signa,
 Idæumque Jovem, Phrygiamque ex ordine Matrem,
- 140 Invocat, et duplices Cœloque Ereboque parentes.
 Hic Pater omnipotens ter cœlo clarus ab alto
 Intonuit : radiisque ardentem lucis et auro
 Ipse manu quatiens ostendit ab æthere nubem.
 Diditur hic subito Trojana per agmina rumor,
- 145 Advenisse diem, quo debita mœnia condant.
 Certatim instaurant epulas, atque omine magno
 Crateras læti statuunt, et vina coronant.
 Postera quum prima lustrabat lampade terras
 Orta dies : urbem, et fines, et littora gentis
- 150 Diversi explorant ; hæc fontis stagna Numici,
 Hunc Thybrim fluvium, hic fortes habitare Latinos.
 Tum satus Anchisa delectos ordine ab omni
 Centum oratores augusta ad mœnia regis
 Ire jubet, ramis velatos Palladis omnes,
- 155 Donaque ferre viro, pacemque exposcere Teucris.
 Haud mora : festinant jussi, rapidisque feruntur
 Passibus. Ipse humili designat mœnia fossa,
 Moliturque locum ; primasque in Ittore sedes,

141. *Clarus*] V. Geo. i. 487.147. *Coronant*] V. Æn. i. 724.154. *Ramis*] Cf. viii. 116.158. *Moliturque locum*, scilicet ad lit-

- Castrorum in moſem, pinnis atque aggere cingit.
 160 Jamque iter emensi, turres ac tecta Latinorum
 Ardua cernebant juvenes, muroque subibant:
 Ante urbem pueri, et primævo flore juvenus,
 Exercentur equis, domitantque in pulvere currus;
 Aut acres tendunt arcus, aut lenta lacertis
 165 Spicula contorquent, cursuque ictuque lacesunt:
 Quum prævectus equo longævi regis ad aures
 Nuntius ingentes ignota in veste reportat
 Advenisse viros. Ille intra tecta vocari
 Imperat, et solio medius consedit avito.
 170 Tectum augustum, ingens, centum sublime columnis,
 Urbe fuit summa, Laurentis regia Pici,
 Horrendum silvis et religione parentum.
 Hic sceptrâ accipere, et primos attollere fascēs
 Regibus omen erat: hoc illis curia templum,
 175 Hæ sacris sedes epulis; hîc ariete cæso
 Perpetuis soliti patres considerare mensis.
 Quin etiam veterum effigies ex ordine avorum
 Antiqua e cedro, Italusque, paterque Sabinus
 Vitisator, curvam servans sub imagine falcem,
 180 Saturnusque senex, Janique bifrontis imago,
 Vestibulo adstabant; aliiq̃ ab origine reges,
 Martiaque ob patriam pugnando volnera passi.
 Multaque præterea sacris in postibus arma,
 Captivi pendent currus, curvæque secures,
 185 Et cristæ capitum, et portarum ingentia claustra,
 Spiculaque, clipeique, ereptaque rostra carinis.
 Ipse Quirinali lituo, parvaque sedebat
 Succinctus trabea, lævaque ancile gerebat
 Picus, equûm domitor: quem capta cupidine conjunx
 190 Aurea percussum virga, versumque venenia
 Fecit avem Circe, sparsitque coloribus alas,
 Tali iatus templo divôm patriaque Latinus
 Sede sedens, Teucros ad sese in tecta vocavit;
 Atque hæc ingressis placido prior edidit ore:
 195 'Dicite, Dardanidæ, (neque enim nescimus et urbem,
 'Et genus, auditiquê advertitis æquore cursum,)

tus Tiberis orientale, ubi appulsa classe copias eduxerat; qui locus inde *Troja nova* nomen obtinuit. Cf. Dionysii locum ad lin. 1. supra.

187. *Lituo*] Liv. i. 18. Augur, capite velato, sedem cepit, dextra manu baculum sine nodo aduncum tenens, quem *lituum* appellaverunt. — Plutarch. in Rom. 'Ἰσχυροῦσι 'Ρώμῳ λειον φορεῖν

ἐπὶ μαντίᾳ τὸ καλούμενον λῆτρον.

188. *Trabea*] Cf. 612. inf.

Ancile] Ovid. Fast. iii. Idque *ancile* vocant, quod ab omni parte recisum.

Sed de ancilibus cælo lapsis, regnante Numa, nota fabula.

191. *Fecit avem*] Cf. Ovid. Met. xiv. 320.

- ' Quid petitis? quæ caussa rates, aut cuius egentes
 ' Littus ad Ausonium tot per vada cærulea vexit?
 ' Sive errore viæ, seu tempestatibus acti,
 200 ' (Qualia multa mari nautæ patiuntur in alto)
 ' Fluminis intrastis ripas, portuque sedetis;
 ' Ne fugite hospitium, neve ignorete Latinos
 ' Saturni gentem, haud vinclo nec legibus æquam,
 ' Sponte sua veterisque dei se more tenentem.
 205 ' Atque equidem memini (fama est obscurior annis)
 ' Auruncos ita ferre senes, his ortus ut agris
 ' Dardanus Idæas Phrygiæ penetrarit ad urbes
 ' Threïciamque Samum, quæ nunc Samothracia fertur.
 ' Hinc illum Corythi Tyrrhena ab sede profectum
 210 ' Aurea nunc solio stellantis regia cœli
 ' Accipit, et numerum divorum altaribus addit.'
 Dixerat. Et dicta Ilioneus sic voce secutus:
 ' Rex, genus egregium Fauni, nec fluctibus actos
 ' Atra subegit hiems vestris succedere terris,
 215 ' Nec sidus regione viæ littusve fefellit:
 ' Consilio hanc omnes animisque volentibus urbem
 ' Afferimur, pulsı regnis, quæ maxuma quondam
 ' Extremo veniens Sol adspiciebat Olympo.
 ' Ab Jove principium generis; Jove Dardana pubes
 220 ' Gaudet avo; rex ipse Jovis de gente suprema
 ' Troïus Æneas tua nos ad limina misit.
 ' Quanta per Idæos sævis effusa Mycenis
 ' Tempestas ierit campos; quibus actus uterque
 ' Europæ atque Asiæ fatis concurrerit orbis;
 225 ' Audiit, et si quem tellus extrema refuso
 ' Submovet Oceano, et si quem extenta plagarum
 ' Quatnor in medio dirimit plaga Solis iniqui.
 ' Diluvio ex illo tot vasta per æquora vecti
 ' Dīs sedem exigua patriis littusque rogamus
 230 ' Innocuum, et cunctis undamque auramque patentem.
 ' Non erimus regno indecores; nec vestra feretur
 ' Fama levis, tantive abolefcet gratia facti;
 ' Nec Trojam Ausonios gremio excepisse pigebit.
 ' Fata per Æneæ juro, dextramque potentem,
 235 ' Sive fide, seu quis bello est expertus et armis;
 ' Multi nos populi, multæ (ne temne, quod ultro
 ' Præferimus manibus vittas ac verba precantia)
 ' Et petiere sibi et voluere adungere gentes.

197. *Quid petitis*] Od. γ'. 71. ὦ ξῦνοι, τίς ἔστι; πότεν πλείον' ὄργη πύλονα; "H
 εἰ ποτὲ σφύζῃ; ἢ μακρότερος ἀλλόθεν, Οὐδ'
 εἰ λαϊονέτης ὄντις ἄλλω;—

209. *Corythi*] V. ad Æn. iii. 170.

215. *Regione viæ*] Lucret. ii. Sed nihil omnino recta regione viâ Declinare, quis est qui possit cernere, esse?

237. *Vittas*] Cf. lin. 154. supra, et viii. 128.

- ' Sed nos fata Deūm vestras exquirere terras
 240 ' Imperiis egere suis. Hinc Dardanus ortus
 ' Huc repetit, jussisque ingentibus urguet Apollo
 ' Tyrrhenum ad Thybrim, et fontis vada sacra Numici.—
 ' Dat tibi præterea fortunæ parva prioris
 ' Munera, reliquias Troja ex ardente receptas.
 245 ' Hoc pater Anchises auro libabat ad aras;
 ' Hoc Priami gestamen erat, quum jura vocatis
 ' More daret populis; sceptrumque, sacerque tiaras,
 ' Iliadumque labor vestes.
 Talibus Ilionei dictis defixa Latinus
 250 Obtutu tenet ora, soloque immobilis hæret,
 Intentos volvens oculos. Nec purpura regem
 Picta movet, nec sceptrum movent Priameia tantum,
 Quantum in connubio natæ thalamoque moratur;
 Et veteris Fauni volvit sub pectore sortem.
 255 Hunc illum fatis externa ab sede profectum
 Portendi generum, paribusque in regna vocari
 Auspiciis; huic progeniem virtute futuram
 Egregiam, et totum quæ viribus occupet orbem.
 Tandem lætus ait: ' Dî nostra incepta secundent,
 260 ' Auguriumque suum. Dabitur, Trojane, quod optas.
 ' Munera nec sperno. Non vobis, rege Latino,
 ' Divitis uber agri Trojæve opulencia deerit.
 ' Ipse modo Æneas, nostri si tanta cupido est,
 ' Si jungi hospitio properat, sociusque vocari,
 265 ' Adveniat; voltus neve exhorrescat amicos.
 ' Pars mihi pacis erit dextram tetigisse tyranni.
 ' Vos contra regi mea nunc mandata referte.
 ' Est mihi nata, viro gentis quam jungere nostræ,
 ' Non patrio ex adyto sortes, non plurima cœlo
 270 ' Monstra sinunt: generos externis affore ab oris,
 ' Hoc Latio restare canunt, qui sanguine nostrum
 ' Nomen in astra ferant. Hunc illum poscere fata
 ' Et reor, et, si quid veri mens augurat, opto.'
 Hæc effatus, equos numero pater eligit omni.
 275 Stabant ter centum nitidi in præsepibus altis.
 Omnibus extemplo Teucris jubet ordine duci
 Instratos ostro alipedes pictisque tapetis.
 Aurea pectoribus demissa monilia pendent.
 Tecti auro, fulvum mandunt sub dentibus aurum.
 280 Absenti Æneæ currum geminosque jugales,
 Semine ab ætherio, spirantes naribus ignem,

242. *Numicio* fl. utitur ad designandum Latium.—*Sacra*, quia in hoc flumine Æneas interisse creditus est; fac-

tumque ei ad ripas sacellum cum laco, *Jovis* vel *Patris Indigetis* nomine.—V. Liv. i. 2.

- Illorum de gente, patri quos dædala Circe
 Supposita de matre nothos furata creavit.
 Talibus Æneadæ donis dictisque Latini
- 285 Sublimes in equis redeunt, pacemque reportant.
 Ecce autem Inachiis sese referebat ab Argis
 Sæva Jovis conjunx, aurasque invecta tenebat:
 Et lætum Æneam classemque ex æthere longo
 Dardaniæ Siculo prospexit ab usque Pachyno.
- 290 Moliri jam tecta videt, jam fidere terræ;
 Deseruisse rates. Stetit acri fixa dolore.
 Tum quassans caput, hæc effundit pectore dicta:
 ‘Heu stirpem invisam, et fatis contraria nostris
 ‘Fata Phrygum! num Sigeis occumbere campis,
- 295 ‘Num capti potuere capi? num incensa cremavit
 ‘Troja viros? medias acies, mediosque per ignes
 ‘Invenere viam. At, credo, mea numina tandem
 ‘Fessa jacent, odiis aut exsaturata quievi—
 ‘Quin etiam patria excussos infesta per undas
- 300 ‘Ausa sequi, et profugis toto me opponere ponto.
 ‘Absumtæ in Teucros vires coelique marisque.
 ‘Quid Syrtis, aut Scylla mihi, quid vasta Charybdis
 ‘Profuit? optato conduntur Thybridis alveo,
 ‘Securi pelagi atque mei. Mars perdere gentem
- 305 ‘Immanem Lapithum valuit: concessit in iras
 ‘Ipse Deum antiquam genitor Calydonæ Dianæ:
 ‘Quod scelus aut Lapithas tantum, aut Calydonæ meren-
 ‘tem?
- ‘Ast ego, magna Jovis conjux, nil linquere inausum
 ‘Quæ potui infelix, quæ memet in omnia verti,
- 310 ‘Vincor ab Ænea. Quod si mea numina non sunt
 ‘Magna satis: dubitem haud equidem implorare quod
 ‘usquam est.
- ‘Flectere si nequeo superos, Acheronta movebo.
 ‘Non dabitur regnis, esto, prohibere Latinis,
 ‘Atque immota manet fatis Lavinia conjunx:
- 315 ‘At trahere, atque moras tantis licet addere rebus;

282. *Illorum de gente*] Ita Hom. de Æneæ equis, Il. i. 265. Τῆς γὰρ τοῦ γι-
 νῆς, ἧς Τρῶες σὺν ἐνέσταν Ζεὺς Διὶ Χ', οὐδὲ
 ποτὶν Ἰωνοπόδας ὀπίσσω ἔμενον Ἴωνων, ἱε-
 ροὺ Ἰασον ἐν' αὐτῷ οὐκ ἠλάσεν τι. Τῆς γινῆς
 ἑλπομένη ἀναξ' ἀνδρῶν Ἀργείων, Λάβῃ Λα-
 μήντας ἀνιστοῦν ὁλέας Ἴωνων.

Patri] Solis equi a poetis satis nobili-
 tati sunt.

286, et seqq.] In toto loco poemæ ante
 oculos fuit Neptunus, Od. i. 282. et
 seqq.

288. *Longe*] Al. leg. *longe*.

294. *Num Sigeis*] Ennius: Quæ ne-
 que Dardaneis campis potuere perire,
 Nec, quum capta, capi, nec, quum com-
 busta, cremari.

304—309. Cf. Æn. i. 39—49.—*Mars
 perdere*] Lapitharum cum Centauris pu-
 gna vel ex Ovid. Met. xii. satis nota (v.
 et Geo. ii. 455.); at de Martis in Lapi-
 thas odiis obscurior est fabula.

306. *Calydonæ*] De Cneï culpa apro-
 que Calydonio, locus classicus est Il. i.
 529. seqq.

- ' At licet amborum populos excindere regum.
 ' Hac gener atque socer coëant mercede suorum.
 ' Sanguine Trojano et Rutulo dotabere, virgo ;
 ' Et Bellona manet te pronuba. Nec face tantum
 320 ' Cisseis prægnans ignes enixa jugales ;
 ' Quin idem Veneri partus suus, et Paris alter,
 ' Funestaque iterum recidiva in Pergama tædæ.
 Hæc ubi dicta dedit, terras horrenda petivit :
 Luctificam Allecto dirarum ab sede sororum
 325 Infernisque ciet tenebris : cui tristia bella,
 Iræque, insidiæque, et crimina noxia cordi.
 Odit et ipse pater Pluton, odere sorores
 Tartaræ monstrum : tot sese vertit in ora,
 Tam sævæ facies, tot pullulat atra colubris.
 330 Quam Juno his acuit verbis, ac talia fatur :
 ' Hunc mihi da proprium, virgo sata Nocte, laborem,
 ' Hanc operam, ne noster honos infractave cedat
 ' Fama loco : neu connubiis ambire Latinum
 ' Æneadæ possint, Italosve obsidere fines.
 335 ' Tu potes unanimos armare in prælia fratres,
 ' Atque odiis versare domos ; tu verbera tectis
 ' Funereasque inferre faces ; tibi nomina mille,
 ' Mille negendi artes. Fœcundum concute pectus,
 ' Disjice compositam pacem, sere crimina belli ;
 340 ' Arma velit, poscatque simul, rapiatque juvenus.
 Erin Gorgoneis Allecto infecta venenis
 Principio Latium et Laurentis tecta tyranni
 Calæa petit, taciturnaque obsedit limen Amatæ :
 Quam super adventu Teucrûm Turnique hymenseis
 345 Fœminæ ardentem curæque iræque coquebant.
 Huic dea cæruleis unum de criminibus anguem
 Conjicit, inque sinum præcordia ad intima subdit :
 Quo furibunda domum monstro permisceat omnem.
 Ille, inter vestes et lævia pectora lapsus,
 350 Volvitur attactu nullo, fallitque furentem,
 Vipeream inspirans animam ; fit tortile collo
 Aurum ingens coluber, fit longæ tænia vittæ,

319. *Bellona—pronuba*] Graviter dictum ; nam proprie Juno pronuba est, v. c. Æn. iv. 166.

320. *Cisseis*] Ennius ap. Cic. de Divin. i. 21.—Mater gravida parere se ardentem facem Visa est in somnis Hecuba—V. ad Æn. x. 705.

324. *Luctificam Allecto*] Nom. Il. i. 567.—Τῆς δ' ἀρσενίου Ἑκτονὸς Ἑλκοντὸς Ἑλκωντὸς, ἀμείλιχον ἥτορ ἔχουσα.
Cf. Æschyl. Eumen. 68.—αἱ κατὰ-

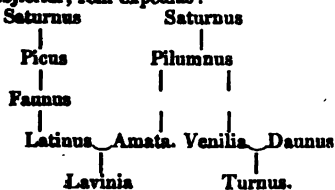
εὐνοίαι πόλεως.—Καὶ τὴν δ' ἑαυτὴν ἀρσενίου ἑλκὸν καλὸν ἑλκοντὸν κλέουσι, εὐνοίαν δ' ἐπὶ χερσὶν, Μυρίαται ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν διακρίων.

326. *Iræque*] Cf. Il. i. 890. ubi de Marte, Ἐχθρὸν δὲ μοι ἰσὶ τῶν, αἰὶν Ὀδυσσεὺς ἔχουσιν Ἀλλ' οὐδέ τοι ἔσσι τι φίλον, σέλιπαι τι, μέγαι τι.

345. *Curæ—coquebant*] Ennius ap. Ciceronem:—Curamque levasse, Quæ nunc te coquit et versat sub pectore fixa.

- Innectitque comas, et membris lubricus errat.
 Ac, dum prima lues udo sublapsa veneno
 355 Pertentat sensus, atque ossibus implicat ignem,
 Necdum animus toto percepit pectore flammam;
 Mollius, et solito matrum de more, locuta est,
 Multa super nata lacrimans Phrygiisque hymenæis:
 ' Exsulibusne datur ducenda Lavinia Teucris,
 360 ' O genitor? nec te miseret natæque, tuique?
 ' Nec matris miseret, quam primo aquilone relinquet
 ' Perfidus, alta petens abducta virgine, prædo?
 ' At non sic Phrygius penetrat Lacedæmona pastor,
 ' Ledæamque Helenam Trojanas vexit ad urbes?
 365 ' Quid tua sancta fides? quid cura antiqua tuorum,
 ' Et consanguineo toties data dextera Turno?
 ' Si gener externa petitur de gente Latinis,
 ' Idque sedet, Faunisque premunt te iussa parentis:
 ' Omnem equidem sceptris terram quæ libera nostris
 370 ' Dissidet, externam reor, et sic dicere divos.
 ' Et Turno, si prima domus repetatur origo,
 ' Inachus Acrisiusque patres; mediæque Mycenæ.
 His ubi nequidquam dictis experta, Latinum
 Contra stare videt, penitusque in viscera lapsum
 375 Serpentis furiale malum, totamque pererrat;
 Tum vero infelix, ingentibus excita monstribus,
 Immensam sine more furit lymphata per urbem:
 Ceu quondam torto volitans sub verbere turbo,
 Quem pueri magno in gyro vacua atria circum
 380 Intenti ludo exercent; ille actus habena
 Curvatis fertur spatiis; stupet inscia supra
 Impubesque manus, mirata volubile buxum:
 Dant animos plagæ. Non cursu segnior illo
 Per medias urbes agitur populosque feroces.
 385 Quin etiam in silvas, simulato numine Bacchi,
 Majus adorta nefas, majoremque orsa furorem,
 Evolat, et natam frondosis montibus abdit;

366. *Consanguineo*] Stemmate, quod
 subjicitur, rem expedit:

372. Videtur poeta famæ hoc dedisse,
 ut Turni originem peteret a Danaë,
 Acrisii filia; quæ Ardeam, Rutulorum

urbem, condidisse credebatur. v. 409.
 inf.—*Mycenas* condiderat Perseus, Da-
 naë's fil.

385. *Numine Bacchi*] Omnia hic ex
 Euripidis Bacchis illustrari possunt:
 nam a sacris Bacchicis petita sunt, quæ
 cum aliis Græcorum religionibus in Ita-
 liam, jam satis antiquis temporibus, il-
 lata esse constat.

Catull. Epithal. 255.—Qui passim
 lymphata mente furebant; Eudæ bac-
 chantes Eudæ, capita inflectentes: Ho-
 rum pars tecta quatiebant cuspide thyrsos; v. seqq.

- Quo thalamum eripiat Teucris, tædasque moretur :
 Euee Bacche, fremens, solum te virgine dignum,
 390 Vociferans : etenim molles tibi sumere thyrsos,
 Te lustrare choro sacrum tibi pascere crinem.
 Fama volat : furiisque accensas pectore matres
 Idem omnes simul ardor agit, nova quærere tecta.
 Deseruere domos : ventis dant colla comasque.
- 395 Ast aliæ tremulis ululatibus æthera complent,
 Pampineasque gerunt incinctæ pellibus hastas.
 Ipsa inter medias flagrantem fervida pinum
 Sustinet, ac natæ Turnique canit hymenæos,
 Sanguineam torquens aciem ; torvumque repente
 400 Clamat : ‘ Io matres, audite, ubi quæque, Latinæ ;
 ‘ Si qua piis animis manet infelicis Amatæ
 ‘ Gratia, si juris materni cura remordet ;
 ‘ Solvite crinales vittas, capite orgia mecum.’
 Talem inter silvas, inter deserta ferarum,
 405 Reginam Allecto stimulis agit undique Bacchi.
 Postquam visa satis primos acuisse furores,
 Consiliumque omnemque domum vertisse Latini :
 Protenus hinc fuscis tristis dea tollitur alis
 Audacis Rutuli ad muros : quam dicitur urbem
 410 Acrisioneis Danaë fundasse colonis,
 Præcipiti delata noto. Locus Ardea quondam
 Dictus avis : et nunc magnum manet Ardea nomen ;
 Sed fortuna fuit. Tectis hîc Turnus in altis
 Jam mediam nigra carpebat nocte quietem.
- 415 Allecto torvam faciem et furialia membra
 Exuit : in voltus sese transformat aniles,
 Et frontem obscenam rugis arat ; induit albos
 Cum vitta crines ; tum ramum innectit olivæ ;
 Fit Calybe Junonis anus templique sacerdos ;
 420 Et juveni ante oculos his se cum vocibus offert :
 ‘ Turne, tot incassum fusos patiere labores,
 ‘ Et tua Dardaniis transcribi sceptrâ colonis ?

389. *Euee, εὐαῖ*] Plant. Men. v. 2. Ego me assimulem insanire;—Euee, Euee, Bromie, quo me in silvam venatum vocas! Audio: sed non abire possum—

Cf. Æn. iv. 301.

391. *Crinem*] Eurip. Bacch. 494. ‘Ἰερὸς ὁ πλόκαμος τῇ δι’ ὃ αὐτὴν τρέφει.

396, &c. *Incinctæ pellibus*—*flagrantem pinum*] Eurip. Bacch. 135. ubi de Baccho: Ἐὐὸς ἐν ἱερῷ, ὅταν ἐν δίδωσι θεομαίων πτόγῃ στέδει, νιβεῖδός ἔχων ἱερὸν ἰδυεῖν.—ὁ βακχίς δ, ἔχων παραδὸν φλόγα στέδαι, ἐν νάρησιν αἵσου, δρέμει καὶ χοροῖς ἱερὸν πλανάτας, ἰαχὰς τ’ ἀνταλλάττει,

τροφεῖον πλόκαμος εἰς αἰθίρα βίστων. ἀμα δ’ ἐν δίδωσιν ὑπεβόησεν τοῦδ’ ὁ ἱεὺς, βάκχῃ, ὁ ἱεὺς, βάκχῃ, τρώλου χρυσόφειον χλιδά, μίλιντι ἐν δίδωσιν, βαρυβόησεν ἐπὶ τομαῖσι, εἶτα τὸν εἶον ἀγαλλόμεται βίβλ, α. τ. λ.

399. *Torquens aciem*] Eurip. Bacch. 1122. ‘Ἦ δ, ἀφ’ ὧν ἔκλειπται, καὶ διασπέρσας ἑκάς ἰδύσιν, ὡς φρενὸς δ’ ἑλὲ φρενὸς, ‘Ἐν βακχίῳ κωμίζον—

405. *Stimulis B.]* V. ad 580. inf.

419. *Junonis—templique*] Antiquissimas Ardeatis templi picturas laudat Plinius, xxxv. 4. 6. et 10. 37.

- ' Rex tibi conjugium et quæsitæ sanguine dotes
 ' Abnegat, externusque in regnum quæritur heres.
 425 ' I nunc, ingratis offer te, irrise, periclis;
 ' Tyrrhenas, i, sterne acies; tege pace Latinos!
 ' Hæc adeo tibi me, placida quum nocte jaceres,
 ' Ipsa palam fari omnipotens Saturnia jussit.
 ' Quare age, et armari pubem portisque moveri
 430 ' Lætus in arma para, et Phrygios, qui flumine pulchro
 ' Consedere, duces, pictasque exure carinas.
 ' Cœlestum vis magna jubet. Rex ipse Latinus,
 ' Ni dare conjugium et dicto parere fatetur,
 ' Sentiat, et tandem Turnum experiatur in armis.'
 435 Hic juvenis, vatem irridens, sic orsa vicissim
 Ore refert: ' Classes invectas Thybridis alveo
 ' Non, ut rere, meas effugit nuntius aures.
 ' Ne tantos mihi finge metus: nec regia Juno
 ' Immemor est nostri.
 440 ' Sed te victa situ verique effœta senectus,
 ' O mater, curis nequidquam exercet, et arma
 ' Regum inter falsa vatem formidine ludit.
 ' Cura tibi, divûm effigies et templa tueri:
 ' Bella viri pacemque gerant, [quæ bella gerenda.]
 445 Talibus Allecto dictis exarsit in iras.
 At juveni oranti subitus tremor occupat artus;
 Deriguere oculi; tot Erinnyes sibilat hydrys,
 Tantaque se facies aperit. Tum flammea torquens
 Lumina cunctantem et quærentem dicere plura
 450 Reppulit, et geminos erexit crinibus angues,
 Verberaque insonuit, rabidoque hæc addidit ore:
 ' En, ego victa situ, quam veri effœta senectus
 ' Arma inter regum falsa formidine ludit:
 ' Respice ad hæc: adsum dirarum ab sede sororum;
 455 ' Bella manu letumque gero.'
 Sic effata facem juveni conjecit, et atro
 Lumine fumantes fixit sub pectore tædas.
 Olli somnum ingens rumpit pavor, ossaque et artus
 Perfundit toto proruptus corpore sudor.
 460 Arma amens fremit; arma toro tectisque requirit.
 Sævitur amor ferri, et scelerata insania belli;
 Ira super; magno veluti quum flamma sonore
 Virgea suggeritur costis undantis æni,

462. *Magno veluti*] Cf. Il. 6. 362. ubi
 de Xantho agitur. 'Ως δὲ λίθης ζῷ ἴδον,
 ἰσχυόμενος περὶ πολλῶν, Κρόνον μελλόμενος
 ἀναιδέως ἐκάλει, Πάντοθεν ἀμβολάδων,
 ἐπεὶ δὲ ἔβλεν ἀγόνασι κῆρας 'Ως τοῦ καλὰ
 βίβλου περὶ φλέγουσι, ζῆς δ' ὄδω.

463. *Costis undantis æni*] Od. 6. 435.
 Αἱ δὲ λαιμαρχίαι τριῶν ἴστανται ἐν περὶ κα-
 λῶν 'Εν δ' ἑξ' ὄδω ἴχται, ἐπεὶ δὲ ἔβλεν ἰσίων
 ἰλιῶντα Γάστρην μὲν τριῶντος πῦρ ἀμφοῖν,
 ἄμφοτε δ' ὄδω.

- Exsultantque æstu latices; furit intus aquai
 465 Fumidus atque alte spumis exuberat amnis;
 Nec jam se capit unda; volat vapor ater ad auras.
 Ergo iter ad regem polluta pace Latinum
 Indicit primis juvenum, et jubet arma parari,
 Tutari Italiam, detrudere finibus hostem:
 470 Se satis ambobus Teucrisque venire Latinisque.
 Hæc ubi dicta dedit, divosque in vota vocavit;
 Certatim sese Rutuli exhortantur in arma.
 Hunc decus egregium formæ movet atque juventæ;
 Hunc atavi reges; hunc clavis dextera factis.
 475 Dum Turnus Rutulos animis audacibus implet,
 Allecto in Teucros Stygiis se concitat alis;
 Arte novæ; speculata locum, quo littore pulcher
 Insidiis cursuque feras agitabat Iulus.
 Hic subitam canibus rabiem Cocytia virgo
 480 Objicit, et noto nares contingit odore,
 Ut cervum ardentes agerent: quæ prima laborum
 Causa fuit, belloque animos accendit agrestes.
 Cervus erat forma præstanti et cornibus ingens,
 Tyrrhidæ pueri quem matris ab ubere raptum
 485 Nutribant, Tyrrheusque pater, cui regia parent
 Armenta, et late custodia credita campi.
 Adsuetum imperiis soror omni Silvia cura
 Mollibus intexens ornabat cornua sertis,
 Pectebatque ferum, puroque in fonte lavabat.
 490 Ille, manum patiens, mensæque adsuetus herili,
 Errabat silvis: rursusque ad limina nota
 Ipse domum sera quamvis se nocte ferebat.
 Hunc procul errantem rabidæ venantis Iuli
 Commovere canes: fluvio quum forte secundo
 495 Deflueret, ripaque æstus viridante levaret.
 Ipse etiam, eximiæ laudis succensus amore,
 Ascanius curvo direxit spicula cornu:
 Nec dextræ erranti deus afuit: actaque multo
 Perque uterum sonitu perque ilia venit arundo.
 500 Saucius at quadrupes nota intra tecta refugit,
 Successitque gemens stabulis, questuque cruentus
 Atque imploranti similis tectum omne replebat.
 Silvia prima soror, palmis percussa lacertos,
 Auxilium vocat, et duos conclamat agrestes.
 505 Olli (pestis enim tacitis latet aspera silvis)
 Improvisi adsunt: hic torre armatus obusto,
 Stipitis hic gravidi nodis; quod cuique repertum

481. *Quæ prima*] ll. 4. 63.—*Næs*
lieus, Ἀρχιάνειος, αἱ πᾶσι κοινὴ Τρώϊος

γίνετο.

505. *Pestis*, Allecto. Serv.

- Rimanti, telum ira facit. Vocat agmina Tyrrheus,
 Quadrifidam quercum cuneis ut forte coactis
 510 Scindebat, rapta spirans immane securi.
 At sæva e speculis tempus dea nacta nocendi
 Ardua tecta petit stabuli; et de culmine summo
 Pastorale canit signum, cornuque recurvo
 Tartaream intendit vocem: qua protenus omne
 515 Contremuit nemus, et silvæ intonuere profundæ:
 Audiit et Triviæ longe lacus; audiit amnis
 Sulfurea Nar albus aqua fontesque Velini;
 Et trepidæ matres pressere ad pectora natos.
 Tum vero ad vocem celeres, qua buccina signum
 520 Dira dedit, raptis concurrunt undique telis
 Indomiti agricolæ. Nec non et Troïa pubes
 Ascanio auxilium castris effundit apertis.
 Direxere acies. Non jam certamine agresti,
 Stipitibus duris agitur sudibusve præustis;
 525 Sed ferro ancipiti decernunt, atraque late
 Horrescit strictis seges ensibus, æraque fulgent
 Sole lacessita, et lucem sub nubila jactant:
 Fluctus uti primo cœpit quum albescere vento,
 Paullatim sese tollit mare, et altius undas
 530 Erigit, inde iuno consurgit ad æthera fundo.
 Hic juvenis primam ante aciem stridente sagitta,
 Natorum Tyrrhî fuerat qui maximus, Almo
 Sternitur; hæsit enim sub gutture volnus, et udæ
 Vocis iter tenuemque inclusit sanguine vitam.
 535 Corpora multa virûm circa, seniorque Galæus,
 Dum paci medium se offert; justissimus unum
 Qui fuit, Ausoniisque olim ditissimus arvis:

513. *Cœpit signum*] Poëtæ ante oculos obversata est Homericæ Eris, Il. λ'. 5—14. "Ἐνθα στᾶς ἦντι διὰ μέγα τι δινόν τι Ὀρέϊ Ἀχαιοῖσιν, μέγα δὲ σθένος ἱμβαλ' ἰκόντ' ἐκείνῳ, ἄλληκτον πολέμῳ ἠδὲ μάχῳ." u. τ. λ.

514. *Qua protenus*] Apollon. iv. 129. ubi de draconis sibilo:—*φοῖζυ δὲ πιλώ-
 ρωρ ἄμφι δὲ μακρὰν ἥϊονος ποταμῶν, καὶ
 ῥοσσὶν ἰαχὴν ἄλσος.* "Ἐκλυον εἰ καὶ πολλὸν
 ἰνὰς Τρωῖδας Αἴης Καλχίδα γῆν ἱύμεντο,
 —Δίρματι δ' ἔξιγόντο λιχυῖδης, ἄμφι δὲ
 παυρὶ Ναυσίχως, αἵτι σφιν ὕπ' ἀγκυλίδισσιν
 ἴαον, ῥοῖζω παλλομένους, χυρὰς βάλοι ἀ-
 χαλῶσσαι."

516. *Triviæ lacus*, Aricinus est, nunc *Lago di Nemi*. V. 764. inf.

517. *Nar albus*] Ennius: Sulfureas posuit spiramina Naris ad undas.—Cluv. Ital. p. 705. Sabinum vocabulum *Nar*, quo sulphur significabatur.—Ideo autem

albus, quia sulfurea ejus est aqua. Ita *Albulæ aqua* (v. sup. 83.) dicebantur a colore sulfureo.

In proximo est *lacus Velinus*, amne Velino inter montium juga super Reate stagnante. Cf. Cic. ad Att. iv. 15.

526. *Horrescit*] V. Geo. li. 142. et Æn. xi. 602.

527. *Lacessita*] Lucret. iv. 218. Corpora, quæ feriant oculos, visumque lacessant.

528. *Fluctus uti*] Cf. Geo. iii. 237.

533. *Hæsit enim*] Il. v'. 388.—*δὲ μιν φράμεις βάλε δουρὶ λαίμῳ ὕπ' ἀντιγῶ-
 να, διὰ πρὸ δὲ χαλκὸν ἴλασσιν.*

537. *Ausoniisque olim*] Il. i'. 612. Καὶ βάλεν Ἀμφίον Σιλόγῳ υἱόν, δὲ β' τοὶ Παισῶ Ναϊὶ πολυπτόμων, πολυλήϊος· ἀλλὰ ἰ μῆρ' Ἠγ' ἱπποκρούοντα μετὰ Πριάμῳ τι καὶ υἱας.

Quinque greges illi balantum, quina redibant
Armenta, et terram centum vertebat aratris.

- 540 Atque ea per campos æquo dum Marte geruntur,
Promissi dea facta potens, ubi sanguine bellum
Imbuit, et primæ commisit funera pugnæ,
Deserit Hesperiam, et cœli convexa per auras
Junonem victrix affatur voce superba :
- 545 ' En, perfecta tibi bello discordia tristi ;
' Dic, in amicitiam coëant, et fœdera jungant.
' Quandoquidem Ausonio respersi sanguine Teucros :
' Hoc etiam his addam, tua si mihi certa voluntas,
' Finitimas in bella feram rumoribus urbes,
- 550 ' Accendamque animos insani Martis amore,
' Undique ut auxilio veniant ; spargam arma per agros.'
Tum contra Juno : ' Terrorum et fraudis abunde est.
' Stant belli caussæ ; pugnatur comminus armis ;
' Quæ fors prima dedit, sanguis novus imbuit arma.
- 555 ' Talia connubia, et tales celebrent hymenæos
' Egregium Veneris genus et rex ipse Latinus.
' Te super ætherias errare licentius auras
' Haud Pater ille velit, summi regnator Olympi.
' Cede locis. Ego, si qua super fortuna laborum est,
- 560 ' Ipsa regam.' Tales dederat Saturnia voces.
Illa autem attollit stridentes anguibus alas,
Cocytique petit sedem, supera ardua linquens.
Est locus Italiæ medio, sub montibus altis,
Nobilis, et fama multis memoratus in oris,
- 565 Amsancti valles : densis hunc frondibus atrum
Urget utrimque latus nemoris, medioque fragosus
Dat sonitum saxis et torto vertice torrens :
Hic specus horrendum, sævi spiracula Ditis,
Monstratur, ruptoque ingens Acheronte vorago
- 570 Pestiferas aperit fauces ; quis condita Erinnyes.
Invisum numen, terras cœlumque levabat.
Nec minus interea extremam Saturnia bello
Imponit regina manum. Ruit omnis in urbem
Pastorum ex acie numerus, cæsosque reportant
- 575 Almonem puerum fœdatique ora Galæsi ;
Implorantque deos, obtestanturque Latinum.
Turnus adest ; medioque in crimine, cædis et ignis
Terrorum ingeminat : Teucros in regna vocari ;
Stirpem admisceri Phrygiam ; se limine pelli.

565. *Amsancti valles*, hodie *Muffli*. —
Plin. ii. 93. Spiracula vocant alii Charo-
neas scrobes, mortiferum spiritum exha-
lantes. Item in Hirpinis *Amsancti*, ad
Mephitis sedem ; locum quem qui in-

travere, moriuntur.

Cic. Divin. i. 36. Mortifera terræ, ut
Amsancti in Hirpinis, et in Asia Pla-
tonia, quæ vidimus.

- 580 Tum, quorum attonitæ Baccho nemora avia matres
 Insultant thiasis (neque enim leve nomen Amatæ),
 Undique collecti coeunt, Martemque fatigant.
 Illic infandum cuncti contra omina bellum,
 Contra fata deum, perverso numine poscunt;
 585 Certatim regis circumstant tecta Latini.
 Ille, velut pelagi rupes immota, resistit :
 [Ut pelagi rupes, magno veniente fragore,]
 Quæ sese, multis circum latrantibus undis,
 Mole tenet; scopuli nequidquam et spumea circum
 590 Saxa fremunt, laterique illisa refunditur alga.
 Verum, ubi nulla datur cæcum exsuperare potestas
 Consilium, et sævæ nutu Junonis eunt res :
 Multa deos aurasque pater testatus inanes,
 'Frangimur heu fati, inquit, ferimurque procella !'
 595 'Ipsi has sacrilego pendetis sanguine pœnas,
 'O miseri. Te, Turne, nefas, te triste manebit
 'Supplicium; votisque deos venerabere seris.
 'Nam mihi parta quies, omnisque in limine portus :
 'Funere felici spoliis.' Nec plura locutus
 600 Sæpsit se tectis, rerumque reliquit habenas.
 Mos erat Hesperio in Latio, quem protinus urbes
 Albanæ coluere sacrum, nunc maxuma rerum
 Roma colit, quum prima movent in prælia Martem,
 Sive Getis inferre manu lacrimabile bellum,
 605 Hyrcanisve Arabisve parant, seu tendere ad Indos,
 Auroramque sequi, Parthosque reposcere signa.
 Sunt geminæ Belli portæ (sic nomine dicunt)
 Religione sacræ et sævi formidine Martis :
 Centum ærei claudunt vectes, æternaque ferri
 610 Robora; nec custos absistit limine Janus.
 Has, ubi certa sedet patribus sententia pugnæ,
 Ipse, Quirinali trabea cinctuque Gabino
 Insignis, reserat stridentia limina Consul;
 Ipse vocat pugnas: sequitur tum cætera pubes;
 615 Æreaque adsensu conspirant cornua rauco.
 Hoc et tum Æneadis indicere bella Latinus

580. *Attonitæ Baccho*; ut 405. supra. *stimulis Bacchi agitatae*. Cf. Euripidis *Bacch.* 115. Βράμεις ἰονος ἄγου θιάσους οἱς ἔσσι, οἱς ἔσσι, ἴσθα μῖνυ θηλογυῖς ἐχλεις, ἀφ' ἰονῶν, παρὰ κενίδων τ', εἰσσευθῆναι Διόνῳ.—V. *Eclog.* v. 30.

586. *Ille, velut*] V. ad *Æn.* x. 693.

598. *Omnisique*] Pompon. Sabinus: Hoc est; senex sum, et in porta vita mea est.

605, 6. V. ad *Æn.* vi. 795.

612. *Quirinali*] Ovid. *Met.* xiv. 828. —Qualis trabeati forma Quirini.

Servius: Sitionius dicit, tria esse genera *trabearum*; unum diis sacratum, quod est tantum de purpura; aliud regum, quod est purpureum, habet tamen album aliquid; tertium augurale, de purpura et cocco.—*Cinctus Gabinus* est, toga sic a tergo revocata, ut caput velatum sit.—Cf. *Liv.* v. 46. et viii. 9.

- More jubebatur, tristesque recludere portas.
 Abstinuit tactu pater, aversusque refugit
 Fœda ministeria, et cæcis se condidit umbris.
- 620 Tum regina deûm cœlo delapsa morantes
 Impulit ipsa manu portas, et cardine verso
 Belli ferratos rupit Saturnia postes.
- Ardet inexcita Ausonia atque immobilis ante;
 Pars pedes ire parat campis; pars arduus altis
- 625 Pulverulentus equis furit: omnes arma requirunt.
 Pars læves clipeos et spicula lucida tergunt
 Arvina pingui, subiguntque in cote secures;
 Signaque ferre juvat, sonitusque audire tubarum.
 Quinque adeo magnæ positis incudibus urbes
- 630 Tela novant, Atina potens, Tiburque superbum,
 Ardea, Crustumerique, et turrigeræ Antemnæ.
 Tegmina tuta cavant capitum, flectuntque salignas
 Umbonum crates; alii thoracas ænos,
 Aut læves ocreas lento ducunt argento;
- 635 Vomeris huc, et falcis honos, huc omnis aratri
 Cessit amor; recoquunt patrios fornacibus enses.
 Classica jamque sonant; it bello tessera signum.
 Hic galeam tectis trepidus rapit; ille frementes
 Ad juga cogit equos; clipeumque auroque trilicem
- 640 Loricam induitur, fidoque accingitur ense.
- Pandite nunc Helicon, deæ, cantusque movete,
 Qui bello exciti reges, quæ quemque secutæ
 Complerint campos acies; quibus Itala jam tum
 Floruerit terra alma viris, quibus arserit armis.
- 645 Et meministis enim, divæ, et memorare potestis:
 Ad nos vix tenuis famæ perlabitur aura.
- Primus init bellum Tyrrhenis asper ab oris
 Contemtor divûm Mezentius, agmina que armat.
 Filius huic juxta Lausus, quo pulchrior alter
- 650 Non fuit, excepto Laurentis corpore Turni:
 Lausus, equûm domitor, debellatorque ferarum,

622. *Belli ferratos*] Ennius:—Postquam Discordia tetra Belli ferratos posteis portasque refregit.—V. Horat. i Serm. iv. 60.

625. *Omnes arma requirunt*] Macrob. Hemistichion Ennii est.

641. et seqq. Catalogi Homerici exordium comparare obvium est; Έσονται νῦν μοι, Μῶσαι, ἐλύμπια δώματ' ἵχουσαι. Ἵμῶς γὰρ θυαὶ ἴσσι, πάρισσ' τι, ἴσσι τι πάντα. Ἑμῶς δὲ κλέος ὄλον ἀκούομεν, οὐδὲ τι ἴδμεν. Οἴτῳ τις ἡγυμόνις Δαναῶν καὶ κείρωται ἦσαν. Πληθὺν δ' οὐκ ἂν ἰγὼ μυθήσομαι, αὐδ' ὄνο-

μήσω, Οὐδ' εἴ μοι δίνα μὲν γλῶσσαι, δίνα δὲ στόματ' εἶναι, Φωνὴ δ' ἄρρηκτος, χάλλισον δὲ μοι ἴσως ἰνείην. Εἰ μὴ Ὀλυμπιάδης Μοῦσαι, Διὸς αἰγιόχοιο θυγατέρες, μηχανισαί', ἴσσω ὑπὲρ Ἴλιον ἄλλον Ἀχαιῶς αὐτὴν ἰδέω, νῦν δὲ τι προσέειπας.

649. *Quo pulchrior*] Il. β'. 672. Νηρὶς, Ἀργεῖης δ' υἱὸς, Καρόπαιό τ' ἄνακτος, Νερὶς, δὲ πᾶλλιντος ἀπὸς ὄνδ' Ἴλιον ἄλδ' τὸν ἄλλον Δαναῶν, μισ' ἀμύμονα Πηλεΐωνα. Cf. et Od. f. 116.

651. *Equûm domitor, Hom. ἰπποδάμοις. Debellatorque ferarum*] Il. ε'. 49.—

Ducit Agyllina nequidquam ex urbe secutos
Mille viros; dignus, patriis qui lætior esset
Imperiis, et cui pater haud Mezentius esset.

655 Post hos insignem palma per gramina currum,
Victoresque ostentat equos, satus Hercule pulchro
Pulcher Aventinus; clipeoque insignē paternum
Centum angues cinctamque gerit serpentibus Hydram:
Collis Aventini silva quem Rhea sacerdos

660 Furtivum partu sub luminis edidit oras,
Mixta deo mulier; postquam Laurentia victor,
Geryone extincto, Tirynthius attigit arva,
Tyrrhenoque boves in flumine lavit Iberas.
Pila manu sævosque gerunt in bella dolones;
665 Et tereti pugnant mucrone veruque Sabello.
Ipse pedes, tegumen torquens immane leonis,
Terribili impexum sæta, cum dentibus albis,
Indutus capiti, sic regia tecta subibat
Horridus, Herculeoque humeros innexus amictu.

670 Tum gemini fratres Tiburtia mœnia linquunt,
Fratris Tiburti dictam cognomine gentem,
Catillusque acerque Coras, Argiva juvenus;
Et primam ante aciem densa inter tela feruntur:
Ceus, duo nubigenæ quum vertice montis ab alto
675 Descendunt Centauri, Homolen Othrymque nivalem
Linguentes cursu rapido: dat euntibus ingens
Silva locum, et magno cedunt virgulta fragore.

Nec Prænestinæ fundator defuit urbis,
Volcano genitum pecora inter agrestia regem
680 Inventumque focis omnis quem credidit ætas,
Cæculus. Hunc legio late comitatur agrestis:
Quique altum Præneste viri, quique arva Gabinæ

Σαμνίτιοι, αἰματούς ὄρεσι, — Ἑσλὸν θυγερὸς ἰδὼσα γὰρ Ἑρμῆος αὐτὸν βάλλουσα ἄγρια πάντα, τὰ τι ἐρίβη ὄρεσιν ὕλας.

652. Agylla seu Cære, v. Æn. viii. 479.

658. Compares Adrastī clipeum, Eurip. Phœniss. 1170. Ἐκαστὸν ἔχιδνας ἀποσὶν ἐκπληκτῶν, γρηφῶν ὅτι τὸν ἔχον λαμψὸν το βραχίονα, Ἀργίον αὐχην. ἰα δὲ ευχρίαν μίαν Δράκοντες ἴφρον εἶναι Καδμίων γνάβους.

660. Oras] Al. aurar. Sed Lucretius: Dias in luminis oras.

661. Deo] Hercule; qui in Tirynthe, urbe Argis vicina, nutritus est. V. Serv. — Cf. et Æn. viii. 202, 3.

664. Pilius, Iovis, ingens illud ac terribile telum, Romanorum deinde pro-

prium. v. Polyb. vi. 21.

Dolorem e Varrone docet Servius, esse ingentem contum cum ferro brevissimo.

665. Veru, samitis, jaculi genus fuit, Samnitum (Σαμνίων) proprium. — Sabellum, quia Samnites Sabinæ gentis propago erant.

672. Argiva] V. ad l. 88. sup.

675. Homole et Othrys ex altissimis Thessaliæ montibus sunt.

682. Altum Præneste] Strabo lib. v. Πραίνεστος ἄκρον ἔχει εὐς πόλιν ὑπερθεῖον ὅρος ὁψηλὸν — δυοὶ σταδίων πρὸς ἑσλίαν ἀνάβασιν. — φασὶ δὲ Ἑλληνίδας ἀμφοτέρους εἶναι Πραίνεστος εἰ καὶ Τίβουρα. — Attamen de Prænestes origine domesticam fabulam poeta præstatit.

- Junonis, gelidumque Anienem, et roscida rivis
Hernica saxa colunt; quos, dives Anagnia, pascis,
685 Quos, Amasene pater. Non illis omnibus arma,
Nec clipei currusve sonant: pars maxuma glandes
Liventis plumbi spargit; pars spicula gestat
Bina manu; fulvosque lupi de pelle galeros
Tegmen habent capiti; vestigia nuda sinistri
690 Instituire pedis; crudus tegit altera pero.
At Messapus, equum domitor, Neptunia proles,
Quem neque fas igni cuiquam nec sternere ferro,
Jam pridem resides populos, desuetaque bello
Agmina, in arma vocat subito, ferrumque retractat.
695 Hi Fescenninas acies Æquosque Faliscos,
Hi Soractis habent arces Flaviniaque arva,
Et Cimini cum monte lacum lucosque Capenos.
Ibant æquati numero, regemque caneabant:
Ceum quondam nivei liquida inter nubila cygni,
700 Quum sese e pastu referunt, et longa canoros
Dant per colla modos; sonat amnis, et Asia longe
Pulsa palus.
Nec quisquam æratas acies ex agmine tanto
Misceri putet: æriam sed gurgite ab alto
705 Urgeri volucrum raucarum ad littora nubem.
Ecce, Sabinorum prisco de sanguine, magnum
Agmen agens Clausus, magnique ipse agminis instar,
Claudia nunc a quo diffunditur et tribus et gens
Per Latium, postquam in partem data Roma Sabinis.
710 Una ingens Amiterna cohors, priscique Quirites,
Ereti manus omnis, oliviferæque Mutusæ;

682, 3. *Junonis* Argivæ religiones Pe-
laagi in Latium intulerant.

684. *Anagnia*, urbs Hernicorum.—
Dives, cf. Sil. xii. 532.—Surgit suspensa
tumentis Dorso frugiferis Cerealis Anag-
nia glebis.

685. *Amasenus* fl. in Volscis ortus, in
mare apud Circeos exit.

691. *Messapi* obscura est fabula.

Quæ sequuntur urbes, in Etruriæ
parte ad Tiberim vergente quarendæ
sunt.

692. *Quem neque*] Cf. Æn. xi. 786.
et seqq.

697. *Cimini*] Liv. ix. 36. *Ciminii*
montis juga, et *Ciminia* silva, magis tum
(Q. Fab. Max. cona.) in via atque horren-
da, quam nuper fuisse Germanici saltus.

699. *Ceu quondam*] Apollon. iv. 1300.
"Ἡ ὅτι κατὰ νῦντος ἐν ἑφύρῃ Πανταλίου
Κόνου κινήσονται ἰὸν μίλος, ἀμφὶ δὲ λιμῶν

Ἐφύρῃς ἀρήμεναι, ποταμοῖς τε κατὰ ψήφου.

Servius: A Messapo Ennius dixit se
originem ducere; unde nunc et cantan-
tes inducuntur ejus socii, et comparan-
tur cygnis.—Hic autem Messapus per
mare in Italiam venit; unde Neptuni
dictus est filius.

701. *Asia*] V. Geo. i. 383.

703. *Nec quæ putat*] Apollon. iv. 238.
—οὐδὲ καὶ φαίεντες Τόρῳ νῆας ἐνὶ ἁλὶ
ῥομαί, ἀλλ' αἰώνῃ Ἰλίου δωκεῖν ἴθις ἐν-
σπέρῃσι πύλασσιν.

708. *Claudia* gentis auctor vulgo ha-
bebatur Sabinus ille, Atta Clausus (cui
postea Appio Claudio fuit Romæ no-
men)—qui ab Regillo Romam transfu-
git. Cf. Liv. ii. 16.

710. *Quirites*, Cureses.—*Trebula*
Mutusca non longe aberat e loco hodie
Oliveto dicto.

- Qui Nomentum urbem, qui Rosea rura Velini,
 Qui Tetricæ horrentis rupes, montemque Severum,
 Casperiamque colunt, Forulosque, et flumen Himellæ;
 715 Qui Thybrim Fabarimque bibunt, quos frigida misit
 Nursia, et Hortinæ classes, populique Latini;
 Quosque secans infaustum interluit Allia nomen:
 Quam multi Libyco voluntur marmore fluctus,
 Sævus ubi Orion hibernis conditur undis;
 720 Vel quum sole novo densæ torrentur aristæ,
 Aut Hermi campo, aut Lyciæ flaventibus arvis.
 Scuta sonant, pulsuque pedum conterrita tellus.
 Hinc Agamemnonius, Trojani nominis hostis,
 Curru jungit Halesus equos, Turnoque feroces
 725 Mille rapit populos: vertunt felicia Baccho
 Massica qui rastris; et quos de collibus altis
 Aurunci misere patres, Sidicinaque juxta
 Æquora; quique Cales linquunt; amnisque vadosi
 Accola Volturni, pariterque Saticulus asper,
 730 Oscorumque manus. Teretes sunt aclydes illis
 Tela: sed hæc lento mos est aptare flagello.
 Lævas cætra tegit; falcati comminus enses.
 Nec tu carminibus nostris indictus abibis,
 Œbale, quem generasse Telon Sebethide nympha
 735 Fertur, Teleboûm Capreas quum regna teneret
 Jam senior: patriis sed non et filius arvis
 Contentus, late jam tum ditione premebat
 Sarrastes populos, et quæ rigat æquora Sarnus,
 Quique Rufas Batulumque tenent atque arva Celennæ,
 740 Et quos maliferæ despectant moenia Abellæ:
 Teutonico ritu soliti torquere cateias;
 Tegmina quis capitum raptus de subere cortex;
 Æratæque micant peltæ, micat æreus ensis.
 Et te montosæ misere in proelia Nersæ,
 745 Ufens, insignem fama et felicibus armis:
 Horrida præcipue cui gens, assuetaque multo
 Venatu nemorum, duris Æquicula glebis.

712. *Roseæ* campos (ad lac. *Velinum*)
 Cæsar Vopiscus dixit Italiam esse sumentem,
 in quo relicta peritica postridie non appareret
 propter herbam. Cf. Varr. R. R. l. 7.

715. *Thybrim*] Scilicet qua patet inter
 Narera et Anienem.—De *Nursia*,
Horta, &c. cf. Claver. Ital. Antiq.—*Populi*
Latini sunt fortasse colonie Latine in agro
 Sabinum deductæ.—*Allia*, exiguum flumen,
 in Tiberim defluens; Romanorum clade a
 Gallis duce Brenno accepta satis notum.

724. *Halesus* adducit populos e Campania,
 quæ prisca *Auruncorum* et *Oscorum* sedes
 fuit. (v. not. ad h. lib. extr.) —*Agamemnonius*
 unde dicitur, non liquet.

735. *Teleboæ* e Tapbo insula, (ex
 Echinadibus una,) in Capreas trajecinae
 dicuntur.—*Sebethus* fl. prope Neapolim.

740. *Abella*, opp. Campaniæ; nota
 sunt nuces *Avellane*.

741. *Cateia*, longius hæstæ genus: vox
 Celtica esse dicitur.

747. *Æquicula* gens, *Æqui*.

Armati terram exercent, semperque recentes
Convectare juvat prædas, et vivere rapto.

- 750 Quin et Marrubia venit de gente sacerdos,
Fronde super galeam et felici comtus oliva,
Archippi regis missu, fortissimus Umbro:
Vipereo generi et graviter spirantibus hydrys
Spargere qui somnos cantuque manuque solebat,

- 755 Mulcebatque iras, et morsus arte levabat.
Sed non Dardaniæ medicari cuspидis ictum
Evaluit; neque eum juvere in volnera cantus
Somniferi, et Marsis quæsitæ montibus herbæ.

- Te nemus Anguitiæ, vitrea te Fucinus unda,
760 Te liquidi flevere lacus.

Ibat et Hippolyti proles pulcherrima bello
Virbius: insignem quem mater Aricia misit,
Eductum Egeriæ lucis, humentia circum
Littora, pinguis ubi et placabilis ara Dianæ.

- 765 Namque ferunt fama Hippolytum, postquam arte novercæ
Occiderit, patriasque explevit sanguine pœnas
Turbatis distractus equis, ad sidera rursus
Ætheria et superas cœli venisse sub auras,
Pæonís revocatum herbis et amore Dianæ.

- 770 Tuma Pater omnipotens, aliquem indignatus ab umbris
Mortalem infernis ad lumina surgere vitæ,
Ipse repertorem medicinæ talis et artis
Fulmine Phœbigenam Stygias detrussit in undas.
At Trivia Hippolytum secretis alma recondit

- 775 Sedibus, et nymphæ Egeriæ nemorique relegat;
Solut ubi in silvis Italis ignobilis ævum
Exigeret, versoque ubi nomine Virbius esset.
Unde etiam templo Triviæ lucisque sacratis

750. *Marrubia gens* sunt Marni, quorum urbs *Marrubia*, et *Fucinus lacus*, inter Apenninorum Jura.—*Anguitia* Circes soror erat habita.

754. *Manu*] Plin. vii. 2. Crates in Hellesponto genus hominum fuisse tradit, quos Ὀφιογυνῆς vocat, serpentium ictus contactu levare solitos et manu imposita venena extrahere corpori.

756. *Sed non*] Hom. Il. β'. 858. Μυσὼν δὲ Χρήμης ἔρχετ', καὶ Ἑρμῆος εὐνοομένης· Ἄλλ' οὐκ εὐνοοῖεν ἰεῖντατο πῆρα μίλλαντα, Ἄλλ' ἰδμεν ἱερὰ χερσὶ ποδῶντος Αἰακίδας.

764. *Littora*, scil. lacus Aricini.—*Placabilis*] opp. τὰς τῆς Ταυροπόλου βουλῆς θοοῖας βροτοάνθρωπος.

Strabo v. Ἀρῖννα ἰστέν σέλις ἐπὶ τῇ ἰδῇ τῇ Ἀρῖνῃ.—τὸ δ' Ἀρῖνῃσιον δ' ἀλλοῦσι τί-
μος, ἐν τῷ ἐν Ἀρῖνῃσι μίλῃς τῆς ἰδῆς τῆς ἐξ
Ἀρῖνῃς ἀποβαίνουσιν εἰς τὸ τῆς Ἀρῖνῃς ἰ-

στέν λίγους δ' ἰστέν ἀποβαίνουσιν τῆς Ταυρο-
πόλου καὶ γὰρ ἐν βαρβαρικῇ ἀρετῇ καὶ
Σκυθικῇ ἰστέν τὸ ἐν ἰστέν.—ἰστέν δὲ τὸ ἐν ἰστέν
ἐν ἄλλοις περιέχεται δὲ λίγην περιέχεται.
κύβληθ δ' ἰστέν συγχεῖ ἰστέν περιέχεται.—
V. et Cluver. Ital. Ant.

765. *Novercæ*, Phædræ. Cf. Eurip. Hippolytum; et Ovid. Met. xv. 532. et seqq.

769. *Pæonís*, παιονίας.—Il. ι'. 401. Παιῶνι, δυνάμει φέρειαν πᾶσαν.

773. *Phæbigenam*, (Pind. Pyth. iii.) σῖντος ἀνδρῶντος ἀμφοῖν γυναικῶν Ἀσπλά-
σιον ἦρα, παντοδαπῶν ἀλλοτῶν ναύων.—
ἄλλα κίβληθ καὶ ἐστὶν ἰστέν ἰστέν ἀ-
νῖντος ἀνδρῶντος μὲθ' ἡμεῖς ἐν χερσὶ φα-
νῖς, ἀνδρ' ἐν θανάτου κηρύσει, ἦν ἀλλοτῶν
χερσὶ δ' ἦρα Κρονίον μίλῃς δὲ ἀμφοῖν ἀ-
σπλάσιον σῖντος ναύων αἰῶντος ἀλλοῦ δὲ α-
σπλάσιον ἰστέν μίλῃς.

- Cornipedes arcentur equi; quod littore currum
 780 Et juvenem monstris pavidum effudere marinis.
 Filius arcentes haud secius æquore campi
 Exercebat equos, curruque in bella ruebat.
 Ipse inter primos præstanti corpore Turnus
 Vertitur arma tenens, et toto vertice supra est.
 785 Cui triplici crinita juba galea alta Chimæram
 Sustinet, Ætnæos efflantem faucibus ignes:
 Tam magis illa fremens, et tristibus effera flammis,
 Quam magis effuso crudescunt sanguine pugnae:
 At levem clipeum sublati cornibus Io
 790 Auro insignibat, jam sætis obsita, jam bos,
 Argumentum ingens, et custos virginis Argus,
 Cælataque amnem fundens pater Inachus urna.
 Insequitur nimbus peditum, clipeataque totis
 Agmina densentur campis: Argivæque pubes,
 795 Auruncæque manus, Rutuli, veteresque Sicani,
 Et Sacranæ acies, et picti scuta Labici;
 Qui saltus, Tiberine, tuos, sacrumque Numici
 Littus arant, Rutulosque exercent vomere colles,
 Circæumque jugum; quis Jupiter Anxurus arvis
 800 Præsidet, et viridi gaudens Feronia luco;
 Qua Saturæ jacet atra palus, gelidusque per imas
 Quærit iter valles atque in mare conditur Ufens.
 Hos super advenit Volsca de gente Camilla,
 Agmen agens equitum, et florentes ære catervas,
 805 Bellatrix: non illa colo calathisque Minervæ
 Fœmineas assueta manus; sed prælia virgo
 Dura pati, cursuque pedum prævertere ventos.
 Illa vel intacta segetis per summa volaret
 Gramina, nec teneras cursu læsisset aristas;
 810 Vel mare per medium, fluctu suspensa tumentem,
 Ferret iter, celeres nec tingeret æquore plantas.

784. *Toto vertice*] Ita de Ajace. Il. γ'. 226.—ἀπὸ τοῦ ἐν τῇ μέσῃ τοῦ ἔξωτος Ἀργίου κεφαλῇ καὶ ἰσρίας ὄψεως.

786. *Ætnæos efflantem*] Cf. Æn. x. 270.

793. *Nimbus peditum*] Homerus:—*ἄμα δὲ ἄρως ἄνθρωποι πεζοὶ.*

794. *Argivæque pubes*] Pertinet (sicut modo Io et Inachus) ad Argivam Turni originem: v. 372. supra.

795. *Sicani pro Siculis dicti*, adeoque pro reliquiis istorum Siculorum, qui ante Aborigines sive Ausonas hæc loca tenebant. Notum est enim ex Hispania Sicanos, ex Italia Siculos in Siciliam trajecisse.—*Sacranæ*, v. ad Æn. xi. 317.

799. *Anxurus*] Plin. iii. 5. *Tarracina* oppidum, lingua Volscorum *Anxur* dictum.—Ad iii. inde lapidem *Feroniæ lucus*; fuit ea ex Diis Latii Indigetibus.—*Saturæ palus* circa Ufentem fl. ubi nunc *paludes Pomptinæ*.

808. *Illæ vel*] Ita de Erichthonii equibus Hom. Il. v. 226. Αἱ δ' ἔτι μὲν εὐριπῆν ἐπὶ ζυδαῖς ἀρῶνται, ἄρως ἐπὶ ἀνταρῶν καὶ περὶ τῶν θύων, οὐδὲ κατὰ λαόν· ἄλλ' ἔτι δὲ εὐριπῆν ἐπὶ ἰσρίας πῶτα θαλάσσης, ἄρως ἐπὶ περὶ τῶν ἀλῶν πελάγῃ θίσκον.

Cf. Apollon. i. 182. ubi de Euphemo, Κεῖνος ἀπὸ καὶ σόντων ἐπὶ γλαυκῷ θίσκον Ὀδυσσεύς, οὐδὲ θωπὴ βῆται σῆμας, ἀλλ' ἔτι ἀρῶν ἰχθυοὶ τεργάμινος διατὰ σφίγγοντι πελάγῃ.

Illam omnis tectis agrisque effusa Juventus
 Turbaque miratur matrum, et prospectat euntem,
 Attonitis inhians animis : ut regius ostro
 815 Velet honos leves humeros ; ut fibula crinem
 Auro internectat ; Lyciam ut gerat ipsa pharetram,
 Et pastoralem præfixa cuspidе myrtum.

812. *Illam omnis*] Simplicius Homerus, Od. β. 13. Θισσεΐδην δ' ἄρα τῶν χαλκῶν παρ' ἵκταιν' Ἀθήν' Τὸν δ' ἄρα πάρος λαοὶ τειχεχόμηνον ἐπώνοντο.

817. *Myrtum*] V. Geo. ii. 447. *Æn.* iii. 23.

Jam vero locus est admouendi, novum fabularum ordinem in his sex posterioribus Æneidos libris exoriri, eumque ex variorum Italiæ populorum (*Aboriginum* maxime Latii) historiis et religionibus petittum. Porro de his *Aboriginibus* tenendum est, pertinere eos omnino ad stirpem *Ausoniam*; quæ (post Umbros et Siculos, antiquissimos veteris Italiæ incolæ) sedem late per hanc mediam Italiam non uno nomine habuit.

Il nimirum *Ausones*, qui, post Umbros et Siculos, circa Tiberis ostium orientem versus condescenderant, ipso *Aboriginum* nomine (qualicumque de causa) designari solent: iidem posthæc *Latini* dicti.

Qui autem Campaniam finitimasque ei regiones obtinuerant, illi sunn *Ausonum* nomen servavere: iidem tamen dicti etiam *Opici*, *Opoci*, vel *Osci*; (v. ad *Æn.* i. 532.) unde et *Lingua Oscæ* nomen mansit. Fuerunt etiam ex eadem familia *patres Aurunci*.

Alia denique pars *Ausonum* in *Sabines* abiit, qui pro vetustissimis ejus stirpis habebantur, et in ea loca successerant, unde Umbri expulsæ fuerant. Ad Sabinos autem originem referebant *Picentes*, *Peligni*, *Marrucini*, *Vestini*, *Marsi*, *Æqui*, *Hernici*, *Samnites*. A Samnitibus orti sunt *Frentani*, *Harpini*, *Lucani*, et ab his *Bruttii*. A Samnitibus etiam *Campani*, qui cum Etruscis in priscas Ausonum et Auruncorum sedes descenderant. (De Etruscis autem v. ad *Æn.* viii. 479.)

Ab ista itaque communi *Ausonum* stirpe ortum duxere tot nominibus diversi Italiæ populi; permixti quidem illi passim cum Pelægis (v. ad *Æn.* viii. 600.) alibi cum Siculorum et Umbro- rum reliquiis, forte etiam cum Gallis, Liguribus, Illyricis: *Ausoniæ* tamen originis vestigia manserunt ubique non obscura. Quod vero ad remotiorem ipso- rum *Ausonum* originem spectat, alii eam ad Celtas, alii ad Ligures et Iberos retulerunt. v. Dionys. i. 10.

Delibata hæc sunt ex iis, quæ Cl. Heynius in Exc. iv. ad h. librum cum singulari quadam eruditionis copia dis- putavit.

P. VIRGILII MARONIS

ÆNEIDOS

LIBER VIII.

- UT belli signum Laurenti Turnus ab arce
Extulit, et raucō strepuerunt cornua cantu,
Utque acres concussit equos, utque impulit arma;
Extemplo turbati animi: simul omne tumultu
5 Conjurat trepido Latium, sævitque juvenus
Effera. Ductores primi Messapus et Ufens,
Contemtorque deū Mezentius, undique cogunt
Auxilia, et latos vastant cultoribus agros.
Mittitur et magni Venulus Diomedis ad urbem,
10 Qui petat auxilium, et, Latio consistere Teucros,
Advectum Ænean classi, victosque Penates
Inferre, et fatis regem se dicere posci,
Edoceat, multasque viro se adjungere gentes
Dardanio, et late Latio increbescere nomen.
15 Quid struat his cœptis, quem, si fortuna sequatur,
Eventum pugnæ cupiat, manifestius ipsi,
Quam Turno regi, aut regi apparere Latino.
Talia per Latium: quæ Laomedontius heros
Cuncta videns, magno curarum fluctuat æstu;
20 Atque animum nunc huc celerem, nunc dividit illuc,
In partesque rapit varias, perque omnia versat.
Sicut aquæ tremulum labris ubi lumen ænīs
Sole repercussum, aut radiantis imagine Lunæ,
Omnia pervolitat late loca, jamque sub auras
25 Erigitur, summique ferit laquearia tecti.
Nox erat; et terras animalia fessa per omnes

2. *Rauco*] Lucret. ii. 619.—Raucio-
noque minantur cornua cantu.

9. *Diomedis—urbem*] V. Æn. xi. 246.

19, 20.] V. Æn. iv. 532. et 285.

22. *Sicut aqua*] Apollon. iii. 755.
Παυλὸν δὲ αἰ ἀνδρῶν σφαιλὸν ἰννοῦθι ἴσται,

Ἡλίου δὲ τίς τε δόμος ἐνθάλλεται ἀγλα
Ἵδατος ἱεμεῖσθαι, εἰ δὲ τίς αἰ λίσσεται Ἡ
σου ἰν γαυλῶ κίχεται· ἢ ἴδῃ καὶ ἴδῃ
Ἵδατος σφαιλῶ γγῆ τινάσσεται ἱεμεῖσθαι.

Cf. Il. ξ. 16. et Lucret. iv. 212.

26. *Nox erat*] V. Æn. 522.

- Alituum pecudumque genus sopor altus habebat :
 Quum pater in ripa gelidique sub ætheris axe
 Æneas, tristi turbatus pectora bello,
 30 Procubuit, seramque dedit per membra quietem.
 Huic deus ipse loci fluvio Tiberinus amœno
 Populeas inter senior se attollere frondes
 Visus ; eum tenuis glauco velabat amictu
 Carbasus, et crines umbrosa tegebat arundo ;
 35 Tum sic affari, et curas his demere dictis :
 ' O sate gente deũm, Trojanam ex hostibus urbem
 ' Qui revehis nobis, æternaque Pergama servas,
 ' Expectate solo Laurenti arvisque Latinis,
 ' Hic tibi certa domus ; certi, ne absiste, Penates ;
 40 ' Neu belli terrere minis. Tumor omnis et iræ
 ' Concessere deũm.
 ' Jamque tibi, ne vana putes hæc fingere somnum,
 ' Littoreis ingens inventa sub ilicibus sus,
 ' Triginta capitum foetus enixa, jacebit ;
 45 ' Alba, solo recubans, albi circum ubera nati.
 ' Hic locus urbis erit, requies ea certa laborum :
 ' Ex quo ter denis urbem redeuntibus annis
 ' Ascanius clari condet cognominis Albam.
 ' Haud incerta cano. Nunc qua ratione, quod instat,
 50 ' Expedias victor, paucis, adverte, docebo.
 ' Arcades his oris, genus a Pallante profectum,
 ' Qui regem Evandrum comites, qui signa secuti,
 ' Delegere locum, et posuere in montibus urbem,
 ' Pallantis proavi de nomine Pallanteũm.
 55 ' Hi bellum assidue ducunt cum gente Latina ;
 ' Hos castris adhibe socios, et fœdera junge.
 ' Ipse ego te ripis et recto flumine ducam,
 ' Adversum remis superes subvectus ut amnem.
 ' Surge age, nate dea ; primisque cadentibus astris
 60 ' Junoni fer rite preces, iramque minasque
 ' Supplicibus supera votis. Mihi victor honorem
 ' Persolves. Ego sum, pleno quem flumine cernis
 ' Stringentem ripas, et pingua culta secantem,
 ' Cæruleus Thybris, cœlo gratissimus amnis.

28. *Quum pater*] Comparari solet Il.
 ψ. 59. et seqq.

37. *Revehis*] V. Æn. iii. 167. et vii.
 240.

43. *Littoreis*] Cf. Æn. iii. 390. et
 Dionys. i. 56.

Varro R. R. ii. 4. Hujus suis ac por-
 corum etiam nunc vestigia apparent La-
 vinii.

54. *Pallanteũm*] Dionys. i. 31. Οί δὲ

Ἀρκαδὸς αἰρῶνται λῆπον, ἐλγὺν ἀπείχοντα
 τοῦ Τιβέριος, δὲ ἰστέ νῦν ἐν μὲν μάστιγι
 τῆς Ῥωμαίων πόλεως· καὶ κατασπινδύσσονται
 πρὸς αὐτῇ κόμην βραχίον·—διότι δὲ αὐτῇ
 εἶδοντα Παλλάντιον, ὡς ἀπὸ τῆς ἐν Ἀρκαδίᾳ
 εἶναι μητροπόλεως. οὐ μὲντοι Παλλάντιος ὄνομα
 Ῥωμαίων λίγνται, συγχρίαντες τοῦ χρόνου
 τῇ ἀκριβείᾳ.

60. *Junoni*] Cf. Æn. iii. 435. et seqq.

- 65 'Hic mihi magna domus, celsis caput urbibus, exit.
Dixit, deinde lacu Fluvius se condidit alto,
Ima petens. Nox Ænean somnusque reliquit.
Surgit, et, ætherii spectans orientia Solis
Lumina, rite cavis undam de flumine palmis
70 Sustulit, ac tales effundit ad æthera voces :
' Nymphæ, Laurentes Nymphæ, genus amnibus unde est,
' Tuque, o Thybri tuo genitor cum flumine sancto,
' Accipite Ænean, et tandem arcete periclis.
' Quo te cumque lacus, miserantem incommoda nostra,
75 ' Fonte tenet, quocumque solo pulcherrimus exis ;
' Semper honore meo, semper celebrabere donis,
' Corniger Hesperidum fluvius regnator aquarum.
' Adsis o tantum, et propius tua numina firmes.'
Sic memorat, geminasque legit de classe biremes,
80 Remigioque aptat ; socios simul instruit armis.
Ecce autem, subitum atque oculis mirabile monstrum,
Candida per silvam cum foetu concolor albo
Procubuit, viridique in littore conspicitur sus :
Quam pius Æneas, tibi enim, tibi, maxuma Juno,
85 Mactat, sacra ferens, et cum grege sistit ad aram.
Thybris ea fluvium, quam longa est, nocte tumentem
Leniit, et tacita refluens ita substitit unda,
Mitis ut in morem stagni placidæque paludis
Sterneret æquor aquis, remo ut luctamen abesset.
90 Ergo iter inceptum celerant ; rumore secundo
Labitur uncta vadis abies : mirantur et undæ ;
Miratur nemus insuetum fulgentia longe
Scuta virûm, fluvio pictasque innare carinas.
Olli remigio noctemque diemque fatigant,
95 Et longos superant flexus, variisque teguntur
Arboribus, viridesque secant placido æquore silvas.
Sol medium cœli conscenderat igneus orbem :
Quum muros arcemque procul ac rara domorum
Tecta vident ; quæ nunc Romana potentia cœlo
100 Æquavit : tum res inopes Evandrus habebat.

72. *Tuque*, o] Ennius: Teque Pater Tiberine tuo cum flumine sancto.

75. *Pulcherrimus*] II. β. 850. — *κπ'* *Ἀχαιοὶ πρὸς μέγαντος*, *Ἀχαιοὶ, οὗ πάλαιοντος ὄψεως* *ἐκπιδιδόναι αὐτῷ.*

77. *Corniger*] V. ad Geo. iv. 371. cf. et 727. inf.

Soph. Trachin. 507. *ὁ μὲν δὲ ποταμὸς ὄψιν, ἐν ψήνῳ τινεράσει φάσμα ταύρου, Ἀχιλλεύς κπ' Οἰναῖον*—

86. *Quam longa*] V. Æn. iv. 193.

90. *Rumore secundo*, h. e. favente fluvio. Rumor enim de aqua murmure

olim dictum erat. Ita saltem explicant locum vet. poetæ apud Cic. Divin. i. 16. ubi Agamemnon, cum Achivi cœpissent Inter se strepere aperteque artem obtinere extispicum, Solvere imperat *secundo rumore* adversaque avi.

91. *Labitur*] Ennius: Labitur uncta carina per æquora cana celocis.

94. *Fatigare* est proprie *fatim* (i. e. affatim et multum) *agitare*, adeoque consumere, exigere.

97. *Sol medium*] Homerus: *Ἥμος δ' ἥλιος μέσσην ἐθέσαντο ἐμφιβέβηται.*

- Ocius advertunt proras, urbique propinquant.
 Forte die sollemnem illo rex Arcas honorem
 Amphitryoniadæ magno divisque ferebat
 Ante urbem in luco. Pallas huic filius una,
 105 Una omnes juvenum primi, pauperque senatus,
 Tura dabant; tepidusque cruor fumabat ad aras.
 Ut celsas videre rates, atque inter opacum
 Allabi nemo, et tacitis incumbere remis;
 Terrentur visu subito, cunctique relictis
 110 Consurgunt mensis. Audax quos rumpere Pallas
 Sacra vetat, raptoque volat telo obviis ipse;
 Et procul e tumulto: 'Juvenes, quæ caussa subegit
 'Ignotas tentare vias? quo tenditis?' inquit.
 'Qui genus? unde domo? pacemne huc fertis, an arma?'
 115 Tum pater Æneas puppi sic fatur ab alta,
 Paciferæque manu ramum prætendit olivæ:
 'Trojugenas ac tela vides inimica Latinis;
 'Quos illi bello profugos egere superbo.
 'Evandrum petimus. Ferte hæc, et dicite lectos
 120 'Dardaniæ venisse duces, socia arma rogantes.'
 Obstupuit tanto percussus nomine Pallas:
 'Egredere o, quicumque es, ait, coramque parentem
 'Alloquere, ac nostris succede penatibus hospes.'
 Excepitque manu, dextramque amplexus inhæsit.
 125 Progressi subeunt luco, fluviumque relinquunt.
 Tum regem Æneas dictis affatur amicis:
 'Optume Grajugenum, cui me Fortuna precari,
 'Et vitta comtos voluit prætendere ramos;
 'Non equidem extimui, Danaûm quod ductor, et Arcas,
 130 'Quodque ab stirpe fores geminis conjunctus Atridis;
 'Sed mea me virtus, et sancta oracula divôm,
 'Cognatique patres, tua terris didita fama,
 'Conjungere tibi, et fatis egere volentem.
 'Dardanus, Iliacæ primus pater urbis et auctor,

102. *Forte die*] Cf. Od. γ'. 31. ubi Telemachus et Minerva in Nestorem sacra facientem incidunt: 'Ἰδὼν δ' ἱς Πάλλον ἀνδρῶν ἀγορῇ τε καὶ ἴδρας· "Εὐδ' ἔρα Νίστωρ ἄσσο σὺν οἰάσει· ἀμφὶ δ' ἱταίροι, Δαῖτ' ἰστυνέμενοι, χρεῖα ὄσσει, ἀλλὰ δ' ἱσμεν. Οἱ δ', ὡς οὖν ξύνεισι, ἴδον, ἄρῃσι ἅλῃσι ὄσαντες, Χερσὶν σ' ἠσπάζοντο, καὶ ἰδρυκόσθαι ἄνωγον. Πρῶτος Νιστορίδης Πισιστρατος, ἡγγυῖόν ἱλῶν, Ἀμφότεροι δὲ χερσὶ, καὶ ἴδρουν παρὰ δαίσι, Κάσειν ἰν μαλακοῖσιν, ἰσὶ ψαμάδαις ἄλιποι, Πάρε τε πασιγῆτες Θρασυμήδῃ καὶ πατρί φ'. Δῶκε δ' ἔρα σπλάγχχων μοῖρας, ἰν δ' οἶον ἵχυνι Χερσὶν ἰν δ' αἰσά· διδυκόμενοι δὲ προσήδα

Παλλάδ' Ἀθηναίην, πόρην Διὸς αἰγιόχοιο ἔρχετο νῦν, ὃ ξύνει, Πρωτόδωκεν ἄνακτι Τῷ γὰρ καὶ δαίτησι ἀντίσταντι διῆρο μέλλοντι.— π. τ. λ. Οἱ δ' ἰσὶ ὄσαντες καὶ δαίτῃσι καὶ ἰστυνέμενοι, Μοῖρας δασυμέντοι, δαίνοντ' ἱερὰ δαῖτα. Ἀνδρῶν ἰσὶ σίσις καὶ ἰστυνός ἔξ ἱσων ἰσσι, Τῷ δ' ἔρα μύθων ἔρχετο Γαργήνοι ἰστυνέμενοι Νίστωρ· Νῦν δὲ πάλλιν ἰσσι μεταλλάσσει καὶ ἰσδοι ξύνεισι, οἰσὶς ἰσσι, ἰσὶ σάρασσαν ἰσδοῖς. Ὡ ξύνει, σίσις ἰσσι; π. τ. λ.

128. *Vitta comtos*] Sophocles: 'ἱστυρίαις πλάσσειν ἱστυνέμενοι.

134. *Dardanus*] Cf. Geo. iii. 35. et Æn. iii. 167.

- 135 ' Electra, ut Graii perhibent, Atlantide cretus,
 ' Advehitur Teucros; Electram maxumus Atlas
 ' Edidit, ætherios humero qui sustinet orbes.
 ' Vobis Mercurius pater est, quem candida Maia
 ' Cyllenæ gelido conceptum vertice fudit;
 140 ' At Maiam, auditis si quidquam credimus, Atlas,
 ' Idem Atlas generat, cœli qui sidera tollit.
 ' Sic genus amborum scindit se sanguine ab uno.
 ' His fretus, non legatos, neque prima per artem
 ' Tentamenta tui pepigi: me, me ipse, meumque
 145 ' Objeci caput, et supplex ad limina veni.
 ' Gens eadem, quæ te, crudeli Daunia bello
 ' Insequitur; nos si pellant, nihil afore credunt,
 ' Quin omnem Hesperiam penitus sua sub iuga mittant,
 ' Et mare, quod supra, teneant, quodque alluit infra.
 150 ' Accipe, daque fidem. Sunt nobis fortia bello
 ' Pectora, sunt animi, et rebus spectata iuventus.'
 Dixerat Æneas. Ille os, oculosque loquentis
 Jam dudum, et totum lustrabat lumine corpus.
 Tum sic pauca refert: ' Ut te, fortissime Teucrûm,
 155 ' Accipio agnoscoque libens! ut verba parentis,
 ' Et vocem Anchisæ magni vultumque recordor!
 ' Nam memini Hesione visentem regna sororis
 ' Laomedontiaden Priamum, Salamina petentem,
 ' Protenus Arcadiæ gelidos invisere fines.
 160 ' Tum mihi prima genas vestibat flore iuventa;
 ' Mirabarque duces Teucros, mirabar et ipsum
 ' Laomedontiaden: sed cunctis altior ibat
 ' Anchises. Mihi mens juvenali ardebat amore
 ' Compellare virum, et dextræ conjungere dextram.
 165 ' Accessi, et cupidus Pheneï sub moenia duxi.
 ' Ille mihi insignem pharetram Lyciasque sagittas
 ' Discedens chlamydemque auro dedit intertextam,
 ' Frenaque bina, meus quæ nunc habet, aurea, Pallas.
 ' Ergo et, quam petitis, juncta est mihi fœdere dextra:
 170 ' Et, lux quum primum terris se crastina reddet,
 ' Auxilio lætos dimittam, opibusque iuvabo.
 ' Interea sacra hæc, quando huc venistis amici,
 ' Annua, quæ differre nefas, celebrate faventes
 ' Nobiscum, et jam nunc sociorum assuescite mensis.'
 175 Hæc ubi dicta, dapes jubet et sublata reponi
 Pocula, gramineoque viros locat ipse sedili:

135. *Electra*] V. Arati locum ad Geo.
 1, 221.

150. *Accipe*] Ennius: Accipe daque
 fidem, fœdusque feri bene firmum.

157. *Hesione* Telamoni nupta erat.

160. *Flore*] Od. x'. 318.—*πρὶν σφῶν*

*ὡς ἐπὶ προτάφῳ ἐὶν ἰούλους Ἀνδρῶν, στυγέουσι
 τε γίνου ἰνάνθῃ λέχῃ.*

Et Pacuvius: Nuuc primum opacat
 flore lanugo genas.

165. *Pheneus*, *Φίνος*, urbs Arcadiæ.
 Il. β'. 605.

- Præcipuumque toro et villosi pelle leonis
 Accipit Ænean, solioque invitat acerno.
 Tum lecti juvenes certatim aræque sacerdos
 180 Viscera tosta ferunt taurorum, onerantque canistris
 Dona laboratæ Cereris, Bacchumque ministrant.
 Vescitur Æneas, simul et Trojana juvenus,
 Perpetui tergo bovis et lustralibus extis.
 Postquam exemta fames, et amor compressus edendi,
 185 Rex Evandrus ait: 'Non hæc sollemnia nobis,
 'Has ex more dapes, hanc tanti numinis aram
 'Vana superstitio veterumque ignara deorum
 'Imposuit. Sævis, hospes Trojane, periclis
 'Servati facimus, meritosque novamus honores.
 190 'Jam primum saxis suspensam hanc adspice rupem:
 'Disjectæ procul ut moles, desertaque montis
 'Stat domus, et scopuli ingentem traxere ruinam.
 'Hic spelunca fuit, vasto submota recessu;
 'Semihominis Caci facies quam dira tenebat,
 195 'Solis inaccessam radiis; semperque recenti
 'Cæde tepebat humus; foribusque affixa superbis
 'Ora virûm tristi pendebant pallida tabo.
 'Huic monstro Volcanus erat pater: illius atros
 'Ore vomens ignes, magna se mole ferebat.
 200 'Attulit et nobis aliquando optantibus ætas
 'Auxilium adventumque dei. Nam maxumus ultor,
 'Tergemini nece Geryonæ spoliisque superbus,
 'Alcides aderat, taurosque hac victor agebat
 'Ingentes; vallemque boves amnemque tenebant.
 205 'At furiis Caci mens effera, ne quid inausum
 'Aut intractatum scelerisve dolive fuisset,
 'Quatuor a stabulis præstanti corpore tauros
 'Avertit, totidem forma superante juvenças.
 'Atque hos, ne qua forent pedibus vestigia rectis,
 210 'Cauda in speluncam tractos, versisque viarum
 'Indiciis raptos, saxo occultabat opaco.
 'Quærenti nulla ad speluncam signa ferebant.
 'Interea, quum jam stabulis saturata moveret
 'Amphitryoniades armenta, abiturumque pararet,

179. *Aræ*] Cf. 271. infra.

183. *Perpetui tergo*] Od. ξ. 437. Νό-
 ταισι δ' Ὀδυσῆα διπνικίστοις γάραισι Λαγυί-
 δοντες ὄν· κῆλαι δὲ θυμὸν ἀναπναι.

189. *Facimus*] Cf. Ecl. iii. 77.

193. De Caci fabula, quæ domestica
 Itolorum fuit, v. Liv. i. 7. Ovid. Fast. i.
 543. Dionys. i. 39.

202. *Tergemini*] Lucret. v. 28.—Tri-
 pectora tergemini vis Geryonal.

203. *Hac victor*] Aristot. Θεσμ. 'Α-
 λουσμ. (p. 104. ed. Sylb.): Λίγους δὲ
 πολλαχοῦ τῆς Ἰταλίας Ἡρακλῆος εἶναι
 πολλὰ μνημόσυνα, ἐν ταῖς οὗτοι δὲ ἐκείνους
 ἰσχυρότη· π. τ. λ.—Ibid. p. 102. 'Ἐν τῇς
 Ἰταλίας φασὶν ὅτι τῆς Κιλικίας καὶ Κιλικί-
 ας γένος καὶ Ἰβήρων εἶναι τὴν οὗτοι Ἡρακλῆος
 καλουμένην.—Æn. iii. 551. *Herculeum*
 Tarentum.

- 215 ' Discessu mugire boves, atque omne querelis
 ' Impleri nemus, et colles clamore relinqui.
 ' Reddidit una boum vocem, vastoque sub antro
 ' Mugit, et Caci spem custodita fefellit.
 ' Hic vero Alcidae furiis exarserat atro
- 220 ' Felle dolor: rapit arma manu nodisque gravatum
 ' Robur; et ætherii cursu petit ardua montis.
 ' Tum primum nostri Cacum videre timentem
 ' Turbatumque oculis. Fugit ilicet ocior Euro,
 ' Speluncamque petit; pedibus timor addidit alas.
- 225 ' Ut sese inclusit, ruptisque immane catenis
 ' Dejecit saxum, ferro quod et arte paterna
 ' Pendebat, fultosque emuniit objice postes:
 ' Ecce furens animis aderat Tirynthius; omnemque
 ' Accessum lustrans huc ora ferebat et illuc,
- 230 ' Dentibus infrendens. Ter totum fervidus ira
 ' Lustrat Aventini montem; ter saxea tentat
 ' Limina nequidquam; ter fessus valle resedit.
 ' Stabat acuta silex, præcisis undique saxis,
 ' Speluncæ dorso insurgens, altissima visu;
- 235 ' Dirarum nidis domus opportuna volucrum.
 ' Hanc, ut prona jugo lævum incumbebat ad amnem,
 ' Dexter in adversum nitens concussit, et imis
 ' Avolsam solvit radicibus; inde repente
 ' Impulit: impulsu quo maxumus insonat æther;
- 240 ' Dissultant ripæ, refluitque exterritus amnis.
 ' At specus et Caci detecta apparuit ingens
 ' Regia, et umbrosæ penitus patuere cavernæ:
 ' Non secus, ac si qua penitus vi terra dehiscens
 ' Infernas reseret sedes, et regna recludat
- 245 ' Pallida, dis invisa; superque immane barathrum
 ' Cernatur, trepidentque immisso lumine Manes.
 ' Ergo insperata deprensus in luce repente,
 ' Inclusumque cavo saxo, atque insueta rudentem,
 ' Desuper Alcides telis premit, omniaque arma
- 250 ' Advocat, et ramis vastisque molaribus instat.
 ' Ille autem, neque enim fuga jam super ulla pericli,

227. *Objice*] Ita Homeri Cyclops, Od. i. 243.—ἡλβατον σίτην ἐπὶ ὄνῃσι βύρην.

240. *Refluitque*] Od. i. 483. ubi de Cyclope, ἦν δ' ἀπορήξας παρόφῃ ὄρεος μεγάλῳ· Ἐπλόσθη δὲ βάλασσά πατιερχομένην ἐπὶ σίτην.

241. *At specus*] Ennius: Tum cava sub montem late specus intus patebat.

243. *Non secus*] Homerus in Θιωμαχίῃ, Il. ε'. 56. Διὸν δ' ἰδόντες παρὰ δόρυ τι ἦν τι ΤΨόδιν αὐτὰρ ἱερὰ

Περσίδαον ἰνίναξ Γαῖαν ἀντιμεσίν, ἔβλεν σ' αἰσυνὰ κέρηνα. Πάντες δ' ἰσχύοντο πάσις πολυπιδάκου Ἰδης, Καὶ νεοφῶν, Τρώων τε σέλις, καὶ νῆς Ἀχαιῶν. Ἐδύσαν δ' ἐπὶ νεφθὶ ἀναξ ἰόντων Ἀΐδωνος Διόας δ' ἐν ὄνῃσι ἄλσος, καὶ ἱαχί, μὴ οἱ ὄνῃσι Γαῖας ἀπορήξῃσι Περσίδαον ἰσορίζων, Οἰαία δὲ θητοῖσι καὶ ἀθανάτοισι φανίῃ Σμαρδαλί, ἰωρόντα, τὰ τι στυγίονσι θάσι σιγῇ. Τίττος δὲ καὶ κτύπος ἀρετὴ τῶν ἱερῶν ἐξοπύοντων.

- 'Faucibus ingentem fumum, mirabile dictu,
 'Evomit, involvitque domum caligine cæca,
 'Prospectum eripiens oculis; glomeratque sub antro
 255 'Fumiferam noctem commixtis igne tenebris.
 'Non tulit Alcides animis, seque ipse per ignem
 'Præcipiti iniecit saltu, qua plurimus undam
 'Fumus agit, nebulaque ingens specus æstuat atra.
 'Hic Cacum in tenebris incendia vana vomentem
 260 'Corripit in nodum complexus, et angit inhærens
 'Elisos oculos, et siccum sanguine guttur.
 'Panditur extemplo foribus domus atra revolsis;
 'Abstractæque boves abjuratæque rapinæ
 'Cælo ostenduntur, pedibusque informe cadaver
 265 'Protrahitur. Nequeunt expleri corda tuendo
 'Terribiles oculos, voltum, villosaque sætis
 'Pectora semiferi, atque extinctos faucibus ignes.
 'Ex illo celebratus honos, lætique minores
 'Servavere diem, primusque Potitius auctor,
 270 'Et domus Herculei custos Pinaria sacri
 ' [Hanc aram luco statuit, quæ Maxuma semper
 ' [Dicetur nobis, et erit quæ maxuma semper.
 'Quare agite, o juvenes, tantarum in munere laudum
 'Cingite fronde comas, et pocula porgite dextris,
 275 'Communemque vocate deum, et date vina volentes.'
 Dixerat: Herculea bicolor quum populus umbra
 Velavitque comas, foliisque innexa pependit;
 Et sacer implevit dextram scyphus. Ocius omnes
 In mensam læti libant, divosque precantur.
 280 Devexo interea propior fit Vesper Olympo:
 Jamque sacerdotes primusque Potitius ibant,
 Pellibus in morem cincti, flammæque ferebant.
 Instaurant epulas, et mensæ grata secundæ
 Dona ferunt, cumulantque oneratis lancibus aras.
 285 Tum Salii ad cantus, incensa altaria circum,
 Populeis adsunt evincti tempora ramis;
 Hic juvenum chorus, ille senum; qui carmine laudes
 Herculeas et facta ferunt; ut prima novercæ
 Monstra manu geminosque premens eliserit angues;
 290 Ut bello egregias idem disjecerit urbes,
 Trojamque Œchaliæque; ut duos mille labores

271. *Aram*] De *Ara Maxuma* Herculi, Caco interempto, in Palatio dicata, necnon de familiis Potitii et Pinarii ad id ministerium ab Evandro adhibitis, v. Liv. i. 7.—At hos vs. (271. 272.) tanquam commentitios Heynius ejicit.

276. *Populus*] Cf. Ecl. vii. 61.

283. *Mensæ—secundæ*] Intell. de instauratis sacris: cf. Od. γ'. 388. sequ.

285. *Salii*, proprie Martis sacerdotes sunt, quos Ancilia ferre ac per urbem ire canentes carmina cum tripudio sollemnique saltu Numa jussit. V. Liv. i. 20.

- Rege sub Eurystheo, fatis Junonis iniquæ,
 Pertulerit. Tu nubigenas, invicte, bimembres
 Hylæumque Pholumque manu, tu Cresia mactas
 295 Prodigia, et vastum Nemea sub rupe leonem.
 Te Stygii tremuere lacus, te janitor Orci
 Ossa super recubans antro semesa cruento :
 Nec te ullæ facies, non terruit ipse Typhœus
 Arduus, arma tenens ; non te rationis egentem
 300 Lernæus turba caputum circumstetit anguis.
 Salve, vera Jovis proles, decus addite divis,
 Et nos et tua dexter adi pede sacra secundo.
 Talia carminibus celebrant ; super omnia Caci
 Speluncam adjiciunt, spirantemque ignibus ipsum.
 305 Consonat omne nemus strepitu, collesque resultant.
 Exin se cuncti divinis rebus ad urbem
 Perfectis referunt. Ibat rex obsitus ævo,
 Et comitem Ænean juxta natumque tenebat
 Ingrediens, varioque viam sermone levabat.
 310 Miratur, facilisque oculos fert omnia circum
 Æneas, capiturque locis ; et singula lætus
 Exquirisque auditque virûm monumenta priorum.
 Tum rex Evandrus, Romanæ conditor arcis :
 ' Hæc nemora indigenæ Fauni Nymphæque tenebant,
 315 ' Gensque virûm truncis et duro robore nata :
 ' Quis neque mos neque cultus erat ; nec jungere tauros,
 ' Aut componere opes norant, aut parcere parto :
 ' Sed rami atque asper victu venatus alebat.
 ' Primus ab ætherio venit Saturnus Olympo,
 320 ' Arma Jovis fugiens, et regnis exsul ademtis.
 ' Is genus indocile ac dispersum montibus altis
 ' Composuit, legesque dedit, Latiumque vocari
 ' Maluit, his quoniam latuisset tutus in oris.
 ' Aurea quæ perhibent, illo sub rege fuerunt
 325 ' Sæcula : sic placida populos in pace regebat.

293. *Tu nubigenas*] Macrob. vi. 6. Et illa imitatio elegantissima est, ut, de quo loquebatur, subito ad ipsum verba converteret ; ut, *Tu nubig.* &c.—Simili figura usus est Miltonus noster, P. L. iv. 724.

299. *Rationis egentem*] Od. i. 295.—*Ἀρμαχὺν δ' ἔχει θυρόν.*

310. *Facilis, seu facilis ; v. ad Geo. l. 25.*

313. *Romanæ conditor*] Strab. v. pag. 230. *Ἐστὶ δὲ τις ἀρετή καὶ μετὰ τὴν τοῦ Ῥώμης κτίσεως Ἀθηναίων λόγουσα γινώσκει τὴν ἀστυκίαν ἐν Ἐυάνδρῳ τοῦτον δ' ἰσχυροῦσθαι ἐν Ἑκαλλίᾳ, ἱλαίνοντα τοὺς Γηγερίους βούς—καὶ Ἐυάνδρον τιμῶν αὐτῇ ἀναδύξαι*

καὶ τοῦσι θυρίας Ἑλληνικὰς ἐν καὶ τῇ τοῦ φυλάττειναι τῇ Ἑκαλλίᾳ. Καὶ ἡ Κικήλιος τοῦτο εἶναι σημαίνει τοῦ Ἑλληνικῶν ὡς κτίσμα τὴν Ῥώμην. καὶ τὴν μετὰ δὲ τοῦ Ἐυάνδρου, (τὴν Νικοστράτην), τιμῶσι Ῥωμαῖοι, μίαν τῶν Νορβῶν ὡς τοῖς αὐτοῖς, Καμίντιν μετανομασθῆσαν.

314. *Hæc nemora*] Lucret. v. 953. Sed nemora atque cavos montes sylvasque colebant.—Nec commune bonum poterant spectare, nec ullis Moribus inter se cibant nec legibus uti : Quod cuique obtulerat prædæ fortuna, ferebat, Sponte sua sibi quisque valere et vivere doctus. Cf. Geo. i. 125. seqq.

- ' Deterior donec paullatim ac decolor ætas
 ' Et belli rabies et amor successit habendi.
 ' Tum manus Ausonia et gentes venere Sicanae;
 ' Sæpius et nomen posuit Saturnia tellus.
 330 ' Tum reges, asperque immani corpore Thybris:
 ' A quo post Itali fluvium cognomine Thybrim
 ' Diximus; amisit verum vetus Albula nomen.
 ' Me pulsum patria, pelagique extrema sequentem,
 ' Fortuna omnipotens et ineluctabile fatum
 335 ' His posuere locis, matrisque egere tremenda
 ' Carmentis Nymphæ monita, et deus auctor Apollo.
 Vix ea dicta: dehinc progressus monstrat et aram,
 Et Carmentalem Romano nomine portam
 Quam memórant, nymphæ priscum Carmentis honorem
 340 Vatis fatidicæ: cecinit quæ prima futuros
 Æneadas magnos et nobile Pallanteum.
 Hinc lucum ingentem, quem Romulus acer Asylum
 Rettulit, et gelida monstrat sub rupe Lupercal,
 Parrhasio dictum Panos de more Lycæi.
 345 Nec non et sacri monstrat nemus Argileti,
 Testaturque locum, et letum docet hospitis Argi.
 Hinc ad Tarpeiam sedem et Capitolia ducit,
 Aurea nunc, olim silvestribus horrida dumis.
 Jam tum religio pavidos terrebat agrestes
 350 Dira loci; jam tum silvam saxumque tremebant.
 ' Hoc nemus, hunc, inquit, frondoso vertice collem,
 ' Quis deus, incertum est, habitat deus: Arcades ipsum
 ' Credunt se vidisse Jovem, quum sæpe nigrantem
 ' Ægida concuteret dextra nimbosque cieret.

328. *Sicana*] V. ad Æn. vii. 795.

333. *Me pulsum*] Liv. i. 7. Evander tum ea, profugus ex Peloponneso, auctoritate magis quam imperio regebat loca: venerabilis vir miraculo litterarum, rei novæ inter rudes artium homines: venerabilior divinitate credita Carmentis matris, quam fatiloquam, ante Sibyllæ in Italiam adventum, miratæ hæ gentes fuerant.

337. *Aræm*] Dionys. i. 32. Καὶ βαρυὸς ἰδιασμένην Περικλῆος, Καρμίντῃ μὲν ὑπὸ τῷ καλούμενῳ Καπιτωλίῳ παρὰ ταῖς Καρμινεῖσι πύλαις, Εὐάνδρῳ δὲ πρὸς Αἰνείαν. π. τ. λ.

343. *Lupercal*] Dionys. i. 32.—Οἱ δ' εὖν Ἀρκάδις ἱερὸν ἰδρύσονται (scil. sub m. Palatino) τῇ Ἀνναίῳ Παιῖ, τῆς Θίμιδος ἔκγονομένης (Ἀρκάδι γὰρ οὗτοι ἀρχαῖοι πάντες εἰ καὶ τιμωμένοι εἰς Πάτρ') χωρίον ἱερώτατον ἰωνοτάτων, δ' ἀλλοῦσι Ῥωμαῖοι Λουπερικάλιον, ἡμῖς δ' εὖν εἰπομεν Ἀνναῖον.—ἦν δὲ τὸ ἀρ-

χαῖον, ὡς λέγεται, σπήλαιον ὑπὸ τῷ λόφῳ μέγα, δορυμὸν λαοῖς κατωφερὲς, καὶ κρητὶς ὑπὸ ταῖς πύλαις ἱερὸν, π. τ. λ.—Cf. Liv. i. 5.

Parrhasium et Lycæum, montes in Arcadia.

345. *Nemus Argileti* sub Capitolio fuit. De *Argo* illo varia fama. v. Serv.

354. *Ægida*] Cf. Il. δ'. 166. Ζεὺς δὲ σφιν Κρητὶς, ὑψέζυγος, αἰθέρι καίον, Αἰνείας ἱερωτάτην ἱερὰν Αἰγίδα πᾶσι, Τῶν δ' ἀπ' αὐτοῦ κατ' ἴον —

Et Il. ε'. 593. Καὶ τότ' ἄρα Κρητὶς ἔλκε' Αἰγίδα θυσαυίσσαν, Μαχμαῖαν, Ἴδαν δὲ πατὰ πηΐσσι πάλυψιν Ἀστυάνας δὲ, μάλα μεγάλ' ἱκνῶσι, τὴν δ' ἐτίνατ' Νίκην δὲ Τρώεσσι δίδου, ἱφίβησι δ' Ἀχαιοῖς.

Et Il. ε'. 738. ubi Minerva, Ἀμφὶ δ' ἄρ' ὅμοισιν βάλλει' αἰγίδα θυσαυίσσαν, Διὶν, ἣν περὶ μὲν πάντεσσι φόβος ἰοντοφάνων 'Εν δ' ἔ'Ερις, ἰν δ' Ἀλκὴ, ἰν δὲ κρούσσεια Ἴων κα' Ἐν δὲ τι Γοργείη πεφάλη δεινὸς πτελώ-

- 355 ' Hæc duo præterea disiectis oppida muris,
' Reliquias veterumque vides monumenta virorum.
' Hanc Janus pater, hanc Saturnus condidit arcem :
' Janiculum huic, illi fuerat Saturnia nomen.'
Talibus inter se dictis ad tecta subibant
- 360 Pauperis Evandri, passimque armenta videbant
Romanoque foro et lætis mugire Carinis.
Ut ventum ad sedes : ' Hæc, inquit, limina victor
' Alcides subiit ; hæc illum regia cepit.
' Aude, hospes, contemnere opes, et te quoque dignum
- 365 ' Finge deo ; rebusque veni non asper egenis.'
Dixit, et angusti subter fastigia tecti
Ingentem Ænean duxit, stratisque locavit
Effultum foliis et pelle Libystidis ursæ.
Nox ruit, et fuscis tellurem amplectitur alis.
- 370 At Venus haud animo nequidquam exterrita mater,
Laurentumque minis et duro mota tumultu,
Volcanum alloquitur, thalamoque hæc conjugis aureo
Incipit, et dictis divinum adspirat amorem :
' Dum bello Argolici vastabant Pergama reges
- 375 ' Debita casurasque inimicis ignibus arces ;
' Non ullum auxilium miseris, non arma rogavi
' Artis opisque tuæ ; nec te, carissime conjunx,
' Incassumve tuos volui exercere labores :
' Quamvis et Priami deberem plurima natis,
- 380 ' Et durum Æneæ flevissem sæpe laborem.
' Nunc Jovis imperiis Rutulorum constitit oris :
' Ergo eadem supplex venio, et sanctum mihi numen
' Arma rogo, genetrix nato. Te filia Nerei,
' Te potuit lacrimis Tithonia flectere conjunx.
- 385 ' Adspice, qui coëant populi, quæ mœnia clausis
' Ferrum acuant portis in me excidiumque meorum.'
Dixerat ; et niveis hinc atque hinc diva lacertis
Cunctantem amplexu molli fovet. Ille repente

των, Διὸς τι, ἠμεδὴν τι, Διὸς τίρας αἰγυό-
χω.

358. *Saturnia*] Varro L. L. iv. Hunc (Capitolinum a. Tarpelum) montem antea *Saturnium* appellatum prodiderunt, et ab eo late Saturniam terram, ut etiam Ennius appellat. Antiquum oppidum in hoc fuisse *Saturniam* scribitur. Ejus vestigia nunc manent ; Saturni fanum, *Saturnia* porta, et seqq. v. pag. 13. ed. H. Steph. 1581.

Cf. Dionys. i. 34.

361. *Carinae*, vicus Romæ, in valle inter Esquilias et Cœlium ; Pompeii, M. Antonii, aliorumque domibus magnificis ornatæ.

366. *Dixit*, cf] Od. ξ. 48. 'ὅς τις αὐτὸν, αἰσινῶς ἠγάσαστο διὸς ἰφικλέος· ἔλθον δ' εὐ-
σταγερῶς, ῥῆσας δ' ὀπίσσω δαρείας·' Ἐορέ-
γετον δ' ἐπὶ δέμας ἰσθόδες ἄγγεον αἰγὸς, Ἀθ-
εὼ ἰσθόσαν, μίγα καὶ δαυό.—

369. *Nox ruit*] Il. ε'. 483. 'Ἐν δ' ἱερῷ
ἔκταν' λαμπρὸν φῶς ἠέλιου, ἔλκετο νόκτα
μίλαντα ἐπὶ ξίθεσσιν ἄρματα.

383. *Te filia Nerei*] Impromptu est comparare Homeri Ὀρλωπίαν, (Il. ε'.) quam Noster per totum hunc locum expressam esse voluit.

384. *Tithonia*] V. Æn. i. 489. et 751.

388. *Ille repente*] Cf. Homeri Διὸς ἀπάτην, Il. ξ. 194. et seqq.

- Accepit solitam flammam; notusque medullas
 390 Intravit calor, et labefacta per ossa cucurrit:
 Non secus atque olim, tonitru quum rupta corusco
 Ignea rima micans percurrit lumine nimbos.
 Sensit læta dolis et formæ conscia conjunx.
 Tum pater æterno fatur devinctus amore:
 395 ' Quid caussas petis ex alto? fiducia cessit
 ' Quo tibi, diva, mei? similia si cura fuisset,
 ' Tum quoque fas nobis Teucros armare fuisset;
 ' Nec Pater omnipotens Trojam, nec fata vetabant
 ' Stare, decemque alios Priamum superesse per annos.
 400 ' Et nunc, si bellare paras, atque hæc tibi mens est;
 ' Quidquid in arte mea possum promittere curæ,
 ' Quod fieri ferro liquidove potest electro,
 ' Quantum ignes animæque valent; absiste precando
 ' Viribus indubitare tuis. Ea verba locutus
 405 Optatos dedit amplexus, placidumque petivit
 Conjugis infusus gremio per membra soporem.
 Inde, ubi prima quies medio jam noctis abactæ
 Curriculo expulerat somnum; quum fœmina primum,
 Cui tolerare colo vitam tenuique Minerva
 410 Impositum, cinerem et sopitos suscitât ignes,
 Noctem addens operi; famulasque ad lumina longo
 Exercet penso; castum ut servare cubile
 Conjugis, et possit parvos educere natos:
 Haud secus Ignipotens nec tempore segnior illo
 415 Mollibus e stratis opera ad fabrilia surgit.
 Insula Sicanium juxta latus Æoliæmque

394. *Æterno*] Lucr. i. 34.—In gremium qui sæpe tuum se Rejicit, æterno devinctus volvere amoris, &c.

395. *Ex alto*] L. Accius: Cur cætera tam *ex alto* appetissis diis, Agamemnon?

402. *Electrum*, h. l. metallum est, de quo Plin. xxxlii. 4. Omni auro inest argentum vario pondere;—ubiqueque quæta argenti portio est, *electrum* vocatur.—Fit et cura electrum, argento addito.—Et electro auctoritas, Homero teste, Od. 7. 72. ubi de Menelaï regis: Χαλκῷ τι σιγερὴν καλλέμενα ἤχητα, Χρυσῷ δ' ἥλιντρον τι, καὶ ἀργύρῳ, ὃν ἱλίσσαντο.

Sunt etiam *electra* succina, Heliadum lacrimæ, (v. Ov. Met. ii. 364. Plin. xxxvii. 2. Tac. Germ. 45.) De his intelligi solent loca illa Hoin. Od. 6. 459. 6. 295. et Virg. Ecl. viii. 54.

408. *Quum fœmina* Il. μ. 433. 'Ἄλλ' ἔχει, ὅστις τάλαντα γυνὴ χιρῆντις ἀλφῆς, ἢ τι σταλῶν ἔχουσα καὶ ὕμνῳ, ἀμφὶς ἀνλ-

αι 'ισάδων', ἴσα πατρὶν ἀνέκτα μισθὸν ἔρεται. Apollon. iv. 1062. Οἷον ἐνι πλοσσηρῇ γυνὴ θαλασργὴς ἱλίσσῃ 'Ἐποχίῃ τὴν δ' ἔρπει καίρεται ἔρπον δ' εἴσω Χαροσύνη πύοντα σταλῶν δ' ὀνὸ δάκρυ παρὰ τῆς Μινωμένης, αὐτὴ μὴν ἐνὶ σφυγῇ λάβειν αἶσα.

416. et seqq.] Callimach. Dian. 46. Ἀδὲ δὲ Κούλωντας μετρίαντι τοὺς μὲν ἴστανται Νήσῳ ἐνὶ Λιανῇ, —τα' ἀπασιν Ἐφαιστῷ Ἐσπείρας ἀπὲρ μύθον ἱσχύετο γὰρ μέγα ἔργον. Αἱ νύμφαι δ' ἴδδυσαν, κ. σ. λ. —αὐτὴ γὰρ Λίττα, Αἰὶ δὲ Τροαίῃς, Σπανῶν Ἰδοί, —Εἰδ' ὅστις, ἱσπύρας ἀνέμενοι ὀνὲ ἄμυν, ἢ χαλκῶν ζῶντα παραπλῶν, ἢ σιδερον Ἀρβαλαδὶς τιτάσσοντες, ἐνὶ μέγα μοχθήσους.

At cum his simpliciore eam Vulcani officinam, Il. 6. 369. comparare non pigebit: Ἐφαιστῷ δ' ἴσαντι δίπον Θέσφ' ἀργυρένῃα Ἀφύων, ἀσπύοντα, μετὰ τῇσι δ' ἀπαύτως, Κάλυππος, ἐν ᾧ αὐτὴς σπασατο Κολλοποδίων. Τὴν δ' ἰδὲ ἱδρῶντα, ἱλυσόμενοι ἀπὲρ φύσας, Στυδόντα τριπόδας γὰρ ἱκίοντα πάντας ἵτιυχι, κ. σ. λ.

- Erigitur Liparen, fumantibus ardua saxis :
 Quam subter specus et Cyclopum exesa caminis
 Antra Ætnæa tonant, validique incudibus ictus
 420 Auditi referunt gemitum, striduntque cavernis
 Stricturæ Chalybum, et fornacibus ignis anhelat ;
 Volcani domus, et Volcania nomine tellus.
 Hoc tunc Ignipotens cœlo descendit ab alto.
 Ferrum exercebant vasto Cyclopes in antro,
 425 Brontesque, Steropesque, et nudus membra Pyracmon.
 His informatum manibus jam parte polita
 Fulmen erat ; toto genitor quæ plurima cœlo
 Dejicit in terras ; pars imperfecta manebat.
 Tres imbris torti radios, tres nubis aquosæ
 430 Addiderant, rutili tres ignis, et alitis austri.
 Fulgores nunc horrificos, sonitumque, metumque
 Miscebant operi, flammisque sequacibus iras.
 Parte alia Marti currumque rotasque volucres
 Instabant ; quibus ille viros, quibus excitat urbes :
 435 Ægidaque horrifera, turbatæ Palladis arma,
 Certatim squamis serpentum auroque polibant ;
 Connexosque angues, ipsamque in pectore divæ
 Gorgona, desecto vertentem lumina collo.
 ' Tollite cuncta, inquit, cœptosque auferte labores,
 440 ' Ætnæi Cyclopes, et huc advertite mentem :
 ' Arma acri facienda viro. Nunc viribus usus,
 ' Nunc manibus rapidis, omni nunc arte magistra.
 ' Præcipitate moras.' Nec plura effatus : et illi
 Ocuis incubuere omnes, pariterque laborem
 445 Sortiti : fluit æs rivis, aurique metallum ;
 Volnificusque chalybs vasta fornace liquescit.
 Ingentem clipeum informant, unum omnia contra
 Tela Latinorum ; septenosque orbibus orbes
 Impediunt. Alii ventosis follibus auras

421. *Stricturæ Chalybum* sunt h. l. *μάζα*, massam ferri.—*Chalybes*, v. Geo. i. 58.

423. *Hoc*, antique pro *huc*.

424. *Ferrum exercebant*] Apollon. i. 730. 'Εν μὲν Ἰων Κάλυπτος, ἰσ' ἀφ' ἧς ἀμυντο Ἰεργ, καὶ πικρὸν ἀνακτι ποτιόμενα, δὲ εἶσα ἦσαν Παμφαίῳ ἰσίνοντο, μὲν δ' ἰσι δύναντο μῶντοι Ἀσπίνοι, τὴν αἰγι σθηρῆς ἰλδακτο Σφῆρσι, μυλίσκοις σπῆρι ζύοντοσι ἀντρί.' *ἀντρί*.

429. *Imbris torti, grandinis*: cf. *Æn.* ix. 669. seqq.

443. *Nec plura*] Il. ε'. 468. ubi Vulcanus, 'Ὡς ἴσταν, τὴν μὲν λίπιν αἰσού, βῆ δ' ἰσι φῆας· τὰς δ' ἰς πῦρ ἱερῆσι, κίλεισι τε ἰργάζεσθαι. Φῶσι δ' ἰν χαλκῶσι ἰσίνουσι

σῶσαι ἰφῶσι, Παμφαίῳ ἰσίνοντο ἀντρί ἰσίνουσι, Ἄλλοι μὲν σπῆρσι παμφαίῳ, ἄλλοι δ' αἰσι, Ὅσων Ἐφαιστὴς ε' ἰσίνου καὶ ἱερῶν ἀντρί. Καλὰ δ' ἰν σπῆρ βάλλιν ἀντρί, παμφαίῳ τε, καὶ χρυσῶν σπῆρσι, καὶ ἄλλων ἀντρί ἰσίνου ὅσων ἰν ἀντρί μὲν ἀντρί ἰσίνου γίνου δ' ἰν χυρῇ ἰσίνου παμφαίῳ, ἰσίνου δ' ἰσίνου σπῆρσι. Πῶσι δ' ἀντρί σῶσαι μὲν τε σπῆρσι, Πῶσι δ' ἀντρί βάλλιν φαίνου, Τρίσταν, παμφαίῳ ἰν δ' ἀντρί σπῆρσι. Πῶσι δ' ἰσίνου αἰσού, τὴν μὲν λίπιν αἰσού, βῆ δ' ἰσι φῆας· τὰς δ' ἰς πῦρ ἱερῆσι, κίλεισι τε ἰργάζεσθαι. Φῶσι δ' ἰν χαλκῶσι ἰσίνουσι

- 450 Accipiunt redduntque: alii stridentia tinguunt
 Æra lacu. Gemit impositis incudibus antrum.
 Illi inter sese multa vi brachia tollunt
 In numerum, versantque tenaci forcipe massam.
 Hæc pater Æoliis properat dum Lemnius oris:
- 455 Evandrum ex humili tecto lux suscitât alma,
 Et matutini volucrum sub culmine cantus.
 Consurgit senior, tunicaque inducitur artus,
 Et Tyrrhena pedum circumdat vincula plantis:
 Tum lateri atque humeris Tegeæum subligat ensem,
- 460 Demissa ab læva pantheræ terga retorquens.
 Nec non et gemini custodes limine ab alto
 Præcedunt gressumque canes comitantur herilem.
 Hospitis Æneæ sedem et secreta petebat,
 Sermonum memor et promissi muneris, heros.
- 465 Nec minus Æneas se matutinus agebat.
 Filius huic Pallas, illi comes ibat Achates.
 Congressi jungunt dextras, mediisque residunt
 Ædibus, et licito tandem sermone fruuntur.
 Rex prior hæc:
- 470 'Maxume Teucrorum ductor, quo sospite nunquam
 'Res equidem Trojæ victas aut. regna fatebor;
 'Nobis ad belli auxilium pro nomine tanto
 'Exiguæ vires. Hinc Tusco claudimur amni,
 'Hinc Rutulus premit, et murum circumsonat armis.
- 475 'Sed tibi ego ingentes populos opulentaque regnis
 'Jungere castra paro: quam fors inopina salutem
 'Ostentat; fatis huc te poscentibus affers.
 'Haud procul hinc saxo incolitur fundata vetusto
 'Urbis Agyllinæ sedes: ubi Lydia quondam
- 480 'Gens, bello præclara, jugis insedit Etruscis.

450. *Stridentia*] Lucret. vi. 147. Ut
 calidis candens ferrum e fornacibus olim
 Stridit, ubi in gelidum propere demersi-
 mus imbrem.

Cf. Geo. iv. 170—175.

455. *Lux suscitât*] Od. β. pr. Ἡμεῖς δ'
 ἡργίττω φάτω ποδοδάκτυλος ἡώς, "Ωρεντ' ἀρ'
 ἱεῖς ἰσθμῶν Ὀδυσσεὺς φίλος υἱός, ἔλματα ἰο-
 σάμειος· σπεῖ δὲ ξίφος ἔξ' ἑστί' ἄμψ' Περσεὶ
 δ' ἀπὸ λισσαμένης ἰδέσθαι καλὰ πύδωλα.—Εἴ
 δ' ἴμην οὖν ἀγαθήν, παλάμη δ' ἔχει χάλασιν
 ἰγχοῖς, οὐκ οἷος ἄμα τήγχι δύω κούης ἀργεῖ
 ἴσσοιτο.

Cf. Il. β'. 42. Od. γ'. 307, &c.

456. *Et matutini*] Soph. Electr. 17.
 Ως ἡμῖν ἦδη λαμπρὸν ἥλιος οἶλας ἔβα κε-
 νῆ φλόγματος ἱερὸν σφῆς, Μίλανά τ' ἔσ-
 τρων ἱαλέλασιν ἰσθμῶν.

Antipater Sidon. Epigr. xxvi. Κερειδὰ
 τὰν ἱερῆν, χιλιδουδὺν ἄμα φωνῇ, Μιλσί-

μιναν, —

461. *Ab alto*] Marklandus reponi vo-
 bat, *ab arto*.

479. *Agyllina*] Strab. p. 220. "Αγυλ-
 λα ἰσχυρίζεται τὸ πρῶτον, ἢ τὴν Καίρια· καὶ
 λίγισται Πιλαργῶν κτίσμα (v. ad 600.
 inf.) τῶν ἐν Θερραλίας ἀφωγμένων τῶν δὲ
 Λιδῶν ὅσπερ Τυρρηνῶν μεταναστεύσαν, ἰσ-
 στρατιωθέντων ταῖς Ἀγυλλαίαις, — ἀλλοῦσαν
 τὴν πόλιν μετακίνησαν. ἢ δὲ οὗτω λαμπρὰ
 καὶ ἱσχυράς πόλιν ἔχον σάξω μόνον.

Lydia] Nota historia est de Mæonum
 s. Lydorum colonia, quam Tyrrhenus,
 Atys Lydi filius, in Etruriam duxisse
 dicebatur. Cf. Strab. l. c. et Herodot. i.
 94.—Inde Horatius, Mæcenatis ὠγενίαν
 celebrans, 1 Sat. 6.—Lydorum quicquid
 Etruscas incoluit fines, nemo generosior
 est te. V. et Æn. ii. 781.

- ' Hanc multos florentem annos rex deinde superbo
 ' Imperio et sævis tenuit Mezentius armis.
 ' Quid inemorem infandas cædes : quid facta tyranni
 ' Effera ! Dī capiti ipsius generique reservent !
 485 ' Mortua quin etiam jungebat corpora vivis,
 ' Componens manibusque manus, atque oribus ora,
 ' Tormenti genus ; et sanie taboque fluentes
 ' Complexu in misero longa sic morte necabat.
 ' At fessi tandem cives infanda furentem
 490 ' Armati circumsistunt ipsumque domumque :
 ' Obtruncant socios, ignem ad fastigia jactant.
 ' Ille inter cædes Rutulorum elapsus in agros
 ' Confugere, et Turni defendier hospitibus armis.
 ' Ergo omnis furiis surrexit Etruria justis :
 495 ' Regem ad supplicium præsentī Marte repossunt.
 ' His ego te, Ænea, ductorem millibus addam.
 ' Toto namque fremunt condensæ littore puppes :
 ' Signaque ferre jubent ; retinet longævus haruspex
 ' Fata canens : " O Mæoniæ delecta juvenus,
 500 " Flos veterum virtusque virūm, quos justus in hostem
 " Fert dolor, et merita accendit Mezentius ira ;
 " Nulli fas Italo tantam subungere gentem :
 " Externos optate duces." Tum Etrusca resedit
 ' Hoc acies campo, monitis exterrita divōm.
 505 ' Ipse oratores ad me regnique coronam
 ' Cum sceptro misit, mandatque insignia Tarcho,
 ' Succedam castris, Tyrrhenaque regna capessam.
 ' Sed mihi tarda gelu sæclisque effœta senectus
 ' Invidet imperium, seræque ad fortia vires.
 510 ' Natum exhortarer, ni mixtus matre Sabella
 ' Hinc partem patriæ traheret. Tu, cujus et annis
 ' Et generi fata indulgent, quem numina poscunt,
 ' Ingredere, o Teucrūm atque Italūm fortissime ductor.
 ' Hunc tibi præterea, spes et solatia nostri,
 515 ' Pallanta adjungam : sub te tolerare magistro
 ' Militiam et grave Martis opus, tua cernere facta
 ' Adsuescat, primis et te miretur ab annis.

498. *Aruspex* Tuscus : Vid. Bentleii Phil. Lips. 52.—Liv. *Aruspices* ex Etruria acciti. Cf. Geo. ii. 193.

506. *Insignia*] Cf. Dionys. iii. 61. ubi Etrusci, L. Tarquinio Prisco se dedentes, mittunt ei σύμβολα τῆς ἡγεμονίας, οἷς ἐπέκειντο αὐτῷ τοὺς σφετέρους βασιλείας πορίζοντες στυγαίον ἐν χερσίν, καὶ θρόνον ἐκείνου, καὶ ἐκείνου ἀσπίδα ἔχον ἐπὶ τοῦ κεφαλῆς, χιτῶνά τε περικλυτὸν χρυσόσημον, καὶ περιβόλαιον περικλυτὸν σκελετόν, οἷα Λυδῶν

τε καὶ Περσῶν ἐφόρου οἱ βασιλεῖς. κ. τ. λ.

Tarchon, nomen est inter historias Etruscas notum. V. c. cf. Strab. p. 219. Ἰλλῶν δὲ ἐν Λυδίας ὁ Τυρρηνός, τὴν χώραν ἀπ' ἰαυτοῦ Τυρρηνίας ἐκάλει, καὶ δόδισα πόλιν Ἰαυτίαν, οἰκιστὴν ἰαυστῆρας Τάρκωνα, ἀπ' οὗ Ταρκυνία ἡ πόλις ἐν, διὰ τὴν ἐν παλαιοῖς ἐνέειν, πολλοὶ γινισκεσθαι μνησκόντι.

516. *Martis opus*] Hom. μίγα ἔργον Ἄρης.

- ' Arcadas huic equites bis centum, robora pubis
 ' Lecta, dabo; totidemque suo tibi nomine Pallas.
 520 Vix ea fatus erat; defixique ora tenebant
 Æneas Anchisiades et fidus Achates,
 Multaque dura suo tristi cum corde putabant;
 Ni signum cœlo Cytherea dedisset aperto.
 Namque improvise vibratus ab æthere fulgor
 525 Cum sonitu venit, et ruere omnia visa repente,
 Tyrrhenusque tubæ mugire per æthera clangor.
 Suspiciunt: iterum atque iterum fragor increpat ingens.
 Arma inter nubem, cœli in regione serena,
 Per sudum rutilare vident, et pulsa tonare.
 530 Obstupuere animis alii, sed Troïus heros
 Agnovit sonitum et divæ promissa parentis.
 Tum memorat: ' Ne vero, hospes, ne quære profecto,
 ' Quem casum portenta ferant. Ego poscor Olympo.
 ' Hoc signum cecinit missuram diva creatrix,
 535 ' Si bellum ingrueret; Volcaniaque arma per auras
 ' Laturam auxilio.
 ' Heu quantæ miseris cædes Laurentibus instant!
 ' Quas pœnas mihi, Turne, dabis! Quam multa sub undas
 ' Scuta virum galeasque et fortia corpora volves,
 540 ' Thybri pater! Poscant acies, et fœdera rumpant.'
 Hæc ubi dicta dedit, solio se tollit ab alto;
 Et primum Herculeis sopitas ignibus aras
 Excitat, hesternumque Larem parvosque Penates
 Lætus adit; mactant lectas de more bidentes
 545 Evandrus pariter, pariter Trojana juventus.
 Post hinc ad naves graditur, sociosque revisit:
 Quorum de numero, qui sese in bella sequantur,
 Præstantes virtute legit; pars cætera prona
 Fertur aqua, segnisque secundo defluit amni,
 550 Nuntia venturæ Ascanio rerumque patrisque.
 Dantur equi Teucris Tyrrhena petentibus arva;
 Ducunt exsortem Æneæ; quem fulva leonis
 Pellis obit totum, præfulgens unguibus aureis.
 Fama volat parvam subito volgata per urbem,
 555 Ocius ire equites Tyrrheni ad limina regis.
 Vota metu duplicant matres, propiusque periclo

522. *Suo—cum corde*] Ennius: Tum cum corde suo Divdm pater atque hominum rex Effatur—

526. *Tyrrhenusque tubæ—clangor*] Soph. in Ajace: Χαλκιστόμην κρότωνος ὡς Τυρρηναῖος.

529. *Sudum*, proprie tempori pluvioso opponitur; ita Geo. iv. 77. *Per nocti sudum*: et Cic. Fam. xvi. 18. Horolo-

gium mittam et libros, si erit sudum.

534. *Hoc signum*] Ita Achilles, II. ε'. 189. Μήτηρ δ' εἰ μὴ φίλη πρὶν γ' εἴα θανέωσιθαι, Πρὶν γ' αὐτὴν ἰδούσαν ἐν ἰσθμῶν σιν ἴδωμαι. Στίχου γὰρ 'Ἠφαίστου πρὸς αἰσίμην ἴννα καλὰ.

550. *Ascanio*] Scilicet qui in castris sub Tiberis ostia remanserat. cf. vii. 158. seqq.

- It timor, et major Martis jam apparet imago.
 Tum pater Evandrus, dextram complexus euntis,
 Hæret, inexpletum lacrimans, ac talia fatur :
 560 ' O mihi præteritos referat si Jupiter annos !
 ' Qualis eram, quum primam aciem Præneste sub ipsa
 ' Stravi scutorumque incendi victor acervos ;
 ' Et regem hac Herilum dextra sub Tartara misi ;
 ' Nascenti cui tres animas Feronia mater
 565 ' (Horrendum dictu) dederat, terna arma movenda ;
 ' Ter leto sternendus erat : cui tunc tamen omnes
 ' Abstulit hæc animas dextra, et totidem exuit armis.
 ' Non ego nunc dulci amplexu divellerer usquam,
 ' Nate, tuo ; neque finitimus Mezentius usquam,
 570 ' Huic capiti insultans, tot ferro sæva dedisset
 ' Funera, tam multis viduasset civibus urbem.
 ' At vos, o superi, et divom tu maxime rector
 ' Jupiter, Arcadii, quæso, miserescite regis,
 ' Et patrias audite preces. Si numina vestra
 575 ' Incolumen Pallanta mihi, si fata reservant,
 ' Si visurus eum vivo, et venturus in unum :
 ' Vitam oro ; patiar quemvis durare laborem.
 ' Sin aliquem infandum casum, Fortuna, minaris ;
 ' Nunc, o nunc liceat crudelem abrumpere vitam,
 580 ' Dum curæ ambiguæ, dum spes incerta futuri,
 ' Dum te, care puer, mea sera et sola voluptas,
 ' Complexu teneo : gravior ne nuntius aures
 ' Volneret.' Hæc genitor digressu dicta supremo
 Fundebat : famuli collapsum in tecta ferebant.
 585 Jamque adeo exierat portis equitatus apertis :
 Æneas inter primos et fidus Achates ;
 Inde alii Trojæ procures ; ipse agmine Pallas
 In medio, chlamyde et pictis conspectus in armis ;
 Qualis, ubi Oceani perfusus Lucifer unda,
 590 Quem Venus ante alios astrorum diligit ignes,
 Extulit os sacrum cœlo, tenebrasque resolvit.
 Stant pavidæ in muris matres, oculisque sequuntur
 Pulveream nubem, et fulgentes ære catervas.
 Olli per dumos, qua proxima meta viarum,
 595 Armati tendunt. It clamor, et agmine facto
 Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum.

557. *It timor, et*] Al. *Et timor et*, quod Heynio verius videtur.

560. *O mihi*] V. ad Æn. v. 395.

564. *Feronia*] Vid. Æn. vii. 800.

569. *Mezentius usquam*] Al. melius, *Al. hostis*.

589. *Perfusus—unda*] Hom. de Sirio,

Il. i. 5. — "Ὅστι μάλλον λαμπρὸν παρφαίνῃσι λιλουμένοις ὀπίσσω.

Lucifer] Odyss. i. 93. Εὖτ' ὁππότε δαίμονι φαίνεσθαι, ὅστι μάλλον Ἑρχεται ἀγγέλλαν θάος ἠὲ δ' ἡριγένεια.

596. *Sonitu quatit*] Ennius : It eques, et plausu cava concutit ungula terram.

- Est ingens gelidum lucus prope Cæritis amnem,
 Religione patrum late sacer; undique colles
 Includere cavi et nigra nemus abiete cingunt.
 600 Silvano fama est veteres sacrasse Pelasgos,
 Arvorum pecorisque deo, lucumque diemque,
 Qui primi fines aliquando habuere Latinos.
 Haud procul hinc Tarcho et Tyrrheni tuta tenebant
 Castra locis, celsoque omnis de colle videri
 605 Jam poterat legio, et latis tendebat in arvis.
 Huc pater Æneas et bello lecta juvenus
 Succedunt, fessique et equos et corpora curant.
 At Venus ætherios inter dea candida nimbos
 Dona ferens aderat; natumque in valle reducta
 610 Ut procul e gelido secretum flumine vidit,
 Talibus affata est dictis, seque obtulit ultro:
 'En, perfecta mei promissa conjugis arte
 'Munera: ne mox aut Laurentes, nate, superbos,
 'Aut acrem dubites in prælia poscere Turnum.'
 615 Dixit, et amplexus nati Cytherea petivit;
 Arma sub adversa posuit radiantia quercu.
 Ille deas donis et tanto lætus honore
 Expleri nequit, atque oculos per singula volvit,
 Miraturque, interque manus et brachia versat
 620 Terribilem cristis galeam flammisque vomentem,
 Fatiferumque ense, lorica ex ære rigentem,
 Sanguineam, ingentem, qualis, quum cærulea nubes
 Solis inardescit radiis, longeque refulget;
 Tum læves ocreas electro auroque recocto,
 625 Hastamque, et clipei non enarrabile textum.
 Illic res Italas Romanorumque triumphos,

607. *Est ingens*] Lycoph. 1241. Καὶ Πύρρ', Ἀγέλλης δ' αἱ πολέμιοι νάσαι.

600. *Pelasgorum* tres potissimum colonias in Italia consedissee traditur. Una ævo remotissima ex Arcadia deducta fuerat ab Ænotro: (v. ad Æn. i. 532). Altera e Thessalia Dencalionæo ævo (de quibus hic et in loco e Strabone ad 479. supra citato agi videtur): hi autem postea cum Ausonibus in unum fere populum panlatim coaluerant. Tertia, ab Evandro. Cf. Dionys. i.

605. *Tendebat*] V. Æn. ii. 29.

610. *Egelido*] Al. *et gelido*.—Catullus certe (xlv. 1.): Jam ver egelidos refert tepores.

615. *Dixit, et*] Ita Thetis, Il. c'. 12. "ὦς ἄρα φωνήσασα τῷ πατρὶ Τυφίχῃ Πηλεΐδῃ Ἀχιλλέως· εὐὰ δ' ἀνέβραχ' αἰδαλά παντα. Μυρμιδόνες δ' ἄρα πάντας ἰλε τρώμοις, οὐδὲ τις ἔτλη Ἀργεὺν ἰεῖναι, ἀλλ'

ἔτριψαν αὐτὰς Ἀχιλλεὺς ὦς ὡς, ὡς μὲν μάλλον ἰδοὺ χόλος· ἰν δὲ αἱ ὄρεσι Διὸς ἐπὶ βλεφάρων, ὡς οἶσλος, ἔκφυαντο· Τίετο δ' ἰν χεῖρσιν ἔχον τῷ Ἀγλαδ' ὄρεα.

620. *Terribilem*] Il. c'. extr. Ἀνὰρ ἰσχυρὰ τῷξ σάκος μάγα τι σφραγίστις, Τυφίχῃ δ' αἱ ὄρηνα φαινόμενον πυρὸς αὐγὰς· Τυφίχῃ δ' αἱ κίριθα βραχέην, προτάφους ἄρα· εὐίων, Καλὴν, δαδάλιον· ἰσὶ δὲ χερσίν λαφόν ἦσι. Τυφίχῃ δ' αἱ παμφίδας ἰσχυρὰ κατόπτι· μοι.

Flammæque vomentem] Il. c'. 4. Δαίτ' αἱ ἰα κίριθ' αἱ καὶ ἀσπίδος ἀνάρματος σφρ.

622. *Nubes*] Apollon. iv. 125. ubi velas aureum,—πυφίλην ἱσχυρὴν, ἢ c' ἀνέστος· Ἡλίου φλογιστὴν ἐκείνου ἀντίσπον.

624. *Electro*] V. 402. supra.

626. *Illic*] Clypeum cogita ita informatum, ut in media parte mare esset cum pugna Actiaca, et Augusti trium-

- Haud vaturn ignarus venturique inscius ævi,
Fecerat Ignipotens; illic genus omne futuræ
Stirpis ab Ascanio, pugnatæque in ordine bella.
- 630 Fecerat et viridi foetam Mavortis in antro
Procubuisse lupam: geminos huic ubera circum
Ludere pendentes pueros, et lambere matrem
Impavidos; illam tereti cervice reflexam
Mulcere alternos, et corpora fingere lingua.
- 635 Nec procul hinc Romam, et raptas sine more Sabinas
Consessu cavæ, magnis Circensibus actis,
Addiderat, subitoque novum consurgere bellum
Romulidis, Tatioque seni, Curibusque severis:
Post idem, inter se posito certamine, reges
- 640 Armati Jovis ante aram, paterasque tenentes,
Stabant, et cæsa jungebant fœdera porca.
Haud procul inde, citæ Metum in diversa quadrigæ
Distulerant (at tu dictis, Albane, maneres!),
Raptabatque viri mendacis viscera Tullus
- 645 Per silvam, et sparsi rorabant sanguine vepres.
Nec non Tarquinium ejectum Porsenna jubebat
Accipere, ingentique urbem obsidione premebat:
Æneadæ in ferrum pro libertate ruebant.
Illum indignanti similem, similemque minanti
- 650 Adspiceres; pontem auderet quod vellere Cocles,
Et fluvium vinclis innaret Clœlia ruptis.
In summo custos Tarpeïæ Manlius arcis
Stabat pro templo, et Capitolia celsa tenebat;
Romuleoque recens horrebat regia culmo.
- 655 Atque hîc auratis volitans argenteus anser
Porticibus, Gallos in limine adesse canebat:
Galli per dumos aderant, arcemque tenebant,
Defensi tenebris et dono noctis opacæ:

phus (v. 671. seqq.): exterior autem ora in plures regiones discreta, quarum præcipua argumenta sunt; 1. Lupa. 2. Raptæ Sabinæ; et Romani Quirites facti. 3. Meti supplicium. 4. Roma a Porsenna obsessa. 5. Capitolium a Gallis oppugnatum. 6. Sacra publica. 7. Tartarus.

633. *Tereti cervice*] Lucret. i. 36. — Suspiciens tereti cervice reposta.

636. *Magni Circenses ludi*, Consualia. v. Liv. i. 9.

638. *Curibus severis*] Spectat ad illam (Liv. i. 18.) disciplinam tetricam ac tristem veterum Sabinorum; quo genere nullum quondam incorruptus fuit.

642. *De Meti Fuffetii Albani perfidia*

ac supplicio v. Liv. i. 28. Avertere omnes (inquit Liv.) a tanta fœditate spectaculi oculos. Primum ultimumque illud supplicium apud Romanos exempli parum memoris legum humanarum fuit.

646—651.] V. Liv. ii. 9. 10.

652. et seqq.] V. Liv. v. 57.

654. *Romuleoque*] Versus Heynio suspectus est.

Regia s. *Casa Romuli* adhuc Vitruvii tempore supererat.—Vitruv. ii. 1. Item in Capitolio commonefacere potest, et significare mores vetustatis, *Romuli casa* in arce sacrorum, stramentis tecta.

Ovid. Fast. iii. 183. Quis fuerit nostri, si quæris, regia nati; Aspice de canna straminibusque domum.

- Aurea cæsaries ollis, atque aurea vestis ;
 660 Virgatis lucent sagulis; tum lactea colla
 Auro innectuntur; duo quisque Alpina coruscant
 Gæssa manu, scutis protecti corpora longis.
 Hæc exsultantes Salios, nudosque Lupercos,
 Lanigerosque apices, et lapsa ancilia cœlo
 665 Extuderat: castæ ducebant sacra per urbem
 Pilentis matres in mollibus. Hinc procul addit
 Tartareas etiam sedes, alta ostia Ditis;
 Et scelerum pœnas, et te, Catilina, minaci
 Pendentem scopulo, Furiarumque ora trementem ;
 670 Secretosque pios: his dantem jura Catonem.
 Hæc inter tumidi late maris ibat imago
 Aurea; sed fluctu spumabant cœrula cano:
 Et circum argento clari delphines in orbem
 Æquora verrebant caudis, æstumque secabant.
 675 In medio classes æratas, Actia bella,
 Cernere erat; totumque instructo Marte videres
 Fervere Leucaten, auroque effulgere fluctus.
 Hinc Augustus agens Italos in proelia Cæsar
 Cum Patribus, Populoque, Penatibus et magnis Dis,
 680 Stans celsa in puppi; geminas cui tempora flammæ
 Læta vomunt, patriumque aperitur vertice sidus:
 Parte alia ventis et dis Agrippa secundis
 Arduus agmen agens; cui, belli insigne superbum,
 Tempora navali fulgent rostrata corona.
 685 Hinc ope barbarica, variisque Antonius armis,
 Victor ab Auroræ populis et littore rubro

659. *Aurea cæsaries*] Strabo de Gal-
 lis Transalpinis, p. 197. τῇ δ' ἀπλῇ αὐ-
 τῶν καὶ θυμῶν πᾶσι τὸ ἐκείνῳ καὶ ἐλατ-
 τέρῳ πρὸς τοὺς, καὶ τὸ φιλόνομον χρυσοφο-
 ρῶν τι γὰρ, πρὸς μὲν τοῖς τραχέως στυγ-
 ρὰ ἔχουσιν, πρὸς δὲ τοῖς βραχέως καὶ τοῖς
 παρτοῖς ψίλλῳ καὶ τὰς ἰσθμῶν βασιλεῖς φο-
 ροῦν καὶ χρυσοφόρους οἱ δ' ἀξίωματι. ὑπὲρ
 τοιαύτης δ' οὐρήντης, ἀφίχεται μὲν καὶ
 τῶν, ἡσυχῶς δ' ἡρεσύνῃς ἰκύνται.

663. *Salios et Ancilia*, v. sup. 285.—
Nudi Luperci, v. Liv. i. 5. et sup. 343.
 —*Apex*, s. pileus Flaminum, vittis la-
 neis ornatus.—*Pilentum*, genus vehiculi
 pensilis, cf. Liv. v. 25. Honoremque ob
 eam munificentiam ferunt matronis ha-
 bitum, ut *pilento* ad sacra ludosque, *cor-
 pentis* festo profestoque uterentur.

671. *Hæc inter*] At Homerus Π. ε'.
 606. 'Εν δ' ἰσθμῷ ποταμῶν μίγα σθῆναι Ὠ-
 κειάνῳ, Ἀργυρὰ δὲ σφαιρὴν ἐκείνῳ πῶμα
 πομπῆς.

675. *Actia bella*] V. Propert. ii. El.
 25. 61—66.

677. *Leucaten m.*] V. ad Æn. iii. 274,

5. *Auroque effulgere fluctus*] Heyn.
 Languidum hemistichium Tucca et Va-
 rius rescindere debebant.

678. *Itali cum Patribus*, &c. pulchre
 opponuntur *barbaricis variisque* copiis
 Antonii; qui auxilla peregrina habuit
 ex Oriente (ubi ipse modo cum Parthis
 bellaverat), necnon ex *Egypto* et *Africa*
 undique conscripta. V. Dio ii. et Plutar-
 chi M. Anton.

679. *Penatibus et*] V. Æn. iii. 12.

680. *Flammæ—vomunt*] Cf. 620. su-
 pra.

684. *Corona*] Vellei. Patere. ii. 81.
 Insigne coronæ classicæ, quo nemo un-
 quam Romanorum donatus erat, hoc
 bello (sc. Sex. Pompeio victo) M. Agrip-
 pa singulari virtute meruit.

Ibid. 85. In pugna Actiaca, Agrippæ
 commissum est omne classici certaminis
 arbitrium.

686. *Rubro*] Eoo, Indico. Strabo p.

- Ægyptum viresque Orientis et ultima secum
Bactra vebit: sequiturque (nefas) Ægyptia conjunx.
Una omnes ruere, ac totum spumare, reductis*
690 *Convolsum remis rostrisque tridentibus, æquor.
Alta petunt: pelago credas innare revolsas
Cycladas, aut montes concurrere montibus altos:
Tanta mole viri turritis puppibus instant.
Stuppea flamma manu telisque volatile ferrum*
695 *Spargitur; arva nova Neptunia cæde rubescunt.
Regina in mediis patrio vocat agmina sistro:
Necdum etiam geminos a tergo respicit angues.
Omni genumque deum monstra, et latrator Anubis,
Contra Neptunum et Venerem contraque Minervam*
700 *Tela tenent. Sævit medio in certamine Mavors
Cælatus ferro, tristesque ex æthere Diræ;
Et scissa gaudens vadit Discordia palla:
Quam cum sanguineo sequitur Bellona flagello.
Actius hæc cernens arcum intendebat Apollo*
705 *Desuper: omnis eo terrore Ægyptus, et Indi,
Omnis Arabs, omnes vertebant terga Sabæi.
Ipsa videbatur ventis regina vocatis
Vela dare, et laxos jam jamque immittere funes.
Illam inter cædes pallentem morte futura*
710 *Fecerat Ignipotens undis et Iapyge ferri;
Contra autem magno mœrentem corpore Nilum,
Pandentemque sinus, et tota veste vocantem
Cæruleum in gremium latebrosa que flumina victos.
At Cæsar, triplici invectus Romana triumpho*

765. ἡ μεγάλη θάλασσα ἡ ἔξω τῶν κόλπων ἀμφῶν (τοῦ Παρσίου καὶ τοῦ Ἀραβίου), ἢ ἁπασαν Ἑυφράτην καλεῖσιν.

691. *Alta petunt*] Cf. Plutarch. M. Anton. pag. 946. b. c. (Francof. 1599.)

Pelago credas] Eadem figura Homerus II. γ'. 220. Φαίης κιν ζάκοντι νῆα ἱμῖνοι ἄφρονι δ' αἶνευ.

693. *Tanta mole*] Florus iv. Quippe Antonianæ naves a senis in novenos remorum ordines; ad hoc turribus et tabulatis allevaris, castellorum et urbium specie. Quæ quidem ipsa moles exitio fuit. Cæsar's naves a triremibus in senos non amplius ordines creverant.

694. *Telisque*] Al. *telique*.

696. *Patrio—sistro*] Propert. de Cleopatra, iii. 9. Scilicet incesti meretrix regina Canopi,—Ausa Jovi nostro latrantem opponere Anubin,—Romanamque tubam crepitanti pellere sistro.

Sistro autem (σιστήρ) utebantur Æ-

gyptii in Isidos sacris.

700. et seqq.] Cf. Il. ε'. 535. 'Εν δ' ἔρι, ἰν δὲ Κροῖστος ἐμίλει, ἰν δ' ἔλαθ' Εἰς, "Ἄλλοι ζῶν ἔχουσα νιούσας, ἄλλοι θύοντες, "Ἄλλοι τιθιῶντα κατὰ μένιν ἱλασάμεν. Εἴμα δ' ἔχ' ἀμφ' ὅμοιοι δαφνοῖσι αἵματι φωνῶν 'Ομήλιον δ', ὅστις ζῶν βροτῶν, ἢ ἡμάχοντες, Νηλεΐς ε' ἀλλήλοισι ἔρπον κατατιθιῶντας.

702. *Gaudens—Discordia*] Il. λ'. 73. —ἔρις δ' ἄρ' ἔχεται πολέωντος ὑπερώσας.

704. *Actius—Apollo*] V. ad Æn. iii. 275.

714. *Triptici—triumpho*] Cæsar (Antonio ad Actium victo an. U. C. 723. Alexandria capta et rebus Ægypti atque Asiæ constitutis an. 724.) Roman reverens est anno 725. et a. d. viii. vii. et vi. Id. Sext. triumphos egit, Dalmaticum, Actiacum, Alexandrinum. Eodem anno Janus clausus. vid. Sueton. Aug. et Dio. li.

- 715 Mcenia, dis Italis votum immortale sacrabat,
 Maxuma tercentum totam delubra per Urbem.
 Lætitia ludisque viæ plausuque fremebant:
 Omnibus in templis matrum chorus, omnibus aræ;
 Ante aras terram cæsi stravere juvenci.
- 720 Ipse, sedens niveo candentis limine Phœbi,
 Dona recognoscit populi, aptatque superbis
 Postibus; incedunt victæ longo ordine gentes,
 Quam variæ linguis, habitu tam vestis et armis.
 Hic Nomadum genus et discinctos Mulciber Afros,
- 725 Hic Lelegas Carasque sagittiferosque Gelonos
 Finxerat. Euphrates ibat jam mollior undis:
 Extremique hominum Morini, Rhenusque bicornis;
 Indomitique Dahæ, et pontem indignatus Araxes.
 Talia, per clipeum Volcani, dona parentis,
- 730 Miratur, rerumque ignarus imagine gaudet;
 Attollens humero famamque et fata nepotum.

715. *Votum immortale*] V. Sueton. et Dio. Quæ autem per reliquam Augusti vitam facta sunt, revocavit poeta sub unum tempus.

724. *Mulciber*] Accius in *Philoctete*: Heu Mulciber arma ignavo invicta es fabricatus.

727. *Morini* (pop. Belg. ad fretum

Britan.) cum Suevis et al. Rhenum transgressi, nuper a C. Carinate repressi fuerant. v. Dio. li. 21.

Rheni duo erant ostia, Vahalis et Rhenus. Tertium (Flevum) fossa Drusiana postea effecit.

728. *Dahæ*, Caspii m. accolæ. *Araxes* fl. accolæ suos Armenios declarat.

P. VIRGILII MARONIS

ÆNEIDOS

LIBER IX.

- ATQUE ea diversa penitus dum parte geruntur ;
Irim de cœlo misit Saturnia Juno
Audacem ad Turnum. Luco tum forte parentis
Pilumni Turnus sacrata valle sedebat.
- 5 Ad quem sic roseo Thaumantias ore locuta est :
' Turne, quod optanti divôm promittere nemo
' Auderet, volvenda dies, en, attulit ultro.
' Æneas, urbe, et sociis, et classè relictâ,
' Sceptra Palatini sedemque petit Evandri.
- 10 ' Nec satis : extremas Corythi penetravit ad urbes ;
' Lydorumque manum, collectos armat agrestes.
' Quid dubitas ? nunc tempus equos, nunc poscere currus.
' Rumpe moras omnes, et turbata arripe castra.'
Dixit, et in cœlum paribus se sustulit alis ;
- 15 Ingentemque fuga secuit sub nubibus arcum.
Agnovit juvenis, duplicesque ad sidera palmas
Sustulit, et tali fugientem est voce secutus :
' Iri, decus cœli, quis te mihi nubibus actam
' Detulit in terras ? unde hæc tam clara repente
- 20 ' Tempestas ? medium video discedere cœlum,
' Palantesque polo stellas. Sequor omina tanta,
' Quisquis in arma vocas.' Et sic effatus ad undam
Processit, summoque hausit de gurgite lymphas,
Multa deos orans ; oneravitque æthera votis.

5. *Thaumantias*] Plato in *Themeto* :
και Ιανη ι επι Την Θαιμαντις Ιαγνη φή-
σαι ου παρὸς γυναιλογίῃν.

V. Hesiod. *Theogon.* 780.

8. *Urbem* dixit, quod alibi *muros, ag-
gerem, castra* Trojanorum ad Tiberis
ostia. v. vii. 158.

10. *Corythi*] Etrurim: v. iii. 170.—

Lydorum v. viii. 479.

18. *Iri, decus*] Π. ε'. 182. Ἴρι δὲ, τίς
γὰρ εἰ θίῃ Ιουὶ ἄγγελος ἔστι ;

20. *Discedere*] Cicero de ostentis lo-
quens, *Divin.* i. 43. E cœlo fremitus au-
ditus, et cœlum *discessisse* visum, atque
in eo animadversi globi.

- 25 Jamque omnis campis exercitus ibat apertis,
 Dives equum, dives picta vestis et auri.
 Messapus primas acies, postrema coercent
 Tyrrhidæ juvenes; medio dux agmine Turnus
 [Vertitur arma tenens, et toto vertice supra est.]
- 30 Ceu septem surgens sedatis amnibus altus
 Per tacitum Ganges, aut pingui flumine Nilus,
 Quum refluit campis, et jam se condidit alveo.
 Hic subitam nigro glomerari pulvere nubem
 Prospiciunt Teucri, ac tenebras insurgere campis.
- 35 Primus ab adversa conclamat mole Caius:
 'Quis globus, o cives, caligine volvitur atra!
 'Ferte citi ferrum, date tela, scandite muros,
 'Hostis adest, eia.' Ingenti clamore per omnes
 Condunt se Teucri portas, et mœnia complent.
- 40 Namque ita discedens præceperat optumus armis
 Æneas: si qua interea fortuna fuisset,
 Neu struere auderent aciem, neu credere campo:
 Castra modo et tutos servarent aggere muros.
 Ergo, etsi conferre manum pudor iraque monstrat,
- 45 Obijciunt portas tamen, et præcepta facessunt,
 Armatique cavis expectant turribus hostem.
 Turnus, ut ante volans tardum præcesserat agmen,
 Viginti lectis equitum comitatus et urbi
 Improvisus adest: maculis quem Thracius albis
- 50 Portat equus, cristaque tegit galea aurea rubra.
 'Ecquis erit mecum, juvenes? qui primus in hostem?
 'En!' ait. Et jaculum attorquens emittit in auras,
 Principium pugnae, et campo sese arduus infert.
 Clamore excipiunt socii, fremituque sequuntur
- 55 Horrisono; Teucrûm mirantur inertia corda;
 Non æquo dare se campo, non obvia ferre
 Arma viros, sed castra fovere. Huc turbidus atque huc
 Lustrat equo muros, aditumque per avia quærit.
 Ac veluti pleno lupo insidiatus ovili,
- 60 Quum fremit ad caulas, ventos perpersus et imbres,
 Nocte super media: tuti sub matribus agni
 Balatum exercent: ille asper et improbus, ira
 Sævit in absentes; collecta fatigat edendi
 Ex longo rabies, et siccæ sanguine fauces.
- 65 Haud aliter Rutulo, muros et castra tuenti,

27. *Messapus*, v. vii. 691.—*Tyrrhidæ*, v. vii. 484. 532.

29. Versus multis libris deest: cf. vii. 784.

59. *Ac veluti*] Apoll. i. 1243. Βῆ δὲ μεταίχτας Πηνελόπειαν σχίζων, ὥστε τις θῆρ' Ἀγ-

ριος, ὃν ῥά τι γῆρας ἀνέσπροντο ἴσμεν μάλιστα, ἅμω δ' αἰθέριος μετακίνοισται, οὐδ' ἰσχυρὸς Πόσειδονος πρὸ γὰρ αὐτοὶ ἐν σταθμοῖσι νομῶσι "Ἐλσαν ὁ δὲ στυγερὸν βέβηκεν ἄσπετον, ὅρρα κάμψεν "Ὡς τίς" ἄρ' Εἰλατίδης μεγάλ' ἴσταιν, ἀμφὶ δὲ χῶρον Φοῖβος ἐκλάγας.—

- Ignescunt iræ : duris dolor ossibus ardet ;
 Qua tentet ratione aditus, et quæ via clausos
 Excutiat Teucros vallo, atque effundat in æquor.
 Classem, quæ lateri castrorum adjuncta latebat,
 70 Aggeribus sæptam circum et fluvialibus undis,
 Invadit ; sociosque incendia poscit ovantes ;
 Atque manum pinu flagranti fervidus implet.
 Tum vero incumbunt ; urget præsentia Turni ;
 Atque omnis facibus pubes accingitur atris.
 75 Diripuerunt focos ; piceum fert fumida lumen
 Tæda, et commixtam Volcanus ad astra favillam.
 Quis deus, o Musæ, tam sæva incendia Teucris
 Avertit ? tantos ratibus quis depulit ignes ?
 Dicite. Prisca fides facto, sed fama perennis.
 80 Tempore quo primum Phrygia formabat in Ida
 Æneas classem, et pelagi petere alta parabat ;
 Ipsa Deum fertur Genetrix Berecynthia magnum
 Vocibus his affata Jovem : ‘ Da, nate, petenti,
 ‘ Quod tua cara parens domito te poscit Olympo.
 85 ‘ Pineæ silva mihi, multos dilecta per annos,
 ‘ Lucus in arce fuit summa, quo sacra ferebant,
 ‘ Nigranti picea trabibusque obscurus acernis :
 ‘ Has ego Dardanio juveni, quum classis egeret,
 ‘ Læta dedi : nunc sollicitam timor anxius urget.
 90 ‘ Solve metus, atque hoc precibus sine posse parentem,
 ‘ Ne cursu quassatæ ullo, neu turbine venti
 ‘ Vincantur. Prosit nostris in montibus ortas.’
 Filius huic contra, torquet qui sidera mundi :
 ‘ O Genetrix, quo fata vocas ? aut quid petis istis ?
 95 ‘ Mortaline manu factæ immortale carinæ
 ‘ Fas habeant ; certusque incerta pericula lustret
 ‘ Æneas ? Cui tanta deo permissa potestas ?

77. *Quis deus, o Musæ*] Simili artificio usus est Apollonius, rem incredibilem narraturus ; iv. 1381. *Μουσάων Ἰδῆ μῦθος ἢ γὰρ ὁ θεῶν τοῦ αἵματος Περσίδων, καὶ τῶν ἀναστρεφῶν τὰς αὐτῶν ἐμφύας.*

80. *Tempore quo*] V. Æn. iii. pr.

82. *Ipsa Deum*] Magna Mater Deum, Ops, ἡ πάντων Πῖα ὑπερτατοῦ Ἰχθυσιν ὀρίων, in Ida Troica præcipue colebatur ; necnon in Phrygiæ montibus, Berecyntho, Cybelia, Dindymis, aliisque : unde ejus nomina, *Idæa, Phrygia, Berecynthia*, etc. v. ad. Æn. iii. 112. et infra 619. Hinc mox *Idæi chorii* pro ejus ministris, Corybantibus.—V. et Strab. lib. 10. et Apollon. i. 1126.

Lucretius ii. 598. Magna Deum mater (Tellus), materque ferarum, Et nostri

genetrix hæc dicta est corporis una. Hanc veteres Graecum docti cecinere poetæ Sublimem in curru bijugos agitare leones :—Muralique caput summum cinxere corona ; Eximias munita locis, quod sustinet urbs : Quo nunc insigni per magnas prædita terras Horrificæ fertur Divinæ Matris imago. Hanc varias gentes antiquo more sacrorum Idæam vocitant Matrem, Phrygiasque catervas Dant comites :—Tympana tenta tonant palmis, et cymbala circum Concava, raucisonoque minantur cornua cantu, Et Phrygia stimulat numero cava tibia mentes, Telaque præportant, violenti signa furoris.—Cf. Æn. vi. 785. et seqq.

86. *Arce summa*] Il. ξ. 292.—*Τάφης γὰρ ἀκρον Ἰδῆς ὁ ὑπερτατός*—

- ' Immo ubi defunctæ finem portusque tenebunt
 ' Ausonios, olim quæcunque evaserit undis,
 100 ' Dardaniumque ducem Laurentia vexerit arva,
 ' Mortalem eripiam formam, magnique jubebo
 ' Æquoris esse deas : qualis Nereïa Doto
 ' Et Galatea secant spumantem pectore pontum.'
 Dixerat : idque ratum Stygii per flumina fratris,
 105 Per pice torrentes atraque voragine ripas
 Annuit, et totum nutu tremefecit Olympon.
 Ergo aderat promissa dies, et tempora Parcæ
 Debita complêrant ; quum Turni injuria Matrem
 Admonuit ratibus sacris depellere tædas.
 110 Hic primum nova lux oculis offulsit, et ingens
 Visus ab Aurora cælum transcurrere nimbus,
 Idæique chori : tum vox horrenda per auras
 Excidit, et Troum Rutulorumque agmina complet :
 ' Ne trepidate meas, Teucris, defendere naves,
 115 ' Neve armate manus : maria ante exurere Turno,
 ' Quam sacras dabitur pinus. Vos ite solutæ,
 ' Ite, deæ pelagi ; Genetrix jubet.' Et sua quæque
 Continuo puppes abrumpunt vincula ripis,
 Delphinumque modo demersis æquora rostris
 120 Ima petunt. Hinc virginæ, mirabile monstrum,
 [Quot prius æratæ steterant ad littora proræ]
 Reddunt se totidem facies, pontoque feruntur.
 Obstupuere animis Rutuli : contreritus ipse
 Turbatus Messapus equis : cunctatur et amnis
 125 Rauca sonans, revocatque pedem Tiberinus ab alto.
 At non audaci cessit fiducia Turno ;
 Ultro animos tollit dictis, atque increpat ultro :
 ' Trojanos hæc monstra petunt : his Jupiter ipse
 ' Auxilium solitum eripuit : non tela, nec ignes
 130 ' Expectant Rutulos. Ergo maria invia Teucris,
 ' Nec spes ulla fugæ ; rerum pars altera ademta est :
 ' Terra autem in nostris manibus ; tot millia, gentes

98. *Defunctæ*] Cf. vi. 83.

102. *Doto*] Vid. ad Geo. iv. 333.

104. *Dixerat*] Il. a'. 528. Ἡ, καὶ πικρὴν ἰσ' ὀφείλει νῦν κερταῖαν. Ἀμβροσίαι δ' ἔρα χαῖται περιβόσαντο ἀνακτος Κρατὸς ἀπ' ἀθανάτου· μέγαν δ' ἐλάλῃσι Ὀλύμπου.

Macrob. v. 13. Phidias, cum Jovem Olympium fingeret, se archetypum Jovis in his tribus Homeri versibus invenisse dixit : nam de supercillis et crinibus totum se Jovis vultum collegisse. (Cf. Strabo. viii. p. 354.) Quod utrumque videtur a Virgilio prætermisum. Sane concussum Olympon nutûs majestate

non tacuit ; iurandum vero ex alio Homeri loco (v. ad Æn. x. 113.) sumpsit, ut translationis sterilitas hac adjectione compensaretur.

Verum cf. Catull. lxiv. 204. Annuit invicto cælestium numine rector : Quo tunc et tellus, atque horrida contremuerunt Æquora, concussitque micantia sidera mundus.

121. Versus abest a melioribus codd. cf. x. 223.

132. *Tot millia, eaque gentes Itale.* Vulgo *gentis*.

- ' Arma ferunt Italæ. Nil me fatalia terrent,
 ' Si qua Phryges præ se jactant, responsa deorum.
 135 ' Sat fatis Venerique datum, tetigere quod arva
 ' Fertilis Ausoniæ Troës: sunt et mea contra
 ' Fata mihi, ferro sceleratam excindere gentem,
 ' Conjuge prærepta; nec solos tangit Atridas
 ' Iste dolor, solisque licet capere arma Mycenis.
 140 ' Sed periisse semel satis est. Peccare fuisset
 ' Ante satis, penitus modo non genus omne perosos
 ' Fœmineum. Quibus hæc medii fiducia valli,
 ' Fossarumque moræ, leti discrimina parva,
 ' Dant animos! At non viderunt mœnia Trojæ
 145 ' Neptuni fabricata manu considerare in ignes?
 ' Sed vos, o lecti, ferro qui scindere vallum
 ' Apparat, et mecum invadit trepidantia castra?
 ' Non armis mihi Volcani, non mille carinis
 ' Est opus in Teucros. Addant se protenus omnes
 150 ' Etrusci socios. Tenebras et inertia furta
 ' [Palladii, cæsis summæ custodibus arcis]
 ' Ne timeant; nec equi cæca condemur in alvo:
 ' Luce, palam, certum est igni circumdare muros.
 ' Haud sibi cum Danaïs rem faxo et pube Pelasga
 155 ' Esse putent, decumum quos distulit Hector in annum.
 ' Nunc adeo, melior quoniam pars acta diei,
 ' Quod superest, læti bene gestis corpora rebus
 ' Procurate, viri; et pugnam sperate parati.
 Interea vigilum excubiis obsidere portas
 160 Cura datur Messapo, et mœnia cingere flammis.
 Bis septem, Rutulo muros qui milite servant,
 Delecti: ast illos centeni quemque sequuntur
 Purpurei cristis juvenes auroque corusci.
 Discurrunt, variantque vices, fusique per herbam
 165 Indulgent vino, et vertunt crateras ænos.
 Collucent ignes: noctem custodia ducit
 Insomnem ludo.

Hæc super e vallo prospectant Troës, et armis

138. *Nec solos*] Il. i. 340. "Ἡ μῦθος φι-
λίας ἀλόχους μέγαντι ἀνθρώπων Ἀτρεΐ-
δαι;—

144. *At non*] Vulgo *un non*.

148. *Mille carinis*] Cf. Æn. ii. 198.

151. Versum Heynius aliiq̃ue abesse
volunt. V. Æn. ii. 166.

156. *Nunc adeo*] Ita Trojanī, qui A-
chiuorum castra oppugnant; Il. i. sub
finem: 'Ἄλλ' ἴται νῦν μὲν πεδῶμεθα νατι
μαλαίῃ, Δίερα ε' ἴφωκλιώμεθα, κ. τ. λ.—
Οἱ δέ, μίγα φρονέοντες, ἰσὶ πεδῶμεν γιγνύ-

ση Ἐλατο πανίχως περὶ δὲ σφίσι καίετο
πολλά.

160. *Flammis*] Int. de vigiliis.

161. *Bis septem*] Il. i. 85. "Ἐπ' ἱσας
ἡγμένους φυλάκων, ἱσάτων δὲ ἱσάσθαι Κῶρες
ἄμ' ἱστυχον, δολίχ' ἰσυχία χερσὶν ἱσυχίας.
Καὶ δὲ μίσει τάφρου καὶ τείχεος ἴσον ἰόντες.
"Ἐτα δὲ πῶς ἄπαντες, τίθοντο δὲ δέροντες ἱσας-
τες.

165. *Et vertunt cr. a.*] Serv. Est he-
misticium Ennianum.

- Alta tenent; nec non trepidi formidine portas
 170 Explorant, pontesque et propugnacula jungunt;
 Tela gerunt. Instant Mnestheus acerque Serestus:
 Quos pater Æneas, si quando adversa vocarent,
 Rectores juvenum et rerum dedit esse magistros.
 Omnis per muros legio, sortita periculum,
 175 Excubat, exercetque vices, quod cuique tuendum est.
 Nisus erat portæ custos, acerrimus armis,
 Hyrtacides: comitem Æneæ quem miserat Ida
 Venatrix, jaculo celerem levibusque sagittis;
 Et juxta comes Euryalus, quo pulchrior alter
 180 Non fuit Æneadum, Trojana neque induit arma:
 Ora puer prima signans intonsa juventa.
 His amor unus erat, pariterque in bella ruebant;
 Tum quoque communi portam statione tenebant.
 Nisus ait, 'Dine hunc ardorem mentibus addunt,
 185 'Euryale? an sua cuique deus fit dira cupido?
 'Aut pugnam, aut aliquid jam dudum invadere magnum
 'Mens agitat mihi; nec placida contenta quiete est.
 'Cernis, quæ Rutulos habeat fiducia rerum.
 'Lumina rara micant; somno vinoque sepulti
 190 'Procubuere; silent late loca. Percipe porro,
 'Quid dubitem, et quæ nunc animo sententia surgat.
 'Ænean acciri omnes, populusque patresque,
 'Exposcunt; mittique viros, qui certa reportent.
 'Si tibi, quæ posco, promittunt: nam mihi facti
 195 'Fama sat est: tumulo videor reperire sub illo
 'Posse viam ad muros et mœnia Pallantea.'
 Obstupuit magno laudum percussus amore
 Euryalus; simul his ardentem affatur amicum:
 'Mene igitur socium summis adjungere rebus,
 200 'Nise, fugis? solum te in tanta pericula mittam?
 'Non ita me genitor, bellis assuetus, Opheltes
 'Argolicum terrorem inter Trojæque labores
 'Sublatum erudiit; nec tecum talia gessi,

173. *Juvenum*, h. e. militum: ita *juvenitus*, 226. infra.

176. et seqq. Dulcissimum Episodium ex Homeri *ισαντιγερσία* seu *Δολιχνοφασία*, Il. v.), primas certe lineas habet, quas tamen Virgilius ex suo ipsius ingenio eximie distinxit et ornavit.

181. *Ora puer*] Od. v. 278. — *Νη-νίη ἀνδρὶ λικνός, Πρῶτον ὑπνήσθη τούτῳ χαριστάσθῃ ἴβη.*

182. *His amor unus*] Il. v. 219. *Πά-τροκλῆς τι καὶ Αἰνταμίδων, ἰνα θυμὸν ἴχου-σι.*

184. *Dine*] Odyss. δ. 712. *Οὐκ ἂν, εἴ τις μιν διδὲς ἄροισι, θεὶ καὶ αὐτῷ Θυμὸς ἰφικμήθη ἱμῖν ἰς Πύλον.*

186. *Aut pugnam*] Ita in *ισαντιγερσία* Diomedes, Il. v. 220. *Νίσσας, ἴπ' ὀρέσθαι κραδίη καὶ θυμὸς ἀγάνως Ἀδρῆος δουρικτόν δύναι σφρατὸν.*

201. *Non ita me*] Ita Ajax, Il. v. 198. — *ἰσὺ εὐδ' ἱμὶ νῆδ' ἄ γ' οὕτως ἔλπεσμαι ἰν Σαλαμῖν γίνεσθαι τι σφρατῖμιν τι.*

202. *Argolicum*—*inter*] Serv. Bene *κατὰ τὸ εἰσπαράμειν annos Euryali* ostendit.

- ' Magnanimum Ænean et fata extrema secutus.
 205 ' Est hîc, est animus lucis contemtor, et istum
 ' Qui vita bene credat emi, quo tendis, honorem.'
 Nisus ad hæc: ' Equidem de te nil tale verebar;
 ' Nec fas; non. Ita me referat tibi magnus ovantem
 ' Jupiter, aut quicumque oculis hæc adspicit æquis.
 210 ' Sed, si quis (quæ multa vides discrimine tali),
 ' Si quis in adversum rapiat, casusve, deusve,
 ' Te superesse velim; tua vita dignior ætas.
 ' Sit, qui me raptum pugna, pretiove redemptum
 ' Mandet humo solita; aut, si qua id fortuna vetabit,
 215 ' Absenti ferat inferias, decoretque sepulcro.
 ' Neu matri miseræ tanti sim caussa doloris:
 ' Quæ te sola, puer, multis e matribus ausa,
 ' Persequitur, magni nec mœnia curat Acestæ.'
 Ille autem: ' Causas nequidquam nectis inanes,
 220 ' Nec mea jam mutata loco sententia cedit.
 ' Acceleremus,' ait. Vigiles simul excitat. Illi
 Succedunt, servantque vices: statione relictâ
 Ipse comes Niso graditur, regemque requirunt.
 Cetera per terras omnes animalia somno
 225 Laxabant curas et corda oblita laborum:
 Ductores Teucrûm primi, delecta juventus,
 Consilium summis regni de rebus habebant,
 Quid facerent, quisve Æneæ jam nuntius esset;
 Stant longis adnixa hastis, et scuta tenentes,
 230 Castrorum et campi medio. Tum Nisus et una
 Euryalus confestim alacres admittier orant:
 Rem magnam, pretiumque moræ fore. Primus Iûlus
 Accepit trepidos, ac Nisum dicere jussit.
 Tum sic Hyrtacides: ' Audite o mentibus æquis,
 235 ' Æneadæ; neve hæc nostris spectentur ab annis,
 ' Quæ ferimus. Rutuli somno vinoque soluti
 ' Procubere; locum insidiis conspeximus ipsi,
 ' Qui patet in bivio portæ, quæ proxima ponto;
 ' Interrupti ignes, aterque ad sidera fumus
 240 ' Erigitur: si fortuna permittitis uti,
 ' Quæsitum Ænean ad mœnia Pallantea
 ' Mox hîc cum spoliis, ingenti cæde peracta,

218. *Mamius—Acestæ*] V. Æn. v. 715, 750, et seqq.

224. *Cetera per*] Il. s. 1. "Ἄλλο μὲν παρὰ τοῦτο ἀριστὸς παραχαιῶν ἔδου παρ-
 ὄχῳ, μάλα μὲν διδμημένοι ὕπνῳ· Ἄλλ' οὖν
 Ἀτρεΐδῃ Ἀγαμέμνων, σπώμῃνα λαῶν, ἑτα-
 ῖος ἔχῃ γλαυκῆς, πολλὰ φρεσὶν ἐρμαινόντα.
 V. Æn. iv. 522.

226. *Delecta*] Il. s. 194.—Τῶ δ' ἄρ' ἱστέον Ἀργείων βασιλῆας, Ἴδου καλὴν τε βο-
 λήν.—Ἐνθα καθίζουσιν, ἱσὶ ἀλλήλους
 πύσαντες.

227. *Servius*: Est Lucilii versus, Con-
 silium summis hominum de rebus ha-
 bebant.

- ' Affore cernetis. Nec nos via fallit euntes :
 ' Vidimus obscuris primam sub vallibus urbem
 245 ' Venatu assiduo, et totum cognovimus amnem.'
 Hic annis gravis atque animi maturus Aletes :
 ' Dī patrii, quorum semper sub numine Troja est,
 ' Non tamen omnino Teucros delere paratis,
 ' Quum tales animos juvenum, et tam certa tulistis
 250 ' Pectora.' Sic memorans, humeros dextrasque tenebat
 Amborum, et vultum lacrimis atque ora rigabat :
 ' Quæ vobis, quæ digna, viri, pro laudibus istis,
 ' Præmia posse reat solvi? pulcherrima primum
 ' Dī moresque dabunt vestri; tum cetera reddet
 255 ' Actutum pius Æneas, atque integer ævi
 ' Ascanius, meriti tanti non immemor unquam.'
 ' Immo ego vos, cui sola salus genitore reducto,
 Excipit Ascanius, ' per magnos, Nise, Penates,
 ' Assaracique Larem, et canæ penetralia Vestæ,
 260 ' Obtestor (quæcunque mihi fortuna fidesque est,
 ' In vestris pono gremiis): revoke parentem :
 ' Reddite conspectum; nihil illo triste recepto.
 ' Bina dabo argento perfecta atque aspera signis
 ' Pocula, devicta genitor quæ cepit Arisba;
 265 ' Et tripodas geminos; auri duo magna talenta;
 ' Cratera antiquum, quem dat Sidonia Dido.
 ' Si vero capere Italiam, sceptrisque potiri
 ' Contigerit victori, et prædæ ducere sortem :
 ' Vidisti, quo Turnus equo, quibus ibat in armis
 270 ' Aureus: ipsum illum, clipeum cristasque rubentes,
 ' Excipiam sorti, jam nunc tua præmia, Nise.
 ' Præterea bis sex genitor lectissima matrum
 ' Corpora, captivosque dabit, suaque omnibus arma :
 ' Insuper his, campi quod rex habet ipse Latinus.

255. *Integer ævi*] Serv. Ennius *Deos ævi integros* dicit, quibus multum ævi superest.

259. *Assaraci Larem*] Vid. ad Geo. iii. 35.

263. *Bina dabo*] Il. i. 121. 'Τμῖν δ' ἰν πάντεσσιν ἀριπλοῦτὰ δῶρ' ὀνομήνω, "Ἐστ' ἀνύρουσιν τριπόδας, δῖνα δὲ χρυσοῖο τέλειαντα, Ἀλθονας δὲ λίβητας ἱέικοσι, δῶδ' ἑκατὸν Πηνελόπειαν, ἄλλοφάρους, εἰ ἀίθλια ποσσὶν ἔροντο·—Ταῦτα μὲν αὐτίκα πάντα παρέσταντο· εἰ δὲ κιν αὐτὴ "Ἄστν μίγα Πριάμοιο θεοὶ δώσωσ' Ἀλασάξαι, Νῆα ἄλγες χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ πησάσθω· Εἰσελθὼν, ὅτι κιν δασιώμεθα ληϊδ' Ἀχαιοί. Τρωιάδας δὲ γυναῖκας ἱέικοσιν αἰνόνες ἱλίσθω, Ἀῖ κε μετ' Ἀργείην Ἑλίνην κάλλιπται ἴωσιν.

264. *Devicta Arisba*] Historia in τῶν προφητειῶν, ignota.—*Arisba*, urbs Troædis circa Abydum, Il. β'. 836. Erat et alia *Arisba* in Lesbo ins.

269. *Quo Turnus equo*] Simile præmium Dolon postulat, Il. δ'. 322. 'Ἡ μὲν τοὺς ἵππους τι καὶ ἄρματα ποικίλα χαλκῷ δασίμην, εἰ φορέουσιν ἀμύμονα Πηλεΐωνα.

274. *Campi quod*] Serv. Mos fuerat, ut priscis regibus pro honore daretur publici agri portio: ut habuit Tarquinius Sup. in Campo Martio. Homero τῆμινος. —Tale erat Bellerophonti, Il. ζ'. 194. Καὶ μὲν οἱ Λύκιοι τῆμινος τάρμιν ἱχοχον ἄλλων, Καλὸν φνταλίης καὶ ἔρως, ἔφαρ τῆμινος.

Item Meleagro ab Ætolis promissum, Il. i. 573. "Ὅσ' ὅθι πύσσαντο πύδιν Καλο-

- 275 'Te vero, mea quem spatiis propioribus ætas
 'Insequitur, venerande puer, jam pectore toto
 'Accipio et comitem casus complector in omnes.
 'Nulla meis sine te quæretur gloria rebus;
 'Seu pacem seu bella geram : tibi maxuma rerum
 280 'Verborumque fides.' Contra quem talia fatur
 Euryalus : 'Me nulla dies tam fortibus ausis
 'Dissimilem arguerit ; tantum : Fortuna secunda
 'Aut adversa cadat. Sed te super omnia dona
 'Unum oro : genetrix Priami de gente vetusta
 285 'Est mihi, quam miseram tenuit non Ilia tellus
 'Mecum excedentem, non mœnia regis Acestæ.
 'Hanc ego nunc ignaram hujus quodcumque pericli est
 'Inque salutatam linquo : Nox, et tua testis
 'Dextera, quod nequeam lacrimas perferre parentis.
 290 'At tu, oro, solare inopem, et succurre relictæ.
 'Hanc sine me spem ferre tui : audentior ibo
 'In casus omnes.' Percussa mente dederunt
 Dardanidæ lacrimas : ante omnes pulcher Iûlus ;
 Atque animum patriæ strinxit pietatis imago.
 295 Tum sic effatur :
 'Spondeo digna tuis ingentibus omnia cœptis.
 'Namque erit ista mihi genetrix, nomenque Creüsæ
 'Solum defuerit, nec partum gratia talem
 'Parva manet. Casus factum quicumque sequuntur :
 300 'Per caput hoc juro, per quod pater ante solebat :
 'Quæ tibi polliceor reduci, rebusque secundis,
 'Hæc eadem matrique tuæ generique manebunt.'
 Sic ait illacrimans ; humero simul exuit ensem
 Auratum, mira quem fecerat arte Lycaon
 305 Gnosius atque habilem vagina aptârat eburna ;
 Dat Niso Mnestheus pellem horrentisque leonis
 Exuvias ; galeam fidus permutat Aletes.
 Protenus armati incedunt : quos omnis euntes

δαῖος ἱερῆς, "Εἶπα μιν ἡνωγον τίμους περι-
 παλλῆς ἰλίσθαι, Πιπτηνοῦντίγυον τὸ μὲν ἡ-
 μισιν, εἰνοῖδου, "Ημῖν δὲ, ψιλὴν ἄρσιν πρὶ-
 δῖου ταρίσσει.

282. *Tantum* sc. de me polliceor, quæ-
 cunque fortuna acciderit.

292. *Percussa mente*] Π. ε'. 339. "Ως
 ἱφᾶτο κλαίων· ἰσὶ δὲ στυγέχοντο γέροντες,
 Μνησάμενοι τὰ ἱκανοὶς ἐν μεγάροισιν ἱλυσ-
 σιν.

Ibid. 301. "Ως ἱφᾶτο κλαίων· ἰσὶ δὲ
 στυγέχοντο γυναῖκες, Πάτροκλον πρόφασιν,
 σφῶν δ' αὐτῶν κῆδ' ἰαδόντι.

294. *Patriæ strinxit*] Comparari so-
 let Od. γ. 113. ubi coram Telemacho

absentis patris mentione facta ;—Τῷ δ'
 ἄρα πατρὸς ὑφ' ἡμῖν ἄρσι γόους Δάμην δ'
 ἀπὸ βλεφάρων χαμᾶδις βάλλει, πατρὸς ἀκού-
 σαι, Κλαίειαν πορφυρίην—κ. ε' λ.

At cf. ipsum locum. Difficile nimirum
 est hujusmodi particulas ex Homero ita
 excerpere, ut non pereat fere totius loci
 vis. Ipsi adeo carminis sui fabulæ τὰ
 ψυχχαγωγικὰ hæc dulcissima penitus in-
 texuit Poëta summus.

303. *Humero simul*] Cf. Π. κ'. 255.
 et seqq.

305. *Vagina eburna*] Od. θ'. 404.—
 Κελὶν δὲ πορφυρεῖον ἰλίφαντος 'Αμφιδιδίη-
 ται—

- Primorum manus ad portas juvenumque senumque
 310 Prosequitur votis. Nec non et pulcher Iūlus,
 Ante annos animumque gerens curamque virilem,
 Multa patri portanda dabat mandata; sed auræ
 Omnia discerpunt, et nubibus irrita donant.
 Egressi superant fossas, noctisque per umbram
 315 Castra inimica petunt, multis tamen ante futuri
 Exitio. Passim somno vinoque per herbam
 Corpora fusa vident, arrectos littore currus,
 Inter lora rotasque viros, simul arma, jacere,
 Vina simul. Prior Hyrtacides sic ore locutus:
 320 'Euryale, audendum dextra. Nunc ipsa vocat res.
 'Hac iter est. Tu, ne qua manus se attollere nobis
 'A tergo possit, custodi, et consule longe.
 'Hæc ego vasta dabo, et lato te limite ducam.'
 Sic memorat, vocemque premit; simul ense superbum
 325 Rhamnetem aggreditur, qui forte tapetibus altis
 Exstructus toto proflabat pectore somnum;
 Rex idem, et regi Turno gratissimus augur:
 Sed non augurio potuit depellere pestem.
 Tres juxta famulos temere inter tela jacentes,
 330 Armigerumque Remi premit, aurigamque sub ipsis
 Nactus equis; ferroque secat pendentia colla;
 Tum caput ipsi aufert domino, truncumque relinquit
 Sanguine singultantem: atro tepefacta cruore
 Terra torique madent. Nec non Lamyrumque Lamumque,
 335 Et juvenem Sarranum, illa qui plurima nocte
 Luserat, insignis facie, multoque jacebat
 Membra deo victus: felix, si protenus illum
 Æquâsset nocti ludum, in lucemque tulisset.
 Impastus ceu plena leo per ovilia turbans;
 340 Suadet enim vesana fames; manditque trahitque
 Molle pecus mutumque metu: fremit ore cruento.
 Nec minor Euryali cædes. Incensus et ipse

311. *Ante annos*] Pind. Pyth. v. 146.
*πρὸ πολλοῦ μὲν ἀλκιῆς ῥόνος φόβισται γλῶσσάν
 τι θάρσος τι ταυῖστίς τ' ἐν ἔργῳ αἰετὶς ἰσ-
 λειτο*—

Compara Æschyli Parthenopæum, in
 1274 1275 Θ.

312. *Sed auræ*] Catullus: Quæ cuncta
 aëri discerpunt irrita venti.

314. *Egressi*] Il. x. 469. Τὰ δὲ βάτην
 ἀπὸ τῶν, διὰ τ' ἵππων καὶ μέλλων αἵμα' Αἰψά
 δ' ἰπὼ ὄρμαιον ἀνδρῶν τίλος ἔχον ἰόντας· Οἱ δ'
 ἰδοὺς καμῶν ἀδδουμένους ἵππων δὲ σφιν· Καλὰ
 παρ' αὐτοῖσιν χρεὶ πικρὸν, εὖ πατὰ πόντον,
 Τριτωχί· παρὰ δὲ σφιν ἰκάνον διζούγας ἰσ-
 τος—Κεῖν δ' ἰσπεροφάδην· τῶν δὲ σπεί-

νος ἄρουν' αὐκῆς ἄρεϊ θυερίων' ἐκταίνοντο
 δ' αἵματι γαῖαν. Ὅς δὲ λίαν μάλοισιν ἀσπ-
 μάντοισιν ἰαλλῶν, Αἰγίον, ἢ οἷοισι, κατὰ
 φρεσὶν ἰεροῦσιν· Ὅς μὲν Θρηάκας ἀδρας
 ἰσχύοντο Τυδίδος υἱός, Ὅφρα δουδὶν' ἰσχυρῶν
 ἄσπερ πολέμοις Ὀδυσσεύς—x. v. λ.

Tenendum est utique (id quod jam
 sæpius monuimus) per totum hoc Epi-
 sodium ad *υπεργιγασίας* illam Homericam
 Virgilium respexisse.

328. *Sed non*] Apoll. ii. 816.—"Εὐ"
 ἤλασι μῆρα ἰδμενα μαντοσύνησι πελάσμενον
 ἄλλὰ μιν οὐτ' Μαντοσύνας ἰσάμεσαν ἰπῶ
 χρεὶ ἄγνι δαμῆναι. V. et Æn. vii. 756.

339. seqq. Cf. Æn. x. 723.

- Perfuit; ac multam in medio sine nomine plebem,
 Fadumque, Herbesumque subit, Rhœtumque, Abarimque,
 345 Ignaros; Rhœtum vigilantem, et cuncta videntem;
 Sed magnum metuens se post cratera tegebat:
 Pectore in adverso totum cui comminus ense
 Condidit assurgenti, et multa morte recepit.
 Purpuream vomit ille animam, et cum sanguine mixta
 350 Vina refert moriens: hic furto fervidus instat.
 Jamque ad Messapi socios tendebat; ubi ignem
 Deficere extremum, et religatos rite videbat
 Carpere gramen equos: breviter cum talia Nisus
 (Sensit enim nimia cæde atque cupidine ferri),
 355 'Absistamus, ait: nam lux inimica propinquat.
 'Pœnarum exhaustum satis est; via facta per hostes.'
 Multa virûm solido argento perfecta relinquunt
 Armaque, craterasque simul, pulchrosque tapetas.
 Euryalus phaleras Rhamnetis et aurea bullis
 360 Cingula, Tiburti Remulo ditissimus olim
 Quæ mittit dona, hospitio quum jungeret absens,
 Cædicus; ille suo moriens dat habere nepoti;
 Post mortem bello Rutuli pugnaque potiti;
 Hæc rapit, atque humeris nequidquam fortibus aptat.
 365 Tum galeam Messapi habilem cristisque decoram
 Induit. Excedunt castris, et tuta capessunt.
 Interea præmissi equites ex urbe Latina,
 Cetera dum legio campis instructa moratur,
 Ibant, et Turno regis responsa ferebant,
 370 Tercentum, scutati omnes, Volscente magistro.
 Jamque propinquabant castris, murosque subibant,
 Cum procul hos lævo flectentes limite cernunt;
 Et galea Euryalum sublustri noctis in umbra
 Prodidit immemorem, radiisque adversa refulsit.
 375 Haud temere est visum. Conclamat ab agmine Volseens:
 'State, viri; quæ caussa viæ? quive estis in armis?
 'Quove tenetis iter?' Nihil illi tendere contra;
 Sed celerare fugam in silvas, et fidere nocti.
 Objiciunt equites sese ad divortia nota
 380 Hinc atque hinc, omnemque abitum custode coronant.
 Silva fuit, late dumis atque ilice nigra
 Horrida, quam densi complerant undique sentes;
 Rara per occultos lucebat semita calles.
 Euryalum tenebræ ramorum onerosaque præda
 385 Impediunt, fallitque timor regione viarum.
 Nisus abít: jamque imprudens evaserat hostes,
 Atque lacus; qui post Albæ de nomine dicti

387. *Atque lacus*] Heyn. Vulgo *locos*: f. *Ad lucos*.

- Albani; tum rex stabula alta Latinus habebat.
 Ut stetit, et frustra absentem respexit amicum:
 390 'Euryale, infelix qua te regione reliqui?
 'Quave sequar?' Rursus perplexum iter omne revolvens
 Fallacis silvæ, simul et vestigia retro
 Observata legit, dumisque silentibus errat.
 Audit equos, audit strepitus et signa sequentum.
 395 Nec longum in medio tempus; quum clamor ad aures
 Pervenit, ac videt Euryalum: quem jam manus omnis
 Fraude loci et noctis, subito turbante tumultu,
 Oppressum rapit et conantem plurima frustra.
 Quid faciat? qua vi juvenem, quibus audeat armis
 400 Eripere? an sese medios innoturus in enses
 Inferat, et pulchram properet per volnera mortem?
 Ocius adducto torquens hastile lacerto,
 Suspiciens altam Lunam, sic voce precatur:
 'Tu, dea, tu præsens nostro succurre labori,
 405 'Astrorum decus, et nemorum Latonia custos;
 'Si qua tuis umquam pro me pater Hyrtacus aris
 'Dona tulit, si qua ipse meis venatibus auxi,
 'Suspendive tholo, aut sacra ad fastigia fixi:
 'Hunc sine me turbare globum, et rege tela per auras.'
 410 Dixerat: et toto connixus corpore ferrum
 Conjicit. Hasta volans noctis diverberat umbras,
 Et venit aversi in tergum Sulmonis, ibique
 Frangitur, ac fisso transit præcordia ligno.
 Volvitur ille vomens calidum de pectore flumen
 415 Frigidus, et longis singultibus ilia pulsatur.
 Diversi circumspiciunt. Hoc acrior idem
 Ecce aliud summa telum librabat ab aure;
 Dum trepidant, iit hasta Tago per tempus utrumque
 Stridens, trajectory hæsit tepefacta cerebro.
 420 Sævit atrox Volscens, nec telum conspicit usquam
 Auctorem, nec quo se ardens immittere possit.
 'Tu tamen interea calido mihi sanguine pœnas
 'Persolves amborum,' inquit; simul ense recluso
 Ibat in Euryalum. Tum vero exterritus, amens
 425 Conclamat Nisus; nec se celare tenebris

406. *Si qua*] Il. α'. 37. Κλυθί μιν, 'Αε-
 γυρίοι, ἵς Χρύση ἀμφιβιβηκας, Κιλλάν τε
 Λαδίν, Τινδαί τε Ἰφι ἀνάσσεις, Σμυνθιδ' ἰ-
 ποτὶ τοῦ χαρίεντος ἰσὶ πόντος Ἰερίφρα, 'ἢ ἰὶ δὴ
 ποτὶ τοῦ πατρὸς φίλου μηρί' ἱσχυα Τάφρων ἡδ'
 αἰγῶν· οὗτοι μοι πρήνουν ἱλίδας.

414. *Vomens*] Lucr. ii. 354. Sanguinis
 expirans calidum de pectore flumen.

415. *Singultibus*] Cf. Geo. iii. 506.

416. *Diversi*] Pacuv. in Medea: Di-

versi circumspicimus; horror percipit.

418. *Iit hasta*] Il. δ'. 502.—βάλε-
 δουρί Κίρσην, ἣ δ' ἱερίφρα διὰ πρὸς φίλου πύρ-
 ριν Αἰχμὴ χαλκίην—

419. *Tepefacta*] Il. α'. 333. Πᾶν δ'
 ὑπερβλήθη ἔριφος αἵματι—

422. *Tu tamen*] Ennius: Nec pol' ho-
 mo quæquam faciet impune animatus
 Hoc, nisi tu: nam me' calido das san-
 guine pœnas.

- Amplius, aut tantum potuit perferre dolorem :
 ' Me, me, (adsum, qui feci), in me convertite ferrum,
 ' O Rutuli ! mea fraus omnis ; nihil iste nec ausus,
 ' Nec potuit : cœlum hoc et conscia sidera testor.
 430 ' Tantum infelicem nimium dilexit amicum.'
 Talia dicta dabat : sed viribus ensis adactus
 Transabiit costas, et candida pectora rumpit.
 Volvitur Euryalus leto, pulchrosque per artus
 It cruor, inque humeros cervix collapsa recumbit :
 435 Purpureus veluti cum flos, succisus aratro,
 Languescit moriens ; lassove papavera collo
 Demisere caput, pluvia cum forte gravantur.
 At Nisus ruit in medios, solumque per omnes
 Volscentem petit ; in solo Volscente moratur.
 440 Quem circum glomerati hostes, hinc comminus atque hinc
 Proturbant. Instat non secius, ac rotat ensem
 Fulmineum ; donec Rutuli clamantis in ore
 Condidit adverso, et moriens animam abstulit hosti.
 Tum super exanimem sese projecit amicum
 445 Confossus, placidaque ibi demum morte quievit.
 Fortunati ambo ! si quid me carmina possunt,
 Nulla dies umquam memori vos eximet ævo :
 Dum domus Æneæ Capitolî immobile sævum
 Accolet, imperiumque Pater Romanus habebit.
 450 Victores præda Rutuli spoliisque potiti,
 Volscentem exanimem flentes in castra ferebant.
 Nec minor in castris luctus, Rhamnete reperto
 Exsanguis, et primis una tot cæde peremtis,
 Sarranoque Numaque. Ingens concursus ad ipsa
 455 Corpora, seminecesque viros, tepidaque recentem
 Cæde locum, et plenos spumanti sanguine rivos.
 Agnoscunt spolia inter se, galeamque nitentem
 Messapi, et multo phaleras sudore receptas.

435. *Veluti cum flos*] Catull. xi.—
 Cecidit, velut prati Ultimi flos, præter-
 eunte postquam Tactus aratro est.

Cf. ejusdem lxii. 39.

436. *Papavera*] Il. θ'. 306. Μήμων δ'
 ὡς ἰστέονι κέρη βαλεῖν, ἢ ἐν νύκτι Καρ-
 πῷ βεβρωμένῳ νοστήσει· οὐ διακρίνει· "Ὡς ἰσ-
 τέονι" ἡμῶν κέρη πύλῃσι βαρυνθῇ.

Cf. Apollon. iii. 1399.

448. *Immobile*] Tarquinius, Capito-
 lium in monte Tarpeio exstructurus,
 primum exangurare fana sacellaque sta-
 tuit, quæ aliquot ibi—inaugurata fue-
 rant.—Sed, cum omnium sacellorum ex-
 augurationes admitterent aves, in Ter-
 mini fano non addixere. Id omen au-
 guriumque ita acceptum est ; non mo-

tam Termini sedem, unumque cum Deo-
 rum non evocatum sacratis sibi sinibus,
 firma stabiliaque cuncta portendere. Hoc
 perpetuitatis auspicio accepto, &c. v. Liv.
 i. 55.

449. *Pater Romanus* est Jupiter Ca-
 pitolinus ; Propert. iv. 1. Tarpeiusque
 Pater nuda de rupe tonabat.

452. *Nec minor*] Il. κ'. 519.—"Ὁ δ'
 ἐξ ὕπνου ἀνορεύσας, 'Ὡς τῇ χάριτι ἱεῖμας, ἢ
 ἱστασας ἀπὸ τοῦ ἱπποῦ, "Αὐτοὺς τ' ἀσπείροντας
 ἐν ἀργαλίῃσι ποθέουσιν, "Ὡς μὲν ἐν τῇ ἱστα-
 σῇ, φίλοι τ' ἐνέμηνον ἱστέονι. Τρώων δὲ κλαγγή
 οὐ καὶ ἄσπαιτος ἄρτο ποδῶν ἐν ὀνόματι ἀμυ-
 δῆς· θνήσκοντο δὲ μέγιστα ἱερά, "Ὅτε ἄνδρες
 μέγαντες ἔβαν καὶ ἄλλας ἐν τῇ νύκτι.

- Et jam prima novo spargebat lumine terras
 460 Tithoni croceum linquens Aurora cubile :
 Jam sole infuso, jam rebus luce reiectis,
 Turnus in arma viros, armis circumdatus ipse,
 Suscitāt; æratasque acies in prælia cogit,
 Quisque suos, variisque acuunt rumoribus iras.
 465 Quin ipsa arrectis (visu miserabile) in hastis
 Præfigunt capita, et multo clamore sequuntur,
 Euryali et Nisi.
 Æneadæ duri murorum in parte sinistra
 Opposuerunt aciem (nam dextera cingitur amni),
 470 Ingentesque tenent fossas, et turribus altis
 Stant mæsti: simul ora virûm præfixa movebant,
 Nota nimis miseris, atroque fluentia tabo.
 Interea pavidam volitans pennata per urbem
 Nuntia Fama ruit, matrisque allabitur aures
 475 Euryali. At subitus miseræ calor ossa reliquit.
 Excussi manibus radii, revolutaque pensa.
 Evolat infelix, et, fœmineo ululatu,
 Scissa comam, muros amens atque agmina cursu
 Prima petit: non illa virûm, non illa pericli,
 480 Telorumque memor; cælum dehinc questibus implet :
 ' Hunc ego te, Euryale, adspicio? tune, illa senectæ
 ' Sera meæ requies, potuisti linquere solam,
 ' Crudelis? nec te, sub tanta pericula matris,
 ' Affari extremum miseræ data copia matrum?
 485 ' Heu, terra ignota canibus date præda Latinis
 ' Alitibusque jaces! nec te tua funera mater
 ' Produxi, pressive oculos, aut vulnera lavi,
 ' Veste tegens; tibi quam noctes festina diesque
 ' Urgebam, et tela curas solabar aniles.
 490 ' Quo sequar? aut quæ nunc artus, avolsaque membra,

473. *Urbem*, v. supra vs. 8.

476. *Excussi manibus*] Quintil. vi. 2. Est *ἐλάττωμα*, quæ non tam dicere videtur, quam ostendere; et affectus non aliter, quam si rebus ipsis intersimus, sequentur. Annon ex his *φαισμάσι* illa sunt; *Excussi manibus radii*, &c.

Cf. vero Priami, atque Hecubæ, et præsertim Andromachæ luctus in Il. χ'. Paraverat Andromache in conjugis reditum *λαίρα*, et—*ιστὸν ὕφαινε, मुखὸν δέμου ὑψηλοῖς*,—*Κακυτοῦ δ' ἤκουσι καὶ οἰμωγῆς ἀπὸ σῆργου, Τῆς δ' ἐλπίδι γυνί, χαμαι δὲ αἰ ἰστυσι κερκίς*.—*Dein*,—*μεγάρου δίσσου το, μαυράδι ἰση, Παλλὰσιν πρᾶδιν ἄμα δ' ἀμφιπολοὶ κύν αὐτῇ. Αὐτὰρ ἐπεὶ σῆργον τι καὶ ἀνδρῶν ἴξιν ἴμιλον, Ἔσση παπτήνας ἐπὶ τείχεσσι* τὸν δ' ἰσῆσαν Ἐλπίσινον πρὸς τὸν πύ-

λιν—

Quin tiro ipsum τὸν Πάριον adeat. Tum demum id, quod ad vs. 294. monitum erat, omnino intelliget.

485. *Canibus—præda*] Catull. lxiiv.—*Dilaceranda feris dabor alitibusque Præda, neque injecta tumulabor mortua arena*.—Notum Homeri,—*αὐτοῖς δ' ἐλάττωμα τῆς χυτὸς κύνισσιν Οἰωνοῖσι τι πάσει*—

Cf. et Il. λ'. 86.

487. *Pressive oculos*] Od. α'. 296. *Ὀφθαλμοὺς καθιλοῦσα* τὸ γὰρ γίγας ἐστὶ βαίνονταν.

Cf. Il. λ'. 452.

488. *Veste tegens*] Ennius: Neque ter-ram injicere, neque cruenta Convestire mihi corpora licuit; Neque miseræ lavere lacrumæ salsum sanguinem.

- ' Et funus lacerum tellus habet? hoc mihi de te,
 ' Nate, refers? hoc sum terraque marique secuta?
 ' Figite me, si qua est pietas; in me omnia tela
 ' Conjicite, o Rutuli; me primam absumite ferro:
 495 ' Aut tu, magne pater divom, miserere, tuoque
 ' Invisum hoc detrude caput sub Tartara telo:
 ' Quando aliter nequeo crudelem abrumpere vitam.'
 Hoc fletu concussi animi, inæstusque per omnes
 It gemitus; torpent infractæ ad proelia vires.
 500 Illam incendensem luctus Idæus et Actor,
 Ilionei monitu et multum lacrimantis Iūli,
 Corripiunt, interque manus sub tecta reponunt.
 At tuba terribilem sonitum procul ære canoro
 Increpuit. Sequitur clamor, cœlumque remugit.
 505 Accelerant acta pariter testudine Volsci;
 Et fossas implere parant, ac vellere vallum.
 Quærent pars aditum, et scalis adscendere muros,
 Qua rara est acies, interlucetque corona
 Non tam spissa viris. Telorum effundere contra
 510 Omne genus Teucri, ac duris detrudere contis,
 Assueti longo muros defendere bello.
 Saxa quoque infestoolvebant pondere, si qua
 Possent tectam aciem perrumpere: quum tamen omnes
 Ferre juvat subter densa testudine casus.
 515 Nec jam sufficiunt. Nam, qua globus imminet ingens,
 Immanem Teucri molem volvuntque ruuntque:
 Quæ stravit Rutulos late, armorumque resolvit
 Tegmina. Nec curant cæco contendere Marte
 Amplius audaces Rutuli, sed pellere vallo
 520 Missilibus certant.
 Parte alia horrendus visu quassabat Etruscam
 Pinum, et fumiferos infert Mezentius ignes;
 At Messapus equum domitor, Neptunia proles,
 Rescindit vallum, et scalas in moenia poscit.
 525 Vos, o Calliope, precor, adspirate canenti;
 Quas ibi tunc ferro strages, quæ funera Turnus
 Ediderit: quem quisque virum demiserit Orco:

503. *At tuba*] Notum Ennii, *At tuba* terribili sonitu taratantara dixit.

505. *Testudo, συνάσσωμαι*: cf. *Æn.* II. 441. Hinc mox, *cæco Marte*.—*Vallum* est agger sudibus munitus.

512. *Saxa quoque*] Hom. in *εὐχωμαχίᾳ*, II. μ'. 154. Οἱ δ' ἄρα χειρῶν δυνάμει, ἰσχυρότεροι ἀπὸ πύργων, βάλλον, ἀμυνόμενοι σφῶν τ' ἀντῶν, καὶ κλισιάων, Νηῶν τ' ὀχυρῶν ὑψέθεν δ' οἷς πίπτειν ἱεραῖς, "Ἄς τ' ἀνιμῶς ζαῖε, τίφρα συνίσταται δυνάμει, Ταρφύδης

κατ' ἑλκεῖν ἐπὶ χερσὶ πρυλοβοτήρη· ὧς τῶν ἐν χειρὶν βίβλ' ἔβρισ, ἡμῖν Ἀχαιῶν, ἠδὲ καὶ ἐν Τρώων πύργους δ' ἀμφ' αὐτοῖς αὐτοῖς, βαλλόμενοι μυλάνουσι, καὶ ἀσπίδων ἰμφολίσσας.

525. Per totum hunc locum cf. Homeri *εὐχωμαχίαν*, II. μ'. Modestius tamen ille, vs. 176. Ἀργαλίον δὲ με ταῦτα, θῆν δὲ, πάντ' ἀγορεύουσι Πάνθη γὰρ πλεῖς εὐχῶν ἰσχυρὴ θρασυδαὶς πῦρ Λαίον.—*α. τ. λ.*

- Et mecum ingentes oras evolvite belli.
[Et meministis enim, divæ, et memorare potestis.]
- 530 Turris erat vasto suspectu, et pontibus altis,
Opportuna loco: summis quam viribus omnes
Expugnare Itali, summaque evertere opum vi
Certabant: Troës contra defendere saxis,
Perque cavas densi tela intorquere fenestras.
- 535 Princeps ardentem coniecit lampada Turnus,
Et flammam affixit lateri; quæ plurima vento
Corripuit tabulas, et postibus hæsit adesis.
Turbati trepidare intus, frustra malorum
Velle fugam. Dum se glomerant, retroque residunt
- 540 In partem, quæ peste caret: tum pondere turris
Procubuit subito, et cælum tonat omne fragore.
Semineces ad terram, immani mole secuta,
Confixique suis telis, et pectora duro
Transfossi ligno, veniunt. Vix unus Helenor,
- 545 Et Lycus elapsi: quorum primævus Helenor,
Mæonio regi quem serva Licymnia furtim
Sustulerat, vetitisque ad Trojam miserat armis,
Ense levis nudo, parmaque inglorius alba. .
Isque ubi se Turni media inter millia vidit,
- 550 Hinc acies, atque hinc acies adstare Latinas;
Ut fera, quæ, densa venantum sæpta corona,
Contra tela furit, seseque haud nescia morti
Injicit, et saltu supra venabula fertur;
Haud aliter juvenis medios moriturus in hostes
- 555 Irruit; et, qua tela videt densissima, tendit.
At pedibus longe melior Lycus inter et hostes,
Inter et arma, fuga muros tenet, altaque certat
Prendere tecta manu, sociûmque attingere dextras.
Quem Turnus, pariter cursu teloque secutus,
- 560 Increpat his victor: 'Nostrasne evadere, demens,
'Sperâsti te posse manus?' simul arripit ipsum
Pendentem, et magna muri cum parte revellit:
Qualis, ubi aut leporem, aut candenti corpore cycnum,

528. Versus Ennianus: Qui potis ingentis oras evolvere belli.

529. Va. est e vii. 645. hic inculcatus.

532. *Opum vi*] Ennius: Romaneis scallis summa nituntur opum vel.

539. *Residunt*] Lucr. ii. 283.—*Refrænatur*, retroque residit.

548. *Parma alba*] Cf. xi. 711.

551. *Ut fera*] Il. μ'. 41. 'Ὡς δ' ὅταν ἴν τι πύσσῃ καὶ ἀνδράσι θηρυτῆσι Κάπριος ἢ λίον σφρίβεται, εὐνοῖ βλαμνῶνται· οἱ δὲ τι πυργῶν σφίος αὐτοῖς ἀρτύαντες, Ἀντίου

Ἰστανται, καὶ ἀποσφίζουσι θηρυτὲς Λίχμης ἐν χερσὶν· τοῦ δ' οὐκ ἔστιν ἐνδάλμειν πῦρ Ταρφίαι, οὐδὲ φοβεῖται, ἀγνοοῖ δὲ μὴ ἴστα· Ταρφίαι τι σφρίβεται, σφίχης ἀνδρῶν πυργίζων· ὅπως δ' ἴδῃται, ἐπ' εἰς αὐτοῖς σφίχης ἀνδρῶν· Ὡς Ἐκταρ—α. γ. λ.

Cf. Æn. xii. 4.

563. *Qualis ubi*] Il. χ'. 308. Οἴησαν δὲ ἄλλοις, ὅσῃ αἰσθὲς ὑψιστάτης, ὅς εἰς ἴσον αὐτοῖς διὰ τοῖσιν ἐπιβιόντων, Ἀρσάξων ἢ Ἄρα ἀμαλῶν, ἢ πτώμα λαγωῶν.—Il. ρ'. 673. Ὡς Ἄρα φασγάνος ἀπίβη ξηλὸς Μυρίλαος, Πά-

- Sustulit alta petens pedibus Jovis armiger uncis :
 565 Quæsitum aut matri multis balatibus agnum
 Martius a stabulis rapuit lupo. Undique clamor
 Tollitur. Invadunt, et fossas aggere complent :
 Ardentes tædas alii ad fastigia jactant.
 Ilioneus saxo atque ingenti fragmine montis
 570 Lucetium, portæ subeuntem, ignesque ferentem ;
 Emathiona Liger, Corynæum sternit Asylas :
 Hic jaculo bonus, hic longe fallente sagitta ;
 Ortygium Cæneus, victorem Cænea Turnus ;
 Turnus Itym, Cloniumque, Dioxippum, Promolumque,
 575 Et Sagarim, et summis stantem pro turribus Idan ;
 Privernum Capys. Hunc primo levis hasta Temillæ
 Strinxerat : ille manum projecto tegmine demens
 Ad vulnus tulit : ergo alis allapsa sagitta,
 Et lævo affixa est lateri manus, abditaque intus
 580 Spiramenta animæ letali vulnere rumpit.
 Stabat in egregiis Arcentis filius armis ;
 Pictus acu chlamydem, et ferrugine clarus Hibera,
 Insignis facie, genitor quem miserat Arcens,
 Eductum Matris luco, Symæthia circum
 585 Flumina : pinguis ubi et placabilis ara Palici.
 Stridentem fundam, positis Mezentius hastis,
 Ipse ter adducta circum caput egit habena ;
 Et media adversi liquefacto tempora plumbo
 Diffidit, ac multa porrectum extendit arena.
 590 Tum primum bello celerem intendisse sagittam
 Dicitur, ante feras solitus terrere fugaces,
 Ascanius, fortemque manu fudisse Numanum,
 Cui Remulo cognomen erat, Turnique minorem
 Germanam nuper thalamo sociatus habebat.

τοις παρταίνοις, ἀπὸ αἰετὸς, διὰ τὸ ἐν φασὶν
 Ὁξέτατον θέμεσθαι ὑποταγῶν πτερυγίων, ὅτι
 ἐν καὶ ὁ βίβλ' ἵσταται πῶς ἐκ τῆς οὐκ ἔλαβεν
 πτερυγίου, ὅθεν ἐκ τῆς ἀμφιπόρου κατακλιμένης
 ἀλλὰ ἐν τῇ αὐτῇ Ἐρμού, καὶ τὸ μὴ ἀνα
 λαβὼν ἔκλειπτο τὸ πτερυγίου.

564. Jovis armiger] V. ad Æu. i. 393.
 et 394.

584. Matris] Vulgo Martis. At de
 Marte apud Siculos nihil aliunde constat.
 Mater igitur est aut Ceres Ennæa (Μάρη
 ἐν Κέρη); aut Nympha, Arcentis uxor;
 aut denique Thalia, Palicorum Mater.—
 Symæthus, Σύμαιος, Siciliæ fl.

585. Palici, σίμων Παλίον, fratres
 gemelli, Jovis et Ætææ, vel (ut quidam
 tradunt) Thaliæ Nymphæ Siculæ filii,
 vetustissima Siculorum religione conse-
 crati sunt.—Diodor. xi. 89. Μυθολογία

διὰ τὸ τῶν θεῶν τοῦτων τίμους διαφέρειν τῶν
 ἄλλων ἀρχαῖότητι καὶ σιβασημῇ, πολλῶν ἐν
 αὐτῇ παραδίδεται γιγνημένων πτερυγίων
 γὰρ κρατῆρες εἰσι, συνθήρας ἀναβάλλοντες;
 n. c. l. V. et Cluverii Sicil. Ant. 2. et
 Macrob. v. 19.

Servius: Hi primo humanis hostiis
 placabantur, postea quibusdam sacris
 mitigati sunt, et eorum immutata sacri-
 ficia; inde ergo placabilis ara. Palicos
 nauticos deos Varro appellat.—Sed in-
 certum, e qua recondita historia Arcen-
 tem istum Virgilius induxerit.

588. Liquefacto—plumbo] Quidam
 illud intelligi volunt, quod dixit Lacre-
 tius, vi. 176.—Omnia motu Percal-
 facta vides ardescere: plumbea vero
 Glans etiam longo cursu volvenda li-
 quescit.

- 595 Is primam ante aciem digna atque indigna relatu
Vociferans, tumidusque novo præcordia regno
Ibat, et ingentem sese clamore ferebat :
' Non pudet obsidione iterum valloque teneri,
' Bis capti Phryges, et Marti prætereundum muros ?
600 ' En, qui nostra sibi bello connubia poscunt !
' Quis deus Italiam, quæ vos dementia adegit ?
' Non hic Atridæ, nec fandi fictor Ulixes.
' Durum ab stirpe genus, natos ad flumina primum
' Deferimus, sævoque gelu duramus et undis ;
605 ' Venatu invigilant pueri, silvasque fatigant ;
' Flectere ludus equos, et spicula tendere cornu.
' At patiens operum parvoque assueta juvenus
' Aut rastris terram domat, aut quatit oppida bello.
' Omne ævum ferro teritur, versaque juvenctum
610 ' Terga fatigamus hasta : nec tarda senectus
' Debilitat vires animi, mutatque vigorem.
' Canitiem galea premimus ; semperque recentes
' Comportare juvat prædas, et vivere raptō.
' Vobis picta croco et fulgenti murice vestis ;
615 ' Desidiæ cordi ; juvat indulgere choreis ;
' Et tunicæ manicas, et habent redimicula mitræ.
' O vere Phrygiæ, neque enim Phryges, ite per alta
' Dindyma ; ubi assuetis biformem dat tibia cantum.
' Tympana vos buxusque vocant Berecynthia Matris
620 ' Idææ. Sinite arma viris, et cedite ferro.'
Talia jactantem dictis, ac dira canentem,
Non tulit Ascanius ; nervoque obversus equino
Intendit telum, diversaue brachia ducens

603. et seqq. Cf. Geo. ii. 167. et seqq.
Æn. v. 730.

Natos ad flumina] Aristot. Polit. vii. 17.
Συμφέρει δὲ τοῖς καὶ πρὸς τὰ ψύχη συνδύ-
ζειν ἐκ μικρῶν παιδῶν τοῦτο γὰρ καὶ πρὸς
ὑγιάνει καὶ πρὸς πολιτικῆς πράξεως ἐνχρη-
στίασται. διὸ παρὰ πολλοῖς ἐστὶ τῶν βαρ-
βάρων ἴδιος, τοῖς μὲν εἰς ποταμὸν ἀποβάσκειν
τὰ γιγνόμενα ψυχρῶν, τοῖς δὲ σπέντασμα μι-
κρῶν ἀμύσσειν ἀπὸ Κελσιῶν. πάντα γὰρ ὅσα
δυνατὸν ὠρίειν, τοῖς ἀρχομένοις βίβλονται μὲν
ὠρίειν, ἐκ ἀποκαταγωγῆς δὲ ὠρίειν.

614. Picta croco] Eurip. Phœniss.
1500. ubi Antigone, Στελίδῃ προκείμεναι
ἀντίσταν τευφῶς—

615. Juvat indulgere] Priamus de fi-
liis suis, Il. α'. 260.—Τὰ δὲ ἐλίσχια πάντα
λίλιπται, Ψεύδοιαι τ', ἐρχονται τε, χαρι-
στοῖσι δὲ ἀριστοί.

Et de se Phœaces, Od. ε'. 246. Οὐ γὰρ
πυγμαλῶν ἐμὴν ἀμύμην, οὐδὲ παλαιστοί,
' Ἀλλὰ πρὸς κραιναῖς θίμεν, καὶ νηυσὶν ἀρι-

στοί. Αἰὶ δ' ἡμῖν δαίς τε φίλη, κίθαρίς τε,
χεροί τε, Εἰματα τ' ἐξαιμαῖα, λαντρά τε
θιερὰ, καὶ ἰναιά.

616. Mitræ] V. ad Æn. iv. 216.

617. O vere] Il. β'. 235. 'ὦ πάσις,
καὶ ἐλίσχῃ, Ἀχαιῖδαι, οὐκ ἴσ' Ἀχαιοί.

619. Berecynthia] Vid. ad 82. supra.

622. Nervoque] Pandarus, Il. δ. 116.
Αὐτὰρ ἐὺ δόλῳ πῶμα φασίτερη' ἐν δ' ἔλκε' ἰὸν
' Ἀβλῆτα, περὶόντα, μελαινὸν ἱερὸν ὀπιάνῳ
Ἰφίῃ δ' ἰσὶ νηρὶ κατισέομαι πικρὸν ὕσσον,
Εὐχίτο δ' Ἀπόλλωνι Διὶ καὶ Πάριϊ κλυτοτέεσσιν,
' Ἀρσῶν πρηνεστέοναί μιν κλυτὴν ἱατρίαν βῆναι,
Οἴκαδ' ἰατρείας ἱερῆς εἰς ἄστυ Ζεφύρου' ἔλκε
δ' ἑμὸν γλυφίδας τε λαβάν, καὶ νῦν βῆναι
Νιρῶν μιν μαζῶν πάλαιον, εἴην δὲ εἰδμεν
Αὐτὰρ ἰσχυρὴν καλοτέρησιν μίγαν τέον ἰσχυρῶν,
Αἰγχεῖ βοῆς, νηρὶ δὲ μίγ' ἰσχυρῶν, ἄλτο δ' ὕσσον
' Ὀξυβίλῃς, καὶ ἑμῶν ἰατροτέοναί μιν αἰσῶν.
Cf. et Apollon. iii. 275. seqq.

623. Diversa] Apollon. l. c. ἀμφοτέρω-
σι διασχέμενος παλάμησιν.

- Constitit, ante Jovem supplex per vota precatus :
 625 ' Jupiter omnipotens, audacibus annue cœptis.
 ' Ipse tibi ad tua templa feram sollemnia dona,
 ' Et statuam ante aras aurata fronte juvenum
 ' Candentem, pariterque caput cum matre ferentem,
 ' Jam cornu petat et pedibus qui spargat arenam.'
 630 Audiit et cœli Genitor de parte serena
 Intonuit lævum : sonat una fatifer arcus.
 Effugit horrendum stridens adducta sagitta :
 Perque caput Remuli venit, et cava tempora ferro
 Trajicit. ' I, verbis virtutem illude superbis.
 635 ' Bis capti Phryges hæc Rutulis responsa remittunt.'
 Hoc tantum Ascanius. Teucri clamore sequuntur,
 Lætitiæque fremunt, animosque ad sidera tollunt.
 Ætheria tum forte plaga crinitus Apollo
 Desuper Ausonias acies urbemque videbat,
 640 Nube sedens, atque his victorem affatur Iulium :
 ' Macte nova virtute, puer ; sic itur ad astra,
 ' Dis genite, et geniture deos. Jure omnia bella
 ' Gente sub Assaraci fato ventura resident.
 ' Nec te Troja capit.' Simul hæc effatus, ab alto
 645 Æthere se mittit, spirantes dimovet auras,
 Ascaniumque petit. Formam tum vertitur oris
 Antiquum in Buten. Hic Dardanio Anchisæ
 Armiger ante fuit, fidusque ad limina custos ;
 Tum comitem Ascanio pater addidit. Ibat Apollo
 650 Omnia longævo similis, vocemque, coloremque,

626. *Dona*] Od. γ'. 382. Σὺ δ' αὖτε ἰὼν
 μέγαν βῶτον ἔκυν, ἱερμύτασσι, Ἀδμήτῃ, ἢ
 ὄσσω ὑπὸ ζυγῶν ἡγαγὼν ἄνδρα. Τὴν τοι ἰὼν
 μέγαν, χεῖρσι πύρροις περιχίμαις.

628. *Pariter cum matre*] Theocritus,
 ἱερμύταρα κύνιν.

631. *Intonuit lævum*] Ennius : Into-
 nuit lævum bene tempestate serena.

Cf. Æn. ii. 693. et Geo. i. 487. iv. 7.

634. *I, verbis*] Simile locutionis sche-
 ma est apud Hom. Il. γ. 303. ε'. 348. de
 quo Dionys. Hal. Ἀπὸ τοῦ διηγηματικῷ
 μεταβαλεῖν εἰς τὸ μνηστικόν—αὐτῷ δὲ μνηστικῷ
 αὐτῷ καὶ ἄγιν τὸν ἀπερώμουν. De Hom.
 Poesi, 8, v. et Quintil. ix. 3. et Longin.
 27.

639. *Urbem*] V. ad vs. 8. supra.

641. *Macte virtute*, dicitur in laudem
 ejus qui rem bene et feliciter instituerit ;
 ita tamen, ut ulterioris progressus augu-
 rium simul declaretur. Ita Pacuvius :
 Macte esto virtute, operaque omenque
 approbo.—Item Liv. ii. 12. ubi Porcenna
 ad Muc. Scævola : Juberem macte vir-
 tute esse, si pro mea patria ista virtus

staret.

Servius : Est sermo tractus a sacris.
 Quotiens enim aut tus aut vinum super
 victimam fundebatur, dicebant, *Mactus*
 est taurus vino vel ture ; h. e. cumulata
 est hostia et magis aucta. Et in Pontifi-
 calibus sacrificantes dicebant deo, *Macte*
hoc vino inferio esto. (Cf. Caton. R. R.
 132. et 134.)—*Mactus* apud veteres etiam
maclatus dicebatur, ut Ennius : *Livius*
inde redit magno maclatu triumpho.

642. *Dis genite*] Vid. ad Geo. iii. 35,
 36.

643. *Resident*] Cf. Æn. i. 291.

644. *Capit*] Notum est illud Philippi
 ad Alexandrum filium, domito ab hoc
 Bucephalo ; ὃ παῖ, ζήτω σιαυτῷ βασιλείαν
 ἴσων Μακεδονία γὰρ εἰς αὐτὸν χωρεῖ. Plutarch.
 in Alexandro.

646. *Formam tuam*] Il. ε'. 322.—'Ἄλλ'
 αἰνὸς Ἀπὸλλων Αἰνίας ὄνερσι, δίμας Πιερί-
 φαντι Ιουλιῶν, Κήρυξ Ἡστυίδης, ὃς οἱ παρὰ
 πατρὶ γίγνεται Κρήνησιν γήρασιν, φίλα φρεσὶ
 μῦθια ἰδώς.

- Et crines albos, et sæva sonoribus arma ;
 Atque his ardentem dictis affatur Iulum :
 ' Sit satis, Æneada, telis impune Numanum
 ' Oppetiisse tuis. Primam hanc tibi magnus Apollo
 655 ' Concedit laudem, et paribus non invidet armis.
 ' Cetera parce, puer, bello.' Sic orsus Apollo
 Mortales medio adspectus sermone reliquit,
 Et procul in tenuem ex oculis evanuit auram.
 Agnovere deum procures divinaque tela
 660 Dardanidæ, pharetramque fuga sensere sonantem.
 Ergo avidum pugnæ, dictis ac numine Phœbi,
 Ascanium prohibent : ipsi in certamina rursus
 Succedunt, animasque in aperta pericula mittunt.
 It clamor totis per propugnacula muris ;
 665 Intendunt acres arcus, amentaue torquent.
 Sternitur omne solum telis ; tum scuta cavæque
 Dant sonitum flictu galeæ ; pugna aspera surgit :
 Quantus ab occasu veniens, pluvialibus Hædis,
 Verberat imber humum : quam multa grandine nimbi
 670 In vada præcipitant ; quum Jupiter horridus austris
 Torquet aquosam hiemem, et cælo cava nubila rumpit.
 Pandarus et Bitias, Idæo Alcanore creti,
 Quos Jovis eduxit luco silvestris Iæra,
 Abietibus juvenes patriis et montibus æquos,
 675 Portam, quæ ducis imperio commissa, recludunt
 Freti armis, ultroque invitant mœnibus hostem.
 Ipsi intus dextra ac læva pro turribus adstant
 Armati ferro, et cristis capita alta corusci :
 Quales aëriæ liquentia flumina circum,
 680 Sive Padi ripis, Athesim seu propter amœnum,
 Consurgunt geminæ quercus, intonsaque cælo
 Attollunt capita, et sublimi vertice nutant.
 Irrumpunt, aditus Rutuli ut videre patentes :
 Continuo Quercens, et pulcher Aquicolus armis,
 685 Et præceps animi Tmarus, et Mavortius Hæmon,
 Agminibus totis aut versi terga dedere,
 Aut ipso portæ posuere in limine vitam.
 Tum magis increscunt animis discordibus iræ ;

659. *Agnovere deum*] Il. v. 70. Οὐδ' ἔτι Κάλχας ἐστὶ θεοπρόσως δεινότητις· Ἰχνη γὰρ μετέπειθε ποδῶν ἢ δὲ κνημῶν· τοὶ ἴγνου ἀπίστοι· ἀρίστουσι δὲ ἐπὶ σιγῇ.

668. *Pluvialibus Hædis*] Cf. Geo. i. 205. Int. de occasu Hædorum sub medium Decembrem.—Theocrit. vii. 53. Κάπται ἰφ' ἰσπερίους· Ἐρίφους ἴνους ὕγρὰ δῶκη Κύματα, κ' Ὀρίων δ' ἐπ' Ὀκισσῶ ποδάσι τέρχῃ.

672. *Pandarus et*] Hom. in τυχερμα-

χίῃ, Il. μ'. 127.—Ἐν δὲ σύλησι δὴ ἀνέρας ὕβριον ἀρίστους, ὧς τε ὑπερβύτους Λακωνῶν αἰχμητᾶν· τὸν μὲν, Πιερίδου υἱὰ πρακτικὸν Πολυποίτην· τὸν δὲ, Λισσῆνα, βροτολογῶν Ἴσον Ἀρηί. τῶ μὲν ἄρα προπάρουσι πολέων ὀψιπλάων ἑστᾶσαν· ὥς ἐστι τι δρῶντες αἰετοὶ ὀψιπάρηνοι, Αἴσ' ἀνέμοι μίμνουσι καὶ ὅτε δὲ ἡματα πάντα, εἰζέχουσι μεγάλῃσι διηκνέουσ' ἀραρυίας· ὧς ἄρα τὰ, χιερίεσι πεποιθότες ἢ δὲ βίηφι, Μίμνουσι ὑπερχόμενοι μέγας Ἀετοὺς, οὐδ' ἰφίστοντο.

- Et jam collecti Troës glomerantur eodem,
 690 Et conferre manum et procurrere longius audent.
 Ductori Turno, diversa in parte furenti,
 Turbantque viros, perfertur nuntius, hostem
 Fervere cæde nova, et portas præbere patentes.
 Deserit inceptum, atque immani concitus ira
 695 Dardaniam ruit ad portam fratresque superbos;
 Et primum Antiphaten, is enim se primus agebat,
 Thebana de matre nothum Sarpedonis alti,
 Conjecto sternit jaculo: volat Italæ cornus
 Aëra per tenerum, stomachoque infixæ sub altum
 700 Pectus abit; reddit specus atri vulneris undam
 Spumantem, et fixo ferrum in pulmone tepescit.
 Tum Meropem atque Erymanta manu, tum sternit Aphid-
 num;
 Tum Bitian ardentem oculis, animisque frementem,
 Non jaculo: neque enim jaculo vitam ille dedisset:
 705 Sed magnum stridens contorta phalarica venit,
 Fulminis acta modo: quam nec duo taurea terga,
 Nec duplici squama lorica fidelis et auro
 Sustinuit: collapsa ruunt immania membra.
 Dat tellus gemitum, et clipeum super intonat ingens.
 710 Qualis in Euboïco Baiarum littore quondam
 Saxea pila cadit, magnis quam molibus ante
 Constructam ponto jaciunt; sic illa ruinam
 Prona trahit, penitusque vadis illisa recumbit:
 Miscent se maria, et nigræ attolluntur arenæ;
 715 Tum sonitu Prochyta alta tremit, durumque cubile
 Inarime Jovis imperiis imposita Typhæo.

691. et seqq. Inhæret poëtæ animo
 Homeri *εὐχρημαχία*, Il. μ'. Qui ibi Hec-
 tor, Mc Turnus est.

697. *Thebe*, Θήβη 'Ἰσπιδάκων, in My-
 sia, Eetione Andromaches patre clara.

699. *Stomachus*, στήμαχος (Il. ε'. 47.)
 guttur, gula: Græcus sermo est. Serv.
 Cf. Cic. N. D. 2. 54.

705. *Phalarica*] Ennius: Quæ valide
 venit contorta phalarica missu.

Falarica, proprie est telum maximum,
 quo utuntur ex *falas*, i. e. turribus ligneis
 dimicantes. vid. Fest. et Non. Marcell.

709. *Clipeum*] Serv. *Clipeum*, neutro
 genere dicitur.—Il. μ'. 395.—Ο δ' ἰσπί-
 μους πίσι δουρὶ Περσῆς, ἀμφὶ δὲ οἱ βράχ-
 εῖσθ' ἔσθ' αὖτις χαλκῷ.

710. *Euboïco*] V. ad Æn. vi. 2.—In-
 terceptus erat sinus Baianus molibus in
 altum ductis, quibus portus Jovis mu-
 niebatur. vid. ad Geo. ii. 161.

712. *Jaciunt; sic*] F. rectius ita,—

Magnis quam molibus ante Construc-
 tam ponto jaciunt *super*: illa ruinam,
 etc.

715. *Durum cubile*] Sicuti eidem Ty-
 phæo Ætna, Pind. Pyth. i. 54.—*Ἀΐτας*
ἐν μεταμφύλλοις δίδεται κεφαλῇ καὶ στήθεϊ
σφραγιστὰ δὲ χαλκῷ σφραγιστὰ ἔσθ' αὖτις
αὐτῶν κενεῖ.

716. *Inarime* est. h. l. *Pithecius* s.
 Ænaria ins. (nunc *Iachia*) Cumis fere
 opposita.

Sed *Arima* s. *Arimi* montes sunt in
 Cilicia, motibus subterraneis olim con-
 quassati. Il. β'. 781. Γαῖα δ' ὑπὸ σπινθήρεσσιν
 αἰετῶν ἐκείνην καὶ σφραγιστὰ ἔσθ' αὖτις
 αὐτῶν κενεῖ.

Et ex hoc igitur Homeri loco videntur
 poëtæ Latini nomen *Inarime* finxisse, id-
 que ad alia Typhæi cubilia transtulisse,
 adeoque (ut h. l.) ad *Pithecius* ins. quæ
 et ipsa subterraneas ruinas experta est.—

- Hic Mars armipotens animum viresque Latinis
 Addidit, et stimulos acres sub pectore vertit;
 Immisitque Fugam Teucris atrumque Timorem.
 720 Undique conveniunt; quoniam data copia pugnae;
 Bellatorque animos deus incidit.
 Pandarus, ut fuso germanum corpore cernit,
 Et quo sit fortuna loco, qui casus agat res;
 Portam vi multa converso cardine torquet,
 725 Obnixus latis humeris, multosque suorum
 Mœnibus exclusos duro in certamine linquit;
 Ast alios secum includit recipitque ruentes,
 Demens! qui Rutulum in medio non agmine regem
 Viderit irrupentem, ultroque incluserit urbi:
 730 Immanem veluti pecora inter inertia tigrim.
 Continuo nova lux oculis offulsit, et arma
 Horrendum sonuere: tremunt in vertice cristæ
 Sanguineæ, clipeoque micantia fulmina mittunt.
 Agnoscunt faciem invisam atque immania membra
 735 Turbati subito Æneadæ. Tum Pandarus ingens
 Emicat, et mortis fraternæ fervidus ira
 Effatur: 'Non hæc dotalis regia Amatæ;
 'Nec muris cohibet patriis media Ardea Turnum.
 'Castra inimica vides: nulla hinc exire potestas.'
 740 Olli subridens sedato pectore Turnus:
 'Incipe, si qua animo virtus, et consere dextram;
 'Hic etiam inventum Priamo narrabis Achillem.'
 Dixerat. Ille rudem nodis et cortice crudo
 Intorquet summis adnixus viribus hastam.
 745 Excepere auræ volnus; Saturnia Juno
 Detorsit veniens; portæque infigitur hasta.
 'At non hoc telum, mea quod vi dextera versat,
 'Effugies: neque enim is teli nec vulneris auctor.'
 Sic ait, et sublatum alte consurgit in ensem,
 750 Et mediam ferro gemina inter tempora frontem
 Dividit, impubesque immani volnere malas.

Cf. Pind. Pyth. i. 31. Τυφῶς ἱκανοῦσανδ-
 ρανος· εἴν ποτε Κιλίκιον θέψιν πολυνύμῳ
 ἄντρον ὦν γι μὲν ταί θ' ὑπὲρ Κύμας ἀλα-
 νίης ἔχθει, Σικελία δ' ἀνέω πύξῃ στήθεα
 λαχράντα.—Cf. Miltoni P. A. i, 200.

728. *Demens*] Cf. vi. 172.—*Urbi*, v.
 ad vs. 8. *supra*.

732. *Horrendum sonuere*] Il. γ. 420.
 Δυνὸν δ' ἴβραχε χαλκῶς ἐπὶ στήθεσσι ἀνα-
 στος Ὀρυσμίνου· ὑπὲρ κιν ταλαίφρονά περ δίος
 ἴλιν.

733. *Fulmina mittunt*] Heyn. Vulgo,
fulgura mittit. Forte *clipeusque* (anti-
 que *clipeosque*) m. f. *mittit*.

744. *Intorquet* Il. υ'. 438. Ἦ βα, καὶ
 ἀκραιφαλὸν πρὸς τὸν δόρυ καὶ τό γ' Ἀθήνη
 Πρωτῇ Ἀχιλλῆος πάλιν ἱερῶσι ποδαλίμοιο,
 Ἦκα μάλ' ἀνέσχετο.—

Il. δ. 311. Ἀλλ' ὅγῃ καὶ τόδ' ἄμαρτι
 παρὶσφην γὰρ Ἀπόλλων.

750. *Et mediam*] Hom. Il. σ'. 411.—
 ἰσισόμενοι βάλε πύργῳ Μίσσην κακκίφαλῶν
 ἢ δ' ἀνδρα πάντα κτεσθῆ Ἐν κέρει βρια-
 ρῇ.—

Apollon. li. 103. Ἦλας ἰσισόμενοι κα-
 φαλῆς θύγῃ ἢ δ' ἰκάνειν Ἐνθα καὶ ἰσθ
 ὅμοισιν ἐπ' ἀμφοτέρους ἐκίσσθη.

- Fit sonus : ingenti concussa est pondere tellus.
 Collapsæ artus atque arma cruenta cerebro
 Sternit huini moriens : atque illi partibus æquis
 755 Huc caput atque illuc humero ex utroque pendit.
 Diffugiunt versi trepida formidine Troës.
 Et, si continuo victorem ea cura subisset,
 Rumpere claustra manu sociosque immittere portis :
 Ultimus ille dies bello gentique fuisset.
 760 Sed furor ardentem cædisque insana cupido
 Egit in adversos.
 Principio Phalerim et, succiso poplite, Gygen
 Excipit ; hinc raptas fugientibus ingerit hastas
 In tergus : Juno vires animumque ministrat.
 765 Addit Halym comitem, et confixa Phegea parma ;
 Ignaros deinde in muris Martemque cientes
 Alcandrumque Haliumque Noëmonaque Prytanimque :
 Lyncea tendentem contra, sociosque vocantem,
 Vibranti gladio connixus ab aggere dexter
 770 Occupat : huic uno dejectum comminus ictu
 Cum galea longe jacuit caput. Inde ferarum
 Vastatorem Amycum, quo non felicior alter
 Unguere tela manu, ferrumque armare veneno :
 Et Clytium Æoliden, et amicum Crethea Musis ;
 775 Crethea Musarum comitem, cui carmina semper
 Et citharæ cordi, numerosque intendere nervis :
 Semper equos, atque arma virûm, pugnasque canebat.
 Tandem ductores, audita cæde suorum,
 Conveniunt Teucris, Mnestheus acerque Serestus ;
 780 Palantesque vident socios, hostemque receptum.
 Et Mnestheus : ‘ Quo deinde fugam, quo tenditis ? inquit :
 ‘ Quos alios muros, quæ jam ultra moenia habetis ?
 ‘ Unus homo, et vestris, ô cives, undique sæptus
 ‘ Aggeribus, tantas strages impune per urbem
 785 ‘ Ediderit ? juvenum primos tot miserit Orco ?
 ‘ Non infelicitis patriæ, veterumque deorum,
 ‘ Et magni Æneæ segnes miseretque pudetque ?’
 Talibus accensi firmantur, et agmine denso

757. Et, α] Homericum, καὶ τό τε αὐτὸν πάλιν ἱστέον, εἰ μὴ π. ε. λ. II. ε'. 434.—Cf. ε'. 217. ε'. 544.

767. Alcandrumque] II. ε'. 678. Ἀλκανδρὸν ε', Ἀλὶν τι, Νοῆμονα τι, Πρυτανί τι.

771. Cum galea] II. ε'. 481.—εἰ δὲ φερόμεν ἀρχίτα θύρας, τὰ αὐτῇ πύλῃ αὐτῇ βάλε, μολλὲς αὐτῇ Σφονδελίαν ἱσχυαλδ'· εἰ δ' ἐστὶ χθονὶ αὐτῇ εὐνοῖσι.

Ferarum vast.] Vld. ad vii. 651.

773. Unguere—veneno] Od. α'. 261. ubi Ulysses Ephyram Thesprotam adiisse dicitur, Φάεμκεν ἀνδραφόνος λυγρῆς, ἔρεα εἰ ἐν χερίσιν χαλκήρεα—

781. Quo—fugam] Ita Homeri Ajax, II. ε'. 734. Ἀχίλεις ἰστί, φίλοι, μήνασθε δὲ τοῖσδε ἄλλοις ; Ἢ τίς φασιν ἵνα ἀστυσχεῖς διαίσω ; Ἢ τίς τούχους ἄρουν, εἰ μὴ ἔρεα λαγὺν ἀμύναι ;

788. Talibus accensi] Cf. II. ζ'. 106. Οἱ δ' ἐλπίχθεσαν, καὶ ἱσχυρίαν ἰσταν Ἀχαιοί.

- Consistent. Turnus paullatim excedere pugna,
 790 Et fluvium petere, ac partem, quæ cingitur amni.
 Acrius hoc Teucri clamore incumbere magno,
 Et glomerare manum : ceu sævum turba leonem
 Cum telis premit infensis ; at territus ille,
 Asper, acerba tuens, retro redit ; et neque terga
 795 Ira dare aut virtus patitur : nec tendere contra,
 Ille quidem hoc cupiens, potis est per tela virosque.
 Haud aliter retro dubius vestigia Turnus
 Improperata refert, et mens exæstuat ira.
 Quin etiam bis tum medios invaserat hostes :
 800 Bis confusa fuga per muros agmina vertit.
 Sed manus e castris propere coit omnis in unum.
 Nec contra vires audet Saturnia Juno
 Sufficere ; æriam cœlo nam Jupiter Irim
 Demisit, germanæ haud mollia jussa ferentem ;
 805 Ni Turnus cedat Teucrorum mœnibus altis.
 Ergo nec clipeo juvenis subsistere tantum,
 Nec dextra valet : injectis sic undique telis
 Obruitur. Strepit assiduo cava tempora circum
 Tinnitu galea, et saxis solida æra fatiscunt ;
 810 Discussæque jubæ capiti ; nec sufficit umbo
 Ictibus ; ingeminant hastis et Troës et ipse
 Fulmineus Mnestheus. Tum toto corpore sudor
 Liquitur, et piceum (nec respirare potestas)

ἄν. Ἀργεῖοι δ' ἐπιχώρησαν, λῆξαν δὲ πόνοις
 Φῶν δὲ εἰς ἀδωρότατον ἐξ οὐρανοῦ ἀντιτρέποντες
 Τρωσὶν ἀλλεξίσοντα παντὶ ὄντι, ὡς ἐλὶ λελυ-
 θέν.

789. Turnus paullatim] Π. λ'. 543.
 Ζεύς δὲ πατὴρ Ἄλανδ' ἐφίεργος ἐν φόβῳ
 ἔρει. Στῆ δὲ ταφῶν, ἔσθην δὲ βάλλει σάκος
 ἰσχυρότατον Τρίστοι δὲ παντὴν ἰσ' ἐμὴν,
 θεοὶ ἰουκῶς, Ἐντροπαλίζεσθαι, ἔλγιν γόνυ
 γονὸς ἀμύβαν. Ὡς δ' αἰθῶνα λίσσονται βῶν
 ἀπὸ μισοῦ καὶ ἔστιν ὅτι πόνος τε καὶ ἀνί-
 ρος ἀγρυπνῶνται, Ὅτι μὴ οὐκ εἴδω βῶν ἐν
 πῶν ἐλίσσονται, Πάντα καὶ ἰσχυρότατοι ἰ
 πρὸς ἰσχυρότατον, Ἰσχυρὸν ἀλλ' ὅτι πρὸς
 ἰσχυρότατον γὰρ ἀνιστοῦνται Ἀργεῖοι ἀνιστοῦνται
 ἀπὸ χειρῶν, Καίρηνται τε δυνάμει, τὰς τε ἐρεῖ,
 ἰσχυρότατοι πρὸς ἑαυτοὺς δ' ἀπὸ νόστον ἔβαν
 ἐπὶ τῶν τοῦ. Ὡς ἄλλος εἶναι ἀπὸ Τρώων ἐπὶ
 ἐπὶ τῶν τοῦ. His ἄλλ' ἀνιστοῦνται

Cf. et Π. ε'. 108.

794. Asper, acerba tuens] Lucr. v.
 33. Aureaque Hesperidum servans ful-
 gentia mala Asper, acerba tuens, im-
 mani corpore serpens.

802. Nec contra] Cf. 764. supra.

806. Ergo nec] Π. π'. 102. ἄλλος δ' ἐπὶ

πρὸς ἱερῶν. βιάζονται γὰρ βελίσσονται Δάρ-
 μιν Ζηνὸς τε πόνοι, καὶ Τρωεὶς ἀγρυπνῶντες
 εἰς τὴν δὲ πρὸς ἀνιστοῦνται φασὶν Πάλλας
 βαλλομένην παντὴν ἰσχυρὸν βάλλειτο δ' αἰὲν
 Καπφάλας ἰσχυρότατον. ἰ δ' ἀνιστοῦνται ἔρει
 ἱερῶν, Ἐμῶν αἰὲν ἰσχυρὸν σάκος αἰὲν
 οὐδὲ δύναται Ἀμφ' αὐτῶν πειρατίζεσθαι, ἰσχυρότατοι
 βελίσσονται αἰὲν δ' ἀγρυπνῶντες ἰσχυρὸν
 καὶ οἱ ἰσχυροὶ Πάντα ἐν ἰσχυρῶν πολὺς ἰ-
 μιν, οὐδὲ πρὸς ἰσχυρὸν Ἀργεῖους πάντα δὲ
 καὶ πρὸς ἰσχυρότατον.

807. Sic undique] Ennius de pugna
 Istrorum cum Cælio Tribuno, fragm. ex
 Ann. xv. Undique conveniunt, velut
 imber, tela Tribuno. Configunt per-
 mam ; tinnit hastilibus umbo ; Ærate
 sonitant galeæ : sed nec pote quisquam
 Undique nitendo corpus discerpere ferro.
 Semper abundanteis hastas frangitque
 quatitque. Totum sudor habet corpus ;
 multumque laborat ; Nec respirandi sit
 copia ; præpete ferro Istri, tela manu ja-
 cienteis, sollicitabant. Occumbunt multi
 leto, ferroque lapique Aut intra mæros,
 aut extra præcipe casu.

Flumen agit; fessos quatit acer anhelitus artus.
815 Tum demum præceps saltu sese omnibus armis
In fluvium dedit. Ille suo cum gurgite flavo
Acceptit venientem, ac mollibus extulit undis;
Et lætum sociis abluta cæde remisit.

P. VIRGILII MARONIS

ÆNEIDOS

LIBER X.

PANDITUR interea domus omnipotentis Olympi,
Conciliumque vocat divôm pater atque hominum rex
Sideream in sedem : terras unde arduus omnes,
Castraque Dardanidum adspectat, populosque Latinos.

- 5 Considunt tectis bipatentibus. Incipit ipse :
‘ Coelicolæ magni, quianam sententia vobis
‘ Versa retro, tantumque animis certatis iniquis ?
‘ Abnueram bello Italian concurrere Teucris.
‘ Quæ contra vetitum discordia ? quis metus aut hos
10 ‘ Aut hos arma sequi, ferrumque lacessere suasit ?
‘ Adveniet justum pugnæ, ne arcessite, tempus,
‘ Cum fera Carthago Romanis arcibus olim
‘ Exitium magnum atque Alpes immittet apertas :
‘ Tum certare odiis, tum res rapuisse licebit.
15 ‘ Nunc sinite ; et placitum læti componite fœdus.’
Jupiter hæc paucis : at non Venus aurea contra
Pauca refert.
‘ O Pater, o hominum divômque æterna potestas !
‘ (Namque aliud quid sit, quod jam implorare queamus ?
20 ‘ Cernis ut insultent Rutuli ; Turnusque feratur
‘ Per medios insignis equis, tumidusque secundo
‘ Marte ruat ? Non clausa tegunt jam mœnia Teucros ;
‘ Quin intra portas atque ipsis prælia miscent
‘ Aggeribus murorum ; et inundant sanguine fossæ.
25 ‘ Æneas ignarus abest. Numquamne levare

1. Nævii versus est : Panditur interea domus altitonantis Olympi.

Cf. Il. γ. pr. Il. δ'. pr. Il. ε'. pr.

3. *Terras unde*] Il. δ'. 31. Ἀνδρὶς δ' ἐν παρυφῇσι καθίζουσ' αὐτοὶ γαίαν, Εἰλεσίαν Τρώων τε πύλιν καὶ νῆας Ἀχαιῶν.

6. *Quianam*] Servius : Sermo Ennianus,—quianam legiones cædimu' ferro ?

16. *Aurea Venus*] Hom. χρυρῇ Ἀφροδίτῃ.

24. *Murorum*] Antiquæ mærorum. Nam veteres pleraque eorum quæ nos per u dicimus, per æ pronuntiabant. (Inde pomaria). Ita pennis a pennis, &c. v. Serv. b. l.

- ' Obsidione sines? muris iterum imminet hostis
 ' Nascentis Trojæ; nec non exercitus alter,
 ' Atque iterum in Teucros Ætolis surgit ab Arpis
 ' Tydides. Equidem, credo, mea vulnera restant;
 30 ' Et tua progenies mortalia demoror arma!
 ' Si sine pace tua, atque invito numine, Troës
 ' Italiam petiere: luant peccata; neque illos
 ' Jueris auxilio. Sin tot responsa secuti,
 ' Quæ Superi Manesque dabant; cur nunc tua quisquam
 35 ' Vertere jussa potest? aut cur nova condere fata?
 ' Quid repetam exustas Erycino in littore classes?
 ' Quid tempestatum regem, ventosque furentes
 ' Æolia excitos? aut actam nubibus Irim?
 ' Nunc etiam Manes (hæc intentata manebat
 40 ' Sors rerum) movet, et superis immissa repente
 ' Allecto, medias Italûm bacchata per urbes.
 ' Nil super imperio moveor: speravimus ista,
 ' Dum fortuna fuit: vincant, quos vincere mavis.
 ' Si nulla est regio, Teucris quam det tua conjunx
 45 ' Dura: per eversæ, genitor, fumantia Trojæ
 ' Excidia obtestor; liceat dimittere ab armis
 ' Incolumem Ascanium, liceat superesse nepotem.
 ' Æneas sane ignotis jactetur in undis;
 ' Et, quæcumque viam dederit Fortuna, sequatur.
 50 ' Hunc tegere, et diræ valeam subducere pugnæ.
 ' Est Amathus, est celsa mihi Paphus, atque Cythera,
 ' Idaliæque domus: positis inglorius armis
 ' Exigat hic ævum. Magna ditione jubeto
 ' Carthago premat Ausoniam. Nihil urbibus inde
 55 ' Obstatit Tyriis. Quid pestem evadere belli
 ' Juvit, et Argolicos medium fugisse per ignes,
 ' Totque maris vastæque exhausta pericula terræ;
 ' Dum Latium Teucris recidivaque Pergama quæerunt?
 ' Non satius, cineres patriæ insedissem supremos,
 60 ' Atque solum, quo Troja fuit? Xanthum et Simoënta
 ' Redde, oro, miseris: iterumque revolvere casus
 ' Da, pater, Iliacos Teucris.' Tum regia Juno
 Acta furore gravi: ' Quid me alta silentia cogis
 ' Rumpere, et obductum verbis vulgare dolorem?
 65 ' Ænean hominum quisquam divômque subegit
 ' Bella sequi, aut hostem regi se inferre Latino?
 ' Italiam fatis petiit auctoribus; esto:
 ' Cassandræ impulsus furiis. Num linquere castra
 ' Hortati sumus, aut vitam committere ventis?

29. Tydides] V. Æn. viii. 9.—*Mea vulnera*, vid. Il. i. 334. et seqq.

39. Manes] Cf. Æn. vii. 324.
68. Cassandræ] Vid. Æn. iii. 183.

- 70 ' Num puero summam belli, num credere muros?
 ' Tyrrhenamve fidem aut gentes agitare quietas?
 ' Quis deus in fraudem, quæ dura potentia nostri,
 ' Egit? Ubi hîc Juno, demissave nubibus Iris?
 ' Indignum est, Italos Trojam circumdare flammis
- 75 ' Nascentem, et patria Turnum consistere terra,
 ' Cui Pilumnus avus, cui diva Venilia mater!
 ' Quid, face Trojanos atra vim ferre Latinis?
 ' Arva aliena jugo premere, atque avertere prædas?
 ' Quid, soceros legere, et gremiis abducere pactas?
- 80 ' Pacem orare manu, præfigere puppibus arma?
 ' Tu potes Ænean manibus subducere Graiûm,
 ' Proque viro nebulam et ventos obtendere inanes;
 ' Et potes in totidem classem convertere Nymphas:
 ' Nos aliquid Rutulos contra juvisse, nefandum est!
- 85 ' Æneas ignarus abest: ignarus et absit.
 ' Est Paphus, Idaliûmque tibi, sunt alta Cythera:
 ' Quid gravidam bellis urbem et corda aspera tentas?
 ' Nosne tibi fluxas Phrygiæ res vertere fundo
 ' Conamur? nos? an miseros qui Troas Achivis
- 90 ' Objecit? quæ causa fuit, consurgere in arma
 ' Europamque Asiamque, et fœdera solvere furto?
 ' Me duce Dardanius Spartam expugnavit adulter?
 ' Aut ego tela dedi, fovive Cupidine bella?
 ' Tum decuit metuisse tuis: nunc sera querelis
- 95 ' Haud justis adsurgis, et irrita jurgia jactas.'
 Talibus orabat Juno: cunctique fremebant
 Cœlicolæ adsensu vario. Ceu flamina prima,
 Cum deprensa fremunt silvis, et cæca volutant
 Murmura, venturos nautis prodentia ventos.
- 100 Tum Pater omnipotens, rerum cui summa potestas,
 Infit. Eo dicente deûm domus alta silescit;
 Et tremefacta solo tellus; silet arduus æther;
 Tum Zephyri posuere: premit placida sequora pontus.
 ' Accipite ergo, animis atque hæc mea figite dicta.
- 105 ' Quandoquidem Ausonios conjungi fœdere Teucris
 ' Haud licitum; nec vestra capit discordia finem:
 ' Quæ cuique est fortuna hodie, quam quisque secat spem,
 ' Tros Rutulusve fuit, nullo discrimine habebø:

81. *Tu potes*] Cf. II. v. 311. s. 321. et seqq. -

97. *Cru flamina prima*] Cf. G. I. 356. et seqq.

101. *Silescit*] Ennius in Scipione: Mundus cœli vastus constitit silentio, Et Neptunus sævus undis asperis pansom dedit, Sol equis iter repressit unguis volantibus, Constitere amneis perennels,

arbores vento vacant.

104. *Accipite ergo*] Serv. Totus hic locus de prime Læcili translatus est libro; ubi inducuntur dii habere concilium, et agere primo de interitu Lupi cujusdam ducis in republica; postea sententias dicere. Sed hoc, quia indignum erat herois carmine, mutavit.

- ' Seu fatis Italûm castra obsidione tenentur,
 110 ' Sive errore malo Trojæ monitisque sinistris.
 ' Nec Rutulos solvo. Sua cuique exorsa laborem
 ' Fortunamque ferent. Rex Jupiter omnibus idem.
 ' Fata viam invenient.' Stygii per flumina fratris,
 Per pice torrentes atraque voragine ripas
 115 Annuit, et totum nutu tremefecit Olympum.
 Hic finis fandi. Solio tum Jupiter aureo
 Surgit, cœlicolæ medium quem ad limina ducunt.
 Interea Rutuli portis circum omnibus instant
 Sternere cæde viros, et mœnia cingere flammis.
 120 At legio Æneadum vallis obsessa tenetur:
 Nec spes ulla fugæ. Miseri stant turribus altis
 Nequidquam, et rara muros cinxere corona:
 Asius Imbrasides, Hicetaoniusque Thymœtes,
 Assaracique duo, et senior cum Castore Thymbris,
 125 Prima acies. Hos germani Sarpedonis ambo,
 Et Clarus et Themon, Lycia comitantur ab alta.
 Fert ingens toto connixus corpore saxum,
 Haud partem exiguum montis, Lyrnessius Acmon,
 Nec Clytio genitore minor, nec fratre Menestheo.
 130 Hi jaculis, illi certant defendere saxis,
 Molirique ignem, nervoque aptare sagittas.
 Ipse inter medios, Veneris justissima cura,
 Dardanius caput ecce puer detectus honestum,
 Qualis gemma micat, fulvum quæ dividit aurum,
 135 Aut collo decus aut capiti; vel quale per artem
 Inclusum buxo, aut Oricia terebintho,
 Lucet ebur: fusos cervix cui lactea crines
 Accipit et molli subnectens circulus auro.
 Te quoque magnanimæ viderunt, Ismare, gentes
 140 Volnera dirigere, et calamos armare veneno,
 Mæonia generose domo: ubi pingua culta
 Exercentque viri, Pactolusque irrigat auro.
 Affuit et Mnestheus, quem pulsî pristina Turni
 Aggere murorum sublimem gloria tollit;
 145 Et Capys: hinc nomen Campanæ ducitur urbi.
 Illi inter sese duri certamina belli
 Contulerant: media Æneas freta nocte secabat.
 Namque, ut ab Evandro castris ingressus Etruscis,

113. *Stygii per*] Il. 6. 37. et Od. 4.
 115. Καὶ τὸ πανοβήμιον Στυγίης ἰδὼς, (ἵσσι
 μέγιστον ὄρασι δεινότητις τοῦ αἵματος παρά-
 ρουσι θεῶν.)

115. *Annuit*] V. ad lx. 104.

128. *Lyrnessus*, Phrygiæ urbs, (unde
 Briseis fuit) ab Achille expugnata, v. ll.

6. 691.

134. *Qualis gemma*] Cf. Æn. i. 588.
 et seqq.

136. *Oricus* in Epiro est, juxta quam
 nascitur terebynthus nigrum lignum ha-
 bens, folia in buxi speciem. V. Serv. Cf.
 et Plin. xiii. 6.

- Regem adit, et regi memorat nomenque genusque;
 150 Quidve petat, quidve ipse ferat; Mezentius arma
 Quæ sibi conciliet, violentaque pectora Turni,
 Edocet; humanis quæ sit fiducia rebus
 Admonet, immiscetque preces: haud fit mora; Tarcho
 Jungit opes, foedusque ferit. Tum libera fati
 155 Classem conscendit jussis gens Lydia divôm,
 Externo commissa duci. Æneïa puppis
 Prima tenet, rostro Phrygios subjuncta leones;
 Imminet Ida super, profugis gratissima Teucris.
 Hîc magnus sedet Æneas, secumque volutat
 160 Eventus belli varios; Pallasque sinistro
 Affixus lateri jam quærit sidera, opacæ
 Noctis iter, jam quæ passus terraque marique.
 Pandite nunc Helicon, deæ, cantusque movete;
 Quæ manus interea Tuscis comitetur ab oris
 165 Ænean, armetque rates, pelagoque vehatur.
 Massicus ærata princeps secat æquora tigris:
 Sub quo mille manus juvenum, qui mœnia Clusæ,
 Quique urbem liquere Cosas: quîs tela, sagittæ
 Corytique leves humeris et letifer arcus.
 170 Una torvus Abas: huic totum insignibus armis
 Agmen, et aurato fulgebat Apolline puppis.
 Sexcentos illi dederat Populonia mater
 Expertos belli juvenes: ast Ilva trecentos
 Insula, inexhaustis Chalybum generosa metallis.
 175 Tertius, ille hominum divômque interpretas Asylas,
 Cui pecudum fibræ, cœli cui sidera parent,
 Et linguæ volucrum, et præsagi fulminis ignes,
 Mille rapit densos acie atque horrentibus hastis.
 Hos parere jubent Alphææ ab origine Pisæ;
 180 Urbs Etrusca solo. Sequitur pulcherrimus Astur,
 Astur equo fidens et versicoloribus armis.
 Tercentum adjiciunt, mens omnibus una sequendi,
 Qui Cærète domo, qui sunt Minionis in arvis,
 Et Pyrgi veteres, intempestæque Graviscæ.

154. *Libera fati*] V. Æn. viii. 502, 3. Vulgo *fatis*.

163. *Pandite nunc*] Cf. vii. 641.

169. *Corytus, γόρυς*, ἡ θύκη τοῦ τόξου. Schol. ad Od. φ'. 54.—Ἀπὸ πασσάλου αἰῶνος τίξεν Ἀβὲρ γορυτῆς, ὅς ἐστι περίκλυτος φαιός.

173. *Ilva*, s. Æthalia. Strab. v. εἰδόμεν δὲ, ἀναβάντις ἐπὶ τὸ Πρωτάσιον, τοὺς ἱργαζομένους τὸν εἶδηρον εἶναι ἐκ τῆς Αἰθάλιας κομίζομενον οὐ γὰρ δύναται συλλισαίνεσθαι [h. c. in stricturam cogi, Serv. h. l. ex

Varrone] κομιζόμενος ἐν τῇ πόλει κομίζεται δ' εἶδος ἐκ τῶν μετάλλων εἰς τὴν ἡπυρον. Τοῦτο δὲ δὴ παρέδοξεν ὁ νῆστος ἱχθυ, καὶ τὸ ἐκ ἐρύγματος ἀναπληροῦσθαι πάλιν τῇ χρίσει τὰ μεταλλεύματα.

179. *Alphææ* h. e. Ellacæ.

181. *Versicoloribus*] Il. ζ'. 504.—αλλοτὰ εἴχρια ποικίλα χαλκῶς.

184. Serv. ex Catone: *Graviscæ* ideo dictæ sunt, quod gravem aërem sustinent.—Sed de his omnibus v. Cluver. Ital. Ant.

- 185 Non ego te, Ligurum ductor fortissime bello,
Transierim, Cinyra, et paucis comitate Cupavo,
Cujus olorinæ surgunt de vertice pennæ :
(Crimen amor vestrum, formæque insigne paternæ.)
Namque ferunt, luctu Cyncum Phaëthontis amati,
190 Populeas inter frondes umbramque sororum
Dum canit, et mæstum musa solatur amorem,
Canentem molli pluma duxisse senectam ;
Linquentem terras, et sidera voce sequentem.
Filius, æquales comitatus classe catervas,
195 Ingentem remis Centaurum promovet : ille
Instat aquæ, saxumque undis immane minatur
Arduus, et longa sulcat maria alta carina.
Ille etiam patriis agmen ciet Ocnus ab oris,
Fatidicæ Mantus et Tusci filius amnis,
200 Qui muros matrisque dedit tibi, Mantua, nomen ;
Mantua, dives avis : sed non genus omnibus unum ;
Gens illi triplex, populi sub gente quaterni :
Ipsa caput populis : Tusco de sanguine vires.
Hinc quoque quingentos in se Mezentius armat,
205 Quos patre Benaco velatus arundine glauca
Mincius infesta ducebat in æquora pinu.
It gravis Aulestes, centenaque arbore fluctus
Verberat adsurgens : spumant vada marmore verso.
Hunc vehit immanis Triton et cærulea concha
210 Exterrens freta : cui laterum tenuis hispida nanti
Frons hominem præfert, in pristino desinit alvus ;
Spumea semifero sub pectore murmurat unda.
Tot lecti procures ter denis navibus ibant
Subsidio Trojæ, et campos salis ære secabant.
215 Jamque dies cælo concesserat ; almaque curru
Noctivago Phœbe medium pulsabat Olympum :
Æneas (neque enim membris dat cura quietem)

186. *Cupavo*, Cynci filius. Obscurior locus est : et versum 188. delendum esse Heynius censet.

189. *Cyncum*] Cf. Ovid. Met. ii. 367. et seqq. Antequam autem Italia superior Græcis innotuerat, ad Ligures eam in universum referre solebant.—Sed v. Cl. Heyn. in notis et V. L. ad h. l. et ejusdem Exc. i. ad librum vii.

200. *Mantus* ab Ocnio Tusco condita fuerat, (vid. ad Ecl. ix. 60.) et videtur fuisse ex iis xii. coloniis, quas memorat Liv. v. 33. Tuscorum ante Romanum imperium late terra marique opes patere.—Ii in utrumque mare vergentes incolnere urbibus duodenis terras ; prius cis Apenninum ad inferum mare, postea

trans Apenninum, totidem, quot capita originis erant, coloniis missis : quas trans Padum omnia loca, (excepto Venetorum angulo, qui sinum circumcolunt maria,) usque ad Alpes tenuere.—Cf. Plin. iii. 19.

205. *Benaco*] V. ad. Geo. li. 159.

207. *Centena*] Il. v. 247.—Οὐδ' ἄν τοῖς ἰσχυροῦσι ἄχθος ἔσται.

212. *Spumea*] Apollon. i. 542. Ἀφρῶ δ' ἰδα καὶ ἰδα πλάτῃ ἰσχυρὸν ἄλμα, Διὸς μαρμύροντα ἰσχυρίων μίτῃ ἀνδρῶν.

216. *Noctivago*] Tractum est (inquit Macrobius) ab Egnatio de rerum natura, lib. i. Roscida noctivagis astris labentibus Phœbe Pulsa loco cessit, concedens lucibus altis.

- Ipse sedens clavumque regit velisque ministrat.
 Atque illi medio in spatio chorus, ecce, suarum
 220 Occurrit comitum : Nymphæ, quas alma Cybebe
 Numen habere maris Nymphasque e navibus esse
 Jusserat, innabant pariter, fluctusque secabant,
 Quot prius æratæ steterant ad littora proræ.
 Agnoscunt longe regem, lustrantque choreis.
 225 Quarum, quæ fandi doctissima, Cymodocea
 Pone sequens dextra puppim tenet, ipsaque dorso
 Eminet, ac læva tacitis subremigat undis.
 Tum sic ignarum alloquitur : ‘ Vigilasne, deûm gens,
 ‘ Ænea? vigila, et velis immitte rudentes.
 230 ‘ Nos sumus Idææ sacro de vertice pinus,
 ‘ Nunc pelagi Nymphæ, classis tua. Perfidus ut nos
 ‘ Præcipites ferro Rutulus flammaque premebat,
 ‘ Rupimus invitæ tua vincula, teque per æquor
 ‘ Quærimus. Hanc Genetrix faciem miserata refecit,
 235 ‘ Et dedit esse deas, ævumque agitare sub undis.
 ‘ At puer Ascanius muro fossisque tenetur
 ‘ Tela inter media atque horrentes Marte Latinos.
 ‘ Jam loca jussa tenent forti permixtus Etrusco
 ‘ Arcas eques. Medias illis opponere turmas,
 240 ‘ Ne castris jungant, certa est sententia Turno.
 ‘ Surge age, et Aurora socios veniente vocari
 ‘ Primus in arma jube, et clipeum cape: quem dedit ipse
 ‘ Invictum Ignipotens, atque oras ambiit auro.
 ‘ Crastina lux, mea si non irrita dicta putâris,
 245 ‘ Ingentes Rutulæ spectabit cædis acervos.’
 Dixerat: et dextra discedens impulit altam,
 Haud ignara modi, puppim. Fugit illa per undas
 Ocior et jaculo et ventos æquante sagitta.
 Inde aliæ celerant cursus. Stupet inscius ipse
 250 Tros Anchisiades: animos tamen omine tollit.
 Tum breviter supera adspectans convexa precatur:
 ‘ Alma Parens Idæa Deûm, cui Dindyma cordi,
 ‘ Turrigeræque urbes, bijugique ad frena leones;
 ‘ Tu mihi nunc pugnæ princeps; tu rite propinques
 255 ‘ Augurium, Phrygibusque adsis pede, diva, secundo.’
 Tantum effatus: et interea revoluta ruebat
 Matura jam luce dies, noctemque fugârat.

220. *Cybebe*] Etym. Magn. Κυβέβην κυρίας τὸ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἵσταναι. Ἰδὲ καὶ τὴν ματέρα τῶν θεῶν ἀπὸ τοῦ ἰδουσιανοῦ Κυβέβην λέγουσιν αἰτία γὰρ ἰδουσιανοῦ τοῖς μύθοις γίνεσθαι.

223. *Quot prius*] Cf. ix. 121.

246. *Dextra*] Apollon. ii. 598. ubi navem Argo Minerva—Στιβαρῆς ἀντίπαρος

στέρης Σταυρῇ, δεξιτερῇ δὲ διαμπερὲς δοῦν φιλοῦσθαι. Ἡ δ' ἑλὼλη στερῆσιν μεταρρεῖ ἰσχυρῶς ἰσχυρῶς.

247. *Modi*] Serv. Impulit ea navem libramento periclitis et moderationis, quippe quæ navis ipsa fuerat.

253. Vid. Lucretii locum ad *Æn.* ix. 82. cit.

- Principio sociis edicit, signa sequantur,
Atque animos aptent armis, pugnæque parent se.
260 Jamque in conspectu Teucros habet et sua castra,
Stans celsa in puppi: clipeum cum deinde sinistra
Extulit ardentem. Clamorem ad sidera tollunt
Dardanidæ e muris. Spes addita suscitât iras.
Tela manu jaciunt. Quales sub nubibus atris
265 Strymonidæ dant signa grues, atque æthera tranant
Cum sonitu, fugiuntque notos clamore secundo.
At Rutulo regi ducibusque ea mira videri
Ausoniis; donec versas ad littora puppes
Respiciunt, totumque allabi classibus æquor.
270 Ardet apex capiti, cristisque a vertice flamma
Funditur, et vastos umbo vomit aureus ignes:
Non secus, ac liquida si quando nocte cometæ
Sanguinei lugubre rubent, aut Sirius ardor:
Ille sitim morbosque ferens mortalibus ægris
275 Nascitur, et lævo contristat lumine cælum.
Haud tamen audaci Turno fiducia cessit
Littora præcipere, et venientes pellere terra.
[Ultrò animos tollit dictis, atque increpat ultrò:]
'Quod votis optâstis, adest, perfringere dextra.
280 'In manibus Mars ipse, viri. Nunc conjugis esto
'Quisque suæ tectique memor; nunc magna referto
'Facta patrum, laudes. Ultrò occurramus ad undam,
'Dum trepidi egressique labant vestigia prima.
'Audentes Fortuna juvat.'
285 Hæc ait, et secum versat, quos ducere contra,
Vel quibus obsessos possit concredere muros.
Interea Æneas socios de puppibus altis
Pontibus exponit: multi servare recursus

264. *Quales sub*] Il. γ'. 3. 'Hṓτε πλε κλαγγὴ γιγάντων σίλει οὐρανὸν πρὸς Αἴτ' ἰππὶ οὖν χυμῶνα φύγον καὶ ἀθίσφατον ἔμβρον, Κλαγγὴ ταίης πίτονται—π. τ. λ.

270. *Ardet apex*] Il. ε'. 4. de Diomede, Δαίτ' οἱ ἐν κέρθεος τι καὶ ἀσπίδος ἀνάμαστοι πῦρ, 'Ασπίς' ἰσχυρὴν ἱναλίγαισι, ἵσται μέλυσσεν Ἀαρσῶν παμφαίησι λελουμένους 'Ωκεανούς' ταῖν οἱ πῦρ δαῖν ἀπὸ πρῶτός τι καὶ ἄρμον.

Sed de Achille, Il. ε'. 205. 'Ἀμφὶ δὲ οἱ πεφαλῇ ἦθος Ἰσσιφι διὰ θάων Χρύσιον, ἐν δ' αὐτοῦ δαῖι φλόγα παμφαίνουσιν.—'Ὡς ἀπ' Ἀχιλλεύος πεφαλῇς εἴλας αἶθερ' ἵκαν.

273. *Sirius*] Il. χ'. 25. Τὸν δ' ἐ γιγνόν Πείρασος πρῶτος Ἰδν ὀφθαλμοῖσι, Πανμφαίνονδ' ἔσθ' ἁσπίς', ἱκανόταμος σιδίω, 'Ὅς βέτ' ἰσχύρος ἴσιν ἀρίζηλοι δὲ οἱ αὐγαὶ φαίνονται πολλοῖσι μετ' ἄστρασι νηπὸς ἀμολγῇ' 'Ὅς τι Κύν' Ὠρίωνος ἰσίκηλησιν καλλίονσι'

Ἀαρσῶτατος μὲν ὄγ' ἰσσι, κακὸν δὲ τι σῆμα τίττονται, Καὶ τι φέρι πολλὸν πυρρὸν δουλῶσι βροτῶσιν 'Ὡς τοῦ χαλκὸς ἱλαρσι πικρὴ στήθεσσι θίοντες.

278. Vs. est huc retractus ex Æn. ix. 127.

279. *Quod votis*] Il. σ'. 207.—Νῦν δὲ σίφονται Φυλῆτιδος μέγα ἱργον, ἵης τὸ πρὶν γ' ἱεσάνθ.

280. *Nunc conj.*] Il. ε'. 661. 'Ὡ φίλοι, ἀνίρις ἰσσι, καὶ αἰδῶ θισθ' ἰνὶ θυμῷ' Ἀλλων ἀνδρώπων' ἰσὶ δὲ μνήσασθε ἱκαντος Παίδων, ἡδ' ἀλόχων, καὶ κτήσιος, ἡδὲ τοσάντων, Ἡμῶν ἵστω ζῶουσι, καὶ ᾧ πατατῆνῃσιν.

282. *Laudes*] F. et laudes. H.

284. *Audentes*] Ennius: Fortibus est fortuna viris data.—

288. *Pontes cæs isphādus et asphādus navium dixit.*

- Languentis pelagi, et brevibus se credere saltu;
 290 Per remos alii. Speculatus littora Tarcho,
 Qua vada non spirant, nec fracta remurmurat unda,
 Sed mare inoffensum crescenti allabitur æstu;
 Advertit subito proras, sociosque precatur:
 'Nunc, o lecta manus, validis incumbite remis;
 295 'Tollite, ferte rates; inimicam findite rostris
 'Hanc terram, sulcumque sibi premat ipsa carina.
 'Frangere nec tali puppim statione recuso;
 'Arrepta tellure semel.' Quæ talia postquam
 Effatus Tarcho: socii consurgere tonsis,
 300 Spumantesque rates arvis inferre Latinis;
 Donec rostra tenent siccum, et sedere carinæ
 Omnes innocuæ. Sed non puppis tua, Tarcho.
 Namque, inflicta vadis, dorso dum pendet iniquo,
 Anceps sustentata diu, fluctusque fatigat;
 305 Solvitur, atque viros mediis exponit in undis:
 Fragmina remorum quos et fluitantia transtra
 Impediunt, retrahitque pedem simul unda relabens.
 Nec Turnum segnis retinet mora: sed rapit acer
 Totam aciem in Teucros, et contra in littore sistit,
 310 Signa canunt. Primus turmas invasit agrestes
 Æneas, omen pugnæ, stravitque Latinos,
 Occiso Therone, virum qui maxumus ultro
 Ænean petit: huic gladio perque ærea suta,
 Per tunicam squalentem auro, latus haurit apertum.
 315 Inde Lichan ferit, exsectum jam matre perempta,
 Et tibi, Phœbe, sacrum, casus evadere ferri
 Quod licuit parvo. Nec longe, Cissea durum,
 Immanemque Gyan, sternentes agmina clava,
 Dejecit leto: nihil illos Herculis arma,
 320 Nec validæ juvere manus, genitorque Melampus,
 Alcidæ comes, usque graves cum terra labores
 Præbuit. Ecce Pharo, voces dum jactat inertes,
 Intorquens jaculum clamanti sistit in ore.
 Tu quoque, flaventem prima lanugine malas
 325 Dum sequeris Clytium infelix, nova gaudia, Cydon;
 Dardania stratus dextra, securus amorum,
 Qui juvenum tibi semper erant, miserande, jaceres:
 Ni fratrum stipata cohors foret obvia, Phorci

291. *Spirant*] Cf. Geo. i. 327.

301. *Siccum*] Od. i. 402.—*Ἰκκὸν ἄντι-
ποι.*

303. *Dorso*] Serv. *Dorsum* est durior
arena, quæ remeantibus fluctibus et eun-
tibus densetur, et in modum saxi indu-
rescit; quod a nautis *pulvinus* vocatur.

310. *Agrestes*] Cf. vii. 573.

314. *Squalentem auro*] Accius in Pe-
lopidis: Ejus serpentis squamæ *squalido*
auro et purpura prætextæ. V. Macrob.
vi. 7.

319. *Herculis*] Vid. Æn. viii. 203.

- Progenies; septem numero, septenaque tela
 330 Conjiunt: partim galea clipeoque resultant
 Irrita; deflexit partim stringentia corpus
 Alma Venus. Fidum Æneas affatur Achaten:
 'Suggere tela mihi, non ullum dextera frustra
 'Torsert in Rutulos, steterunt quæ in corpore Graiûm
 335 'Iliacis campis.' Tum magnam corripit hastam,
 Et jacit. Illa volans clipei transverberat æra
 Mæonis, et thoraca simul cum pectore rumpit.
 Huic frater subit Alcanor, fratremque ruentem
 Sustentat dextra: trajecto missa lacerto
 340 Protinus hasta fugit, servatque cruenta tenorem;
 Dexteraque ex humero nervis moribunda pependit.
 Tum Numitor, jaculo fratris de corpore raptō,
 Ænean petiit; sed non et figere contra
 Est licitum, magnique femur perstrinxit Achatae.
 345 Hic Curibus, fidens primævo corpore, Clausus
 Advenit, et rigida Dryopem ferit eminus hasta
 Sub mentum graviter pressa; pariterque loquentis
 Vocem animamque rapit, trajecto gutture; at ille
 Fronte ferit terram, et crassum vomit ore cruorem.
 350 Tres quoque Threïcios Boreæ de gente suprema,
 Et tres, quos Idas pater et patria Ìsmara mittit,
 Per varios sternit casus. Accurrit Halesus,
 Auruncæque manus; subit et Neptunia proles,
 Insignis Messapus equis. Expellere tendunt
 355 Nunc hi, nunc illi: certatur limine in ipso
 Ausoniæ. Magno discordes æthere venti
 Prælia ceu tollunt, animis et viribus æquis:
 Non ipsi inter se, non nubila, non mare cedunt;
 Anceps pugna diu; stant obnixa omnia contra:
 360 Haud aliter Trojanæ acies aciesque Latinæ
 Concurrunt: hæret pede pes, densusque viro vir.
 At parte ex alia, qua saxa rotantia late
 Impulerat torrens arbustaque diruta ripis,
 Arcadas, insuetos acies inferre pedestres,

345. *Curibus—Clausus*] Vid. Æn. vii. 706. et seqq.

352. *Halesus*] V. vii. 723.—*Messapus*, v. ibid. 691.

355. *Nunc hi*] Il. μ'. 416.—*Μίγα δὲ σφωὶ φαίνονται Ἴργον*. Οὐδὲ γὰρ Ἰφιδάμει Λόβω Δαναῶν ὑπὸντο Τῦχος ῥηξάμενοι βίωσαι παρὰ τοῦτο κίλιστον Οὐδ' αὖτ' αἰχμητοὶ Δαναῶν Λοπίους ὑπὸντο Τείχεσσι δ' ὤφθισσασθαι, ἵσθι τὰ πρῶτα πύλασθιν. 'Ἄλλ', ἄσπ' ἄμφ' ὀρέσθαι κ. τ. λ.

356. *Νοτιά*] Il. π'. 765. 'Ὡς δ' ἑδρὸς ἐν Νότος τ' ἱερδαινέτον ἀλλήλοισι Οὐρίος ἐν βήσ-

σσι, βαθύνει πύλασθιν δ' ἄσπ', Φηγόν ἐν, μιλίην ἐν, τανύφλοιόν ἐν κρόνιαι, Αἴ ἐν πρὸς ἀλλήλους ἱβαλοὶ τανυπίνας ἔχουσιν Ἥχῃ θισ-
 τισίη, πάταγος δὲ ἐν ἀγυμυνοῦσιν' Ὡς Τρώες καὶ Ἀχαιοὶ κ. τ. λ.

Cf. et Ennii locum ad Æn. ii. 416.

361. *Hæret pede pes*] Il. v'. 130. Φρέ-
 ξαντες δόρυ δουρί, σάκος σάκει προσηλόμενον
 'Ἀσπίς δ' ἀσπίδ' ἱερδίδι, κίρως κίρην, ἀνίρην
 δ' ἀνίρην.

Furius Annal. iv. Pressatur pede pes, mucro mucrone, viro vir.

364. *Arcadas*] Cf. 238, 9. supra.

- 365 Ut vidit Pallas Latio dare terga sequaci;
Aspera quis natura loci dimittere quando
Suasit equos; unum quod rebus restat egenis,
Nunc prece, nunc dictis virtutem accendit amaris:
'Quo fugitis, socii? per vos et fortia facta,
370 'Per ducis Evandri nomen, devictaque bella,
'Spemque meam, patriæ quæ nunc subit æmula laudi,
'Fidite ne pedibus. Ferro rumpenda per hostes
'Est via. Qua globus ille virum densissimus urget;
'Hac vos et Pallanta ducem patria alta reposcit.
375 'Numina nulla premunt: mortali urgemur ab hoste
'Mortales: totidem nobis animæque manusque.
'Ecce, maris magna claudit nos objice pontus:
'Deest jam terra fugæ. Pelagus Trojamne petemus?'
Hæc ait, et medius densos prorumpit in hostes.
380 Obvius huic primum, fatis adductus iniquis,
Fit Lagus: hunc, magno vellit dum pondere saxum,
Intorto figit telo, discrimina costis
Per medium qua spina dabat: hastamque recepat
Ossibus hærentem. Quem non super occupat Hisbo,
385 Ille quidem hoc sperans: nam Pallas ante ruentem,
Dum furit, incautum crudeli morte sodalis,
Excipit, atque ense tumido in pulmone recondit.
Hinc Sthenelum petit, et Rhœti de gente vetusta
Anchemolum, thalamos ausum incestare novercæ.
390 Vos etiam gemini, Rutulis cecidistis in arvis,
Daucia, Laride Thymerque, simillima proles,
Indiscreta suis gratusque parentibus error;
At nunc dura dedit vobis discrimina Pallas:
Nam tibi, Thymbre, caput Evandrius abstulit ensis;
395 Te decisa suum, Laride, dextera quærit;
Semanimæque micant digiti, ferrumque retractant.
Arcadas accensos monitu, et præclara tuentes

369. *Quo fugitis*] Il. 6. 501. *Ἄλλ' ἵππεσιν ἰαχέσσοις εἰς ἱθάκησιν Αἰδῶς, 'Αργεῖον' ὅν ἄρ' ἐμῶν, ἢ ἀπολίεσθαι, 'ἢ ἐκω-
θῆναι, καὶ ἀσώσασθαι κακὰ νηῶν' Ἡ ἱλ-
πειδ', ἢ νῆας ἱλ' περὶ νηῶν* "Εκταρ, 'Εμ-
βαδὸν ἵσταται ἢ παρὰ γαῖαν ἵσταται;
Cf. et. Il. 6. 723. seqq.

378. *Trojam*] V. vii. 158. ix. 8.

389. *Anchemolum*] Serv. Hæc fabula in Latinis auctoribus nusquam invenitur. Avienus tamen, qui totum Virgilium et Livium iambis scripsit, hanc commemorat, dicens Græcam esse. Rhœtus ergo Marrubiorum rex fuerat, qui Anchemolo filio Casperiam superinduxit novercam: hanc privignus stupravit, et fugiens se ad Daunum contu-

lit. *Gente vetusta*, quia a Phorco, deo marino, originem ducere legitur. Hoc totum Alexander Polyhistor tradit, quem L. Sylla civitate donavit.

396. *Semanimæque*] Servius; Ennii est, Oscitat in campis caput a cervice revolsam, Semianimesque micant oculi, lucemque requirunt. Quem verum, ita ut fuit, ad suum carmen transtulit Varro Atacinus.

Il. 6. 79. *Τὸν μὲν ἄρ' Εὐρύπυλος, Εὐαίμωνος ἀγλαῖς υἱὸς, Πρῶτον ἴδον φεύγοντα, μεταδραμῶν ἱλασ' ὄμω, Φαργάνῃ ἀΐξας ἂν δ' ἔπειτα χεῖρα βασιλῆος Αἰαντίνου διὰ χεῖρ πιδίῃ τίει· τὸ δὲ κατ' ἐστὶ Ἑλλαβε σφετέρως θάνατος, καὶ μίσην κραταή.*

- Facta viri, mixtus dolor et pudor armat in hostes.
 Tum Pallas bijugis fugientem Rhœtea præter
 400 Trajicit. Hoc spatium, tantumque moræ fuit Ilo;
 Ilo namque procul validam direxerat hastam :
 Quam medius Rhœteus intercipit, optime Teuthra,
 Te fugiens, fratremque Tyren : curruque volutus
 Cædit semanimis Rutulorum calcibus arva.
 405 Ac velut, optato ventis æstate coortis,
 Dispersa immittit silvis incendia pastor ;
 Correptis subito mediis, extenditur una
 Horrida per latos acies Volcania campos ;
 Ille sedens victor flammæ despectat ovantes :
 410 Non aliter socium virtus coit omnis in unum,
 Teque juvat, Palla. Sed bellis acer Halesus
 Tendit in adversos, seque in sua colligit arma.
 Hic mactat Ladona, Pheretaque, Demodocumque ;
 Strymonio dextram fulgenti deripit ense
 415 Elatam in jugulum ; saxo ferit ora Thoantis,
 Ossaque dispersit cerebro permixta cruento.
 Fata canens silvis genitor celârat Halesum :
 Ut senior leto canentia lumina solvit ;
 Injecere manum Parcæ, telisque sacrârunt
 420 Evandri. Quem sic Pallas petit ante precatus :
 ‘ Da nunc, Thybri pater, ferro, quod missile libro,
 ‘ Fortunam atque viam duri per pectus Halesi.
 ‘ Hæc arma exuviasque viri tua quercus habebit.’
 Audiit illa deus : dum textit Imaona Halesus,
 425 Arcadio infelix telo dat pectus inermum.
 At non cæde viri tanta perterrita Lausus,
 Pars ingens belli, sinit agmina : primus Abantem
 Oppositum interimit, pugnae nodumque moramque.
 Sternitur Arcadiæ proles ; sternuntur Etrusci ;
 430 Et vos, o Graiis imperdita corpora, Teucri.
 Agmina concurrunt ducibusque et viribus æquis.
 Extremi addensent acies : nec turba moveri
 Tela manusque sinit. Hinc Pallas instat et urget,
 Hinc contra Lausus, nec multum discrepat ætas,
 435 Egregii formæ ; sed quis fortuna negarat
 In patriam reditus. Ipsos concurrere passus
 Haud tamen inter se magni regnator Olympi :
 Mox illos sua fata manent majore sub hoste.

405. *Ac velut*] V. ad Æn. ii. 304.—
 Serv. *Victor* : *oplati* compos, *ισχυρών*.

417. Il. β. 830. Τῶν δὲ γ' Ἀδμενείας τι,
 καὶ Ἀμφίης Λαοδάμει, Τῆς δὲ Νέας Μίρτος
 Περικλίου, δὲ πύρι πάντων ἥδ' αὖ μαντοσύνας
 αἰδὼς οὐδ' αὖτις ἰακὼς Στείχων ἐς πόλιν
 φεύοντες· τὸ δ' αὖ οὐκ ἔστι Πεισίστην κῆρυ γὰρ

ἄγον μίλανος θανάτου.

419. *Injecere manum*] Servius: Ser-
 mone usus est juris. Nam *munus in-*
jectio dicitur, quotiens, nulla iudicis
 auctoritate exspectata, rem nobis debi-
 tam vindicamus.

- Interea soror alma monet succurrere Lauso
 440 Turnum; qui volucris curru medium secat agmen.
 Ut vidit socios: 'Tempus desistere pugnæ:
 'Solutus ego in Pallanta feror; soli mihi Pallas
 'Debetur; cuperem ipse parens spectator adesset.'
 Hæc ait; et socii cesserunt æquore jusso.
 445 At, Rutulûm abscessu, juvenis tum jussa superba
 Miratus, stupet in Turno, corpusque per ingens
 Lumina volvit, obitque truci procul omnia visu.
 Talibus et dictis it contra dicta tyranni:
 'Aut spoliis ego jam raptis laudabor opimis,
 450 'Aut leto insigni. Sorti pater æquus utrique est.
 'Tolle minas.' Fatus medium procedit in æquor.
 Frigidus Arcadibus coit in præcordia sanguis.
 Desiluit Turnus bijugis; pedes apparat ire
 Comminus. Utque leo, specula cum vidit ab alta
 455 Stare procul campis meditantem in prælia taurum,
 Advolat: haud alia est Turni venientis imago.
 Hunc ubi contiguum missæ fore credidit hastæ,
 Ire prior Pallas, si qua fors adjuvet ausum
 Viribus imparibus; magnumque ita ad æthera fatur:
 460 'Per patris hospitium, et mensas, quas advena adisti,
 'Te precor, Alcide, cœptis ingentibus adsis:
 'Cernat semineci sibi me rapere arma cruenta,
 'Victoremque ferant morientia lumina Turni.'
 Audiit Alcides juvenem, magnumque sub imo
 465 Corde premit gemitum, lacrimasque effudit inanes.
 Tum Genitor natum dictis affatur amicis:
 'Stat sua cuique dies; breve et irreparabile tempus
 'Omnibus est vitæ: sed famam extendere factis,
 'Hoc virtutis opus. Trojæ sub mœnibus altis
 470 'Tot gnati cecidere deûm: quin occidit una
 'Sarpedon, mea progenies. Etiam sua Turnum
 'Fata vocant, metasque dati pervenit ad ævi.'
 Sic ait, atque oculos Rutulorum rejicit arvis.
 At Pallas magnis emittit viribus hastam,
 475 Vaginaque cava fulgentem deripit ensem.
 Illa volans, humeris surgunt qua tegmina summa,

449. *Aut spoliis*] Il. χ'. 252.—Νὺν αὖ-
 τί με θορὴς ἀνήκει, Στάμεναι ἀντίω εὐὲ ἱλα-
 μί κεν, ἢ κεν ἄλοιον.

Accius apud Macrob. vii. 1. Nam tro-
 pæum ferre me a viro forti pulchrum
 est: Si autem et vincar, vinci a tali nul-
 lum est probrum.

460. *Hospitium*] V. Æn. viii. 362, 3.

464. *Magnumque sub*] Cf. Il. π'. 458.
 ubi in Sarpedonis morte Jupiter, Αἰμα-

ρίσσας δὲ ψιδάς παρήχων ἱερῶς, Παιῶνα
 φίλον τιμῶν, εἰν αἱ Πάριος ἱμελλε Φθί-
 σιν ἐν Τροίῃ ἱερβαλαί, τολύβη πάτρης.

473. *Oculos*—*rejicit*] Cf. Æn. xii. 151.

476. *Tegmina summa*] Hoc est, sum-
 ma clypei ora, qua humeris prætenditur,
 (Il. υ'. 274.)—Κατ' ὁρωῖδα πάντοτε ἴσων,
 "Αντιγ' ὁπὸ πρῶνῃ, ἢ λισσέτατος θύι χαλ-
 κῆς, Λισσέτατος δ' ἰσῖνι μὲν βόας—

Sed per totum hunc locum poeta Sar-

- Incidit, atque, viam clipei molita per oras,
Tandem etiam magno strinxit de corpore Turni.
Hic Turnus ferro præfixum robur acuto
480 In Pallanta diu librans jacet, atque ita satur :
' Adspice, num mage sit nostrum penetrabile telum.'
Dixerat ; at clipeum, tot ferri terga, tot æris,
Cum pellis totiens obeat circumdata tauri,
Vibranti medium cuspis transverberat ictu,
485 Loricæque moras et pectus perforat ingens.
Ille rapit calidum frustra de vulnere telum :
Una eademque via sanguis animusque sequuntur.
Corruit in vulnus : sonitum super arma dedere :
Et terram hostilem moriens petit ore cruento.
490 Quem Turnus super adsistens :
' Arcades, hæc, inquit, memores mea dicta referte
' Evandro. Qualem meruit, Pallanta remitto.
' Quisquis honos tumuli, quidquid solamen humandi est,
' Largior. Haud illi stabunt Æneia parvo
495 ' Hospitia.' Et lævo pressit pede, talia fatus,
Exanimem, rapiens immania pondera baltei,
Impressumque nefas : (una sub nocte jugali
Cæsa manus juvenum fœde, thalamicque cruenti :)
Quæ Clonus Eurytides multo cælaverat auro ;
500 Quo nunc Turnus ovat spolio gaudetque potitus.
Nescia mens hominum fati sortisque futuræ,
Et servare modum, rebus sublata secundis !
Turno tempus erit, magno cum optaverit emtum
Intactum Pallanta, et cum spolia ista diemque
505 Oderit ! At socii multo gemitu lacrimisque
Impositum scuto referunt Pallanta frequentes.
O dolor atque decus magnum rediture parenti !

pedonis mortem respexisse videtur ; v. Π. σ'. 477. "Εὐθ' αὖ Σαρπηδὸν μὲν ἀνήμεροι δούρι φανῶν, Πατρινῶν δ' ὄσπερ ὅμοιοι κρουσμένοι ἔλθοι' ἀπακτὴν Ἑγχέιοι, οὐδ' ἱβαλ' αὐτὸν ἰδὲ ὕστερος ὄντος χαλαρῇ Πάτροκλος τοῦ δ' οὐχ ἄλλος βίλοιο ἔσθως χερσὶ, Ἄλλ' ἱβαλ', ἰδὲ ἄρα τι φέρως ἔρχεται ἑμφ' ἄλκῃ κῆρ' ἔχει δ', π. σ. λ.

478. *Strinxit de*] Cf. Æn. xii. 376.—Π. δ. 139. Ἀπρίστου δ' ἄρ' ὁσπὲς ἰσχυρῶς χερσὶ φανῶν Ἀντίνα δ' ἔμην αἶμα—

479. *Præfixum*] Π. ξ. 12.—Ἀλαμῶν ἔρχοι ἀπακτῶν ἔχῃ χαλαρῇ.

485. *Moras*] Π. ι'. 538. ἢ δ' οὐα ἔρχοι ἔρπον, διὰ πρὶ δὲ δεινὸς καὶ σῆς. Cf. Π. δ. 135. seqq.

487. *Animusque*] Π. ξ. 518.—ψυχὴ δὲ κατ' ὀνταρίην ὀνταλὴν Ἔσπον ἰσχυρῶν τὸν δὲ σῆτος ἔσπ' ἰπάλωφ.

488. *Sonitum*] V. Æn. ix. 709.—Et Ennius Ann. xvi. Concidit, et sonitum simul insuper arma dederunt.

489. *Petit ore*] Od. χ'. 296. Ἡρώς δὲ πρηνὴς, χέρι δ' ἄλασι παντὶ μισώσῃ.

493. *Quisquis honos*] Π. σ'. 456. ubi de Sarpedone, Ἐνθα ἰταρχύσιναι πασίγητοί τι ἴται τι, Τύμβω τι στήλῃ τι· τὸ γὰρ γίγας ἰσὶ θανόντων.

495. *Pressit pede*] Ita in Sarpedonis corpus exanimum Patroclus, Π. π. 503.—Ὅ δὲ λαὸς ἰσὶ στήθεσι βαινόν. Cf. Π. ζ'. 65. Π. ι'. 618.

497. *Nefas*, scil. Danaïdum.

500. *Quo nunc*] Comp. Hectora Patrocli spoliis orantem, Π. ζ'. 193—201. Ἄ δὲ, οὐδὲ τι τοὶ θάνατος καταθήμεις ἰσὶν, Ὅς δὲ τοὶ σχιδὲν ἰσὶν.—

- Hæc te prima dies bello dedit, hæc eadem aufert :
Cum tamen ingentes Rutulorum linquis acervos !
- 510 Nec jam fama mali tanti, sed certior auctor
Advolat Æneæ, tenui discrimine leti
Esse suos : tempus, versis succurrere Teucris.
Proxima quæque metit gladio, latumque per agmen
Ardens limitem agit ferro ; te, Turne, superbum
- 515 Cæde nova quærens. Pallas, Evander, in ipsis
Omnia sunt oculis ; mensæ, quas advena primas
Tunc adiit, dextræque datæ. Sulmone creatos
Quatuor hîc juvenes ; totidem, quos educat Ufens,
Viventes rapit, inferias quos immolet umbris,
- 520 Captivoque rogi perfundat sanguine flammæ.
Inde Mago procul infensam contenderat hastam :
Ille astu subit ; at tremebunda supervolat hasta ;
Et genua amplexens effatur talia supplex :
‘ Per patrios Manes, per spes surgentis Iûli,
- 525 ‘ Te precor, hanc animam serves natoque patrique.
‘ Est domus alta ; jacent penitus defossa talenta
‘ Cælati argenti ; sunt auri pondera facti
‘ Infectique mihi. Non hîc victoria Teucrûm
‘ Vertitur ; aut anima una dabit discrimina tanta.’
- 530 Dixerat. Æneas contra cui talia reddit :
‘ Argenti atque auri memoras quæ multa talenta,
‘ Gnatis parce tuis. Belli commercia Turnus
‘ Sustulit ista prior jam tum Pallante peremto.
‘ Hoc patris Anchisæ Manes, hoc sentit Iûlus.’
- 535 Sic fatus galeam læva tenet, atque reflexa
Service orantis capulo tenus applicat ensem.
Nec procul Hæmonides, Phœbi Triviaeque sacerdos,
Infula cui sacra redimibat tempora vitta,
Totus collucens veste atque insignibus armis.
- 540 Quem congressus agit campo, lapsusque superstans
Immolat, ingentique umbra tegit ; arma Serestus
Lecta refert humeris, tibi, rex Gradive, tropæum..

513. *Latum—limitem*] Cf. Æn. ix. 323.

516. *Mensæ*] Cf. viii. 175.

519. *Viventes rapit*] Ita Achilles, II. φ. 27. Ζωὸν—θνήσκον λαίετο κόρυς, Πανὸν Πανέκλευ Μινωτιάδας θνήσκοντες. Cf. et II. ψ. 175. seqq.

521. *Inde Mago*] II. φ. 67. Ἦτοι ἰ μὲν δόξω μακρὸν ἀνίσχοντο δῖος Ἀχιλλεύς, οὐτά μιναι μισαίς· ἰ δ' οὐδὲρασι καὶ λάβει γούνασι Κόρυς· ἰ γὰρ δ' ἄρ' ὕστερ' αὐτοῦ ἰνὶ γαίῃ ἔσται, ἡμῶν χροῖς ἄμμεναι ἀνδραμίας. Ἀδελφὲς δ' ἐγὼ ἰσχυρὸν μὲν ἰλὸν ἱλίσσιντο γούνασι, τῇ δ' ἰσχυρὸν ἰσχυρὸν ἀναχρίναι, οὐδὲ μὲν

δὲ καὶ μὲν λισσόμενος ἰσχυρὸν ἀνίσχοντα προσήδω· ἰσχυρὸν δ' ἄρ' Ἀχιλλεύς· οὐδὲ μὲν αἰδῶ, καὶ μὲν ἱλίσσιντο. n. c. λ.

525. *Hanc—servas*] II. n'. 378. Ζωγῆς· ἔστι γὰρ ἰδὸν Καλῆς τι, χροῖς τι, πολέμους τι εἰδῆς. n. c. λ.

532. *Belli commercia*] Ita Achilles, II. φ. 99. Νῆπι, μὴ μοι δῶνα προσάνασσο, μὴδ' ἀγέμεν· Πρὶν μὲν γὰρ Πάστρουλον ἰσχυρὸν μέρμερον ἡμᾶς, Τέφρα τί μοι προσάνασσο ἰνὶ φρεσὶ φίλτατος ἦν Τρώων, n. c. λ.—Ἀχιλλεύς δὲ, ἰσχυρὸς ἔσται ἔξω, Τέφρα κατὰ κληῖδα παρ' ἀνδρῶν· πῶν δὲ αἱ ἰσχυρὸν Δῶ ἔσται ἀμφοτέρω—

- Instaurant acies Volcani stirpe creatus
 Cæculus et veniens Marsorum montibus Umbro.
 545 Dardanides contra furit. Anxuris ense sinistram
 Et totum clipei ferro dejecerat orbem;
 Dixerat ille aliquid magnum, vimque affore verbo
 Crediderat, cœloque animum fortasse ferebat,
 Canitiemque sibi et longos promiserat annos.
 550 Tarquitus exsultans contra fulgentibus armis,
 Silvicolæ Fauno Dryope quem nymphea creârat,
 Obvius ardenti sese obtulit. Ille reducta
 Loricam clipeique ingens onus impedit hasta.
 Tum caput orantis nequidquam, et multa parantis
 555 Dicere, deturbat terræ; truncumque tepentem
 Provolvens, super hæc inimico pectore fatur:
 ‘Istic nunc, metuende, jace. Non te optima mater
 ‘Condet humi, patriove onerabit membra sepulcro:
 ‘Alitibus linquere feris; aut gurgite mersum
 560 ‘Unda feret, piscesque impasti volnera lambent.’
 Protenus Antæum et Lucam, prima agmina Turni,
 Persequitur, fortemque Numam, fulvumque Camertem,
 Magnanimo Volscente satum, ditissimus agri
 Qui fuit Ausonidum, et tacitis regnavit Amyclis.
 565 Ægæon qualis, centum cui brachia dicunt,
 Centenasque manus, quinquaginta oribus ignem
 Pectoribusque arsisse, Jovis cum fulmina contra
 Tot paribus streperet clipeis, tot stringeret enses:
 Sic toto Æneas desævit in æquore victor,
 570 Ut semel intepuit mucro. Quin ecce Niphæi
 Quadrijuges in equos adversaque pectora tendit:
 Atque illi, longe gradientem et dira frementem
 Ut videre, metu versi retroque ruentes
 Effunduntque ducem, rapiuntque ad littora currus.
 575 Interea bijugis infert se Lucagus albis

544. *Cæculus—Umbro*] Vid. Æn. vii. 681. 752.

554. *Tum caput*] Ita de Dolone, Π. σ'. 457. Φθγγαρίων δ' ἄρα τοῦ γε πάρος κοινοῦ ἱμῆχθι.

557. *Istic nunc*] Π. ϑ'. 122. 'Ἐρταυδὲ νῦν αἰὶς μισ' ἰχθύων, εἰ δ' ὠκυλῆς Ἀἴμ' ἀπολυχρήσονται ἀνδρίῳ· οἰδὶ σι μήτηρ' Ἐνθαλίην λελύσσει γῆστον' α. ε. λ.

Π. λ'. 452. 'Α δὲ λ', οὐ μὲν οἶ γι πατήρ καὶ πότνια μήτηρ' Ὅσοι παλαιχρήστοι θάσσιντι σιγῇ, ἀλλ' οἰωνοὶ Ὀμηστοὶ δ' ἱέσσιντι, σιγῇ σιγῇ σιγῇ θάσσιντι.

564. *Amyclas opp.* inter Caletam et Terracinam: de quo Plin. viii. 29. Varro auctor est, in Italia Amyclas a serpentibus deletas fuisse.

Attamen historia, unde *tacite Amyclas* in proverbio erant, ad alteras illas Laconicæ Amyclas proprie pertinuit. Ibi enim, (v. Serv.) cum frequenter falso nunciarentur hostes adesse, stata lege cautum est, ne quis unquam hostis nuntiaret adventum. Postea, cum vere hostis veniret, ex improvise urbs capta est. Hinc est, quod ait Lucilius, *Mihi necesse est loqui, nam scio Amyclas tacendo peritisse*.—V. Cluv. It. Ant. p. 1063. et Heynii Exc. h. l.

565. *Ægæon*] V. vi. 287.

572. *Longe gradientem*] Hom. II. γ'. 22. μακρὰ βιβόρρα.

575. *Interea*] Cf. Π. λ'. 101. seqq.

- 'Pilumnusque illi quartus pater; et tua larga
 620 'Sæpe manu multisque oneravit limina donis.'
 Cui rex ætherii breviter sic fatur Olympi:
 'Si mora præsentis leti tempusque caduco
 'Oratur juveni, meque hoc ita ponere sentis:
 'Tolle fuga Turnum, atque instantibus eripe fatis.
 625 'Hactenus induluisse vacat. Sin altior istis
 'Sub precibus venia ulla latet, totumque moveri
 'Mutarive putas bellum: spes pascis inanes.'
 Et Juno allacrumans: 'Quid si, quod voce gravaris,
 'Mente dares; atque hæc Turno rata vita maneret!
 630 'Nunc manet insontem gravis exitus: aut ego veri
 'Vana feror. Quod ut o potius formidine falsa
 'Ludar, et in melius tua, qui potes, orsa reflectas!
 Hæc ubi dicta dedit, cœlo se protenus alto
 Misit, agens hiemem, nimbo succincta, per auras;
 635 Iliacamque aciem et Laurentia castra petivit.
 Tum Dea nube cava tenuem sine viribus umbram
 In faciem Æneæ (visu mirabile monstrum)
 Dardaniis ornat telis; clipeumque jubasque
 Divini adsimulat capitis; dat inania verba;
 640 Dat sine mente sonum, gressusque effingit euntis:
 Morte obita quales fama est volitare figuras,
 Aut quæ sopitos deludunt somnia sensus.
 At primas læta ante acies exsultat imago,
 Irritatque virum telis, et voce lacessit.
 645 Instat cui Turnus, stridentemque eminus hastam
 Conjicit: illa dato vertit vestigia tergo.
 Tum vero Ænean aversum ut cedere Turnus
 Credidit, atque animo spem turbidus hausit inanem:
 'Quo fugis, Ænea? thalamos ne desere pactos:
 650 'Hæc dabitur dextra tellus quæsitæ per undas.'
 Talia vociferans sequitur, strictumque coruscat
 Mucronem: nec ferre videt sua gaudia ventos.
 Forte ratis, celsi conjuncta crepidine saxi,
 Expositis stabat scalis et ponte parato;
 655 Qua rex Clusinis advectus Osinius oris.
 Huc sese trepida Æneæ fugientis imago
 Conjicit in latebras: nec Turnus segnior instat;
 Exsuperatque moras, et pontes transilit altos.

619. *Pilumnus*] V. ad Æn. vii. 366.

636. *Tum Dea*] Il. i. 449. *Διὸς ἱ-
δωλον εἴδῃ ἀργυρόεσσι Ἀπύλλων, Ἀντὶ δ'
Διὶσι θεοῖσι, καὶ τοῖσι καὶ τοῖσι* π. ε. λ.

641. *Morte obita*] Lucr. i. 136. Morte
obita quorum tellus amplectitur ossa.

Idem iv. 37. Atque eadem nobis vigi-
lantibus obvia mentes Terrificant; atque

in somnis, cum sæpe figuras Contuimur
miras simulacraque luce carentum; Quæ
nos horribile languentes sæpe sopore Ex-
cierunt. Ne forte animas Acheronte rea-
mur Effugere, aut umbras inter vivos
volitare.

654. *Ponte*] V. 288. supra.

655. *Clusinis*] V. 167. supra.

- Vix proram attigerat: rumpit Saturnia funem,
 660 Avolsamque rapit revoluta per æquora navem.
 Illum autem Æneas absentem in prælia poscit;
 Obvia multa virum demittit corpora morti.
 Tum levis haud ultra latebras jam quærit imago,
 Sed sublime volans nubi se immiscuit atræ:
 665 Cum Turnum medio interea fert æquore turbo.
 Respicit ignarus rerum, ingratusque salutis,
 Et duplices cum voce manus ad sidera tendit:
 'Omnipotens Genitor, tanton' me crimine dignum
 'Duxisti, et tales voluisti expendere pœnas?
 670 'Quo feror? unde abii? quæ me fuga, quemve reducet?
 'Laurentesne iterum muros aut castra videbo?
 'Quid manus illa virum, qui me meaque arma secuti?
 'Quosne (nefas) omnes infanda in morte reliqui?
 'Et nunc palantes video, gemitumque cadentum
 675 'Accipio. Quid ago? aut quæ jam satis ima dehiscat
 'Terra mihi? vos o potius miserescite, venti,
 'In rupes, in saxa (volens vos Turnus adoro)
 'Ferte ratem, sævisque vadis immittite Syrtis,
 'Quo neque me Rutuli, nec conscia fama sequatur.'
 680 Hæc memorans, animo nunc huc, nunc fluctuat illuc;
 An sese mucrone ob tantum dedecus amens
 Induat, et crudum per costas exigat ensem:
 Fluctibus an jaciatur mediis, et littora nando
 Curva petat, Teucrûmque iterum se reddat in arma.
 685 Ter conatus utramque viam: ter maxuma Juno
 Continuit; juvenemque animi miserata repressit.
 Labitur alta secans fluctuque æstuque secundo:
 Et patris antiquam Dauni defertur ad urbem.
 At Jovis interea monitis Mezentius ardens
 690 Succedit pugnae, Teucrosque invadit ovantes.
 Concurrent Tyrrenæ acies, atque omnibus uni,
 Uni odiisque viro telisque frequentibus instant.
 Ille, velut rupes, vastum quæ prodit in æquor,
 Obvia ventorum furiis, expostaque ponto,
 695 Vim cunctam atque minas perfert coelique marisque,
 Ipsa immota manens; prolem Dolichaonis Hebrum
 Sternit humi, cum quo Latagum, Palmumque fugacem:
 Sed Latagum saxo atque ingenti fragmine montis
 Occupat os faciemque adversam: poplite Palmum
 700 Succiso volvi segnem sinit; armaque Lauso

693. *Ille, velut*] Il. ε. 618. Ἴσχει γὰρ πυρρὸν ἀνέριος, ὃς τι σίγη Ἠλίουτος, μεγάλη, πολλῆς ἄλλος ἰσχύς ἴσται· Ἦτι μὲν λογίων ἄνθρωπον λαμβάνει πύλινον, κύματι

τι προσπίπτει, τὰ τι προστρέφεται αὐτῷ ὧς Δαναὶ Τρώας μίνοι ἱκανοὶ, οὐδὲ φέροντα. Cf. Æn. vii. 586.

**Donat habere humeris, et vertice figere cristas.
Nec non Euanthen Phrygium, Paridisque Mimanta
Æqualem comitemque: una quem nocte Theano
In lucem genitori Amyco dedit, et face prægnaus**

705 Cisseis regina Parin : Paris urbe paterna
Occubat ; ignarum Laurens habet ora Mimanta.
Ac velut ille canum morsu de montibus altis
Actus aper, multos Vesulus quem pinifer annos
Defendit, multosve palus Laurentia, silva

710 Pastus arundinea, postquam inter retia ventum est,
Substitit, infremuitque ferox, et inhorruit armos;
Nec cuiquam irasci propiusve accedere virtus;
Sed jaculis tutisque procul clamoribus instant:
Ille autem impavidus partes cunctatur in omnes,

715 Dentibus infrendens, et tergo decutit hastas.
Haud aliter, justæ quibus est Mezentius iræ,
Non ulli est animus stricto concurrere ferro;
Missilibus longe et vasto clamore laceassunt.
Venerat antiquis Corythi de finibus Acron,

720 Graius homo; infectos linquens profugus hymenæos:
Hunc ubi miscentem longe media agmina vidit,
Purpureum pennis et pactæ conjugis ostro:
Impastus stabula alta leo ceu sæpe peragrans;
Suadet enim vesana fames; si forte fugacem

703. *Æqualem comitemque*] Ita de Polydamante, Il. ε'. 251. *Ἐταρὶ δ' αἰνῶταί τε, ἢ δ' ἐν νουτὶ γίνεσθαι.*

704. *Face prœgnans*] Vid. vii. 320.

705. *Cissis*] Eur. Hec. 3. 'Ενάβης—
της Κισσίας.

Sed Homero Hecuba Dymantis filia (Il. τ'. 711.) ipsa Theano Cisseis appellatur, Il. ζ. 208.—Θεανὴ καλλιπάρης, Κισσηΐς, Ἰλίου Πηλεΐδος ἑταίρα. Cf. Il. λ'. 324.

Paris] Vulgo creat;—Restituit locum Bentleius, q. v. ad Hor. Epod. v. 28.

707. *Ac vektai*? Il. 2. 414. 'Ὀς δ' ἔτι
κάρσιον ἀμφὶ πότις θαλαροί· σ' αἴξαι Σίσυ-
νον, ἰ δ' ἐν' ὤσι βαδίσαι ἐν ἐυλόχῳ, Θάγῃ
λαοὶν δίδου μύτα γυμναστήν· γίνωγε· Ἄρ-
φιδ' ἐν' αἵματι σπαι δ' ἐν κάρσιον δίδου
Γίγασα· οἱ δ' αἰμύοντες ἔφαθ' ὑπὸν σπεύοντα·
'Ὀς μ' ἐν' ἔσθ' Ὀδυσῆα—Cf. Il. 2. 471.
σοα. Cf. Od. 2. 439—447.

708. *Versus*, hod *Vize* m. in Alpibus occidentalibus; ex quo Padus fontes habet.

709. *Laurentia*] Hor. Serm. ii. 4.—
Aper Laurens, ulvis et arundine pinguis.
—Cluv. Ital. p. 886. Totus hic Laurens

**tractus silvis et paludibus hodie quoque
invius est: nec desunt apri.**

710. *Pastus*] *F. pascit*. V. *Bentleium*
ad Hor. Epod. v. 28.

711. *Ἰπποκυνίς*] *Od.* ε'. 445.—'Ο δ' (μῖγας σῦς) ἐκ *ξυλόχοιο* Φριξίας εὐλοφὸν, σῦς δ' ἰσχυροτάτῃ διδρασκῇ. Σαῦ δ' αὐτῶς

714—718. Horum vna. alius ordo est in plerisque Edd. Quin (quod ait Bentleius) pagina hæc Virgillii jam ante Servii statum supra alias corrupta erat.

719. *Corythi*] Vid. *Æn.* ill. 170.—
Dionysius narrat, Κερύνη, (f. Cortonam)
Umbrosum urbem a Pelasgis et Aborigi-
nibus captam et habitatam esse, H. R. i.
20. et 26. Inde fortasse, *Grævus homo*.
720. *Linquens hymenæos*] Cf. Il. λ'.
225—243.

721. *Ημερ υβί*] Pl. i. 166. Τὸν δ' ἔτι
Αἰνίας ἀλαπάζοντα σείχας ἀνδρῶν.

723. *Imprastus*] II. γ'. 23. Ὡστε λίαν
 ἰχάσθαι μεγάλη ἐπὶ σώματι κύρσις, Εὐρὺν δὲ
 ἔλαφον κυρτὸν δὲ ἄγρον αἶγα, Πικρὰν μάλ᾽ αἶ
 γὰρ τι κατισθίω, ἵππας δὲ αὐτὸν Σιδωνταί
 ταχίς τι κύρσις θαλίσσῃ τ' αἰχμαί.

Cf. Il. μ' . 299. seqq. Il. π' . 48g. seqq.
Od. ζ . 130. seqq.

- 725 Conspexit capream, aut surgentem in cornua cervum;
Gaudet, hians immane, comasque arrexuit, et hæret
Visceribus super incumbens: lavit improba teter
Ora cruor:
Sic ruit in densos alacer Mezentius hostes.
- 730 Sternitur infelix Acron, et calcibus atram
Tundit humum expirans, infractaque tela cruentat.
Atque idem fugientem haud est dignatus Oroden
Sternere, nec jacta cæcum dare cuspidè volnus:
Obvius adversoque occurrit, seque viro vir
- 735 Contulit, haud furto melior, sed fortibus armis.
Tum super abjectum posito pede nixus et hasta:
'Pars belli haud temnenda, viri, jacet altus Orodes.'
Conclamant socii lætum pæana secuti:
Ille autem expirans: 'Non me, quicumque es, inulto,
- 740 'Victor, nec longum lætabere: te quoque fata
'Prospectant paria, atque eadem mox arva tenebis.'
Ad quem subridens mixta Mezentius ira:
'Nunc morere. Ast de me divôm pater atque hominum rex
'Viderit.' Hoc dicens eduxit corpore telum.
- 745 Olli dura quies oculos et ferreus urget
Somnus; in æternam clauduntur lumina noctem.
Cædicus Alcathoum obtruncat, Sacrator Hydaspem;
Partheniumque Rapo et prædurum viribus Orsen;
Messapus Cloniumque Lycaoniumque Ericeten;
- 750 Illum infrenis equi lapsu tellure jacentem,
Hunc peditem pedes. Et Lycius processerat Agis:
Quem tamen haud expers Valerus virtutis avitæ
Dejicit; at Thronium Salius, Saliumque Nealces,
Insignis jaculo et longe fallente sagitta.
- 755 Jam gravis æquabat luctus et mutua Mavors
Funera: cædebant pariter pariterque ruebant
Victores victique: neque his fuga nota, neque illis.
Dî Jovis in tectis iram miserantur inanem
Amborum, et tantos mortalibus esse labores:
- 760 Hinc Venus, hinc contra spectat Saturnia Juno;

728. *Oru cruor*] Od. x'. 402.—
δουσι λίσσεται, "ὅς μὲν ἐν βιβρωμένοις βοῖσι λίσσεται
ἀγροῦν, Πᾶν δ' ἄρα οἱ ἐπὶ τοῖς ἐν πα-
ρτίδι τ' ἀφροσύρῳσι λίμασίν τε πῖλιν δυνεῖς
δ' εἰς ὅσα πίπτοι.

738. *Pæana*] Il. x'. 391, 3.—'Αἰδωνοῖς
παῖσιν, καὶ τοῖς Ἀχαιῶν—Ἡρώμεθα μέγα
αἶδος, ἐκίφρομεν' Ἐκτορα δύν.

739. *Ille autem*] Il. v'. 843. Τὸν δ' ἐλ-
γολογῶντος προτίφης, Πάριον αἰσῶν. "Ἐδη
νῦν, ἔκτορα, μεγάλ' ὤχλει—Ὅθ' ἐν οὐδ' αὖ-
τοῖς θηροῖς βίη, ἀλλὰ τοῖς ἦδη Ἀγχι παρίσταν-

ειν ἐθνοῦς καὶ μαῖρα κραταιή.

743. *Nunc morere*] Ita Achilles ad
Hectora, Il. x'. 365. Τίτ' αὖτις αἶψα δ' ἰγὼ
τότε λέξωμαι, ἵστανται νῦν δὲ Ζεὺς ἰσὶλῶν τε-
λῶμαι ἢ δόλονται τοῖς ἄλλοις. "Ἐ μὲν, καὶ ἐν
νικητοῖς ἰσίσταντο χαλῶντες ἰγχοῖς.

745. *Ferreus*] Il. x'. 241. "Ὡς δ' αὖτε
αὐτοῖς πᾶσι καμῖσαντο χαλῶντες θῆτες.

757. *Neque his*] Il. x'. 71.—Ὅθ' ἰσχυροῖς
μῶνον' ἰλοῖο φέβωρ "ἵσται δ' ἀρσίνην πειθα-
λῆς ἰχον' αἰ δὲ, λῶμαι δὲ, ὄθ' ἔσται "Ἐως δ' αὖτε
ἰχαιοὶ πολέωντος ἐισφύσαν.

- Pallida Tisiphone media inter millia sævit.
 At vero ingentem quatiens Mezentius hastam
 Turbidus ingreditur campo. Quam magnus Orion,
 Cum pedes incedit mediū per maxima Nerei
 765 Stagna viam scindens, humero supereminet undas ;
 Aut, summis referens annosam montibus ornum,
 Ingrediturque solo et caput inter nubila condit :
 Talis se vastis infert Mezentius armis.
 Huic contra Æneas, speculatus in agmine longo,
 770 Obvius ire parat. Manet imperterritus ille,
 Hostem magnanimum opperiens, et mole sua stat ;
 Atque oculis spatium emensus, quantum satis hastæ :
 ‘ Dextra, mihi deus, et telum, quod missile libro,
 ‘ Nunc adsint : voveo prædonis corpore raptis
 775 ‘ Indutum spoliis ipsum te, Lause, tropæum
 ‘ Æneæ.’ Dixit. Stridentemque eminus hastam
 Injicit : illa volans clipeo est excussa, proculque
 Egregium Antoren latus inter et ilia figit :
 Herculis Antoren comitem, qui missus ab Argis
 780 Hæserat Evandro, atque Itala consederat urbe.
 Sternitur infelix alieno vulnere, cœlumque
 Adspicit, et dulces moriens reminiscitur Argos.
 Tum pius Æneas hastam jactat : illa per orbem
 Ære cavum triplici, per linea terga, tribusque
 785 Transiit intextum tauris opus, imaque sedit
 Inguine ; sed vires haud pertulit. Ocius ensem
 Æneas, viso Tyrrheni sanguine lætus,
 Eripit a femine, et trepidanti fervidus instat.
 Ingemuit cari graviter genitoris amore,
 790 Ut vidit, Lausus ; lacrimæque per ora volutæ.
 Hic mortis duræ casum, tuaque optuma facta,
 Si qua fidem tanto est operi latura vetustas,
 Non equidem, nec te, juvenis memorande, silebo.
 Ille pedem referens, et inutilis, inque ligatus
 795 Cedebat, clipeoque inimicum hastile trahebat.
 Prorupit juvenis, seseque immiscuit armis :
 Jamque adsurgentis dextra plagamque ferentis
 Æneæ subiit mucronem, ipsumque morando
 Sustinuit ; socii magno clamore sequuntur :
 800 Dum genitor nati parma protectus abiret ;

763. Orion] Od. λ'. 571.—Ὠρίωνα τι-
 λάρην εἰσένεισεν Θῆρας ἐμοῦ εἰλιπόντα, κατ'
 ἀσφαλτοῦ λαμάντα· τοῖς αὐτοῖς κατίσθησι τοῖς
 εἰσσίλωσις ἔρποντι, Χίρην ἔχον ῥέταλοι παγ-
 χάλλουσι, αὐτὸν ἀγρίῳ.

783. Il. γ'. 355. ubi Agamem. Ἦ ἦ μὲν,
 καὶ ἀρωπιασάων προῖσι δολιχόσκιον ἔχοντι,
 καὶ βάλε Πριαμίδας κατ' ἀσπίδα πάντοσιν

ἔσπον. διὰ τοῦ ἀσπίδος ἔλκεθαι φασὶν ἐκβριμνῶν
 ἔχοντι, καὶ διὰ δόλητος πολυδαδάλλων ἐκβρι-
 μνῶν· Ἀσπίδος δὲ παραλ' ἀσπίδος δόλητος
 χιτῶνα ἔχοντι· ἢ δ' ἐλπίσθη, καὶ ἀλίστατο
 πᾶρα μάλασσιν. Ἀσπίδος δὲ, ἐκσπόμενος ἔ-
 φοι ἀργυρέου, κ. τ. λ.

794. Inligatus] Il. ε'. 664.—Βάσσον δὲ
 μὴ ὄσον μακρὸν ἔλκεσιν,——

- Telaque conjiciunt, proturbantque eminus hostem
Missilibus. Furit Æneas, tectusque tenet se.
Ac velut, effusa si quando grandine nimbi
Præcipitant, omnis campis diffugit arator,
805 Omnis et agricola; et tuta latet arce viator,
Aut amnis ripis, aut alti fornice saxi,
Dum pluit in terris; ut possint, sole reducto,
Exercere diem: sic obrutus undique telis
Æneas nubem belli, dum detonet, omnem
810 Sustinet, et Lausum increpatat, Lausoque minatur:
'Quo moriture ruis, majoraque viribus audes?
'Fallit te incautum pietas tua.' Nec minus ille
Exsultat demens; sævæ jamque altius iræ
Dardanio surgunt ductori, extremaque Lauso
815 Parcæ fila legunt: validum namque exigit ense
Per medium Æneas juvenem, totumque recondit.
Transiit et parmam mucro, levia arma minacis,
Et tunicam, molli mater quam neverat auro;
Implevitque sinum sanguis: tum vita per auras
820 Concessit mæsta ad Manes, corpusque reliquit.
At vero ut voltum vidit morientis et ora,
Ora modis Anchisiades pallentia miris:
Ingemuit miserans graviter, dextramque tetendit;
Et mentem patriæ strinxit pietatis imago.
825 'Quid tibi nunc, miserande puer, pro laudibus istis,
'Quid pius Æneas tanta dabit indole dignum?
'Arma, quibus lætatus, habe tua: teque parentum
'Manibus et cineri, si qua est ea cura, remitto.
'Hoc tamen infelix miseram solabere mortem;
830 'Æneæ magni dextra cadis.' Increpat ultro
Cunctantes socios, et terra sublevat ipsum,
Sanguine turpantem comtos de more capillos.
Interea genitor Tiberini ad fluminis undam
Vulnera siccat lymphis, corpusque levabat
835 Arboris acclinis trunco. Procul ærea ramis
Dependet galea, et prato gravia arma quiescunt.
Stant lecti circum juvenes: ipse æger, anhelans,
Colla foveit, fusus propexam in pectore barbam:

807. *Dum pluit*] Lucret. vi. 730. Cum pluit in terris et venti nubilla portant.

809. *Dum detonet*] Servius: Donec bellantium impetus deferveat.

819. *Implevit*] Il. v. 470. 'Ἄνδρ' μέλαν αἷμα κατ' αἰσῶν Κίλωνα ἰσπλυνον, τὸν δὲ αἰσῶν ἔσσι πάλλοντι θυμῷ δούκων.—

Ibid. *Tum vita*] Il. v. 855. de Patroclo: 'Ὡς ἔφα μιν ἰσπύοντα τίλεις λυδάτω ἀλόγῃ· Ψυχὴ δ' ἐν ῥέτιον σπαραμένη διδύσκει

βιβάσει, 'Ὅς αἰσῶν γόοντα, λυγρῶς ἀνδροτῆτα καὶ ἔβην.

824. *Strinxit*] Al. *subiit*. Cf. Æn. ix. 294.

827. *Habe tua*] Il. ζ. 416.—κατὰ τὴν ἑλληνικὴν ἱστορίαν, οὐδὲ μιν ἑξαιρέτως εὐβάστατο γὰρ εἶναι θυμῷ. 'Ἄλλ' ἔφα μιν πατήριον σὺν ἱσσοῖς δαδάλισσιν, 'Ἐν τῷ σῶν ἔχοντι σιγῇ δὲ πτελίαις ἰσφύσσοντι Νόμφαι· Ὀρυστάδης, πούρου Διὸς αἰγώχου. Cf. 493. supra.

- Multa super Lauso rogitat, multumque remittit,
 840 Qui revocent, mæstique ferant mandata parentis.
 At Lausum socii exanimem super arma ferebant
 Flentes, ingentem, atque ingenti vulnere victum.
 Agnovit longe gemitum præsağa mali mens.
 Canitiem multo deformat pulvere, et ambas
 845 Ad cælum tendit palmas, et corpore inhæret :
 'Tantane me tenuit vivendi, nate, voluptas,
 ' Ut pro me hostili paterer succedere dextræ,
 ' Quem genui ? Tuane hæc genitor per vulnera servor,
 ' Morte tua vivens ? Heu, nunc misero mihi demum
 850 ' Exsilium infelix ! nunc alte vulnus adactum !
 ' Idem ego, nate, tuum maculavi crimine nomen,
 ' Pulsus ob invidiam solio sceptrisque paternis.
 ' Debueram patriæ pœnas odiisque meorum :
 ' Omnes per mortes animam sontem ipse dedissem !
 855 ' Nunc vivo : neque adhuc homines lucemque relinquo !
 ' Sed linquam.' Simul hoc dicens attollit in ægrum
 Se femur ; et quamquam vis alto vulnere tardat,
 Haud dejectus, equum duci jubet. Hoc decus illi,
 Hoc solamen erat : bellis hoc victor abibat
 860 Omnibus. Alloquitur mærentem, et talibus infit :
 ' Rhœbe, diu (res si qua diu mortalibus ulla est)
 ' Viximus. Aut hodie victor spolia illa cruenta
 ' Et caput Æneæ referes, Lausique dolorum
 ' Ultor eris mecum : aut, aperit si nulla viam vis,
 865 ' Occumbes pariter. Neque enim, fortissime, credo
 ' Jussa aliena pati et dominos dignabere Teucros.'
 Dixit, et exceptus tergo consueta locavit
 Membra, manusque ambas jaculis oneravit acutis ;
 Ære caput fulgens, cristaque hirsutus equina.
 870 Sic cursum in medios rapidus dedit. Æstuat ingens
 Uno in corde pudor mixtoque insania luctu,
 [Et Furiis agitatus amor, et conscia virtus :]
 Atque hic Ænean magna ter voce vocavit.
 Æneas agnovit enim, lætusque precatur :
 875 ' Sic Pater ille Deûm faciat, sic altus Apollo,
 ' Incipias conferre manum.'
 Tantum effatus, et infesta subit obvius hasta.

842. *Ingentem, atque ingenti*] Il. v. 775. de Cebrione interemto : Κύρῳ μίγυς
 μεγαλῶντι, λιλασμένῳ ἰσχυρόνδῳ.

843. *Præsağa mali mens*] Eurip. in
 Androm. 1075. Αἴ, αἴ, πρόμανεις θυμὸς δὲ
 τι προδιδῶ.

844. *Canitiem*] Od. v. 315. Ἀμφότεροι δὲ χροσὶν ἔλῳ κῖνον αἰδαλοῖσθαι Χείρῳ
 παλαιῶν πάλῃ, ἀλλὰ στυγερὰ χέρον.

Catullus lxiv. 224. Canitiem terra at-
 que infuso pulvere fœdans.

850. *Exsilium*] Vid. Æn. viii. 489—
 495.

860. *Alloquitur*] Noti sunt Hectoris
 et Achillis equi, Il. f. 184. seqq. Il. v.
 399. seqq.

872. *Et Furiis*] Heynius : Vs. haud
 dubie efficiendus.—V. Æn. xii. 668.

- Ille autem : ' Quid me, crepto, sævissime, nato,
 ' Terres ? hæc via sola fuit, qua perdere posses.
 880 ' Nec mortem horremus, nec divôm parcimus ulli.
 ' Desine. Jam venio moriturus, et hæc tibi porto
 ' Dona prius.' Dixit, telumque intorsit in hostem ;
 Inde aliud super atque aliud figitque, volatque
 Ingenti gyro : sed sustinet aureus umbo.
 885 Ter circum adstantem lævos equitavit in orbes,
 Tela manu jaciens ; ter secum Troïus heros
 Immanem ærato circumfert tegmine silvam.
 Inde ubi tot traxisse moras, tot spicula tædet
 Vellere, et urgetur pugna congressus iniqua :
 890 Multa movens animo, jam tandem erumpit, et inter
 Bellatoris equi cava tempora conjicit hastam.
 Tollit se arrectum quadrupes, et calcibus auras
 Verberat, effusumque equitem super ipse secutus
 Implicat, ejectoque incumbit cernuus armo.
 895 Clamore incendunt cælum Troësque Latinique.
 Advolat Æneas, vaginaque eripit ensem,
 Et super hæc : ' Ubi nunc Mezentius acer, et illa
 ' Effera vis animi ?' Contra-Tyrrhenus, ut auras
 Suspiciens hausit cælum, mentemque recepit :
 900 ' Hostis amare, quid increpitas, mortemque minaris ?
 ' Nullum in cæde nefas ; nec sic ad prælia veni ;
 ' Nec tecum meus hæc pepigit mihi fœdera Lausus.
 ' Unum hoc, per, si qua est victis venia hostibus, oro ;
 ' Corpus humo patiare tegi. Scio acerba meorum
 905 ' Circumstare odia : hunc, oro, defende furem ;
 ' Et me consortem nati concede sepulchro.'
 Hæc loquitur, juguloque haud inscius accipit ensem,
 Undantique animam diffundit in arma cruore.

892. *Tollit se*] Π. 6. 81.—' Ἄλλ' ἴσως
 ἰσχύειτο, τὸν βάλεν ἰὼ—' Ἀχαιοὶ κακωκυρῆν,
 Μὲν τι πρῶτος τείχεος ἴσταντο Κρατὶς ἱμπε-
 ρύσει, μάλιστα δὲ καίριον ἴσταν' Ἀλγένας δ'
 ἀνίσταλτο, βίβλος δ' εἰς ἑγυῖα φάλοι δ'— Σὺν δ'
 ἴσταντο ἰσάραζε, πολυιδέμενοι πρὶν χαλεπῶ.

894. *Cernuus*, dicitur equus qui cadit
 in faciem, *αὐβισσῶ*—Lucilius de gestu
 induentis sibi calceum : *Cernuus* extem-
 plo plantas convestit honestas.

V. Serv. h. l. et Non. i. 76.

895. *Incendunt*] *Æschyl.* Pers. 393.
 Σάλαπιγξ δ' αὐτῇ πάντ' ἰκύν' ἐπιφλέσσαν.

903. *Unum hoc*] Π. χ'. 337. Τὸν δ' ἑλ-
 γοδρατῖον προτίθη πορευόμενος ἔκτοφ' ἰσ-
 σὺμ' ὅστις ψυχῆς, καὶ γούνοιο, οὗν τι το-
 αήτων, Μὴ μὲν ἴα παρὰ θυμῷ πύνας παρὰ δό-
 ψαι Ἀχαιῶν Ἀλλὰ σὺ μὲν χαλεπὸν τι ἔλ-
 λειν ἐν τι δίδεξο, Δῶρα, τὰ τοι δόσωσι πα-
 ρεῖν καὶ σέθεναι μύθηρ' Σῶμα δὲ δικάδ' ἱμὲν
 δέμεται σάβην, ἔρρα πρὸς μὲ Τρώϊς καὶ Τρώ-
 ων ἔλλοχον λιλαίχουσι θάνατον.

P. VIRGILII MARONIS

ÆNEIDOS

LIBER XI.

OCEANUM interea surgens Aurora reliquit.
Æneas, quamquam et sociis dare tempus humanis
Præcipitant curæ, turbataque funere mens est,
Vota Deûm primo victor solvebat Eöo.

- 5 Ingentem quercum decisis undique ramis
Constituit tumulo, fulgentiaque induit arma,
Mezentî ducis exuvias; tibi, magne, tropæum,
Bellipotens; aptat rorantes sanguine cristas,
Telaque trunca viri, et bis sex thoraca petatum
10 Perfossumque locis: clipeumque ex ære sinistræ
Subligat, atque ensem collo suspendit eburnum.
Tum socios, namque omnis eum stipata tegebat
Turba ducum, sic incipiens hortatur ovantes:
‘Maxima res effecta, viri; timor omnis abesto,
15 ‘Quod superest; hæc sunt spolia, et de rege superbo
‘Primitiæ; manibusque meis Mezentius hic est.
‘Nunc iter ad regem nobis murosque Latinos.
‘Arma parate, animis et spe præsumite bellum;
‘Ne qua mora ignaros, ubi primum vellere signa
20 ‘Annuerint Superi, pubemque educere castris,
‘Impediat, segnisve metu sententia tardet.
‘Interea socios inhumataque corpora terræ
‘Mandemus: qui solus honos Acheronte sub imo est.
‘Ite, ait; egregias animas, quæ sanguine nobis
25 ‘Hanc patriam peperere suo, decorate supremis
‘Muneribus: mæstamque Evandri primus ad urbem

4. *Primo—Eöo*] II. ψ'. 226. Ἡμεῖς δ'
'Εὐσφίρος τίς, φῶς ἰσίων ἐπὶ γαίαν, Ὅτι τι
μετὰ κρείσσειλος ὠτίεθ' ἄλλα αἰδῶσται Ἡῶι.

23. *Qui solus honos*] V. Homeri lo-
cum ad x. 493. cit.

- ' Mittatur Pallas, quem non virtutis egentem
 ' Abstulit atra dies, et funere mersit acerbo.'
 Sic ait illacrimans recipitque ad limina gressum :
 30 Corpus ubi exanimi positum Pallantis Acœtes
 Servabat senior, qui Parrhasio Evandro
 Armiger ante fuit ; sed non felicibus æque
 Tum comes auspiciis caro datus ibat alumno.
 Circum omnis famulûmque manus Trojanaque turba
 35 Et mæstum Iliades crinem de more solutæ.
 Ut vero Æneas foribus sese intulit altis :
 Ingentem gemitum tunsis ad sidera tollunt
 Pectoribus, mæstoque immugit regia luctu.
 Ipse, caput nivei fultum Pallantis et ora
 40 Ut vidit, lævique patens in pectore vulnus
 Cuspидis Ausoniæ, lacrimis ita fatur obortis :
 ' Tene, inquit, miserande puer, cum læta veniret,
 ' Invidit Fortuna mihi, ne regna videres
 ' Nostra, neque ad sedes victor veherere paternas ?
 45 ' Non hæc Evandro de te promissa parenti
 ' Discedens dederam : cum me complexus euntem
 ' Mitteret in magnum imperium, metuensque moneret
 ' Acres esse viros, cum dura proelia gente.
 ' Et nunc ille quidem spe multum captus inani
 50 ' Fors et vota facit, cumulatque altaria donis.
 ' Nos juvenem exanimum, et nil jam coelestibus ullis
 ' Debentem, vano mæsti comitamur honore.
 ' Infelix, nati funus crudele videbis !
 ' Hi nostri reditus, expectatque triumphus ?
 55 ' Hæc mea magna fides ? At non, Evandre, pudendis
 ' Volneribus pulsum adspicies ; nec sospite dirum
 ' Optabis nato funus pater. Hei mihi, quantum
 ' Præsidium Ausonia, et quantum tu perdis, Iule !'
 Hæc ubi deflevit, tolli miserabile corpus
 60 Imperat, et toto lectos ex agmine mittit
 Mille viros, qui supremum comitentur honorem,
 Intersintque patris lacrimis ; solatia luctus
 Exigua ingentis, misero sed debita patri.

27. *Quem non virtutis egentem*] Serv. Enlli versus est.

29. *Ad limina*] Il. ε'. 210. ubi de Patroclo, — ἰταίρου τεθυϊώτος, "Ὅς μοι ἐν κλισίῃ διδαιγμένος ἔστι χαλκῷ Κύρῳ, ἀνὰ πρὶ θυροῖσι τετραμμένος· ἀμφὶ δ' ἰταίρου Μύρρονται. —

49. *Et nunc ille*] Soph. Aj. 507. — Μητέρα πολλῶν ἰσθῶν κλαροῦχον, ἢ σὶ πολλὰς αἰεὶς ἄρ᾽ αἶται ζῶντα πρὸς δέμονας μελαιν.

51. *Nil jam*] Soph. Aj. 590. ubi Ajax, salute omni jam desperata, Ἄγαν γε λυπαῖς. οὐ πάταυσ', ἰγὰρ τοῖς ὧς οὐδὲν ἀρετῶν εἴμ' ἐφελίκτης ἔτι.

55. *Pudendis vota*] Idomeneus ad Merionem, Il. ε'. 288. Ἐπειγέ γὰρ μοι βλεψὼν ποτιύμενος, ἢ τυπύεις, οὐκ ἂν ἐν αὐχτῇ ἐπὶ σθῆτι πίσις βίλος, εἰδ' ἐνὶ νόσῳ, Ἄλλὰ πανδ' στήθεων, ἢ νηδύς ἀντάσσει, Πρὸς σπονδὴν ἰμίνεω, μιστὰ προμάχων βασιστῶν.

- Haud segnes alii crates et molle feretrum
 65 Arbuteis texunt virgis et vimine querno,
 Exstructosque toros obtentu frondis inumbrant.
 Hic juvenem agresti sublimem stramine ponunt:
 Qualem virgineo demessum pollice florem,
 Seu mollis violæ, seu languentis hyacinthi;
 70 Cui neque fulgor adhuc, necdum sua forma recessit;
 Non jam mater alit tellus, viresque ministrat.
 Tunc geminas vestes, auroque ostroque rigentes,
 Extulit Æneas: quas illi læta laborum
 Ipsa suis quondam manibus Sidonia Dido
 75 Fecerat, et tenui telas discreverat auro:
 Harum unam juveni supremum mæstus honorem
 Induit, arsurasque comas obnubit amictu:
 Multaque præterea Laurentis præmia pugnae
 Aggerat, et longo prædam jubet ordine duci.
 80 Addit equos, et tela, quibus spoliaverat hostem.
 Vinxerat et post terga manus, quos mitteret umbris
 Inferias, cæso sparsuros sanguine flammam;
 Indutosque jubet truncos hostilibus armis
 Ipsos ferre duces, inimicaque nomina figi.
 85 Ducitur infelix ævo confectus Acætes,
 Pectora nunc fœdans pugnis, nunc unguibus ora;
 Sternitur et toto projectus corpore terræ.
 Ducunt et Rutulo perfusos sanguine currus.
 Post bellator equus, positus insignibus, Æthon
 90 It lacrimans, guttisque humectat grandibus ora.
 Hastam alii galeamque ferunt; nam cetera Turnus
 Victor habet. Tum mæsta phalanx, Teucrique sequuntur,
 Tyrrhenique duces, et versis Arcades armis.
 Postquam omnis longe comitum processerat ordo,
 95 Substitit Æneas, gemituque hæc addidit alto:
 'Nos alias hinc ad lacrimas eadem horrida belli
 ' Fata vocant. Salve æternum mihi, maxime Palla,
 ' Æternumque vale.' Nec plura effatus, ad altos
 Tendebat muros, gressumque in castra ferebat.
 100 Jamque oratores aderant ex urbe Latina,

68. *Qualem*] Cf. Æn. ix. 435.—Catal-
 lus lxii. 39. Ut flos in septis secretus
 nascitur hortis, Ignotus pecori, nullo
 contusus aratro, Quem mulcent aures,
 firmat sol, educat imber; Idem cum te-
 nuī carptus defloruit ungui, etc.

74. *Ipsa suis*] Il. i'. 735. Πίσχας Ἀθη-
 ναίων παρίχουσιν—Ποσειδών, δὲ β' αὐτῇ συν-
 ούει καὶ κάμψι χερσίν.

81. V. Æn. x. 518. seqq. et Il. ψ'.
 22.

90. *It lacrimans*] Il. ε'. 437. de Achil-
 lis equis; Οὐδὲν ἰσχυρότερον παρὰ δάκ-
 ρυα δι' ὅσῃ Θιερῇ παρὰ βλεφάρων χαράδρι
 βίσι μαραίνουσιν, Ἠνὶχέου πύθον—

Sed erant isti quidem equi (Ibid. 446.)
 ἀγέῃσιν ε' ἀθανάτων τι.

92. *Tum mæsta*] Comparari solet Pa-
 trocli funus, Il. ψ'. 129. seqq.

97. *Salve æternum*] Il. ψ'. 19. Καί-
 μοι, ὦ Πάτερ Πάρι, καὶ εἰς αἶδας δόμοισι.

100. et seqq. Cf. Il. η'. 381—436. ubi

- Velati ramis oleæ, veniamque rogantes :
 Corpora, per campos ferro quæ fusa jacebant,
 Redderet, æ tumulo sineret succedere terræ ;
 Nullum cum victis certamen et æthere cassis ;
 105 Parceret hospitibus quondam socerisque vocatis.
 Quos bonus Æneas, haud aspernanda precantes,
 Prosequitur venia, et verbis hæc insuper addit :
 ' Quænam vos tanto fortuna indigna, Latini,
 ' Implicuit bello, qui nos fugiatis amicos ?
 110 ' Pacem me exanimis et Martis sorte peremtis
 ' Oratis ? equidem et vivis concedere vellem.
 ' Nec veni, nisi fata locum sedemque dedissent ;
 ' Nec bellum cum gente gero : rex nostra reliquit
 ' Hospitia, et Turni potius se credidit armis.
 115 ' Æquius huic Turnum fuerat se opponere morti.
 ' Si bellum finire manu, si pellere Teucros
 ' Apparat : his mecum decuit concurrere telis ;
 ' Vixet, cui vitam deus aut sua dextra dedisset.
 ' Nunc ite, et miseris supponite civibus ignem.'
 120 Dixerat Æneas. Olli obstupuerunt silentes ;
 Conversique oculos inter se atque ora tenebant.
 Tum senior semperque odiis et crimine Drances
 Infensus juveni Turno sic ore vicissim
 Orsa refert : ' O fama ingens, ingentior armis,
 125 ' Vir Trojane, quibus cœlo te laudibus æquem ?
 ' Justitiæne prius mirer, belline laborum ?
 ' Nos vero hæc patriam grati referemus ad urbem :
 ' Et te, si qua viam dederit fortuna, Latino
 ' Jungemus regi. Quærat sibi fœdera Turnus.
 130 ' Quin et fatales murorum attollere moles,
 ' Saxaque subvectare humeris Trojana juvabit.'
 Dixerat hæc, unoque omnes eadem ore fremebant.
 Bis senos pepigere dies, et, pace sequestra,
 Per silvas Teucris, mixtique impune Latini,
 135 Erravere jugis. Ferro sonat icta bipenni
 Fraxinus ; evertunt actas ad sidera pinus ;
 Robora nec cuneis et olentem scindere cedrum,
 Nec plaustis cessant vectare gementibus ornos.
 Et jam Fama volans, tanti prænuntia luctus,
 140 Evandrum Evandrique domos et mœnia complet,

similis legatio est, et *λεξυλία* ad occisorum sepulturam data.

101. *Velati ramis*] Vid. Æn. viii. 116. et 128.

133. *Pace sequestra*] Servius. *Pacem sequestrum* inducias dicit, i. e. pacem temporalem, et mediam inter bellum

præteritum et futurum.

Sequester (*μειστρος*) is est, apud quem plures eandem rem, de qua controversia est, deposuerunt.—Plaut. Rud. 4. 3. 79. Aut ad arbitrum reditur, aut *sequestro* ponitur.

135. seqq] Vid. ad Æn. vi. 179.

- Quæ modo victorem Latio Pallanta ferebat.
 Arcades ad portas ruere, et de more vetusto
 Funereas rapuere faces. Lucet via longo
 Ordine flammæ, et late discriminat agros.
- 145 Contra turba Phrygum veniens plangentia jungunt
 Agmina. Quæ postquam matres succedere tectis
 Viderunt, mæstam incendunt clamoribus urbem.
 At non Evandrum potis est vis ulla tenere :
 Sed venit in medios. Feretro Pallanta reposito
- 150 Procubuit super, atque hæret lacrimansque gemensque,
 Et via vix tandem voci laxata dolore est :
 ' Non hæc, o Palla, dederas promissa parenti.
 ' Cautius ut sævo velles te credere Marti !
 ' Haud ignarus eram, quantum nova gloria in armis,
- 155 ' Et prædulce decus primo certamine posset.
 ' Primitiæ juvenis miseræ ! bellique propinqui
 ' Dura rudimenta ! et nulli exaudita deorum
 ' Vota precesque meæ ! tuque, o sanctissima conjunx,
 ' Felix morte tua, neque in hunc servata dolorem !
- 160 ' Contra ego vivendo vici mea fata, superstes
 ' Restarem ut genitor. Troum socia arma secutum
 ' Obruerent Rutuli telis ! animam ipse dedissem,
 ' Atque hæc pompa domum me, non Pallanta, referret !
 ' Nec vos arguerim, Teucrici, nec fœdera, nec, quas
- 165 ' Junximus hospitio, dexteras : sors ista senectæ
 ' Debita erat nostræ. Quod si immatura manebat
 ' Mors natum : cæsis Volscorum millibus ante,
 ' Ducentem in Latium Teucros cecidisse juvabit.
 ' Quin ego non alio digner te funere, Palla,
- 170 ' Quam pius Æneas, et quam magni Phryges, et quam
 ' Tyrrhenique duces, Tyrrhenûm exercitus omnis.
 ' Magna tropæa ferunt, quos dat tua dextera leto.
 ' Tu quoque nunc stares immanis truncus in armis :
 ' Esset par ætas, et idem si robur ab annis,
- 175 ' Turne. Sed infelix Teucros quid demoror armis ?
 ' Vadite, et hæc memores regi mandata referte :
 " Quod vitam moror invisam, Pallante peremto,
 " Dextera causa tua est ; Turnum gnatoque patrique
 " Quam debere vides. Meritis vacat hic tibi solus
- 180 " Fortunæque locus. Non vitæ gaudia quæro ;
 " Nec fas : sed nato manes perferre sub infos."

149. Feretro] Il. d. 233. — Φίλοι δ' ἀμφοτέρων τῶν αἰσῶν Μαρτίαν· μετὰ δὲ οὗ τοῦ πόλεως ἔσαν Ἀχαιοὶ, Δάρεια θυμὰ χέον, ἐπὶ δὲ τοῖς πύλοις τῶν αἰσῶν Κέρμενος ἐν φερόσῃ, δεικνύμενος ἑξὶ χαλκῷ· τὸν δ' ἦτοι μὲν ἱερὰ πρὸς τῶν αἰσῶν καὶ ἔχουσιν Ἑρμῆος, οὐδ' αὖτις ἰδὲντο νεκρόν τε.

152. Non hæc. V. Catulli locum ad Æn. iv. 316.

179. Quam d. vides. Meritis] Vulgaris interpunctio est hæc : Quam debere vides meritis. Vacat hic tibi, ect.

181. Sed nato m.] F. sed nato hoc m. ect. v. Heyn.

- Aurora interea miseris mortalibus almam
 Extulerat lucem, referens opera atque labores.
 Jam pater Æneas, jam curvo in littore Tarcho
 185 Constituere pyras. Huc corpora quisque suorum
 More tulere patrum: subjectisque ignibus atris
 Conditur in tenebras altum caligine cœlum.
 Ter circum accensos, cincti fulgentibus armis,
 Decurrere rogos; ter mæstum funeris ignem
 190 Lustravere in equis; ululatusque ore dedere.
 Spargitur et tellus lacrimis, sparguntur et arma.
 It cœlo clamorque virûm clangorque tubarum.
 Hinc alii spolia occisis derepta Latinis
 Conjiciunt igni; galeas, ensesque decoros,
 195 Frenaque, ferventesque rotas; pars munera nota,
 Ipsorum clipeos, et non felicia tela.
 Multa boum circa mactantur corpora Morti;
 Sætigerosque sues raptasque ex omnibus agris
 In flammam jugulant pecudes. Tum littore toto
 200 Ardentes spectant socios, semiustaque servant
 Busta; neque avelli possunt; nox humida donec
 Invertit cœlum stellis fulgentibus aptum.
 Nec minus et miseri diversa in parte Latini
 Innumeras struxere pyras, et corpora partim
 205 Multa virûm terræ infodiunt, avecta que partim
 Finitimos tollunt in agros, urbique remittunt;
 Cetera, confusæque ingentem cædis acervum
 Nec numero nec honore, cremant; tunc undique vasti
 Certatim crebris collucent ignibus agri.
 210 Tertia lux gelidam cœlo dimoverat umbram:
 Mærentes altum cinerem et confusa ruebant
 Ossa focus, tepidoque onerabant aggere terræ.
 Jam vero in tectis, prædivitis urbe Latini,
 Præcipuus fragor, et longi pars maxima luctus.
 215 Hic matres, miseræque nurus, hic cara sororum
 Pectora mærentum, puerique parentibus orbi,
 Dirum exsecrantur bellum Turnique hymenæos:

182. *Miseris mortalibus*] Hom. δειλοῖσι βροτοῖσι—Cf. Il. β. 445. "ἢ ἴνα δυστήνοισι μετ' ἄνδρασι δ' ἄλγος ἔχουσιν; Οὐ μὲν γὰρ εἴ που ἰστέν ὠζυρότερον ἄνδρες Πάριον, ὅσσα τι γαῖαν ἱστεινίῳ εἰ καὶ ἴσται.

Et Lucrēt. v. 942. Pabula diæ,—miseris mortalibus ampla.

188. *Ter circum*] Il. ψ. 12.—Οἱ δ' ἤμαξ ἀελλίης ἤρχε δ' Ἀχιλλεύς. Οἱ δὲ τρεῖς περὶ παρὸν ἰσχυρῶς ἤλασαν Ἰάσους Μυρμίδων, μετὰ δὲ σφί. Θίοντο γένου ἱμερον ἄρσι. Διόντο ψάμαθι, διόντο δὲ τούχια φωνῶν Δάμπερ τοῖσι γὰρ πόθι μάλιστα φίβοι.

Sed hæc omnia illustranda sunt ex Il. ψ. 1—257. η'. 420—432. ν'. 677. seqq. Odys. α'. 38. seqq. V. ad Æn. vi. 216.

197. *Multa boum*] Il. ψ. 29.—Ἀνὰ δὲ τοῖσι ταύροις μινουσία θάινω. Πολλοὶ μὲν βόες ἀργαὶ ἐρίχθον ἀμφὶ σιδήρῳ, Σφαζόμενοι πολλοὶ δ' ὄϊσι καὶ μνησίδι αἰγῶν. Πολλοὶ δ' ἐργαζόμενοι δῖος, θαλλόντες ἀλωφῇ.

202. *Invertit cœlum*] Cf. Æn. ii. 250. iv. 482. vi. 798.

210. *Tertia lux*] V. locum ex Il. ψ. ad vi. 226. citatum.

- Ipsū armis, ipsumque iubent decernere ferro;
 Qui regnū Italiæ et primos sibi poscat honores.
- 220 Ingravat hæc sævus Drances, solumque vocari
 Testatur, solum posci in certamina Turnum.
 Multa simul contra variis sententia dictis
 Pro Turno; et magnum reginæ nomen obumbrat;
 Multa virum meritis sustentat fama tropæis.
- 225 Hos inter motus, medio in flagrante tumultu,
 Ecce, super mæsti magna Diomedis ab urbe
 Legati responsa ferunt; nihil omnibus actum
 Tantorum impensis operum; nil dona, neque aurum,
 Nec magnas valuisse preces; alia arma Latinis
- 230 Quærenda, aut pacem Trojano ab rege petendam.
 Deficit ingenti luctu rex ipse Latinus.
 Fatalem Ænean manifesto numine ferri,
 Admonet ira deū, tumulique ante ora recentes.
 Ergo concilium magnum, primosque suorum
- 235 Imperio accitos, alta intra limina cogit.
 Olli convenere, fluuntque ad regia plenis
 Tecta viis. Sedet in mediis et maxumus ævo,
 Et primus sceptris, haud læta fronte, Latinus.
 Atque hic legatos Ætola ex urbe remissos,
- 240 Quæ referant, fari iubet, et responsa reposcit
 Ordine cuncta suo. Tum facta silentia linguis;
 Et Venulus dicto parens ita farier inquit:
 ‘Vidimus, o cives, Diomede Argivaque castra;
 ‘Atque iter emensi casus superavimus omnes;
- 245 ‘Contigimusque manum, qua concidit Ilia tellus.
 ‘Ille urbem Argyripam, patriæ cognomine gentis,
 ‘Victor Gargani condebat Iapygis arvis.
 ‘Postquam introgressi, et coram data copia fandi:
 ‘Munera præferimus, nomen patriamque docemus;
- 250 ‘Qui bellum intulerint, quæ causa attraxerit Arpos.
 ‘Auditis ille hæc placido sic reddidit ore:
 “O fortunatæ gentes, Saturnia regna,
 “Antiqui Ausonii, quæ vos fortuna quietos
 “Sollicitat, suadetque ignota lacescere bella?
- 255 “Quicumque Iliacos ferro violavimus agros
 “(Mitto ea, quæ muris bellando exhausta sub altis,
 “Quos Simois premat ille viros), infanda per orbem

227. *Legati*] Cf. viii. 9, seqq.

246. *Argyripam*] Strab. p. 283. Ἐκα-
 λειτο ὁ Ἰλαρχῆς Ἀργεῖς Ἴωνιον, οὗ Ἀργυ-
 ρίον, ὡς καὶ Ἀργεῖς—καὶ πολλὰ διακρί-
 νει διακρίσεις ἐν τοῖς τοῖς τοῖς διακρί-
 σις σημείοις.

Patria—gentis] Nam Diomedes, licet

origine Ætolus, Argis regnaverat, Argi-
 vosque ad Trojam duxerat. v. Il. β. 559.

252. *Saturnia*] Cf. viii. 324.—*Auso-
 nii*, v. ad lib. vii. extr.

257. *Quos Simois*] V. Æn. i. 100. Cf.
 et Od. γ. 107. seqq. q. v. ad Æn. i. 99.
 cit.

- " Supplicia et scelerum pœnas expendimus omnes,
 " Vel Priamo miseranda manus. Scit triste Minervæ
 260 " Sidus, et Euboicæ cautes, ultorque Caphereus.
 " Militia ex illa diversum ad littus adacti;
 " Atrides Protei Menelaus adusque columnas
 " Exsulat; Ætnæos vidit Cyclopas Ulixes.
 " Regna Neoptolemi referam, versosque Penates
 265 " Idomenei? Libycone habitantes littore Locros?
 " Ipse Mycenæus magnorum ductor Achivôm
 " Conjugis infandæ prima intra limina dextra
 " Oppetiit; devictam Asiam subsedit adulter.
 " Invidisse deos, patriis ut redditus aris
 270 " Conjugium optatum et pulchram Calydonâ viderem!
 " Nunc etiam horribili visu portenta sequuntur,
 " Et socii amissi petierunt æthera pennis,
 " Fluminibusque vagantur aves (heu dira meorum
 " Supplicia!) et scopulos lacrimosis vocibus implent.
 275 " Hæc adeo ex illo mihi jam speranda fuerunt
 " Tempore, cum ferro cœlestia corpora demens
 " Appetii, et Veneris violavi vulnere dextram.
 " Ne vero, ne me ad tales impellite pugnas.
 " Nec mihi cum Teucris ullum post eruta bellum
 280 " Pergama; nec veterum memini lætorve malorum.
 " Munera, quæ patriis ad me portatis ab oris,
 " Vertite ad Ænean. Stetimus tela aspera contra,
 " Contulimusque manus: experto credite, quantus
 " In clipeum adsurgat, quo turbine torqueat hastam.
 285 " Si duò præterea tales Idæa tulisset
 " Terra viros, ultro Inachias venisset ad urbes
 " Dardanus, et versis lugeret Græcia fati.
 " Quidquid apud duræ cessatum est mœnia Trojæ,

259. *Vel Priamo*] Servius: Est Pacuvius, qui ait; Si Priamus adesset, et ipse ejus commiseresceret.

260. *Minervæ sidus*] Tempestas ab ea commota, cf. Æn. i. 39. seqq.—*Caphereus*, Eubœæ prom.

262. *Protei columnæ*, h. e. Pharos ins. Cf. Od. γ. 351—354. seqq.

264. *Neoptolemi*] Cf. Æn. iii. 293. seqq.—*Idomenei*, v. ibid. 121. seqq.

265. *Libyco*—*Locros*] Historia ignota est: sed potuit deberi Cyclicis iis poetis, qui *Niôvros* scripserant. Indidem fortasse sunt nonnulla, quæ cum hîc de Diomede, tum in Æn. ii. et iii. de cæteris Græcorum ducibus poeta tradidit.—*Locri* Opuntii sunt, Ajacis Oilei comites, v. Il. β'. 527. seqq.

266. *Ipse Mycenæus*] Od. λ'. 408. ubi

Agamemnonis umbra, 'Ἀλλὰ μοι Ἀγαμέμνωνος εἴδωκεν ὁπίσθιν τι μέρον τι ἔσται, οὐδ' ἐλπίδι ἀλόχῃ, εἰσὶν δὲ καλίσσας, Διωνύσιος, δὲ τίς τι κατέκτανε βούν' ἐπὶ φάτῃ.

272. *Et socii*] Plinius N. H. x. c. 44. Nec Diomedæas præteribo aves. Juba eas *catarractas* vocat: eis esse dentes; oculosque igneo colore, cætero candidis, tradens: etc. Uno hæc in loco totius orbis visuntur, in insula quam diximus nobilem Diomedis tumulto et delubro, contra Apuliæ oram, fulicarum similes.—Inde origo fabulæ, Diomedis socios in earum effigies esse mutatos.—Cf. Ov. Met. xiv. 457. seqq. Aristot. *Θαυρ. Ἀκουσµ.* p. 100. ed Sylb.

277. *Veneris—dextram*] V. Il. ι'. 336. seqq.

- “ Hectoris Æneæque manu victoria Graiūm
 290 “ Hæsit, et in decumum vestigia rettulit annum.
 “ Ambo animis, ambo insignes præstantibus armis.
 “ Hic pietate prior. Coeant in fœdera dextræ,
 “ Qua datur: ast, armis concurrant arma, cavete.”
 “ Et responsa simul quæ sint, rex optume, regis
 295 “ Audisti, et quæ sit magno sententia bello.’
 Vix ea legati; variusque per ora cucurrit
 Ausonidum turbata fremor: ceu, saxa morantur
 Cum rapidos amnes, fit clauso gurgite murmur,
 Vicinæque fremunt ripæ crepitantibus undis.
 300 Ut primum placati animi, et trepida ora quiêrunt,
 Præfatus divos solio rex insit ab alto:
 ‘ Ante equidem summa de re statuissæ, Latini,
 ‘ Et vellem, et fuerat melius; non tempore tali
 ‘ Cogere concilium, cum muros adsidet hostis.
 305 ‘ Bellum importunum, cives, cum gente deorum
 ‘ Invictisque viris gerimus, quos nulla fatigant
 ‘ Prœlia, nec victi possunt absistere ferro.
 ‘ Spem, si quam adscitis Ætolūm habuistis in armis,
 ‘ Ponite. Spes sibi quisque. Sed hæc, quam angusta, videtis.
 310 ‘ Cetera qua rerum jaceant perculsa ruina,
 ‘ Ante oculos interque manus sunt omnia vestras.
 ‘ Nec quemquam incuso. Potuit quæ plurima virtus
 ‘ Esse, fuit. Toto certatum est corpore regni.
 ‘ Nunc adeo, quæ sit dubiæ sententia menti,
 315 ‘ Expediam, et paucis (animos adhibete) docebo.
 ‘ Est antiquus ager Tusco mihi proximus amni,
 ‘ Longus, in occasum, fines super usque Sicanos;
 ‘ Aurunci Rutulique serunt, et vomere duos
 ‘ Exercent colles, atque horum asperrima pascunt.
 320 ‘ Hæc omnis regio, et celsi plaga pinea montis,
 ‘ Cedat amicitia Teucrorum; et fœderis æquas
 ‘ Dicamus leges, sociosque in regna vocemus;
 ‘ Considant, si tantus amor, et mœnia condant.

289. *Hectoris Æn.*] Il. ε'. 513. "Εκτορ, Αἰνείας θ', ὁ Τρώων ἡνὶ ἄκρῳ.

Cf. Il. ε'. 77. Il. ι'. 467. seqq.

290. *Hæsit*] M. Seneca Suas. 2. Mœsala aiebat, hic Virgiliū debuisse desinere; quod sequitur (*et in dec.*) exple-
 mentum esse.—Cf. Æn. ix. 155.

297. *Ceu, saxa*] Il. β'. 142. "Οἱ φέροι
 π. σ. λ.—Κινῶν δ' ἄγρον, ὡς κύματα μα-
 κρὰ θαλάσσης Πόντου Ἰκαρίου, τὰ μὲν τ'
 Εὐρώς τε Νέρος τε "Ωρεῖ, ἰωνίξιν πατρὸς
 Διὸς ἐκ νεφελῶν.

309. *Ponite. Spes*] Unicum hoc est
 apud Maronem exemplum Syllabæ bre-

vis ante duplicem hujusmodi consonam
 positæ.

316. *Est ager mihi*] Servius: Cato di-
 cit, Trojanos a Latino accepisse agrum,
 qui est inter Laurentum et castra Tro-
 jana, jugerum dcc. Cf. et Dionys. i.
 59. Quia potuit esse ipseus Latini ἑλί-
 νος; v. ad ix. 274.

317. *Fines usque Sicanos*, i. e. usque
 ad ea loca, in quibus nunc Roma est;
 hæc enim Siculi habitaverant. Illi au-
 tem a Liguribus pulsi erant, Ligures a
 Sacranis, Sacrani ab Aboriginibus. v.
 Serv.—Cf. et Æn. vii. 795.

- ' Sin alios fines aliamque capessere gentem
 325 ' Est animus, poscuntque solo decedere nostro :
 ' Bis denas Italo texamus robore naves,
 ' Seu plures complere valent : jacet omnis ad undam
 ' Materies : ipsi numerumque modumque carinis
 ' Præcipiant ; nos æra, manus, navalia demus.
 330 ' Præterea, qui dicta ferant, et fœdera firment,
 ' Centum oratores prima de gente Latinos
 ' Ire placet, pacisque manu prætendere ramos ;
 ' Munera portantes, aurique eborisque talenta
 ' Et sellam regni trabeamque insignia nostri.
 335 ' Consulite in medium, et rebus succurrite fessis.'
 Tum Drances idem infensus, quem gloria Turni
 Obliqua invidia stimulisque agitabat amaris,
 Largus opum, et lingua melior, sed frigida bello
 Dextera, consiliis habitus non futilis auctor,
 340 Seditione potens ; genus huic materna superbum
 Nobilitas dabat, incertum de patre ferebat ;
 Surgit, et his onerat dictis atque aggerat iras :
 ' Rem nulli obscuram, nostræ nec vocis egentem,
 ' Consulis, o bone rex. Cuncti se scire fatentur,
 345 ' Quid fortuna ferat populi ; sed dicere mussant.
 ' Det libertatem fandi, flatusque remittat,
 ' Cujus ob auspiciū infaustum moresque sinistros
 ' (Dicam equidem, licet arma mihi mortemque minetur)
 ' Lumina tot cecidisse ducum, totamque videmus
 350 ' Consedissee urbem luctu : dum Troia tentat
 ' Castra, fugæ fidens, et cœlum territat armis.
 ' Unum etiam donis istis, quæ plurima mitti
 ' Dardanidis dicique jubes, unum, optume regum,
 ' Adjicias ; nec te ullius violentia vincat,
 355 ' Quin natam egregio genero dignisque hymenæis
 ' Des, pater, et pacem hanc æterno fœdere jungas.
 ' Quod si tantus habet mentes et pectora terror :
 ' Ipsum obtestemur, veniamque oremus ab ipso ;
 ' Cedat, jus proprium regi patriæque remittat.
 360 ' Quid miseros toties in aperta pericula cives
 ' Projicis, o Latio caput horum et causa malorum ?
 ' Nulla salus bello : pacem te poscimus omnes,
 ' Turne ; simul pacis solum inviolabile pignus.
 ' Primus ego, invisum quem tu tibi fingis, et esse
 365 ' Nil moror, en, supplex venio. Miserere tuorum,
 ' Pone animos, et pulsus abi. Sat funera fusi
 ' Vidimus, ingentes et desolavimus agros.
 ' Aut, si fama movet, si tantum pectore robur

329. *Manus*, artifices: *Navalia*, h. l. *piz*, *ceae*, fanes, vela, et alia hujusmodi. Cf. Serv.

- 'Concipis, et si adeo dotalis regia cordi est :
 370 'Aude, atque adversum fidens fer pectus in hostem.
 'Scilicet, ut Turno contingat regia conjunx,
 'Nos, animæ viles, inhumata infleaque turba,
 'Sternamur campis. Et jam tu, si qua tibi vis,
 'Si patrii quid Martis habes, illum adspice contra,
 375 'Qui vocat.'
 Talibus exarsit dictis violentia Turni :
 Dat gemitum, rumpitque has imo pectore voces :
 'Larga quidem, Drance, semper tibi copia fandi
 'Tum, cum bella manus poscunt ; patribusque vocatis
 380 'Primus ades. Sed non replenda est curia verbis,
 'Quæ tuto tibi magna volant, dum distinet hostem
 'Agger murorum, nec inundant sanguine fossæ.
 'Proinde tona eloquio, solitum tibi ; meque timoris
 'Argue tu, Drance ; quando tot stragis acervos
 385 'Teucrorum tua dextra dedit, passimque tropæis
 'Insignes agros. Possit quid vivida virtus,
 'Experiare licet ; nec longe scilicet hostes
 'Quærendi nobis : circumstant undique muros.
 'Imus in adversos ? quid cessas ? an tibi Mavors
 390 'Ventosa in lingua pedibusque fugacibus istis
 'Semper erit ?
 'Pulsus ego ? aut quisquam merito, foedissime, pulsum
 'Arguet, Iliaco tumidum qui crescere Thybrim
 'Sanguine, et Evandri totam cum stirpe videbit
 395 'Procubuisse domum, atque exutos Arcadas armis ?
 'Haud ita me experti Bitias et Pandarus ingens,
 'Et quos mille die victor sub Tartara misi,
 'Inclusus muris, hostilique aggere sæptus.
 'Nulla salus bello. Capiti cane talia demens
 400 'Dardanio, rebusque tuis. Proinde omnia magno
 'Ne cessa turbare metu, atque extollere vires
 'Gentis bis victæ ; contra premere arma Latini.
 'Nunc et Myrmidonum procures Phrygia arma tremiscunt,
 'Nunc et Tydides, et Larissæus Achilles :
 405 'Amnis et Hadriacas retro fugit Aufidus undas.
 'Vel cum se pavidum contra mea jurgia fingit
 'Artificis scelus, et formidine crimen acerbat :—
 'Numquam animam talem dextra hac (absiste moveri)
 'Amittes ; habitet tecum, et sit pectore in isto.
 410 'Nunc ad te, et tua magna, pater, consulta revertor.
 'Si nullam nostris ultra spem ponis in armis ;
 'Si tam deserti sumus, et semel agmine verso
 'Funditus occidimus, neque habet Fortuna regressum :
 'Oremus pacem, et dextras tendamus inertes.
 415 'Quamquam, o, si solitæ quidquam virtutis adesset,

- ' Ille mihi ante alios fortunatusque laborum,
 ' Egregiusque animi, qui, ne quid tale videret,
 ' Procubuit moriens, et humum semel ore momordit.
 ' Sin et opes nobis, et adhuc intacta juvenus,
 420 ' Auxilioque urbes Italæ populique supersunt :
 ' Sin et Trojanis cum multo gloria venit
 ' Sanguine; sunt illis sua funera, parque per omnes
 ' Tempestas : cur indecores in limine primo
 ' Deficimus ? cur ante tubam tremor occupat artus ?
 425 ' Multa dies varique labor mutabilis ævi
 ' Rettulit in melius ; multos alterna revisens
 ' Lusit et in solido rursus Fortuna locavit.
 ' Non erit auxilio nobis Ætolus et Arpi :
 ' At Messapus erit, felixque Tolumnius, et quos
 430 ' Tot populi misere duces ; nec tarda sequetur
 ' Gloria delectos Latio et Laurentibus agris.
 ' Est et Volscorum egregia de gente Camilla,
 ' Agmen agens equitum, et florentes ære catervas.
 ' Quod si me solum Teuceri in certamina poscunt,
 435 ' Idque placet, tantumque bonis communibus obsto :
 ' Non adeo has exosa manus victoria fugit,
 ' Ut tanta quidquam pro spe tentare recusem.
 ' Ibo animis contra : vel magnum præstat Achillem,
 ' Factaque Volcani manibus paria induat arma
 440 ' Ille licet. Vobis animam hanc soceroque Latino
 ' Turnus ego, haud ulli veterum virtute secundus,
 ' Devovi. Solum Æneas vocat. Et, vocet oro.
 ' Nec Drances potius, sive est hæc ira deorum,
 ' Morte luat ; sive est virtus et gloria, tollat.'
 445 Illi hæc inter se dubiis de rebus agebant
 Certantes ; castra Æneas aciemque movebat.
 Nuntius ingenti per regia tecta tumultu
 Ecce ruit, magnisque urbem terroribus implet :
 Instructos acie Tiberino a flumine Teucros
 450 Tyrrhenamque manum totis descendere campis.
 Extemplo turbati animi, concussaue volgi
 Pectora, et arrectæ stimulis haud mollibus iræ.
 Arma manu trepidi poscunt ; fremit arma juvenus :
 Flent mæsti mussantque patres. Hic undique clamor
 455 Dissensu vario magnus se tollit in auras :
 Haud secus, atque alto in luco cum forte catervæ
 Consedere avium, piscosove amne Padusæ
 Dant sonitum rauci per stagna loquacia cycni.
 ' Immo, ait, o cives, arrepto tempore,' Turnus,

457. *Padusæ*] Olim binis tantum ostiis Padus fl. in mare delatus est: quorum

alterum erat *Volana*, alterum a meridie *Padusa*.

- 460 'Cogite concilium, et pacem laudate sedentes :
' Illi armis in regna ruant.' Nec plura locutus
Corripuit sese et tectis citus extulit altis :
' Tu, Voluse, armari Volscorum edice maniplis ;
' Duc, ait, et Rutulos. Equitem, Messapus, in armis,
- 465 ' Et cum fratre Coras, latis diffundite campis.
' Pars aditus urbis firment, turresque capessant :
' Cetera, qua jūssō, mecum manus inferat arma.'
Ilicet in muros tota discurritur urbe.
Concilium ipse pater et magna incepta Latinus
- 470 Deserit, ac tristi turbatus tempore differt ;
Multaque se incusat, qui non acceperit ultro
Dardanium Ænean, generumque adsciverit urbi.
Præfodiunt alii portas, aut saxa sudesque
Subvectant. Bello dat signum rauca cruentum
- 475 Buccina. Tum muros varia cinxere corona
Matronæ puerique ; vocat labor ultimus omnes.
Nec non ad templum summasque ad Palladis arces
Subvehitur magna matrum regina caterva,
Dona ferens : juxtaque comes Lavinia virgo,
- 480 Causa mali tanti, oculos dejecta decoros.
Succedunt matres, et templum ture vaporant ;
Et mæstas alto fundunt de limine voces :
' Armipotens, præses belli, Tritonia virgo,
' Frange manu telum Phrygii prædonis, et ipsum
- 485 ' Pronum sterne solo, portisque effunde sub altis.'
Cingitur ipse furens certatim in prælia Turnus,
Jamque adeo Rutulum thoraca indutus ænīs
Horrebat squamis, surasque incluserat auro,
Tempora nudus adhuc ; laterique accinxerat ensem ;
- 490 Fulgebatque alta decurrens aureus arce ;
Exsultatque animis, et spe jam præcipit hostem.
Qualis, ubi abruptis fugit præsepia vinclis,

465. *Cum fratre Coras*] Vid. vii. 672.

477. *Nec non ad templum*] Cf. Æn. i. 479. et Homeri locum ex Il. ζ. 293. ibi citatum.

483. *Armipotens*] Il. ζ. 305. Πότνι Ἀρπυία, ἱεροπύργου, δια δίδω, Ἄχαι δὲ Ἰγχοῖ Διαρῆδιος, ἥδ' αὖτ' ἐν Περνίᾳ δὸς ποταμῷ Σαυίῳ προτάροις πύλων.

486. et 2099.] Il. σ'. 130.—Πάτροκλος δὲ παρὸντος νεκροῦ χαλεπὸν Κηφίῳδ' αἰὲν πρῶτα περὶ κήρυκεν ἱθὺς Καλῆς ; ἀργυρίαν τε κρηπίδας ἀεγυλῆς Διότρεος ἀδ' ὀλέκηνα περὶ στήθεσιν Ἰφί, Πουκίλον, ἀσπερίοντα, πυδόνιος Διανίδας· Ἀμφὶ δ' ἄρ' ὄμωσιν βάλλειτο ξίφος.—Cf. Il. γ'. 330. λ'. 15. τ'. 369.

492. *Qualis, ubi*] Il. ζ. 506. 'Ὡς δ' ἴσθις σις στατὶς ἴσθις, ἀνοστήσας ἰσθὶ φάσση, Δισμὲν ἀποκρίξας ἴσθι στήθεσιν ἀρσάνων, Εἰσθὼς λαβὼντα ἰσθίους ποταμῶ, Κυδῶν ὄψου δὲ ἀπὸ ἰχθυ, ἀμφὶ δὲ χαίται' Ὡς αἰὲν ἀσπασται' ὅς δ' ἀγλαίῃσι πικρῶς, Πίμφα ἰ γούνα φέρι μετὰ τ' ἄλῃα καὶ νεμὲν ἴσθων· Ὡς οὖν Πειράμου Πάρις κατὰ Πιεργάμου ἀγρῆς, Τεύχισι παμφαίνοι, ὄσ' ἥλιντο, ἱβιδάκι Καρχαλίον, ταχίς δὲ σίδε φέρον.—

Ennius: Se tum, sicut equus quom de præsepibus altis Vincla suis magnæ animæ abruptit, et endo Fort sese campeis, per cairola, lætaque prata, Celso pectore ; sepe jubam quassat simul altam ; Speiritus ex anima calida spumas agit albas.

- Tandem liber, equus, campoque potitus aperto,
 Aut ille in pastus armentaque tendit equarum,
 495 Aut, assuetus aquæ perfundi flumine noto,
 Emicat, arrectisque fremit cervicibus alte
 Luxurians; luduntque jubæ per colla; per armos.
 Obvia cui, Volscorum acie comitante, Camilla
 Occurrit, portisque ab equo regina sub ipsis
 500 Desiluit; quam tota cohors imitata relictis
 Ad terram defluxit equis; tum talia fatur:
 'Turne, sui merito si qua est fiducia forti,
 'Audeo, et Æneadum promitto occurrere turmæ,
 'Solaque Tyrrhenos equites ire obvia contra.
 505 'Me sine prima manu tentare pericula belli:
 'Tu pedes ad muros subsiste, et mœnia conserva.'
 Turnus ad hæc, oculos horrenda in virgine fixus:
 'O decus Italiæ, virgo, quas dicere grates,
 'Quasve referre parem? sed nunc, est omnia quando
 510 'Iste animus supra, mecum partire laborem.
 'Æneas, ut fama fidem missique reportant
 'Exploratores, equum leviam improbus arma
 'Præmisit, quaterent campos: ipse ardua montis
 'Per deserta jugo superans adventat ad urbem.
 515 'Furta paro belli convexo in tramite silvæ,
 'Ut bivias armato obsidam milite fauces.
 'Tu Tyrrhenum equitem collatis excipe signis;
 'Tecum acer Messapus erit, turmæque Latinæ,
 'Tiburnique manus: ducis et tu concipe curam.'
 520 Sic ait, et paribus Messapum in prœlia dictis
 Hortatur, sociosque duces; et pergit in hostem.
 Est curvo anfractu valles, accommoda fraudi
 Armorumque dolis; quam densis frondibus atrum
 Urguet utrinque latus; tenuis quo semita ducit,
 525 Angustæque ferunt fauces aditusque maligni.
 Hanc super in speculis summoque in vertice montis
 Planities ignota jacet, tutique receptus:
 Seu dextra lævaque velis occurrere pugnæ;
 Sive instare jugis, et grandia volvere saxa.
 530 Huc juvenis nota fertur regione viarum;
 Arripuitque locum, et silvis insedit iniquis.

498. *Camilla*] Cf. vii. 803. et seqq.

501. *Defluxit*] V. ad 828. inf.

503. *Audeo, et*] Π. ι'. 77.—Και ἐμὴν
 πρὸς δούκτι χεῖρας ἔσονται Μαιμῶν, καὶ
 καὶ μὴν, ἄρα, νῆσθι δὲ ποσσὶν Ἐσσυμαι ἀμ-
 φοτέρως μετὰ σοῖς δὲ καὶ σὸς Ἐσσομαι Πρα-
 μίδι ἀποστὸν μαμῶντι μάλιστα.

513. *Quaterent campos*] Lucret. ii.

326.—Equites valido quatientes impete

campos.

518. *Tiburnus* s. *Tiburinus*, Tiburis
 conditor. v. ad vii. 88. Cf. et vii. 670.
 seqq.

522. *Valles*, antique pro *vallis*.

524. *Quo*] Al. melius, *qua*.

526. *Specula*, Homero *ἐσσυμαι* Π. ι'.
 553.

- Velocem interea superis in sedibus Opim,
 Unam ex virginibus sociis sacraque caterva,
 Compellabat, et has tristes Latonia voces
 535 Ore dabat: ' Graditur bellum ad crudele Camilla,
 ' O virgo, et nostris nequidquam cingitur armis,
 ' Cara mihi ante alias. Neque enim novus iste Dianæ
 ' Venit amor, subitaque animum dulcedine movit.
 ' Pulsus ob invidiam regno viresque superbas
 540 ' Priverno antiqua Metabus cum excederet urbe,
 ' Infantem, fugiens media inter proelia belli,
 ' Sustulit exsilio comitem, matrisque vocavit
 ' Nomine Casmillæ, mutata parte, Camillam.
 ' Ipse, sinu præ se portans, iuga longa petebat
 545 ' Solorum nemorum; tela undique sæva premebant,
 ' Et circumfuso volitabant milite Volsci.
 ' Ecce, fugæ medio, summis Amasenus abundans
 ' Spumabat ripis; tantus se nubibus imber
 ' Ruperat. Ille, innare parans, infantis amore
 550 ' Tardatur, caroque oneri timet. Omnia secum
 ' Versanti subito vix hæc sententia sedit:
 ' Telum immane, manu valida quod forte gerebat
 ' Bellator, solidum nodis et robore cocto;
 ' Huic natam, libro et silvestri subere clausam,
 555 ' Implicat, atque habilem mediæ circumligat hastæ;
 ' Quam dextra ingenti librans ita ad æthera fatur:
 " Alma, tibi hanc, nemorum cultrix, Latonia virgo,
 " Ipse pater famulam voveo; tua prima per auras
 " Tela tenens supplex hostem fugit. Accipe, testor,
 560 " Diva tuam, quæ nunc dubiis committitur auris."
 ' Dixit, et adducto contortum hastile lacerto
 ' Immittit: sonuere undæ: rapidum super amnem
 ' Infelix fugit in jaculo stridente Camilla.
 ' At Metabus, magna propius jam urgente caterva,
 565 ' Dat sese fluvio, atque hastam cum virgine victor
 ' Gramineo donum Triviæ de cespite vellit.
 ' Non illum tectis ullæ, non mœnibus urbes
 ' Accepere, neque ipse manus feritate dedisset:

532. *Opim*] V. Herodot. iv. 35. qui narrat *Opim* ex Hyperboreis in Dianæ et Apollinis comitatu Delum advenisse. Hinc forte *Threissa* appellatur inf. 858. Cf. Apollodor. i. 4. 4. et Callimach. in Del. 292.—Alias tamen *Opis* ipsius etiam Dianæ nomen fuit.

540. *Privernum*, Volscorum opp. circa Amasenum amnem.

543. *Camillam*] Statius Tullianus de vocabulis rerum lib. i. ait, dixisse Callimachum, Tuscos *Camillum* appellare

Mercurium; quo vocabulo significant præministram Deorum. Unde Virgilius ait, Metabum *Camillam* appellasse filiam Dianæ, scilicet præministram. Nam et Pacuvius, cum de Medea loqueretur; *Cælitum Camilla expectata adveni: salve hospita*. Romani quoque pueros et puellas nobiles et investes *Camillos* et *Camillas* appellant, flaminicarum et flaminum præministros. Cf. Macrob. iii. 8. et Serv. h. l.

- ' Pastorum et solis exegit montibus ævum.
 570 ' Hic natam, in dumis interque horrentia lustra,
 ' Armentalis equæ mammis et lacte ferino
 ' Nutribat, teneris immulgens ubera labris.
 ' Utque pedum primis infans vestigia plantis
 ' Institerat, jaculo palmas oneravit acuto;
 575 ' Spiculaque ex humero parvæ suspendit et arcum.
 ' Pro crinali auro, pro longæ tegmine pallæ,
 ' Tigridis exuviæ per dorsum a vertice pendent.
 ' Tela manu jam tum tenera puerilia torsit,
 ' Et fundam tereti circum caput egit habena;
 580 ' Strymoniamque gruem, aut album dejecit olorem.
 ' Multæ illam frustra Tyrrhena per oppida matres
 ' Optavere nurum. Sola contenta Diana,
 ' Æternum telorum et virginittis amorem
 ' Intemerata colit. Vellem haud correpta fuisset
 585 ' Militia tali, conata lacescere Teucros:
 ' Cara mihi comitumque foret nunc una mearum.
 ' Verum age, quandoquidem fatis urgetur acerbis,
 ' Labere, Nympha, polo, finesque invise Latinos,
 ' Tristis ubi infausto committitur omine pugna.
 590 ' Hæc cape, et ultricem pharetra deprome sagittam:
 ' Hac, quicumque sacrum violârit volnere corpus,
 ' Tros Italusve, mihi pariter det sanguine pœnas.
 ' Post ego nube cava miserandæ corpus et arma
 ' Inspoliata feram tumulo, patriæque reponam.'
 595 Dixit: at illa leves cœli delapsa per auras
 Insonuit, nigro circumdata turbine corpus.
 At manus interea muris Trojana propinquat,
 Etruscique duces, equitumque exercitus omnis;
 Compositi numero in turmas. Fremit æquore toto
 600 Insultans sonipes, et pressis pugnat habenis

570. *Hic natam*] Non pigebit cum Camilla comparare Pindari Cyrenen, Pyth. ix. 31.—Ὁ δὲ τὰν ἐνώλιον ἐρέψατο παῖδα Κυράναν ἢ μὲν εὐθ' ἰστών παλιμβάμους ἰβίλαςιν Διὸς, οὗτοι δὲ ἴστων εἰσαρῶν μὲν ἰταρῶν τίρφυας ἄλλ' ἀπόντισσιν τι χαλκίους φασγάνῃ τι μαρμαίρια κεραῖζιν ἀγρίους θῆρας ἢ πολλὰν τι καὶ ἡνύχιον βουσίη ἱεράναι παρὶχουσα πατρώας· τοῖς δὲ σύγκωτον γλυκὺν παῖδον ἰπὶ βλεφάρους ὕπνοι ἀναλίσκουσα ἥσονται πρὸς αὐ. πῆχτι ἢ λιοντί σφ' ἰερὸφασίτρως ἡμβρίμῃ μόναν παλαίουσαν ἀντιε ἰγχνίον ἱαίριγος Ἀπόλλων.

581. *Multæ illam*] Pyth. ix. 171. πλῆστα νηάσαντά τι καὶ τιλιταῖς ὁρίαις ἢ Παλλὰδος ἰδον, ἄφρονι δ' ὡς ἡάσταν φίλτατον παρβινυαλ πόνον ἢ πὺν ἰσχον', ὃ Τηλίσιαταις, ἱμμαι.

Ibid. 187. ubi de Barca:—ἀγαλλία

κοίραν τὰν μάλα πολλοὶ ἀρωγῆς ἀνδρῶν αἴτιον σύγγοναι, πολλοὶ δὲ καὶ ξείνων ἰπὶ δουρὶν ἰδον ἱαλίαν.— Cf. et Catull. lxii. 32. et seqq.

581. *Tyrrhena per oppida*] Nam gens Volca et pene omnis Italia in Tuscorum jure fuerat. V. Servium ad v. 567.

593. *Post ego*] Poëtæ ante oculos fuit Jovis et Junonis de Sarpedonis fato colloquium, Il. σ'. 433, 453. Ὡ μοι ἰγόν, ἴτι μοι Σαρπηδίνα, φίλτατον ἀνδρῶν, Μοῖρ' ὑπὸ Πατρίελλοι Μινωσιώδας δαμῆται.— Ἀντὰρ ἰσθὴν δὴ τόγῃ λίγη ψυχὴ τι καὶ αἰὼν, Πέμπται μοι Θάνατόν τι φέρει καὶ νῆδυμον ἴττοι, Εἰσὶν δὲ Λυκίης ἰερείας δῆμον ἱκνοῦσαι: Ἐῖθα ἰ ταρχύουσαι παρὶγντοί τι ἴται τι Τύμβῳ τι στήλῃ τι· τὸ γὰρ γίρας ἰσὶ θανόντων.

600. *Insultans*] V. Geo. iii. 117.

- Huc obversus et huc ; tum late ferreus hastis
 Horret ager, campique armis sublimibus ardent.
 Nec non Messapus contra, celeresque Latini,
 Et cum fratre Coras, et virginis ala Camillæ,
 605 Adversum campo apparent, hastasque reductis
 Protendunt longe dextris, et spicula vibrant;
 Adventusque virum fremitusque ardescit equorum.
 Jamque intra jactum teli progressus uterque
 Substitit : subito erumpunt clamore, frementesque
 610 Exhortantur equos ; fundunt simul undique tela
 Crebra nivis ritu, cœlumque obtexitur umbra.
 Continuo adversis Tyrrhenus et acer Aconteus
 Connixi incurrunt hastis, primique ruina
 Dant sonitu ingenti, perfractaque quadrupedantum
 615 Pectora pectoribus rumpunt. Excussus Aconteus,
 Fulminis in morem, aut tormento ponderis acti,
 Præcipitat longe, et vitam dispergit in auras.
 Extemplo turbatæ acies, versique Latini
 Rejiciunt parmas, et equos ad mœnia vertunt.
 620 Troës agunt : princeps turmas inducit Asylas.
 Jamque propinquabant portis, rursusque Latini
 Clamorem tollunt, et mollia colla reflectunt :
 Hi fugiunt, penitusque datis referuntur habenis.
 Qualis ubi alterno procurrens gurgite pontus
 625 Nunc ruit ad terras, scopulosque superjacet undam
 Spumeus, extremamque sinu perfundit arenam :
 Nunc rapidus retro, atque æstu revoluta resorbens
 Saxa, fugit, littusque vado labente relinquit.
 Bis Tusci Rutulos egere ad mœnia versos ;
 630 Bis rejecti armis respectant terga tegentes.
 Tertia sed postquam congressi in prælia, totas
 Implicuere inter se acies, legitque virum vir :
 Tum vero et gemitus morientum, et sanguine in alto
 Armaque, corporaque, et permixti cæde virorum
 635 Semanimes voluntur equi ; pugna aspera surgit.
 Orsilochus Remuli, quando ipsum horrebat adire,
 Hastam intorsit equo, ferrumque sub aure reliquit.
 Quo sonipes ictu furit arduus, altaque jactat

602. *Horret*] V. Geo. ii. 142. Æn. vii. 526.—*Ferreus ager*, Cf. Miltoni P. R. iii. 326.

608. *Jamque*] Il. 8. 446. Οἷος ἔτι δὲ ῥ' ἐς χυμέν Ινα ξυνοῦντες ἵκοντο, Σύν ῥ' ἱβαιοὶ βροτοῖς, εὖν δ' ἰγχεῖα, καὶ μίν' ἀνδρῶν Καλ. κισσούρων ἀπὸρ δαυίδος ἰμφαλίονται Ἐπ. ληστ' ἀλλήλοισι πολὺς δ' ἀνμαγδὸς ἰσώμεν. Ἐνθα δ' αἶμα αἰμαγὴ τι καὶ ἰσχυρὰ πύλιν ἀνδρῶν, Ὀλλύοντων τι, καὶ ἰλλομένων μέν δ'

αἶματι γαῖα.

611. *Nivis ritu*] Il. 6. 156.—*Νιφάδης δ' αἶς, πύπτον Ιραζι*. Cf. et Il. 6. 278. seqq. necnon Miltoni P. R. iii. 324.

620. *Asylas*] V. Æn. x. 175.

622. *Mollia colla*] Scilicet equorum : Cf. Geo. iii. 204.

633. *Tum vero*] V. Homeri locum ad 608. supra cit.

638. seqq.] Cf. Æn. x. 892.

- Volneris impatiens arrecto pectore crura.
 640 Volvitur ille excussus humi. Catillus Iolan,
 Ingentemque animis, ingentem corpore et armis
 Dejicit Herminium : nudo cui vertice fulva
 Cæsaries, nudique humeri ; nec volnera terrent ;
 Tantus in arma patet. Latos huic hasta per armos
 645 Acta tremit, duplicatque virum tranfixa dolore.
 Funditur ater ubique cruor : dant funera ferro
 Certantes, pulchramque petunt per volnera mortem.
 At medias inter cædes exsultat Amazon,
 Unum exserta latus pugnæ, pharetrata Camilla :
 650 Et nunc lenta manu spargens hastilia denset ;
 Nunc validam dextra rapit indefessa bipennem.
 Aureus ex humero sonat arcus, et arma Dianæ.
 Illa etiam, si quando in tergum pulsa recessit,
 Spicula converso fugientia dirigit arcu.
 655 At circum lectæ comites, Larinaque virgo,
 Tullaque, et æratam quatiens Tarpeia securem,
 Italides ; quas ipsa decus sibi dia Camilla
 Delegit, pacisque bonas bellicque ministras.
 Quales Threiciæ cum flumina Thermodontis
 660 Pulsant et pictis bellantur Amazones armis :
 Seu circum Hippolyten, seu quum se Martia curru
 Penthesilea refert, magnoque ululante tumultu
 Feminea exsultant lunatis agmina peltis.
 Quem telo primum, quem postremum, aspera virgo,
 665 Dejicis ? aut quot humi morientia corpora fundis ?
 Eunæum Clytio primum patre : cujus apertum
 Adversi longa transverberat abiete pectus.
 Sanguinis ille vomens rivos cadit, atque cruentam
 Mandit humum, moriensque suo se in vulnere versat.
 670 Tum Lirim, Pagasumque super : quorum alter habenas
 Suffosso revolutus equo dum colligit, alter
 Dum subit ac dextram labenti tendit inermem,
 Præcipites pariterque ruunt. His addit Amastrum
 Hippotaden ; sequiturque incumbens eminus hasta
 675 Tereaque, Harpalytumque, et Demophoonta, Chromimque :
 Quotque emissa manu contorsit spicula virgo,
 Tot Phrygii cecidere viri. Procul Ornytus armis
 Ignotis et equo venator Iäpyge fertur :
 Cui pellis latos humeros erepta juvenco

645. *Duplicat virum*] Il. v. 618. ἰδ-
 νέναι δι' αἰσῶν—

659. *Threiciæ*] V. Æn. i. 316.—De
 Amazonum historia v. Justin. ii. 4. *Hip-
 polyte* a Theseo capta est: *Penthesilea*
 ad Trojam interfecta: cf. Æn. i. 490.

661. *Martia*] Justin. i. c. Amazonum

reginæ, ne successibus deesset auctori-
 tas, genitas se Marte prædicabant.

664. *Quem—primum*] Il. v. 692. Ἐν-
 δὲ τίνα πρῶτον, τίνα δ' ὀπίσταν ἱεράρχησιν,
 Παρτιάδην, ὅτι δὴ σὶ θύαι λήνατόνδ' ἀέλιον—
 ον ;

- 680 Pugnatori operit; caput ingens oris hiatus
 Et malæ texere lupi cum dentibus albis,
 Agrestisque manus armat sparus. Ipse catervis
 Vertitur in mediis, et toto vertice supra est.
 Hunc illa exceptum, (neque enim labor agmine verso,)
- 685 Trajicit, et super hæc inimico pectore fatur:
 'Silvis te, Tyrrhene, feras agitare putasti?
 'Advenit, qui vestra dies muliebribus armis
 'Verba redarguerit. Nomen tamen haud leve patrum
 'Manibus hoc referes, telo ceoidiasse Camillæ.'
- 690 Protenus Orsilochum et Buten, duo maxima Teucrum
 Corpora: sed Buten aversum conspice fixit
 Loriceam galeamque inter, qua colla sedentis
 Lucent, et lævo dependet parma lacerto;
 Orsilochum, fugiens magnumque agitata per orbem,
- 695 Eludit gyro interior, sequiturque sequentem;
 Tum validam perque arma viro perque ossa securim,
 Altior exsurgens, oranti et multa precanti
 Congeminat: vulnus calido rigat ora cerebro.
 Incidit huic, subitoque ad aspectu territus hæsit
- 700 Appenninicolæ bellator filius Auni,
 Haud Ligurum extremus, dum fallere fata sinebant.
 Isque ubi se nullo jam cursu evadere pugnae
 Posse, neque instantem reginam avertere, cernit;
 Consilio versare dolos ingressus et astu,
- 705 Incipit hæc: 'Quid tam egregium, si fœmina forti
 'Fidis equo? dimitte fugam, et te comminus æquo
 'Mecum crede solo, pugnaeque accinge pedestri:
 'Jam nosces, ventosa ferat cui gloria laudem.'
 Dixit. At illa furens, acrique accensa dolore,
- 710 Tradit equum comiti, paribusque resistit in armis,
 Ense pedes nudo, puraque interrita parma.
 At juvenis, vicisse dolo ratus, avolat ipse,
 Haud mora, conversisque fugax aufertur habenis,
 Quadrupedemque citum ferrata calce fatigat.
- 715 'Vane Ligus, frustra que animis elate superbis,
 'Nequidquam patrias tentasti lubricus artes;
 'Nec fraus te incolumem fallaci perferet Auno.'
 Hæc fatur virgo, et pernicious ignea plantis
 Transit equum cursu, frenisque adversa prehensis

701. *Ligures autem omnes fallaces sunt*, ait Cato in Orig. lib. ii. v. Serv.

708. *Laudem*] Servius: Hæc est vera et antiqua lectio, ut *fraudem*, non *laudem*, legas; ut sit sensus: Jam cognosces, cui inanis jactantia pœnam affert: nam *fraudem* veteres pœnam vocabant.

714. *Ferrata calce*] Hoc de suo verbo poeta sumsit. (Cf. vi. 882.) Heroium vita *vivere* s. *μαρτυρία φανέν* solummodo notat. Cf. II. ψ. 384, 387.

718. *Igneæ*] Catull. lxxiv. 341. de Achille: Qui peraspe, vago victor certamine cursus, *Flammae* prævertet celeris vestigia cervæ. Cf. *Æa.* vii. 807. seqq.

B b

- 720 Congreditur, pœnasque inimico ex sanguine sumit.
Quam facile accipiter saxo sacer ales ab alto
Consequitur pennis sublimem in nube columbam,
Comprehensamque tenet, pedibusque eviscerat uncis :
Tum cruor et volsæ labuntur ab æthere plumæ.
- 725 At non hæc nullis hominum Sator atque deorum
Observans oculis summo sedet altus Olympo.
Tyrrhenum Genitor Tarchonem in prælia sæva
Suscitat, et stimulis haud mollibus injicit iras.
Ergo inter cædes cedentiaque agmina Tarcho
- 730 Fertur equo, variisque instigat vocibus alas,
Nomine quemque vocans ; reficitque in prælia pulsos.
' Quis metus, o numquam doluturi, o semper inertes
' Tyrrheni, quæ tanta animis ignavia venit ?
' Fœmina palantes agit, atque hæc agmina vertit ?
- 735 ' Quo ferrum, quidve hæc gerimus tela irrita dextris ?
' At non in Venerem segnes, nocturnaue bella,
' Aut, ubi curva choros indixit tibia Bacchi,
' Expectare dapes, et plenæ pocula mensæ ;
' Hic amor, hoc studium ; dum sacra secundus haruspex
- 740 ' Nuntiet, ac lucos vocet hostia pinguis in altos.'
Hæc effatus, equum in medios, moriturus et ipse,
Concitat, et Venulo adversum se turbidus infert,
Dereptumque ab equo dextra complectitur hostem,
Et gremium ante suum multa vi concitus aufert.
- 745 Tollitur in cælum clamor : cunctique Latini
Convertere oculos. Volat igneus æquore Tarcho,
Arma virumque ferens ; tum summa ipsius ab hasta
Defringit ferrum, et partes rimatur apertas,
Qua volnus letale ferat : contra ille repugnans
- 750 Sustinet a jugulo dextram, et vim viribus exit.

721. *Quam facile*] Il. χ'. 138. Πηλεΐδης δ' ἰστέοντι, πρὸς κραιναῖσι πτωχάδας· ἦδ' οἱ κίρκος ὄρεσφι, ἱλαφρότατος πτωχῶν, 'Ρηϊδίος ὀρησι μετὰ τεύχεσσι πύλαιον· ἢ δὲ δ' ἵππῳ φοβῶνται· ἢ δ' ἰγγύθον ἔξω λεληκώς Ταρφί' ἵστασθαι, ἰλίῳ τὶ ἰ θυμῷ ἐνώγει· 'Ὡς ἂν δ' ἰγ' ἱμμημῶς ἰδὺς πίνισσ' τρέσι δ' Ἐκτορε Τύχης ὑπὸ Τρώων, λαφύρα δ' ἡ γούνατ' ἰώμα. Cf. et Il. γ'. 62. φ'. 493.

725. *At non*] Il. κ'. 515. Οὐδ' ἄλυσσασθιν ὡχ' ἀργυρότατος Ἀπύλλων. Cf. Od. δ'. 285.

726. *Sedet—Olympo*] Il. λ'. 80.—ἢ δὲ, νόσφι λαοσθῆς Τῶν ἄλλων, ἀπάνευθε καθίζουσι, καθὲρ γαίῳ, Εἰσερέων Τρώων τι πύλιν, καὶ ἥσας Ἀχαιοῖν, Χαλκιδῶ τι στείροσθι, ἰλόντας τ', ἰλλυμῖνους τι.

731. *Nomine*] Il. κ'. 68. Πατρόειν ἰα

γινῆς ὀνομάζων ἄνδρα ἱασσεν.

Et M. Furius Annal. xi. Nomine quemque ciet; ditorum tempus adesse Commemorat.—Confirmat dictis, simul atque exsuscitat acres Ad bellandum ammos, reficitque ad proelia mentes.

732. *Quis metus*] Il. γ'. 340. ubi Agamemnon : Τίς τις πατάσσωντος ἀφίστασι, μίμνῃσι δ' ἄλλοις ; Σφῶν μὲν τ' ἰστίως μετὰ πρῶτοις ἰόντας Ἐσδάμιν, ἠδὲ μάχης καυστικῆς ἀντιβλήσσω. Πρῶτοι γὰρ καὶ δαιτὸς ἀνούζουσι ἱμῶς, ὅσῳτι δαιτὴ γίγνουσι ἰφθαλλόμενοι Ἀχαιοί· Ἐνθα φίλ', ἐπ' ταλῖα κεία ἱμῶναι, ἠδὲ πύλλα Οἴου ἀνέμιναι μελιπλόας, ἔφρ' ἰδύσσον. Νῦν δὲ φίλος χ' ἰσέγγις, καὶ ἰ δίκῃ σφάγγει Ἀχαιοῖν· Τμῖν προσάροισι μαχίστατο πύλιν χαλκῇ. V. ad Æn. ix. 615.

- Utque volans alte raptum cum fulva draconem
 Fert aquila, implicuitque pedes, atque unguibus hæsit :
 Saucius at serpens sinuosa volumina versat,
 Arrectisque horret squamis, et sibilat ore,
 755 Arduus insurgens : illa haud minus urget obunco
 Luctantem rostro ; simul æthera verberat alia.
 Haud aliter prædam Tiburtum ex agmine Tarcho
 Portat ovans. Ducis exemplum eventumque secuti
 Mæonidæ incurrunt. Tum fatis debitus Arruns
 760 Velocem jaculo et multa prior arte Camillam
 Circuit, et, quæ sit fortuna facillima, tentat.
 Qua se cumque furens medio tulit agmine virgo ;
 Hac Arruns subit, et tacitus vestigia lustrat :
 Qua victrix redit illa, pedemque ex hoste reportat ;
 765 Hac juvenis furtim celeres detorquet habenas.
 Hos aditus, jamque hos aditus, omnemque pererrat
 Undique circuitum ; et certam quatit improbus hastam.
 Forte sacer Cybelæ Chloreus, olimque sacerdos,
 Insignis longe Phrygiis fulgebat in armis,
 770 Spumantemque agitabat equum : quem pellis aënis
 In plumam squamis auro conserta tegebat.
 Ipse, peregrina ferrugine clarus et ostro,
 Spicula torquebat Lycio Gortynia cornu ;
 Aureus ex humeris sonat arcus, et aurea vati
 775 Cassida ; tum croceam chlamydemque sinusque crepantes
 Carbascos fulvo in nodum collegerat auro,
 Pictus acu tunicas, et barbara tegmina crurum.
 Hunc virgo, sive ut templis præfigeret arma
 Troïa, captivo sive ut se ferret in auro,
 780 Venatrix, unum ex omni certamine pugnæ
 Cæca sequebatur ; totumque incauta per agmen
 Fœmineo prædæ et spoliolum ardebat amore :
 Telum ex insidiis quum tandem tempore capto
 Concitat, et superos Arruns sic voce precatur :

751. *Utque*] Cf. Il. μ'. 200. Οἱ δ' ἴσιν
 περιμήρεσιν, ἱφιστάμενοι παρὰ τὰ φέρον ὄρεσι
 γὰρ σφιν ἰσχυρὴν πειρησάμενοι μακρῶς, Ἀλ-
 κίῃς ἐπιτίσαντες, ἰσ' ἐπιστρέφει λαὸν ἱερῶν,
 Φοβήσιντα δρᾶσαντα φέρον ἐνέχουσιν, σίλωρον,
 Ζωὴν, ἰσ' ἀσπείροντα καὶ ὅσων λάβειτο χά-
 ρας. Κίψι γὰρ αὐτὸν ἱχθοντα κατὰ στήθος,
 παρὰ θυρεὸν, Ἰθιωδὸς ἐκείνου ἰσ' ἀπὸ Ἰθιν
 αἶε χαμαῖ, Ἀλγισσας ἰδύμενος μίση δ' ἰνὶ
 ἀέθραδι ἐμύλον Ἀντίς δι' ἐλάγχεας, πέντε
 πταῖς ἀνέμων Τρώϊς δ' ἠφίγιναν, ἱσας
 Ἰθιν αἶλλος ἴθιν Κίρμιον ἐν μίσησιν, Διὸς τι-
 γας αἰγιόχους.

759. *Mæonidæ*] V. Æn. viii. 479,

499. seqq.

770. *Equum : quem*] Servius: Cata-
 phractum eum fuisse ostendit. Cata-
 phracti autem equites dicuntur, qui et
 ipsi ferro muniti sunt, et equos similiter
 munitos habent. De quibus Sallustius ;
*Equis paria operimenta erant, quæ lin-
 tea* (sicut h. l. pellem) *ferreis laminis in
 pluma modum adnæverant.*

772. *Peregrina*] Cf. ix. 582.

777. *Pictus acu*] Serv. Sane armorum
 longa descriptio illuc spectat, ut in eo-
 rum cupiditatem merito Camilla videat-
 ur esse succensa.

B b 2

- 785 ' Summe deūm, sancti custos Soractis Apollo,
 ' Quem primi colimus, cui pineus ardor acervo
 ' Pascitur: et medium freti pietate per ignem
 ' Cultores multa premimus vestigia pruna;
 ' Da, Pater, hoc nostris aboleri dedecus armis,
 790 ' Omnipotens. Non exuvias, pulsæve tropæum
 ' Virginis, aut spolia ulla peto. Mihi cetera laudem
 ' Facta ferent. Hæc dira meo dum volnere pestis
 ' Pulsa cadat, patrias remeabo inglorius urbes.'
 Audiit, et voti Phœbus succedere partem
 795 Mente dedit: partem volucres dispersit in auras.
 Sterneret ut subita turbatam morte Camillam,
 Annuat oranti: reducem ut patria alta videret,
 Non dedit; inque notos vocem vertere procellæ.
 Ergo, ut missa manu sonitum dedit hasta per auras,
 800 Convertere animos acres oculosque tutele
 Cuncti ad reginam Volsci. Nihil ipsa neque auræ
 Nec sonitus memor, aut venientis ab æthere teli:
 Hasta sub exsertam donec perlata papillam
 Hæsit, virgineumque alte bibit acta cruorem.
 805 Concurrunt trepidæ comites, dominamque ruentem
 Suscipiunt. Fugit ante omnes exterritus Arruns,
 Lætitia mixtoque metu: nec jam amplius hæstæ
 Credere, nec telis occurrere virginis audet.
 Ac velut ille, prius quam tela inimica sequantur,
 810 Continuo in montes sese avius abdidit altos,
 Occiso pastore, lupus, magnove juvenco,
 Consciis audacis facti, caudamque remulcens
 Subjecit pavitantem utero, silvasque petivit:
 Haud secus ex oculis se turbidus abstulit Arruns,
 815 Contentusque fuga mediis se immiscuit armis.
 Illa manu moriens telum trahit: ossa sed inter
 Ferreus ad costas alto stat volnere mucro.
 Labitur exsanguis; labuntur frigida leto

786. *Quem primi*] Flin. vii. 2. *Hirpi* (*leuias*), familiæ sunt paucæ, haud procul Roma in Faliscorum agro. Hæ sacris annuo, quod fit ad m. Soracten Apollini, supra ambustam ligni struem ambulantes non adurantur.—Eodem Hirpos attingit Æn. vii. 692. seqq. ubi tamen Faliaci inter Turni auxilia numerantur. Aruns igitur ex vicinis Etruriæ locis oriundus erat.

787. *Freti pietate*] Servius: Iste quidem hoc dixit; sed Varro ubique expugnator religionis ait, cum quoddam medicamentum describeret; *Eo uti solent Hirpini* (f. *Hirpi*), *qui ambulaturi*

per ignem, medicamento plantas tingunt. V. Bentleii Phileleuth. Lips. c. II.

794. *Audiit*] Il. ε'. 249. 'Ὡς ἴφαι' ὁ χίμνος τοῦ δ' ἱλίου μνήστῃ Ζεὺς· τῷ δ' ἴσκειν μὲν ἴδωναι σπᾶν, ἴσκειν δ' ἀνίσκει Νηὶν μὲν οἱ ἐπὶ σπᾶν σπᾶν, οἱ μὲν οὖν τὴν Δῶναι· οἱ δ' ἀνίσκει μᾶχης ἔκαστοι· ὡδαι.

809. *Ac velut*] Il. ε'. 585. 'Ἀντίλοχῳ δ' οὐ μῦνι, τοῖς περ ἰὼν πολέμοις, Ἄλλ' ἔγ' ἔξ' ἱερῶν, ὅπρ' ἡπὶ μῆναις ἱερῶν, ὅσσι νῦν νείνας, ἢ βονάλλας, ἄμφι βῆσας, Φεύγει, πρὶν περ ἴμιλον ἐλλισσάμεναι ἀνδρῶν· Ὡς τρεῖς Νηεργίδης.—

- Lumina; purpureis quondam color ora reliquit.
 820 Tum sic expirans Accam, ex æqualibus unam,
 Alloquitur; fida ante alias quæ sola Camillæ;
 Quicum parti curas; atque hæc ita fatur:
 'Hactenus, Acca soror, potui: nunc volnus acerbum
 'Conficit, et tenebris nigrescunt omnia circum.
 825 'Effuge, et hæc Turno mandata novissima perfer:
 'Succedat pugnae Trojanosque arceat urbe.
 'Jamque vale.' Simul his dictis linquebat habenas,
 Ad terram non sponte fluens. Tum frigida toto
 Paullatim exsolvit se corpore, lentaque colla
 830 Et captum leto posuit caput, arma relinquens;
 Vitaque cum gemitu fugit indignata sub umbras.
 Tum vero immensus surgens ferit aurea clamor
 Sidera; dejecta crudescit pugna Camilla;
 Incurrunt densi simul omnis copia Teucrum,
 835 Tyrrhenique duces, Evandrique Arcades alæ.
 At Triviæ custos jam dudum in montibus Opis
 Alta sedet summis, spectatque interrita pugnas.
 Utque procul medio juvenum in clamore furentum
 Prospexit tristi multatam morte Camillam;
 840 Ingemuitque, deditque has imo pectore voces:
 'Heu nimium, virgo, nimium crudele luisti
 'Supplicium, Teucros conata lacescere bello!
 'Nec tibi desertæ in dumis coluisse Dianam
 'Profuit, aut nostras humero gessisse pharetras.
 845 'Non tamen indecorem tua te regina reliquit
 'Extrema jam in morte: neque hoc sine nomine letum
 'Per gentes erit; aut famam patieris inultæ.
 'Nam quicumque tuum violavit vulnere corpus,
 'Morte luet merita.' Fuit ingens monte sub alto
 850 Regis Dercenni terreno ex aggere bustum
 Antiqui Laurentis, opacaque ilice tectum;
 Hic dea se primum rapido pulcherrima nisu
 Sistit, et Arruntem tumulo speculatur ab alto.
 Ut vidit fulgentem armis, ac vana tumentem;
 855 'Cur, inquit, diversus abis? huc dirige gressum,
 'Huc periture veni: capias ut digna Camillæ
 'Præmia. Tune etiam telis moriere Dianæ?'
 Dixit, et aurata volucrem Threïssa sagittam
 Depromsit pharetra, cornuque infensa tetendit,
 860 Et duxit longe, donec curvata coirent

828. *Ad terram—fluens*] A. Furios
 Antias Ann. i. Ille, gravi subito devinc-
 tus vulnere, habenas Misit equi, lapsus-
 que in Aunum defluxit, et armis Reddi-
 dit seratis sonitum.——

831. *Vitaque*] Cf. *Æn.* x. 819.
 836. *Opis*] V. 532. 587. supra.
 859. *Depromsit*] Cf. *Il.* v. 116. q. v.
 ad *Æn.* ix. 622. cit.

- Inter se capita, et manibus jam tangeret æquis,
 Læva aciem ferri, dextra nervoque papillam.
 Extemplo teli stridorem aurasque sonantes
 Audiit una Arruns, hæsitque in corpore ferrum.
 865 Illum expirantem socii atque extrema gementem
 Obliti ignoto camporum in pulvere linqunt :
 Opis ad ætherium pennis aufertur Olympum.
 Prima fugit, domina amissa, levis ala Camillæ :
 Turbati fugiunt Rutuli ; fugit acer Atinas ;
 870 Disiectique duces desolatique manipuli
 Tuta petunt, et equis aversi ad mœnia tendunt.
 Nec quisquam instantes Teucros letumque ferentes
 Sustentare valet telis, aut sistere contra :
 Sed laxos referunt humeris languentibus arcus ;
 875 Quadrupedumque putrem cursu quatit ungula campum.
 Volvitur ad muros caligine turbidus atra
 Pulvis, et e speculis percussæ pectora matres
 Fœmineum clamorem ad cœli sidera tollunt.
 Qui cursu portas primi irrupere patentes,
 880 Hos inimica super mixto premit agmine turba :
 Nec miseram effugiunt mortem, sed limine in ipso,
 Mœnibus in patriis, atque inter tuta domorum,
 Confixi expirant animas. Pars claudere portas ;
 Nec sociis aperire viam, nec mœnibus audent
 885 Accipere orantes : oriturque miserrima cædes
 Defendentum armis aditus, inque arma ruentum.
 Exclusi, ante oculos lacrimantumque ora parentum,
 Pars in præcipites fossas, urgente ruina,
 Volvitur : immissis pars cæca et concita frenis
 890 Arietat in portas et duros objice postes.
 Ipsæ de muris summo certamine matres
 (Monstrat amor verus patriæ), ut videre Camillam,
 Tela manu trepidæ jaciunt ; ac robore duro
 Stipitibus ferrum sudibusque imitantur obustis
 895 Præcipites, primæque mori pro mœnibus ardent.
 Interea Turnum in silvis sævissimus implet
 Nuntius, et juveni ingentem fert Acca tumultum :
 Deletas Volscorum acies, cecidisse Camillam,
 Ingruere infensos hostes, et Marte secundo
 900 Omnia corripuisse : metum jam ad mœnia ferri.
 Ille furens (et sæva Jovis sic numina poscunt)
 Deserit obsessos colles, nemora aspera linqunt.

876. *Volvitur*] Non abs re erit ex Æschyli Έκτα Ιε) Θάβας Parodi exordium apponere: Θρίαι φοβικά μεγάλη εχνη μιλύσαι στρατός στρατιώται λισσών, μη πολλός οὐδ' λυγρός πρόδρομος ιαπείτας. αἰτί-

μα κίνος με αἰτίου φανός, ἀναιδός, σάφης, ἱππομει ἀγγίλος ἱλιθιμὸς τιδικαλίστατος ε' αὐτοὶ χρίματταται βοά, ποταῖται, βέβαια δ' ἀμαχίτου δίκαι ὕδατος ἱεραιόπου. ἰδ. ἰδ. θαι θαι ε' ἱεραιος πακὸν ἀλύσταται.

Vix e conspectu exierat, campumque tenebat :
Cum pater Æneas, saltus ingressus apertos,
905 Exsuperatque jugum, silvaque evadit opaca.
Sic ambo ad muros rapidi totoque feruntur
Agmine, nec longis inter se passibus absunt :
Ac simul Æneas fumantes pulvere campos
Prospexit longe, Laurentiaque agmina vidit ;
910 Et sævum Ænean agnovit Turnus in armis,
Adventumque pedum flatusque audivit equorum.
Continuoque ineant pugnas et prælia tentent ;
Ni roseus fessos jam gurgite Phœbus Hiberno
Tingat equos, noctemque die labente reducat.
915 Considunt castris ante urbem, et moenia vallant.

ÆNEIDOS

LIBER XII.

- T**URNUS ut infractos adverso Marte Latinos
 Defecisse videt, sua nunc promissa reposci,
 Se signari oculis: ultro implacabilis ardet,
 Attollitque animos. Pœnorum qualis in arvis,
 5 Saucius ille gravi venantum volnere pectus,
 Tum demum movet arma leo, gaudetque comantes
 Excutiens cervice toros, fixumque latronis
 Impavidus frangit telum, et fremit ore cruento:
 Haud secus accenso gliscit violentia Turno.
 10 Tum sic affatur regem, atque ita turbidus infit:
 'Nulla mora in Turno; nihil est quod dicta retractent
 'Ignavi Æneadæ; nec, quæ pepigere, recusent.
 'Congredior. Fer sacra, pater, et concipe fœdus.
 'Aut hac Dardanium dextra sub Tartara mittam,
 15 'Desertorem Asiæ (sedeant spectentque Latini),
 'Et solus ferro crimen commune refellam:
 'Aut habeat victos; cedat Lavinia conjunx.'
 Olli sedato respondit corde Latinus:
 'O præstans animi juvenis, quantum ipse feroci
 20 'Virtute exsuperas, tanto me impensius æquum est
 'Consulere, atque omnes metuentem expendere casus.
 'Sunt tibi regna patris Dauni, sunt oppida capta
 'Multa manu; nec non aurumque animusque Latino est;
 'Sunt aliæ innuptæ Latio et Laurentibus agris,
 25 'Nec genus indecores. Sine me hæc haud mollia fatu
 'Sublatis aperire dolis; simul hoc animo hauri.
 'Me natam nulli veterum sociare procorum
 'Fas erat, idque omnes divique hominesque canebant.

4. Qualis] Il. ε'. 134. Τυδείδης δ', ἑκὼ-
 τος ἰὼν, προμάχουσι μίχθη· Καί, πρὶν σιε
 θυμῷ μῦθός Τρώεσσι μάχεσθαι, Δὴ τότε
 μιν τρεῖς τίττει ἱλιν μίνος, ὅστις λίοντα, "Οὐ
 βέ τι ποιμὴν ἀγροῖ ἰσ' ἱερὸν αἰὼς ἵπποι Χρῆ-
 σθ' μιν τ' αὐλῆς ὑπεράλμινον, οὐδὲ δαμάσσην
 τοῦ μιν τι σθίνος ἄρειον ἴσχυα δὲ τ' οὐ προ-
 σαμύνει, Ἄλλὰ κατὰ σταθμούς δύναι, τὰ δ'
 ἔρημα φοβεῖται· Δὲ μιν τ' ἀγχισθῆναι ἰσ'
 ἀλλήλοισι κίχυνται, Ἄνδρ' ὁ ἱμῖμας βα-
 θύς ἐξάλλισται αὐλῆς· "Ὡς μῦθός Τρώεσσι
 μίγη κρατερὸς Διομήδης.

Cf. et Il. ν'. 164. Πηλεΐδης δ' ἰτίρωεν

ἱκανσίον ἄρειον, λίον ὡς Σίντης, ὃν τι καὶ ἑν-
 δεις ἀποκτάμεναι μῦθόν, Ἀγρόμινον, πῶς
 δῆμος· ὁ δὲ, πρῶτον μὲν ἀτίξων, Ἐρχεται
 ἀλλ' ὅτι κῖν τις ἀνιθῶν αἰζήτων Δαυρὶ βάλλῃ,
 ἰάλην τι χανὼν, περὶ τ' ἀφρὸς ἰδόντας Γίγνη-
 ται, ἢ δὲ τι οἱ κραδίη στήνι ἄλκιμον ἦσαν,
 Οὐρὴ δὲ πλεονέξας τι καὶ ἰσχυρία ἀμφοτέρωθεν
 Μαστίται, ἢ δ' αὐτὸν ἱπποσύνην μαχίσα-
 σθαι Γλαυκίαν δ' ἰδὺς φέρεται μῖνι, ἥτονα
 πίθη Ἀνδρῶν, ἢ αὐτὸς φέρεται πρῶτον ἰν
 ἰμίλῳ· "Ὡς Ἀχιλῆς ὅτρυνε μίνος καὶ θυμὸς
 ἀγώνων Ἀντίον ἰλδύμεναι μεγαλήτορος Λι-
 νίας.

- 30 'Victus amore tui, cognato sanguine victus,
 'Conjugis et mæstæ lacrimis, vincla omnia rupi:
 'Promissam eripui genero; arma impia sumsi.
 'Ex illo qui me casus, quæ, Turne, sequantur
 'Bella, vides; quantos primus patiare labores.
 'Bis magna victi pugna vix urbe tuemur
 35 'Spes Italas; recalent nostro Tiberina fluenta
 'Sanguine adhuc, campique ingentes ossibus alben.
 'Quo referor toties? quæ mentem insania mutat?
 'Si Turno extincto socios sum adacire paratus:
 'Cur non incolumi potius certamina tollo?
 40 'Quid consanguinei Rutuli, quid cætera dicet
 'Italia: ad mortem si te (Fors dicta refutet)
 'Prodiderim, natam et connubia nostra petentem?
 'Respice res bello varias; miserere parentis
 'Longævi, quem nunc mæstum patria Ardea longe
 45 'Dividit.' Haudquaquam dictis violentia Turni
 'Flectitur: exsuperat magis, ægrescitque medendo.
 'Ut primum fari potuit, sic institit ore:
 'Quam pro me curam geris, hanc precor, optume, pro me
 'Deponas, letumque sinas pro laude pacisci.
 50 'Et nos, tela, pater, ferrumque haud debile dextra
 'Spargimus, et nostro sequitur de vulnere sanguis.
 'Longe illi dea mater erit, quæ nube fugacem
 'Fœminea tegat; et vanis sese occulat umbris.
 'At regina, nova pugnae conterrita sorte,
 55 'Flebat; et ardentem generum moritura tenebat:
 'Turne, per has ego te lacrimas, per si quis Amatae
 'Tangit honos animum (spes tu nunc una, senectas
 'Tu requies miseræ; decus imperiumque Latini
 'Te penes; in te omnis domus inclinata recumbit):
 60 'Unum oro: desiste manum committere Teucris.
 'Qui te cumque manent isto certamine casus,
 'Et me, Turne, manent. Simul hæc invisâ relinquam
 'Lumina, nec generum Ænean captiva videbo.'
 'Accepit vocem lacrimis Lavinia matris
 65 'Flagrantes perfusa genas: cui plurimus ignem
 'Subjecit rubor, et calefacta per ora cucurrit.
 'Indum sanguineo veluti violaverit ostro
 'Si quis ebur, aut mixta rubent ubi lilia multa
 'Alba rosa: tales virgo dabat ore colores.
 70 'Illum turbat amor, figitque in virgine vultus;

50. *Et nos*] Hector, II. v. 437.—'Ε-
 πὶν καὶ ἑμὲν βίλος ἔξ ἀνάγκης.

52. *Quæ nube*] Respicitur narratio
 Homericæ, II. i. 311. seqq.

67. *Indum sanguineo*] II. δ. 141. ubi

de Menelai vulnere: Ἀντίνα δ' ἵππον αἶμα
 πηλαινῆς ἐξ ὤμου: 'Ὡς δ' ὅτι τις τ' ἰδὲ
 πάντα γυνὴ φοίτοι μὴν Μηοῖς ἢ Κάτρεα,
 παρὴν ἱμῶναι ἴστωρ' α. ε. λ.

- Ardet in arma magis, paucisque affatur Amatam :
 ' Ne, quæso, ne me lacrimis, neve omine tanto
 ' Prosequere in duri certamina Martis euntem,
 ' O mater: neque enim Turno mora libera mortis.
 75 ' Nuntius hæc Idmon Phrygio mea dicta tyranno
 ' Haud placitura refer: Cum primum crastina cœlo
 ' Puniceis invecta rotis Aurora rubescit;
 ' Non Teucros agat in Rutulos. Teucrûm arma quiescant,
 ' Et Rutulûm. Nostro dirimamus sanguine bellum.
 80 ' Illo quærat conjunx Lavinia campo.
 Hæc ubi dicta dedit, rapidusque in tecta recessit:
 Poscit equos, gaudetque tuens ante ora frementes,
 Pilumno quos ipsa decus dedit Orithyia;
 Qui candore nives anteirent, cursibus auras.
 85 Circumstant properi aurigæ, manibusque lacessunt
 Pectora plausa cavis, et colla comantia pectunt.
 Ipse dehinc auro squalentem alboque orichalco
 Circumdat loricam humeris; simul aptat habendo
 Ensemque clipeumque et rubræ cornua cristæ:
 90 Ensem, quem Dauno ignipotens deus ipse parenti
 Fecerat, et Stygia candentem tinxerat unda.
 Exin, quæ mediis ingenti adnixa columnæ
 Ædibus adstabat, validam vi corripit hastam,
 Actoris Aurunci spoliûm; quassatque trementem,
 95 Vociferans: ' Nunc, o nunquam frustrata vocatus
 ' Hasta meos, nunc tempus adest; te maximus Actor,
 ' Te Turni nunc dextra gerit. Da sternere corpus,
 ' Loricamque manu valida lacerare revolsam
 ' Semiviri Phrygis, et fœdare in pulvere crines
 100 ' Vibratos calido ferro myrrhaque madentes.'
 His agitur furiis. Totoque ardentis ab ore
 Scintillæ absistunt: oculis micat acribus ignis.

72. *Neve amine*] Il. v. 218. ubi Priamus: Μή μ' ὤϊλον ἐῖναι κατερίκναι, μηδὲ μοι αἰνὰ Ὀφρὶς ἐνὶ μεγάροισι κακὸς πῖλον ὀδῶ με πύλοισι.

77. *Aurora*] Vid. ad vii. 26.

79. *Nostro dirimamus*] Comparari cum his solent illa Menelai, Il. γ'. 67. seqq.

83. *Orithyia*, Ὠρίθυια, Erechthei Atheniensis filia, in Thraciam a Borea rapta.—Fuit autem Thracia equis nobilis: inde igitur Turni equus, Æn. ix. 49. et Rhesi equi, λιυρόντες χίονες, τῶν δ' ἀνίμωσιν ὁμοίαι, v. ad Æn. i. 469. Et notæ sunt Erichthonii equæ a Borea progenitæ, Il. v. 223. seqq.

87. *Squalentem*] Cf. x. 314.—*Orichalchum*, æris genus aliquod pallidius fuisse videtur: apud majores (inquit

Servius) pretiosius metallis omnibus; quod et splendorem auri et æris duritiem possideret. In Hymno in Ven. v. 9. memorantur deæ inauræ, Ἀθήνη ἔρυσσάλαον χρυσοῖο τε τιμῆσιντες.

92. *Adnixa columnæ*] Od. α'. 127. ubi Telemachus, Ἐγχεὶ μὲν ἴσσηται φέρων πρὸς κίονα μακρὴν, Δαρειδοῦκος Ἰννασθῆν ἰὺξίου, ἴστα περ ἄλλα Ἐγχεὶ Ὀδυσσεὺς κατασφίγγων ἴσσηται πολλὰ.

99. *Semiviri Phrygis*] Cf. Æn. iv. 215. ix. 614. seqq.

101. *Totoque*] Il. σ'. 364.—Ἐν δὲ μῆσοις κατέσταντο διὸς Ἀχιλλεύος τοῦ καὶ ἰδόντων μὲν καταχθ' ὤϊον· τὸ δ' οἱ ἔπειτα Λαμπίσθη, ὥσιν τε πυρὸς σίλας κ. τ. λ.

Lucret. iii. 289. Est etiam calor ille animo, quem sumit in ira, Cum ferveret, et ex oculis micat acribus ardor.

- Mugitus veluti cum prima in proelia taurus
 Terrificos ciet, atque irasci in cornua tentat,
 105 Arboris obnixus trunco; ventosque lacessit
 Ictibus, et sparsa ad pugnam proludit arena.
 Nec minus interea maternis sævus in armis
 Æneas acuit Martem, et se suscitât ira,
 Oblato gaudens componi fœdere bellum.
 110 Tum socios mæstique metum solatur Iûli,
 Fata docens; regique jubet responsa Latino
 Certa referre viros, et pacis dicere leges.
 Postera vix summos spargebat lumine montes
 Orta dies: cum primum alto se gurgite tollunt
 115 Solis equi, lucemque elatis naribus efflant:
 Campum ad certamen magnæ sub mœnibus urbis
 Dimensi Rutulique viri Teucrique parabant;
 In medioque focos et dîs communibus aras
 Gramineas. Alii fontemque ignemque ferebant,
 120 Velati limo, et verbena tempora vincti.
 Procedit legio Ausonidum, pilataque plenis
 Agmina se fundunt portis. Hinc Troïus omnis,
 Tyrrhenusque ruit variis exercitus armis;
 Haud secus instructi ferro, quam si aspera Martis
 125 Pugna vocet. Nec non mediis in millibus ipsi
 Ductores auro volitant ostroque decori,
 Et genus Assaraci Mnestheus, et fortis Asylas,
 Et Messapus equûm domitor, Neptunia proles.
 Utque dato signo spatia in sua quisque recessit:
 130 Defigunt tellure hastas, et scuta reclinant.
 Tum studio effusæ matres, et volgus inermum,
 Invalidique senes, turres et tecta domorum
 Obsedere: alii portis sublimibus adstant.
 At Juno e summo, qui nunc Albanus habetur,
 135 Tum neque nomen erat, nec honos aut gloria monti,
 Prospiciens tumulo campum adspectabat, et ambas
 Laurentum Troumque acies, urbemque Latini.
 Extemplo Turni sic est affata sororem,

103. *Taurus*] Cf. G. iii. 232.109. *Oblato*] V. 75. supra.113. *Spargebat lumine*] Lucret. ii.

210. Sol etiam summo de vertice dissipat omnes Ardorem in partes, et lumine consertit arva.

Hom. Il. v. 451. Τὸ δ' ἄνυ κλῆος ἴσται, δὲν δ' ἐκινδυνάσκει ἡώς.

115. *Lucemque*] Servius: Ennianus versus est, *Funduntque elatis naribus lucem*. Et sciendum, nunquam diem sic potenter descripsisse Virgilium: sicut in quarto noctem, ubi Dido pervigilans de-

liberat.

116. *Campum*] Cf. Il. γ'. 315. Χῆρον μὲν πρῶτον διμήτριον α. τ. λ.120. *Limo*] Legebatur *limo*, h. e. vitta linea cincti. *Limus* est cingulum, *λεῖμα*, quo sacrorum ministri seminudi ex Romano more præcingebantur. Nam quod obliquum et flexuosum est, id *limus* dicebant: unde Ter. *limis oculis*. Vid. Serv.121. *Pilata*] V. ad vii. 664.130. *Defigunt*] V. ad Æn. vi. 651.136. *Prospiciens*] Vid. ad xi. 726.

- Diva deam, stagnis quæ fluminibusque sonoris
 140 Præsidet; hunc illi rex ætheris altus honorem
 Jupiter erepta pro virginitate sacravit :
 ' Nympha, decus fluviorum, animo gratissima nostro,
 ' Scis, ut te cunctis unam, quæcumque Latinæ
 ' Magnanimi Jovis ingratum adscendere cubile,
 145 ' Prætulerim, cœlique lubens in parte locârîm :
 ' Disce tuum, ne me incuses, Juturna, dolorem.
 ' Qua visa est fortuna pati, Parcæque sinebant
 ' Cedere res Latio, Turnum et tua mœnia texi :
 ' Nunc juvenem imparibus video concurrere fati,
 150 ' Parcarumque dies et vis inimica propinquat.
 ' Non pugnam adspicere hanc oculis, non fœdera possum.
 ' Tu, pro germano si quid præsentius audes,
 ' Perge; decet. Forsan miseros meliora sequentur.'
 Vix ea : quum lacrimas oculis Juturna profudit :
 155 Terque quaterque manu pectus percussit honestum.
 ' Non lacrimis hoc tempus, ait Saturnia Juno :
 ' Accelera, et fratrem, si quis modus, eripe morti :
 ' Aut tu bella cie, conceptumque excute fœdus.
 ' Auctor ego audendi.' Sic exhortata reliquit
 160 Incertam, et tristi turbatam vulnere mentis.
 Interea reges, ingenti mole Latinus
 Quadrijugo vehitur curru, cui tempora circum
 Aurati bis sex radii fulgentia cingunt,
 Solis avi specimen : bigis it Turnus in albis,
 165 Bina manu lato crispans hastilia ferro.
 Hinc pater Æneas, Romanæ stirpis origo,
 Sidereo flagrans clipeo et cœlestibus armis,
 Et juxta Ascanius, magnæ spes altera Romæ,
 Procedunt castris; puraque in veste sacerdos
 170 Sætigeri fœtum suis, intonsamque bidentem,
 Attulit, admovitque pecus flagrantibus aris.
 Illi ad surgentem conversi lumina solem
 Dant fruges manibus salsas, et tempora ferro
 Summâ notant pecudum, paterisque altaria libant.
 175 Tum pius Æneas stricto sic ense precatur :
 ' Esto nunc Sol testis, et hæc mihi Terra vocanti,
 ' Quam propter tantos potui perferre labores,

158. *Excute fœdus*] Cf. Il. 8. 64. seqq.

161. *Interea*] In his fœderis solenni-
 bus omnia ex Homero adumbrata sunt :
 cf. Il. 7. 245. seqq.

164. *Solis avi*] Dictum est propter
 Circeen Solis filiam; ad quam Latini ge-
 nus maternum pertinuisse videtur. Et
 celebre erat Circes caput *rudiatum*.

175. *Tum pius*] Il. 7. 275. *Τῷν δ'*

' Ἀτρεΐδης μεγάλη' εὐχόμενος, χυρὸς ἀποσπῶν
 Ζεὺ πάτερ, ἴδμεν μῦθον, κλέουσι, μέγιστον
 ' Ἡλιάς θ', ὅς ἐσάν' ἱερῆς, καὶ σάν' ἱου-
 κούης· καὶ ποταμοὶ, καὶ γαῖα καὶ ὅσα
 νικτὶ κατέοντες Ἀνθρώπων εἴνευθεν ὅ, τις
 α' ἰστέμεν ἡμῶν, Ἱτρῆς μάρτυραί ἐσσι,
 φυλάσσουσιν δ' ἔρποντι σπονδὰς. Εἰ μὲν κεν Μινώ-
 λαον—κ. τ. λ.

Cf. Il. 8. 36. 4. 258. Od. 8. 184.

- ' Et Pater omnipotens, et tu Saturnia Juno,
 ' Jam melior, jam, diva, precor, tuque inclute Mavors,
 180 ' Cuncta tuo qui bella, pater, sub numine torques;
 ' Fontesque, Fluviosque voco, quæque Ætheris alti
 ' Religio, et quæ cæruleo sunt numina ponto:
 ' Cesserit Ausonio si fors victoria Turno;
 ' Convenit, Evandri victos discedere ad urbem;
 185 ' Cedet Iulus agris; nec post arma ulla rebelles
 ' Æneadæ referent, ferrove hæc regna lacescent.
 ' Sin nostrum annuerit nobis Victoria Martem
 ' (Ut potius reor, et potius Di numine firmem),
 ' Non ego nec Teucris Italos parere jubebo,
 190 ' Nec mihi regna peto. Paribus se legibus ambæ
 ' Invictæ gentes æterna in fœdera mittant.
 ' Sacra deosque dabo: socer arma Latinus habeto;
 ' Imperium sollemne socer: mihi mœnia Teucri
 ' Constituent, urbique dabit Lavinia nomen.'
 195 Sic prior Æneas; sequitur sic deinde Latinus,
 Suspiciens cœlum, tenditque ad sidera dextram:
 ' Hæc eadem, Ænea, Terram, Mare, Sidera, juro,
 ' Latonæque genus duplex, Janumque bifrontem,
 ' Vimque deûm infernam et duri sacraria Ditis:
 200 ' Audiat hæc Genitor, qui fœdera fulmine sancit;
 ' Tango aras; medios ignes et numina testor:
 ' Nulla dies pacem hanc Italis, nec fœdera rumpet,
 ' Quo res cumque cadent: nec me vis ulla volentem
 ' Ævertet; non, si tellurem effundat in undas,
 205 ' Diluvio miscens, cœlumque in Tartara solvat:
 ' Ut sceptrum hoc,' (dextra sceptrum nam forte gerebat,)
 ' Numquam fronde levi fundet virgulta, neque umbras,
 ' Cum semel in silvis, imo de stirpe recisum,
 ' Matre caret, posuitque comas et brachia ferro;
 210 ' Olim arbos; nunc artificis manus ære decoro
 ' Inclusit, patribusque dedit gestare Latinis.'
 Talibus inter se firmabant fœdera dictis,
 Conspectu in medio procerum. Tum rite sacratas
 In flammam jugulant pecudes, et viscera vivis
 215 Eripiunt, cumulantque oneratis lancibus aras.
 At vero Rutulis impar ea pugna videri
 Jamdudum, et vario misceri pectora motu;
 Tum magis, ut propius cernunt, non viribus æquis.

179. *Jam melior*] Cf. Æn. iii. 437. seq.

190. *Paribus*] Cf. Æn. vii. 256.

192. *Sacra deosque dabo*] Cf. Æn. iii.

148—171. necnon Cl. Heynii Excurs. ix. ad Æn. ii.

206. *Ut sceptrum*] Il. α'. 234. ubi Achilles; Ναὶ μὰ τῷ ἐοικότες, τὶ μὲν οὐ-

ποτε φύλλα καὶ ἔχουσιν ὄψιν, ταυτὴ πρῶτα
 ταυτὴν ἐν ἱερῇ ἀλλοτρίᾳ, οὐδ' ἀναβλήσει
 περὶ γὰρ μὰ τὸ χαλκὸς ἔστι φύλλα τε καὶ
 φλαῖν· οὐκ αὐτὴ μὲν οὖν Ἀχαιοὶ ἔνθα καὶ
 μὲν φέρουσιν διασπείλει, ὅτε θύρατος Πρὸς
 Διὸς ἰρύσται· ἢ δὲ τοὶ μὲν ἴσονται θεοὶ.
 'Ἐπεὶ' Ἀχιλλῆος παρὶ ἔξεται οὐκ Ἀχαιοῖν.

- Adjuvat, incessu tacito progressus, et aram
 220 Suppliciter venerans demisso lumine, Turnus,
 Tabentesque genæ, et juvenali in corpore pallor.
 Quem simul ac Juturna soror crebescere vidit
 Sermonem, et volgi variare labantia corda :
 In medias acies, formam adsimulata Camerti ;
 225 Cui genus a proavis ingens, clarumque paternæ
 Nomen erat virtutis, et ipse acerrimus armis ;
 In medias dat sese acies, haud nescia rerum,
 Rumoresque serit varios, ac talia fatur :
 ' Non pudet, o Rutuli, pro cunctis talibus unam
 230 ' Objectare animam ? numerone, an viribus æqui
 ' Non sumus ? En, omnes et Troës, et Arcades hi sunt,
 ' [Fatalisque manus, infensa Etruria Turno.]
 ' Vix hostem, alterni si congrediamur, habemus.
 ' Ille quidem ad Superos, quorum se devovet aris,
 235 ' Succedet fama, vivusque per ora feretur :
 ' Nos, patria amissa, dominis parere superbis
 ' Cogemur, qui nunc lenti consedimus arvis.'
 Talibus incensa est juvenum sententia dictis,
 Jam magis atque magis ; serpitque per agmina murmur.
 240 Ipsi Laurentes mutati, ipsique Latini.
 Qui sibi jam requiem pugnæ rebusque salutem
 Sperabant : nunc arma volūnt, fœdusque precantur
 Infectum, et Turni sortem miserantur iniquam.
 His aliud majus Juturna adjungit, et alto
 245 Dat signum cœlo ; quo non præsentius ullum
 Turbavit mentes Italas, monstroque fefellit.
 Namque volans rubra fulvus Jovis ales in æthra
 Littoreas agitabat aves, turbamque sonantem
 Agminis aligeri ; subito cum lapsus ad undas
 250 Cycnum excellentem pedibus rapit improbus uncis.
 Arrexere animos Itali, cunctæque volucres
 Convertunt clamore fugam ; miserabile visu ;
 Ætheraque obscurant pennis, hostemque per auras
 Facta nube premunt : donec vi victus, et ipso
 255 Pondere defecit, prædamque ex unguibus ales
 Projecit fluvio, penitusque in nubila fugit.
 Tum vero augurium Rutuli clamore salutant,
 Expediuntque manus : primusque Tolumnius augur,
 ' Hoc erat, hoc votis, inquit, quod sæpe petivi ;
 260 ' Accipio ; agnoscoque deos ; me, me duce, ferrum
 ' Corripite, o miseri, quos improbus advena bello
 ' Territat, invalidas ut aves, et littora vestra

232. Versum Cl. Heynius suspectum habet.

233. *Vix hostem*] Cf. Il. B. 123—130.

247. *Nam volans*] Cf. Homeri locum ad xi. 751. cit. necnon Il. C. 247. Od. C. 160.

- ' Vi populat. Petet ille fugam, penitusque profundo
 ' Vela dabit. Vos unanimi densate catervas
 265 ' Et regem vobis pugna defendite raptum.'
 Dixit, et adversos telum contorsit in hostes
 Procurrens: sonitum dat stridula cornus, et auras
 Certa secat. Simul hoc, simul ingens clamor, et omnes
 Turbati cunei, calefactaque corda tumultu.
 270 Hasta volans, ut forte novem pulcherrima fratrum
 Corpora constiterant contra, quos fida creârat
 Una tot Arcadio conjunx Tyrrhena Gylippo;
 Horum unum, ad medium, teritur qua sutilis alvo
 Balteus, et laterum juncturas fibula mordet,
 275 Egregium forma juvenem, et fulgentibus armis,
 Transadigit costas, fulvaeque effundit arena.
 At fratres, animosa phalanx, accensaque luctu,
 Pars gladios stringunt manibus, pars missile ferrum
 Corripiunt, cæcique ruunt. Quos agmina contra
 280 Procurreunt Laurentum; hinc densi rursus inundant
 Troës Agyllinique et pictis Arcades armis.
 Sic omnes amor unus habet decernere ferro.
 Diripuerunt aras: it toto turbida cœlo
 Tempestas telorum, ac ferreus ingruit imber;
 285 Craterasque focosque ferunt. Fugit ipse Latinus
 Pulsatos referens infecto fœdere divos.
 Infrenant alii currus, aut corpora saltu
 Subjiciunt in equos, et strictis ensibus adsunt.
 Messapus regem, regisque insigne gerentem,
 290 Tyrrhenum Aulesten, avidus confundere fœdus,
 Adverso proterret equo: ruit ille recedens,
 Et miser oppositis a tergo involvitur aris
 In caput inque humeros. At fervidus advolat hasta
 Messapus, teloque orantem multa trabali
 295 Desuper altus equo graviter ferit, atque ita fatur:
 ' Hoc habet; hæc melior magnis data victima divis.'
 Concurrunt Itali, spolianteque calentia membra.
 Obvius ambustum torrem Corynæus ab ara
 Corripit, et venienti Ebuso plagamque ferenti
 300 Occupat os flammis. Olli ingens barba reluxit,
 Nidoremque ambusta dedit. Super ipse secutus
 Cæsariem læva turbati corripit hostis,
 Impressoque genu nitens terræ applicat ipsum:
 Sic rigido latus ense ferit. Podalirius Alsum

273. Qua—fibula] Π. δ'. 132.—'Οι
 Ζωσθῆς, δ' ἔχεις Χερσίου σύνταξιν, καὶ διὰ τοῦ
 ἑνὸς τῶνδε.

284. Ferreus—imber] Ennius: Has-
 ti spargunt hastas: fit ferreus imber.

293. In caput] Π. ε'. 586. Κόμβαχος
 ἐν κεφαλῇ τοῦ βασιλέως καὶ ἀνέμου.

294. Trabali] Ennius ap. Serv. telo-
 que trabali.

- 305 Pastorem, primaque acie per tela ruentem,
Ense sequens nudo superimminet: ille securi
Adversi frontem mediam mentumque reducta
Disjicit, et sparso late rigat arma cruore.
Olli dura quies oculos et ferreus urguet
- 310 Somnus; in æternam clauduntur lumina noctem.
At pius Æneas dextram tendebat inermem
Nudato capite, atque suos clamore vocabat:
'Quo ruitis? quæve ista repens discordia surgit?
'O cohibete iras! ictum jam fœdus, et omnes
- 315 'Compositæ leges; mihi jus concurrere soli;
'Me sinite, atque auferte metus. Ego fœdera faxo
'Firma manu: Turnum jam debent hæc mihi sacra.'
Has inter voces, media inter talia verba,
Ecce, viro stridens alis allapsa sagitta est,
- 320 Incertum, qua pulsa manu, quo turbine adacta;
Quis tantam Rutulis laudem, casusne, deusne,
Attulerit. Pressa est insignis gloria facti;
Nec sese Æneæ jactavit vulnere quisquam.
Turnus, ut Ænean cedentem ex agmine vidit,
- 325 Turbatosque duces, subita spe fervidus ardet:
Poscit equos, atque arma simul, saltuque superbus
Emicat in currum, et manibus molitur habenas.
Multa virum volitans dat fortia corpora leto:
Semineces volvit multos, aut agmina curru
- 330 Proterit, aut raptas fugientibus ingerit hastas.
Qualis apud gelidi cum flumina concitus Hebrī
Sanguineus Mavors clipeo increpat, atque furentes
Bella movens immittit equos: illi æquore aperto
Ante Notos Zephyrumque volant. Demit ultima pulsu
- 335 Thraca pedum, circumque atræ Formidinis ora,
Iræque, Insidiæque, dei comitatus, aguntur.
Talis equos alacer media inter proelia Turnus

309. Olli dura] V. Æn. x. 745.

326. Poscit equos] Il. λ'. 531. ubi Cebriones "ὧς ἄρα φωνήσας, ἵμασιν καλλι-
στρίχας ἴσταντο Μάστορι λιγυρῇ τοῖ δὲ, πλε-
γῆς αἰοντι, 'Ρῖμψ' ἴφριον βόη ἄρμα μετὰ
Τρώας καὶ Ἀχαιοὺς, Στείβοντες νήπυς τι
καὶ ἀνείδης" αἶματι δ' ἔχον Νίφην ἄσας
πιστάλαστο, καὶ ἀντογῆς αἰ περὶ δῖφρον, "Ἄς
ἔε' ἄφ' ἰστωίων ἐπὶ λῆϊν παλάμωγας ἱβαλλον,
Ἄλ' ε' ἄν' ἰσιωσάωνται ἰδὲ ἵκτο δῶμα ἱμῖλον
Ἀνδρόμιον, ῥῆξαι τι, μετὰ λμῖνος" ἰν δὲ αὐ-
δαίμοις "Ἦαι κακὸν Δαναοῖσι· μίνυθα δὲ χά-
ζετε δουρῆς.

331. Qualis] Il. ν'. 207. de Ajace;
Ἀντάρ ἰσυχὴ πάντα περὶ χροὶ ἴσσαντο τυύ-
χη, Σῖνας' ἰσυχ', αἷς τι πύλας ἔχουσιν
Ἄρης, "Ὅς ε' ἴσιν πύλας μετ' ἀνίρας, οὐς

τι Κρονίον Θυμοβόρον ἱρίδος μίνυ' ἐπὶ πύ-
λας μέχουσιν. Τόις δ' ἄλ' αἷας ἄστο πύλας, ἱ-
κός Ἀχαιῶν, Μειδίον βλοσυροῖς προσάπασσιν
νέβη δὲ ποσσὶν "Ἦί μακρὰ βιβὰς, κραδῶν
δολιχόκων ἱγχοι.

Et Il. ν'. 498. de Merione et Idome-
neo, Οἷος δὲ βορσολογῆς Ἄρης πύλας μετὰ
μῖτυσι, Τῷ δὲ φόβος φίλος υἱός, ἄρμα κρατι-
εῖς καὶ ἀναβῆς, "Ἐσπιντο, ἱς ε' ἱφίβουσι τα-
λάφρηνά τε πύλας μετὰ. Τὸ μὲν δ' ἐν Θερ-
κῆς Ἐφύρουσι μῖτα δουρῶσσι, Ἦί μετὰ
Φλίγους μεγαλότερας—

335. Circumque] Cf. Il. δ'. 440. ubi
Martis comites sunt, Δαίμοις ε', ἰδὲ φόβος,
καὶ Ἐρις ἄμωτοι μιμαῖα, Ἄρης ἀνδροφόνου
παισιγῆτη, ἰσάει τι.

- Fumantes sudore quatit, miserabile cæcis
 Hostibus insultans ; spargit rapida ungula rores
 340 Sanguineos, mixtaque cruor calcatur arena.
 Jamque neci Sthenelumque dedit, Thamyrinque, Phol-
 lumque,
 Hunc, congressus, et hunc ; illum eminus : eminus ambo
 Imbrasidas, Glaucum atque Laden, quos Imbrasmus ipse
 Nutrierat Lycia, paribusque ornaverat armis,
 345 Vel conferre manum, vel equo prævertere ventos.
 Parte alia media Eumedes in prælia fertur,
 Antiqui proles bello præclara Dolonis :
 Nomine avum referens, animo manibusque parentem :
 Qui quondam, castra ut Danaum speculator adiret,
 350 Ausus Pelidæ pretium sibi poscere currus :
 Illum Tydides alio pro talibus ausis
 Affecit pretio : nec equis adspirat Achillis.
 Hunc procul ut campo Turnus prospexit aperto,
 Ante levi jaculo longum per inane secutus,
 355 Sistit equos bijuges, et curru desilit, atque
 Semianimi lapsoque supervenit, et, pede collo
 Impresso, dextræ mucronem extorquet, et alto
 Fulgentem tingit jugulo ; atque hæc insuper addit :
 ' En, agros, et, quam bello, Trojane, petisti,
 360 ' Hesperiam metire jacens : hæc præmia, qui me
 ' Ferro ausi tentare, ferunt ; sic mœnia condunt.'
 Huic comitem Asbuten conjecta cuspide mittit ;
 Chloreaque, Sybarimque, Daretaque, Thersilochumque ;
 Et sternacis equi lapsum cervice Thymœten.
 365 Ac velut Edoni Boreæ cum spiritus alto
 Insonat Ægæo, sequiturque ad littora fluctus ;
 Qua venti incubuere, fugam dant nubila cœlo :
 Sic Turno, quacumque viam secat, agmina cedunt,
 Conversæque ruunt acies ; fert impetus ipsum,
 370 Et cristam adverso curru quatit aura volentem.
 Non tulit instantem Phegeus animisque frementem :
 Objecit sese ad currum, et spumantia frenis
 Ora citatorum dextra detorsit equorum.
 Dum trahitur, pendetque jugis, hunc lata resectum
 375 Lancea consequitur, rumpitque infixâ bilicem
 Loricam, et summum degustat vulnere corpus.
 Ille tamen clipeo objecto conversus in hostem

348. *Nomine avum*] Cf. Il. v. 314.
 * Ην δὲ τῆς ἐν Τρώεσσι Δόλων, Εὐμήδους υἱός,
 Κέρκους υἱίου, κ. τ. λ.

350. *Ausum*] V. ad ix. 269.

365. *Edoni*, Ἐδωνῶν, h. e. Thraciæ.—Re-
 spiciuntur autem illa *Etœcia flabra* *Aqui-*

lonum (Lucret.), quæestate in mare
 Ægæum a septentrionibus incumbunt.
 V. Apollon. 2. 525. et Plin. 2. 47.

376. *Degustat*] Il. v. 258. Γινώσκω
 ἀλλήλων χαλαίρεσσιν ὀρχήσασθαι. Cf. Æn.
 x. 478.

- Ibat, et auxilium ducto mucrone petebat :
 Cum rota præcipitem et procursu concitus axis
 380 Impulit, effunditque solo; Turnusque secutus,
 Imam inter galeam, summi thoracis et oras,
 Abstulit ense caput, truncumque reliquit arenæ.
 Atque ea dum campis victor dat funera Turnus :
 Interea Ænean Mnestheus et fidus Achates
 385 Ascaniusque comes castris statuere cruentum,
 Alternos longa nitentem cuspide gressus.
 Sævit, et infracta luctatur arundine telum
 Eripere, auxilioque viam, quæ proxima, poscit :
 Ense secent lato volnus, telique latebram
 390 Rescindant penitus, seseque in bella remittant.
 Jamque aderat Phœbo ante alios dilectus Iāpis
 Iāsides : acri quondam cui captus amore
 Ipse suas artes, sua munera, lætus Apollo
 Augurium citharamque dabat celeresque sagittas.
 395 Ille, ut depositi proferret fata parentis,
 Scire potestates herbarum usumque medendi
 Maluit, et mutas agitare inglorius artes.
 Stabat acerba fremens, ingentem nixus in hastam,
 Æneas, magno juvenum et mærentis Iūli
 400 Concursu, lacrimis immobilis. Ille retorto
 Pæonium in morem senior succinctus amictu,
 Multa manu medica Phœbique potentibus herbis
 Nequidquam trepidat, nequidquam spicula dextra
 Sollicitat, prensatque tenaci forcipe ferrum.
 405 Nulla viam Fortuna regit; nihil auctor Apollo
 Subvenit: et sævus campis magis ac magis horror
 Crebrescit, propiusque malum est. Jam pulvere cœlum
 Stare vident; subeuntque equites, et spicula castris
 Densa cadunt mediis. It tristis ad æthera clamor
 410 Bellantum juvenum, et duro sub Marte cadentum.

387. *Sævit, et*] Compara Glanci vulnus ab Apolline sanatum, Il. π'. 308—330.

389. *Ense secens*] Cf. Il. λ'. extr. ubi Eurypyli vulnere Patroclus medetur: —*Ἐν μηρῷ τάμνι μαχαίρῃ 'Οξὺ βέλος περιτυκίει· ἅπ' αὐτοῦ δ' αἷμα κίλανδ' Ἰλῆος ὕδατι λιαρῷ· ἰπὶ δὲ ῥίξαν βάλλει πικρὴν, Χερσὶ διατρίψας, ἰδυνήσαντο, ἢ οἱ ἀπάσας 'Εσχ' ἰδύναι· τὸ μὲν ἵλκος ἰστέριστε, παύσαντο δ' αἷμα.*

391. *Iāpis*] Per totum locum Virgilio ante oculos fuisse videtur Homericus Machaon, 'Ἀσκληπιοῦ υἱὸς ἀμύμονος ἰητῆρος, Il. δ. 192—219. Cf. et Il. λ'. 827. seqq. Il. π'. 510. seqq.

393. *Ipse suas artes*] Callim. Hymn. in Apoll. 44. Φοῖβος γὰρ καὶ τέχας ἰατρικῆς

πισται, καὶ ἀεὶδὴν· Κίονος δὲ θριαι καὶ μάστιγος· ἰκ δὲ τοῦ Φοῖβου ἰητῆρος διδάσκειν ἀνάβλεπεν ἰατρίῳ.

397. *Mutas—artes*] Videtur poeta hoc dixisse ex sui sæculi opinione, cum medicinam tantum servi vel liberti ac Græci exercerent. H.

401. *Pæonium*] Cf. vii. 769.

402. *Potentibus herbis*] Cf. Il. δ. 217. ubi in Menelai vulnere Machaon: Ἀντὶς ἰατὴ ἰδὲν ἵλκος, εἴθ' ἱμῶσι πικρὸς ὕσωνος, Αἶμα' ἱκμυζήσας, ἰσ' ἄρ' ἥπνια φάρμακα εἰδὼς Πάσσει, τὰ οἱ ποτὶ πατρὶ φίλα φρονέων σφίσι Χείρων.

408. *Stare*] Il. β'. 150.—Ποδὺν δ' ἐπὶ νεφελῇ κοινὴν ἴσταν· ἀνιερμίνην——

Cf. Il. ψ'. 365.—Et Ennius:—Stant polvere campci.

- Hic Venus, indigno nati concussa dolore,
 Dictamnum genetrix Cretæa carpit ab Ida,
 Puberibus caulem foliis et flore comantem
 Purpureo: non illa feris incognita capris
- 415 Gramina, cum tergo volucres hæserè sagittæ.
 Hoc Venus, obscuro faciem circumdata nimbo,
 Detulit; hoc fustum labris splendentibus amnem
 Inficit, occulte medicans; spargitque salubres
 Ambrosiæ succos, et odoriferam panaceam.
- 420 Fovit ea volnus lymphæ longævus Iāpis
 Ignorans: subitoque omnis de corpore fugit
 Quippe dolor; omnis stetit imo volnere sanguis.
 Jamque secuta manum, nullo cogente, sagitta
 Excidit, atque novæ rediere in pristina vires.
- 425 'Arma citi properate viro! Quid statis?' Iāpis
 Conclamat, primusque animos accendit in hostem.
 'Non hæc humanis opibus, non arte magistra,
 'Proveniunt. Neque te, Ænea, mea dextera servat:
 'Major agit deus, atque opera ad majora remittit.'
- 430 Ille avidus pugnæ suras incluserat auro
 Hinc atque hinc, oditque moras, hastamque coruscat.
 Postquam habilis lateri clipeus loricaque tergo est:
 Ascanium fuis circum complectitur armis,
 Summaque per galeam delibans oscula fatur:
- 435 'Disce, puer, virtutem ex me, verumque laborem;
 'Fortunam ex aliis. Nunc te mea dextera bello
 'Defensum dabit, et magna inter præmia ducet.
 'Tu facito, mox cum matura adoleverit ætas,
 'Sis memor, et te, animo repetentem exempla tuorum,
- 440 'Et pater Æneas, et avunculus excitet Hector.'
 Hæc ubi dicta dedit, portis sese extulit ingens,
 Telum immane manu quatiens: simul agmine denso
 Antheusque Mnestheusque ruunt; omnisque relictis
 Turba fluit castris. Tum cæco pulvere campus

414. *Capris*] Cic. N. D. II. 50. Jam vero illa etiam notiora, quanto se opere custodiant bestię, ut in pastu circumspiciant, ut in cubilibus delitescant, &c. — Audium est capras in Creta feras, cum essent confixæ venenatis sagittis, herbam quærere, quæ Dictamnus vocaretur; quam cum gustavissent, sagittas excidere dicunt e corpore.

421. *Subitoque omnis*] Il. v. 527. — Τοῦ δ' Ἰλίου Φαίβης Ἀπώλλον Ἀντίνα παῦν' ἔδωκε, ἀπὸ δ' Ἰλίου ἀργαλίου Αἴμα μίλαν εἶσεν, μῖνος δὲ οἱ ἱμβαλεῖ θυμῷ.

435. *Disce, puer*] Cf. Hectoris ad infantem Astyanacten verba Il. ζ. 474. Ἀνδρὲς ὅγ' ἐν φίλον σὺν ἰσὺν ἄβρι, πῶλ' ἐν

χειρὶν, εἴσω ἐκτενέμενος Διὶ τ', ἄλλοισι τε θεοῖσιν. Ζεῦ, ἄλλω ἐν θεῷ, δότι δὲ καὶ τόνδε γενέσθαι Παῖδ' ἱκέω, ὡς καὶ ἰγὼ πτε, ἀριστερία Τρώεσσιν, ὧδε βίην τ' ἀγαθὴν, καὶ ἱλίου ἱπ' ἀνάσσουσιν. Καὶ ποτὶ τοῖς εἴησι, Πάτρις δ' ὅγ' πολλὸν ἀμείνων, Ἐπ' ἀλλήλων ἀνέοντα· φίλοι δ' ἴναρα βροτῶντα, Κεῖνης δῖον ἄνδρα, χαρίσιν δὲ φίλα μῆνη.

Sed illud omnino tenere oportet, quod ad ix. 294. de hujuscemodi excerptiōibus diximus.

Cf. et Soph. Ajac. 550. Ὡς καὶ, γένου πατρὸς ἐντυχιστοῦ, τὰ δ' ἄλλ' ἔμμοις καὶ γένου δὲ οὐ κακός.

Unde Attius suum sumserat, Virtute sis par, dispar fortunis patri.

C C 2

- 445 Miscetur, pulsuque pedum tremit excita tellus.
Vidit ab adverso venientes aggere Turnus,
Videre Ausonii, gelidusque per ima cucurrit
Ossa tremor. Prima ante omnes Juturna Latinos
Audiit agnovitque sonum, et tremefacta refugit.
450 Ille volat, campoque atrum rapit agmen aperto.
Qualis, ubi ad terras abrupto sidere nimbus
It mare per medium: miseris, heu, præscia longe
Horrescunt corda agricolis; dabit ille ruinas
Arboribus, stragemque satis; ruet omnia late;
455 Ante volant, sonitumque ferunt ad littora venti.
Talis in adversos ductor Rhœtēius hostes
Agmen agit; densi cuneis se quisque coactis
Agglomerant. Ferit ense gravem Thymbræus Osirim,
Archetium Mnestheus, Epulonem obtruncat Achates,
460 Ufentemque Gyas; cadit ipse Tolumnius augur,
Primus in adversos telum qui torserat hostes;
Tollitur in cælum clamor, versique vicissim
Pulverulenta fuga Rutuli dant terga per agros:
Ipse neque aversos dignatur sternere morti;
465 Nec pede congressos æquo, nec tela ferentes
Insequitur: solum densa in caligine Turnum
Vestigat lustrans, solum in certamina poscit.
Hoc concussa metu mentem Juturna virago
Aurigam Turni media inter lora Metiscum
470 Excutit, et longe lapsum temone relinquit;
Ipsa subit, manibusque undantes flectit habenas,
Cuncta gerens, vocemque et corpus et arma Metisci.
Nigra velut magnas domini cum divitis ædes
Pervolat, et pennis alta atria lustrat hirundo,
475 Pabula parva legens, nidisque loquacibus eascas;
Et nunc porticibus vacuis, nunc humida circum
Stagna sonat: similis medios Juturna per hostes
Fertur equis, rapidoque volans obit omnia curru;
Jamque hîc germanum, jamque hîc ostentat ovantem;
480 Nec conferre manum patitur: volat avia longe.
Haud minus Æneas tortos legit obviis orbes,
Vestigatque virum, et disjecta per agmina magna

451. *Qualis, ubi*] Il. γ. 275. "Ὡς δ' ὅτ'
ἀπὸ σκοπῆς εἶδεν ἦθος αἰετοῦς ἀνῆλθε, Ἐρχό-
μηναι πατὰ πόντον ἐπὶ ζιφάρῳ ἰωῆς, Τῷ δὲ
τ' ἀνὸς ἴοντι μελάντιον, ὅτε πύσσα,
Φαίνο' ἴον πατὰ πόντον, ἄγχι δὲ τι λαί-
λαπα πολλὰν ῥίγησιν τι ἰδὼν, ὅτε τι σῆτος
ἤλασι μῆλα· τοῖσι δ' ἄρ' Αἰάντιον ἀντιθέων
αἰζῶν Δῖον ἐς πύλῃσι στυγαῖσι αἰνυτο φέ-
λαγγας Κούκῃσι, σάκισιν τι καὶ ἰγχεῖσι πε-
φρικυῖαι.

Abrupto sidere, h. e. subito tempesta-

tis impetu. v. xl. 260.

456. *Rhœtēius*] V. Æn. iii. 108.

469. *Aurigam—excudit*] Ita Pallas,
Il. ε'. 835.—Στίλβον μὲν ἄφ' ἵσαντος δὲ
χαμᾷζει, Κυρί πάλιν ἰσθμῶς· ὃ δ' ἄρ' ἱερμα-
σίως ἀπέρουσι. Ἡ δ' ἐς δίφρον ἵβαναι σαρκαὶ
Διαμῆδαν δὲ τὸν Ἐρμυριανὴν διὰ μίγα δ' ἵβαν-
χι φθγγίως ἄβαν Βελδοσίην διὰ γὰρ ἄγαν
ἰδὼν, ἄλδρα τ' ἄρῃται. Ἀλῆται δὲ μέσσηται
καὶ ἡνία Παλλὰς Ἀθήνη.

- Voce vocat. Quoties oculos coniecit in hostem,
Alipedumque fugam cursu tentavit equorum :
- 485 Aversos toties currus Juturna retorsit.
Heu, quid agat, vario nequidquam fluctuat æstu ;
Diversæque vocant animum in contraria curæ.
Huic Messapus, uti læva duo forte gerebat
Lenta, levis cursu, præfixa hastilia ferro,
- 490 Horum unum certò contorquens dirigit ictu.
Substitit Æneas, et se collegit in arma,
Poplite subsidens : apicem tamen incita summum
Hasta tulit, summasque excussit vertice cristas.
Tum vero adsurgunt iræ, insidiisque subactus,
- 495 Diversos ubi sensit equos currumque referri,
Multa Jovem et læsi testatur foederis aras,
Jam tandem invadit medios, et Marte secundo
Terribilis, sævam nullo discrimine cædem
Suscitat ; irarumque omnes effundit habenas.
- 500 Quis mihi nunc tot acerba deus, quis cæmine cædes
Diversas, obitumque ducum, quos æquore toto
Inque vicem nunc Turnus agit, nunc Troïus heros,
Expediat ? Tanton' placuit concurrere motu,
Jupiter, æterna gentes in pace futuras ?
- 505 Æneas Rutulum Sucronem (ca prima ruentes
Pugna loco statuit Teucros), haud multa moratus,
Excipit in latus, et, qua fata celerrima, crudum
Transadigit costas et crates pectoris ense.
Turnus equo dejectum Amycum, fratremque Diorem,
- 510 Congressus pedes : hunc venientem cuspide longa,
Hunc mucrone ferit ; curruque abscisa duorum
Suspendit capita, et rorantia sanguine portat.
Ille Talon Tanaimque neci fortemque Cethegum,
Tres uno congressu, et mæstum mittit Onyten,
- 515 Nomen Echionium, matrisque genus Peridiæ ;
Hic fratres Lycia missos et Apollinis agris,
Et juvenem exosum nequidquam bella Meneeten
Arcada : piscosæ cui circum flumina Lernæ
Ars fuerat, pauperque domus ; nec nota potentum
- 520 Limina ; conductaque pater tellure serebat.
Ac velut immissi diversis partibus ignes
Arentem in silvam et virgulta sonantia lauro ;
Aut ubi decursu rapido de montibus altis
Dant sonitum spumosi amnes, et in æquora curreunt,

493. *Hasta tulit*] Ennius :—Tamen induvolans secum abstulit hasta Insigne —Cf. ll. x'. 349. seqq.

496. *Testatur*] Vulgo, *testatus*.

499. *Habenas*] Ennius :—Irarumque effunde quadrigas.

516. *Lycia*] V. Æn. iv. 143.

518. *Lerna*, Argivi agri fl. et palus, ab Arcadiæ confiniis non multum abest.

520. *Limina*] Vulgo, *memora*.

521. *Ac velut*] Vid. Æn. ii. 304, 5. Æn. x. 405.

- 525 Quisque suum populatus iter: non segnius ambo
 Æneas Turnusque ruunt per prœlia; nunc, nuno
 Fluctuat ira intus; rumpuntur nescia vinci
 Pectora; nunc totis in volnera viribus itur.
 Murranum hic, atavos et avorum antiqua sonantem
- 530 Nomina, per regesque actum genus omne Latinos,
 Præcipitem scopulo atque ingentis turbine saxi
 Excutit, effunditque solo; hunc lossa et juga subter
 Provolvere rotæ: crebro super ungula pulsu
 Incita nec domini memorum proculcat equorum;
- 535 Ille ruenti Hyllo, animisque immane frementi,
 Occurrit, telumque aurata ad tempora torquet:
 Olli per galeam fixo stetit hasta cerebro.
 Dextera nec tua te, Graiûm fortissime, Creteu,
 Eripuit Turno; nec dî texere Cupencum,
- 540 Ænea veniente, sui; dedit obvia ferro
 Pectora: nec misero clipei mora profuit ærei.
 Te quoque Laurentes viderunt, Æole, campi
 Oppetere, et late terram consternere tergo;
 Occidis, Argivæ quem non potuere phalanges
- 545 Sternere, nec Priami regnorum eversor Achilles;
 Hic tibi mortis erant metæ; domus alta sub Ida;
 Lyrnessi domus alta, solo Laurente sepulcrum.
 Totæ adeo conversæ acies, omnesque Latini,
 Omnes Dardanidæ: Mneatheus, acerque Serestus,
- 550 Et Messapus equûm domitor, et fortis Asylas,
 Tuscorumque phalanx, Evandrique Arcades alæ.
 Pro se quisque, viri summa nituntur opum vi.
 Nec mora, nec requies; vasto certamine tendunt.
 Hic mentem Æneæ Genetrix pulcherrima misit,
- 555 Iret ut ad muros, urbique adverteret agmen
 Ocius, et subita turbaret olade Latinos.
 Ille, ut vestigans diversa per agmina Turnum,
 Huc atque huc acies circumtulit: adspicit urbem
 Immunem tanti belli, atque impune quietam.
- 560 Continuo pugnæ accendit majoris imago;
 Mneathea Sergestumque vocat fortemque Serestum,
 Ductores, tumulumque capit; quo cetera Teucrûm
 Concurrit legio; nec scuta aut spicula densi
 Deponunt. Celso medius stans aggere fatur:
- 565 'Ne qua meis esto dictis mora. Jupiter hac stat.

538. *Graiûm*] h. e. Arcadum.

546. *Hic tibi*] Δραματινοῦται ἐστὶν ἰλλὰδ
 Homeri, Π. ε'. 388. Δούπησιν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ
 δ' ἐπαύσατο διὰς Ἀχιλλεύς· Κίρσαι, Ὁρτυ-
 γίδα, πάντων ἱσχυρότατος ἀνδρῶν· Ἐνδὰδ
 τοὺς δούπησας· γυνὴ δὲ τοῦ ἱσχυροῦς ἐστὶν ἡμίση Γυ-
 γαίη, ὅτι τοὺς τιμῶντας παρέρχεται ὄντιν, "Τάλλε

ἐπ' ἰχθυόμεντι, καὶ Ἐγὼ δούπησιν.

Cf. Π. ε'. 787. "Ἐνδ' ἄρα τοι, Πάτροκλε,
 φάσιν βίωσσαι τελευτῶν."

552. *Opum vi*] V. ix. 532.

565. *Hac stat*] Ennius: Non semper
 vostra evortit: nuno Jupiter hac stat.

- ' Neu quis ob inceptum subitum mihi segnior ito.
 ' Urbem hodie, causam belli, regna ipsa Latini,
 ' Ni frenum accipere et victi parere fatentur,
 ' Eruam, et æqua solo fumantia culmina ponam.
 570 ' Scilicet exspectem, libeat dum proelia Turno
 ' Nostra pati; rursusque velit concurrere victus?
 ' Hoc caput, o cives, hæc belli summa nefandi.
 ' Ferte faces propere, foedusque reposcite flammis.'
 Dixerat, atque animis pariter certantibus omnes
 575 Dant cuneum; densaque ad muros mole feruntur.
 Scalæ improviso, subitusque apparuit ignis.
 Discurrent alii ad portas, primosque trucidant;
 Ferrum alii torquent, et obumbrant æthera telis.
 Ipse inter primos dextram sub mœnia tendit
 580 Æneas, magnaque incusat voce Latinum;
 Testaturque deos, iterum se ad proelia cogi;
 Bis jam Italos hostes; hæc altera foedera rumpi.
 Exoritur trepidos inter discordia cives:
 Urbem alii reserare jubent, et pandere portas
 585 Dardanidis, ipsumque trahunt in mœnia regem;
 Arma ferunt alii, et pergunt defendere muros;
 Inclusas ut cum latébrosos in pumice pastores
 Vestigavit apes, fumoque implevit amaro;
 Illæ intus trepidæ rerum per cerca castra
 590 Discurrent, magnisque acuunt stridoribus iras;
 Volvitur ater odor tectis; tum murmure cæco
 Intus saxa sonant; vacuas it fumus ad auras.
 Accidit hæc fessis etiam fortuna Latinis,
 Quæ totam luctu concussit funditus urbem.
 595 Regina ut tectis venientem prospicit hostem,
 Incessi muros, ignes ad tecta volare;
 Nusquam acies contra Rutulas, nulla agmina Turni:
 Infelix pugnae juvenem in certamine credit
 Extinctum; et, subito mentem turbata dolore,
 600 Se causam clamat, crimenque, caputque malorum;
 Multaque per mæstum demens effata furorem,
 Purpureos moritura manu discindit amictus,
 Et nodum informis leti trabe nectit ab alta.
 Quam cladem miseræ postquam accepere Latinæ;
 605 Filia prima manu flavos Lavinia crines
 Et roseas laniata genas, tum cætera circum

§87. *Inclusas ut*] Apollonius, Bebrycum fugam describens, ii. 130. 'Ὡς δὲ μελισσῶν σμήνος μέγα μελοβοήηεις, 'ἢ μελισσοῦμαι, τίττει ἐν καπνίσσῳ, Δι' ἣν στίος μὲν ἀλλήεις ἢ ἐν σίμβλῳ βομβηθῶν κλονίσσῃται, ἰσχυρὰ δὲ λυγροῦνται καπνῷ τυφόμεναι σίττειν ἰσὺς αἰσσοῦνται 'Ὡς οἷγ' οὐ

μένος ἱμνῶδον—π. τ. λ.

603. *Et nodum*] Od. λ'. 276. ubi de Jocasta:—Καλὴν Ἐπιμέσσην—'Ἡ δ' ἴβη εἰς Ἀἴδα σπυλάρτας περὶ τρεῖς, Ἀφαιμένη βράχον αἰσὼν ἀφ' ὧν καλῶ μελέσθου, 'Ὡς ἄχι σχαμένη—

- Turba, furit : resonant late plangoribus ædes.
Hinc totam infelix volgatur fama per urbem.
Demittunt mentes ; it scissa veste Latinus,
610 Conjugis attonitus fati, urbisque ruina,
Canitiem immundo perfusam pulvere turpans :
[Multaque se incusat, qui non acceperit ante]
[Dardanium Ænean, generumque adsciverit ultro.]
Interea extremo bellator in æquore Turnus
615 Palantes sequitur paucos, jam segnior, atque
Jam minus atque minus successu lætus equorum.
Attulit hunc illi cæcis terroribus aura
Commixtum clamorem, arrectasque impulit aures
Confusæ sonus urbis et illætabile murmur.
620 ‘ Hei mihi ! quid tanto turbantur mœnia luctu ?
‘ Quisve ruit tantus diversa clamor ab urbe ?
Sic ait, adductisque amens subsistit habenis.
Atque huic, in faciem soror ut conversa Metisci
Aurigæ, currumque et equos et lora regebat,
625 Talibus occurrit dictis : ‘ Hac, Turne, sequamur
‘ Trojugenas, qua prima viam victoria pandit ;
‘ Sunt alii, qui tecta manu defendere possint.
‘ Ingruit Æneas Italîs, et prælia miscet :
‘ Et nos sæva manu mittamus funera Teucris.
630 ‘ Nec numero inferior, pugnae nec honore recedes.’
Turnus ad hæc :
‘ O soror, et dudum agnovi, cum prima per artem
‘ Fœdera turbasti, teque hæc in bella dedisti ;
‘ Et nunc nequidquam fallis dea : sed quis Olympo
635 ‘ Demissam tantos voluit te ferre labores ?
‘ An fratris miseri letum ut crudele videres ?
‘ Nam quid ago ? aut quæ jam spondet Fortuna salutem ?
‘ Vidi oculos ante ipse meos, me voce vocantem,
‘ Murranum, quo non superat mihi carior alter,
640 ‘ Oppetere ingentem, atque ingenti volnere victum.
‘ Occidit infelix, ne nostrum dedecus Ufens
‘ Adspiceret ; Teucris potiuntur corpore et armis.
‘ Exscindine domos, id rebus defuit unum,
‘ Perpetiar ? dextra nec Drancis dicta refellam ?
645 ‘ Terga dabo ? et Turnum fugientem hæc terra videbit ?
‘ Usque adeone mori miserum est ? Vos o mihi Manes
‘ Este boni : quoniam Superis aversa voluntas.
‘ Sancta ad vos anima, atque istius inscia culpæ
‘ Descendam, magnorum haud umquam indignus avorum.’
650 Vix ea fatus erat ; medios volat, ecce, per hostes
Vectus equo spumante Sacæ, adversa sagitta

611. *Canitiem*] Cf. x. 844.

612, 613.] Vss. hi in Edit. vetustiori-

bus desiderantur. Vid. Æn. xi. 471. 2.

- Saucius ora, ruitque implorans nomine Turnum :
 ' Turne, in te suprema salus ; miserere tuorum.
 ' Fulminat Æneas armis, summasque minatur
 655 ' Dejecturum arces Italûm, excidioque daturum ;
 ' Jamque faces ad tecta volant. In te ora Latini,
 ' In te oculos referunt ; mussat rex ipse Latinus,
 ' Quos generos vocet, aut quæ sese ad fœdera flectat.
 ' Præterea regina, tui fidissima, dextra
 660 ' Occidit ipsa sua, lucemque exterrita fugit.
 ' Soli pro portis Messapus et acer Atinas
 ' Sustentant aciem. Circum hos utrimque phalanges
 ' Stant densæ, strictisque seges mucronibus horret
 ' Ferrea : tu currum deserto in gramine versas.'
 665 Obstupuit varia confusus imagine rerum
 Turnus, et obtutu tacito stetit. Æstuat ingens
 Uno in corde pudor, mixtoque insania luctu,
 Et Furiis agitatus amor, et conscia virtus.
 Ut primum discussæ umbræ, et lux reddita menti :
 670 Ardentes oculorum orbis ad mœnia torsit
 Turbidus, eque rotis magnam respexit ad urbem.
 Ecce autem, flammis inter tabulata volutus
 Ad cœlum undabat vortex, turrimque tenebat :
 Turrim, compactis trabibus quam eduxerat ipse,
 675 Subdideratque rotas, pontesque instraverat altos.
 ' Jam jam fata, soror, superant ; absiste morari ;
 ' Quo deus, et quo dura vocat Fortuna, sequamur.
 ' Stat conferre manum Æneæ ; stat, quidquid acerbi est,
 ' Morte pati : nec me indecorem, germana, videbis
 680 ' Amplius. Hunc, oro, sine me furere ante furorem.'
 Dixit, et e curru saltum dedit ocus arvis ;
 Perque hostes, per tela ruit ; mæstamque sororem
 Deserit, ac rapido cursu media agmina rumpit.
 Ac veluti, montis saxum de vertice præceps
 685 Cum ruit, (avolsum vento, seu turbidus imber
 Proluit, aut annis solvit sublapsa vetustas,)
 Fertur in abruptum magno mons improbus actu,
 Exsultatque solo ; silvas, armenta, virosque
 Involvens secum. Disjecta per agmina Turnus
 690 Sic urbis ruit ad muros, ubi plurima fuso
 Sanguine terra madet, striduntque hastilibus auræ ;
 Significatque manu, et magno simul incipit ore :

672. *Tabulata*] Hoc est, turris con-
 signationes. Cf. Æn. ii. 464.—*Pontes*,
 cf. lx. 170, 530.

684. *Ac veluti*] Π. γ'. 136.—'Ἐρχε ὃ
 ἔρ' ἔστωρ Ἀργυρῶ μιμαῖς' ἰλλοῖντοχος ὡς
 ἀπὸ πίστες, 'Ὅντι κατὰ στίφας ποταμὸς

χιμαῖος ὄρη, 'Ῥέας ἀσπίτη ἔμβρη ἀνα-
 δὶος ἰχματα πίστες, 'Τψι ε' ἀναδύσκειν
 πίστεται, ποταμὸς δὲ ὃ' ὁσ' αὐτοῦ 'Τλη' ὃ δ'
 ἀσφαλὶς θλυ ἱκανὸν, ἔρ' δὲ ἰσται 'Ιού-
 σιδος, ὅντι δ' ὅντι καλὶδεται, ἰσόμενός
 πτε

- 'Parcite jam, Rutuli; et vos tela inhibete, Latini;
 'Quæcumque est Fortuna, mea est; me verius unum
 695 'Pro vobis fœdus luere, et decernere ferro.'
 Discessere omnes medii, spatiumque dedere.
 At pater Æneas, audito nomine Turni,
 Deserit et muros, et summas deserit arces;
 Præcipitatque moras omnes; opera omnia rumpit;
 700 Lætitia exsultans, horrendumque innotat armis:
 Quantus Athos, aut quantus Eryx, aut ipse, coruscis
 Quum fremit ilicibus, quantus, gaudetque nivali
 Vertice se attollens pater Apenninus ad auras.
 Jam vero et Rutuli certatim, et Troës, et omnes
 705 Convertere oculos Itali, quique alta tenebant
 Mœnia, quique imos pulsabant ariete muros;
 Armaque deposuere humeris. Stupet ipse Latinus,
 Ingentes, genitos diversis partibus orbis,
 Inter se coiisse viros, et cernere ferro.
 710 Atque illi, ut vacuo patuerunt æquore campi,
 Procursu rapido, conjectis eminus hastis,
 Invadunt Martem clipeis atque ære sonoro.
 Dat gemitum tellus: tum crebros ensibus ictus
 Congeminant. Fors et virtus miscentur in unum.
 715 Ac velut, ingenti Sila, summove Taburno,
 Cum duo conversis inimica in prælia tauri
 Frontibus incurrun, pavidì cessere magistri;
 Stat pecus omne metu mutum, mussantque juvencæ,
 Quis nemori imperitet, quem tota armenta sequantur;
 720 Illi inter sese multa vi volnera miscent,
 Cornuaque obnixa infigunt, et sanguine largo
 Colla armosque lavant; gemitu nemus omne remugit:
 Haud aliter Tros Æneas et Daunius heros
 Concurrunt clipeis. Ingens fragor æthera complet.
 725 Jupiter ipse duas æquato examine lances
 Sustinet, et fata imponit diversa duorum;
 Quem damnet labor, et quo vergat pondere letum:
 Emicat hîc, impune putans, et corpore toto
 Alte sublatum consurgit Turnus in ensem,
 730 Et ferit. Exclamant Troës trepidique Latini,

701. *Quantus Athos*] Cf. Il. i. 754. ubi Hector, Ἡ ἴα, καὶ Ἀργεῖνῃ, ἔρι' ὑφ' ἵναι· ἰωκῶν, Κικληγῶν, διὰ δὲ Τρώϊν πύττι' ἢ δ' ἰσιμεύων.

715. *Ac velut*] Cf. Geo. iii. 217. seqq. — *Sila*, mons silvæ Lucaniæ. *Taburnus*, m. Campaniæ, v. Geo. ii. 38.

725. *Jupiter*] Il. x. 209. Καὶ τότε δὴ χροῖα Πατὴρ ἰεῖται· τάλαντα· Ἐν δ' ἰνί· θυ δύο κῆρ· ἐκνήλγας θανάτω, Τὴν μὲν, Ἀχιλλῆος, τὴν δ', Ἑκτορος ἰσσοδάμοιο· Ἐλ-

κε δὲ μέσσα λαβόν· ῥίπτι δ' Ἑκτορος αἵματι ἡμᾶς· Ὀχιγρο δ' εἰς Ἀΐδα· λίαν δὲ ἰ Φοῖβος Ἀπόλλων. Cf. Il. i. 69. seqq.

Macrob. 5. 13. Similis importunitas est in Jovis lance, quam Virgilius ex Homero sumsit. Nam cum jam manifestum esset (v. 149. supra) Turnum utique peritulum, sero tamen *Jupiter ipse*, etc. Sed hæc et alia ignoscenda Virgilio, qui studii circa Homerum nimietate excedit modum.

- Arrectæque amborum acies. At perfidus ensis
Frangitur, in medioque ardentem deserit ictu:—
Ni fuga subsidio subeat. Fugit ocior Euro,
Ut capulum ignotum dextramque adspexit inermem.
- 735 Fama est, præcipitem, cum prima in prælia junctos
Conscendebat equos, patrio mucrone relicto,
Dum trepidat, ferrum aurigæ rapuisse Metisci;
Idque diu, dum terga dabant palantia Teucri,
Suffecit: postquam arma dei ad Volcania ventum,
- 740 Mortalis mucro, glacies ceu futilis, ictu
Dissiluit; fulva resplendent fragmina arena. •
Ergo amens diversa fuga petit æquora Turnus;
Et nunc huc, inde huc incertos implicat orbes.
Undique enim densa Teucri includere corona;
- 745 Atque hinc vasta palus, hinc ardua mœnia cingunt.
Nec minus Æneas, quamquam tardata sagitta
Interdum genua impediunt, cursumque recusant,
Insequitur, trepidique pedem pede fervidus urget:
Inclusum veluti si quando flumine nactus
- 750 Cervum, aut puniceæ septum formidine pennæ,
Venator cursu, canis et latratibus, instat;
Ille autem, insidiis et ripa territus alta,
Mille fugit refugitque vias: at vividus Umber
Hæret hians, jam jamque tenet, similisque tenenti
- 755 Increpuit malis, morsuque elusus inani est.
Tum vero exoritur clamor: ripæque lacusque
Responsant circa, et cœlum tonat omne tumultu.
Ille simul fugiens, Rutulos simul increpat omnes,
Nomine quemque vocans, notumque efflagitat ense.
- 760 Æneas mortem contra, præsensque minatur
Exitium, si quisquam adeat; terretque tremantes,
Excisurum urbem minitans, et saucius instat.
Quinque orbes explent cursu, totidemque retexunt
Huc illuc. Neque enim levia aut ludicra petuntur

732. *Frangitur*] Ita in Menelai cum Paride pugna, Il. γ'. 361. Ἀτρεΐδης δὲ ἰεροσάμινος ἕψος ἀργυρόηλον, Πηλεΐην ἀνασχέμενος κίρηνος φάλλον ἀμφὶ δ' ἑρ' αὐτῇ Τριχδά τὴ καὶ στερεαχθὰ διατρεφὼν ἱπποὶσι χιτῶνι.

736. *Patrio mucrone*] V. 90. supra.

749. *Inclusum veluti*] Cf. Il. χ'. 188, 199. Ἐντορε δ' ἀσπερχὲς κλισίων ἴφισ' ὤκως Ἀχιλλεύς. Ὡς δ' ὅτε νεβρὸν ἱερσφι κύων ἰλάφῳ δίνεται, Ὅρεας ἔξ ἐντῆς, διὰ τ' ἀγνοῖα καὶ διὰ βήσσας τὸν δ', ἐπὶ τὴ λάθρῃ πατασσοῦσας ὑπὸ δάμῳ, Ἀλλὰ τ' ἀνιχνύουσι θύμῃ ἱππῶν, ἰφρὰ πιν ὑῆρ. Ὡς Ἐντορε δὲ λῆθι ποδάμῳ Παλίσταν.— Ὡς δ' ἐν ἐνύκῳ ὡς δύναται φιδόγοντα δύναιτο, Οὐδ' ἑρ' ὅ

ἐν δύναται ἀσπερχύων, οὐδ' ὅς δύναιτο. Ὡς δ' ἐν ἐνύκῳ.

Quin per totum fere librum lectori ante oculos obversari debet Homericæ illa Ἐντορε Ἀντίκῳ, Il. χ'. 1—368.

750. *Puniceæ pennæ*] Cf. Geo. iii. 372.

753. *Umber*] Scilicet canis iste venaticus.

755. *Morsu inani*] Apollon. ii. 278. Ὡς δ' ὅτε ἐν πημαῖσι κύων, διδασκίμῳ ἀγροῦ, Ἡ αἴγας κισσὸς ἢ ἀρίστας ἰχνύοντες θίωσι, τοῦτο δὲ εἰσπαιρμένοι μετόπισθεν Ἀεργεῖ ἐν γένεσσι μάτῃ ἀράβησιν ἰδούταις.—

764. *Neque enim*] Il. χ'. 157. Τῇ δὲ

- 765 Præmia; sed Turni de vita et sanguine certant.
 Forte sacer Fauno foliis oleaster amaris
 Hic steterat, nautis olim venerabile lignum :
 Servati ex undis ubi figere dona solebant
 Laurenti divo, et votas suspendere vestes.
- 770 Sed stirpem Teucrici nullo discrimine sacrum
 Sustulerant, puro ut possent concurrere campo.
 Hic hasta Æneæ stabat : huc impetus illam
 Detulerat, fixam et lenta in radice tenebat.
 Incubuit, voluitque manu convellere ferrum
- 775 Dardanides, teloque sequi, quem prendere cursu
 Non poterat. Tum vero amens formidine Turnus,
 ' Faune, precor, miserere, inquit ; tuque optima ferrum
 ' Terra tene ; colui vestros si semper honores,
 ' Quos contra Æneadæ bello fecere profanos.'
- 780 Dixit, openique dei non cassa in vota vocavit.
 Namque diu luctans, lentoque in stirpe moratus,
 Viribus haud ullis valuit discludere morsus
 Roboris Æneas. Dum nititur acer et instat :
 Rursus in aurigæ faciem mutata Metisci
- 785 Procurrit, fratrique ensem dea Daunია reddit.
 Quod Venus audaci Nymphæ indignata licere,
 Accessit, telumque alta ab radice revellit.
 Olli sublimes, arnis animisque refecti,
 Hic gladio fidens, hic acer et arduus hasta,
- 790 Adsistunt contra, certamine Martis anhelī.
 Junonem interea Rex omnipotentis Olympi
 Alloquitur, fulva pugnas de nube tuentem :
 ' Quæ jam finis erit, conjux ? quid denique restat ?
 ' Indigetem Ænean scis ipsa, et scire fateris,
- 795 ' Deberi cœlo, fatisque ad sidera tolli.
 ' Quid struis ? aut qua spe gelidis in nubibus hæres ?
 ' Mortalin' decuit violari vulnere divum ?
 ' Aut ensem (quid enim sine te Juturna valeret ?)

παράδεικται, φόνος, ὃ δ' ἐκείνῳ δύναν
 Περὶ τοῦ μὲν ἱσθλὸς ἔφηναι, ὅπως δὲ μοι μίγ'
 ἀμείνων Κατακλίμωσ' ἐπὶ οὐχ ἱερῆσιν οὐδὲ
 βασιλῇ Ἀγνίστην, ἃ τοι ποσσὶν ἀίθλια γίνεσθαι
 ἀνδρῶν, Ἄλλὰ περὶ ψυχῆς θίσιν Ἐταρος ἐπ-
 ποδάμω.

773. *Detulerat*] V. 711. supra.

774. *Incubuit*] II. φ'. 169. Διόντιος
 αὐτὸν Ἀχιλλεύς μάλιστα ἰδυσσάμενος Ἀστυνομαίῳ
 ἱερῇ, κατακτάμενος μεταίτιον καὶ τοῦ μὲν
 ῥ' ἀφάρκων ὃ δ' ὑψηλὴν βάλιν εἰχθῆν,
 Μισσοπαγίς δ' ἔξ Ἰθαι κατ' εἰχθῆς μίλινον
 ἔγχος. Πηλεΐδης δ' αὖτε ἔξ Ἰρυσσάμινος πα-
 ρὰ μηρῶν, Ἄλλ' ἐπὶ οἱ μιν αἰὲς ὃ δ' αὖτε με-
 λίνον Ἀχιλλεύς οὐ δύναται ἐκ κρημνῶν ἰδύσθαι
 χυρεὶ παχείῃ. Τρεῖς μὲν μοι πολίμειον, ἱερῶν

συσταί μεταίτιον, Τρεῖς δὲ μετὰ τὸν βίῃ τὸ δὲ
 σίττατος, ἔθελαι θυμῷ Ἄξι ἐπὶ γράμματος ἔ-
 ρο, π. τ. λ.

787. *Totum—convellit*] II. χ'. 273. πηλὴ
 Achilles, ἢ μὲν καὶ ἀρσενικῶν περὶ τοῦ δολι-
 χόσμου ἔγχος. Καὶ τὸ μὲν αὐτῷ ἰδὼν ἄλυσ-
 ατο φαίδιμος Ἐταρ. Ἐξίτο γὰρ ἀρῶν, τὸ δ'
 ὑπὲρ τῶν χαλκῶν ἔγχος, Ἐν γαίῃ δ' ἰσάγῃ
 ἀπὸ δ' ἔρπασσι Παλλὰς Ἀθήνη, Ἀψ δ'
 Ἀχιλλεῖ δίδου, λάβει δ' Ἐταρ σωμαίνω
 λαόν.

794. *Indigetem*] Vid. ad Æn. vii. 243.

795. *Ad sidera*] Ennius: Unus erit,
 quem tu tolles ad caecula cœli Tem-
 pla.—

- ' Ereptum reddi Turno, et vim crescere victis ?
 800 ' Desine jam tandem, precibusque inflectere nostris ;
 ' Nec te tantus edat tacitam dolor, et mihi curæ
 ' Sæpe tuo dulci tristes ex ore recurrant.
 ' Ventum ad supremum est. Terris agitare, vel undis,
 ' Trojanos potuisti ; infandum accendere bellum,
 805 ' Deformare domum, et luctu miscere hymenæos :
 ' Ulterius tentare veto.' Sic Jupiter orsus ;
 Sic dea submisso contra Saturnia vultu :
 ' Ista quidem quia nota mihi tua, magne, voluntas,
 ' Jupiter : et Turnum et terras invita reliqui :
 810 ' Nec tu me aëria solam nunc sede videres
 ' Digna indigna pati ; sed flammis cincta sub ipsam
 ' Starem aciem, traheremque inimica in prælia Teucros.
 ' Juturnam misero, fateor succurrere fratri
 ' Suasi, et pro vita majora audere probavi ;
 815 ' Non ut tela tamen, non ut contenderet arcum :
 ' Adjuro Stygii caput implacabile fontis ;
 ' Una superstitio superis quæ reddita divis.
 ' Et nunc cedo equidem, pugnasque exosa relinquo.
 ' Illud te, nulla fati quod lege tenetur,
 820 ' Pro Latio obtestor, pro majestate tuorum :
 ' Cum jam connubiis pacem felicibus (esto)
 ' Component, cum jam leges et fœdera jungent ;
 ' Ne vetus indigenas nomen mutare Latinos,
 ' Neu Troas fieri jubeas, Teucrosque vocari ;
 825 ' Aut vocem mutare viros, aut vertere vestes.
 ' Sit Latium ; sint Albani per sæcula reges ;
 ' Sit Romana potens Itala virtute propago ;
 ' Occidit, occideritque sinas cum nomine Troja.'
 Olli subridens hominum rerumque repertor :
 830 ' Et germana Jovis, Saturnique altera proles,
 ' Irarum tantos volvis sub pectore fluctus ?
 ' Verum age, et inceptum frustra submitte furorem.
 ' Do, quod vis ; et me victusque volensque remitto.
 ' Sermonem Ausonii patrium moresque tenebunt ;
 835 ' Utque est, nomen erit : commixti corpore tantum
 ' Subsident Teucri. Morem ritusque sacrorum
 ' Adjiciam ; faciamque omnes uno ore Latinos.
 ' Hinc genus, Ausonio mixtum quod sanguine surget,
 ' Supra homines, supra ire deos pietate videbis ;
 840 ' Nec gens ulla tuos æque celebrabit honores.'
 Annuit his Juno, et mentem lætata retorsit.

817. *Una superstitio*] Vid. x. 113.820. *Pro maj. tuorum*] Serv. Respexit ad Saturnum, qui in Italia quandoque regnauerat: inde ait, *tuorum*; nam La-

tinus inde originem duxit. V. vii. 49.

837. *Adjiciam*] V. 192. sup. Et cf. *Æn.* l. 6.

Interea excedit cœlo, nubemque reliquit.

- His actis, aliud Genitor secum ipse volutat :
Juturnamque parat fratris dimittere ab armis.
- 845 Dicuntur geminæ pestes cognomine Diræ,
Quas et Tartaream Nox intempesta Megæram
Uno eodemque tulit partu, paribusque revinxit
Serpentum spiris, ventosasque addidit alas.
Hæ Jovis ad solium, sævique in limine regis,
- 850 Apparent, acuuntque metum mortalibus ægris,
Si quando letum horrificum morbosque Deum Rex
Molitur, meritas aut bello territat urbes.
Harum unam celerem demisit ab æthere summo
Jupiter, inque omen Juturnæ occurrere jussit.
- 855 Illa volat, celerique ad terram turbine fertur :
Non secus, ac nervo per nubem impulsa sagitta ;
Armatam sævi Parthus quam felle veneni,
Parthus, sive Cydon, telum immedicabile, torsit ;
Stridens et celeres incognita transilit umbras.
- 860 Talis se sata Nocte tulit, terrasque petivit.
Postquam acies videt Iliacas atque agmina Turni :
Alitis in parvæ subitam collecta figuram,
Quæ quondam in bustis, aut culminibus desertis
Nocte sedens, serum canit importuna per umbras ;
- 865 Hanc versa in faciem, Turni se pestis ob ora
Fertque refertque sonans, clipeumque everberat alis.
Illi membra novus solvit formidine torpor ;
Arrectæque horrore comæ, et vox faucibus hæsit.
At, procul ut Diræ stridorem agnovit et alas,
- 870 Infelix crines scindit Juturna solutos,
Unguibus ora soror foedans, et pectora pugnis ;
‘ Quid nunc te tua, Turne, potest germana juvare ?
‘ Aut quid jam duræ superat mihi ? qua tibi lucem
‘ Arte morer ? talin’ possum me opponere monstro ?
- 875 ‘ Jam jam linquo acies. Ne me terrete timentem,
‘ Obscenæ volucres ; alarum verbera nosco,
‘ Letalemque sonum ; nec fallunt jussa superba
‘ Magnanimi Jovis. Hæc pro virginitate reponit !
‘ Quo vitam dedit æternam ? cur mortis ademta est
- 880 ‘ Conditio ? possem tantos finire dolores
‘ Nunc certe, et misero fratri comes ire per umbras.
‘ Immortalis ego ? aut quidquam mihi dulce meorum
‘ Te sine, frater, erit ? O quæ satis alta dehiscat

845. *Diræ*] Æschyl. Eumen. 419. ‘*Ἡ-
μῖς γὰρ ἱερὸν Νυκτὸς αἰαντὶ τέλει*’ Ἀρὰ δ’
ἰν αἰκνὺς γῆς θνατὶ πανδάρεια.

850. *Apparent*, h. e. præsto sunt ad
obsequium (*parere* enim est obedire), un-
de *apparitores* sunt nominati. V. Serv.

858. *Cydon*] Od. γ’. 291. — *Τὰς μὲν
Κρίτην ἐπὶ λασσόν, Ἡχὺν Ἐκδορίν ἱκανόν, Ἰαφ-
δάου ἀμφὶ βίβρα.*

873. *Duræ*, i. e. immitti, quas possem
fratrem cernere tot laboribus subditum.
cf. Serv. — Vulgo est, *misera*.

- ‘ Terra mihi, manesque deam demittat ad imos? ’
 885 Tantum effata, caput glauco contextit amictu
 Multa gemens, et se fluvio dea condidit alto.
 Æneas instat contra, telumque coruscat
 Ingens, arboreum, et sævo sic pectore fatur :
 ‘ Quæ nunc deinde mora est? aut quid jam, Turne, retractas? ’
 890 ‘ Non cursu, sævis certandum est comminus armis.
 ‘ Verte omnes tete in facies ; et contrahe, quidquid
 ‘ Sive animis, sive arte vales ; opta ardua pennis
 ‘ Astra sequi, clausumque cava te condere terra.’
 Ille, caput quassans : ‘ Non me tua fervida terrent
 895 ‘ Dicta, ferox ; di me terrent, et Jupiter hostis.’
 Nec plura effatus, saxum circumspicit ingens,
 Saxum antiquum, ingens, campo quod forte jacebat,
 Limes agro positus, litem ut discerneret arvis ;
 Vix illud lecti bis sex cervice subirent,
 900 Qualia nunc hominum producit corpora tellus ;
 Ille manu raptum trepida torquebat in hostem,
 Altior insurgens, et cursu concitus, heros.
 Sed neque currentem se, nec cognoscit euntem,
 Tollentemve manu saxumque immane moventem ;
 905 Genua labant, gelidus concrevit frigore sanguis.
 Tum lapis ipse viri, vacuum per inane volutus,
 Nec spatium evasit totum, nec pertulit ictum.
 Ac velut in somnis, oculos ubi languida pressit
 Nocte quies, nequidquam avidos extendere cursus
 910 Velle videmur, et in mediis conatibus ægri
 Succidimus ; non lingua valet, non corpore notæ
 Sufficiunt vires, nec vox aut verba sequuntur :
 Sic Turno, quacumque viam virtute petivit,
 Successum dea dira negat. Tum pectore sensus
 915 Vertuntur varii. Rutulos adspectat, et urbem,
 Cunctaturque metu, telumque instare tremiscit ;
 - Nec, quo se eripiat, nec, qua vi tendat in hostem,
 Nec currus usquam videt, aurigamve sororem.
 Cunctanti telum Æneas fatale coruscat,

891. *Contrahe*] Ita Achilles Hectori,
 Il. χ'. 268. Παντοῖνς ἀρετῆς μνησθεῖς· νῦν
 σε μάλα χερὶ Λιχμητῆς τ' ἵμηναι καὶ θαρσα-
 λῆος πολέμοισιν· Ὅδ' οὐτ' ἴσθ' ὑπάλυξαι.—

Quin totam "Ἐκτορος Ἀναίριον, Il. χ'.
 cum hoc loco comparare juvabit.

894. *Non me tua*] Il. χ'. 296. "Ἐστως
 ἔγνω θῆν ἐν φρεσὶ, φάνηναι τι· ὦ πάσι,
 ἔ μάλα δή μοι θιά θανάτῳ δ' ἰσάλισσαν, α.
 τ. λ.

897. *Saxum antiquum*] Ita Minerva,
 Il. φ'. 403. Ἦ δ' ἀναχασσάμεναι λίθον ἰλί-
 σσεν χερὶ παχύν, εἰμίονεν ἐν πιδίῳ, μέλαινα,

τερχύν τε, μέγαν τε, Τόν β' ἄνδρες πρῶτιον
 θέσαν ἱμμεῖναι οὐρανὸν ἀρούρης.

899. *Vix illud*] Il. ε'. 302.—Ὁ δὲ χιρμῆ-
 διον λάβει χερὶ Τυδιδῆος, μέγα ἔργον, ἔ οὐ δύο
 γ' ἄνδρες φέρουσιν, οἳ τοι νῦν βροτοὶ εἰσ'· ἔ δὲ μοι
 βία πάλαι καὶ ἴσος. Cf. Il. μ'. 445. et seqq.

908. *Ac velut*] V. Homeri locum ex
 Il. χ'. ad v. 749. sup. citatum.

919. *Coruscat*] Il. χ'. 318.—Λιχμῆς
 ὑπάλυξ, ἢ ἄρ' Ἀχιλλεὺς Πάλλιν διένειρεν,
 φρονίον κενόν "Ἐκτορι δίῳ, Εἰσαρίων χερσὶ
 καλῶν, δὴν ἰλῆσι μέλαινα.

- 920 Sortitus fortunam oculis; et corpore toto
Eminus intorquet. Murali concita numquam
Tormento sic saxa fremunt, nec fulmine tanti
Dissultant crepitus. Volat atri turbinis instar
Exitium dirum hasta ferens, orasque recludit
925 Loricæ, et clipei extremos septemplex orbes;
Per medium stridens transit femur. Incidit ictus
Ingens ad terram duplicato poplite Turnus.
Consurgunt gemitu Rutuli, totusque remugit
Mons circum, et vocem late nemora alta remittunt.
930 Ille humilis supplexque oculos dextramque precantem
Protendens, ' Æquidem merui, nec deprecor, inquit;
' Utere sorte tua. Miseri te si qua parentis
' Tangere cura potest; oro (fuit et tibi talis
' Anchises genitor), Dauni miserere senectæ;
935 ' Et me, seu corpus spoliatum lumine mavis,
' Redde meis. Vicisti: et victum tendere palmas
' Ausonii videre; tua est Lavinia conjunx:
' Ulterius ne tende odiis.' Stetit acer in armis
Æneas, volvens oculos, dextramque repressit;
940 Et jam jamque magis cunctantem flectere sermo
Cœperat: infelix humero cum apparuit alto
Balteus, et notis fulserunt cingula bullis
Pallantis pueri; victum quem volnere Turnus
Straverat, atque humeris inimicum insigne gerebat.
945 Ille, oculis postquam sævi monumenta doloris
Exuviasque hausit, furiis accensus, et ira
Terribilis: ' Tune hinc spoliis indute meorum
' Eripiare mihi? Pallas te hoc volnere, Pallas
' Immolat, et pœnam scelerato ex sanguine sumit.'
950 Hoc dicens, ferrum adverso sub pectore condit
Fervidus. Ast illi solvuntur frigore membra,
Vitaque cum gemitu fugit indignata sub umbras.

930. *Ille humilis*] V. ad x. 903.

932. *Si qua parentis*] Il. v. 486. ubi
Priamus: Μῆναι πατρὸς οὐκ, τοῖς τοῖσι
αἰλ' Ἀχιλλεύ, Τηλέφω, Δαρειὲς ἱγόν, ἔλατ'
ἐπὶ γήρας οἰδῶ'

941. *Infelix*] V. x. 495. seqq.

952. *Vitaque*] Il. x'. 361. de Hectore:

"Ὡς ἄρα μιν εἰπόντα εἶλες θανάτου πάρος τε
Ψυχὴ δ' ἐκ βόθρου σπασμένη" Ἀϊδώς τε βαβῆκε,
"Ὅν πόσποι γόεσσα, λίπεν" ἀλκονῶντα παλ
ῆβον. Similia de Patroclo, Il. π'. 455. v.
ad Æn. x. 819.—Cf. et Æn. xi. 831.

FINIS ÆNEIDOS.

I N D E X.

*Numerus prior Ecl. vel Geo. et sine litterâ præfixâ librum Æn. indicat ;
posterior ubique versum.*

A et Ab passim.

abactus v. abigo.

Abarim 9, 344.

Abas (Trojanus) 1, 121. magni Abantis gestamen 3, 286.

Abas (Etruscus) torvus 10, 170. Abantem pugnae nodum 10, 427.

abdūt equum domo G 3, 96. caput fuga G 3, 422. natum montibus 7, 387. ensem lateri 2, 553. ventos 1, 60. sese Tyndarid 2, 574. se in montes 11, 810. abdita spiramenta animæ 9, 579.

abducere a me capreolos E 2, 43. capita ab ictu 5, 428. gremiis pactas 10, 79. me terras 3, 601. abductā virgine 7, 362. colonis G 1, 507.

Abellas maliferas 7, 740.

abeo. 2, 675. 3, 452. 5, 318. 7, 733. 9, 386. E 7, 56. abit victus G 3, 225.

Androgeus 2, 382. dexter 5, 162. diversus 5, 166. 11, 855. dilapsus abibit G 4, 410. non donatus 5, 305. injuatus 6, 375. sub pectus sagitta 9, 700. victor 10, 859. pulsus abi 11, 366. contentus abito 5, 314. unde abii 10, 670. ahire fuga 4, 281. abisse rati 2, 25. abeuntibus 1, 196. abitum pararet 8, 214.

custode coronant 9, 380.

abesse, abfore etc. v. absum.

abjectum v. abjicio.

abies in montibus pulcherrima E 7, 66.

visura casus marinos G 2, 68. secta 2, 16. uncta 8, 91. nigra 8, 599. longa 11, 667. pictas abiote puppes 5, 663.

abietibus patris æquos juvenes 9, 674.

abigo. abactis noctis 8, 407. abacti (al. adacti) ad litus 11, 261.

abjicio. abjectum super 10, 736.

abjungens juvenum G 3, 518.

abjuratus rapinæ 8, 263.

abluam me flumine 2, 720. vulnera 4, 684. abluta cæde 9, 818.

abnegat et hæret 2, 654. adhibere manus

G 3, 456. producere vitam 2, 637. tibi conjugium 7, 424.

abnuit omen 5, 531. quis talia demens 4, 108. Teucris It. concurrere 10, 8.

abolere viscera G 3, 560. Sichæum 1, 720. monumenta 4, 497. dedecus armis 11, 789.

adolescet gratia facti 7, 232.

abreptum corpus 4, 600. naves 1, 108.

abrumper lucem 4, 631. vitam 8, 579.

9, 497. fas omne 3, 55. sermonem 4, 388. somnos G 3, 530. vincula ripia 9, 118. abrupto sidere 12, 451. procellis G. 3, 259. nubibus 3, 199. vinculis 11, 492. in abruptum fertur 12, 687.

sorbet fluctus 3, 422.

abcessu Rutulum stupet 10, 445.

abscindere humeris vestem 5, 685. abscidit Siculo Hesp. latus 3, 418. plantas de corpore G 2, 23. abecissa comas 4, 590. capita 12, 511.

abcondere foveis cadavera G 3, 558. furto fugam 4, 337. abcondimus Ph. arces 3, 291. Atlantides abcondantur G 1, 221.

absistere ferro 11, 307. limine 7, 610.

absistite luco 6, 259. ne absistite 8, 39. viribus indubitare 8, 403. moveri 11, 408. 6, 399. morari 12, 676. scintillas ab ore 12, 102. nec prius absistit 1, 192. absistamus ait 9, 355.

absistit 2, 534. tactu 7, 618.

abstractæ bores 8, 263.

abstrusum ignem G 1, 135. semina flammæ 6, 7.

absum. abest quot annis ab G 3, 48. unus abest 1, 584. Æneas 10, 25. 10, 85. timor 11, 14. tigres absumt G 2, 151. non somni G 2, 471. longis inter se passibus 11, 907. aberat hiuc Tityrus E 1, 39. abero nusquam 2, 620. nec Juno aberit 6, 91. ut crudelis abessem 4, 681. abesset luctamen remo 8, 89.

* A

- nec abfuit deus dextræ 7, 498. nihil
 abfore credunt 8, 147. absint lappæ,
 etc. G 3, 385. lacerti G 4, 13. absens
 absentem audit 4, 83. sequar 4, 384.
 mittit dona 9, 361. absentem amicum
 6, 389. in prælia poscit 10, 661. ab-
 senti ferat inferias 9, 215. *Æneæ* 7,
 280. in absentes sævit 9, 63.
 absumis leto animam 3, 654. absumsere
 membra malis G 93, 268. me ferro 9,
 494. mensas malis 3, 257. socios 4,
 601. absumta salus 1, 555. in Teucros
 vires 7, 301.
 abundo. 11, 547. G. 4, 140. abundabat
 liquor G 3, 484. abundans lactis E 2,
 20. amnis G 1, 115.
 abunde est terrorum 7, 552.
 Abydi ostriferi G 1, 207.
 ac. haud minus ac iussi 3, 561. haud se-
 cus ac 3, 236, etc.
 acalanthida dumi resonant G 3, 338.
 Acamas 2, 262.
 acanthi semper frondentis baccas G 2,
 119. flexi vimen G 4, 123. mollis G 4,
 137. E 3, 45. ridenti E 4, 20. croceo
 1, 649. 1, 711.
 Acarnan alter 5, 298.
 Acta soror 11, 820. 897.
 accedimus urbem 3, 293. accessi 3, 24-
 8, 165. accēstis scopulos 1, 201. access-
 erit urbem 3, 441. oras vento 1, 307.
 ætas G 3, 190. accedet portus Averni
 5, 813. accede domos infernas 5, 732.
 accedere naturæ partes G 2, 483. videt
 Anthea 1, 509. propius 10, 712. ac-
 cessum lustrans 8, 229. ab accessu veni-
 totum 3, 570.
 accelerat simul *Æneæ* 5, 675. accelerant
 Volsci 9, 505. acceleremus 6, 630. 9,
 221. accelera 12, 157.
 accendit vesper lumina G 1. 251. nulla
 gloria 4, 232. bello animos 7, 482.
 quos Mezentius 8, 501. virtutem prece
 10, 368. animos in hostem 12, 426.
 imago pugne 12, 560. accendi victor
 acervos 8, 562. accendam animos a-
 more 7, 550. accenderit sol æstus G 4,
 401. quæ causa ignem 5, 4. accendere
 cedrum G 3, 414. Martem cantu 6,
 165. bellum 12, 804. accensa est spes
 5, 183. accensus rumore 4, 203. furia
 12, 946. accensa super his 4, 364. fu-
 rore 4, 697. comas, coronam 7, 75.
 dolore 11, 709. luctu 12, 277. accenso
 Turbio 12, 9. accensi talibus firman-
 tur 9, 788. monitu 10, 397. rogos 11, 188.
 pectore matres 7, 392.
 accessus v. accedo.
 accidit hæc fortuna 12, 593.
 accido. accisam ferro ornum 2, 627. ac-
 cisas dapibus 7, 125.
 accinge te pugnas 11, 707. accinxerat en-
 sem lateri 11, 489. accingunt se prædæ
 1, 210. omnes operi 2, 235. accingitur
 armis 6, 184. ense 7, 640. facibus 9,
 74. accingor ferro 2, 671. accingar di-
 cere pugnas G 3, 46. accingier magi-
 cas artes 4, 493. accincta ferro Juno
 2, 614. flagello Tisiphone 6, 570.
 accipere acepra 7, 173. Tarquinium
 ejectum 8, 647. orantes mœnibus 11,
 885. frenum 12, 568. accipiebat rex
 illos in porticibus 3, 353. accipiens
 sonitum 2, 308. præmia 5, 309. acci-
 pies hunc cœlo 1, 290. te pectore toto
 9, 277. accipiat tempestatum poten-
 tem G 1, 28. me ratibus, noctem oculis
 4, 531. 541. accipiet Deam vitam
 E 4, 15. reduces 3, 96. secures 6, 820.
 Metabum tectis 11, 568. cladem 12,
 604. accepit flammam 8, 389. palu-
 dem 6, 414. sortem 5, 491. vocem
 matris 12, 64. accipit mentem in Teu-
 cros benignam 1, 304. toro *Ænean* 8,
 178. fusos crines 10, 138. ensem ju-
 gulo 10, 907. formam atrati G 1, 170.
 accipiunt inimicum imbrem 1, 123.
 semina G 1, 216. vulnera tergo 3,
 243. auras foliibus G 4, 172. 8, 450.
 Alciden lacu 6, 393. accipimus hanc
 genitam 7, 48. eu accipe E 6, 69.
 carmina E 8. 11. monumenta 3, 486.
 fidem 8, 150. insidias Danaûm 2, 65.
 accipite hæc 4, 611. hanc animam 4,
 652. hæc animis 5, 304. 10, 104. *Æ-*
nean 8, 73. accepta Dis Rhodia G 2,
 101.
 accipiter sacer ales 10, 921.
 acciri *Ænean* expoecunt 8, 192. accitose
 imperio 11, 235. accita genitoris ire
 1, 677.
 acclinis arboris trunco 10, 835.
 acclive tumulis solum G 2, 276.
 accolit gens Nilum G 4, 288. Capitoli
 saxum 9, 449.
 accola Volturii 7, 729.
 accommoda fraudi vallis 11, 522. ac-
 commodat ensem lateri 2, 393.
 accubet nemus umbra G 3, 334. iuxta
 Furiarum maxima 6, 606.
 accumbere Divûm epulis 1, 79.
 accumulem donis animam 6, 885.
 accurrit 5, 451. 10, 352.
 acer rusticus G 2, 405. equis Pelopa G 3,
 8. equus G 3, 119. 1, 444. 4, 156. Ro-
 manus G 3, 346. Molossus G 3, 405.
 Gelonus G 3, 441. Orontes 1, 220.
 metus 1, 362. Ganymedes 5, 254.
 Eryx 5, 402. Mnætheus 5, 507. equo
 5, 662. Coras 7, 672. Romulus 8, 342.
 Serestus 9, 171. 9, 779. anbelitas 9,
 814. 3, 682. Turnus 10, 308. Laca-
 gus 10, 577. Mezentius 10, 897. Mes-
 sapus 11, 518. Acontes 11, 612. Ati-

INDEX.

- nas 11, 869. *Aeneas* 12, 783. acer bellis 10, 411. acre genus luporum G 3, 264. virum G 2, 167. acri amore 12, 392. dolore 7, 291. 11, 709. fuga G 3, 141. remige 5, 116. *Lycargo* 3, 14. viro 8, 441. acres apros E 10, 56. arcas 7, 164. 9, 665. stimulos 9, 718. viros 11, 48. oculos 12, 102. acrior asilus G 3, 154. *Mnestheus* 5, 210. Entellus 5, 454. Nisus 9, 416. cura G 3, 538. potentia solis G 1, 93. acrius incumbunt G 4, 248. 9, 791. acerrimus Ajax 2, 414. Nisus 9, 176. Camers 12, 226.
- acerbus dies 5, 49. vulnus 11, 823. casu 5, 700. funere 6, 429. 11, 28. acerbi quicquid est 12, 678. animis 5, 462. fatis 11, 587. pestis G 3, 419. acerba sonans G 3, 149. tuens 9, 794. odia 10, 904. fremens 12, 398. acerbat crimen 11, 407.
- acerno solio 8, 178. trabibus 2, 112. 9, 87.
- acerra plena veneratur 5, 745.
- Acerris vacuis G 2, 225.
- acervum magnum alterius G 1, 158. farria G 1, 185. 4, 402. stragis 6, 504. caedis 11, 207. scutorum 8, 662. caedis Rutulis 10, 245. Rutulorum 10, 509. stragis Teucorum 11, 384. pascitur 11, 786. numeros impressit acervis G 1, 263.
- Acestes onerarat vina, etc. 1, 195. clarus 1, 550. 5, 106. horridus in jaculis etc. 5, 36, 61, 63. castigat Entellum 5, 387. attollit eum 5, 451. ausus juvenum tentare laborem 5, 498, 519. gaudet regno 5, 757.
- Acestam urbem 5, 718.
- Acetes v. Acestes.
- Achmenides 3, 614. 691.
- Achaica manus 5, 623. castra 2, 462.
- Achates 1, 174. 192. percussus 1, 517. compellat *Aineas* 1, 581. conclamat Italiam 3, 523. fidus 6, 158. 8, 521, 586. Achates femur perstrinxit 10, 344. Achate, quis jam locus etc. 1, 459.
- Acheloia pocula G 1, 9.
- Acherontis avari strepitum G 2, 492. undas 6, 295. Acheronta effatur 7, 91. movebo 7, 312. Acheronte remissos manes 5, 99. refuso 6, 107. rupto 7, 569. sub imo honos 11, 23.
- Achilles iterum ad Trojam, etc. E 4, 36. cristatus 1, 468. vendebat corpus Hectoris 1, 484. saevus 1, 458. 2, 29. Larissus 2, 197. 11, 404. non talis in hoste 2, 540. alius Latio partus 6, 89. Priami regnorum eversor 12, 545. Achilli currus G 3, 91. 10, 581. immitis 1, 30. 3, 87. exuvias 2, 275. armipotentis 6, 840. equis 12, 352. Achilli impar congressus 1, 475. hic inventum 9, 742. magnum 11, 438.
- Achilleas stirpis fastus 3, 326.
- Achivi inclusi ligno 2, 45. Achivum telis elapsus 2, 318. ductor 11, 266. Achivos si uno ordine habetis 2, 102. in medios torsiet etc. 5, 197. Achivis mediis elapsus 1, 242. principibus permixtum 1, 488. Trojamque aperiret 2, 60. caesis insignis 6, 838.
- Acidalis matris memor 1, 720.
- acidis sorbis G 3, 380.
- acies ferri 2, 333. 6, 291. 11, 862. falcis G 2, 365. stellis obtusa G 1, 395. sanguinea 4, 643. 7, 399. juvenum 5, 563. per medias G 4, 82. quemque secutas 7, 643. aetas 9, 463. pedestres 10, 364. instaurant 10, 543. exterrita 8, 504. rara 9, 508. prima 10, 125. Volcania 10, 408. acies geminas flecte 6, 789. huc atque huc 12, 558. etc.
- acides teretes 7, 730.
- Acetes 11, 30. 86.
- aconita G 2, 152.
- Acontens 11, 612. 615.
- acquirat vires eundo fama 4, 175.
- Acragas 3, 703.
- Acrisius 7, 372.
- Acrisionis colonis 7, 410.
- Acron 10, 716. 730.
- acta in sola fiebant 5, 613.
- Actaeo Aracyntho E 2, 24.
- Actius Apollo 8, 704. bella 8, 675. littora ludis 3, 280.
- Actias Orithyia G 4, 463.
- Actor 9, 500. maximus 12, 96. spoliis 12, 94.
- actu magno fertur 12, 687.
- actutum reddet 9, 255.
- acu pictus chlamydem 9, 582. tunicas 11, 777.
- acuit hanc Juno verbis 7, 330. Martem *Aeneas* 12, 108. acuit lupos balatibus G 4, 435. iras rumoribus 9, 464. stridoribus 12, 590. metam mortalibus 12, 850. acuant ferrum in me 8, 386. acuisse furores 7, 406. acuens curis corda G 1, 123.
- acuta alex 8, 233. carice G 3, 231. cuspidem 5, 208. ferro G 1, 292. G 2, 450. 10, 479. hinnita G 3, 94. jaculo 11, 574. murice 5, 205. robore G 2, 25. scopulo 1, 45. 145. telo 3, 635. spinis E 5, 39. jaculis 3, 46. 10, 868.
- ad plenum calcantur undae G 2, 244. vivum peredit imber G 3, 442. limum tepelfacta flumina G 4, 428. unum Trojanos exosos 5, 687. superos fletu Dardanide 6, 481. etc.
- adamante solido columnae 6, 552.
- Adamasto 3, 614.

I N D E X.

adacipere. adcelerare etc. v. in acc — —
 aidendent acies extremi 10, 432.
 addixi me huic 3, 653.
 addit se sociam E 6, 20. alas pedibus 8, 224. animum viresque Latinis 9, 718. addidit virus serpentibus G 1, 129. naturas apibus G 4, 150. arcem jugis 3, 336. comitem Ascanio 9, 649. addit Halym comitem 9, 765. freua feris 5, 817. honores ductoribus 5, 249. se socium Ænem 6, 170. sese comitem avo 6, 778. te ductorem his militibus 8, 496. addas te novum sidus mensibus G 1, 32. noctem operi 8, 411. addere licia telæ G 1, 286. honorem rebus augustis G 3, 290. vim victis 2, 452. moras rebus 7, 315. teque tuosque Trojæ peritura 2, 660. addunt decus ebori 1, 592. ardorem mentibus 9, 184. additus labor frumentis G 1, 150. furor animis 2, 355. decus divis 8, 307. claustra Lucrino G 2, 161. Juno Teucris 6, 90. spes 10, 263.
 adduxerat artus vis ignea G 3, 483. adductus fatis 10, 380. arcu adducto 5, 507. lacerto 9, 402. 11, 561. habena 9, 587. habenis 12, 622. lacertis 5, 141.
 adedit favos stellio G 4, 242. adesis postibus 9, 537.
 adeo in teneris consuescere multum G 2, 272. usque adeo 12, 646. G 4, 84. sic adeo insistit 4, 533. jamque adeo 5, 268, 864. 8, 585. vix adeo 6, 498. nunc adeo 11, 314. adeo cordi est 11, 369, etc.
 adire domos G 4, 446. tot labores 1, 10. virum 5, 379. ipsum 11, 636. adiit Manes Orpheus G 4, 469. regem 10, 149. mensas 10, 460. 517. adit oppida G 3, 402. oracula 7, 82. penates 8, 544. adibam sidera 4, 322. adi non pede secundo 8, 302. adeas vatem 3, 456. delubra 4, 56. adirem limina 6, 115. loca turbida 6, 534. castra Danum 12, 349. aditum ventis G 4, 9. occupat 6, 424, 635. querit 9, 58. querunt 9, 507. aditus habeant angustos G 4, 35. rumpunt 2, 494. tentatarum 4, 293. molles 4, 423. nunc hos nunc illos 5, 441. centum 6, 43. tentet 9, 67. patentes 9, 683. firment 11, 466. hos jamque hos 11, 766. defendentum cædes 11, 886. maligni 11, 525.
 adfari tum sic 2, 775. 3, 153. 8, 35. extremum 9, 484. adfare hostem 4, 424. adfabar hos ego 3, 492. adfata sacerdos Æneas 6, 40. adfatur Didonem Æneas 6, 455. adfati positum corpus 2, 644. adfatu ambire 4, 284. adfabilis dictu nec ulli 3, 621.

adfectare dextram 3, 670. adfectat viam Olympo G 4, 562.
 adfers te 3, 310. huc 8, 477. adtulit odor auras G 3, 251. casus honorem 5, 201. equus peditem 6, 516. ætas auxilium 8, 200. dies ultro 9, 7. sacerdos bidentem 12, 171. aura clamorem 12, 617. quis laudem 12, 322. adtulerint qui casus vivum 6, 532. adferimur urbem 7, 217.
 adificio pretio illum 12, 352.
 adfigere radicem terræ G 2, 318. flammam lateri 9, 536. adfixus et hærens 5, 852. lateri 10, 161. venis apes G 4, 238. foribus ora 8, 196.
 adflavit me fulminis ventis Jupiter 2, 649. oriens equis anhelis 5, 739. G 1, 250. oculis honores 1, 591. adflata numine Sibylla 6, 50.
 adflictus vitam trahebam 2, 92. adflictis rebus 1, 452.
 adfluxisse numerum comitum 2, 796.
 adfore v. adsum.
 adgeritur tumulo telus 3, 63.
 adglomerant lateri 2, 341. se 12, 458.
 adgredior hastilla majore nisu 3, 38. vatem dictis 3, 358. adgredere honores E 4, 48. his Daphnim E 8, 103. jacentem G 4, 404. Venerem dictis 4, 92. sic prior 6, 387. ense Rhamnetem 9, 325. adgressa sororem dictis 4, 476. injiciunt vincula E 6, 18. ferro turrim 2, 463. avellere Palladium 2, 165.
 adhasit tonsis sudor G 3, 443.
 adhibere ad vulnera medicas manus G 3, 455. penates epulis 5, 62. socios castis 8, 56. animos 11, 315.
 adhuc E 9, 35. etc.
 adigat me fulmine ad umbras 4, 25. præcipitem 6, 594. tendere hæc limina 6, 606. quis deus, quem vos dementia Italiam 9, 601. adactus ensis 9, 431. alte vulnus 10, 850. sagitta 12, 320. Atrides et Menelaus 11, 261.
 adjiciam morem ritusque sacrorum 12, 837. adjicias unum donis 11, 354. adjiciunt super omnia speluncam 8, 304. tercentum 10, 182.
 adimit somnos 4, 244. adimunt foetus crescenti G 2, 56. adempta pars altera rerum 9, 131. conditio mortis 12, 879. lumen 3, 658. regnis 8, 320.
 aditas v. adeo.
 adjunge his Hylian etc. E 6, 43. aliud majus 12, 244. vites ulmis G 1, 2. sibi gentes 7, 238. viro 7, 13. me socium rebus 9, 199. adjungi geærum 7, 57. adjuncta lateri castrorum classis 9, 69.
 adjuvo caput Stygii fontis 12, 816.
 adjuvat Diorea 5, 345. incessu tacito 12, 219. fors ausum 10, 458.

INDEX.

adlabitur classibus equor 10, 269. adlabi rates 8, 108. adlabitur Cumarum oris 6, 2. aures matris fama 9, 474. mare aestu 10, 292. adlapse sagitta 9, 578. 12, 319.
adlacrimans 10, 628.
adligat quos palus tarda unda G 4, 480. naves anchora unco morsu 1, 169.
adloquor divos extrema hora E 8, 20. quod te, hoc est 6, 466. adloquitur illum Venus 1, 229. coram parentem 8, 123. etc.
adludens nec plura 7, 117.
adluit mare supra infra G 2, 158. 8, 149.
admirantur illum omnes G 4, 215. admirans numerum comitum 2, 797. venerabile donum 6, 408. admiranda spectacula G 4, 3.
admiscere saporem gallæ G 4, 267. stirpem admisceri Phrygiam 7, 579.
admittit orant 9, 231. admissi revisunt stagna 6, 330. pennis admissis 11, 272.
admonet me imago patris 4, 353. Phlegyas omnes 6, 619. ira Deum 11, 233. admonuit Cynthus E 6, 4. vesper G 4, 187. Sibylla 6, 538, 293. injuria Turni 9, 109. bijugos telo 10, 587.
admoſo in stirpe G 2, 379.
admovit labra poculis E 3, 43. 47. te oræ ventus 3, 410. pecus aris 12, 171.
adnare terris 4, 613. terræ 6, 358. adnavimus oris 1, 538.
adnixus Triton 1, 144. urget 5, 226. intorquet hastam 9, 744. hasta columnæ 12, 92. nautæ adniri 3, 208. torquent spumas 3, 583. hastis 9, 229.
adnuis quibus arcem cœli 1, 250. adnuit petenti 4, 128. per ripas etc. 9, 106. 10, 115. his Juno 12, 841. Martem Victoria 12, 187. adnuerint superi velere signa 11, 20. adnue ceptis G 1, 40. 9, 625.
adolere penates flammis 1, 704. honores Junoni 3, 547. altaria tædis 7, 71. verbenas E 8, 65.
adolescit prima ætas novis frondibus G 2, 362. ignibus armæ G 4, 379. cum adoleverit ætas 12, 438. adultos fœtus G 4, 162. 1, 431.
Adonis formosus E 10, 18.
adopertus purpureo amictu 3, 405.
adorea liba 7, 109.
adoro vos, venti 10, 677. adorat Cererem G 1, 343. numen Junonis 1, 48. 3, 437. sidus 2, 700.
adoriti deducere 6, 397. nefas 7, 386.
adparat 10, 453. 11, 117. scindere valium 9, 147.
adparere incipit E 9, 60. Nisus G 1, 404.

domus intus 2, 483. rari nantes 1, 118. etc.
adpellat victorem Acesten 5, 540. urbem Acestam 5, 718.
adpello. adpultit 3, 715. vectos oris tempestas 1, 377. ignarum Deus 3, 338. classem exercitus 7, 39.
adpetiti cœlestia corpora 11, 277.
adplicat oris 1, 616. ipsum terræ 12, 303. ense 10, 536.
adpone pabula G 4, 380. epulandum Ascanium 4, 602.
Adrasti pallentis imago 6, 480.
adrexat comas 10, 726. animos 12, 251. adrectus uterque 5, 426. quadrupes 10, 892. pectore 11, 639. animum his dictis 1, 579. littore currus 9, 317. auribus adstant 1, 152. hastis 9, 465. cervicibus 10, 496. squamis 11, 754. pectora 2, 206. spes G 3, 105. comæ 4, 280. mentes 5, 643. iræ 11, 452. acies 12, 731.
adripe Ausoniam velis 3, 477. castra 9, 13. ipsum pendente 9, 561. bijugos 10, 595. locum 11, 531. adrepta tellure 10, 298. tempore 11, 459.
adscendere muros scalis 9, 507. urbem Buthroti 3, 293. in vestram 2, 192. adscendebant collem 1, 419. cubile Jovis 12, 144. adscensu supero fastigia 2, 303.
adscire generum 11, 472. 12, 613. socios 12, 36. adscitis Ætolum armis 11, 308.
adsensere omnes 2, 130.
adsensu nemorum G 3, 45. raucos 7, 615. vario 10, 97.
adservabant prædam 2, 763.
adsidet 11, 304.
adsidua fuligine E 7, 50. ver G 2, 149. sale 5, 866. cantu 7, 12. venatu 9, 245. tinnitu 9, 808. vocibus 4, 447.
adsidue G 2, 441. 4, 248. 8, 55. veniebat E 2, 4. uri illudunt G 2, 374.
adsimilis cadenti silex 6, 603.
adsimulat jubar divini capitis 10, 639.
adsimulata formam Camerti 12, 224.
adsistunt 12, 790. adsistens super 10, 490.
adsperge saporibus G 4, 62. virus pecori G 3, 419.
adspargine spumant cantes 3, 534.
adspernabere nec curam lentis G 1, 228. nec tu adspernata vocantem G 3, 393. haud adspernanda precantes 11, 106.
adspicere Didonem collapsam 4, 664. hæc oculis æquis 4, 372. 9, 209. pugnam 12, 151. adspicimus te post multa funera? 2, 285. Spartam 2, 578. nostrum dedecus 12, 642. dextram inermem 12, 734. adspice, aratra referunt etc. E 2, 66. ut antrum sparsit etc. E 5, 6. qui coeant populi 8, 385.
* A 3

I N D E X.

- num nostrum telum etc. 10, 481. il-
lum contra 11, 374. etc.
- adspexit arces 1, 420. castra Dardani-
dum 10, 4. Rutulos 12, 915. stabula
G 3, 228. flentes pontum 5, 615. sil-
vam 6, 186. supera convexa 10, 251.
campum 12, 136.
- adspexit Libycæ urbis 4, 348. mortales
9, 657. adspexit primo 1, 613. conter-
ritus 3, 597. obmutuit 4, 279. nostro
ne subtrahere te 6, 475. subito territus
11, 699.
- adspirat fortuna labori 2, 385. ventos
eunti 5, 607. dictis divinum amorem 8,
373. equis Achillis 12, 352. adspirant
auræ in noctem 7, 8. adspirare canenti
9, 525. adspirans amarus 1, 694.
- adstare sedes relictas 3, 123. effugies di-
vum 3, 150. adsto adrectis auribus 2,
303. 1, 152. adstat donum pugnas 5,
478. Lavinia 7, 72. hasta 12, 93. ad-
stitit imber supra caput 3, 194. 5, 10.
adstant armati 9, 677. adstant equus
2, 328. fratres 3, 677. adstantibus
aquam G 3, 545.
- adstringit venas G 1, 91.
- adulesce vocari votis G 1, 42. colla ser-
vito G 3, 168. adulescente bella animis
6, 833. mensis sociorum 8, 174. cer-
nere facta 8, 517. adulescenti succedere
tecto G 3, 418. mensæ herili 7, 490.
bellis 9, 301. perfundi flumine 11, 495.
malo G 2, 168. silvis 5, 301. imperiis
7, 487. dat tibia cantum 9, 618. parvo
juvenatus G 2, 472. 9, 607. venatu
gens 7, 746. calathis virgo 7, 806. ri-
pis volucres 7, 33.
- adultibus urget 5, 442.
- adsum Æneas 1, 595. ab sede dirarum
sororum 7, 454. qui feci 9, 427. adsu-
mus, haud equidem reor 5, 57. adsunt
portis 2, 330. adero 4, 125. umbra 4,
386. aderit jam tempus E 4, 48. Pri-
ami de sanguine Pyrrhus 2, 662. impro-
visi 2, 182. huc ades E 2, 45. o Meli-
boæ E 7, 9. etc. adsis o Tegeæ G 1,
18. utinam adforet Æneas 1, 576. ipse
Hector 2, 522. præmissus Achates 6,
35. adfore generos externis ab oris 7,
270. Ænean cum spoliis 9, 243. vim
verbo 10, 547. etc.
- adsurgere in auras G 3, 109. querelis 10,
95. adsurgit Tmolius G 2, 98. septem
in ulnas G 3, 355. non adsurgunt tur-
res 4, 86. ira 12, 494. adsurrexerit vi-
ro Phœbi chorus E 6, 66. adsurgens
fluctibus G 2, 160. Oriona 1, 535. Au-
lestes 10, 208. dextræ 10, 797. condi-
dit ensam 9, 348.
- aderat herbas bucula G 4, 12. adtrivere
alas apes G 4, 204. adtritus vomer G
1, 46. ansa E 6, 17.
- addingere tales G 3, 562. Tybrim 5, 797.
dextras 9, 558. addigit herbam E 5, 26.
vinum summo ore 1, 737. arva 7, 662.
adtingerit morantem Aurora 4, 568. lu-
mina vitæ 6, 830. proram 6, 659. ad-
tactu nullo volvitur 7, 350.
- adtollo molem 2, 185. arcem 3, 134. ac
terra visa est 3, 205. oculos 4, 688.
fascies 7, 173. ac a tergo 9, 321. fatales
moles 11, 130. adtollat brachia 5, 364.
adtollit globos flammarum 3, 574. ac
Punica gloria 4, 49. sese in auras 4,
176. æquorum amicum 5, 452. alas
7, 561. capita cœlo 9, 682. ac in fa-
mur 10, 856. animos 12, 4. adtollunt
regem humeris G 4, 217. adtolleas ora
pallida 1, 354. sese cubito 4, 690. si-
billa colla 5, 278. lumina 5, 847. fa-
cem 6, 607. fata nepotum 8, 731. iras
anguis 2, 381. adtollitur saxum 5, 127.
adtolluntur arenas 9, 714. adtollit ma-
los jubet 5, 829.
- adtondens virgulta capelle E 10, 7. ad-
tondens vitem rusticus G 2, 407.
- adtonitus stupet G 2, 508. visis talibus 3,
172. monita deorum 4, 282. fatis con-
jugis 12, 610. domus 6, 53. hydri G 3,
545. matres 5, 659. animis 5, 529.
- adtorquens emittit jaculum 9, 52.
- adtraxerit quæ causa Arpos 11, 250. ad-
tractus ab alto spiritus G 3, 505.
- adtrectare sacra 2, 719.
- adulter 11, 268. Dardanios 10, 92. adul-
terium cæsi ob 6, 612.
- adurat frigus G 1, 93.
- adusque columnas Protei 11, 262.
- advehit Teucros Dardanos 8, 136. ad-
vectus ad oras 3, 108. oris 10, 655.
classis 5, 864. Ænean 3, 11. huc 1,
558.
- advelat tempora lauro 5, 246.
- advenit Camilla 7, 803. tempus pugnae
10, 11. advenisse diem, viros 7, 145,
168. Tyriam qui adveniens urbem 1,
388.
- advena 4, 591. 10, 460. 12, 261. posces-
sor agelli E 9, 2. exercitus 7, 38. adiit
10, 516.
- adventat sub finem 5, 328. ad urbem 11,
514. adventare externum virum cerni-
mus 7, 69. adventante Dea 6, 258.
Euris G 4, 192.
- adventus virum ardescit 11, 607. adven-
tum miratus 5, 36. Dei 8, 201.
- advertere puppim 6, 410. terræ 7, 35.
proræ 8, 101. 10, 293. agmen urbi 12,
555. advertite animis quæ dicam 2,
712. malis numen 4, 611. mentes 5,
304. equore cursum 7, 196. mentem
huc 8, 440. advertite, docebo 4, 116. 8,
50. advertuntur arenas 5, 84.
- adversa procella 1, 102. porta 5, 552. for-

tuna 9, 283. virgo 11, 719. adversa sub fronte 1, 166. quercu 8, 616. mole 9, 35. hasta 10, 579. adversa si quando vocarent 9, 172. pectora 10, 571. ora 12, 651. obliuctor arenæ 3, 38. faciem 10, 699. arces 1, 420. ora juvenci 5, 477. arbore mali 5, 504. tergum Sulfonis 9, 412. tempera 9, 588. pectus 11, 667. frontem 12, 307. Ænean vidit 6, 684. amnem 8, 58. hostem 11, 370. se 11, 742. in adversum nitens 8, 237. rapiat 9, 211. adverso occurrit 10, 734. flumine G 1, 201. astro G 1, 218. agmine 2, 727. sole 4, 701. 5, 89. limine 6, 279. antro 6, 418. fornice 6, 631. pectore 9, 347. 12, 950. ore 9, 443. Marte 12, 1. equo 12, 291. curru 12, 370. aggere 12, 446. venti confligunt 2, 416. apparent 11, 605. adversos hostes E 10, 45. vultus 6, 755. in a. egit 9, 761. tendit 10, 412. imus 11, 389. cornibus G 2, 526. postibus 3, 287. Eois 6, 832. etc.

adversata petenti 4, 127.

advocat socios 5, 44. arma omnia 8, 250. advolat 10, 511. 12, 893. leo 10, 456.

Æneas 10, 896.

adolvere 6, 182. fociis ulmos G 3, 378.

adyto canit ex 6, 98. patrio 7, 269. adytis penitralibus 2, 297. relictis 2, 351.

Minervæ 2, 404. incensis 2, 764. reclusis 3, 92. ab imis 5, 84.

Æacides (Achilles) 1, 99. 6, 58. Pyrrhus 3, 296. (Perseus) 6, 840.

Ææa Circes 3, 386.

ædes cavæ ululant 2, 487. divitis domini 12, 473. resonant 12, 607. ædibus vomit undam etc. G. 2, 462. clausis concitantur G 4, 258. in mediis 2, 512. resident 8, 468. adstabat 12, 93.

ædificant equum 2, 16.

Ægea alto 12, 366. Neptune 3, 74.

Ægeon 10, 565.

æger ago E 1, 13. curis 1, 208. anhelitus 5, 432. anhelans 10, 837. amorem G 4, 464. femur 10, 856. amantem 1, 355.

Beroën 5, 651. nulli flexere mariti 4, 35. quid sollicitas 10, 612. sub morte G 3, 512. corpora 2, 566. 3, 140. genua 5, 468. succidimus 12, 910. spes G 3, 496. mortalibus G 1, 237. alius color G 4, 254. ægre rimantur terram G 3, 534. ægrecit medendo 12, 46.

ægida concuteret 8, 354. Palladis arma 8, 435.

Ægyptus non sic regem etc. G 4, 210. omnis eo terrore 8, 705. fecundat Nilus G 4, 291. vehit Antonius 8, 687.

Ægyptia conjux 8, 688.

Ægle E 7, 20.

Ægon E 3, 2. Lyctius E 5, 72.

æmulus Triton 6, 173. æmula Pristis 5, 187. senectus 5, 415. spes 10, 371.

Æneas Sylvius 6, 769.

Æneas et Æneadas passim.

Æneadas urbs 3, 18.

Æneia nutrix 7, 1. hospitia 10, 494. puppis 10, 156.

Æneide, sit satis 9, 653.

æni trepidi G 1, 296. undantis 7, 463. æna locant 1, 213. 5, 102. undantia

flammis 6, 218. æna luce 2, 470. thoracæ 7, 633. crateras 9, 165. nodis 1, 295. foribus 1, 449. in falcibus 4, 513. labris 8, 22. squamis 11, 487. 770.

Æolus rex 1, 52. sedet celsa arce 1, 56. hæc contra 1, 76. se jactet 1, 141.

Æole 1, 65. 12, 542.

Æolia excitos ventos 10, 38. Æoliam venit 1, 52. juxta 8, 416.

Æoliis oris 8, 454. procellis 5, 791.

Æolides hortator acclerata 6, 529. Misenum Æoliden 6, 164. Clytium 9, 747.

Æqui Falisci 7, 695.

Æquicola 7, 747.

æquor v. post æquare.

æquos uterque labor G 3, 118. Jupiter 6, 129. sorti utrique 10, 450. Aceris

Clanius G 2, 225. ær avibus G 3, 546. æquum est parere E 5, 4. consulere 12, 20. æqui servantissimus 2,

427. æquo foedere 4, 520. discrimine 5, 154. Marte 7, 540. campo 9, 56.

solo 11, 706. æqui viribus 12, 230.

æquis passibus 2, 724. oculis 4, 372. 9, 209. nec Dis nec viribus 5, 809.

mentibus 9, 234. animis 10, 357. ducibusque et viribus 10, 431. manibus 11, 861. ætus 5, 424. solo culmina

ponam 12, 569. Palladis 1, 479. gentem 7, 203. leges 11, 321. æquius fuerat 11, 115. æque negant G 2, 215.

juvenem exquirant G 3, 118. non felibus auspiciis 11, 32. celebrabit honores 12, 840.

æquærum regem 2, 561. amicum 5, 452.

æqualis chorus G 4, 460. Paradis 10, 703. ævo 3, 491. fidi 5, 468. catervas 10,

194. ex æqualibus unam 11, 820.

æquiparas voce magistrum E 5, 48.

æquare labores lachrymis 2, 362. fluctus æquendo 3, 671. luctus 10, 755. æquabat operum laborem justis partibus 1,

508. æquabis pedibus arenas G 2, 232. opes regum animis G 4, 132. animos

Olympo 6, 783. ludum nocti 9, 338.

æquat ducem passibus 6, 263. amorem 6, 474. tecta cælo 8, 100. te cælo laudibus 11, 125. æquemus pugnas 5,

419. æquet numerum cum navibus 1, 193. æquant sata sulcos G 1, 113.

* A 4

INDEX.

- sequante ventos sagitta 10, 248. æqua-
 ta cœlo machina 4, 89. spirant auras
 5, 844. numero 7, 698. examine 12,
 725. rostris 5, 232. velis 4, 587. æ-
 quanda cylindro area G 1, 178.
 æquor stratum E 9, 57. fervet G 1, 327.
 indignatum G 2, 162. altum G 4, 528.
 ferro sciindimus G 1, 50. immensum
 spatii G 2, 541. maris arandum 2,
 780. 3, 495. salis 3, 385. effundat
 Teucros in 9, 68. processit in 10, 451.
 æquoris oram E 8, 7. arenæ G 2, 105.
 æstu 3, 397. Deas 9, 102. æquore tin-
 gi G 1, 246. procisao G 1, 97. non ex
 ullo plura plastra G 2, 205. toto agit
 Daren 5, 456. cesserunt 10, 444. fre-
 mit sonipes 11, 599. aperto 12, 333.
 extremo 12, 614. campi 7, 781. æquo-
 ra ventosa G 1, 206. varrens Aquilo
 G 3, 201. per aperta volans G 3, 195.
 diversa petit 12, 742. ponti G 1, 469.
 etc.
 æquoreum genus G 3, 243.
 ær non æquus G 3, 546. in nubem cogi-
 tur 5, 20. æris vitio E 7, 57. in cam-
 pis 6, 888. æra auribus captat 3, 514.
 nigrum comprehendit G 1, 428. sum-
 mum arboris G 2, 123. per vacuum
 G 3, 109. temperat vesper G 3, 336.
 tenuem G 4, 311. magnum 1, 300.
 tenebrosus 5, 839. liquidum 6, 202.
 tenerum 9, 699. ære in liquido G 1,
 404. toto G 3, 367. obscuro 1, 411.
 quieto 5, 216. densior grando G 4,
 80.
 ærii mellis G 4, 1. montis E 8, 59. 8,
 221. ulmo E 1, 59. rupe G 4, 508.
 nubem 7, 704. Irim 9, 803. sede 12,
 810. palumbes E 3, 69. grænes G 1,
 375. Alpes G 3, 474. arces 3, 291.
 quercus 3, 680. 9, 679. apære 5, 520.
 æs fuit rivis 8, 445. æris metalla G 2,
 165. rauci canor G 4, 71. tot ferri ter-
 ga tot æris 10, 482. ære gravis dextra
 E 1, 36. formosum pedum E 5, 90.
 residentis G 2, 282. navali G 3, 29.
 nexæ trabes 1, 449. rauco 2, 545. ca-
 vo 3, 240. 286. ciere viros 6, 165. si-
 mularat fulmen 6, 591. canoro 9, 503.
 triplici 10, 784. sonoro 12, 712. æra
 sudant G 1, 480. Ephyreia G 2, 464.
 dissiliunt G 3, 363. crepitantia—stri-
 dentia G 4, 151. 173. 8, 451. micantia
 2, 734. Corybantia 3, 111. spirantia 6,
 848.
 ærata Tigri 10, 166. securi 11, 656. pel-
 tæ 7, 743. acies 7, 703. 9, 463. classes
 8, 675. proræ 9, 121. 10, 223. tegmine
 10, 887. postes 2, 481.
 æreus temo G 3, 173. ensis 7, 743. cly-
 pei 12, 541. puppis 5, 198. rota 5, 274.
 vectes 7, 609. galea 5, 490. 10, 835.
 limina 1, 448. cornua 7, 615. acuta
 10, 313.
 æripidem cervam 6, 803.
 Æsculapius Phœbigena 7, 773.
 æsculus G 2, 16. 291.
 æstas torrida E 7, 47. pulverulenta G 1,
 66. mollior G 1, 312. alienis mensibus
 G 2, 149. præterit G 2, 322. incum-
 bens scopulis arentibus G 2, 377. fron-
 dosa G 3, 296. læta G 3, 322. liquida
 G 4, 59. septima G 4, 207. tertia 1,
 265. prima 3, 8. æram G 4, 138. æ-
 renâ 6, 707. etc.
 æstus E 3, 98. Tyrrhænus G 2, 164. fu-
 rit arenis 1, 107. furit ad auras 2, 759.
 per æstum E 5, 46. æstum secabant
 8, 674. æstu rapido E 2, 10. medio G
 1, 297. iacanduit G 3, 479. æquoris
 3, 397. angusto 3, 419. miscentur are-
 næ 3, 557. exultant latices 7, 464.
 crescenti 10, 292. secundo 10, 687.
 æstu irarum 4, 532. 564. curarum 8,
 19. 12, 486. resorbens saxa pontus
 11, 627. æstus incendia volvant 2,
 706. æstus levaret 7, 495. æstibus me-
 diis G 3, 331. æstifer canis G 2, 353.
 æstiva luce—solem G 4, 52. 28. nu-
 bibus G 4, 312. æstiva tota G 3, 472.
 æstnat ager G 1, 107. ignis fornaci-
 bus G 4, 263. gurges 6, 297. specus
 atra nebula 8, 258. pudor in corde 10,
 870. 12, 666.
 ætas Cumæi carminis E 4, 4. firmata E
 4, 37. omnia fert E 9, 51. adolescit
 G 2, 362. desinit ante decem etc. G
 3, 60. mobilis G 3, 165. quarta G 3,
 190. venit 1, 283. omnis creditit 7,
 680. adtulit auxilium 8, 200. deterior
 8, 326. dignior 9, 212. mea insequi-
 tur 9, 275. par 11, 174. matura 12,
 438. ætate pares 1, 705. fessum 2,
 596. confectum 4, 599. florentes E
 7, 4.
 æternum volnus 1, 36. ignem 2, 297.
 nomen 6, 235. 381. amorem 11, 583.
 foedere 11, 386. ignes 2, 154. nox
 G 1, 468. 10, 746. pax 12, 504. 4,
 99. potestas 10, 18. vita 12, 879. ex-
 cubias 4, 201. imperiis 1, 230. foede-
 ra G 1, 60. robora 7, 609. Pergama
 8, 37.
 æther arduus G 1, 324. 10, 102. descen-
 dit G 2, 325. furit mugitibus G 3,
 150. micat ignibus 1, 90. conasci 4,
 167. resonat plangoribus 4, 668. fra-
 goribus 5, 228. largior hic 6, 640. æ-
 theris rex 12, 140. religio 12, 181.
 æthera secant G 1, 406. 409. altum G
 3, 358. super æthera notus 1, 379. in
 apertum purgat 1, 587. claxerant
 nimbi 5, 13. ferit clamor 5, 140.
 exivit ad 6, 130. mulcebant cante 7,

INDEX.

34. in æthere pascentur E 1, 60. fit sonitus G 4, 78. sonuerunt nimbi 2. 113. fugiunt 5, 821. in alto perferre 6, 436. etc.
- ætherius* Olympus 6, 579. 8, 319. 10, 621. 11, 867. sol 8, 68. nimbus 8, 608. orbis 8, 137. cursum 6, 536. sensum 6, 747. haustus G 4, 221. aura 1, 547. 4, 446. 6, 762. 7, 557. G 2, 292. plaga 1, 394. 9, 638. sidera 7, 768. astris 5, 518. 838.
- Æthiopum* oves E 10, 68. nemora G 2, 120. ultimus locus 4, 481.
- Æthon* equus 11, 89.
- æthra* sidera 3, 585. rubra 12, 247.
- Ætna* gemit G 4, 173. immugit 3, 674. undantem G 1, 472. ingentem 3, 579.
- Ætnæa* antra 8, 419. Cyclopes 8, 440. 11, 263. fratres 3, 678. ignes 7, 786.
- Ætolus* 11, 428. ex urbe 11, 239. *Ætoliam* in armis 11, 308. ab Arpis 10, 28.
- ærum* notabis G 3, 100. agitant G 4, 154. exigeret 7, 776. exigit 11, 569. ferro teritur 9, 609. agitare 10, 235. ævi decus E 4, 11. optima quasque dies G 3, 66. inasius G 3, 189. 8, 627. terminus G 4, 206. integer 2, 638. 9, 255. longinqua vetustas 3, 414. maturus 5, 73. metas 10, 472. finis 10, 582. labor mutabilis 11, 425. ævo tecum consumeret E 10, 43. gravior 2, 435. aequali 3, 491.
- Afer* armentarius G 3, 344. Afros sicientes ibimus E 1, 65. disinctos 8, 724.
- affari, etc. v. adf.
- Africa terra 4, 37.
- africus creber procellis 1, 86.
- Agamemnonius Orestes 4, 471. Halosus 7, 723. phalanges 6, 489. Mycenæ 6, 839. res 3, 54.
- Aganippes juga E 10, 12.
- Agathyræ picti 4, 146.
- Agenoris urbem 1, 338.
- ager parturit E 3, 56. aret E 7, 57. lætus, exustus G 1, 102. 107. floret G 2, 6. malus 2, 243. almus G 2, 330. tacet 4, 525 antiquus 11, 316. horret 11, 602. agri ditissimus 1, 343. 10, 563. uber 7, 262. agro limes positus 12, 898. agri strati baccis G 2, 183. collucent ignibus 11, 209. agris turbatur E 1, 12. in Libyæ erratur G 3, 249. ortus 7, 206. Laurentibus 11, 431. 12, 24. Apollinis 12, 516. agros ex queis consecimus E 1, 73. Pales reliquit E 5, 35. Iustrabimus E 5, 75. effoctos G 1, 81. per artem movit G 1, 123. Cycloppum G 1, 471. vacuis G 2, 54. pinguis campi G 2, 274. ster-
- nit 2, 306. steriles 3, 141. etc.
- agrestis* calamus E 1, 10. Musa E 6, 8. palaestra G 2, 531. usus G 3, 163. gazæ 5, 40. legio 7, 681. sparus 11, 682. pubes G 1, 343. honore capitis E 10, 24. certamine 7, 523. stramine 11, 67. pecora 7, 679. Deos G 3, 493. nymphas 3, 34. animos 7, 482. pomis 7, 111.
- agrestes* ignaros miseratus G 1, 41. du-ros conclamat 7, 504. pavidos terrebat 8, 349. collectos armat 9, 11. agrestum numina G 1, 10. agrestibus duris G 1, 160.
- agricola* avarus G 1, 48. aratro terram molitus G 1, 494. dimovit G 2, 513. diffugit campis 10, 805. agricolam continet imber G 1, 259. agricolæ, orate etc. G 1, 101. fruuntur parto G 1, 300. diacite cultus G 2, 36. indomiti 7, 521. agricolas fortunatos! G 2, 459. agricolis redit labor G 2, 401. horrescunt corda 12, 453.
- agger* murorum 11, 382. 10, 24. 144. aggere medio 5, 113. ripæ 7, 106. moliri tecta 7, 127. cingit aedes 7, 159. servarent muros 9, 43. arenæ 11, 112. hostili septus 11, 398. terreno 11, 850. terræ 11, 212. tumuli 5, 44. 7, 6. viæ 5, 273. complent fossas 9, 567. niveis G 3, 354. ruptis 2, 496. Alpinis 6, 831. septam classem 9, 70. septus homo 9, 784.
- aggerat* cadavera G 3, 556. iras 4, 197. præmia 11, 79. iras 11, 342.
- aggerere* etc. v. adg.
- agito* v. ago.
- Agis* Lycius 10, 751.
- agmen* aquarum G 1, 322. corvorum G 1, 381. stetit campo aperto G 2, 280. emissum caveis G 4, 59. medium 2, 408. socium 2, 613. nigrum 4, 404. puerile 5, 549. Trojanum 5, 602. densum Palinurus agebat 5, 834. Sabino-rum 7, 707. equitum agens Camilla 7, 804. tardum 9, 47. agminis instar 7, 707. agmine facto G 4, 167. certo 2, 212. leni finit Thybris 2, 782. longo 5, 90. celeri remorum 5, 211. agmina extremæ caudæ G 3, 423. Amazoni-dum 1, 490. Phrygia 2, 68. pulveru-lenta 4, 154. cogunt 4, 406. Eumeni-dum 4, 469. Teocrum 5, 675. agmi-nibus totis 9, 686. etc.
- agnus* tener E 1, 8. agnum rapuit lupo 9, 565. agni pingues G 1, 341. accunt lupos balatibus G 4, 435. tñi sub matribus 9, 61. agnos teneros fascinat E 3, 103. vestiet sandyx E 4, 45. cen-tum mittit 1, 635. agnis lac subducitur E 3, 6.
- agnæ* mem E 2, 21. agnâ tempestati-

INDEX.

- bus cadere 5, 772. atri velleris matri Eumenidum 6, 249.
- agnosco Pergama 3, 351. vultus 3, 173. vestigia flammæ 4, 23. libens 8, 155. Deos 12, 260. agnoscit tentoria Rhesi 1, 470. Anchisen 3, 82. suos 3, 347. 5, 679. maternas aves 6, 193. agnoscunt clypeos mentitaque tela 2, 423. ora parentum 5, 576. spolia inter se 9, 457. genitum 10, 843. agnovit eonitum 8, 531. stridorem 12, 869. agnovi dudum 12, 632. agnovere Deum 9, 659.
- ago capellas E 1, 13. quid ago 10, 675. agit agmen 12, 457. agunt otia G 3, 377. furentem in somnis 4, 465. flumen piceum 9, 814. hunc campo 10, 540. equore toto 12, 502. agit morbos ante metumque G 3, 552. nova querere tecta 7, 393. limitem ferro 10, 514. omnia secum G 3, 344. præcipitem toto equore 5, 456. Pristin remige 5, 116. reginam stimulis 7, 405. se in auras palmas G 2, 364. venena membris G 2, 130. undam fumina 8, 258. exul Gæstulis Syrtibus 5, 51. cervum 7, 481. aget currum ad Capitolia 6, 837. campus quantos gemitus virum 6, 874. apumas ore G 3, 203. agens hiemem G 3, 469. 10, 634. Italos in proelia 8, 678. tigres de vertice 6, 806. agentem carmine quercus G 4, 510. hæc dubiis de rebus 11, 455. egit circum caput G 2, 392. 9, 587. 11, 579. sol hiemem G 4, 51. furor ardentem 9, 761. Deus in fraudum 10, 73. egerit hostes fuga G 3, 120. egere boves ad flumina E 5, 24. me jussa Deum 6, 463. nos facta Deum 7, 240. profugos illi 8, 118. me matris monitu 8, 335. Rutulos Thusci 11, 629. egerimus noctem 6, 514. egisse vias subter mare 3, 695. agebat nubila ventis G 1, 421. ratem Sergestus 5, 272. tauros hac Alcides 8, 203. ver orbis G 2, 338. vitam Saturnus G 2, 538. Troas palantes 5, 265. se Palinurus 6, 337. se matutinus 8, 465. se primus 9, 696. age diem E 8, 7. potum pastas capellas E 9, 24. ergo age G 1, 63. en age G 3, 42. etc. puppes diversas 1, 70. agam pelago 4, 546. agat nubes ventus G 1, 462. res casus 9, 723. Teucros in Rutulos 12, 73. heu quid agat 4, 283. 12, 684. agamus quod instat E 9, 66. inter agendum E 9, 24. miscet agens 1, 191. agens cervam telis 4, 171. agmen 7, 707. agentes frigora ventos G 1, 352. agitur spina per lumbos G 3, 87. regina per urbes 7, 384. stipitibus 7, 524. Turuus furis 12, 101. agetur
- Tros Tyriusve mihi nullo discrimine 1, 574. agimur anguriis Divum 3, 5. agi res tempus 5, 638. aguntur ira circum 12, 336.
- actus clamoribus 2, 128. tempestatibus 3, 708. erroribus 6, 532. fatis uterque orbis 7, 223. habena turbo 7, 380. de montibus aper 10, 708. arundo per uterum 7, 498. phalarica modo fulminis 9, 706. hasta per armos 11, 644. Juno furore 10, 63. nox horis 3, 512. para diei melior 9, 156. sitis venis omnibus G 3, 483. testadine 2, 441. 9, 505. tormento ponderis 11, 616. imbrem cælo G 2, 334. nihil omnibus impensis 11, 227. genus per reges Latinos 12, 530. classem aquilonibus 1, 321. Irim nubibus 9, 18. 10, 38. errore viæ 7, 199. fatis 1, 32. vento et fluctibus 1, 333. prodigiis 6, 379. actæ furore 5, 659. actos casibus 1, 240. animis in funera 7, 42. ad sidera pinus 11, 136. imbrihus G 1, 413. matribus 5, 793. his actis 6, 236. 12, 843. Circensibus 8, 636.
- actu magno mons fertur 12, 687.
- agitare chelydros nitore G 3, 415. currus G 3, 181. greges G 3, 287. gentes quietas 10, 71. ævum sub undis 10, 235. artes mutas 12, 397. feras 11, 686. Trojanos teris 12, 803. agitat dies festos G 2, 527. molem 6, 727. agitate fugam 2, 640. urbe hostes 2, 421. agitant pavidos formidine G 3, 372. cursu onagros G 3, 409. sub legibus ævum G 4, 154. choros G 4, 533. equum 11, 770. aves 12, 248. agitabat feras insidiis 7, 478. stimulis 11, 337. agitabo ad flumina currus G 3, 18. que agitet fortuna 3, 609. agitant discordia fratres G 2, 496. agitatatus furis scelerum Orestes 3, 331. acenis Orestes 4, 471. furis amor 10, 872. agitata freta G 1, 357. per orbem Camilla 3, 694. numina Trojæ 6, 68.
- agitator aselli G 1, 273. equorum 2, 476.
- Agragas mons et civitas 3, 793. agricola, agrestis v. ager. Agrippa 8, 682.
- Agyllina ex urbe 7, 652. urbis sedes 8, 479. Agyllini 12, 181.
- ah silice in nuda reliquit E 1, 15.
- aheus v. ænus.
- Ajax acerrimus 2, 414. Ajacis Oilei 1, 41.
- ala Camillæ 11, 604. 868. alæ dum trepidant 4, 121. Evandri 11, 835. 12, 551. alarum remigio 1, 301. verbera 12, 876. alas pandere ad solem G 4, 27. eripe regibus G 4, 106. adtrivere

INDEX.

- G 4, 203. exiit Amor 1, 689. quantunt Harpyiæ 3, 226. velorum pandimus 3, 520. commovet columba 5, 217. sparuit coloribus Circe 7, 191. adtollet Alecto 7, 561. addidit timor pedibus 8, 224. instigat vocibus Tarcho 11, 730. addidit Nox 12, 848. Diræ agnovit Juturna 12, 869. aliis supervolaverit tecta E 6, 81. densis increpuit G 1, 382. insignibus G 4, 82. stridentibus 1, 397. perniciousibus 4, 180. sublimem portant 4, 240. paribus nitens Cyllenius 4, 252. fulminis 5, 319. plaudentem columbam 5, 515. sustulit se Dea 5, 657. 9, 14. tollitur 7, 408. concitat se Alecto 7, 476. fuscis Nootis 8, 369. adlapea sagitta 9, 578. 12, 319. æthera verberat 11, 756. clypeum everberat 12, 866.
- alatis plantis 4, 259.
- ales exterrita 5, 506. se sustulit 5, 861. accipiter 11, 721. Jovis 12, 247. alitis figuram 12, 862. alitibus præda jaces 9, 486. linquere 10, 559. alitis austri 8, 430.
- alitum genus 8, 27.
- aligeri ægminis 12, 249. Amorem 1, 663.
- alipedes instratos ostro 7, 277. alipedum equorum 12, 484.
- alacer Mezentius 10, 729. Turnus 12, 337. alacris Dares 5, 380. Anchises 6, 685. alacres 9, 231. silvas E 5, 58.
- Alba longa 1, 275. 5, 597. 6, 766. 770. 8, 48.
- Albanum nomen 6, 763.
- Albanus mons 12, 134. at tu dictis, Albane, maneres 8, 643. lacus Albæ de nomine dicti 9, 388. urbes 7, 602. patres 1, 7. reges 12, 826.
- Albala vetus nomen Tybris 8, 332.
- Albunea sub alta 7, 83.
- Alburnum circa G 3, 147.
- albus Nar 7, 517. olor 11, 580. lana G 2, 465. sus 3, 392. 8, 45. hedera E 7, 38. parma 9, 548. pecudem 3, 120. frontem 5, 567. vites G 2, 91. cum festu 8, 82. orichalco 12, 87. greges G 2, 146. nati 3, 392. 8, 45. ligustra E 2, 18. lilia G 4, 130. 12, 69. vestigia 5, 567. greges G 3, 386. scopulos 5, 865. crines 7, 417. 9, 651. albis determinus color G 3, 82. maculis 5, 565. 9, 49. dentibus 7, 667. 11, 681. bijugis 10, 575. bigis 12, 164.
- albo sparæ pelles E 2, 41. incanuit G 2, 71. insignia G 3, 56.
- albeit campis oisibus 12, 36.
- albescere fluctus etc. G 3, 237. 7, 528. lucem 4, 586. tractus flammaram G 1, 367.
- Alcandrum 9, 767.
- Alcanor 10, 338. Idæo 9, 672.
- Alcathous 10, 747.
- Alcides obivit 6, 802. maximus ultor 8, 203. Alcide gratissima populus E 7, 61. comes Melampus 10, 320. Alciden contra stetit 5, 414. magnum quid memorem? 6, 123. Alcide te precor 10, 461.
- Alcimedon E 3, 37. 44.
- Alcinou silvas G 2, 87.
- Alcippen E 7, 14.
- Alconis laudes E 5, 11.
- alcyones G 3, 338. Thetidi dilectæ G 1, 399.
- Alecto 7, 324. 341. 405. 445. 476.
- ales v. ala.
- Alesus v. Halesus—
- Aletes 1, 121. 9, 246. 307.
- Alexis E 2, 1. etc. 7, 55.
- alga refunditur 7, 590. alga vilior ego E 7, 42.
- alibi præsentem cognoscere Divos E 1, 42. virescunt gramina G 1, 55.
- aliquando adtulit auxilium 8, 200. habuere fines Latinos 8, 602.
- aliquis latet error 2, 48. ultor exoriare 4, 625. de stirpe nepotum 6, 865. aliquid saltem paras etc. E 2, 71. fando pervenit 2, 81. magnum invadere 9, 186. Rutulos juvisse 10, 84. magnum dixit 10, 547. aliquod nomen 2, 89. aliquam partem E 3, 73. salutem 1, 463. spem 2, 676. aliquæ vacæ E 6, 60. aliquas sublimes animas 6, 719.
- aliqua si non nocuisses E 3, 15.
- aliquot post aristas E 1, 70.
- alius funda verberat amnem etc. G 1, 141. alium Alexim E 2, 73. etc.
- alias non ceciderunt plura fulgura G 1, 487.
- alio traducere menses E 8, 99.
- alienus custos E 3, 5. vulnere 10, 781.
- ad pabula G 4, 244. arva 4, 311. 10, 78. jussa 10, 866. mensibus G 2, 149.
- aliter non quam qui etc. G 1, 201. non aliter dabit vires G 2, 286.
- allabor etc. v. adl.
- allia contundit E 2, 11.
- Allia, infantum nomen 7, 717.
- Almo 7, 532. 575.—almus v. alo.
- alvus narcisæ floreat E 8, 53. viridis E 10, 74. missa Pado G 2, 451. crassis paludibus nascuntur G 2, 110. proceras E 6, 63. cavatas G 1, 136.
- alo. alit Jupiter fœtus G 2, 327. Dido vulnus 4, 2. Africa terra viros 4, 38. successus hos 5, 231. spiritus astra 6, 726. tellus florem 11, 71. herbas G 2, 251. vitula fœtus E 3, 30. alitis novas fruges G 1, 22. alebat me Par-

INDEX.

- thenope G 4, 563. gentem venatus 8, 318. alendum mandarar 3, 50. alitur vitium G 3, 484.
- altricem terram Ulizi 3, 273.
- alumnus terrae Tityon 6, 595. ullo tantum se jactabit 6, 878. caro 11, 33.
- almus ager G 2, 330. Ceres G 1, 7. lux 1, 306. 3, 311. 8, 455. Venus 1, 618. 10, 332. parens 2, 591. 664. 10, 252. Sibylla 6, 74. 117. terra 7, 644. Trivia 7, 774. Phoebe 10, 215. Cybele 10, 220. soror 10, 439. Latonia virgo 11, 557. lucem 11, 182. vitibus G 2, 233. diem E 8, 17. 5, 64. alma 6, 74. 117.
- Aloidas geminos 6, 582.
- Alpes tremuerunt G 4, 475. aërias siquis sciat G 3, 474. apertas 10, 12.
- Alpini Boreas 4, 442. nives E 10, 47. gressa 8, 661. aggeribus 6, 831.
- Alphesiboeus E 5, 73. E 8, 1.
- Alpheum linquens G 3, 19. Elidis amnem 3, 694. Alpheia flumina praelabi G 3, 180. Alpheæ Pissæ 10, 179.
- Alsum pastorem 12, 304.
- altaria fumant E 1, 44. duo Phoebo E 5, 66. cinge vitta E 8, 64. ter circum E 8, 74. corripuit cinis E 8, 105. ardent G 3, 490. ad ipsa 2, 550. struerem donis 5, 54. depasta 5, 93. adolet tediis 7, 71. incensa 8, 285. cumulat donis 11, 50. libant pateris 12, 174. altariibus addit 7, 211.
- alter numerat hœdos E 3, 34. quis fuit E 3, 40. Tiphys E 4, 34. ab illo E 5, 49. ab undecimo E 8, 39. labor G 2, 397. quo nec justior 1, 544. alterius acervum G 1, 158. alterum in alterius mactatos sanguine 2, 667. alter et alterius de cortice sanguis 3, 33. etc.
- alterni si congregiamur 12, 233. alterna amant Camœnæ E 3, 59. notavi E 5, 14. volumina G 3, 192. brachia 5, 376. mors 6, 121. fortuna 11, 426. verens E 7, 19. fluctus 3, 423. orbes 5, 584. pueros 8, 634. gressus 12, 386. alterius dicetis E 3, 59. versibus E 7, 18. cessare novalis, facilis labor G 1, 71. 79.
- alternanti potior sententia visa 4, 287. alternantes illi G 3, 220.
- altus Enipeus G 4, 368. Nilus 9, 30. Oroses 10, 737. Apollo 10, 875. Jupiter 11, 726. rex ætheris 12, 140. Mesapus 12, 295. etc.
- altior cunctis Anchises 8, 162. latet 10, 625. insurgens 11, 697. 12, 902.
- altissima silex 8, 234.
- alte resonare G 1, 485. finditur G 2, 78. demitti G 2, 230. coquitur vindemia G 2, 521. adactum vulvus 10, 850.
- altius cadant E 6, 38. ingreditur pulvis G 3, 76. ad vivum peredit G 3, 442.
- alvus brevis G 3, 80. desinit in pristinam 10, 211. alvum longam G 3, 427. latam G 4, 94. curvam 2, 51. alvo nota 2, 401. adtulit armatum peditem 6, 516. cœca 9, 152. teritur balteus 12, 273.
- alveus rapit prono amni G 1, 203. alveo vitiosæ illicis G 2, 453. accipit Ænean 6, 412. fluminis 7, 33. Thybridis 7, 303. se condidit Nilus 9, 32.
- alvearia vimine texta G 4, 34.
- amaracus mollis 1, 693.
- amara Doris E 10, 5. bacca G 2, 86. tellus G 2, 238. corticis E 6, 62. rorem G 4, 431. apio E 6, 68. rumore 4, 203. fumo 12, 588. hostis 10, 900. amarus amoris E 3, 110. salices E 1, 79. intyba fibris G 1, 120. foliis oleaster G 2, 314. 12, 766. dictis adfatur 10, 591. stimulis agitabat 11, 337.
- amarior herbis sardois E 7, 41.
- amaror torquet ora G 2, 247.
- Amaryllis E 1. E 2. E 3. E 8. E 9.
- Amasenus spumabat ripis 11, 547. Amasene pater 7, 685.
- Amastrum his addit 11, 673.
- Amatæ limen 7, 343. Amatam adfatur Turnus 12, 71. etc.
- Amathus 10, 51.
- Amazon exultat 11, 648. Amazones bellantur pictis armis 11, 660.
- Amazoniam pharetram 5, 311.
- Amazonidum agmina 1, 490.
- ambages longæ 1, 342. tecti resolvit 6, 29. horrendas canit 6, 99. per ambages te non tenebo 2, 46.
- ambarvalia sacra G 1, 345.
- ambesas mensas 3, 257. flammis transtra 5, 752.
- ambit flammis Phlegethon 6, 550. ambiit oras auro 10, 243. ambire reginam adfatur 4, 283. Latinum connubiis 7, 333.
- ambo numerant E 3, 34. convenimus E 5, 1. Arcades E 7, 4. fortunati 9, 446.
- ambæ Oceanitides G 4, 341. invictæ gentes 12, 190. amborum finibus E 1, 62. ambo luserat senex E 6, 18. ductores G 4, 88. Imbrasidas 12, 342.
- ambas Zonas G 1, 238. manus 6, 496. 10, 868. ambobus sævum Achillem 1, 458. una salus erit 2, 710.
- ambiguam domum 1, 661. prolem 3, 180. ambiguum relinquit 5, 326. matres 5, 655. curæ 8, 580. voces 2, 99.
- ambrosiæ odorem G 4, 415. succos 12, 419.
- ambrosiæ comæ 1, 403.

INDEX.

ambustum torrem 12, 298. barba 12, 301.
amello G 4, 271.
amens arma capio 2, 314. animi 4, 203.
formidine Turnus 12, 776. etc.
Amerina retinacula G 1, 265.
amenta torquent 9, 665.
amicti nube cava 1, 516.
amictus invisos G 3, 563. sordidos 6, 301.
purpureos 12, 602. rejecit 5, 421. amictu nebulae 1, 412. purpureo 3, 405.
Phrygio 3, 545. Herculeo 3, 669. glauco 8, 33. 12, 885. obnubit comas 11, 77. retorto 12, 401.
amicus v. amo.
Aminem vites G 2, 97.
Amiterna cohors 7, 710.
amitto Anchisen 3, 710. nusquam clavum 5, 853. verum nomen 8, 332. nunquam animam 11, 409. amisit campum G 2, 198. amores G 3, 227.
amissae parentis cura 3, 341. Creusam 2, 741. classem 4, 375. Anchisen 5, 614. rege G 4, 213. palma 5, 519. domina 11, 868. patria 12, 236. foetus G 4, 512. socios 1, 217. amissa ne requiras G 3, 70. apibus G 4, 318. navibus 1, 251. armis 1, 474.
Ammone satius 4, 198.
amnis abundans G 1, 115. purior electro G 3, 522. devexus ab Indis G 4, 393. violentior G 4, 373. spumeus 2, 496. fumidus 7, 465. sonat 8, 701. vadousus 7, 728. coelo gratissimus 8, 64. exterritus 8, 240. rauca sonans 9, 124. Ausidus 11, 405. amnem libavit E 5, 25. verberat G 1, 141. severum G 3, 37. 6, 374. concursus ad 6, 318. Letheum 6, 705. adversum 8, 58. tenebant 8, 204. laevum 8, 236. Caritis 8, 597. rapidum 11, 562. piscosum 11, 457. fusum 12, 417. amni prono G 1, 203. secundo G 3, 447. 8, 549. Tusco 8, 473. 11, 316. amnes sistunt G 1, 479. liquuntur rupibus G 2, 187. rigui in vallibus G 2, 485. Lycæi G 3, 2. sonant balatu G 3, 554. repleti gement 5, 807. Erebi 6, 671. spumosi 12, 524. amnibus unde genus 8, 71. sedatis 9, 30. frigidus amnis 6, 311.
amo Phyllida E 3, 78. amat colles Bacchus G 2, 113. amant alterna Camoenæ E 3, 59. amabit dum juga montis etc. E 5, 76. quos æquus Jupiter 6, 129. amans Dido 4, 101. amantem incantum G 4, 488. lusi 1, 352. quis fallere possit 4, 296. miseratus 4, 370. solvat 4, 479. amanti det miseræ 4, 429. amantes quid non speremus E 8, 26. superbi G 3, 218. non æquo federe 4, 520. ardua dumos G 3, 315. littora myrtos G 4, 124.

amor urit me E 2, 68. exitium pecori E 3, 101. scio quid sit E 8, 43. ævus docuit E 8, 47. Daphnim teneat E 8, 85. nec lacrymis saturatur E 10, 29. insanus E 10, 44. omnia vincit E 10, 69. crescit in horas E 10, 73. tantus terræ G 2, 301. laudum G 3, 112. omnibus idem G 3, 244. durus—ducit trans Gargara G 3, 259. 269. innatus G 4, 177. florum G 4, 207. patrius 1, 644. primus fefellit 4, 17. noster te tenet 4, 307. improbe quid non etc. 4, 412. matri præreptus 4, 516. nullus populis 4, 624. tantus menti 6, 133. peredit 6, 442. patriæ vincet 6, 824. monstrat 11, 892. aratri cessit huc 7, 636. edendi 8, 184. habendi 8, 327. his unus 9, 182. crimen vestrum 10, 188. agitatus furiis 10, 872. 12, 668. Dianæ 11, 538. turbat illum 12, 70. unus habet 12, 282. amoris stimulos G 3, 210. amori quis modus E 2, 68. cedimus E 10, 69. placitone pugnabis 4, 38. submittere animos 4, 414. amorem solans G 4, 464. aligerum 1, 663. magnum 1, 716. 6, 28. longum 1, 749. 3, 487. nati communis 2, 789. infandum 4, 85. furtivum 4, 171. miserum 5, 655. æquat Sichæus 6, 474. divinum 8, 373. mœstum 10, 191. æternum 11, 583. amore nostro Daphnis etc. E 8, 81. indigno E 10, 10. ingenti G 2, 476. magno miseræ 1, 344. auri 1, 349. Ænæs 1, 675. vivo 1, 721. insano 2, 343. miro 3, 298. 7. 57. inflammavit 4, 54. labefactus 4, 395. polluto 5, 5. pio 5, 296. ripæ ulterioris 6, 314. dulci 6, 455. famæ venientis 6, 890. eximise laudis 7, 496. insani Martis 7, 550. juvenali 8, 163. æterno 8, 394. vis in amore 10, 614. femineo 11, 782. victus 12, 29. acri 12, 392. amores dulces—amaros E 3, 109. pastorum E 8, 23. meos 1, 34. crescetis amores E 10, 53. 54. quos amicit G 3, 227. Divum G 4, 347. meos abstulit 4, 28. tantos 4, 292. amorum non oblitus 5, 334.
amici corpus 1, 486. 6, 149. casum 2, 93. munere 5, 337. senioris 5, 719. casu 5, 869. amicum veterem 3, 82. æquum 5, 452. ardentem 9, 198. absentem 9, 389. infelicem 9, 430. exanimem 9, 444. amice 6, 507. 509.
amico ore 3, 463. male amicum numen 2, 735. silentia 2, 255. dictis 2, 147. 5, 770. verbis 2, 372. opibus 5, 41. imbres G 4, 115. portus 5, 57. nos 11, 109.
amicitiæ Teucrorum cedat 11, 321. in a. coëant 7, 546.

INDEX.

- ameno flavio 7, 30. 8, 31. conella 5, 734. vireta 6, 638.
 amomum E 3, 89. Assyrium E 4, 25.
 Amphion Dirceus E 2, 24.
 Amphrysos G 3, 2.
 Amphrysia vates 6, 398.
 Amphitryoniades 8, 214. magno 8, 103.
 amplector limina 3, 351. tellurem 8, 369. amplecti cuncta versibus G 2, 42. genua 10, 523. 3, 607. amplexus ansas acantho E 3, 45. corpora natorum 2, 214. Acesten 5, 531. dextram 8, 124. medium angues 2, 218. ulmos vites G 2, 367. postes matres 2, 490. simulacra Divum 2, 517.
 amplexus dabit 6, 687. optatos 7, 405. amplexu ne subtrahere te 6, 698. molli fovet 7, 388. dulci divelleres 8, 568.
 amplis porticibus 3, 353. atria 1, 725. spolia 4, 93. domus 2, 310. spatium non amplius E 3, 105.
 amplius nec passus G 4, 503. unam noctem 1, 683. apparent terræ 3, 192. nec jam armis etc. 3, 260. 9, 519. tellus occurrit 5, 8.
 Amsancti valles 7, 565.
 amurra G 1, 194. G 3, 448.
 Amyclis tacitis 10, 564.
 Amyclæi Pollucis G 3, 89. canem G 3, 345.
 Amyci casum gemit 1, 221. de gente 5, 373. vastatorem ferarum 8, 772. dejectum equo 12, 509. genitori 10, 704.
 Amyntas E 2. E 3. E 5. E 10.
 Amythaonius Melampus G 3, 550.
 Anagnia dives 7, 684.
 anceps fortuna pugne 4, 603. sustentata (puppis) 10, 304. pugna 10, 359. ancipitem dolum 5, 589. formidine 3, 47. ferro 7, 525. matres 5, 654.
 Anchemolium 10, 389.
 Anchises pater 2, 687. 3, 525. apud inferos adloquitur Ænean 6, 687. cunctis altior 8, 163. Anchisæ imago 4, 351. magni animam 5, 99. longævi 5, 535. parentis 5, 722. Dardanio 9, 647. Anchisen 2, 597. 717. 747. genitorem amitto 3, 710. dignate etc. 3, 475.
 Anchisæ satus 5, 244.
 Anchisen tumulo 5, 761.
 Anchisiades magnanimus 5, 407. Æneus 8, 521. Tros 10, 250. Anchisiade 6, 126. dux 6, 348.
 anchora non adligat 1, 169. de prora jacitur 3, 277. fundabat naves 6, 4.
 ancile gerebat 7, 188. lapsa ancilia cælo 8, 664.
 Aeneas 6, 816.
 Androgeos 2, 371. 382. 392. Androgeos lethum 6, 20.
 Andromache incommittata 2, 456. libabat cineri 3, 303. Hectoris 3, 319. Andromachæ testatur amorem 3, 487. Andromachen cecisse marito 3, 297.
 anethi bene olentis E 2, 48.
 anfractu curvo 11, 522.
 angit sues tussis G 3, 497. elisos oculos 8, 260.
 Anguitæ nemus 7, 759.
 anguis in herba E 3, 93. cantando rum-pitur E 8, 71. flexu sinuoso elabatur G 1, 244. in spiram se colligit G 2, 154. Calabris in saltibus G 3, 425. lubricus 5, 84. Lernæus 8, 300. improvisum pressit 2, 379. unum de crinibus 7, 346. cæruleos G 4, 482. immensis orbibus 2, 204. intentans Tisiphone 6, 572. erexit crinibus 7, 450. centum clypeo gerit 7, 658. eliserit geminos 8, 289. connexos 8, 437. anguibas alas stridentes 7, 561.
 angustus in nodo sinus G 2, 75. aditus G 4, 35. ævi G 4, 206. tecti G 4, 296. iter G 1, 380. pectore G 4, 83. astu 3, 419. calle 4, 405. fauces 11, 525. angusta viarum 2, 332. spes 11, 309. sedes G 4, 128. rebus honorem addere G 3, 290.
 anhelum pectus 6, 48. Martis 12, 790. tussis G 3, 497. equis G 1, 250. 5, 739. senibus G 2, 135.
 anhelat ignis fornacibus 8, 421. anhelans 10, 837. anhelanti similis 5, 254.
 anhelitus creber 5, 199. ager 5, 432. acer 9, 814.
 Anienem gelidum 7, 683. Aniena fluentia G 4, 369.
 anima fugiente G 4, 526. litandum Argolica 2, 118. sancta 12, 648. animam sub facie dedere G 4, 204. effundere 1, 98. sepulcro coadimus 3, 67. absumente letho 3, 654. accipite 4, 652. luctantem 4, 695. Anchisæ vocabat 5, 98. meliorem 5, 483. superbam Bruti 6, 818. vipeream 7, 351. purpuream 9, 349. hanc serves 10, 525. sine 10, 589. sontem 10, 854. diffundit 10, 908. talem dextra hac amittes 12, 408. unam pro cunctis objectare 12, 230. animæ semina 6, 33. spiramenta 9, 580. latebras 10, 601. animæ paternæ 5, 81. quid petunt? 6, 319. infantum 6, 427. felices 6, 669. quibus altera corpora debentur 6, 713. animæ ignesque quantam valent 8, 403. viles nos 11, 372. animarium imperium 6, 264. animas excire sepulcris E 8, 98. et ora foveant Medi G 2, 134. ad præcepta reddunt G 3, 495. in vulnera ponunt G 4, 238. linquebant 3, 140. evocat orco 4, 242. alias detarbat 6, 411. projicere 6, 436. ad lumen ituras 6, 680.

INDEX.

- sublimes ire 6, 720. in nomen nostrum 6, 758. tres dederat 8, 564. in pericula mittunt 9, 663. egregias 11, 24. expirant 11, 883.
- animus meminisse horret 2, 12. perficere est 4, 639. in pectore praesens 5, 363. percepit flammam 7, 356. contemtor lucis 9, 205. sanguis animusque sequuntur 10, 487. ferox 10, 610. animi dubius non sum G 3, 289. fidens 2, 61. non digna ferentis 2, 144. amens 4, 203. inops 4, 300. infelix 4, 529. furens 5, 202. maturus 9, 246. praepes 9, 685. egregius 11, 417. praestans 12, 19. animum fert aetas E 9, 51. silvestrem exuerint G 2, 51. accipit mentemque benignam in Teucros 1, 304. adrecti his dictis 1, 579. expleme 2, 586. reflexi 2, 741. animo non spernis E 3, 74. deponere curas G 4, 531. exciderant dolores 1, 26. non ea vis 1, 529. animi iustaurati 2, 451. cecidere 3, 260. turbati 8, 4. 11, 451. concussa 9, 498. placati 11, 300. animorum species G 1, 420. hi motus 4, 86. animos tollent sata G 2, 350. avumque notabis G 3, 100. atque arma bellantum G 3, 182. ingentes tollent G 3, 202. vulgi G 4, 69. versant G 4, 83. instabiles G 4, 105. contusos G 4, 240. mollit 1, 57. regit 1, 153. revocate 1, 202. residues 1, 722. viriles 3, 342. degeneres 4, 13. submittere amori 4, 414. nil magnum laudis egentes 5, 751. sequabit Olympo 6, 783. aptent armis 10, 259. adhibete 11, 315. pone 11, 366. adrexere 12, 251. animis calidum equum G 3, 119. regum aequabat opes G 4, 132. coelestibus ire 1, 11. furor additus 2, 355. advertite vestris 2, 712. parati 2, 799. figite dicta 3, 250. 10, 104. unam faciemus utramque Trojam 3, 505. accipite haec 5, 304. superans 5, 473. opus est 6, 261. adnescite bella 6, 833. audacibus implet 7, 275. adtonitis inhians 7, 814. obstupere 8, 530. discordibus 9, 688. iniquis 10, 7. aequis 10, 357. ibo contra 11, 438. exsultat 11, 491. elate superbis 11, 715. ignavia venit 11, 733.
- animadversis his G 2, 259. G 3, 123.
- animalia errent per montes E 6, 40. visenda modis miris G 4, 309. somnus habebat 3, 147. somno laxabant curas 9, 224.
- animosa phalanx 12, 277. pectus G 3, 81. Euri G 2, 441.
- Anius rex sacerdos 3, 80.
- Anna soror 4, 9. 20. 31. exsequere, Anna, hoc mihi 4, 421. Annam huc siste 4, 634.
- annuo v. adnno.
- annus nunc formosissimus E 3, 57. alter ab undecimo E 8, 39. in se volvitur G 2, 402. pomis exuberet G 2, 516. frigidus 6, 311. anni labor G 2, 514. solisque vias 6, 797. annum ducitis G 1, 6. aperit Taurus G 1, 217. parem temporibus quatuor G 1, 258. in venientem G 2, 405. sol circumvolvitur 3, 284. in decimum distulit 9, 155. retulit 11, 290. anno longior lux E 7, 43. extremo G 3, 304. anni decem non domuere 2, 198. annos per totidem durare G 2, 100. multos G 2, 208. tot 1, 47. omnes 1, 74. tertentum 1, 272. demoror 2, 647. centum errant 6, 329. mille rotam volvere 6, 748. decem alios 8, 399. multos de iude 8, 481. praeterritos 8, 560. ante annos 9, 311. longos 10, 549. annis sequior G 3, 95. volventibus 1, 234. labentibus 2, 14. primis 2, 87. 8, 511. melloribus 6, 649. plenis 7, 53. ter denis 8, 47. nostris 9, 235. gravis 9, 246.
- annales laborum 1, 373.
- annosa brachia 6, 282. ornum 10, 766. robore 4, 441.
- annuus orbis 5, 46. cura G 1, 216. sacra G 1, 338. 8, 173. vota 5, 53.
- ansa adtrita E 6, 17. ansas amplexus acantho E 3, 45.
- anser inter olores E 9, 36. improbus G 1, 119. argenteus 8, 655.
- Antaeum 10, 561.
- Antandro 3, 6.
- ante leves ergo etc. quam labatur E 1, 60.
- anteferam quae quibus? 4, 371.
- antefrent candore nives 12, 84.
- Antennae turrigeræ 7, 631.
- antennarum cornua 3, 549.
- Antenor elapsus Achivis 1, 242.
- Antenoridas tres 6, 484.
- antes extremos G 2, 417.
- anteveni G 3, 71.
- antevolans 12, 455.
- Antheus 12, 443. 1, 181. 510.
- Antigenes E 5, 89.
- Antiphatem 9, 696.
- antiquus ager 11, 316. conjugis 4, 458. Laurentis 11, 851. Dolonis 12, 347. laudis G 2, 174. gentis 1, 642. Cereris 2, 742. hospitium 3, 15. conjugium 4, 431. dolorem 5, 608. genus 6, 580. 648. cratera 9, 266. Buten 9, 647. saxum 12, 897. robore G 3, 332. Latio 7, 38. Ausonii 11, 253. urbs 1, 12. Troja 1, 375. terra 1, 531. stirps 1, 626. religio 2, 188. cupressus 2, 714. patria 4, 633. pietas 5, 688. cedrus 7, 178. cura 7, 365. ornum 2, 626. ma-

- trem 3, 96. virtutem 3, 342. silvam 6, 179. domos G 2, 209. avorum nomina 12, 529. oris 3, 31. finibus 10, 719. ortus E 9, 46. muros G 2, 157.
- Antonius** 8, 685.
- Antorem** Herculis comitem 10, 779.
- antrum** sparsit labrusca E 5, 6. scopulis pendentibus 1, 166. per antrum jacuit 3, 631. immane 6, 11. rupis latus 6, 42. gemit 8, 451. antro viridi 1, 76. succedimus E 5, 6. 19. Dictæo G 4, 152. vasto 1, 52. 3, 431. Cyclopi 3, 617. cavo 3, 641. bacchatur 6, 77. remugit 6, 99. aperto 6, 262. toto 6, 423. Mavortis 8, 630. antra consueta G 4, 429. Ætneæ 8, 419. antris gelidis G 4, 509.
- Anubis** latrator 8, 698.
- anus** Calybe 7, 419.
- anili** studio 4, 641. vultus 7, 416. caras 9, 489.
- anxius** timor 9, 89.
- Anxuris** sinistram dejecerat 10, 545.
- Anxurus** Jupiter 7, 799.
- Aonas** in montes E 6, 65. Aonio vertice G 3, 11. Aganippe E 10, 12.
- Aornum** 6, 242.
- Apenninus** pater 12, 703. Apenninicolæ 11, 700.
- aper** dum juga montis amabit E 5, 76. sævus G 3, 248. actus de montibus 10, 708. spumans 1, 324. 4, 159. sætosus E 5, 29. apros immisi fontibus E 2, 59. sectaris 3, 75. venabor E 10, 56. pulsos volutabris G 3, 411.
- aperit** taurus annum G 1, 217. unda terram 1, 107. Neptunus Syrtis 1, 146. Cassandra ora 2, 246. Delius futura 6, 12. vates ramum 6, 406. facies se 7, 448. vorago fauces 7, 570. vis viam 10, 864. Trojam 2, 60. aperitur Apollo 3, 275. patrium sidus 8, 681. apertum æthera 1, 587. campo G 2, 280. cœlo 1, 155. antro 6, 262. æquore 12, 333. colles G 2, 112. saltus 11, 904. aperta serena G 1, 393. pericula 11, 360. æquora G 3, 194. Alpes 10, 13.
- apes** dum thymo pascentur E 5, 77. cythio saturantur E 10, 30. examina condunt G 2, 452. obaedere apicem 7, 64. apes Cæcropias G 4, 177. tulerit cruor G 4, 285. stridere aspiciunt G 4, 556. exercet labor 1, 430. vestigavit pastor 12, 588. apibus Hyblæis E 1, 55. parcis G 1, 4. casias ministrat G 2, 213. statio petenda G 4, 8. vis metuenda G 4, 37. fœtis G 3, 139. naturas addidit G 4, 149. morem placuisse G 4, 197. esse partem divinæ mentis G 4, 220.
- apex** visus fundere lumen 2, 683. ardet capiti 10, 270. apicem cernit 4, 246.
- obaedere** apes 7, 66. hasta tulit 12, 492. apices lanugeros 8, 664.
- Aphidnum** 9, 702.
- apio** amaro E 6, 68. ripes gaudent G 4, 121.
- Apollo** magnus E 3, 104. regnat E 4, 10. formosus E 4, 57. reliquit agros E 5, 35. se jactet luco E 6, 74. vocatus G 4, 7. Thymbræus G 4, 323. quem poscat 1, 121. pulcher 3, 119. Delius 3, 162. Phœbus 3, 251. formidatus nautis 3, 275. implet animum 3, 434. pandit 3, 479. inviasit Delum 4, 144. Gryneus 4, 345. angur 4, 376. altus 6, 9. auctor 8, 336. Actius 8, 704. crinitus 9, 638. longævo similis 9, 649. custos Soractis 11, 785. latus 12, 393. Apollinis insula 2, 430. urbem 3, 79. agris 12, 516. Apolline aurato 10, 171.
- apparo** etc. v. adp.
- apricis** in collibus E 9, 49. saxis G 2, 522. mergis 5, 128. terris 6, 312.
- aptum** stellis ardentibus axem 4, 482. 6, 798. cœlum 11, 202. aptos juvencoas G 3, 168. aptius uber G 2, 234.
- aptare** sudas G 2, 359. trabes 1, 552. classem 3, 472. sagittas 10, 131. biremes remigio 8, 80. cingula humeris 9, 364. se pugnas 10, 588. cristas 11, 8. ense 9, 305. habendo 12, 88. laertos G 4, 74. remos navigiis 5, 753. animos armis 10, 259.
- apud** me munera sunt E 3, 62. Danaos locus 2, 71. memores stat gratia facti 4, 539. Simoëta 5, 261. superos 10, 568. mœnia Trojæ 11, 288.
- aqua** summa G 1, 359. eluctabitur G 2, 244. recens 6, 635. sulfurea 7, 517. prona 8, 549. dulcis 5, 47. aquæ mons 1, 105. aquæ amnis 7, 464. lumen 8, 22. torrentis 10, 603. aquam offer E 8, 64. usque ad E 9, 9. propter G 3, 14. sistere 4, 489. aquarum agmen G 1, 322. cursus G 4, 136. haustu G 4, 229. motu G 4, 365. regnator 8, 77. has aquas servat Charon 6, 298. stygias 6, 374. aquis sternitur æquor 5, 821. 8, 89.
- quantur** apes G 4, 193.
- Aquarius** irrorat G 3, 304.
- aquosus** Orion 4, 52. pisces G 4, 234. hleius E 10, 66. 9, 671. nubis 8, 429.
- Aquicolus** pulcher armis 9, 684.
- aquila** fulva fert draconem 11, 752. aquila veniente E 9, 13.
- Aquilo** frigidus G 2, 404. clarus G 1, 460. Aquiloni ostendere giebæ G 2, 261. Aquilonem amant taxi G 2, 113. Aquilone stridens procella 1, 102. fluctus secabat 5, 2. primo 7, 361. Aequi-

INDEX.

- lonibus actum imbrem G 2, 334. ver-
sis 1, 391. hyems asperat undas 3,
285. mediis 4, 310.
- ara Dianæ 7, 764. ingens 2, 513. ab ara
torrem corripit 12, 298. aræ me desti-
nat 2, 129. aram imbuet agnus E 1,
7. ad aram stabit G 2, 395. sepulcri
congerere 6, 177. tanti numinis 8,
186. luo statuit 8, 271. monstrat 8,
337. suppliciter venerans 12, 219. aræ
ornatæ G 4, 276. adolescentum ignibus
G 4, 379. thure calent 1, 417. stant
manibus 3, 63. parabant 4, 671. qua-
tuor Neptuno 5, 639. omnibus in tem-
plis 8, 718. aras quatuor E 5, 65. Bu-
siridis G 3, 5. constitue—monstratas
G 4, 541. 549. mediis in fluctibus 1,
109. crudeles 1, 355. per 2, 501. 5,
86. ramis tegerem 3, 25. incendimus
votis 3, 279. patrias 3, 332. centum
posuit 4, 204. tenentem 4, 219. mæ-
stas 5, 48. onerant 5, 101. nocturnas
6, 252. gramineas 12, 119. tango 12,
201. cumulat 12, 215. testatus 12,
496. aris imponet honorem 1, 49. re-
lictis 2, 351. sedebat 2, 574. mactavit
honores 3, 118. reponimus ignem 3,
231. positus in littore 3, 404. thuricre-
mis 4, 453. flagrantibus 12, 171. op-
positis 12, 292.
- Arabs omnis 8, 706. Arabum domos G
2, 115. Arabis bellum parant 7, 605.
- Aracynthio E 2, 24.
- aranea invisa Minervæ G 4, 247.
- Ararim E 1, 63.
- aratrum v. arô.
- Araxes indignatus pontem 8, 728.
- arbos omnia parturit E 3, 56. tarda venit
G 2, 57. umbrosa G 2, 66. exiit ad
cælum G 2, 81. bis pomis utilis G 2,
150. defigitur terræ G 2, 290. obvia
G 4, 24. fertilis G 4, 142. solo vellitur
3, 27. seminat 6, 206. olim arbor 12,
210. arboris ejusdem varii fructus G
2, 85. æra summum G 2, 124. trun-
co G 3, 233. 12, 105. antro exesæ G
4, 44. ramis 7, 108. trunco acclinis
10, 835. arbore in sua E 1, 38. sub E
7, 54. cavat lintres G 1, 262. ex aliena
G 2, 76. arbore costas fricat sus G 3,
256. frondes adparent G 3, 353. sum-
ma G 4, 557. servabat ramos 4, 485.
infigitur sagitta 5, 504. opaca 6, 136.
aureus ramus 6, 187. super gemina
sidunt 6, 203. centena 10, 207. arbo-
rum genera G 2, 83. translatio, insitio
G 2, 73. arboribus venti triste E 3,
81. decori est vitis E 5, 32. incidere
amores E 10, 54. notus sinister G 1,
444. creandis G 2, 9. non eadem vin-
demia G 2, 89. divise patriæ G 2,
116. paretur seges G 2, 267. positus
G 2, 278. super—canebam G 4, 560.
obtectas domus 2, 300. lues 3, 139.
congerere aram sepulcri 6, 178. ruinas
dabit 12, 454.
- arborescens telum 12, 888. foetus G 1, 55.
cornibus 1, 190.
- arbusta vocabant te E 1, 40. resonant ci-
cadis E 2, 13. non omnes juvant E 4,
2. sonant E 5, 64. arbusta rumpent
cicadæ G 3, 328. diruta ripis 10, 363.
arbuta cum silvæ deficerent G 1, 148.
dant G 2, 520. frondentia G 3, 301.
pascuntur apes G 4, 181.
- arbutus dulcis depulsis hœdis E 3, 82.
tegit rara umbra E 7, 46. horrida G
2, 69.
- arbutæ crates G 1, 166. virgis 11, 65.
arcana fatorum 1, 262. 7, 123. fata 6,
72. sensus 4, 422.
- Arcas rex 8, 102. et ductor 8, 129. eques
10, 239. Evandri E 12, 551. Arcades
alæ 11, 835. pastores E 7, 26. ambo E
7, 4. cantabitis E 10, 31. his oris 8,
51. credunt se vidisse Jovem, 8, 352.
memores 10, 491. versis armis 11, 93.
ruere ad portas 11, 142. hi sunt 12,
231. pictis armis 12, 281. Arcadibus
10, 452.
- Arcadia iudice E 4, 58. deus Arcadiæ E
10, 26. G 3, 392. fines 8, 159.
- Arcadii magistri G 4, 283. regis 8, 573.
sanguine 5, 299. telo 10, 425. Gylippo
12, 272.
- arceat se nostris complexibus 5, 742. Tro-
janos urbe 11, 826. Troas Latio 1, 31.
finibus 1, 300. œstrum pecori G 3,
155. equos fontibus G 3, 131. furor a
præsepibus G 4, 168. A 1, 435. arcebant
vincula palmas 2, 406.
- Arcens 9, 581. 583.
- arcessere vitas G 4, 224. Manes 6, 119.
Acasten 5, 746. tempus pugnae 10,
11.
- Arcitenens pius 3, 75.
- Archetium 12, 459.
- Archippi regis 7, 752.
- arcta vincla 2, 146. parietibus G 4, 297.
compagibus 1, 293.
- Arctos duas G 1, 245. gelidas 6, 16.
Arcton clarum G 1, 138.
- Arcturi sidera G 1, 204. sub ipsum G 1,
68. canit 1, 744. notat 3, 516.
- arcus ingens bibit G 1, 381. propaginis
G 2, 26. Ithyraeus G 2, 448. trahit va-
rios colores 5, 88. flexus 5, 500. acris
7, 164. 9, 665. fatifer 9, 631. lethifer
10, 169. aureus 11, 652. 774. latus
11, 874. arcum Daphnidis E 3, 12.
corripuit 1, 187. habilem 1, 318. in
arcum curvatus portus 3, 533. sonan-
tem 5, 521. mille coloribus 5, 609.
ingentem secuit 5, 658. 9, 15. inten-

INDEX.

- debat 8, 704. suspendit 11, 575. ut
 contenderet 12, 815. arcu adducto 5,
 507. parato 5, 513. converso 11, 654.
 Ardea 7, 411. 631. 9, 738. 12, 44.
 ardea volat supra nubem G 1, 364.
 ardet Penthesilea 1, 491. Ucalegon 2,
 311. amans Dido 4, 101. Æneas abire
 fuga 4, 281. Ausonia 7, 623. dolor
 ossibus 9, 66. apex capiti 10, 270. in
 arma 12, 71. spe fervidus 12, 325.
 ardebat Alexin E 2, 1. Sirius Indos
 G 4, 426. læna murice 4, 262. mens
 amore 8, 163. ardemus acitari 2, 105.
 ardent altaria fibris G 3, 490. refecti
 furis G 3, 512. campi armis 11, 602.
 arsit Troja igni 2, 581. arundo 5, 525.
 Itala terra armis 7, 644. arseri come-
 tæ G 1, 488. ardens scorpius G 1, 34.
 aper G 4, 91. Laocoon 2, 41. Pyrrhus
 2, 529. serpens 5, 277. virtus 6, 130.
 a. sole E 2, 13. testa G 1, 391. ar-
 dentem Vestam G 4, 384. nubem 7,
 142. pugnas G 3, 46. oculos G 3,
 505. papulas G 3, 564. maculis apes
 G 4, 99. equos 1, 472. clypeos 2,
 734. faces 5, 637. tædas 9, 568. so-
 cios 11, 200. orbis oculorum 12, 670.
 lumina 2, 405. stellis 4, 482. extis 6,
 254.
 ardescit tuendo 1, 713. adventus virum
 etc. 11, 607.
 ardor habet omnes 4, 581. agit 7, 393.
 pineus 11, 786. ardorem mentibus ad-
 dunt DI 9, 184. ardore dehiscunt ter-
 ræ G 3, 432.
 arduus mundus G 1, 240. æther G 1,
 324. 10, 102. equus G 2, 145. 2, 328.
 anguis G 3, 439. coluber 2, 475. Cy-
 clops 3, 619. Acragas 3, 703. serpens
 5, 278. 11, 754. Entellus 5, 480. pars
 arduus equis 7, 624. Typhæus 8, 299.
 Agrippa 8, 683. Turnus 9, 53. Jupiter
 10, 3. sonipes 11, 638. ardua palma
 G 2, 67. bos G 3, 58. cervix G 3, 79.
 Neritos 3, 271. insula 8, 417. ardua
 deserta G 3, 291. amantes dumos G
 3, 315. latera 3, 665. 4, 246. capita
 5, 428. terrarum 5, 695. cornua 5,
 831. Pergama 6, 515. tecta 7, 161.
 512. supera 7, 562. montis 8, 221.
 11, 513. moenia 12, 745. astra 12,
 892.
 area sequanda cylindro G 1, 178. teret
 calmos G 1, 192. fruges G 1, 298. ge-
 mit tunais frugibus G 3, 133.
 aret ager E 7, 57. liber in ulmo E 10,
 67. pellis G 3, 505. arebant herbæ G
 4, 427. arentem rivum 3, 350. silvam
 12, 522. ripæ G 3, 555. rosas G 4,
 268. arva G 1, 110.
 aridus fragor G 1, 357. viator G 4, 98.
 sola G 1, 79. prata G 1, 289. nubila
 G 3, 197. febris G 3, 458. nutrimenta
 1, 175. ora 5, 200.
 arena bibula G 1, 114. sicca G 1, 389.
 summa G 3, 195. sparsa G 3, 234.
 jejuna G 3, 493. nigra G 4, 291. op-
 tata 1, 172. media 4, 620. spissa 5,
 336. fulva 5, 374. ignota 5, 871.
 arena alios arcet 6, 316. multa 7, 31.
 mixta 12, 340. arenæ male pinguis G
 1, 105. nimbus G 3, 110. aggere 1,
 112. hospitio 1, 540. adversæ 3, 38.
 notæ 5, 34. arenam spargat E 3, 87.
 sterilem G 1, 70. nigram G 3, 241.
 eructat 6, 297. extremam 11, 626.
 arenæ turbentur G 2, 106. miscuntur
 3, 557. adtolluntur 9, 714. arenas æ-
 quabis G 2, 232. flaventes G 3, 350.
 arenis turiferis G 2, 139. furit æstus 1,
 107.
 arenosum littus 4, 257.
 Arethusa E 10, 1. 3, 696. velox—caput
 extulit G 4, 344. 351.
 argentum circumdatur auro 1, 593. in-
 gens mensis 1, 640. 3, 466. argenti ri-
 vos G 2, 165. spumas G 3, 449. pon-
 dus 1, 359. talentum 5, 112. 248. cæ-
 lati 10, 527. argento lento 7, 634.
 argenteus anser 8, 655.
 Argi 8, 346. Argileti ibid.
 Argis caris 1, 24. victis 1, 285. repetant
 omina 2, 178. Inachiis 7, 286. Argos
 reminiscitur 10, 782. remeassem ad 2,
 95. transtulit omina 2, 326. cruet 6,
 838.
 Argiva-phalanx 2, 254. juvenus 7, 672.
 pubes 7, 794. Juno 3, 547. Helenæ 1,
 650. enses 2, 393. castra 11, 243. Ar-
 givum classem 1, 40. castra 5, 672.
 Argolici clypei 3, 637. reges 8, 374. ignes
 10, 56. terrores 9, 202. mari 5, 52. tel-
 lis 2, 177. galea 5, 314. latebras 2, 55.
 urbes 3, 283.
 argilla tenuis G 2, 180.
 argitis minor G 2, 99.
 Argo altera E 4, 34.
 arguit timor degeneres animos 4, 13.
 quisquam pulsum 11, 393. nulla dies
 dissimilem 9, 282. argue me timoris
 11, 384. nec vos arguerim 11, 164.
 argumentum ingens 7, 791.
 argutæ serræ G 1, 143. ilice E 7, 1. fa-
 tula E 7, 24. hirundo G 1, 377. nemus
 E 8, 22. caput G 3, 80. pectine G 1,
 294. 7, 14. olores E 9, 36.
 Argus custos virginis 7, 791.
 Argyripam 11, 246.
 Aricia mater Virbii 7, 762.
 aridus v. areo.
 aries ipse E 3, 95. mutabit vellera E 4,
 43. candidus G 3, 387. mercatur G 3,
 446. aride crebro labat janua 2, 491.
 cæso 7, 175. pulsabant muros 12, 706.

I N D E X.

arrietat in portas 11, 890.

Ariou E 8, 56.

Arisba devicta 9, 264.

arista molli E 4, 28. pingui G 1, 8. aristæ dense 7, 720. aristas post aliquot E 1, 70. teneras 7, 809. aristis gravis G 1, 111. solis G 1, 220. primis G 2, 253.

Aristæus pastor G 1, 14. G 4, 317. 350. 437.

Ariusia vina E 5, 71.

arma duris agrestibus G 1, 160. virumque cano 1, 1. capio—nec sat rationis in armis 2, 314. in arma feror 2, 337. in Dardana suscitatur Deos 2, 618. in media ruamus 2, 353. in desucta 2, 509. in a viros movebit 6, 815. sese exhortantur 7, 472. vocat 7, 694. ardet 12, 71. se collegit 12, 491. arma victricia secutus 3, 54. capeant 3, 234. Troia 3, 597. exercet 4, 86. colligere 5, 15. nostra recusat 5, 417. fulgentia 6, 490. impia 6, 613. capta 6, 860. sub arma coactam 7, 43. arma velit 7, 340. fremit 7, 460. impulit 8, 3. socia rogantes 8, 120. rapit 8, 220. omnia advocat 8, 249. Jovis fugiens 8, 320. arma viro facienda 8, 441. arma rutilare vident et pulsa tonare 8, 529. Vulcania 8, 535. terna movenda 8, 565. radiantia 8, 616. Trojana induit 9, 180. cruenta 9, 753. lecta 10, 541. levia 10, 817. gravia 10, 836. fulgentia 11, 5. minetur mihi 11, 348. premere 11, 402. paria facta manibus Vulcani 11, 439. poscunt 11, 453. inferat 11, 467. inspoliata 11, 594. movet 12, 6. impia sumsi 12, 31. arma quiescant 12, 78. arma viro properate 12, 425. ferunt 12, 586. armis discordibus 2, 459. in patris acer G 3, 446. paribus se immiscuit G 4, 245. amissis 1, 474. maximus 2, 339. densis circumfundimur 2, 383. incurrimus 2, 409. juvenilibus 2, 518. in sumtis spem ponit 2, 676. diffideret 3, 51. potens 3, 164. instruit socios 3, 471. comitantibus 4, 48. paribus palmas intexit 5, 425. accingitur 6, 425. spoliata 6, 353. insignis 6, 403. indutus 6, 479. egregius 6, 769. pugnatur 7, 553. felicitibus 7, 745. quibus arserit terra 7, 644. circumsonat murum 8, 474. sævis gentem tenuit 8, 482. totidem animas exiit 8, 565. in pictis conspectus 8, 588. variis 8, 685. optimus 9, 40. acerrimus 9, 176. in quibus ibat 9, 269. vetitis 9, 547. egregius 9, 581. pulcher 9, 684. positus 10, 52. insignibus 10, 170. versicoloribus 10, 181. aptent animos 10, 259. vastis 10, 768.

hostilibus 11, 83. versis 11, 93. ingentior 11, 124. præstantibus insignes 11, 291. adscitis 11, 308. exutos 11, 395. sublimibus ardent 11, 602. ignotis 11, 677. muliebribus 11, 687. Phrygiis 11, 769. variis 12, 123. cœlestibus 12, 167. fuis circum complectitur 12, 433. fulminat 12, 654. horrendum intonat 12, 700. sævis certandum est cominus 12, 890. armorum sonitum G 1, 474. horror 2, 301. facie 2, 412. gratia 6, 654. tegmina 9, 517. dolis 11, 523.

armat se spoliis 2, 395. agmina 7, 648. agrestes 9, 11. fratres in prælia 7, 335. ferrum veneno 9, 773. calamos 10, 140. armatur equi bello 3, 540. armatum Oriona 3, 517. peditem 6, 516. milite 2, 20. 11, 516. armati terram exercent 7, 758. armatam facibus matrem 4, 472. sagittam 12, 847. classes G 1, 255.

armiger Automedon 2, 477. Jovis 9, 564. 5, 255. Anchisæ 9, 648. Evandro 11, 32. Remi 9, 330.

armipotens Deiphobe 6, 500. Mars 9, 717. Tritonia 11, 483. Diva 2, 425. Achilles 6, 840.

armisonæ Palladis 3, 544.

Armenias tigres E 5, 29.

armenta nec metuent E 4, 22. si nunquam fuissent E 6, 45. læta G 2, 144. 3, 220. repetunt Venerem G 2, 329. bellum minantur 3, 540. regia 7, 486. quina 7, 539. armento sortire sobolem G 3, 71. si quando vocabat E 2, 23. propius stabulis tenerent G 1, 355. tulit Eridanus G 1, 483. amnis 2, 499. tueri studium G 2, 195. tenuant macie G 3, 129. exterrita—pascas G 3, 150. 155. clausa stabulis G 3, 352. hinc arcessere vittas G 4, 223. immannia G 4, 395. saturata 8, 214. passim videbant 8, 360. involvens mons 12, 688.

armentalis equus 11, 571.

armentarius Afer G 3, 344.

armo dextro G 3, 86. ejecto 10, 894. armos calcaribus foderet 6, 882. inhorruit 10, 711. per armos 11, 497. 644.

arat terram Capua G 2, 224. frontem rugis 7, 417. saltus littusque 7, 798. arant Thraces 3, 14. ara nudus G 1, 299. arando imitatur G 2, 204. mansuescit G 2, 239. arandum maris æquor 2, 780. 3, 495. littus 4, 212.

arator curvus E 3, 43. robustus E 4, 41. iratus G 2, 207. tristis G 3, 517. durus 1, 517. omnis diffugit 10, 804.

aratrum collo timuisset E 6, 50. aratri unci monstrator G 1, 19. curvi for-

INDEX.

- mam accipit ulmus G 1, 170. amor omnis huc cessit 7, 635. aratro depresso ingemere taurus G 1, 45. verso in obliquum G 1, 98. incurvo G 1, 494. urbem designat 5, 755. aratra suspensa E 2, 66. defixa in opere medio reliquit G 3, 519. aratris incumbere G 1, 213. centum vertebat terram 7, 539.
- Arpi 11, 428. Arpos quæ causa adtraxerit 11, 250. ab Arpis surgit 10, 28.
- arrigo etc. v. adr.
- ars 12, 518. artis res G 2, 174. sum non inmemor G 4, 440. Pelasgæ 2, 106. repertorem 7, 772. arma 8, 377. per artem movit agros G 1, 122. tentamenta 8, 143. hanc extudit G 4, 315. hic repono 5, 484. ostentans 5, 521. arte in hac G 4, 294. laboratæ vestes 1, 639. diviua 2, 15. Pelasga 2, 152. Sinonis 2, 195. multa 5, 270. 705. pererrat omnem locum 5, 442. nova 7, 477. morsus levabat 7, 755. magistra 12, 427. qua lucem morer 12, 874. vales 12, 892. artes variæ G 1, 133. 145. quasitæ G 3, 549. hæ tibi erunt 6, 853. mille nocendi 7, 338. quascunque G 2, 52. alias G 3, 101. novas 1, 651. inventas 6, 663. patrias 11, 716. suas—mutas 12, 393. 397.
- artificis scelus 2, 125. 11, 407. manus 1, 455. 12, 210.
- artus trepidi 3, 627. terreni 6, 732. artus Terei E 6, 78. tremit G 3, 84. depascitur febris G 3, 458. adduxerat sitis G 3, 483. discissos laniabat G 3, 514. fessos G 4, 190. sale tabentes 1, 173. per artus sudor iit 2, 173. serpens depascitur 2, 215. dum spiritus hos regit 4, 336. mors anima seduxerit 4, 385. nexos 4, 695. anhelitus quatit 5, 199. 432. primos 5, 857. per artus infusa mens 6, 726. occupat tremor 7, 446. 11, 424. perfudit sudor 7, 458. inducitur senior tunica 8, 457. pulchros 9, 433. quæ tellus habet? 9, 490. collapsos 9, 753.
- arvo stirpes obruit G 2, 24. genitali 3, 136. arva dulcisa E 1, 3. requiescunt G 1, 82. squalent G 1, 507. optima putri solo G 2, 263. laxant sinus G 2, 331. Saturnia 1, 569. Ausoniæ 4, 496. vicina Tybridis 4, 500. arvorum cultus G 2, 1. locus G 2, 177. culta G 4, 559. Deo 8, 601. arva tueri G 1, 21. juvat G 1, 95. insequitur—temperat—subigebant coloni G 1, 105. 110. 125. hiulca G 2, 353. non obnoxia curæ G 2, 438. fuga verrens G 3, 201. Iapidis Timavi G 3, 475. nunquam viduata pruinis G 4, 518. premit mare 1, 246. opima 2, 781. Diætæ 3, 171. Lavinia 4, 236. aliena 4, 311. 10, 78. fatalia 5, 82. prætenta Syrtibus 6, 60. ultima 6, 477. læta 6, 744. regnata Saturno 6, 794. Laurentia 7, 662. 9, 100. Gabinæ Junonis 7, 682. Flavinia 7, 696. Celenæ 7, 739. Tyrrhena 8, 551. Neptunia 8, 695. fertilis Ausoniæ 9, 135. Rutulorum 10, 404. arvis pinguibus E 5, 33. imperat G 1, 99. flavis G 1, 316. domosis G 2, 180. duris G 2, 341. Geticis præsidet Gradivus 3, 35. novis 3, 136. fatalibus 4, 355. Siculis 5, 702. Ausoniis 7, 537. patriis 7, 736. quæ præsidet Jupiter 7, 799. Latinis 8, 38. 10, 300. latis 8, 605. Minionis 10, 183. Rutulis 10, 390. Rutulorum 10, 473. Iapygis 11, 247. Pœnorum 12, 4.
- arvina pingui 7, 627.
- arundo fluvialis G 2, 414. deformis G 4, 478. lethalis 4, 73. arsit in nubibus 5, 525. per uterum venit, 7, 499. umbrosa 8, 34. arundine meditabor Musam E 6, 8. prætexit ripas E 7, 12. G 3, 15. fixit malum 5, 544. glauca velatus 10, 205. infracta 12, 387.
- arundinea silva 10, 710. arundineis canalibus G 4, 265.
- Aruns debitus fati 11, 759. turbidus 11, 814. Arantem speculatur Dea 11, 853.
- aruspex v. haruspex.
- arx alta Priami 2, 56. arcis summæ 2, 166. sacerdos 2, 319. Romanæ 8, 313. Tarpeie 8, 652. arcem cœli adnuis 1, 250. surgentem Carthaginis 1, 366. moliri 1, 424. quam predimus? 2, 322. adtollere tectis 3, 134. Iliacam 3, 336. Chalcidicam 6, 17. procal vident 8, 98. tenebant Galli 8, 657. arce sedet Æolus 1, 56. locari 2, 33. Laurenti 8, 1. tuta latet viator 10, 805. arces, quas condidit Pallas E 2, 61. Rhodopeie flerunt G 4, 461. arces Riphæas G 1, 240. septem Romæ G 2, 535. 6, 784. Tyrias 1, 20. adversas 1, 420. summæ inedit 2, 615. Phæacum 3, 291. Caulonis 3, 553. Romanas 4, 234. quibus Apollo præsidet 6, 9. Collatinas 6, 774. primas 7, 61. Soractis 7, 696. casuras igibus 8, 375. Palladis 11, 477. deserit summæ 12, 698. arcibus Romanis G 2, 172.
- Asbuten comitem mittit 12, 362.
- Ascanium trans sonantem G 3, 270.
- Ascanius cui nunc cognomen etc. 1, 267. gaudet equo 4, 156. ducet curas equestres 5, 667. vester ego 5, 673. direxit spicula 7, 497. condet Albam 8, 48. dicitur fuisse Numannum 9, 592. magnæ spes altera Romæ 12,

INDEX.

168. ut Ascanium patremque etc. matatos cernam 2, 666. gremio dedit Dido 4, 84. epulandum adponere 4, 602. complectitur Æneas 12, 433. Ascanio chlamydem fert 3, 484. invidet Romanas arces? 4, 234. in Ascanio stat cura parentis 1, 646. pro dulci veniat Cupido 1, 658. ab Ascanio genus 8, 629.
- ascendere etc. v. ads.
- Ascræo seni E 6, 70. Ascræum carmen G 2, 176.
- aselli tardi agitator G 1, 273.
- Asia prata G 1, 383. Asia palus 7, 701.
- Asia Deloepa G 4, 343.
- Asius Imbracides 10, 123.
- Asia pulsus Æneas 1, 385. Asiæ in oris G 2, 171. urbes domitas G 3, 30. regnatorem 2, 557. res 3, 1. fatiis 7, 224. Asiam Pelopea ad moenia venturam 2, 193. consurgere 10, 91.
- asilo cui nomen G 3, 147.
- asper rubus E 3, 89. asilus G 3, 149. anguis G 3, 434. crabro G 4, 245. sapor G 4, 277. Mezentius 7, 647. Satichus 7, 729. venatus 8, 318. Thybris 8, 330. veni non asper 8, 365. lupus 9, 62. leo 9, 794. aspera glacies E 10, 49. silva G 1, 152. 3, 384. cornu bos G 3, 57. lingua G 3, 508. Juno 1, 279. hiems 2, 110. gens 5, 730. facies 5, 767. pestis 7, 505. pugna 9, 667. virgo 11, 664. aspera vimina G 2, 413. secula 1, 291. odia 2, 96. rura 4, 526. cymbia 5, 267. maria 6, 351. capita montis 6, 360. fata 6, 883. pocula 9, 263. nemora 11, 902. aspris sentibus 2, 379.
- asprissima studiis belli Carthago 1, 14. loca pascunt 11, 319.
- asperat undas hiems 3, 285.
- asportare Cræusam hinc 2, 778.
- Assaracus 6, 650. Assaraci proles G 3, 35. domus 1, 284. larem 9, 259. gente 9, 643. genus 12, 127. Assaraci duo 10, 124. Assaraci sanguinis 6, 779.
- Assyrium amomum E 4, 25. Assyrio veneno G 2, 465.
- ast ego etc. 1, 46. 2, 467. etc.
- astare v. adstare.
- astrum Cæsaris E 9, 47. Canis G 1, 218. astrum crudelia—tollemus ad E 5, 23. 51. tollemus in 3, 158. ferent in 7, 99. ad 9, 76. duodena G 1, 232. ro-rantia 3, 567. ignea 4, 352. servata 5, 25. Titania 6, 725. ardua 12, 893. astrorum ignes 3, 585. 8, 590. decus 9, 405. astris surgentibus G 1, 440. ducentibus noctem G 3, 156. famam qui terminet 1, 287. ætheriis 5, 517. primis cadentibus 8, 59.
- astu subit 10, 522. ingressus 11, 704.
- Astur pulcherrimus 10, 180.
- Astyanactis imago 3, 489. trahebat 2, 457.
- Asylas sternit Corynacum 9, 571. interpres Divum 10, 175. princeps 11, 620. fortis 12, 127. 550.
- Asylum retulit Romulus 8, 342. Junonis 2, 761.
- atavi reges 7, 474. atavis potens 7, 56. atavos etc. sonantem 12, 529.
- ater sanguis G 3, 221. turbo 1, 511. Hector 2, 272. cinis 4, 633. vapor 7, 466. fumus 9, 239. cruor 11, 646. odor 12, 591. Ditis 6, 127. vulneris 9, 700. turbinis 10, 603. nemus 1, 165. latus 7, 565. timorem 9, 719. veneno 2, 221. tabo 3, 626. vespere 5, 19. sinu 6, 132. lumine 7, 456. felle 8, 219. cruore 9, 333. fluctus 5, 2. ignes 8, 198. styx G 1, 243. tigris G 4, 407. nox 1, 89. tempestas 2, 516. dies 6, 429. silex 6, 602. hiems 7, 214. Alecto 7, 329. seges 7, 525. palus 7, 801. nebula 8, 258. domus 8, 262. caligo 9, 36. vorago 9, 105. picis G 1, 275. nocti 4, 570. nubi 10, 664. formidinis 12, 335. nubem G 2, 308. ingluviem G 3, 430. favillam 5, 666. humum 10, 730. venena G 2, 130. nubila 5, 512. serpentibus G 1, 129. imbribus G 1, 236. speluncia 1, 60. nubibus 4, 248. ignibus 4, 384. frondibus—faucibus 6, 215. 240. hiatibus 6, 576. facibus 9, 74.
- Athesim propter amœnum 9, 680.
- Athos quantus 12, 701. Atho deficit G 1, 332.
- Atina potens 7, 630.
- Atinas acer 11, 869. 12, 661.
- Atii Latini 5, 568.
- Atlas maximus docuit Iopan 1, 741.
- Atlas axem humero torquet 4, 481. Electram edidit 8, 136. Maiam generat 8, 140.
- Atlantide Electra 8, 135. Atlantides Eos G 1, 221.
- atque superba pati E 2, 15. atque illum in præceps G 1, 203. etc.
- atque non Massica Bacchi G 3, 526. etc.
- atria patescunt 2, 483. ampla 1, 726. vacua 2, 528. 7, 379. alta 4, 666. 12, 474.
- Atrides Menelaus 11, 262. Atridæ magno mercentur 2, 104. gemini 2, 415. 500. 8, 130. non hic 9, 602. Atridas 1, 458. solos 9, 138.
- Atrionium 10, 753.
- atrox inimicus G 1, 407. Juno 1, 662. Volscens 9, 420.
- attero etc. v. adt.
- Atys 5, 568. 569.
- avari agricolæ votis G 1, 47. Acherontis

INDEX.

- strepitum G 2, 492. Pygmalionis opes 1, 363. avarum lituus 3, 44.
auctor v. augeo.
audeo 11, 503. audes majora viribus 10, 811. si quid præsentius 12, 152. audet tentare fluvios G 3, 78. majora pro vita 12, 814. audere in prælia 2, 347. audent cum talia fures E 3, 16. audendum dextra 9, 320. audendi auctor 12, 159. audentem extrema 2, 349. audentes fortuna juvat 10, 284. audentior ibo 6, 95. ibo in casus 9, 291. ausim deponere E 3, 32. ausus et ipse tentare 5, 499. sperare 1, 452. recludere sanctos fontes G 2, 175. nihil iste 9, 428. viribus imparibus 10, 458. ausa hoc Juno in regnis tuis 5, 792. mater persequitur te 9, 217. ausi inmane nefas 6, 624. etc.
auso potiti 6, 624. ausis pro talibus 2, 535. 12, 351. fortibus 9, 281.
audax juvena G 4, 565. viribus 5, 67. Pallas 8, 110. populi 4, 615. Rutuli 7, 409. facti 11, 812. Turnum 9, 3. Nymphæ 12, 786. Rutuli 9, 519. cœptis 9, 625. G 1, 40. malis 7, 114. animis 7, 475.
audire frenos sonantes G 3, 184. annales laborum 1, 373. veras voces 1, 409. laborem 2, 11. preces 4, 612. sonitus tubarum 7, 628. adventum pedum 11, 911. audit saxa longe 3, 556. amores E 8, 23. neque currus habenas G 1, 514. vocatus Apollo G 4, 7. dolos 6, 567. varias voces 7, 90. equos, strepitus 9, 394. audiit Eurotas E 6, 82. auditur vox etc. G 4, 72. sonus gravior G 4, 260. clarior ignis 2, 705. audito Baccho 4, 302. signo 5, 316. audit advertitis cursum 7, 196. ictus referunt gemitum 8, 420. audita si rite recordor 3, 107. sit fas loqui 6, 266. auditus si credimus 8, 140. sic reddidit 11, 251. etc.
aveho. avexerat alias oras 1, 512. avexere numen 2, 179. avectos hostes 2, 43. corpora 11, 205.
avellere Palladium 2, 165. avulsus complexibus Iuli 4, 616. jugis ornus 2, 631. humeris caput 2, 558. saxum vento 12, 685. rupem 8, 238. navem 10, 660. ramo 6, 143. saxis saxa 2, 608. viscera montis 3, 575. membra 9, 490.
avena tenui E 1, 2. pastoris Siculi E 10, 51. avenæ seges G 1, 77. avenæ steriles E 5, 37. G 1, 154.
Aventinus pulcher 7, 657. Aventini colles 7, 659. montem 8, 231.
Averni portus 5, 813. facilis descensus 6, 126. graveolens 6, 201.
Averna sonantia 3, 442. alta 5, 732.
Avernus fretis G 2, 164. stagnis G 4, 493. lucis 6, 118. 564. imis 7, 91. Avernus fontis 4, 512. 6, 242.
avertere sensus sacris magicis E 8, 66. stimulos amoris G 3, 210. æstus G 3, 459. regem Italia 1, 38. curas dictis 4, 394. prædas 10, 78. avertit dolorem ferro 4, 547. regnum Italiæ Libycas oras 4, 106. avertes glaciem G 3, 320. Indum Romanis arcibus G 2, 172. talem casum 3, 265. pestem 3, 620. se ex oculis 4, 389. tauros a stabulis 8, 208. incendia Teucris 9, 78. prora avertit 1, 104. avertitur fontes equus G 3, 499.
aversus sol 1, 568. refugit ministeria 7, 618. aversum juvenem G 4, 423. astro G 1, 218. aversi tenere facem 6, 224. currus 12, 485. aversa Diva 1, 482. mens Dæe 2, 170. voluntas superis 12, 647.
aufert se ex oculis 4, 389. caput domino 9, 332. te bello 10, 508. auferte labores 8, 439. metus 12, 316. abstulit amores meos 4, 29. atra dies infantes 6, 429. animam hosti 9, 443. ensis caput 10, 394. Pallanta 11, 28. me malus error E 8, 41. nox cœlum 3, 198. Proserpina crinem 4, 699. colorem rebus 6, 272. se ex oculis 11, 814. aufertur juvenis 11, 713. opis 11, 867. ablata pennis refugit 3, 258.
Aufidus amnis 11, 405.
augent Cereale solum pomis 7, 111. auxi dona meis venatibus 9, 407. auctura Italos progenies 5, 565.
auctor certissimus G 1, 432. prudens G 2, 315. quis? 2, 150. ego audendi 12, 159. Dardanus 3, 503. Jupiter 5, 17. Acestes 5, 418. ultimus 7, 49. Potitius 8, 269. Apollo 8, 336. 12, 405. vulneris 9, 748. certior 10, 510. non futilis 11, 339. auctorem frugum G 1, 27. teli 9, 421. auctoribus fati 10, 67.
augur Apollo 4, 376. Rhammes 9, 327. Tolumius 12, 258. 460.
augurat si quid veri mens 7, 273.
augurium docuere parentes 1, 392. vestrum hoc 2, 703. da, pater 3, 89. trista 5, 7. suum 7, 260. rite propinques 10, 255. salutant 12, 257. dabat Apollo 12, 394. augurio magno 5, 523. depellere pestem 9, 328. auguriis agimur 3, 5.
augustum tectum 7, 170. moenia 7, 153. Augustus Cæsar 6, 793. 8, 678.
avidus molior 3, 132. refringit ramum 6, 210. pugnae 9, 661. 12, 430. confundere fœdus 12, 290. avidum caput G 3, 553. avidæ juvenæ G 2, 375. medullæ G 3, 271. avidi conjungere

INDEX.

dextras 1, 514. avidos cursus 12, 909. avis candida G 2, 320. avem contingere 5, 509. defecit 5, 542. fecit Circe 7, 191. aves multæ glomerantur 6, 311. vagantur 11, 273. avium concentus G 1, 422. domos G 2, 209. custos G 4, 110. millia multa G 4, 473. catervæ 11, 457. avibus prædam fert G 2, 60. aer non æquus G 3, 546. aves terrebis G 1, 156. maternas 6, 193. littoreas 12, 248. invalidas 12, 262. avibus resonant virgulta G 2, 328.

aviaria G 2, 430.

avus lupus 11, 810. avia longe volat 12, 780. virgulta G 2, 328. sequor cursu 2, 736. nemora 7, 580. per avia quærit aditum 9, 58.

aula vacua G 4, 90. si quis luderet etc. 4, 328. aulæ in medio 3, 354. aulæ penetrant G 2, 504. et cerea regna G 4, 202. in illa 1, 140.

aulea G 3, 25. auleis superbis 1, 697.

Aulestes gravis 10, 207. 12, 290.

Aulide 4, 426.

Auni filius 11, 700. fallaci 11, 717.

avolat juvenis 11, 712.

aura dulcis spiravit G 4, 417. discolor 6, 204. quatit cristam 12, 370. adtulit clamorem 12, 617. aural simplicis ignem 747. auræ memor 11, 801. auram in tenuem 4, 278. patentem 7, 230. aura rescitur? 3, 339. auræ ceciderunt E 9, 58. omnes terrent 2, 728. vela vocant 3, 356. crebrescunt 3, 530. æquatæ spirant 5, 844. adspirant in noctem 7, 8. discerpunt mandata 9, 312. excepere volups 9, 745. stridunt hastilibus 12, 691. auræ spirantes 9, 645. captavit naribus G 1, 376. ad auræ se agit G 2, 363. tulerunt G 2, 422. provocet cursibus G 3, 193. odor adtulit G 3, 251. exceptant G 3, 274. follibus accipiunt G 4, 171. superas G 4, 486. tenues G 4, 499. vitales 1, 387. in ætherias G 2, 291. æriæ 5, 520. cœli 7, 768. 11, 595. luminis G 2, 47. auris tepentibus G 2, 330. popularibus gaudens 6, 817. dubiis committitur 11, 560. etc.

auriga fertur equis G 1, 514. aurigæ Metiaci 12, 624. 737. 784. 469. aurigæ concussere lora 5, 146. properi 12, 85. aurigam nactus sub equis 9, 330. sororem 12, 918.

auria. aurem vellit E 6, 3. fidam 5, 547. ab aure librat 9, 417. aures hirtæ G 3, 55. demissæ G 3, 500. aures aratri G 1, 172. ad aures referatis E 3, 73. maternas G 4, 349. vulgi 2, 119. occupat 3, 294. subrigit 4, 183. duras 4, 428. placidas 4, 440. circum errat

5, 435. vulneret nuncius 8, 582. adlabitur 9, 474. auribus micat G 3, 84. adrectis 1, 152. æra captat 3, 514. vocem hauri 4, 359. raptis populata tempora 6, 497.

auritos lepores G 1, 308.

Aurora redit a nobis G 1, 349. linquens cubile Tithoni G 1, 447. nona G 4, 544. 552. rubescebat 3, 521. dimoverat umbram 3, 589. relinquit Oceanum 4, 129. attigerit te 4, 568. extulerit diem 5, 65. lucem 11, 182. roseis quadrigis 6, 535. bigis 7, 26. rubebit 12, 77. referens opera 11, 182. Auroræ filius 1, 751. populi 8, 686. Auroraru vehabant equi 5, 105. sequi 7, 606. Aurora veniente 10, 241.

aurum fulvum 7, 279. tortile collo 7, 352. nil valuisse 11, 228. in aurum crines nodantur 4, 138. auri amore 1, 349. pondus 1, 359. fames 1, 57. subtemine 3, 483. talentum 5, 112. circulus 5, 559. aura—discolor per ramos refulsit—species 6, 204. 208. metallum 8, 445. dives 9, 26. talenta 9, 265. pondera 10, 527. auro turbidus Hermes—fluxit G 2, 137. 166. libamus G 2, 192. illusas vestes G 2, 464. defosso incubat G 2, 507. ex auro faciam G 3, 26. pharetra 4, 138. auro aequalentibus maculis G 4, 91. ardentæ G 4, 99. incinctæ Nymphæ G 4, 342. naves onerant 1, 363. corpus vendebat 1, 484. circumdatur argentum etc. 1, 593. celata facta 1, 640. rigentem pallam 1, 648. vestem 11, 72. fulvo 11, 776. captivo 11, 779. coronam 1, 655. pateram 1, 728. barbarico 2, 504. crateres solidi 2, 765. vi potitur 3, 55. consertam loricam 3, 467. armatum Oriona 3, 517. insignis sonipes 4, 134. implicat crinem 4, 148. discreverat telas, 4, 264. squamam incendebat fulgor 5, 87. ductores effulgent 5, 132. volitant 12, 126. lato 5, 312. velatum juvenem 5, 366. in auro casus effingere 6, 32. auro patriam vendidit 6, 621. nubem ardentem 7, 142. tecti equi 7, 279. insignibat clypeum 7, 790. crinem internectat fibula 7, 816. intertextam chlamydem 8, 167. recocto 8, 624. effulgere fluctus 8, 677. irrigat culta Pactolus 10, 142. tunicam aequalentem 10, 314. multo cælaverat 10, 499. molli neverat 10, 818. suras incluserat 12, 430. 11, 488. crinali 11, 576. loricam 12, 87.

auratus Eridanus G 4, 371, ensis 9, 304. aurati radii 12, 163. aurata tempora 12, 536. trabe 2, 448. aurato Apolline 10, 171. aurata chlamyde 5, 250.

fronte 9, 627. pharetra 11, 859. auratis cornibus G 1, 217. porticibus 8, 655.
 aureus esto E 7, 36. sol G 1, 232. Saturnus G 2, 538. ramus 6, 187. non deficit 6, 137. 144. Turnus 9, 270. 11, 490. umbo 10, 271. arcus 11, 652. gens E 4, 9. Phoebe G 1, 431. fibula 4, 139. regia 7, 210. caesarice—vestis 8, 659. imago 8, 672. galea 9, 50. Venus 10, 16. cassida 11, 774. a sponda 1, 698. virga 7, 190. thalamo 8, 372. solio 10, 116. mala E 3, 71. E 8, 52. cingula 1, 492. sidera 2, 488. talaria 4, 240. tecta 6, 13. fulcra 6, 604. secula 6, 793. monilia 7, 278. frena 8, 168. Capitolia 8, 348. unguibus 5, 352. 8, 553.
 auricomos foetus arboris 6, 141.
 Aurunci Actoris spoliū 12, 94. Anrunci patres 7, 727. serunt 11, 318. senes 7, 206. manus 7, 795. 10, 353.
 Ausonia tota 7, 55. perdit praesidium 11, 58. Ausonius arva 3, 496. tellus—pars illa 3, 477. 479. limine in ipso 10, 356. Ansoniam Carthago premat 10, 54. Ansonii tenebant sermonem 12, 834. Ansonios excepisse Trojam 7, 233. conjungi Teucris 5, 105.
 Ausonia terra 4, 349. proles 4, 236. manus 8, 328. cuspis 11, 41. salis 3, 385. Tybrim 5, 83. litus 7, 198. porta 3, 378. sanguine 7, 547. Turno 12, 183. coloni G 2, 385. antiqui 11, 253. fines 6, 346. portus 9, 99. urbes 7, 105. acies 9, 639. oris 7, 39. arvis 7, 537. ducibus 10, 268.
 Ausonidum ditissimus 10, 564. ora turbata 11, 297. legio 12, 121.
 auspicius divis 3, 20. dñs 4, 45.
 auspiciū infaustum 11, 347. auspiciis fides 3, 375. melioribus 3, 499. paribus 4, 103. meis 4, 341. talibus 5, 534. felicibus 11, 33. en hujus 6, 782.
 auster humidus G 1, 462. nigerrimus G 3, 278. frigidus G 4, 261. terruit euntes 2, 111. lenis 3, 70. creber 5, 764. obruit vectos per sequora 6, 336. austri sibilus E 5, 82. alitis radios 8, 430. austro editus campus G 2, 188. austro immisi floribus E 2, 58. austro inflatur carbasus 3, 357. austri ingeminant G 1, 333. caderent G 1, 354. in austros vexeris G 1, 241. surgentes G 2, 333. dare classibus 3, 61. austris uvidus Jupiter G 1, 418. pluviadibus G 3, 429. furentibus 1, 51. 2, 304. prociabus 1, 536. densis 5, 696. fallacibus 5, 850. horridus Jupiter torquet hiemem 9, 670.
 austrinos calores G 2, 271.
 autem. quid ego hæc autem 2, 101. quis procul ille autem? 6, 809.

Automedon armiger 2, 477.
 autumnus ponit fortis G 2, 521. autumnal tempestates G 1, 311. frigora G 2, 321. aestu G 3, 479. frigore primo 6, 309. autumnno pampineo G 2, 5. carpere poma G 4, 134. matura tenebat G 4, 143.
 avus Pilumnus 10, 76. avi Solis 12, 164. avo puerum trahebat 2, 457. avum nomine referens 12, 348. ab avo materno 4, 258. Jove gaudet 7, 220. avi numerantur avorum G 4, 209. veterum 7, 177. hand indignus 12, 649. nomina sonantem 12, 529. avis atavisque potens 7, 56. dictus locus 7, 412. dives Mantua 10, 201.
 avite virtutis 10, 752. solio 7, 169. regnis G 3, 228.
 avunculus Hector 3, 343. 12, 440.
 auxilium venit G 2, 130. via 1, 358. auxilio subeuntem 2, 216. vocare Deos 5, 686. veniant 7, 551. lataram arma 8, 536. superant urbes 11, 420. non erit nobis 11, 428. viam poscit 12, 388. ferebat 2, 344. da 2, 691. tentare 3, 146. imploret 4, 617. vocat 7, 504. petat 8, 10. adultis 8, 201. non rogavi 8, 376. belli 8, 472. auxilio tutos 1, 571. Beli 1, 621. levare viros 2, 452. non tali tempus eget 2, 521. levatos 4, 538. lætos 8, 172. neque illos juveris 10, 33. auxilia vocantem Sergestum 5, 222. cogunt 8, 8. auxiliis Palladis 2, 163. ad belli auxilium exigas vires 8, 472. auxilium eripuit 9, 129.
 axis vi ferridus G 3, 107. faginus G 3, 172. concitus 12, 379. axi tergi obverterit G 2, 271. axem sub medium G 3, 351. aptum stellis 4, 482. 6, 271. magnum 6, 791. trajecerat 6, 536. axe sub nudo 2, 512. tonanti 5, 820. gedi ætheris 8, 28.

B.

Bacca amara G 2, 86. Sicyonia G 2, 519. baccas lauri G 1, 306. acanthi G 2, 119. dant rami 3, 649. baccis sanguineis E 10, 27. G 2, 430. silvestribus G 2, 183.
 baccatum monile 1, 655.
 baccare E 4, 19. frontem cingite E 7, 27.
 Bacchus amat colles G 2, 113. non segnior G 2, 275. ad culpam causas dedit G 2, 455. lætitiæ dator 1, 734. Centauros domuit G 2, 456. Bacchi Massicus humor G 2, 143. lynceus G 3, 264. Massica munera G 3, 526. durum saporem G 4, 102. carchesia

G 4, 380. orgia G 4, 521. veteris 1, 215. pocula 3, 354. numine 7, 385. stimulis 7, 405. choros 11, 737. Baccho thiasos inducere E 5, 30. vota facient E 5, 79. favet terra—genus servat G 2, 228. 240. caper caditur G 2, 380. dicemus honorem G 2, 393. comoda seges G 4, 129. libans carchesia 5, 77. vertunt felicia Baccho Massica 7, 725. Bacchum ministrant 8, 181. Bacche te canam G 2, 2. evae 7, 389. Baccho multo E 5, 69. miti G 1, 344. lamara conserere G 2, 37. fluentes vires G 2, 191. odorato G 4, 279. addito stimulant etc. 4, 302. adtonite matres 7, 580.

Baccheia dona G 2, 454.

bacchatur per urbem Dijo 4, 301. fama 4, 666. in antro vates 6, 78. bacchata Alecto 10, 41. bacchata virginibus Taygeta G 2, 487. jugis Naxon 3, 125.

Bactra G 2, 138. ultima 8, 688.

Balarum littore 9, 710.

balantum gregem G 1, 272. ossa G 3, 457. greges quinque 7, 538.

balatum exercent agni 9, 62. pecorum G 3, 554. balatibus auditis G 4, 435. multis 9, 565.

Balearis fundas G 1, 309.

balsama G 2, 119.

baltus circumplectitur pharetram 5, 313. sutilis 12, 274. ingens 12, 942. baltei pondera 10, 496.

barathrum immane 8, 245. barathri gurgite 3, 421.

barba candidior E 1, 29. promissa E 8, 34. immissa 3, 593. horrida 4, 251. ingens 12, 300. barbam squalentem 2, 277. propexam 10, 838. barbis impexis G 3, 366.

barbarus has segetes E 1, 72. patria 1, 539. tegmina 11, 777.

barbarica ope 8, 685. auro 2, 504.

Barcei furentes 4, 43.

Barcen nutricem Sichæi 4, 632.

Batulum 7, 739.

Bavium E 3, 90.

beatus Eurotas E 6, 82. terque quaterque 1, 94. sedes 6, 639.

Bebrycia de gente 5, 373.

Belgica cæssa G 3, 204.

bellus Lernæ 6, 287.

bellum mortiferum 6, 279. si inagrueret 8, 535. ullum cum Teucris 11, 279. belli studiis 1, 14. veteris memor 1, 23. portæ 1, 294. incendia 1, 566. machina 2, 151. fiducia 2, 162. duo fulminas 6, 843. crimina 7, 339. insania 7, 461. causæ 7, 353. geminæ portæ 7, 607. ferratos postes 7, 622. signum 8, 1. rabies 8, 327. insigne

superbum 8, 683. oras 9, 528. pestem—summam 10, 55. 70. certamina, eventus 10, 146. 160. pars ingens 10, 427. commercia 10, 532. pars haud temnenda 10, 737. nubem 10, 809. dura rudimenta 11, 156. præses Tritonia 11, 483. furta 11, 515. immenem urbem 12, 558. causam 12, 567. bello duos Scipiadus G 2, 170. bona cornus G 2, 447. corpora objectant G 4, 217. glomerare manum 2, 315. extremam imponit manum 7, 572. it tessera signum 7, 637. desueta agmina 7, 693. lecta juvenus succedunt 8, 606. cætera parce 9, 656. ultimus dies 9, 759. prima dies te dedit 10, 508. armantur equi 3, 540. bellum movet Euphrates G 1, 509. ingens geret 1, 263. cum gente gerendum 3, 235. inferre paratis 3, 248. armenta minantur 3, 540. quantum ciebunt 6, 829. portendere 7, 80. sanguis imbuat 7, 541. infandum 7, 583. 12, 804. lachrymabile 7, 604. init primus 7, 647. adsidue ducunt 8, 55. subito consurgere 8, 637. moveri 10, 629. spe presumite 11, 18. nec gero 12, 113. divum 11, 217. qui intulerit 11, 250. importunum 11, 305. caude 11, 535. dirimamus 12, 79. componi federe 12, 107. belli portæ 7, 607. bello undantem Nilum G 4, 69. fulminat ad Euphraten G 4, 561. intractabile genus 1, 339. egregiam gentem 1, 444. magno venturam Asiam 2, 193. e tanto digressum 2, 718. frementem Italiam 4, 229. vivida virtus 5, 754. clari 6, 478. caduci 6, 481. invicta dextra 6, 879. exciti reges 7, 642. tristi turbatus Aeneas 8, 29. præclara Lydia 8, 480. defendere muros 9, 511. intendisse sagittam 9, 590. connubia poscunt 9, 600. quatit oppida 9, 608. Italiam concurrere Teucris 10, 8. vivida dextra 10, 609. frigida 11, 338. magno sententia quæ ait 11, 295. nulla salus 11, 362. 399. res varias 12, 43. præclara proles 12, 347. fecere profanos honores 12, 779. bella altera E 4, 35. tristia E 6, 7. operta G 1, 465. deinde gerenda 6, 890. sunt cordi 7, 325. bellis adsuetus 9, 201. ad bella studium G 3, 179. gero una cum gente 1, 48. 7, 455. cient 1, 541. vetabat 2, 84. ventura 3, 458. 9, 642. exhausta 4, 14. surgentia Tyro 4, 43. ne tanta adulescite 6, 833. horrida 7, 41. 6, 86. indicare 7, 616. pugnata in ordine 8, 629. Actia 8, 675. geram 9, 279. devicta 10, 370. laceasere 11, 254. nocturna 11, 736. cie 12, 158. bellis positus 1, 291.

INDEX.

- gravidam urbem 10, 87. omnibus vi-
 ctor 10, 859.
 bellare si paras 8, 400. bellando 11,
 256. bellantes una stabulare G 3, 224.
 Pergama circum 1, 466. bellantum
 arma G 3, 183. clamor 12, 410. bel-
 lantur Amazones 11, 660. bellator
 equus G 2, 145. 10, 891. 11, 89.
 deus 9, 721. gerebat telum 11, 553.
 filius Auni 11, 700. Turnus 12, 614.
 bellatrix Penthesilea 1, 493. Camilla
 7, 805.
 bellipotens magne 11, 8.
 Bellona te mauet 7, 319. sequitur flagel-
 lo 8, 703.
 Belus 1, 621. Belo 1, 729.
 Belidæ Palamedis 2, 82.
 Benace G 2, 160. Benaco patre 10,
 205.
 bene, benignus v. bonus.
 Berecynthia mater 6, 785. 9, 82. tym-
 pana 9, 619.
 Beroë soror G 4, 341. Beroë conjux Do-
 rycli 5, 620. 646. 650.
 Bianoris sepulcrum E 9, 60.
 bibunt Tiberim 7, 715. violaria fontem
 G 4, 32. bibamus Hebrum E 10, 65.
 ut bibat gemma G 2, 506. longum
 amorem 1, 749. biberunt prata sat E
 3, 111. bibit altè cruorem 11, 804. bi-
 bit arcus G 1, 380. Xanthum bibissent
 1, 473.
 bibulum lapidem G 2, 348. favillam 6,
 227. arena G 1, 114.
 bicolor equus 5, 566. populus 8, 276.
 bicornis Rhenus 8, 727. furcas G 1, 264.
 G 2, 359.
 bidentem intonsam 12, 170. bidentes
 mactant 4, 57. 8, 544. cædit 5, 96.
 totidem lectas 6, 39. lanigeras 7, 93.
 bidentes duos—versis G 2, 355. 400.
 biferi Pæsti rosaria G 4, 119.
 biforem cantum dat tibia 9, 618.
 biformis proles 6, 25. Scyllas 6, 286.
 bifrontis Jani 7, 180. 12, 198.
 bigis raptatus Hector 2, 272. nox sub-
 vecta 5, 721. aurora fulgebat 7, 26. it
 Turnus 12, 164.
 bijuges equi Martis G 3, 91. equos sistit
 12, 355.
 bijugi ad frenâ leones 10, 253. certa-
 mine 5, 144. bijugos admonuit 10,
 587. arripuit 10, 595. bijugis fugien-
 tem Rhætea 10, 399. desiluit 10, 453.
 albis infert se 10, 575.
 bilicem lorica 12, 375.
 bilingues Tyrios 1, 661.
 bima fronte vitalus G 4, 299.
 bimembres nubigenas 8, 293.
 bipatentibus portis 2, 330. tectis 10, 5.
 bipedum equorum G 4, 389.
 bipennem molire C 4, 331. cælatam ar-
 gento 5, 307. rapit dextra 11, 651.
 bipenni correpta 2, 479. bipennibus
 crebris instant 2, 627. bipenni ferro
 11, 135.
 biremes Phrygias 1, 182. legit 8, 79.
 bis mulget oves E 3, 5. 30. 34. frigora
 sensit G 1, 48. pecudes G 2, 150. ce-
 cidere manus 6, 32. bis seni 5, 561.
 bis victæ gentis 11, 402. 9, 599. bis—
 bis 6, 31. 9, 799. 11, 629. bis denas
 11, 326. centum 8, 518. etc.
 bina ubera E 2, 42. pocula E 5, 67. ca-
 pita boum 5, 61. spicula 5, 306. aures
 G 1, 172. facies G 4, 95. foetus E 3,
 30. frenâ 8, 168. etc.
 Bisaltæ G 3, 461.
 Bitiæ dedit 1, 738. Bitias 9, 672. 703.
 11, 396.
 bitumen nigrum G 3, 451. bitumine lau-
 ros incende E 8, 82.
 bivias fauces 11, 516. bivio portæ 9,
 238.
 blanda gaudia 5, 827. labori G 3, 127.
 flores E 4, 23. laudibus G 3, 185. ca-
 nibus G 3, 496. vocibus 1, 670.
 blattis lucifugis G 4, 243.
 Bolam 6, 776.
 bonus Daphnis—als bonus E 5, 61. 65.
 Acestes 1, 195. hic jaculo 9, 572.
 Æneas 11, 106. bona bello cornus G
 2, 447. Juno 1, 734. bonum sit E 8,
 106. bone rex 11, 344. boni inflare
 calamos E 5, 1. est mihi manes 12,
 647. bonas ministras 11, 658.
 bona si sua noriat G 2, 458. bonis com-
 munibus obsto 11, 435.
 bene olentis anethi E 2, 48. creditur ri-
 pæ E 3, 94. vertat E 9, 6. quid de te
 merui 4, 317. apud memores etc. 4,
 539. gestis rebus 9, 157. emi honorem
 vita 9, 206.
 benefacta quid juvant G 3, 525.
 benignam mentem 1, 304.
 melior fugæ nona dies G 1, 286. regnet
 G 4, 90. sententia 2, 35. vir jaculo
 5, 68. Cloanthus remis 5, 153. san-
 guis 5, 415. mota pedum 5, 430.
 pars acta diei 9, 156. Lycus pedibus
 9, 556. vir fortibus armis 10, 735.
 Drauces lingua 11, 338. Juno 12,
 179. victima 12, 296. melius ausit
 G 2, 273. in melius referet consilia
 1, 281. oras reflectas 10, 632. multa
 retulit dies 11, 426. meliorem ani-
 mam persolvō 5, 483. meliora Deos
 poscens G 3, 456. Di piis G 3, 513.
 moniti sequamur 3, 188. miseros me-
 liora sequuntur 12, 153. melioribus
 auspiciis 3, 498. fatis 6, 546. annis
 6, 649. melius canemus E 9, 67. se
 dedere multa G 1, 287. respondent
 olæ G 2, 63. feret esseda equas G 3,

INDEX.

204. confidere rebus 1, 452. orabunt causas 6, 850.
 optimus pater 5, 358. armis Æneas 9, 40. optima frumentis terra G 2, 205. satio vinetis G 2, 319. forma bovis G 3, 51. dies G 3, 66. Dido 4, 291. mater 10, 557. terra, tene ferrum 12, 777. optime pater 1, 555. 3, 710. vates 6, 669. Grajugendum 8, 127. Teuthra 10, 402. rex 11, 294. regum 11, 353. precor, optime etc. 12, 48. optima arva G 2, 262. facta 10, 791.
 Bootes mittet signa G 1, 229.
 Boreas adest 3, 687. Boreæ frigora E 7, 51. frigus G 1, 93. trucus G 1, 370. de gente suprema 10, 350. Edoni spiritus 12, 365. in Boreæ G 3, 278. Boreæ spirante G 2, 316.
 bos procumbit humi 5, 481. jam bos 10, 7, 790. bovis forma G 3, 51. boves vallem tenebant 8, 204. mugire 8, 215. abstractæ 8, 263. boum labores G 1, 325. usus G 3, 211. pestis G 3, 419. armenta 3, 220. bina capita 5, 61. terga 5, 405. una 8, 217. corpora 11, 197. boves pascite E 1, 46. egere ad flumina E 5, 25. domitare G 1, 285. quæsitæ ad sacra G 3, 532. Hilberas 7, 663.
 bubulci tardi E 10, 19.
 bucula fessa E 8, 86. patulis naribus G 1, 376. errans campo G 4, 11.
 brachia remisit G 1, 202. tollunt in numerum G 4, 174. 8, 452. collo dare circum 2, 792. 6, 700. intenta remis 5, 136. attollat 5, 364. alterna jactat 5, 377. intendere tergo 5, 403. extulit 5, 427. intendi velis 5, 829. inter versat galeam 8, 619. diversa ducens 9, 623. contrahit G 1, 34. tendens G 2, 296. tonde G 2, 368. pandit 6, 282. demittunt scopuli 3, 535.
 bractea 6, 209.
 brevis est via E 9, 23. alvus G 3, 80. tempus 10, 467. excursus G 4, 194. vadis 5, 221. in brevia et Syrtes 1, 111. brevibus se credere saltu 6, 289. brevior dies G 1, 312. brevissimus cursus 3, 507.
 brevisiter profatur 1, 561. audire laborem Trojæ 2, 11. adfata nutricem 4, 632. fata est sacerdos 6, 321. vates 6, 398. Sibylla 6, 538. Nisus 9, 353. precatur 10, 251. rex fatur 10, 621.
 Briareus centumgeminus 6, 287. 10, 565.
 Britanni tollant Aulæa G 3, 25. toto orbe divisos E 1, 67.
 Brontes 8, 425.
 bruma tota G 3, 321. horrida G 3, 443. frigida 2, 472. intractabilis G 1, 211.
 brumali frigore 6, 205.

Bruti ultoris animam 6, 819.
 bubo sola 4, 462.
 bubulci. bucula. v. post bos.
 buccina dira 7, 519. rauca 11, 475.
 bufo inventus cavis G 1, 184.
 bullis fulserunt cingula 12, 942. 9, 359.
 bûmaste tumidis racemis G 2, 102.
 burim G 1, 170.
 Busiridis aras G 3, 5.
 bustum terreno ex aggere 11, 850. busta semiusta 11, 201. in bustis sedens ales 12, 863.
 Buten in antiquum vertitur 9, 647. cus-
 pide fixit 11, 691. Butes Bebrycius 5, 372.
 Buthroti urbem 3, 293.
 buxum rasile G 2, 449. volubile 7, 382.
 buxo undantem Cytorum G 2, 437.
 inclusum ebur 10, 136. buxus matris Idææ 9, 619.
 Byrsam 1, 367.

C.

Cacus 8, 184. seqq.
 cacumen terræ mandare G 2, 29. cacu-
 mina umbrosa E 2, 3. motare E 6, 28.
 per alta G 2, 307. nimbose 3, 274.
 summa linquunt 6, 678.
 cadaver informe 8, 264. cadavera dilapsa
 tabo G 3, 557.
 cadis dextra Æneæ 10, 830. cadit in
 quemquam tantum scelus! E 9, 17.
 Aquarius G 3, 304. Ripheus 2, 426.
 saxea pila 9, 711. Tolumnius 12, 460.
 cadet hostia 1, 334. cadebat barba
 tondenti E 1, 29. cadat ante diem 4,
 620. fortuna secunda 9, 283. dira
 pestis 11, 793. cadunt ligustra E 2,
 18. præcípites aves G 4, 80. umbræ
 de montibus E 1, 84. vela 3, 207.
 cadant imbres E 6, 38. austri G 1,
 354. quo res cumque 2, 709. 12, 203.
 ut caderem 2, 434. cecidit moribunda
 hostia G 3, 488. quibus custodia forti
 G 4, 165. pelagi fragor 1, 154. Ilium
 3, 2. ceciderunt auræ E 9, 58. fulgura
 G 1, 487. animi 3, 260. patris manus
 6, 33. nati Deûm 10, 470. Phrygi viri
 11, 677. cadere incipit cura G 3, 138.
 cadens unda G 1, 109. Bootes G 1,
 229. cadente sole G 3, 401. cadentia
 sidera 2, 9. 4, 81. astra 8, 59. caden-
 tum gemitum 10, 674. casuras ignibus
 arces 8, 375.
 caduco juveni 10, 622. bello Dardanidas
 6, 481. frondes G 1, 368.
 casus mihi cognitus urbis 1, 623. quis te
 excipit 3, 317. attulit honorem 5, 201.
 te rapiat 9, 211. qui agat res 9, 723.
 laudem 12, 321. casûs omnis levamen

I N D E X.

- 3, 709. duri solatia 6, 377. casum Amyci 1, 221. insontis amici 2, 93. 5, 350. urbis capte 2, 507. talem avertite 3, 265. infandum 9, 578. mortis duræ 10, 791. sub casum hiemis G 1, 340. casu viri tanto 1, 614. sub hoc potes ducere somnos? 4, 460. casu non tardatus 5, 453. concussus 5, 700. 869. percussus iniquo 6, 475. casus idem 3, 504. attulerint vivum 6, 531. quicumque sequuntur factum 9, 299. casus abies visura marinos G 2, 68. nostros apibus vita tulit G 4, 251. evaserat omnes G 4, 485. tot volvere 1, 9. per varios 1, 204. 10, 352. tuorum dic nobis 1, 754. nostros 2, 10. renovare 2, 750. Cassandra canebat 3, 183. tantos 3, 299. effingere in auro 6, 32. in omnes comitem 9, 277. ferre libet 9, 514. Iliacos 10, 61. superavimus 11, 244. expendere 12, 21. casibus tot actos 1, 240. exhaustos 1, 599.
- cado aëno 6, 228. cadis onerârat vina 1, 195.
- Cæa dumeta G 1, 14.
- Cæculus 7, 681. 10, 544.
- cæcus amore auri 1, 349. cæci amoris G 3, 210. scelus 1, 356. consilium 7, 591. vulnus 10, 733. lateri 2, 19. Marte 2, 335. 9, 518. igni 4, 2. pulvere 12, 444. murmure 12, 591. nox G 3, 260. 2, 397. caligo 3, 203. 8, 253. alvus 9, 152. venatrix 11, 781. pars 11, 889. fores 2, 453. cæci furore 2, 244. ignes in nubibus 4, 209. ruunt 12, 279. tumultus G 1, 467. eventus 6, 157. spiramenta G 1, 89. freta G 2, 503. spicula G 4, 237. vada 1, 536. saxa 5, 164. vestigia 6, 30. murmura 10, 98. undis 3, 200. lateribus 3, 232. 424. parietibus 5, 589. umbris 7, 619.
- Cædicus 9, 362. 10, 747.
- cædere agnam tempestatibus 5, 773. quinas bidentes 5, 96. cædunt vina securibus G 3, 364. rudentes cervos G 3, 375. cæditur tilia G 1, 173. caper omnibus aris G 2, 381. fluvialis arundo G 2, 415. cæduntur vigiles 2, 266. calcibus arva 10, 404.
- cæso ariete 2, 175. vitula G 4, 546. virgine 2, 116. porca 8, 641. manus juvenum 10, 498. oleæ G 2, 312. ovium 7, 87. ob adulterium 6, 612. juvenici 8, 719. G 3, 23. juvenici G 2, 537. G 4, 284. 3, 369. 5, 329. custodibus arcis 2, 166. 9, 151. Achivis 6, 837. Volscorum millibus 11, 167. hostibus 12, 338.
- cædes miserrima oritur 2, 411. 11, 885. nec minor Euryali 9, 342. cædis nos-
træ injuria 3, 256. insana capido 9, 760. Rutula acervos 10, 245. cædem suscitât 12, 498. cæde cruentus 1, 471. furentem vidi 2, 500. Pyrrhi 2, 526. e recenti digressum 2, 718. boum 3, 247. fraterna 4, 21. Pelasgum 6, 503. recenti tepebat humus 8, 196. arva rubescunt 8, 695. ingenti peracta 9, 242. nimia 9, 354. una 9, 453. tepida 9, 456. fervere nova 9, 693. suorum audita 9, 778. abluta 9, 818. sternere viros 10, 119. tanta 10, 426. nova te, Turne, querens 10, 515. nulum in cæde nefas 10, 901. cædes quantæ miseriis 8, 537. cædes infandas 8, 483. inter cædes 8, 492. 709. 11, 648. 729.
- cælo v. cœlo.
- Cænis juvenis quondam, nunc fœmina 6, 448. Cæneus 9, 573.
- Cæritis annem 8, 597.
- Cærete domo 10, 183.
- cærulea nubes 8, 622. colla 2, 381. vada 7, 198. freta 10, 209. cærulea spumabant 8, 672. verrunt 3, 208. 4, 583.
- cæruleus color denuntiat pluviam G 1, 453. Proteus G 4, 388. imber 3, 194. 5, 10. currus 5, 819. crinis 7, 346. Tybris 8, 64. pontus 12, 182. gremium 8, 713. glacie G 1, 226. vitta 3, 64. canibus 3, 432. Scylla 5, 123. nota 5, 87. puppi 6, 410.
- Cæsar quem mox que sint etc. G 1, 25. regia cœli nobis invidet G 1, 503. Asiæ jam victor in oris G 2, 170. quot annos abest ab origine Tithoni G 3, 48. Trojanus origine 1, 286. hic etc. —Augustus 6, 790. 793. 8, 678. invectus triplici triumpho 8, 714. Cæsaris astrum E 9, 47. pugnas G 3, 47. Cæsare extincto G 1, 466.
- cæsaries aurea oillis 8, 659. fulva 11, 643. cæsariem nitidam G 4, 337. decoram 1, 590. lava corripit 12, 302.
- cæstu crudo G 3, 20. 5, 69. cæstus manibus inducere 5, 379. geminos 5, 401. Herculis—equos 5, 410. 424. libravit 5, 479. repono hic 5, 484.
- cætera ætas G 3, 62. pars 2, 207. 8, 548. pubes 5, 74. 7, 614. juventus 5, 134. legio 9, 368. 12, 562. manus 11, 467. Italia 12, 40. turba 12, 606. rura E 5, 58. carmina G 3, 3. armenta G 3, 162. respondent dictis 1, 585. bella 2, 438. cætera Graius 3, 594. animalia 9, 224. parce, puer, bello 9, 656. facta 11, 791.
- Calvus Mysus G 4, 370.
- Calvus conclamat 9, 35. Calci arma 1, 183.
- Caieta 7, 2. Caietæ portum 6, 901.
- Calabris in saltibus G 3, 425.

INDEX.

calamo agresti E 1, 10. labellum trivisse E 2, 34. calamos cera conjungere E 2, 32. inflare leves E 5, 2. hos tibi dant E 6, 69. non passus inertes E 8, 24. fragiles sustuleris G 1, 76. leves aptare G 2, 358. armare veneno 10, 140. calamis æquiparas magistrum E 5, 48. arcum et calamos Daphnidis E 3, 13.
calathis ferunt lilia E 2, 46. fundam Nectar E 5, 71. exportans pastor G 3, 402. colo calathisve Minervæ 7, 805.
Calchas quinquies 1, 100. 185.
calculus dumosis arvis G 2, 180.
calent aræ thure 1, 417. calentia membra 12, 297.
calefacta per ora cucurrit rubor 12, 66. corda tumultu 12, 269.
calidum flumen 9, 414. telum 10, 486. animis equum G 3, 119. sanguine 9, 422. cerebro 11, 698. ferro 12, 100. latices 6, 218.
calor relaxat vias G 1, 89. vere redit ossibus G 3, 272. remittit mella G 4, 36. dilapsus 4, 705. intravit medullas 8, 390. reliquit ossa 9, 475. calorem frigusque inter G 2, 344. calori decedere G 4, 23. calore cum magno magna tritura G 1, 190. calores austrinos G 2, 270.
Cales qui linquunt 7, 728.
caligine picea G 2, 309. cœca 3, 203. 8, 253. res mersas 6, 267. atra 9, 36. 11, 876. conditur cœlum 11, 187. densa 12, 466.
caligat humida nubes 2, 606. caligantem nigra formidine lucum G 4, 468.
Calliope vos precor adspirare 9, 525.
Calliopea Orphei mater E 4, 57.
calles angusto convectant prædam 4, 405. calles secreti celant 6, 443. per occultos 9, 383.
caltha luteola E 2, 50.
calx. calcem calce terit 5, 324. calce ferrata fatigat quadrupedem 11, 714. calcibus arva cœdit 10, 404. humum tundit 10, 730. auras verberat 10, 892.
calcaribus foderet 6, 882.
calcatuæ cruor 12, 340. ad plenum calcantur G 2, 344.
Calybe anus 7, 419.
Calydona 7, 306. pulchram 11, 270.
Camerina 3, 701.
Camerti formam 12, 224. Camertem fulvum 10, 562.
Camilla 7, 803. 11, 432. sqq.
Camillum 6, 826. Camillos magnos G 2, 169.
caminis ruptis 3, 580. Cyclopi educta mœnia 6, 630. cœsa antra 8, 418.
Camœnæ E 3, 59.

Campanæ urbi nomen 10, 145.
campus attollitur unda 5, 128. campi agros G 2, 274. Elei G 3, 202. tantum jacet G 3, 343. lati custodia 7, 486. æquore 7, 781. 12, 710. medio 9, 230. campo se infert equus G 2, 145. credere 9, 42. dare se 9, 56. campum durescere situ G 1, 72. partiri limite G 1, 126. qualem amisit Mantua G 2, 198. horrentem glebis G 3, 161. corripere currus 5, 144. gramineum 5, 287. putrem quatit ungula 8, 596. 11, 875. ad certamen parabant 12, 116. per campum pascentur equi 6, 653. campo recumbunt nebulae G 1, 401. in viridi reponam templum G 3, 13. medio recumbere G 3, 466. Hermi 7, 721. agit 10, 540. ingreditur 10, 763. illo queratur Lavinia 12, 80. puro concurrere 12, 771. ô, ubi campi G 2, 486. natantes G 3, 198. Geloi 3, 701. lugentes 6, 441. armis ardent 11, 602. ossibus albescent 12, 36. Laurentes 12, 542. camporum in pulvere 11, 866. campos Elysios G 1, 38. latos Hæmi G 1, 492. per omnes G 1, 482. 2, 498. ubi Troja fuit 3, 11. Chaonios 3, 334. Salentinos 3, 400. transmittunt cursu 4, 154. largior hic æther vestit 6, 640. nitentes ostentat 6, 677. Idæos 7, 223. per latos extenditur acies 10, 408. Phrygiæ 10, 582. quaterent 11, 513. fumantes pulvere 11, 908. liquentes 6, 724. salis ære scabebant 10, 214. campis messis inhorruit G 1, 314. decedere G 4, 186. Illiacis 1, 97. 10, 335. vastis 3, 13. it nigrum agmen 4, 404. cum refluît Nilus 9, 32. diffugit arator 10, 804. aëris in campis 6, 888.
camuris cornibus G 3, 55.
canalibus arundineis G 4, 265. ilignis G 3, 330.
Cancris sub sidere E 10, 68. caneros rubentes G 4, 48.
candentis vaccæ 4, 61. Phœbi 8, 720. taurum 5, 236. juvencum 9, 628. enses 12, 91. favilla 3, 573. elephantos 6, 896. corpore cygnum 9, 563.
candidus quamvis esces E 2, 16. Daphnis E 5, 56. taurus G 1, 217. aries G 3, 387. Nais E 2, 46. populus E 9, 41. arvis G 2, 320. Dido 5, 571. sus 8, 82. Maia 8, 138. Venus 8, 608. inguina E 6, 75. colla G 4, 337. lilia 6, 708. pectora 9, 432.
candidior barba E 1, 29. Galatea E 7, 38. candore nives anteirent 12, 84. nivali 3, 538.
Canis occidit averso astro G 1, 218. estifer findit arva G 2, 353.

INDEX.

- canis latratibus instat 12, 751. canem Amyclæum G 3, 345. canum genus acre G 3, 265. cura G 3, 404. odora vis 4, 132. canes obscœni G 1, 470. Taygeti G 3, 44. visæ ululare 6, 257. rabidæ 7, 494. comitantur gressum herilem 8, 462. inter canes G 3, 540. canibus catulos similes E 1, 23. notior Delia E 3, 67. rabies venit G 3, 496. rabiem objicit Cocytia virgo 7, 479. Latinis præda jaces 9, 485. canibus marinis lacerasse E 6, 77. cum canibus venient damæ E 8, 28. circumdare saltus E 10, 57. G 1, 140. immissis G 1, 371. venabere leporem, damas G 3, 410. cæruleis resonantia saxa 3, 432.
- canistris plenis G 4, 280. Cererem expediunt 1, 701. onerant dona 8, 180.
- cano non injussa E 6, 9. munera vestra G 1, 12. Ascraeum carmen G 2, 176. arma 1, 1. haud incerta 8, 49. canit puellam, Gallum E 6, 61. 64. extremos antes G 2, 417. errantem lunam 1, 742. æquora tentanda fuga 2, 176. prodigium 3, 366. fata sub rupe 3, 444. ludos 5, 113. ambages 6, 99. Turni hymenæos 7, 398. pastorale signum 7, 513. serum 12, 864. canebat te dulcis conjux G 4, 466. tales casus 3, 183. saxa horrenda 3, 559. quæ bella 4, 14. facta atque infecta 4, 190. canet ad auras E 1, 57. te, Vare E 6, 11. futuros Æneadas magnos 8, 340. canimus silvas E 4, 3. non surdis E 10, 8. canebam hæc G 4, 559. cum canerem E 6, 3. forsitan et G 4, 119. te cocini G 4, 567. canunt sacra pueri etc. 2, 239. artificis scelus 2, 124. ipsam fore illustrem 7, 79. cecinere veterem querelam G 1, 378. sera omina 5, 514. cane vota Junoni 3, 438. talia capiti Dardanio 11, 399. canendo E 2, 31. E 5, 9. canens fata 8, 499. 10, 417. canenti adspirare 9, 525. dira canentem 9, 621. canentes Pæana 6, 657.
- canor Martius G 4, 71.
- canoro are 9, 503. sonitus G 4, 150. modos 7, 700. avibus G 2, 328. fidibus 6, 120.
- cantum biforem 6, 618. cantu solata laborem G 1, 293. rumpent arbusta cicadæ G 3, 328. commotæ umbræ G 4, 471. accendere Martem 6, 165. vocat in certamina divos 6, 172. adsi duo resonat 7, 12. æthera mulcebant 7, 34. spargere somnos 7, 754. rauco 8, 2. cantus somniferi 7, 757. matutini 8, 456. cantus seros G 1, 403. dedere 1, 398. move te 7, 641. 10, 163.
- canto E 2, 23. cantabitis E 10, 31. cantabunt E 5, 72. cantaret E 10, 41. cantare pares E 7, 5. periti E 10, 32. cantantes cycni E 9, 29. eamus E 9, 64. cantantibus umbra gravis E 10, 75. cantando victus E 3, 21. 25. deducere montibus ornos E 6, 71. rumpitur anguis E 8, 71. condere soles E 9, 52. cantari dignus E 5, 54.
- Canopi gens fortunata G 4, 287.
- cantharus pendebat E 6, 17.
- cana Fides 1, 292. pruina G 2, 376. Vesta 5, 744. 9, 259. gelu G 3, 442. flucta 8, 672. montibus G 1, 43.
- canent dum gramina G 3, 325. canebat senectus 5, 416. canentem senectam 10, 192. canentia salicta G 2, 13. nemora lana G 2, 120. lumina 10, 418.
- canities plurima mento 6, 300. canitiem galea premimus 9, 612. sibi promiserat 10, 549. deformat pulvere 10, 844. turpans 12, 611.
- Capenos lucos 7, 697.
- caper meus fuit E 3, 23. vir gregis E 7, 7. cæditur G 2, 380. capro occurrere E 9, 25. caprum E 3, 17. 22. capris sufficere arbusta G 3, 300. feris 12, 414.
- capellam lupus sequitur E 2, 63. ite capellæ E 1, 75. 10, 77. referent ubera E 4, 21. dum odio sunt E 8, 33. attondent virgulta E 10, 7. nec fronde saturantur E 10, 30. capellas æger ago E 1, 21. a flumine reice E 3, 96. distentas lacte E 7, 3. pasce E 9, 23. urentes culta G 2, 196, hirtas G 3, 287.
- capræ dejectæ vertice saxi 4, 152.
- capream fugacem 10, 725. capræ æquaces G 2, 374.
- capreoli E 2, 41.
- caprigenum pecus 3, 221.
- Capreas Teleboûm regna teneret 7, 735.
- Caphareus ultor 11, 260.
- capillo purpureo G 1, 405. capillos comotos turpantem 10, 832.
- capistris mollibus G 3, 188. ferratis G 3, 399.
- capio arma 2, 314. capit virgam 4, 242. locum 5, 185. tumultum 6, 754. se 7, 466. finem 10, 106. cepit quæ te dementia E 2, 69. incautum amantem G 4, 488. animum 5, 465. hæc illum regia 8, 363. ceperat me annus etc. E 8, 39. cepissent fors præmia 5, 232. capiere insidiis G 1, 426. num capti potuere capi 7, 295. cape saxa manu G 3, 420. carchesia Bacchi G 4, 380. comites 2, 294. sacra manu 2, 717. dona extrema 3, 488. socium consilii 5, 712. dicta 6, 377. clypeum 10, 242.

INDEX.

- læc 11, 590. capite orgia 7, 403. capitur locis 8, 311. captus amore E 6, 10, 12, 392. spe inani 11, 49. non capta viderer 4, 330. captae urbis casum 2, 507. urbi superavimus 2, 643. capto tendere vim G 4, 399. illudere 2, 64. captum herba E 6, 59. Ietho 11, 830. te, Luna G 3, 392. Didonem ducat Iarbas 4, 326. tempore 11, 783. oculis talpæ G 1, 183. amore G 3, 285. dolis 2, 196. bis Phryges 9, 599. 635. carmine Nymphæ G 4, 348. oppida 12, 22. formidine 2, 384. cupidine 4, 194. terras 1, 396.
- capessere iussa 1, 77. arma 3, 234. Italiam 4, 346. Italas oras 5, 703. Tyrrena regna 8, 507.
- captare feras laqueis G 1, 139. auras navibus G 1, 376. aëra auribus 3, 514. captabis frigus E 1, 53. frigora E 2, 8. captiva vestis 2, 765. tetigit cubile 3, 324. sanguine 10, 520. auro 11, 779. currus 7, 184. captivos dabit 9, 273. Ænean videbo 12, 63.
- Capua dives G 2, 224. 10, 145.
- capulo tenus abdedit ensem 2, 553. ap-plicat 10, 536. ignotum aspexit 12, 734.
- caput extulit E 1, 25. G 2, 341. G 4, 352. 1, 127. apri E 7, 29. trans jace E 8, 102. objectare fretis G 1, 386. periculis 2, 751. honestum egit G 2, 392. ornatus foliis oliivæ G 3, 21. turpe bovis G 3, 52. argutum G 3, 80. timidum abdedit G 3, 422. avidum effert G 3, 553. a cervice revulsam G 4, 523. acris equi 1, 444. avulsam humeris 2, 558. inter nubila condit 4, 177. 10, 767. piniferum 4, 249. utrumque testor 4, 357. tuumque 4, 493. damnaverat orco 4, 699. utroque jactantem 5, 469. unum pro multis dabitur 5, 815. celsis urbibus domus exit 8, 65. per hoc juro 9, 300. ipsi aufert 9, 332. demiserat papavera 9, 437. invisum hoc 9, 496. pariter cum matre ferentem 9, 628. huc atque illuc pependit 9, 755. detectus 10, 133. caput malorum 11, 361. 12, 600. captum Ietho 11, 830. belli 12, 572. Stygii fontis 12, 816. quassans 12, 894. capitis honore agresti E 10, 24. vittas 3, 371. injuria 4, 354. flammæ 4, 640. jubar 10, 639. capiti delapsa aëta E 6, 16. subduxerat ensem 6, 524. tegumen indutus 7, 668. habent 7, 689. Apaius Di reservent 8, 484. huic insultans 8, 570. discussæ jubæ 9, 810. ardet apex 10, 270. capiti Dardanio cane talia 11, 399. capite superant 2, 219. nudata 12, 312. caput fœtus trigiuta 3, 391. 8, 44. cristæ 7, 185. tegmina 7, 632. 742. turba 8, 300. ad capita terram deducere G 2, 355. alta cornibus 1, 188. velamur ante aras 3, 545. collo ferentes 3, 678. dat in naves 5, 62. ardua abduxere 5, 428. aspera montis 6, 360. alta cristis 9, 678. intonsa 9, 682. curvata 11, 861. abscissa 12, 512.
- Capitoli immobile saxum 9, 448. Capitolia ad alta 6, 837. hinc ducit 8, 347. celsa tenebat 8, 663.
- Capys 2, 35. 6, 768. 9, 576. 10, 145. Capyn si videat 1, 183.
- Caras, Lelegas, Gelonos 8, 725.
- carbasus infatur austro 3, 357. vocat auras 4, 417. velabat eum 8, 34.
- carbaceos sinus 11, 776.
- carcere effusi currus G 3, 104. frenat 1, 54. ventorum 1, 141. effusi ruunt 5, 145. cæro clausæ 6, 734. carceribus sese effudere quadrigæ G 1, 512.
- carchesia Bacchi G 4, 380. duo libans 5, 77.
- cardo stridebat foribus 1, 449. cardine tanto rerum 1, 672. a cardine postes vellit 2, 480. emoti procumbunt 2, 493. verso 3, 448. 7, 621. horrisso 6, 573. converso 2, 724.
- carduus E 5, 39. seguis G 1, 152.
- carere dolis 2, 44. Latio 4, 432. tali munere 5, 651. carebunt pluvia ventisque G 1, 435. lacrymis 5, 173. peste 9, 540. matre 12, 209. carentes honore mortis 6, 333. carentum luce corpora 4, 255. simulacra G 4, 472.
- carex. carice pastus acuta G 3, 231.
- carecta post latebas E 3, 20.
- carina uncta natat 4, 398. nec tota etc. 5, 186. stygia 6, 391. longa 5, 158. 10, 197. sulcum premat 10, 296. pressæ carinæ G 1, 303. non mille 2, 198. Dardanis 4, 658. quatuor delectæ 5, 115. servatæ a peste 5, 699. factas mortali manu 9, 95. omnes innocuæ 10, 301. carinas pandas G 2, 445. est vapor lentus 5, 682. pictas 7, 431. 8, 93. carinis curvis G 1, 360. 2, 179. statio male fida 2, 23. stipat argentum 3, 465. erepta rostra 7, 186. non mille opus 9, 148.
- Carinis lautis 8, 361.
- carmen stipula disperdere E 3, 27. tumulo superaddite E 5, 42. deductum E 6, 5. neque est ignobile E 9, 38. Ascræum G 2, 176. miserabile integrat G 4, 514. carminis Cumæi E 4, 4. carmine stupefactæ lynces E 8, 3. non ficto G 2, 45. captae G 4, 348. agentem quercus G 4, 510. rem signo 3, 287. ferali 4, 462. carmina desunt E

INDEX.

- 8, 67. mea, ducite E 8, 68. etc. valent inter tela etc. E 9, 11. sunt et mihi—nunc oblita E 9, 33. 53. nec placent E 10, 62. tenuissent vacuas mentes G 3, 3. si quid mea possunt 9, 446. carmina Pollio facit E 3, 86. amet tua, Mævi E 3, 90. alterna E 5, 14. laudavit Stimicon E 5, 55. cognoscite E 6, 25. digna Sophocleo cothurno E 8, 10. quis neget Gallo E 10, 3. condita Chalcidico versu E 10, 51. dicat G 1, 350. lusi pastorum G 4, 565. descripsit in foliis 3, 445. nec jungere curat 3, 451. ne manda foliis 6, 74. carminibus non vincet Orpheus E 4, 55. mutavit socios E 8, 70. solve mentes 4, 487. nec indictus abibis 7, 733.
- Carmentis 8, 336. 339.
Carmentalem portam 8, 338.
Carpathium mare 5, 595. gurgite G 4, 387.
carpere prata fuga G 3, 142. gymrum G 3, 191. herbam G 3, 296. somnos G 3, 435. 4, 555. poma G 4, 134. E 9, 50. carpam vos, o lauri E 2, 54. frigida ruta G 3, 525. vellera G 4, 335. soporem 4, 522. repertum ramum 6, 146. viam 6, 629. G 3, 347. quietem 7, 414. carpent salices E 1, 79. quantum longis diebus G 2, 201. frumenta G 3, 176. vindemiam G 2, 90. vires G 3, 215. auras vitales 1, 388. Dictamnium 12, 412. carpsit fructus G 2, 501. aëra G 4, 311. carpitur igni 4, 2. solane carpere 4, 32. carpens summa papavera E 2, 47. setas 6, 245. herbas G 3, 465. carpentes pensa puellæ G 1, 390. carpendus manibus frondes G 2, 366.
- Carthago urbs antiqua 1, 13. aut Tyros 4, 670. fera 10, 12. premat Ausoniam 10, 54. Carthaginis arces 1, 298. 4, 347. arcem 1, 366. domos 4, 97. fundamenta 4, 265. Carthagine Tyria 4, 224.
- cara soboles E 4, 49. Jovis conjux 4, 91. germana 4, 492. nutrix 4, 634. parentis 1, 646. 5, 747. genitoris 1, 677. 2, 560. 6, 108. 10, 789. capitis 4, 354. caro alumno 11, 33. oneri timet 11, 550. care pater 2, 707. nate 5, 725. puer 8, 581. nepotes 6, 682. Argis 1, 24. pignora E 8, 92. pectora 11, 215. carior non alter 12, 639. carissime conjux 8, 377.
- casas habitare E 2, 29.
caseus pinguis E 1, 35.
casia E 2, 49. G 2, 466. G 4, 182. virides G 4, 30. humiles G 2, 213. recentes G 4, 304.
Casmilla 8, 543.
- Casperiam 7, 714.
Caspia regna 6, 799.
Cassandra aperit ora fati 2, 246. trahatur 2, 404. canebat casus 3, 183. quem moveret? 3, 187. Cassandram incensus amore 2, 343. imago 5, 636. furis 10, 68.
- casces suspendit aranea G 4, 247. non cassibus agitant G 3, 371.
cassida aurea 11, 775.
cassum lumine 2, 85. non cassa vota 12, 780. cassis æthere 11, 104.
Castaliam G 3, 293.
castaneæ molles E 1, 82. hirsutæ E 7, 53. altæ G 2, 15. genere fagos G 2, 71. castaneas nuces E 2, 52.
castigat Entellum 5, 387. dolos 6, 567. castigant moras 4, 407.
Castore 10, 124.
castorea virosa G 1, 59.
castra horrida E 10, 23. Dorica 2, 27. 6, 88. Achaica 2, 462. movemus 3, 519. jungere 8, 476. arripe 9, 13. fovere 9, 57. Dardanidum 10, 4. Italum 10, 109. Laurentia 10, 635. Argiva 11, 243. Troia 11, 351. Danaum 12, 349. cerea 12, 589. castrorum in usum G 3, 313. in morem 7, 159. lateri 9, 69. medio 9, 230. castris positus G 3, 348. vellere signa G 4, 108. apertis 7, 522. excedunt 9, 366. Etruscis 10, 148. ne jungant 10, 240. educere pubem 11, 20. considunt 11, 915. procedunt 12, 169.
Castrum Inul 6, 777.
castella Norica G 3, 475. montana 5, 440.
castus. casta Lucina E 4, 10. domus G 2, 524. Sibylla 5, 735. Proserpina 6, 402. casto nulli fas 6, 563. cubile 8, 412. nepotes 3, 409. sacerdotes 6, 661. matres 8, 665. tædis 7, 71.
casus v. cado.
cateias 7, 741.
catenæ tractæ 6, 558. ruptis 8, 225.
caterva magna 1, 497. Laocoon etc. 2, 40. Androgeus etc. 2, 370. progreditur Dido 4, 136. medius Æneas 5, 76. subvehitur Amata 11, 478. ex sacra Opim 11, 533. urgente Metabus etc. 11, 564. catervæ avium 11, 456. catervas florentes aëre 7, 804. 11, 433. fulgentes 8, 593. æquales 10, 194. densate 12, 264. catervis in mediis 11, 682.
catervatim G 3, 556.
Catilina 8, 668.
Catillus 7, 672. 11, 640.
Cato magne 6, 841. Catonem his dantem jura 8, 670.
catuli relictis 2, 357. catulorum oblita læmna G 3, 245. catulos similes cani-

INDEX

- bus E 1, 23. veloces Spartæ G 3, 405.
relinquens anguis G 3, 438.
Caucasus genuit te 4, 367.
Caucasio in vertice G 2, 440. Caucasias
volucres E 6, 42.
cauda ima G 3, 59. tractos 8, 210. cau-
dæ extremæ agmina G 3, 423. caudam
remulcens 11, 812. caudas Delphinum
3, 428. caudis verrebant æquora 8, 674.
caudicibus sectis G 2, 30.
caveto E 9, 25. caveto 11, 293.
cautius te credere 11, 153.
caulas 9, 60.
caulem foliis comantem 12, 413.
Caulonis arces 3, 553.
Cauri spirantes frigora G 3, 356. in Bo-
rean Caurumque G 3, 278.
causa videndi Romam E 1, 27. morbi
G 4, 532. indigna 2, 285. quæ soui-
tum det 3, 584. malorum 4, 170. 11,
361. 12, 600. latet 5, 5. mali conjux
6, 93. funeris tibi fui 6, 458. prima
laborum 7, 482. doloris matri 9, 216.
vis 9, 376. dextera tua est 11, 178.
mali tanti 11, 480. quæ causa fuit 10,
90. causam expediat G 4, 397. belli
12, 567. causæ irarum 1, 25. stant
belli 7, 553. causas rerum G 2, 490.
morborum G 3, 440. memora 1, 8.
querere 2, 105. latentes 3, 32. mo-
randi 4, 51. veniendi 6, 488. melius
orabunt 6, 850. petis ex alto 8, 395.
nectis inanes 9, 219.
causando ducis amores E 9, 56.
cantes Marpesia 6, 471. cantes spumant
adspergine 3, 534. concussæ 5, 205.
Euboicæ 11, 260. altæ radimus 3, 699.
stringat palmula 5, 163. cautibus in
duris E 8, 43. 4, 366.
cavum montem 1, 81. orbem 10, 784.
robore 2, 260. ære 3, 240. 286. saxo
3, 450. 8, 248. antro 3, 641. lateri
5, 434. pinus 5, 448. ab ilice E 1,
18. E 9, 15. convallæ G 2, 186. tes-
tudine G 4, 464. nube 1, 516. 5,
810. 10, 636. umbra 2, 360. trabe
3, 191. concha 6, 171. imagine 6,
293. vagina 10, 475. terra 12, 893.
colles 8, 599. lacunæ G 1, 117. val-
les G 2, 391. rupes G 3, 253. caver-
næ 2, 53. sedes 2, 487. galeæ 9, 666.
latebras 2, 38. fenestras 9, 534. flu-
mina G 1, 356. saxa 3, 566. tempora
9, 633. 808. 10, 891. nubila 9, 671.
corticibus G 2, 453. pumicibus G 4,
44. palmis 8, 69. turribus 9, 46. ma-
nibus 12, 86. cavis inventus bufo G 1,
184.
cavat arbore lintres G 1, 262. tellurem
ungula G 3, 87. cavant tegmina capi-
tum 7, 632. cavavit robora 2, 481. ca-
vatur ferro G 2, 450. cavata sub rupe
1, 310. 3, 229. alnos G 1, 136. corti-
cibus G 2, 387. 4, 33.
cavæ concessum 5, 340. consensu 8, 636.
cavels emissum agmen G 4, 58.
cavernæ gemitum dedere 2, 53. patuere
8, 242. cavernas complent 2, 19. ca-
vernulis immugiit Ætna 3, 674. stridunt
stricturæ Chalybum 8, 420.
Caystri G 1, 384.
Cæa dumeta G 1, 14.
Cecropidæ 6, 21. Cecropium thymum G
4, 270. apes G 4, 177.
cedo equidem 2, 704. 12, 818. non ce-
dere obnixi G 4, 84. cedere Turnum
credidit 10, 647. res Latio 12, 148.
cedamus Amori E 10, 69. Phæbo 3,
188. loco 7, 332. mœnibus 9, 805.
cede Deo 5, 467. locis 7, 559. cessi
2, 804. invitus de littore 6, 460. ces-
sit regnorum pars Heleno 3, 333. nec
gloria 5, 394. furor 6, 102. buc aratri
amor 7, 636. fiducia quo tibi 8, 395.
non Turno 9, 126. si fors victoria 12,
183. cessare Phillyrides etc. G 3, 549.
pavidi magistri 12, 717. socii æquore
10, 444. cedat Lavinia conjux 12, 17.
cedet mari vector E 4, 38. proprium
jus regi 11, 359. Itilus agris 12, 185.
cedit salix olivæ E 5, 16. honori 3,
484. cedite ferro 9, 620. cedere res
Latio 12, 148. cedentia retro arva 3,
496. agmina 11, 729.
cedrum odoratam accendere G 3, 414.
urit 7, 13. olentem 11, 137. domibus
G 2, 443. e cedro effigies 7, 178.
Celano dira 3, 211. 245. 365. 713.
celare se tenebris 9, 425. celavit diu fa-
ctum 1, 351. Halesum silvis 10, 417.
celant calles 6, 443.
celebrare hæc certamina 5, 598. celebrate
cœtum 1, 735. littora ludis 3, 280.
lætum honorem 5, 58. hymenæos 7,
555. sacra annua 8, 173. talia carmi-
nibus 8, 303. tuos honores 12, 840.
celebratus honos 8, 268. patri certa-
mina 5, 603.
celebres laude pudicitiam 6, 775.
Celei suppellex G 1, 165.
Celennæ arva 7, 739.
celer evadit ripam 6, 245. celerem pedi-
bus famam 4, 180. animum 4, 285.
8, 20. comitem jaculo 9, 178. sagit-
tam 9, 590. pestem 12, 853. fuga 3,
243. agmine remorum 5, 211. turbine
12, 855. mergi G 1, 361. tollunt se 6,
200. Latini 11, 603. auras 4, 226.
270. 357. alas 5, 217. plantas 7, 811.
habenas 11, 765. umbras 12, 859. ce-
lerrima fata 12, 507.
celerant iter 8, 90. cursus 10, 249. cele-
rare fugam 1, 357. 3, 666. 9, 378. ce-
lerans hæc 1, 656. viam 5, 609.
* c

cellas distendunt 1, 433. G 4, 164. cellis
Falernis G 2, 96.
celsa Paphus 10, 51. saxi 10, 653. mon-
tis 11, 320. urbem 3, 293. 5, 439.
vertice 3, 679. 6, 806. colle 8, 604.
aggere 12, 564. arce 1, 56. Gyaro
3, 76. puppi 3, 527. 4, 554. 8, 680.
10, 261. tecta 7, 343. Capitolia 8,
653. naves 4, 397. rates 8, 107. pup-
pibus 1, 183. navibus 2, 375. urbibus
9, 65.
Centaurus 5, 155. Centauro magna 5,
122. Centaurum remis promovet 10,
195.
Centauri in foribus stabulant 6, 286. nu-
bigenæ 7, 675. Centauros letho domuit
G 2, 456.
centaurea grave olentia G 4, 270.
centum linguæ, oraque G 2, 43, 6, 625.
currus G 3, 28. silvas—flumina G 4,
383. etc.
centumgeminus Briareus 6, 287.
centena arbore 10, 207. juvenes 9, 162.
manus 10, 566.
cera liquescit E 8, 80. cera conjungere
calamos E 2, 32. juncta fistula E 3,
25. spiramenta linunt G 4, 38. ceras
pingues unguine G 3, 450. excidunt
G 4, 57. suspendunt G 4, 162. recidere
G 4, 241.
cera pruna E 2, 53. regna G 4, 202. ca-
stra 12, 589.
cerasis G 2, 18.
Ceraunia G 1, 332. 3, 506.
Cerberus G 4, 483. 6, 417.
cerebro sparso infecta arma 5, 413. cru-
enta 9, 753. effracto 5, 480. trajecto 9,
419. cruento 10, 416. calido 11, 698.
fixo 12, 537.
Ceres alma G 1, 7. flava G 1, 96. prima
instituit etc. G 1, 147. rubicunda G 1,
297. Cereris templum 2, 714. tumulum
7, 742. laboratæ dona 8, 181. Cereri
vota faciunt E 5, 79. sacra refer G
1, 339. det motus incompósitos G 1,
349. favet densa terra G 2, 229. legi-
feræ mactant bidentes 4, 58. sacrum
Polyphœten 6, 484. Cererem pubes
agrestis adoret G 1, 343. clamore vo-
cent in tecta G 1, 347. corruptam un-
dis 1, 177. canistris expediunt 1, 701.
exiguam 7, 113.
Cerealis mergite culmi G 2, 517. papa-
ver G 1, 212. solum 7, 117. arma 1,
177.
cerinthæ ignobile gramen G 4, 63.
cernere ne quis eos posset 1, 413. lethum
nati 2, 538. Tityon 6, 596. tua facta
adsuescat 8, 516. Actia bella 8, 676.
cernere ferro 12, 709. neque cernitur
ulli 1, 440. sinus Tarenti—Ætna 3,
552. 554. harathrum 8, 246. etc.

cernuus quadrupes 10, 894.
certare solebant hic acies 2, 30. parati
5, 108. vincere 5, 194. celeri sagitta
5, 485. odiis 10, 14. certet Pan me-
cum E 4, 58. tibi E 5, 8. cui non
etc. G 2, 99. laudibus Italie Ganges
etc. G 2, 138. officio 1, 548. animis
iniquis 10, 7. certant illudere 2, 64.
Turni de vita 12, 765. cynis ulul-
us E 8, 55. certantes mirata juvenca E
8, 3. certantibus remis 3, 668. animis
12, 574. certatur 10, 355. certatum
est 11, 313. certandum est armis 12,
890.
certamen 11, 116. certamine campum
corripuere G 3, 103. vario 3, 128. quo
nunc tanto? 4, 98. bijugo 5, 144.
summo procumbunt 5, 197. misso
hoc E 5, 286. nullo tolli 5, 390. na-
vali 5, 493. nondum misso 5, 545.
agresti 7, 523. posito 8, 639. medio 8,
700. duro 9, 726. primo 11, 155. ex
omni 11, 780. summo 11, 891. isto
12, 61. vasto 12, 553. certamina clas-
sis 5, 66. celebrata patri 5, 603. cer-
tamina ineunt 5, 114. hæc primus As-
canius retulit 5, 596. in certamina vo-
cat Divos 6, 172. rursus succedunt 9,
662. posci Turnum 11, 221. me po-
scunt 11, 434. poscit Turnum 12, 467.
duri belli contulerant 10, 146. tollo
12, 39. Martis 12, 73.
certatim infundere rores G 1, 385. spira-
menta linunt G 4, 38. instant 2, 628.
feriunt mare 3, 290. 5, 778. instan-
tant epulas 7, 146. exhortantur æse
7, 472. circumstant tecta 7, 585. vis-
cera testa ferunt 8, 179. polibant ar-
ma 8, 436. collucent ignibus agri 11,
209. cingitur in prælia 11, 486. con-
vertere oculos 12, 705.
certus eundi 4, 554. tenebat iter 5, 2. in-
certa pericula lustret? 9, 96. certa
cupido 2, 350. requies laborum 3, 393.
8, 46. tua si voluntas 4, 125. 7, 548.
certa mori 4, 564. nulli domus 6, 673.
hic tibi certa domus certi penates 8,
39. sententia pugnae 7, 611. Turno 10,
240. cornus secat auras 12, 268. oc-
cumbere morti 2, 62. certum est E 10,
52. 3, 686. 9, 153. facio Anchisen 3,
179. tempore coeli G 4, 100. fœdere
1, 62. agmine 2, 212. ictu 12, 490.
Penates 8, 39. G 4, 155. manent mu-
nera 5, 349. certa qui reportant, mit-
tit 9, 193. pectora 9, 248. responsa
12, 112. certos dimittam per littora 1,
576. locis G 1, 60. partibus G 1, 231.
signis G 1, 351. 394. diebus G 2, 329.
certior auctor 10, 510. certissimus G
1, 432. signa G 1, 439. Deum proles
6, 322.

INDEX.

- certe neque amor causa E 3, 102. nescio quid est E 8, 107. etc.
- cervix plurima G 3, 52. ardua G 3, 79. fuit ad terram G 3, 524. comæque 1, 477. collapsa recumbit 9, 434. lactea 10, 137. cervicis planus G 3, 186. cervici subnecte circulos G 3, 167. imponere 2, 707. cervicem inflexam posuit 3, 631. cervice equina G 3, 92. contenta G 3, 536. fulva G 4, 408. marmorea G 4, 523. intacta G 4, 540. 551. rosea 1, 402. excussit securim 1, 224. tereti 8, 633. reflexa 10, 536. excutens toros 12, 7. sternacis equi 12, 364. vix illud saxum subirent 12, 899. cervicibus altis 2, 219. arrectis 11, 496.
- cervus erat 7, 483. cervi cornua E 7, 30. cervum clamore preme ad retia G 3, 413. ut agerent 7, 481. surgentem in cornua 10, 725. inclusum flumine 12, 750. cervi torpent G 3, 369. pascentur in æthere E 1, 60. dant proelia G 3, 265. fugaces G 3, 539. glomerant agmina 4, 154. cervos figere E 2, 29. tres errantes 1, 184. veloces fatigat 5, 253. cervis dolum meditantur E 5, 60. ponere retia G 1, 307.
- cerva qualis conjecta sagitta etc. 4, 69. cervam sripedem 6, 803.
- cespitem congestum culmen E 1, 69. de uno G 4, 273. gramineo 11, 566. viridi 3, 304.
- cessare si quid potes E 7, 10. patiēre novales G 1, 71. cessas in vota? 6, 51. nec cessat telorum genus 2, 468. manare cruor G 1, 485. gemere turtur E 1, 59. haud tanto cardine rerum 1, 672. turbare metu 11, 401. cessantem lustrare præstat 3, 430. cessatum est ad moenia Trojæ 11, 288.
- cete immania 5, 822.
- Cethegum fortem 12, 513.
- cetra tegit lavas 7, 732.
- ceu cum G 1, 303. 9, 792. 10, 97.
- Chalcidicam arcem 6, 17. Chalcidico versu E 10, 50.
- chalybs vulnificus 8, 446.
- Chalybes ferrum mittunt G 1, 58. Chalybum stricturæ 8, 421. insula Ilva 10, 174.
- Chæone a Trojano 3, 335.
- Chæoniam omnem 3, 335. portu 3, 293. glandem G 1, 8. patris glandes G 2, 67. columbas E 9, 13.
- Chæos 4, 510. 6, 265.
- Chæo numerat Divum amores G 4, 347.
- Charon 6, 299. 326.
- Charybdis implacata 3, 420. hæc illa 3, 558. vasta 7, 302. Charybdim inter et Scyllam 3, 684.
- Chelas G 1, 33.
- chelydros G 3, 415. G 2, 214.
- Chimæra armata flammis 6, 288. Chimæram ingenti mole 5, 118. 223. galea sustinet 7, 785.
- Chiron Phillyrides G 3, 550.
- chlamydem Phrygiam 3, 484. Sidoniam 4, 137. auratam 5, 250. pictus acu 9, 582. croceam 11, 775. chlamyde conspectus 8, 588.
- Chloereus sacer Cybelæ 11, 768. Chloeraque 12, 363.
- chorus Phœbi E 6, 66. omnis G 1, 346. æqualis Dryadum G 4, 460. Nereidum 5, 240. Glauci 5, 823. juvenum — senum 8, 287. matrum 8, 718. suarum comitant 10, 219. chorum lætum Pæana canentes 6, 657. lustrare 7, 391. chori Idæi 9, 112. choros exercet Diana 1, 499. instaurat Apollo 4, 145. indixit tibia 11, 737. choris diductis 5, 581.
- choreas plaudunt 6, 644. choreis indulgere 9, 615. lustrant 10, 224.
- Chromis E 6, 13.
- Chromim 11, 675.
- cibum dulcem ferre G 2, 216.
- cicadæ rore pascentur E 5, 77. rumpent arbusta cantu G 3, 328. cicadis resonant arbusta E 2, 13.
- cicatrix G 2, 379.
- Ciconum matres G 4, 520.
- cicuta fragili E 5, 85. cicutis compacta fistula E 2, 36.
- ciere viros ære 6, 165. nimbos 8, 354. ciebat longos fletus 3, 344. simulacra belli 5, 674. pugnas 5, 585. lacrymas 6, 468. ciebo celum tonitru 4, 122. quantum bellum 6, 830. cient supremum magna voce 3, 68. bella 1, 541. nimbos 8, 354. ciet murmur G 1, 110. gemitus G 3, 517. æquora 2, 419. manes 4, 490. Alecto 7, 325. agmen 10, 198. mugitus 12, 104.
- citus adstitit 1, 301. extulit sese 11, 462. classis 5, 33. 66. quadrupedem 11, 714. tramite 5, 610. citi solvite vela 4, 574. Tritones 5, 824. ferte ferrum 9, 37. properate arma 12, 425. quadrigæ 8, 624.
- citius dicto 1, 143. Noto 5, 242.
- citatorum equorum ora 12, 373.
- Cimini lacum 7, 697.
- cingere oppida muris E 4, 32. altaria vitta E 8, 64. reginam flamma 1, 673. moenia flammis 9, 160. 10, 119. campum collibus 5, 288. cingens tempora myrto G 1, 28. urbem moenibus 3, 255. Albam muris 5, 597. cingit naves aggere arenæ 1, 112. sedes pinnis 7, 159. cingite frontem baccare E 7,

28. tempora ramis 5, 71. comas fronde 8, 274. cingunt saltus indagine 4, 121. tempora fulgentia 12, 163. cinxerunt polum coetu 1, 398. muros corona 10, 122. 11, 475. Numidae cingunt 4, 41. æthera nimbi 5, 13. cingitur inutile ferrum 2, 511. dextera anni 9, 469. pars 9, 790. in proelia Turnus 11, 486. Camilla armis 11, 536. cinguntur tempora vitta 6, 665. cincta starem 12, 811. cinctam serpentibus Hydram 7, 658. caput nubilus 4, 248. sacerdotes pellibus 8, 242. armis 11, 188.
- cinctu Gabino 7, 612.
- cingula aurea subnectens 1, 492. bullis aurea 9, 360. Pallantis 12, 942.
- cinis corripuit altaria flammis E 8, 106. ater habebat suam nutricem 4, 633. cineri libabat dapes 3, 303. Sichæo promissa fides 4, 552. nostro munera mittite 4, 623. ingrato suprema ferebant 6, 213. parentum te remitto 10, 828. cinerem jactare per agros G 1, 81. id curare credis 4, 34. Anchisæ 4, 427. suscitavit 5, 742. 8, 410. moerentes 11, 211. Iliaci cineres 2, 431. recepti nequicquam 5, 81. collapsi 6, 226. cineres fer E 8, 101. satiasse meorum 2, 587. nunc parentis ad etc. 5, 55. Trojæ inaequitur 5, 787. patriæ insedissee 10, 59.
- Cinna E 9, 35.
- Cinyphii hirci G 3, 312.
- Cinyra 10, 186.
- circa lucos G 3, 146. regem G 4, 75.
- circa qui strepitus 6, 866. corpora sternuntur 7, 535. mactantur 11, 197. responsant ripæ 12, 757.
- Circe E 8, 70. 7, 20. 191. 282. Circes insula 3, 386.
- Circææ terræ 7, 10. jugum 7, 799.
- circuit Camillam 11, 761.
- circutum omnem pererrat 11, 767. circuitu longo 3, 413.
- circumegit caput G 2, 393. circumagens fluctus torquet 1, 117.
- circumdare saltus canibus E 10, 57. G 1, 140. licia tibi E 8, 74. solum taurino tergo 1, 368. truncos croceo fœtu 6, 207. muros igni 9, 153. Trojam flammis 10, 74. circumdedit septem arces muro G 2, 535. 6, 784. Phaëtonidas musco E 6, 62. arma humeris 2, 510. vincula plantis 8, 458. lorica 12, 88. circumdatur insula vitta G 3, 487. Parius lapis auro 1, 593. circumdatus armis Turnus 9, 462. nocte feror G 4, 497. chlamydem limbo 4, 137. pellis tauri obeat 10, 483. corpus turbine 11, 596. faciem nimbo 12, 416. muro mœnia 6, 594.
- circumfert silvam 10, 887. socios unda 6, 229. acies 12, 558.
- circumflectere cursus 3, 430. 5, 131.
- circumfundimur armis 2, 383. circumfusa nubes 1, 586. juvenus 2, 64. circumfuso milite 11, 546. corpora boum G 3, 368. circumfusus 6, 666.
- circumligat natam hastæ 11, 555.
- circumplectitur 5, 312.
- circumsistunt ipsum armati 8, 490.
- circumsonat murum armis 8, 474.
- circumspexit Phrygia agmina 2, 68. circumspice alium arietem G 3, 390. circumspicit Oriona 3, 517. saxum 12, 896. circumspiciunt 9, 416.
- circumstant illum fremitu G 4, 216. te pericula 4, 561. illum circum stetit unda G 4, 361. animæ frequentes 6, 486. tecta Latini 7, 585. aurigæ 12, 85. me horror 2, 559. non te Lernæus anguis 8, 300. circumstare odia scio 10, 905.
- circumtextum velamen acantho 1, 649.
- circumvectamur G 3, 285.
- circumvenit Cocythus 6, 132.
- circumvolat Nox umbra 2, 360. 867. turba prædam 3, 233. hirundo lacus G 1, 377. late fama 7, 104.
- circumvolvitur æol annum 3, 284.
- circus erat 5, 289. in medio circo 5, 109. longo 5, 551.
- circulus flexilis 5, 559. subnectens crises 10, 138. circulos de vimine G 3, 166.
- Circensibus magnis actis 8, 636.
- Cisseus Thracius 5, 537.
- Cisseis 7, 320. Parin creat 10, 705.
- Cithæron G 3, 43. nocturnus 4, 303.
- cithara aurata 1, 740. Threicia 6, 120. citharam dabat 12, 394. citharæ cordi 9, 776.
- citus v. cileo.
- cives o miseri 2, 42. prohibete nefas 5, 196. heu miseri 5, 671. fessi tandem 8, 489. quis globus etc. 9, 36. unus homo etc. 9, 783. vidimus Diomedem 11, 243. bellum importunum etc. 11, 305. cogite concilium 11, 459. hoc caput belli 12, 572. civibus urbem dare 5, 631. supponite ignem 11, 119. cives miseros en quo discordia perduxit E 1, 72. quid proficis 11, 360. inter trepidos 12, 583. civibus urbem viduasset 8, 571.
- civili quercu umbrata tempora 6, 772.
- cladem qui explicet 2, 361. postquam accepere Latine 12, 604. cladem Libyæ Scipiadas 6, 844. clade turbaret Latinos 12, 556.
- clam ferro superat 1, 350.
- clamat morientem nomine 4, 674. torvum repente 7, 400. se causam malorum 12, 600. cum clamarem E 3, 19.

INDEX.

- clamassent Hylan E 6, 44. clamantis in ore 9, 442. clamanti 10, 323.
- clamor insequitur virum 1, 87. exoritur 2, 313. 12, 756. sublatus ad æthera 2, 338. ferit sidera 2, 488. 11, 832. æthera 5, 140. nauticus 3, 128. it ad atria 4, 665. caelo 5, 451. 12, 192. ingeminat 5, 227. frustratur hiantes 6, 493. it 8, 596. 9, 664. pervenit ad aures 9, 395. sequitur 9, 504. tollitur 9, 566. 11, 745. 12, 462. se tollit 11, 454. ingens 12, 268. tristis 12, 409. ruit ab urbe 12, 621. clamorem ferunt ad littora G 1, 362. dedere scopuli 3, 566. immensum tollit 3, 672. tollunt Dardanidae 10, 262. Latini 11, 622. matres 11, 878. commixtum 12, 618. clamore vocent Cererem G 1, 347. ingenti vocat Cithæron G 3, 43. 4, 303. magno reportant G 3, 375. preme ad retia cervum G 3, 413. ruit G 4, 439. apri cursum 1, 324. templum tepebant 1, 519. Italiam salutant 3, 524. pulsati colles resultant 5, 150. secundo exit 5, 491. 10, 266. fremebant 6, 175. vasto lacessunt 10, 716. incendunt caelum 11, 895. angurium salutant 12, 257. clamores horrendos 2, 222. clamoribus vocant hostem G 4, 76. Ithaci actus 2, 128. misceri æquor 4, 411. implet ora 5, 341. instant 10, 713. incendunt urbem 11, 147.
- clangor tubarum 2, 313. 11, 192. mugire per æthera 8, 526. clangoribus quatiant alas 3, 226.
- Clanius G 2, 225.
- Clarî laurus 3, 360.
- Clarus 10, 126.
- clarus rutilis squamis G 4, 93. Acestes 1, 550. ferrugine Hiberna 9, 582. dies 5, 43. tuba 5, 139. progenies 5, 564. tempestas 9, 19. cognominis Albam 8, 48. signum 3, 519. nomen 12, 225. Aquilone G 1, 460. Olympo 4, 268. in luce 1, 588. clari bello 6, 478. delphines 8, 673. Mycenae 1, 284. incendia 2, 569. factis 7, 474.
- clarior ignis 2, 705. o clarissime Pandare 5, 495. mundi lumina G 1, 5.
- clarescunt sonitus 2, 301.
- classis cita 5, 33. currit iter 5, 862. Nymphæ, c. tua 10, 231. citæ 5, 66. Lycis 6, 334. classi da evadere flammam 5, 689. immittit habenas 6, 1. classem exurere 1, 39. disiectam 1, 128. occulit 1, 310. subducere 1, 551. molitur 3, 5. aptent 4, 289. armari 4, 299. ad Pergama misi 4, 426. æquatis procedere velis 4, 587. ad Iliacam misit 5, 607. ferunt sua flumina 5, 832. æquora 5, 843. incestat funere 6, 150.
- adpulsit oris 7, 38. religavit ab aggere 7, 106. Dardanium 7, 288. invadit 9, 69. formabat in Ida 9, 81. convertere in Nymphas 10, 83. consacendit 10, 155. classe tenebat iter 5, 1. amissa 5, 794. relicta 9, 8. classes transmissæ trans æquora 3, 403. Hortinæ 7, 716. classibus dare Austros 3, 61. classes deducere G 1, 255. Iliacas æquar? 4, 537. æratas 8, 675. exustas 10, 36. classibus permensis æquor 3, 157. la tet sub 4, 582. ignem depulit 5, 726. adlabi 10, 269.
- classica inflari G 2, 539. sonant 7, 637.
- clavâ sternentes agmina 10, 318.
- clauda pars volnere 5, 278.
- Claudia tribus 7, 708.
- claudit rura gelu hiems G 2, 315. pecudes Polyphemus 3, 643. nos pontus 10, 377. claudunt umbræ ramum 6, 39. ærei vectes portas 7, 609. claudite rivos E 3, 111. saltus nemorum E 6, 56. clauditur cunctus orhis 1, 233. clauduntur lumina 10, 746. 12, 310. belli portæ 1, 294. clausa domus Phineia 3, 213. arboribus classem 1, 211. natam subere 11, 554. te opta condere terra 12, 893. in clauso linquunt G 4, 303. carcere 1, 141. Olympo 1, 374. gurgite 11, 298. tenebris animæ 6, 734. stabulis armenta G 3, 352. intus tauros G 3, 214. speluncis lacus G 4, 364. Teucros 9, 67. clausis ædibus, fornacibus G 4, 258. 263. portis 8, 385.
- claustra addita Lucrino G 2, 161. nec sufferre valent 2, 491. rarecent 3, 411. ingentia portarum 7, 185. circum fremunt 1, 56. laxat Sinon 2, 259. rumpere 9, 758.
- Clausus 7, 707. 10, 345.
- clavum ad littora torquent 5, 177. nusquam amittebat 5, 852. regit 10, 218. clientis fraus innexa 6, 609.
- Clio G 4, 341.
- Clitumne G 2, 146.
- clivo molli E 9, 8. G 3, 293.
- clivosi tramitis G 1, 108. ruris G 2, 212.
- Cloanthus 1, 222. 510. 616. 4, 288. 5, 122. 167. 245.
- Clelia 8, 651.
- Clonius 9, 574. 10, 749.
- Cluenti 5, 123.
- Clusi mœnia 10, 167. Clusinis oris 10, 655.
- Clymene G 4, 345.
- clypeus habilis latini 12, 432. clypei sub orbe 2, 227. insigne decorum 2, 392. umbone 2, 546. Argolici instar 3, 637. non enarrabile textum 8, 625. fulgentis oras 10, 589. ærei 12, 541. septemplicis 12, 925. clypeo sinistram

I N D E X.

- insertabam 2, 671. clypeum Abantis postibus figo 3, 286. Didymaonis artes 5, 359. induitur 7, 639. Io insignibat 7, 789. informant 8, 447. Vulcani 8, 729. superintonat 9, 709. sinistra extulit 10, 261. transverberat 10, 482. quantus in clypeum adsurgat 11, 284. clypeo gerit insigne paternum 7, 657. increpat 12, 332. obiecto ibat in hostem 12, 377. clypeos mutemus 2, 389. agnoscunt 2, 422. obijciunt 2, 443. ardentem cerno 2, 734. clypeis cum streperet 10, 568. invadunt Martem 12, 712. concurrunt 12, 724.
- clypeata agmina 7, 793.
- Clytium Æoliden 9, 774. 10, 325. nec Clytio genitore minor 10, 129. patre 11, 666.
- Cnosus v. Gnossus.
- Cocles vellere pontem auderet 8, 650.
- Cocytus 6, 132. Cocyti amnem G 3, 38. deformis arundo G 4, 479. stagna 6, 323. sedem 7, 562. Cocyto eructat arenam 6, 297. Cocytia virgo 7, 479.
- Codri jurgia E 5, 11.
- Codro quale meo carmen concedite E 7, 22. rumpantur ut ilia E 7, 26.
- cœlaverat auro Eurytides 10, 499. cœlatus ferro Mayors 8, 701. cœlata urna 7, 792. bipennis 5, 307. cœlatum opus E 3, 37. argentum 10, 527. cœlata facta 1, 640.
- cœlum vertitur 2, 250. undique et undique pontus 3, 193. non tractabile 4, 53. et undique maria 5, 9. remugit 9, 504. tonat 9, 541. 12, 757. cœli spatium pateat E 3, 105. varium morem G 1, 51. mobilis humor G 1, 417. regia G 1, 503. 7, 210. regionem G 2, 269. indulgentia G 2, 345. vias G 2, 477. porta G 3, 261. hora G 3, 327. morbo G 3, 478. regem G 4, 152. ruina 1, 129. vertice 1, 225. arcem 1, 250. corrupto tractu 3, 138. spirabile lumen 3, 600. convexa 4, 451. 7, 543. rabiem 5, 802. minas 6, 113. 10, 695. meatus 6, 850. orbem 8, 97. decus 9, 18. de parte serena intonuit 9, 630. in parte locarim 12, 145. cœlo credunt G 4, 192. alto succedere G 4, 227. hunc olim accipies 1, 289. palmas tetendit 2, 688. capita ferentes 3, 678. æquata machina 4, 89. et clamor 5, 451. 11, 192. confise 5, 870. se credere 6, 15. educere aram 6, 178. gratissimus amnis 8, 64. æquavit tecta 8, 99. ostenduntur rapina 8, 264. addollunt capita 9, 681. animum ferebat 10, 548. deberi Ænean 12, 795. cœlum profundum E 4, 51. G 4, 222. 1, 58. quinque te-
- nent Zonæ G 1, 233. rescindere G 1, 280. 6, 583. per cœlum vellera ferri G 1, 397. contristat auster G 3, 279. fugit vipera G 3, 417. reclinat sol æstiva luce G 4, 52. quid me sperare jubeas G 4, 325. terramque miscere 1, 133. in cœlum minantur scopuli 1, 163. tollimur 3, 564. fatigat meta 1, 280. tonitru cœlo 4, 122. vertice fulcit 4, 247. numine torquet 4, 269. condidit umbra 6, 271. ad cœlum hinc ire etc. spiritus intus alit 6, 724. medium video discedere 9, 20. testor 9, 429. questibus implet 9, 480. clamore incendunt 10, 895. invertit nox 11, 202. territat armis 11, 351. pulvere stare vident 12, 407. de cœlo tactas quercus E 1, 17. demittitur progenies E 4, 7. decesserat umbra E 8, 14. deducere lunam E 8, 69. labentem annam G 1, 6. dubio G 1, 252. sereno G 1, 260. 487. labi stellas G 1, 366. medium sol orbem hanserat G 4, 426. aperto 1, 155. 395. 8, 523. nox præcipitat 2, 5. tacito 3, 515. obscuro 3, 586. refixa sidera 5, 527. maria miscuit 5, 790. ereboque potentem 6, 247. lapsa ancilia 8, 664. concesserat dies 10, 215. lux dimoverat umbram 11, 210. excedit Juno 12, 842.
- Cœloque Ereboque duplices parentes 7, 140.
- cœlestis origo 6, 730. cœlestium vis magna 7, 432. dona mellis G 4, 1. corpora 11, 276. cœlestibus animis 1, 11. hand invisus 1, 387. prodigiis 6, 379. ullis nil debentem 11, 51. armis 12, 167.
- cœlicolæ si voluissent etc. 2, 641. non ipsi valeant 6, 554. magni 10, 6. cuncti fremebant 10, 97. Jovem medium ducunt 10, 117. cœlicolûm regi 3, 21. cœlicolis 2, 592. cœlicolas nepotes 6, 788.
- cœlifer Atlas 6, 797.
- cœni odor gravis G 4, 49. cœno turbidus gurgis 6, 296.
- Cœno sororem progeniit 4, 179. Cœnam creat G 1, 279.
- cœno v. cœtus.
- cœpit Damon E 8, 16. fluctus albescere G 3, 237. 7, 528. morbus crudeescere G 3, 504. Ilioneus 1, 521. cœpti fiducia belli 2, 162. cœptæ turres 4, 86. carmina E 8, 12. jura silvarum moveri 6, 256. operum 3, 20. labores 1, 439.
- cœptis audacibus adnue G 1, 40. 9, 625. immanibus 4, 642. his quid struat 8, 15. ingentibus 9, 206. 10, 461.
- cœrcet quot Styx G 4, 480. 6, 439.

coercent postrema Tyrrhidae juvenes 9, 27.
 cœtum celebrate 1, 735. in cœtum advocat 5, 43. cœtu cinxere polum 1, 398. complerant littora 5, 107.
 coeunt inter se G 4, 73. undique 7, 582. curvata capita 11, 860. coit formidine sanguis 3, 30. in præcordia 10, 452. omnis manus in unum 9, 801. socium virtus 10, 410. coeant mercede suorum 7, 317. in amicitiam 7, 546. qui populi 8, 385. coeunt inter se capita 11, 860. in fœdera 11, 292. coliasse 12, 709.
 cogitet quid auster G 1, 462.
 cognato sanguine 12, 29. cognati patres 8, 132. cognatas urbes 3, 502.
 cognoscere præsentēs divos E 1, 42. quæ sit virtus E 4, 27. matrem risu E 4, 60. tenues curas G 1, 177. rerum causas G 2, 490. casus nostros 2, 10. tantos 3, 299. cognoscite carmina quæ vultis E 6, 25. fletus gnati G 4, 375. nate deâ vosque etc. 5, 474. mœstum in umbra 6, 340. cognitus mihi casus 1, 623.
 cognomen Iulo 1, 267. cognominis clari Albani 8, 48. cognomine dicunt Hesperiam 1, 530. 3, 163. lætam gentem 3, 133. Xanthum 3, 350. Tybrim 7, 331. Diræ 12, 845. cognomine terra gaudet 6, 383.
 cogere oves E 3, 98. pecus E 3, 20. stabulis E 6, 85. frigore G 1, 36. mella favis G 4, 140. concilium 11, 304. 460. intra limina 11, 235. coget consumere menses 7, 125. coges me mori E 2, 7. mortalia pectora 3, 56. 4, 412. equos ad iuga 7, 639. acies in prælia 9, 463. rumpere silentia 10, 63. cogant socios ad littora 4, 289. coge gradum conferre G 3, 169. bis gravidos fœtus G 4, 231. moliri talia 1, 563. agmina 4, 406. descendere in preces 5, 782. auxilia 8, 7. cogemur parere dominis severis 12, 237. ad prælia cogi 12, 581. cogente nullo 12, 423. cogentibus nullis G 2, 10. cogendæ in sulcum arbores G 2, 62. coactam sub arma Hesperiam 7, 43. per inane semina 6, 31. lacrymis 2, 196. cuneis 7, 509. 12, 457.
 colibet spelunca Scyllam 3, 424. Ardea Turnum 9, 738. cohobete iras 12, 314.
 cohors Amiterna 7, 710. ad terram defluxit equis 11, 500. cohortes explicuit legio G 2, 279.
 collapsa cervix 9, 434. Dido 4, 664. collapsum in tecta ferebant 8, 584. cineres 6, 226. artus 9, 753. morbo ossa G 3, 485. membra 4, 391. 9, 708.

Collatinas arces 6, 774.
 colligere pluviam E 9, 63. revertentes ignes G 1, 427. se in spiram G 2, 154. sitim G 3, 327. arma 5, 15. se in sua arma 10, 412. 12, 491. habenas 11, 776. collecta nodo sinus 1, 320. rabies edendi 9, 63. in figuram altius 12, 862. nubes G 1, 324. 1, 143. pubes 2, 798. humorem G 1, 114. ignem G 3, 85. robur G 3, 235. gluten G 4, 40. undique collecti invadunt 2, 414. coeunt 7, 582. Troes 9, 689. agrestes 9, 11. navibus 1, 170. omnibus 2, 743.
 collis Aventini silva 7, 659. collem ascendebat 1, 419. hunc habitat Deus 8, 351. colles incipiunt se subducere E 9, 7. maligni G 2, 179. supini G 2, 276. 3, 555. obscuri 3, 522. pulseati clamore 5, 150. relinquere 8, 216. strepitu resultant 8, 305. cavi 8, 598. collibus apricis E 9, 49. an plano ponere vitem G 2, 273. curvis 5, 287. altis 7, 726.
 collocat juvenem Nympha G 4, 424.
 colloquio Deorum fruitur 7, 91.
 collucent mœnia flammis 5, 4. ignes 9, 166. ignibus agri 11, 209. faces 4, 567. collucens totus veste 10, 539.
 colludere summa in aqua G 1, 369.
 collum. collo timuisset aratrum E 6, 50. molli G 3, 204. monile baccatum 1, 654. pependit 1, 715. bis circumdati angues 2, 218. vincula intendunt 2, 236. circumdare brachia 2, 792. 6, 700. desecto 8, 438. lasso 9, 436. suspendit ensem 11, 11. colla lactea 8, 660. colla solvere G 2, 542. libera G 3, 167. sibila G 3, 421. 5, 277. candida G 4, 337. cœrula 2, 381. subjecta 2, 721. horrere colubris 6, 419. pudentia 9, 331. mollia 11, 622. lenta 11, 829. comantia 12, 86.
 collustrans omnia 3, 651.
 colere te 4, 422. reliquias meorum 4, 343. Elysium 5, 735. colant tua umina G 1, 30. templum conjugis 4, 458. colit terras E 3, 61. exiguum rus G 2, 413. stagna G 3, 430. morem 7, 603. amorem virginittatis 11, 584. coluere hanc vitam G 2, 532. terram antiquam 1, 532. 3, 165. Dianam 11, 843. colitur terra Mavortia 3, 13. gratissima tellus 3, 73. colendi pater G 1, 121. cura G 4, 118. colendo mollite fructus 2, 36. experire etc. G 2, 222. culta novalia E 1, 71.
 cultorea freti pietate 11, 788. cultoribus domitum orbem G 2, 114. Mezentius etc. vastant agros 8, 8.
 cultrix Cybele 3, 111. nemorum Latœnia 11, 557.
 * C 4

INDEX.

culta nitentia G 1, 153. flaventia G 4, 126. pinguis G 4, 372. 8, 63. 10, 141. cultus qui pecori G 1, 3. cultu nullo munuscula E 4, 18. Mysia se iactat G 1, 102. frequenti G 2, 51. arvorum pecorumque G 4, 559. miseranda forma viri 3, 591. aspera gens 5, 730. hactenus arvorum G 2, 1. proprios G 2, 35. cultura non ulla oleis G 2, 420.

colocasia E 4, 20.

colono hiems ignava G 1, 299. coloni veteres migrate E 9, 4. nulli subigebant arva G 1, 125. Ausonii G 2, 385. fortes G 3, 288. Tyrii 1, 12. colouos Dardanios 4, 626. colonis abductis G 1, 507. Laurentis 7, 63. Acrisioneis, Dardaniis 7, 410. 422.

color quis rebus G 2, 178. cui G 2, 256. alius ægris G 4, 254. non unus 6, 47. purpureus 11, 819. colori nimium ne crede E 2, 17. colorem duceret una E 9, 49. similis Mercurio 4, 558. longævo 9, 650. nox abstulit 6, 272. colore triplici E 8, 73. saturo G 4, 335. colores varios mentiri E 4, 42. ternos E 8, 77. in voltu errare G 1, 452. mille trahit 4, 701. 5, 89. tales dabat 12, 69. coloribus rubeant G 4, 306. mille 5, 609. sparsit alas 7, 191.

coloratis ab Indis G 4, 293.

coluber adsuetus tecto etc. G 3, 418. mala gramina pastus 2, 471. fit aurum tortile 7, 352. colubris invisæ avis G 2, 320. horrere colla 6, 419. tot pululat 7, 329.

columba subito commota 5, 213. volucris, plaudens 5, 488. 516. columbæ præcipites 2, 516. geminæ 6, 190.

cola prælorum G 2, 242.

colo calathisve Minervæ 7, 805. vitam tolerare 8, 409.

columnæ adnixa hasta 12, 92. columnæ solido adamante 6, 552. columnas navali ære surgentes G 3, 29. immanes 1, 428. Protei 11, 262. columnis centum sublime tectum 7, 170.

columnis verubus G 2, 396.

coma pressa corona 5, 556. comam acanthi G 4, 137. dederat diffundere ventis 1, 319. implicuit læva 2, 552. nutat 2, 629. sacra laurus 7, 60. scissa 9, 478. comæ ambrosiæ 1, 403. trahuntur 1, 477. steterunt 2, 774. 3, 48. adrectæ horrore 4, 280. 12, 868. non comtæ 6, 48. comas stringe G 2, 368. lambere 2, 684. velatas 3, 174. velare 3, 405. flaventes 4, 590. regales 7, 75. innectit 7, 353. dant ventis 7, 394. cingite 8, 274. velavit 8, 277. adrexit 10, 726. posuit 11, 209.

comantem narcissum G 4, 122. galeam 2, 391. caulem 12, 413. setas G 3, 312. cristas 3, 468. toros 12, 6. colla 12, 86.

cometæ diri arsere G 1, 488. sanguinei rubent 10, 272.

comes tibi, mihi 2, 704. 711. Ulyssi 3, 613. 691. Achates, Hectoris 6, 159. 166. Laodamia 6, 448. Æolides 6, 528. comiti timentem 2, 729. tradit equum 11, 710. comitem me illi misit 2, 86. Cretham 2, 778. sororem 4, 677. Epityden 5, 546. comites Phrygii 4, 140. Tyrii 4, 162. adspiciunt collapsam 4, 664. Acestæ 5, 301. lectæ 11, 655. trepidæ 11, 805. comitum novorum numerum 2, 796. variæ facies 5, 822. strepitus 6, 866. ordo 11, 94. uba 11, 586. comites Deos 2, 181. factorum 2, 294. fefellit 2, 744.

comitatur virum euntem 6, 864. hunc legio 7, 681. Æneam quæ manus 10, 164. comitantur socii ovantes G 1, 346. oves 3, 660. canes gressum herilem 8, 462. supremum honorem 11, 61. vano honore 11, 52. comitabor nautas 4, 543. comitatus Achate 1, 312. meum iter 6, 112. viginti lectis equitum 9, 48. catervas 10, 194. comitatus ministris Tyndaris 2, 580.

comitatus Dei 12, 336. cum semiviro comitatu 4, 215.

cominus arva insequitur G 1, 104. obtruncant ferro G 3, 373. pugnatu armis 7, 553. falcati enses 7, 732.

commaculare manus sanguine E 8, 48.

commendo Anchisen sociis 2, 748. commendat tibi penates 2, 293. Acestæ 5, 771.

commercia belli sustulit 10, 532.

committere vitem tenui sulco G 2, 289.

committas semina G 1, 223. sese ignoto ponti G 3, 78. in te 1, 231. pugnam cæstu 5, 69. vitam ventis 10, 68. manum Teucris 12, 60. commisit funera primæ pugne 7, 542. committitur dubiis auris 11, 560. infamato omine pugna 11, 589. commissa caudas delphinum etc. 3, 428. duci gens 10, 156. piacula 6, 569. ludos 5, 113. commissa magna luis G 4, 454. post luetis 1, 136.

commixtus Æther magno corpore G 2, 327. fumus in auras G 4, 500. primus Italo sanguine 6, 762. clamor 12, 618. grandine nimbum 4, 120. 161. Teucris 12, 835. mero frusta 3, 633. igne tenebris 8, 255.

commoda Baccho seges G 4, 129.

commovere canes cervum 7, 494. commota columba commovet alas 5, 223.

I N D E X.

217. his Dido 1, 360. graviter Neptunus 1, 126. cantu umbræ G 4, 371. commotis sacris 4, 301.
- commune periculum 2, 709. crimen 12, 16. populum 4, 102. Deum 8, 275. statione 9, 183. bonis 11, 435. Dis 12, 118.
- compacta cinctis fistula E 2, 36. trabibus 12, 674.
- compagibus laxis 1, 122. arcis 1, 293. curvam alvum 2, 51.
- compellare virum 2, 280. 3, 299. 8, 164. verbis amicis 2, 372. multo honore 3, 474. Menœten 5, 161. notis vocibus 6, 499. Junonem 10, 606. unam ex sociis 11, 534.
- compellere gregem hibisco E 2, 30. greges in unum E 7, 2. compulsus Noto Æneas 1, 575.
- compece ramos fluentes G 2, 370. culpam ferro G 3, 468.
- compita circum G 2, 382.
- complectitur illum amaracus 1, 694. sopor artus 2, 253. tellus Anchisæ ossa 5, 31. Tarchon hostem 11, 743. Æneas Ascanium 12, 433. complexus corripit in nodum 8, 260. dextram euntis 8, 558. me euntem 11, 46. complexa mater corpus gnati E 5, 22. laurus Penates 2, 514. conjux pedes 2, 673. Berecynthia centum nepotes 6, 787. complexi inter se 5, 766.
- complexu pendit 1, 715. Iuli avulsus 4, 616. in misero 8, 488. complexibus quis te arceat? 5, 742.
- complere ripas 6, 712. campos 7, 643. naves 11, 327. complere uterum armato milite 2, 20. late loca 2, 495. littora 3, 71. 676. 5, 107. se lumine 3, 645. fossas aggere 9, 567. debita tempora 9, 108. agmina Troum etc. 9, 113. Evandrum etc. 11, 140. æthera 12, 724. completur annuus orbis 5, 46. complentur valles cavæ G 2, 391.
- componere magna parvis E 1, 24. lites E 3, 108. parva magnis G 4, 176. defessa membra G 4, 438. motos fluctus 1, 135. urbem tuta terra 3, 387. curas 4, 341. opes 8, 317. componet diem clauso Olympo 1, 374. se aurea sponda 1, 698. genus indocile 8, 322. composuere se thalamis G 4, 189. pacem connubis 12, 822. componite placitum fœdus 10, 15. componens manibus manus, oribus ora 8, 486. componi fœdere bellum 12, 109. compostus pace 1, 249. compositam pacem 7, 339. composito aggere 7, 6. compositi numero in turmas 11, 599. compositæ leges 12, 315. compositis grandibus sonare G 3, 192. crinibus G 4, 417.
- composito rumpit vocem 2, 129.
- comportare prædas 9, 613.
- comprehendere numero G 2, 104. scelorum formas 6, 626. crinibus ignem 7, 73. comprehenderit æra cornu G 1, 482. robora G 2, 305. comprehensa imago 2, 793. 6, 701. columbam 11, 723.
- conprime gressum 6, 389. compressus impetus 2, 73. amor edendi 8, 184. furores 5, 802. certamina G 4, 87.
- comtus oliva 7, 751. non comtæ comæ 6, 48. ramos 8, 128. capillos 10, 832. concava saxa G 4, 49. 5, 677.
- concedere laudem 9, 655. pacem 11, 111. concessit superis ab oris 2, 91. in iras 7, 305. ad Manes 10, 820. cœlo dies concesserat 10, 215. concessere iras Deûm 8, 41. nec concedat Iolas E 2, 57. concede mihi hunc laborem E 10, 1. me sepulcro 10, 906. concedite carmen E 7, 22. huc concede 2, 253. concedite ipsæ silvæ E 10, 63. concessa nunquam moveri Camerina 3, 700. mortalibus Zonæ G 1, 238. concessa si peto 5, 798.
- concentus avium in agris G 1, 422.
- concha cava 6, 171. exterrens freta 10, 209. conchas infode G 2, 348.
- concidere montes scrobibus G 2, 260.
- concidit taurus G 3, 516. Polites 2, 532. Nisus 5, 333. Entellus 5, 448. Ilia telus 11, 245.
- conciliis mihi Jovem 1, 79. conciliet quæ arma sibi 10, 151.
- concilium horrendum 3, 679. silentum 6, 433. vocat sideream in sedem 10, 2. magnum 11, 234. cogere 11, 304. 460. deserit 11, 469. e concilio ibat 5, 75.
- concilia Deorum G 1, 25. plorum 5, 735. conciliis regum 2, 89.
- concupis pectore robur 11, 369. concipit mente furores 4, 502. furias 4, 474. concipiunt pabula terræ G 1, 87. motus pectora G 1, 422. concipe curam ducis 11, 519. fœdus 12, 13. 158.
- concitus ira 9, 694. vi 11, 744. Mavors 12, 331. axis 12, 379. heros 12, 902. pars immissis frenis 12, 889. saxa murali tormento 12, 921.
- concitat se Alecto 7, 476. equum ipse 11, 742.
- conclamat Italiam Achates 3, 523. procul este, vates 6, 259. agrestes Silvia 7, 504. Calvus etc. 9, 35. Volscens 9, 375. Nisus 9, 425. Iapix 12, 426. conclamant, oranda numina 2, 233. actæ furore 5, 660. socii lætum Præana 10, 738.
- concludere locum sulco 1, 425.
- concolor cum fœtu sus 8, 82.
- concordes Parcæ E 4, 47. animæ 6, 828. frena 3, 542.

I N D E X.

- concredere muros obsessos 10, 286.
 concrescunt subitæ crustæ G 3, 360. putres concrescere fungos G 1, 392. creverit mundi orbis E 6, 34. frigore sanguis 12, 905. concretam radicem G 2, 318. labem 6, 746. lac G 3, 463. glacie Zonæ G 1, 236. sanguine crines 2, 277. frigora pruina G 2, 376.
 concubitu nec indulgent G 4, 198. concubitus tam turpes E 6, 50. primos G 3, 130.
 concurrit legio 12, 563. Europæ atque Asiæ orbis 7, 224. concurrunt agricolæ 7, 520. acies Trojanæ, Latinæ 10, 361. agmina 10, 431. Tyrrhænæ acies 10, 691. trepidæ comites 11, 805. Itali 12, 297. Æneas et Daunius heros 12, 724.
 concursus ad annum 6, 318. ad corpora 9, 454. concursum conspicit 5, 611. concursu accedere magno 1, 509. juvenum et Iuli 12, 400.
 concutit Apollo frena 6, 101. Jupiter Ægida 8, 354. Turnus equos 8, 3. Thyrtius silicem 8, 237. fortuna urbem 12, 594. concute fecundum pectus 7, 338. concussere aurigæ lora 5, 147. concussus æther mugitibus G 3, 151. Æneas casu acerbo 5, 700. amici 5, 869. tellus 9, 752. quercus G 1, 159. illex G 4, 81. urbs 4, 666. Venus 12, 411. Juturna 12, 468. vertice 2, 629. stipite 4, 444. animi 9, 498. vulgi pectora 11, 451.
 condensæ columbæ 2, 517. puppes 8, 497.
 condere bella E 6, 7. se silvis E 8, 97. soles cantando E 9, 52. Romanam gentem 1, 33. novam urbem 1, 522. se Idæa silva 2, 696. ossa parentis 5, 48. nova fata 10, 35. te terra 12, 893. condit se in undas G 1, 438. diem relatum G 1, 458. opes G 2, 507. nantia lumina G 4, 496. se unibris 2, 621. caput inter nubila 4, 177. 10, 767. portu 5, 243. cœlum umbra 6, 271. se lacu 8, 66. alveo 9, 32. ensem pectore 9, 348. in ore 9, 443. condet aurea secula 6, 793. te humi 10, 558. condunt examina G 2, 452. se in foliis G 4, 473. sidera cori 5, 126. se Teucri 9, 39. sic moenia 12, 361. condent sese in cunabula G 4, 66. conde hunc sepulcro 6, 152. conditur Orion undis 7, 719. in mare Ufens 7, 802. in tenebras cœlum 11, 187. conduntur in alvo 2, 401. 7, 303. conditus in nubem sol G 1, 442. faucibus Erinnyes 7, 570. condita servo pocula E 3, 43. 47. carmina E 10, 50. mente signa 3, 388.
 conditio mortis cur adempta 12, 880.
 conditor Romanæ arcis 8, 313.
 conducta tellure 12, 520.
 conferre gradum G 3, 169. 6, 488. manum 9, 44. 690. 10, 876. 12, 345. 678. contulit se viro vir 10, 735. contalimus manus 11, 283. contulerant inter sese certamina 10, 147. collatis signis 11, 517.
 conferto agmine G 3, 369. confertos audere etc. 2, 347.
 confessa deam 2, 591.
 confestim 9, 231.
 conficit vulnus 11, 824. confecimus immensum equor G 2, 541. confectus ævo 11, 85. macie forma 3, 590. ætate parentem 4, 599. me curis 6, 520. cursus 5, 362.
 confidere addictis rebus 1, 452. hæc monstro 5, 849. confisæ nimium etc. 5, 870.
 confidentissime juvenum G 4, 445.
 confieri qua ratione possit 4, 116.
 confixum Polydorum 3, 45. confixa parma 9, 765. confixi a sociis 2, 429. exspirant animas 11, 883.
 confiantur falces in ensem G 1, 508.
 configunt venti 2, 417.
 confluere G 4, 558.
 confossus 9, 445.
 confugere in agros 8, 493. ad te 1, 666.
 confundere fœdus 5, 496. 12, 290. confunditur Alpheus Siculis undis 3, 696.
 confusus Turnus 12, 665. stragis acervum 6, 504. 11, 207. urbis sonus 12, 619. mentem 2, 736. ossa 11, 211.
 congeminat securim 11, 698.
 congemuit ornus 2, 631.
 congerere aram sepulcri arboribus 6, 178. quo congressere palumbes E 3, 69. congeritur captiva vestis 2, 766. congestum cespitem culmen E 1, 69. oppida saxia G 2, 156. robora G 3, 377. cubilia G 4, 243.
 congregior 12, 13. congregitur virgo 11, 720. congregiamur alterni 12, 233. congressus Achilli 1, 475. quem agit campo 10, 540. iniqua pugna 10, 889. hunc et hunc 12, 342. fratrem Diorem 12, 510. Pelidæ Ænean 5, 809. congressi conserimus proelia 2, 397. jungunt dexteras 8, 467. in proelia 11, 631. pede æquo 12, 465.
 congressus pete meos 5, 733. congressu uno 12, 514.
 confisæ cypariasi 3, 680.
 conficit se inter medias 5, 619. unum de crinibus 7, 347. ferrum 9, 411. hastam 10, 646. 891. se in latebras 10, 657. coniecit telum imbelles 2, 545. facem juveni 7, 456. ocnos in hostem 12, 483. conjiunt velamina

super vestes 6, 222. spolia igni 11, 194.
 conjunge hunc consiliis 5, 712. conjungere calamos cera E 2, 32. dextrās 1, 514. dextram dextræ 8, 164. me tibi 8, 133. conjungi fœdere 10, 105. conjunctus ab stirpe Atridis 8, 130. conjuncta viro E 8, 32.
 conjux percurrit telas G 1, 294. dulcis G 4, 465. 2, 777. Jovis et soror 1, 47. 10, 607. cara 4, 91. sava 7, 287. Sichæus 1, 343. 6, 473. Cræusa 2, 597. 651. complexa pedes 2, 673. servet vestigia, pone subit 2, 711. 725. erepta 2, 738. Dorycli 5, 620. 647. causa mali 6, 93. egregia 6, 523. Lavinia 6, 764. 7, 314. 12, 17. Circe 7, 189. Tithonia 8, 384. conscia formæ 8, 393. Ægyptia 8, 688. gratissima 10, 607. sanctissima 11, 158. Tyrrhena 12, 272. conjugis Nisæ E 8, 18. sensus E 8, 66. lætæ G 1, 326. adventu G 3, 93. inhumati 1, 354. deserti 2, 572. ereptæ 3, 331. Hectoreæ 3, 488. Sichæi 4, 21. tædas 4, 338. antiqui 4, 458. cubile 8, 413. arte 8, 612. memior 10, 280. pactæ 10, 722. infandæ 11, 267. conjuge rapta G 4, 456. 504. tanto dejectam 3, 317. prærepta 9, 138.
 conjugium videbit 2, 579. vocat 4, 172. antiquum 4, 431. abnegat 7, 423. optatum 11, 270. conjugio potitum 3, 296. Veneris dignate 3, 475. tali! 4, 48. conjugii sine gravidæ G 3, 275.
 conjurat Latium 8, 5. conjurato Istro G 2, 497. fratres G 1, 280.
 connexæ pedibus G 4, 257. connexos angues 8, 437.
 connixus gladio 9, 769. toto corpore 10, 127. connixa gemellos G 1, 15. dextra sublata cornu 5, 642. connixi humeris 5, 264. incurrunt hastis 11, 613.
 connubio jungam 1, 73. 4, 126. natæ 7, 253. connubia servas? 3, 319. per nostra 4, 316. Nomadum 4, 535. talia 7, 555. bello poeunt! 9, 600. petentem 12, 42. connubiis operata juvenus 3, 136. Latinis 7, 96. ambire 7, 333. felicibus 12, 821.
 Conon E 3, 40.
 conor. conatus ter 2, 792. 6, 700. 9, 685. convellere silvam 3, 25. bis 6, 32. conata ad tollere oculos 5, 688. lacessere Teucros 11, 585. 842. conati imponere etc. G 1, 281.
 conatibus in mediis succidimus 12, 910. consanguineus lethi sopor 6, 278. Acesæ 5, 771. Turno 7, 366. Rutuli 12, 40.

consanguinitate propinquum 2, 86.
 consendit scopulum 1, 180. rogos 4, 646. classem 9, 155. medium cæli orbem 8, 97. equos 12, 736. æquor 1, 381.
 conscius querere arma 2, 99. æther 4, 167. audacis facti 11, 812. conscia mens recti 1, 604. Juno 4, 608. virtus 5, 455. 10, 872. 12, 668. fama 10, 679. conscia numina veri 2, 141. agmina 2, 267. sidera 4, 519. 9, 429.
 consequitur Gyan 5, 153. Chimæram 5, 224. Hippocoonta 5, 494. columbam 11, 722. hunc lancea 12, 375. consequimur cuncti 2, 409.
 conserere Ismara Baccho G 2, 38. conssevimus agros E 1, 73. conata freta terris 7, 127. conservimus prælia 2, 398. dextram 9, 741. consertum spinis tegumen 3, 594. hamis loricam 3, 467. 5, 259.
 consideo. consedit solio avito 7, 169. sub ilice E 7, 1. toro herbæ 5, 388. consedimus in molli herba E 3, 55. inter ulmos E 5, 3. lentis armis 12, 237.
 consessum caveas 5, 340. omnem 5, 577. consessu 8, 636. extracto 5, 290.
 consido. considerare regnis 1, 572. in ignes 2, 624. 9, 145. Crætæ 3, 162. Latio 6, 67. mensis 7, 176. considunt transitis 5, 136. 4, 573. tectis 10, 5. castris 11, 915. consident sedibus G 4, 65. scopulo G 4, 436. rupe 3, 245. puppi 5, 841. Italia urbe 10, 780. consederint arvis 4, 39. flumine pulchro 7, 431. alto in luco 11, 457. consident 11, 323. consediisse urbem luctu 11, 350.
 consilium quod dabatur? 2, 656. consilium vultu tegit 4, 477. vertisse 7, 407. cæcum 7, 592. habebant 9, 227. consilio 7, 216. versare dolos 11, 704. consilia in melius referet 1, 281. nova 1, 658. consiliis habitus auctor 11, 339.
 consistere pontibus G 4, 27. prima terra. 1, 541. hac 1, 629. Ausonia 6, 808. mentem 6, 643. Latio 8, 10. consistit media arena 5, 423.
 consonat omne nemus 5, 149. 8, 305.
 consortem me 10, 906. consortia tecta urbis G 4, 153.
 conspicere hanc classem 3, 652. te nequivi 6, 503. auctorem teli 9, 420. locum insidiis 9, 237. conspexere virum pietate gravem 1, 152. conspiscitur sus 8, 83. conspectus in ostro G 3, 17. in armis 8, 588.
 conspectum reddite 9, 262. ad conspectum ire 6, 108. e conspectu telluris

I N D E X.

- G* 1, 34. in medio 2, 67. vix exierat 11, 903.
conspirant cornua adsensu 7, 615.
constare celo sereno 3, 518. quæ animo sententia constat 5, 748. constitit rota Ixionii orbis *G* 4, 484. vertice cœli 1, 226. inermis 2, 68. Cyllenius 4, 253. in digitos 5, 426. constituerunt cyparissii 3, 681.
consternere terram 12, 543. 4, 444.
constituit querere 1, 309. signum nantis 5, 130. juvencos 6, 244. constituunt cupressos 6, 217. moenia 12, 194. pyras 11, 185. constituam taurum ante aras 5, 237.
constructam ponto pilam 9, 712. mella *G* 4, 213.
consuescere in teneris multum *G* 2, 272.
consuetâ antra *G* 4, 429. membra 10, 867.
consulere sequum est 12, 21. exta 4, 64. lucos 7, 83. in medium 11, 335. rem nulli obscuram 11, 344. consule longe 9, 322. consultus vates *G* 3, 491.
consulta petis 6, 151. ad tua revertor 11, 410.
consul reserat limina 7, 613. consulis imperium 6, 820. consule dignæ silvæ *E* 4, 3. te *E* 4, 11.
consumere mensas 7, 116. 125. tecum consumerer ævo *E* 10, 43. consumpta nocte 2, 795. arundine 5, 527.
consurgit mundus *G* 1, 241. fluctus 7, 530. senior 8, 457. in ense 9, 749. 12, 729. consurgunt cuncti 8, 110. in arma 10, 90. tonsis 10, 299.
contactu immundo 3, 227.
contagia pecoris *E* 1, 51. dira serpent *G* 3, 469.
contego. contextit caput amictu 12, 885.
contemnere ventos *G* 2, 360. 3, 77. favos *G* 4, 104. opes 8, 364.
contemtor Divûm 7, 648. 8, 7. lucis animus 9, 205.
contemplator *G* 1, 187. 4, 61.
contendere alternis versibus *E* 7, 18. frustra *E* 7, 69. bello 4, 108. cursu 5, 291. contra Paridem 5, 370. cursum ad Palinurum 5, 834. Marte 9, 518. arcum 12, 815. contendunt petere littora cursu 1, 158. ludo 6, 643. contendente cellis Falernis *G* 2, 96. tenacia vincla *G* 4, 412. telum in auras 5, 520. contenta cervice trahunt *G* 3, 536. contenta tela 5, 513.
contentus hac galea 5, 314. non patriis arvis 7, 737. contenta mens quiete 9, 187. sola Diana 11, 582. fugâ 11, 815.
conterritus aspectu 3, 597. turbatis equis 9, 123. sorte regina 12, 54.
contextus trabibus equus 2, 112.
conticuit Æneas 3, 718. Sibylla 6, 54. conticuere omnes 2, 1. Teucris 2, 253.
continet imber agricolam *G* 1, 259. prehensum dextra 2, 593. gradum 3, 598. Juno Turnum 10, 686.
continuo *G* 1, 60. 169. etc.
contingo. contigit quis adpetere etc. 1, 96. victori 9, 268. ut Turno contingat conjux 11, 371. contingere ramos *E* 8, 40. eos 1, 413. vittas Divæ 2, 168. funem 2, 239. igni 2, 649. Italiam 5, 18. avem 5, 509. mensas 6, 606. manum 11, 245. contingit nondum hiemem *G* 2, 322. ora genitoris 6, 109. nares odore 7, 480.
contignum 10, 457.
conto ratem subigit 6, 302. contis detrudere 9, 510. contos acuta cuspidē 5, 208.
contorquent spicula 7, 165. contorrit hastam in alvum 2, 52. telum inter nubila 6, 593. spicula manu 11, 676. contorquens silvas Eridanus *G* 1, 481. contortum hastile lacerto 11, 561. phalarica 9, 705.
contra ille ubi me videt *G* 1, 8. contra non ulla est etc. *G* 2, 420. Æolus hæc 1, 76. Italiam contra 1, 13. etc.
contrahit brachia *G* 1, 34. contrahimus viros 3, 8. contrabe quicquid etc. 12, 891. contracto frigore *G* 4, 259.
contraria furtis nona dies *G* 1, 286. factis fata 1, 239. 7, 293. in studia acidiur 2, 39. littora littoribus 4, 628. in contraria vocant animum curas 12, 487.
contremnit omne nemus 7, 515.
contristat celum auster *G* 3, 279. Sirius 10, 275.
contundit herbas *E* 2, 11. populos 1, 264.
contusos animos *G* 4, 240.
convallē cava *G* 2, 186. virenti 6, 679. depressas *G* 3, 276. obscuris 6, 139.
convectare prædas 7, 749. calle angusto 4, 405.
convellere funem a terra *G* 1, 457. sæculum *G* 2, 294. culmina, turrim sedibus 2, 446. 464. silvam ab humo 3, 24. ramum ferro 6, 148. ferrum manu 12, 774. convulsam remis æquor 5, 143. 8, 690. undis naves 1, 383. limina 2, 507. loca 3, 414.
conveniat vertere terram *G* 1, 3. impellere marmor remis *G* 1, 255. conveniunt, quibus aut etc. 1, 361. Trojana juvenus 1, 700. Tyrii 1, 708. undique 2, 799.
conventus in medios 6, 753.
convertere classes in Nymphas 10, 83. omen in ipsum 2, 191. vias 5, 582. ferrum in me 9, 427. oculos 11, 746. animos 11, 800. fugam clamore 12,

INDEX.

252. conversus in hostem 12, 377. converso cardine 9, 724. arcu 11, 654. conversa soror in faciem Metisci 12, 623. acies 12, 369. 548. animi 2, 73. lumina ad surgentem solem 12, 172. ad medium diem stabula G 3, 303. mala in exitum 2, 131. numina 5, 466. agmina 9, 800. habenis 11, 713. frontibus 12, 716.
convexo pondere E 4, 50. tramite 11, 515.
convexo nemorum 1, 310. convexa lustrabant 1, 608. cœli 4, 451. 7, 543. supera 6, 241. 750. 10, 251.
convivia hilarans Baccho E 5, 69. mutua curant G 1, 301. parant 1, 638. quærit 4, 77.
conum galeæ 3, 468.
convolvens squamea terga G 3, 426. 2, 474.
coorta tempestas G 3, 478. seditio 1, 148. ventis 10, 405.
copia lactis pressi E 1, 82. largi G 3, 208. thymbræ G 4, 31. fandi 1, 530. 11, 248. 378. circum me 2, 564. adfari 9, 484. pugnæ 9, 720.
coquat glebas æstas G 1, 66. coquebant flumina radii G 4, 428. ardentem curæ 7, 345. coquitur vindemia G 2, 522. cocto robore 11, 553.
cor. cordi crimina noxia 7, 326. desidiæ 9, 615. cui carmina et citharæ 9, 776. Dindyma 10, 252. dotalis regia 11, 369. corde flammato 1, 50. premit dolorem 1, 209. sub corde curam 4, 332. gemitum 10, 465. corde solvite metum 1, 562. secum volutat 4, 533. 6, 185. pulsus dolor 6, 383. voluntas 6, 675. cum corde putabant 8, 522. sedabant 12, 18. uno in corde pudor etc. 10, 871. 12, 667. corda mortalia G 1, 123. 330. exsultantia G 3, 106. 5, 138. trepidantia G 4, 70. nescia mansuescere G 4, 470. ferocia 1, 303. desueta 1, 722. oblita laborum 4, 528. 9, 225. stupefacta 5, 643. fortissima 5, 729. fera 6, 49. 80. tumida 6, 407. inertia 9, 55. aspera 10, 87. labentia 12, 223. præcia 12, 453.
Cora 6, 776.
coram fandi copia 1, 520. adsum 1, 595. coram cernere letum nati 2, 538. agnoscere vultus 3, 173. ostendere 6, 716. alloquere 8, 122.
Coras 7, 672. 11, 465. 604.
coriis G 4, 559.
Corintho triumphata 6, 836.
cornix sinistra E 1, 18. E 9, 15. improba G 1, 388.
cornu qui petat E 3, 87. 9, 629. ferit E 9, 25. Partho E 10, 59. obscuro G 1, 428. ductus hircus G 2, 395. aspera

bos G 3, 57. solido G 3, 88. inserto G 3, 509. curvo 7, 497. Lycio 11, 773. cornu tetendit 11, 859. cornua urgentur G 3, 222. lunæ 3, 645. aëra 7, 615. strepuerunt 8, 2. cornua quæsisset E 6, 51. ramosa cervi E 7, 30. in cornua irasci 12, 104. G 3, 232. curvans G 4, 299. auratus Eridanus G 4, 371. antennarum 3, 549. candentis vaccæ 4, 61. media 5, 479. 6, 245. ardua 5, 832. surgentem in cornua cervum 10, 725. cristæ 12, 89. infigunt 12, 721. cornibus auratis G 1, 217. obtusis G 1, 433. adversis G 2, 526. camuris G 3, 55. decernere G 3, 218. summis G 3, 370. arboreis 1, 190. sublati 7, 789.
cornea porta somni 6, 895.
corniger fluvius 8, 77. aries 6, 7.
cornipedes equi 7, 779. 6, 591.
cornus bona bello G 2, 448. Itala 9, 698. stridula 12, 267. corna lapidosa G 2, 34. 3, 649. cornea virgulta 3, 22. hastilia 5, 557.
Corcebus 2, 341. 386. 401. 424.
corona interlucet 9, 508. coronæ Herculeæ G 2, 66. coronam duplicem 1, 655. primam merui 5, 355. insignem gemmis 7, 75. regni 8, 505. corona induit cratera 3, 525. tonsa 5, 556. navali 8, 684. densa venantium 9, 551. rara 10, 122. varia 11, 475. coronæ viridæ 5, 110. coronas imposuere puppibus G 1, 304. 4, 418.
Coronæ stella G 1, 222.
coronat locum fronde funera 4, 506.
coronant cratera G 2, 528. vina 1, 724. 7, 147. omnem abitum custodē 9, 380.
corpus miserabile E 5, 22. 11, 59. perduxit odore G 4, 416. Hectoreum 2, 542. sine nomine 2, 558. sic positum 2, 644. semiestum fulmine 3, 578. corripit e somno 4, 572. spargere lymphæ 4, 635. aqua 6, 636. exanimum 6, 149. humandum 6, 161. lavant et ungunt 6, 219. rellequit 10, 820. humo tegi 10, 904. Pallantis 11, 30. sacrum 11, 591. tuum 11, 848. summum 12, 376. spoliatum lumine 12, 935. corpore commixtus G 2, 327. mutato G 4, 413. præstanti G 4, 538. 1, 71. 7, 783. 8, 207. manabat sudor 3, 175. immani 3, 427. 8, 330. isto te solvo 4, 703. pulchro 5, 344. juvenali 5, 475. 12, 221. se miacet mens 6, 727. excepto Turni 7, 650. candenti 9, 563. primævo 10, 345. inhæret 10, 845. regni 11, 313. exsolvit se 11, 829. corpora prædura G 2, 531. circumfusa pruinis G 3, 369. naufragæ G 3, 542. lita paribus guttis G 4,

INDEX.

99. defuncta vita G 4, 475. 6, 306. delecta 2, 18. inertia 2, 365. carpent soporem 4, 523. altera debentur animis 6, 714. nou noxia tardant 6, 731. corpora matrum legat G 3, 51. nec solvunt in Venerem G 4, 198. curamus 3, 511. duo frangeret 3, 623. septena natorum 6, 22. viva 6, 391. immania 6, 583. ad tarda reverti 6, 721. velle 6, 751. mortua jungebat vivis 8, 485. fingere lingua 8, 634. procurate 9, 157. lectissima 9, 273. inperdita 10, 430. inhumata 11, 22. coelestia 11, 276. morientia 11, 665. maxima 11, 691. novem pulcherrima 12, 271. saltu subjiciunt in equos 12, 287. qualia nunc producit tellus 12, 900.
- corporeæ pestes 6, 737.
- corripio e stratis corpus 3, 175. e somno 4, 572. corripit ignem 5, 641. ramum 6, 210. objectum 6, 422. Caccum 8, 260. hastam 10, 335. 12, 93. torrem 12, 299. corripuit altaria flammis E 8, 105. hunc hiantem G 2, 510. expirantem flammam 1, 45. tabulas 9, 537. sese 11, 462. corripiunt corpora G 3, 472. naves 1, 363. auxilio subeuntem 2, 217. spatia 5, 316. spatium 6, 634. incendentem luctus 9, 502. missile ferrum 12, 279. corripere campum G 3, 104. 5, 145. viam 1, 418. effigiem 2, 167. corripite ferrum 12, 261. correptum vinculis G 4, 405. unda montes G 3, 254. correpta bipenni 2, 479. sub undis scuta 1, 100.
- corruit in vulnus 10, 488.
- corrumpo. corrumpit lacus G 3, 481. nec corrumpitur G 2, 466. corruptam Cererem 1, 177. cœli tractu 5, 138.
- cortex raptus de subere 7, 742. amaræ corticis E 6, 63. cortice in viridi E 5, 13. medio G 2, 78. signant G 2, 269. pingui G 2, 304. c. crudo 9, 743. de cortice gluten G 4, 160. sanguis 3, 33. corticibus sudent electra E 8, 54. cavatis G 2, 387. 4, 33. cavis G 2, 453.
- cortina mugire visa 3, 92. neque fefellit 6, 347.
- Cori hiberni 5, 126.
- corvi ingeminant voces G 1, 410. ovariantes G 1, 423. corvorum exercitus G 1, 382.
- coruscus sol G 1, 233. mucro 2, 333. luce æna Pyrrhus 2, 470. ensis 2, 552. tonitru 8, 391. auro juvenes 9, 163. cristis 9, 678. flammæ 2, 172. fulmina G 1, 328. silvis 1, 164. illicibus 12, 701.
- coruscat strictum mucronem 10, 651.
- hastam 12, 431. telum 12, 887. 919.
- Corybantia æra 3, 111.
- Corycium senem G 4, 127.
- Corydon pastor E 2, 56. etc. 5, 86. 7, 2. etc. Corydonis cura E 7, 40.
- corylum ære G 2, 299. coryli testes E 5, 21. eduræ G 2, 65. corylos densas E 1, 14. amat Phyllis E 7, 63. corylis maximas ulmos E 5, 3.
- corymbos E 3, 39.
- Corynæus 6, 228. 9, 571. 12, 298.
- Corythus 3, 170. 7, 209. 9, 10. 10, 719.
- coryti leves humeris 10, 169.
- Cosas 10, 168.
- Cosse 6, 842.
- costas aselli G 1, 273. fricat arbore sus G 3, 256. intexunt abiete 2, 16. transabiit ensis 9, 432. transadigit 12, 276. 508. costas subjiciunt ramæ fragmenta G 4, 303. ruptis G 4, 556. deripiunt tergora 1, 211. undantis æni 7, 463.
- cote 7, 627. cotibus duris E 8, 43. G 4, 203.
- cothurno puniceo E 7, 32. Sophocleo E 8, 10. purpureo 1, 337. cothurnis G 2, 8.
- crabro asper G 4, 245.
- cras mittam E 3, 71.
- crastinus Titan 4, 118. hora G 1, 425. lux 8, 170. 10, 244. Aurora 12, 76.
- crassus ignis G 2, 309. cruor 5, 469. 10, 349. farragine G 3, 205. terga G 2, 236.
- cratera coronant G 2, 528. corona induit 3, 525. impressum signis 5, 536. antiquum 9, 266. post magnum se tegebat 9, 346. cratere minantem G 2, 457. crateres auro solidi 2, 765. fuso olivo 6, 225. crateras olivi E 5, 68. statuunt 1, 724. 7, 147. æneis 9, 165. armaque 9, 358. ferunt 12, 285.
- crates arbuteæ 11, 166. crates vimineas G 1, 95. favorum G 4, 214. umbonum 7, 633. texunt virgis 11, 64. pectoris 12, 508.
- creat Cælum etc. G 1, 279. Paria 10, 705. Tarquitum 10, 550. fratres novem 12, 271. nothos 7, 283. creatus Vulcani stirpe 10, 543. creatos Sulfone 10, 517. creandis arboribus G 2, 9.
- creatrix Diva 6, 367. 8, 534.
- creber turbo G 3, 470. procellis Africanus 1, 85. pedum sonitus 2, 731. anhelitus 5, 199. utraque manu heros 5, 460. auster 5, 764. crebra manus 5, 436. crebro ariete 2, 492. pulsa 12, 533. ensibus ictus 12, 713. tela 11, 611. vulneribus G 3, 221. illicibus G 3, 334. mugitibus G 3, 554. pon-

INDEX.

- tibus G 4, 27. ignibus 1, 90. 11, 209. bipeunibus 2, 627. terris 3, 127. crebra ferit terram equus G 3, 500.
- crebrescit horror 12, 407. crebrescunt auræ 3, 530. crebrescere sermonem 12, 322.
- credere nec sit mihi E 10, 46. anni spem terræ G 1, 224. se in novos soles G 2, 333. si dignum est G 3, 391. 6, 173. tibi arcanos sensus 4, 422. se pugnae 5, 383. cœlo 6, 15. credam Ænean Austris 5, 850. crede colori E 2, 17. paludi G 4, 48. thalamis 7, 97. vim adfore verbo 10, 548. te mecum æquo solo 11, 707. credidit inventum focus 7, 680. credo tum, etc. E 3, 10. quia sit divinitus etc. G 1, 415. genus esse Deorum 4, 12. credimus? E 8, 108. si quicquam auditis 8, 140. creditis avectos hostes 2, 43. credunt nihil abfore etc. 8, 147. se vidisse Jovem 8, 353. credite experto 11, 283. creditur non bene ripæ E 3, 95. credita res 2, 196. ora non unquam Teucris 2, 247. custodia campi 1, 486.
- credulus illis non ego 9, 34.
- cremant viros 7, 295. cædis acervum 11, 208. cremant sarmenta G 2, 408. cremantur theura dona 6, 224. cremari 7, 74.
- Cremonæ E 9, 28.
- crepidine 10, 653.
- crepuere remi 5, 206. crepantes sinus 11, 775.
- crepitant malis 5, 436. crepitabat 6, 209. crepitare incudibus enses G 2, 540. crepitans in tectis grando G 1, 449. auster 3, 70. flamma 7, 74. æra G 4, 151. flammis G 1, 85. undis 11, 299.
- crepitis dissulant fulmine 12, 923.
- crescit amor in horas E 10, 73. cucumis in ventrem G 4, 122. Etruria G 2, 533. crescent illæ E 10, 54. flumina G 1, 326. crescentis olivæ G 2, 3. mundi G 2, 336. crescenti adimunt fetus G 2, 56. potam E 7, 25. sæstu 10, 292. umbras E 2, 67. cretus quo sanguine 2, 74. 3, 608. Electra 8, 135. a sanguine 4, 191. Alcanore 9, 672.
- creta exesa chelydri G 2, 215. creta tenaci G 1, 179.
- Creta 3, 104. 122. 129. 162. alta 5, 588. Cretæ Oaxem E 1, 66.
- Cretes fremunt 4, 146.
- Cretæa Ida 12, 412. Cretæis oris 3, 117.
- Cressa Pholoë 5, 285. pharetra G 3, 345.
- Cressia nemora 4, 70. prodigia 8, 294.
- Crethea Musis amicum 9, 774.
- Creteu fortissime 12, 538.
- Cretusa 2, 562. seqq. 9, 297.
- crimen amor vestrum 10, 188. crimen acerbatur 11, 407. commune refellam 12, 16. se clamat 12, 600. crimine ab uno 2, 65. sine vitam degere 5, 550. falso damnati 6, 430. medio 7, 577. tantone dignum 10, 668. maculavi nomen 10, 851. infensus Drances 11, 122. crimina discit 6, 433. noxia cordi—ære belli 7, 326. 339. criminibus novis terrere 2, 98.
- crinem flagrantem 2, 685. Iliades solutæ 3, 65. 11, 35. fronde premit 4, 148. madentem 4, 216. secatur 4, 704. ducunt 5, 528. vipereum 6, 281. sacrum pascere 7, 391. auro internectat 7, 815. crines nodantur in aurum 4, 138. crinea ornatus floribus E 6, 68. concretos sanguine 2, 277. effusa sacerdos 4, 509. flavos 4, 559. 12, 605. albos 7, 418. 9, 651. tegebat arundo 8, 34. fusos 10, 137. vibratos ferro 12, 99. solutos 12, 870. crinibus compositis G 4, 417. implexæ angues G 4, 482. passis 1, 480. trabeatur 2, 404. longis 7, 73. cæruleis 7, 346. erexit anguis 7, 450.
- crinali auro 11, 576. crinales vittas 7, 403.
- crinitus Iopas 1, 740. Apollo 9, 638. crinita galea 7, 785.
- Criniso (al. Crimiso) flumine 5, 38.
- crispans hastilia 1, 313. 12, 165.
- crista rubra 9, 50. equina 10, 869. volans 12, 370. cristæ corona 12, 89. cristæ geminæ 6, 780. capitum 7, 185. sanguinæ 9, 732. cristas comantes 3, 468. rubentes 9, 270. figere vertice 10, 701. rorantes sanguine 11, 8. excussit vertice 12, 493. cristis terribilem galeam 8, 620. decoram 9, 365. corusci 9, 163. 678.
- cristatus Achilles 1, 468.
- crocum rubentem G 4, 182. croco picta vestis 9, 614.
- croceum cubile 4, 585. 9, 460. chlamydem 11, 775. luto E 4, 44. acantho 1, 649. 711. foetu 6, 207. floribus G 4, 109. pennis 4, 700.
- cruda senectus 6, 304. ense 10, 682. cæstu G 3, 20. 5, 69. cortice 9, 743. pero 7, 690.
- crudescit pugna 11, 833. crudescunt pugnae 7, 788. crudescere coepit morbus G 3, 504.
- crudelis Alexi E 2, 6. mater E 8, 48. amor E 10, 29. tu quoque 1, 407. luctus 2, 368. Dardanus 4, 661. amor tauri 6, 24. gens 6, 359. nati 6, 446. odium 1, 361. scelus 2, 124. funus 11, 53. bellum 11, 535. supplicium

- 11, 841. lethum 12, 636. crudelem te G 4, 356. vitam 8, 579. 9, 497. funere E 5, 20. G 3, 263. 4, 308. tabe 6, 442. bello 7, 146. morte 10, 386. aras 1, 355. terras 3, 44. poenas 6, 501. 585. astra E 5, 23. fata G 4, 495. 1, 221. limina 3, 616. umbris 1, 547. crudelius quid 2, 746. crudeliter lacerrum 6, 495.
 cruor puteis G 1, 485. insincerus G 4, 285. de stipite 3, 43. ad aras 8, 106. ater 11, 646. calcatur 12, 340. cruorem spumis mixtum G 3, 516. sacrum G 4, 542. fluidum 3, 663. crassum 5, 469. 10, 349. virgineum 11, 804. cruore pecudum 4, 201. ensem spumantem 4, 664. sacro 5, 333. atro 9, 333. undanti 10, 908. cruores 4, 687.
 cruentus caede 1, 471. cervus 7, 501. palla 1, 555. hasta 10, 340. humus 11, 668. signum 11, 474. Aenean 12, 385. ore 1, 296. 9, 341. 10, 489. 12, 8. pulvere 2, 272. mero 3, 632. antro 8, 297. cerebro 10, 416. spumas G 3, 203. myrta G 1, 306. manibus G 4, 15. 2, 167. dapibus 3, 618. vittas 6, 281.
 cruentat tela 10, 731.
 crura tinge musto G 2, 8. mollia G 3, 76. thymo plenae G 4, 181. jactat 11, 639. crurum tenuis G 3, 53. volumina G 3, 192. tegmina 11, 777.
 crustae concreascunt G 3, 360.
 crusti fatalis orbem 7, 115.
 Crustumeri 7, 631.
 Crustumis G 2, 88.
 cubile croceum G 1, 447. 4, 585. 9, 460. victoris heri 3, 424. notum 4, 648. castum 8, 412. durum 9, 715. ingratum 12, 144. cubili nec dea dignata E 4, 63. instrato G 3, 230. cubilia fodere G 1, 183. rimosas G 4, 45. congesta blattis G 4, 245. cubilibus altis G 1, 411.
 cubito se levavit 4, 690.
 cucumis cresceret in ventrem G 4, 122.
 cujam pecus E 3, 1.
 culmen congestum cespite E 1, 69. culminis fastigia 2, 458. culmine summo G 1, 402. 7, 512. alto 2, 290. 410. sedet 4, 186. a culmine sternit Trojam 2, 603. culmina villarum E 1, 83. domorum 2, 446. tecti 2, 695. hominum 4, 671. aequata solo 12, 569. sub culmina cantus volucrum 8, 456. culminibus bubo sola 4, 462. crepitant nimbi 5, 459. desertis 12, 863.
 culmus ne procumbat G 1, 111. culmi mergite G 2, 517. levem G 1, 321. fragilem G 1, 317. Romuleo 8, 654. pingues G 1, 192.
 culpae succumbere 4, 19. culpae inscia anima 12, 648. culpam ob non aliam G 2, 380. ad culpam causas dedit G 2, 455. compesce ferro G 3, 468. hoc nomine preterit 4, 172.
 culpatus Paris 2, 602.
 cultros supponunt 6, 248. G 3, 492.
 cultus etc. v. colo.
 Cumarum oris 6, 2.
 Cumae urbs 3, 441. Sibylla 6, 98. Cumaei carminis E 4, 4.
 cumulo insequitur 1, 185. fertur 2, 498.
 cumulos arenas G 1, 105.
 cumulat Acesten muneribus 5, 532. altaria donis 11, 50. cumulant aras lancibus 8, 284. 12, 215. cumulata morte 4, 436.
 cunabula fundent flores E 4, 23. sese in cunabula condent G 4, 66. gentis nostrae 3, 105.
 cunctatur amnis 9, 124. partes in omnis 10, 717. metu 12, 916. cunctando restituis rem 6, 847. cunctanti lumina solvit 5, 856. telum coruscat 12, 919. regiam 4, 133. metu 4, 390. refringit 6, 211. repulit 7, 449. fovet amplexu 8, 388. flectere 12, 940. glebas G 2, 236. ministros G 3, 488. socios 10, 831. illis G 4, 107.
 cunctus pelagi fragor 1, 154. orbis 1, 233. Graecia G 3, 19. pubes agrestis 1, 343. cohors 3, 563. gentem G 3, 473. vim 10, 695. flentes 5, 614. volucres 12, 251. moenia 3, 398. Dardanidae 1, 559. consequimur 2, 409. cuncta fatebor 2, 77. sidera notat 3, 515. monumenta viri 4, 498. tollite 8, 439. sponsa reposcit 11, 241. cunctis navibus 1, 518.
 cuneum dant 12, 575. cunei turbati 12, 269. per cuneos plausus corripuit G 2, 509. theatri 5, 664. cuneis scindebant lignum G 1, 144. cedrum 11, 137. finditur via G 2, 79. scinditur robur 6, 181. coactis 7, 509. 12, 457.
 Cupavo 10, 186.
 Cupencum 12, 539.
 cupio enumerare prolem 6, 717. parens adesset 10, 443. cupiere fugam 2, 108. cupiens hoc 9, 796.
 cupido dira G 1, 37. 6, 373. 721. 9, 185. certa 2, 349. adrecta 5, 138. tanta 6, 133. 7, 263. immensa 6, 824. cupidine captos 4, 194. capta conjux 7, 189. ferri 9, 354. fovi bella 10, 93.
 Cupido 1, 658. 695. 10, 93.
 cupidus 8, 165.
 cupressus tenera G 1, 20. antiqua 2, 714. atra 3, 64. cupressi inter viburna E 1, 26. ferales 6, 216.
 cura peculi E 1, 33. mederi E 8, 89. tna, Lycoris E 10, 22. boum G 1, 3. annua G 1, 216. salicti G 2, 415. pa-

trum G 3, 138. traducitur in vitulos G 3, 157. canum G 3, 404. abrum-pit somnos G 3, 530. domat lupum G 3, 539. colendi hortos G 4, 118. tua maxima G 4, 354. Ascanio stat 1, 646. sub noctem recursat 1, 662. Deum 3, 476. manent nepotes 3, 505. quietos sollicitat 4, 379. pascere equos 6, 654. nec me fefellit 6, 691. antiqua 7, 365. tueri templa 7, 443. obsidere portas 9, 160. neque membris dat quietem 10, 217. si qua est 10, 828. tangere potest 12, 933. curæ levamen 3, 709. curæ illi mea carmina E 3, 61. tibi Mænala G 1, 17. non ulli obnoxia arva G 2, 439. tantæ est victoria G 3, 112. si tibi lanicium G 3, 384. cui talia G 4, 113. grandævis oppida G 4, 178. curam terrarum G 1, 26. lentis G 1, 228. impendere G 2, 433. geris, deponas 12, 48. Volcani G 4, 346. curæ posuere cubilia 6, 274. emotæ dictis 6, 382. non in morte relinquunt 6, 444. coquebant 7, 345. ambigæ 8, 580. præcipitant 11, 3. vocant animum in contraria 12, 487. curarum interpres 4, 608. æstu fluctuat 8, 19. curas tenues G 1, 177. resolvit G 1, 303. impendunt G 3, 124. animo deponere G 4, 531. jactantem pectore 1, 227. secludite 1, 562. de-mere dictis 2, 775. 3, 153. 8, 35. componere 4, 341. avertere 4, 394. persentit pectore 4, 448. inmittere aliis 4, 488. lenibant 4, 528. tangere 4, 551. mutabat 5, 701. in omnes di-ducitur 5, 720. laxabant 9, 225. aniles 9, 489. quicum parti 11, 822. curis acens corda G 1, 123. æger 1, 208. exolvite me 4, 652. exercita Venus 5, 779. confectum 6, 520. exercet te 7, 441. caris respondet 6, 474.

curas nihil mea carmina E 2, 6. curat Pan oves E 2, 33. Alexis munera E 2, 56. nil carmina E 8, 103. amor non talia E 10, 28. nec jungere 3, 451. mœnia Acestæ 9, 218. curat sequi ma-trem G 1, 39. pietas talia 2, 536. cu-ramus frigora E 7, 51. corpora 3, 511. G 4, 187. 8, 607. curant convivia G 1, 301. id venti G 2, 263. curare Deum mortalia E 8, 35. triumphos G 1, 504. id cinerem etc. 4, 34. curandis vitibus G 2, 397.

curculio G 1, 186.

Curetum sonitus G 4, 151. oris 3, 131. caria hoc templum 7, 174. non replenda verbis 11, 380.

Curibus parvis 6, 811. severis 8, 638.

curro æquora 5, 235. currit iter classis 5, 862. per ossa tremor 2, 120. 6, 54. calor 8, 390. currebat per umbras

stella 2, 694. circum chlamydem pur-pura 5, 251. per ora fremor 11, 296. rubor 12, 66. currinus æquor 3, 191. currite sæcla E 4, 46. current in freta dum fluvii 1, 607. in æquora amnes 12, 524. currentem undam G 3, 330. se. 12, 903. in flumine G 3, 360. rivis vina G 1, 132.

curriculo noctis 8, 408.

currus neque audit habenas G 1, 514. Achilli G 3, 91. 10, 581. Junonis 1, 17. currum lavit æquore G 3, 359. subiere leones 3, 113. victor ager 6, 837. insignem palmam 7, 655. littore effuderunt 7, 779. Marti instabant 8, 433. in currum saltu emicat 12, 387. curru subjungere tigres E 5, 29. bipedum equorum G 4, 389. secundo dat lora 1, 156. succedere 3, 541. cæruleo 5, 819. jungit equos 7, 724. noctivago 10, 215. volucris 10, 440. quadrijugo 12, 162. agmina proterit 12, 329. desiluit 12, 355. suspendit capita 12, 511. currus effusi carcere G 3, 104. 5, 145. captivi pendent 7, 184. curruum quæ gratia 6, 653. currus imos G 1, 174. quadrijugos G 3, 18. et quatuor equos etc. G 3, 113. agitare volantes G 3, 181. ductos uris G 3, 533. inanes virum 6, 651. domitant in pulvere 7, 163. nunc poscere 9, 12. adrectos littore 9, 317. rapiunt ad littora 10, 574. perfusos sanguine 11, 88. infrenant alii 12, 287. Juturna retorsit 12, 485.

cursus huc fuit 1, 534. in altum vocet 3, 454. brevissimus 3, 507. cursus hunc morem 5, 596. cursum facilem da G 1, 40. apri 1, 324. quem dederat fortuna 4, 653. ad hunc contendere 5, 834. dirigite 6, 194. trans-mittere 6, 313. advertitis æquore 7, 196. in medios dedit 10, 870. cursu deserta petiverit E 6, 80. quatiunt equas G 3, 132. agitabis onagros G 3, 409. exercita flumina G 3, 529. nec longo distant 3, 116. excutimur 3, 200. transmittunt campos 4, 154. pedum valet 5, 67. rapidò contendere 5, 291. Libycò 6, 338. ætherlo 6, 536. laceassunt 7, 165. prævertere ventos 7, 807. nec læsisset aristas 7, 809. nullo evadere 11, 702. quatit campum 11, 875. levis 12, 489. instat—expleant orbes 12, 751. 763. concitus 12, 902. cursus confecti 5, 362. cursus suos requierunt mutata flumina E 8, 4. glacie frenaret hiems G 4, 136. quo vertere 3, 146. circumflectere 3, 430. 5, 131. secundos 3, 460. detorquet 4, 196. instruxit 5, 549. ineunt 5, 583. equestres 5, 667. torquet mox

INDEX.

- 5, 738. regebam 6, 350. celerant 10, 249. extendere 12, 909. cursibus decernit G 3, 20. acrem equum G 3, 119. auras provocet G 3, 193. anteirent 12, 84.
- curvus arator E 3, 42. tibia 11, 737. valle 2, 748. alvo 2, 51. falx 7, 179. G 1, 508. puppis 6, 4. secures 7, 184. aratri G 1, 170. Saturni dente G 2, 406. littore 3, 16. 223. 11, 184. cornu 7, 497. anfractu 11, 522. latebras G 2, 216. flumina G 2, 12. 4, 278. littora 3, 238. 643. 10, 684. carinis G 1, 360. 2, 179. latebris G 3, 544. cavernis 3, 674. collibus 5, 287.
- curvabit ramos nux G 1, 188. cornua vitulus G 4, 299. curvatus in arcum portus 3, 533. in montis faciem unda G 4, 361. gurgite 3, 564. capita 11, 860.
- cusps medium transverberat 10, 484. cuspidis ictum 7, 756. Ausoniae 11, 41. cuspidē conversa 1, 81. qui læserit 2, 230. contos expediunt 5, 208. præfixa 7, 817. dare vulnus 10, 733. fixit 11, 691. huic comitem mittit 12, 362. nitentem gressus 12, 386.
- custos alienus E 3, 5. formosi pecoris E 5, 44. horti E 7, 34. gregis E 10, 36. Pan ovium G 1, 17. furum atque avium G 4, 110. operum G 4, 215. stabuli G 4, 433. Hesperidum templi 4, 484. cui datus 6, 350. Janus 7, 610. Argus 7, 791. Pinaris domus 8, 270. arcis Manlius 8, 652. portæ Nisus 9, 176. Latonia 9, 405. fidus ad limina 9, 648. Trivis Opia 11, 836. custodem Epityden 5, 546. Tartareum 6, 395. custode tueri fines 1, 564. nullo 3, 221. sepulto 6, 424. coronant abutur 9, 380. custodes ipsi 2, 492. Phœnix et Ulysses 2, 762. longævi 5, 257. gemini 8, 461. custodibus arcis 9, 151.
- custodia G 4, 165. 327. qualis vestibulo? 6, 574. creditæ campi 7, 486. ducit noctem insomnem 9, 166. custodita bos 8, 218. custodi tu ne 9, 322.
- Cybele alma 10, 220. Cybele mater 3, 111. Cybelæ sacer Chloereus 11, 768.
- Cycladas sparsas per æquor 3, 127. revolsas 8, 692.
- Cyclopes 3, 569—675. Cyclopes properant fulmina G 4, 170. Ætnei 8, 440. exercebant ferrum 8, 424. Cyclopus agros G 1, 471. caminis 6, 630. 8, 418. Ætneos 11, 263. Cyclopia saxa 1, 207.
- cycnum candenti corpore 9, 563. excellentem 12, 250. cyni cantantes E 9, 29. nivei 7, 699. raudi 11, 458. cynos
- niveos G 2, 199. E 7, 38. bis senos 1, 393.
- Cycnum luctu Phæthontis 10, 189.
- Cydon 12, 858. Cydonia spicula E 10, 59.
- cylindro æquanda area G 1, 178.
- Cyllarus G 3, 90.
- Cyllenæ vertice 8, 139. Cyllenius ignis G 1, 337. Cyllenius 4, 252. 258. 276.
- cymba Stygia G 4, 506. ferruginea 6, 303. sutilis 6, 413. cymbæ instabiles G 4, 195.
- cymbia argento perfecta 5, 267. spumantia 3, 66.
- cymbala Martis G 4, 64.
- Cymodocea fandi doctissima 10, 225.
- Cymothoe 1, 144.
- Cynthi juga 1, 498. jugis 4, 147. Cynthius aurem vellit E 6, 3. Trojæ auctor G 3, 36.
- cyparissii coniferæ 3, 680. Idæis G 2, 84.
- Cyprum vastabat 1, 622.
- Cyrene mater G 4, 321. seqq.—v. ad 11, 570.
- Cyrneas taxos E 9, 30.
- Cythera alta 1, 680. 10, 51. 86.
- Cytheres, parce metu 1, 257. novas artes versat 1, 657. risit 4, 128. fas omne est etc. 5, 800. ni signum dedisset 8, 523. amplexus petivit 8, 615.
- cytium E 1, 79. E 2, 64. E 9, 31. E 10, 30. G 2, 431. G 3, 394.
- Cytorum undantem buxo G 2, 437.

D.

- Dacus descendens ab Istro G 2, 497.
- Dædalus ausus se credere pennis 6, 14. dædala tecta G 4, 728. Circe 7, 282.
- Dahæ indomiti 8, 728.
- damæ timidi E 8, 28. G 3, 539. damas figere G 1, 308. venabere G 3, 410.
- Dametas E 2, 37. E 5, 72.
- damnabis votis. E 5, 80. damnati crimine mortis 6, 430. damnaverat orco caput 4, 699. damnet quem labor 12, 727.
- Damon E 8, 16. E 3, 17.
- Danaë fundasse urbem 7, 410.
- Danai dominantur in urbe 2, 327. Danaum reliquias 1, 30. dona suspecta 2, 36. Danaos inclusos laxat 2, 258.
- dapes diripiunt 3, 227. polluit ore 3, 234. solemnes libabat 3, 301. instituunt 7, 109. dapibus onerabat inemantis G 4, 133. futuris se accingunt 1, 210. epulatur opimis 3, 224.
- Daphnis E 2. E 3. E 5. E 8.

I N D E X.

- Dardanus** auctor Trojæ 6, 650. **Electra** cretus 8, 135. **Dardania** incensa 3, 156. **Dardanius** Paris E 2, 61. **gentis** 1, 602. **Æneæ** 1, 494. **littus** 2, 582. **Dardanides** furit 10, 545. **Dardanidæ** fremebant 1, 560. **infensi** poscunt pœnas 2, 72. **Dardanidum** mœnia 2, 242.
- Dares** 5, 369—463.
- Daucia** proles 10, 391.
- Danni** miserere senectæ 12, 934. 10, 616.
- Dannia** gens 8, 146. **Dea** 12, 785. **heros** 12, 723.
- debellare** superbos 6, 854. **debellanda** gens dura est 5, 731. **debellator** ferarum **Lausus** 7, 651.
- debent** pignora **Daphnim** E 8, 94. **pœnas** patriæ 10, 853. **debentem** nil celestibus 11, 52. **debetur** mihi **Pallas** 10, 443. **debitus** fatis **Aruna** 11, 759. **fatis** tellus 7, 120. **semina** G 1, 223. **præmia** 2, 538. **mœnia** 7, 145. **patri** solatia 11, 63. etc.
- debilis** ordine uno 5, 271. **ferrum** 12, 50. **debilitat** vires senectus 9, 611.
- decesserat** cœlo umbra E 8, 14. **stella** G 1, 222. **Olympo** sol G 1, 450. **calori** G 4, 23. **decedens** e pastu exercitus G 1, 381. **decedente** die G 4, 466. **decedere** nocti E 8, 88. G 3, 467. **calori** G 4, 23. **solo** 11, 325. etc.
- decimum** annum 9, 155. **septima** post decimam felix G 1, 284.
- deceptus** amore queror E 8, 18. **deceptam** fefellit 4, 17. **deceptum** fraude cœli 5, 851. **errore** locorum 3, 181.
- decernit** Græcia cæstu G 3, 20. **ferro** 7, 525. 11, 218. 12, 282. 695. **cornibus** inter se G 3, 218. **decrevit** mori 4, 475.
- decerpserit** arbore fœtus 6, 141.
- deceat** metuisse 10, 94. **quousque** me teneri 5, 384. etc. **perge**, **deceat** 12, 153.
- decoris** divini signa 5, 647.
- decus** ævi inibit E 4, 11. **tu omne** tuis E 5, 35. **gessimus** 2, 89. **enitet** ore 4, 150. **proprium** indignantur 5, 229. **et** tamen in armis 5, 262. **Italiæ** virgo 11, 508. **egregium** formæ atque juventutis 7, 473. **decoris** oblitus 5, 174. **decori** est arboribus vitis E 5, 32. **decora** alta excidunt 1, 429.
- decoram** cæsariem 1, 589. **insigne** 2, 392. **pectus** 4, 589. **ostro** ductores 5, 133. **lacrymæ** 5, 343. **enses** 11, 194. **membra** juvenis 4, 559.
- decorant** armis 6, 217. **sculpro** 9, 215. **animas** muneribus 11, 25.
- decidit** exanimis columba 5, 517.
- Decii** G 2, 169. 6, 825.
- decials** ramis 11, 5. **dextra** 10, 395.
- declarat** victorem voce 5, 246.
- declinat** lumina somno 4, 185.
- decolor** ætas 8, 326.
- decoquit** humorem **Vulcano** G 1, 295.
- decurrere** inter valles flumina E 5, 84.
- laborem** G 2, 39. **pelago** 5, 212. **ter** circum rogos 11, 189.
- decursu** rapido dant sonitum 12, 523.
- decutit** mella foliis G 1, 131. **silvis** honorem G 2, 404. **rorem** **bucula** G 4, 12. **tergo** hastas 10, 718.
- dedecus** tantum 10, 681. **aboleri** armis 11, 789. 12, 641.
- designata** maritos 4, 536.
- deducere** montibus ornos cantando E 6, 71. **Lunam** cœlo E 8, 69. **humorem** arena G 1, 114. **classes** G 1, 255. **riuos** G 1, 269. **terram** ad capita G 2, 354. **vertice** **Aonio** **Musas** G 3, 11. **origine** gentem G 3, 122. **in terras** pelago 2, 800. **littore** naves 4, 397. **thalamis** dominam 6, 397. **nomen** origine 10, 618. **deductum** carmen E 6, 5.
- deerraverat** vir gregis E 7, 7.
- defendo** a frigore **myrtos** E 7, 6. **solstitium** pecori E 7, 47. **defendet** **pampinus** **uvæ** G 1, 448. **muros** bello 9, 511. **saxis** 10, 130. **defensus** fatis 2, 257. **latebris** **viperæ** G 3, 544. **tenebris** **Galli** 8, 658. **Pergama** **dextra** 2, 292. **defendentum** aditus armis 11, 886.
- defensoribus** tempus eget 2, 521.
- deferat** præceps in undas E 8, 59. **defer dicta** per auras 4, 226. **detulit** furenti fama armari classem 4, 299. **delata** noto **Danaë** 7, 410. **delati** in portus **Troes** 7, 22.
- defessi** **Æneadæ** 1, 157. **post** labores 2, 285. **omnes** 2, 565. **defessus** 7, 126. **membra** G 4, 438.
- deficerent** silvæ glandes G 1, 149. **deficit** humor G 1, 290. **dubiis** in rebus 6, 196. **navis** undis 6, 354. **luctu** **Latinus** 11, 231. **pondere** 12, 235. **defecisse** 12, 2.
- defectus** solis varios G 2, 478.
- defigitur** terræ arbor G 2, 290. **defixit** lumina regnis 1, 226. **defixus** in obtutu hæret 1, 495. **lumina** voltu 6, 156. **terra** hastæ 6, 652.
- defit** non lac mihi E 2, 22.
- deflevit** corpus 11, 59. **defleta** membra 6, 220.
- deflexit** corpus 10, 331.
- defluit** amni aries G 3, 447. **fluvio** cervus 7, 495. **vestis** 1, 404. **defluxit** ad terram equis 11, 501.
- deformis** arundo **Cocyti** G 4, 478.
- deformat** voltum macies G 4, 255. ca.

- nitiem pulvere 10, 844. domum 12, 805.
 defosso auro G 2, 507. talenta 10, 526.
 specubus G 3, 376.
 defringit ferrum 11, 748.
 defruta pinguis admiscere G 4, 269.
 defuncte periculis 6, 83. defuncta vita corpora G 4, 475. 6, 306.
 degenerem Neoptolemum 2, 549. animos 4, 13.
 degenerare semina G 1, 198. poma G 2, 59.
 degere vitam 4, 551.
 degustat vulnere corpus 12, 376.
 dehinc 1, 131. G 3, 167. etc.
 dehiscunt terræ G 1, 479. G 3, 432. 8, 243. 10, 675. 12, 883. 4, 24. ora domus 6, 52. æquor 5, 143. unda 1, 106.
 dejecit Ceraunia telo G 1, 333. vultum 3, 320. cœlo avem 5, 542. orbem clipei 10, 546. hand defectus 10, 858. defectam sortem 5, 490. ictu caput 9, 770. dejecto vultu 6, 863. dejecturum arces Ænean 12, 655.
 Deiopela 1, 72. Asia G 4, 343.
 Delphobus 6, 495—510.
 Delphobe sacerdos Phœbi 6, 36.
 delapsus in hostes Androgeus 2, 377. cœlo facies 5, 722. capiti sarta E 6, 16.
 delere Teucros 9, 248. deletas acies 11, 898.
 delibans oscula 12, 434.
 delicias domini Alexin E 2, 2.
 deligo. deligi comites 5, 191. delectæ ex classe carinæ 5, 115. delectos heroes 4, 35. proceres 3, 58. oratores 7, 153.
 delectus pecori idem G 3, 72.
 delituit præsepibus vipera G 3, 417. obscurus in ulva 2, 136.
 Delos Latonia G 3, 6. Delius Apollo 3, 162. vates 6, 12.
 Delia notior canibus E 3, 67.
 delphines verrebant æquora 8, 673. delphinum similes 5, 595. caudas 3, 428. modo 9, 119. delphinus inter Arion E 8, 56.
 delubra ad summa effugiunt 2, 225. Deum velamus 2, 248.
 delusit animum responso 6, 344. deludunt somnia sensus 10, 642.
 demens tacui 2, 94. etc. dementia cepit E 2, 69. G 4, 488. 5, 465. adegit 9, 601.
 demersis rostris 9, 119.
 demessum pollice florem 11, 68.
 demittitur cœlo progenies E 4, 7. demittere jugum clivo E 9, 8. imbrem cœlo G 1, 23. in solido puteum G 2, 231. jugulis cruorem G 4, 542. uvam ramis G 4, 558. insontem neci 2, 85. multos Orco 2, 398. brachia mauro 3, 535. morti fulmine 5, 691. lacrymas 6, 455. demittunt ubera vacæ G 2, 525. demissa vultum Dido 1, 561. hameris læna 4, 263. demissæ ah Jove gentis G 3, 35. ab Iulo nomen 1, 288. Olympo demissam 12, 635. demisso lumine 12, 120. demissa voce 3, 320. aures G 3, 500. pectoribus monilia 7, 278.
 demo. demere curam dictis 2, 775. 3, 153. 8, 35.
 Demoleus 5, 260. 265.
 demoror annos inutilis 2, 648. anstros fando 3, 481. arma 10, 30. 11, 175.
 demum G 1, 47. 10, 849.
 dentis duri venenum G 2, 379. dentem vomeris procudit G 1, 262. dente curvo prosequitur G 2, 406. unco recluditur G 3, 423. dentes exacuit G 3, 255. mixtos sanguine ejectantem 5, 470. dentibus hydri satis G 2, 141. nudis laniabant G 3, 514. infrendens 8, 230.
 dentalia aptantur G 1, 172.
 densæ umbræ G 1, 342. amores G 4, 347. corylos E 1, 14. fagos E 2, 3. quas densæ, relaxat G 1, 419. juba G 3, 86. alis G 1, 382. sentibus G 2, 411.
 densissimus imber G 1, 333.
 densantur obtenta nocte tenebræ G 1, 248. densat Jupiter, erant quæ rara G 1, 419. agmina campis 7, 794.
 denuntiat pluviam cæruleus sol G 1, 453. iras 3, 366.
 denus, bis deni 11, 326. 1, 381. ter deni 8, 47. 10, 213.
 depascit luxuriam segetum G 1, 112. summa Lycæi G 4, 539. depascitur artus febris G 3, 458. morsu 2, 215.
 depasta altaria 5, 93. sepes E 1, 55.
 depectant foliis vellera Seres G 2, 131.
 depellere fortis E 1, 22. classibus ignem 5, 726. pestem augurio 9, 328. depulsos domi a lacte agnos E 7, 15. depulsis hœdis E 3, 82.
 dependent laquearibus lychni 1, 726. dependet amictus humeris 6, 301. parma lacerto 11, 693.
 depono vitulam E 3, 31. quicquam de grege E 3, 32. hœdos E 9, 62. sulcis plantas G 2, 24. curas animo G 4, 531. dona 6, 632. corpora sub ramis 7, 108. depositi parentis 12, 395.
 deprecor 12, 931.
 deprensus aggere serpens 5, 273. flamina silvis 10, 98. nantis G 4, 421.
 depresso aratro G 1, 45. convalles G 3, 276.
 depromunt tela pharetris 5, 501.
 Dercenni regis bustum 11, 850.
 deriguit 3, 308. formidine sanguis 3, 260. oculi 7, 447.

I N D E X.

- deripiunt tergora costis 1, 211. littore funem 3, 267. dereptum ab equo hostem 11, 743. dereptis cothurnis G 2, 8.
- desavit hiems pelago 4, 52. Æneas 10, 569.
- descendit Jupiter imbri E 7, 60. in gremium conjugis Æther G 2, 326. descendere montibus ornos 4, 491. descendens ab Istro Dacus G 2, 497.
- descensus Averni facilis 6, 126.
- describunt radio 6, 851. E 3, 40. descripsit carmina in cortice E 5, 14. in foliis 3, 445.
- desecto collo 8, 438.
- desedimus unda 3, 565.
- deserit Hesperus Cætam E 8, 29. humor arenam G 1, 70. ardea paludes G 1, 364. moribundum 4, 323. inceptum 8, 694. desertos locos 2, 28. deserta per ardua G 3, 291. regna G 3, 476. Libye peragro 1, 384. etc. desertorem Asias Dardanum 12, 15.
- desidia horridus G 4, 94. desidiæ cordi sunt 9, 615.
- designant urbem aratro 5, 755. moenia fossa 7, 157.
- desilit Turnus bijugis 10, 453.
- desine plura E 5, 19. velle G 4, 448. sperare 6, 376. jam tandem 12, 800. desinit in pristin 10, 211.
- desistere 1, 37. 10, 441. 12, 60.
- desolavimus agros 11, 367. desolati manipli 11, 870.
- despicis omnes E 8, 32. despicere campum convallè montis G 2, 187. despiciens mare terrasque Jupiter 1, 224. despectus Iarbas 4, 36. despectare terras 1, 396. flammæ 10, 409. moenia 7, 740.
- despumat foliis undam G 1, 296.
- destillat ab inguine virus G 3, 281.
- destinat me arm 2, 129.
- destituent freta pisces E 1, 61.
- destruat moenia 4, 326.
- destringe ex arbore plantas G 2, 300.
- destricti radii rotarum pendent 6, 617.
- desueta tremantibus humeris arma 2, 509. triumphis agmina 6, 815. 7, 693. corda 1, 722.
- desunt carmina E 8, 67. gregibus graminibus G 2, 200. deest terra fugæ 10, 378.
- dérunt G 2, 233. defuit 2, 744.
- desuper adspectat 1, 420. imminet 1, 165. etc.
- detectus caput puer 10, 133. regia 8, 241. corda 1, 722.
- deterior ætas 8, 326. deterrimus color G 3, 82.
- detexere junco E 2, 72.
- detinet me amor E 10, 45. his oris genitrix 2, 788. aspectus urbis 4, 348.
- detonet 10, 809.
- detorquet proram ad undas 5, 165. habenas 11, 765.
- detraxit nido fœtus G 4, 513. Demoleo loricam 5, 260.
- detrectans iuga bos G 3, 57.
- detrudunt naves scopulo 1, 145. Jovem regnis 6, 584. finibus hostem 7, 469. fulmine in undas 7, 773. caput sub Tartara 9, 496.
- deturbat 5, 175. 6, 412. 10, 555.
- Deucalion lapides jactavit G 1, 62.
- devenient speluncam 4, 125. 166. devenerunt locos 1, 365. 6, 638.
- devexit silvam arator G 2, 207. devecta sarmenta G 2, 408.
- deverus mundus G 1, 241. ab Indis amnis G 4, 293. devexo pondere E 3, 524. Olympo 8, 280.
- devertitur orbita G 3, 293.
- devicta Ariaba 9, 264. Asiam 11, 268. bella 10, 370.
- devinctus amore pater 8, 394.
- devolat Iris 4, 702.
- devolvunt pensa fuis G 4, 349. trabes 2, 449.
- devovi hanc animam vobis 11, 442. se aris 12, 233. devota pesti Phœnissa 1, 712.
- Deus, Divi, Dea, passim.
- dia Camilla 11, 657. sub dio G 3, 435.
- divini Alcimedontis E 3, 37. ruris G 1, 168. decoris 5, 647. odorem 1, 403. poëta E 10, 17. carmine E 6, 67. divinitas sit ingenium G 1, 415.
- dexter rebus modus 4, 294. abis mihi 5, 162. dextra sidera 4, 579. fortuna 2, 388. etc.
- dextra gravis ære redibat E 1, 36. dat letho 11, 172. frigida bello 11, 339.
- dextram jungere dextræ 1, 408. affectare 3, 670. repressit 12, 939. dextra cadet nostra 1, 334. defensa 2, 291. Æneæ magni 10, 830. etc.
- Diana exercet choros 1, 499. Dianæ genitor 7, 306. arma 11, 652. tria virginis ora 4, 511. solâ contenta Dianâ 11, 582. Dianam coluisse 11, 843. etc.
- dicunt quam Romam urbem E 1, 20. dic quo pignore certes E 3, 31. alternis E 3, 59. facta E 4, 54. verus E 5, 2. laudes E 6, 6. amores E 10, 6. pugnas G 3, 46. dicemus honorem Baccho carminibus G 2, 393. dicendum quæ sint agrestibus arma G 1, 160. dictu mirabile G 2, 30. etc.
- dicto citius 1, 142. paret 1, 695. dicta tristia reportat 2, 115. dictis regit animos 1, 153. pectora mulcet 1, 197. matris respondent 1, 585. amicis fatur

INDEX.

- 2, 147. demere curas 2, 775. adspirat amorem 8, 373. etc.
- dicabo propriam 1, 73. dicatis templis 5, 60.
- Dictæi regis G 2, 536. antrum G 4, 152.
- Nymphæ E 6, 56. saltus 4, 73. arva 3, 171.
- dictamnum 12, 412.
- didita terris fama 8, 132. diditur rumor 7, 144.
- Dido ne scia fata 1, 299. imperium regit 1, 340. regina inaccessit 1, 496. bibebat amorem 1, 749. infelix uritur 4, 68. decrevit mori 4, 475. recens a vulnere errabat 6, 450. Sidonia Dido 11, 74.
- diducitur animum in curas 5, 720. diductas littore urbes 3, 419. choris 5, 581.
- Didymæonis artes 5, 359.
- dies optima quæque fugit G 3, 66. infanda aderat 2, 132. summa venit 2, 324. processit 3, 356. volvenda adtulit 9, 7. multa rettulit in melius 11, 425. diem reducit Aurora G 1, 249. messis prædisce G 1, 253. componet 1, 374. noctemque discernere 3, 201. instaurat 4, 63. dies hoedorum servandi G 1, 205. diebus longis carpent G 2, 201. certis repetunt G 2, 329. etc.
- diurnis horis G 3, 400.
- differt Aquilo hiemes atque nubila G 3, 197. distulit ulmos in versum G 4, 144. distulerant piacula in mortem 6, 569. Metium quadrigæ 8, 643.
- difficiles terræ G 2, 179. scopulos 5, 865. obitus 4, 694. difficile est exquirere G 2, 256.
- diffideret armis Priamus 3, 51.
- diffidit tempora plumbo 9, 589.
- diffugiunt silvis arma G 3, 150. visu exsangues 2, 212. diffugit campis arator 10, 804.
- diffundit odorem ambrosiæ G 4, 415. diffundere dederat comam ventis 1, 319. animam in arma 10, 908. diffusos corymbos E 3, 39.
- digerit carmina in numerum 3, 446. digesta seges G 2, 267.
- digitus. in digitos constitit 5, 426. semianimes micant digiti 10, 396. digitis pulsat 6, 647.
- dignus tu vitula et hic E 3, 109. cantari puer E 5, 54. aratro honos G 1, 507. digno conjuncta viro E 8, 32. dignum finge Deo 8, 364. dignæ Consule silvæ E 4, 3. dignas grates 1, 600. digna cothurno carmina E 8, 10. dignior vita ætas 9, 212.
- dignor me haud tali honore 1, 335. non dignatur sternere 12, 464. dignetur æe jungere viro 4, 192. dignata cu-
- bili Dea E 4, 63. ludere Thalia E 6, 1. haud est dignatus 10, 732.
- digrediens adfubar 3, 492. digressum e bello et cæde 2, 718. digressu supremo mæsta 3, 482. fundebat dicta 8, 583.
- dilapsus abibat in aquas G 4, 410. calor 4, 705. cadavera tabo G 3, 557.
- diligite ignes Venus 8, 590. dilectus puer Iulo 5, 569. Creusæ 2, 784. Thetidi Alcyones G 1, 399.
- diluit labores boum pluvia G 1, 326. Baccho favos G 1, 344.
- diluvio 7, 228. 12, 205.
- dimensum certis partibus orbem G 3, 231. numeris omnia G 2, 284.
- dimittam tutos auxilio 1, 571.
- dimovit terram aratro G 2, 513. umbram polo 3, 589.
- Dindyma alta 9, 618. 10, 252.
- dinumerans tempora 6, 691.
- Diomedis equi 1, 752. urbem 8, 9. 11, 226. seqq.
- Dionæi Cassaris E 9, 47. mater 3, 19.
- Diores 5, 297. 324. 12, 509.
- Diræ ultrices sedent 4, 473. 610. Dirarum sororum ab sedē 7, 324. 454. Diræ tristes 8, 701. geminæ pestes 12, 845. dira cupido G 1, 37. vox 3, 228. fames 3, 256. comets G 1, 488. facies 2, 622. contagia G 3, 469. etc.
- Dircæus Amphion E 2, 24.
- diremit prælia voce 5, 467.
- dirige gressum 1, 401. tela 6, 57. spicula 7, 497. directæ aries G 2, 281.
- dirimit plaga Solis 7, 227.
- diripuerit constructa mella G 4, 214. dapes 3, 227. rates navalibus 4, 593.
- diruta ripis arbusta 10, 363.
- Dis. Ditis alta ostia G 4, 467. sævi spiracula 7, 568. duri sacraria 12, 199.
- discedere me flevit E 3, 78. discedat scena G 3, 24. discedens sol E 2, 67.
- discessu ferre dolorem 6, 464. mugire boves 8, 215.
- discernere diem noctemque cælo 3, 201. telas auro 4, 264. discerneret litem arvis limes 12, 898.
- discerpunt omnia auræ 9, 313. discerptum juvenem G 4, 522.
- discinctos Afros 8, 724.
- discindit amictus purpureos 12, 602. discissos dentibus artus G 3, 514.
- discludere Nerea ponto E 6, 35. morsus roboris 12, 782.
- discet mentiri colores E 4, 42. mitescere Deus E 10, 61. disco non ignara mali succurrere miseris 1, 630. spes 3, 103. crimina 6, 433. iustitiam 6, 620.
- discolor aura 6, 204.
- discordes venti 10, 356. ora 2, 423. animis 9, 688.

INDEX.

discordia quo cives perduxit E 1, 72.
agitans fratres G 2, 496. *inccasit* regibus G 4, 68. *perfecta* bello 7, 545. *va-*
dit scissa palla gaudens 8, 702. 688.
capit finem 10, 106. *exoritur* 12, 583.
discrepat ætas 10, 434.
discrimine nullo agetur 1, 574. 12, 770.
tanto oblitus sui 3, 629. *æquo* tendunt
5, 154. *discrimina* vocum obloquitur 6,
646. *lethi* dant animos 9, 143.
discriminat agros via 11, 144.
discumbitur oestro 1, 700. 708.
discurrunt juvenes 9, 164. *discurritur*
totâ urbe 11, 468.
discutit umbras sol G 3, 357. *discussæ*
umbræ 12, 669.
disjecit fulmine montes G 1, 283. *cor-*
pora ponto 1, 70. *pacem* 7, 339. *dis-*
jectam æquore classem 1, 128. *moles*
2, 608. *agmina* 12, 689. *muris* 8,
355.
disjungimur Italia oris 1, 252.
disparibus cicutis E 2, 36.
dispendia moræ 3, 453.
disperdere carmen stipula E 3, 27.
dispergit forem late G 4, 431. *vitam* in
auras 11, 617. *dispersum* montibus ge-
nus 8, 321. *gurgite* factamur 3, 197.
silvis incendia 10, 406.
dispiciunt auras 6, 734. *dispicere* sole-
mus G 2, 187.
displiceat nec mihi G 3, 56.
disponunt enses 3, 237.
dispulerat æquore turbo 1, 512. *per* saxa
Orion 1, 538.
dissensu vario tollit se clamor 11, 455.
dissidet terra 7, 370.
dissiliunt æra G 3, 363. *loca* convulsa
ruina 3, 416.
dissimilem ausis arguerit 9, 282.
dissimulare 4, 291. 305. 368. 1, 516.
dissultant ripæ 8, 240. *fulmine* crepitus
12, 923.
distant regna cursu longo 3, 116.
distendant cellas nectare G 4, 164. *di-*
stenta lacte ubera E 4, 21. *lacte* capel-
las E 7, 3. *distentent* ubera vaccæ E
9, 31.
distinet hostem agger 11, 381.
distractus equis Hippolytus 7, 767.
districti pendent 6, 617.
ditione tenere 1, 236. 622. *premere* 7,
737. 10, 53.
ditissima silvæ terra G 2, 136.
dju lecta semina G 1, 197. etc.
divellere nodos manibus 2, 220. *amplexu*
8, 568.
diverberat auras sagitta 5, 503. *umbras*
ferro 6, 294.
divertitur orbita clivo G 3, 293.
diverso ex hoste tropæa G 3, 32. *lactu* 2,
298. *radii* G 1, 456. *curæ* 12, 487. *age*

puppes 1, 70. *colore* licia E 8, 73. *in*
ora G 4, 292. *temporibus* G 1, 258.
diversos referri 12, 495.
dives Capua G 2, 224. *opum* vita G 2,
468. *terra* triumphis 4, 37. *divitiis* in-
cubuerunt repertis 6, 610.
dividit medium orbem Libra G 1, 209.
vina 1, 197. *muros* 2, 234. *Italiam* via
invia terris 3, 383. *animum* 4, 285.
inter tempora frontem 9, 751. *divisæ*
arboribus patris G 2, 116. *orbe* Bri-
tannos E 1, 67.
divortia ad nota subjiciunt 9, 379.
dius etc. v. *deus*.
do. *dedit* responsum petenti E 1, 45. *fa-*
cilem cursum G 1, 40. *motus* G 1,
350. *pœnas* G 1, 405. *signa* G 1, 439.
specimen G 2, 241. *dedere* sonum ar-
ma G 3, 83. *ora* capistris G 3, 188.
dant silvæ sonorem G 3, 199. *terga*
G 4, 85. *animam* sub fasce G 4, 204.
præcepta G 4, 398. *legem* G 4, 487.
habenæ 1, 63. *momen* genti 1, 248.
imperium sine fine 1, 279. *amplexus*
1, 687. *dedere* gemitum cavernæ 2,
53. *dedit* ruinam domus 2, 310. *vela*
fatis 3, 9. *classibus* austros 3, 61.
mœnia fessis 3, 85. *dant* rami victum
3, 650. *lintea* retro 3, 686. *dat* cura
quietem 4, 5. *dant* animos plagæ 7,
383. *ubi* sistere detur 3, 7. *feritate* non
dedisset manus 11, 568. *datum* sorte
imperium 1, 139. *data* genti mœnia 3,
501. *dantem* Salmonea pœnas 6, 585.
jura Catonem 8, 670. etc.
dator lætitiæ Bacchus 1, 734.
dede neci G 4, 90.
donabimus te cicuta E 5, 85. *non* dona-
tus nemo mihi abibit 5, 305.
donaria ad alta ductos G 3, 533.
donum exitiale Minervæ stupet 2, 31.
venerabile admirans 6, 409. *dono* de-
dit E 2, 37. *noctis* defensi 8, 658.
dona parârit E 6, 59. *Baccheia* tulerunt
G 2, 454. *cœlestia* mellis exe-
quar G 4, 1. *Ditis* irrita querens G 4,
519. *Æneæ* mirantur 1, 709. *suspecta*
præcipitare pelago 2, 36. *Danaûm* ca-
care dolis 2, 44. *tristia* libat 3, 301.
gravia auro ferri 3, 464. *extrema* cape
3, 488. *thurea* cremantur 6, 225. *præ-*
cepta deponere 6, 632. *ferentes* 2, 49.
Cereris onerant 8, 181. *populorum* re-
cognoscit 8, 721. *donis* opulentum 1,
447. *incendat* 1, 660. *movetur* 1, 714.
supplicibus supera 3, 439. *textilibus*
onerat 3, 485. *instaurat* 4, 63. *strue-*
rem altaria 5, 54. *accumulem* 6, 886.
celebrabere 8, 76.
doces silvas resonare E 1, 5. *docuit* amor
E 8, 47. *inlescere* germen G 2, 77.
morborum causas G 3, 440. *docuere*

INDEX.

angurium parentes 1, 392. fata 6, 759.
doctissima fandi Cymodocea 10, 225.
Dodona victum negaret G 1, 149. Dodonæos lebetas 3, 466.
dolent gaudentque 6, 733. dolens regina Deüm 1, 9. dolentem lenire 4, 393.
dolor lapeus ad ossa furit G 3, 457. excitat iras 2, 594. ingens exaruit 5, 172. justus fert in hostem 8, 501. armat in hostes 10, 398. dolori insano indulgere 2, 776. dolorem altum premit 1, 209. infandum renovare 2, 3. sperare 4, 419. avertit ferro 4, 547. antiquum saturata 5, 608. obductum vulgare 10, 64. dolore nostro doliusti 1, 669. victam 4, 434. fixa 7, 291. dolores exciderant animo 1, 25.
Dolon antiquus 12, 347.
dolones sævos gerit 7, 664.
Dolopum quis temperet a lacrymis 2, 7. manus 2, 29.
dolos an virtus quis in hoste requirat 2, 390. doli fabricator 2, 264. dolum meditantur E 5, 61. dolo fallere 1, 684. Divum duorum una femina victa 4, 95. vicisse 11, 712. doli frangantur inanes G 4, 400. Junonis latere 1, 130. dolos Martis narrabat G 4, 346. scire 1, 682. versare 2, 62. Myrmidonum involvens umbra 2, 252. præsentat 4, 296. resolvit 6, 29. castigat 6, 567. dolis capere 1, 673. carere 2, 44. instructus 2, 152. repertis risit 4, 128. læta 8, 393.
domini delicias E 2, 2. divitis ædes 12, 473. dominum Ænean recepit 4, 214. potentem imposuit 6, 621. dominorum fallere dextras 6, 613. dominos dignabere Teucros 10, 866.
dominam potentem supera 3, 438. Ditis deducere 6, 397.
dominantur inter culta avenæ G 1, 154. in urbe Danai 2, 327. dominabitur oris domus Æneæ 3, 97.
domo. domuit letho Centauros G 2, 456. domatur in burim ulmus G 1, 169. domandi insiate viam G 3, 164. domandæ mercede arbores G 2, 62. domitum cultoribus orbem G 2, 114. domito Olympo 9, 84. domitura saporem Bacchi vina G 4, 102.
domitare boves G 1, 285.
domitor maris Saturnius 5, 799. equum Messapus 7, 691. domitrix Epidaurus equorum G 3, 44.
domus Euri tonat G 1, 371. alta vomit undam salutantum G 2, 461. casta servat pudicitiam G 2, 524. interior instruitur 1, 637. dedit ampla ruinam 2, 311. certa nulli 6, 673. domus lagentis miserere 4, 318. domi clauderet

E 7, 15. domum ite E 7, 44. ducite E 8, 68. decedere G 2, 206. ambiguum timet 1, 661. tutare 2, 677. involvit caligine 8, 253. circumstant 8, 490. domus Lethi stupere G 4, 481. domorum septa G 4, 159. tuta 11, 882. domos posuit G 1, 182. antiquas eruit G 2, 209. exilio mutant G 2, 511. inspectura machina 2, 47. ignotas peteres 4, 311. per vacuas Ditis 6, 269. versare odiis 7, 336. etc.
donec nox invertit cælum 11, 201.
donum v. do.
Donyam viridem legimus 3, 125.
Dorica castra 2, 27. 6, 88.
Doris amara intermiscet undam E 10, 5.
dormiat ostro G 2, 506.
dorsum immane mari 1, 110. dorso duplici aptantur G 1, 172. memoris jacuisse G 3, 436. pendet iniquo 10, 303.
Dorycli Ismarii 5, 620. 647.
dotes quassatas sanguine 7, 423. dotalia regia 9, 737. dotales Tyrios 4, 104. dotabere sanguine virgo 7, 318.
Doto Nereda 9, 102.
draco squamosus fiet G 4, 408. draconi epulas dabat 4, 484. draconem fert aquila 11, 751. dracones effugiunt 2, 225.
Drances 11, 122. 220.
Drepani portus 3, 707.
Drusus procul adspice 6, 825.
Dryadum silvas G 3, 40. chorus G 4, 460. Dryadas puellas E 5, 59.
Dryope nympha 10, 551.
Dryopes Crætesque fremunt 4, 146.
dubius Mars G 4, 238. sum animi G 2, 289. vadimus haud dubiam in mortem 2, 359. dubio cælo G 1, 252. dubii inter spem metumque 1, 218. dubiis signis G 4, 253.
dubitāt mandare G 2, 29. et dubitant homines G 2, 433. et dubitamus adhuc 6, 807. haud dubitanda dicta 3, 170.
duco vix hanc capellam E 1, 13. effigiem circum altaria E 8, 75. ducitur tibi uxor E 8, 28. ducit via in urbem E 9, 1. uva colore E 9, 49. triumphos G 2, 148. pompas G 3, 22. juga planstris G 3, 140. noctem ludo G 3, 379. ducent examina reges G 4, 21. funera G 4, 256. muros 1, 423. agmina 1, 490. ducebat Lucifer diem 802. ducunt qua jussa sequamur 3, 114. vitam per extrema 3, 315. voces in fletum 4, 463. Orgia 6, 518. ocreas argento 7, 634. ducenda Teucris Lavinia 7, 359. ducendum ad sedes simulacrum 2, 232. ducens de pectore gemitus 2, 288. stella facem 2, 694. ducentibus noctem astris G 3, 156. ductus

INDEX.

cornu hircus G 2, 395. ad donaria cur-
 rus G 3, 533. etc.
 ductorem classis Orontem 6, 334. du-
 ctorem revocaveris acie G 4, 88. sternit
 1, 189. effulgent ostro 5, 133. vagan-
 tur 5, 561. ductoribus addit honores
 5, 249.
 dux vester eram E 8, 38. femina facti
 1, 364. ducem legere G 3, 125. pas-
 sibus æquat 6, 263. duces magnani-
 mos dicam G 4, 4. lectos Dardaniæ
 venisse 8, 120. externos optate 8,
 503.
 dadum non movebant 2, 726. reliqui 5,
 650. haud talia dicta dabas 10, 599.
 agnovi 12, 632.
 dulcis sopor fessis E 5, 47. dulce satis
 humor E 3, 82. serpentibus cibum G
 2, 216. uligine G 2, 184. amores E
 3, 110. somni G 1, 342. Musæ G
 2, 475. nidos G 1, 414. natos 2,
 138. arva E 1, 3. oscula 1, 687. in
 stagnis G 1, 384. illecebris G 3, 217.
 dulcior thymo Galatea E 7, 37. dul-
 cedine læti G 1, 412. subita movit 11,
 538.
 Dulichium apparet 3, 271. Dulichias
 rates E 5, 76.
 dum resonant acanthida G 3, 338. du-
 mos amantes ardua pascuntur G 3,
 315. dumis aspera rura 4, 526. silve-
 stribus horrida 8, 348. silentibus errat
 9, 393. dumeta tondent juvenci G 1,
 14. dumosis arvis G 2, 180. rupes E
 1, 77.
 duodena per astra regit sol orbem G 1,
 332.
 duplici dorso G 1, 272. gemmis coronam
 1, 655. palmas 1, 93. duplicat umbras
 sol E 2, 67. vota metu 8, 556. dolore
 virum 11, 645. duplicato poplite inci-
 dit 12, 927.
 durus labor G 2, 412. amor G 3, 259.
 durum genus homines G 1, 63. Mar-
 tis E 10, 44. dentis G 2, 378. Uly-
 si 2, 7. mortis G 3, 68. obijce postes
 11, 890. bello Scipiadæ G 2, 170.
 bidentes G 2, 355. imperia G 2, 369.
 cotibus E 8, 43. rebus G 1, 146. etc.
 durare per annos G 2, 100. humeros ad
 vulnera G 3, 257. laborem 8, 577. du-
 rando sæcula vincit G 2, 295.
 durescit igne E 8, 80. situ G 1, 72.

E.

Ebeum nigrum fert India G 2, 117.
 ebuli baccis E 10, 27.
 ebur mittit India G 1, 57. moestum illa-
 crymat G 1, 480. inflavit ad aras @ 2,
 193. eboris talenta 11, 433.

eburna porta 6, 899. humero G 3, 7. va-
 gina 9, 305. ensem 11, 11. pectine 6,
 647.
 Echionium nomen 12, 515.
 ecquis erit modus E 10, 28. erit mecum
 9, 51. ecqua cura est 3, 341. ecquid
 excitat in virtutem 3, 342.
 edico 3, 235. 10, 258. G 3, 295. 11,
 463.
 edicere lauros jussit E 6, 83.
 edimere vera roganti 2, 149.
 edo. edunt puerum Garamantes E 8, 45.
 foetus nixibus G 4, 199. strages ferro
 9, 527.
 edo. est flamma medullas 4, 66. esset
 culmos robigo G 1, 151. artus ignis G
 3, 566. dolor tacitam 12, 801. edendi
 penuria 7, 113. amor 8, 184.
 edax ignis 2, 758.
 escam dulcem ferunt G 4, 17.
 edocet præcepta 5, 748. 10, 152. 8, 13.
 Edoni Boreæ 12, 365.
 educere foetus G 4, 163. parvos natos 8,
 413. silvis regem 6, 765. corpore tel-
 lum 10, 744. pubem castris 11, 20.
 educta caminis mœnia 6, 630.
 educat quos Ufens 10, 518.
 edum coryli G 2, 65. pyrum G 4,
 145.
 effari incipit 4, 76. effatus ore vates 3,
 463. etc.
 effera ceptis immanibus Dido 4, 642.
 flammis galea 7, 787. furis mens 8,
 205. vis animi 10, 898.
 efferre caput inter urbes E 1, 25. extulit
 ova formica G 1, 389. flammas puppis
 2, 257. penetralibus ignem 2, 297. pe-
 dem 2, 657. oculos ad sidera 2, 688.
 ortus Titan 4, 119. diem Aurora 5,
 64. signum belli 8, 2. elata mari tellus
 6, 23. elatis naribus 11, 115.
 effervere in agros Ætnam G 1, 472. apes
 G 4, 556.
 efficiam ne laceasas E 3, 51. efficit insu-
 la portum 1, 160.
 effingere casus in auro 6, 32. gressus 10,
 640.
 effigiem duco E 8, 75. toro locat 4, 508.
 effigies Divum adfari 3, 148.
 efflagitat ensem 12, 759.
 efflant lucem naribus 12, 115. efflantem
 faucibus ignes 7, 786.
 effluit in mare amnis G 4, 373.
 effodio portus 1, 427. effossi luminis 3,
 663. effossis sepulcris G 1, 497. late-
 bris G 4, 42.
 effectus vinitor G 2, 417. senectus 7,
 440. 8, 508. vires 5, 396. agros G 1,
 81.
 effracto cerebro 5, 480.
 effrana gens G 3, 382.
 effugit imago manus 2, 793. scopulos 3,

INDEX.

272. ante alios Gyas 5, 151. nuntius aures 7, 437. telum 9, 748.
 effugia ob nostra reposcent 2, 140.
 effulgent ductores 5, 133. effulgens nimbo Pallas 2, 616.
 effultus velleribus sacerdos 7, 94. foliis Ænean 8, 368.
 effundere sese carceribus quadrigæ G 1, 512. animam 1, 98. fletus 2, 271. lacrymas 3, 312. vires in ventum 5, 446. pectore voces 5, 482. questus 5, 780. manibus habenas 5, 818. auxilium castris 7, 522. juvenem monstis 7, 780. effusus nubibus imber G 4, 312. labor G 4, 492. crines sacerdos 4, 509. flumine G 4, 288. carcere currus G 3, 104. per colla cæsariem Nymphæ G 4, 337.
 egelido flumine 8, 610.
 eget tempus defensoribus 2, 522. egentem excepi 4, 373. laudis animos 5, 751. non virtutis egentem 11, 27.
 egenis rebus 8, 365. 6, 91. 10, 367. egenos omnium 1, 599.
 egestas urgens vicit omnia G 1, 146. mortalis curæ est G 3, 319. turpis 6, 276.
 Egeriæ lucis 7, 763. 775.
 egredere quicunque es 8, 122. egressis urbe 2, 713.
 egregius animi 11, 417. pietate Æneas 6, 770. gentem 1, 445. laudem 4, 93. virtute progeniem 7, 258. egregio ore 4, 150.
 eja hostis adest 9, 38. age 4, 569.
 ejectus silvis errat 1, 578. ejectum littore excepi 4, 373.
 ejectantem ore cruorem 5, 469.
 elabitur flexu anguis G 1, 244. undis 5, 151. elapsus in frondes ignis G 2, 305. mediis Achivis Antenor 1, 242. telis Panthus 2, 318.
 Electra Atlantis 8, 135. 136.
 electro purior amnis G 3, 522. liquido fieri 8, 402. recocto ocreas 8, 624. electra sudent myricæ E 8, 54.
 Elei campi G 3, 202.
 Eleusiniæ matris G 1, 163.
 elephanto ex solido faciam G 3, 27. secto gravia 3, 464. candenti nitens 6, 896.
 elicit supercilio tramitis undam G 1, 108.
 eligit equos numero 2, 274. eligitur locus G 4, 296.
 Elidis amnem 3, 694. per urbem ibat ovans 6, 588.
 Eliadum equarum G 1, 59.
 Elisæ 4, 335. infelicitis mœnia 5, 3. eliserit angues premens 8, 289. elisam spumam 3, 567. elisos oculos 8, 261. elleboros graves miscent G 3, 451.
 eloquar an sileam 3, 39.
 eloquio tona 11, 383.
 eluctabitur aqua G 2, 244.
 eludit seges vanis aristis G 1, 220. eludent species varias G 4, 406.
 eluitur scelus 6, 742.
 Elysium 5, 735. 6, 542. 744. Elysios campos G 1, 38.
 Emathis portus G 4, 390. Emathiam pinguescere sanguine G 1, 492.
 emensus spatium oculis 10, 772. emenso Olympo G 1, 450. emensi iter oratores 7, 160.
 emicat ante omnia Nisus 5, 319. equus 11, 496.
 eminet dorso Cymodocea 10, 227.
 eminus injicit hastam 10, 776. ferit 10, 346.
 emittit jaculum in auras 9, 52. hastam 10, 474. emissa tenebris Tisiphone G 3, 551. emissum caveis agmen G 4, 59. biemem 1, 125.
 emo. emat generum Tethys G 1, 31.
 emi bene 9, 206. emptum magno 10, 503.
 emovet tectis arma 6, 524. emoti cardine postes 2, 493. dictis curæ 6, 382. fundamenta 2, 610.
 emuniit objice postes 8, 227.
 enarrabile textum 8, 625.
 enavit ad Arctos Dædalus 6, 16.
 Enceladi 3, 578. 4, 179.
 enim. quis enim modus E 2, 68. tibi enim tibi 8, 84. agnovit enim 10, 874. etc.
 Enipeus altus erumpit G 4, 368.
 enitet impulso vomere campus G 2, 211. ore decus 4, 150.
 eniti viribus G 2, 360. enixa foetus sus 3, 391. ignes prægnans 7, 320. enixa juvenem servitio 3, 327.
 enodes trunci G 2, 78.
 ensis inimicus hausert 2, 600. stellatus jaspide 4, 261. æreus micat 7, 743. adactus transiit costas 9, 432. ensæm accommodat lateri 2, 393. abdidit capulo tenuis 2, 553. applicat 10, 536. vagina eripit 4, 579. Dardanum recludit 4, 646. spumantem adspiciunt 4, 662. subduxerat capiti 6, 524. Tegæum subligat 8, 459. fatiferum versat 8, 621. auratum exiit 9, 302. fulmineum rotat 9, 441. suspendit eburnum 11, 11. ense ferit vaccam 6, 251. fido accingitur 7, 640. recluso ibat 9, 423. deripit dextram 10, 414. enses tectos disponunt 3, 237. patrios recoquunt 7, 636. in medios inferat 9, 400. stringeret 10, 568. ensibus strictis horrescit 7, 526.
 Entellus 5, 387—472.
 enumerare plurima fando 4, 334. prolem 6, 717.

INDEX.

eo. eat hostia ter circum fruges G 1, 345. it pecus in deserta G 3, 342. it lacrimans equus 11, 90. tristis arator G 3, 517. ierit per campos tempestas 7, 223. euntes 2, 111. eundi certus 4, 554. eundo vires acquirit 4, 175. etc.

Eous irrorat terras G 1, 288. primo 3, 588. 11, 4. Eos Atlantides G 1, 221. Eoas domos Arabum G 2, 115. acies 1, 489. Eois equis 2, 417. adversis instructus 6, 832.

Epeus doli fabricator 2, 264.

Ephyreia æra G 2, 464.

Epidaurus domitrix equorum G 3, 44.

Epiri littora 1, 292. Epirum patriam referat G 3, 121. G 1, 59.

epulæ nocuere repostæ G 3, 527. epulas dabat draconi 4, 484. epulis onerant mensas G 4, 378. accumbere Divûm 1, 79. exemta fames 1, 216. adhibete Penates 5, 63.

epulamur dapibus 3, 224. epulandum apponere Ascanium 4, 602. epulata juvenicis gens G 2, 537.

equus bellator sese ardens infert G 2, 145. 10, 891. 11, 89. victor terram ferit G 3, 499. contextus trabibus 2, 113. fundit armatos 2, 329. bicolor 5, 566. super Pergama venit 6, 515. a Venere arcendus G 3, 209. equi primus labor G 3, 182. caput inventum 1, 448. molem 2, 32. nascentis amor 4, 515. spumantis armos 6, 882. equum frementem fugit G 1, 13. scandunt 2, 401. insignem victor habeto 5, 310. spumantem agitabat 11, 770. equo acri gaudet 4, 157. Sidonio invectus 5, 571. fidens 10, 181. in torret hastam 11, 637. suffosco revolutus 11, 671. equi hijuges Martis G 3, 91. armantur bello 3, 540. Phaethontis vehebant Auroram 5, 105. cornipedes arcentur 7, 779. semanimus volvuntur 11, 635. equum fumantia colla G 2, 542. equorum domitrix G 3, 44. agitator 2, 476. magnanimum generator 3, 704. cursus 5, 549. cornipedum pulsu 6, 591. equos quatuor jungere G 3, 114. ardentem avertit 1, 472. ton dentes campum vidi 3, 537. nitentes pascere 6, 654. frementes cogit 7, 639. victores ostentat 7, 656. acres concussit 8, 3. curant 8, 607. equis jungentur gryphes G 1, 27. anhelis adflavit G 1, 250. contingit hiemem sol G 2, 322. acer G 3, 8. invectus G 3, 358. Eois lætus Euris 2, 418. omen ex equis captum 3, 537. frenatis lucent 5, 554. turbatis distractus 7, 767. etc. equarum Eliadum palmas G 1, 59. furor G 3, 266.

armenta 11, 494. equæ armentalis 11, 571.

eques Arras 10, 239. equitem insultare docuere G 3, 116. effusum implicat 10, 893. equites Massyli ruunt 4, 132. equitum turmæ 5, 560.

equitavit in orbes 10, 885. equitatus exierat portis 8, 585.

equino pecori G 3, 72. sanguine G 3, 463. nervo 9, 622. crista 10, 869. equestres cursus 5, 667.

Erato age 7, 37.

Erebi sedibus G 4, 471. umbra 4, 26.

Erebo. potentem Hecaten 6, 247. 7, 140.

Ereti manus omnis 7, 711.

ergo tua rura manebunt E 1, 47. ergo illius venimus 6, 670.

Erichthonius jungere equos docuit G 3, 113.

Eridani amnis 6, 659. G 1, 482. G 4, 372.

erigit fluctus sub auras 3, 423. scopulos Ætna 3, 576. malum manu 5, 488. erigitur insula saxi 8, 417. ad sidera fumus 9, 239.

Erigonen inter Chelæque G 1, 33.

Erinys tristis vocat 2, 337. communis patriæ 2, 573. sibilat hydri 7, 447.

Eriphylen mœstam cernit 6, 445.

eripe regibus alas G 4, 106. eripiunt cœlum nubes ex oculis 1, 88. me letho 2, 134. fugam 2, 619. eripuit mentem numen 2, 736. vagina ense 4, 579. formam 9, 101. eripiens prospectum oculis 8, 254. ereptus ab undis Æneas 1, 596. erepta fato conjux 2, 738. adytis gaza 2, 764. juvenia proles 7, 51. ereptæ virginis 2, 413. dolo honorem 5, 342. ruina munera 1, 647. carialis rostra 7, 186.

errare boves E 1, 9. errat in montibus virgo E 6, 52. in orbes ignis G 1, 337. errare in vultu colores G 1, 452. errat Mars in armis G 2, 283. flexibus Mincius G 3, 14. campis læna G 3, 245. errabant acti fati 1, 32. in undis 3, 200. montibus Cyclopes 3, 644. circum tempora manus 5, 435. errando in cotibus adtrivere alas G 4, 203. errans bucula campo G 4, 11. errantem ad flumina Gallum E 6, 64. lunam 1, 742. errantes hederas E 4, 19. littore cervos 1, 185. errata littora 3, 690.

errabunda vestigia E 6, 58.

error malus abstulit E 8, 41. aliquis latet 2, 48. irremeabilis falleret 5, 591. errore locorum deceptum 3, 181. errores dic 1, 755. erroribus pelagi actus 6, 532. gratus parentibus 10, 392.

INDEX.

- erubuit habitare silvas Thalia E 6, 2.
fidem supplicis 2, 542.
eructat arenam gurgis 6, 297. eructans
viscera Ætna 3, 576. frusta 3, 632.
erudit me inter labores 9, 203.
eruerent segetem ab radicibus G 1, 320.
domos G 2, 210. silvas manu G 4, 329.
regnum 2, 5. ab sedibus urbem 2, 612.
ornum ferro 228. eruta radicibus pi-
nus 5, 449. Pergama 11, 279.
erumpunt portas G 4, 78. nubem 1, 580.
eruo in pingui E 3, 100.
Eryx nequicquam memoratus 5, 392. 402.
Erycis fines 1, 570. littora 5, 24. quan-
tus Eryx 12, 701. Erycino in vertice
5, 759. littore 10, 36.
Erymanthi nemora 6, 803. Erymantho
eruta pinus 5, 448.
escam dulcem G 4, 17. legens nidis 12,
475.
esseda Belgica ferre G 3, 204.
etiamnum hiems G 4, 135.
Etruria fortis crevit G 2, 533. surrexit
furiis 8, 494. 12, 232.
Etrusca acies 8, 503. urbs 10, 180. pi-
nam 9, 521. Etrusci sternuntur 10,
429. jugis 8, 480. castris 10, 148. etc.
evado. evaserat casus G 4, 485. ad fasti-
gia 2, 458. superas ad auras 6, 128.
pestem 10, 55. spatium 12, 907.
Evadnen cernit 6, 447.
evaluuit medicari ictum 7, 757.
Evander 10, 515. Evandrus res inopes
habebat 8, 100. conditor arcis 8, 313.
Evandri pauperis tecta 8, 360. Parrha-
sii 11, 31. Palatini sedem 9, 9. luget
mortem filii 11, 139. 169. Evandrum
regem secuti 8, 52. Evandrus ensis
10, 394.
Euanthem Phrygium occupat 10, 702.
evantes Phrygiæ ducebat 6, 517.
evauit in auram 4, 278. 9, 658.
Euhoico littore 9, 710. cautes 11, 260.
rupes 6, 42. oris 6, 2.
eveniunt non hæc sine numine Divum 2,
778.
eventum pugna cupiat 8, 16. eventus se-
cundet G 4, 397. cæcos volutat 6, 158.
everberat clypeum alis 12, 866.
evertere silvis pinum G 1, 256. æquora
ventus 1, 43. opes 2, 603. everso sæ-
culo succurrere G 1, 500. eversa urbe 2,
746.
eversor regnorum Achilles 12, 545.
evexit quos ad æthera virtus 6, 130.
evicit oppositas moles amnis 2, 497. evi-
cta vulneribus ornus 2, 630.
evinctus oliva Mnætheus 5, 494. evincti
tempora tæniis 5, 269.
eviscerat columbam accipiter 11, 723.
Eumenides satæ G 1, 278. implexæ cri-
nibus angues stupere G 4, 483. Eu-
- menidum agmina 4, 569. thalami 6,
280.
evocat 6, 749. animas Orco 4, 242.
evocæ Bacche 7, 389.
evolat adorta nefas 7, 387.
evolvere se in mare 5, 807. oras belli 9,
528.
evomit faucibus fumum 8, 253.
Euphrates movet bellum G 1, 509. altus
G 4, 560. mollior ibat 8, 726.
Europæ fati actus 7, 224. Europa pul-
sus 1, 385.
Eurotas beatus E 6, 83. 1, 498.
Eurus violentior incidit G 2, 107. No-
tusque fuunt 1, 15. Euro Rhipæo tan-
ditur G 3, 382. ocyor 8, 223. Euri
parcebant flatibus G 2, 339. animosi
frangunt G 2, 441. Euros denuntiat
G 1, 453. Euriis adventantibus G 4,
192. etc.
Euryalus 5, 295—343. 9, 179—373.
Eurydice reddita G 4, 486. seqq.
Eurypylum acitatum oracula mittimus 2,
114.
Eurysthea durum G 3, 4. 8, 292.
Eurytion 5, 514. 541.
exacuit vallos G 1, 264. dentes sus G 3,
255. spicula rostris G 4, 74.
exæstuat unda vorticibus G 3, 240. fun-
do imo Ætna 3, 577. mens ira 9,
798.
examen ramo pendit 7, 67. examine
multo abundare G 4, 139. æquato 12,
725. examina resonant E 7, 13. fu-
giant taxos E 9, 30. condunt apes G
2, 452. ducent G 4, 21. ludunt cælo
G 4, 103.
exanimis soror 4, 672. bos 5, 481. ami-
cum 9, 444. magistri 5, 669. exami-
num vendebat 1, 484. Volecentem 9,
451. exanimata agmina 5, 805.
exarsere ignes animo 2, 575. exarsit os-
sibus dolor 5, 172. in iras 7, 445.
exaudiri gemitus 6, 557. exaudita vox
G 1, 476. exaudita vota 11, 157.
excedere patria 1, 357. adytis 2, 351.
excedens terris Iustitia G 2, 474.
excellentem rapit cyenum 12, 250.
excelsa vertice montis 5, 35.
excidit pastoribus ignis G 2, 303. vinclis
G 4, 410. exciderant animo dolores
1, 26. ore nefas 2, 658. puppe Paliau-
rus 6, 339. ore vox 6, 686. vox per au-
ras 9, 112.
excidunt rupibus columnas 1, 429. exci-
sum antrum 6, 42. trabe 2, 481. Troja
2, 637.
excidium Trojæ 5, 626. excidia vidimus
2, 643. fumantia Trojæ obtestor 10,
46. excidiis petit urbem G 2, 505.
exciperet coeli indulgentia terras G 2,
345. gentem Romulus 1, 276. dejectam

INDEX.

3, 317. pavidos plausu 5, 575. ex-
cantant auras ore G 3, 274.
excire animas sepulcris E 8, 98. excie-
rat finitimos fama 5, 107. molem 5,
790. excitum e silvis genus 3, 676. ex-
citi bello reges 7, 642. excitos ventos
10, 38.
excitat aras G 4, 549. iras dolor 2, 594.
suspensum sonus omnis 2, 728.
exclamant Troes 12, 730.
exclusus spatii G 4, 147.
excolnere vitam per artes 6, 663.
excoquere G 1, 88. G 2, 260.
excretos hœdus G 3, 398.
excubat per muros legio 9, 175.
excubias æternas sacraverat 4, 201. ex-
cubiis vigillum obsidere 9, 159.
excudit ignem venis silicis G 1, 135.
scintillam 1, 174. arte ceras G 4, 57.
særa 6, 848.
excursus breves tentant G 4, 194.
excussit cervice securim 2, 224. somno
302. cursu 3, 200. pectore Deum 6,
79. Teucros vallo 9, 68. excutens
cervice toros leo 12, 7. excussa pec-
tore Juno 5, 679. excussi manibus
radii 9, 476. excussos rudentes 3,
267.
execramur terram 3, 273. bellum 11,
217.
exedisse urbem odiis 5, 785. exesi mon-
tis G 4, 419. exesa robigine pila G 1,
495. chelydriis creta G 2, 214. caminis
antra 8, 418.
exempla repentem 12, 439. secuti 11,
758. G 4, 219.
exire servitio E 1, 41. in cœlum arbor G
2, 81. ad pugnam G 4, 67. exiti aggre-
bimus annis 2, 497. domus caput urbi-
bus 8, 65. tela exit 5, 438. vim viribus
exit 11, 750.
exitus ingens docuit 5, 523. facilis um-
bris 6, 895. gravis manet 10, 630.
exitium pecori pecorisque magistro amor
E 3, 101. ante exitium dant signa G
3, 503. misere apibus G 4, 534. præ-
sens minatur 12, 761. exitio fortuna
reservat 5, 625. exitiis positura mo-
dum 7, 129. exitiale donum 2, 31. sce-
lus 6, 511.
exequor dona mellis G 4, 2. iussa 4, 396.
pompa 5, 54.
exequiis solutus 7, 5.
exercet tellurem G 1, 99. taurum G 1,
210. cantus G 1, 403. solum sub vo-
mere G 2, 356. imperia G 2, 370. iras
G 3, 152. cura vires G 3, 229. choros
Diana 1, 499. arma juvenis 4, 87. Hy-
mænos 4, 100. genus odiis 4, 623.
membra palæstræ 6, 642. famulas pen-
so 8, 412. exercita curia Venns 5, 779.
exercite fati nate 3, 182. exercita cur-

su flumina G 3, 529.
exercitus Dolopum 2, 415. appulit oris
7, 39.
exhalat terra nebulam G 2, 217. mephi-
tim fons 7, 84. vitam vulnere 2, 562.
exhausta bella 4, 14. pericula 10, 57. quas
bellando 11, 256. exhaustos casibus 1,
599.
exhorrescat vultus amicos 7, 265.
exhortor in arma 7, 472.
exigit annos 1, 75. cæcos rabies 2, 357.
ensem per costas 10, 682. ævum mon-
tibus 11, 569. exactum mensem G 1,
435. exacta referre 1, 309.
exiguus humor G 1, 70. mus G 1, 181.
exigni pulveris G 4, 87. exiguum vo-
cem 6, 493. exigua nocte G 2, 202.
eximet ævo memori dies 9, 447. exemit
labem dies 6, 747. exempta fames epu-
lis 1, 216.
eximios tauros G 4, 538. landis 7, 496.
exinde mittimur Elysium 6, 743.
exitium v. exeo.
exoptatum parentem 2, 138. stagna 6,
330.
exorat pacem 3, 370.
exordior. exorsa per longa G 2, 46.
exordia prima concreverint E 6, 33. su-
mat 4, 284. pugnas revocabo 7, 40.
exoritur clamor 2, 313. ex ossibus ultor
4, 625. exoriens sol G 1, 438. exorta
lætitia 3, 99. exorto jubare 4, 130.
exosus Trojanos Jupiter 5, 687. exosum
bella juvenem 12, 517. exosa has ma-
nus victoria 11, 436.
expediam famam omnem G 4, 286. Ce-
rerem canistris 1, 702. expeditor inter
flammam et hostes ducente Deo 2,
632. quod instat ratione 8, 50.
expellere 10, 354. expulerat somnum 8,
408. expulsum finibus 1, 620. ab ra-
dicibus segetem G 1, 320.
expendisse scelus merentem 2, 229. pœ-
nas 10, 669. 11, 258.
experiar avertere sensus E 8, 67. colendo
facilem G 2, 222. laborem æstate G 4,
157. Turnum in armis 7, 434. quid
virtus possit 11, 387. experta labores
G 4, 340. experti versando terram G 1,
119. saxa 1, 202.
experientia quanta apibus G 1, 4. nova
cepit G 4, 316.
expers virtutis Valerius 10, 752. expertem
thalami vitam 4, 550.
explet ingluviem ranis G 3, 431. oras
floribus G 4, 40. orbes imperio 1, 270.
mentem 1, 713. dapibus 3, 630. san-
guine pœnas 7, 766. corda tuendo 8,
265. donis 8, 618. orbes curru 12, 763.
explèsse animum flammæ 2, 586.
explicuit cohortes legio G 2, 280. frondes
G 2, 335. funera fando 2, 362.

I N D E X.

- explorat robora fumus G 1, 175. locos 1, 307. ventos 3, 514. portas 9, 170.
 exploratores missi reportant 11, 512.
 exponit in ulva vatem 6, 416. socios de puppibus 10, 288. exposita ponto rupes 10, 694.
 exportant corpora tectis G 4, 256. calathis G 3, 402.
 exposcere pacem precibus 3, 261. exposcit audire labores 4, 79.
 expromere voces 2, 280.
 expugnare turrin 9, 532.
 exquirere frigus G 2, 256. antiquam matrem 3, 96. pacem per aras 4, 57. monumenta singula 8, 312.
 exsangu corpus 2, 542. exsanguis diffugimus 2, 212. umbras 6, 401.
 exsaturata odiis Juno 7, 298.
 exsaturabile pectus 5, 781.
 excindere gentem 4, 425. 7, 137. domos 12, 643. Pergama 2, 177.
 exsectum matre peremta 10, 315.
 exsertæ manum 1, 492. 11, 644. 803.
 exsertantem ora Scyllam 3, 425.
 exsilit in siccum sanguis G 3, 433.
 exsilium v. exul.
 exsolvere curis 4, 652.
 exsomnia Tisiphone 6, 556.
 exsortem ducere honores 5, 534. equum 8, 552. vitæ 6, 428.
 expectare liba E 7, 34. cunctantes glebas G 2, 237. expectant reginam Pœni 4, 134. fugam facilem 4, 430. præmia palmarum 5, 70.
 expersa sanie limina 3, 625.
 expirare flammam caminis 3, 580. expirans Camilla loquitur 11, 820. peccatore flammam 1, 44.
 exstant cornibus cervi G 3, 370. exstant humeris Museum 6, 668.
 extruimus toros 3, 224. urbem 4, 267.
 extructo consensu 5, 290. montes G 1, 283.
 exsudat inutilis humor G 1, 88.
 exsuperat magis 12, 46. exsuperant undas jubæ 2, 207. flammæ 2, 759. solum Helori 4, 698. consilium 6, 591. moras 10, 658. exsuperabile saxum G 3, 39.
 exsurgit facem attollens 6, 607. altior 11, 697.
 exta fumantia reddimus G 2, 194. pingua torrebimus G 2, 396. spirantia consulit 4, 64. porriciam in fluctus 5, 237. extis adparere fibræ G 1, 484. ardentibus infundens oleum 6, 254. lustralibus vescitur 8, 183.
 extemplo 6, 210. G 1, 64. etc.
 extende ad pruinas sementem G 1, 230. extendere poterunt in vacuum se rami G 2, 287. famam factis 10, 468. extendit curas in annum rusticus G 2, 405. moribundum arena 5, 374. vires virtute 6, 807. extenditur acies per campos 10, 407.
 extera regna 4, 350.
 externi thalami 6, 94. virum 7, 68.
 exterrens freta Triton 10, 210. exterritus æstu anguis G 3, 434. umbris Æneas 4, 571. gemitu Cyrene G 4, 353. monstris Andromache 3, 307. silvis armenta G 3, 149.
 extimui non equidem 8, 129.
 extingui famam 6, 527. extinctus pudor 4, 322. funere Daphnim E 5, 20. Cæsare G 1, 466. faucibus ignes 8, 267. extinxem natumque patremque 4, 605.
 extollere vires gentis 11, 401.
 extorquet mucronem dextra G 1, 357.
 extorris finibus 4, 616.
 extra sidera jacet tellus 6, 796. tecta 2, 672.
 extremæ caudæ G 3, 423. extremæ morientis munus E 8, 60. laborem E 10, 1. extrema hora E 8, 20. extremi Garamantes E 8, 44. hominum Morini 8, 727. extremos gemitus G 3, 517. extrema vestigia G 2, 473. pati 1, 219. dona 3, 488. secutam ferro 6, 457.
 extudit artes meditando G 1, 133. dens artem G 4, 315.
 exuberat umbra G 1, 191. amnis spumis 7, 465. annus pomis G 2, 516.
 exuerint animum G 2, 51. cæstus 5, 420. exuta pedem vinculis 4, 518. Arcades armis 11, 395. vinculis palmas 2, 153.
 exuvie dulces 4, 651. tigridis pendent 11, 577. exuvias indutus Achillei 2, 275. leonis dat 9, 307. Mezentii induit 11, 7. hausit 12, 946. exuviis positus 2, 473. G 3, 437.
 exul Parthus E 1, 62. feror in altum 3, 11. regnis Saturnus 8, 320. exulibus Teucris 7, 359.
 exulat oris victus G 3, 225. ad columnas Protei 11, 263.
 exilium pati 2, 638. exilio domos mutant G 2, 511. collectam pubem 2, 798. sustulit comitem 11, 442. exilia longa tibi 2, 780. diversa querere 3, 4.
 exultant vada 3, 557. æstu latites 7, 464. exultat inter cædes Camilla 11, 649. agmina tumultu 11, 663. exultans gens ponti G 4, 431. exultantes Salios 8, 663. exultantia corda 5, 137.
 exurere classem 1, 39. Sirius agros 3, 141. puppes 5, 635. exustus ager G 1, 107. palus G 3, 432.
 exuvie v. exuere.

INDEX.

F.

Fabarim bibunt 7, 715.
Fabii quo **feasum** rapitis 6, 846.
fabis satio G 1, 215.
fabricata in muros **machina** 2, 46. **moenia** 9, 145. **fabricator** **doli** **Epeus** 2, 264.
fabrilia opera 8, 415.
Fabricium parvo **potentem** 6, 845.
facies **invisa** **Tydaridis** 2, 601. **hostilis** **occurrat** 3, 407. **faciem** **simillima** G 2, 131. **propior** **tauro** G 3, 58. **in** **faciem** **montis** **curvata** **unda** G 4, 361. **mutatus** 1, 658. **Dee** **reponit** 5, 619. **torvam** **exiit** 7, 415. **adversam** **occupat** 10, 699. **facies** **multae** **scelerum** G 1, 506. **binæ** **regum** G 4, 95. **diræ** **apparent** 2, 622.
faciam **vitulæ** E 3, 77. **facit** **ira** **telum** 7, 508. **fac** **velle** 4, 540. etc.
facto **fides** **prisca** 9, 79. etc.
facessit **præcepta** G 4, 548. 9, 45. **jussa** 4, 295.
facilis **labor** G 1, 79. **fascina** G 1, 266. **querentibus** **herba** G 4, 272. **jactura** 2, 646. **descensus** **Averni** 6, 126. **faciles** **animi** **juvenum** G 3, 165. **facile** **aggradiari** G 4, 404. **consequitur** 11, 721.
facultas **oblata** **Aristæo** G 4, 437.
fazo **putent** 9, 154.
fagus **alta** **cæditur** G 1, 173. **fagi** **tegmine** E 1, 1. **veteris** E 9, 9. **fagos** **densas** **inter** E 2, 3. **incanuit** **flore** **castaneæ** **fagos** G 2, 71.
faginus **axis** G 3, 172. **pocula** E 3, 37.
Falernis **cellis** G 2, 96.
Faliscos **Æquos** **habent** 7, 695.
fallo. **fallat** **imago** E 2, 27. **feras** **visco** G 1, 139. **hora** **crastina** G 1, 425. **fallunt** **aconita** **legentes** G 2, 152. **fallere** **nescia** **vita** G 2, 467. **veneno** 1, 688. **sefellit** **deceptam** **amor** 4, 17. **fallere** **amantem** **quis** **possit** 4, 296. **numen** **Di** **timent** 6, 324. **fallit** **euntes** **via** 9, 243. **incantum** **pietas** 10, 812.
fallax **herba** E 4, 24. **silvæ** 9, 302. **siliquis** G 1, 195. **austriis** 5, 850.
falsum **solem** G 1, 463. **crimine** 2, 430. **robiginæ** G 2, 220. **proditiōne** 2, 83. **gaudia** 6, 513. **insomnia** 6, 897. **mugitibus** E 6, 48. **imaginibus** 1, 407.
falx. **falcis** **honus** 7, 637. **falcem** **patiētur** **vineæ** E 4, 40. **supponat** **aristis** G 1, 348. **procurram** **expectant** G 2, 421. **falce** **mala** **incidere** E 3, 11. **premes** **umbras** G 1, 157. **saligna** **servet** G 4, 110. **falces** **confientur** **in** **ensem** G 1, 508.
falcati **enses** 7, 732.
fama **ferot** **salutem** 1, 463. **volat** 3, 121. **incredibilis** **occupat** 3, 294. **mobilitate**

viget 4, 174. **impia** **detulit** 4, 298. **veniet** **sub** **manes** 4, 387. **bacchatur** **per** **urbem** 4, 666. **exierat** **finitimos** 5, 106. **obscura** **recondit** 5, 302. **est** **obscurior** **annis** 7, 295. **infracta** **cadat** 7, 333. **facto** **perennis** 9, 79. **nuntia** **ruit** 9, 474. **fidem** **reportat** 11, 511. **famæ** **nostræ** **pars** **maxima** **Mæcenas** G 2, 41. **oblitos** **amantes** 4, 221. **venientis** **amore** 6, 890. **famam** **repetens** **prima** **ab** **origine** G 4, 286. **obstare** **furori** 4, 91. **fovemus** **inanem** 4, 218. **malorum** **extingui** 6, 527. **æternam** **dedisti** **moriens** 7, 2. **nepotum** **attollens** 8, 731. **extendere** 10, 468. **fama** **ferre** **nomen** G 3, 47. **vulgata** 1, 457. **inclyta** 2, 82. **movetur** 4, 170. **illustrem** 7, 79.
fames **sacra** **aui** 3, 57. **dira** **subigat** 3, 256. **malesuada** 6, 276. **coget** **consumere** **mensas** 7, 125. **vesana** **suadet** 9, 340. **famem** **solabere** G 1, 159. **obscenam** **denuntiat** 3, 367. **fame** **amissis** **apibus** G 4, 318. **pallida** 3, 218.
famulum **parentis** **putet** 5, 95. **famulo** **Heleno** **transmisit** 3, 329. **famuli** **dant** **lymphas** 1, 701. **ferebant** **loricam** 5, 263.
famulam **transmisit** **habendam** 3, 329. **famulæ** **quinquaginta** **intus** 1, 703. **susci-piunt** 4, 391. **famulas** **exerçet** **penso** 8, 412.
farris **acervum** G 1, 185. **farre** **pio** **venueratus** 5, 745. **farra** **flava** **seres** G 1, 73. **lætissima** **pulvere** G 1, 101. **in** **robusta** **exercebis** **humum** G 1, 220. **ministrant** G 3, 126.
farragine **crassa** **magnum** G 3, 205.
fas **erat** **partiri** **limite** **campum** G 1, 127. **et** **jura** **sinunt** G 1, 269. **atque** **nefas** **versum** G 1, 505. **Divûm** **limina** **tangere** G 4, 358. **jussa** **capessere** 1, 77. **regna** **resurgere** 1, 206. **omne** **abrumpit** 3, 55.
fascæ **levabo** E 9, 65. **sub** **injusto** **carpit** **viam** G 3, 347. **fascas** **videre** **receptos** 6, 819. **primos** **adtollere** 7, 173.
fascinat **oculus** **agnos** E 3, 103.
faselum **vilem** **seres** G 1, 227. **faselis** **pietis** **vehitur** G 4, 289.
fastus **Achilleæ** **stirpis** 3, 326.
fastidit **te** **Alexis** E 2, 73.
fastidia **superba** **pati** E 2, 15. **longa** **tulerunt** E 4, 61.
fastigia **rerum** **sequar** 1, 342. **tecti** **supero** 2, 302. **prensant** 2, 444. **ad** **summa** **volvitur** **ignis** 2, 758.
fateri **subigit** 6, 567.
fatigat **coelum** **metu** 1, 280. **equos** 1, 316. **cervos** **cursu** 5, 253. **Martem** 7, 582. **diem** **remigio** 8, 94. **terga** **hasta** 9, 610. **fluctus** 10, 304.

- fatiscit victa pulvere area G 1, 180. jac-
 ctata tellus G 2, 249. fatiscunt rimis 1,
 123. mra saxis 9, 809. fessi rerum 1,
 178. diacedere bello 2, 109. fessos ar-
 tus G 4, 190. fessas naves 1, 168. fes-
 sis messoribus E 2, 10. dulcis sopor E
 5, 46. da mœnia 3, 85.
 fatum v. for.
 fauces Abydi tentantur G 1, 207. angu-
 stas ferunt 11, 525. obsecras premit lin-
 gua G 3, 508. Ternarias ingressus G
 4, 467. ad fauces Averni venere 6, 201.
 pestiferas aperit 7, 570. bivas obsei-
 dam 11, 516. faucibus obesis angit G
 3, 497. sicca expectant catuli 2, 358.
 vox hæsit 2, 774. effundens 6, 241. in
 primis Orci 6, 273. evomit fumum 8,
 252.
 favet frumentis G 2, 228. ore 5, 71. fa-
 vens Tegeme adsis G 1, 18. Tyrii 1,
 735. faventum studiis 5, 148.
 favor Euryalum totatur 5, 343.
 favillam atram volitare 5, 666. bibulam
 lavere 6, 227. favilla candente fuman-
 tem 3, 573.
 Fauni fatidici oracula 7, 81. veteris 7,
 254. Fauni ferte pedem G 1, 11. indi-
 genæ 1, 314. Faunos ludere E 6, 27.
 silvicolæ Fauno 10, 551. Fauno Picus
 Pater 7, 48.
 favorum crates G 4, 214. favos dilne lacte
 G 1, 344. contemnunt G 4, 104. mu-
 nire G 4, 179. adedit stellio G 4, 242.
 favis emissas juvenus G 4, 22. pressis
 cogere mella G 4, 141. ponunt funda-
 mina G 4, 161.
 fax. facem ducens stella 2, 694. faces
 novas iucide E 8, 28. inspicat G 1,
 292. volant 1, 150. sævas collucere
 4, 567. Deus ministrat 5, 640. faci-
 bus armatam 4, 472. accingitur atris
 9, 74.
 febris arida depascitur artus G 3, 458.
 felix hostia G 1, 345. morte tuâ 11, 159.
 limum G 2, 188. operum dies G 1,
 276. ramis G 2, 81. Zephyris 3, 120.
 non felicia tela 11, 196. felicius ve-
 niunt uvæ G 1, 54. auspiciis 11, 32.
 felle exarserat atro 8, 220. veneni 12,
 857.
 femina videndo urit G 3, 216. dux facti
 1, 364. agit palantes 11, 735.
 femineo ululatu 4, 667. amore 11, 782.
 pœna 2, 584. agmina 11, 663. plango-
 ribus 2, 488.
 femur perstrinxit Achates 10, 344. in
 ægnum attollit 10, 857. per medium
 transit 12, 926. à femore ense eripit
 10, 788.
 fenestram ingentem dedit ore 2, 482.
 fenestras quatuor addunt G 4, 298.
 per insertas fundebat 3, 152. per ca-
 vas 9, 534.
 ferali carmine 4, 462. cupressos 6, 214.
 feretrum molle textit 11, 64. feretro in-
 genti subiere 6, 222. repôsto procubuit
 11, 149.
 ferit cornu E 9, 25. feriant littora fluctas
 E 9, 43. venam G 3, 460. ferit pede
 terram G 3, 500. in puppim pontus 1,
 115. sidera clamor 2, 488. retinacula
 ferro 4, 580. fœdus 10, 154. terram
 fronte 10, 349.
 fermento imitantur pocula G 3, 380.
 ferant sese obvia vestigia E 6, 57. fert
 omnia ætas E 9, 51. fert fama salu-
 tem 1, 463. fertur equis auriga G 1,
 514. feror in flammæ 2, 337. ferendo
 superanda est fortuna 5, 710. ferentes
 dona timeo 2, 49. ventos 4, 430. etc.
 ferax oleo terra G 2, 222. feraces plantas
 G 2, 79. G 4, 114.
 fertilis ubere campus G 2, 185. pomis ar-
 bos G 4, 142. nimium tellus G 2, 252.
 uvæ G 2, 191. juvenis seges G 4, 128.
 Ausonias arva 9, 136.
 Feronia 7, 800. 8, 564.
 ferrum mittunt Chalybes G 1, 58. ferro
 crimen refellam 12, 16. etc.
 ferrata calce 11, 714. orbes G 3, 361.
 postes 7, 622. trudes 5, 208. capistris
 G 3, 399.
 ferrens somnus 10, 745. vox G 2, 44.
 progenies G 2, 341. seges 3, 45. tur-
 ris 6, 554. thalami 6, 280. jura G 2,
 501.
 ferrugine obscura textit G 1, 467. Hibera
 clarus 9, 582. peregrina 11, 772. fer-
 ruginea cymba 6, 304. hyacinthos G
 4, 183.
 fervet fretis spirantibus æquor G 1, 327.
 fervere omnia nimbis G 1, 455. opus
 G 4, 169. littora flammis 4, 567.
 Marte Leucaten 9, 677. fervet omnis
 semita opere 4, 407. ferventes rotas
 11, 195.
 fervidus axis G 3, 107. ira Tirynthius 8,
 230. instat furto 9, 350. fervida fata 7,
 24. dicta 12, 894.
 fervore furentes 10, 578. fervoribus in-
 stat G 3, 154.
 ferulas florentes quassans E 10, 25.
 ferus Jupiter 2, 326. montes E 5, 28.
 fructus G 2, 36. corda 6, 49.
 feræ immixtas silvis 2, 342. ferarum
 spelæa E 10, 52. lustra G 2, 471. de-
 serta 3, 646. debellator 7, 651. vasta-
 tor 9, 771. feræ ludere E 6, 27. ca-
 ptare G 1, 139.
 ferino lacte 11, 571.
 feritate manus non dedit 11, 568.
 feroces turmas G 3, 179. populos 1, 263.
 corda 1, 302.
 Fescenninas acies 7, 695.

INDEX.

- festas v. fatisco.*
festina 9, 488.
festinant iussa 6, 177. *festinem advertere* G 4, 117.
festi fronde 2, 249. 4, 459. *diebus* G 1, 268. 6, 70.
fibræ apparere minaces G 1, 484. *fibris amaris intyba* G 1, 120. *impositis ardent* G 3, 490.
fibula aurea subnectit 4, 139. 7, 815. 12, 274.
Fidenam urbem imponent 6, 773.
fidibus canoris fretus 6, 120.
fidus Achates 6, 158. *Orontem* 1, 113. *ensem* 6, 524. *responsa* 2, 377. *sacris silentia* 3, 112. *littora* 5, 24. *fidissima spes* 2, 281.
fidit pugnam committere 5, 69. *fidens animi* 2, 61. *equo Astur* 10, 181. *fidentem fuga Parthum* G 3, 31.
fidēs cana 1, 292. *intemerata signa manet* 2, 143. *tellure sub ima est* 6, 459. *fidem rupere* G 4, 213. *serves* 2, 161. *supplicis erubuit* 2, 541. *novavit* 5, 604. *accipe* 8, 150.
fidelis lorica 9, 707.
fiducia generis tenuit 1, 132. *quæ sit capto* 2, 75. *cessit* 8, 395. *quæ sit rebus humanis* 10, 152.
figere cervos E 2, 29. *damas* G 1, 308. *mella* G 4, 57. *plantas hume* G 4, 115. *frusta verubus* 1, 212. *dicta animis* 3, 250. *clypeum postibus* 3, 287. *sub nube columbam* 5, 516. *arundine malum* 5, 544. *telum* 10, 883. *vestigia curis* 6, 159. *leges pretio* 6, 622. *vertice cristas* 10, 701. *fixa dolore Juno* 7, 291. *fixam sagittam* 5, 518. *fixos oculos* 1, 482.
figuram in veterem revoluta 6, 449. *subitam collecta* 12, 862. *quales volitare* 10, 641.
filio regens vestigia 6, 30. *fila extrema legunt* 10, 815.
filius Veneris orsus 1, 325. *filia servabat domum* 7, 52.
filicum maniplis G 3, 297. *filicem invisam aratris pascit* G 2, 189.
fimo pingui saturare G 1, 80. *sparge* G. 2, 347. *immundo concidit* 5, 333.
finditur cuneis via G 2, 79. *findit Canis æstifer arva* G 2, 353. *se via* 6, 540. *terram rastris* 10, 295.
fiatile lignum G 1, 144. *cuneis robur* 6, 181.
fungunt sibi somnia qui amant E 8, 108. *putando vitem* G 2, 407. *tecta* G 4, 179. *metus* 7, 438. *te dignum Deo* 8, 365. *fungere linguâ* 8, 634. *ficti tenax fama* 4, 188. *ficto carmine* G 2, 45. *pectore* 2, 107.
fictor fandi Ulysses 9 602.
finem impone labori 2, 619. *ferat fossis* 3, 145. *sub ipsam adventabat* 5, 328. *loquendi dedit* 6, 76. *fine facto quievit* 3, 718. *finis patriis linquimus* E 1, 3. *tueri* 1, 564. *Erycis optatis* 1, 570. *Italos querere* 5, 82. *finibus exul* E 1, 62. *arceret* 1, 300. *patriis expulsum* 1, 620. *extorris* 4, 616. *prosiluere* 5, 140.
finitimi ossa piabunt 6, 378. *finitimos excierat* 5, 106. *finitimas urbes* 7, 549.
finire manu bellam 11, 116. *possum dolores* 12, 880.
fio. fiant omnia mare E 8, 58. *fit cuique sua cupido deus* 9, 185.
firma robora 2, 481. *firmissima vina* G 2, 97.
firmat industria vires G 3, 209. *animum pignore* 3, 611. *vestigia pinus* 3, 659. *numina* 8, 78. *foedera* 11, 330. *firmans omine animum* G 4, 386. *firmata ætas* E 4, 37.
fiscina textatur virga G 1, 266.
fiscellam textit hibisco E 10, 71.
fiatula compacta cicutis E 2, 37. *meruisset caprum* E 3, 22. *cera juncta fuit* E 3, 25. *arguta pendebit* E 7, 24. *odio est* E 8, 33. *dicat amores* E 10, 34.
flagello insonuit 5, 579. *accincta* 6, 570. *lento aptare* 7, 731. *sanguineo Bellona* 8, 703. *flagella summa pete* G 2, 299.
flagitat quæ sint 2, 124.
flagrantem crimem 2, 685. *pinum* 7, 397. *telo* G 1, 331. *vultus* 1, 710.
flamma subdita medullis G 3, 271. *subjecta reluxit* G 4, 385. *incidit in segetem* 2, 304. *virgeæ suggeritur* 7, 462. *stuppea spargitur* 8, 694. *flammæ veteris vestigia* 4, 22. *lumina* 6, 300. *flammam inter et hostes expedit* 2, 632. *flamma vincere* G 3, 560. *cingere* 1, 673. *flammæ furentes volvuntur* 4, 671. *flammarum tractus* G 1, 367. *globos* G 1, 472. *flammæ expirantem* 1, 44. *extulerat puppis* 2, 256. *fajant* 2, 471. *Jovis imitatur* 1, 586. *vomentem* 8, 620. *ovantes despectat* 10, 409. *perfundat sanguine* 10, 520. *flammis tremulis corripuit* E 8, 105. *crepitantibus urere* G 1, 85. *involvit* G 2, 308. *restantia* 1, 679. *adolere* 1, 704. *vincunt noctem* 1, 727. *implēsem foros* 4, 605. *opera omnia lustras* 4, 607. *collucent moenia* 5, 4. *signavit viam* 5, 526. *undantia ænæa* 6, 218. *armata Chimæra* 6, 288. *torrentibus ambit* 6, 550. *cingere nucia* 9, 160. *flammantia lumina* G 3, 433. *flammato corde* 1, 50. *flammea lumina* 7, 448.

- flatus omnis resedit 7, 28. flatu sequen-
 tum humescunt G 3, 111. flatibus hi-
 bernis parcebant G 2, 339. certant Bo-
 res 4, 542.
 flamine rapido portant 4, 241. flamina
 ferunt classum 4, 832.
 flabra convellunt G 2, 293. flabris leni-
 bus horrescunt G 3, 199.
 flava Ceres G 1, 96. armis G 1, 316.
 crines 4, 559. 12, 605. caput G 4, 352.
 gurgite 9, 816. flaventem lanugine ma-
 las 10, 324. arenas G 3, 350. culta G
 4, 126. arvis 7, 721. flavescet campus
 arista E 4, 28.
 Flavinia arva 7, 696.
 flectes orando G 4, 399. flexere animum
 hymenaei G 4, 516. equos 1, 156. se-
 gram mariti 4, 35. lumina 4, 369.
 viam velis 5, 28. fata precando 6, 376.
 juga habenis 6, 805. superos 7, 312.
 equos habenis 10, 577. flectentes 9,
 372. flexa vi ulmus G 1, 169. flexi
 acanthi G 4, 123. flexos viribus arcus
 5, 500.
 flexu sinuoso elabitur G 1, 244. flexus
 longos superant 8, 95. flexibus tardis
 G 3, 14. flexilis circulus 5, 559.
 flevit me discedere E 3, 78. flebant Daph-
 nim Nymphæ E 5, 21. saxa E 10, 15.
 flendo ducimus horas 6, 539. fletu in-
 gemuit 4, 369. fletus cognovit inanes
 G 4, 375. longos ciebat 3, 345. fleti-
 bus movetur 4, 439.
 flictu dant sonitum 9, 667.
 flos tenax G 2, 134. succisus languescit
 9, 435. florem depasta salicti E 1, 55.
 anethi jungit E 2, 48. violæ aut hya-
 cinthi 11, 68. flore pyri incanuit or-
 nus G 2, 72. primævo juvenit 7, 162.
 vestibat genas 8, 160. florum tantus
 amor G 4, 205. flores legitis E 3, 92.
 inscripti nomina regum nascuntur E
 3, 107. blandos fundent E 4, 23. pur-
 pureos metant G 4, 54. floribus im-
 misi anstrum E 2, 58. ornatus E 6,
 68. insultent G 4, 11. explent oras G
 4, 39. croceis halantes G 4, 109. hor-
 rea texent G 4, 250. complectitur 1,
 694. variis insidunt 6, 709. florea rura
 1, 430.
 floreat narcisso alnus E 8, 53. ager tibi
 G 2, 6. copia thymbrae G 4, 32. terra
 viris 7, 644. florentem cytisum E 2,
 64. studiis Virgilium G 4, 564. ære
 catervas 7, 804. sertis limina 4, 202.
 florentibus herbis E 9, 19.
 fluit ad terram cervix G 3, 524. fluxit
 auro plurima G 2, 166. agmine leni
 Thybris 2, 782. sudor rivis 5, 200. æs
 rivis 8, 445. fluentem crinem 8, 147.
 ad terram non sponte 11, 828. fluenti
 rivo E 8, 101. fluentes Baccho vites
 G 2, 190. ramos G 2, 370. sinas 1,
 320. fluentia membra tabo 3, 626.
 fluxas res 10, 88.
 fluctus sinum trahit G 3, 237. fluctum
 ad sidera tollit 1, 103. fluctu percussa
 E 5, 83. jactante saburram G 4, 195.
 ab Eoo curvatus 3, 533. tumentis sus-
 pensa 7, 810. cano spumabant 8, 672.
 secundo labitur 10, 687. fluctus in-
 sani feriant littora E 9, 43. mulcere 1,
 66. vastos volvunt 1, 86. fluctus inter
 terram aperit 1, 107. motos compo-
 nere 1, 135. vastos sorbet 3, 422. æ-
 quare æquendo 3, 671. atros accubat
 5, 2. salsos revomentem 5, 182. alber-
 cere vento 7, 528. effulgere auro 8,
 677. irarum volvis 12, 831. fluctibus
 adsurgens G 2, 160. vastis acti 1, 333.
 tumidis tunditur 5, 126. sub imis au-
 diit 5, 239.
 fluctuat irarum æsta amor 4, 532. animo
 10, 680. curarum æsta 8, 19.
 fluente Aniene erumpunt G 4, 369. ran-
 ca transportare 6, 327. Tiberina 12,
 35.
 fluidus liquor G 3, 484. cruorem 3, 663.
 fluitantia transtra 10, 306. ratem 5,
 368.
 flumen calidum volvitur 9, 414. flumine
 reice capellas E 3, 96. adverso subigit
 lembum G 1, 201. sacro perfusi G 2,
 147. herboso pascentem G 2, 199.
 largo humectat 1, 465. montano tor-
 rens 2, 305. vivo abluero 2, 719. con-
 ceptum 5, 38. pleno stringentem ripas
 8, 62. noto aquæ perfundi 11, 495.
 flumina inter nota E 1, 52. frigida E
 5, 25. inter valles decurrunt E 5, 84.
 torrentia curant ripas E 7, 52. sicca
 videas E 7, 56. requirunt cursus E
 8, 4. trudent glaciem G 1, 310. cava
 crescunt G 1, 326. curva tenent G 2,
 11. subterlabentia muros G 2, 157.
 amem G 2, 486. secundum plena G
 3, 144. objecta retardant G 3, 254.
 tranant G 3, 270. manabunt mammis
 G 3, 310. summa libant G 4, 54. ca-
 va coquebant G 4, 428. infusa prosunt
 5, 684. servat Charon 6, 298. ignota
 procatur 7, 138. fluminibus nascuntur
 salices G 2, 110. sonoris 12, 139.
 fluvium se condidit lacu 8, 66. fluvium
 inducit satis G 1, 106. in liquentem
 transformat G 4, 442. tumentem le-
 niit 8, 86. fluvio salubri mersare gre-
 gem G 1, 272. amæno prorumpit 7,
 30. opaco succedit 7, 36. innare 8,
 93. fluvii sensere alnos G 1, 136. cur-
 runt in freta 1, 607. fluviorum rex
 Eridanus 1, 482. fluvios piscis ama-
 bit E 5, 76. tentare minaces G 3, 77.
 ministrant G 3, 126. innare rapaces

INDEX.

- G 3, 142. præbere recentes G 3, 301. fluvius dulcibus perfundunt G 3, 445. sistere aquam 4, 489. fluvialis arundo G 2, 414. lymphæ 4, 635. fluvialibus undis 9, 70.
- focos amare 3, 134. diripere 9, 75. focus suspensa G 1, 175. adolvere ulmos G 3, 378. munera libo 3, 178. rapiunt ignem 5, 660.
- fodere cubilia talpæ G 1, 183. calcaribus armos 6, 882.
- fossa humili designat 7, 157. fossæ implentur G 1, 326. inundant sanguine 10, 24. fossarum moras 9, 143. fossas superant 9, 314. ingentes tenent 9, 470. aggere complent 9, 567. fossis rura natant G 1, 372.
- fossor movens jugera G 2, 264.
- foecunda tellus G 1, 67. foecunda viminibus salices G 2, 446. foecunda pœnis viscera 6, 598. foecundis imbribus G 2, 325. foecundat Ægyptum arena G 4, 291.
- foedam tempestatem G 1, 323. vestigia 3, 244. foedissima proluvia 3, 216. foedè exussit puppes 5, 794.
- foedare latebras ferro 2, 55. omnia contactu 3, 227. pectora pugnis 11, 86. foedans unguibus ora 4, 673. sanguine ignes 2, 492.
- foedus confundere 5, 496. placitum componere 10, 15. reposcite flammis 12, 573. foedere pacto exercentur G 4, 158. certo premere 1, 62. equo amantibus 4, 520. foedera æterna imposuit G 1, 60. tyranni rupta G 4, 493. iungi 4, 112. solvere 10, 91. pepigit 10, 902.
- foenilia bruma claudes G 3, 321.
- foetu largo pubescit G 2, 390. gravescit G 2, 429. pecorum exuberat G 2, 516. foetus arborei virescunt G 1, 55. superant G 1, 189. ovium tueri G 2, 196. dant aliæ alios silvæ G 2, 422. varios ponit G 2, 521. edunt G 4, 199. gravidos cogunt G 4, 231. amissos queritur G 4, 512. enixa 3, 391. decerperit 6, 141. foetibus mutatis requiescunt arva G 1, 82. foetus binos alit E 3, 30.
- foeta armis machinâ 2, 238. vaccæ G 3, 177. foetas graves tentabunt pabula E 1, 50. austris loca 1, 51. apibus G 4, 139.
- foetura habilis G 3, 62. E 7, 36.
- folia hand ullis labentia ventis G 2, 133. foliorum luxuria G 1, 191. foliis spargite humum E 5, 40. decussit mella G 1, 131. despectant vellera G 2, 121. superat amaris G 2, 314. ornatus olivæ G 3, 21. e foliis natos legunt G 4, 200. suscepit ignem 1, 175. nomina
- mandat 3, 444.
- foliibus auras accipiunt G 4, 171. 8, 449.
- fornite rapuit flammam 1, 176.
- fontis Stygii caput 12, 816. fontem irriguum bibant G 4, 32. superare Timavi 1, 244. fonte lavabo E 3, 98. quo te cunque lacus tenet 8, 75. fontes inter sacros E 1, 53. muscosi E 7, 45. sanctos recludere G 2, 175. decurrunt gregibus G 2, 200. liquidi adsint G 4, 18. fontibus inducite umbras E 5, 40. rumpuntur amnes G 3, 428. restinguere ignes 2, 686.
- for. fatur talia 1, 131. fari quo sanguine cretus 2, 74. fabor 1, 261. fandi data copia 1, 520. fictor 9, 602. fando temperet a lacrymis 2, 6.
- fatum inexorabile G 2, 491. ineluctabile posuit 8, 334. indulget 8, 512. fati nescia 1, 299. fato prudentia major G 1, 416. urgenti incumbere 2, 653. erepta 2, 738. revoluta 6, 449. fata resistant G 4, 455. crudelia vocant G 4, 496. ostendunt sedes 1, 205. crudelia gemit 1, 222. immota manent 1, 258. data secutus 1, 382. Trojæ ferebant 2, 34. Deum rex sortitur 3, 375. viam invenient 3, 395. 10, 113. canit 3, 444. Divom renarrabat 3, 717. obstant 4, 440. impia tangunt 4, 596. trahunt retrahuntque 5, 709. arcana sacrobo 6, 72. flecti precando 6, 376. ostendent terris 6, 870. nepotum adtollens 8, 731. quo fata vocas 9, 94. nova condere 10, 35. paria prospectant 10, 740. fatorum numine E 4, 47. arcana 1, 262. comites 2, 294. Priami finis 2, 554. ordo 5, 707. fatis in pejus rure G 1, 199. invisum G 4, 324. ora resolvit G 4, 452. acti 1, 32. contraria fata rependens 1, 239. futuris aperit ora 2, 246. defensu iniquis 2, 256. dare vela 3, 9. Iliaci exercite 3, 182. incerta feror 4, 110. exterrita 4, 450. infracta 5, 784. da regna 6, 67. melloribus utere 6, 546. frangimus 7, 594. instantibus eripe 10, 624. urgetur acerbis 11, 587. ad sidera tolli 12, 795.
- fatalis machina 2, 237. telum 12, 919. virgæ 6, 409. Ænean 11, 232. moles 11, 130. arva 5, 82. 4, 355. manus 12, 232.
- fatidici Fauni 7, 62. vatis 8, 340. Mantus 10, 199.
- fatifer arcus 9, 631. ense 8, 621.
- foras fer cineres E 8, 101.
- forcepe tenaci G 4, 175. 8, 453. 12, 404.
- fores imas obsedere 2, 450. foribus superbis vomit G 2, 461. stridebat ænais 1, 449.

INDEX.

- forma torvæ bovis optima G 3, 52. viri nova procedit 3, 591. Del obtulit 4, 556. formas sprete injuria 1, 27. formam aratri accipit ulmus G 1, 170. mortalem adripiam 9, 101. forma pulcherrima 1, 72. insignis 5, 295. formas rerum sumere E 6, 36. se vertit in omnes G 4, 411. omnes scelerum comprehendere 6, 626.
- formare ad usum agrestem vitulos G 3, 163. classem 9, 80.
- formosi pecoris E 5, 44. Alexin E 2, 1. pedum E 5, 90. Amaryllida E 1, 5. formosior hedera Galatea E 7, 38. formosissimus annus E 3, 57.
- formica populat acervum 4, 402. G 1, 186. extulit ova G 1, 380.
- Formidinis atræ ora 12, 335.
- formidine perpetua solvent E 4, 14. pavidos G 3, 372. nova percussa G 4, 357. nigra caligantem G 4, 468. deposita fatur 2, 76. captos 2, 384. anticipit pressus 3, 47. falsa ludit 7, 442. crimen acerbat 11, 407. septum 12, 750. amens 12, 776.
- formidatus nautis Apollo 3, 275.
- fornace vasta liquescit 8, 447. fornacibus clausis æstuat ignis G 4, 263. recoquunt enses 7, 636. ignes anhelat 8, 421.
- fornice adverso 6, 631. saxi 10, 806.
- fors omnia versat E 9, 5. inopina 8, 476. et virtus miscentur in unum 12, 714.
- forsan meminisse juvabit 1, 203. forsitan E 6, 59. G 2, 288. fortasse animum ferebat 10, 548.
- fortes tauri G 1, 65. coloni G 3, 278. ad aratra juvencos G 3, 50. Mycenæ G 3, 121. ulmis G 2, 83. æræ ad fortia vires 8, 509. fortissima pectora 2, 248.
- fortuna laborum præsens G 3, 452. domus stat G 4, 209. eodem insequitur 1, 240. miserum finxit 2, 89. adspirat labori 2, 385. monstrat iter 2, 387. dum fuit 3, 16. Teucrum recessit 3, 53. peracta eat 3, 493. sequatur factum 4, 109. pugnae anceps 4, 603. superat 5, 22. novavit fidem 5, 604. reservat exitio 5, 625. omnis superanda ferendo est 5, 710. fatigat 6, 533. mersit viros 6, 615. juvat audentes 10, 284. indigna implicuit bello 11, 108. alterna 11, 426. dura 12, 677. spondet salutem 12, 637. fortunam sortitus ocalis 12, 920. fortuna uti 9, 240.
- fortunata gens G 4, 287. Pasiphaëa E 6, 46. senex E 1, 47. puer E 5, 49. nemorum 6, 639. nimum agricolas G 2, 458. gentes 11, 252. fortunatus laborum 11, 416.
- Forulos colunt 7, 714.
- Forum insanum vidit G 2, 502. Foro Romano magire armenta 8, 361. indicit 5, 758.
- foros complebunt G 4, 250. laxat 6, 412. implemsem flammis 4, 605.
- fovet Nessam E 3, 4. ora G 2, 135. colla 10, 838. fovit humum coluber G 3, 420. larem sub terra G 4, 43. progeniem G 4, 56. gentem 1, 281. gremio 1, 718. complexu 8, 388. cupidine bellum 10, 93. castra fovere 9, 57.
- foveis abscondere G 3, 558.
- fraga nascentia legitis E 3, 92.
- fragrantia thymo mella G 4, 169.
- frango. fregisti arcum E 3, 12. glebas rastris G 1, 94. fruges saxo G 1, 267. fregere glandem sub ulmis suos G 2, 72. frangunt silvas Euri G 2, 441. franguntur doli G 4, 400. remi 1, 104. frangenda bidentibus gleba G 2, 400. fracta remurmurat unda 10, 291. fractæ opes 3, 53. sonitus G 4, 72. remos 5, 209. res miserabere G 4, 240. ad littora voces 3, 556. cacumina E 9, 9. glebis G 3, 161.
- fragili cicuta E 5, 85. ramos E 8, 40. lauros E 8, 82. calamos G 1, 76.
- fragmenta ramea subjiciant G 4, 304. fragmine montis ingenti sternit 9, 569. 10, 698. fragmina remorum impediunt 10, 306. mucronis 12, 741.
- fragor aridus audiri G 1, 358. pelagi cecidit 1, 154. increpat ingens 8, 527. æthera complet 12, 724. fragore subito intonuit 2, 692. magno cedunt 7, 678. fragoribus resonat æther 5, 228.
- fragorus saxis torrens 7, 566.
- frater Æneas jactetur 1, 667. Pygmalion destruat 4, 326. fratres Liger et Lucagus 10, 575. etc. fratres conjuratos G 1, 280. Ætneos 3, 678. unanimos 7, 335. fratrum sanguine perfusi G 2, 510. fraterna morte G 3, 518. cæde 4, 11. fines 5, 630. littora 5, 24.
- fraus innexa clienti 6, 609. perferet incolumem 11, 717. fraudis vestigia priacæ E 4, 31. fraudi accommoda vallis 11, 522. frandem G 1, 465. fraude colli deceptus 5, 851. fraudare regno 4, 355.
- fraxinus in silvis pulcherrima E 7, 65. icta sonat 11, 136. fraxinæ trabes 6, 181. sudas G 2, 359.
- fremunt circum claustra venti 1, 56. fremet ore cruento furor 1, 296. fremebant ore Dardanidæ 1, 559. tecta ululatu 4, 668. saxa 7, 590. littore puppes 8, 497. lætitia Teucris 8, 637. fremit sonipes 11, 496. 599. fremunt saxa

INDEX.

- tormento 12, 922. *frementem equum* G 1, 12. *bello Italiam* 4, 222.
- fremitus* vocat 2, 338. *equorum ardescit* 11, 607. *fremitu marino adsurgens* G 2, 160. *denso circumstant* G 4, 216. *consonat nemus* 5, 148. *secundo volat* 5, 338.
- fremor varius cucurrit* 11, 296.
- frenum accipere* 12, 568. *frenos audire sonantes* G 3, 184. *frena retardant* G 3, 253. *concordia ferre* 3, 542. *spumantia mandit* 4, 135. *concutit* 6, 100. *aurea dedit* 8, 168. *frenis immissis arietat* 11, 890.
- frenaret cursus aquarum glacie* G 4, 136. *ventos vincula* 1, 54. *gentes iustitia* 1, 523. *frenatis equis* 5, 554.
- frendens graviter vates* G 4, 452.
- frequens herbis campus* G 2, 185. *frequentes lotos* G 3, 394. *Tyrii* 1, 707. *animæ* 6, 486.
- frequentant secreta arva* 6, 478.
- freta destitunt pisces* E 1, 61. *agitata tumescere* G 1, 356. *cæca sollicitant* G 2, 503. *Sicanis petamus* 1, 557. *igni reluctat* 2, 312. *consita terris legimus* 3, 127. *versa spumant* 5, 141. *fretis spirantibus fervet* G 1, 327. *objectare caput* G 1, 386. *Tyrrhenis immittitur æstus* G 2, 164.
- fretus juvenis* 5, 430. *cithara Orpheus* 6, 120. *pietate* 11, 787.
- fricat arbore costas* G 3, 256.
- frigus captibus opacum* E 1, 53. *penetrabile Boreæ adurat* G 1, 93. *scele-ratum exquirere* G 2, 256. *frigore lac defuit* E 2, 22. *pluvio contristat* G 3, 279. *cogit mella* G 4, 35. *rumperet saxa* G 4, 135. *contracto ignavæ* G 4, 259. *solvuntur membra* 1, 92. *concrevit sanguis* 12, 905. *frigora cap-tant* E 2, 8. *Boreæ curamus* E 7, 51. *Rheni vides* E 10, 47. *sensit seges* G 1, 48. *agentes ventos* G 1, 352. *a-mant taxi* G 2, 113. *concreta nocere* G 2, 376. *spirantes cauri* G 3, 356. *frigoribus fruuntur parto agricolæ* G 1, 300.
- frigent in corpore vires* 5, 396. *frigentis corpus* 6, 219. *frigidus anguis* E 3, 93. *imber* G 1, 259. *aquilo* G 2, 404. *sanguis* G 2, 484. *moriturus sudor* G 3, 501. *horror* 3, 29. *frigida umbra* E 8, 14. *stella* G 1, 336.
- frons. frondis obtentu* 11, 66. *frondi ne-morum ver utile* G 2, 323. *frondem sufficiunt pecori* G 2, 435. *fronde su-per viridi requiescere* E 1, 81. *saturantur capellæ* E 10, 30. *glauca canentia* G 2, 13. *levandum nemus* G 2, 401. *festa velamus* 2, 249. *premit crinem* 4, 148. *funerea coronat* 4, 506. *populea velatur* 5, 134. *cingite* 8, 274. *frondes densas stringunt* E 9, 61. *volitare caducas* G 1, 368. *altæ opacant* G 2, 55. *suas miratur* G 2, 82. *explicat* G 2, 335. *carpendæ manibus* G 2, 366. *seras posuit* G 2, 403. *vescas salicum carpes* G 3, 175. *appa-rent arbore* G 3, 353. *raras super lu-jice* G 4, 46. *teneras turbavit* 3, 449. *consternunt terram* 4, 444. *frondibus novis adolescit ætas* G 2, 368. *fœcun-dæ ulmi* G 2, 446. *hirsutis pastus* G 3, 231.
- frondator canet ad auras* E 1, 57.
- frondent silvæ* E 3, 57. *frondet sæculus* G 2, 15. *virga metallo* 6, 144. *fron-dentis semper acanthi* G 2, 119. *auri* 6, 208. *arbuta* G 3, 300. *hospitiis* G 4, 24. *ramis* 3, 25. *frondescit virga* 6, 144.
- frondea tecta* G 4, 61. *nemora* 1, 191. *frondosa æstas* G 3, 296. *Olympum* G 1, 282. *vertice* 8, 351. *ulmo* E 2, 70. *Ida* 5, 252.
- frons tenera* G 2, 372. *læta* 6, 863. *fron-ti invergit vinum* 6, 244. *frontem mor-is pingit* E 6, 22. *cingite baccare* E 7, 27. *albam ostentant* 5, 567. *rugia arat* 7, 417. *mediam dividit* 9, 750. *fronte bima curvans cornua* G 4, 299. *spem serenat* 4, 477. *frontibus versis discedat* G 3, 24. *junctis feruntur* 5, 158.
- fruges novas alitis* G 1, 22. *torrete* G 1, 267. *tostas terit* G 1, 298. *circum no-vas eat hostia* G 1, 345. *gravidæ im-plevere* G 2, 143. *gravidas sufficit* G 2, 424. *infodiunt* G 3, 535. *salsæ parari* 2, 133. *frugum auctorem* G 1, 27. *pa-rens* G 2, 173. *frugibus maturis triste imbres* E 3, 80. *gauderent segetes* E 9, 48. *nocent umbræ* E 10, 76. *offi-ciant herbæ* G 1, 69. *infelix* G 2, 239. *tunsis gemit area* G 3, 133. *medicatis offam* 6, 420.
- frumenti herbam* G 1, 134. *frumenta sequuntur* G 1, 189. *lactentia turgent* G 1, 315. *sata carpes* G 3, 176. *gran-dia tridunt* 4, 406. *frumentis labor additus* G 1, 150. *optima terra* G 2, 205.
- fruuntur parto* G 1, 300. *urbe* 3, 352. *sermone* 8, 468.
- fructus feros mollite* G 2, 36.
- frusta commixta mero eructans* 3, 632. *frustra terreberè nimbia* G 1, 459. *diver-beret umbras* 6, 294. etc.
- frustratur hiantes clamor* 6, 493. *vocatus meos* 12, 95.
- fruticum genus viret* G 2, 21.
- Fucinus vitrea unda flevit* 7, 759.
- fuo explent* G 4, 39.

INDEX.

fucata lana veneno G 2, 465. colore vel-
lera G 4, 335.
fucus G 4, 244. fucos G 4, 168.
fuga subsidio subeat 12, 733.
fugæ melior nona dies G 1, 286. spes 9,
131. fugam reperit G 4, 443. matu-
rate 1, 137. moliri 2, 108. facilem
expectat 4, 430. equorum tentavit
12, 484. fuga fidentem G 3, 31. car-
pere prata G 3, 142. verrens æquora
G 3, 201. caput abdidit G 3, 422. dare
terga G 4, 85. peragrât 4, 72. glome-
rant 4, 155. fugas texunt 5, 593.
fugaces cervi G 3, 539. pedibus 11,
390.
fugat nubes 1, 143. fugârât stellas dies 5,
42. fugatis stellis 3, 521.
fugit ad salices Galatea E 3, 65. lupus
oves E 8, 52. fugiant examina taxos
E 9, 30. Mærim vox E 9, 54. fugere
feræ G 1, 330. fugit viros vigilantia
G 2, 265. dies mortalibus G 3, 67. ir-
reparabile tempus C 3, 284. fugiunt
in flumina phocæ G 3, 543. ceu fu-
mus ex oculis G 4, 500. taurus sau-
cius aram 2, 223. per tela Polites 2,
528. littus 3, 413. laborem 3, 459.
hospitium 7, 202. vita sub umbras 12,
952. fugiens per gramina rivus G 4,
19. germanum Dido 1, 341. fugientem
Italiam sequimur 5, 629. prendimus
oras 6, 61. fugientibus ingerit hastas
9, 763.
fulcit cælum vertice 4, 247. fultus hya-
cintho latus E 6, 53. fultos obice postes
8, 227.
fulcra aurea lucent 6, 604.
fulgeo. fulsere ignes 4, 167. fulgent ag-
mine pueri 5, 562. fulgebant roseis Au-
rora bigis 7, 26. fulgent tempora co-
rona 8, 684. fulserunt cingula bullis
12, 942. fulgens ære caput 10, 869.
fulgentibus armis 2, 749.
fulgor maculosus incendebat 5, 88. vi-
bratus venit 8, 524. fulgore coruscant
G 4, 98. fulgores terrificos 8, 431.
fulgura ceciderunt cælo sereno G 1, 487.
fulcæ marinæ ludunt G 1, 363.
fuligine assidua nigri E 7, 50.
fulmen non imitabile simulârât 6, 591.
informatum dejicit 8, 427. fulminis
ventus 2, 649. alis 5, 319. fulmine
disjecit G 1, 283. terres 1, 230. semi-
ustum 3, 578. adigat 4, 25. infesto de-
mitte 5, 691. dissulant crepitus 12,
923. fulmina corusca molitur G 1,
329. Cyclopes properant G 4, 170.
torques 4, 208. belli Scipiadæ 6, 843.
micantia 9, 733.
fulmineus Mnestheus 9, 812. ensen 4,
580. fulminat ad Euphraten bello G
4, 561. Æneas armis 12, 654. cum

fulminat G 1, 370.
fulvi leonis 2, 722. arenæ G 3, 110.
iaspide 4, 261. olivâ 5, 309. tegmine
1, 275. galeros 7, 688. setis G 3, 383.
Jovis ales 12, 247.
fumus explorat robora G 1, 175. agit
undam 8, 258. erigitur 9, 239. it ad
auras 12, 592. ceu fumus in auras G
4, 499. fumum undantem pulvere vi-
des 2, 609. tardum vomens 4, 682.
fumo subtexere cælum 3, 582. imple-
vit amaro 12, 588. fumos volucres ex-
halat G 2, 217. prætende sequaces G
4, 230. fumæ tædis lumina 6, 593.
fumidus amnis 7, 465. lumine fulvo
Lavinia 7, 76. tæda 9, 75. fumiferam
noctem 8, 255. ignes 9, 522.
fumant altaria E 1, 44. villarum culmina
E 1, 83. sulfure loca 2, 698. fumat hu-
mo Troja 3, 3. ad aras cruor 8, 106.
fumans sub vomere taurus G 3, 515.
turbine nubem 3, 572. tædas 7, 457.
pulvere campos 11, 908. exta G 2,
194. colla G 2, 542. excidia 10, 46.
saxis 8, 417.
fundæ Bælearis verbera G 1, 309. fundam
stridentem egit 9, 586. 11, 579. funda
verberat amnem G 1, 141.
fundo. fundet colocasia E 4, 20. fundent
cunabula flores E 4, 23. noctar cala-
this E 5, 71. fundit humus flores G 9,
41. equum tellus G 1, 13. fundunt lu-
mina ignes G 2, 432. humo victam G
2, 460. fundit equus armatos 2, 329.
cum sanguine vitam 2, 532. se per fe-
nestras luna 3, 152. cum sanguine vo-
cem 4, 621. vina pateris 5, 98. preces
5, 234. ore loquelas 5, 842. funditur a
vertice flamma 10, 271. fundens am-
nem urna 7, 792. fusus per herbam G
2, 527. per mœnia Teucris 2, 252. per
sedilia nautæ 5, 837. fuis dixerunt
Parcæ E 4, 46. devolvunt pcasæ G 4,
348.
funditus 11, 413. 6, 736. 12, 594.
fundo. fundatur sedes Veneri 5, 760.
fundabat ancora naves 6, 4. legibus
urbem 6, 812. fundantem arces Æ-
nean 4, 260. fundata saxo sedes 8,
478. fundator urbis 7, 678. fundamenta
emota quatit 2, 611. Carthaginis lo-
cas 4, 266. fundamina pomat favis G
4, 161.
fundus. fundo imo ciet æquora 2, 419.
volvuntur 6, 581. fundis latis non ab-
sunt otia G 2, 468.
funem contingere manu 2, 239. per de-
missum lapsi 2, 262. deripere 3, 266.
rumpite 3, 639. funes tortos incidere
4, 575. laxos immittant 8, 708.
funalia vincunt noctem 1, 727.
funus instauramus 3, 62. funere crudeli

INDEX.

moritura G 3, 263. fundati 2, 539. in-
 cestat 6, 150. acerbo meruit 6, 429. fe-
 licis spoliis 7, 599. funera dedere G 3,
 246. passis 1, 332. post multa adspici-
 mus 2, 284. quis explicet 2, 361. præ-
 texere sacris 4, 500. indigna suorum
 videat 4, 618. produxi 9, 486.
 funerea fronde 4, 507. face, 7, 337. 11,
 743. funesta tædæ 7, 322.
 fungar inani munere 6, 886.
 fungos putres conescere G 1, 392.
 furcas bicornes exacuunt G 1, 264.
 furem nocturnum horrebis G 3, 407. fu-
 res audent talia E 3, 16. furum custos
 G 4, 110.
 furari fessos oculos labori 5, 845. furata
 7, 283.
 furtum Promethei refert E 6, 42. furto
 abscondere 4, 337. supposita 6, 24.
 inani lætatus 6, 568. instat 9, 150.
 solvere fœdera 10, 91. furta dulcia
 Martis G 4, 346. furtis contraria dies
 G 1, 286.
 furtim 2, 258. G 2, 304. etc.
 furtivum amorem 4, 171. 7, 660.
 furtit incassum G 3, 100. mugitibus æ-
 ther G 3, 150. dolor G 3, 458. æstus
 arenis 1, 107. Vulcanus per puppes
 5, 662. sine more tempestas 5, 694.
 contra tela fera 9, 552. sonipes ictu
 11, 638. furere furorem 12, 680. fu-
 reas Penthesilea 1, 491. quid femina
 possit 5, 6. animi Sergestus 5, 202.
 furentis sponsæ 2, 345. furenti pauca
 subjicio 3, 313. furentem incendat re-
 ginam 1, 659. cæde Neoptoleum 2,
 499. quid vota juvant 4, 65. reginam
 ambire 4, 283. oneras malis 4, 548.
 furentes Centauros G 2, 455. furenti-
 bus austris 1, 51.
 Furias Cocyti metuet G 3, 37. In furias
 ruit G 3, 244. concepit 4, 474. furis
 refecti G 3, 511. agitur 12, 101. acele-
 rum agitatus 3, 331. accensas 7, 392.
 effera 8, 205. impulsus 10, 68. vento-
 rum exposta 10, 694.
 furibunda Aleto 7, 348. furiale malum
 7, 375. membra 7, 415. furiata mente
 2, 407.
 furor insignis equarum G 3, 266. arma
 ministrat 1, 150. horridus fremet 1,
 294. iraque mentem præcipitant 2,
 316. animis additus 2, 355. furoris
 medicina E 10, 60. furori obstare fa-
 mam 4, 91. spatium peto 4, 433. fu-
 rorem traxit per ossa 4, 101. furere
 12, 680. majorem orsa 7, 386. defende
 10, 905. inceptum submitte 12, 832.
 furore cæci 2, 244. actæ 5, 659. fu-
 rores maris compressi 5, 801. acuisse
 7, 406.
 fuscus Amyntas 10, 38. alis 7, 408.

8, 369.
 fasis dixerunt Parca E 4, 46. pensa de-
 volvant G 4, 348.
 futilis auctor consilia 11, 339. glacies
 12, 740.

G.

Gabinæ Junonis arva 7, 682.
 Gabino cinctu insignis 7, 612.
 Gabios tibi imponent 6, 773.
 gæsa Alpina coruscant 8, 662.
 Getulus Iarbas 4, 326. leonis 5, 351.
 Syrtibus 5, 192.
 Galatæa E 1, 31. E 3, 64. thymo dulcior
 E 7, 37. Nerela 9, 103.
 galbaneo nidore G 3, 415. odores G 4,
 264.
 galca area sortem accepit 5, 491. alta
 Chimæram sustinet 7, 785. aurea tegit
 9, 50. prodidit immemorem 9,
 373. timida strepit 9, 809. ramis de-
 pendet 10, 836. galeæ ficti 9, 667.
 galeam comantem 2, 392. projecit in-
 assem 5, 673. vomentem flammæ ver-
 sat 8, 620. nitentem 9, 457. inam
 inter 12, 381. per galeam delibans
 oscula 12, 434. galea Argolica con-
 tentus 5, 314. galea ima subedit 5,
 598. canitiem premimus 9, 612. re-
 sultant tela 10, 330. galeas pulsabit
 rastris G 1, 497. volvit Simois 1, 101.
 igni conjiciant 11, 194. galeis horruit
 G 2, 143.
 Galesus 7, 535. 575.
 galeros fulvos 7, 687.
 Galesus G 4, 126.
 galææ saporem G 4, 267.
 Gallus E 6, 64. E 10.
 Gallum sternit rebellem 6, 859. Gallos
 in limine adesse 8, 656.
 Gangaridum pugnam G 3, 27.
 Ganymedis rapti honores 1, 28.
 Ganges pulcher G 2, 137. altus 9, 31.
 Garamantes E 8, 44. 6, 795.
 Garamantide Nympha rapta 4, 198.
 Gargani Iapygis agris 11, 247.
 Gargara ipsa messes suas mirantur G 1,
 103. trans Gargara ducit G 3, 269.
 garrula hirundo G 4, 307.
 gaudet Phœbo Parnassia rupes E 6, 29.
 gauderent segetes frugibus E 9, 48.
 equo Ascanius 4, 157. cognomine terra
 6, 382. Jove avo Dardana pubes 7,
 220. ignarus imagine rerum 8, 730.
 hians immane 10, 726. gaudent silva
 olivæ G 2, 181. sanguine perfusi G 2,
 510. contingere 2, 239. dolent gau-
 dentque 6, 733. gaudens popularibus
 auris Ancus 6, 817. lupo Feronia 7,
 800. scissa Discordia palla 8, 702.
 componi fœdere bellum 12, 109.

INDEX.

- gaudia pertentant pectus 1, 502. inter falsa egerimus noctem 6, 513. nova sequeris 10, 325. ventos ferre 10, 652. vitæ quero 11, 180.
- gaza Trola adparet per undas 1, 119. erepta congeritur 2, 763. gaza lætus agresti 5, 40.
- Gela, Geloi campi 3, 701. 702.
- Gelonus acer G 1, 461. Gelonos pictos adspice G 2, 115. sagittiferos finxerat 8, 725.
- gelu rura claudit G 2, 317. tarda senectus 8, 508. sævo duramus 9, 604.
- gelidus ros G 2, 202. sudor 3, 175. formidine 3, 259. tremor 6, 54. Ufens 7, 801. frigore 12, 905. Lycæi E 10, 15. ætheris 8, 28. Hebri 12, 331. umbram 11, 210. Anienen 7, 683. vertice 8, 139. flumine 8, 610. nocte G 1, 287. rupe 8, 343. pruinæ G 2, 262. fontes E 10, 42. Arctos 6, 16. vallibus G 2, 488. antris G 4, 509. nubibus 12, 796.
- geminus Briareus 6, 287. prolem 1, 274. Nili 6, 801. solem 4, 470. arbore 6, 203. muro 3, 535. scopuli 1, 162. nares G 4, 300. cornua G 4, 371. tempora 9, 750. Triones 1, 744.
- gemellos connixa E 1, 14.
- geminatus planus G 2, 509.
- gemit turtur ab ulmo E 1, 59. impositis incudibus Ætnæ G 4, 173. Amyci casum Æneas 1, 221. generent amnes 5, 806. sub pondere cymba 6, 413. pedum pulsus 12, 334. multa gemens ignominiam G 3, 226. gemens hæret 11, 150. stabulis quadrupes 7, 501. tractu rota G 4, 183. extrema 11, 865. gementibus plaustris 11, 138.
- gemitus lacrymabilis auditor 3, 39. mœstus it per omnes 9, 499. gemitum dat ingentem 1, 485. pelagi audimus 3, 555. corde premit 10, 465. cadentem accipio 10, 674. ad sidera tollunt 11, 37. dat tellus 12, 713. gemitus morientum 11, 633. gemitu vasto urgentur G 3, 223. gravis spiritus G 3, 506. gemitu exterrita G 4, 353. conversi animi 2, 73. miscetur domus 2, 486. replebat tectum 2, 679. infrendens 3, 664. fremunt 4, 667. cum gemitu fugit vita 11, 831. gemitu remugit 12, 722. consurgunt 12, 929. gemitus extremos ciet G 3, 517. duccens 2, 288. ager 6, 874. leonum exaudiri 7, 15.
- gemma micat 10, 134. gemma bibat G 2, 506. tereti subnectit 5, 313. gemmæ turgent E 7, 48. trudunt se de cortice G 2, 74. gemmas trudit G 2, 335. gemmis duplicem coronam 1, 655. gravem 1, 728. insignem 7, 76.
- genas lacrymis caruere 5, 173. genas labentes 12, 221. genas interfusa maculis 4, 644. vestibat flore 8, 160. flagrantes perfusa 12, 65. roseas lanata 12, 606. genis effusæ lacrymæ 6, 686.
- gener v. genus.
- genium loci 5, 95. precatur 7, 136.
- genialis hiems G 1, 302. toris 6, 603.
- genistæ lentæ G 2, 12. humiles sufficiunt umbras G 2, 434.
- genitor v. gigno.
- gens aurea surget E 4, 9. etc. Deum gens, Ænea 10, 228.
- genu nuda 1, 320. impresso nitens 12, 303. genua amplexus 3, 607. ægra trahentem 5, 468. tarda labant 12, 905. tardata sagitta 12, 747. genibus obliuctor 3, 38. volutans 3, 607.
- genus durum homines G 1, 63. servat G 2, 240. lætum vitis infodias G 2, 262. immortale manet G 4, 208. invisum 1, 28. intractabile bello 1, 339. esse Deorum credo 4, 12. proderet 4, 230. ducis Olympo 6, 835. a Pallante profectum 8, 51. amnibus unde 8, 71. tormenti 8, 487. omne femineum 9, 141. durum ab stirpe 9, 603. omnibus unum 10, 201. indecores 12, 25. generis nostri puerum E 8, 45. generis lapsi ruinas G 4, 249. auctor 4, 365. vestri fiducia 1, 132. generi pio parce 1, 526. nostro portendere debita 3, 184. vipereo somnos spargere 7, 753. reservet 8, 484. cum genere patrem exstinxem 4, 606.
- gener Priamo Chorcebus 2, 344. instructus Eols 6, 832. petitur 7, 367. genere egregio des natam 11, 355. generum te emat G 1, 31. adjunge 8, 57. adsciverit 11, 472. ardentem tenebat 12, 55. generi externi veniunt 7, 98.
- generandi gloria mellis G 4, 205. generando suffice prolem G 3, 65. generatus Troja Acestes 5, 61. generate Anchisa 6, 322. generator equorum 3, 704. generosa metallis insula 10, 174. generosi pecoris G 3, 75. generose 10, 141. generatim discite G 2, 35.
- gero. gessere malos platani G 2, 70. gerebat tela Achates 1, 188. bellum 1, 263. nomen 2, 86. vulnera 2, 278. ancille læva 7, 188. hydram clypeo 7, 658. in bella dolones 7, 664. humero pharetras 11, 844. curam pro me 12, 48. dextra sceptrum 12, 206. læva hastilia 12, 488. humeris insigne 12, 944. gerenda bella 6, 891. gerens ante annos animum Ælulus 9, 310. insigne 12, 289. gestis rebus 9, 157.
- gestare pharetram 1, 336. pectora 1, 567.

INDEX.

- spicula 7, 687. patribus dedit 12, 211.
 gestamen Abantis 3, 286. Priami 7, 246.
 gestire lavandi studio G 1, 387.
 germanus Pygmalion habebat regna 1, 346. germani minas 4, 44. germanus amorum securus 1, 351. germanum fugiens 1, 341. germanam credit funera prætexere 4, 501. semianimem amplexa 4, 686. ð germana 10, 607.
 Germania E 1, 63. G 1, 474. 509.
 germen includunt G 2, 76. germina au-
 dent se credere G 2, 332.
 Geryones 8, 202. 7, 662.
 Getæ flerunt G 4, 463. Getarum deserta
 G 3, 462. Getis inferre bella 7, 604.
 Gætici arvis 3, 35.
 gigno. genuit te Caucasus 4, 366. geni-
 tum Maia demittit 1, 297. Vulcano re-
 gem 7, 679. Dis geniti 6, 131. genitos
 diversis partibus viros 12, 708. geni-
 ture deos puer 9, 642.
 genitali arvo G 3, 136. semina G 2,
 324.
 genitor aquora prospiciens 1, 155. na-
 tum adfatur 10, 466. nati parma pro-
 tectus 10, 800. superstes restare 11,
 161. genitoris undam G 4, 355. cari
 urbem 1, 677. falsi amorem 1, 716.
 conspectum 6, 108. genitori Pelidæ
 nuntius ibis 2, 548. genitori instauras
 honores 5, 94. genitorem curæ le-
 vamen 3, 709. genitorem Anchisen vo-
 cate precibus 7, 134. genitore sublato
 petivi 2, 804. paupere 3, 614. reducto
 9, 257.
 genitrix cæsariem adflarat 1, 590. geni-
 trix magna Deum 2, 788. pulcherrima
 promisit 4, 227. arma nato rogo 8,
 383. miserata refecit 10, 224. mentem
 misit 12, 544. genitricis domum G 4,
 363. carne dictis 1, 689.
 gilvo color deterrimus G 3, 83.
 glacies aspera secet plantas E 10, 49.
 frigida lædat G 3, 298. futilis 12, 740.
 glaciem flumina tridunt G 1, 310. a-
 vertes G 3, 318. in glaciem solidam
 vertere G 3, 365. glacie cærulea con-
 creta G 1, 236. frænaret cursus G 4,
 136. riget 4, 251. glacies Hyperboreas
 lustrabat G 4, 517. glacialis hiems 3,
 285.
 gladio vibranti occupat 9, 769. latus
 haurit 10, 314. quoque metit 10, 513.
 fidens 12, 789. gladios stringunt 12,
 278.
 glandis tantum pluit illice concussa G 4,
 81. glandem Chaoniam mutavit ari-
 sta G 1, 8. frégere sues G 2, 72.
 glande hiberna uvidus E 10, 20. læti
 sues G 2, 520. glandes deficerent sil-
 vae G 1, 148. quernas stringere G 1,
 305. plumbi spargit 7, 686.
 glareæ jejuna ministrat rorem G 2, 212.
 glauca fronde G 2, 13. ulva 6, 416. arun-
 dine 10, 205. lumine G 4, 451. ami-
 ctu 8, 33. spadice G 3, 82. salices G
 4, 182.
 Glaucum absumere Potmiades G 3, 267.
 Glanci chorus senior 5, 823. Glaucos vota
 solvent G 1, 437.
 gleba putris Zephyro se resolvit G 1, 44.
 frangenda bidentibus G 2, 329. glebæ
 potens ubere 1, 531. glebæ jacentes
 coquat aestas G 1, 66. inertes frangit
 G 1, 94. cunctantes exspecta G 2,
 236. supinatas aquiloni ostendere G 2,
 261. glebis fractis horrentem G 3, 161.
 duris armati 7, 747.
 gliscit violentia Turno 12, 9.
 globus caligine volvitur 9, 136. ingens
 imminet 9, 515. virum densissimus
 urget 10, 373. globum lucentem alit
 spiritus 6, 725. turbare 9, 409. globos
 flammarum undantem G 1, 473. at-
 tollit 3, 574.
 glomerant tempestatem nubes G 1, 323.
 glomerat incendia ventus G 2, 311.
 gressus glomerare G 3, 117. manum
 bello 2, 315. cum gemitu Ætna 3,
 577. agmina fuga 4, 155. glomerantur
 aves 6, 311. glomerat noctem sub an-
 tro 8, 254. glomerari pulvere nubem
 9, 33. glomerati ex agmine Graii 2,
 727. hostes 9, 440.
 gloria digna ruris manet G 1, 168. quæ
 gloria palmæ G 3, 120. generandi mel-
 lis G 4, 205. inclyta fama 2, 83. fuit
 ingens Teucrorum 2, 326. Punica se
 adtollet 4, 49. rerum accendit 4, 233.
 pulsa metu cessit 5, 394. Trojanæ
 gentis Procas 6, 767. sublimem tollit
 10, 144. nova quantum posset in ar-
 mis 11, 154. stimulis agitabat 11,
 336. cum multo sanguine venit 11,
 421. tarda sequetur 11, 431. ventosa
 ferat laudem 11, 708. facti pressa est
 12, 322.
 gluten collectum G 4, 80. gluten lentum
 ponunt fundamina G 4, 160.
 gnatus v. etiam natus. gnati corpus E
 22. fetus G 4, 375. gnati invalidi pa-
 trum referant jejunia G 3, 128. gnato-
 rum sanguine commaculati E 8, 47.
 gnatos habent communes G 4, 153.
 Gnossius Rhadamanthus 6, 566. Lycaon
 9, 305. stella G 1, 222. tellus 6, 22.
 spicula 5, 306. regna 3, 115.
 Gorgona polibant lumina vertentem 8,
 438. Gorgone sava 2, 616. Gorgones
 stabulant 6, 289. Gorgoneis venenis 7,
 341.
 Gortynia stabula E 6, 60. spicula 11,
 773.

I N D E X.

- Gracchi genus 6, 843.
 gracili hibisco E 10, 71.
 graditur comitatus 1, 312. ad naves 8, 546. per equos 3, 664. ad bellum 11, 535. gradiens vestigia verrit G 3, 59. gradiens supereminet omnes 1, 501. gressi per opaca viarum 6, 633.
 greasum dirige 1, 401. tendit 1, 410. extuleram 2, 753. comprime 6, 389. comitantur herilem 8, 462. ad lumina recipit 11, 29. gressu illi gaudens 1, 690. gressus glomerare G 3, 117. gressus inferret G 4, 360. effingit euntis 10, 640. alternos 12, 386.
 gradum continuit 3, 598. celerabat 4, 641. revocare 6, 128. siste 6, 465. conferre 6, 478. gradus evaserat altos 685. gradibus compositis sonare G 3, 191. surgebant 1, 488. nituntur 2, 443.
 Gradivum patrem venerabar 3, 35. Gracive rex 10, 542.
 Græcia campos Elysios miretur G 1, 38. cæstu decernet G 3, 20. lugeret versis fati 11, 287.
 Graius homo 10, 720. Graia ab urbe 6, 97. Graia acies 2, 593. Graii fugerent 1, 467. Graiorum jura 2, 157. Graiùm fortissime Creteu 12, 538. Graiarum jubarum 2, 412. Graios amissos 2, 148. Graiis matribus 2, 786. Graiugenum domq̃ 3, 550. optime 8, 127.
 gramen cerinthas ignobile G 4, 63. graminis herbam E 5, 26. gramen carpere 9, 353. in gramine sopor E 5, 46. gramine viridi vestit G 2, 219. in læto pingues G 2, 525. viridissima G 3, 144. in deserto versas 12, 664. gramina saturantur rivis E 10, 29. injussa virescunt G 1, 56. deerunt gregibus G 2, 200. canent G 3, 325. fugiens per gramina rivus G 4, 19. mala pastus 2, 471. per summa volaret 7, 809. incognita 12, 415.
 gramineum campum 5, 287. aggere 7, 106. sedili 8, 176. cepito 11, 566. aras 12, 119. palestis 6, 642.
 grandes guttas G 2, 245. borrea E 5, 36. lilia E 10, 25. ossa G 1, 497. saxa G 4, 26. frumenta 4, 405. notis G 3, 227. grandior fetus esset G 1, 195.
 grandævus Aletes 1, 121. grandævis oppida curæ G 4, 178.
 grando horrida salit G 1, 449. pluit densior G 4, 80. grandine commixta nigrantem 4, 120. multa præcipitant nimbi 9, 669. effusa 10, 803.
 gratus parentibus error 10, 392. grata mensæ dona 8, 283. grati patriam referemus 11, 127. gratior Phœbo pagina E 6, 11. umbra pecori G 5, 402.
 virtus 3, 344. gratissimus celo ammis 8, 64. regi augur 9, 327. populus Alcidiæ E 7, 61. statio mergis 5, 128.
 gratia inaratæ terræ G 1, 83. facti stat 4, 539. quæ curruum fuit vivis 6, 655. facti abolescit 7, 232. infelicia manet 7, 402. partum talem manet 9, 298.
 grates persolvere dignas 1, 600. dicere 11, 508.
 gratare sorori 4, 478. reduces 5, 40.
 gravis ære dextra E 1, 36. cantharus E 6, 17. cantantibus umbra E 10, 75. æstas G 2, 377. morbo G 3, 95. gemitu spiritus G 3, 506. Marte Ilia 1, 274. annis Aletes 9, 246. grave robur aratri G 1, 162. Martis opus 8, 516. gravem pietate virum 1, 151. gemmis pateram 1, 728. gravi veterano G 1, 124. gravi saucia cura 4, 1. graves fœtas E 1, 50. chelydros G 3, 415. terras G 3, 526. graves oculos 4, 688. labores 6, 56. gravia auro dona 3, 464. arma 10, 836. gravibus rastris G 1, 496. volemus G 2, 88. remis 5, 114. gravior sonus G 4, 260. ævo 2, 436. graviora passi 1, 199. timet 4, 502. manent 6, 84.
 graveolentia centaurea G 4, 270. graveolentis Averni 6, 201.
 graviter frendens G 4, 452.
 gravidus autumnum ager G 2, 5. gravidi nodis stipitis 7, 507. gravidam segetem G 1, 319. imperiis Italiam 4, 229. bellis urbem 10, 87. pecori G 3, 155. ubere G 3, 319. pecudes G 2, 150. vento G 3, 275. fœtus G 4, 231. fruges G 2, 424. aristis G 1, 111.
 gravabit nec me iste labor 2, 708. gravantur papavera pluvia 9, 437. gravaris voce 10, 628. gravatum veste invasisset 6, 359. somno habuit thalamus 6, 520. nodis robur 8, 220.
 gravescit fetu nemus G 2, 429.
 Graviacæ intempestas 10, 184.
 gregis spem E 1, 15. vir E 7, 7. custos E 10, 36. gregem hædorum compellere E 2, 30. suppleverit E 7, 36. balanthum mersare G 1, 272. utrumque in picna mittes G 3, 323. de grege deponere E 3, 32. grege in magno aliquam E 6, 55. greges albi G 2, 146. balantum illi fuere 7, 538. greges compulerant E 7, 2. lanigeros agitare G 3, 287. albos lege G 3, 386. gregibus tauri decus E 5, 33. superat juventas G 3, 63.
 gremium in conjugis descendit G 2, 316. cœruleum vocantem 8, 713. gremio accipiet 1, 685. fovet 1, 718. telluris sternimur 3, 509. detinet 4, 84. complectitur 5, 31. conjugis infusus 8, 406. gremiis abducere 10, 79.

I N D E X.

grues Strymonis efficiunt G 1, 121. aë-
ris fugere G 1, 375. dant signa 10,
265. gruihus ponere pedicas G 1, 307.
Gryneus Apollo 4, 345. memoris E 6,
72.
gryphes jungentur equis E 8, 27.
gubernator vocabat cursum 3, 269. Palli-
nurus 5, 12.
gubernaclo subit 5, 176. gubernaculum
revulsum traxit 6, 349.
gurgis turbidus aestuat 6, 296. gurgitis
ima G 4, 321. gurgite Carpathio G 4,
387. alto E 6, 76. sub gurgite pascit
phocas G 4, 395. gurgite medio vol-
veret G 4, 524. in vasto nantes 1, 118.
jactamur 3, 197. imo sorbet 3, 421.
curvato tollimur 3, 564. in medio
victor 5, 160. remos legunt 5, 209.
amissum 5, 814. flavo acceperit 9, 816.
mersum 10, 559. alterno procurrens
11, 624. tingat equos 11, 913.
gustassent pabula 1, 473.
guttæ grandes ibunt per vimina G 2,
245. liquuntur sanguine 3, 28. guttis
paribus lita G 4, 99. grandibus humec-
tat 11, 90.
guttur sanguine siccum angit 8, 261.
guttare presso ingeminant G 1, 410.
ovantes G 1, 423. trajecto rapit ani-
mam 10, 348. guttura tria pandens 6,
421.
Gyas 5, 118. 152. 169. 1, 222.
Gyaro celsa revinxit 3, 76.
gyrum carpere G 3, 191. gyro in magno
exercent 7, 379. ingenti volat 10, 884.
eludit 11, 695. gyros dedere G 3, 115.
gyros septem traxit 5, 85.

H.

Habena actus 7, 380. adducta egit 9,
587. tereti egit 11, 579. habenas au-
dit currus G 1, 514. dare laxas 1,
63. effundit 5, 818. immittit 6, 1. re-
rum reliquit 7, 600. colligit 11, 670.
celerem detorquet 11, 765. linquebat
11, 827. manibus molitur 12, 327.
undantes flectit 12, 471. irarum ef-
fundit 12, 499. habenis laxis immisus
G 2, 364. domitus G 3, 89. liber G 3,
194. immisus furit 5, 662. pampineis
juga flectit 6, 105. pressis pugnati 11,
600. datis referuntur 11, 623. conver-
sa auferitur 11, 713. adductis subestit
12, 622.
haberet tempora messor E 3, 42. Phylli-
da solus habeto E 3, 107. laudes E 5,
11. munus extremum morientis E 8,
60. honoratum 5, 50. tecta consortia
G 4, 153. omnea ordine habetis 2,
102. habebat somnus animalia 3, 147.

domos suspectas 4, 97. equum victor
habeto 5, 310. hunc medium habet
turba 6, 668. res inopes 8, 100. pri-
mi fines habuere 8, 602. Rutulos ha-
beat fiducia 9, 188. consilium de re-
bus 9, 227. nullo discrimine habebit
10, 108. exuvias quercus habebit 10,
423. arma humeris 10, 701. spem in
armis 11, 308. habet fortuna regres-
sum 11, 413. habendi amor G 4, 177.
habendo pecori cultus G 1, 3. aptat
12, 88. habendo manibus lenteat G
2, 250. aptat 12, 88. habendi invidit G
2, 499. habitura concilia G 1, 24. ha-
bitus auctor consilii 11, 339. habitus
Graii oracula quercus G 2, 16.
habitum virginis gerens 1, 315. habitu
vestis variæ 8, 723. habitus locorum
prædiacere G 1, 52. Dardanos vidit
3, 596.
habilis fortis ætas G 3, 6a. vigor G 4,
418. lateri clypeus 12, 432. habilem
arcum 1, 318. vagina ense 9, 305.
galeam 9, 365. natam hastæ circum-
ligat 11, 555. habiles terris vites G 2,
92.
habitare casas E 2, 29. habitarunt Di
silvas E 2, 60. urbes 3, 106. collem 8,
352. vallibus imis 3, 110. habitantur
mœnia Graii 3, 398. ad hæc littora
habitant 3, 643. pallentes habitant
morbi 6, 275. sub alto pectore 6, 599.
habitans ripis G 3, 430. habitantes lit-
tore Locros 11, 265. habitata mapalia
G 3, 340.
hactenus induluisse vacat 10, 625. hac
celebrata tenus 5, 603. etc.
Hadriacas undas 11, 405.
Hæmi campos G 1, 492. vallibus G 2,
488.
hærent ossibus E 3, 102. parietibus sca-
læ 2, 442. in limine 2, 674. hæsit vox
faucibus 2, 774. conterritus 3, 597.
hæret curru resupinus 1, 476. hæret
in obtutu defixus 1, 495. hæret lateri
arundo 4, 73. immobilis solo 7, 250.
sub gutture vulnus 7, 533. hasta ce-
rebro 9, 419. postibus 9, 537. pede
pos densusque viro vir 10, 461. lacri-
mansque gemensque 11, 150. manu
victoria 11, 290. aspectu territus 11,
699. unguibus 11, 752. in corpore fer-
rum 11, 864. spe in nubibus 12, 796.
hærent pectore vultus 4, 4. hærentem
ossibus hastam 10, 384.
halant armæ sertis 1, 417. halantes flori-
bus horti G 4, 109.
halitus tenuis subibit G 2, 350. extre-
mus errat 4, 684. sese faucibus effun-
dens 6, 240.
Halesus 7, 724. 10, 411. 424.
Halym, Halium 9, 765. 767.

INDEX.

- Hamadryades nobis placent** E 10, 62.
hamis levibus consertam 3, 467.
Hammone satius 4, 198.
Harpalice Threissa fatigat equos 1, 317.
Harpyia Celæno 3, 365. **Harpyiæ** 3, 212.
 226. 249.
haruspex longævus retinet 8, 498. **secundus sacra nuntiet** 11, 739.
hasta volans diverberat umbras 8, 411.
stridens iit per tempus 9, 418. **levis strinxerat** 9, 576. **portæ infigitur** 9, 746. **missa fugit** 10, 340. **tremebunda supervolat** 10, 522. **per oras clypei subit** 10, 588. **acta tremit** 11, 644. **missa sonitum dedit** 11, 799. **sub papillam perlata** 11, 803. **frustrata** 12, 96. **cerebro stetit** 12, 537. **hastæ missæ credidit** 10, 457. **spatium quantum satis** 10, 772. **mediæ circumligat** 11, 555. **hastam ingentem contorsit** 2, 50. **tremementem** 2, 175. **sceleratam intorserit** 2, 231. **magnum corripuit** 10, 335. **hærentem recepat** 10, 383. **validam direxerat** 10, 401. **emittit** 10, 474. **infensam contenderat** 10, 521. **stridentem conficit** 10, 645. **ingentem quatiens** 10, 762. **validam** 12, 93. **corruscat** 12, 431. **hasta versa inscribitur** 1, 478. **premit** 2, 530. **hasta pura nititur** 6, 760. **versa fatigamus** 9, 610. **rigida terit** 10, 346. **reducta impedit** 10, 553. **adversa apparuit** 10, 579. **infesta subit obvius** 10, 877. **incumbens** 11, 674. **arduus** 12, 789. **hastæ terra defixæ** 6, 652. **exitium torquentes** 12, 924. **hastas lentas intexere** E 5, 31. **pampineas gerunt** 7, 396. **raptas ingerit** 9, 763. **tergo decutit** 10, 718. **proterdunt** 11, 605. **tellure defigunt** 12, 130. **hastis densis horruit** G 2, 142. **longis adnixa** 9, 229. **in arrectis præfigunt capita** 9, 465. **horrentibus rapit** 10, 178. **horret** 11, 601. **incurrunt** 11, 613.
hastile torquens 9, 402. **contortum immittit** 11, 561. **hastilia virgæ aptare** G 2, 358. **crispans** 1, 313. **tertia adgredior** 3, 37. **cornea** 5, 557. **lenta spargens** 11, 650. **hastilibus validis fœcunda myrtus** G 2, 447. **stridunt auræ** 12, 691.
hausere lucem pecudes G 2, 340. **hoc animo hauri** 12, 26. **haurit corda pavor** G 3, 105. **pateram** 1, 739. **vocem auribus** 4, 359. **oculis ignem** 4, 661. **strepitum** 6, 559. **de gurgite lymphas** 9, 23. **latus apertum** 10, 314. **spem turbidus** 10, 648. **auras** 10, 899. **exuvias** 12, 946. **hausert ensis** 2, 600. **hausurum scopulis supplicia** 4, 383.
haustu aquarum sparsus G 4, 229. **haustus ætherios esse apibus** G 4, 220.
- hebet sanguis senecta** 5, 396. **hebetat visus** 2, 605. **hebetant artas** 6, 732.
Hebrus flevit G 4, 463. **Cæagrius** G 4, 524. **Hebri gelidi flumina** 12, 331.
Hebrum bibamus E 10, 65. **volucrem prævertitur** 1, 317.
Hebrum sternit humi 10, 696.
Hecate ululata per urbes 4, 609. **te lucis præfecit Avernis** 6, 118. **Hecaten tergemina tonat** 4, 511. **voce vocans** 6, 247.
Hector telo jacet 1, 99. **moerissimus ante oculos visus** 2, 270. **exspectate venis** 2, 282. **avunculus** 3, 343. 12, 440. **maximus occubat** 5, 371. **Hectoris connubia** 3, 319. **magni comes** 6, 166. **Hectora circum obibat** 6, 166. **super Hectore multa rogicans** 1, 750. **mutatus ab illo Hectore** 2, 275.
Hectoreum corpus 2, 543. **conjugis** 3, 488. **ad tumultum** 3, 304. **socii** 5, 190. **amnes** 5, 634. **sub gente** 1, 273.
Hecuba Divum simulacra amplexa 2, 501. 515. **Cisseis facem creat** 10, 705.
hederam serpere circum tempora E 8, 13. **hederæ pallente vestit** E 3, 39. **ornate** E 7, 25. **formosior alba** E 7, 38. **hederæ nigre pandunt vestigia** G 2, 258. **hederas errantes fundet** E 4, 19.
Helenæ Argivæ ornatus 1, 650. **perfidia in Deiphobum** 6, 511. **Helenam Lædæam vexit** 7, 364.
Helenor Priamæus 9, 545.
Helenus Priamides 3, 295. etc. 3, 559-712.
Heliconæ pandite 7, 641. 10, 163.
Helymus 5, 73. **Euryalum sequitur** 5, 323.
Hellespontiaci Priapi G 4, 111.
Helori stagnantis solum 3, 698.
herba veneni fallax occidet E 4, 24. **somno mollior** E 7, 45. **herba moriens sitit** E 7, 57. **facilis quærentibus** G 4, 272. **herbæ meminisse** G 3, 216. **immemor** G 3, 498. **simplicis victa** G 3, 528. **radicibus** 3, 650. **conseraderat** 5, 388. **herbam graminis attigit** E 5, 26. **sulcis quæreret** G 1, 134. **carpere** G 3, 295. **per herbam fusus** 1, 214. **herba molli consedimus** E 3, 55. **latet anguis in herba** E 3, 93. **viridi captum** E 6, 59. **gratissimus ros** E 8, 15. **tenera** G 1, 112. **in alta servantem** G 4, 459. **herbæ efficiunt frugibus** G 1, 69. **subeant** G 1, 180. **obducunt segetes** G 2, 411. **campo apparent** G 3, 353. **arebant** G 4, 427. **pubentes quærantur** 4, 514. **herbarum potestates** 12, 395. **in herbas novæ veniat succus** G 1, 90. **herbas miscuerunt novercæ** G 2,

INDEX.

129. herbas pallentes ruminat E 6, 54. mœnas ferant G 3, 295. flammæ carpentem G 3, 465. surgentes adterat G 4, 12. virides madefecerat 5, 330. herbis suavis intexens E 2, 49. herbis Sardois amarior E 7, 41. florentibus spargit E 9, 19. morientibus æstuat G 1, 107. in latis operatus G 1, 339. frequens G 2, 185. potentibus æva 7, 19. Pœonilis revocatum 7, 769. Phœbi 12, 402. herboso flumine G 2, 199.
- Herculis arma** 5, 410. sacra, sacerdotes 8, 102. 270. labores 6, 802. Cerberus raptus 6, 395. Cacus interfectus 8, 258. Hercule pulchro fatus 7, 656. Herculei sacri 8, 270. coronæ G 2, 66. amictu 7, 669. umbra 8, 276. Tarenti 3, 551. laudes 8, 288. ignibus 8, 542.
- heres externus** quaritur 7, 424. heredis Iuli spes 4, 274.
- Herilum regem** 8, 563.
- Hermus auro turbidus** G 2, 137. **Hermi campo** 7, 721.
- Hermionem Ledæam** 3, 328.
- Hernica saxa** 7, 684.
- heros** 1, 196. casu turbatus 5, 453. creber manu pulsatus 5, 459. maximus 6, 193. heroes magnanimi 6, 649. heroum laudes E 4, 26. magnanimorum corpora G 4, 476. fortissime 5, 389. vires 5, 684. heros permixtos Divis E 4, 16. delectos E 4, 35.
- heri victoria cubile** 3, 324. herilem gressum 8, 462. mense 7, 490.
- Hesione sororis regna** 8, 157.
- Hesperie littora** 3, 186. Hesperiam magnam optatis 1, 569. terram 2, 781. sub iuga mittant 8, 148. metire 12, 360.
- Hesperidum mala** E 6, 61. templi custos 4, 484.
- Hesperus (Etam deserit** E 8, 30. venit E 10, 77. Hesperium latus 3, 418. aquarum regnator 8, 77. Latio 7, 601.
- hesternum Larem** 8, 543. Iaccho E 6, 15.
- hians immane** 10, 726. hiantem plausus corripuit 2, 508. hiantes venas G 1, 91. frustratur 6, 493. hiatus ingens oris caput texit 11, 680. hiatu vasto immanis 6, 237.
- Hibero gurgite** 11, 913. ferrugine 9, 582. boves 7, 663. Hiberi impacati G 3, 408.
- hibisco viridi** E 2, 30. gracili E 10, 71.
- hiems ignava** G 1, 299. genialis invitat G 1, 302. ferret turbine culmum G 1, 321. rura claudit G 2, 317. mella cogit G 4, 36. rumperet saxa G 4, 135. vicit navem 1, 122. aspera interclu-
- sit 2, 111. glacialis asperat 3, 285. pelago desavit 4, 52. atra subegit 7, 214. hiemis aqueos nivis E 10, 66. hiemis extremæ casum G 1, 340. venturæ memores G 4, 156. hiemi repouunt G 3, 403. pecudem nigram mactant 3, 120. hiemem nascivere G 1, 391. contingit sol G 2, 321. agens turbo G 3, 470. pulsam sol egit G 4, 51. duram metues G 4, 239. emissam sensit 1, 125. luxu fovere 4, 193. ferens imber 5, 11. aquosam torquet 9, 671. hiemes orate serenas G 1, 100. convellunt G 2, 293. indignas illudunt G 2, 375. Scythiæ differt G 3, 197.
- hibernus imber** G 4, 474. luminis G 1, 291. Lyciam 4, 143. pulvere G 1, 101. sidere 4, 309. glande E 10, 20. soles G 2, 482. cori 5, 126. undas G 4, 235. noctes 6, 355. hiberna transierint 1, 266. flatibus G 2, 339. undis 7, 719.
- Hiera silvestris eduxit** 9, 673.
- hilarans convivæ Baccho** E 5, 69.
- Himellæ flumen** 7, 714.
- hiannitu acuto implevit** G 3, 94.
- Hippodame** G 3, 7.
- Hippolyten** 11, 661.
- Hippolytus** 7, 761. 765.
- hippomanes dicunt pastores** G 3, 282.
- hircus sacer stabat ad aram** G 2, 395.
- hirci Cinyphii tondent** G 3, 312. hircos mulgeat E 3, 91. hircis transversa tneuntibus E 3, 8.
- Hirpi Phœbo sacri** 11, 786. 7, 692.
- hirsutus crista** 10, 869. supercilium E 8, 34. vepres G 3, 444. castanæ E 7, 53. frondibus G 3, 231.
- hirtæ aures** G 3, 55. capellas G 3, 287.
- hirundo arguta circum volitavit** G 1, 377.
- garrula suspendat nidum** G 4, 307. nigra ædes pervolat 12, 474.
- hisco raris vocibus turbatus** 3, 314.
- hispida frons** 10, 210.
- hiulca arva** G 2, 353.
- hoc pro huc** 8, 423.
- hodie nunquam effugies** E 3, 49. moriemur 2, 670. etc.
- Hœdorum dies servandi** G 1, 205. Hœdis pluvialibus 9, 668.
- hœdi luctantur** G 2, 526. petulci insultent floribus G 4, 10. hœdorum gregem E 2, 30. hœdos numerant E 3, 34. hœdos pascentes servabit E 5, 12. depone 9, 62. excretos a matribus prohibent G 3, 398. hœdis depulsis arbutus dulce E 3, 82.
- homo unus** 9, 783. hominis ore locutus G 4, 444. facies Scyllæ 3, 426. hominem vox sonat 1, 328. frons præfert 10, 211. homines unde nati G 1, 23.

INDEX.

- hominum malis mitescere G 3, 61. labores G 1, 118. nullis cogentibus G 2, 10. hominum rex 1, 65. sator 1, 254. ignari 1, 332. manibus perillae 3, 606. potestas 10, 18.
- Homolen** linquentes 7, 675.
- honos** pomo erit E 2, 53. nomenque manebunt E 5, 78. aratro dignus G 1, 507. pietatis 1, 253. gentis recursat 4, 4. omnibus erit unus 5, 308. factus aris 5, 763. sedem servet 6, 3. vomeris et falcis 7, 635. velet humeros 7, 815. celebratus 8, 268. tumuli solamen est 10, 493. solus Acheronte sub imo est 11, 23. tangit animam 12, 58. nec honos aut gloria monti 12, 135. honori cedet 3, 484. prelato invidit 5, 541. honorem Baccho dicemus G 2, 393. honorem silvis decussit G 2, 404. addere G 3, 290. vitæ relinquo G 4, 326. imponet 1, 49. inducit 1, 632. laticum libavit 1, 736. latum celebremus 5, 58. optatum adtulit 5, 201. partum indignatur 5, 229. geminum proponit 5, 365. patrium servavit 5, 601. Divum posebat 6, 589. persolves 8, 61. solemnem ferebat 8, 102. supremum comitentur 11, 61. sacravit 12, 140. honore capitis agresti E 10, 24. in honore Deum stans hostia G 3, 486. honore dignor 1, 335. multo compellat 3, 474. miro colebat 4, 458. mortis carentes 6, 333. superum signat 6, 781. celebrare 8, 76. Deæ lætus 8, 617. vano comitatur 11, 52. cremant 11, 208. recedes 12, 630. honores adgrederi magnos E 4, 48. rapti Ganymedis 1, 28. lætos afflatur 1, 591. meritos mactavit 3, 118. jussos adolemus 3, 547. inceptos instaurat 5, 94. præcipuos addit 5, 249. primi redduntur 5, 347. ducere 5, 534. novamus 8, 189. primos poscat 11, 219. colui 12, 778.
- honoratum** habeo 2, 50.
- honestum** caput G 2, 392. 10, 133. os G 4, 432. pectus percussit 12, 155. honesti spadices G 3, 81.
- hora** crastina te fallet G 1, 426. quarta sitim collegerit G 3, 327. eadem ambos tulisset 4, 679. quieti datur 5, 844. hora extrema adloquor E 8, 20. in horas crescit amor E 10, 73. pares fecerit G 1, 208. horas flendo ducimus 6, 539. horis diurnis G 3, 400.
- hordea** mandavimus sulcis E 5, 36. campis serite G 1, 210. fragili culmo G 1, 316.
- horrea** ruperunt messes G 1, 49. fecit mus G 1, 181. stringeret G 1, 317. textent G 4, 250.
- horreret** in arvis carduus G 1, 151. scges hastis G 2, 142. strepitus G 3, 79. incurvus G 3, 408. animus meminisse 2, 12. horrere colla colubris 6, 419. te horremus cum fulmina torques 4, 209. Divum responsis 6, 800. horrebat regia culmo 8, 654. mortem 10, 880. thoraca indutus 11, 488. hastis ager 11, 602. squamis serpens 11, 754. seges mucronibus 12, 663. horrendus portitor Charon 6, 298. visum 9, 521. horrenda vox 9, 112. horrendum monstrum 3, 658. concilium 3, 679. dictu! 4, 454. silvis tectum 7, 172. horrenda virgine 11, 507. Sibyllæ 6, 10. ora G 2, 387. saxa 3, 559. moneret 3, 712. clamores 2, 222. ripas 6, 327. horrendus cantibus Caucasus 4, 366. horrentis leonis 9, 306. umbra 1, 165. horrentem campum fractis glebis G 3, 161. rubos G 3, 315. rupes 7, 713. Marte Latinos 10, 237. terga suum 1, 635. lustra 11, 570. horrentibus hastis 10, 178. horrendum stridens 6, 288. horrescent flabris campi G 3, 199. horresco referens 2, 204. morsus mensarum 3, 304. horrescit seges ensibus 7, 526. horrescent corda agricolis 12, 453. horribill visu 11, 271. feram G 4, 442. iras G 3, 152. horridus alter desidia G 4, 93. sas G 4, 407. furor 1, 296. in jaculis 5, 37. austris Jupiter 9, 670. horrida grando G 1, 449. stiria G 3, 366. bruma gelu G 3, 442. maces G 4, 254. hastilibus myrtus 3, 22. barba 4, 251. ilice silva 9, 382. acies 10, 408. castra E 10, 23. prælia G 12, 282. bella 7, 41. dumis Capitolia 8, 348. horridior rusco E 7, 42. horriferam Ægida 8, 435. horrificum lethum 12, 851. lapsu 3, 225. ruinis 3, 571. fulgores 8, 432. horrificant monitu prædicta 4, 465. horrissono cardine 6, 573. fremitu 9, 55.
- horror** armorum ingruit 2, 301. sævus circumstetit 2, 559. animos terret 2, 755. frigidus quatit membra 3, 29. sævus crebrescit 12, 406. horrore adrectæ comæ 4, 280.
- hortare** vitulos G 3, 164. duci intra muros 2, 33. focos amare 3, 134. ovantes 1, 13. hortari linquere castra 10, 69. hortator scelерum Æolides 6, 529.
- Hortinæ** classes 7, 716.
- horti** pauperis custos E 7, 34. horti halantes invitent G 4, 109. hortos pingues ornaret G 4, 118. in hortis pians gratissima E 7, 65.
- hospes** novus 4, 10. hospitis lethum 8, 346. hospitibus dare jura 1, 731.
- hospita** terra 3, 539. Teucris 6, 93. hospita æquora 3, 377. plaustris G 3, 362.

INDEX.

- hospitum antiquum Trojæ 3, 15. pollutum linqui 3, 61. fugite 7, 202. hospitio pateant 1, 299. hospitio prohibe-
tur arene 1, 540. jungimus dextras
3, 83. indulge 4, 51. hospitia Junonia
se vertant 1, 672. Æneia stabunt 10,
495. reliquit 11, 114. hospitii sine ul-
lis it G 3, 343. frondentibus obvia G
4, 24.
- hostia felix circum fruges eat G 1, 345.
stans ad aram G 3, 486. multa cadet
1, 334. vittas gessi 2, 156. pinguis in
lucos vocet 11, 740.
- hostis habet muros 2, 296. miserebitur
2, 645. muros adsidet 11, 304. in
hostem oblitum fertur G 3, 236. hos-
tem medium in penetralibus vidit 2,
508. superbum 4, 424. detrudere fini-
bus 7, 469. magnanimum operiens 10,
771. proturbant 10, 801. spoliaverat
11, 80. ex hoste raptos 1, 378. do-
lus an virtus, quis in hoste requirat
2, 390. ab hoste mortali urgemur 10,
375. hostes glomerati proturbant 9,
440. hostes inter adversos detinet E
10, 45. versos egerit G 3, 120. avectos
creditus 2, 43. in medios delapsus 2,
377. in hostes densos moriturus fer-
tur 2, 511. per medios fugam tenuisse
3, 283. evaserat 9, 386. spe præcipit
11, 491. infensos ingruere 11, 899.
hostibus immissis ruat 4, 669. victis
est venia 10, 903. insultans 12, 339.
hostilis facies 3, 407. dextræ 10, 847.
aggere 11, 398. tumulum 3, 322. ter-
ram 10, 489. armis 11, 83.
- humana vis G 1, 198. humanis precibus
G 4, 470. quæ sit fiducia rebus 10, 152.
Opibus 12, 427. labores 5, 689. genus
1, 542.
- humandi solamen 10, 493. humandum
corpus 6, 161. humanis sociis 11, 2.
- humentem umbram 3, 589. 4, 7. 351.
humectat culta Galesus G 4, 126. flu-
mine vultum 1, 465. ora guttis 11, 90.
humescent spumis G 3, 111.
- humidus auster G 1, 462. humida tellus
herbas alit G 2, 251. gens 4, 430. nox
2, 8. humida solstitia G 1, 100. lina G
1, 142. vela G 1, 373. vina G 3, 364.
regna G 4, 363. mella 4, 486. maria
5, 894. stagna 12, 476.
- humor dulce satis E 3, 82. montibus li-
quitur G 1, 43. Massicus Bacchi G 2,
143. desecat arenam G 1, 70. inutilis
exsudat G 1, 88. lentus noctis deficit
G 1, 290. tener superat G 2, 331. iners
stabit G 4, 25. tepefactus aestuat G 4,
308. humorem collectum deducit G 1,
114. musti decoquit G 1, 295. bibit
G 2, 218. sufficit tellus G 2, 424. humore
tepedo sudant G 1, 117.
- humus rastros patietur E 4, 40. fundit
flores E 9, 41. uligine læta G 2, 184.
cæde tepebat 8, 196. humi nascentia
E 3, 92. humi fundat 1, 193. pressit
2, 380. procumbit bos 5, 481. humum
spargite E 5, 40. exercebis G 1, 220.
reponis G 2, 232. fodito G 2, 408. pin-
guem opacat 6, 196. atram tundit 10,
731. momordit 11, 418. per humum
rapit orbes G 2, 153. subter humum
sternere G 3, 298. fusus 5, 330. humo
segetem agere G 1, 213. victum fun-
dit tellus G 2, 460. me tollere G 3, 9.
figat plantas G 4, 115. fumat 3, 3. ab
humo adtollit 5, 452. solita mandet 9,
214.
- humilis salianca E 5, 17. pavor G 1,
331. volat G 2, 255. ltaliam 3, 522.
fossa 7, 157. tecto 8, 455. myricæ
E 4, 2. casas E 2, 29. casias G 2,
213.
- humeri tegmina 10, 476. humero attol-
lens fata 8, 731. incumbens 5, 325.
geassisse pharetras 11, 844. balteus ap-
paruit 12, 941. humero insignis eburno
G 3, 7. fert pharetram 1, 501.
axem torquet 4, 482. sustinet orbes
8, 137. attollens 8, 731. exiit ense
9, 303. ex utroque pendit caput 9,
755. ex humero sonat arcus 11, 652.
humeri nudi 11, 643. humeris tre-
mentibus arma circumdat 2, 510. tela
sonant 4, 149. obnixæ 4, 406. abscin-
dere vestem 5, 685. subligat ense 8,
459. humeros ad vulnera durat G 3,
257. deo similis 1, 589. insternor 2,
721. nix tegit 4, 250. nudatos perfusa
5, 135. latos 5, 376. leves velet ho-
nos 7, 815. amborum tenebat 9, 249.
in humeros cervix recumbit 9, 434.
humeris infundere rores G 1, 385.
humeris attollunt G 4, 217. suspen-
derat arcum 1, 318. avulsum caput
2, 558. subibo 2, 708. connixi 5, 164.
altis exstantem 6, 668. fortibus aptat
9, 364. latis obnixus 9, 725. subver-
tare 11, 131. languentibus referunt
11, 874. lorica circumdat 12, 88.
deposuere 12, 707. insigne gerebat 12,
944.
- hyacinthus suave rubens E 3, 63. lan-
guentis 11, 60. molli E 6, 53. G 4,
137. ferrugineos G 4, 183.
- Hyadas stellis nomina fecit G 1, 138.
pluvias canit 1, 744. 3, 516.
- hyali colore G 4, 335.
- Hyblæ thymo E 7, 37. Hyblæis apibus
E 1, 55.
- Hydaspes Medus G 4, 210.
- hydra immanis hiatibus 6, 576. hydram
cinctam serpentibus gerit 7, 658.
- hydri immanis dentibus G 2, 141. atto-

INDEX.

niti squamis G 3, 545. hydram immanem ripas servantem G 4, 458. hydrys sibilat 7, 447. graviter spirantibus 7, 753.
 Hylas puer G 3, 6. E 6, 43.
 Hylæum domuit G 2, 457. mactas 8; 204.
 Hylax in limine latrat E 8, 107.
 Hyllo ruenti occurrit 12, 535.
 Hymenæus hic erit 4, 127. hymenæi flexere animum G 4, 516. hymenæos justos pati G 3, 60. inconcessos peteret 1, 651. pactos exercemus 4, 100. invasit vetitos 6, 623. celebrent 7, 555. infectos linquens 10, 720. execrantur 11, 217. luctu miscere 12, 805. hymenæis dignis des natam 11, 355.
 Hymettia littora 7, 763.
 Hypanis saxosum sonans G 4, 370.
 Hypanis perit 2, 340. 428.
 Hyperboreo trioni G 3, 381. glacies G 4, 517. oris G 3, 196.
 Hyrcani 7, 605. tuges 4, 367.
 Hyrtacus 9, 406. Hyrtacides armis acerrimus 9, 177. Hyrtacidas Hippocoontis 5, 492.

I.

Iacchi vannus G 1, 166. Iaccho hesterno inflatum E 6, 15. vitis gratissima E 7, 61.
 jacebantserta procul E 6, 16. jacent sub arbore poma E 7, 54. lenta sub vite E 10, 40. jaceant terræ segnes G 2, 37. jacet insula ponte 3, 104. jacuit per antrum 3, 631. revolutus arena 5, 336. jacet exanimum corpus 6, 149. mento canities 6, 300. extra sidera tellus 6, 796. jacent fessa numina 7, 208. victus jacebat 9, 336. præda canibus 9, 486. jacent talenta defossa 10, 526. fusa corpora 11, 102. jacens Hesperiam metire 12, 360. jacentis oculos 3, 150. jacentem somno Silenum E 6, 14. sub sole patriam G 2, 512. somno adgrediare G 4, 404. manicis occupat G 4, 439. pressit 6, 521. tellure dejicit 10, 750. jacentes glebas G 1, 65. terras 1, 224. inter tela famulos 9, 329.
 jacin in hac arte salutem G 4, 204. jacitur anchora de prora 3, 277. jacin flores 5, 79. muros 5, 631. tela manu 10, 264. hastam 10, 783. jacto semine G 1, 104. lapides E 6, 41. cuspidem 10, 733. seminibus G 2, 57. pontojaciunt 9, 712.
 jactus. inter jactum teli 11, 608. jactu sagittæ vincere G 2, 124. pulveris quiescent G 4, 87. se dedit in æquor

G 4, 529.
 jacto incoedita studio E 2, 5. ad sidera voces E 5, 62. lapides in orbem vacuum G 1, 62. cinerem per agros G 1, 84. odorem G 2, 132. se jactet in aula 1, 140. ad culmina flammæ 2, 478. jactamur gurgite vasto 3, 197. jactat alterna brachia 5, 376. inter se vulnera jactant 5, 433. lucem sub nubila 7, 527. ignem ad fastigia 8, 491. jactatus terris et alto 1, 3. fatis 4, 14. jactata manibus tellus G 2, 249. recumbit G 3, 86. jactatum vento 1, 182. periclis 6, 693. jactati undis 1, 442. jactatos æquore Troas 1, 29. jactantitalia 1, 102. jactantem pectore curas 1, 227. utroque caput 5, 469. jactante fructu G 4, 195. jactantior Ancus 6, 816.
 jactura sepulcri facilis 2, 646.
 jaculum emittit 9, 52. intorquens 10, 323. jaculi velocis certamina G 2, 530. jaculo melior 5, 68. jaculo fatigat 5, 252. celerem 9, 178. bonus 9, 572. confecto sternit 9, 698. vitam dedisset 9, 704. ocyor 10, 248. de corpore rapto 10, 342. insignis 10, 754. stridente 11, 563. levi secutus 12, 354. jaculis acutis increvit 3, 46. in jaculis horridus 5, 37. defendere 10, 130. instant 10, 713. oneravit 10, 868.
 jaculatus puppibus ignes 2, 276. jaculata e nubibus ignem 1, 42.
 jam jam lapsura 6, 602. jamdudum incumbere G 1, 213. jampridem satis inimus G 1, 501. etc.
 janua labat 2, 493. letho patet 2, 661. turbavit frondes 3, 449. regis dicitur 6, 106. Ditæ noctes atque dies patet 6, 127. janitor ingens antro latrans 6, 400. janitor Orci super ossa recubans 8, 296.
 Janus custos absistit limine 7, 610. pater 8, 357. Jani bifrontis imago 7, 180. Janum juro 12, 198.
 Janiculum huic nomen fuit 8, 358.
 Iapetum creat G 1, 279.
 Iapidis arva Timavi G 3, 475.
 Iapyge ferri fecerat 8, 710.
 Iapyx Garganus 11, 247. equus 11, 678.
 Iapix Phœbo dilectus 12, 391. 420.
 Iarbas 4, 36. 196. 326.
 Iasias pater 3, 168.
 Iaside Palinure 5, 843.
 iaspide fulva stellatus 4, 261.
 Iberos impacatos G 3, 408. v. Hiberas.
 Icarus 6, 31.
 icta securibus illex 6, 180. bipenni fraxinus 11, 135. Turnus 12, 926. fœdus 12, 314.
 ictum venientem prævidit 5, 444. cuspide

INDEX.

- dis medicari 7, 786. ictu gravis 5, 274. ab ictu capita abduxere 5, 428. icta lacescant 7, 165. uno dejectum 9, 770. vibranti transverberat 10, 484. furit 11, 638. certo contorquens 12, 490. medio deserit 12, 732. ictus validi gemitum referunt 8, 419. ictus ingeminans 5, 457. ictibus vastis tremit 5, 198. verberat auras 5, 377. densis puleat 5, 459. sufficit umbo 9, 811. ventos lacescit 12, 106.
- Ida** venatrix miserat 9, 177.
- Ida** super imminet 10, 158. **Idæ** Phrygiæ pice G 4, 41. summæ jugis 2, 801. **Ida** frondosa 5, 252. in magna 4, 449. **Cretæa** 12, 412.
- Idæum** currus tenentem 6, 485.
- Idæus** mons 3, 105. parens 10, 252. nemus 3, 112. **Jovem** 7, 139. **silva** 2, 696. **chori** 9, 112. **pices** G 3, 450. **urbes** 7, 207. **tyrariasis** G 2, 84. **Alcanor** 9, 672. **terra** 11, 285. **pinus** 10, 230. **tympana** **Matris Idææ** 9, 620.
- Idaliæ** lucos 1, 693. **Veneri** fundatur templum 5, 760. super **Idaliū** recondam 1, 681. 10, 86. **Idaliæ** domus 10, 52.
- Idomeneus** **Lyctius** 3, 401. 122. **Idomenei** vercos penates 11, 265.
- Idumeas** palmas G 3, 12.
- Iecur** immortale **Tityi** 6, 598.
- Iejuna** glareæ G 2, 212. sanie G 3, 493. **Iejunia** referant G 3, 128.
- ignarus** vatū 8, 627. rerum 8, 730. abest 10, 85. non ignara mali 1, 630. ignara futuri 4, 508. **Minervæ** operum 5, 284. nocendi 5, 618. deorum superstitio 8, 187. periculi 9, 287. **ignari** ante malorum 1, 198. locorum 1, 332. **via** 3, 569. **loci** 2, 284. **ignaræ** vatū mentes 4, 65.
- iguava** hiems G 1, 299. **pecus** G 4, 168. **ignavi** dicta retractant 12, 12. fame apes G 4, 259. memora G 2, 208. **ignavia** tanta venit animis 11, 733. **ignavius** carpentem G 3, 465.
- ignis** meus **Amyntas** E 3, 66. plurimus E 7, 49. cœli erret G 1, 337. excidit G 2, 303. in medio G 2, 528. magnus furit G 3, 99. sacer edebat G 3, 566. rapidus æstuat G 4, 263. deficit 2, 505. clarior auditur 2, 705. edax volvit 2, 758. fornacibus anhelat 8, 421. oculis micat 12, 102. subitus apparuit 12, 576. ignis liquidus semina E 6, 33. rutili radios 8, 430. per ignem excoquitur vitium G 1, 87. ignem removit G 1, 131. ignem excuderet venis silicis G 1, 135. spirantes G 2, 140. collectum volvit G 3, 85. in ignem ruunt G 3, 244. versat G 3, 258. in ignem transformat G 4, 424. foliis suscepit 1, 175. occultum inspiret 1, 688. æternum effert 2, 297. reponimus 3, 231. vigilem sacraverat 4, 200. infensum corripit 5, 641. depulit 5, 726. rapiunt focis 5, 660. naribus spirantes 7, 281. implicat 7, 355. igni liquecit cera E 8, 81. exiguo properata G 1, 196. ab igni torrida G 1, 234. fruges torrete G 1, 267. rutilo immiaceriet G 1, 454. dedere G 3, 378. multo pinguis G 4, 268. oculos suffecti 2, 210. relucens 2, 312. arserit 2, 581. contigit 2, 649. cæco carpitur 4, 2. conjiciunt 11, 194. ignes æterni 2, 154. ingemiant 3, 199. fulsere 4, 167. cæci terrificant animos 4, 209. præsagi fulminis 10, 177. immisi 12, 521. ignes **Phyllidis** habet E 5, 10. ad ignes seros pervigilat G 1, 291. revertentes colligit G 1, 427. nocturni pascuntur G 2, 433. infandos prohibe 1, 525. sanguine foedantes 2, 502. exarsere animo 2, 575. restinguere sanctos 2, 686. ingemnant 3, 199. fulsere 4, 167. sopitos suscitât 5, 743. **Ætnæos** efflantem 8, 786. ore vomens 8, 199. faucibus extinctos tuendo 8, 267. astrorum diligit 8, 590. fumiferos infert 9, 522. ignibus **Panchæis** adolescant G 4, 379. crebris micat æther 1, 90. mediis ex ignibus extuleram 3, 149. inimicis casura 8, 375. **Herculeis** sopitas aras suscitât 8, 542. atris subjectis 11, 186. crebris collucens 11, 209.
- igneus** sol G 4, 426. vigor 6, 730. **Tarcho** 11, 746. **Camilla** 11, 718. sitis G 3, 482. rima 8, 392. astra 4, 352.
- ignescunt** iræ 9, 66.
- Ignipotens** opera ad fabrilis surgit 8, 415. clypeum dedit 10, 243.
- ignobilis** ævum exigeret 7, 776. odi G 4, 564. carmen E 9, 38. gramen G 4, 63. vulgus 1, 149.
- ignominiam** multa gemens G 3, 226.
- ignorent** semina matrem G 2, 268. volutum fluctusque 5, 849.
- ignosce** senectæ G 3, 96. scirent si ignoscere manes G 4, 489. **ignoscenda** dementia G 4, 489.
- ignotus** stellio G 4, 242. fames 7, 124. planities 11, 527. viri 3, 591. terræ 5, 795. ponti G 3, 78. pulvere 11, 866. ignotum se obtulerat 2, 56. æquor G 1, 50. pondus 1, 359. capulum 12, 734. arena 5, 871. veste 7, 167. montes E 6, 40. vias 8, 113. loquor 2, 91. flumina 7, 137. bella 11, 254. oris G 3, 225. undis 10, 48. armis 11, 678.
- illex** icta sonat 6, 180. illicis vitiosæ alveo G 2, 453. ab ilice cava prædixit E 1, 47.

INDEX.

18. nigra E 6, 54. arguta E 7, 1. se-
cta 4, 505. frondenti 5, 129. opaca 6,
208. 11, 851. illicibus virentem G 3,
146. crebris G 1, 334. coruscis 12,
702.
illiguis canalibus G 3, 330.
ilia rumpantur E 7, 26. ima tendunt sin-
gula G 3, 507. per i. venit arundo 7,
499. pulsat 9, 415. figit 10, 778.
Ilia Marte gravis 1, 274. mater educet
6, 779.
Ilia res stetit 1, 268. tellus concidit 11,
245. Iliacam arcem 3, 336. classem
5, 607. cineres 2, 431. pugnas 1, 456.
oras 2, 117. carinas 4, 46. muros 1,
483. penates 3, 603. agros 11, 255.
campis 1, 97. ruinis 1, 447. fatis 5,
725. ludis 3, 280.
Iliaes ad templum ibant 1, 480. crinem
solntes 3, 65. Iliadum turba 2, 580.
labor 7, 248.
Ilium Divum domus 2, 241. fuit 2, 325.
cecidit superbum 3, 3. Ilium in Ita-
liam portans 1, 68. in ignes considerare
2, 625.
Ilus 1, 258. 6, 650.
illicet obruimur 2, 424.
Ilioneus 1, 120. 521. 611. 9, 501.
Ilione maxima Priami natarum 1, 653.
illabitur urbi machina 2, 240. animis 3,
89.
illacrimat templis ebur G 1, 480.
illætabilis ora 3, 707. murmur 12, 619.
illaudati Busiridis G 3, 5.
illecebris dulcibus subigit G 3, 217.
illidit vadis 1, 112. ossa cerebro 5, 480.
illisa prora 5, 206. lateri alga 7, 590.
illisa scopulis æquora G 3, 261. vadis
9, 713.
illigo. inque ligatus 10, 794.
illotus sudor G 3, 443.
illudunt pestes G 1, 181. hiemes G 2, 375.
capto 2, 64. illuserit advena regnis 4,
591. virtutem verbis 9, 634. illusas
auro vestes G 2, 464.
illustres animas 6, 758. famâ 7, 79.
illuvies dira 3, 593. illuvie peresa G 3,
561.
illuxisse dies G 2, 337.
Illyrici æquoris E 7, 8. sinus 1, 243.
Ilva insula 10, 174.
imago fallat E 2, 27: vocis offensa re-
sultat G 4, 50. inhumati venit 1, 353.
mortis ubique 2, 369. nota major 2,
773. turbida terret 4, 353. magna mei
sub terras ibit 4, 654. pietatis movet
6, 405. effugit 6, 701. Iani adstabat 7,
180. Martis adparet 8, 557. aurea 8,
671. læta exultat 10, 643. latebras
querit 10, 663. pugnas accendit 12,
560. cava sub imagine volitare 6,
293. imagine lunæ percussus 8, 23.
rerum gaudet 8, 730. varia confusus
12, 665. imaginibus falsis ludis 1,
408.
imbelle telum 2, 544. imbellum Indum G
2, 172. imbelles cervi G 3, 265.
imber frigidus continet agricolam G 1,
259. densissimus G 1, 333. parabitur
agricolis G 1, 429. peresedit G 3, 441.
hibernus agit G 4, 474. cæruleus ad-
stitit 3, 194. turbidus aqua ruit 5,
696. humum verberat 9, 669. nubibus
se ruperat 11, 548. ferrens ingruit
12, 284. turbidus proluit 12, 685. im-
bris torti radios 8, 429. imbrem de-
mittitis G 1, 23. votis vocaveris G 1,
157. sub extremum brumæ G 1, 211.
inimicum accipiunt 1, 123. aquilomi-
bus actum metuit G 2, 334. imbri læ-
to descendet E 7, 60. pulsatur 4, 249.
imbres triste frugibus E 3, 80. cadant
submotis nubibus E 6, 38. sint sus-
pecti G 1, 443. illam convellunt G 2,
293. ad effusos munimen G 2, 352.
amicos irriget G 4, 115. perpassus 9,
60. imbribus atris collectas G 1, 236.
effusis furit 5, 693. actis revisere ni-
dos G 1, 413. fecundis descendit G 2,
325.
imbriferum ver G 1, 313.
Imbrasides 10, 123. 12, 343.
imbrice tecti premunt G 4, 296.
imbuet agnus aram E 1, 8. sanguine bel-
lum 7, 542. arma sanguis 7, 554.
imitabere Pana canendo E 2, 31. imita-
bitur Satyros Alphesibœas E 5, 73.
hoc imitatur arando G 2, 204. imita-
tur Olympi sonitus 6, 586. ferrum au-
dibus 11, 894. imitata sonitus tubæ-
rum vox G 4, 72. cohors 11, 500. non
imitabile fulmen 6, 590.
immanis in antro vates 6, 77. Cerberus
6, 418. rostro vultur 6, 597. bara-
thrum 8, 245. dorsum 1, 110. ter-
gum 5, 351. antrum 6, 11. tegumen
7, 686. spelunca 6, 237. Hydra 6,
576. hydri G 2, 141. equi 2, 150. ro-
tam G 3, 39. corpore 3, 427. turbine
6, 594. mole 9, 542. columnas 1, 428.
armenta G 4, 394. saxa 1, 139. mon-
stra 3, 583. cete 5, 822. templa 6, 19.
oris 1, 616. coeptis 4, 642. immanior
scelere Pygmalion 1, 347. immane so-
nat G 3, 239. spirans 7, 510. hians 10,
726. fremens 12, 535.
immatura mors 11, 166.
immedicabile telum 12, 858.
immemor herbarum juvenca E 8, 2. stu-
diorum equus G 3, 498. Orpheus re-
spexit G 4, 491. artis G 4, 440. ille
parentum 5, 39. nostri Juno 7, 439.
meriti 9, 256. immemorem prodidit
9, 374. immemores socii 3, 617. re-

INDEX.

- gnorum 4, 194. supra revisant 6, 750.
 immensus jacuit 3, 632. clamor 11, 832. agmen G 1, 322. æquor G 2, 541. cupidus 6, 824. maris G 1, 29. molem 2, 185. silvam 6, 186. urbem 7, 377. clamorem 3, 672. messes G 1, 49. nubes G 4, 557. orbes G 2, 153. terga 2, 208. volumina 5, 408. æquora 6, 355.
 immerserit Eurus Neptuno G 4, 29. immergite ponto 3, 605. unda virum 6, 174.
 immeritam gentem 3, 2.
 imminet populus antro E 9, 42. nemus umbra 1, 165. plurimus urbi 1, 420. cadenti 6, 603. muria hostis 10, 26. Ida super 10, 158.
 immiscerier igni maculæ G 1, 454. immiscuit se armis G 4, 245. nocti 4, 570. manus manibus 5, 429. immiscet preces 10, 153. se nubi 10, 664. immixti Danaï 2, 396.
 immitis Achilli 1, 30. tyranni G 4, 492. immitibus nidis G 4, 17.
 immitto. immisi fontibus apros E 2, 59. immittuntur plantæ G 2, 80. immittitur æstus fretis G 2, 164. immittere curas 4, 488. classi habenas 6, 1. se antro 6, 262. funes 8, 708. fugam Teucris 9, 719. portis socios 9, 758. arcibus exitium 10, 13. velis rudentes 10, 229. silvis incendia 10, 406. vadis Syrtes 10, 678. hastile lacerto 11, 562. immisus per purum palmes G 2, 364. immissa barba 3, 593. superis Alecto 10, 40. immisso lumine 8, 246. immissi Danaï 2, 495. diversis partibus ignes 12, 521. immissee silvis feræ G 2, 342. immissis cauibz G 3, 371. hostilibz 4, 669. habenis 5, 662. frenis 11, 889.
 immo ait ô cives 11, 459.
 immolet inferias umbris 10, 519. lapsum superstans 10, 541. vulnere 12, 949.
 immortalis ego 12, 882. immortale genus G 4, 208. jecur 6, 598. votum 8, 715. fas habeant 9, 95.
 immotus ab accessu ventorum portus 3, 570. nisu stat 5, 437. manet G 2, 294. rupes 7, 586. immotam coli dedit 3, 77. immota unda 5, 127. fata 1, 257. lumina 4, 331. immotis præsepibus G 3, 416. immotum sederet 4, 15.
 immobilis Ausonia 7, 623. lacrymis 12, 400. saxum 9, 448.
 immugit Ætna cavernis 3, 674. regia luctu 11, 38.
 immulgens ubera labris 11, 572.
 immundus sudor G 3, 564. cinerem G 1, 84. contactu 3, 228. fimo 5, 333. pulvere 12, 611. sues G 1, 400.
 immunis fucus G 4, 244. immunem belli urbem 12, 559.
 immurmurat silvis Auster G 4, 261.
 impacatos Iberos G 3, 408.
 impar congressus Achilli puer 1, 475. pugna 12, 216. impare numero E 8, 75. imparibus uris G 3, 533. armis G 4, 245. viribus 10, 459. fatis concurrere 12, 149.
 impastus leo 9, 339. 10, 723. impasti pisces 10, 560.
 impatiens vulneris sonipes 11, 639.
 impavidus cunctatur 10, 717. frangit telum 12, 8. impavidos lambere matrem 8, 633.
 impediunt alternos orbibus orbes 5, 585. vestigia cursu 5, 593. tenebræ onerosaque præda 9, 385. fragmina remorum 10, 307. hasta loricam 10, 553. genua tardata 12, 747.
 impellere marmor remis G 1, 254. impulit aures luctus G 4, 349. adire labores 1, 11. cuspidem montem 1, 82. ventus cum cardine verso 3, 449. animum labantem 4, 23. impellite remos 4, 594. impellunt pubes versu 5, 120. eunt manu 5, 242. portas morantes 7, 621. puppim dextra 10, 246. impulerat saxa torrens 10, 363. me ad pugnas 11, 278. præcipitem 12, 380. aures sonus 12, 618. impellentibus undas Zephyris G 4, 305. impulsus Furiis 10, 68. impulsus nervo sagitta 12, 856. impulso vomere G 2, 311.
 impulsu insonat 8, 239.
 impendente vento G 1, 365. pluvia G 4, 191.
 impendere curam G 2, 433. laborem a teneris impende G 3, 74. impendendus labor omnibus G 2, 61. impensis omnibus nihil actum 11, 228.
 impensius consulere 12, 20.
 imperdita corpora 10, 430.
 imperfecta manebat 8, 428.
 imperat arvis G 1, 99. ad naves ferri 3, 465. advertere proras 7, 36. imperitet nemori 12, 719.
 imperium pelagi datum 1, 138. sine fine dedi 1, 283. terminet Oceano 1, 287. Jovis edocet 5, 747. æquabit terris 6, 783. proferet 6, 796. consulis accipiet 6, 820. invidet 8, 509. in magnum mitteret 11, 47. te penes 12, 58. solenne habeto 12, 193. imperio premit 1, 54. explebit 1, 270. Priami exitium 2, 191. Deorum adtonitus 4, 282. parent 4, 295. regere 6, 852. superbo tenuit 8, 482. ducis commissa 9, 675. accitos 11, 235. imperia dura exerce

INDEX.

- G. 2, 370. imperiis æternis regis 1, 230. gravidam Italiam 4, 229. egere suis 6, 463. adsuatum 7, 487. patriis lætior 7, 654. Jovis imposita 9, 716.
- imperterritus manet 10, 770.
- impetus omnis compressus 2, 73. volantem fert 5, 219: detulerat hastam 12, 772.
- impeyum seta tegumen 7, 667. impexis barbis G 3, 366.
- impiger hausit pateram 1, 738.
- impingeret agmina muris 5, 805.
- impius miles E 1, 71. Mars G 1, 511. furor 1, 294. gens G 2, 537. fama 4, 298. sæcula G 1, 468. fata 4, 596. Tartara 5, 733. arma 6, 613.
- implacata Charybdis 3, 420.
- implacabilis ardet 12, 3. implacabile Stygii fontis caput 12, 816.
- impleo. implerunt mugitibus agros E 6, 48. implentur fossæ G 1, 326. implevit Pelion hinnitu G 3, 94. implebunt mulcralia vaccæ G 3, 177. montes clamore G 4, 461. loca questibus G 4, 515. implentur Bacchi 1, 215. implevit amorem 1, 716. mero pateram 1, 729. animum veris 3, 434. sinum lacrimis 4, 30. foros flammis 4, 605. vela ventis 7, 23. Rutulos animis 7, 475. nemus querelis 8, 215. dextram acyphus 8, 278. manu pinum 9, 72. cælum questibus 9, 480. sinus sanguis 10, 819. scopulos vocibus 11, 274. urbem terroribus 11, 448.
- implicit ossibus ignem 1, 660. implicat corpora serpens 2, 215. comam læva 2, 552. crinem auro 4, 148. tempora ramo 7, 136. equitem super 10, 894. bello 11, 109. huic natam 11, 555. inter se acies 11, 632. orbes 12, 743.
- implexæ crinibus angues Eumenides G 4, 482.
- impleret auxilium 4, 617. implorare quod usquam est dubitem 7, 311. Deos 7, 576. implorans nomine Turnum 12, 652. imploranti similis 7, 502.
- implumes fœtus G 4, 512.
- imposo. imposuit locis fœdera natura G 1, 61. Pelio Ossam G 1, 28. puppihus nautæ coronam imposuere G 1, 304. oculos G 2, 73. honorem aris 1, 49. finem labori 2, 619. dona aris 4, 453. mole sepulcrum 6, 233. libamina ignibus 6, 246. viscera flammis 6, 253. montibus arces 6, 774. paci morem 6, 853. imponit regina manum 7, 573. aram superstitione 8, 188. fata Jupiter 12, 726. imposita Typhœo Inarime 9, 716. cinerem 8, 410. insuper Ætnam 3, 580. acuto Pallanta 10, 506. impositi dorso G 3, 116. rogis juvenes G 4, 477. incudibus enses G 2, 540. fibris G 3, 490. incudibus G 4, 173. auro dapibus 3, 355.
- importuna canit 12, 864. bellum 11, 305. volucres G 1, 470.
- imprecor littora littoribus contraria 4, 628.
- impressit numeros acervis G 1, 263. impressa toro os 4, 659. impressum signis munus 5, 536. nefas 10, 497. impresso genu 12, 303. pede collo 12, 357.
- improbis puer E 8, 50. anser G 1, 119. labor G 1, 146. anguis G 3, 431. ira 9, 62. advena 12, 261. cornix G 1, 388. fortuna 2, 80. rabies 2, 359. amor 4, 412. ora 10, 727. mons 12, 687.
- improperata vestigia 9, 798.
- improvisus alt 1, 595. improvisum anguem 2, 379. æthere 8, 524. aderunt 2, 182. improviso apparuit 12, 576.
- improvida pectora 2, 200.
- imprudens laborum frons G 2, 372. evaserat 9, 386. imprudentibus obfuit imber G 1, 373.
- impubis Iuli 5, 446. impubes manus 7, 382. malas 9, 751.
- impune videmus G 2, 32. iter tendere 6, 239. oppetiisse 9, 653. quietam 12, 559. impune putans 12, 728.
- ima unda exæstuat G 3, 240. tellus dehiscat 4, 24. imam galeam 12, 381. ima cauda G 3, 59. imo pectore 1, 485. fundo 2, 419. ex imo verti 2, 625. sub imo corde 10, 464. ima terra G 2, 313. ima Ilia G 3, 506. ima potant nebulae G 1, 401. inter ima pedis ferire G 3, 460. ad ossa G 3, 457. gurgitis tenes G 4, 322. imos currus G 1, 174. pedes 1, 404. Manes 3, 565. imis sensibus E 3, 54. sepulcris E 8, 98. radicibus G 1, 319. vallibus G 1, 374. stirpibus G 2, 53. sedibus G 4, 471.
- inaccessam solis radiis speluncam 8, 195. inaccessos lucos 7, 12.
- Inachus 7, 372. pater 7, 792.
- Inachius juvenæ G 3, 153. Inachias urbes 11, 286. Inachiis ab Argis 7, 286.
- inamabilis palus G 4, 479. 6, 438.
- inane tempus 4, 433. munere 6, 886. animum G 2, 285. curam G 4, 345. famam 4, 218. galeam 5, 673. inane per magnum coacta E 6, 31. longum per inane 12, 354. inani studio E 2, 5. ludò G 4, 105. pictura 1, 464. carru 1, 476. furto 6, 568. morsu 12,

INDEX.

755. paleas G 3, 134. rotas G 3, 170.
doli G 4, 400. lacrimas 4, 449. galeas
G 1, 496. fletus G 4, 375. ceras G 4,
241. ventos 6, 740. Deos 7, 593. cau-
sas nectis 9, 219. spes 10, 627. nubila
G 4, 196. murinura 4, 210. regna 6,
269.
inardat terrae G 1, 83.
inardescit radiis nubes 8, 623.
Inarime Typhoeo imposita 9, 716.
inansum nil linquere 7, 308. ne quid
fuisset 8, 205.
incanduit aestu tempestas G 3, 479.
incana menta G 3, 311. 6, 810.
incannit flore pyri ornus G 2, 71.
incassum gestire G 1, 387. furit ignis G
3, 100. fletus ciebat 3, 345. labores
pati 7, 421.
incautum vulgus G 3, 469. cepit aman-
tem G 4, 488. superat 1, 350. exci-
pit 3, 332. te fallit pietas tua 10,
812. incautam fixit 4, 70. incantis
pastoribus G 2, 303. incautum furit
10, 386.
incedit discordia regibus G 4, 68. pedes
10, 764. regina Divum 1, 46. jaculo
melior 5, 68. incedunt ordine gentes
8, 722. incedens nave media 5, 188.
incensi muros 12, 596.
incessu patuit Dea 1, 405. tacito progres-
sus 12, 219.
incende bitumine lauros E 8, 82. agros
incendere G 1, 84. vepres G 1, 271.
odores G 4, 264. reginam donis 1,
660. votis aras 3, 279. animum di-
ctis 4, 197. querelis 4, 360. incende-
bat squamam fulgor 5, 88. incendit
vires pudor 5, 455. coelum clamore
10, 895. incensus amore Chorcæbus 2,
343. dictis 5, 719. perfurit 9, 342. in-
censa per urbem barchathur 4, 300. fu-
riis feror 4, 376. Troja 7, 295. dictis
sententia 12, 238. incensa urbe 2, 327.
incensum pectus amore 3, 298. dictis
animum 4, 54. incensi lychni 1, 727.
altaria 8, 285. Pergama 2, 374. aestus
G 3, 457. naves 5, 665. adytis 2,
764. incendentem luctus corripiunt 9,
500.
incendia ferens ventus G 2, 311. belli
nesciat 1, 566. miscet 2, 329. clara
dant lucem 2, 569. volvunt 2, 706.
posuere vires 5, 680. vana vomentem
8, 259. aeva avertit 9, 77. immittit
10, 406.
incertus sudor G 3, 500. incerta fati-
seror 4, 110. futuri spes 8, 580. incer-
tum, quæ sint Deorum concilia G 1,
25. vulgus 2, 39. securum 3, 224. Lu-
nam 6, 270. incerti quo fata ferant 3,
7. incerta volant examina G 4, 103.
cano 8, 49. pericula 9, 96. umbras E
5, 5. soles 3, 203. orbes 12, 743. men-
sibus G 1, 115.
incestat funere classem 6, 150. thalamos
10, 389.
inchoat mens altum G 3, 42. aras regi
Stygio 6, 252.
incidere vites falce E 3, 11. faces E 8,
29. lites E 9, 14. funes 4, 575. amores
arboribus E 10, 54.
incidit Euris navigiis G 2, 107. in sege-
tem flamma 2, 305. animos Deus 9,
721.
inctincta pellibus G 4, 342. 7, 396.
incipient procedere menses E 4, 12. in-
cipe. Mopæ, prior E 5, 10. surgere
silvæ incipient E 6, 39. incipe tibia
versus E 8, 21. incipit prima quies
mortalibus 2, 269. magno ore 12, 692.
inceptus clamor 6, 493. laborem G 2,
39. iter 6, 384. furorem 12, 832. aom-
no G 4, 414. hymenæos 4, 316. ho-
nores 5, 94.
inceptum peragat 4, 452. deserit 9, 694.
incepta paravi 4, 638. incepti piget 5,
678. incepti magni pertasum 5, 714.
incepto desistere 1, 37. hæret 2, 654.
incepta secundent Di 7, 259.
incita hasta 12, 492. pulsu ungula 12,
534.
inclementia mortis rapit G 3, 68. Divum
opes evertit 2, 602.
inclinata recumbit domus 12, 59.
includunt germen G 2, 77. corpora vi-
rum lateri 2, 19. sanguine vitam 7,
534. undique colles 8, 599. secum
alios 9, 727. suras auro 11, 488. in-
clusus muris 11, 398. inclusum premit
8, 248. buxo ebur 10, 136. flumine
cervum 12, 749. inclusi poenam ex-
spectant 6, 614. inclusas convalle ani-
mas 6, 680. inclusa littora 5, 149. in-
clusi ligno Achivi 2, 45. inclusos utero
Danaos 2, 258. inclusas in pumice
apes 12, 587.
inclytus armis 6, 479. inclyta fama glo-
ria 2, 82. Roma 6, 782. inclyta bello
moenia 2, 247.
incognita res turbat animos 1, 515. in-
cognita feris gramina 12, 414.
incolimus prata 6, 675. incolitur sedes 8,
478.
inculta canities 6, 300. salicti G 2, 415.
aviaria G 2, 430. videt 1, 308. senti-
bus E 4, 29.
incolumis regno stabat 2, 88. incolumi
rege G 4, 212. certamina tollo 12, 39.
incolumem te ponto fore 6, 345. re-
servant Pallanta 8, 575. dimittere 10,
47.
incomitata se ferre solebat 2, 456. vide-
tur ire 4, 467.
incommoda nostra miserantem 8, 74.

INDEX.

- incompositos motus G 1, 350.
 incommis versibus G 2, 386.
 inaccessos Hymenaeos 1, 651.
 incondita hæc jactabat E 2, 4.
 inconsulti abeunt 3, 452.
 incoque radices Baccho G 4, 279. incocta
 rubores vellera G 3, 307.
 increbrescere murmur G 1, 359. nomen
 Latio 8, 14.
 incredibilis fama 3, 292.
 increpuit alii G 1, 382. morantes seris
 canor G 4, 71. fragor 8, 527. tuba so-
 nitum 9, 504. ultro socios 10, 830.
 clypeo Mavors 12, 332.
 increpuit socii 3, 454. increpitans 1,
 738. ætatem seram G 4, 138.
 increvit jaculis seges 3, 46. crescent
 animis discordibus iræ 9, 688.
 incrementum magnum Jovis E 4, 49.
 incubat auro G 2, 507. ponto nox 1, 89.
 stratis relictis 4, 83.
 incumbit aratris G 1, 213. silvis tempe-
 tas G 2, 311. Aquilo G 3, 197. sar-
 dire ruinas G 4, 249. incubuere venti
 mari 1, 84. fato 2, 653. remis 5, 15.
 dividis 6, 610. incumbens olivæ Da-
 mon E 8, 16. scopulis ætas G 2, 377.
 aræ laurus 2, 514. humero 5, 325.
 visceribus 6, 727. cernuus armò 10,
 894.
 incurrimus armis 2, 409. hastis 11, 613.
 incurruunt frontibus tauri 12, 727.
 incurvus luporum horrebis G 3, 407.
 incurvant viribus arcus 5, 500.
 incurvo aratro G 1, 494. G 2, 513.
 incusum lapidem G 1, 275.
 incudibus impositos enses G 2, 540. tela
 novant 7, 629. ictus gemitum referunt
 8, 419.
 incusat talibus 1, 410. amens quem non
 2, 745. se multa 11, 471.
 incute vim ventis 1, 69.
 indagine saltus cingunt 4, 121.
 indebita posco 6, 66.
 indecores genus 12, 25. indecorem te re-
 liquit 11, 845. me videbis 12, 679. in-
 decore regno erimus 7, 321. in limine
 primo deficiamus 11, 424.
 indefessa rapit 11, 651.
 indeprensus error 5, 591.
 India mittit ebur G 1, 57. India sola fert
 ebum G 2, 116. lucos gerit G 2,
 122. Indum imbellem avertis G 2,
 172. ebur ostro violaverit 12, 67. In-
 dos sitientes ardebat G 4, 425. super
 Indos proferet imperium 6, 795. ad
 Indos tendere 7, 605. ab Indis colora-
 tis devexus G 4, 293.
 indicit honorem templis 1, 632. forum
 5, 758. iter 7, 467. bella 7, 616. tibia
 choros 11, 737. indictus tu non abibis
 7, 733.
 indicium faciet G 2, 246. indicio est G
 2, 182. indicio infando demisere neci
 2, 85. indicis viarum versis occulta-
 bat 8, 211.
 indigenæ Fauni 8, 314. indigenas nomen
 vetus mutare 12, 823.
 indiget usus E 2, 71.
 indiga opis poma G 2, 428.
 indigetes Di G 1, 498. Æneas 12, 794.
 indignus avorum 12, 649. indigna causa
 2, 285. fortuna 11, 108. indignum
 superis fuit G 1, 491. indigno amore
 E 8, 18. morte 6, 163. hiemes G 2,
 373. suorum funera 4, 617. relatu 9,
 595.
 indignabar casum 2, 93. honorem 5, 229.
 indignanti similem 8, 649. indignatus
 pontem Araxes 8, 728. indignata vita
 sub umbras fugit 11, 831. 12, 952.
 indignatum stridoribus æquor G 2,
 162.
 indiscreta proles 10, 392.
 indocte E 3, 26. indocile genus 8, 321.
 indole tanta dignum 10, 826.
 indomitum Martem 2, 440. pobi G 3,
 174. agricolæ 7, 521. iras 2, 594. vires
 5, 681.
 indormiat ostro G 2, 506.
 indubitare viribus precando 8, 404.
 inducere thiasos Baccho E 5, 30. fontibus
 umbras E 5, 40. fontes umbra E
 9, 20. satis fluvium G 1, 106. messor-
 em arvis G 1, 316. induxerat ortus
 Aurora G 4, 552. cæstus manibus 5,
 379. inducitur artus tunica 8, 457.
 turmas inducit princeps 11, 620. in-
 ductus pretio venissem 5, 399.
 indulge ordinibus G 2, 277. indulgent/
 concubitu G 4, 198. dolori 2, 776.
 hospitio 4, 51. vino 9, 165. cuius an-
 nis fatum indulget 8, 512. labori in-
 dulgere juvat 6, 135. choreis 9, 615.
 hactenus induluisse vacat 10, 625. in-
 dulgentia cœli excipiet terras G 2,
 345.
 induerat se pomis arbor G 4, 142. cra-
 tera corona 3, 525. crines 7, 417. in-
 duitur lorica 7, 640. galeam induit
 9, 366. arma 11, 6. honorem juveni
 11, 77. qua indutus simulacra belli
 ciebat 5, 674. capiti tegumen 7, 668.
 spoliis 10, 775. thoraca 11, 487. indu-
 tæ vestes G 3, 363. indutos armis
 truncos 11, 83.
 induruit stiria barbis G 3, 364.
 industria vires firmat G 3, 209.
 ineluctabile tempus 2, 324. fatum 8,
 334.
 inemtis dapibus G 4, 133.
 inco. inire somnum E 1, 56. inibit decus
 E 4, 11. ineunt proscenia lodi G 2,
 381. prælia G 4, 314. certamina remis

I N D E X.

- 5, 114. alios ineunt cursus aliosque recursum 5, 583. pro te tua munera 5, 846. pugnas 11, 912.
- inermis constitit 2, 67. pectus 10, 425. vulgus 12, 131. manus 1, 487. dextram 11, 672.
- inera humor G 4, 25. inertem respexit E 1, 28. inertes calamos E 8, 24. glebas G 1, 94. sulcos G 3, 136. oculos G 3, 523. voces 10, 322. corpora 2, 364. corda 9, 55. furta 9, 150.
- inexcita Ausonia 7, 623.
- inexhaustis metallis 10, 174.
- inexorabile fatum G 2, 491.
- inexpertum ne quid relinquit 4, 415.
- inexpletum lacrimans 8, 559.
- inextricabilis error 6, 27.
- infabricata robora 4, 400.
- infanda dies 2, 132. infandum! G 1, 479.
- infandum conjugis 11, 267. dolorem 2, 3. amorem 4, 85. caput 4, 613. morte 10, 673. indicio 2, 84. Cyclopes 3, 644. ignes 1, 525. labores 1, 597. cades 4, 483. infanda furentem 8, 489. supplicia 11, 257.
- infans vestigia plantis institerat 11, 573.
- infantis amore 11, 549. infantem sustulit 11, 541. infantum animæ 6, 427.
- infantum nomen 7, 717. auspiciu 11, 347. omine 11, 589. puppes 5, 635.
- infelix pecus E 3, 3. virgo E 6, 47. Iolium G 1, 154. frugibus tellus G 2, 239. oleaster G 2, 314. invidia G 3, 57. monstrum 2, 245. animi Phœnissæ 4, 529. exilium 10, 850. infelicitas Ulyssæ 3, 613. Eliæ 5, 3. patriæ 9, 786. infelicem victam 3, 649. animum 9, 430.
- infensus crimine 11, 123. cornu infensa tetendit 11, 859. Etruria Turno 11, 232. infensum ignem 5, 641. hastam 10, 521. Dardanidæ 2, 72. hostes 11, 899. tellis 9, 793.
- inferias mittes G 4, 545. absenti ferat 9, 215. immolet 10, 519. mitteret umbris 11, 82.
- inferni lacus 3, 386. regis 6, 106. portas 6, 560. Junoni 6, 138. vim 12, 199. domus 5, 732. sedes 8, 244. tenebris 7, 325. umbris 7, 771.
- inferior numero 12, 630. inferiora secutus 6, 170.
- infert sese arduus equus G 2, 145. inferre mella canalibus G 4, 265. gressus G 4, 360. Deos Latio 1, 6. bellum 3, 248. se socium 4, 142. Anchisæ homines 5, 652. faces tectis 7, 337. Penates classi 8, 12. inferat se moriturus in enses 10, 401. se hostem 10, 66. sese foribus 11, 36.
- infesta pinu 10, 206. hasta 10, 877. vulnere 2, 529. fulmine 5, 691. pondere 9, 512. Tencros 2, 571. tela 5, 582.
- inficio. infecere pocula novercæ G 2, 128. pabula tabo G 3, 481. amnem labris 12, 481. infecta venenis Alecto 7, 341. cerebro arma 5, 413. 505. infecti auri 10, 528. infectum scelus 6, 742. foedus 12, 243. hymenæos 10, 720. infecta canebat 4, 190.
- infidum marmor G 1, 254. fratres G 2, 496.
- infigo. infixit exspirantem scopulo 1, 45. infigitur arbore sagitta 5, 504. infingunt corpora tauri 12, 721. infixa lateri manus 9, 579. stomacho cornus 5, 699. lancea 12, 375. infixum vulnus 4, 689. infixi pectore vultus 4, 4.
- insindere sulcos 5, 142. telluri E 4, 33.
- insit vocibus solatus 5, 708. ita turbidus 12, 10.
- inflammavit animum amore 4, 54. inflammatus amore Orestes 3, 390.
- inflari classica G 2, 539. inflatur carbasus austro 3, 357. inflatum Iaccho Silenum E 6, 15.
- inflectere sensus 4, 22. precibus 12, 800.
- inflexi aratri G 1, 162. inflexam cervicem 3, 631.
- infleta turba 11, 372.
- inflicta vadis puppis 11, 303.
- infodias genas vitis G 2, 262. conchas G 2, 348. fruges unguibus G 3, 535. corpora terræ 11, 205.
- infecunda quidem surgunt G 2, 48.
- informant clypeum 8, 447.
- informis sum E 2, 25. aggeribus terra G 3, 354. lethi 12, 603. monstrum 3, 658. cadaver 8, 264. Scyllam 3, 431. limo 6, 416. ursi G 3, 247.
- informatum fulmen 8, 426.
- infra adluit 8, 149. G 2, 158.
- infracta fatis pietas 5, 784. fama 7, 332. arundine 12, 387. vires 9, 499. tela 10, 731. Marte Latinus 12, 1.
- infremuit ferox 10, 711.
- infrenant currus 12, 287.
- infrenis equi 10, 750. Numidæ 4, 41.
- infrendens dentibus gemitu 3, 664. 8, 230. 10, 718.
- infula lanæa circumdatur G 3, 487. Apollinis te textit 2, 430. redimibat tempora 10, 538.
- infundere rores humeris G 1, 385. latices cornu G 3, 509. desuper 4, 122. infundens oleum extis ardentibus 6, 254.
- infusus gremio 8, 406. nix 4, 250. per artus mens 6, 726. populum 5, 552. sole 9, 461.
- infuscat vellera maculis G 3, 389. infuscatur arena sanie G 3, 493.
- ingeminant austri G 1, 333. voces corvi G 1, 411. plausu 1, 747. curæ 4, 531.

INDEX.

- vulnera 5, 434. ingeminat clamor 5, 227. multa lateri ingeminant 5, 434. terrorem 7, 578. hastis 9, 811. ingeminata vox remugit G 3, 45. ingeminans Creusam 2, 770. ictus dextra 5, 457.
- ingemuisse interitum leones E 5, 27. aratro taurus incipiat G 1, 46. ingemuit fletu 4, 369. amore 10, 789. miserans graviter 10, 823.
- ingenium sit illis divinitus G 1, 416. ingenuis arborum locus G 2, 177. posuere præmia G 2, 382.
- ingens arcus G 1, 380. vox G 1, 477. fraxinus G 2, 65. Mincius G 3, 14. porta G 3, 260. gloria 2, 325. argentum 3, 466. janitor 6, 400. cornibus cervus 7, 483. fama 11, 124. ingentis cavæ 5, 340. vento G 1, 334. bello G 2, 279. acervum G 1, 185. umbram G 2, 297. sonitum G 2, 306. undam G 2, 461. gemitum 1, 485. Trojam 3, 462. plausum 5, 216. Ænean 6, 413. flammam 6, 519. animis corpore et armis 11, 641. cylindro G 1, 178. pluvia G 1, 325. pondere G 2, 351. amore G 2, 476. clamore G 3, 43. motu G 4, 365. nocte G 4, 497. fragmine montis 9, 569. pagos G 2, 382. animos G 3, 207. ramos G 3, 333. cavernas 2, 20. rura G 2, 412. corpora 1, 192. moenia 1, 365. curis 1, 208. spiris 2, 217. tectis 2, 489. monstris 7, 376. coëptis 10, 461. ingentior armis 11, 124.
- ingerit fugientibus hastas 9, 763.
- inglorius amem silvas G 2, 486. trahens alvum G 4, 94. parma Helenor 9, 548. exigit ævum 10, 52. remeabo 11, 793. mutas agitare artes 12, 397.
- ingluviem explet G 3, 431.
- ingratus salutis 10, 666. ingratus urbi E 1, 35. ingratum laborem G 3, 98. cubile 12, 144. ingrato cineri 6, 213. ingrata revolve 2, 101. ingratius periculis 7, 425.
- ingravit hæc Drances 11, 220.
- ingredere G 1, 42. ingredior res laudis G 2, 175. ingreditur altius pullus G 3, 76. solo 4, 177. donis proximus 5, 543. castris 10, 148. campo turbidus 10, 763. ingressus lucum G 4, 469. fatis iniquis 3, 17. lacrimis pater 6, 868. versare dolos 11, 704. ingressa Venus 4, 107. ingressis edidit 2, 194. unde ingressus cepit G 4, 316.
- ingruit vitibus umbra G 2, 410. horror 2, 301. imber 12, 284. bellum 8, 535. ingruere hostes 11, 899.
- inguen. ab inguine destillat virus G 3, 281. sedit 10, 786. inguina candida succinctam E 6, 75.
- inhæsit dextram amplexus 8, 124. corpore 10, 845. inherens oculos angit 8, 260.
- inhiant testudine postes G 2, 463. inhians Cerberus G 4, 483. consulit exta 4, 64. animis turba 7, 814.
- inhibete tela 12, 693.
- inhonesto vulnere 6, 497.
- inhorruit messis campis G 1, 314. unda tenebris 3, 195. armos 10, 711.
- inhospita Syrtis 4, 41. inhospita saxa 5, 627.
- inhumatus arena cadat 4, 620. turba 6, 325. conjugis 1, 353. corpora 11, 22.
- injiciunt vincula E 6, 19. injicit se periturus in agmen 2, 408. mihi terram injice 6, 366. injicit se saltu per ignem 8, 257. se morti 9, 553. injecere manum Parcæ 10, 419. hastam 10, 777. stimulis iras 11, 728. injecta tela 2, 726.
- inimicus Nisus G 1, 407. ensis 2, 600. gens 1, 67. fortuna 5, 356. lux 9, 355. stabulis ignem G 4, 330. imbrem 1, 123. hastile 10, 795. insigne 12, 944. terram 10, 295. gente 4, 235. fratre 4, 656. pectore 10, 556. sanguine 11, 720. inimica tela 8, 117. Trojæ numina 2, 622. castra 5, 671. nomina 11, 84. proelia 12, 726. ignibus 8, 375.
- iniquæ pacis 4, 618. rastri G 1, 162. solis 7, 227. Junonis 1, 668. sortem 6, 332. pondere G 1, 164. spatium 5, 203. casu 6, 475. dorso 6, 303. pugna 10, 889. spatium G 4, 147. fatis 2, 257. animis 10, 7. silvis 11, 531.
- injuria sprete formæ 1, 27. longa est 1, 341. cædis subigat 3, 256. sceleris tanta 3, 604. capitis terret 4, 354. matrem admonuit 9, 108.
- injussus ripam abibis 6, 375. injussa cano E 6, 9. virescunt gramina G 1, 55. injusta noverca E 3, 32. fasce G 3, 347.
- innatus amor habendi G 4, 177.
- innecte causas morandi 4, 51. palmas armis 5, 425. ramum olivæ 7, 418. colla auro 8, 661. innexus humeros amictu 7, 669. innexa crinem vittis 6, 281. clienti frans 6, 609. comam foliis populus 8, 276. pedem vinculis 5, 511. folia pendit 8, 277.
- inno. innare fluvios G 3, 142. lacus 6, 134. paludem 6, 369. fluvio carinas 8, 93. innaret Ckella fluvium 8, 651. innare pelago Cycladas G 2, 691. innatat undam alnus G 2, 451.
- innocuum litus 7, 230. carinas 10, 302. innoxius successit 5, 92. innoxia flamma 2, 683. innoxia verba G 2, 129. innoxia verba G 3, 283.
- innumera gentis 6, 706. pyras 11, 204.

INDEX.

- innupta puellas G 4, 476. 12, 24. Minerva 2, 31.
 inoffensum mare 10, 292.
 inolescere libro G 2, 77. modis miris 6, 738.
 Inola Melicerta 1, 437. Palasmon 5, 823.
 inopina facies surgit 6, 104. quies 5, 857. fors 8, 476.
 inops animi sœvit 4, 300. turba 6, 325.
 inopi senectas G 1, 186. inopem miserans G 2, 499. solare 9, 290. inopes res 8, 100.
 insalutam linquo 9, 288.
 insanus amor E 10, 44. cupido 9, 760. vortice G 1, 481. dolori 2, 776. labori 6, 135. forum G 2, 502. vatem 3, 443. fluctus E 9, 43. insaniam mentem mutat 4, 595. acclerata belli sœvit 7, 461. luctu mixto 9, 871. insanire libet E 3, 36. quid insanis E 10, 21.
 inasius ævi G 3, 189. stupet 2, 307. Æneas 6, 711. inscia Dido 1, 718. culpae anima 12, 648.
 inscribitur hasta pulvis 1, 478. inscripti flores nomina regum E 3, 106.
 insectabere terram rastris G 1, 155.
 insequitur arva semine G 1, 105. stridore G 1, 408. insequitur cumulo mons 1, 105. fortuna viros 1, 241. per pericula te casus 1, 615. vulnere 2, 530. commixta grandine nimbus 4, 161. cineres atque ossa 5, 788. te bello 8, 147. ætas spatiis propioribus 9, 276.
 inserte pyros E 1, 74. inseritur ex foetu arbutus G 2, 69. inserere atque oculos imponere G 2, 73. trances G 2, 302. insita mala G 2, 33.
 inserto cornu G 3, 509. fenestras 3, 152. insertabam clypeo sinistram 2, 672.
 insidat miserum Deus 1, 719. insidunt floribus apes 6, 708.
 insedit arces Pallas 2, 616. iugis 8, 480. patriæ cineres 10, 59. silvis 11, 531.
 Insidiisque Iræque 12, 336.
 insidias patescunt 2, 309. nullæ hic insidias tales 6, 399. insidias meditantur E 5, 60. moliri G 1, 271. explorat G 3, 537. Danaum præcipitare pelago 2, 36. accipe 2, 65. insidias excipere E 3, 18. noctis capere G 1, 426. talibus res credita 2, 197. agitabat 7, 478. locum conspeximus 9, 237. ex insidiis telum concitat 11, 783. subactus 12, 494. territus 12, 752.
 insidiatus ovili lupus 9, 59.
 insignis humero Pelops G 3, 7. forma maculis G 3, 56. furor G 3, 266. ostro sonipes 4, 134. forma Euryalus 5, 295. pietate Æneas 6, 403. spoliis Marcellus 6, 856. insignis galeæ 3, 468. insignem pietate virum 1, 10. phaleris equum 5, 310. reddidit arte 5, 705. gemmis coronam 7, 76. palma currum 7, 655. insigni laude 1, 625. letho 10, 450. insignibus aliis G 4, 82. armis 10, 170.
 insigne decorum 2, 392. paternum 7, 657. formæ paternæ 10, 188. belli superbum 2, 683. insignia aptemus 2, 389.
 insignire clypeum auro 7, 790. agros trophæis 11, 386.
 insincerus cruor G 4, 285.
 insinuat per pectora pavor 2, 229.
 insistere rotis victor G 3, 114. viam G 3, 164. limen 6, 563.
 insolite phocas G 3, 543. insolitis motibus G 1, 475.
 insomnem ludo noctem 9, 167.
 insomnia terrent 4, 9. falsa 6, 897.
 insonat æther impulsus 8, 239. insonuere cavernæ 2, 53. flagello 5, 579. verbera 7, 451.
 insonantis amici 2, 93. insonant somnia portans 5, 841. insontem demisere neci 2, 85. exitus manet 10, 630. insonantes sibi lethum peperere 6, 435. Harpyias 3, 249.
 inspectura domos machina 2, 47.
 insperata tellure potiti 3, 278. luce 8, 247.
 inspicat facies ferro G 1, 292.
 inspirat venenum moribus G 4, 237. ignem 1, 688. Delius inspirat vates 6, 12. inspirans animam 2, 351.
 inspoliata arma 11, 594.
 instar montis equum 2, 15. quantum in ipso 6, 866. clipei 3, 637. agminis 7, 707. turbinis 12, 923.
 insto. quod nunc instat agamus E 9, 66.
 instare aristis G 1, 220. tumultus monet G 1, 464. verberare G 3, 106. regnis futuris 1, 504. cædes Laurentibus 8, 537. mole puppibus 8, 693. furto fervidus 9, 350. aquæ 10, 196. telis frequentibus 10, 672. institerat vestigia plantis 11, 574. ore 12, 47. latratibus venatur 12, 751. instans operi 1, 504. instantem tergo respicit 5, 168. reginam 11, 703. instantibus eripe fati 10, 624.
 instabiles animos G 4, 105. cymbæ G 4, 195.
 instauramus funus Polydoro 3, 62. diem donis 4, 63. choros 4, 145. honores 5, 94. talia Graiis 6, 530. acies 10, 543. instaurati animi 2, 451. proelia 2, 669.
 insternor humeros pelle 2, 722. pontes intraverat 12, 675. instrato cubili G 3, 230. instratos ostro alipedes 7, 277.

INDEX.

- instigat studiis sequentem 5, 228. vocibus alas 11, 730.
 instituit Pan calamos conjungere E 2, 33. subjungere tigres Daphnis E 5, 30. Ceres mortales vertere terram G 1, 148. templum 6, 70. daptes 7, 109. vestigia 7, 690.
 instrepat sub pondere axis G 3, 173.
 instruitur luxu domus 1, 637. instruimus menses 3, 231. socios armis 3, 471. cursus 5, 549. instructus dolis Sinon 2, 152. Eois gener 6, 832. instructa campis legio 9, 368. instructo Marte 8, 676. instructi ferro 12, 124. instructos acie Tencros 11, 449. instructis navibus 2, 254.
 insuetum limen E 5, 56. iter 6, 16. nemus 8, 92. pabula E 1, 50. radentem 8, 248. insuetos inferre 10, 364.
 insula efficit portus 1, 159. fama notissima 2, 22. ponto medio jacet 3, 104. *Aëon* Circes 3, 386. prætenta jacet 3, 692. erigitur 8, 416. generosa metallis 10, 174.
 insultare solo equitem G 3, 117. insultant floribus hædi G 4, 11. nemora thiasis 7, 581. insultans victor 2, 330. fontes Tisiphone 6, 571. capit 8, 570. sonipes 11, 600. hostibus 12, 339.
 insuper imposuit G 1, 61.
 insuperabile bello genus 4, 40.
 insurgimus remis 3, 207. insurgere campis tenebras 9, 34. insurgens dextram ostendit 5, 443. dorso 8, 234.
 insuto plumbo 5, 405.
 intacta juvenus 11, 419. segetis 7, 808. intactam dederat 1, 345. Pallanta 10, 504. cervice G 4, 551. grege 6, 38. saltus G 3, 41.
 integer ævi sanguis 2, 638. integram pellem G 4, 302. ab integro nascitur E 4, 5. integrat carmen Philomela G 4, 515.
 intemerata fides 2, 143. colit amorem 11, 584. intemerata munera 3, 178.
 intempesta nox 12, 846. G 1, 247. Gravisæ 10, 184.
 intendunt vincula collo 2, 237. locum sertis 4, 506. vela Zephyri 5, 33. brachia tergo 5, 403. velis 5, 829. intendit vocem cornu 7, 514. intendebat arcum Apollo 8, 704. bello sagittam 9, 590. telum 9, 623. numeros nervis 9, 776. intenti ora tenebant 2, 1. expectant signum 5, 137. intenti ludo pueri 7, 380. intenta remis brachia 5, 136. intentos oculos 7, 251. intentis omnibus 3, 716.
 intentant omnia viris mortem 1, 91. intentans angues Tisiphone 6, 572.
 intentata manebat sors 10, 39.
 intepuit mucro 10, 570.
 intercipit Rhœtus 10, 402.
 interclusit hiema 2, 111.
 intereunt segetes G 1, 152. pecudes G 3, 368. interit vipera G 3, 544.
 interitum loquuntur E 5, 28.
 interfata Venus 1, 386.
 interfice menses G 4, 330.
 interfusa Styx G 4, 480. maculis genas 4, 644.
 interimit oppositum 10, 428.
 interior domus 1, 437. radit iter 5, 170. interiore tecto 4, 494. interiora limina 4, 645. interius recondat G 3, 137. intima cunabula G 4, 66. lethi Tartara G 4, 481. regna 1, 243. præcordia 7, 347.
 interlucet corona 9, 508.
 interluit arva aestu 3, 419. quos secans Allia 7, 717.
 intermisceat undam Doris E 10, 5.
 internectat crinem auro 7, 816.
 interpres Divum Trojgenæ 3, 359.
 Phœbi compellat 3, 474. Divum fert horrida jussa 4, 378. curarum sol 4, 608. hominum Divumque Asylas 10, 175.
 interritus brachia extulit 5, 427. interrita fertur classis 6, 863. parma 11, 711. pugnas spectat 11, 837.
 interrupta opera 4, 88. ignes 9, 239.
 intersint lacrimis 11, 62.
 interstrepere anser olores E 9, 36.
 intertextam auro chlamydem 8, 167.
 intervallo longo proximus 5, 320.
 intexere hastas foliis E 5, 31. vitibus ulmos G 2, 221. abiete costas 2, 16. latera frondibus 6, 216. intextus ida puer 5, 252. intextum tauris opus 10, 785. interti Britannæ G 3, 25. intexens vaccinia casia E 2, 49. cornua sertis 7, 488.
 intonat ore 6, 607. intonare poli 1, 90. silvæ 7, 515. intonuit lævum 2, 693. pater omnipotens 7, 142.
 intonsam bidentem 12, 170. ora 9, 181. capita 9, 681. montes E 5, 63.
 intorquet oculos G 4, 451. per fenestras tela 9, 534. viribus hastam 9, 744. telum in hostem 10, 882. hastam ex quo 11, 637. corpore toto 12, 921. intorqueus jaculum 10, 323. intorto telo 10, 382.
 intractatum ne quid fuisset 8, 206.
 intractabilis brumæ G 1, 211. intractabile bello genus 1, 339.
 intremere murmure Trinacriam 3, 581.
 intremuere undæ 3, 673. intremuit malus 5, 505.
 intro. intravimus portas 3, 219. intravit medullas calor 8, 390. intrantem muros vidi 4, 359.

INDEX.

- introgressi postquam 1, 590. 11, 248.
 intyba efficiunt G 1, 120. rivis gaude-
 rent G 4, 120.
 invadunt urbem 2, 265. collecti 2, 414.
 viam 6, 260. capita manibus 6, 361.
 invasit thalamum nata 6, 623. castra
 9, 147. magnum aliquid 9, 186. hostes
 9, 799. Martem clypeis 12, 712.
 invalidus det ora capistris G 3, 189. mi-
 nas ferebat 6, 114. invalidi gnati G 3,
 128. senes 12, 132. invalidum quic-
 quid est 5, 716. invalidas palmas G 4,
 428. aves 12, 262.
 invehitur Centauro Sergestus 5, 122.
 curru Berecynthia mater 6, 786. in-
 vectus equis sol G 3, 358. triumpho
 Caesar 8, 714. invecta auras tenebat
 7, 287. rotis Aurora 12, 77. invectas
 classes 7, 436.
 invenies alium E 2, 73. inveniet mor-
 tem manu 2, 645. invenient fata viam
 3, 395. per ignes viam 7, 297. in-
 ventum fallere visco G 1, 140. inven-
 tus cavis bufo G 1, 184. Priamo A-
 chilleum 9, 742. sub ilicibus sus 3, 390.
 artes 6, 663. flumina 6, 8. uvis G 1, 9.
 inventa memoranda pandere G 4, 283.
 inventor scelerum Ulysses 2, 164. in-
 ventrix oleas Minerva G 1, 18.
 invergit vina fronti 6, 244.
 invertunt solum tauri G 1, 65. vomere
 terras G 3, 526. invertit cælum nox
 11, 202.
 Inui Castrum 6, 776.
 invia via 3, 383. saxa 1, 537. lustra 4,
 151. vivis regna 6, 154. Teucris maria
 9, 130.
 invicta bello dextera 6, 879. clypeum 10,
 243. invicte, me malis eripe 6, 365.
 gentes 12, 191. invicti viribus 6, 394.
 invictis viris 11, 306.
 invidit Amyntas E 2, 39. invidet te no-
 bis regia cœli G 1, 504. habenti G 2,
 499. collibus umbras E 7, 58. arces
 Ascanio 4, 234. honori 5, 541. imperi-
 um senectus 8, 509. paribus armis
 9, 655. fortuna mihi 11, 43. invidiasse
 deos 11, 209.
 invisus cœlestibus 1, 387. Divis 2, 647.
 colubris avis G 2, 320. Minervæ ara-
 nea G 4, 246. Erinnyes 2, 574. facies
 2, 601. invisum fati genuisti G 4,
 324. numen 7, 571. caput 9, 496. ara-
 tris filicem G 2, 189. lucem 4, 631.
 stirpem 7, 293. vitam 11, 177. fratres
 6, 608. amictus G 3, 563. Dis regna
 8, 245.
 invidia infelix G 3, 37. quæ tandem est
 4, 350. ob invidiam pulsus 10, 852.
 invidia rumpantur ilia E 7, 26. Ulys-
 sis concessit 2, 90. obliqua agitabat
 11, 337.
 invisit Apollo Delum 4, 144. fines 8, 159.
 11, 588. urbes invisere G 1, 25.
 invigilant victu G 4, 158. venatu pueri
 9, 605.
 inviolabile pignus 11, 363.
 invitat hiems G 1, 302. invitet decedere
 calori ripa G 4, 23. invitent horti G 4,
 109. pretiis animos 5, 292. certare sa-
 gitta 5, 486. solio Ænean 8, 178. mœ-
 nibus hostem 9, 676.
 invitus cessi 6, 460. terras reliqui 12,
 809. invitæ terræ G 2, 224. invitam
 accingier artes 4, 493. invito Olympo
 E 6, 86. numine 10, 36. invite vincu-
 la rupinus 10, 233. nihil invitis fas
 quemquam facere Divis 2, 402.
 inultus amicit G 3, 227. non inulto me
 lætabere 10, 739. inulti moriemur 2,
 670. 4, 659.
 inumbret vestibulum oleaster G 4, 20.
 frondis obtentu 11, 66.
 inundant 12, 280. sanguine fossæ 10, 24.
 11, 382.
 invocat Jovem 7, 140.
 involvere Osse Olympum G 1, 282. ne-
 mus flammis G 2, 308. involvere diem
 nimbi 3, 198. domum caligine 8, 253.
 involvitur aris 12, 292. involvens ter-
 ram umbra 2, 251. vera obscuris 6,
 100. navem auster 6, 336. secum sil-
 vas etc. 12, 689.
 insunt nomina G 3, 158.
 inutilis humor G 1, 88. demoror annos
 2, 647. cedeat 10, 794. inutile ferrum
 2, 510.
 io clamat 7, 400.
 Io clypeum insignibit 7, 789.
 Ionio in magno 3, 211. mari 5, 193. Io-
 nii fluctus 3, 671. G 2, 108.
 Iopas 1, 740. Iphitus 2, 340. 435.
 ira supra modum est G 4, 236. mentem
 præcipitat 2, 316. subit patriam ul-
 cisci 2, 575. Deum sese extulit 3, 215.
 magna Deum portenderet 5, 706. gra-
 via cogit 5, 781. telum facit 7, 508.
 Deum admonet 11, 233. fluctuat intus
 12, 527. iræ pepercit 2, 534. ob iram
 memorem Junonis 1, 4. unius ob iram
 prodimur 1, 251. in iram exarsit 7,
 445. iram supra votis 8, 60. inanem
 miserantur 10, 758. ira irritata Deo-
 rum 4, 178. ira vim suscitât 4, 454.
 ex ira corda residunt 6, 407. fervidus
 8, 230. merita accendit 8, 501. sævit
 9, 62. immani concitus 9, 694. mortis
 fervidus 9, 736. exæstuat 9, 798. mix-
 ta subridens 10, 742. terribilis 12,
 946. iræ Amaryllidis triste nobis E
 3, 81. numinis exercent G 4, 453.
 tantæ ne animis cœlestibus 1, 11. Ju-
 nonis latuere 1, 130. femineæ arden-
 tem coquebant 7, 345. Deum con-

INDEX.

- cessere 8, 40. ignescunt 9, 66. animis
 increscunt 9, 688. sævæ surgant 10,
 813. stimulis adrectæ 11, 452. iras
 stimulis injicit 11, 728. irarum cau-
 sas 1, 25. fluctuat æstu 4, 532. habes-
 nas 12, 499. horribiles exercuit G 3,
 152. temperat 1, 57. remittent G 4,
 535. permetuens 2, 572. indomitas ex-
 citat 2, 594. denuntiat 3, 366. aggre-
 rat 4, 197. mulcebat 7, 755. misce-
 bant 8, 432. rumoribus accunt 9, 464.
 spes addita suscitât 10, 263. cobi-
 bete 12, 314. stridoribus accunt 12,
 590.
 irasci in cornua discit G 3, 232. 12, 104.
 nec cuiquam virtus 10, 712. iratus
 arator G 2, 207.
 Iris roscida devolat 4, 700. Thaumantias
 9, 5. Irim æriam 9, 803. 5, 605. nu-
 bibus actam 10, 38. 73.
 irremeabilis error 5, 591. undæ 6, 425.
 irreparabile tempus G 3, 284. 10, 467.
 irridens vatem juvenis 7, 435. irrisa 4,
 534. irrisam ratem 5, 272. irrisæ 7,
 425.
 irrigat imbres G 4, 115. per membra
 quietem 1, 692. sopor artus 3, 511.
 auro Pactolus 10, 142.
 irriguum fontem G 4, 32.
 irritus adultibus urget 5, 442. irrita do-
 na G 4, 519. tela 2, 459. nubibus do-
 nant 9, 313. iurgia 10, 95. dicta 10,
 244.
 irritat virum telis 10, 644. irritata deo-
 rum ira Terra 4, 178.
 irrorat sole terras G 1, 288. Aquarius
 anno G 3, 304.
 irrumpit limina 4, 645. thalamo 6, 528.
 portas cursu 11, 879. irrumpentem re-
 gem 9, 729.
 irruerant Danaï 2, 757. ferro 3, 222. ir-
 ruit moriturus in hostes 9, 555.
 Ismare generosæ domo 10, 139.
 Ismarus miratur Orphea E 6, 30. Isma-
 ra Baccho conserere G 2, 37. patria
 10, 351. Ismarii Dorycli conjux 5,
 620.
 Ister flavescentes arenas torquens G 3, 350.
 ab Istro conjurato descendens G 2,
 497.
 istic nunc jace 10, 557.
 isthinc comprime gressum 6, 389.
 Italiam populos 3, 458. situs 3, 395. fer-
 tilitas G 2, 140. decus 11, 508. Ita-
 liam venit 1, 2. Italiam quero pa-
 triam 1, 380. unde dicta 1, 537. pe-
 titis 3, 253. humilem videmus 3, 523.
 salutant 3, 524. quæ et Hesperia 1,
 535. regeret bello frementem 4, 230.
 capessere 4, 346. sponte sequor 4, 361.
 fugientem sequimur 5, 629. tutari 7,
 469. bello concurrere 10, 8. Italia a-
 vertere regem 1, 38. bellum geret 1,
 263. lætere reperta 6, 718.
 Italides Camillas comites 11, 657.
 Italus paterque Sabinus 7, 178.
 Italio sanguine 6, 762. robore 11, 326.
 Itala de gente 6, 757. Itali saxa vo-
 cant 1, 109. fines 3, 440. oris 1, 252.
 cornus 9, 698.
 item. contemplator item G 1, 187.
 iter angustum terens G 1, 380. tenetis
 1, 370. salutis monstrat 2, 388. ver-
 tamus 5, 23. radit 5, 170. per insue-
 tum evavit 6, 16. inceptum peragunt
 6, 384. molitur 6, 477. durum vicit
 6, 688. emens 7, 160. indicit 7, 467.
 vocis includit 7, 534. inceptum cele-
 rant 8, 90. perplexum revolvens 9,
 391. noctis querit 10, 162. quisque
 suum populatus 12, 525. querit iter
 per valles fluvius 7, 802.
 iterumque iterumque vocavi 2, 770. sal-
 vete 5, 80. impulit anres G 4, 349. etc.
 Ithacus hoc velit 2, 104. 128. Ithacæ ac-
 pulos 3, 272. 613.
 Ituræus arcus G 2, 448.
 juba densa G 3, 86. jubam cervice effu-
 dit G 3, 92. juba triplici crinita galea
 7, 785. jubas sanguineas exsuperant
 undas 2, 206. capiti discussæ 9, 810.
 ludant per colla 11, 497. jubaram
 Graiarum errore 2, 412. jubas capitis
 adsimulat 10, 638.
 jubare exorto 4, 130.
 jubeant infundere sulcos E 4, 33. me co-
 lum sperare G 4, 325. jussere capes-
 sere sortes 4, 346. vis magna jubet 7,
 432. jubeto premat 10, 53. jussus con-
 fundere fœdus 5, 496. jussa mori vir-
 go 3, 323. jussu equore 10, 444. jussi
 discumbere 1, 708. festinant 7, 156.
 jussos saporis G 4, 62. honores 3, 547.
 etc. jussu Dei 2, 247. jussa mollia se-
 quamur G 3, 41. capessere 1, 77. facit
 1, 302. facessunt 4, 295. howida fert
 4, 378. Divum exequitur 4, 396. fero
 4, 703. recusat 5, 749. festinant 6,
 176. vertere 10, 35. aliena pati 10,
 866. superba fallunt 12, 877. jussis
 ingentibus urget 7, 241.
 jucundum lumen 6, 263.
 judice Arcadia certet E 4, 58. 59. sine
 judice 6, 431. judicium Paridis manet
 repostum 1, 27. judicio nostro cedit E
 5, 18.
 jugera labefacta movens G 2, 264. pauca
 ruris erant G 4, 128. per novem jugera
 porrigitur 6, 596.
 jugulum. in jugulum elatam dextram 10,
 415. jugulo accipit ense 10, 907. a
 jugulo sustinet dextram 11, 750. mu-
 cronem tegit 12, 358. jugulis demitte
 cruorem G 4, 542.

INDEX.

- jugulant in flammam pecudes 11, 199.
12, 214.
- jugum demittere E 9, 8. Circæum exercent vomere 7, 799. jugo aratra suspensa E 2, 66. levis tilia G 1, 173. premere 10, 78. juga solvet E 4, 41. detrectans G 3, 57. ducere plaustris G 3, 140. per juga longa sedebant 6, 411. juga flectit 6, 805. ad juga cogit equos 7, 639. sub juga mittant 8, 148. immissis 5, 147. pendet 12, 374.
- jugum superate 6, 676. exsuperat 11, 905. jugo Vesero G 2, 225. prona incumbabat 6, 236. juga Parnassi E 10, 11. montis E 5, 70. silvarum 6, 256. jugis ire G 3, 292. decurrere 4, 153.
- jugurat primis ominibus 1, 345.
- jugalem lectum 4, 496. vinclo 4, 16. 59. nocte 10, 497. jugales geminos dari jubet 7, 280. ignes 7, 320.
- Iulus parvus ait comes 2, 710. forma pulcher 4, 570. Iuli gressu 1, 690. parvi casus 2, 563. impubis comitem 5, 546. surgentis spem 6, 364. Iulo cognomen 1, 267. a magno demissum 1, 288.
- Julius Cæsar nascetur 1, 288. v. Cæsar.
- Julia unda sonat G 2, 163.
- junco limoso obducatur E 1, 49. molli detexere E 2, 72.
- jungit narcissum et florem anethi E 2, 48. vulpes E 3, 91. gryphes equis E 8, 27. pares G 3, 169. connubio 1, 73. agmina 2, 267. hospitio dextras 3, 83. fœdera 4, 112. castra 8, 476. mortua corpora vivis 8, 485. pontes et propugnacula 9, 170. juncta fistula cera E 3, 25. fœdere dextra 8, 169. curru G 4, 389. leones 3, 113. orbes G 3, 173. equos 12, 735. frontibus 5, 157.
- juncturas labantes dabant 2, 464. fibula mordet 12, 274.
- juniperi E 10, 76. E 7, 73.
- Juno meditata pestem G 3, 153. servans sub pectore vulnus 1, 36. aspera fatigat 1, 178. atrox urit 1, 662. bona adsit 1, 734. sævissima 2, 612. Saturnia 3, 380. regia 4, 114. pronuba dat signum 4, 166. maxima 4, 371. conecia 4, 608. omnipotens 4, 693. Irim demisit 5, 606. pectore excussa est 5, 679. regia 7, 438. vires animæque ministrat 9, 764. acta furore 10, 62. Junonis sacra G 3, 532. sævæ iram 1, 4. Junonis numen 1, 48. iniquæ odiis 1, 668. Gabinæ arva 7, 683. Junoni templum condebat 1, 446. cane vota 3, 438. Argivæ adolemum honores 3, 547. infernus sacer 6, 138. Junonem compellat Jupiter 10, 606. Junone se-
- secunda tenuisse 4, 45. Junonia hospitalia 1, 671.
- Jupiter plurimus descendet E 7, 60. uvius G 1, 418. urvis metandus G 2, 419. ferus 2, 326. omnipotens 2, 689. prohi! Jupiter 4, 590. anctor spondeat 5, 17. æquus amavit 6, 130. cœlum condidit umbra 6, 272. Anxurus arvis præsidet 7, 799. horridus austris 9, 670. omnibus idem 10, 112. hæc stat 12, 565. Jovis incrementum E 4, 49. omnia plena E 3, 60. luco G 3, 181. ignem 1, 42. et soror et conjux 1, 47. Jovis ales 1, 394. armiger 5, 255. armati aram 8, 640. Jovi frondet æsculus G 2, 15. Jovi lustramur 3, 279. Stygio sacra 4, 638. Jovem concilias 1, 78. precatur 9, 624. testatus 12, 496. ab Jove principium E 3, 60. demissæ gentis G 3, 35. genus ab Jove summò 6, 123. Jove gaudet avo 7, 219.
- jurgia Codri E 5, 11. irrita jactas 10, 95. fingit 11, 406.
- juro. juravi gentem excindere 4, 426. jurare timent Di 6, 324. maria aspera juro 6, 351. per fata 7, 234. per caput 9, 300. Terram, Mare, Sidera 12, 197.
- jus concurrere soli 12, 315. juris materni cura 7, 402. jus proprium regi cedat 11, 359. jura loquuntur 1, 731. jura ferrea vidit G 2, 501. dat G 4, 562. legunt 1, 426. resolvere sacrata 2, 157. erubuit 2, 541.
- justus in hostem dolor 8, 500. justum precatur 4, 521. justo lætior G 2, 251. justos Hymenæos G 3, 60. justis partibus 1, 508. furilis 8, 494. querelis 10, 95. justior pietate fuit 1, 544. justissimus Ripheus 2, 426. unus qui fuit 7, 536. Veneris justissima cura 10, 132.
- justitia excedens terris G 2, 474. justitiæ si quid usquam est 1, 604. mirer 11, 126. justitiam discite 6, 620. justitia frenare gentes 1, 523.
- Juturna 12, 154. 468. 854. 870.
- juvenci nivei amore E 6, 46. juvencam moerentem abjungens G 3, 518. auro velatum proponit 5, 366. candentem statuam 9, 627. juvenco pulchro inductus 5, 399. juvenco pugnatori 11, 679. juvenci referant aratra E 2, 66. venient potum E 7, 11. pasti ite domum E 7, 44. tonant dumeta G 1, 15. juvencos luctantes flectere G 2, 357. meritos sustinet G 2, 515. cæcos G 3, 23. forte pascit G 3, 50. terga nigrantes 5, 97. juvenecis tardis decedere plaustra G 2, 206. juvenecis validis proscinde G 2, 237. cæcis epu-

INDEX.

- lata G 2, 37. fertilis G 4, 128. stratis 3, 247.
- juvenca certantes mirata E 8, 2. formosa pascitur G 3, 219. juvencae Inachiae pestem meditata G 3, 153. juvencae avidae pascuntur G 2, 375. mussant 12, 718. juvencae a stabulis avertit 8, 208.
- juvenis gressus inferret G 4, 360. juveni dextram dat 3, 611. caduco tempus oratur 10, 623. juvenem illum vidi E 1, 43. succurrere sacro prohibete G 1, 500. exanimum comitatur 11, 51. extinctum credit 12, 598. juvenes rogis impositi G 4, 477. juvenum spes adrecta G 3, 105. confidentissime G 4, 445. caterva 1, 497. acies 5, 563. juvenes lectos 5, 729. belli expertos 10, 173. etc.
- juvenali in corpore 5, 475. 12, 221. amore 8, 163. armis 2, 518.
- juventa lumen 1, 590. membra decora 4, 559. decus egregium 7, 473. juventa nitidus G 3, 437. audax G 4, 565. perpetua moerens 4, 32. fretus 5, 430. prima erepta 7, 51. signans ora 9, 181. juventas si mihi foret 5, 328. genas flore vestibat 8, 160.
- juventus patiens operum parvoque adsueta G 2, 472. 9, 637. ludet favis emissa G 4, 22. Trojana premeret 1, 467. circumfusa ruit 2, 63. connubiis operata 3, 136. arma exercet 4, 86. delecta portis it 4, 130. effera sœvit 8, 5. rebus spectata 8, 151. bello lecta 8, 606. primævo flore 7, 162. intacta 11, 419. fremit arma 11, 453.
- juvo. juveris illos auxilio 10, 33. juvit pestem evadere 10, 56. validæ juvere manus 10, 320. juvabo opibus 1, 571. non omnes arbusta juvant E 4, 2. juvant littora fluctu percussa E 5, 83. juvat arva qui glebas frangit G 1, 95. lamara Baccho conserere G 2, 38. juvabit meminisse olim 1, 203. hominum manibus periisse 3, 606. delubra juvant 4, 66. placidus juves 4, 578. sic juvat ire sub umbras 4, 660. juvat audentes fortuna 10, 284. juvare te quid potest germana 12, 872. juvisse aliquid nefandum est 10, 84.
- Ixionis angues G 3, 38. Ixiona memorem 6, 601. Ixionii orbis G 4, 484.
- L.**
- Labellum v. labra.
- labes prima mali 2, 97. labem concretam exemit 6, 746.
- labat ariete crebro janua 2, 492. labant genua trementi 5, 432. egressis vesti-
- gia 10, 283. labantem animam 4, 21. labantes juncturas 2, 463. labantis corda 12, 223.
- labi cœlo stellæ præcipites G 1, 366. labentur aquæ G 2, 349. labitur infelix G 3, 498. pectore vultus E 1, 64. pen- nis 4, 223. fluctu æstuque secundo 10, 687. labantur ab æthere plumæ 11, 724. lumina 11, 818. labitur exsang- uis 11, 818. labens Cocytus 6, 132. labentis domus 4, 318. labenti dex- tram tendit 11, 672. labentem annum G 1, 6. pietas textit 2, 430. super cal- mina cernimus 2, 695. labente oleo 3, 281. die 4, 77. vado 11, 628. labentia ventis folia G 2, 133. cœlo sidera 3, 515. labentibus lustris 1, 283. annis 2, 14. lapsus ad ossa dolor G 3, 457. per aras anguis 5, 86. inter vestes et pectora 7, 349. lapsi generis G 4, 249. lapsa plaga ales 1, 394. de cœlo stella 2, 693. lapsum in viscera malum 7, 374. equi cervice 12, 364. lapsi per funem 2, 262. lapsos semanimi super- venit 12, 356. lapsoarum miseret 5, 354. lapsa acilia cœlo 8, 664. lapsis rebus G 4, 449. lapsura silex 6, 602.
- lapsantem sanguine traxit 2, 551.
- lapeus subjiciunt 2, 236. lapsu petunt 2, 225. horrifico adsunt 3, 225. medio volvuntur 4, 524. equi jacentem 10, 750.
- labefactus animum amore 4, 395. labefacta per ossa 8, 390. jugera G 2, 264.
- Labici picti scuta 7, 796.
- labor alternis facilis G 1, 79. improbus omnia vincit G 1, 145. frumentis additus G 1, 150. omnibus impendendus G 2, 61. curandis vitibus G 2, 397. redit actus in orbem G 2, 401. durus uterque G 2, 412. equi primus G 3, 182. in tenui G 4, 6. magnus prohibere G 4, 106. omnibus unus G 4, 184. omnis effusus G 4, 492. exercet 1, 441. me gravabit 2, 708. superis est 4, 379. ille domus 6, 27. Iliadum vester 7, 248. ævi mutabilis 11, 425. vocat ultimus omnes 11, 476. quem damnet 12, 727. laboris plena regio 1, 460. labori blando superasse G 3, 127. primo adspirat 2, 385. finem impone 2, 619. furare oculos 5, 845. in- sano indulgere 6, 135. præcens suc- currere 9, 404. laborem concede E 10, 1. longum cantu solata G 1, 193. inceptum decurre G 2, 39. operum adde G 2, 343. præcipuum a teneris impende G 3, 74. ingratum trahit G 3, 97. experiuntur G 4, 156. operum miratur 1, 455. æquabat 1, 507. su-

INDEX.

- premiū audire 2, 11. longum fugæ
liuque 3, 160. fugiasque ferasque 3,
459. molitur 4, 233. juvenum tentare
5, 499. pelagi perferre 5, 617. da pro-
priū 7, 331. durum flevissem 8, 380.
sortiti 8, 444. quemvis durare 8, 577.
exorsa 10, 111. mecum partire 2, 510.
verum discere 12, 435. labore duro ma-
num terat G 4, 114. labores illum mu-
tare possunt E 10, 64. versando ter-
ram experti G 1, 118. lunæ monstrant
G 2, 478. infans miserata 1, 597.
per multos jactatam 1, 628. solis ca-
nit 1, 742. post varios hominum ur-
bisque 2, 284. boum sternit 2, 306.
æquare 2, 362. tantos superare 3, 368.
humanos respicit pietas 5, 688. graves
miserate 6, 56. duros perferre 6, 437.
fusus patiere 7, 421. exercere 8, 378.
ceptos auferte 8, 439. graves præbuit
10, 321. tantos mortalibus esse 10,
759. quantos patiari 12, 33. laborum
imprudens G 2, 372. fortuna G 3, 452.
fine G 4, 116. nostrorum annales 1,
373. tantorum miserere 2, 143. aux-
ilium 3, 145. requies 3, 393. oblita 4,
528. facies 6, 103. belli mirer 11, 126.
fortunatus 11, 416.
- laboranti similia G 3, 193. laboratæ Ce-
reris 8, 181. arte vestes 1, 639.
- labra admovi E 3, 43.
- labris plenis spumat G 2, 6. ænis reper-
cussus 8, 22. teneris ubera immulgens
11, 572. splendens 12, 417. label-
lum calamo trivisse E 2, 34.
- labrusca silvestris antrum sparsit E 5, 7.
- Labyrinthus in Creta 5, 588.
- lac non deficit E 2, 22. præcepit ætus
E 3, 98. lactis pressi copia E 1, 82.
sinum E 7, 33. amor G 3, 394. lac
concretum G 3, 463. lacte favos dilue
G 1, 344. saporem referunt G 3, 397.
tepido 3, 66. veneni 4, 514. ferino nu-
tribat 11, 571. lactea cervix 10, 137.
ubera G 2, 525. colla 8, 660. lactentia
frumenta G 1, 315.
- Lacedæmonia penetrat 7, 363. Lacedæ-
monios Hymenæos 3, 328. Læmæus
Tyndaridis 2, 601. Læmæis virginibus
bacchata G 2, 487.
- lacerum liquit 5, 275. 6, 495. funus 9,
491.
- lacerasse nautas canibus E 6, 77. manu
loricam 12, 98. quid laceras 3, 41.
- lacerato adducto torquens 9, 402. trajecto
missa 10, 339. lævo dependet parma
11, 693. lacertos aptant G 4, 74. exuit
5, 422. palmis percussa 7, 503. lacertis
adductis 5, 141. contorquent 7, 164.
niveis fovet 8, 387.
- lacerti terga picti absint G 4, 13. virides
E 2, 9.
- laceasas voce E 3, 51. laceasit ventos
ictibus G 3, 233. pugnam 5, 429.
cursu ictuque 7, 165. ferrum 10, 10.
voce 10, 644. clamore 10, 716. bel-
la 11, 254. manibus 12, 85. pecto-
ra equorum 12, 85. ferro regna 12,
186. laceasita sole æra refulgent 7,
527.
- Lacinia diva se adtollet 3, 552.
- lacrimum Narcissi ponunt G 4, 160. lac-
rimæ rerum sunt 1, 462. voluntur
inanes 4, 449. decore 5, 343. genus
effusus 6, 686. per ora volutæ 10, 790.
in lacrimas ire 4, 413. lacrimas Creu-
sæ pelle 2, 784. demisit 6, 455. cie-
bat 6, 468. nequeam perferre paren-
tis 9, 289. dederunt 9, 293. effudit
inanes 10, 465. oculis profudit 12,
154. lacrimis amor saturatur E 10,
29. oculos suffusa 1, 228. a lacrimis
temperet 2, 8. vitam damus 2, 145.
coactis 2, 196. æquare labores 2, 362.
effusi 2, 651. sacraverat aras 3, 305.
obortis adfabar 3, 492. evicta 4, 548.
morata 4, 649. caruere genus 5, 173.
flectere 8, 384. vultum rigabat 9, 250.
spargitur tellus 11, 191. accepit vocem
12, 64. prosequere 12, 72. tempus 12,
156. immobilis 12, 400.
- lacrimalis gemitus 3, 39. bellum 7, 604.
- lacrimationis vocibus 11, 274.
- lacrilians agnoscit 1, 470. commendat
5, 771. multa super nata 7, 358. in-
expletum 8, 559. it equus 11, 90. lac-
rimantis Iuli multum 9, 501. lacri-
mantum parentum 11, 887.
- lacus inferni 3, 386. fonte tenet 8, 74.
lacum Cimini habent 7, 697. lacu æra
tingunt 4, 173. limoso delitui 2, 135.
nigro tuta 6, 238. alto se condidit 8,
66. lacus vivi G 2, 469. liquidi te fle-
vere 7, 760. Stygii tremuere 8, 296.
Albani 9, 387. responsant circa 12,
756. lacus circum voltavit G 1, 377.
corrupti G 3, 481. divinos accesseris
3, 442. Stygios innare 6, 134.
- lacunæ cavæ humore sudant G 1, 117.
vertere in glaciem G 3, 365.
- lædent contagia E 1, 51. frigora E 10,
48. robigine ferrum G 2, 220. ferro
semina G 2, 301. lædat glacies pœns
G 3, 298. cuspidem robur 2, 231. curas
aristas 7, 809. læsi fœderis 12, 496.
læso numine 2, 183. læsæ venenum
inspirant G 4, 236.
- læna Tyrio murice ardebat 4, 262.
- Lærtia regna 3, 272.
- læstus ager G 1, 102. palmes G 2, 363.
tegmine 1, 275. duce 1, 696. equis
Eurus 2, 417. honore perfecto 3, 178.
gaza 5, 40. successu 12, 616. læta
uligine humus G 2, 184. juvenas G

I N D E X.

- 3, 63. parum frons 6, 863. imago 10, 643. lätum legumen G 1, 74. Pmāna 10, 738. lætæ conjugis G 2, 326. lætam cognomine gentem 3, 133. lætum remisit 9, 818. læto palmitē E 7, 48. imbrī E 7, 60. gramine G 2, 523. ubere 3, 95. costū 5, 107. læta fronte 11, 238. læti convivia curant G 1, 301. nautæ G 1, 304. dulcedine G 1, 412. inter pocula G 2, 383. glande sues G 2, 520. clamore G 3, 375. parent imperio 4, 295. cum lumine solis 7, 130. lætæ pecudes G 1, 423. honores 1, 591. segetes G 1, 1. sata G 1, 325. armenta 2, 144. flumina G 3, 310. secula 1, 605. frugibus G 1, 69. herbis G 1, 339. vitibus G 2, 221. lætior esset imperiis 7, 653. lætissimus lucus 1, 441. Dido 1, 685. pulvere farra G 1, 101. littora G 2, 112.
- lætentur** omnia sæculo venturo E 4, 52. longum 10, 740. veterum malorum 11, 280. lætantes agmine cycnos 1, 393. lætatus furto inani 6, 568. lætata mentem retorsit 12, 841.
- lætitiæ** adsit dator 1, 734. lætitiām Deī mittit 1, 636. lætitiā voces ad sidera jactant E 5, 62. percussus 1, 514. fremebant 8, 717. fugit 11, 807. exultans 12, 700.
- lævem** clipeum 7, 789. hamis 5, 259. sanguine 5, 328. pectore 11, 40. pharetras 5, 558. ocreas 7, 634. 1, 624. pocula 5, 91. pectora 7, 349. saxa G 1, 109. lævato ferro 5, 306.
- læva** mens E 1, 16. lævam petivit 3, 563. lævum intonuit 2, 693. iter 4, 170. inguen 10, 589. læva trahuntur G 1, 235. subremigat 10, 227. lævo limite 9, 372. lumine 10, 275. pede 10, 495. undas 3, 562. cautes 5, 163. orbes 10, 885. numina G 4, 7. aquora 3, 412. cætra 7, 732.
- Lægeas** tenuis G 2, 93.
- lambebant** ora linguis 2, 211. comas tactu 2, 683. sidera 3, 574. lambere matrem impavidos 8, 632. lambent vulnera pisces 10, 560.
- lamentata** tecta fremunt 4, 667. lamentabile regnum 2, 4.
- lamina** serræ G 1, 143.
- lampadis** Phœbeas instar 3, 637. lampade Phœbea lustrabat 4, 6. prima 7, 148. lampada quassans 6, 587. conjecit 9, 535.
- lana** discet mentiri colores E 4, 42. alba veneno fucatur G 2, 465. lanæ vellera G 3, 391. lana molli canentia G 2, 120. lanæ infula G 3, 487. lanicium tibi cura G 3, 384. lanigera oves 3, 660. greges G 3, 287. pecudes 3, 642. bidentes 7, 93.
- lanugine** tenera E 2, 51. prima 10, 324. lancea lata consequitur 12, 375.
- languebant** corpora morbo G 4, 252. languentis pelagi 10, 289. hyacinthi 11, 69. languentibus humeris 11, 874. languescit moriens flos 9, 436. languida quies 12, 908.
- laniabant** dentibus artus G 3, 514. laniata genas 12, 606. corpore 6, 494.
- lanx.** lances feremus G 2, 394. duas sustinet 12, 725. lancibus oneratis cumulant 8, 284. 12, 215. pandis G 2, 194.
- Laocoön** 2, 41. 201. 213.
- Laodamia** it comes 6, 447.
- Laomedontius** heros 8, 18. pubes 7, 105. Trojæ G 1, 502. gens 4, 542. 3, 248.
- Laomedontiaden** Priamum 8, 158.
- lapis** omnia nudus obducit E 1, 48. lapidem incusum G 1, 274. bibulum infode G 2, 348. lapides Parii stabunt G 3, 34. Pyrrhus jactos refert E 6, 41. lapidosa corna 3, 649. G 2, 34. lapillos tentant G 4, 194.
- Lapithæ** G 2, 457. Pelæthronii fræna dedere G 3, 115. Lapithum gentem 7, 305. Lapithas memorem 6, 601.
- lappæ** G 3, 385. G 1, 153.
- laquearia** tecti ferit 8, 25. laquearibus aureis dependent 1, 726.
- laqueis** captare G 1, 139.
- larem** fovere G 4, 43. Pergameum veneratur 5, 744. hesternum adit 8, 543. secum agit Afer G 3, 344. per lares Assaraci 9, 259.
- largior** quicquid solamen humani 10, 494.
- largus** opum 11, 338. larga copia fanæ 11, 378. largo fectu G 2, 390. flumine 1, 465. fletu 6, 699. sanguine 12, 721. imbrem G 1, 23. manu 10, 619. rores G 1, 385. fletus 2, 271. largior æther 6, 640.
- Lari** maxime G 2, 159.
- Larissæus** Achilles 2, 197. 11, 404.
- lasciva** capella E 2, 64. puella E 3, 64.
- lassa** resedit 2, 739. lasso collo 9, 436.
- latebas** post carecta E 3, 20. latet anguis in herba E 3, 93. latuere fratrem doli 1, 130. latet error 2, 48. lumen sub fronte 3, 636. sub classibus æquor 4, 582. arbore ramus 6, 136. pestis 7, 505. tutus in oris 8, 323. venia sub precibus 10, 626. arce viator 10, 805. latentem adaspicio 2, 568. latentes causas 3, 32. 1. saxa 1, 108. acuta 3, 237.
- latebram** teli rescindant 12, 389. latebras curvas præbere G 2, 216. utri tentare 2, 38. Argolicas tentare 2, 55. animæ recludit 10, 601. in latebras conjicit 10, 657. latebris defensa

INDEX.

- G 3, 544. effossis G 4, 47. collocat G 4, 423. cæcis 3, 232. latebrosæ in pumice 5, 214. 12, 587. flumina 8, 713.
- laticis fertilis G 2, 192. laticem Lyæum 1, 686. latices exultant æstu 7, 464. laticum honorem 1, 736. Lenæos infundere G 3, 509. nigrescere sacros 4, 454. Averni simulatos sparserat 4, 512. calidos expediunt 6, 218. securos possunt 6, 715.
- Latium petamus 1, 554. in L. tendimus 1, 205. Latio Deus inferret 1, 6. arcebat 1, 31. regnantem 1, 265. pulchro careat 4, 432. sequaci dare terga 10, 365. Latinum genus 1, 6. urbe 11, 100. Latini impune mixti 134. priores celebrare 5, 598. avos 6, 876. fortes 7, 151. horrentes 10, 237. fines 11, 588. infractos 12, 1. connubii 7, 96. canibus 9, 485.
- Latini urbem 6, 892. etc.
- Latones 1, 502. genus duplex 12, 198.
- Latonia Delos G 3, 6. custos nemonum 9, 405. voces dabat 11, 534. virgo 11, 557.
- latrat Hylæx in limine E 8, 107. latrans æternum janitor 6, 401. latrante Lycisca E 3, 18. monstria E 6, 75. undis 7, 588. latratus canum sævit in auras 5, 257. latratu turbabis G 3, 412. trifanci personat 6, 417. latratibus instat canis 12, 751. latrator Anubis 8, 698.
- latronis telum 12, 7.
- latum alvum G 4, 94. amnem G 1, 141. ferro 1, 313. ore 2, 482. limite 9, 323. sedes 12, 607. campos G 1, 492. populos 1, 225. humeros 2, 721. freta 2, 312. arvis 8, 605. latè G 2, 281. G 1, 116. etc.
- latus haurit apertum 10, 314. lateri longo modus G 2, 54. cæco includant 2, 19. nostro adglomerant 2, 341. accommodat ensem 2, 393. addidit ensem 2, 553. hæret arundo 4, 73. cavo ingeminant 5, 434. refunditur 7, 590. subligat ensem 1, 459. castrorum adjuncta 9, 63. adfixit 9, 536. accinxerat ensem 11, 489. habilis clypeus 12, 432. latus niveum fultus E 6, 53. in l. impidit 1, 82. undis dat 1, 105. contorsit 2, 51. Hesperium abscidit 3, 418. fessum mutet 3, 581. excisum rupis 6, 42. nemoris urget 7, 566. pugnas 11, 649. ense ferit 12, 304. in l. excipit 11, 307. latere in montis exesi G 4, 419. latera ima solvuntur G 3, 523. intexunt 6, 216. laterum compagibus 1, 122. objectu 1, 160. tenuis 10, 210. junctura 12, 274. latera andrea tinxit 3, 665.
- Lavini promissa 1, 258. sede 1, 270. regna 6, 84. Lavina littora 1, 2. Lavinia respicit arva 4, 236.
- Lavinia conjux 6, 764. virgo 7, 72. nomen urbi dabit 12, 194.
- lavo. lavabo omnes in fonte E 3, 97. lavit corpora sanguis G 3, 221. æquore currum G 3, 359. inde cruorem 3, 663. vino favillam 6, 227. ora cruor 10, 727. colla armosque 12, 722. lavandi studio G 1, 387.
- Laurens habet ora 10, 706. Laurentia nomen 7, 63. Pici regia 7, 171. Laurente Marica genitum 7, 47. Laurentem Tiberim 5, 797. Laurentes populos 6, 892. muros 10, 671. Laurentibus miseris instant 8, 537. agris 11, 431. Laurentia palus 10, 709. castra 10, 635. agmina 11, 909.
- laurus Parnassia umbra se subjicit G 2, 19. veterrima aræ incumbens 2, 513. sacra comam 7, 59. lauri baccas G 1, 306. nemus 6, 658. laurum uro E 8, 83. lauro simillima arbor G 2, 131. sacra redimitus 3, 81. viridi tempora advelat 5, 246. viridanti cingit 5, 539. virgulta sonantia 12, 522. lauri munera sunt E 3, 63. illum flere E 10, 13. lauros fragiles incende E 8, 82. laurus Clarii sentis 3, 360.
- laurea Phœbo gratissima E 7, 62.
- laus. laudis antiquæ res G 2, 174. amor 5, 394. magnæ egentes 5, 751. laudi sunt præmia 1, 461. patriæ æmula 10, 371. laudem sperate G 3, 288. habet victoria 2, 584. primam concedit 9, 655. ferat gloria 11, 708. facta ferent 11, 791. casusne Deusne attulerit 12, 321. laude insigni ferebat 1, 625. laborem molitur 4, 233. pro laude pacisci 5, 230. coronam meruit 5, 355. pudicitiam celebres 6, 775. laudes manebunt E 5, 71. laudum amor G 3, 112. cupido 5, 138. tantarum munere 8, 273. laudes legere E 4, 26. Hercules ferant 8, 287. referto 10, 282. laudibus blandis magistris gaudere G 3, 186. cælum æquem 11, 125.
- landes pocula E 3, 48. carmina E 5, 55. ultra placitum E 7, 27. laudato ingentia rura exiguum colito G 2, 412. laudabor pœnas sumsisse 2, 586. spoliis aut letho insignis 10, 450. pacem laudate sedentes 11, 460.
- Laurus 7, 651. 10, 426. 863.
- lautis Carinis 8, 361.
- laxos circulos G 3, 166. funes 8, 708. arcus 11, 874. laxis habenis G 2, 364. compagibus 1, 122.
- laxant arva sinus G 2, 331. claustra 2, 259. rudentes 3, 267. membra quiete

INDEX.

- 5, 836. foros 6, 412. curas somno 9, 225. laxata voci via 11, 151.
 lebetas Dodonæos 3, 466. ex ære 5, 266.
 lectum jugalem super imponas 4, 496.
 Ledæ donum 1, 652. Ledæam Hermionen 3, 328. Helenam 7, 364.
 legati responsa ferunt 11, 227. legatos pepigi 8, 142. remissos fari jubet 11, 239.
 legio longa cohortes explicuit G 2, 280. comitatur agrestis 7, 681. sortita periculum 9, 174. campis instructa 9, 368. vallis obsessa 10, 120. procedit 12, 121. concurrat 12, 563.
 lego. leguntur vaccinia E 2, 18. mala E 2, 51. laudes E 4, 27. legis oram E 8, 7. sarta mihi E 10, 41. legunt corpora matrum G 3, 51. virus novercæ G 3, 282. villis greges G 3, 286. ore natos G 4, 201. jura magistratusque sanctumque senatum 1, 426. legit pars cetera pontum 2, 208. legunt vela socii 3, 532. sorte loca 5, 132. in gurgite remos 5, 209. adversos ordine 6, 755. de classe biremes 8, 79. virtute præstantes 8, 548. vestigia retro 9, 393. legit virum vir 11, 632. obviis orbes 12, 481. legentes miseros fallunt G 2, 152. lecta manus 10, 294. custodes 2, 762. proceres 10, 213. juvenes 5, 729. bidentes 4, 57. ex arbore mala E 3, 70. Ponto venena E 8, 95. cado ossa 6, 228. robora 8, 519. arma 10, 542. lectissima corpora 9, 272.
 lectori vitulam pascite E 3, 85.
 legumen letum quassante G 1, 74.
 legas pinxerat 8, 725.
 lembum remigis subigit G 1, 201.
 Lemnius pater 8, 454.
 Lensum honorem 4, 201. Lenæos latices G 3, 510. Lenæe G 2, 529.
 lenis Auster 3, 70. agmine 2, 782. vento 6, 209. flabris G 3, 199.
 leniit timorem nova res 1, 451. dolentem solando 4, 393. curas sub nocte 4, 528. dictis animum 6, 468.
 lentis Pelusiacæ curam G 1, 228.
 lentus in umbra E 1, 4. humor G 1, 290. vapor 5, 682. vitis E 3, 38. salix E 3, 83. geniste G 2, 12. virus G 3, 281. gluten G 4, 160. radice 12, 773. vimine G 4, 34. marmore 7, 28. argento 7, 634. flagello 7, 731. stirpe 12, 781. hastas E 5, 32. viburna E 1, 26. verbera G 3, 208. spicula 7, 164. hastilia 12, 489. massis G 4, 170. ramis G 4, 588. armis 12, 237.
 lentandus remus in unda 3, 384.
 lentescit picis in morem G 2, 250.
 leo impastus manditque trahitque pecus 9, 339. stabula peragrans 10, 723. movet arma 12, 6. leonis fulvi pelle 2, 722. Gastuli tergum 5, 351. tegumen 7, 666. horrentis exuvias 9, 306. leonem fulvum 4, 159. vastum mactas 8, 295. sævum telis premit 9, 792. leones juncti currum sobiere 3, 113. bijugi ad frenas 10, 253. leonum semina G 2, 151. gemitus iræque 7, 15. leones magnos metuent armenta E 4, 22. Pœnos ingemuisse E 5, 27. Phrygios subjuncta 10, 157.
 lesena torva lupum sequitur E 2, 63. catulorum oblita erravit sævior G 3, 245. cervice fulva G 4, 408.
 leporem canibus venabere G 3, 410. sustulit Jovis armiger 9, 563. lepores auritos sequi G 1, 308.
 Lernæ bellua 6, 287. flumina 12, 518. Lernam tremefecerit 6, 804. Lernæus anguis 8, 300.
 Lesbos G 2, 90.
 Lethi Tartara G 4, 481.
 Lethæo somno G 1, 78. fluvium 6, 714. 749. amnem 6, 705. rore 5, 854. pappavera G 4, 545.
 letum sine nomine 11, 846. leti discrimine 3, 685. sopor consanguineus 6, 278. præsentis mora 10, 622. informis nodum 12, 603. letum nati cernere 2, 538. peperere 6, 434. manu gero 7, 455. docet hospitibus 8, 346. ferentes 11, 872. pro laude pacisci 12, 49. miseri crudele videres 12, 636. pondere vergat 12, 727. horrificam molitur 12, 851. leto domuit G 2, 456. me eripui 2, 134. patet janua 2, 661. animam absumite 3, 654. millia daret 5, 806. volvitur 9, 433. deiecit 10, 319. solvit 10, 418. insigni laudabor 10, 450. frigida 11, 818. captum 11, 830.
 lethalis arundo 4, 73. sonum 12, 877. vulnere 9, 580.
 lethifer annus 3, 139. arcus 10, 169.
 Leucatis montis 3, 274. Leucaten totum Marte fervere 8, 677.
 levis tilia G 1, 173. alnus G 2, 451. somnus 5, 838. ense nudo 9, 548. cursu 12, 849. leve nomen 7, 581. stipulam G 1, 85. paleam G 1, 368. æthera G 1, 409. susurro E 1, 56. limo G 4, 45. rore 6, 280. cervi E 1, 60. Parthi G 4, 314. coryti 10, 169. rerum G 4, 3. calamos E 5, 2. rotis 1, 147. ventis 2, 794. sagittis 5, 68. leviori cura G 3, 305. terris G 2, 92. neque enim levitas 12, 764.
 levo. levat ipse tridenti 1, 145. laborem 1, 330. manicas atque vincla 2, 146. viros auxilio 2, 452. omen 3, 36. se cubito 4, 690. æstus ripa viridante 7,

I N D E X.

495. terras cœlumque 7, 571. morsus arte 7, 755. viam sermone vario 8, 309. obsidione levare 10, 25. corpus levabat trunco acclinis 10, 834. levandum fronde nemus G 2, 400. levato ferro 5, 306. levatos auxilio juvat 4, 538.
- levamen curæ casusque 3, 709.
- lex. legem dederat G 4, 487. lege fati tenetur 12, 819. leges compositæ omnes 12, 315. leges imposuit natura G 1, 60. dabat 1, 507. sub leges pacis se tradiderat 4, 618. pretio fixit atque refixit 6, 622. fœderis æquas dicamus 11, 322. jungent 12, 822. legibus ruptis G 1, 510. legibus ævum agitant G 4, 154. patriæ teneor 2, 159. urbem fundavit 6, 811. æquam gentem 7, 203.
- legiferæ Cereri 4, 58.
- libavit amnem quadrupes E 5, 26. pateris et auro G 2, 192. flumina G 4, 54. oscula 1, 256. honorem 1, 736. focis munera 3, 177. cineri 3, 303. pocula 3, 354. pateras Jovi 7, 133. ad aras 7, 245. libant læti in mensam 8, 279. pateris altaria 12, 174. libato ore 1, 737. libans carchesia Baccho 5, 78.
- liba expectare E 7, 33. feremus G 2, 394. adorea subjiçiunt 7, 109.
- libamina prima ignibus imposuit 6, 246.
- libeat insanire E 3, 36. libens vota cane 3, 438. accipio agnoscoque 8, 155.
- liber moriens aret in ulmo E 10, 67. libro udo inolescere G 2, 77. clausam 11, 554.
- liber habenis G 3, 194. equus 1, 493. libera fati gens 10, 154. mortis mora 12, 74. servitio colla G 3, 167. liberius ferebat G 1, 128.
- libertas sera E 1, 28. libertatis spes E 1, 33. libertatem fandi det 11, 346. pro libertate pulchra vocabit 6, 822. ruebant in ferrum 8, 648.
- Liber umbras pampineas invidit E 7, 58.
- Liber et alma Ceres G 1, 7.
- Libethrides Nymphæ E 7, 21.
- Libra G 1, 208.
- librant se per nubila G 4, 196. dextra cæstus 5, 479. ab aure telum 9, 417. missile libro 10, 421. librans diu robur 10, 480. dextra ingenti 11, 565.
- Liburnorum regna 1, 244.
- Libyæ in anstros G 1, 241. excidio 1, 22. oras 1, 158. deserta 1, 384. pontus 1, 556. extrema 1, 577. Libyci æquoris G 2, 105. cursu 6, 338. marmore 7, 718. littore 11, 265. fines 1, 339. gentes 4, 320. penates 1, 527. undæ 1, 596. Libystidis uræ 5,
37. 8, 368.
- licebat neque me servitio exire E 1, 41. licito sermone 8, 468. licentius errare 7, 557.
- licia triplici colore diversa E 8, 73. telæ addere G 1, 285.
- Licymnia serva 9, 546.
- ligant spiris ingentibus 2, 217. ligatus cedebat 10, 794.
- Liger 9, 571. 10, 576. 584.
- lignum fissile scindebant G 1, 144. navigiis utile G 2, 442. nautis venerabile oleaster 12, 767. ligno sicco G 2, 31. inclusi 2, 45. fissio transit præcordia 9, 413. transfossi 9, 544.
- Ligrem malo adsumtum G 2, 168. Ligurum ductor 10, 185.
- ligustra alba cadunt E 2, 18.
- lilia ferunt E 2, 45. alba G 4, 131. candida 6, 709. date manibus plenis 6, 884. rubent rosea mixta 12, 68.
- Lilybæa vada 3, 706.
- limbo picto circumdata 4, 137.
- limen testudine obsessum 2, 441. limen Olympi insuetum E 5, 56. superant G 3, 317. patrii servet 6, 402. aceleratum insistere 6, 563. tacitum obsedit 7, 343. limine in ipso E 8, 92. primo 2, 469. patrio sistam 2, 620. adverso 6, 636. pelli 7, 579. ab alto procedunt 8, 461. Phœbi niveo sedens 8, 720. portæ vitam posuere 9, 687. limina regum penetrant G 2, 504. dulcia mutant G 2, 511. ad limina pendunt G 4, 257. ærea gradibus surgebant 1, 448. per limina læta convenire 1, 707. Deorum religiosa 2, 366. dura perrumpit 2, 480. tectorum convulsa vidit 2, 508. Vestæ servantem 2, 567. portæ obscura repeto 2, 752. portarum obsessa tenebant 2, 803. crudelia linquunt 3, 616. sanie expersa natarent 3, 626. ad limina cunctantem 4, 133. sertis florentia 4, 202. interiora domus perrumpit 4, 645. pandit 6, 525. ad limina nota se ferebat 7, 491. stridentia referat 7, 613. saxea tentat 8, 232.
- limes agro positus 12, 898. limitem latum agit ferro 10, 514. limite campum partire G 1, 126. secto G 2, 278. longo sulco 2, 697. lato ducam 9, 323. lavo flectentes 9, 372.
- limo v. l. limo velati 12, 120.
- limus durescit E 8, 80. niger G 4, 478. limum felicem trahunt G 2, 188. limo obducto G 1, 116. cecinerunt ranae G 1, 378. levi unge G 4, 45. informi exponit 6, 416.
- limoso junco E 1, 49. lacu 2, 135.
- linea vincula 5, 510. terga 10, 784.
- lingua mala vati noceat E 7, 28. nigra

* G 2

INDEX.

- palato subest G 3, 388. aspera premit fauces G 3, 508. frigida G 4, 525. valet 12, 911. linguam vinctura G 2, 94. lingua corpora fingere 8, 634. melior 11, 338. ventosa 11, 390. linguae centum G 2, 43. linguas volucrum sentis 3, 361. linguis trisulcis micat G 3, 439. vibrantibus lambebant 2, 211. variae 8, 723. facta silentia 11, 241.
- lini segetem G 1, 212. lino v. l. *lino* velati 12, 120. lina humida trahit G 1, 142.
- linquimus arva E 1, 3. linquebat animas dulces 3, 140. laborem 3, 160. metu menas 3, 213. te ventis 3, 705. ferrum liquit nescius 4, 71. saxo seminem 5, 275. inausum nil 7, 308. insalutam 9, 288. linquens Aurora cubile G 1, 447. linquentem terras senectam 10, 193. linquentes cursu rapido 7, 676.
- lintea dare retro 3, 686.
- lintres cavat arbore G 1, 262.
- linunt spiramenta G 4, 39. lita corpora guttis G 4, 99.
- Linus divino carmine pastor E 6, 67. Lino pater Apollo E 4, 57.
- Liparen Æoliam 8, 417.
- liquitur montibus humor G 1, 44. amnis rupibus G 2, 187. liquuntur sanguine guttæ 3, 28. corpore sudor 9, 813.
- liquescit cera E 8, 80. chalybs 8, 446.
- liquentem fluvium G 4, 442. mella 1, 432. vina 5, 238. flumina 9, 679. campos 6, 724.
- liquidi ignis E 6, 33. olivi G 2, 466. odorem G 4, 415. metatem G 4, 59. iter 5, 217. aëra 6, 202. nectare G 4, 164. electro 8, 402. nocte 10, 272. lacus 4, 526. voces G 1, 410. nubila 7, 699. fontibus E 2, 59. nubibus 5, 525.
- liquor fluidus abundabat G 3, 484.
- liquefacta saxa G 1, 473. mella G 4, 36. viscera G 4, 555. plumbo 9, 588.
- Lirim super 11, 670.
- litandum anima 2, 118. litatis sacris 4, 50.
- litem discerneret 12, 898. lites componere E 3, 108. incidere E 9, 14.
- littus fefellit 7, 215. littus relictum videre 2, 28. Dardanium sanguine sudavit 2, 582. avarum fuge 3, 44. dextrum fuge 3, 413. rogamus innocuum 7, 229. littoris primi oram G 2, 44. in littore extremo G 3, 542. se sternunt G 4, 432. deserto 2, 24. curvo 3, 16. sicco subductæ 3, 135. angusto diductas 3, 419. recto portum fert 6, 901. viridi conspicitur 8, 83. rubro Ægyptum 8, 686. toto ardentem 11, 199. Libyco habitantes 11, 265. littora fluctu percussa E 5, 83. planigunt G 1, 334. resonantia misceri G 1, 359. myrtetis lætissima G 2, 112. urgent fluctus G 3, 200. myrtos amantes G 4, 124. Lavina 1, 3. nota 2, 256. fida petunt 2, 399. patris relinquo 3, 10. suavit 3, 161. me accipiunt 3, 209. ludis celebramus 3, 280. Epiri legimus 3, 292. errata relegens 3, 691. fervere 4, 409. littoribus contraria 4, 628. tetigissent carinæ 4, 657. fida reor 5, 23. spumantia contra 5, 125. procurva 5, 765. prætexunt puppes 6, 5. proxima raduntur 7, 10. dira 7, 22. ad ignota vectum 7, 124. præcipere 10, 277. vi populat 12, 262.
- littoreas aves 12, 248. illicibus 8, 43.
- lituo insignis 6, 167. Quirinali succinctus 7, 187. lituos pati G 3, 183.
- liventis plumbi 7, 687. livida vada 6, 320.
- locus panditur G 1, 33. ad usus eligitur G 4, 296. est in secessu 1, 159. classibus hic 2, 30. æternum nomen habebit 6, 381. umbrarum est 6, 390. nobilis 7, 563. fortunæ vacat 11, 180. loci ignaros 2, 384. nomina 4, 697. Genium 7, 136. religio 8, 350. fraude 9, 397. natura 10, 366. locum notavi E 3, 69. capies oculis G 2, 230. similem exquirunt G 2, 266. esse morti G 4, 226. tecto optare 1, 425. dant tela 2, 633. intendit 4, 506. priorem superare 5, 155. tenuit virtute secundum 5, 258. omnem pererrat 5, 442. servant 6, 507. molitur 7, 158. eantibus dat 7, 677. delegere 8, 53. testatur 8, 346. insidiis conspeximus 9, 237. eade recentem 9, 456. fata dedissent 11, 112. adripuit 11, 531. loco stare G 3, 84. signum effodere 1, 443. mutata sententia 9, 220. opportuna 9, 531. quo sit fortuna 9, 723. locorum cultus habitusque G 1, 52. opaca 2, 725. veterum errore 3, 181. locos 9, 387. novos explorare 1, 306. desertos 2, 28. loca invertere G 2, 140. quæstibus implet G 4, 515. austris facta 1, 51. complent 2, 495. sulfure fumant 2, 698. ruina convulsa 3, 474. nocte tacentia 6, 265. proxima tement 6, 434. senta situ 6, 462. omnia pervolitat 8, 24. locis certis inposuit G 1, 61. immota 3, 447. omnibus umbra adero 4, 356.
- locant aëna 1, 247. fundamenta 1, 428. mediam 1, 698. mœnia 3, 17. toro effigiem 4, 508. ordine aëna 5, 102. locantur munera 5, 109. manu tecta

INDEX.

- 7, 127. locat sedili viros 8, 176. locavit in solido fortuna 11, 427.
Locri Naritii moenia 3, 399. Locros littore Libyco habitantes 11, 265.
lolum infelix E 5, 37. G 1, 154.
longa injuria 1, 341. nec longum lastabere 10, 740. longum vale E 3, 79. in longum ducis E 9, 56. Longam Albam 1, 271. longa carina 5, 158. longo post tempore E 1, 30. singultu G 3, 506. secessu 1, 159. ordine 1, 703. circuitu 3, 412. fluctus G 3, 200. oblivia 6, 715. soles E 9, 52. tractus G 1, 367. diebus G 2, 201. colubris G 2, 320. porticibus 2, 528. longissima series 1, 641.
longe resonantia G 1, 358. disjungimur 1, 252. longè latèque vacantes G 3, 477. longius procedere 5, 461.
longævus haruspex 8, 498. conjux 5, 620. sacerdos 6, 321. Anchisæ 5, 535. parentis 12, 44. longævum sede locavit 2, 525. custodes 5, 256. longævo similis 5, 650.
longinqua vetustas 3, 415. Tarenti G 2, 197.
loquuntur silvæ interitum tæum E 5, 28. ignota 2, 91. loqui audita fas 6, 266. loquendi finem 6, 76. locuta voce demissa 3, 320. locutam sensit voce simulata 4, 105. locuti Phœbo digna 6, 662. loquentis os oculosque 8, 152. vocem animamque 10, 347. loquentes pinus E 8, 22. loquacia stagna 11, 458. ranis G 3, 431. nidis 12, 475. loquelas fundit 5, 842.
lora dant proni G 3, 107. tenens 1, 477. trajectus 2, 273. undantia concussere 5, 146. inter media 12, 469. regebat 12, 624.
lorica squama fidelis et auro 9, 707. tergo habilis 12, 432. loricae moras 10, 485. oras 12, 925. loricae concertam hamis 3, 467. ære rigentem miratur 8, 621. impedit hasta 10, 553. circumdat humeris 12, 88. revulsam lacerare 12, 98. bilicem rumpit 12, 376.
lotos G 2, 84. frequentes G 3, 394.
lubricus anguis 5, 84. membris 7, 353. terga 2, 474. per lubrica surgens 5, 335. lubricus tentasti artes 11, 716.
Lucagus 10, 575. 592.
Lucifer Lucina v. lux.
Lacrino addita claustra G 2, 161.
luctantur cornibus hædi G 2, 526. arena 6, 643. marmore tonni 7, 28. telum eripere 12, 387. luctantem animam 4, 695. juvenco G 2, 357. ventos 1, 53. luctamen remo abesset 8, 89.
lucus umbræ latissimus 1, 441. sacer additur 5, 761. in arce fuit summa 9, 86. lucum caligantem G 4, 468. ingentem 7, 29. ludo frondoso G 4, 543. toto absistite 6, 259. ex alto vox reddita 7, 95. viridi gaudens 7, 800. Martis eductum 9, 584. lucos sonantes E 10, 58. silentes G 1, 476. lucos gerit G 2, 122. inaccessos 7, 11. consulit 7, 82. lucis in altis G 4, 533. avernis præfecit 6, 118. habitamus opacis 6, 673. sacratis arcentur 7, 778.
ludere versu dignata E 6, 1. Faunosque ferasque E 6, 28. ludunt in sicco fulcra G 1, 363. coloni versibus incommis G 2, 386. ludit favis emissas juvenus G 4, 22. ludunt examina cælo G 4, 103. carmina G 4, 565. spe lusit amantem 1, 352. stridentibus aliis 1, 397. falsis imaginibus 1, 408. formidine 7, 453. ludere pueros circum ubera 8, 632. plurima nocte 9, 336. ludar formidine 10, 632. lusit multos fortuna 11, 427. ludunt jubæ per colla 11, 497.
ludus in undis E 9, 39. flectere equos 9, 606. ludi proscenia G 2, 381. ludum æquasset 9, 338. ludo æria posthabui E 7, 17. mortem ducunt G 3, 379. inani prohibebis G 4, 105. proelia texunt 5, 593. belli simulacra ciebat 5, 674. contendunt 6, 643. intenti 7, 380. ludos commissos canit 5, 113. ludis littora celebramus 3, 280. variis referunt solemnia 5, 605. fremebant 8, 717.
ludibria ventis volent 6, 75.
ludicra præmia 12, 764.
lucis miseranda venit 3, 139. sublapsa veneno pertentat sensus 7, 355.
lugent cassum lumine 2, 85. lugentes campi 6, 441.
luctus crudelis 2, 369. luctus tanti prænuntia 11, 139. longi pars 11, 214. luctum ingentem tuorum quære 6, 869. luctu refugit 2, 12. longo se solvit 2, 26. vitam traheram 2, 92. diverso miscentur 2, 208. canit 10, 189. mixto insania 10, 871. ingenti deficit 11, 231. urbem consedissee 11, 350. accensa 12, 277. concussit urbem 12, 594. tanto turhantur 12, 620. miscere hymenæos 12, 805. luctus prædixit 3, 713. incendentem 9, 500. æquabat 10, 755.
luctificam Alecto 7, 324.
lignubre rubent cometas 10, 273.
lumbos per spina trahitur G 3, 87.
lumen adentum 3, 658. aquas tremulum 8, 22. luminis hyberni ignes G 1, 291. auras G 2, 47. effossi cruorem 3, 663. oras 7, 660. lumen juvenæ purpureum 1, 590. fundere 2, 683. cæli

INDEX.

- spirabile 3, 600. telo terebramus 3, 635. luna premit 4, 80. cœli jucundum 6, 363. ad superum ituras 6, 680. piceum fert 9, 75. a lumine aversum G 4, 423. glancio intorsit oculos G 4, 451. cassum 2, 85. lustrum 2, 754. multo manifesti 3, 151. complent 3, 645. torvo cernimus 3, 677. manifesto vidi 4, 358. novo spargebat terras 4, 584. quarto prospexi 6, 356. vestit purpureo 6, 640. supremo 6, 735. fulvo involvi 7, 76. primo solis 7, 130. atro fumantes 7, 457. immisso trepident Manes 8, 246. micans 8, 392. lævo contristat 10, 275. demisso venerans 12, 220. spoliatum 12, 935. lumina mundi clarissima G 1, 6. sera accendit vesper G 1, 251. fundunt G 2, 432. flammantia torquens G 3, 433. somno tegeret G 4, 414. natantia condit somnus G 4, 496. regnis defixit 1, 226. ardentia tendens 2, 405. somno declinat 4, 185. morte resignat 4, 244. immota tenebat 4, 332. flexit 4, 369. adtolleus 5, 847. natantia solvit 5, 856. defixus 6, 156. flammæ stant 6, 300. vitæ adtigerint 6, 829. vultu dejecto 6, 863. nocturna 7, 13. orientia solis spectant 8, 69. Gorgona vertentem 8, 438. rara micant 9, 189. cauentia solvit 10, 418. volvit 10, 447. morientia ferant 10, 465. in æternam noctem clauduntur 10, 746. ducum cecidisse 11, 349. labuntur frigida letho 11, 819. invisa relinquant 12, 63. ad solem conversi 12, 172. luminibus adrectis arserunt 2, 173. tacitis 4, 364.
- Luna dies ordine dedit G 1, 276. monet menstrua G 1, 353. fratris radiis obnoxia G 1, 396. revertentes colligit ignes G 1, 427. roscida saltus reficit G 3, 337. plena se per fenestras fundebat 3, 152. obscura lumen premit 4, 81. candida cursus negat 7, 9. Lunæ labores G 2, 478. tacite silentia 2, 255. cornua 3, 645. globum 6, 725. radiantis imagine 8, 23. Lunam cœlo deducere E 8, 69. errantem canit 1, 742. per incertam 6, 270. per nubila vidisse 6, 454. altam suspiciens 9, 403. lunas sequentes respiciens G 1, 424.
- lunatis peltis 1, 490. 11, 663.
- luc. luis commissæ G 4, 454. peccata 10, 32. luat morte 11, 444. supplicium 12, 841. fœdus 12, 695.
- lupini tristes calamos G 1, 75.
- lupus capellam sequitur E 2, 63. triste stabulis E 3, 80. pecori insidias meditatur E 5, 60. oves fugiat E 8, 52. insidias explorat ovilia circum G 3, 537. insidiatus ovili 9, 59. Martins agnum rapuit 9, 566. conecius audacis facti caudamque remulcens 11, 811. lupi malæ 11, 681. lupum sequitur læna E 2, 63. lupi raptores 2, 355. luporum genus acre G 3, 264. incursum G 3, 407. utero 3, 428. magnorum formæ 7, 18. lupos prædari G 1, 130. acunt balatibus G 4, 435. lupis ululantibus G 1, 486.
- lupæ nutricis tegmine 1, 275. lupam fœtam procubuisse 8, 631.
- lupatis duris parere G 3, 208.
- Lupercal monstrat 8, 343.
- Lupercos nudos extulerat 8, 663.
- lustra ferarum G 2, 471. deserta 3, 647. invia 4, 151. horrentia 11, 570.
- lustris labentibus venit 1, 289.
- lustrum tua vestigia E 2, 12. agros E 5, 75. singula 1, 453. lustrabunt umbras convexa 1, 608. lustrat atria sancius 2, 528. lumine 2, 754. lustratur Jovi 3, 279. lustræ æquora tutior 3, 377. metas 3, 429. lampade terras 4, 6. opera omnia flammis 4, 607. concessum oculisque 5, 578. studio recolens 6, 681. te choro 7, 391. lumine corpus 8, 153. muros turbidus 9, 58. certus incerta pericula 9, 96. choreis 10, 224. in equis ignem 11, 190. atria pennis hirundo 12, 474. lustrandum navibus sequor 3, 385.
- lustralibus extis 8, 183.
- luto croceo mutabit E 4, 44. lutea Aurora 7, 26. luteola caltha E 2, 50.
- lux hæc toto longior anno E 7, 43. alma data est 1, 306. Dardaniæ 2, 281. ultima vocat 2, 668. tertia classem sistet 3, 117. recessit 3, 311. alma suscitata 8, 455. nova oculis offulsit 9, 110. inimica propinquat 9, 355. crastina spectabit 10, 244. gelidam dimoverat umbra 11, 210. reddita menti 12, 669. lucis piget 5, 678. cupido 6, 721. radiis 7, 142. contemtor 9, 205. luci dividit orbem G 1, 209. sub lucem G 1, 445. lucem hausere G 2, 340. in lucem emissa G 3, 351. lucem dant erranti 2, 569. albescere 4, 586. inviam abruptum 4, 631. quæsit 4, 692. perosi 6, 435. sub nubila jactant 7, 527. in lucem tulisset 9, 338. relinquo 10, 855. aliam extulerat 11, 183. naribus effiant 12, 115. exterrita fugit 12, 660. tibi morer 12, 873. luce æstiva reclusit G 4, 52. carentum G 4, 255. obliqua G 4, 298. sub ipsa G 4, 490. clara refulsit 1, 588. æna coruscus 2, 470. multa occurrit 2, 694. sedet custos 4, 186. optata fruatur 4, 619. sub maligna 6, 270. insperata

INDEX.

deprensus 8, 247. circumdare 9, 153. relectis rebus 9, 461. matura 10, 257.
 lucent in equis 5, 554. fulcra toris 6, 603. virgatis sagulis 8, 660. lucebat semita per calles 9, 383. ebur 10, 137. via flammaram ordine 11, 143. luceattem globum 6, 725.
 luceacere solem E 6, 37.
 Icidus Anguis G 1, 205. orbis G 1, 459. æthra 3, 585. spicula 5, 306.
 Lucifer nascere E 8, 17. jugis Idæ surgebat 2, 801. unda Oceani perfusus 8, 589. Luciferi sidere G 3, 324.
 lucifugis blattis G 4, 243.
 Lucina fave E 4, 10. Lucinæ labores G 4, 340. Lucinam pati G 3, 60.
 luxu nimio obtusior G 3, 135. regali splendida 1, 637. captos 4, 193. regifico paratæ epulæ 6, 605.
 luxuria foliorum exuberat G 1, 191. luxuriam segetum depascit G 1, 112. luxuriat toris pectus G 3, 81. luxurians fremit equus 11, 497.
 Lyæum laticem 1, 686. Lyæo patri maculant 4, 58. G 2, 229.
 Lycæi viridis summa G 4, 539. gelidi saxa E 10, 15. saltus G 1, 16. amnes G 3, 2.
 Lycaon Cnossius mira arte fecerat 9, 304. Lycaonis Arcetion G 1, 138.
 lychni incensi dependent 1, 726.
 Lyci fata 1, 222. Lycum G 4, 367.
 Lyciâ ab altâ 10, 126. fratres missos 12, 516. hiberna 4, 143. Lyciæ sortes 4, 346. pharetram 7, 816. sagittæ 8, 166. cornu 11, 773. Agis 10, 751. Lycios et Orontem 1, 113. 6, 334.
 Lycisca latrante E 3, 18.
 Lycurgo acri regnata 3, 14.
 Lyctius Idomeneus 3, 401.
 Lydia ingens G 4, 211. gens bello præclara 8, 479. libera fati 10, 154. Lydius Tiberis 2, 781. Lydorum manum 9, 11.
 lympa fluviali spargere 4, 635. lymphas dant famuli 1, 701. hausit de gurgite 9, 23. lymphis abluam 4, 683. siccat bat vulnera 10, 834.
 lymphata per urbem furit 7, 377.
 lyncis maculosæ tegmine 1, 323. lynces carmine stupefactæ E 8, 3. Bacchi variæ G 3, 264.
 Lyrnessi domus 12, 547. Lyrnessius Acmon 10, 128.

M.

Macer in ervo taurus E 3, 100.
 Machaon invadit 2, 263.
 machina in muros fabricata 2, 46. belli 2, 151. fatalis scandit muros 2, 237.

minans illabatur 2, 240. sequata cœlo 4, 89.
 macies horrida deformat G 4, 255. macie tenuant G 3, 129. suprema confecta 3, 590.
 mactaverat hostiam ferro G 3, 480. ovem G 4, 547. taurum ad aras 2, 202. honores aris 3, 118. bidentes 4, 57. prodigia manu 8, 294. corpora mortis 11, 197. mactatos Ascanium patremque cernam 2, 667.
 macte virtute nova puer 9, 641.
 maculæ immiscerier igni G 1, 454. maculis variaverit sol G 1, 441. insignis G 3, 56. pullis infuscet G 3, 389. squalentibus ardens G 4, 91. interfusa genas 4, 643. albis bicolor 5, 566. maculosus alvum anguis G 3, 427. anno fulgor 5, 87. maculosam lyncis 1, 323. maculant terram tabo 3, 29. nomen crimine 10, 851.
 madent semina igni properata G 1, 196. vere terræ G 3, 429. tori cruore 9, 334. madet sanguine terra 12, 691. madentem crinem 4, 216. rore ramum 5, 854. myrrha crines 12, 100. madescent semina robora 5, 697. madescebat herbas cæsis juvenis 5, 330. madida veste 5, 179. 6, 359.
 mæandro duplici cucurrit 5, 251.
 Mæcenæ famæ nostræ pars maxima G 2, 41.
 Mænalis pinifer E 10, 14. pinos loquentes habet E 8, 22. Mænala lustrabo E 10, 55. tibi curæ G 1, 17. Mænaios versus E 8, 21.
 Mæonii Bacchi G 4, 380. juvenis 8, 499. regi 9, 546. mitra 4, 216. generosæ domo 10, 141. Mæonidæ incurunt 11, 759.
 Mæotia unda G 3, 349. tellus 6, 800.
 Mævi amet tua carmina E 3, 90.
 magalia quondam miratur molem 1, 421. tetigit plantis 4, 259.
 magicas artes 4, 493. sacris E 8, 66.
 magister pronus volvitur 1, 115. Eryx nequicquam memoratus 5, 391. magistri Arcadii inventa G 4, 283. magistrum æquiparas E 5, 48. magistro pecoris exitium est E 3, 101. magistro spoliata 5, 224. amisso errare 5, 866. excussa navis 6, 353. sub te tolerare militiam 8, 515. magistri pecus perfundunt G 3, 445. cessere G 3, 549. exanimes 5, 669. pavidi cessere 12, 717. magistros ovium curat Pan E 1, 33. esse rerum 9, 173. magistris pecoris ponunt certamina G 2, 530. paribus fulgent 5, 562.
 magistra arte 8, 442. 12, 427.
 magistratus legunt 1, 426.
 magis magis G 4, 311.

* G 4

INDEX.

- magnus** Apollo E 3, 104. ordo E 4, 5. Achilles E 4, 36. tritura G 1, 190. Timavi E 8, 6. incrementum E 4, 49. per inane E 6, 31. magno mercentur 2, 104. magni menses E 4, 12. leones E 4, 22. honores E 4, 48. magna componere parvis E 1, 24. talenta 5, 248. 9, 265. magnis clamoribus G 4, 76. legibus G 4, 154. periculis 6, 83. etc. major fato prudentia G 1, 416. majus fateri E 3, 35. majores umbræ E 1, 84. herbæ G 2, 251. majora canamus E 4, 1. viribus andes 10, 811. auspicia 3, 374. maximus orbis G 1, 26. anguis G 1, 244. imber G 1, 429. Illioneus 1, 521. armis Iphitus 2, 339. pater 3, 107. Atlas 4, 481. maxima nemorum sæculus G 2, 15. pars G 2, 40. victima taurus G 2, 146. furiarum Celeno 3, 253. facietis Gallo E 10, 72.
- magnanimus** Anchisiades 5, 407. Jovis 12, 144. Volscente 10, 563. Ænean 1, 260. heros 6, 649. gentes 5, 139. heroum G 4, 476. equorum 3, 704. duces G 4, 4.
- Maia** candida fudit 8, 138. Maia occasum E 1, 225. Maia genitum 1, 297. majestas. pro majestate tuorum 12, 820. malæ sub vulnere crepitant 5, 436. malas lupi 11, 681. flaventem primâ lanugine 10, 324. malis absumere 3, 257. G 3, 268. audacibus violare 7, 114. increpuit 12, 755. impubes dividit 9, 751.
- Maleæ** undis 5, 193.
- malit** contendere bello 4, 108.
- malus** intremuit 5, 505. malum erigit 5, 487. arundine fixit 5, 544. mali arbore 5, 504. malo ab alto suspendit columbam 5, 489. malos adtolli jubet 5, 829.
- malos** valentes gessere platani G 2, 70.
- mali** felicitis saporem G 2, 127. malo me petit E 3, 64. mala aurea misi E 3, 71. mala cana legam E 2, 51. Hesperidum E 6, 61. roscida legentem E 8, 37. ferant quercus E 8, 53. insita ferre pyrum G 2, 33.
- maliforme** Abellæ 7, 740.
- malus** error E 8, 41. Daphnis E 8, 83. lingua E 7, 28. robigo G 1, 150. falx E 3, 11. noverca G 3, 282. contagia E 1, 51. mali ignara 1, 630. labes prima 2, 97. solamen 3, 661. præsaga mens 10, 843. malo adsumtum G 2, 168. malum nobis prædicere E 1, 16. non aliud velocius fama 4, 174. malum furiale serpentis 7, 375. malorum fugam 9, 538. malis hominum mitescere Deus E 10, 61. subigat 3, 257. oneras 4, 549. ne cede 6, 95. eripe 6, 365.
- pejus**. in pejus ruere G 1, 200. pessime E 3, 17. pessima tigris G 3, 248.
- male** fida 2, 23. pinguis G 1, 105.
- malesana** regina 4, 8.
- malesuada** Fames 6, 276.
- maligna** luce 6, 270. colles G 2, 179. aditus 11, 525. oculis 5, 654.
- mammæ** exerts 1, 492. mammis manebunt flumina G 3, 310. nutrit 11, 571.
- manare** puteis cruor G 1, 485. flumina mammis G 3, 310. manat de stipite cruor 3, 43. corpore sudor 3, 175.
- mandavimus** hordeæ sulcis E 5, 36. mandat fieri sibi talia E 5, 41. pignora terræ E 8, 93. cacumen terræ G 2, 29. semina scrobibus G 2, 50. alendam regi 3, 50. nomina foliis 3, 444. talia 4, 222. carmina foliis 6, 74. corpora terræ 11, 23.
- mandata** ferre 4, 270. detulit 4, 357. novissima perfer 11, 825.
- manderet** membra 3, 626. mandit fræna sonipes 4, 135. sub dentibus aurum 7, 279. pecus leo 9, 340. humum vomens 11, 669.
- mane** refert G 1, 440. salutantum G 2, 462. ruunt portis G 4, 185. dum mane novum G 3, 325.
- manebunt** tua rara E 1, 47. manent vestigia E 4, 13. honos nomenque E 5, 78. manet gloria ruris G 1, 168. sæculus immota G 2, 295. manet immortale genus G 4, 208. repêdunt mente judicium 1, 26. manent immota fata 1, 257. Priami regna 2, 22. maneret arx alta 2, 56. promissis 2, 160. manent fata nepotes 2, 194. in religione nepotes 3, 409. manet cura nepotes 3, 505. fortuna 3, 615. meus immota 4, 449. manent vobis munera certa 5, 349. regnis penetralia 6, 71. graviora pericula terris 6, 84. manet gratia 7, 401. manet supplicium 7, 596. pars imperfecta 8, 428. gratia partum 9, 299. intentata sors 10, 39. fata sub hoste 10, 438. manet insonitem gravis exitus 10, 630. natum mors 11, 167. manens immota rupes 10, 696. mansuram urbem 3, 86.
- Manes** profundis vident G 1, 243. adit G 4, 469. ignoscere scirent G 4, 489. moveret G 4, 505. vocaret ad tumulum 3, 303. ad imos subducta unda 3, 565. sub imos veniet fama 4, 387. ravelli 4, 427. nocturnos ciet 4, 490. remissos Acheronte vocabat 5, 99. conjugis arcessere 6, 119. quisque suos patimur 6, 743. insomnia mittunt 6, 897. immisso lumine trepident 8, 246. responsa dabant 10, 34. movet

INDEX.

10, 39. per patrios serves animam 10, 524. Anchisæ sentiunt 10, 534. ad manes concessit vita 10, 820. sub imos perferre 11, 181. esto boni 12, 646. ad imos demittat 12, 884. manibus stant aræ 3, 63. parentum remitto 10, 828.

manica v. manus.

manifestus sapor G 2, 246. fides 2, 309. lumine 4, 358. numine 11, 232. adstare 3, 151. manifestus apparere 8, 16.

Manlius stabat pro templo 8, 652.

mansuescit arando tellus G 2, 239. mansuescere precibus corda G 4, 470.

mantelia G 4, 377. 1, 702.

Mantua modo superet E 9, 27. dives avis 10, 201. infelix amisit campum G 2, 198. tibi referam palmas G 3, 12.

Mantus fatidicus filius 10, 199.

manus Dolopum tendebat 2, 29. vestra violasset 2, 189. crebra errat 5, 534. Achaica traxerit ad lethum 5, 623. ardens juvenum emicat 6, 5. primorum prosequitur 9, 309. infixa est lateri 9, 579. coit omnis in unum 9, 801. Auruncæ occurrit 10, 353. juvenum cæsa 10, 397. miseranda Priamo 11, 259. Trojana propinquat 11, 597. manum labore terat G 3, 114. glomerare bello 2, 315. imponit extremam 7, 573. Lydorum armat 9, 11. conferre 9, 44. ad vulnus tulit 9, 577. injecere Parcæ 10, 419. contigimus qua concidit Ilia tellus 11, 245. manu vertenda G 1, 179. legeret G 1, 199. congesta oppida G 2, 156. carpes G 3, 176. cape saxa G 3, 420. prætende G 4, 230. erue G 4, 329. corripuit arcum 1, 187. crispans hastilia 1, 313. cadercum 2, 434. jactabant tela 2, 459. jam tenet 2, 530. mortem inveniam 2, 645. magna prensa 3, 624. pectus percussa 4, 589. utraque pulsat 5, 460. peperere lethum 6, 435. mortali factæ 9, 95. valida lacerare 12, 98. manus addunt decus ebori 1, 592. validæ juvere 10, 320. totidem nobis 10, 376. manuum monumenta 3, 486. manus commaculare E 8, 48. medicas adhibere G 3, 455. artificum miratur 1, 455. post terga revinctum 2, 57. inter manus parentum 2, 681. scelerare pias 3, 42. supinas tendo 3, 177. sic ferebat 3, 490. sparsas cruore 4, 665. immiscent manibus 5, 429. patris cecidere 6, 33. manus non dedit 11, 568. ambas lacerum 6, 496. fœminas 7, 806. componens manibus 8, 486. versat 8, 619. evadere 9, 561. centenas 10, 566. duplices tendit 10, 667. ambas oneravit 10, 868.

post terga vixerat 11, 81. bella percunt 11, 379. fugit victoria 11, 436. expediunt 12, 258. in manibus terras G 2, 45. jactata G 2, 250. manibus uncis carpens G 2, 366. cruentis signata G 4, 15. dant fontes G 4, 376. subvolvere saxa 1, 424. dant lymphas 1, 701. cruentis contingere vittas 2, 168. divellere 2, 220. hominum perlassæ juvabit 3, 606. supinis orasse 4, 205. piis testatur Deos 4, 517. inducere cæstus 5, 379. structa 5, 811. effundit habenas 5, 818. uncis prensantem 6, 360. rescindere cœlum 6, 583. contingere mensas 6, 606. date lilia plenis 6, 884. præferimus vittas 7, 237. informatum 8, 426. rapidi usus 8, 442. excussæ radii 9, 476. Graiûm subducere 10, 81. in manibus Mars est 10, 280. induat arma 11, 439. æquis tangeret 11, 861. lacessunt 12, 85. dant fruges 12, 173.

manicas levare 2, 146. habent tunicas 9, 616. manica occupat G 4, 439.

manipuli desolati tuta petunt 11, 870. manipulos solutos jactare G 1, 400. manipulis sternere humum G 3, 297. Volscorum edice armari 11, 463.

mapalia habitata prosequar G 3, 340.

Marcellus 6, 856. 884.

mare ventis placidum staret E 2, 26. sollicitum stridit G 4, 262. in mare purpureum effluit G 4, 373. mare it proruptum 1, 246. volvunt venti 3, 196. feriunt 3, 290. per magnum æquimur 5, 628. rubescebat velis 7, 25. in mare prorumpit 7, 32. sese tollit 7, 529. in mare conditur 7, 802. per medium it 12, 452. maris tractus E 4, 51. semina E 6, 32. immensi Deus G 1, 29. maris immensi prolem G 3, 541. æquor 2, 780. tantum superasse 5, 616. facies aspera 5, 768. alti dormitor 5, 799. rabiem 5, 802. imago 8, 671. pericula 10, 57. obice 10, 377. mari cedet E 4, 38. Argolico deprensus 5, 52. respondet tellus 6, 23. mare medium fiant omnia E 8, 58. adluit G 2, 158. velivolam despiciens 1, 224. fatigat 1, 280. feriunt 3, 290. subter mare egisse vias 3, 695. turbare 4, 566. in mare deturbat 5, 175. inoffensum adlabitur 10, 292. mari incubuere venti 1, 84. summo dorsum 1, 110. medio tellus 3, 73. in alto patiuntur 7, 200. maria alta tumescant G 2, 479. circum omnia errabant 1, 32. ferant secum 1, 58. omnia vecti 1, 524. placata dant venti 3, 70. prona petit 5, 212. se miscent 9, 714. alta sulcat 10, 197. per humida nando 10, 594. cœlo miscuit 5, 790. ob-

INDEX.

- euntia terras intravi 6, 59. aspera juro
 6, 351. exure 9, 115. in via Teucri 9,
 130. se miscent 9, 714. alta sulcat 10,
 197.
 marino fremitu G 2, 160. casus G 2, 68.
 canibus E 6, 77. monstis 7, 780. foli-
 ce G 1, 362.
 Mareotides alba G 2, 91.
 Marica nympha Laurente 7, 47.
 Marios extulit G 2, 169.
 maritum dixere pecori G 3, 125. marito
 patrio cecisse 3, 297. Phrygio servire
 4, 103. mariti nulli flexere 4, 35. ma-
 ritos dedignata 4, 536.
 marmor infidum impellere G 1, 254. mar-
 more de lævi stabis E 7, 31. de mar-
 more templum G 3, 13. de marmore
 ducent vultus 6, 149. in lento luctan-
 tur 7, 28. Libyco voluntur 7, 718.
 verso spumant 10, 208.
 marmoreum te facinus E 7, 55. thalamo
 4, 392. equore 6, 729. cervice G 4,
 523.
 Marpesia cantes 6, 471.
 Marrubia gente 7, 750.
 Mars impius sævit G 1, 511. dubius er-
 rat G 2, 283. perdere gentem potuit
 7, 304. arripotens addidit animum 9,
 717. est in manibus 10, 280. funera
 sequabat 10, 755. Martis duri in ar-
 mis E 10, 44. equi G 3, 91. cymbala
 G 4, 64. dolos G 4, 346. insani amore
 7, 550. sævi formidine 7, 608. opus 8,
 516. imago 8, 557. luco 9, 584. sorte
 peremptis 11, 110. patrii quid habes
 11, 374. anhelu certamina 12, 790.
 Marti instabant 8, 433. sævo credere
 11, 153. Martem indomitum cernimus
 2, 440. Martem accendere 6, 165. fa-
 tigan 7, 582. movent 7, 603. cientes
 9, 766. acuit 12, 108. adnuerit victo-
 ria 12, 187. invadunt 12, 712. Marte
 gravis sacerdos 1, 274. Marte cæco re-
 sistunt 2, 335. æquo geruntur 7, 540.
 præsentem reposcunt 8, 495. instructo
 fervere 8, 676. cæco contendere 9, 518.
 secundo ruat 10, 22. horrentes 10, 237.
 adverso infractos 12, 1. sub duro ca-
 dentem 12, 410.
 Martius canor G 4, 71. lupus 9, 566. te-
 la E 9, 12. vulnera 7, 182. Penthesilea
 11, 661.
 Mavors calatus ferro sævit 8, 700. erit
 in lingua 11, 389. Mavortis urbem 6,
 872.
 Mavortius Romulus 6, 778. Hæmon 9,
 685. terra 3, 13. mœnia 1, 277.
 Marsorum montibus 10, 544. Marsos ge-
 nus acre virum extulit G 2, 167. Mar-
 sis montibus 7, 758.
 mares G 3, 64. mascula thura E 8, 65.
 massam picis reportat G 1, 275. versant
 8, 453. massis lentis properant fulmina
 G 4, 170.
 Massicus humor G 2, 143. princeps se-
 cat æquora 10, 166. Massica munera
 Bacchi G 3, 526. felicia vertunt ras-
 tris 7, 796.
 Massyli equites 4, 132. Massylum gentes
 6, 60.
 mater crudelis tu E 8, 49. percussa for-
 midine G 4, 357. Ilia 6, 779. Bere-
 cynthia 6, 785. Venus exterrita 8,
 470. diva Venilia 10, 76. tellus afit
 11, 71. Matris luco 9, 584. Matris
 Eleusinae plaustra G 1, 163. Acidalia
 memor 1, 720. matri Dionææ 3, 19.
 Nereidum 3, 74. præreptus amor 4,
 516. miserae sim causa doloris 9, 216.
 matrem cognoscere risu E 4, 60. mu-
 tatam ignorent G 2, 268. antiquam ex-
 quirite 3, 96. armatam 4, 472. Phry-
 giam 7, 139. lambere pueros 8, 632.
 matre Dea monstrante 1, 382. de ma-
 tre supposita creavit 7, 283. Thebana
 9, 697. matres Ciconum sprete G 4,
 520. matres errant pavidæ 2, 489. fes-
 sas æquore 5, 715. conscribunt urbi
 5, 750. accensas agit ardor 7, 392. tre-
 pidæ pressere ad pectora natos 7, 518.
 adtonitæ insultant 7, 580. castæ duce-
 bant sacra 8, 666. optavere nurum 11,
 581. matrum de corpore abscindens G
 2, 23. cura G 3, 138. more 7, 357.
 chorus 8, 718. matribus similes hæ-
 dos E 1, 22. Grævis servitum 2, 786.
 Dardanidum se infert 5, 622. Trojanis
 actis 5, 794.
 matronæ cinxere muros 11, 476.
 materni juris 7, 402. Delum 4, 144.
 myrto G 1, 28. avo 4, 258. aures G 4,
 349. aves 6, 193.
 materies jacet ad undam 11, 328.
 maturus ævi Acestes 5, 73. animi Ale-
 tes 9, 246. matura viro filia 7, 53.
 ætas 12, 438. maturæ uvæ E 10, 36.
 luco 10, 257. poma G 4, 142. frugi-
 bus E 3, 80. solibus G 1, 66. aristis
 G 1, 348.
 maturare G 1, 261. fugam 1, 137.
 matutinus Æneas 8, 465. cantus 8, 456.
 Maurisia gens 4, 206.
 meatus cœli describent 6, 850.
 mederi sit cura E 8, 89. medendi usum
 12, 396. medendo aegrescit 12, 46.
 medicas manus G 3, 455. manu 12, 402.
 medicare semina G 1, 193. senibus G
 2, 135. occulte medicans 12, 418. me-
 dicari ictum evaluit 7, 756. medicatis
 sedibus G 4, 65. frugibus 6, 420. me-
 dicina furoris hæc sint E 10, 60. me-
 dicinæ repertorem 7, 772.
 Medica G 1, 215.
 medius venit furor 1, 348. medium mare

INDEX.

- E 8, 58. dividit orbem G 1, 209. diem G 3, 303. injectit in agmen 2, 408. in medio signa E 3, 40. aestu G 1, 297. in medio Cæsar erit G 3, 16. media in voce resistit 4, 76. medios æstus G 4, 401. per hostes fugam tenuisse 3, 283. media tela E 10, 45. in arma ruamus 2, 353. mediis elapsus Achivis 1, 242. in millibus 1, 491.
- meditatis mnsam avena E 1, 2. dolum E 5, 61. reginam cingere flamma 1, 674. meditando extunderet artes G 1, 133. meditata pestem Juno G 3, 153. meditantem prælia taurum 10, 455. meditante Phebe E 6, 62.
- medullas est flamma 4, 66. intravit calor 8, 389. medullis avidis subdita flamma G 3, 271.
- Medus Hydaspes G 4, 211. Medorum terra ditissima silvæ G 2, 136. Media G 2, 126.
- Megara Tartarea 12, 846.
- Megaros sinus prætervehor 3, 689.
- Melampus Amythaonius G 3, 550. Alcida comes 10, 320.
- Melibœi ducis (Philoctetis) Petilia 3, 401. Melibœa purpura 5, 251.
- Melicertæ Inoo vota solvent G 1, 437.
- meliphylla trita adasperge G 4, 63.
- Melite et Thetis læva tenent 5, 825.
- mellis ærii dona G 4, 1. generandi gloria G 4, 235. melli sufficiunt pabula G 2, 436. melle soporata 6, 420. mella fluant illi E 3, 89. mella roscida sudabant quercus E 4, 30. decussit foliis G 1, 131. cogit hiems G 4, 35. tenacia figunt G 4, 57. dulcia preme G 4, 101. spumantia cogere G 4, 141. purissima stipant G 4, 163. fragrantia redolent E 4, 169. constructa diripere G 4, 214. servata relines G 4, 229. inferre canalibus G 4, 265. liquentia stipent 1, 432. humida spargent 4, 486.
- Mellæ flumina G 4, 278.
- membrorum artus 5, 422. membra Glaucci absumsere quadrigæ G 3, 268. olentia sequebatur sudor G 3, 565. defessa componere G 4, 438. Ænæs solvunt frigore 1, 92. per membra irrigat quietem 1, 691. fluentia tabo manderet 3, 626. quatit horror 3, 30. collapsa referunt 4, 391. decora juvenis similis 4, 559. in sua se plicantem 5, 279. turpia fimo ostentantem 5, 358. laxabant 5, 836. defleta reponunt 6, 220. exercent 6, 642. furialia exiit 7, 415. per membra dedit quietem 8, 30. nudus 8, 425. avulsa habet tellus 9, 490. collapsa ruunt 9, 708. immania agnoscunt 9, 734. onerare sepulcro 10, 558. consueta locavit 10, 868. calentia spoliant 12, 297. solvit torpor 12, 867. membris agit venena G 2, 130. venit vigor G 4, 412. venit lucus 3, 137. dat cura quietam 4, 5. valens 5, 431. lubricus 7, 353.
- memini prædicere quercus E 1, 17. memento parcius obijcienda E 3, 7. meminisse volebant alternos E 7, 19. memini numeros si verba tenerem E 9, 45. meminisse memorum G 3, 216. horret animus 2, 13. malorum 11, 280. hæc juvabit 1, 203. vis in undâ 3, 202. Eliass pigebit 4, 335.
- memorare portus G 2, 161. causas 1, 8. quo sanguine cretes 2, 74. bella viro 6, 891. nomen 10, 149. memorandum æque tulerunt G 2, 454. memorande pastor G 3, 1. juvenis 10, 793. memoranda aliis relinquo G 4, 148. inventa G 4, 283. memorans perstabat 2, 650. memoratus nequicquam Eryx 5, 392. in oris multis locus 7, 564.
- memor repones G 1, 167. Saturia belli 1, 23. ipse mei 4, 336. memorem iram 1, 4. memori ævo 9, 447. memores hiemis æstate experiuntur laborem G 4, 146. memores fandi atque nefandi Deos 1, 543. apud memores stat gratia facti 4, 539. sui fecere memento 6, 664. domini memores equi 12, 534.
- memorable nomen 4, 94.
- Memmi genus 5, 117.
- Memnonis nigri arma 1, 489.
- mendacia viri 8, 644. Sinonem 2, 80.
- Menelaus 2, 264. 6, 525. Atrides exultat 11, 262.
- Menestes 5, 161. 173. Arcas 12, 517.
- mens læva E 1, 16. inchoat altum G 3, 42. omnibus unda est G 4, 212. conscia recti 1, 604. aversa Des 2, 170. dira 2, 519. immota 4, 449. eadem perstat 5, 812. infusa agit molem 6, 727. augurat 7, 273. ardebat 8, 163. Caci effera 8, 205. exæstuat ira 9, 798. hominum nescia fati 10, 501. præsaça mali agnovit gemitum 10, 843. turbata funere 11, 3. mentis divinæ partem G 4, 220. gaudia 6, 278. vulnere 12, 160. menti melior sententia 2, 35. dubis spem dedit 4, 55. lux reddita 12, 669. mentem Venus dedit G 3, 267. percussa G 4, 357. benignam accipit 1, 304. tangunt 1, 462. consistere 1, 643. expleri 1, 713. confusam eripuit 2, 736. obstupui 3, 48. in mentem venit 4, 39. exue 4, 319. solvere 4, 487. insaniam mutat 4, 596. suspensam pertentant gaudia 5, 828. inspirat 6, 11. advertite 8, 440. strinxit imago 10, 824. recepit cælum

INDEX.

- 10, 899. retorſit 12, 841. mente alta repōſtum 1, 26. furia tulit 2, 407. teneto 3, 388. tota petiſti 4, 100. ſimulata locutam 4, 105. concipit furores 4, 501. morata 4, 649. ſine mente adſumus 5, 56. percusa dederunt lacrimas 9, 292. mente dares quod voce gravis 10, 629. ſine mente dat ſonnum 10, 640. mentes vatū ignaræ 4, 65. lætas advertite 5, 304. Illudum adrectæ 5, 643. mentes vacuas tenuiſſent carmina G 3, 3. habet terror 11, 357. mentibus addunt ardorem 9, 184. æquis audite 9, 234.
- menſe ſecundæ dona 8, 283. in menſam libavit 1, 736. menſa dignatus E 4, 63. menſe remotæ 1, 723. deorum 2, 764. menſe herili adſuetus 7, 490. menſarum morſus 3, 394. menſas regales 1, 686. onerent dapibus 1, 706. liquere priores 3, 213. inſtruimus 3, 231. abſumere ambeſas 3, 257. contingere prohibet 6, 606. conſumimus 7, 116. menſis accepta ſecundis G 2, 101. cœlata facta 1, 640. patriſ adponere 4, 602. vina reponite 7, 134. perpetuis conſidere 7, 176. relictis conſurgunt 8, 110. ſociorum adſueſcite 8, 174.
- menſem ad exactum naſcentur G 1, 435. totum paſcitur G 3, 341. menſe primo ſurgere lunam 6, 453. menſes magni incipient procedere E 4, 12. tulerunt ſtadia matri E 4, 61. cœli ærva G 1, 335. totos fleviſſe G 4, 507. menſibus tardis addas G 1, 32. a primis anni G 1, 64. incertis exit amnis G 1, 115. exactis errant G 3, 140. volvendis explebit 1, 269. exactis completur 5, 46.
- menſtrua Luna G 1, 353.
- mentiri colores E 4, 42. mentita tela 2, 422.
- mentum ſubnixus mitra 4, 216. diſjicit 12, 307. mento pendent palæaria G 3, 53. præcipitant flumina 4, 250. capities jacet 6, 299. menta tondent G 3, 311. incana 6, 810.
- mephitim ſævam exhalat 7, 84.
- mercedis aliud erit E 6, 26. mercede pro qua G 4, 150. multa domandæ G 2, 62. coeant 7, 317.
- merces mutabit E 4, 39.
- mercentur magno Atridæ 2, 104. merenti ſolum 1, 367.
- Mercurius vobis pater eſt 8, 138. Maia genitus ad Didonem mittitur 1, 301. Mercurio ſimilis 4, 568.
- meruiſſet carminibus caprum E 3, 22. ut caderem 2, 434. meremur pietate 2, 690. merui de te bene 4, 317. laude coronam 5, 355. qualem meruit, Pal-
- lanta remitto 10, 492. merendo fecere memores 6, 664. merentem Laocoonta expendiſſe ſcelus 2, 229. merentes pœnas 2, 585. ut merita eſ morere 4, 547. meritis palmæ 5, 70. meritum malis numen 4, 611. merita morte peribat 4, 696. ira 8, 501. meritos juvencoſ G 2, 515. honores 3, 118. urbes 12, 852. meritis tropæis 11, 224. meritū fame pars G 2, 40. arguet pulſum 11, 392. eſt fiducia 11, 502.
- meritum pœnas ſuſcitāt G 4, 455. meritū non immemor 9, 226. meritis gravem 1, 151. debere 11, 179.
- mergite Cerealiſ culmi G 2, 517.
- mergo. merſit Deus æquore 6, 348. vitæ exſortes funere 6, 429. fortuna viroſ 6, 615. funere dies 11, 28. merſas caligine res 6, 267.
- merſare gregem fluvio G 1, 272. merſatur gurgite aries G 3, 447.
- mergi aprici 5, 128. celeres G 1, 361.
- meropes abſint ſtabulis G 4, 14.
- mero implevit pateram 1, 729. cruento commixta fruſta 3, 633. libans 5, 77.
- Messaſus 7, 691. 8, 6. etc.
- meta hæc longarum viarum 3, 714. metam viridem conſtituit 5, 129. tenebant 5, 159. mediam cœli contigerat 5, 835. metam mortis 12, 546. metas rerum pono 1, 278. Pachyni luſtrare 3, 429. ad metas ævi pervenit 10, 472. ad metas campi Elei ſudabit G 3, 202. metis relictis tenet æquor 5, 171.
- Metabus (Camillæ pater) 11, 540.
- metallum auri fluit rivis 8, 445. metallo ſimili frondeſcit virga 6, 144. metalla æris G 2, 165. metallis inexhaustis generosa 10, 174.
- Methymnæo palmite G 2, 90.
- metior. metitur æquor curru G 4, 389.
- metire Heſperiam jacens 12, 360.
- metito poſtremus G 2, 410. metunt flores G 4, 54. proxima quæque gladio metit 10, 513. meſſæ herbæ 4, 513.
- meſſis ſpicea inhorruit G 1, 314. meſſis duo tempora G 4, 231. diem G 1, 253. meſſem in triticeam exercebis humum G 1, 219. meſſes ſatas traducere E 8, 99. immeſſeſe ruperant horrea G 1, 49. ſuas mirantur Gargara G 1, 103. ſurgere G 1, 161. interfice G 4, 330.
- meſſor quæ tempora haberet E 3, 43. meſſorem induceret arvis G 1, 316. meſſoribus ſeſſis E 2, 10.
- Metium diſtulerant quadrigæ 8, 642.
- metor. metabere agros G 2, 277.
- metuet amores E 3, 110. metuent armenta leones E 4, 22. metuit pampinus Austroſ G 2, 333. metuendas Ju-

- piter uvis G 2, 419. metuenda vis apibus G 4, 37. metuena formica senectas G 1, 186. pericli 5, 716. metuentes æquore tingi Arctos G 1, 246.
 metus acer tyranni 1, 362. agit 3, 682. habitat in faucibus Orci 6, 270. prohibet 6, 808. quis suasit 10, 10. inter metum spemque 1, 218. metum agit G 3, 552. miscent operi 8, 431. ad moenia ferri 11, 900. solatur 12, 110. acuit 12, 850. metu parce 1, 251. fatigat cælum 1, 280. perculsus 1, 514. parva Fama 4, 176. pulsa gloria 5, 395. diffugiunt 5, 676. ingenti trepidare 6, 491. servata 7, 60. duplicant vota 8, 556. mutum 9, 341. versi 10, 573. tardet 11, 21. cunctatur 12, 916. metus omnes subiecit G 2, 491. solve 1, 463. finge 7, 438. auferte 12, 316.
 Mezentius 7, 648. 10, 785—907. 11, 7. micat auribus G 3, 84. ore linguis G 3, 439. ignibus æther 1, 90. gemma 10, 134. micant peltæ 7, 743. lumina 9, 189. digiti 10, 396. micans rima 8, 392. micantia ara 2, 734. fulmina 10, 733.
 migrate coloni E 9, 4. migrantes naves 4, 401.
 miles impius habebit novalia E 1, 71. Ulyssi temperet a lacrymis 2, 7. milite armato complent uterum 2, 20. circumfuso volitabant 11, 546.
 militiam tolerare 8, 515. militia correpta 11, 261. 585.
 Milesia vellera G 3, 306. G 4, 334.
 milio venit annua cura G 1, 216.
 mille agnæ E 2, 21. carinas 2, 198. 9, 148. millia multa se condunt G 4, 473. inter media sævit 10, 761. millibus in mediis ardet 1, 491.
 minæ murorum ingentes 4, 88. minas tollentem G 3, 421. minas prohibete 3, 265. germani dicam 4, 44. pelagi coelique ferebat 6, 113. supera votis 8, 60. maris perfert 10, 695. minis belli terrere 8, 40. Laurentum mota 8, 371.
 minantur in cælum scopuli 1, 162. minatur ornus tremefacta 2, 628. minatur bellum armenta 3, 540. casum 8, 578. minatur saxum undis 10, 196. Lauso Æneas 10, 810. mortem 10, 900. minans urbi machina 2, 240. minanti similem 8, 649. minantem Lapithis cratera Hyleum G 2, 457.
 minacis arma 10, 817. fibræ G 1, 484. fluviis G 3, 77.
 minitans excisurum urbem Æneas 12, 762.
 Mincius prætexit arundine ripas E 7, 13. ingens errat G 3, 15. velatus arundine glauca 10, 206.
 Minerva oleæ inventrix G 1, 18. Minerva invisa aranea G 4, 246. innuptæ donum 2, 31. adytis 2, 404. arce 3, 531. operum ignara 5, 284. templa 6, 841. sidus 11, 259. Minervam contra tela tenent 8, 699. Minerva tenui tolerare vitam 8, 409.
 minor, minimus v. parvus.
 minio rubentem E 10, 27.
 Minionis arva 10, 183.
 ministro Calchante requievit 2, 100. ministri pares estate 1, 705. ministros inter cunctantes cecidit G 3, 488. ministras belli pacisque 11, 658. ministris Phrygiis comitata 2, 580.
 ministrat rorem glareæ G 2, 213. tædas silva G 2, 431. fluviis G 3, 126. arma furor 1, 150. flammæ 1, 213. animum Deus 5, 640. ratem velis 6, 302. Bacchum 8, 181. vires tellus 11, 71. ministrantem umbras platanum G 4, 146.
 ministerium triste subire 6, 223. ministeria refugit fœda 7, 619.
 Minos quæsitur urnam movet 6, 432.
 Minoia regna 6, 14.
 Minotaurus 6, 26.
 minutatim collapsa G 3, 485.
 miro amore 3, 298. honore 4, 558. arte 9, 304. modis G 1, 477. G 4, 309.
 mira videri 10, 267.
 miror magis E 1, 11. mea regna videns E 1, 70. limen Olympi E 5, 56. miretur Græcia Elysios campos G 1, 38. mirantur Gargara mœnes G 1, 103. nubem trahi vento G 4, 60. justitiæ, laborum 11, 126. miranda videtur 1, 494. miratus præmia Olympiæ palmarum G 3, 49. mirans domum G 4, 363.
 mirabile dictu G 2, 30. donum 1, 652. monstrum 8, 81. 2, 680. 10, 637.
 miracula in omnia transformat G 4, 441.
 miscetis odores E 2, 55. pocula uvis G 1, 9. herbas G 2, 129. proelia G 2, 282. spumas argenti G 3, 449. miscentur ad prætoria densæ G 4, 76. pennis G 4, 311. misceri marmure pontum 1, 124. cælum terramque 1, 133. turbam tellis 1, 191. cælum 4, 160. populos 4, 112. clamoribus æquis 4, 411. miscet viris neque cernitur ulli 1, 440. miscentur mœnia luctu 2, 208. incendia 2, 329. miscetur tumultu domus 2, 487. sæstu arenas 3, 557. maria cælo 5, 790. miscet se corpore mens 6, 727. acies 7, 703. metum operi 8, 431. miscet se maria 9, 714. misceri pectora motu 12, 217. miscetur pulvere campus 12, 445. miscentur fors et virtus in una 12,

714. vulnera 12, 720. miscere hymenaeos luctu 12, 805. miscens tellurem diluvio 12, 205. miscentem agmina 10, 721. mixtus dolor et pudor 10, 328. laciā mixtoque metu 11, 807. mixta Deo mulier 7, 661. mixtum spumis cruorem G 3, 516. genus 6, 25. mixto pulvere fumum 2, 609. tumultu 3, 99. luctu insania 10, 871. mixta ira subridens 10, 742. arena cruor 12, 340. mixtæ glomerantur apes G 4, 79. mixtos sanguine dentes 5, 470. mixta acantho colocasia E 4, 20. vina 9, 349. mixtas corylis ulmos E 5, 3. mixtis Nymphis E 10, 55.
- Misenus 3, 239. 6, 162. 234.
- miser 12, 292. miseri Sichæi 4, 20. mihi 4, 315. amanti 4, 429. Eurydicon G 4, 526. carmen E 3, 27. fato 2, 738. parentes G 3, 262. Troes 1, 524. cives E 1, 73. penates G 2, 505. artus G 3, 483. mortalibus G 3, 66. nautis G 3, 313. miseri succurrere 1, 630. miseros meliora sequuntur 12, 153. miserrimus 2, 654. cædes 2, 411. Dido 4, 117. soror 4, 437. quæ ipse vidi 2, 5.
- miserere animi non digna ferentis 2, 144. nostri E 2, 7. domus labentis 4, 318. sororis 4, 435. miseret matris 7, 361. pudetque Æneæ segnes 9, 787. miserescimur ultro 2, 145. miserabere res fractas G 4, 240. casus 5, 350. miseranda tempestas G 3, 478. lues 3, 138. cultu forma 3, 591. miserans inopem doluit G 2, 499. amicum Acestes 5, 452. miseratus agrestes Cæsar G 1, 41. Romam sol G 1, 466. sortem animo 6, 332. miserate labores Trojæ 1, 507. miserata dolorem Juno 4, 693.
- miserabilis Orpheus G 4, 454. m. corpus E 5, 22. carmen G 4, 514. visu 1, 111. vulgus 2, 798. miserabile cæsis 12, 338.
- mitis vindemia G 2, 522. Tybris 8, 88. Baccho G 1, 344. uvas G 1, 448. poma E 1, 81.
- mitescere malis hominum Deus E 10, 61. sæcula 1, 291.
- mitgat nec pietas iram 5, 783.
- mitra Mæonia subnixus 4, 216. mitræ habent redimicula 9, 616.
- mittam mala puero E 3, 71. mitte mihi Phyllida E 3, 76. mittetur ad Trojam Achilles E 4, 36. mittit ebur India G 1, 57. signa Bootes G 1, 229. pecunia in Venerem G 3, 64. sub annem G 4, 362. inferias Orphei G 4, 553. timorem 1, 203. pater illi me comitem 2, 87. Eurypilum scitatum oracula 2, 115. corpora ad terram 2, 566.
- Italos fines 3, 440. animas sub Tartara 4, 243. se ad undas 4, 253. munera cineri 4, 623. solemnia tumultu 6, 380. mittunt insomnia Manes 11, 897. mittam te solum in pericula 9, 200. mittit se ab æthere Apollo 9, 645. mittunt fulmina cristæ 9, 733. juvenum primos Orco 9, 785. inferias umbris 11, 81. gentes in fœdera 12, 191. funera Teucris 12, 629. missus in armis Graius 3, 595. adest Boreas 3, 688. ab Jove interpret 4, 356. ab æthere Deus 4, 574. in imperium Tullus 6, 813. missa Troja gens G 2, 385. Pado alnus G 2, 452. hasta 10, 39. missao certamine 5, 286. missuram se signum cecinit 8, 534.
- missu regis venit 7, 752.
- missile ferrum libro 10, 421. missilibus pellerè vallo 9, 520. lacesunt 10, 716. proturbant hostem 10, 802.
- Mnasyllus Silenum vidit E 6, 13.
- Mnestheus 5, 117. 493. 4, 288. 10, 129.
- modus quis adsit amori E 2, 68. ecquis erit E 10, 28. nullus lateri G 3, 54. orandi qui sit G 4, 537. dexter rebus 4, 294. si quis 12, 157. modi hand ignara 10, 247. modo quocumque E 5, 50. modum exigit 4, 475. positura exitiis 7, 129. servare 10, 502. modo fulminis acta 9, 706. modos natura dedit G 2, 20. modis miris pallentia G 1, 477. volitantia 7, 89.
- modulabor carmina E 10, 51. E 5, 14.
- modo reliquit E 1, 14. fave E 4, 8. superet E 9, 28. non modo sed G 2, 285. modo vita supersit G 3, 10.
- mœnia Romæ condet 1, 7. promissa cernes 1, 259. ponet 1, 264. Mavortia 1, 277. ingentia 1, 366. surgant 1, 437. Pelopea 2, 193. pandimus 2, 234. per mœnia fusi 2, 252. miscentur luctu 2, 298. prima loco 3, 17. da fessis 3, 85. magna para 3, 159. habitantur 3, 398. maxima 3, 704. destruat 4, 325. structa vertere 5, 811. sub mœnia Ditis tendit 6, 541. Cyclopus educta caminis 6, 631. debita condant 7, 145. designat 7, 157. Tiburtia 7, 670. Abellæ despectat 7, 740. ferrum acuunt 8, 385. complent 9, 39. in mœnia posuit aculas 9, 524. Romana invecus 9, 715. cingere flammis 10, 119. serva 11, 506. valant 11, 915. texi 12, 148. turbantur luctu 12, 620. sub mœnibus urbis G 4, 193. altis Trojæ 1, 95. in mediis 2, 328. mœnibus cingetis urbem 3, 355. invitant hostem 9, 675. exclusos 9, 726. cedat 9, 805.
- mœret sola domo vacua 4, 82. mœrens Philomela G 4, 511. mœrentem fra-

INDEX.

- terna morte juvenum G 3, 518. Nilum 8, 711. moerentia pectora 1, 197. moesta Deos vocare E 1, 37. digressu Andromache 3, 482. moestum ebur illacrymat G 1, 480. timorem 1, 202. amore 10, 191. vultu 6, 156. aræ 3, 63. parentum 2, 681. gemitus 9, 498. voces 2, 280. aras 5, 48. questibus G 4, 515. moestissimus Hector visus 2, 270.
- moerorum aggeribus 10, 24. molam sparge E 8, 82. mola testatur Deos 4, 517.
- molaribus vastis instat 8, 250.
- moles disjectas vides, 2, 608. molis tantæ erat Romanam condere gentem 1, 33. molem imposuit 1, 61. magalia quondam, miratur 1, 431. immensam ad tollere 2, 185. excierit 5, 790. mens agit 6, 727. immanem volvunt 9, 516. mole nova torpent G 3, 370. urgeri 3, 579. vasta moventem 3, 656. ingenti Chimeram 5, 118. valens 5, 431. ingenti sepulcrum 6, 232. sese tenet 7, 589. magna ferebat 8, 190. immani secuta 9, 542. sua stat 10, 771. moles tollere 1, 134. oppositas evicit 2, 497. fatales ad tollere 11, 130. molibus oppugnat 5, 439. magnis constructam 9, 711.
- molior insidias avibus G 1, 271. fulmina dextra G 1, 329. bipennem in vites G 4, 331. moram 1, 414. arcem 1, 424. fugam 2, 102. sub montibus classem 3, 6. muros urbis 3, 133. laude laborem 4, 233. iter 6, 477. aggere tecta 7, 127. locum 7, 158. ignem 10, 131. habenas manibus 12, 327. morbos 12, 852. molitis terram aratro G 1, 494. molita viam per oras clypei hasta 10, 477.
- mollis amaracus 1, 693. flamma 4, 66. siler G 2, 12. junco E 2, 72. acantho E 3, 45. herba E 3, 55. aristæ E 4, 28. viola E 5, 38. hyacintho E 6, 53. vitta E 8, 64. clivo E 9, 8. lana G 2, 120. castaneæ E 1, 82. Sabei G 1, 57. somni G 2, 470. prata E 10, 42. oscilla G 2, 389. jussa G 3, 41. penas G 4, 348. equorum colla 11, 622. G 3, 204. haud mollia fatu 12, 25. foliis E 5, 31. capietris G 3, 188. sertis 7, 488. mollior somno herba E 7, 45. aestas G 1, 312. mollius æra excudent 6, 848. locuta est 7, 357. mollissima vina G 1, 341. tempora 3, 293. molliter ossa quiescant E 10, 33.
- mollite fructus feros colendo G 2, 36. animos 1, 57.
- Molochi lucos G 3, 19.
- Molossus acrem pasce G 3, 405.
- moneo. monuisset ab illice cornix E 9, 15. convellere funem G 1, 457. monent contra jussa Heleni 3, 684. horrenda 3, 712. monet Turnum succurrere Lauso soror 10, 439. moniti meliora sequamur 3, 188.
- monita tremenda Nymphæ egere 8, 336. monitis Jovis immota 4, 351. monitis Divum exterrita 8, 504. sinistris tenentur 10, 110. Jovis succedit pugnas 10, 680.
- monitu Deorum adtonitus 4, 282. terribili horrificat 4, 465. Divum actus 6, 533. accensos 10, 397. monitus datos premit ore 7, 103.
- monumentum et pignus amoris 5, 538. 5, 572. monumenta manuum 3, 486. Veneris nefandæ 6, 26. reliquit 6, 512. monumenta virum volvens 3, 102. exquirat 8, 312. doloris hausit 12, 945. monile baccatum collo gesserat 1, 654. monilia aurea pendent 7, 278.
- Monæci arce 6, 831.
- mons præruptus aquæ insequitur 1, 105. totus moveri 3, 92. improbus fertur in abruptum 12, 687. totus remugit 12, 929. montis juga E 5, 79. aërii specula E 8, 60. exesi latere G 4, 419. murmure 1, 55. montis instar equum 2, 15. Leucææ cacumina 3, 274. viscera eructans 3, 575. aërii ardua 8, 221. fragmine 9, 569. montem oppositum servant G 3, 213. trudentem G 3, 373. cavum impulit, 1, 81. severum colunt 7, 713. Aventini lustrat 8, 231. monte neque ipso minor recumbit G 3, 240. summo 3, 655. descendere 4, 159. montes feri loquuntur E 5, 28. intonsi voces jactant E 5, 63. per ignotos E 6, 40. exstructos disjecit G 1, 283. correptos torquentia G 3, 254. superant G 3, 270. per altos preme cervum G 3, 412. supremos implerunt clamore G 4, 461. imposuit 1, 61. in altos tollere 2, 636. aperire 3, 206. umbrantur opaci 3, 508. in altos ventum 4, 151. de montibus cadunt umbræ E 1, 84. deducere ornos E 6, 71. abeat Alexis E 7, 56. in altis pulcherrima abies E 7, 66. canis liquitur humor G 1, 43. audiri fragor G 1, 358. nascuntur orni G 2, 112. Idæ 3, 6. raunt amnes 4, 164. impoñent arces 6, 774. frondosis 7, 387. concurrere montes 8, 692. solis exegit ævum 11, 569.
- montano flumine 2, 305. castella 5, 440. montosæ Nursæ 7, 744.
- monstrum mirabile adspiciunt 1, 554. infelix 2, 245. oritur 2, 680. horrendum 3, 658. monstro exercuit iras G 3, 152. monstra plurima ferunt

- terrae G 1, 185. Dedm refero 3, 59. immania perferimus 3, 583. ferarum stabulant 6, 285. fert pontus 6, 729. monstris latrantibus succinctam E 6, 75. dubiis dedit signa 2, 171. magnis exterrita 3, 307. adtonitis 5, 659. ingentibus excita 7, 376. marinis 7, 780. monstrent sidera Musae G 2, 477. monstrate si quam sororum vidistis 1, 321. monstrat viam semita 1, 418. monstrat signum Juno 1, 444. iter fortuna 2, 388. monstrantur lugentes campi 6, 440. monstrantem vulnera Eryphilem 6, 446. monstrante viam Dea 1, 382. monstrata mihi sacerdos 4, 483. monstrator aratri G 1, 19.
- mora non erit ulla E 3, 52. noctibus obstat 1, 746. vento feret 3, 473. nec mora prodigiis 5, 639. segnis retinet 10, 308. lethi oratur 10, 623. impediatur 11, 19. libera mortis 12, 74. profuit 12, 541. morae dispendia 3, 453. pretium fore 9, 232. moram fecere E 10, 12. moliri 1, 414. pugnas Abantem 10, 428. morae tenere 2, 282. fossarum dant animos 9, 143. moras segnes rumpe G 3, 43. castigant 4, 407. addere 7, 315. precipitate 8, 443. lorice perforat 10, 485. exsuperat 10, 658. traxisse 10, 888. odit 12, 431.
- moratur blandis vocibus 1, 670. quaerentem 2, 287. moratur sequities 2, 373. inimica in gente 4, 235. morantur clamore nautae 5, 207. dona 5, 400. complexi noctemque diemque 5, 766. in connubio natae 7, 253. vitam moror invisam 11, 177. et esse nil moror 11, 365. morandi causas 4, 51. moratur in Volacente Nisus 9, 439. morando sustinuit 10, 798. moratus haud multa 3, 610. morata mente 4, 649. moranti tempore G 3, 565. morantem terris 4, 568. morantes alas G 4, 28. morantes increpat G 4, 71. Zephyros G 4, 138. portas impulit, 7, 620.
- morbus crudescere coepit G 3, 504. morbi expediat causam G 4, 397. morbo gravis G 3, 95. coeli coorta tempestas G 3, 478. collapsa G 3, 485. peresa vellera G 3, 561. tristi languebunt G 4, 252. amissis G 4, 318. morbi subeunt G 3, 67. corpora corripunt G 3, 471. pallentes habitant 6, 275. morborum causas G 3, 440. morbos agit G 3, 552. ferens Sirius 10, 274. molitur 12, 851.
- mordeo. momordit humum ore 11, 418. fibula juncturas 12, 274.
- morso unco adligat 1, 169. depascitur artus 2, 215. canum actus 10, 707. elusus inani 12, 755. morsus mensa-
- rum horresce 3, 394. levabit 7, 755. morsus in Cererem vertere 7, 112. roboris discludere 12, 782. moribus inspirant venenum G 4, 237.
- mori me cogis E 2, 7. in herbis G 3, 494. mori pulcrum 2, 317. moriemur inultu 2, 670. moriere 11, 857. moriens dixit E, 2, 38. herba E 7, 57. liber in ulmo E 10, 67. vina refert 9, 350. dat habere 9, 362. flos 9, 436. morientis munus E 8, 60. Elisae 4, 610. morientem nomine clamat 4, 674. morientum gemitus 11, 633. morientia lumina 10, 463. corpora 11, 665. morientibus urbis G 1, 107. mortuus esses E 3, 15. mortua corpora jungebat vivis 8, 485. moriturus fertur in hostes 2, 511. moritura super funere virgo G 3, 263. testatur Deos 4, 519. moribundus volvitur 10, 590. moribunda hostia G 3, 488. dextera 10, 341. moribundum extendit arena 5, 374. m. membra 6, 732.
- mors frigida seduxerit 4, 385. immatura manet 11, 166. mortes per omnes 10, 854. mortis durae inclementia G 3, 68. via simplex G 3, 482. imago 2, 369. omina 4, 662. honore carentes 6, 333. crimine damnati 6, 430. fraternas fervidas ira 9, 736. durae castum 10, 791. metus 12, 546. morti non esse locum G 4, 226. certas occumbere 2, 62. opponere 2, 127. demitte 5, 691. placidam similissimam 6, 522. injicit 9, 552. pretendere muros 9, 599. Morti mactantur 11, 197. eripe 12, 157. sternere 12, 464. mortem pulcram per vulnera petunt G 4, 518. intentant praesentem 1, 91. in dubium vadimus 2, 359. manu inveniam 2, 645. opto 2, 655. in aeram distulit 6, 569. properet 9, 401. miscram solabere 10, 829. horremus 10, 880. minaris 10, 900. effugiunt 11, 881. morte sub agra lantabant artus G 3, 514. fraterna G 3, 518. miserorum culpam plabunt 2, 140. defendere 2, 447. media tenetur 2, 533. Neoptolemi cessit pars regis 3, 333. fecellit 4, 17. resignat 4, 244. a morte reduxi 4, 375. cumulata remittam 4, 436. futura pallida 4, 644. merita peribat 4, 696. revocatam 5, 476. alterna redemit 6, 121. indigna perentiam 6, 163. longa necabat 8, 488. multa recepit 9, 348. placida quievit 9, 445. crudeli furit 10, 386. obita 10, 641. infanda reliqui 10, 673. subita turbata 11, 796. tristi multatam 11, 839. in extrema reliquit 11, 846. merita luet 11, 849.
- mortalis curae G 3, 319. vultus 1, 328.

INDEX.

mucro 12, 746. mortale sonans 6, 50. mortalis vitæ honorem G 4, 320. mortalem surgere ab umbris 7, 771. formam 9, 101. mortali manu 9, 95. hoste 10, 375. vulnere violari Divum 12, 797. mortales instituit Ceres G 1, 147. visus 2, 605. mortales mortali urgemur ab hoste 10, 376. mortalia curare Deum E 8, 35. corda G 1, 123. mentem tangunt 1, 462. arma 1, 542. pectora quid non cogis 3, 56. mortalibus agris concessæ G 2, 237. miseris fugit dies G 3, 66. 11, 182. incipit quies 2, 268. res si qua diu 10, 861. mortiferum bellum 6, 279. Morini extremi hominum 8, 727. moris sanguineâ pingit E 6, 22. mos bellantes una stabulare G 3, 224. virginibus Tyriis gestare pharetram 1, 336. morem varium cœli prædiscre G 1, 51. in morem fluminis G 1, 245. supra morem 2, 227. in morem picis lentescit G 2, 250. sacrorum teneto 3, 408. cursus retulit 5, 596. impone- re 6, 853. sacrorum adjiciam 12, 836. more solito matrum locuta 7, 357. sine more furit 7, 377. mores gentis dicam G 4, 5. ponet viris 1, 264. virum recensabat 6, 683. dabunt præmia 9, 254. moveri pontum G 1, 130. silvas aquilone G 1, 460. bellum G 1, 509. tel- lurem Borea G 2, 316. signa G 3, 236. movere animum prætata G 3, 521. Manes fletu G 4, 505. arcana fatorum 1, 262. donis 1, 714. odia verbis 2, 96. tela 2, 726. movetur mons cir- cum 3, 91. movemus castra 3, 519. movetur fama Dido 4, 170. fletibus 4, 438. movet gloria 4, 272. se remi- gio navis 5, 280. palmam nemo 5, 394. pietatis imago 6, 405. urnam Minos 6, 432. sermone 6, 470. opus 7, 45. regem purpura 7, 252. Ache- ronta 7, 312. pubem portis 7, 429. movet decus formæ 7, 473. cantus 7, 641. armenta stabulis 8, 213. ora 9, 470. manes 10, 40. moveo nil super imperio 10, 42. movit animum dulce- dine 11, 538. movet arma leo 12, 6. movendus pulvis G 2, 419. movenda arma 8, 565. movens jugera fossor G 2, 264. multa animo 3, 34. moven- tem se vasta mole Polypthemum 3, 656. motus tumultu Æneæ 6, 317. mota minis Venus 8, 371. motos componere fluctus 1, 135. motu terra tremit G 1, 329. magno in- cessat discordia G 4, 68. aquarum stu- pefactus G 4, 365. pedum melior 5, 430. misceri 12, 217. tanto concur- rere 12, 503. motus det incompositos

G 1, 350. concipiunt G 1, 420. ani- morum quiescent G 4, 86. futuros ex- cepit 4, 297. motibus insolitis tremu- erunt G 1, 475. mobilis humor G 1, 417. ætas G 3, 165. mobilitate viget Fama 4, 175. motare cacumina quercus E 6, 28. mo- tantibus Zephyris E 5, 5. mucro intepuit 10, 570. parmam trans- iit 10, 817. mortalis dissiliit 12, 740. mucronem strictum coruscant 10, 652. Æneæ subiit 10, 798. extorquet 12, 357. mucrone coruscant 2, 333. tereti pugnant 7, 665. recludit pectus 12, 601. sese induat 10, 681. ducto pete- bat 12, 378. ferit 12, 511. mucroni- bus strictis obsequere 2, 449. horret seges ferrea 12, 663. mugire adytis cortina 3, 92. terram 4, 490. solum sub pedibus 6, 256. dis- cessu boves 8, 215. Carinis armenta 8, 361. per æthera clangor 8, 526. mugitus bonum adsunt G 2, 470. tollit taurus 2, 223. mugitibus falsis E 6, 48. concussus æther G 3, 150. crebris sonant ripæ G 3, 554. mulcere fluctus 1, 66. pectora dictis 1, 153. æthera cantu 7, 34. iras arte 7, 755. mulceus fessum dictis 5, 463. mulcentem tigres carmine G 4, 510. mulget oves E 3, 5. hircos E 3, 91. mulctra spumaverit G 3, 309. ad m. venit E 3, 30. mulctralia nivea G 3, 177. Mulciber finxerat Afros 8, 724. mulier mixta Deo 7, 661. muliebribus armis 11, 687. multatam morte Camillam 11, 839. multum est in teneris consuescere G 2, 272. multo Baccho G 2, 190. nocte G 4, 180. vi 1, 271. multa gemens 4, 395. multum latrante E 3, 18. multiplicem lorica 5, 264. sermone 4, 189. mundus arduus consurgit G 1, 240. mundi orbis E 6, 34. lumina G 1, 5. crescentis origine G 2, 336. mundum nutantem adspice E 4, 50. mundo to- to surget gens aurea E 4, 9. mungere favos G 4, 179. Albam vi 1, 271. munimen ad imbræ G 2, 352. munus extremum morientis habeto E 8, 60. non hos quæsitum in usus 4, 647. instituit 6, 142. magnum fore sperans 6, 526. susceptam perficere 6, 629. muneris promissi memor 8, 464. munere tali majus E 5, 53. vestro mutavit glandem arista tellus G 1, 7. Di- vum concessæ G 1, 238. niveo lanæ fefellit G 3, 391. quamque suo G 4, 178. promisso donat 5, 282. amici victor 5, 337. præstanti donat 5, 361.

* H

INDEX.

- perfecto devenere 6, 637. inani fungar 6, 887. in munere laudum cingite comas 8, 273. munera sordent E 2, 44. curat E 2, 56. Phoebo sunt lauri E 3, 63. Veneri sunt parta E 3, 68. Massica Bacchi G 3, 527. ad hæc collectum G 4, 40. erepta ruinis ferre 1, 647. intemerata libo 3, 177. ferimus templis 4, 217. optare juvencos 5, 247. certa manent 5, 348. digna dabis 5, 354. inibo 5, 846. portantes 11, 333. nota potentum 12, 519. muneribus certes E 2, 57. plena G 2, 5. magnis cumulat 5, 532. decorate supernis 11, 26.
- munuscula fundet E 4, 18.
- murice rubenti mutabit vellera E 4, 44.
- Tyrio ardebat 4, 262. fulgenti picta 9, 614. in acuto obnixi 5, 206.
- murmur raucum ciet G 1, 109. nemo-rum increbrescere G 1, 359. serpit per agmina 12, 239. illætabile impulit aures 12, 619. murmuris ventosi aures E 9, 58. murmure magno fremunt 1, 55. misceri 1, 124. intremere 3, 582. magno virum se tollit 5, 369. strepit campus 6, 709. cæco sonant 12, 591. murmura inania miscent 4, 210. cæca volutant 10, 109. murmurat unda sub pectore 10, 212.
- murus. muri cum parte revellit 9, 562. murum circumsonat armis 8, 474. muro circumdedit G 2, 535. subnixi 3, 402. gemino demittunt 3, 535. triplici circumdata 6, 549. subibant 7, 161. tenetur 10, 236. murorum minas 4, 8. moles 11, 130. agger 11, 382. aggeribus 10, 24. muros subterlabentia flumina G 2, 157. ducere 1, 423. circum Iliacos raptaverat 1, 483. intra muros duci 2, 33. in muros fabricata machina 2, 46. scandit machina 2, 234. circum patrios 2, 278. hostis habet 2, 290. quatit 2, 610. urbis molior 3, 132. jacere 5, 631. tutos servant 9, 43. tuenti 9, 65. igni circumdare 9, 153. milite servant 9, 161. subibant 9, 371. ascendere scalis 9, 507. defendere 9, 511. fuga tenet 9, 557. præstendere morti 9, 599. per muros agmina vertit 9, 800. credere puero 10, 70. cinxere corona 10, 122. obsessos concredere 10, 286. adsidet hostis 11, 304. muris cingere E 4, 32. impingeret 5, 805. disiectis 8, 355. in muris stant matres 8, 592. patriis cohibet 9, 738. imminet hostis 10, 26.
- murali tormento 12, 921.
- mus exiguus fecit horrea G 1, 181.
- musam sylvestrem meditaris E 1, 2. agrestem meditabor E 6, 8. pastorum dicemus E 8, 1. Musa solatur amorem 10, 191. Musæ Sicelides E 4, 1. dulces me accipiant G 2, 475. Musarum comitem Crethea 9, 775. Musas deducam G 3, 11. Musis amicum 9, 774. Musæum adfata sibylla 6, 667.
- muscus G 3, 144. musco circumdat E 6, 62. virentia stagna G 4, 18. muscosi fontes E 7, 45.
- mussant circum limina apes G 4, 188. dicere 11, 345. juvences 12, 718. patres 11, 454. mussat rex ipse 12, 675.
- musti dulcis humorem G 1, 295. musto tinge crura novo G 2, 7.
- mutabit merces pinus nautica E 4, 39. vellera luto aries E 4, 44. socios carminibus E 8, 70. mutare possunt labores E 10, 64. glandem arieta G 1, 8. domos exilio G 2, 511. pabula G 3, 548. se numine 1, 674. tantum valet vetustas 3, 415. mutat insaniam mentem 4, 595. pectore curas 5, 702. vigorem senectus 9, 611. mutandas sedes 3, 161. mutatus faciem et ora Cupido 1, 658. quantum ab illo Hectore 2, 274. mutata fortuna 5, 604. sententia 9, 220. mutatam ferre mala pyrum G 2, 33. ignorant matrem G 2, 268. mutato sidere G 1, 73. corpore G 4, 413. mutati venti 5, 19. artus E 6, 78. flumina E 8, 4. fortibus G 1, 82.
- mutabile femina 4, 469. ævi 11, 425.
- mutam metu pecus 9, 341. 12, 718. artes agitare 12, 397.
- mutua convivia G 1, 301. per m. nexi 7, 66. funera 10, 755.
- Mutuas oliviferæ manus 7, 711.
- Mycenæ urbe 5, 52. Mycenæ fortes G 3, 121. claras premet 1, 284. patrias petiere 2, 180. Agamemnonias 6, 839. Mycenis magnis venere 2, 331. sævis effusa 7, 222. Mycæus ductor Achi-vum 11, 266.
- Mycon E 7, 30. Myconis arbustam E 3, 10.
- Mycono e celsa revinxit 3, 76.
- Mygdonides Coræbus 2, 342.
- myricæ E 4, 2. E 8, 54. E 10, 13.
- Myrmidonum quis temperet a lacrymis 2, 7. dolor 2, 252. sedes 2, 785. proceres 11, 403.
- myrrha madentes crines 12, 100.
- myrtus Paphia G 2, 64. gratissima Veneri E 7, 62. vincet corylos E 7, 64. hastilibus bona G 2, 447. horrida 3, 23. myrtum pastorem gerat 7, 817. myrte proxima E 2, 54. myrto materna cingens G 1, 28. 5, 72. myrtos teneras defendo E 7, 6. amantes littora G 4, 124. myrta cruenta stringere G 1, 306. myrtea silva 6, 443. myrtetis lætissima littora G 2, 112.

INDEX.

Mysis G 1, 102. *Mysius Calvus* G 4, 370.
mystica vanus G 1, 166.

N.

Nactus sub equis aurigam 9, 331. in flumine cervum 12, 749. *nacta* tempus Dea 7, 581. *nactæ* ver sudum apes G 4, 77.
Nais candida jungit florem E 2, 46. *Naiades puellæ* E 10, 10. *Naiadum pulcherrima* E 6, 21.
Napeas faciles venerare G 4, 535.
Nar albus audiit 7, 517.
narcissi lacrimam G 4, 160. *narcissum sera comantem* G 4, 123. *narcisso purpureo* E 5, 38. E 2, 48. *floreat alnus* E 8, 53.
nares geminæ G 4, 300. *nares* vulnere truncas 6, 497. contingit odore 7, 480. *naribus patulis captavit auras* G 1, 376. sub *naribus ignem premens* G 3, 85. it sanguis G 3, 507. *spirantes ignem* 7, 281. *elatis efflant lucem* 12, 115.
Naritiæ picis lucos G 2, 438. *Naritii Locri* 3, 399.
narraverit artus mutatos E 6, 78. *curam* G 4, 345. *narrantis ab ore pendet* 4, 79. *narrabis* 9, 742. *narrare memento* 2, 549.
nascitur palma G 2, 68. *nigerrimus auster* G 3, 279. *major rerum mihi ordo* 7, 44. *ardor* 10, 275. *nascuntur venena Ponto* E 8, 96. *nascetur amomum* E 4, 25. *qui nascuntur ab illo* G 1, 434. *nascuntur plantis coryli* G 2, 65. *in unam faciem olivæ* G 2, 85. *paludibus alni* G 2, 110. *pulcra origine Cæsar* 1, 286. *nascentis equi* 4, 515. *Trojæ* 10, 27. *nascenti puero* E 4, 8. *animos dederat* 8, 564. *nascentem ortum* G 1, 441. *nascentum vellera* G 3, 390. *nascentia fraga* E 3, 92. *natus ipse Dea* 6, 90. *nata duro robore gens* 8, 315. *nati homines* G 1, 63. *melioribus annis* 6, 649.
natus (v. etiam *gnatus*.) *nate ad te confugio* 1, 665. *natum toties ludis* 1, 407. *ante ora patris obtruncat* 2, 663. *genitor adfatur* 10, 466. *nati dulces pendunt circum oscula* G 2, 523. *invalidi* G 3, 128. *natorum* 3, 98. *geminii sub ubere* 5, 285. *albi circum ubera* 8, 45. *natos e foliis legunt* G 4, 200. *presere ad pectora* 7, 518. *parvos educere* 8, 413.
nata est mihi 7, 267. *natam sociare conubilis* 7, 96. *natarum maxima Priami* 1, 654.

nata maxima 5, 644.
natalis mens est E 3, 76.
natura imposuit fœdera G 1, 61. *varia est arboribus creandis* G 2, 9. *solo subest* G 2, 49. *quæ sit rebus ferendis* G 2, 178. *naturæ partes* G 2, 483. *naturas quas apibus addidit* G 4, 149.
natare v. no.
navis tarda movebat 5, 280. *deficeret surgentibus undis* 6, 354. *navis rectorem* 5, 161. *navem validam Ilionei vicit hiems* 1, 120. *involvens aqua* 6, 336. *avulsam rapit* 10, 660. *naves detrudunt scopulo* 1, 145. *fessas vincula tenent* 1, 168. *corripiunt* 1, 369. *subducite* 1, 573. *fessas dimittere* 5, 29. *fundabat* 6, 4. *bis denas robore texamus* 11, 326. *navibus collectis subit* 1, 170. *conscendi æquor* 1, 381. *instructis ibat* 2, 254. *celsis* 2, 375. *æquor lustrandum* 3, 385. *amissis superant* 5, 713.
navali ære G 3, 29. *certamine* 5, 493. *navali corona* 8, 684.
navalia demus 11, 329. *navalibus diripient rates* 4, 593.
navifragum Scylaceum 3, 533.
naufraga corpora G 3, 542.
navigat æquor 1, 67.
navigiis utile lignum G 2, 443. *aptant remos* 5, 753. *incidit Eurys* G 2, 107.
navita stellis numeros et nomina fecit G 1, 137. *omnis vela legit* G 1, 372. *nautæ Hylam clamassent* E 6, 43. *læti puppibus imposuere coronas* G 1, 304. *nautas timidos* E 6, 77. *nautis miseris* G 3, 313.
nauticus clamor 3, 128. 5, 141. *pinus* E 4, 28. *Nautæ senior responsa dabat* 5, 704.
Naxon bacchatam jngis linquimus 3, 125.
nebulæ amictu 1, 412. *nebulam tenuem exhalat* G 2, 217. *obtendere viro* 10, 83. *nebula septus* 1, 439. *æstuat atra* 8, 258. *nebulæ ima petunt* G 1, 401. *nebulis obscura resistit* G 4, 424.
necdum admovi E 3, 43.
necease est præterlabare 3, 478. *adnare terris*, 4, 613. *meminisse* 6, 514. *penitus* 6, 737.
necabat morte longa 8, 488.
neci dedit G 3, 480. *demisere* 2, 85. *parata* 2, 334.
nectar novum fundam E 3, 71. *nectare liquido distendunt cellas* G 4, 164. *perfudit Vestam* G 4, 384.
nectitis vincula E 6, 23. *colores nodis* E 8, 77. *nectit talaria pedibus* 4, 239. *caput olivæ* 5, 309. *causas* 9, 219. *nodum lethi trabe* 12, 603. *nexæ ære trabes* 1, 448. *nexos resolveret artus*

INDEX.

- 4, 695. nexis torquibus G 4, 276. pedibus 7, 66. nexantem membra nodis 5, 279. nexus medii solvantur G 3, 423.
- nefandi belli 12, 572. Veneris 6, 26. partu G 1, 278. gentem 3, 653. odiis 5, 785.
- nefas atque fas versum G 1, 505. triste piaret 2, 184. extinxisse 2, 585. excidit ore 2, 658. adtrectare sacra 2, 719. dictu 3, 365. dissimulare 4, 306. dirum in pectore versat 4, 563. prohibete 5, 197. immane ausi 6, 624. majus adorta 7, 386.
- negabat reddere posse E 3, 24. neget quis carmina Gallo E 10, 3. negaret victum Dodona G 1, 149. luna cursus 7, 9. fortuna reditus 10, 435.
- Nemea sub rupe 8, 295.
- nemo non donatus abibit 5, 305.
- nempe G 3, 259. etc.
- nemus omne te canet E 6, 11. ad cubet umbra G 3, 334. argutum habet Mænalus E 8, 22. patrium G 1, 16. involvit flammis G 2, 308. fronde levandum G 2, 401. omne gravescit G 2, 429. imminet atrum 1, 165. consonat 5, 149. tacitum 6, 386. umbriferum 6, 473. odoratum 6, 658. seclusum videt 6, 704. contremuit 7, 515. Anguitiæ flevit 7, 759. insuetum miratur 8, 92. inter opacum adlabi 8, 107. impleri querelis 8, 216. Argileti 8, 345. habitat Deus 8, 351. omne remugit 12, 722. nemoris Grynæi origo E 6, 72. herbas G 3, 436. latus 7, 566. nemora plangunt G 1, 334. canentia lana referam G 2, 120. ignava evertit G 2, 208. frondea 1, 91. Erymanthi pacarit 6, 804. avia insultant 7, 580. aspera 11, 902. nemorum saltus E 6, 56. cultor G 1, 14. murmur G 1, 359. maxima sæculus G 2, 15. sacrorum genus G 2, 21. adsensu G 3, 45. nemora in alta vocans G 3, 393. nemorum umbræ G 3, 520. convexo 1, 310. tenebris 6, 238. fortunatorum vireta 6, 639. venatu 7, 747. custos 9, 405.
- memorosa Zacynthos 3, 270.
- neo. neverat auro tunicam 10, 818.
- Neoptolemi morte 3, 333. arma 3, 469.
- Neoptolemum cæde furentem vidi 2, 500. narrare degenerem 2, 549. Pelides 2, 263.
- nepos Veneris 4, 163. nepotis animam 6, 885. nepotem parvum 2, 320. nepotes pugnent 4, 629. nepotes venturos 3, 158. caros 6, 682. illustres 6, 757. nepotum spes tanta 2, 503. fata 8, 731. nepotibus seris factura umbram G 2, 58.
- Neptunus hiemem sensit emissam 1, 125. muros eruit 2, 610. equis per mare fertur 5, 816. implevit vela 7, 23. murorum Trojanorum eversor 2, 610. Neptuni gurgite G 4, 387. tridens 1, 149. de poste refixum 5, 360. patris promissis 5, 863. Neptune immerſerit G 4, 29. sacerdos Laocoon 2, 201. Ægeo colitur tellus 3, 74. taurum mactavit 3, 119. en quatuor armæ 5, 640.
- Neptunia Troja 2, 625. proles 7, 691. arva 8, 695.
- nequeo flectere superos 7, 312. nequeam 9, 289.
- Nereus grandævus G 4, 392. spumeus ciet æquora 2, 419. Nerei filia 8, 383. Nerea ponto discludere E 6, 35. Nereia Doto 9, 102. Nereidum chorus 5, 240. matri colitur 3, 74.
- Nerine Galatea E 7, 37.
- Neritos ardua saxis 3, 271.
- nervo pulsante erupere G 4, 313. stridente diverberat auras 5, 503. intendit equino 9, 622. aptare sagittas 10, 131. impulsa 12, 856. nervis intendere numeros 9, 776. pendit dextera 10, 341.
- nescio quid certe est E 8, 107. nescivere hiemem puellæ G 1, 391. qua dulcedine læti G 2, 412. quis nescit Busiridis aras G 3, 5.
- nescius pastor fixit cervam 4, 72. nescia fallere vita G 2, 467. fati Dido 1, 299. mens hominum fati 10, 502. nescia vinci pectora 12, 527.
- nidorem dedit barba 11, 301. nidore Galbano G 3, 415.
- nidum suspendat G 4, 307. nido detraxit fœtus G 4, 513. nidos dulces revisere G 1, 414. fœvent G 4, 56. relictis nidis G 2, 210. ferunt escam G 4, 17. volucrum opportuna 8, 235. loquacibus colligit eas 12, 475.
- niger quamvis ille E 2, 16. limus G 4, 478. terra G 2, 203. lingua G 3, 388. æra G 1, 428. eburnum G 2, 116. arenam G 3, 241. orem G 4, 647. turbine G 1, 320. pulvere 9, 33. ilice E 6, 54. formidine G 4, 468. amurra G 1, 194. arena G 4, 291. nube 5, 516. abiete 8, 599. fulgine postes E 7, 50. violæ E 10, 39. hederæ G 2, 258. pecudum 5, 736. vacciniæ E 2, 18. E 10, 39. Tartara 6, 134. chelydria G 2, 214. nigerrimus Auster G 3, 278. imber 5, 696.
- nigramentem gaudine nimbum 4, 120. nigida 8, 353. nigranti picea 9, 87. nigrantes terga juvencos 6, 243.
- nigrescere latices 4, 454. omnia tenebris 11, 824.

INDEX.

- Nilus refinit campis 9, 31. Nili septem
 gemini ostia 6, 801. Nilum fluentem
 addam G 3, 28. stagnantem adcolit G
 4, 288. moerentem fecerat 8, 711.
 nimbus arenæ tollitur G 3, 110. peditum
 insequitur 7, 793. visus transcurrere
 9, 111. it mare per medium 12, 451.
 nimbo similes effusi 5, 317. nimbum
 nigrantem infundam 4, 120. nimbo
 effulgens 2, 616. tenebat lunam 3,
 587. volitare favillam 5, 666. agens
 hiemem 10, 634. obscuro circumdata
 12, 416. nimbi sonuerunt ære 2, 113.
 involvere diem 3, 198. æthera cinxe-
 runt 5, 13. grandine crepitant 5, 558.
 fugiunt 5, 821. in vada præcipitant 9,
 670. nimborum nocte G 1, 328. nim-
 borum patriam 1, 51. potentem 1, 80.
 nimbos simularat 6, 590. cieret 8, 354.
 æthereos ferens 8, 608. percurrit lu-
 mine 8, 392. nimbis fervere G 1, 455.
 terreberet G 1, 459.
 nimbosus Orion 1, 533. n. cacumina 3,
 274.
 nimirum hæc Charybdidis etc. 3, 558.
 nimis nota ora 9, 472. nimium ne crede
 colori E 2, 17. procedere E 3, 94. gau-
 dens 6, 817. vere locuta 6, 189. nimio
 luxu G 3, 135.
 Niphaten pulsum G 3, 30.
 nisi carmina desunt E 8, 67. nisi dedi-
 sent 11, 112. quod nisi me monuisset
 E 9, 14. insectabere G 1, 155.
 ni refugis G 1, 177. legeret G 1, 198.
 Turnus cedat 9, 805.
 Nisus G 1, 404. 408. E 6, 74.
 Nisus et Euryalus 5, 294. seqq. 9, 176.
 seqq.
 nisu majore adgredior 3, 37. eodem stat
 immotus 5, 437. rapido se sistit 11,
 852.
 nitens axis G 3, 172. elephanto porta 6,
 896. nitentem taurum 3, 20. oculos 1,
 228. equos 6, 654. campos 6, 677. cul-
 ta G 1, 153.
 nitescit perfusa humeros oleo 5, 135.
 nitidus juvenis anguis G 3, 437. caput G
 1, 467. cæsariem G 4, 337.
 nitro. nitantur ad sidera poma G 2, 428.
 sub postes gradibus 2, 443. summæ
 opum vi 12, 552. nititur hasta juvenis
 6, 760. nitens humi pressit 2, 380. alis
 Cyllenius 4, 252. in adversum dexter
 8, 237. terræ hostis 12, 303. nitentem
 cuspidem grossus 12, 386. nixus hasta
 Mezentius 10, 736.
 nitro perfundere G 1, 194.
 nixibus edunt fœtus G 4, 199.
 nix alta jacet G 1, 310. infusa tegit 4,
 250. nives E 10, 23. 47. 66. candore
 anteirent 12, 84. crebra nivis ritu 11,
 611.
 nivalem Tanaim G 4, 517. Othrym 7,
 675. candore 3, 538. ventos G 3, 318.
 nivei pecoris E 2, 20. juvenci E 6, 46.
 Paron 3, 126. latus E 6, 53. munere
 lanæ G 3, 391. vitta G 3, 487. cycnos
 G 2, 199. aggeribus G 3, 354. velis 1,
 469. velleribus 4, 459. lacertis 8, 387.
 mulctralia G 3, 177.
 ningit ære G 3, 367.
 no. nare per sæstatem liquidam G 4, 59.
 nabat cymba G 4, 506. nando maria
 secant 5, 594. littora petat 10, 682.
 nanti præfert hominem 10, 210. nantes
 aqua plumas G 3, 369. adparent rari
 1, 118.
 natare rura fossis G 1, 372. natat freta
 nocte G 3, 260. carina 4, 398. natan-
 tem visere 5, 181. natantes campi G 3,
 198. natantum genus G 3, 541. natan-
 tia lumina G 4, 496.
 nobilis locus 7, 564. Pallanteum 8, 341.
 nobilitas materna dabat genus 11,
 341.
 nocuisses aliqua E 3, 15. noceat mala
 lingua vati E 7, 28. nocent frugibus
 umbræ E 10, 76. epulæ G 3, 527. no-
 cendi artes 7, 338. tempus 7, 511. no-
 centes taxi G 2, 257.
 noxam ob unius 1, 41. noxia corpora 6,
 741. crimina cordi 7, 326.
 nodus. in nodum complexus 8, 260. col-
 legerat sinus 11, 776. nodum pugnæ
 Abantem 10, 428. lethi 12, 603. nodo
 in ipso fit sinus G 2, 76. collecta sinus
 1, 320. dependet amictus 6, 301. no-
 dos divellere 2, 220. ruptis 5, 510. no-
 dis paribus formosus E 5, 90. nocte
 colores E 8, 77. ænis viuctus 1, 296.
 nexantem 5, 279. gravatum robur 8,
 220. rudem hastam 9, 743. solidum
 telum 11, 553.
 nodantur in aurum crines 4, 138.
 Nomadum tyranni 4, 320. connubia 4,
 535. genus 8, 724.
 nomen laudesque manebunt E 5, 78.
 præscripsit E 6, 12. sublime ferent E
 9, 30. ferre per annos G 3, 47. asylo
 Romanum est G 3, 147. amello facere
 G 4, 271. dedit genti 1, 248. Julius
 ab lulo demissum 1, 288. Trojæ iit
 per aures 1, 376. gessimus 2, 89. Or-
 tygiam dixere 3, 693. memorabile 2,
 583. magnum refertis 4, 93. solum re-
 stat 4, 324. de nomine fingo 3, 18.
 Accestæ excierat 5, 106. avi referens
 5, 564. maris non tolerabile 5, 768.
 æternum tenet 6, 235. in nostrum ita-
 ras 6, 758. signant ossa 7, 3. posuisse
 7, 63. in astra ferent 7, 99. infaustum
 Allia 7, 717. Echionium 12, 515. in-
 crebrescere 8, 14. verum amisit 8,
 332. memorat 10, 149. per nomen
 * H 3

INDEX.

- Evandri E 10, 370. deducit origine 10, 618. maculavi 10, 851. magnum obumbrat 11, 223. docemus 11, 249. virtutis clarum 12, 226. mutare 12, 823. utque est, nomen erit 12, 835. nominis Trojani hostis 7, 723. nomine crudelem dicit G 4, 356. de suo dicit Romanus 1, 277. sine nomine corpus 2, 558. Graio dictæ Strophades 3, 210. prætexit culpam 4, 172. clamat 4, 674. permissio adpellabunt 5, 718. sine nomine terræ 6, 777. de nomine Pallantis Pallanteum 8, 54. tanto percussus 8, 121. sine nomine plebem 9, 343. matris vocavit 11, 543. nomina regum inscripti E 3, 106. fecit stellis G 1, 137. quæ sint est numerus G 2, 104. servat G 2, 240. gentis inurunt G 3, 158. mandat foliis 3, 444. gentis stabunt G 3, 36. pœnarum percurrere 6, 627. mille tibi 7, 337. inimica figit 11, 84.
- Nomentum urbem 6, 673. 7, 712.
- Norica castella G 3, 474.
- noceo crines 6, 810. alarum verbera 12, 876. norant componere opes 8, 317. norint si sua bona G 2, 458. novit Deos agrestes G 2, 493. certos penates G 4, 155. omnia vates G 4, 392. nôris Veneris præmia 4, 33. molles aditus viri 4, 423.
- notus usque ad sidera E 5, 43. fama super æthera 1, 379. sic notus Ulysses 2, 44. notum furens quid femina possit 5, 6. nota alvo 2, 401. major imago 2, 773. vultus 1, 684. paludes G 1, 363. auras G 3, 251. fulmina E 1, 52. pabula G 4, 266. munera 12, 519. vocibus 6, 499. notior canibus Delia E 3, 67. notissima fama insula 2, 21.
- notavi locum E 3, 68. alterna E 5, 14. ævum G 3, 100. oculos 5, 648. tempora ferro 12, 174. sidera 3, 515.
- notas inurunt G 3, 158. foliis mandat 3, 444. notis grandibus maculosus G 3, 427.
- nothum Sarpedonis Antiphaten 9, 697. nothos creavit Circe 7, 283.
- Notus Eurusque ruuat 1, 85. in saxa torquet 1, 108. Zephyrusque confligunt 2, 417. violentus vexit 6, 355. Noto eodem compulsus 1, 575. citius fugit 5, 242. præcipiti delata 7, 411. Noti vela tendunt 3, 269. Notos fugiunt 10, 266. ante N. volant 12, 334.
- novus positus exuviis anguis 2, 473. progenies E 4, 7. solem E 6, 37. n. lac E 2, 22. nectar E 5, 71. sidus G 1, 32. vere E 10, 74. sole G 1, 288. musto G 2, 8. errore 3, 181. arces 1, 298. faces E 8, 29. lites E 9, 14. fruges G 1, 22. herbas G 1, 90. frondes G 2, 82. artes 1, 656. carmina E 3, 86. vina E 5, 71. consilia 1, 657. fata 10, 35. comitum 2, 796. frondibus G 2, 362. criminibus 2, 98.
- novissima verba 4, 650.
- novitas regni cogit 1, 563.
- novavit fidem fortuna 5, 604. transtra 5, 752. tela incudibus 7, 629. novamvis honores 8, 189. novandis rebus 4, 290. novantem tecta Ænean 4, 260.
- novales tonsas cessare G 1, 71. novalia culta miles habebit E 1, 71.
- novellas vites E 3, 11.
- novem per ora 1, 245. fratrum corpora 12, 270. dies 5, 762. per jugera 6, 596. novies interfusa 6, 439. G 4, 480. nona Aurora G 4, 544. 5, 64. 104. dies G 1, 286.
- noverca injusta E 3, 33. novercæ arte conciderit 7, 765. monstra 8, 289. incestare thalamos 6, 389. novercæ sævæ infecere pocula G 2, 128. malæ legere G 3, 282.
- nox colligat pluviam E 9, 63. Nox intempesta 12, 846. intempesta silet G 1, 247. incubat atra ponto 1, 89. humida præcipitat 2, 8. ruit oceano 2, 250. circumvolat 2, 360. abstulit cœlum 3, 198. acta subibat 3, 512. tenebat lunam 3, 687. operit terras 4, 352. terras teneret 4, 461. subvecta tenebat polum 5, 721. torquet cursus 5, 738. metam contigerat 5, 835. abstulit colorem rebus 6, 272. Ænean reliquit 8, 67. testis 9, 288. invertit cœlum 11, 201. noctis umbra E 8, 14. humor G 1, 290. serenæ insidiis G 1, 426. obscurum G 1, 478. illius cladem 2, 361. soporæ locus 6, 390. signa 7, 138. dono defensi 8, 658. fraude 9, 397. opacæ iter 10, 162. nocti seræ decedere E 8, 88. se immiscuit atræ 4, 570. æquasset ludum 9, 338. fidere 9, 378. noctem requiescere E 1, 80. æternam timuerunt G 1, 468. ludo ducunt G 3, 379. in noctem siletur G 4, 190. flet G 4, 514. sub noctem cura recurat 1, 662. unam falle 1, 683. funalia vincunt 1, 727. sermone trahebat 1, 748. per noctem delitui 2, 136. diemque discernere negat 3, 201. ad profundam Erebi adigat 4, 26. accipit oculis 4, 530. ferens imber 5, 11. morantur. 5, 766. per profundam coeunt 6, 462. insomnem egerimus 6, 513. in noctem adspirant auræ 7, 8. invocat 7, 138. fatigant 8, 94. fumiferam glomerat 8, 255. addens operi

INDEX.

- 8, 411. insomnem ducit 9, 166. fugā-
rat dies 10, 257. in æternam clau-
duntur 10, 746. reducat 11, 914. nocte
sub pura E 9, 44. obtenta densantur
tenebræ G 1, 248. gelida G 1, 287.
multa se referunt G 4, 180. ingenti
circumdata G 4, 497. consumpta revi-
so socios 2, 795. tegentur opaca 4,
123. sub silenti lenibant curas 4, 527.
suprema fama tulit 6, 503. premen-
tur animæ 6, 828. sata 7, 331. placi-
da jaceres 7, 427. liquida rubent co-
metæ 10, 272. sub jugali cæsa 10, 497.
noctes sine sidere 3, 201. atque dies
patet janua Ditis 6, 127. tres hibernas
vexit 6, 355. noctibus obstat mora G
2, 482.
- nocturnus lupus G 3, 538. Cithæron 4,
303. Bacchi G 4, 521. furem G 3,
407. ignes G 2, 432. manes 4, 490.
aras 6, 252. pensa G 1, 390. lumi-
na 7, 13. bella 11, 736. triviis G 3,
609.
- noctivago curru 10, 216.
- noctua exercet cautus G 1, 403.
- noxa v. noceo.
- nubes se scindet 1, 587. cærulea inardescit 8, 622. nubis aqueos 8, 429. nubi
atras se immiscuit 10, 664. nubem su-
pra altam volat G 1, 364. in nubem
conditus G 1, 442. ruit atram G 2,
309. obscuram trahi G 4, 60. erum-
pere 1, 580. prorumpit atram 3, 572.
in nubem cogitur aër 5, 20. volucrum
urgeri 7, 705. inter nubem rutilare
arma 8, 528. pulveream sequuntur 8,
593. glomerari 9, 33. belli sustinet
10, 809. nube sub alta relinquunt vi-
tam G 3, 547. cava amicti 1, 516. sub
nigra figit 5, 516. cava rapui Ænean
5, 810. sedens 9, 640. feminea tegat
12, 52. facta premunt 12, 254. nubes
sub pedibus videt E 5, 57. collectæ
glomerant G 1, 324. serenas agat G
1, 462. eripiant cælum 1, 88. col-
lectas fugat 1, 143. nubibus submotis
E 6, 38. æstivis effusus G 4, 312. e
nubibus jaculata ignem 1, 42. abruptis
ingeminant ignes 3, 199. atris cin-
ctum 4, 248. trahit arcus colores 5,
88. in liquidis arsit arundo 5, 525. sub
nubibus secuit arcum 5, 658. donant
mandata 9, 313. demissa 10, 73. sub
nubibus dant signa græves 10, 265. ru-
perat imber 11, 548. in gelidis hæres
12, 796.
- nubigenæ 7, 674. 8, 293.
- nubila pendent G 1, 214. agebat G 1,
421. inter densa rumpent radii G 1,
445. arida differt G 3, 198. cœli G 4,
166. per inaniam sese librant G 4, 196.
turbida tranat 4, 246. in atra fugit 5,
512. per nubila vidisse lunam 6, 454.
sub nubila jactant lucem 7, 527. inter
liquida se referunt 7, 699. cava rum-
pit 9, 671. inter nubila condit caput
10, 767. fugit 12, 256.
- nubilis annis filia 7, 53.
- nudus lapis E 1, 48. ara G 1, 299. ja-
cebis arena 5, 871. membra Pyrac-
mon 8, 425. tempora Turnus 11, 489.
nuda genu 1, 320. nudo sub axe 2,
512. ensæ 9, 548. vertice, humero 11,
642. in nuda silice E 1, 15. nudi Cha-
lybes G 1, 58. n. vestigia 7, 689. nu-
dos pisces E 1, 61. nudis dentibus G
3, 514.
- nudat corpora palæstra G 2, 531. viscera
1, 211. pectora 1, 356. terga fuga 5,
586. nudato capite 12, 312. socii 3,
282. humeros 5, 135. cothurnis crura
G 2, 8.
- nulla religio vetuit G 1, 269. pellacia
reperit fugam G 4, 443. salus bello est
11, 399. nulli certa domus 6, 673. nul-
lo discrimine agetur 1, 574. nulla Tro-
jæ mœnia 5, 633.
- numen Junonis adorat 1, 48. non viola-
bile testor 2, 155. reducant 2, 178.
amicum eripuit mentem 2, 735. curæ
habet 4, 521. meritum advertite 4,
611. fallere timent Di 6, 324. invi-
sum levabant 7, 571. habere maris
10, 221. numinis iræ G 4, 435. nu-
mine stabili fatorum concordēs E 4,
47. læso 1, 8. sine meo audetis 1, 133.
divæ opulentum 1, 447. pro læso ef-
figiem statuere 2, 183. Divûm feror
2, 336. in vestro Troja est 2, 703.
sine numine Divûm eveniunt 2, 777.
multo suspensum 3, 372. torquet cœ-
lum 4, 269. Divûm adsumus 5, 56.
propiore adflata 6, 50. stupefactus 7,
119. Bacchi simulata adorta nefas 7,
385. perverso poscunt 7, 584. Phœbi
prohibent 9, 661. invito petiere Ita-
liam 10, 31. manifesto ferri 11, 232.
firmant 12, 188. numina colant G 1,
30. voce moveret G 4, 505. posco 1,
666. Deûm quæ sint flagitat 2, 123.
oranda clamant 2, 233. inimica
adparent 2, 625. magna vocat 3, 264.
Phœbi sentis 3, 360. sancta Palladia
precamur 3, 543. loci veneramur 3,
697. inter media Divûm orasse 4,
204. pia si quid possunt 4, 382. con-
versa sentis 5, 466. fessa jacent 7,
297. firmes 8, 78. nulla premunt 10,
375.
- numerus est, quæ sint nomina G 2, 103.
pastorum ruit 7, 574. in numerum
ludere E 6, 27. referre E 6, 85. bra-
chia tollunt G 4, 175. sideris volare G
4, 227. recesset G 4, 436. cum navi-

I N D E X.

- bus sequet 1, 192. comitum admirans
 2, 797. digerit 3, 446. explebo 6, 545.
 numero Deus impare gaudet E 8, 75.
 comprehendere G 2, 104. ex omni col-
 lectis 1, 171. obruimur 2, 424. exigui
 5, 754. Divorum addit 7, 211. æquali
 7, 698. nec numero nec honore 11,
 208. inferior 12, 630. numeros memi-
 ni E 9, 45. fecit navita stellis G 1,
 137. impressit G 1, 263. intendere
 nervis 9, 776. numeris paribus di-
 mensa G 2, 284. vocum obloquitur 6,
 646.
 numerant pecus E 3, 34. avi numeran-
 tur avorum G 4, 209. amores G 4,
 347.
 Numici 7, 150. 242. 797.
 Numidæ infreni cingunt 4, 41.
 Numitor 6, 768.
 nuntius ibis Pelidæ genitori 2, 547. ve-
 rus adfers 3, 310. nostri esto 4, 237.
 Eumelius perfert 5, 664. reportat ad
 aures 7, 167. effugit aures 7, 437. au-
 res vulneret 8, 582. perfertur 9, 692.
 per tecta ruit 11, 447. sævissimus im-
 plet 11, 897.
 nuntia veri fama 4, 188. ventura Ascanio
 8, 550. fama ruit 9, 474.
 nuntio tibi relatam classem 1, 391. nun-
 tiet sacra aruspex 11, 740.
 Nursæ montosæ 7, 744.
 Nursia frigida misit 7, 716.
 nurum optavere matres 11, 581. nurus
 centum vidi 2, 501. Veneris 2, 787.
 miseræ execrantur bellum 11, 215.
 nutu Junonis eunt res 7, 592. tremefecit
 Olympum 9, 106. 10, 115.
 nutat vertice comam tremefacta 2, 629.
 vertice sublimi 9, 682. nutantem pon-
 dere mundum E 4, 50.
 nutritor olivam G 2, 425. nutribant pue-
 ri cervum 7, 485.
 nutrimenta dedit arida 1, 176.
 nutrix natorum Priami Pyrgo 5, 645.
 nutricis lupæ tegmine 1, 275. nutri-
 cem Sichæi Barcen 4, 632.
 pux plurima curvabit ramos G 1, 187.
 nucis foetu G 2, 69. nuces castaneas
 legam E 2, 52.
 Nympha juvenem collocat G 4, 423.
 Nympha decus fluviorum 12, 142. E-
 geris 7, 775. Garamantide 4, 198.
 Nymphæ tibi lilia ferunt E 2, 46.
 Dictææ claudite saltus E 6, 56. faciles
 risere E 3, 9. septem sunt mihi 1, 71.
 ululârunt 4, 168. indigenæ 8, 314.
 Nympharum domus 1, 168. sangui-
 nis una 1, 329. Nymphas sorores no-
 vit G 2, 494. venerabar agrestes 3,
 34. iu Nymphas classes convertere 10,
 83. Nymphis mixtus lustrabo E 10, 55.
 Nyssæ de vertice agens tigres 6, 806.
- O.
- Oaxem rapidum E 1, 66.
 ob culpam non aliam G 2, 380.
 obambulat ovilia lupus G 3, 538.
 obducatur pascua junco E 1, 49. segetem
 sentibus G 2, 411. obducta nubes 2,
 604. obductum vulgare dolorem 10,
 64. obducto limo G 1, 116.
 obo. obibat pugnas 6, 167. tantum tel-
 luris Alcides 6, 802. totum pellis 8,
 553. omnia visu 10, 447. pellis terga
 10, 483. omnia curru 12, 478. obscun-
 tia terras maria 6, 58. obita morte 10,
 641.
 obitum ducum expedit 12, 50. obitus
 signorum speculamur G 1, 257. diffi-
 ciles miscrata 4, 694.
 obesis faucibus G 3, 497. terga G 3, 80.
 obice saxi tegit G 4, 422. fulto emuniit
 8, 227. maris magnâ clauditis 10, 377.
 obicibus ruptis tumescant maria G 2,
 480. duros postes 11, 890.
 objicio. objicitur miseris aliud tremen-
 dum 2, 200. objiciunt clypeos ad tela
 2, 444. furentem hosti 4, 649. mon-
 strum oculis 5, 522. Cerbero offam 6,
 421. rabiem canibus 7, 480. caput 8,
 145. portas 9, 45. ad divortia 9, 379.
 Troas Achivis 10, 90. objicienda ista
 parcius E 3, 7. objectum corripit 6,
 422. paludem G 4, 503. in hostem cly-
 peo 12, 377. cautes 3, 534. flumina
 retardant G 3, 253.
 objectu laterum efficit portum 1, 160.
 objectare caput fretis G 1, 386. corpora
 bello G 4, 218. caput periculis 2, 751.
 unam animam pro oncia 12, 230.
 oblimet sulcos usus G 3, 136.
 obliquus ordo G 1, 239. serpentem 5,
 274. luce G 4, 298. invidia 11, 337.
 obliquat sinus in ventum 5, 16.
 obliviscere Graios amissos 2, 148. obli-
 tus sui Ithacus 3, 629. decoris sui
 Gyas 5, 174. amorem Nisus 5, 334.
 fatorum Æneas 5, 703. catulorum
 læna G 3, 245. hostem G 3, 236. ob-
 lite rerum tuarum 4, 267. oblita car-
 mina E 9, 53. succos poma G 2, 59.
 laborum corda 4, 528. famæ amantes
 4, 221.
 oblivia longa potant 6, 715.
 obloquitur discrimina vocum 6, 646.
 obluitor arenæ genibus 3, 38.
 obmutuit aspectu Æneas 4, 279. ore
 presso 6, 155.
 obniti contra 5, 21. obnixus curam te-
 nebat 4, 332. humeris 9, 725. trunco
 taurus 12, 105. in murice remi 5,
 206. contra omnia stant 10, 359. for-
 mices 4, 406. in obnixos urgeantur G 3,
 222.

INDEX.

- obnoxia radiis Luna G 1, 396. curæ arva G 2, 439.
- obnubit comas amictu 11, 77.
- obortis lacrimis 3, 492.
- obruit stirpes arvo G 2, 24. puppes 1, 69. obruimur telis 2, 411. numero 2, 424. obrutus undique telis Æneas 10, 808.
- obsecrum cruorem 4, 455. famem 3, 367. rugis frontem 7, 417. canes G 1, 470. volucres 3, 241. 262. 12, 876.
- obscure delitui 2, 135. trabibus lucus 9, 87. nebulis Nympha G 4, 424. nox 4, 461. fama 5, 302. nubem G 4, 60. sub obscurum noctis G 1, 478. ferrugine G 1, 467. aëre 1, 411. cornu G 1, 428. cœlo 3, 586. colles 3, 522. signa G 1, 229. limina 2, 752. obscuris involvens vera 6, 100. convallibus 6, 139. obscurior annis fama 7, 205. obscurant æthera pennis 12, 253.
- observant regem populi G 4, 212. observans quæ signa ferant 6, 198. oculis 11, 726. observata vestigia 2, 754. 9, 393.
- obsideo. obsedere angusta telis 2, 332. fores mucronibus 2, 450. apes apicem 7, 66. senes turres et tecta 12, 133. obsedit milite campos 3, 400. Scylla latus 3, 421. limen Alecto 7, 343. portas excubilis 9, 159. fauces milite 11, 516. obseassa vallis legio 10, 120. juvenis 10, 605. obsessum testudine limen 2, 441. muros 10, 286. colles 11, 902. fauces G 3, 508.
- obsidione cingi 3, 32. ingenti premebat 8, 647. teneri 9, 598. levare 10, 25.
- obisat ævo rex 8, 307. obisat setis 10, 790.
- obstat noctibus mora G 2, 482. circum præcordia sanguis G 2, 484. obstare furori famam 4, 91. obstant fata 4, 440. obstitit gloria Dardaniæ 6, 65. fas 6, 438. obstant portenta 7, 58. bonis communiibus 11, 435.
- obstruit aures 4, 440.
- obstupere sedilibus omnes G 4, 351. obstupuit aspectu Dido 1, 613. formidine pressus 3, 48. nomine Pallas 8, 121.
- obsum. obfuit imprudentibus imber G 1, 374. obisat prodigus G 4, 89.
- obscuit spiritus oris G 4, 301.
- obtectæ arboribus domus 2, 300.
- obtendere nebulam et ventos pro viro 10, 82. obtenta nocte G 1, 248. obtentu frondis inumbrant 11, 66.
- obtestantur Latinum 7, 576. penetralia per Vestæ 9, 260.
- obtextitur umbra cœlum 11, 611.
- oborti per collum auri 5, 559.
- obtruncant ferro G 3, 374. patrem ad aras 2, 663. Polydorum 3, 55.
- obtusa stellis acies G 1, 395. vomeris G 1, 262. pectora 1, 567. cornibus G 1, 443. obtusior luxu usus G 3, 135.
- obutu in uno defixus 1, 495. tenet ora 7, 250. tacito stetit 12, 666.
- obverterit terga axi G 2, 271. cornua antennarum 3, 549. proras pelago 6, 3. obversus nervo Ascanius 9, 622. habenis sonipes 11, 601.
- obvius armato se tulisset 6, 881. telo volat 8, 111. sit Lagus 10, 380. sese obtulit ardenti 10, 552. adverso occurrit 10, 734. ire parat Æneas 10, 770. obvia hospitibus arbos G 4, 24. ventorum furis rupes 10, 694. obvia oculis vestigia E 6, 57. arma 9, 56. corpora 10, 662. ferro pectora 12, 540.
- obumbrat nomen sententia 11, 223. æthera telis 12, 578.
- obunco rostro 6, 597. 11, 755.
- obusto torre 7, 506. sudibus 11, 894.
- occiso pastore 11, 811. Latinis 11, 193.
- occidet serpens E 4, 24. cedens astro Canis G 1, 218. ferro Priamus 2, 581.
- occiderit arte novercæ 7, 766. funditus 11, 413. cum nomine Troja 12, 828.
- occasum Mæne G 1, 225. solis servans G 1, 402. Trojæ solabar 1, 238. in o. vestro testor 2, 432. ab o. veniens imber 9, 668. ad occasum solis G 3, 336. in occasum 11, 317.
- occubat umbris 1, 547. urbe paterna 10, 706. Hector 5, 371.
- occulte virgulta terra G 2, 347. sub rupe classem 1, 312. occultat se umbris 12, 53. occultum saporem G 3, 397. ignem 1, 688. calles 9, 382. vires G 1, 86. subter mare vias 3, 695. occulte medicans 12, 418.
- occultant spineta lacertos E 2, 9. occultantur ligno Achivi 2, 45. occultabat tauros saxo 8, 211.
- occumbere Iliacis campis non potuisse 1, 97. 7, 294. occumbes pariter 10, 865. morti 2, 62.
- occupat sopor artus G 4, 190. jacentem manicis G 4, 440. aures fama 3, 294. ora pallor 4, 499. aditum Æneas 6, 424. orbem viribus 7, 258. tremor artus 7, 446. Lyncea dexter 9, 770. os fragmine montis 10, 699.
- occurrit rex 3, 82. facies hostilis 3, 407. obvius adverso 10, 734. pugna 11, 528. telis 11, 808. occurrens imago 6, 696. occurrere capro E 9, 25.
- Oceani æquore G 1, 246. G 3, 359. amnes G 4, 233. finem 4, 480. Occa-

INDEX.

- num rerum patrem G 4, 382. relinquit aurora 4, 129. adspicit sol 7, 101. Oceano propior India G 2, 122. se tingere soles G 2, 481. terminet imperium 1, 287. ruit nox 2, 250. refuso 7, 226.
- Oceanitides Cleo et Beroe G 4, 341.
- Ocnus ciet agmen 10, 198.
- ocreas ducunt argento 7, 634. leves miratur 8, 624.
- octo in pedes protentus G 1, 171.
- oculus mihi fascinat agnos E 3, 103. oculi acie servare 6, 200. oculi ardentes tendunt G 3, 505. diriguere 7, 447. oculorum orbis 12, 670. oculos inserere G 2, 73. inertes stupor urget G 3, 523. ardentes intorsit G 4, 451. ante ipsius 1, 114. suffusa nitentes 1, 228. fixos tenebat 1, 482. ardentes suffecti 2, 210. extulit 2, 687. sic ferebat 3, 490. torait 4, 220. volvens 4, 363. graves ad tollere 4, 688. tetendit 5, 508. suorum lustrare 5, 577. ardentes uotate 5, 648. fessos furare labori 5, 845. sub astra tenebat 5, 853. elisos angit 8, 261. tuendo expleri 8, 266. faciles fert 8, 310. pressi 9, 487. rejicit 10, 473. dejecta decoros 11, 480. convertere 11, 745. coniecit 12, 483. pressit quies 12, 908. protendens 12, 930. oculis nostris obvia E 6, 57. capti G 1, 183. prae discere promptum est G 2, 255. ex oculis fugit G 4, 499. adfiat honores 1, 591. haeret 1, 717. circumspexit 2, 68. oculis reddita 2, 740. ex oculis evanuit 4, 278. adspicit aequa 4, 372. noctem accipit 4, 530. hauriat ignem 4, 661. errantibus quaesivit lucem 4, 691. vigilantibus exit 5, 438. obijcitur monstrum 5, 522. malignis spectare 5, 654. perlegeret 6, 34. vestigia 6, 145. turbatum 8, 223. eripiens prospectum 8, 254. sequuntur 8, 592. offulsit 9, 110. ardentem 9, 703. emensus spatium 10, 772. observans 11, 726. signari 12, 3. acribus micat ignis 12, 102. profudit lacrimas 12, 154. hausit 12, 946.
- ocyor Euro 8, 223. 12, 633. fulminis alis abit 5, 319. jaculo fugit 10, 248. ocyus huc ades E 7, 8. parent imperio 4, 294.
- odit ipse Pluton 7, 327. moras 12, 431. oderit spolia ista 10, 505. Bavium E 3, 90. odisse viros fas 2, 158. sedem 3, 452. odium crudele tyranni 1, 361. odio est fistula E 8, 33. odia aspera movi 2, 96. acerba circumstare 10, 905. odiis Junonis jactetur 1, 668. exerceat 4, 623. nefandis exedisse 5, 786. exsaturata 7, 298. versare 7, 336. certare 10, 14. instat 10, 692. infensus 11, 122. tende 12, 938.
- odor adtulit auras G 3, 251. cœni gravis G 4, 49. ater voluitur 12, 591. odorem jactaret G 2, 132. ambrosiae liquidum diffundit G 4, 409. divinum spirare 1, 403. tætrum 3, 228. odore noto contingit 7, 480. odores suaves miscetis E 2, 55. croceos mittit Timolus G 1, 56. galbaneos incendere G 4, 264.
- odora vis canum 4, 132. odoratum nemus 6, 658. cedrum 7, 13. G 3, 414. ligno G 2, 118. Baccho G 4, 279. odoriferam panaceam 12, 419.
- Œagrius Hebrus G 4, 524.
- Œbale 7, 734.
- Œbalis turribus G 4, 125.
- Œchalius disjecerit 8, 291.
- Œnotria tellus 7, 85. Œnotri viri 1, 532. 3, 165.
- œstron Graii vertere G 3, 148.
- Œtam deserit Hesperus E 8, 30. offam soporatum obijcit 6, 420.
- offensa vocis imago G 4, 50.
- offert sese ultro E 3, 66. se nobis Androgeus 2, 371. se videndam 2, 590. se in somnis 4, 557. offerre aciem venientibus 6, 291. se medium paci 7, 536. se ante oculos 7, 420. offer te periculis 7, 425. sese obrius ardenti 10, 550. oblata Aristaeo facultas G 4, 437. nova res 1, 450. oblato fœdere 12, 109. oblati per lunam Hypanis Dymasque 2, 340.
- officiant frugibus herbae G 1, 69. grues G 1, 121.
- officio certasse priorem 1, 548.
- offulsit oculis lux 9, 110. 731.
- Oilei Ajacis 1, 41.
- olea inventrix Minerva G 1, 18. inferre truncos G 2, 302. cultura G 2, 40. ramis velati 11, 101. olea vestire G 2, 38. pacis signum 7, 154. 11, 101. olea respondent truncis G 2, 63. tenent loca G 2, 144. oleis non ulla est cultura G 2, 420. oleagina radix G 2, 31.
- oleaster infelix superat foliis G 2, 314. Fauno sacer 12, 766. plurimus indicio est G 2, 182. ingens inumbret G 4, 20.
- oleum scintillare G 1, 392. pingue infundens 6, 254. oleo onerat G 1, 273. ferax G 2, 222. labente exercent 3, 281. perfusa 5, 135.
- olivæ pallenti cedit salix E 5, 16. olivæ crescentis prolem G 2, 3. vivacis silva G 2, 181. tonsæ foliis 5, 774. paciferae ramum 8, 116. olivæ tereti incumbens E 8, 16. olivam placitam nutritor G 2, 425. oliva caput nectentur 5, 309. viridi evinctus 5, 494. felici com-

INDEX.

- tus 7, 751. olivæ pingues nascuntur G 2, 85.
- olivi pinguis crateras E 5, 68. liquidi usus G 2, 466. olivo fuso crateres 6, 225.
- oliviferæ Mutusæ 7, 711.
- olentis anethi E 2, 48. cedrum 11, 137. o. herbas E 2, 11. ramos G 1, 188. ora G 2, 134. membra G 3, 564. serpylla G 4, 30. grave centaurea G 4, 270.
- Olearos insula 3, 126.
- olorem album deiecit 11, 580. olores inter argutos strepere E 9, 36. olorinæ pennæ 10, 187.
- olus in dumis rarum G 4, 130.
- Olympus longus silvæque reboant G 3, 223. Olympi superi regnator 2, 779. sonitus 6, 586. omnipotentis domus 10, 1. Olympum involvere Ossæ G 1, 282. ad ætherium suspectus 6, 579. tremefecit nutu 9, 106. medium pulsabat 10, 216. ad ætherium aufertur 11, 867. Olympo invito E 6, 86. alto G 1, 96. emenso decedet G 1, 450. viam adfectat G 4, 562. clauso componet diem 1, 374. claro demittit 4, 268. æquabit animos 6, 783. ducis genus 6, 835. extremo venies 7, 218. convexo fit vesper 1, 280. ab ætherio venient 8, 319. poscor 8, 534. domito 9, 84. summo sedet 11, 726.
- Olympiæ palmæ G 3, 49.
- omen convertant 2, 190. levarent 3, 86. abnuvit 5, 530. erat sceptras accipere 7, 174. in omen occurrere 12, 854. omine tanto proseguere 12, 72. firmans G 4, 386. magno coronant 7, 147. tollit animos 10, 250. infausto committitur 11, 589. omina repetant Argis 2, 178. digerit 2, 182. pennæ sentis 3, 361. turbet 3, 407. mortis ferat 4, 662. sera cecinerunt 5, 524.
- omnigenum Deum monstra 8, 698.
- omnipotens pater 1, 60. Jupiter 2, 689. fortuna 8, 343. Olympus 10, 1.
- omniparentis Terræ 6, 595.
- onagros timidos agitatibus G 3, 409.
- onus ingens clypei impedit 10, 553. oneri succedo 2, 723. caro timet 11, 530. onera venientum accipiunt G 4, 167.
- onerat costas aselli pomis G 1, 274. sulcos proventu G 2, 518. mensas epulis G 4, 378. vina cadis 1, 195. naves auro 1, 363. aras 5, 101. donis 3, 485. furentem malis 4, 549. dona canistris 8, 180. æthera votis 9, 24. membra sepulcro 10, 558. limina donis 10, 620. manus jaculis 10, 868. ossa agere 11, 212. dictis 11, 342. palmas jaculo 11, 574. oneratis lancibus cumulant aras 8, 284.
- onerosa præda 9, 384. tergum 5, 352.
- onustum spoliis 1, 289.
- opaca domus 3, 619. frigus E 1, 53. noctis iter 10, 161. fluvio 7, 36. saxo 8, 211. nocte 4, 123. arbore 6, 136. ilice 6, 208. 11, 851. montes 3, 508. opaca locorum 2, 725. ludis 6, 673. opacat humum ramus 6, 195. G 2, 55.
- operit terram nox 4, 352. humeros pellis 11, 680. operata bella G 1, 465. telluris 6, 140.
- opperiens reginam 1, 454. hostem 10, 771.
- opes Pygmalionis 1, 364. opum variarum dives G 2, 468. vi 9, 532. 12, 552. largus 11, 338. opes condit G 2, 507. æquabat regem G 4, 132. Trojanas eruerint 2, 4. evertit 2, 603. Teucrum fractæ 3, 53. Sidonias ostentat 4, 75. componere 8, 317. contemnere 8, 364. jungit 10, 154. Trojanas sustentat 10, 609. opibus juvabo 1, 571. parati 2, 799. solatur amicis 5, 41. superbi 5, 268. humanis proveniunt 12, 426.
- opulentia Trojæ dedit 7, 262.
- opulentum donis templum 1, 447. opulenta regis castra 8, 475.
- opis indiga G 2, 428. non est nostræ 1, 601. spes 2, 803. arma 7, 377. ope barbarica 8, 685. opem in vota vocavit 12, 780.
- Opheltes adsuetus bellis 9, 201.
- Opis G 4, 343.
- Opim velocem 11, 532. 867.
- opimam Cyprum 1, 622. arva 2, 782. dapibus 3, 224. spoliis 6, 856.
- oppetere ante ora patrum 1, 96. telis Numanum 9, 654. dextra conjugis oppetit 11, 268.
- oppida muris cingere E 4, 33. congesta adde G 2, 156. grandævis curæ G 4, 178. disiectis muris 8, 356. quatit bello 9, 608. capta multa 12, 22.
- opponere stabula soli G 3, 302. morti 2, 127. opposuit sese Salio Nisus 5, 335. me profugis 7, 300. aciem 9, 469. turmas 10, 239. oppositum Abantem interimit 10, 428. oppositi obsedere 2, 333. oppositas in moles 7, 497.
- opportuna pecori seges G 4, 129. nidia domus 8, 235. loco turris 9, 531.
- oppressum Euryalum 9, 398. oppressos fluctibus Troas 1, 129.
- oppugnat molibus urbem 5, 439.
- opto amplecti G 2, 42. quid optes explorare labor 1, 76. mortem 2, 655. locum regno 3, 109. tellus deliscat 4, 24. dari aprum 4, 159. optanti promittere 9, 6. optantibus auxilium adtulit 8, 200. optatæ urbis 3, 132. honorem 5, 201. alveo 7, 303. o. arena

INDEX.

- 1, 172. luce 4, 619. aures 3, 530. amplexus 8, 405. sedibus 6, 203. optato coortis ventis 10, 405.
- opus cœlatum Alcimedontis E 3, 37. fervet G 4, 169. urbis Chimæram 5, 119. majus moveo 7, 45. grave Martis tollerare 8, 516. hoc virtutis famam extendere factis 10, 469. intextum tribus tauris 10, 785. operi instans 1, 504. accingunt 2, 235. noctem addens 8, 411. miscebant metum 8, 432. latura fidem 10, 792. opere in medio relinquit G 3, 519. fervet semita 4, 407. in tanto haberes partem 6, 31. operum felices dies G 1, 277. laborem G 2, 155. patiens juvenus G 2, 472. quies G 4, 184. custos G 4, 215. ceptorum auspiciis 3, 20. Minervæ ignara 5, 284. tantorum impensis 11, 228. opera interrupta pendent 4, 88. terrarum lustras 4, 607. ad fabrilla surgit 8, 415. referens Aurora 11, 183. ad majora remittit 12, 429.
- operam dare 7, 332.
- operatus in herbis G 1, 339. operata connubiis juvenus 3, 136.
- opus nunc animis 6, 261. non est carinis in Teucros 9, 149.
- ora vicina arat G 2, 225. illæstabilis Drepani accipit 3, 707. oras Siculæ admoverit 3, 410. oram sequoris legis E 8, 7. littoris effuge 3, 396. oras fletibus explent G 4, 39. circum oras mussant G 4, 188. ad oras Libyæ vertuntur 1, 158. accesserit vento 1, 397. alias avexerat 1, 512. ad Iliacas veniunt 2, 117. ad Rhæteas advectus 3, 108. Libycas averteret 4, 106. Italas capesseret 5, 703. fugientes prendimus 6, 61. sub oras luminis edidit 7, 669. ingentes belli evoluit 9, 528. amblit auro 10, 243. per oras clypei molita 10, 477. oris in extremis Asiæ victor G 2, 171. ab Hyperboreis Aquilo G 3, 196. ignotis exulat G 3, 225. ab oris Trojæ venit 1, 1. Italiam disjungimur 1, 252. Libyæ adstitit 1, 301. Libycis tempestas adpulit 1, 377. adnavimus 1, 538. immanibus adplicat 1, 616. his detinet 2, 788. cunctis dominabitur 3, 97. in Cretæis sistet 3, 117. antiquis Curetum adlabimur 3, 131. Ausoniis adpulit 7, 39. ab externis adfore generos 7, 270. in multis memoratus 7, 564. Rutulorum constitit. 8, 381. Clusinis advectus 10, 655.
- oraculum v. oro.
- orbem totum descripsit E 3, 41. pacatum regit E 4, 17. per orbem ferre E 8, 9. in vacuum jactavit lapides G 1, 62. dividit umbris G 1, 209. dimensum regit G 1, 231. domitum adspice G 2, 114. in orbem actus G 2, 401. in magnum glomerantur G 4, 79. medium hauserat sol G 4, 426. per totum vulgata 1, 457. per magnum sparsa 1, 602. retexerit radiis 4, 119. sub leges mitteret 4, 231. crusti violare 7, 114. occupet 7, 258. cœli medium conscenderat Sol, 8, 97. clypei dejecerat 10, 546. per cavum transit 10, 783. per magnum sequitur 11, 694. orbe toto divisos Britannos E 1, 67. medio refugerit G 1, 442. toto sensit Mars G 1, 511. clypei teguntur 2, 227. perfecto exemit labem 6, 745. in orbes cœli erret G 1, 337. junctos trahit G 3, 173. ferratos sustinet G 3, 361. tardos trahit G 3, 423. orbes magnos explebit 1, 269. alternos orbibus impediunt 5, 584. ætherios sustinet 8, 137. in laevos equitavit 10, 885. tortos legit 12, 481. ardentes oculorum torrit 12, 670. incertos implicat 12, 743. extremos clypei transit 12, 925. orbibus immensis angues 6, 204.
- orbita divertitur clivo G 3, 293.
- orbi parentibus pueri 11, 216.
- orchades nascuntur G 2, 86.
- Orcus pallidus G 1, 277. Orci portitor G 4, 502. faucibus 6, 273. janitor 8, 296. Orco demittimus 2, 398. evocat animas 4, 242. Stygio damnaverat 4, 699.
- ordior. orsus filius Veneris 1, 325. orsa loqui vates 6, 125. orsa reflectas 10, 632. refert 11, 124.
- ordo magnus sæculorum nascitur E 4, 5. signorum obliquus G 1, 239. vertitur 3, 376. fatorum posceret 5, 707. rerum nascitur 7, 44. comitum processerat 11, 94. ordine vites pone E 1, 74. alio dedit dies G 1, 276. longo despectare 1, 395. longo struere 1, 703. uno habetis 2, 102. rem pande 3, 179. exequeretur 5, 54. locant 5, 102. terno consurgunt remi 5, 120. uno debilis 5, 271. longo flammaram lucet 11, 144. ordinibus indulget G 2, 277.
- Oreades secutus glomerantur 1, 500.
- Orestes agitatus Furiis 3, 331. sceni Agamemnonius 4, 471.
- orgia Bacchi G 4, 521. trieterica stimulant 4, 303. ducebat 6, 517. capite 7, 403.
- orichalco albo squalentem 12, 87.
- Oricia terebintho 10, 136.
- Orion nimbosus adsurgens 1, 535. aquosus deservit 4, 52. conditur undis 7, 719. magnus incedit 10, 763. Orioma armatum auro 3, 517.

- orior. oritur cædes 2, 411. monstrum 2, 680. hinc Dardanus ortus 3, 167. orta dies 7, 149. ortum Teucrorum ab stirpe 1, 626. orto sole G 3, 156. oriens filius 7, 51. orientia signa 7, 138. lumina 8, 66.
 ortum nascentem variaverit G 1, 441. ortu quarto pura G 1, 432. ortus signorum antiquos suspicis E 9, 46. signorum speculamur G 1, 257. ad solis diffugiunt G 3, 277. induxerat Aurora G 4, 552. primos extulerat Titan 4, 118. hinc repetit 7, 240.
 Oriens adflavit equis G 1, 250. 5, 739. Orientis spoliis onustum 1, 289. vires 8, 687. Oriente primo 5, 42.
 origo memoris dicatur E 6, 72. celestis seminibus 6, 730. domus repetatur 7, 371. Romanæ stirpis Æneas 12, 166. origine a prima repetens G 4, 286. deducat gentem G 3, 122. ab origine gentem corripiunt G 3, 473. pulcra nascetur 1, 286. de nostra deducit 10, 618.
 Orithyia Actias G 4, 463. equos dedit Filumno 12, 83.
 ornare poetam hederæ E 7, 25. ornaret cura G 4, 119. cornua sertis 7, 488. nimbam telis 10, 638. armis 12, 344. ornatus floribus crines E 6, 68. caput foliis G 3, 21. ornate torquibus aræ G 4, 276.
 ornatum cremari 7, 74. ornatus Helenæ ferre 1, 650.
 ornus incanuit flore piri G 2, 71. ornum accisam eruere 2, 626. annosam referens montibus 10, 766. orni nascuntur montibus G 2, 111. ornos rigidas deducere cantando E 6, 71. descendere montibus 4, 491. advolvunt 6, 182. vectare plaustris 11, 138.
 Ornytus venator 11, 677.
 oro. orat abducere E 2, 43. orate hiemes serenas agricolæ G 1, 100. oramus prohibe a navibus ignes 1, 525. orasse multa supplex Jovem 4, 205. orat mortem Dido 4, 451. urbem 3, 617. vitam 8, 577. oratur mora lethi juveni 10, 623. oratis me exanimis pacem 11, 111. veniam 11, 358. orandi qui sit modus G 4, 537. orando flectes G 4, 398. oranda numina 2, 232. orans mandata dedit 6, 116. oranti tremor occupat artus 7, 446. adnuat 11, 797. orantem audiit 4, 219. orantes veniam 1, 519. transmittere cursum 6, 313.
 oraculum ad Ortygiæ ire 3, 143. oracula habitæ quercus G 2, 16. quæsitum G 4, 449. Phœbi scitatum 2, 114. poscas 3, 458. Fauni adit 7, 81. Divûm sancta 8, 131.
 oratores 7, 153, 8, 535. 11, 100. 331.
 Oronten 1, 113. 220. 6, 334.
 Orpheus E 4, 55. sit Tityrus E 8, 55. miserabilis G 4, 454. manes arcessere conjugis potuit 6, 119. cithara septem chordis 6, 646. 10, 747. Orphei inferias mittit G 4, 553. Orpheus in medio posuit E 3, 47.
 Ortygiæ portus 3, 124. 143. 694.
 os summum ulceris rescindere G 3, 454. honestum ostendit G 4, 232. virginis gerens 1, 315. Deo similis 1, 589. rabidum fatigat 6, 80. loquentis lustrabat 8, 152. sacrum extulit 8, 591. occupat 10, 699. oris spiritus G 4, 300. formam 9, 646. ore jactare manipulos G 1, 399. suffuderit ruborem G 1, 430. spumas aget G 3, 203. magno sonandum G 3, 294. micat G 3, 439. insignis G 4, 92. cruento fremet 1, 290. libato adigit 1, 737. lato dedit fenestram 2, 482. roseo addidit 2, 593. polluit dapes 3, 234. divino canit 3, 373. amico effatus 3, 463. enitet egregio 4, 150. te referret 4, 329. tonat 4, 510. tegam halitum 4, 685. favete 5, 71. fremebant 5, 385. ejectantem cruorem 5, 470. fundit loquelas 5, 642. presso obmutuit 6, 155. pio reposco 6, 530. intonat 6, 607. vox excidit 6, 686. premit 7, 103. placido edidit 7, 194. rabido addidit 7, 451. vomens ignes 8, 199. cruento petit terram 10, 489. dedere ululatus 11, 190. momordit humum 11, 418. tristi dabat voces 11, 534. ora sint mihi centum G 2, 43. olentia Medii foveat G 2, 135. tristia torquebit G 2, 246. horrenda sumunt E 2, 387. per ora virum volitare G 3, 9. præfigunt capistris G 3, 399. hausti fove G 4, 230. in septem discurrit G 4, 292. ferarum eludent G. 4, 406. fatis resolvit G 4, 452. ante ora parentum impositi rogis G 4, 477. tria inhiants G 4, 483. per novem it 1, 245. pallida adtolleas 1, 354. mutatus 1, 656. tenebant 2, 1. sibila lambebant 2, 211. aperit fatis 2, 247. discordia signant 2, 423. præsentia agnoscere 3, 174. exertantem 3, 425. resolvat 3, 457. ante ora Deûm spatiat 4, 62. sonant 4, 183. in ora diffundit 4, 195. pallor occupat 4, 499. tria Dianæ 4, 511. fœdans unguibus 4, 673. arida quatit 5, 200. clamoribus implet 5, 340. effert 5, 369. magna domus dehiscant 6, 53. rabida quærant 6, 102. ad ora genitoris ire 6, 108. lacerum 6, 495. tueri 6, 688. rigabat 6, 699. defixa tenet 7, 250. in tot se vertit 7, 328. componens oribus 8, 486. furia-

INDEX.

- rum trementem 8, 669. intonsa signans juvenata 9, 181. præfixa movebant 9, 471. improba lavit cruor 10, 728. per ora volutæ lacrimæ 10, 790. pallentia morientis 10, 821. humectat 11, 90. trepida quierunt 11, 300. rigat cerebro 11, 698. per calefacta currit rubor 12, 66. spumantia equorum detorsit 12, 375. adversa saucius 12, 652. oribus quinquaginta arsisse ignem 10, 566.
- oscula natæ libavit 1, 256. circum o. pendent vati G 2, 523. dulcia figet 1, 617. figunt 2, 490. summa delibans 12, 434.
- ossilla mollia suspendunt G 2, 389.
- os. ossa grandia mirabitur G 1, 497. ad ima furit dolor G 3, 457. collapsa trabebat G 3, 485. per ima cucurrit tremor 2, 121. reliquit pavor 3, 57. per ossa traxit furorem 4, 101. patris complectitur 5, 31. condimus 5, 47. magna exiit 5, 422. in cerebro illisit 5, 480. Trojæ insequitur 5, 787. dura 6, 55. lecta texit 6, 228. quierunt ædibus 6, 328. piabunt 6, 379. nomen signant 7, 3. perfudit sudor 7, 458. semesa 8, 297. per labefacta intravit calor 8, 390. calor reliquit 9, 475. per mixto cerebro dispersit 10, 416. confusa ruebant foci 11, 212. ossibus hærent E 3, 102. versat ignem G 3, 258. reddit calor G 3, 272. in teneris æstuat humor G 4, 308. implicat ignem 1, 660. ex ossibus exoriare ultor 4, 625. exarsit dolor 5, 172. albos scopulos 5, 865. dolor ardet 9, 66.
- Oscorum manus 7, 730.
- Ossæ involvere Olympum G 1, 282.
- ostendit metalla venis G 2, 166. se prævalidam G 2, 253. glebas Aquiloni G 2, 261. os terris G 4, 232. ostenderit ortus Aurora G 4, 544. ostendunt fata sedes 1, 206. ostendit se dextra 2, 388. humeros latos 5, 376. se in armis 5, 550. viam creatrix 6, 368. ostendent tantum terris fata 6, 870.
- ostentat moenia Acragas 3, 705. opes 4, 75. membra 5, 358. campos desuper 6, 678. ostentant vires juvenes 6, 771. ostentat salutem fors 8, 477. ostentans artem Acestes 5, 521. frontem equus 5, 567.
- ostia Ditis ingressus G 4, 467. Tiberina 1, 14. subit 1, 400. Pantagæ prætervehor 3, 688. centum ducunt aditus 6, 43. ingentia domus patuere 6, 81. trepida Nilii turbant 6, 801.
- ostro et ferrugine clarus 11, 772. Sarra-no dormiat G 2, 506. in Tyrio conspectus G 3, 17. superbo laboratæ 1, 639. super strato discumbitur 1, 700. insignis 4, 134. perfusæ 5, 111. effulgent 5, 133. instratos 7, 277. velet humeros 7, 814. conjugis purpureum 10, 722. rigentes vestes 11, 72. sanguineo violaverit 12, 67. auro ostroque decori 12, 126.
- ostriferi Abydi 3, 207.
- Othryades Panthus 2, 319. 336.
- Othrym nivalem 7, 675.
- otid ignobilis studiis G 4, 564. otia Deus fecit E 1, 6. Daphnis amat E 5, 61. fundis absunt G 2, 468. secura agunt G 3, 377. teris 4, 271. patriæ rumpet 6, 814.
- ovis ubera E 2, 42. ovem nigram mac-tabis G 4, 547. oves pecus infelix E 3, 3. oves Pan curat E 2, 33. mulget E 3, 5. cogere E 6, 85. fugiat lupus E 8, 52. pavit E 10, 18. versemus E 10, 68. pascuntur G 2, 375. carpere herbam G 3, 296. tentat scabies G 3, 441. insultent floribus G 4, 10. ovium pastores E 1, 22. magistros E 2, 33. custos G 1, 17. foetus G 2, 196. cura G 3, 296. cæsarum pellibus 7, 87.
- ovili pleno insidiatus 9, 59. ovilia explorat lupus G 3, 537. plena 9, 339. ab ovilibus nostris agnus aram imbuet E 1, 8.
- ovo. ovat potitus spolio Turnus 10, 500. ovans victor 5, 331. ibat Salmoeneus 6, 589. portat prædam Tarchon 11, 758. ovantem aciem 5, 563. ovantes socii G 1, 346. ovantes gutture corvi G 1, 423. paremus dicto 3, 179. nantas 4, 543. flammæ 10, 409. Teucros 10, 690.
- ovum. ova extulit penetralibus G 1, 379. relinquens tectis G 3, 438.

P.

- Pabula insueta tentabunt E 1, 50. terræ pingua concipiunt G 1, 86. melli sufficiunt G 2, 436. virgea G 3, 321. læta G 3, 385. tabo infecit G 3, 481. mutari refert G 3, 548. ad pabula aliena sedens fucus G 4, 244. nota vocantem G 4, 266. adpone G 4, 280. gustassent 1, 473. parva legens 12, 475.
- Pachyni Trinacrii 3, 429. 699. 7, 289.
- pacisci vitam pro laude 5, 230. tentamenta 8, 144. fœdera 10, 902. lethum pro laude 12, 49. pactæ conjugis 12, 722. fœdere G 4, 158. Hymenæos 4, 99. thalamos 10, 649. pactas abducere 10, 79.
- pacto hoc cernimus G 2, 248.
- Pactolus irrigat auro 10, 142.

- Padi ripis 9, 680. Pado missa alnus G 2, 452.
 Padusæ amne 11, 457.
 Pæana canentes 6, 657. lætum conclamant 10, 738.
 Pæonium in morem 12, 401. herbis 7, 769.
 Pæsti biferi rosaria G 4, 119.
 pagina nomen præscripsit E 6, 12.
 pagos et compita G 2, 382.
 Palæmon Inous 5, 823.
 palæstra agresti nudat G 2, 531. palæstris gramineis membra exercent 6, 642.
 palam fari 7, 428. luce 9, 153.
 Palamedis Belidæ nomen 2, 82.
 palantes Troas 5, 265. stellis 9, 21.
 socios 9, 780. agit 11, 734. palantia terga 12, 738.
 Palatia Romana servas G 1, 499.
 Palatini Evandri 9, 9.
 palato udo subest lingua G 3, 388.
 paleam levem volitare G 1, 368. palea teret area culmos G 1, 192. jactantur inanes G 3, 134.
 palæaria pendent G 3, 53.
 Pales agros reliquit E 5, 35. magna G 3, 1. veneranda G 3, 294.
 Palici ara 9, 585.
 Palinurus 3, 202. 562. 5, 12. 833. Palinuri nomen 6, 381.
 paliurus acutis spinis surgit E 5, 39.
 pallæ longæ tegmine 11, 567. pallam auro rigentem ferre 1, 648. palla succincta cruenta 6, 555. scissa gaudens Discordia 8, 702.
 Pallas E 2, 61. exurere classem potuit 1, 39. Tritonia 2, 615. Palladis æque templum 1, 479. arte 2, 15. auxiliis 2, 163. armisonæ numina 3, 544. ramis 7, 154. turbatæ arma 8, 435.
 Palladia silva G 2, 181.
 Palladium fatale avellere 2, 166. 183.
 Palladii furta 9, 151.
 Pallas huic filius 8, 104—587. hastam emittit 10, 474. te vulnere immolat 12, 948. Pallantis nivei ora 11, 39.
 Pallanta intactum optaverit 10, 504.
 a Pallante profectum 8, 51.
 Pallantea mœnia 9, 196. 291. Pallanteum urbem posuere 8, 54. nobile 8, 341.
 Pallenen patriam G 4, 391.
 pallentis Adrastræ 6, 480. olivæ E 5, 16. morte futura 8, 709. hedera E 3, 39. morbi 6, 275. violas E 2, 47. herbas E 6, 54. umbras G 3, 357. animas 4, 243. simulacra G 1, 477. ora 10, 822.
 pallor occupat ora 4, 499. in corpore fuit 12, 221.
 pallidus Orcus G 1, 277. Aurora G 1, 446. Tisiphone G 3, 552. morte futura 4, 644. pallida ora miris modis 1, 354. fame 3, 217. tabo ora 8, 197. regna 8, 245.
 palma ardua nascitur G 2, 67. vestibulum inumbret G 4, 20.
 palmæ agit se lætus ad auras G 2, 364. in palmitæ læto turgent E 7, 48. Methymnæo de palmitæ G 2, 90.
 palmosa Selinus 3, 705.
 palmula cautes stringat 5, 163.
 palma tertia 5, 339. palmæ Olympiacæ præmia G 3, 49. gloria G 3, 102. meritæ præmia 5, 70. subiit 5, 346.
 palmam movet 5, 349. relinquunt 5, 472. palmæ pretium victoribus 5, 111.
 palma cunctos excedere 5, 380. amissa 5, 519. insignem 7, 655. palmas Idumæas tibi referam G 3, 12.
 palmas invalidas tendens G 4, 498. duplices tendens ad sidera 1, 93. exutas sustulit 2, 153. teneras arcebant 2, 406. amborum innexuit 5, 425. utrasque tetendit 6, 685. inermes 10, 596. jaculo oneravit 11, 574. palmis pectora tunsæ 1, 481. passis 3, 263. evinctis 5, 364. percussa lacertos 7, 503. cavis undam sustulit 8, 69.
 palumbes raucæ E 1, 58. aeris E 3, 69.
 palus pascua junco obducit 1, 49. exusta G 3, 432. inamabilis unda G 4, 479. tenebrosa 6, 107. Asia 7, 702. jacet atra 7, 801. Laurentia 10, 709.
 paludis humorem G 1, 113. placidæ morem 8, 88. paludi altæ crede G 4, 48. paludem objectam transire G 4, 503. Stygium 6, 323. multam accepit 6, 414. paludes notas G 1, 363. p. crassis G 2, 110. palustrem ulvam G 3, 175.
 pampinus uras defendet G 1, 448. austros metuit G 2, 333. pampineas hastas 7, 396. habenis 6, 805. autumnus G 2, 5. umbras E 7, 58.
 Pan E 2, 21. E 4, 59. E 10, 26. G 1, 18. Panos Lycæi more 8, 344.
 panaceam odoriferam spargit 12, 419.
 Panchæis ignibus G 4, 379. Panchæia G 2, 139.
 Pandarus 5, 496. 9, 672. 735.
 panditur locus G 1, 34. pandunt pennas Alcyones G 1, 398. alas ad solem G 4, 28. pandere juvena G 4, 284. mœnia 2, 234. rem ordine 3, 179. ostia 6, 109. res caligine mersas 5, 267. brachia 6, 282. limina 6, 525. Heliconæ 7, 641. portas 12, 584. panduntur ad ventos suspensæ 6, 740.
 panditur domus foribus revulsis 8, 262. domus olympi 10, 1. pandit viam victoria 12, 626. via salutis pandetur ab urbe 6, 97. pandens fame guttura

INDEX.

- 6, 421. *pandentem sinus Nilum* 1, 712. *passis crinibus* 1, 480. *palms* 3, 263.
- pandis lancibus* G 2, 124. *carinas* G 2, 445.
- Pangæa alta* G 4, 462.
- pango*. *pepigi per artem* 8, 144. *foedera* 10, 902. *pepigi die bis senos* 11, 33. *quæ pepigere recusant* 12, 13.
- Panopæ* G 1, 437. 5, 240. 825.
- Pantagiæ ostia* 3, 689.
- pantheræ terga* 8, 460.
- Panthus telis elapsus* 2, 318.
- papaver Cereale tegere* G 1, 212. *vescum premens* G 4, 131. *soporiferum spargens* 4, 486. *papavera summa carpens* E 2, 47. *urunt somno perfusa* G 1, 78. *demisere caput* 9, 436.
- Paphus celsa* 10, 51. *Paphum abit* 1, 415.
- Paphiæ myrtus* G 2, 64.
- papillam exertam* 11, 803. 862.
- papulæ ardentes* G 3, 564.
- par ventis imago* 6, 702. *ætas* 11, 174. *parem annum* G 1, 258. *pares cantare* E 7, 5. *horas* G 1, 208. *junge* G 3, 169. *paribus nodis* E 5, 90. *telis* G 1, 489. *guttis* G 4, 99. *auspiciis* 4, 102. *alis* 4, 252. *magistris* 4, 562. *armis* 6, 827. *clypeis* 10, 568. *pariter considerare* 1, 572.
- parcite procedere* E 3, 94. *carmina* E 8, 109. *parcebant flatibus Euri* G 2, 339. *futuro* G 4, 239. *metu* 1, 257. *generi* 1, 526. *voci iræque* 2, 534. *sepulto* 3, 41. *parcere subjectis* 6, 854. *natis* 10, 532. *parcendum teneris* G 2, 363.
- parco sale* G 3, 403. *res* 12, 147. *apibus* G 1, 4. *parcius obijcienda* E 3, 7.
- Parcæ numine fatorum concordēs* E 4, 47. *moenia dant* 5, 789. *tempora debita complerant* 9, 107. *fila legunt* 10, 815. *Parcarum dies et vis inimica* 12, 150. *Parcas volvere* 1, 22.
- parere tibi æquum est* E 5, 4. *lupatis* G 3, 208. *præceptis* 2, 607. *dicto* 3, 189. *imperio* 4, 238. *consiliis* 5, 728. *cui parent armenta* 7, 485. *sidera* 10, 176. *dominis superbis* 12, 236. *parens dicto* 1, 695.
- parietibus artis premunt* G 4, 297. *hærent scalæ* 2, 442. *cæcis textum* 5, 589.
- pario*. *insontes peperere lethum* 6, 435. *patriam nobis* 11, 25. *parta quies* 7, 598. *partum honorem* 5, 229. *parto fruuntur* G 1, 300. *triumpho* 2, 578. *parcere* 8, 317.
- partus idem Veneri* 7, 321. *partum talem manet gratia* 9, 298. *parto nefando creat* G 1, 278. *prolem dabit* 1, 274. *edidit* 7, 660. *uno eodemque tu-*
- lit* 12, 847.
- parturit arbor* E 3, 56. *ager* G 2, 330.
- parens magna frugum* G 2, 173. *terra* 4, 178. *cara* 9, 84. *Idæa Deûm* 10, 252. *parentis facta* E 4, 26. *cari cura* 1, 646. *jussa time* 2, 606. *divini omnia* 5, 47. *divæ promissa* 8, 531. *dona* 8, 729. *lacrymas* 9, 289. *moesti mandata* 10, 840. *longævi miserere* 12, 43. *depositi fata* 12, 395. *miseri* 12, 932. *parentem te faciat* 1, 75. *exoptatum* 2, 138. *ætate fessum* 2, 596. *confectum* 4, 599. *regum* 6, 765. *parentes miseri* G 3, 262. *vani augurium docuere* 1, 392. *tanti genuere* 1, 606. *ora* G 4, 477. *veterum decora* 2, 448. *immemor* 5, 39. *religione* 7, 172. *parentes geminos agnovit* 3, 180. *duplices invocat* 7, 140. *parentibus error gratus* 10, 392. *orbi* 11, 216.
- Paris Dardanius* E 2, 61. *culpatus* 2, 602. *rapto potitur* 4, 215. *pastor Phrygius* 7, 363. *Paridis iudicium* 1, 27. *tela manusque* 6, 57. *comitem* 10, 702. *Paridem contendere contra* 5, 370. *Parin creat* 10, 705.
- parma lacerto dependet* 11, 693. *parmam ferens* 2, 175. *muco transit* 10, 817. *parma alba inglorius* 9, 548. *confixa* 9, 765. *protectus* 10, 800. *pura* 11, 711. *parmas rejiciunt* 11, 619.
- Parnassi juga* E 10, 11. *ardua* G 3, 291.
- Parnassia rupes* E 6, 29. *laurus* G 2, 18.
- paro*. *parant retinacula viti* G 1, 265. *parabitur imber* G 1, 429. *seges arboribus* G 2, 266. *convivia tectis* 1, 638. *mihî sacra* 2, 132. *parant arma Deosque* 2, 181. *defendere* 2, 447. *moenia magnis* 3, 160. *propugnacula bello* 4, 88. *cursum parari* 4, 299. *rite incepta* 4, 638. *hoc ignes aræque parabant* 4, 676. *abitum pararet* 8, 214. *se pugnas* 10, 259. *dicta contra* 10, 585. *arma animis* 11, 18.
- paratus in utrumque* 2, 61. *neci acies* 2, 334. *agmen* 5, 548. *urbem* 4, 75. *arcu* 5, 513. *ponte* 10, 654. *parati respondere* E 7, 5. *animis opibusque* 2, 799. *paratæ naves* 1, 362. *luxu epulæ* 6, 604. *sedes* 1, 557. *paratis bellum inferre* 3, 248. *rite rebus* 4, 555. *thalamis* 7, 97. *parans innare* 11, 549.
- Paron niveam* 3, 126. *Parius lapia* G 3, 34. 1, 593.
- Parrhasio de more* 8, 344. *Evandro* 11, 31.
- pars ultima vitæ maneat* E 4, 53. *augunt de semine* G 2, 14. *famæ maxima* G 2, 40. *altera curæ superat* G 3,

INDEX.

286. quorum magna fui 2, 6. cætera pontum legit 2, 207. regnorum red-
dita 3, 334. certare parati 5, 108. pa-
cis erit dextram tetigisse 7, 266. im-
perfecta manebat 8, 428. altera adem-
ta est 9, 131. acta diei melior 9, 156.
ingens belli 10, 427. belli haud tem-
nenda 10, 737. maxima luctus 11,
214. cæca et concita 11, 889. partem
aliquam referatis E 3, 73. hanc ad-
spice G 4, 2. divinæ mentis apibus
esse G 4, 220. in partem vocamus 3,
223. partem magnam haberes 6, 31.
partem voti audiit, partem dispersit
11, 794. in omnem lugentem 6, 440.
posuere 6, 611. patriæ traheret 8, 511.
in partem residunt 9, 540. parte plus
justa G 1, 35. alia fugiens 1, 474. fe-
rox 5, 277. puppis revulsa 5, 158.
polita 8, 426. alia agens 8, 682. di-
versa geruntur 9, 1. sinistra 9, 468.
alia horrendus 9, 521. de parte serena
intonuit 9, 630. mutata 11, 543. in
parte cœli locarim 12, 145. partes na-
turæ accedere G 2, 483. in partes ra-
pit varias 4, 286. in omnes versabat
4, 630. in ambas via se findit 6, 540.
eadem petere 7, 69. cunctatur in
omnes 10, 717. rimatur apertas 11,
748. partibus certis dimensum G 1,
231. æquabit justis 1, 508. ex isdem
7, 70. æquis pendit 9, 754. diversis
immissi 12, 521.
partim infodiunt 11, 204. resultant tela
11, 204.
partiri limite campum G 1, 126. in so-
cios 1, 194. laborem 11, 510. curas 11,
822. partito agmine 5, 562.
Parthenios saltus E 10, 57.
Parthenope dulcis G 4, 564.
Parthenopæus inclytus armis 6, 480.
Parthus Ararim bibit E 1, 63. telum
immedicabile torsit 12, 857. Parthum
fuga fidentem verisque sagittis G 3,
31. Parthi leves G 4, 314. Parthorum
populi G 4, 211. Parthos reposcere si-
gna 7, 636.
parva metu fama 4, 176. gratia 9, 299.
Iuli 2, 563. alitis 12, 862. urbi 3, 276.
trabea 7, 187. discrimine 3, 685. ne-
potes G 2, 514. natos 8, 413. parvis
magna componere E 1, 24. Curibus 6,
812. parvo potentem 6, 844. adsueta
9, 607. parvulus Æneas 4, 328.
minor naque ipso monte G 3, 240. mi-
norem germanam Turni 9, 593. mi-
nores Italian dixisse 1, 533. 5, 823.
minus lædat E 9, 64. minime quod
reris 6, 97.
parum læta frons 6, 863.
parumper pulsus dolor 6, 382.
pascentur in æthere cervi E 1, 60. pasci-

tur longum agmen 1, 186. pinæus ar-
dor 11, 787. pascite vitulam lectori E
3, 85. apes thymo E 5, 77. oves E 6,
5. filicem G 2, 189. pascat animum
prospectus G 2, 285. pascuntur ignes
G 2, 432. armenta sole recens orto G
3, 155. pasce sero catulos G 3, 406.
frondibus et victu G 3, 528. sub gur-
gite phocas G 4, 395. animum pictura
1, 464. flammam circum pectora pasci
2, 684. pascent herbæ 3, 650. sacrum
tibi pascere crinem 7, 391. spes inanes
10, 627. pastus frondibus G 3, 231.
gramina coluber 2, 471. silva 10, 710.
pastæ vacæ E 9, 31. tauri E 7, 39.
pascentem cynos campum G 2, 199.
pascentes capellas E 3, 96. pavere cœ-
li regem G 4, 152.
pastor Corydon E 2, 1. ab Amphryso G
3, 1. Aristæus G 4, 317. Phrygius 7,
363. p. Siculi avena E 10, 51. p. Po-
lyphemum 3, 657. p. occiso 11, 811.
pastorum Musam E 8, 1. 23. regna G
3, 477. numerus 7, 574. ævum 11, 569.
p. incautus G 2, 303.
pastorale signum 7, 513. myrtum 7,
817.
pascua junco obducit E 1, 49. in sola
relegant G 3, 213. in pascua mittes G
3, 323. pascua prosequar G 3, 381.
pastus. e pastu decedens G 1, 381. re-
ferunt sese 7, 700. in pastus tendit 11,
494.
Pasiphae 6, 25. 447. E 6, 46.
passim curamus 3, 510. soluti 6, 652.
errantes E 4, 19.
passibus æquis sequitur 2, 724. timidus
vadentem 6, 263. rapidis feruntur 7,
157. longis absunt 11, 907.
Patavi urbem 1, 247.
pateant arces hospitio 1, 298. patuit in-
cessu Dea 1, 405. janua letho 2, 661.
noctes atque dies janua Ditis 6, 127.
Tartarus in præceps 6, 578. penitus
patuere cavernæ 8, 242. patet tantus
in arma 11, 644. patuerunt æquore
campi 12, 710. patens in pectore vul-
nus 11, 40. patenti pelago G 2, 41.
p. anram 7, 230. p. campos G 4, 77.
aditus 9, 683. portas 9, 693.
patefactus equus 2, 259. patescunt in-
sidie 2, 309. atria 2, 483. portus 3,
530.
patulus fagi E 1, 1. G 4, 566. naribus G
1, 376. puppibus G 3, 362. quadris 7,
115.
pater huic adsit E 4, 56. Lenæe G 2, 4.
omnipotens G 2, 325. Tiberinus G 4,
369. Divum 1, 65. optime Teucrum
1, 555. maximus 3, 107. Saturnius
4, 372. Neptune 5, 14. urbis Darda-
nus 8, 134. Romanus 9, 449. patria

INDEX.

- Chaonii glandes G 2, 67. summi tela
 1, 665. magni imperio 4, 238. Fauni
 responsa 7, 102. patri sancto 5, 603.
 Quirino 6, 860. patrem Oceanum G
 4, 382. Gradivum 3, 35. patres sancti
 G 2, 473. Albani 1, 7. Aurunci 7,
 727. cognati 8, 132. patrum jejunia
 G 3, 128. cura G 3, 138. religione
 2, 715. patres Sidonios 4, 682. patri-
 bus vocatis dat jura 5, 758. Latinis
 12, 211.
 patria ducem reposcit 10, 374. patrie
 fines E 1, 3. diversae arboribus G 2,
 116. legibus 2, 159. littora 3, 10. otia
 6, 814. amor 6, 824. amor verus 11,
 892. viscera 6, 834. infelicit misere-
 que pudetque 9, 786. cineres inessisse
 10, 59. patriam fugimus E 1, 4. ja-
 centem quaerunt G 2, 512. sustinet G
 2, 514. in p. rediens G 3, 10. reviait
 G 4, 390. nimborum 1, 51. Italiam
 quero 1, 380. antiquam videndi 2, 137.
 cadentem ulcisci 2, 576. auro vendidit
 6, 621. nobis sanguine peperere 11,
 25. patria excedere 1, 357. incensa 3,
 325. excussos 7, 299. pulsum 8, 333.
 amissa 12, 236.
 patrius amor 1, 643. pietatis 9, 294. no-
 mus G 1, 16. honorem 5, 601. sidus
 8, 681. sermonem 12, 834. ore 2, 658.
 ex adyto 7, 269. sistro 8, 696. sepul-
 cro 10, 558. mucrone 12, 736. vi 2,
 451. terra 6, 508. sede 7, 192. palae-
 stras 3, 281. ad aras 3, 332. poenas 7,
 766. preces 8, 574. Di G 1, 498. cul-
 tusque habitusque G 1, 52. ad Ar-
 gos 2, 95. muros 2, 279. ences 7,
 636. manes 10, 524. carminibus G 2,
 394. finibus 1, 620. mensis 4, 602.
 Dia 7, 229. imperiis 7, 654. arvis 7,
 736.
 paternae formae 10, 188. virtutis 12, 225.
 insigne 7, 657. arte 8, 226. urbe 10,
 705. p. animae umbræque 5, 81. sedes
 11, 44. p. regnis 3, 121. sceptris 10,
 852.
 patui limen 6, 402.
 pateram gravem implevit 1, 729. spu-
 mantem hausit 1, 739. pateras san-
 guinis inferimus 3, 67. pateris liba-
 mus et auro G 2, 192. vina fundebat
 5, 98. suscipiunt cruorem 6, 249. al-
 taria libant 12, 174.
 pati fastidia E 2, 15. patietur humus ra-
 stros E 4, 40. hymenaeos G 3, 60. li-
 tnos G 3, 183. verbera G 3, 208. ex-
 trema 1, 219. fata paterentur ducere
 vitam 4, 340. quisque suos patimur
 Manes 6, 743. patiuntur in alto mul-
 ta nautæ 7, 200. labores incassum 7,
 421. proelia 7, 807. patiar quemvis
 durare laborem 8, 577. jussa aliena
 10, 866. quicquid acerbi est morte pati
 12, 679. digna indigna 12, 811. passus
 inertes calamos E 8, 24. multa bello
 1, 5. passi graviora 1, 199. vulnera 6,
 660. patiens operum juvenus G 2,
 472. Phœbi 6, 77. manum 7, 490. pa-
 tientem vomeris G 2, 223.
 paucis docebo 4, 116. responsum reddi-
 dit 6, 672.
 pavidum se fingit 11, 406. p. urbem 9,
 473. pavidus trepidare meta 2, 685.
 pavidæ matres 2, 489. pavidas fur-
 midine agitant G 3, 372. agrestes 8,
 349.
 pavitans 2, 107.
 pavor humilis corda stravit G 1, 331.
 corda haurit G 3, 106. novus insinuat
 2, 229. ossa reliquit 3, 57. ingens rum-
 pit somnum 7, 458.
 paululum hæsit 3, 597. morata 4, 649.
 paulatim abolere 1, 720. sese tollit 7,
 529. E 4, 28.
 paulisper inibo 5, 846.
 pauper pater 2, 87. senatus 8, 105. do-
 mus 12, 519. tuguri E 1, 69. hortii E
 7, 34. Evandri 8, 360. genitore 3,
 615. terra 6, 812. pauperiem perficere
 6, 437.
 pausia bacca amara nascuntur G 2, 86.
 pax. pacis spes 3, 543. iniquæ leges 4,
 618. pignus 11, 363. paci morem im-
 ponere 6, 853. se offert 7, 536. pacem
 petens G 4, 535. exposcere 3, 261.
 Divum exorat 3, 370. exquirunt 4,
 56. æternam exercemus 4, 99. repor-
 tant 7, 285. compositam disjice 7, 339.
 gerant 7, 444. fertis 8, 114. manu o-
 rare 10, 80. ab rege petendum 11,
 230. fœdere jungas 11, 356. te posi-
 mus 11, 262. rumpet 11, 222. com-
 muni component 12, 821. pace placida
 compostus 1, 249. facta 5, 587. in
 longa regebat 7, 46. tege 7, 426. pol-
 luta 7, 467. sequestra 11, 133. in æ-
 terna futuras gentes 12, 504.
 pacarit memora 6, 804. pacatum orbem
 E 4, 7.
 paciferæ olivæ 8, 116.
 peccare fuisset satis 9, 140. peccata luant
 10, 32.
 pectebat ferum 7, 489. equorum coman-
 tia colla 12, 86.
 pectine telas percurrit G 1, 294. 7, 14.
 eburno pulsat 6, 647.
 pectus amore incensum 3, 298. exstra-
 rabile 5, 781. anhelum 6, 48. pectus
 animosum luxuriat G 3, 81. signata
 manibus G 4, 15. tacitum pertontant
 1, 502. percussa decorum 4, 589. fre-
 cundum concute 7, 338. sub altum
 abit 9, 700. inermum dat telo 10,
 425. perforat ingens 10, 485. recludit

INDEX.

10, 601. fer in hostem 11, 370. trans-
verberat 11, 667. honestum percussit
12, 155. pectore vultus labatur E 1,
64. trudentes G 3, 373. sublato G 3,
426. in angusto versant animos in-
gentes G 4, 83. sub pectore vulnus
servans 1, 36. pectore transfixo ex-
spirantem 1, 41. curas jactantem 1,
227. imo trahens a p. vocem 1, 371.
tunæ pectora palmis 1, 481. ab imo
p. dat gemitum 1, 485. placido cœpit
1, 521. versat consilia 1, 657. toto
hæret 1, 717. ficto fatur 2, 107. vo-
cem rumpit 3, 246. pulchro virgo 3,
426. vivit sub p. vulnus 4, 67. magno
persentit 4, 448. noctem accipit 4,
530. questus rumpebat 4, 553. nefas
versat 4, 563. stridit sub p. vulnus 4,
689. voces referebat 5, 409. sonitus
dant 5, 434. voces effundit 5, 482.
excussa 5, 679. Deum excussisse 6,
78. sub p. stimulos vertit 6, 101. firmo
opus 6, 261. sub alto habitat 6, 600.
volvit sortem 7, 254. pectore dicta
effundit 7, 292. toto percepit 7, 356.
accensas 7, 392. sub pectore tœdas
fixit 7, 457. secant pectore pontum 9,
103. toto accipio 9, 276. proflabat 9,
326. in adverso 9, 347. sedato subri-
dens 9, 740. senisifero sub p. murmurat
10, 212. robur concipis 11, 368.
adrecto 11, 639. volvis sub p. fluctus
12, 831. sævo fatur 12, 888. sensus
vertuntur 12, 914. pectora motus con-
cipiunt G 1, 420. morrentia mulcet 1,
197. trajecta nudavit 1, 355. obtusa
gestamus 1, 567. improvida turbat 2,
200. adrecta 2, 206. tremefacta 2,
228. fortissima frustra 2, 349. mortalia
cogis 3, 56. fodans pugnis 4, 673.
Teucrorum ducunt 5, 7. dictis per-
mulcet 5, 816. inter levius lapsus 7,
349. ad pectora pressere 7, 518. pec-
tora turbatus 8, 29. bello fortia 8,
151. villosa tuendo 8, 267. certa tu-
listis 9, 249. candida rumpit 9, 432.
transfossæ 9, 543. sub pectora stimu-
los vertit 9, 718. violenta conciliet
10, 151. adversa tendit 10, 571. cara
sororum 11, 216. terror habet 11, 357.
vulgi concussa 11, 452. quadrupedan-
tam pectoribus rumpunt 11, 615. plau-
sa lacessunt 12, 86. motu misceri 12,
217. neecia vinci 12, 528. dedit obvia
ferre 12, 541. pectoribus pecudum re-
clusis 4, 64. demissa 7, 278. ignem
arduæ 10, 567. tunis 11, 38.
pecus felix E 1, 75. infelix oves E 3, 3.
omne tenendum G 2, 371. omne mu-
tum metn stat 12, 718. pecoris vicini
contagia E 1, 51. nivei dives E 2, 20.
magistro E 3, 101. formosæ custos E

5, 44. generosi pullus G 3, 75. pecori
succus subducitur E 3, 6. fesso dulce
salix E 3, 83. insidias meditatæ E 5,
60. solstitium defendite E 7, 47. ros
gratissimus E 8, 15. habendo cultus G
1, 3. signum impressit G 1, 263. no-
tus sinister G 1, 444. aptius uber G
2, 233. frondem sufficiunt G 2, 435.
equino delectus G 3, 72. dixere mari-
tum G 3, 125. gravido G 3, 155. ha-
bendo vitulos submittere G 3, 159.
virus adspargere G 3, 419. opportuna
aeges G 4, 129. pecus coge E 3, 20.
molle lædat G 3, 299. omne fluvius
profundant G 3, 445. ignavum arcent
G 4, 168. caprigenum 3, 221. man-
ditque trahitque 9, 341. aris admovit
12, 171. pecorum foetu G 2, 517. ba-
latu G 3, 554. cultu G 4, 549. pecora
inter inertia 4, 158. agrestia 7, 679.
pecudem nigram mactavit 3, 120. pecu-
des umbras et frigora captant E 2, 8.
lætæ G 1, 423. locutæ G 1, 478. bis
gravido G 2, 150. lucem hausere G 2,
340. pecudum pestes G 3, 471. custo-
dia G 4, 327. pectoribus 4, 63. cru-
ore 4, 201. nigrarum sanguine 5, 736.
genus 6, 728. fibræ 10, 176. tempora
12, 174. p. lanigeras claudit 3, 642.
ducat 4, 636. sacratas jugulant 12,
214.
pecuaria in venerem mitte G 3, 64.
peculi cura E 1, 33.
pedum sume E 5, 88.
pejor, pessimus v. malus.
pelagi volucres G 1, 383. fragor 1, 154.
gemitum 3, 555. tempestatibus 3, 708.
imperium 5, 235. laborem 5, 617.
minas 6, 113. erroribus 6, 532. securi
7, 304. rupes 7, 586. extrema 8, 333.
alta 9, 81. languentis recursus 10,
289. pelago lina trahit G 1, 142. pa-
rabitur imber G 1, 429. patenti da vela
G 2, 41. prospectum petit 1, 181. so-
nanti premit 1, 246. remensao 2, 181.
prima fides 3, 69. erramus 3, 204. de-
sævit hiems 4, 52. decurrit aperto 5,
212. sereno confusæ 5, 870. proras ob-
vertunt 6, 3. innare 8, 691.
Pelasgæ artis 2, 106. 152. 83. pube 9,
154. reges 1, 624. Pelasgum cæde 6,
503. Pelasgos veteres 8, 600.
Peiethronii Lapithæ G 3, 115.
Pelias vulnere tardus 2, 436.
Pelides Neoptolemus 2, 263. Pelidæ ge-
nitori 2, 548. forti 5, 808.
Pelion altum G 3, 94. G 1, 281.
pellacia Ulyssi 2, 91. pellacia fugam re-
perit G 4, 443.
Pellai Canopi G 4, 287.
pellis aret G 3, 502. fulva leonis obit te-
tum 8, 553. obeat circumdata tauri
* 1 *

INDEX.

- 10, 483. juvenco erepta 11, 679. aqua-
mis concerta 11, 770. pellem integram
G 4, 302. pelle leonis insternor 2, 722.
ursæ horridus 5, 37. lupi de pelle teg-
men habent 7, 688. pellibus albo spar-
sis E 2, 41. pictis G 4, 342. incubuit
stratis 7, 88.
- pellico. pelle lacrymas 2, 784. regno Har-
pyas 3, 249. timorem 5, 812. pulsus
amor G 4, 325. Europa atque Asia 1,
385. corde dolor 6, 382. ob invidiam
10, 852. pulsa metu gloria 5, 495. pa-
lus 7, 702. pestis 11, 793. pulsæ vir-
ginis 11, 790. pulsam hiemem G 4,
51. pulsam Niphaten G 3, 30. vulne-
ribus 11, 56. pulsas ad sidera valles E
6, 84. pulsa arma 8, 529. pulsos vo-
luntabris apros G 3, 411. in prælia re-
ficit 11, 731.
- pulsæ sonant G 4, 49. equorum 6, 591.
pedum 7, 722. gemit 12, 334. crebro
incita 12, 533.
- pulsabit rastris galeas G 1, 496. sidera
3, 619. pulsatur imbri caput 4, 249.
pulsat creber ictibus 5, 460. pectine
6, 647. Olympe Phœbe 10, 216.
ariete muros 12, 706. pulsatus parens
6, 609. pulsati clamore colles 5, 150.
pulsata saxa 3, 555. pulsatos Divos
12, 286. pulsans corda pavor G 3,
106.
- Pelops G 3, 7. Pelopea mœnia 2, 193.
Pelori angusti claustra 3, 411.
- peltæ aratas 7, 743. lunatæ 1, 490. 11,
663.
- Pelusiaceæ lentis G 1, 228.
- Penates socii 3, 15. Phrygii 3, 148. fidi
Trojæ salvet 7, 121. certi tibi 8, 39.
Penates miseros petit G 2, 505. cer-
tos novare G 4, 155. victos portans
1, 68. raptos veho 1, 378. Libyos
populare 1, 527. flammis adolere 1,
704. patrios 2, 717. Teucros com-
mendo 2, 747. Iliacos 3, 603. cæde
sparsos 4, 21. patrios 4, 598. epulis
adhibete 5, 62. ex hoste rapti 5, 632.
victos inferre 8, 11. parvos adit 8,
543. per magnos 9, 258. versos refe-
ram 11, 264. penatibus nostris succede
8, 123.
- pendere in arbore poma E 1, 38. de rupe
E 1, 77. pendebit sentibus uva E 4,
29. cantharus ansa E 6, 17. fibula pi-
nu E 7, 24. nubila pendent G 1, 214.
pendet vindemia arboribus G 2, 89.
pendent nati circum oscula G 2, 523.
palæaria G 3, 53. ad limina G 4, 257.
summo in fluctu 1, 106. amplexu col-
loque 1, 715. umbone 2, 446. narran-
tis ab ore 4, 79. in verbera 5, 147. ab
alto malo 5, 511. in limine 6, 151. pe-
pendit ramo examen 7, 67. pendebant
- ora pallida tabo 8, 197. pendendit ca-
put humero ex utroque 9, 755. dorso
puppis 10, 303. pendent exuvie per
dorsum 11, 577. pendentem scopulo
8, 669. ubera circum pueros 8, 632.
pumice tecta G 4, 374. scopulis 1,
166.
- pendere poenas 6, 20. 7, 595.
- Penei genitoris undam G 4, 355. Pencia
Tempe G 4, 317.
- Penelei dextra 2, 425.
- penes te 12, 59.
- penetrant auras et limina G 2, 504. nixus
1, 243. ad urbes extremas 7, 207. La-
cedæmona 7, 363.
- penetrabile frigus G 1, 93. telum 10,
481.
- penetrati in sede 4, 504. penetratilibus
tectis extulit G 1, 379. adytis 2, 297.
focis 5, 660.
- penetrantia regum apparent 2, 484. Veste
veneratur 5, 744. regnis manent 6, 71.
penetr. altis 7, 59.
- penitus inclusas 6, 679. patnere 8, 242.
- pennæ præpetis omina 3, 361. pennæ
punicæ agitant G 3, 372. colorum
surgunt 10, 187. pennas pandunt G
1, 398. pennia secant æthera G 1, 406.
coruscant G 4, 73. stridentia G 4,
310. refugit 3, 258. labere 4, 223.
croceis rosida 4, 700. plausum dat
5, 215. tremuit 5, 505. inter ten-
dere 6, 240. aufertur 11, 867. æthe-
ra obscurant 12, 253. atria lustrat 12,
474.
- pennata fama 9, 473.
- penso longo exercet famulas 8, 412. pen-
sa nocturna carpentes G 1, 390. mol-
lia devolvunt G 4, 548. revoluta 9,
476.
- Penthesilea furens 1, 491. Martia 11,
662.
- Pentheus demens 4, 469.
- penum struere 1, 704.
- penuria adegit edendi 7, 113.
- peplum ferebant 1, 480.
- peragat inceptum 4, 452. dona 5, 362.
aumo peregi 6, 105. cursum 4, 653.
iter inceptum 6, 384. peragenda ac-
cipe 6, 136. peracta fortuna 3, 493.
peracta cæde 9, 242.
- peragant silvas saltusque 4, 72. G 4, 53.
deserta 1, 384. peragrans stabula leo
10, 723.
- percepit pectore flammam 7, 356. percipe
porro 9, 190.
- perculit 5, 374. percussus lætitiæque me-
tutque 1, 513. percussa ruina jaceant
11, 310.
- percurrit pectine telas 7, 14. G 1, 294.
nomina 6, 627. lumine nimbos 8, 392.
percussit pectus manu 12, 155. percus-

INDEX.

- sus amore G 2, 476. casu iniquo 6, 475. nomine Pallas 8, 121. percussa tridenti tellus G 1, 13. formidine mater G 4, 357. palmis lacertos 7, 503. percussus virga 7, 190. percussa manu pectus 4, 589. percussa mente 4, 292. percussae pectora matres 11, 877. percussa fluctu littora E 5, 83.
 perdere gentem 7, 304. perdita procumbit E 8, 88.
 perduxit quo discordia cives E 1, 73. ad stabula 6, 60.
 peredit amor tabe 6, 442. peresa illuvie velleri G 3, 561.
 peregrina ferrugine 11, 772.
 peremtae Trojæ 5, 787. matre 10, 315. peremtum morte 6, 163. plagis G 4, 301. cæde 9, 453.
 perennis fama 9, 79.
 periisse hominum manibus 3, 606. merita morte 4, 696. semel sat est 9, 140. periturus in agmen se injectit 2, 408. periturae Trojæ 2, 660. regna G 2, 498. periture 11, 856.
 periculum unum et commune 2, 709. periculi metuens 5, 716. fuga 8, 251. quodcumque est 9, 287. memor 9, 479. periculum sortita 9, 174. periculo propius it timor 8, 556. pericula te circumstant 4, 561. pericula per tanta 1, 615. prima viro 3, 367. incerta lustret 9, 96. sub tanta missum 9, 483. in aperta mittunt 9, 663. per exhausta terræ 10, 57. prima belli tentare 11, 505. periculis caput obiectare 2, 751. tantis crepte 3, 711. quantis jactatum 6, 693. aroste 8, 73. sævis servate 8, 188.
 pererrat totum luminibus 4, 363. arte locum 5, 441. omnem circuitum 11, 766. pererrato ponto 2, 295. p. finibus E 1, 62.
 perferre laborem G 2, 343. ad limina 1, 389. pertulit ullos sortitus 3, 323. lacrimas 9, 289. dolorem 9, 426. perfertur nuntius 9, 692. minas perfert 10, 695. vires 10, 786. nato sub manes 11, 181. mandata 11, 825. ictum 12, 907. perlata sub papillam hasta 11, 803.
 perficere est animus 4, 639. munus susceptum 6, 629. perfecta argento cymbia 5, 267. elephanto 6, 896. bello discordia 7, 545. perfecto honore 3, 178. munere 6, 637. orbe 6, 745. perfecta canebat E 9, 26. argento pocula 9, 263. arma 9, 357. perfectis ordine votis 3, 548. rebus 8, 307.
 perfidus reliquit pignora E 8, 91. prædo 7, 362. Rutulus 10, 231. ensis 12, 731. perfide 4, 305. 366.
 perfiant terras turbine 1, 83.
 perfossum sex locis thoraca 11, 10.
 perforat pectus 10, 485. inguen 10, 589.
 perfringere dextra 10, 279. perfracta pectora 11, 614.
 perfundere amurra semina G 1, 194. pectus fluvii G 3, 446. nectare Vestam G 4, 384. perfunditur aestu 3, 397. perfudit ossaque et artus sudor 7, 459. sanguine flammas 10, 520. flumine perfundi adsuetus 11, 495. arenam sinu 11, 626. perfusus sanie vittas 2, 221. Lucifer unda 8, 589. oleo juvenis 5, 135. genas 12, 65. pulvere canitiem 12, 611. perfusi flumine G 2, 147. sanguine gaudet G 2, 510. papavera somno G 1, 78. ostro vestes 5, 112. sanguine currus 11, 88.
 perfurit incensus 9, 363.
 Pergama super arqua 6, 516. circum bellantes 1, 466. telis exciadi 2, 177. incensa rapiunt 2, 375. prolapsa 2, 556. eversa 2, 571. altera Trojæ cerva 3, 87. magnis simulata 3, 350. recidiva posuissim 4, 344. æterna servas 8, 37. debita vastabant 8, 374. Pergamæ genti 6, 63. Larem 5, 744. arces 3, 110. ruinis 3, 476. Pergameam voco 3, 133.
 pergant tendere 6, 198. in hostem 11, 521.
 perhibeo. ut perhibent 4, 179.
 Peridiæ matris genus 12, 515.
 Periphas ingens 2, 476.
 periti cantare Arcades E 10, 32.
 perjuri Sinonis 2, 195. Trojæ 5, 811.
 perjuria Trojæ luminis G 1, 502. gentis sentis 4, 542.
 perlabitur undas 1, 147. aura 7, 646.
 perlegerent oculis omnia 6, 33.
 permensi classibus æquor 3, 157.
 Permæsi flumina E 6, 64.
 permetuens pœnas 2, 572.
 permiscet domum monstro 7, 348. permixtus Etrusco Arcas eques 10, 239. permixtum principibus agnovit 1, 488. cæde virorum equi 11, 634. cerebro ossa 10, 416. heroas E 4, 16.
 permittit me ludere E 1, 10. permittit patria morem 1, 540. dextræ Tyrios 4, 104. rogam flammæ 4, 640. permessa Deo potestas 9, 97. permissio nomine 5, 718.
 permulsi pectora dictis 5, 816.
 permutat galeam 9, 307.
 pernix Saturnus G 3, 93. pernicipibus alis 4, 180. plantis 11, 718.
 pernox jacet G 3, 230.
 pero crudus tegit vestigia 7, 690.
 perosi lucem 6, 435. perosos genus omne fœmineum 9, 141.
 perpetiar domus excindi 12, 644. perperas ventos et imbres 9, 60.

I N D E X.

perpetui bovis 8, 183. p. formidias E 4, 14. juvena 4, 32. p. mensis 7, 176.
 perplexum iter 9, 391.
 perumpit aratro tellurem G 1, 98. bipenni limina 2, 480. aciem 9, 513.
 perasedit ad vivum imber G 3, 442.
 perasentit pectore curas 4, 448. 4, 90.
 persequitur vitem G 2, 407. agmina 10, 562.
 Persidis pharetræ vicinia G 4, 290.
 persolvere grates 1, 600. animam meliorem 5, 484. mihi honorem 8, 261. sanguine poenas 9, 423.
 personat lopus 1, 741. æquora concha 6, 171. regna Cerberus 6, 418.
 perstabat memorans 2, 650. perstat mihi mens 5, 812.
 perstrinxit femur 10, 344.
 persuadeat tibi aucter G 2, 315.
 pertesum thalami tædæque fuisset 4, 18. incepti 5, 714.
 pertentent corpora tremor G 3, 250. pertentant gaudia pectus 1, 502. mentem 5, 828. pertentat sensus lues 7, 355.
 perterrita cæde 10, 426.
 pervenit ad aures 2, 81. clamor 9, 396.
 perventum est in tecta G 4, 375. ad limina 2, 634.
 perverso numine 7, 584. Menalca E 3, 13.
 pervigilat ad ignes G 1, 292.
 pervius usus 2, 453.
 pervolat ædes hirundo 12, 474. pervolitat loca 8, 24.
 pes. pede hæret 10, 361. pedis venam G 3, 400. primi vestigia 5, 567. sinistri 7, 690. pedem referens G 4, 485. repressit 2, 878. offerre 2, 657. vinculis exuta 4, 518. innexa 5, 511. pedem fecere 5, 830. advertere 6, 386. revocat 9, 125. retrahit 10, 307. reportat 11, 764. pede fervidus urget 12, 748.
 pede prosubigit terram G 3, 256. ferit G 3, 499. repulit amnes G 4, 233. secundo adi 8, 302. lævo pressit 10, 495. projecto 10, 587. posito nixus 10, 736. collo impresso 12, 356. podum trunca G 4, 310. sonitus 2, 732. cursu 5, 67. motu melior 5, 430. pulsu 7, 722. plantis 8, 458. adventum 11, 911. pedes in octo protentus G 1, 171. tentatura G 2, 94. ad imos defluxit 1, 404. per pedes tumentes tractus 2, 273. complexa 2, 673. ante pedes stetit 5, 381. implicuit 11, 752. pedibus spargat arenam E 3, 87. sub p. videt G 1, 243. subjecit G 2, 492. connexus G 4, 257. circumvolat uncis 3, 233. celerem 4, 180. talaria nectit 4, 239. uncis rapuit 5, 255. plaudunt 6, 644. per mutua nexis 7, 66. rectiq

vestigia 8, 209. timor addidit alas 8, 224. protrahitur 8, 264. melior 9, 556. spargat arenam 9, 629. fidei 10, 372. fugacibus 11, 390.
 pedestri pugna 11, 707. acies 10, 364.
 pedicas gruibus ponere G 1, 307.
 pedes iret in hostem 6, 881. congressus 12, 510. subsiste 11, 506. peditem armatum attulit alvo 6, 516. peditem nimbus 7, 793.
 pessimus v. malus.
 pestis acerba fovit humum G 3, 419. stygis sese extulit undis 3, 215. corpore descendit 5, 683. latet aspera 7, 505. vulnere cadat 11, 762. fert se ad ora 12, 865. pesti futura devota 1, 712. pestem meditata G 3, 153. talem avertite 3, 620. augurio depellere 9, 328. belli evadere 10, 55. peste teneri 4, 90. a peste servato 5, 699. peste caret 9, 540. postes variae illudant G 1, 181. omnes excedunt 6, 737. geminae Diræ 12, 845. pestiferas fauces 7, 570.
 Petilia parva (in Bruttia) 3, 402.
 petit me malo puella E 3, 64. cornu tantus E 3, 87. petunt ima nebulæ G 1, 401. excidiis urbem G 2, 505. æthera G 3, 358. campum petit amnis G 3, 522. mortem per vulnera G 4, 218. littora cursu 1, 158. templum clamore 1, 519. vento Mycenæ 2, 25. terram 3, 93. Italiam cursu 3, 253. remis ventisque 3, 563. tecta metu 4, 164. arva domosque 4, 312. classibus æquor 4, 313. regna per undas 4, 381. tempus inane 4, 433. connubia 4, 535. me fraude 4, 675. congressus per Averna 5, 733. manu custodem 6, 395. petebant illam multi 7, 54. in dubilis responsa 7, 86. somnos petivit 7, 18. connubilis natam 7, 96. ardua cursu 8, 221. causas ex alto 8, 395. amplexus 8, 615. terram moriens petit 10, 489. littora nando 10, 684. æthera pennis 11, 272. regna mihi peto 12, 190. fugam 12, 263. mucrone auxilium 12, 378. viam virtute 12, 913. petendam aedes G 4, 8. petitum thoracis 11, 9. petens alta 7, 362. petenti responsum dedit E 1, 45. annuit 4, 127. petentem connubia natam 12, 42.
 petulci hœdi G 4, 10.
 Phæacum arces 3, 291.
 Phædram cernit 6, 445.
 Phæthontis equi 5, 105. 10, 189. Phæthontidas E 6, 62.
 phalanx 2, 254. mœsta 11, 92. animosa luctu accensa 12, 277. phalanges Agamemnonis 6, 489. Tæcorum 12, 551. Argivæ 12, 544. circumstant densæ 12, 662.

phalarica contorta venit 9, 705.
 phaleras Rhamnetis rapit 9, 359. sudore
 receptas 9, 458. phaleris insignem 5,
 310.
 Phaneus rex ipse G 2, 98.
 pharetra ex auro 4, 138. pharetram
 Cressam agit G 3, 345. fert humero 1,
 500. Amazoniam 5, 311. Lyciam ge-
 rat 7, 816. insignem dedit 8, 166.
 sonantem sensere 9, 660. pharetra
 succinctam 1, 323. deprome sagittam
 11, 590. aurata 11, 859. pharetras
 humero leves 5, 558. gessisse humero
 11, 844. pharetris sumtis tarda G 2,
 125. tela depromunt 5, 501.
 pharetrata Camilla 11, 649. Persidis G
 4, 290.
 phaselis pictis vehitur G 4, 289.
 Phasim spectabat G 4, 367.
 Phenei sub moenia 8, 165.
 Philippi acies Romanas videre G 1, 490.
 Phillyrides Chiron G 3, 550.
 Philoctetes 3, 402.
 Philomela dapes parat E 6, 79. amis-
 sos queritur foetus G 4, 512.
 Phineia domus 3, 212.
 Phlegethon Tartareus G, 551.
 Phlegyas omnes admonet 6, 618.
 phocæ G 3, 543. G 4, 432-395.
 Phœbus vocet errantes 3, 99. Apollo
 prædixit 3, 251. roseus 11, 913. Phœ-
 bi chorus E 6, 66. soror 1, 329. ora-
 cula 2, 114. sacerdos 2, 319. inter-
 pres 3, 474. patiens 6, 77. cortina 6,
 347. candelitis limine 8, 720. manu
 medica 12, 402. Phœbo munera lauri
 E 3, 62. gaudet Parnassia rupes E 6,
 29. laurea gratissima E 7, 62. dilec-
 ctus lappx 12, 391. Phœbum superare
 canendo E 5, 9.
 Phœbe aurea G 1, 431. alma 10, 216.
 Phœbeæ lampadis 3, 637. 4, 6.
 Phœbigenam detrusit 7, 773.
 Phœnicum agri 1, 344.
 Phœnissa Dido 1, 670. 714. 4, 529.
 Phœnix 2, 762.
 Pholoe Cressa genus 5, 285.
 Pholura domuit G 2, 456. 8, 294.
 Phorbanti similis 5, 842.
 Phorci chorus 5, 240. exercitus 5, 824.
 progenies 10, 328.
 Phrygis semiviri 12, 99. Phryges 1, 468.
 jactant responsa 9, 134. Phrygum
 gente 5, 785. Phrygibus exitium fu-
 turum 2, 191. Phrygius ducebat Orgia
 evantes 6, 518. Phrygius pastor 7,
 363. P. Simoentis 1, 618. Idæ G 4,
 41. P. squor 1, 381. chlamydem 3,
 484. matrem 7, 139. agmina 2, 68.
 urbes 7, 207. biremes 1, 182. ignes 2,
 276. leones 10, 157. ministris 2, 580.
 hymenæis 7, 358.

Phthiam premet 1, 285.
 Phyllis E 3. E 5. E 7. E 10.
 Picus Fanno pater 7, 48. 189. 171.
 Pierides potant fecere E 9, 33.
 piger. pigre frigore G 4, 259.
 piget cognoscere curas G 1, 177. me
 meminisse 4, 335. incepti 5, 678. ex-
 cepisse pigeit 7, 233.
 pignus amoris dederat 5, 538. pacis in-
 violabile 11, 363. pignore certes E 3,
 31. præsentis firmat 3, 611. pignora
 cara sui reliquit E 8, 92.
 pila saxeæ cadit 9, 711.
 pila exesa inveniet G 1, 495. gerunt 7,
 664. pilata agmina 12, 121.
 pilentis mollibus 8, 666.
 Pilumnus 10, 76. 9, 4. 12, 83.
 Pinaria domus 8, 270.
 Pindi iuga E 10, 11.
 pingit vaccinia caltha E 2, 50. frontem
 et tempora moris E 6, 22. pictus acu
 chlamydem 9, 582. tunicas 11, 777.
 purpura 7, 252. croco et murice vestis
 9, 614. acantho velamen 1, 711. lim-
 bo 4, 137. volucres G 3, 243. Aga-
 thyri 4, 146. Labici 7, 796. Gelonos
 G 2, 115. abiete puppes 5, 663. cari-
 nas 7, 431. phaselis G 4, 289. pellibus
 G 4, 342. toris 1, 708. tapetis 7, 277.
 armis 8, 588. 11, 660. 12, 281.
 pictura inani pascit 1, 464. picturatas
 vestes 3, 483.
 pinguis caseus E 1, 35. ara 7, 764.
 hostia 11, 740. solum G 1, 64. oleum
 6, 274. olivi E 5, 68. arena G 1, 105.
 ferinæ 1, 215. fimo G 1, 80. tiliam G
 4, 183. humum 6, 195. tædis pyram
 6, 214. arvo E 3, 100. arista G 1, 8.
 cortice G 2, 304. fero G 3, 406. arvi-
 na 7, 627. flumine 9, 31. oves E 6, 4.
 tædæ E 7, 49. verbenas E 8, 65. cul-
 mos G 1, 192. unguine ceras G 3, 450.
 aras 4, 62. electra E 8, 54. dumeta G
 1, 14. pabula G 1, 87. exta G 2, 396.
 defruta G 4, 268. culta G 4, 372. ter-
 ris G 2, 92.
 pinguescere sanguine campos G 1, 492.
 pinis cingit 7, 159. punices G 3, 372.
 pinus in hortis pulcherrima E 7, 65.
 uberrima G 4, 141. trunca vestigia
 firmat 3, 659. tarda tenet 5, 153.
 radicibus eruta 5, 449. pinum tem-
 pestivam evertere G 1, 256. flagran-
 tem sustinet 7, 397. Etruscam quas-
 abat 9, 522. pinu ex alto suspendunt
 G 2, 389. flagranti fervidus 9, 72. la-
 festa ducebat 10, 206. pinus sacras
 exurere 9, 115. actas ad sidera ever-
 tunt 11, 136. pinos loquentes habet
 E 8, 22. dant navigiis utile lignum
 G 2, 443. de montibus ferens G 4,
 112.

INDEX.

- pinus ardor 11, 786. p. silva 9, 85.
 plaga 11, 320. claustra 2, 258.
 pinifer Mœnalus E 10, 14. Vesulus 10,
 708. Atlantis caput 4, 249.
 Pirithoum 6, 393. 601.
 pirus v. pyrus.
 Pisæ flumina G 3, 180. Alphæ 10, 179.
 piscis fluvios amabit E 5, 76. piscis a-
 quosi sidus G 4, 234. pisces impasti
 vulnera lambent 10, 560. pisces nu-
 dos destituent freta E 1, 61. piscibus
 iuglucim explet G 3, 430. æquor
 metitur G 4, 388.
 piscosæ Lernæ 12, 518. p. amne 11,
 457. p. scopulos 4, 255.
 pistris iumani corpore 3, 427.
 pius Æneas 1, 220. Arcitenes 3, 75.
 amore 5, 296. vitta 4, 637. generi 1;
 526. farre 5, 745. ore 6, 530. vates 6,
 662. Troës 7, 21. piorum vatium 4,
 464. concilia 5, 734. pia numina 4,
 382. pios respectant numina 1, 603.
 secretos 8, 670. pins manus 3, 42.
 piis Dî meliora G 3, 413. manibus 4,
 517. animis 7, 401.
 pietas labentem texit 2, 430. cœlo est 2,
 536. antiqua labores respicit 5, 688.
 mitigat ulla 5, 783. spectata parenti
 6, 687. heu pietas 6, 879. incantum
 fallit 10, 812. pictatis honos 1, 253.
 tantæ imago 6, 405. patriæ 9, 204.
 pietate insignem 1, 10. gravem 1, 151.
 justior 1, 545. meremur 2, 690. felix
 3, 480. egregius 6, 769. prior 11,
 292. freti 11, 787. supra ire Deos 12,
 839.
 piabant culpam morte 2, 140. nefas 2,
 184. ossa 6, 379.
 piacula monstrata ducat 4, 636. sunt 6,
 153. commissæ distulit 6, 569.
 pix. picis atræ massam G 1, 275. in mo-
 rem G 2, 250. Naryciæ lucos G 2,
 438. pice lentius G 4, 41. pices Idæas
 miscent 3, 450.
 picea nigranti obscurus 9, 87. pices
 procumbunt 6, 180. nocentes G 2,
 257.
 piceum lumen 9, 75. flumen 9, 813. tur-
 bine 3, 573. caligine G 2, 309.
 placeant nobis silvæ E 2, 62. placuisse
 apibus morem G 4, 197. placitam oli-
 vam G 2, 425. fœdus 10, 15. amoris
 4, 38. placitura refer 12, 76. ultra
 placitum laudârît E 7, 27.
 placidus juvenis 4, 578. salis 5, 848. pa-
 ludis 8, 88. mortis 6, 522. quietem
 1, 691. mare E 2, 26. caput 1, 127.
 soporem 4, 522. pace 1, 249. quiete
 5, 836. nocte 7, 427. pectore 1, 521.
 ore 7, 194. æquore 8, 96. placidi ser-
 vate pios 3, 266. venti 5, 763. aures
 4, 440. domos 6, 705. urbes 7, 46.
 sedibus 6, 371. placidissima accipit 3,
 78. placide amplexus 5, 86.
 placido. placat æquora 1, 142. sanguine
 ventos 2, 116. placati animi 11, 300.
 placata maria 3, 69. placabilis ara 7,
 764. 9, 585.
 plaga solis in medio extenta plagarum
 quatuor 7, 226. pinæ montis 11, 320.
 plaga ætheria 1, 394.
 plagam ferentis 10, 797. plagæ dant
 animos 7, 383. plagis perempto G 4,
 301.
 plangunt littora G 1, 334. plangentia
 agmina 11, 145.
 plangor tantus ad auras 6, 561. plango-
 ribus femineis ululant 2, 487. magnis
 resonat æther 4, 668.
 plano ponere vitem G 2, 273.
 plauties ignota jacet 11, 527.
 plantæ feraces immittuntur G 2, 80.
 plantas teneras secet gladius E 10, 49.
 abscondens G 2, 23. ex arbore destrin-
 ge G 2, 300. feraces humo figat G 4,
 115. æquore tingeret 7, 811. plantis
 nascuntur G 2, 65. alatis tetigit 4,
 259. primis insisterat 11, 573. perai-
 cibus transit 11, 718.
 plantaria viva G 2, 27.
 platanum umbras ministrantem distulit
 G 4, 146. platanus steriles malos ges-
 sere G 2, 70.
 plaudunt choreas pedibus 6, 644. plan-
 dentem columbam 5, 516. plausæ cer-
 vicis G 3, 186. plausa manibus pecto-
 ra 12, 86.
 plausum ingentem dat 5, 215. plausus
 consonat 5, 149. secundo volat 5, 338.
 ingenti sonuerunt 5, 506. excipiunt
 5, 575. fremebant 8, 717. plausus hi-
 antem corripuit G 2, 508. plausus in-
 gementant 1, 747.
 plaustra volentia G 1, 163. domum de-
 cedere G 2, 206. stridentia trahunt G
 3, 536. plaustis tympana trivere G 2,
 444. gravibus juga ducere G 3, 140.
 gementibus vectare 11, 138.
 plebis plausus G 2, 509. corpora G 4,
 95. plebem multam sine nomine 9,
 243.
 Pleias Taygete os terris ostendit G 4,
 233. Pleiades G 1, 138.
 Plennyrium undosum contra 3, 693.
 plena laboris regio 1, 460. Luna 3, 152.
 plenam sagittis pharetram 5, 311. ad
 plenum calcentur G 2, 244. plena voce
 G 1, 388. acerra 5, 645. campo G 3,
 390. velo 1, 400. auro 1, 739. flum-
 mine 8, 62. ovili 9, 59. plenæ crura
 thymo G 4, 181. Jovis omnia E 3, 60.
 muneribus omnia G 2, 4. flumina G
 3, 143. ad præsepia G 3, 495. rivos
 9, 456. calathis E 2, 45. fossis G 1,

INDEX.

371. velis 5, 281. manibus 6, 884. annis 7, 53. viis 11, 236. portis 12, 121.
- plicantem membra retentat 6, 279.
- pluma molli canentem 10, 192. in plumam conserta 11, 771. plumas sunt corpore 4, 181. vulsæ labuntur 11, 724. plumas nantes colludere G 1, 369. plumis vim accipiunt 3, 242.
- plumbi liventis glandes 7, 687. plumbo insuto rigeabant 5, 405. liquefacta diffidit 9, 588.
- plno. pluit illice tantum glandis G 4, 81. in terris 10, 807.
- pluviam nox colligit E 9, 63. vocat cornix G 1, 388. denuntiât G 1, 453. pluvia ingenti diluit G 1, 325. carebunt G 1, 435. impendente G 4, 191. gravantur 9, 437. pluviam tennes G 1, 52. pluvias discere G 1, 352. pluvialibus austris G 3, 429. hædis 9, 66. pluvio frigore G 3, 279. Hyadas 1, 744.
- plus parte justa reliquit G 1, 35. plures calamos E 2, 32. plura fulgura G 1, 487. querentem 1, 385. moratus 5, 381. adludens 7, 117. dicere 7, 449. effatus 8, 43. pluribus oranti 10, 599.
- plurimus Jul. cr E 7, 60. oleaster G 2, 183. urbi imminet 1, 419. annis 6, 659. fumus 8, 257. plurima nux G 1, 187. auro fluxit G 2, 166. montis imago 2, 369. purpura 5, 250. mento canities 6, 299. turba 6, 667. virtus 11, 312. plurima monstra G 1, 184. volvens 1, 305. fando enumerare 4, 33. debere 8, 379. frustra conantem 9, 398.
- Pluton pater odit 7, 327.
- pocula ponam fagina E 3, 36. fecit Alcimedon E 3, 44. laudes E 3, 48. ad pocula venient E 8, 28. Acheloia miscuit G 1, 9. infecere novercæ G 2, 128. inter pocula læti G 2, 383. vitea imitantur G 3, 279. sunt fontes G 3, 529. plena reponunt G 4, 379. Bacchi libabant 3, 354. levias 5, 91. sublata reponi 8, 176. porgite 8, 274. dabo aspera signis 9, 264. mense expectare 11, 738.
- podagras turpes ferat G 3, 299.
- pœnam traxe per omnem 5, 786. expectant 6, 615. ad pœnam vocabit 6, 822. pœnam sumit 12, 949. pœna simili luetis 1, 136. in pœna fœminea 2, 584. pœnarum nomina 6, 627. exhaustum satis est 9, 356. pœnas dat G 1, 405. suscitât G 4, 455. poscunt 2, 72. ad pœnas reposcent 2, 139. pœnas Danaum permetuens 2, 572. sceleratas sumere 2, 576. recepti 4, 656. pendere 6, 20. reposco 6, 530.
- malorum exercet 6, 543. Deum docuit 6, 565. patrias explerit 7, 766. scelerum addit 8, 668. persolves 9, 423. tales expendere 10, 669. patrias debueram 10, 853. pœnis arguerit 6, 561. fœcunda viscera 6, 598. exercentur 6, 739.
- Pœni corda ferocia ponunt 1, 302. obtusa pectora gestamus 1, 567. Pœnorum primi 4, 133. Pœnos leones E 5, 27.
- pœniteat te trivisse labellum E 2, 34. nostri illas E 10, 16.
- poëta divine E 5, 45. E 10, 17. poëtam crescentem hedera ornate E 7, 25. me fecere E 9, 32. poëtas Graii meminere G 3, 90.
- polibant squamis auroque 8, 436. polita parte 8, 426.
- polus sidera pascet 1, 608. æthera lucidus 3, 586. poli intonare 1, 90. polium cinxere 1, 398. involvens 2, 251. nox tenebat 5, 721. polo dimoverat umbram 3, 589. stellas discedere 9, 21.
- Polydorus ego 3, 45. 62.
- Polyphemus 3, 641. 657.
- Polyphætæn Cereri sacrum 6, 484.
- Polytes 2, 526. 5, 564.
- pollice virgineo demassum florem 11, 68.
- pollicem quæ tibi reduci 9, 301. pollicitus es 1, 237.
- Pollio E 3, 84. E 4, 12.
- polluit ore dapes 3, 234. pollutum hospitium 3, 61. amore 5, 6. pace 7, 467.
- Pollux fratrem alterna morte redemit 6, 121. Pollucis habenis G 3, 89.
- Pometios imponent 6, 776.
- pomo honos erit E 2, 53. poma pendere E 1, 38. mitia E 1, 81. sub arbore strata E 7, 54. carpent E 9, 50. degenerat G 2, 59. non sua miratur G 2, 82. ad sidera nituntur G 2, 426. autumnno carpentur G 4, 134. pomis onerant G 1, 274. utilis arbor G 2, 150. nomina servat G 2, 240. exuberet G 2, 516. fertilis arbor G 4, 142. agrestibus solum augent 7, 111.
- pompa domum me referret 11, 163. pompas solemnes ducere G 3, 22. exequere 5, 53.
- pondus auri ignotum 1, 359. ponderis acti tormento 11, 616. pondere convexo nutantem E 4, 50. iniquo G 1, 164. ipso se prodit G 2, 254. ingenti urgerent G 2, 351. valido sub pondere nitens G 3, 172. devexo fluit G 3, 523. magno auri 3, 49. tarda 5, 153. immani project 5, 401. vasto concidit 5, 447. sub pondere gemuit 6, 413. infestoolvebant 9, 512. procubuit 9, 540. ingenti concussa 9, 752. magno vellit 10, 381. ipso victus 12, 255.

INDEX.

- vergat 12, 727. pondere baltei immania rapiens 10, 496. auri sunt mihi 10, 527.
- pone sequens G 4, 487. 10, 226. legit pontum 2, 208. subit conjux 2, 725.
- pone ordine vites E 1, 74. Orphea in medio E 3, 46. posuit domus mus G 1, 182. vitem G 1, 284. retia cervis 1, 307. foetus Autumnus G 2, 521. certamina G 1, 530. templum de marmore G 3, 13. arena vestigia G 3, 195. fundamina favis G 4, 161. animas in vulnera G 4, 231. artus in litore 1, 173. corda ferocia 1, 302. spem in armis 2, 676. cervicem inflicam 3, 631. urbem pretio 4, 212. Pergama victis 4, 344. caput 5, 845. ponuere cubilia curæ 6, 274. venti 7, 27. nomen 7, 63. animos 11, 366. caput 11, 830. culmina aequo solo 12, 569. positus agro limes 12, 898. positum castris simulacrum 2, 172. posito semine G 2, 14. certamine 8, 639. pede 10, 736. posite somno 4, 527. positis castris G 3, 348. exuvii G 3, 437. sagittis G 4, 348. bellis 1, 291. aris 3, 404. incudibus 7, 629. hastis 9, 586. inglorius armis 10, 52. insignibus 11, 89. positura modum exitiis 7, 129.
- pontem vellere 8, 650. indignatus Araxes 8, 728. ponti ignoto sese committere G 3, 78. ponte parato 10, 654. pontes jungunt 9, 170. transiit altos 10, 658. instraverat 12, 675. pontibus crebris consistere G 4, 27. altis opportuna 9, 530. socios exponit 10, 288.
- Pontus G 1, 58. E 8, 96.
- pontus ingens in puppim ferit 1, 114. habet Libyæ 1, 556. medio venit 3, 417. monstra fert 6, 729. sub litmine splendet 7, 9. premit aequora 10, 103. obice claudit 10, 377. gurgite procurrentis ad terras ruit 11, 625. ponti aequora G 1, 469. vasti gens G 4, 430. hiems 2, 110. pontum moveri G 1, 130. murmure misceri 1, 124. legit 2, 207. trans pontum fugat 6, 312. spumantem pontum secant 9, 103. profundum 5, 615. ponto vela legunt G 1, 372. refuso sonat G 2, 163. in medio albescere G 3, 237. diijce corpora 1, 70. nox incubat 1, 89. pererrato 2, 295. medio jacet insula 3, 104. vasto immergite 3, 605. palmas tendens 5, 233. incolumem fore 6, 345. toto opponere 7, 300. feruntur 9, 122. proxima 9, 238. exposita 10, 694. cœruleo sunt numina 12, 182. Ponti freta incipiunt tumescere G 1, 356.
- poplite succiso 9, 762. 10, 699. sub-
- dens 12, 492. duplicato 12, 927.
- Populonia mater juvenes dederat 10, 172.
- populus G 2, 13. Alcidee gratissima E 7, 61. in fluviis pulcherrima E 7, 66. candida imminet E 9, 41. bicolor comas velavit 8, 276. populea sub umbra G 4, 511. fronde 5, 134. 8, 32. 10, 190. ramis 8, 286.
- populi fascies G 2, 495. tabularia G 2, 502. audacis bello 4, 615. populum late regem 1, 21. sub religione tueri 2, 118. communem regamus 4, 102. extinxit 4, 682. infusum decedere 5, 552. violentem deponunt 5, 750. in populo coorta seditio 1, 148. populo portendere 7, 80. populi Parthorum observant G 4, 211. circum volabant 6, 706. coëant 8, 385. supersunt 11, 420. quaterni sub gente 10, 202. populorum dona 8, 721. populos propinquos cernam 3, 502. volentes G 4, 562. misceri 4, 112. sermone replebat 4, 189. imperio regere 6, 854. amborum regum excindere 7, 316. per feroces agitur 7, 384. resides in arma vocat 7, 693. feroces rapit 7, 725. ditione premebat 7, 738. in pace regibat 8, 325. ingentes jungere 8, 475. Latinos aspectat 10, 4. populis amor nullis 4, 624. vocatis jura daret 7, 247. ab Auroræ victor 8, 686. caput 10, 203.
- populat acervum curculio G 1, 185. ferro penates 1, 527. vi littora 12, 263. suum populatus iter 12, 525. populata auribus tempora 6, 496.
- popularibus auris gaudens 6, 817.
- porca cæsa jungebant fœdera 8, 641.
- porriciam exta in fluctus 5, 238. 776.
- porrigitur per novem jugera corpus 11, 597. pocula porgit dextris 8, 274. porrecta sub axem Rhodope G 3, 351. porrectum extendit 9, 589.
- porro hinc accepit Roma 5, 600. quæ sint ea flumina requirit 6, 711. percipere 9, 190.
- Porsenna 8, 646.
- porta cœli tonat G 3, 261. qua data 1, 83. adversa ingens 6, 552. portæ limine 2, 242. Scææ limina 3, 351. custos 9, 176. bivio 9, 238. portæ subeuntem 9, 570. infigitur hasta 9, 746. portam Carmentalem monstrat 8, 338. tenebant 9, 183. recludunt 9, 675. ad portam ruit 9, 695. torquet 9, 724. porta emittit eburna 6, 899. portæ belli clauduntur 1, 294. panduntur 2, 27. sunt geminæ somni 6, 894. belli geminæ sunt 7, 608. morantes manu impulsi 7, 621. portarum vigiles 2, 335. claustra 7, 185. portas miratur 1, 442. Scæas tenet 2, 612.

INDEX.

conspicio, 6, 631. tristes recludere 7, 617. per omnes se condant 9, 39. obficient 9, 45. excubiis obsidere 9, 159. explorant 9, 169. ad portas prosequitur 9, 309. præbere patentes 9, 693. ad portas ruere 11, 142. portas præfodiunt 11, 473. patentes irrupere 11, 879. in portas arietat 11, 890. ad portas discurrunt 12, 577. portas pandere 12, 584. portis erumpunt G 4, 78. recipi 2, 187. patentibus accipiunt 2, 266. bipatentibus adsunt 2, 330. moveri 2, 429. clausis 8, 386. socios immittere 9, 758. circum omnibus instant 10, 118. effunde sub altis 11, 485. propinquabant 11, 621. plenis se fundunt 12, 122. sublimibus adstant 12, 133.

portior Orci G 4, 502. Charon 6, 298. 326.

portendere debita 3, 184. bellum populo 7, 80. portenderet ira deum 5, 707. fatis portendi 7, 256.

portenta Deum obstant 7, 58. casum ferant 8, 533. visu horribili sequuntur 11, 271.

porticibus longis 2, 528. vacuis 2, 761. 12, 476. in amplis accipiebat 3, 353. auratis 8, 656.

porto. portantur opes pelago 1, 363. portat te septima sestis 1, 755. sublimem 4, 241. equus 5, 566. somnia insonit 5, 840. tibi dona 10, 881. prædam ovana 11, 758. portanda dabat mandata 9, 312. portans Ilium in Italiam 1, 68. sinu 11, 544. portantes munera 11, 333.

Portanus euntem impulit 5, 241.

portus propior patecit 3, 530. curvatus in arcum 3, 533. ab accessu ventorum immotus 3, 570. me accipit 3, 707. sese extulit 12, 441. portum tetigere G 1, 303. petit 1, 194. ad portum se fert 6, 901. portum relinquit 7, 7. portu tuto accipit 3, 78. Chaonio subimus 3, 292. progredior 3, 300. Ansonio considerare 3, 378. alto condidit 5, 243. a porta diversa 7, 132. sedetis 7, 201. portus memorem G 2, 161. Emathis revisit G 4, 390. effodiant 1, 427. relinquo 3, 10. vicinos invadere 3, 382. ad portus ruit 3, 676. vacuos sensit 4, 588. tangere 4, 612. petunt 5, 32. amicos intramus 5, 57. desertos videt 5, 612. require Velinos 6, 366. in portus delat 7, 22. tenebunt 9, 98.

poscunt semina terræ G 2, 324. canas 1, 414. supplex numina posco 1, 666. pateram 1, 728. precibus oracula 3, 456. Deos veniam 4, 50. ventos 5, 26. posceret ordo factorum 5, 707. tempus

spectacula 6, 37. indebita 6, 66. sibi honorem 6, 589. contra fata 7, 584. numina poscunt 8, 512. poscor Olympo 8, 533. poscant acies 8, 540. scallas in mœnia 9, 524. bello connubia 9, 600. absentem in proelia 10, 661. posci in certamina 11, 221. pacem te poscimus omnes 11, 362. poscunt bella manus 11, 379. sibi pretium 12, 350. poscena meliora G 3, 456. poscente nullo G 1, 128. poscentibus fati 8, 477.

possessor agelli diceret E 9, 3.

possum. non omnia possumus omnes E 8, 63. quid Troës potuere? 1, 232. quis fallere possit amantem 4, 296. possunt quia posse videntur 5, 231. potes omnia 6, 117. num capti potuere capi 7, 295.

potens armis atque ubere glebæ 1, 531. nimium visa 6, 872. avis atavisque 7, 56. promissi 7, 541. Atina 7, 630. seditio 11, 340. virtute propago 12, 827. potentem tempestatum te G 1, 27. solem G 2, 373. Vestam 2, 266. dominam 3, 438. celo Ereboque Hecaten 6, 247. parvo Fabricium 6, 844. dextram 7, 234. potentum limina 12, 519. potentes tempestatum Di 3, 528. potentibus herbis 7, 19. 12, 402.

potentia solis acrior G 1, 52. mea magna solus 1, 664. Romana cœlo æquavit 8, 99. dura egit 10, 72.

potestas datur dextram adfectare 3, 670. exsuperare 7, 591. Deo permessa 9, 97. nulla exire 9, 739. respirare 9, 813. Divûm æterna 10, 18. potestates herbarum scire 12, 396.

potis 3, 671. est tendere contra 9, 796. non potis est vis ulla tenere 11, 148. potior soboles G 4, 100. sententia 4, 287.

posthabui seria ludo E 7, 17. posthabita Samo 1, 16.

posthuma proles 6, 763.

postera dies 3, 588. 5, 42. 7, 148. 12, 113. Aurora 4, 6.

postremus metito G 2, 410. p. cura G 3, 404. pistris 3, 427. postremum deificis 11, 664. postrema coercent 9, 27.

poste sacro refixum 5, 360. poste fuligine nigri E 7, 50. cardine emoti 2, 493. auro spoliisque superbi 2, 504. postes varios inhiant G 2, 463. sub ipsos nituntur 2, 442. relicti 2, 454. æratos a cardine vellit 2, 480. amplexæ 2, 490. ferratos rupit 7, 622. obice fultos emunxit 8, 227. in postes duros arietat 11, 890. postibus adversis figo 3, 287. in sacris arma pendet 7, 183. superbis aptat 8, 722. læsit adesis 9, 537.

I N D E X.

potuntur Troës arena 1, 172. auro vi
3, 56. rapto 4, 217. sceptris 9, 267.
corpore et armis 12, 642. potitus gau-
det 10, 500. potitum sceptris 3, 296.
potiti tellure 3, 278. aaso 6, 624.
præda 9, 363. spoliis 9, 450.
Potitius auctor 8, 269. 281.
Potniades quadrigæ G 3, 268.
poto. potare canalibus undam G 3, 330.
lac concretum G 3, 463. latices et
longa oblivia 6, 715. potis rivis G 4,
120. potum venient E 7, 11. age E 9,
24. potantibus umbras ministrantem
G 4, 146.
præ se jactant responsa 9, 134. se por-
tans 11, 544.
præbere latebras G 2, 216. fluvios G 3,
301. portas patentes 9, 593. præbuit
terra labores 10, 322.
præcedo. præcesserat agmen 7, 47.
præcelsa rupe 3, 245.
præceps Eurus G 4, 29. fugeret 4, 457.
sece tulit 3, 598. se misit 4, 253. ani-
mi 9, 685. se dedit 9, 815. ruit sax-
um 12, 684. præcipiti certamine G 3,
103. noto 7, 411. præceps deferat E
8, 59. præcipientem currum G 3, 359.
deturbat 5, 175. projecit 5, 860. ade-
git 6, 594. impulit 12, 379. scopulo
excudit 12, 531. in præceps rapit G 1,
203. patet 6, 578. in præcipiti stan-
tem 2, 460. p. saltu 8, 257. præcipi-
tes 11, 895. vitam relinquunt G 3,
547. columbæ 2, 516. vigilate 4, 573.
campum corripuere 5, 144. ruunt 11,
673. cælo labi G 1, 366. silvas 2,
307. metus agit 3, 682. premebat 10,
232. in p. fossas 11, 888.
præcipitat cælo nox 2, 9. pelago dona
2, 37. præcipitant furor iraque men-
tem 2, 317. flumina mento 4, 251.
præcipitare potestas 4, 565. moras 8,
443. 12, 699. præcipitant nimbi in
vada 9, 670. curæ 11, 3. præcipitans
traxi mecum 6, 351.
præcipio. præcepi omnia 6, 105. littora
10, 277. numerumque modumque ca-
rinis 11, 329. hostem spe 11, 491.
præcepta dona 6, 632.
præcepta veterum referre G 1, 176. De-
um secuti G 4, 448. sponsæ audierit
11, 345. parentis edocet 5, 747. ex-
equitur 6, 236. facessunt 9, 45. præ-
ceptis parere 2, 607.
præcipuus fragor 11, 214. laborem G 3,
74. Æneam 8, 177. honores 5, 249.
præcipue G 3, 51. 1, 220. 712. 2, 112.
6, 176. 7, 746.
præcisus saxis 8, 233.
præclara bello gens 8, 480. proles 12,
347. urbem 4, 655. stirpe G 4, 322.
facta 10, 397.

præconis voce 5, 245.
præcordia circum sanguis obstiterit G 2,
484. in p. redit virtus 2, 367. ad in-
tima 7, 347. transit 9, 413. tumidus
9, 596. coit in p. sanguis 10, 452.
præda onerosa impedit 9, 384. canibus
date 9, 485. prædas sortem 9, 268. a-
more 11, 782. prædæ se accingunt 1,
210. prædam avibus fert G 2, 60. ad-
servabant 2, 763. semesam relinquunt
3, 244. convectant 4, 404. ordine duci
11, 79. præda potiti 9, 363. prædas
raptas vertere 1, 528. recentes conve-
ctare 7, 749. comportare juvat 9, 613.
avertere 10, 78.
prædari lupos G 1, 130.
prædo perfidas alta petens 7, 362. præ-
donis corpore 10, 774. Phrygii ma-
num 11, 484.
prædixit E 1, 17. 18. Apollo 3, 252. pro
omnibus unum 3, 436. mihi luctus 3,
713.
prædicta vatum horrificat 4, 464.
prædicare ventos G 1, 51. cælo tem-
pestates G 1, 252. oculis G 2, 255.
prædivitis Latini 11, 213.
prædulce decus 11, 155.
prædurum viribus Orsen 10, 748. p. cor-
pora G 2, 531.
præeunte carina 5, 186.
præfatus rex 11, 301.
præfecit lucis 6, 118. 564.
præferat me sibi E 3, 4. manibus vittas
7, 237. frons hominem 10, 211. mu-
nera 11, 249. prælato honori 5, 541.
præfigunt ora capistris G 3, 399. capita
in hastis 9, 466. puppibus arma 10,
80. arma templis 11, 778. præfixam
ferro robur 10, 479. præfixa cuspidē
7, 817. ferro 5, 557. ora 9, 471. ha-
stilia ferro 12, 489.
præfodiunt portas 11, 473.
præfulgens unguibus aureus pellis 8,
553.
prægnans enixa 7, 320. face 10, 704.
prælabi flumina G 3, 180.
prælorum cola G 2, 242.
præmetuens illa sibi 2, 573.
præmia posuere G 2, 382. palmæ mira-
tus G 3, 49. laudi sunt 1, 461. digna
ferant 1, 605. Veneris nōris, 4, 33.
expectent 5, 70. cepissent 5, 232.
accipient 5, 308. ad præmia ultima
venit 5, 346. sunt præmia victis 5,
353. solvi 9, 252. pugnae aggerat 11,
78. digna capias 11, 857. magna in-
ter præmia ducet 12, 437. ludicra pe-
tuntur 12, 765.
præmisit improbus arma 11, 513. præ-
missus Achates .6, 34. equites 9,
367.
prænatat domos 6, 705.

INDEX.

- Præneste altum colunt 7, 682. sub ipsa 8, 561. Prænestinae urbis 7, 678.
 prænuntia luctus fama 11, 139.
 prapae Jovis armiger 5, 254. prapetis pennae 3, 361. 6, 15.
 prapingue solum 3, 668.
 praeptus amor 4, 516. conjuge 9, 138.
 praeruptus aquae mons 1, 105. saxis G 2, 156.
 praesaga mali mens 10, 843. praesagi fulminis ignes 10, 177.
 praescia venturi vates 6, 66. longe corda 12, 452.
 praesciscere corda longe G 4, 70.
 praescripsit nomen E 6, 12.
 praesens fortuna G 3, 452. in pectore virtus 5, 363. succurre 9, 404. praesentia terrae 5, 656. leti 10, 622. praesenti pignore 3, 611. Marte 8, 495. praesentem mortem 1, 91. praesens minatur exitum 12, 760. praesentia numina G 1, 10. ora 3, 174. praesentes Divos E 1, 42. praesentius si quid audes 12, 152. signum 12, 245. praesentia Turni urget 9, 73.
 praesentit regina dolos 4, 297.
 praesepia tauri repetent E 7, 39. ad satura servant G 3, 214. ad plena animas reddunt G 3, 495. fugit equus 11, 492. praeseptibus herbas ferat G 3, 395. immotis G 3, 416.
 praesertim G 2, 310.
 praeses belli Tritonia virgo 11, 483.
 praesidet arvis 3, 35. Apollo 6, 9. stagnis fluminibusque 12, 140.
 praesidium perdis 11, 58.
 praestat fluctus componere 1, 135. magnam praestet Achillem 11, 438.
 praestans animi juvenis 12, 19. praestanti corpore G 4, 550. munere 5, 361. forma 7, 483. praestantes virtute legit 8, 648. praestantibus armis 11, 291.
 praestantior alter 6, 164.
 praesumite spe bellum 11, 18.
 praetendere sepegeti G 1, 270. fumos manu G 4, 230. tædas 4, 339. ramum 8, 116. morti muros 9, 599. praetenta insula 3, 692. praetenta Syrtibus arva 6, 60.
 praeter solitum G 1, 412. vada 7, 24.
 praeterea 11, 78. 7, 183.
 praetereo hæc G 4, 148. praeterit aetas G 2, 322. hos cursu 4, 157. victam Centaurus 5, 156. praeteritos annos 3, 560.
 praeterlabare pelago 3, 478. tumulum 6, 875.
 praetervehor ostia 3, 688.
 praetexere funera sacris 4, 500. puppes 6, 5. arundine ripas E 7, 12. G 3, 15. nomine culpam 4, 172.
 praetoria ad ipsa densae G 4, 75.
 praevalidam G 2, 253. 190.
 praevectus equo 7, 166.
 praeveniens diem age E 8, 17.
 praevertitur Hebrum fuga 1, 317. animos praevertere amore 1, 721. cursu ventos 7, 807. equos vento 12, 345.
 praevidit venientem 5, 445.
 praeustis sudibus 7, 524.
 prato quiescant 10, 836. prata sat biberrunt E 3, 111. mollia E 10, 42. G 3, 521. arida tondentur G 1, 289. Calstri G 1, 384. carpere G 3, 142. coloribus rubeant G 4, 306. recentia incolimus 6, 674. per prata E 7, 2. in pratis flos G 4, 271. ac veluti in pratis apes 6, 707.
 pravi tenax 4, 188.
 prece numen adora 3, 437. accendit 10, 368. preces nostras audite 4, 612. fudisset 5, 234. descendere in omnes 5, 782. in preces cessas 6, 51. fer rite 8, 60. patrias audite 8, 574. immiscet 10, 153. magnas valuisse 11, 229. precibus humanis manuscendere corda G 4, 470. flecteris 2, 689. exposcere 3, 261. si quis locus 4, 319. sub precibus venia latet 10, 626. inflectere 12, 800.
 precari veniam 3, 144. numina 3, 543. justumque memorque precatur 4, 521. precatur flumina 7, 137. cui me fortuna precari voluit 8, 127. foedus infectum 12, 242. precando animum tentare 4, 113. flecti fata sperare 6, 376. absiste 8, 403. precati superos 5, 529. precantis miserere 10, 598. precantem dextram 12, 930. precantia verba 7, 237.
 preciae G 2, 95.
 prehensum dextra continuit 2, 592. prehensis fraenis 11, 719.
 prendimus arcem 2, 322. saxo volitantia 3, 450. oras 6, 61. tecta manu 9, 558. cursu 12, 775. prensa manu corpora 3, 624. prensos boves G 1, 285.
 prensant fastigia dextris 2, 444. forcipe ferrum 12, 404. prensantem umbras vidit G 4, 501. manibus invasisset 6, 360.
 premeretur caseus urbi E 1, 35. premes falsa umbras G 1, 157. virgulta G 2, 346. ad retia cervum G 3, 413. premit fauces lingua G 3, 508. mella G 4, 101. ventos imperio 1, 54. frudere certo 1, 63. arva pelago 1, 246. servitio 1, 285. sentibus anguem 2, 380. hasta 2, 530. Luna lumen premit 4, 81. fronde crinem 4, 148. curam sub corde 4, 332. rostro 5, 187. vestigia 6, 197. jacentem quies 6, 521. prementur nocte animae 6, 828. premit ore monitus 7, 103. premunt te iussa

INDEX.

- parentis 7, 368. pressere matres ad pectora natos 7, 518. telis inclusum 8, 249. urbem obsidione 8, 647. vocem 9, 324. gulae canitiem 9, 612. telis leonem 9, 793. prenat Ausoniam Carthage 10, 54. arva iugo 10, 78. aquora pontus 10, 103. ferro flammaque 10, 232. sulcum carina 10, 296. premunt numina 10, 375. sub corde gemitum 10, 465. vestigia pruna 11, 788. premit agmine turba 11, 880. hostem 12, 254. oculos quies 12, 908. premendo fingit 6, 80. premens ignem G 3, 85. angues 8, 289. prementem clamore cursum 1, 324. pressus formidine 3, 47. pressa corona coma 5, 556. est gloria facti 12, 322. pressi lactis E 1, 82. pressa graviter hasta 10, 347. presso gutturo G 1, 410. sub vomere G 2, 203. solo 5, 331. ore 6, 155. pressae carinae G 1, 303. pressis mammis G 3, 310. favis G 4, 140. habenis 11, 600.
- pressabimus ubera palmis E 3, 99. 3, 642.
- pretium victoribus 5, 111. morae fore 9, 232. poecere 12, 350. pretio posuit 4, 212. inductus 5, 399. leges fuit atque refixit 6, 622. redemptum 9, 213. adfecit 12, 352. pretiis invitavit 5, 292.
- Priamus 1, 458. infelix 3, 50. ferro occiderit 2, 581. Priami aeternum maxima 1, 654. fatorem suis 2, 554. gestamen 7, 246. de gente 9, 284. regnorum evensor Achilles 12, 545. Priamum manus tendentem 1, 487. Laomedontiaden 8, 158. super Priamo 1, 750. nomen avi referens 5, 564.
- Priamides heros 3, 346. Helenum 3, 295. Dolphobum 6, 494. Priameia virgo 2, 403. 3, 321. sceptrum 7, 252.
- Prisapus E 7, 33. G 4, 111.
- pridem. jam pridem G 1, 503.
- primus Oriens G 1, 250. humum fodito G 2, 408. ille dies 4, 169. sages G 2, 266. quies 1, 723. labes 2, 97. lucas 7, 354. origo 7, 371. juvenitas 8, 160. litoris G 2, 44. pedis 5, 566. coronam 5, 355. urbem 6, 811. ante aciem 7, 531. sidere G 3, 324. somno 1, 470. Eoo 3, 588. frigore 6, 309. lumine 7, 134. terra 1, 541. juvenia 7, 51. lampade 7, 148. lanugine 10, 324. juvenumque senumque 9, 309. ora G 3, 399. examina G 4, 21. exordia 4, 284. peto 5, 194. ad prima tenax G 2, 134. primos trucidant 2, 494. ortus 4, 118. fascies 7, 173. furiores 7, 400. juvenum 9, 785. sedes 7, 158. aristis G 2, 253. omnibus 1, 345. ab annis 2, 87. in faucibus Orci 6, 273.
- primasus Helenor 9, 545. flore 7, 162. corpore 10, 345.
- primitias haec sunt 11, 16. juvenis miserum 11, 156.
- primum effulsit 9, 110.
- prior parte 5, 187. adloquitur 6, 341. pietate 10, 292. prioris fortunae 7, 243. priorem locum 5, 155. praeterit 5, 170. priorum virum 8, 312. priores procos 4, 534.
- prius steterant 9, 121.
- princeps Palinaurus 5, 833. turmas inducit 11, 620. a principe genus 3, 168. principibus Achivis permixtum 1, 488.
- principium a te E 8, 11. generis a Jove 7, 219. pugnae jaculum 9, 53.
- prisca fides 6, 879. fraudis E 4, 31. honorem 8, 339. de sanguine 7, 706. Quirites 7, 710. Latinos 5, 598.
- pristinus conjux 6, 473. p. gloria 10, 143. in pristina vires rediere 12, 424.
- Pristis 5, 116. 218.
- pristia. in pristum desinit alvus 10, 277.
- Priverno urbe excederet 11, 540.
- pro se quisque 5, 501.
- proavi nomine 8, 54. proavos petamus 3, 129. a proavis genus ingens 12, 225.
- probat misceri populus 4, 112. auctor 5, 418. majora audere probavi 12, 814.
- Procas Trojanus gloria gentis 6, 767.
- procax. procacibus anstris 1, 536.
- procedere nimium E 3, 94. menses incipient E 4, 12. processit Vesper Olympo E 6, 86. astrum E 9, 47. dies 3, 356. forma 3, 592. velis procedere classem 4, 587. longius 5, 461. procedunt limine custodes 8, 462. in aequor 10, 451. processerat ordo 11, 94. legio 12, 101. castris 12, 169. in processu crudeocere G 3, 504.
- procella velum adversa ferit 1, 103. procella ferimur 7, 594. procellae vocem vertere 11, 798. procellis abruptis G 3, 259. creber 1, 85. Aethiis miscuit 5, 791.
- Procera Danaum 6, 489. Trojae 8, 587. lecti navibus ibant 10, 213. Myrmidonum 11, 403. procerae ad delectos populi 3, 58.
- procerae alnos E 6, 63.
- Prochyta alta tremat 9, 715.
- proclamat voce 5, 345.
- Procne manibus pectus signata G 4, 15.
- Procrim cernit 6, 445.
- proculdit arator dentem G 1, 261.
- proculcat pulsu ungula 12, 534.
- procumbit in ulva E 8, 87. culmus aristis G 1, 111. monte G 3, 240. ad aram 2, 426. procumbunt postes 2, 493. certamine 5, 198. procumbit ha-

I N D E X.

- mi hos 5, 481. procumbunt picam 6, 180. fessum procubuisse 6, 504. procubuit sub ætheris axe 8, 30. cum factu sus 8, 83. procubuerunt somno vinoque sepulti 9, 190. procubuit pondere turris 9, 541. moriens 11, 418.
 procurate corpora læti 9, 158.
 procurrare longius audent 9, 690. procurrens gurgite pontus 11, 624. telum contorsit 12, 267. procurrentibus saxis 5, 204.
 procura concitus 12, 379. rapido invadunt 12, 711.
 procura littora 5, 765. falcem G 2, 421.
 procus. procorum veterum 12, 27. procos priores 4, 434.
 prodire volando 6, 199. in sequor 10, 693.
 prodit se pondere G 2, 254. ob iram prodimur 1, 252. prodere voce 2, 127. genus 4, 231. conjugium 4, 431. prodidit immemorem galea 9, 374. fuga currus 10, 593. te ad mortem 12, 42. prodentia ventos murmura 10, 99.
 proditiōne sub falsa 2, 83.
 prodigium canit 3, 366. prodigia Cressia mactas 8, 295. prodigiis tantis mora 5, 639. acti cœlestibus 6, 379.
 prodigus ne obsit G 4, 89.
 producere vitam 2, 637. funera 9, 487. producit corpora tellus 12, 900.
 prœlia horrida miscent G 2, 283. ad prœlia ventum est G 3, 98. dicam G 4, 5. ineunt G 4, 314. tentant 2, 334. in prœlia audere 2, 347. multa congressi 2, 397. instaurata revisam 2, 670. prima in p. tollit 5, 375. acer 5, 402. voce diremit 5, 467. in prœlia armare 7, 335. Martem movent 7, 603. dura pati 7, 806. in prœlia cogit 9, 463. ad prœlia torpent vires 9, 499. prœlia tollunt 10, 357. meditantem 10, 455. in p. poëit 10, 661. ad p. veni 10, 901. prœlia fatigant 11, 307. in p. cogitur 11, 486. hortatur 11, 520. tertia congressi 11, 631. amœva suscitât 11, 727. pulsoe 11, 731. in p. ciet 12, 103. fertur 12, 346. per p. ruunt 12, 526. prœlia nostra pati 12, 570. miscet 12, 628. inimica in p. incurunt 12, 716.
 Prœtides E 6, 48.
 profani procul este 6, 258. profanos bello fecere 12, 779.
 profatur breviter 1, 561. 4, 364.
 proferet imperium 6, 796. depositi parentis fata 12, 395.
 proficio. profeci nil testibus illis E 8, 19.
 profectus Trojam paupere genitore 3, 615. profecta urbe 1, 340. profectum ab sede 7, 209. genus 8, 51.
 profecto ne quere 8, 532.
 proficiat pectore somnum 9, 326.
 profuēt humor G 4, 25.
 profudit lacrimas oculis 12, 154.
 profugus fato 1, 2. linquens hymenæos 10, 720. profugos bello egere 8, 118. profugis opponere 7, 300. Tencriis 10, 158.
 profundi saltus G 2, 391. cœlum E 4, 51. G 4, 222. Pontum 5, 614. noctem 4, 26. 6, 462. profundo vela dabit 12, 263. Manes G 1, 243. silvas 7, 515.
 progeniuit sororem 4, 180.
 progenies nova cœlo demittitur E 4, 7. ferrea caput extulit G 2, 341. anctura Italos 5, 565. omnis Iuli 6, 791. septem numero 10, 329. progeniem parvam revisere G 1, 414. fovent G 4, 56. egregiam futuram 7, 257.
 progredior portu 3, 300. progressus dehinc 8, 337. intra jactum teli 11, 608. tacito incessu 12, 219.
 proh Jupiter 4, 590.
 prohibent a matribus hædos G 3, 398. ferre venti G 4, 10. ludo animos G 4, 105. a navibus ignes 1, 524. hospitio 1, 540. minas 3, 265. cætera Parcas 3, 379. nefas 5, 197.
 projicit in medium cæstus 5, 401. galeam ante pedes 5, 673. in undas præcipitem 5, 859. projecere animas 6, 436. tela manu 6, 836. super amicum sese projicit 9, 444. in pericula cives 11, 361. prædam ex unguibus 12, 256. projectus in antro E 1, 76. toto corpore 11, 87. projecto tegmine 9, 577. pede 10, 587. projecta alga E 7, 42. projecta saxa 3, 699.
 proinde 11, 383. 400.
 prolapsa Pergama 2, 555.
 proles Cyllenia 4, 258. biformis Minotaurus 6, 25. Dædum certissima 6, 322. pulcherrima 6, 648. posthuma 6, 763. virilis 7, 50. pulcherrima bello 7, 761. vera Jovis 8, 301. Neptunia 9, 523. simillima 10, 391. Arcadiæ sternitur 10, 429. bello præclara 12, 347. altera 12, 830. prolem olivæ canam G 2, 3. generando suffice G 3, 65. parentum notabis G 3, 101. maris proluit G 3, 541. geminam dabit 1, 274. ambiguam agnovit 3, 180. Ansoniam respicit 4, 236. meorum enumerare 6, 717. Dardaniam dictis expeditam 6, 756. prole pulchra parentem 1, 75. virtum felix 6, 785.
 profudit ad pugnam G 3, 234. 12, 106.
 proluit Eridanus G 1, 481. genus omne

I N D E X.

- natantum fractus G 3, 543. se auro 1, 739. imber 12, 686.
 prolivica fœdissima ventris 3, 217.
 promeritam 4, 335.
 Promethei furtum E 6, 42.
 promisi ultorem 2, 96. solvere mentes 4, 487. quem tibi promitti audis 6, 792. promiserat sibi canitiem 10, 549.
 promissa fides 6, 346. dies 9, 107.
 promissam eripui gentem 12, 31. munere 5, 252. arte 8, 612. mœnia 1, 258.
 promissi potens 7, 541. promissa reddi 5, 386. parentis agnovit 8, 531. de te dederam 11, 45. 152. reposci 12, 2.
 promissis maneat 2, 160. Neptuni fertur 5, 863.
 promissa barba E 8, 34.
 promunt se robore 2, 260. vires 5, 191.
 promptam est prædiscere G 2, 255.
 promovet remis Centaurum 10, 195.
 pronus magister 1, 115. pendens 10, 586. prona incumbbat 8, 236. ruinam trahit 9, 713. pronum sterne 11, 485. prona aqua 8, 548. proni dant lora G 3, 107. in verbera pendent 5, 147. prona maria 5, 212.
 pronuba Juno 4, 166. Bellona 7, 319.
 propago Romana visa potens 6, 871. virtute potens 12, 827. propaginis arcus G 2, 26. propagine vites respondent G 2, 63.
 propior fit vespere Olympo 8, 280. propiore numine 6, 51. propiora tenentem 5, 168. propioribus spatiis 9, 275.
 proximus ardet Ucalegon 2, 311. intervallo 5, 320. proxima myrte E 2, 54. loca 6, 761. quasque metit 10, 513.
 propius aspice 1, 526. firmes 8, 78. periculo it timor 8, 556. urgente 11, 564. ut propius cernunt 12, 218.
 properi aurigæ 12, 85.
 properes credere G 1, 224. properant fulmina Cyclopes G 4, 171. per vulnera mortem 9, 401. arma viro 12, 425. properanda cælo multa G 1, 260. properata igni G 1, 196.
 propere exequitur 6, 236. coit. 9, 801. ferte faces 12, 573.
 propinqui belli 11, 156. comitem consanguinitate propinquum 2, 86. p. populos 3, 502.
 propinquabam portis 2, 730. urbi 8, 101. propinquat lux inimica 9, 355. augurium 10, 254.
 propeham in pectora barbam 10, 838.
 proponit honorem 5, 365.
 proprium decus 5, 239. laborem 7, 331. jus cedat regi 11, 359. propriam dicabo 1 73. domum 3, 85. vi G 2, 428.
 sedis 3, 167. cultus G 2, 35. dona 6, 872.
 propter aquam G 3, 14. Athesim 9, 680. te propter gentes odere me 4, 320. quam propter 12, 177.
 propugnacula parant 4, 87. jungunt 9, 170. per p. it clamor 9, 664.
 prora avertit 1, 104. illisa pendit 5, 206. proram terris advertere G 4, 117. detorquet ad undas 5, 165. ad saxa suburget 5, 202. attigerat 10, 659. de prora jacitur anchora 3, 277. in prora stans 5, 775. prora serate ad littora steterant 9, 121. proras ad littora torquent 3, 532. obvertunt 6, 3.
 proripit E 3, 19. 5, 741.
 prorumpit ad æthera nubem 3, 572. in mare Tiberinus 9, 32. in hostes 10, 379. 796. proruptus corpore sudor 7, 459. proruptum mare 1, 246.
 proscende Indi ineunt G 2, 381.
 proscinde juvencia terram G 2, 237. proscisso equore G 1, 97.
 prosequar pascua versu G 3, 340. prosequitur ventus euntes 3, 130. dictis natum 6, 899. votis 9, 310. venia 11, 107. omine euntem 12, 73.
 Proserpina pulcra 6, 142. matrem curet G 1, 39. crimem abstulerat 4, 698. casta limen patris servet 6, 402.
 prosiluire finibus 5, 140.
 prospicere soles G 1, 394. ab rupe Cyclopas 4, 648. arce ex summa 4, 410.
 prospiciens Arethusa sorores G 4, 352. alto 1, 127. tumultu campum 12, 136.
 prospectus pascat animum G 2, 285.
 prospectum petit 1, 181. eripiens oculis 8, 254.
 prospectat euntem 7, 813. prospectant te paria fata 10, 741. Trões 9, 168.
 prospera religio 3, 362.
 prosubigit pede terram G 3, 256.
 prosum. profuerit meminisse magis G 1, 451. prosunt flumina 5, 684. misero mora profuit 12, 541.
 protegat umbra G 2, 489. protectus parma 10, 800. protecti obijciunt 2, 444. scutis corpora 8, 662.
 protendunt hastas dextris 11, 606. protendens brachia 5, 377. oculos dextramque precantem 12, 931.
 proteret equo 12, 291. agmina curra 12, 330.
 Proteus cæruleus G 4, 388. Protei columbas 11, 262. Proteu G 4, 447.
 protinus 6, 33. E 1, 13. G 4, 1.
 protrahit vatem in medios 2, 123. protrahitur pedibus cadaver 8, 265.
 proturbant glomerati hostes 9, 441. eminus hostem 10, 801.
 provehimur portu 3, 72. ultra 3, 481.

INDEX.

pelago 3, 506. propecti huc 2, 24.
 proveniunt hæc arte magistra 12, 428.
 proventu oneret G 2, 518.
 provisæ repones G 1, 167.
 provocet cursibus auras G 3, 194.
 provolvere rotæ 12, 533. provolvens
 truncum 10, 556.
 prudens auctor G 2, 315. prudentia G
 1, 416. 3, 433.
 pruina cana concreta G 2, 378. pruinæ
 gelidæ id curant G 2, 263. pruinæ
 ad medias extendæ G 1, 230. pruinis
 circumfusa G 3, 368. Rhiphæis vidua-
 ta G 4, 518.
 pruina multa premimus 11, 788. prunas
 subjiciunt verubus 5, 103.
 pruina cerea addam E 2, 53. ferentes
 cornos G 4, 145. prunis rubeacere
 corna G 2, 34.
 pythia G 2, 93. de vite G 4, 269.
 pubes agrestis Cererem adoret G 1, 343.
 omnis succedunt 2, 477. cætera se-
 quitur 5, 74. Dardana impellunt 5,
 119. Trinacria consurgunt 5, 450.
 cætera fertur equis 5, 573. Titania
 6, 580. Laomedontia 7, 105. Troia
 7, 521. Argiva 7, 794. omnis facibus
 accingitur 9, 74. pubis robora 8, 518.
 pubem Sabellam extulit G 2, 167.
 collectam 2, 798. armari 7, 429.
 educere castris 11, 20. pube tenuis 3,
 427.
 pubentes herbas G 3, 126. 4, 514. pu-
 beribus foliis 12, 413. pubescit vinea
 foeta G 2, 390. ævo æquali 3, 491.
 pudet 9, 598. 12, 229. pudeat (ne) G 1,
 80. extremos rediisse 5, 196. patriæ
 9, 787. pudendis vulneribus 11, 55.
 pudicitia laude 6, 775. pudicitiam ser-
 vat G 2, 524.
 pudor 4, 27. si quis E 7, 44. extinctus
 4, 322. incendit vires 5, 455. iraque
 monstrant 9, 44. armat in hostes 10,
 398. ingens in corde æstuat 10, 871.
 pudorem solvit 4, 55.
 puella moritura G 4, 458. puellam mala
 miratam E 6, 61. puellæ pensa car-
 pentes G 1, 390. innuptæ G 4, 476.
 puellas Dryadas E 5, 59.
 puer formosæ E 2, 17. parvæ E 4, 60.
 fortunatæ E 5, 49. improbus ille E 8,
 49. aratri monstrator G 1, 19. dictus
 Hylas G 3, 6. Ascanius 1, 267. pueri
 induæ vultus 1, 684. regius 5, 252.
 miserande 6, 883. venerande 9, 276.
 virtute mactæ 9, 641. Dardanius 10,
 133. puero nascenti fave E 4, 8. pue-
 rum nostri generis edunt E 8, 45. As-
 tyanacta 2, 457. Almonem 7, 575.
 puero lulo dilectus 5, 569. pueri sa-
 cra canunt 2, 238. equis exercentur
 7, 162. ludo intenti 7, 379. Tyrri-

thæ 7, 484. parentibus orbi 11, 216.
 pueros ubera circum pendentes ludere
 8, 632.
 puerile agmen 5, 548. tala 11, 578.
 pugna aspera surgit 9, 667. anceps 10,
 359. tristis committitur 11, 589. cru-
 descit 11, 833. vocet aspera Martis
 12, 125. impar 12, 216. loco statuit
 ruentes 12, 506. pugna fortuna 4,
 603. honorem 5, 365. se credere 5,
 383. adstabat 5, 478. simulacra 5,
 585. exordia 7, 40. prima funera 7,
 542. sententia 7, 611. eventum 8,
 16. avidum 9, 661. diræ subducere
 10, 50. parent 10, 259. omen 10,
 311. nodumque moramque 10, 428.
 deasistere 10, 441. se aptat 10, 588.
 succedit 10, 699. occurrere 11, 528.
 evadere 11, 702. pedestri accinge
 11, 707. requiem sperabant 12, 241.
 majoris imago 12, 560. honore 12,
 630. pugnam faciam G 3, 26. ad pug-
 nam proludit G 3, 234. exierint G 4,
 69. committere 5, 69. tristem vidis-
 set 5, 411. laceassunt 5, 429. ad pug-
 nam acrior redit 5, 454. parari 9,
 158. invadere 9, 186. pugna raptum
 9, 213. excedere 9, 789. iniqua con-
 gressus 10, 889. magna victi 12, 34.
 defendite 12, 265. pugna sanguine
 crudescunt 7, 788. pugnas ardentes
 dicere G 3, 46. Iliacas videt 1, 456
 æquemus 5, 419. obibat 6, 167. vo-
 cat 7, 614. canebat 9, 777. ad tales
 impellite 11, 278. spectat interrita
 11, 837. incant 11, 912. exosa 12,
 818.
 pugnabis amoris 4, 38. pugnent ipsi ne-
 potes 4, 629. pugnatur cominus ar-
 mis 7, 553. mucrone veruque 7, 665.
 pugnat habenis sonipes 11, 600. pug-
 nando vulnera passi 6, 660. pugnata
 in ordine bella 8, 629.
 pugnatore juvenco 11, 680.
 pugnis pectora fœdans 4, 673. 11, 86.
 12, 871.
 pulcher Ganges G 2, 137. Apollo 3,
 119. Iulus 7, 107. Aventinus 7, 657.
 Aquicolus armis 9, 684. Proserpina
 6, 142. mortem G 4, 218. urbem 4,
 266. pectore 3, 426. corpore 5, 344.
 Hercule 7, 656. origine 1, 286. li-
 bertate 6, 822. tapetas 9, 358. artus
 9, 433. pulchrior alter non fuit 7,
 649. pulcherrimus ante omnes 4, 141.
 pulcherrima Naladum Ægle E 6, 21.
 in silvis fraxinus E 7, 65. rerum Ro-
 ma G 2, 534. forma 1, 72. Dido 1,
 496. genetrix 4, 227. proles 6, 648.
 corpora 12, 270.
 pullis maculis infuscet G 3, 389.
 pullus pecoris generosi G 3, 75.

INDEX.

pullulat silva ab radice G 2, 17. atra colubris 7, 329.
 pulmone in fixo tepescit ferrum 9, 701.
 tumido ensem recondit 10, 387.
 pulvis inscribitur hasta 1, 478. caligine turbidus 11, 877. pulveris exigui jactu G 4, 87. pulvere hiberno lætissima G 1, 101. victa G 1, 180. summo signent vestigia G 3, 171. ab alto venit G 4, 96. cruento ater 2, 273 mixto undantem 2, 609. currus domitant 7, 163. nigro glomerari 9, 33. multo deformat 10, 844. in ignota linquant 11, 866. fumantes campos 11, 908. fœdare crines 12, 99. celum stare 12, 407. cæco miscetur 12, 444. immundo perfusam 12, 611.
 pulveream nubem 8, 593.
 pulverulentus equis furit 7, 625. aestas G 1, 66. p. agmina 4, 155. terga 12, 463.
 pumice pendentia G 4, 374. in latebroso 5, 214. 12, 587. pumicibus cavis repertæ G 4, 44.
 Punica gloria 4, 49. regna 1, 338.
 punicæ pennæ G 3, 372. cothurno E 7, 32. rosetis E 5, 17. tæniis 5, 269. rotis 12, 77.
 puppis regia 2, 256. ærea tremit ictibus 5, 198. Æncia prima tenet 10, 156. Apolline fulgebat 10, 171. puppim dextram tenet 10, 226. frangere 10, 297. puppi surgens ventus 3, 130. e puppi signum dat 3, 519. stans celsa in p. 3, 527. ab alta 5, 175. exciderat 6, 339. puppes littore subductæ 3, 135. stant littore 3, 277. condensæ fremunt littore 8, 497. abruptunt viacula 9, 118. puppes submersas obrue 1, 69. pictas 5, 663. prætexunt 6, 5. versas 10, 268. puppibus coronas imposuere G 1, 304. patulis G, 3, 362. Danatim ignes jaculatus 2, 276. turritis instant 8, 693. arma præfigere 10, 80.
 purgat in æthera 1, 587.
 purpura regum flexit G 2, 425. violæ subluet G 4, 275. plurima circum cucurrit 5, 251. regem picta movet 7, 252.
 purpureæ (vites) G 2, 95.
 purpureus narcissus E 5, 38. flos 9, 435. color 11, 819. vestem 4, 139. animam 9, 349. ver E 9, 40. mare G 4, 373. lumen juventutis 1, 591. pennis 10, 722. capillo G 1, 405. cothurno 1, 337. amictu 3, 405. lumine 6, 641. flore 12, 414. cristis juvenes 9, 163. flores G 4, 54. 5, 79. 685. amictus 12, 602. vestes 6, 221. aulæa G 3, 25.
 purum per ærem G 2, 364. sensum 6,

746. sub nocte E 9, 44. in luce 2, 590. unda 6, 229. hasta 6, 760. parma 11, 711. veste 12, 169. Luna G 1, 433. fonte 7, 489. campo 12, 771. purior electro amnis G 3, 522. purissima mella G 4, 163.
 putator dubitat G 2, 28.
 puteum in solido demitti G 2, 231. ad puteos potare G 3, 329. putcis manare G 1, 485.
 putro. putas dona carere dolis 2, 43. dicta irrita 10, 244. putans multa 6, 332. putando fingit G 2, 407.
 putre solum G 2, 204. 262. campum 8, 596. 11, 875. gleba G 1, 44. fungos G 1, 392. sulci G 1, 215. telas G 3, 562.
 Pygmalion germanus regna habebat 1, 347. mœnia destruat 4, 325. Pygmalionis avari opes 1, 364.
 pyram erige 4, 494. ingentem struxere 6, 215. pyra erecta 4, 504. pyras constituere 11, 185.
 Pyracmon membra nudus 8, 425.
 Pyrgi veteres 10, 184.
 Pyrgo nutrix 5, 645.
 Pyrrhæ lapides E 6, 41.
 Pyrrhus 2, 469. 491. Pyrrhi conjugio 3, 296.
 pyrum ferro G 2, 34. eduram distulit G 4, 145. pyros insere E 1, 74. E 9, 50. pyri flore G 2, 72. pyris Syriis G 2, 88.

Q.

Quadret via limite G 2, 278.
 quadris patulis parcere 7, 115.
 quærebant in medium G 1, 127. quæsisset cornua fronte E 6, 51. teneant homines feræne 1, 309. patriam 1, 380. arma 2, 99. amissam 5, 814. doceri 6, 614. queritur in regnum heres 7, 424. quærens abruptum lucem Dido 4, 631. quærentem vana moratur 2, 287. quærenda cedentia retro arca 3, 497. quærendo juvenem fessa E 8, 86. quæsitum oracula venimus G 4, 449. quærentibus facilis G 4, 272. quæsitum in usus munus 4, 647. quæsitæ montibus herbæ 7, 758. quæsitæ ad sacra boves G 3, 532. quæsitæ in medium reponunt G 4, 157.
 quæsitior Minos movet urnam 6, 432.
 quæso miseresce 8, 573. ne me prosequere 12, 72.
 qualos spisso vimine deripe G 2, 241.
 quatit sues tussis G 3, 496. cursu G 3, 133. fundamenta tridenti 2, 610. membra horror 3, 30. clangoribus alas 3, 226. artus anhelitus 5, 200. fontes

INDEX.

flagello Tisiphone 6, 571. ungula campum 8, 596. oppida bello 9, 608. hastam 11, 767. equos sudore 12, 338. quatit aura cristam 12, 370. quatiens nubem manu 7, 143. hastam Mezentius 10, 762. securim Tarpeta 11, 656.
 quassabat pinum 9, 521. quassans lilia Silvanus E 10, 25. lampada 6, 587. caput 7, 392. 12, 894. quassante siliqua G 1, 74. quassatam ventis classem 1, 551. quassatæ rates 4, 52. 9, 91.
 quatuor aras E 5, 65. quartus pater 10, 619. q. sætas G 3, 190. quater scindendum solum G 2, 399. quaterni populi 10, 202.
 quadrifidam quercum 7, 509. sudas G 2, 25.
 quadrigæ carceribus se effudere G 1, 512. Potniades G 3, 268. citæ distulerint Metium 8, 642. q. roseis 6, 535.
 quadrijugo curru 12, 162. currus G 3, 18. quadrijuges equos 10, 571.
 quadrupes nulla E 5, 26. saucius 7, 500. tollit se arrectum 10, 892. quadrupedem citum fatigat 11, 714. quadrupedum ungula 11, 875.
 quadrupedante sonitu 8, 596. quadrupedantum pectora 11, 614.
 queamus implorare 10, 19. nec quivi credere 6, 463.
 quercus tendat ramos G 3, 332. habebit exuvias 9, 423. quercum validam erucere 4, 441. quadrifidam acindebant 7, 509. ingentem constituit 11, 5. quercu sacra resonant examina E 7, 13. concussa solabere famem G 1, 159. redimitus G 1, 349. civili umbrata 6, 772. sub adversa posuit 8, 616. quercus duræ sudabunt mella E 4, 30. ferant mala E 8, 53. æriæ constiterunt 3, 680. geminas consurgunt 9, 681. quercus de cælo tactas prædicere E 1, 17. rigidas motare cacumina E 6, 28. agentem carmine G 4, 510.
 querno vimine 11, 65. glandes G 1, 305. queror E 8, 19. te curare hominum triumphos G 1, 504. quid primum querar 4, 677. querens multa Aristæus G 4, 320. amissos fetus G 4, 512. irrita dona G 4, 520. querentem plura passa 1, 385.
 questu replebat 7, 502. questus tantos pectore rumpebat 4, 553. effundit 5, 780. questibus mœstis implet G 4, 315.
 querelam veterem cecinere G 1, 378. querellis incendere 4, 360. impleri 8, 215.

querula cicada G 3, 328.
 quia. haud equidem credo, quia sit G 1, 415. quia nam cinxerunt 5, 13. sententia versa 10, 6.
 quies prima incipit 2, 268. parta vobis 3, 495. laxaverat artus 5, 857. expulerat somnum 8, 407. dura urget oculos 10, 745. quietem placidam irrigat 1, 691. dat cura 4, 5. mediam carpebant 7, 414. seram dedit 8, 30. quiete laxabant membra 5, 836. contenta 9, 187.
 quiescant molliter ossa E 10, 33. jactu pulveris apes G 4, 87. compostus pace quiescit 1, 249. quierant æquora 4, 523. quiescit ira 5, 784. quierunt ora 6, 101. ossa aëdibus 6, 328. in morte 6, 371. prato arma 10, 836.
 quietum animum 1, 303. q. lapsu 5, 216. quietos sollicitat cura 4, 379. fluctus 5, 848. sedes 1, 205. gentes 10, 71. urbem impune quietam 12, 559.
 quin age E 3, 52. G 4, 329. 1, 627.
 quinque Zonæ G 1, 233. quina armenta 7, 538. bidentes 5, 96. quintam fuge G 1, 277.
 quinquaginta famulæ 1, 703. hiatibus 6, 576. oribus 10, 566. thalami 2, 503.
 quingentos armat 10, 204.
 quippe etiam sinunt G 1, 268. quippe dolor fugit 12, 422.
 Quirini Victoris arma G 3, 27. Quirino patri suspendet arma 6, 860. Quirinali lituo 7, 187. trabea 7, 612.
 Quirites parvos sufficiunt G 4, 301. Quirites prisci 7, 710.
 quisque suum populatus iter 12, 525. munere quamque suo G 4, 178. pro se quisque 12, 552. quisque suos patimur manes 6, 743.
 quondam felix pecus E 1, 75. redit victis virtus 2, 367.
 quoties. o quoties et quæ Galatæ locuta est E 3, 72.
 quotannis altaria fumant E 1, 43.

R.

Rabies venit canibus G 3, 496. atra exegit 2, 357. rabiem Scyllæam adcestis 1, 200. rabie corda tument 6, 49.
 rabidæ canes 7, 493. tigres G 2 151. os 6, 80. 102. 7, 451.
 racemos turpes fert uva G 2, 60. passos admiscere G 4, 269. racemis raris sparsit E 5, 7. tumidis Bumaste G 2, 102.
 radit saxa 3, 700. iter 5, 170. rasse virgæ G 2, 358.
 rasile torno buxum G 2, 449.

INDEX.

- radio descripsit orbem E 3, 41. 6, 851.
 radii diversi rumpent G 1, 446. nascuntur G 2, 86. coquebant flumina G 4, 428. radios trivere rotis G 2, 444. radiis fratris obnoxia 1, 396. retextit orbem 4, 119. radii excusai manibus 9, 476. radiantia arma 8, 616.
 radix oleagina traditur G 2, 31. radicis egent G 2, 28. radicem concretam adfigere terræ G 2, 318. ab radice ferens G 1, 20. pullulat G 2, 17. in Tartara tendit 4, 446. radices incoque G 4, 279. radicibus imis eruerent G 1, 319. ruptis vellitur 3, 27.
 ramus aureus latet 6, 137. dives opacat humum 6, 196. ramo sedens G 4, 514. frondenti 7, 135. rami matris opacant G 2, 55. tulerunt fructus G 2, 500. dant victum 3, 650. ramorum umbra G 2, 489. ramos fragiles contingere E 8, 40. curvabit olentes G 1, 188. compece fluentes G 2, 370. sacros 4, 485. pandit 6, 282. ramis felicibus exiit G 2, 81. lentis demittere uvam G 4, 558. frondentibus tegerem 3, 25. velat 5, 71.
 ramea fragmenta G 4, 303.
 ramosa cornua E 7, 30.
 rana cecinere querelam G 1, 378. ranis loquacibus G 3, 431.
 rapinae abjurgatæ 8, 263.
 rapio. rapit in præceps alveus 6, 203. orbis anguis G 2, 153. inclementia mortis G 3, 68. sitiens Venerem G 3, 137. in fomite flammam 1, 176. animum in partes 4, 286. rapieus pondera 10, 496. raptus de subere cortex 7, 742. raptam Eurydicen G 4, 519. raptu potitur 4, 217. rapta conjuge G 4, 456. rapti honores 1, 28. rapta solatia E 9, 18. manu tropæa G 3, 32. raptos ex hoste Penates 1, 378.
 raptores lupi 2, 355.
 raptim secat æquora G 1, 409. nituntur ad sidera G 2, 427.
 rapidus ignis G 4, 263. Sirius G 4, 425. vortex 1, 117. torrens 2, 305. solis G 1, 92. Achatem 1, 644. Oaxem E 1, 66. ignem 1, 42. sestu E 2, 10. rotis G 3, 114.
 rapaces fluvios G 3, 142.
 raptat per ardua amor G 3, 292. Hectora circum muros 1, 483. raptatus bigis Hector 2, 272.
 rarum olus G 4, 130. coronâ 10, 122. frondes G 4, 46. nantes 1, 118. quas rara relaxat G 1, 470. racemis E 5, 7. tectis G 3, 340. vocibus 3, 314. rarissima terra G 2, 229.
 rarescent claustra 3, 411.
 rastris iniquo pondere G 1, 164. rastros patietur humus E 4, 40. tenaces exspectant G 1, 26. rastris frangit glebas G 1, 94. insectabere G 1, 155. pulsabit galeas G 1, 496. hominum obnoxia G 2, 439. rimantur G 2, 534. ratem irrisam agebat 5, 272. subigit conto 6, 302. rates Dulichias vexasse E 6, 76. disjecit 1, 43. tenuere altum 3, 192. quassatæ 4, 53. diripient navalibus 4, 593. socias 5, 36. ratibus tentare Thetim E 4, 32. posuere carinas G 2, 445. superbis 4, 540.
 rationis nec sat 2, 314. egentem 8, 299. ratione qua confieri 4, 115. qua expeditas 8, 49. qua tentet aditus 9, 67.
 ranci aris G 4, 71. murmur G 1, 108. palumbes E 1, 58. fluenta 6, 327. cicadis E 2, 13.
 rebellem Galkum 6, 858. Æneadæ 12, 185.
 reboant silvæ G 3, 233.
 recalent fluenta sanguine 12, 35.
 recedant stabulis G 4, 191. recessit domus arboribus 2, 300. cura 2, 595. fortuna 3, 53. lux 3, 311. vita in ventos 4, 705. recedunt flammæ 2, 633. in auras 2, 791. urbes 3, 72.
 recessu vasto submoto 8, 193.
 recenti cæde 2, 718. fluvios G 3, 301. ceras G 4, 56. casias G 4, 304. scitis 1, 417. spoliis 2, 395. rivis prata 6, 674. cæde locum 9, 445. recens orto sole G 3, 156.
 recenset numerum G 4, 436. 6, 682.
 recidere ceras G 4, 241.
 recidiva Pergama 4, 344. 7, 322. 9, 58.
 recincta veste 4, 518.
 recipit se in secreta G 4, 404. effugiem portis 2, 187. in regna Æneam 4, 214. pœnas a fratre 4, 656. recepto rege 1, 553. receptos socios 1, 583. receptas fruges 1, 178. audore multo phaleras 9, 458. receptus tuti 11, 527.
 receptet se stella G 1, 336. hastam 10, 383.
 reclamant æquora G 3, 261.
 reclinant scuta 12, 130.
 recludere fontes G 2, 175. recluditur dente tellus G 2, 423. reclusit sol luce cœlum G 4, 52. thesaurus tellure 1, 358. ense 4, 646. pectus mucrone 10, 601. reclusis adytis 3, 92. pectoribus 4, 63.
 recognoscit dona 8, 721.
 recolens studio 6, 681.
 recondat Venerem interius G 3, 137. sede sacrata 1, 681. Penates valle 2, 746.
 recoquant fornacibus enses 7, 636. recocto electro 8, 624.
 recordor rite audita 3, 107. vocem Anchisæ 8, 156.

INDEX.

- rectus, rector. v. rego.
 recubans E 1, 1. solo sus 3, 392. 8, 45.
 recumbunt campo nebulae G 1, 401. in
 armo G 3, 86. recumbit in humeros
 cervix 9, 434.
 recurrens sol 7, 100.
 recursus ineunt 5, 583. pelagi 10, 288.
 recurat sub noctem cura 1, 662. animo
 virtus 4, 3. curae 12, 802.
 recurvo cornu 7, 513.
 recusat forte E 3, 29. prodere 2, 126.
 recusant genua cursum 12, 747. quas
 pepigere 12, 12.
 recusso utero 2, 52.
 redarguerit dies verba armis 11, 688.
 reddamus vota Nymphis E 3, 75. pro
 carmine dona E 5, 81. responsa G 3,
 491. animas ad praesepia G 3, 495.
 auras follibus G 4, 172. reddi huc
 omnia G 4, 225. voces 1, 409. red-
 dant Di praemia 2, 537. corpus se-
 pulcro 2, 543. reddite me Danais 2,
 669. honorem 5, 342. promissa viro
 5, 386. redditus fundo Menoetes 5,
 178. reddita Eurydice G 4, 486. oculis
 Creusa 2, 740. lux menti 12, 669.
 divis superstitio 12, 817.
 redeo. redibat dextra aere gravis E 1, 36.
 Aurora G 1, 249. agricolae labor G 2,
 402. in tecta G 3, 316. in sese G
 4, 443. victis virtus 2, 367. rediisse
 extremos pudeat 5, 196. rediens dedu-
 cam Musas G 3, 11. redeuntis 4, 556.
 redire parenti 10, 507.
 reditus sanguine querendi 2, 118. hi
 nostri 11, 54. in patriam 10, 436. pro
 reditu votum simulant 2, 17.
 redimibat cui infula tempora vitta 10,
 548. redimitus tempora quercu G 1,
 349. lauro 3, 81.
 redimicula mitras habent 9, 616.
 redimo. redemit fratrem morte 6, 121.
 redemptum pretio mandet humo 9,
 213.
 redolent thymo mella G 4, 169. 1, 436.
 reducit Aurora diem G 1, 249. reducitur
 aestas G 3, 296. solem 1, 143. numen
 2, 178. reductos sinus G 4, 420. 1,
 161. valle 6, 703. remis 4, 689.
 reduci tibi polliceor 9, 301. reducem vi-
 deret 11, 797. reduces socios 1, 390.
 ludunt 1, 397. accipient 3, 96. grata-
 tur 5, 40.
 refello dicta 4, 380.
 referunt aratra iuvenis E 2, 66. ad aures
 E 3, 73. ubera domum capella E 4,
 21. ad sidera valles E 6, 84. nume-
 rum E 6, 85. in ordine E 7, 20. re-
 feret carmina Menalcas E 9, 51. prae-
 cepta G 1, 176. sacra Cereri G 1, 339.
 signa sol G 1, 440. diem sol G 1, 458.
 referto vallos sub tecta G 2, 409. pal-
 mas G 3, 12. patriam Epirum G 3,
 121. referant patrum jejunia gnati G
 3, 128. in lacte saporem G 3, 397.
 referri resoluta huc omnia G 4, 225.
 referebant Eurydicen ripae G 4, 527.
 consilia in melius 1, 281. exacta so-
 ciis 1, 309. dicta parenti 3, 170. spo-
 lia 4, 93. refert mutari pabula G 3,
 528. neque refert comprehendere G 2,
 104. referens horresco 2, 204. relatum
 condet diem G 1, 458. relatum clas-
 sem 1, 390. relatu indigna 9, 595.
 reficit saltus luna G 3, 377. refecti fu-
 riis ardebant G 3, 511. animis 12,
 788. refectae vires G 3, 235.
 refigo. refixit leges pretio 6, 622. refix-
 um clypeum 5, 360. refixa caelo sidera
 5, 527.
 refingunt regna G 4, 202.
 reflexi animum 2, 741. reflectas orsa in
 melius 10, 632. colla 11, 622. reflexa
 cervice 10, 535. reflexam cervice 8,
 633.
 refuit amnis exterritus 8, 240. refinen-
 tibus undis G 4, 262.
 reformidant ferrum G 2, 569.
 refringit cunctantem 6, 210.
 refugis G 1, 177. refugit luctu animum
 2, 12. in silvam 3, 258. ab littore
 templum 3, 536.
 refulget rosea cervice 1, 402. in luce
 Aeneas 1, 588. per ramos aura 6,
 204.
 refunditur lateri alga 7, 590. refuso
 ponto G 2, 163. Acheronte 6, 107.
 refusa vadis stagna 1, 126.
 refutet Fors dicta 12, 41.
 reges virtutibus orbem E 4, 17. orbem
 sol G 1, 231. animos dictis 1, 153.
 res hominum imperiis 1, 230. vestigia
 pinus 3, 659. populum auspiciis 4,
 102. spiritus artus 4, 336. vestigia
 filo 6, 30.
 recti consilia mens 1, 604. rectis pedi-
 bus 8, 209. littore 6, 901. flumine 8,
 57.
 rex fluviatorum Eridanus G 1, 482. Aeolus
 1, 52. hominum 1, 65. Aeneas 1,
 575. Deum 3, 375. regis Dictaei acep-
 trum G 2, 536. inferni janua 6, 107.
 regi Calicolum 3, 21. Threicio 3, 51.
 regem Tartara sperent G 1, 36. coeli
 pavere G 4, 152. sufficient G 4, 202.
 tremendum G 4, 469. late populum
 1, 21. Teucrorum 1, 38. dedit 1, 62.
 Acesten 1, 558. regi incolumi mens
 omnibus una est G 4, 212. reges ca-
 nerem E 6, 3. examina ducent G 4,
 21. Pelasgi 1, 624. regum purpura G
 2, 495. limina G 2, 504. facies G 4,
 95. opes G 4, 132. consilii 2, 88. ve-
 terum penetralia 2, 484. regibus in-

INDEX.

- cessit discordia G 4, 68. eripe alas G 4, 106.
regifico luxu 6, 605.
regina Deum 1, 9. incedo 1, 46. sacerdos 1, 273. reginam furentem 1, 660.
regia coeli G 1, 503.
regius puer 1, 677. Juno 1, 444. puppis 2, 256. conjux 2, 783. tecta 1, 631. dona 1, 696.
regali luxu 1, 637. mensas 1, 686. comes 7, 75.
rector subit gubernacula 5, 176. rectoris navis Meneceten 5, 161. juveni 9, 173.
regio quaeque G 1, 53. quas in terris 1, 460. regionem in cortice signant G 1, 269. regione nota excedo 2, 737. viarum 11, 530. regionibus illis quiescit G 3, 531. Siculis 1, 549.
regnum gentibus esse 1, 17. lamentabile eruerint 2, 4. Italiam debetur 4, 275. regni novitas 1, 563. regno res stetit 1, 268. optavit locum 3, 109. patrio pellere 3, 249. Hesperiam fraudo 4, 355. fruatur 4, 619. regnorum immemores 4, 194. regna mea videns E 1, 70. Saturnia redeunt E 4, 6. torpere passus G 1, 124. peritura flexerunt G 2, 498. pastorum deserta videat G 3, 476. cerea refingunt G 4, 202. humida genitricis G 4, 363. Trojae resurgere 1, 206. intima Liburnorum penetrare 1, 244. Punica 1, 338. Tyri habebat Pygmalion 1, 346. nova petentem 1, 620. Priami manebant 2, 22. uberrima habitant 3, 106. Laertia 3, 272. surgere 4, 47. extera 4, 350. regnis excessit avitis G 3, 228. Libyam defixit lumina 1, 226. futuris instans 1, 504. confidere 1, 572. paternis pulsus 3, 121. illuserit 4, 591. detrudere 6, 584.
regnat Apollo E 4, 10. in aula G 4, 90. clauso ventorum carcere Aëolus 1, 141. per urbes 3, 295. regnantem Latio viderit tertia aestas 1, 265. regnandi cupidus G 1, 37. regnata Lycurgo terra 3, 14. regnandam Albam 6, 770.
regnator Olympi sinit 2, 779. regnatorem Asiae superbum 2, 557.
regressum non habet fortuna 11, 413.
rejice G 3, 389. reice a flumine capellas E 3, 96. amictum humeris 5, 421. rejecti 11, 630.
relabens unda 10, 307.
relaxat spiramenta calor G 1, 89. densa G 1, 419.
relegat nemori 7, 775. in pascua G 3, 212.
relegens littora retrorsum 3, 691.
religavit ab aggere classera 7, 706. reli-
gatos rite equos 9, 352.
religio nulla vetuit G 1, 270. prospera dixit 3, 364. quæ? 2, 151. dira loci 8, 349. quas aetheris alti est 12, 182. religione antiqua tueri 2, 188. patrum servata 2, 715. sacer 8, 598. in religione maneat 3, 409. parentum horrendum 7, 172. sacra 7, 608. religiosa limina 2, 365.
relines mella G 4, 229.
reliquit agros Apollo E 5, 35. aratra tan-
rus G 3, 519. vitam sub nube G 3, 547. aliis memoranda G 4, 148. calor ossa 3, 57. vestigia 3, 244. carmina antro 3, 446. fessos ventus 3, 568. Oceanum Aurora 4, 129. mortales visus 4, 277. quid inexpertum moritara 4, 415. vitam in astris 5, 517. relinquunt in morte curæ 6, 444. relin-
quens ova tectis G 3, 438. relictis ru-
ris G 4, 128. relictum fonte Hyllan E 6, 43. litus 2, 28. vitam G 2, 406. pos-
tes 2, 454.
reliquias Danaum arcebat 1, 30. dulces colerem 4, 343. parentis condidimus 5, 47. virorum vides 8, 356.
relucent igni freta 2, 312. reluxit ad summum flamma G 4, 385.
reluctanti obscurit spiritus G 4, 301.
remeassem victor ad Argos 2, 95. inglorius 11, 793.
remetior astra 5, 25. remenso mari 3, 143.
reminiscitur Argos moriens 10, 782.
remisit brachia G 1, 202. ex se humorem G 2, 218. mella calor G 4, 36. iras G 4, 536. in regna 2, 543. remissos Acheronte Manes 5, 99.
remordet cura 1, 261. 7, 402.
removit ignem G 1, 131. remotus mensas 1, 216.
remugit cælum 9, 504. vox G 3, 45. an-
tro Sibylla 6, 99.
remulcens caudam 11, 812.
Remuli caput 9, 593. 633. Remulo Ti-
burti 9, 360.
remurmurat unda 10, 291.
remus lentandus in unda 3, 384. remi
franguntur 1, 104. consurgunt ordine 5, 120. obnixi crepuere 5, 205. remo-
rum agmine 5, 211. remos stringere 1, 552. sortiti 3, 510. impellite 4, 594.
fractos legunt 5, 209. remis impellere marmor G 1, 254. sollicitant G 2, 503. insurgite 3, 460. certantibus ver-
rimus 3, 668. validis incumbere 5, 15. incunt certamina 5, 114. intentata 5, 136. convulsam 5, 143. verrunt va-
da 6, 320.
remex. remige acri agit 5, 116. rine re-
mige sensit portus 4, 588.
remigium supplet 3, 471. alarum sa-

INDEX.

- cravit 6, 19. remigio alarum volat 1, 301. remigiis subigit G 1, 202.
 Remo cum fratre Quirinus 1, 292. G 2, 533.
 renarrabat fata Divom 3, 717.
 renatis fibris 6, 600.
 residenti aere G 2, 282.
 renovare dolorem 2, 3. 750.
 reor carinas tenuisse 4, 45. quod minime reris 6, 97. Italiam propinquam rere 3, 381. rata vita 10, 629. ratum id 9, 104. rati abilesse 2, 25.
 repello. repulit pede amnes G 4, 233. connubia 4, 214. repulsum aere telum 2, 545. repulsi fatis ductores 2, 13.
 rependam magna 2, 161. rependens fatis contraria fata 1, 239.
 repens discordia 12, 313. repente G 3, 472.
 repperit quos sibi usus G 2, 22. fugam pellacia G 4, 443. repertus haud ante fallax 6, 343. reperti valle capreoli E 2, 40. repertus pumicibus apes G 4, 43. repertis dollis 4, 128.
 repertor hominum rerumque 12, 829. repertorem medicinae 7, 773.
 repeto urbem 2, 749. repetent praesepia tauri E 7, 39. omina Argis 2, 178. repetens ab origine famam G 4, 286. monebo 3, 436. repetita Proserpina G 1, 39. huc repetit 7, 241.
 replebat tectum gemitu 2, 679. populos sermone 4, 189. replenda curia verbis 11, 380. repletis acrobibus G 2, 235.
 repono artem 5, 484. haec imis sensibus E 3, 54. provisa memor G 1, 167. humum G 2, 231. reponunt arbusta falcem G 2, 416. crura G 3, 76. hiemi G 3, 403. quaesita in medium G 4, 157. pocula G 4, 377. in sceptris 1, 253. ignem aris 3, 231. acervum tecto 4, 403. vina mensis 7, 134. repostum mente iudicium 1, 26. repostae epulae G 3, 527. repostas terras 3, 364.
 reportat massam urbe G 1, 275. rudentes clamore G 3, 375. dicta adytis 2, 115.
 repositos quos illi ad poenas 2, 139. promissa repositi 12, 2.
 repressit vina rivis G 1, 132. cum pede vocem 2, 378.
 repugnans contra 11, 749.
 requies certa laborum 3, 393. 8, 46. sera senectus 9, 482. 12, 58. non ulla datur 6, 660. requiem furori peto 4, 433. pugnas sperabant 12, 241. nec mora nec requies G 3, 110. 5, 458. 12, 553. nec requies quin G 2, 516.
 requiescere mecum hanc noctem E 1, 80. sub umbra E 7, 10. requierunt flumina mutata suos cursus E 8, 4. arva G 182. requiras, an rara sit G 2, 227. ne post amissa requiras anteveni G 3, 70. socios sermone 1, 217. dolus an virtus quis in hoste requirat 2, 390.
 res est non parva E 3, 54. nova 1, 450. incognita turbat 1, 515. dura 1, 563. credita 2, 196. quo res summa loco 2, 322. rem carmine signo 3, 287. restituis 6, 847. pro re loquar 4, 337. res laudis ingredior G 2, 174. Romanus flexerunt G 2, 498. miserabere fractas G 4, 240. hominum regis 1, 229. adspice nostras 1, 526. laetae 2, 783. Asiae evertere 3, 1. Agamemnonias secutus 3, 54. rerum formas E 6, 36. fato prudentia major G 1, 416. causas G 2, 490. pulcherrima Roma G 2, 534. levium spectacula G 4, 3. patrem Oceanum G 4, 382. miracula G 4, 441. fessi 1, 178. discrimina 1, 204. metas 1, 278. dominos 1, 282. fastigia 1, 342. lacrimae 1, 462. cardine 1, 672. fama 3, 294. tantarum gloria 4, 232. obliite tuarum 4, 267. rebus in duris G 1, 146. ferendis natura G 2, 178. angustis addere honorem G 3, 290. lapsis G 4, 449. secundis 1, 207. afflictis confidere 1, 452. quae sit fortuna 2, 350. fessis ferat finem 3, 145. novandis causis 4, 290. dexter modus 4, 294. dubilis ne dedice 6, 196.
 rescindere coelum conjuratos G 1, 280. os ulceris G 3, 453. Pergama telis 2, 177. vallum 9, 524.
 rescantur trunci G 2, 78.
 reserare urbem 12, 584.
 reservo me ad majora 4, 368.
 resident in se maria G 2, 480. ira corda 6, 407.
 resedit aolio regina 1, 506. lasae 2, 739. flatus 7, 27.
 resides animos 1, 722. viros 6, 814. populos 7, 693.
 resignat lumina morte 4, 243.
 resistit pellis tractanti ad tactum G 3, 502. nebulis Nympha G 4, 424. resistant fata G 4, 455. caeco Marte 2, 338. cura 2, 599. media voce 4, 76.
 resolvit se gleba Zephyre G 1, 44. curas hiems G 1, 302. ora fatis G 4, 451. cura 2, 157. vittas 3, 370. vocem 3, 457. artus 4, 695. dolos 6, 29. tegmina 9, 517. resoluta referri omnia G 4, 225.
 resonare Amaryllida silvas E 1, 5. arbusta cicadis E 2, 13. examina quercu E 7, 14. Alcyonen littora G 3, 338. plangoribus aether 4, 668. resonantia longe littora G 1, 358. canibus saxa 3, 432.
 resorhens saxa 11, 627.

I N D E X.

- resperit Teucros sanguine 7, 547.
 respicio 2, 564. respexit inertem libertas
 E 1, 28. an solem G 1, 425. Enrydi-
 cen Orpheus G 4, 491. spes 4, 275.
 respiciens mœnia 5, 3.
 respoctant numina pios 1, 603. rejecti 11,
 630.
 respirare nec potestas 9, 813.
 resplendent fragmina arena 12, 741.
 respondere parati E 7, 5. respondent
 omnia silvæ E 10, 8. respondet seges
 votis G 1, 47. respondent truncis oleæ
 G 2, 64. dictis 1, 585. respondent elata
 mari tellus 6, 23. curis 6, 474.
 responsum dedit E 1, 45. responso ani-
 mum delusit 6, 344. responsa reddere
 G 3, 491. fida dabantur 2, 376. ruunt
 6, 44. ferunt 6, 82. petens 7, 92.
 resonsant ripæque lacusque 12, 757.
 restinguere sitim rivo E 5, 47. fontibus
 ignes 2, 687. restinctus vapor 5, 698.
 restituit rem cunctando 6, 847. arbores
 G 2, 272.
 resto. restat spes Iuli 1, 556. restitit Æ-
 neas 1, 578. quid misero mihi 2, 70.
 mortalibus fides 2, 142. de conjugē
 nomen 4, 324. restantia flammis dona
 1, 679.
 resultat imago vocis G 4, 50. resultant
 clamore colles 5, 150.
 resupinus 1, 476. 3, 624.
 resurgere regna 1, 206. resurgens amor
 4, 531.
 rete. retia servo E 3, 75. dolum medi-
 tantur E 5, 60. ponere cervis G 1,
 307. rara ruunt 4, 131. inter retia 10,
 710.
 retextit scelus 1, 356. orbem radiis 4,
 119. retextis luce rebus 9, 461.
 retexunt orbes totidem 12, 763.
 retinere nec possunt 5, 669.
 retentat nexantem 5, 278.
 retinacula Amerina parant G 1, 265. ten-
 dens G 1, 513. ferit 4, 580.
 retorsit currus Juturna 12, 485. mentem
 12, 841. retorquens terga 8, 460. re-
 torto amictu 12, 400.
 retrahit pedem unda 10, 307. quo fata
 trahunt retrahuntque 5, 709.
 retractat ferrum 7, 694. digiti ferrum re-
 tractant 10, 396. dicta 12, 11. quid
 retractas 12, 889.
 retro referri G 1, 200. retro rapidus fugit
 11, 627. retrorsum 3, 690.
 retuso ferro G 2, 301.
 revelis nobis urbem 8, 37.
 revelli cinerem Manesque 4, 427. urbe
 4, 545. revulsam a cervice caput G 4,
 523. vi gubernaculum 6, 349.
 revertor ad te et tua consulta 11, 410.
 reverti animos ad corpora 6, 720. re-
 vertens lapidem reportat G 1, 275. re-
 vertentes ignes G 1, 427.
 revinxit tellurem Arcitenens 3, 76. re-
 vinctum post tergo manus juvenem 2,
 57. fronde templum 4, 459. serpentum
 spiris 12, 848.
 revirescere similes G 2, 313.
 revisas me E 7, 67. nidos G 1, 414. pa-
 triam G 4, 390. proelia 2, 669. revisit
 fortuna 3, 318. revisens 11, 426.
 revocare parentes possunt G 3, 262. du-
 ctiores acies G 4, 88. genus G 4, 282.
 animos 1, 202. vires victu 1, 214. gra-
 dum 6, 128. exordia 7, 40. revocatam
 a morte Dareta 5, 476. revocato san-
 guine 1, 235.
 revolent ex equore mergi G 1, 361.
 revolvō ingrata 2, 101. revolvens iter
 omne 9, 391. revolutus arena jacuit
 5, 336. revoluta dies 10, 256. pensa 9,
 476.
 revomentem pectore fluctus 5, 182.
 reus voti 5, 237.
 Rhadamanthus Gnosius habet regna 6,
 566.
 Rhastica vitis G 2, 96.
 Rhamnes 9, 325. 359. 452.
 Rhea sacerdos 7, 659.
 Rheni frigora E 10, 47. bicornis 8, 727.
 Rhesi Mavortia tellus G 4, 462. tentoria
 1, 469.
 Rhodia G 2, 102.
 Rhodope miratur Orphea E 6, 30. por-
 recta sub axem G 3, 351. Rhodopen
 dejicit G 1, 332. Rhodopeis arces G
 4, 461.
 Rheteo littore 6, 505. oras 3, 108. Rhe-
 teus ductor 12, 456. conjux 5, 646.
 Rheetum domuit G 2, 456.
 rident nunc omnia E 7, 55. Menæten
 Teucris 5, 182. risere Nymphæ E 3, 9.
 parentes E 4, 62. risit Cytherea dolis
 repertis 4, 128. ridens dolum E 6, 23.
 ridenti fundet munuscula E 4, 20. risu
 cognoscere E 4, 60. soluto ludere G 2,
 386.
 riget barba glacie 4, 251. rigeant plum-
 bo terga 5, 405. rigentem auro pallam
 1, 648.
 rigor ferri G 1, 143.
 rigescunt vestes G 3, 363.
 rigidum enssem G 1, 509. quercus E 6,
 28. ornos E 6, 72.
 rigo. rigat æquora Sarnus 7, 738. ora
 fletu 6, 699. vultum atque ora lacrimis
 9, 250. vulnus ora cerebro 11, 698. ar-
 ma cruore 12, 308.
 rigui amnes G 2, 485.
 rimis fatiscunt 1, 123. rima ignea 8,
 392.
 rimosa cymba 6, 413. cubilia G 4, 45.
 rimantur prata volucres G 1, 384. ter-
 ram rastris G 3, 534. partes apertas

INDEX.

- 11, 748. rimanti quod cuique repertum 7, 508.
- ripa** viridissima gramine G 3, 144. Tanagri, furit G 3, 151. vicina invitet G 4, 23. ripae non bene creditur E 3, 94. ulterioris amore 6, 314. advertere 6, 386. ripam abibis 6, 375. evadit 6, 425. ripae arentes sonant G 3, 555. virides apio G 4, 121. riparum toros 6, 674. ripas virides prætexit E 7, 12. curant flumina E 7, 52. prætexit arundine G 3, 15. servantem G 4, 459. ripis cœditur arundo G 2, 414. habitans G 3, 430.
- Ripheus** 2, 339. 394. 426.
- Riphaeo** Euro G 3, 382. arces G 1, 240. pruinis G 4, 518.
- rite** dicimus honorem G 2, 393. recordor 3, 107. fer preces 8, 60.
- ritus** sacrorum 12, 836. ritu Teutonico 7, 741. divis 11, 611.
- rivus** tenuis G 4, 19. aquæ saliens E 5, 47. propter rivum aquæ procumbit E 8, 87. Xanthi arentem G 3, 350. rivo saliente fontem restinguere E 5, 47. fluenti jace E 8, 101. rivus claudite E 3, 111. sequentes inducit G 1, 106. deducere G 1, 269. argenti G 2, 165. plenos sanguine 9, 456. sanguinis vomens 11, 668. rivis saturantur gramina E 10, 29. currentia vina G 1, 132. potis gauderent G 4, 120. fluit sudor 5, 200. recentia prata 6, 674. roscida saxa 7, 683. fluit æs 8, 445.
- robigo** mala esset culmos G 1, 151. robigine scabra exesa G 1, 495. salsa lædit G 2, 220.
- robur** grave aratri G 1, 162. collectum G 3, 235. roboris morus 12, 783. robore acuto vallos G 2, 25. de solido myrtus G 2, 64. antiquo quercus G 3, 332. cavo promunt 2, 560. duro nata 8, 315. cocto solidum 11, 553. robora suspensa explorat fumus G 1, 175. congesta adolvere G 3, 377. firma cavavit 2, 482. roboribus textis mollem 2, 186.
- robustus** arator E 4, 41. fossor G 2, 264. fatta G 1, 219.
- rogant** unde amor iste E 10, 21. rogamus Dis sedem litusque 7, 229. arma 8, 376. quod cum me rogaret E 5, 88. roganti vera edissere 2, 149.
- rogitat** multa super Launum 10, 839. rogitans 1, 750.
- rogus** 4, 676. rogum permittere flammæ 4, 640. rogos consendit 4, 646. rogis impositi G 4, 477.
- Romulus** G 1, 498. Mavortius 6, 779. acer 8, 342. excipiet gentem 1, 276. Romulidis 8, 638. Romuleo culmo 8, 654. Romula tellus 6, 877.
- Roma** rerum pulcherrima G 2, 534. maxima 5, 601. incluta 6, 782. Romæ alta moenia 1, 7.
- Romanus** stat acer G 3, 346. Pater 9, 449. nomen G 3, 148. 8, 338. gentem 1, 33. rem 6, 858. propago 6, 871. 12, 827. potentia 8, 99. arcis 8, 313. tellus 4, 275. stirpis 12, 166. forum 8, 361. res G 2, 498. Romanos fore ductores 1, 234. suo de nomine dicit 1, 277. rerum dominos 1, 282. Romana palatia G 1, 499. oppida G 2, 176. triumphos G 2, 148. acies G 1, 490. moenia 8, 714.
- ros** pecori gratissimus E 8, 15. gelidus nocte reponet G 2, 202. rorem ministrat G 2, 213. decutiat G 4, 12. dispersit amarum G 4, 431. rore cicadæ pascentur E 5, 73. levi spargens 6, 230. rores largos infundere G 1, 385. sanguineos 12, 339.
- rorantia** astra 3, 567. rorantis sanguine 8, 645. 11, 8. 12, 512.
- roscida** luna G 3, 337. Iris 4, 700. mella E 4, 30. mala E 8, 37. saxa 7, 683.
- rosâ** multâ mixta lilia rubent 12, 69. rosam carpere G 4, 134. rosas arentes G 4, 268. rosaria Pæsti G 4, 119. rosetis puniceis E 5, 17. roseus Phœbus 11, 913. roseo ore 2, 593. 9, 5. cervice 1, 402. genas 12, 606. quadrigis 6, 535. bigis 7, 26.
- Rosea** rura Velini 7, 712.
- rostrum** premit 5, 187. rostris adtonitus stupet G 2, 508. exacuunt spicula G 4, 74. tridentibus convulsam 5, 143.
- rostrata** tempora 8, 684.
- rota** orbis constitit G 4, 484. cerea transiit 5, 274. rotam immanem metnet G 3, 39. gementem ferre G 3, 184. rotas ducantur inanes G 3, 170. rotarum pedibus 2, 235. rotis trivere radios G 2, 444. insistere G 3, 114. prælabi G 3, 180. rotas ferventes 11, 195.
- rotat** ensem 9, 441. rotantia saxa 10, 362.
- rubro** æquore G 3, 359. littore 8, 686. in æthera 12, 247. crista 9, 50. 12, 89.
- rubor** plurimus 12, 66. ruborem virginem suffuderit G 1, 430. rubores Tyrios G 3, 307.
- rubet** vento Phœbe G 1, 431. rubent aviaria baccis G 2, 430. prata coloribus G 4, 306. rubens suavis hyacinthus E 3, 63. uva E 4, 29. sole Zona G 1, 234. Vesper G 1, 251. rubentem minio Pana E 10, 27. crocum G 4, 182. murice E 4, 43. caneros G 4, 47.
- rubescere** corna prunis G 2, 34. Aurora

I N D E X.

3, 521. radiis mare 7, 25.
 rubicunda Ceres G 1, 297.
 rubus asper ferat amomum E 3, 89. rubus horrentes pascuntur G 3, 315. rubea virga G 1, 266.
 rudementum contorsit 3, 561. rudentes cadunt G 3, 374. excussos laxare 3, 267. rudentum stridor 1, 87.
 rudis campus G 2, 211. rudem nodis hastam 9, 743.
 rudimenta dura belli 11, 157.
 Rufus 7, 739.
 rugis arat frontem 7, 417.
 ruit tumulos arenæ G 1, 105. in ferrum G 2, 503. ruere omnia in pejus G 1, 200. ruit ver G 1, 313. æther G 1, 324. ruet omnia latè 12, 454. ruunt effusi carcere currus G 3, 104. in furias ignemque G 3, 244. æquore turbo G 3, 470. portis G 4, 187. cum clamore G 4, 439. spumas ære 1, 35. Eurys Notusque 1, 85. visendi studio juvenus 2, 64. Oceano nox 2, 250. a culmine Troja 2, 290. in arma 2, 353. sol 3, 508. ruunt equites 4, 132. de montibus amnes 4, 164. molem 9, 516. cinerem 11, 211. voces, responsa 6, 44. ruens septem in ora Nilus G 4, 292. ruentum in arma 11, 886.
 ruinam ingentem traxere scopuli 8, 192. dant 11, 613. dedit domus 2, 310. 2, 631. r. prona trahit 9, 712. cum sonitu trahit 2, 465. ruinâ argente 11, 888. cœli oppressos 1, 129. vasta convulsa 3, 414. urbis attonitus 12, 610. quâ perculsa 11, 310. ruinas generis sarcire G 4, 249. Trojæ solabar 1, 238. dabit 12, 453. ruinis Iliacis erepta 1, 647. horrificis tonat 3, 571.
 ruminat herbas E 6, 54.
 rumor per agmina deditus 7, 144. rumore amaro 4, 203. rumore secundo 8, 90. rumores varios serit 12, 228. rumoribus acunt iras 9, 464.
 rumpantur ilia Codro invidia E 7, 26. rumpitur cantando anguis E 8, 71. ruperunt horrea messes G 1, 49. radii G 1, 446. tunicas G 2, 75. moras G 3, 42. arbusta cicadæ G 3, 328. fontibus amnes G 3, 428. frigore saxa G 4, 136. fidem G 4, 213. vocem 2, 129. vincula 2, 134. aditus 2, 494. funem ab littore 3, 640. amores 4, 292. pectore questus 4, 553. moras 4, 569. fata 6, 883. rupto turbine 2, 416. rupta fœdera G 4, 492. ruptis fornacibus G 1, 472. legibus G 1, 510. obicibus G 2, 480. costis G 4, 556. aggeribus exiit 2, 496. radicibus 3, 27. caminis 3, 580.
 rupes Parnassia gaudet Phœbo E 6, 29. ille velut rupes 7, 586. 10, 693. rupe

sub alta E 1, 57. dumosa pendere E 1, 77. sola E 10, 14. ætria G 4, 508. cavata 1, 310. præcelsa 3, 245. ima 3, 442. rupes carmina sonat E 5, 63. per sonantes ire E 10, 57. cavæ retardant G 3, 253. vastæ minantur in cœlum 1, 162. rupibus summis liquantur G 2, 187. altis stant G 3, 273.
 rursus G 2, 78. rursus G 1, 98.
 ruris opaci umbras G 1, 156. divini gloria G 1, 168. clivosi glareæ G 2, 212. relictæ jugera G 4, 127. rura manebunt E 1, 47. sordida habitare E 2, 28. tenet voluptas E 5, 58. natant fossis G 1, 372. ingentia laudato G 2, 412. mihi placeant G 2, 485. volentia tolerant G 2, 500. frigida carpamus G 3, 324. circum sua vehitur G 4, 289. per florea exercet 1, 430.
 rusticus es Corydon E 2, 56. extendit curas G 2, 405. rustica quamvis est E 3, 84.
 ruaci vimina G 2, 413. ruasco horridior E 7, 42.
 rutilo igni G 1, 454. 8, 430. squamis G 4, 93. rutulare arma 8, 529.
 Rutulus premit 8, 474. Rutuli audacia muros 7, 409. Rutulos stravit 9, 517. Rutulis subactis 1, 266. etc.

S.

Sabei mittunt thura G 1, 57. Sabæo thure 1, 416.
 Sabellam pubem G 2, 167. Sabello veru 7, 665. matre 8, 510. Sabellicus suus G 3, 255. Sabini veteres hanc coluere vitam G 2, 532. Sabinas sine more raptas 8, 635.
 Sabinus pater 7, 178.
 saburrâ tollunt cymbæ G 4, 195.
 sacer hircus G 2, 395. ignis G 3, 566. Junoni ramus G 6, 138. fames 3, 57. sanguinis 3, 67. cruorem G 4, 552. effigiem 2, 167. caput G 4, 319. robur 2, 230. lauro 3, 81. flumine G 2, 147. caterva 11, 533. silvæ G 1, 149. nemorum G 2, 21. fontes E 1, 53. vitulos G 3, 160. latices 4, 454. ramos 4, 485.
 sacrorum morem 3, 408. sacra refer G 1, 339. ad sacra quesitas boves G 2, 533. parari 2, 132. sacra canunt 2, 239. commendat 2, 293. trahit 2, 320. cape manu 2, 717. sacris magicis avertere E 8, 66. fida silentia 3, 112. litatiæ 4, 50. commotis excitæ 4, 301. prætexere funera 4, 500.
 sacraria Ditis 12, 199.
 sacello E 3, 9.

I N D E X.

- sacerdos mactaverit G 3, 489. regina 1, 273. Neptuno Laocoon 2, 201. Phœbi Pantheus 2, 319. effusa crines 4, 510. sacerdotes casti 6, 661.
- sacra verat ignes 2, 502. aras 3, 305. remigium 6, 19. viros 6, 73. sacrati capitis 3, 371. templo 2, 165. sede 1, 681. arce 2, 245. a. jura 2, 157.
- sacrilego sanguine 7, 595.
- Sacrane acies 7, 796.
- sæculo venturo lætentur E 4, 52. everso succurrere G 1, 500. sæcula talia currite E 4, 46. timuerunt noctem G 1, 468. aspera mitescent 1, 291. per sæcula egregiam gentem 1, 445. læta tulerunt 1, 606. sæclorum ordo E 4, 5. sæclis effeta 8, 508.
- sævus amor E 8, 47. aper G 3, 248. Pallas 2, 616. tridentem 1, 138. Achillem 1, 458. novercæ G 2, 128. dolores 1, 25. semina G 2, 151. verbera G 3, 252. arma 1, 295. sævior læna G 3, 246. sævissima Juno 2, 612. nuntius 11, 896.
- sævito toto Mars impius orbe G 2, 115. agris serpens G 3, 434. pro conjuge rapta Orpheus G 4, 456. animis vulgus 1, 149. tridenti 2, 418. inops animi 4, 300. amor 4, 532. latratus ad auras 5, 257.
- sagitta diverberat auras 5, 502. sagittam celerem intendisse 9, 590. sagitta coniecta 4, 69. volucris citius 5, 242. celeri certare 5, 485. sagittæ potuere jactu superare G 2, 124. erupere G 4, 313. sagittas celeres corripuit 1, 188. sagittis versis fidem G 3, 31. positis velox G 4, 344. levibus melior 5, 68. Threiciis plenam 5, 311.
- sagittiferos Gelonos 8, 725.
- sagulis virgatis 8, 660.
- sal. salis saporem G 3, 397. spumas 1, 35. sale parco contingunt G 3, 403. tabentes 1, 173. Tyrrheno stant classes 6, 697. assiduo 5, 866.
- salsus sudor 2, 173. Simois 3, 302. tellus G 2, 238. adspergine 3, 534. robigine G 2, 220. fruges 2, 133. fluctus 5, 237. fruges 12, 273. herbas G 3, 395. vada 5, 158.
- salo superante 1, 537. spumante 2, 209.
- Salamina 8, 158.
- Salentinos campos 3, 400.
- salutifica humilis E 5, 17.
- salix lenta dulce pecori E 3, 83. cedit olivæ E 5, 16. salici genus unum G 2, 84. salicum frondes G 3, 175. salices carpetis amaras E 1, 79. sufficiunt sepe G 2, 434. viminibus fecundæ G 2, 446. transversas conjice G 4, 26. glaucas pasuntur G 4, 182. salicta canentia G 2, 13. salicti inculti cura G 2, 415. saligna falce G 4, 109. crates 7, 632.
- salit in tectis grando G 1, 449. salientem sanguine venam G 3, 460. saliente rivo E 5, 47. saliens rotis 10, 594.
- salut superare G 3, 141. misere ad terram 2, 565. emicat 12, 376. subjiciunt in equos 12, 287. saltus nemorum claudite G 6, 56. vos habuere E 10, 9. circumdare canibus E 10, 57. Lycæi G 1, 16. Tarenti G 2, 197. profundis complentur G 2, 391. reficit G 3, 337. vacantes G 3, 477. peragant G 4, 53. indagine cingunt 4, 121. tuos Tiberine arant 7, 797. saltibus vacuis G 3, 143. 425.
- saltantes satyros E 5, 73.
- Salii 8, 285. 663.
- Salmonæ dantem pœnas 6, 585.
- salus visa morientibus G 3, 510. absumpta 1, 555. una victis nullam sperare salutem 2, 354. una erit ambobus 2, 710. salutis iter 2, 387. oblitus 5, 174. via 6, 96. salutem certam jactat in arte G 4, 294. feret fama 1, 463. spondet fortuna 12, 637.
- salvete umbræ 5, 81. æternum mihi 11, 97. fidi Penates 7, 120.
- salutare Italiam clamore 3, 524. angurium 12, 275. salutantum undam G 2, 462.
- salubres somnos G 3, 530. ambrosiæ succos 12, 419.
- salvus tibi caper E 6, 9.
- Same 3, 271.
- Samum ad Threiciam penetravit 7, 208.
- Samus posthabita 1, 16.
- sancit qui fœdera fulmine 12, 200.
- sancitum Senatam 1, 426. sidus 2, 700. patres G 2, 473. ignes 2, 686. sancte Deorum 4, 576. sancta ad vos anima 12, 648. sanctissima vates 6, 65. conjux 11, 158.
- sandyx vestiet agnos E 4, 45.
- sanguis animusque 10, 487. frigidus obstiterit G 2, 484. ater it nariibus G 3, 508. integer ævi 2, 639. coit 3, 30. sequitur de cortice 3, 33. gelidus deriguit 3, 259. hebet 5, 396. dabat vires 5, 415. sanguinis nostri puerum E 8, 45. Nympharum una 1, 329. sacri pateras 3, 67. auctor 7, 49. sanguine gnatorum commaculare manus E 8, 47. pinguescere campos G 1, 491. luius G 1, 501. fratrum gaudent G 2, 510. salientem G 3, 460. cum equino concretum lac 3, 463. Trojano duci 1, 19. a revocato Teucri fore ductores 1, 235. Trojano clarus 1, 550. quo sanguine cretus 2, 74. placatis 2, 116. querendi reditus 2, 118. suffecti 2, 210. concretos 2, 277. dant pœnas 2,

INDEX.

366. *frudentem aras* 2, 502. *cum sanguine vitam fudit* 2, 532. *in multo nati lapsantem* 2, 551. *sudarit* 2, 582. *in alterius mactatos* 2, 667. *atro linquuntur* 3, 28. *vescitur* 3, 622. *levi labitur* 5, 328. *spumanti plenus* 9, 456. *Divum sate* 6, 125. *Italo commixtus* 6, 762.
- sanguineam aciem* 4, 643. *jubæ* 2, 207. *moris* E 6, 22. *baccis* E 10, 27.
- saniem eructans* 3, 632. *sanie jejuna infusatur* G 3, 493. *perfusus* 2, 221. *exspersa limina* 3, 625.
- sanos sensus* E 8, 66. *male sana* 4, 8.
- sapor asper in ore* G 4, 277. *saporem tardum fert* G 2, 126. *occultum referunt* G 3, 397. *durum Bacchi domitura* G 4, 102. *gallæ admiscere* G 4, 267. *sapores jussos adsperge* G 4, 62.
- sarcire ruinas* G 4, 249.
- Sardois herbis* E 7, 41.
- sarmenta devecta cremato* G 2, 409.
- Sarnus* 7, 738.
- Sarpedon* 1, 100. 9, 697.
- Sarrano ostro* 2, 506.
- Sarrastes* 7, 738.
- sata v. serere.*
- satiâsse cineres* 2, 587.
- Saturæ palus* 7, 801.
- saturi Tarenti* G 2, 197. *colore* G 4, 335. *capellæ* E 10, 77. *præsepia* G 3, 214.
- saturare apes cytiso* E 10, 30. *sola fimo* G 1, 80. *saturata armenta* 8, 213. *necdum dolore* 5, 608.
- Saticulus asper* 7, 729.
- Saturnus vitam in terris agebat* G 2, 538. *pernix effudit jubam* G 3, 93. *senex* 7, 180. *primus ab Olympo Latium venit* 8, 319. *Saturni stella* G 1, 336. *dente* G 2, 406. *gens haud vinclo nec legibus æqua* 7, 204.
- Saturnius pater* 4, 372. *domitor maris* 5, 799.
- Saturnia memor belli* 1, 23. *tellus* G 2, 183. *regna* E 4, 6. *arva* 1, 569.
- Satyros saltantes imitabitur* E 5, 73.
- sancius taurus* 2, 224. *curâ* 4, 1. *leo* 12, 5. *vulnere* 12, 762.
- saxum non exsuperabile metuet* G 3, 39. *immobile Capitoli accolet* 9, 448. *volunt* 6, 616. *saxi vasti obice* G 4, 422. *vertice* 2, 308. *saxo frangite fruges* G 1, 267. *vivo sedilia* 1, 167. *vetusto structa* 3, 84. *cavo* 3, 450. *vivo ostia* 3, 688. *saxa Timavi superas* E 8, 6. *Lycei flere* E 10, 15. *per lævia ciet murmur* G 1, 110. *liquefacta* G 1, 473. *dura* G 3, 230. *grandia conjice* G 4, 26. *concava* G 4, 50. *frigore rumperet* G 4, 135. *in latentia torquet* 1, 109. *vocant aras* 1, 109. *immania tenet* 1, 139. *volant* 1, 150. *Cyclopia experti* 1, 201. *subvolvere* 1, 424. *in via* 1, 537. *avulsa saxis* 2, 608. *in saxa trahentem* 3, 423. *resonantia* 3, 432. *pulsata audimus* 3, 555. *horrenda* 3, 559. *cava* 3, 566. *glomerat* 3, 576. *projecta Pachyni radimus* 3, 699. *cæca timens* 5, 165. *ad saxa subarget* 5, 202. *saxis præruptis oppida* G 2, 156. *in apricis coquitur* G 2, 522. *ardua* 3, 271.
- saxea umbra* G 3, 145. *pila* 9, 711. *saxosis montibus* G 2, 111. *valles* E 5, 84. *saxosum sonans Hypanis* G 4, 370.
- scabies turpis tentat oves* G 3, 441. *scabiem ferat glacies* G 3, 299. *scabie lædit* G 2, 220.
- scaber tophus* G 2, 214. *robigrine* G 1, 495.
- Sceas portas* 2, 612. 3, 351.
- scalæ* 12, 576. *herent parietibus* 2, 442.
- scalas in mœnia poscit* 9, 524. *scalis ascendere* 9, 507. *expositis* 10, 654.
- scandit machina muros* 2, 237. *equum* 2, 401.
- scatebris temperat arva* G 1, 110.
- scelus artificia* 11, 407. *tantum in quenquam cadit* E 9, 17. *cæcum retexit* 1, 356. *expendisse* 2, 229. *infectum eluitur* 6, 742. *sceleris vestigia* E 4, 13. *injuria* 3, 604. *scelere immanior* 1, 347. *pro scelere reddant* 2, 535. *scelerum facies* G 1, 506. *tantorum ignari* 2, 106. *inventor* 2, 164. *Furtis* 3, 331. *hortator* 6, 529.
- sceleratam hastam* 2, 231. *a. frigus* G 2, 256. *limen* 8, 563. *terra* 3, 60. *pœnas* 2, 576.
- scelerare manus* 3, 42.
- scena discedit* G 3, 24. *imminet* 1, 164.
- scenis decora futuris* 1, 429. *agitatus* 4, 471.
- sceptrum Dictæi regis* G 2, 536. *sceptra tenens* 1, 57. *in acepra reponis* 1, 253. *concilias* 1, 78. *sceptris Æacidæ potitum* 3, 296.
- scilicet* G 1, 282. 493.
- scillam miscet* G 3, 451.
- scindimus æquor ferro* G 1, 50. *lignum cuneis* G 1, 144. *terram* G 3, 160.
- scindit se genus* 8, 142. *in sinus unda* G 4, 420. *se nubes* 1, 587. *scinditur in studia contraria vulgus* 2, 38. *scissas palla* 8, 702. *scindendum aolum* G 2, 399.
- scintillam excudit silici* 1, 174. *scintillæ abstant ab ore ardentis* 12, 102.
- scintillare oleum testa* G 1, 392.
- Scipiadas* G 2, 170. 6, 844.
- scio quid sit amor* E 8, 43. *scirent si ignoscere Manes* G 4, 489. *dolos* 1, 682. *scire fateris* 11, 344. 12, 794.

INDEX.

- potestates herbarum 12, 396.
 scitari causas 2, 105. scitatum oracula mittimus 2, 114.
 scopulo consedit G 4, 436. infixit acuto 1, 45. detrudunt naves 1, 144. revulsus 5, 270. minaci pendens 8, 669. scopulum conscedit 1, 180. scopuli retardant G 3, 253. gemini in cœlum minantur 1, 163. turriti demittunt brachia 3, 536. dedere clamorem 3, 566. per scopulos diffugiunt G 3, 276. sonantes accētis 1, 201. Ithacæ 3, 272. canebat 3, 559. erigit 3, 575. pisces 4, 255. scopulis arentibus G 2, 377. illia G 3, 261. sub pendentibus 1, 166.
 Scorpius ardens contrahit brachia G 1, 35.
 acrobibus subactis mandet G 2, 50. reptetis superabit G 2, 235. concidere montes G 2, 260.
 scrupen spelunca 6, 238.
 scuta virum volvit 1, 101. latentia condunt 3, 237. scutorum acervos 8, 562. scutis longis 8, 662.
 scutati omnes 9, 370.
 Scyllaceum navifragum 3, 553.
 Scylla 3, 420. seqq. Nisi E 6, 74. G 1, 405. cærulea 5, 122. Scyllæ bifurmes 6, 286. Scyllæam rabiem 1, 200.
 scyphus sacer 8, 278.
 Scyria pubes 2, 477.
 Scythiam E 1, 66. G 1, 240. Scythiæ hiemes G 3, 197. gentes G 3, 349.
 Sebethide Nympha 7, 734.
 secusu longo 1, 159. 3, 229.
 secius. nec secius G 2, 277. 5, 862.
 secludite curas 1, 562. seclusum nemus 6, 704.
 seco. secet glacies plantas E 10, 49. æthera pennis G 1, 406. herbas G 3, 126. secuerunt corpora vepres G 3, 444. in frusta 1, 212. crinem dextra 4, 704. fluctus aquilone 5, 2. secans Albia interluit 7, 717. secta per ambas via G 1, 238. secto limite G 2, 278. elephanto 3, 464. secta abiete 2, 16.
 secreta domus 2, 299. fluminis 3, 389. in secreta ducam G 4, 403. Sibyllæ petit 6, 10. pios 8, 670.
 secundus aruspex 11, 739. marte 10, 21. rumore 8, 90. anni G 3, 446. 8, 549. curra 1, 156. cursus 3, 455. Zephyros 4, 562. mensis G 2, 101. vires 2, 617.
 secundet eventus G 4, 397. visus 3, 36. incepta 7, 259.
 secundum flumina G 3, 143.
 securim incertam excussit 224. securi sævum 6, 825. secures sævas accipiet 6, 820. securibus cadunt G 3, 364.
 icta 6, 180.
 securus amorum 1, 350. 10, 326. quies G 2, 467. otia G 3, 376.
 sed tamen E 1, 19.
 sedato pectore 9, 740. corde 12, 18. sedatis amnibus 9, 30.
 sedet Æolus arce 1, 56. hoc animo 2, 660. immotum animo 4, 15. custodia vestibulo 6, 574. sedent in limine Diræ 4, 473. sedeus ad pabula G 4, 243. ramo G 4, 514. super arma furor 1, 294.
 sedis patriæ limina 2, 635. sedem angustam relines G 4, 228. servat honor 7, 3. sede sacrata recondam 1, 681. locavit 2, 525. in secreta 2, 568. sedes petendæ apibus G 4, 8. quietas ostendunt 1, 206. Teucrorum locavit 1, 247. revisit 1, 415. paratas petamus 1, 557. servassent 2, 642. Myrmidonum aspiciam 2, 785. ponere 1, 88. adstare relictas 3, 123. hæ propriæ 3, 167. sedibus medicatæ G 4, 65. de imis Erebi commotæ G 4, 471. imis ruunt 1, 84. altis convellimus 2, 465. eruit 2, 611. in ibidem hæret 2, 654. successit 4, 10. ossa quierunt 6, 328.
 sedilia vivo saxa intus 1, 167. sedilibus vitreis G 4, 350. gramineo 8, 176.
 seditio coorta est 1, 149. seditione potens 11, 340.
 seduxerit mors artus 4, 385.
 seges respondet votis G 1, 47. lini urit campum G 1, 77. expectata elusit G 1, 226. virum horruit G 2, 142. prima paretur G 2, 267. opportuna pecori G 4, 129. ferrea telorum textit 3, 46. seges borret ferrea 12, 663. ægra negabat victimum 3, 142. segetis intactæ per summa 7, 808. segeti prætere sepe G 1, 270. segetem lini serere G 1, 212. expulsam eruerent G 1, 319. obducunt herbæ G 2, 411. in segetem incidit flamma 2, 304. segetes has barbarus habebit E 1, 72. decori sunt arvis E 5, 33. gauderent frugibus E 9, 48. lætas faciet G 1, 1. intereunt G 1, 152. altæ horrescunt G 3, 198. segetum luxuriam G 1, 112.
 signis carduus G 1, 151. campum G 1, 72. terræ G 2, 37. mora G 3, 42. metu 11, 21. signior ubere Bacchus G 2, 275. annis G 3, 95. ito 12, 566. æguities sera moratur 2, 374.
 Selinus palmosa 3, 705.
 sellam 11, 334.
 semel G 2, 422.
 semine non ullo alitis fruges G 1, 22. jacto G 1, 104. posito G 2, 14. semina terrarum per inane coacta E 6, 32. medicare G 1, 193. committas sulcis

INDEX.

- G 1, 223. æva leonum absunt G 2, 151. ignorant matrem G 2, 268. flammæ querunt 6, 6. seminibus coelestis origo 6, 731.
- sementem extende G 1, 230. seminat non vicium arbos 6, 206. semesam prædam 3, 244. oesa 8, 297. semianimem germanam 4, 686. semanimis 10, 404. digiti 10, 396. semiferi pectora 8, 267. 10, 212. semihominis Caci 8, 194. seminecem reliquit 5, 275. semineces viros 9, 455. 9, 542. semiputata vitis E 2, 70. semiviro comitatu 4, 215. Phrygis 12, 99. seminum fulmine corpus 3, 578. busta 11, 200. semiusta robora 5, 697. semita monstrat viam 1, 418. omnis ferret opere 4, 407. rara 9, 383. senex fortunate E 1, 47. senis secreta G 4, 403. seni Ascræo E 6, 70. senem Silvanum G 2, 494. Corycium G 2, 127. senes invalidi 12, 132. senibus anhelis G 2, 135. senior frigidus in Venerem G 3, 97. Acestes 5, 301. senectæ miserere, 12, 934. inopi metuena G 1, 186. turpi iguoece G 3, 96. requies 9, 481. senecta tardante gelidus 5, 395. senectus tristis subit G 3, 67. canebat 5, 416. debilitat vires 9, 610. senectus victa situ 7, 440. veri efficta 7, 440. 7, 452. tarda gelu scclisque efficta 8, 508.
- senatum sanctum legunt 1, 426. senatus pauper 8, 105. sensit solem seges G 1, 48. sensere alnos fluvii G 1, 136. sensere truncos poma G 2, 426. sonitum G 4, 334. sensit hiemem emissam Neptunus 1, 125. linguas volucrum 3, 361. perjuria 4, 542. sine remige portas 4, 588.
- sensu torquebit G 2, 247. sensus varii 12, 914. sanos avertere E 8, 66. inflexit 4, 22. arcanos credere 4, 422. sensibus imis reponas E 3, 54.
- sententia quæ te vertit 1, 237. surgit animo 1, 582. melior menti 2, 35. potior visa est 4, 287. mutata 9, 220. segnis metu 11, 21.
- senta situ loca 6, 462. sentes densi complerant silvam 9, 382. sentibus pendebit uva E 4, 29. densis obducunt G 11, 411. aspris nitens 2, 379.
- sepes suadebit inire somnum E 1, 53. sepe prætereget segeti G 1, 270. sufficiunt satis G 2, 436. sepes texendæ G 2, 371. sepibus in nostris legentem E 8, 37.
- sepsit aggere 11, 399. gradientes aëre 1, 411. septus nebula 1, 439. armis Dido 1, 506. formidine 12, 750. venantium coronâ 9, 551. septis exiret victima E 1, 34. intra septa ponunt G 4, 159.
- septem cicutis compacta E 2, 36. subjecta trioni G 3, 381. septima post decimam G 1, 284. septena volumina 5, 85. orbibus orbes 8, 448. septem-plicis clypei 12, 925.
- sepultus vino 3, 630. 9, 189. somno urbem 2, 265. Manes 4, 34.
- sepulcrum Bianoris E 9, 59. imponit 6, 233. sepulcri jactura facilis G 2, 646. aram 6, 177. sepulcro condimus 3, 67. servet 4, 29. sepulcris exire animas E 8, 98. effossis mirabitur ossa G 1, 497.
- sequester pace 11, 133.
- sequitur læna lupum E 2, 63. matrem Proserpina G 1, 39. sequuntur frumenta G 1, 189. solem signa G 1, 439. sequebatur membra sudor G 3, 564. armenta 1, 185. fastigia rerum 1, 342. extrema 2, 350. quo ostendit fortuna 2, 388. avia cursu 2, 737. vestigia 2, 754. de cortice sanguis 3, 33. qua ducunt iussa 3, 114. sequamur meliora moniti 3, 188. factum fortuna sequatur 4, 109. Italiam sponte 4, 361. colonos ferro 4, 626. sequitur cura tellure repostos 6, 655. sequendo sequare 3, 671. sequenti sevo E 8, 27. sequentum flatu humescunt G 3, 111. sequentes silvas E 3, 46. Chelas G 1, 33. rivos 1, 106. solem lunas 1, 424. secutus data fata Æneas 1, 382. fugientem voce 1, 406. secuta turpes concubitus Pasiphaë E 6, 49. secuta est fama E 6, 74. secutam extrema ferro 6, 457. secuti exempla G 4, 319. præcepta G 4, 448. arma Penates 3, 156. secutæ sonitus apes G 4, 151.
- sequeces capream G 2, 374. fumos G 4, 230. undis 5, 193. sequacibus flammis 8, 432. Latio 10, 365.
- sectaris apros E 3, 75.
- serenæ noctis G 1, 426. cœlo G 1, 260. 487. 3, 518. vere G 1, 340. luce 5, 104. ætate 6, 707. de parte 9, 630. regione 8, 528. vultus 2, 285. hiemes G 1, 100. nubes G 1, 461. aperta G 1, 393. serenat cœlum vultu 1, 255. spem fronte 4, 477.
- seros farra G 1, 73. messes G 1, 161. hordea campis G 1, 210. fascium G 1, 227. nudus G 1, 299. densa G 2, 275. serendi tempus G 1, 253. serentes multos vidi medicare semina G 1, 193. satæ Eumenides G 1, 278. sata frumenta G 3, 176. satas messes E 8, 99. satis dentibus hydri G 2, 141.

INDEX.

- sata sequant sulcos G 1, 113. diluit G 1, 325. ure G 4, 331. læta sternit G 1, 325. 2, 306. satis dulce humor E 3, 83. inducit fluvium G 1, 106. sinister G 1, 444. sufficit humorem G 2, 423. sufficiunt sepem G 2, 436. venit lues 3, 139.
- sator hominum 1, 254. 11, 725.
- satio fabis vere G 1, 215. vinetis G 2, 319.
- Seres depectant vellera foliis G 2, 121.
- Serestus 1, 611. 9, 171. 12, 561.
- Sergestus a quo Sergia 5, 121, 221.
- seria posthabui ludo E 7, 17.
- series longissima rerum 1, 641.
- sermone longo requirunt 1, 217. vario trahebant noctem 1, 748. vario replebat 4, 189. medio reliquit 4, 277. vario aerebant 6, 160. incepto movetur 6, 470. licito fruuntur 8, 468. levabat viam 8, 309. sermonum hac vice 6, 535.
- serpere lauros inter hederas E 8, 13. per vulgus contagia G 3, 469. serpit quies 2, 269. murmur 12, 239.
- serpens occidet E 4, 24. amplexus implicat 2, 214. serpentibus atris addidit virus G 1, 129. ferre cibum G 2, 215. armatam 4, 472.
- serpyllum E 2, 11. G 4, 31.
- Serrane 6, 845.
- serræ argutæ lamina G 1, 143.
- serta delapsa jacebant E 6, 16. legeret E 10, 41. sertis ex ipsis injiciunt vincula E 6, 19. recentibus halant 1, 417. variis florentem 4, 202. intendit locum 4, 506.
- serva Licymnia 9, 546. haud ignara operum 5, 284.
- servo tibi capreolos E 2, 42. condita pocula E 3, 43. retia 3, 75. servabit Tityrus hædos E 5, 12. sidera G 1, 335. servas Palatia, Vesta G 1, 499. nomina pomis G 2, 240. servat pudicitiam domus G 2, 524. vitulos aris G 3, 160. tauros ad præsepia G 3, 214. servet tutela G 4, 111. servant Nymphæ silvas G 4, 383. servate vosmet rebus secundis 1, 207. servant facta virum 1, 546. domum 2, 702. servet vestigia conjux 2, 711. connubia 3, 319. amores sepulcro 4, 29. Tisiphone vestibulum 6, 556. servat honores sedem 7, 3. servandi hædorum dies G 1, 205. servans occasum noctua G 1, 402. sub pectore vulnus Juno 1, 36. servantem limina Vestæ Tyndarida 3, 568. servantissimus æqui Ripheus 2, 427. servata serves fidem 2, 160. religione cupreasus 2, 715. servatum ex undis 3, 209. servati solvent vota nautæ G 1, 436. servata thesauris mella G 4, 228. astra 5, 25.
- serviat tibi Thule G 1, 30. servitum matribus ibo 2, 786.
- servitio exire E 1, 41. adsuerunt G 3, 168. premet 1, 284. enixæ tulimus 3, 327.
- serus vesper G 1, 461. voluptas 8, 581. requies 9, 482. libertas E 1, 28. segnities 2, 373. nocti E 8, 88. sætatem G 4, 138. ignes G 1, 291. cantus G 1, 403. frondes G 2, 403. nepotibus G 2, 58. særas ad fortia vires 8, 509.
- serum. sero pingui pascere G 3, 406.
- seta terribili 7, 667. setas comantes G 3, 312. summas carpens 6, 245. setis fulvis G 3, 383. setigeri sues 7, 17. 12, 170. setosi apris E 7, 29.
- seu superas—sive legis E 8, 6.
- Severum montem 7, 713.
- severum animum G 3, 37. 6, 374. Curibus 8, 638.
- sex. bis sex corpora 9, 272. sexcentos juvenes 10, 172. bis senos dies E 1, 44.
- sibilat hydris 7, 447. ore 11, 754.
- sibilus austri juvat E 5, 82. sibila colla G 3, 421. ora 2, 211.
- Sibylla 6, 10. 98. seqq. 5, 735. Sibyllæ sedem 3, 452.
- sic vertice cœli constitit 1, 225. sic illa ruinam trahit 9, 712.
- Sicanos fluctus E 10, 4. Sicani mixti 5, 293. veteres 7, 795. fines 11, 317. gentes 8, 342. Sicaniæ freta 1, 557. Sicanio sinu 3, 692. latus 8, 416.
- Sicelides Musæ E 4, 1.
- Siculi pastoris E 10, 51. telluris 1, 34. montibus E 2, 21. undis 3, 696. arva 5, 702.
- sicci Tanægi G 3, 151. in siccum exilit G 3, 433. siccum rostra tenent 10, 301. in sicco ludunt G 1, 363. ligno G 2, 31. ore G 4, 97. littore 3, 135. tellure G 1, 214. arena G 1, 389. flumina E 7, 56. faucibus G 4, 427.
- siccant ubera E 2, 42. vellera E 3, 95. crnorea veste 4, 687. vulnera lymphis 10, 834.
- Sichæus 1, 343. 4, 20. Sichæo cineri 4, 552.
- sicubi nemus ad cubet G 3, 334. 5, 677.
- Sicyonia bacca G 2, 519.
- Sidicina æquora 7, 727.
- sido. sidunt super arbore 6, 203.
- Sidona venire 1, 619. Sidonia Dido 1, 446. urbem 1, 678. opes 4, 75. patres 4, 683. equo 5, 571.
- sidus te addas G 1, 32. Piscis descendit G 4, 234. sanctum adorat 2, 700. sideris in numerum G 4, 227. sub sidere Cancri versemus oves E 10, 68. mutato seres G 1, 73. cum sidere Lu-

INDEX.

- ciferi carpmus rura G 3, 324. sine sidere noctes 3, 204. hiberno moliris 4, 309. ad sidera notus E 5, 43. sub pedibus videt E 5, 57. ad sidera jactant voces E 5, 62. ferent E 9, 29. Arcturi servanda sunt G 1, 204. autumnii dicam G 1, 311. coeli serva G 1, 335. ad sidera nituntur G 2, 427. coeli monstrent G 2, 477. pascet polus 1, 608. cadentia suadent somnos 2, 9. sub sidera lapsæ 3, 243. sentis 3, 360. verberat 3, 423. labentia notat 3, 515. lambit 3, 574. alta 3, 620. vertere retro 4, 489. conscia testor 4, 520. voluntur 4, 524. dextra 4, 578. condunt cori 5, 126.
- sideræ æthra 3, 586. sedem 10, 3. clypeo 12, 167.
- Sigea freta 2, 312. campis 7, 294.
- signum impressit pecori G 1, 263. effodere 1, 443. constituit 5, 130. expectant 5, 137. signo quo caderent astri G 1, 354. signa obscura mittet G 1, 229. dabit sol G 1, 438. certissima sequuntur G 1, 438. spirantia stabunt G 3, 34. movet G 3, 236. morborum docebo G 3, 440. vellere castris G 4, 108. signorum ortus E 9, 46. ordo G 1, 239. signis certis discere G 1, 351. dubiis cognoscere G 4, 253. aspera cymbia 5, 267.
- signare limite campum G 1, 126. regionem in cortice G 2, 269. vestigia pulvere G 3, 171. ora sono 2, 423. rem carmine 3, 287. honore 6, 781. signant ossa nomen 7, 4. signantem vias stellam 2, 697. se signari oculis 12, 3. signata pectus manibus Procne G 4, 15.
- significat manu 12, 692.
- Sila ingenti 12, 715. G 3, 219.
- Silari lucos G 3, 146.
- Silenium videre jacentem E 6, 14.
- sileo. silet æquor E 9, 57. nox G 1, 247. siletur in noctem G 4, 189. silenti nocte 4, 527. silentes lucos G 1, 476. silentium consilium 6, 432. silentibus dumis 9, 392.
- silentia facta tectis 1, 730. linguis 11, 241. per. amica lunæ ibat 2, 255. ipsa terrent 2, 755. fida sacris 3, 112.
- silescit domus 10, 101.
- siler molle G 2, 12.
- silex dura stet 6, 471. silicis vcnis G 1, 135. silice in nuda reliquit E 1, 15.
- siliqua quassante lætum legumen G 1, 74. siliquis fallacibus G 1, 195.
- silva aspera subit G 1, 152. densissima pullulat G 2, 17. alta ministrat tædas G 2, 431. aspera absit G 3, 384. silvæ ditissima G 2, 136. silvam sonantem sustuleris 1, 76. drevxit G 2, 207.
- ingentem tollit G 4, 273. viridem convellere 3, 24. in silvam refugit 3, 258. silva Palladia gaudet G 2, 181. in Idea condere 2, 696. silvæ frondent E 3, 57. sint consule dignæ E 4, 3. loquantur E 5, 28. incipiant surgere E 6, 39. vivite E 8, 58. respondent omnia E 10, 8. sacræ deficerent glandes G 1, 149. Alcinoi nascuntur G 2, 87. steriles dant fœtus G 2, 440. dant arbuta G 2, 520. summæ dant sonorem G 3, 199. reboant G 3, 223. stridunt 2, 418. quierant 4, 524. silvarum genus 2, 21. silvas resonare Amarylida E 1, 5. Di habitaverunt E 2, 60. sequentes posuit E 3, 46. caninus E 4, 3. alacres tenet voluptas E 5, 58. contorquens G 1, 481. pascuntur G 3, 314. felices erue G 4, 329. servant Nymphæ G 4, 383. silvia decussit honorem G 2, 404. immurmurat anster G 4, 261. coruscis imminet 1, 164. aptare trabes 1, 552.
- silvestrem Musam E 1, 2. animum G 2, 51. arbore E 3, 70. capræ G 2, 374. virgulta G 2, 2. racemis E 5, 7. haccis G 2, 184. volutabris G 3, 411. dumis 8, 348.
- Silvanus E 10, 24. G 1, 30. G 2, 494.
- Silvia 7, 487. 503.
- Silvius Æneas 6, 769.
- simæ capellæ E 10, 7.
- similis os humerosque Deo 1, 579. nostræ urbem E 1, 21. canibus catulos E 1, 23. simillima lauro faciem arbor G 2, 131. proles 10, 391.
- Simois 1, 100. 618. 3, 302. 5, 261.
- simplex modus G 2, 73. via G 3, 482. simplicis herbæ G 3, 528.
- simul poteris cognoscere E 4, 26. simul incipit E 6, 26. marisque et liquidi simul ignis E 6, 34. simul tecum E 9, 18. simul—simul G 3, 201. simul ac persensit 4, 90.
- simulant votum pro reditu 2, 17. fulmen pulsu equorum 6, 591. spera vultu 1, 209. simulans multa malus 1, 356. simulata verba 1, 710. Pergama 3, 349. simulatos Averni latices 4, 512.
- simulacrum positum castris 2, 172. duendum ad sedes 2, 232. simulacra visa sub obscurum noctis G 1, 477. luce carentum ibant G 4, 472. Divum amplexæ 2, 517.
- singultu ilia tendunt G 3, 507. singultibus longis ilia pulsat 9, 415. singultantem sanguine 9, 333.
- singula corpora G 3, 471. monumenta 8, 311. per singula volvit oculos 8, 618. singula lustrat 1, 453.
- sinister pecori notus G 1, 444. sinistra cornix E 9, 15. sinistri pedis 7, 689.

sinistra ingeminans ictus 5, 457. sinistra clypeos protecti 2, 443.
 sino. sine serpere lauros E 8, 13. sinunt fas et iura G 1, 269. numina G 4, 7. taxum propius tectis G 4, 47. fata 1, 16.
 Sinon 2, 79. seqq.
 sinus angustus G 2, 76. orbis extremi G 2, 123. trahit orbis G 3, 424. sinum lactis E 7, 33. trahit G 3, 238. sinu vasto accepit G 4, 362. in Sicanio jacet insula 3, 692. fovebat 4, 686. atro labens 6, 132. sinus in reductos acindit sese unda G 4, 420. Illyricos penetrare 1, 243. collecta fluentes 1, 320. implere secundos 3, 455. obliquat inventum 5, 16.
 sinuet volumina crurum G 3, 192. volumine terga 2, 208.
 sinuoso flexu G 1, 244. volumina 11, 753.
 Sirenum scopulos 5, 864.
 Sirius G 4, 425. 10, 273. 3, 141.
 sistunt amnes G 1, 479. gradum 6, 465.
 sistere ubi detur 3, 7. aquam fluvii se promittit 4, 489. suam ad aram 8, 85. aciem in litore 10, 309. me in vallibus G 2, 489.
 sistro patrio vocat agmina 8, 696.
 Sithónias nives E 10, 66.
 sitis adduxerat artus G 3, 483. sitim restringere E 5, 47. collegerit G 3, 327.
 siti asper G 3, 434. deserta 4, 42.
 sitit herba E 7, 57. sitiens rapiat Veneram G 3, 137. sitiens Afros E 1, 65.
 Indos G 4, 425.
 situ durescere G 1, 72. senta 6, 462. victa senectus 7, 440. situs revocare 3, 451.
 soboles cara Deum E 4, 49. densior hinc G 3, 308. hæc potior G 4, 100. sobolem sortire armento G 3, 7.
 socer Latinus 12, 192. atque gener 7, 317. ad soceros trahebat Astyanacta 2, 457.
 socius vocari 7, 264. socium agmen 2, 613. socia agmina 2, 372. sociam se addit E 6, 20. socia urbe 3, 352. socii ovantes G 1, 346. sociorum umbras 3, 638. socium salutis 5, 174. dextras 9, 558. virtus 10, 410. socios Ulyssi mutavit Circe E 8, 70. se addunt 2, 339. sociat reliquias Danaum urbe, domo 1, 600. vinclo 4, 16. natam connubiis 7, 96. sociatus thalamo 9, 594.
 sodalis morte 10, 386.
 sol decedens duplicat umbras E 2, 67. aureus regit orbem G 1, 231. exorients signa dabit G 1, 438. discutit umbras G 3, 357. egit hiemem G 4, 51. accenderit metus G 4, 401. igneus hau-

serat orbem G 4, 426. jungit equos 1, 568. circumvolvitur annum 3, 284. ruit 3, 501. solis rapidi potentia G 1, 92. occasum G 1, 402. defectus G 2, 478. labores 1, 742. soli hiberno opponere G 3, 302. solem novum lucescere E 6, 37. sensit G 1, 48. rapidum G 1, 424. certissima signa sequuntur G 1, 439. potentem illudunt G 2, 373. æstivum G 4, 28. reducit 1, 144. ad solem arduus 2, 475. geminum ostendere 4, 470. sole corusco rubens G 1, 234. novo irrorat G 1, 288. sub alio jacentem G 2, 512. fatigant G 3, 132. recens orto G 3, 154. cadente G 3, 401. sub sole exercet 1, 431. adverso trahens colores 4, 701. soles condere cantando E 9, 52. properent se fingere G 2, 481. solibus maturis coquat G 1, 66.
 solstitium defendite pecori E 7, 47. solstitia humida orate G 1, 100.
 solatur Pasiphaën amore juveni E 6, 46. famem concussa quercu G 1, 159. occasum Trojæ 1, 239. fessos opibus 5, 41. curas tela 9, 489. solando lenire 4, 394. solans testudine amorem G 4, 465. solata laborem cantu G 1, 293.
 solamen humari quicquid est 10, 493. hoc erat 10, 859. mali oves 3, 661.
 solatia tecum rapta E 9, 18. victo proponit 5, 367. casus cape 6, 377. exigua luctus 11, 63.
 solennes pompas G 3, 22. aras 2, 202. dapes 3, 301. solennia vota E 5, 74. solenne imperium habeto 12, 193. tumulto solennia mittunt 6, 380. non hæc solennia 8, 185.
 soleo. solebam parvis componere magna E 1, 24. canto, quæ solitus E 2, 23. præter solitum læti G 1, 412.
 solers custodia G 4, 327.
 solidam glaciem G 3, 365. in solidum finditur G 2, 79. in solidum demittit puteum G 2, 321. solidum nodis et robore 11, 553. in solido locavit 11, 427. solido robore G 2, 64. elephanto G 3, 26. cornu G 3, 88. adamante G 6, 552. solidi auro crateres 2, 765.
 solidanda creta area G 1, 179.
 solum 12, 849. solio subnixæ 1, 506. avito 7, 169. æerno 8, 178. alto 8, 541. aureo 10, 116.
 sollicitus monstis rex 7, 81. sollicitam urget timor 9, 89. mare G 4, 262. amores E 10, 6.
 sollicitare freta remis G 2, 503. ea cura quietos 4, 380. spicula dextra 12, 404. sollicitanda tellus G 2, 418.
 solum durare E 6, 35. pingue invortant G 1, 64. adclive G 2, 276. scinden-

INDEX.

- dum G 2, 399. mercati 1, 367. præpungue 3, 698. subtrahitur 5, 199. mugire 6, 256. solo alnos erigit E 6, 63. emicuit 2, 174. vellitur arbor 3, 27. ingreditur 4, 177. viridi sedere 6, 192. tremefacta tellus 10, 102. sola saturare fimo G 1, 80.
- solve. solvent formidine terras E 4, 14. juga tauris E 4, 41. vota nautæ G 1, 436. solvere colla G 2, 542. mares G 3, 64. agmina G 3, 424. latera G 3, 523. corpora in Venerem G 4, 199. crates G 4, 214. solvuntur per pellem viscera G 4, 302. frigore membra 1, 92. solvite corde metum 1, 562. se luctu 2, 26. pudorem 4, 55. amantem 4, 479. in somnos 4, 530. te corpore 4, 703. soluto risu G 2, 386. solutæ crinem Iliades 3, 65. solutos maniplos G 1, 400.
- solus tibi certet Amyntas E 5, 8. sola India fert ebur G 2, 116. soli cantare periti Arcades E 10, 32.
- Somnus levis 5, 838.
- somnus condit lumina G 4, 496. habebat animalia 3, 137. ferreus 10, 745. 12, 310. somni horas G 1, 208. somnum inire E 1, 56. per somnum eructans 3, 633. somno jacentem E 6, 14. mollior herba 7, 45. Lethæo perfusa G 1, 78. incepto tegeter G 4, 408. se sternunt G 4, 432. primo prodita 1, 470. sopitum 1, 680. sepultum 2, 265. excutior 2, 302. volucris simillima 2, 795. dulci declinat lumina 4, 185. laxabant curas 9, 225. lenibat curas 4, 527. corripit corpus 4, 572. gravatum 6, 520. vinoque sepulti 9, 189. soluti 9, 236. somni dulces G 1, 342. somnos molles carpere G 3, 434. salubres abruptit G 3, 530. suadent sidera 2, 9. in somnos solvitur 4, 530. ducere 4, 560. in somnis venit imago 1, 353.
- somniferi cantus 7, 758.
- somnia fingunt E 8, 108. vana tenere 6, 283. deludunt sensus 10, 642.
- sontem animam 10, 854. sontes quatit Tisiphone 6, 570.
- sonus gravior auditur G 4, 260. excitat omnia 2, 728. sono signant ora 2, 423. sonum arma dedere G 3, 83.
- sonant carmina ipsæ rupes E 5, 64. amnes mugitibus G 3, 555. sonaret litus Hyla E 6, 44. unda ponto G 2, 163. ungula cornu G 3, 88. immane per saxa G 3, 239. vox hominem 1, 328. sonuerunt æthere nimbi 2, 113. tela humeris 4, 149. sonat icta securibus ilex 6, 180. sonandum magno ore G 3, 294. sonans acerba musca G 3, 149. saxosum Hypanis G 4, 370. mortale 6, 50. sonanti pelago 1, 245. sonantem silvam G 1, 76. Ascanium G 3, 269. sonantes lucos E 10, 58. frenos G 3, 184. scopulos 1, 200. sonantia silvis Avernæ 3, 442. virgulta 6, 704.
- sonitus fit in æthere G 4, 79. pedum adesse visus 2, 732. sonitum armorum G 1, 474. plausum cervicis G 3, 186. sensit G 4, 333. acrem flammam dabit G 4, 409. arma dedere 2, 243. accipiens 2, 308. pedum tremisco 3, 648. ad sonitum vocis vestigia torait 3, 669. increpuit terribilem 9, 503. sonitu terrebris aves G 1, 156. cum sonitu trahit ruinam 2, 466. sonitus clarescunt 2, 301. sonitus fractos imitata tubarum G 4, 72. canoros secutæ G 4, 151. imitator Olympi 6, 586. sonipes stat insignis auro 4, 135. insolentans 11, 600. arduus 11, 638.
- sonorem dant silvæ G 3, 199. sonore magno 7, 462. sonoribus sæva arma 9, 651.
- sonoras tempestates 1, 53. are 12, 712. fluminibus 12, 139.
- Sophocleo cothurno E 8, 10.
- sopor quale fessis E 5, 46. occupat artus G 4, 190. complectitur 2, 252. irrigat 3, 511. consanguineus Leti 6, 278. soporem placidum carpebant 4, 522.
- sopore noctis 6, 390. soporatum vi Stygia 5, 855. melle offam 6, 420. soporiferum papaver 4, 486.
- sopitum somno recondam 1, 681. sopitos sensus 10, 642. ignes 5, 743. 8, 410. ignibus aras 8, 542.
- Soractis arces 7, 696. sancti 11, 785.
- sorbet in abruptum fluctus Scylla 3, 422. sorbis acidis imitantur vina G 3, 380.
- sordent munera E 2, 44.
- sordidus amictus 6, 301. rura E 2, 28.
- soror et conjux 1, 47. 10, 607. sororem unanimam 4, 8. sorores Nymphas G 2, 494. sororum dirarum 7, 454.
- sors hæc rerum intentata manebat 10, 46. debita senectæ 11, 165. sortis futura nescia 10, 501. sorti cecidit G 4, 164. sortem dejectam accepit 5, 490. miseratus iniquam 6, 332. sorte datum 1, 139. trahebat 1, 508. tulit 2, 555. legunt 5, 132. suprema delegi 5, 190. sortes iussere 4, 346. ponam 6, 72. sortibus ductis urna stat 6, 22.
- sortire sobolem armento G 3, 71. fata 3, 376. remos 3, 510. sortiri corpora includunt 2, 18. vices 3, 634.
- sortitus ullos 3, 323.
- spadices honesti G 3, 82.
- spargat arenam pedibus E 3, 87. antrum racemis E 5, 7. humum foliis E 5,

INDEX.

40. nuces E 8, 30. molam E 8, 82. humum floribus E 9, 20. juvenem per agros G 4, 522. voces in vulgus 2, 98. in fluctus 3, 605. lumine terras 4, 584. corpus lymphæ 4, 635. Vulcanum tectis 7, 77. coloribus alas 7, 191. spargens mella sacerdos 4, 486. sparsus haustu aquarum G 4, 229. per orbem gens 1, 602. temporibus senectus 5, 416. sparsus cerebro 5, 413. ad pugnam arena G 3, 234. cæde penates 4, 21. Cycladas 3, 126. manus 4, 665. sparsis pellibus E 2, 41. sparsuros sanguine flammam 11, 82.

Sparta G 3, 405. 10, 92. 2, 577. Spartana virginis arma 1, 316.

sparus agrestis armat manus 11, 682.

spatium cœli pateat tres non amplius ulnas E 3, 105. spatium totum 12, 907. in spatio se addunt G 1, 513. in quo subit 5, 203. ad spatia maxima sudabit G 3, 203. spatia corripunt 5, 316. in sua 12, 129. spatii æquor immensum confecimus G 2, 541. exclusus iniquis G 4, 147.

spatiatur arena cornix G 1, 389. ad aras Dido 4, 62.

specie movetur 4, 170. speciem hanc non tulit 2, 407. species animorum vertuntur G 1, 420. variæ ferarum eludent G 4, 406.

specimen dabit G 2, 241. tulit 2, 407. Solis avi 12, 164.

spectes ad vitulum E 3, 49. spectat Olympo Ceres G 1, 96. spectans orientia lumina 8, 68. spectata labore semina G 1, 197.

spectator ipse adreæt 10, 443.

spectacula admiranda dicam G 4, 3. ista hoc tempus non sibi poscit 6, 37.

specula de montis deferat E 8, 59. ab alta dat signum 3, 239. e speculis vidit 4, 586. 11, 877. et vertice montis 11, 526.

speculari aquas G 4, 166. a tumulo 11, 853. speculatus cœlo Eurytion 5, 515.

speculator adiret castra 12, 349.

specus iagens G 4, 412. 8, 258. specus defossus G 3, 376. specus atri vulneris 9, 700.

spelæa ferarum E 10, 52.

spelunca Caci 8, 193. cohæbet Scyllam 3, 424. speluncam devenient 4, 124. spelunca commota 5, 213. speluncæ tegant G 3, 143. speluncis clausos lacus G 4, 364. addidit atris 1, 60.

Spercheos ubi G 2, 487.

spernis me animo E 3, 74. sprete injuria formæ 1, 27. sprete munere matres G 4, 520. sprete amas G 4, 233.

speo libertatis erat E 1, 33. restat Iuli 1,

556. videndi patriam 2, 137. Danaum stetit 2, 162. sublapsa referri 2, 169. fidissima Teucrum 2, 281. tanta nepotum 2, 303. opis dabatur 2, 803. pacis 3, 543. accensa est 5, 183. spes sibi quisque—spem ponite 11, 308. spem gregis relinquit E 1, 15. anni credere terræ G 1, 224. in spem gentis submittere G 3, 73. corripunt G 3, 473. gentis educunt G 4, 162. vultu simulat 1, 209. metumque inter dubii 1, 21. ponis in armis 2, 676. dedit 4, 55. fronte serenat 4, 477. spe carminis luserat E 6, 18. vana 1, 332. præcipit hostem 11, 491. moratur 4, 235. spes juvenum adrectæ G 3, 105. discite vestras 3, 103. respice Iuli 4, 274. pacis inanes 10, 627.

sperent Tartara regem G 1, 36. sperate laudem coloni G 3, 288. cœlum G 4, 325. salutem 1, 451. Deos memores 1, 543. dissimulare 4, 305. dolorem 4, 419. quid speraret habebat E 2, 2. quid non speremus amantes E 8, 26. sperans fore 6, 526. speranda hæc mihi fuerunt 11, 275.

spicea messis G 1, 314.

spicula Cydonia torquere E 10, 60. exa-cuunt G 4, 74. cæca relinquunt G 4, 337. lucida dabo 5, 307.

spina duplex agitur G 3, 87. spinis palius E 5, 39. consertum 3, 594. spinos pruna ferentes G 4, 145. spineta occultant lacertos E 2, 9.

spira. in spiram se colligit G 2, 154. spiris ingentibus ligant 2, 217. 12, 848.

spiravit crinibus aura G 4, 411. vertice odorem 1, 433. non spirant vada 10, 291. Di spirare secundi 3, 529. spirare Zephyros 4, 562. spirantis graviter thymbræ G 4, 31. spirantem ignibus 8, 304. naribus ignem G 2, 140. spirantia signa G 3, 34. exta 4, 64. fretis G 1, 327. spirabile lumen 3, 600. spiracula Ditis 7, 568. spiramenta cæca relaxat G 1, 90. tenuia linunt G 4, 37. animæ 9, 580.

spiritus maneat E 4, 54. attractus ab alto G 3, 506. oris obauit G 4, 300. regit artus 4, 336. alit terras 6, 726.

spissus ager G 2, 236. viris corona 9, 509. vimine G 2, 241. umbris 2, 621.

splendet pontus 7, 9. splendentibus labris 12, 417. splendere vomer sulco G 1, 46. splendida luxu domus 1, 637.

spolium Actoris hastam 12, 94. spolia conspexit amici 1, 486. ampla refertis 4, 93. spoliis Orientis onustum 1, 289. recentibus armat 2, 395. superbi 2, 504. potiti 9, 450. insignis opimis 6, 856.

INDEX.

- spoliavit illum vita 6, 168. spoliata magistro 5, 224. lumine 12, 935.
sponda aurea composuit 1, 698.
spondeat si mihi Jupiter 5, 18. omnia digna 9, 296. salutem fortuna 12, 637.
sponsæ furentis præcepta 2, 345.
sponte sua E 4, 45.
spuit terram ore viator G 4, 97.
spumam elisam vidimus 3, 567. spumas cruentas aget ore G 3, 203. argenti miscet G 3, 449. ære ruebant 1, 36. torquent 3, 208. spumis humescunt G 3, 111. mixtum cruorem G 3, 516. spumeus Nereus 2, 419. amnis 2, 496. spumosa unda 6, 174. amnes 12, 524.
spumat vindemia labris G 2, 6. spumant adspergine cautes 3, 534. spumantis apri 1, 324. spumantem undam G 4, 528. pateram 1, 739. enseum cruore 4, 665. sanguine Tybrim 6, 87. lacte pocula E 5, 67. favis mella G 4, 140. cymbia 3, 66. frena 4, 135.
squalentia abductis arva colonis G 1, 507. barbam 2, 277. conchas G 2, 348. auro tunicam 10, 314. terga G 4, 13. auro maculis G 4, 91.
squalore terribili Charon 6, 299.
squamam incendebat fulgor 5, 88. squamis adtoniti adstantibus G 3, 545. rutilis clarus G 4, 93. squameus anguis G 2, 154. terga G 3, 426. squamosus draco G 4, 408.
stabuli custos G 4, 433. stabula Gortynia E 6, 60. alta ferarum 6, 179. stabulis triste lupus E 3, 80. cogere oves E 6, 85. armenta tenerent G 1, 355. mollihus G 3, 295. absint meropes G 4, 14.
stabulare una bellantes G 3, 224. in foribus Centauri 6, 286.
stagna ad alta potare G 3, 329. colit G 3, 430. virentia G 4, 18. refusa vadis 1, 126. exoptata 6, 330. in stagnis Caystri rimantur G 1, 384. Avernis G 4, 493.
stagnantis Helori 3, 698. stagnantem flumine Nilum G 4, 288.
stella Coronæ decedat G 1, 222. Saturni receptet G 1, 336. lapsa cucurrit 2, 694. stellas præcipites celo labi G 1, 365. fugarat 5, 42. stellis nomina fecit G 1, 137. fugatis rubescebat 3, 521. ardentibus aptum axem 4, 482.
stellatus jaspide ensis 4, 261. stellantis cœli 7, 210.
stellio ignotus adedit G 4, 242.
sterilem arenam G 1, 70. avenæ E 5, 37. platani G 2, 70.orni G 2, 111. silvæ G 2, 440. agros G 1, 84.
sternacis equi 12, 364.
sternere ferro 7, 692. stravit corda pavor G 1, 331. humum stipula G 3, 298. se somno G 4, 432. sternit agros torrens 2, 306. sternuntur per vias corpora 2, 364. sternendus letho 8, 466. stratum æquor E 9, 57. strato ostro 1, 700. strato surgit 3, 513. strati baccis agri G 2, 183. strata jacent poma E 7, 54. viarum miratur 1, 422.
stratis relictis incubat 4, 82. e stratis corripio corpus 3, 176.
stramine agresti 11, 67.
Steropes 8, 425.
Sthenelus Thessandrusque duces 2, 261.
stimulus avertere amoris G 3, 210. stimulis agit reginam 7, 405. stimulant Orgia audito Baccho 4, 302.
stipes. stipitis gravidi nodis 7, 507. de stipite manat cruor 3, 44. concusso consternunt 4, 444. stipitibus duris 7, 524. imitantur ferrum 11, 894.
stipo. stipant mella G 4, 164. frequentes G 2, 216. argentum carinis 3, 465. stipante caterva 1, 497. stipata manu inferat 4, 544.
stipulam urere G 1, 85. stipula stridentis disperdere carmen E 3, 27. in viridi turgent G 1, 315. sternere G 3, 297. stipulæ tondentur G 1, 289. stipulas volantes fert G 1, 321. stipulis furit ignis G 3, 99.
stiria horrida indurnit barbis G 3, 365.
stirpis novæ genus G 4, 282. stirpem futuram exercete odii 4, 622. a stirpe protentus G 1, 171. præclara Deorum genuisti G 4, 322. Teucrorum ortum 1, 626. in admosor signata G 2, 379. stirpes obruit G 2, 24. stirpibus ab imis exit G 2, 53. eruit G 2, 209. validis amplexæ G 2, 367.
stiva cæditur G 1, 174.
sto. staret placidum ventis mare E 2, 26. stabis de marmore tota E 7, 32. stant oves circum E 10, 16. stetit agmen campo G 2, 280. hircus ad aram G 2, 395. stat fortuna domus G 4, 209. stetit res regno 1, 268. in Ascanio cura 1, 646. stetit spes auxilii 2, 163. acies stricta 2, 333. stant robore vires 2, 639. comæ 2, 774. stat gratia facti 4, 539. stat sortibus urna 6, 22. turris ad auras 6, 554. mole sua 10, 771. stant sale classes 6, 697. vertice cristæ 6, 780. stans hostia ad æmæ G 3, 486. puppi Anchises 3, 527. stantem in præcipite turrin 2, 460.
stabili numine E 4, 47. consubio 1, 73. 4, 126.
statio petenda apibus G 4, 8. tutissima nautis G 4, 421. male fida carinis 2, 23.

INDEX.

- status quis fuerit Latio 7, 38.
statuum crateras E 5, 68. submittere G 3, 73. molem 2, 150. effigiem 2, 183. mœnia 2, 296. tumulum 6, 380.
stomacho 9, 699.
stragem dedere G 3, 247. ciebunt 6, 830. stragis confusæ acervum 6, 504. quas strages ferro ediderint 9, 526.
streperere inter olores anser E 9, 36. strepit murmur campus 6, 709.
strepitus fit tectis 1, 725. strepitum Acherontis subjecit pedibus G 2, 492. miratur 1, 422. hausit 6, 559. strepitu consonat nemus 8, 305. strepitus vanos horret G 3, 79.
strepitant foliis corvi G 1, 413.
stridit undis mare G 4, 262. stridere apes utero G 4, 556. foribus cardo 1, 449. silvæ 2, 418. sub pectore vulnus 4, 689. stridens aquilone procella 1, 102. per umbram Fama 4, 185. stridentem fundam 9, 586. stipula E 3, 27. cardine portæ 6, 573. ære G 4, 172. pennis animalia G 4, 310. stridentibus aliis 1, 397.
stridor rudentium insequitur 1, 87. stridore magno G 1, 407. stridoribus magnis indignatum G 2, 162.
stridula cornus 12, 267.
stringunt frondes agricolæ E 9, 61. glandes G 1, 305. hordea culmo G 1, 317. comas G 2, 368. remos 1, 552. strinxit mentem 10, 824. animum 9, 294. de corpore 10, 478. stringat palmula cautes 5, 163. stringentem ripas 8, 63. stringentia corpus tela 10, 330. stricta acies 2, 334. ferro 4, 580. mucronibus 4, 2, 449.
stricturæ Chalybium stridunt 8, 421.
Strophades 3, 210.
struere penum 1, 704. altaria donis 5, 54. structa saxo templa 3, 84.
Strymon G 4, 508. Strymonis grues G 1, 120. 10, 265. 11, 580. S. ense 10, 414.
studium quibus arva tueri G 1, 21. ad agreste formabis G 3, 163. studio jactabat inani E 2, 5. gestire lavandi G 1, 387. omni avertes G 3, 318. visendi ruit 2, 63. celerabat anili 4, 641. effusæ 12, 131. studiorum immemor G 3, 498. studia gentis dicam G 4, 5. in contraria scinditur 2, 39. studiis otî florentem G 4, 564. asperrima belli 1, 14. faventum consonat 5, 148. instigant 5, 228. consurgunt 5, 450.
stultus putavi E 1, 21. Amyntas E 2, 39.
stupeant lucescere solem terræ E 6, 37. stupet adtonitus rostris G 2, 508. Tartara G 4, 481. donum Minervæ 2, 31. stupefactus aquarum motu Aristæus G 4, 365. carmine lynces E 8, 3. stupor urget oculos G 3, 523.
stuppa vomens fumum 5, 682. stuppea flamma 8, 694. verbera G 1, 309. vincula 2, 236.
Styx atra G 1, 243. interfusa coërcet G 4, 480. Stygio Orco 4, 699. cymba G 4, 506. lacus 6, 134. tenebris G 3, 551. undis 3, 235. Stygii per flumina fratris 9, 104. 10, 113. adjuro caput fontis 12, 816.
suadebit sepes inire somnum E 1, 56. suadent cadentia sidera somnos 2, 9. littora hæc non tibi suasit Apollo 3, 161.
suave rubens hyacinthus E 3, 63. odores E 2, 55. herbis E 2, 49.
sub tegmine recubans E 1, 1. sub ipsum Arcturum G 1, 67.
subdit anguem in sinum ad præcordia 7, 347. subdita flamma medullis G 3, 271.
subducitur lac agnis E 3, 6. subducere se colles E 9, 7. classem 1, 550. ense capiti 6, 524. subducta unda 3, 565. littore puppes 3, 135.
subeo. subeamus nives E 10, 66. subit silva G 1, 152. subeant herbæ G 1, 180. morbi G 3, 67. ostia 1, 400. subit ira 2, 575. humerus 2, 708. tecta 3, 83. subiere currum leones 3, 113. portu 3, 292. subibat orbem nox 3, 512. gubernaculo rector 5, 175. operta telluris 6, 140. feretro 6, 222. subeuntem corripunt 2, 216.
subere silvestri 11, 554. de subere raptus cortex 7, 742.
subigebant arva coloni 10, 125. lembum remigiis G 1, 202. subigit decernere amantes femina G 3, 218. ratem conto 6, 302. subactus insidiis 12, 494. subactis scrobibus G 2, 50.
subjicit se vere alnus E 10, 74. se laurus G 2, 19. fatum pedibus G 2, 492. fragmenta costis G 4, 304. lapsus pedibus 2, 236. pauca furenti 3, 313. prunas veribus 5, 103. libas epulis 7, 110. subjecta trioni gens 3, 381. flamma G 4, 385. colla 2, 721. subjectis parcere 6, 854. subjectat arenam G 3, 241.
subita dementia G 4, 478. crustæ G 3, 360. monstrum G 4, 554. fragore 2, 692. subito G 2, 268.
subjungere tigres curru E 5, 29. subjuncta rostro leones puppis 10, 157.
sublapsa retro G 1, 200. spes 2, 169. vetustas 12, 686.
sublegi carmina tacitus E 9, 21. sublevat ipsum terra 10, 831. subligat ensem lateri 8, 459.
sublimis vertex G 1, 242. in aëre Nisus

INDEX.

- G 1, 404. abit 1, 415. sublime columnis tectum 7, 170. sublimem feres Aënean 1, 259. sublime ferent E 9, 29.
- sublucet purpura G 4, 275.
- sublustri umbra noctis 9, 373.
- submergere classem ponto 1, 40. submersum fluctibus saxum 5, 125. 1, 69.
- submittite tauros E 1, 47. in spem G 3, 73. animos amoris 4, 414. submissi petimus terram 3, 93.
- submoves si quem Oceano 7, 226. submotis nubibus E 6, 38.
- subnectit circulos cervici G 3, 167. fibula vestem 4, 139. subnectens cingula 1, 492. circulos auro 10, 138.
- subnixus crinem mitra 4, 217. subnixi solis regina 1, 506. Petilia 3, 402.
- subnemat undis lava 10, 227.
- subridens sator hominum 1, 254. 12, 829. sedato pectore 9, 740. mixta ira 10, 742.
- subrigit aures 4, 183.
- subscindit galea Aëneas 5, 498. Asiam adulter 11, 268. subsidunt undæ 5, 820. Teucri 12, 836. subsidens poplite 12, 492.
- subsidio Trojæ ibant 10, 214. subeat fuga 12, 733.
- subsistere clypeo 9, 806. substitit Crenæa 2, 739.
- subsum. suberunt vestigia E 4, 31. subest solo natura G 2, 49. lingua palato G 3, 388.
- subtemine auri picturatas 3, 483.
- subter humum sternere G 3, 298. mare vias egisse 3, 695. subterlabentia muros flumina G 2, 157. fluctus E 10, 4.
- subtexere cœlum fumo 3, 582.
- subtrahitur solum 5, 199. subtrahere te ad spectu 6, 465.
- subvehitur ad arces 11, 478. subvectus 8, 58. subvectat corpora cymba 6, 303. humeris saxa 11, 131.
- subvenit nihil Apollo 12, 406.
- subvolvere saxa manibus 1, 424.
- suburget proram ad saxa 5, 202.
- succedimus antro E 5, 6. succedere matrum cura incipit G 3, 138. umbræ G 3, 419. cœlo G 4, 227. oneri 2, 723. urbi 3, 276. curru 3, 541. sedibus 4, 10. pugnae 11, 826.
- successus hos alit 5, 231. successu exultans 2, 386. equorum non lætus 12, 616. acrior 5, 210. successum negat Dea 12, 914.
- succensus amore laudis 7, 496.
- succidimus in mediis conatibus 12, 911.
- succiditur æstu Ceres G 1, 297. succensus aratro flos 9, 435. succiso poplite 10, 700.
- succincta palla Tisiphone 6, 555. cinctus trabea 7, 188. succinctam inguina monstris Pasiphaën E 6, 75. pharetra 1, 323.
- succumbere culpæ 4, 20.
- succurrere sæclo juvenem G 1, 500. miseris 1, 630. succurrit in armis pulcrum mori 2, 317. urbi 2, 352. tectis 2, 451.
- succus subducitur pecori E 3, 6. veniat in herbas G 1, 90. succos oblita priores G 2, 59. tristes fert G 2, 126.
- sudes quadrifidas obruit G 2, 25. sudibus præstus 7, 524. obustus 11, 894.
- sudo. sudabant mella quercus E 4, 30. electa myricæ E 8, 54. humore lacunæ G 1, 117. æra G 1, 480. sudarit sanguine litus 2, 582. sudantia ligno balsama G 2, 118.
- sudor illotus adhesit G 1, 444. incertus G 3, 501. immundus sequebatur G 3, 564. salsus iit 2, 174. gelidus manabat 3, 175. fluit rivis 5, 200. sudore multo receptus 9, 458.
- sudum ver G 4, 77. per sudum rutilare 8, 529.
- suetus in prælia Eryx 5, 402. sueti succedere curru quadrupedes 3, 541.
- sufferre neque custodes valent 2, 492.
- sufficit vites Baccho G 2, 191. umbram pastoribus G 2, 436. arbusta capris G 3, 301. sufficiunt umbras pastoribus G 2, 436. prolem generando G 3, 65. regem G 4, 202. vires 2, 618. sufficit humorem satis tellus G 2, 224.
- suffecti oculos sanguine et igni 2, 210.
- suffire thymo G 4, 241.
- suffosso equo 11, 671.
- suffuderit ore ruborem G 1, 430. suffusa oculos lacrymis Venus 1, 228.
- suggere tela mihi 10, 333. suggeritur flamma 7, 463.
- sui pignora E 8, 92. sibimet præferat E 3, 4. se præripit E 3, 19. sese offert E 3, 66. secum spatiat G 1, 389.
- suus sopor occupat artus G 4, 190. suorum oculos conspexere 5, 577.
- sulcus dat lucem 2, 697. sulco adtrit G 1, 46. tenui suspendere G 1, 68. concludere 1, 425. sulci putres G 1, 216. sulcos infundere E 4, 33. æquant sata G 1, 113. oneret G 2, 518. obliet inertes G 3, 136. sulcis mandavimus herdea E 5, 36. quæretet herbam G 1, 134. committas semina G 1, 223. deposuit G 2, 24.
- sulcant vada carina 5, 158. maria 10, 197.
- sulfure fumant 2, 698. sulfura viva miscet G 3, 449. sulfurea aqua 8, 517.
- Sulmone creatos juvenes 10, 517.
- sum patria ex Ithaca 3, 613. sunt nulla fœdera 4, 624. erit nunquam illa

INDEX.

- dies! E 8, 7. fuimus Troes 2, 325. futuro vati E 7, 28. parces G 4, 239. Troes Rutulusne fuit 10, 108. fore hinc ductores 1, 235. forent properanda G 1, 260.
 summe Deum 11, 785. summa papavera E 2, 47.
 summam belli puero credere 10, 70.
 sumo. sume pedum E 5, 88. ora corticibus cavatis G 2, 387. poenas 2, 103. exordia 4, 284. sumtis pharetris G 2, 125. armis 2, 518.
 supellex vilis Celei G 1, 165.
 super fronde requiescere E 1, 81. super hiemes soleique G 2, 373. his accensa super 1, 29. fines super usque Sicanos 11, 317. super tibi erunt qui capiant E 6, 6. o mihi sola mei super Astyanactis imago 3, 489.
 superus. supero regi 3, 20. olympi 2, 779. auras G 4, 486. convexa 6, 241.
 superi manesque 10, 34. superum vi 1, 4. per superos testor 3, 600. superis indignum G 1, 491. placet 2, 659. visum 3, 2.
 superadde carmen tumulo E 5, 42. superaddita toruo vitis E 3, 38.
 superare Phœbum canendo E 5, 9. saxa Timavi E 8, 6. superet Mantua nobis E 9, 27. superant factus G 1, 179. superabit terra scrobibus G 2, 235. superat gregibus juvenas G 3, 63. viam saltu G 3, 141. montes G 3, 270. pars curæ G 3, 286. ubere limen G 3, 318. incautum ferro 1, 350. fastigia ascensu 2, 303. captus urbi 2, 643. labores 3, 368. dominam donis 3, 439. superat fortuna 5, 22. superans animis victor 5, 473. superante salo 1, 537. Vulcano 2, 311.
 superadstitit arcem Dædalus 6, 17.
 superbus tauro victor 5, 473. victoris G 4, 226. bello populum 1, 21. regnatorem 2, 556. hostem 4, 424. ostro 1, 639. conjugio 3, 475. auro postes 2, 504. glomerare gressus G 3, 117. amantes G 3, 217. debellare 6, 854. frenare gentes 1, 523. sedes 2, 785. fastidia E. 2, 15. ædibus G 2, 462. aulaeis 2, 697. superbia tanta victis 1, 529.
 supercilium hirsutum odio est E 8, 34. supercilio tramitis elicit G 1, 108.
 supereminet Deas omnes Diana 1, 501. superjacet undam scopulos 11, 625. supereminet sequens ense 12, 306.
 superinijce frondes G 4, 46.
 superintonat clypeum 9, 709.
 superne volvitur 6, 658.
 superstans 10, 540.
 superstes ut restarem 11, 161.
 superstitio vana veterumque Deorum
- ignara 8, 187. reddita Divis 12, 817.
 supersunt vix septem undis Euroque 1, 383. supersit vita G 3, 10. superesse labori G 3, 127.
 supervenit timidis Ægle E 6, 20.
 supervolat hasta 10, 522. supervolitaverit tecta E 6, 61.
 supinos colles G 2, 276. G 3, 555. manibus 4, 205. 3, 176.
 supinatas glebas G 2, 261.
 supplet fœtura E 7, 36. remigium 3, 471.
 supplex imponet honorem 1, 49. tendit manus 3, 592. supplicis fidem 2, 542.
 supplicibus donis 3, 439. suppliciter peplum ferebant 1, 481.
 supplicium triste manebit te 7, 597. supplicia dira tegentem 6, 499. expendant 6, 740. luisti 11, 842.
 supponat falcem arietis G 1, 348. ignem civibus 11, 109. cultros 6, 248. supposta matre 7, 283. supposta furto Pasiphaë 6, 24. suppositi cultri G 3, 492.
 supra nubem volat G 1, 364. supra abluit mare G 2, 158. circumque supraque 7, 32. toto vertice supra est 7, 784.
 suprema macie 3, 590. fames 7, 128. nox 6, 513. honorem comitantur 11, 61. montes G 4, 460. suprema ferebat cineri 6, 213. supremum congemit 2, 630.
 suras evincta E 7, 32. 1, 337.
 surculus idem volemis G 2, 87.
 surdis canimus E 10, 8.
 surget gens aurea mundo E 4, 9. Aurora G 1, 447. animo sententia 1, 582. repens discordia 12, 313. Lucifer jugis 2, 801. paliurus pro viola E 5, 39. surgere incipient silvæ E 6, 39. menses G 1, 161. luna G 1, 396. mœnia 1, 437. limina gradibus 1, 448. æquora 3, 196. strato 3, 513. regna 4, 47. astra 4, 352. surgens tractu eodem oleaster G 2, 182. surgentem vallibus imbrem G 1, 374. Zephyrum G 3, 134. arcem 1, 366. Ascanium 4, 274. surgente die G 3, 400. bella 4, 43. herbas G 4, 12. ventis G 1, 356. astris G 1, 440.
 sus Sabellicus exacuit dentes G 3, 255. horridus fiet G 4, 407. enixa prolem 3, 390. sues immundi jactare maniplos G 1, 400. fregere glandem G 2, 72. læti redeunt G 2, 520. ægros quatit tuasis G 3, 497. cedit 5, 97. setigeros 11, 198.
 suscipit Anchises 6, 723. suscepit ignem foliis 1, 175. cruorem pateris 6, 249. suscepta soboles 4, 327. munus 6, 629.
 * L 4

INDEX.

- suscitat equore terga G 1, 97. poenas Orpheus G 4, 455. Deos in arma 2, 618. ira vim 5, 454. in arma viros 9, 463.
- suspendere sulco G 1, 68. ocella pinu G 2, 389. ceras G 4, 162. suspendit aranea casses G 4, 247. malo columbam 5, 489. suspensum sonus excitat omnis 2, 728. numine ducit 3, 372. tenebo 6, 722. suspensam insomnia terrent 4, 9. saxis rupem 8, 190. suspensa aratra jugo E 2, 66. focis robora G 1, 175.
- suspiciens ortus signorum E 9, 46. suspiciens bacula coelum G 1, 376. suspecti sint imbres G 1, 443. dona 2, 36. arva 3, 550. arces 4, 97.
- suspectu vasto turris 9, 530. quantus suspectus coeli ad Olympum 6, 579.
- suspirans 1, 371.
- sustinet patriam et nepotes G 2, 515. orbes tergo G 3, 361. a jugulo dextram 11, 750.
- sustentat fratrem ruentem 10, 339. sustentata anceps puppis 10, 304.
- susurro levi suadebit E 1, 56.
- susurrunt tractim G 4, 260.
- suta corticibus alvearia G 4, 33.
- suttilis cymba 6, 414.
- Symæthia flumina 9, 584.
- Syracosio versu E 6, 1.
- Syriis piris G 2, 88.
- Syrtis inhospita 4, 41. syrtis vastas aperit 1, 146. syrtibus Gæstulis exul 5, 51. prætenta arva 6, 60.
- T.
- Tabæ crudeli peredit 6, 442. tabida lues 3, 137. tabentes sales artus 1, 173. genæ 12, 221.
- tabo infecit pocula G 3, 481. turpi dilapsa G 3, 557. maculant 3, 29. fluentia 3, 626.
- tabulæ adparent nantes 1, 119. tabulas corripuit 9, 537.
- tabularia populi vidit G 2, 502.
- tabulata 2, 464. 12, 672. G 2, 36.
- Taburnum G 2, 38. 12, 715.
- tacet omnis ager 4, 525. tacuisssem vimen acanthi G 4, 123. tacentia nocte loca 6, 265. nec tacul demens 2, 94.
- tacitus subleghi E 9, 21. mecum voluto E 9, 37. tacitæ lunæ 2, 255. tacitam æ prodit 2, 254. tacitum pectus 1, 502. vulnus 4, 67. taciti videbant 2, 125. tacitis luminibus 4, 364.
- tædæ pertæsum 4, 18. tædas silva ministrat G 2, 431. conjugis prætendi 4, 239. tædis pinguem pyram 6, 215.
- tædet tueri 4, 451. perferre laborem 5, 617. tædia landis ceperunt G 4, 332.
- Tænarias fances G 4, 467.
- tænua fit longæ vittæ 7, 352. tæniis paniceis evincti 5, 269.
- tæter cruor 10, 727. 3, 228.
- talaria aurea nectit pedibus 4, 239.
- talentum auri 5, 112. 10, 333. ferre 5, 248. talenta defossa jacent 10, 531.
- tale tuum carmen nobis quale sopor fessis E 5, 45. talia audent fures E 3, 16.
- talpæ capti oculis fodere cubilia G 1, 183.
- tam præsentēs Divos E 1, 42.
- tamen. quæ sera tamen respexit E 1, 28.
- Tanagri sicci ripa G 3, 151.
- Tanaim nivalem lustrat G 4, 517.
- tandem admonuit G 4, 186.
- tangere limina G 4, 359. tetigere portum carinæ G 1, 303. mortalia mentem 1, 462. tetigit magalia plantis 4, 259. tangunt te fata 4, 596. littora carinæ 4, 658. tactas de coelo quercus E 1, 17. tactu mala vipera G 3, 416. molli lambere 2, 683. ad tactum remisit G 3, 502.
- tanquam hæc sint E 10, 60.
- tantus amor laudum G 3, 112. tantæ molis erat Romanam condere gentem 1, 33. tantæ est victoria curæ G 3, 112. tantæne animis cælestibus iræ 1, 11.
- tanto post G 3, 476.
- tantum-quantum E 1, 25. tantum audiat hæc E 3, 50.
- tapetas pulchros 9, 358. tapetis pictis 7, 277. tapetibus altis 9, 325.
- Tarcho 8, 603. Tarchon 10, 153. Tarchonem 11, 127.
- tardus vulnere 2, 436. tarda venit arbor G 2, 58. gena 2, 125. tardi aëlli G 1, 273. saporem G 3, 126. unda G 4, 479. bubulci E 10, 19. orbes G 3, 424. plaustra G 1, 163. mensibus 1, 32. juvenis 2, 206. noctibus G 2, 482. flexibus G 3, 14. tardè crescentis G 2, 3.
- tardat vis vulnere 10, 857. tardatus cursu heros 5, 453. tardante senecta 5, 395.
- Tarenti satiri saltus G 2, 197. Herculei sinus 3, 551.
- Tarpeia quatiens securim 11, 656. Tarpeiam sedem 8, 347. arcis 8, 652.
- Tarquinius ejectum 8, 656. Tarquinii reges 6, 818.
- Tarquitus se obtulit 10, 530.
- Tartarus ipse bis patet in præcepta 6, 577.
- Tartara impia 5, 734. sperent regem G 1, 36. intima Lethi stopuere G 4, 482. tristia 4, 243. in Tartara tendit 4, 446. nigra videre 6, 134.

INDEX.

Tartareus Phlegethon 6, 551. Acheron 6, 295. custos 6, 395. vocem 7, 514. Megeram 12, 846. sorores 7, 328. sedes 8, 667.

Tatio seni 8, 638.

taurus macer in ervo est E 3, 100. ingemere aratro G 1, 45. aperit annum G 1, 216. victima maxima G 2, 146. fumans concidit sub vomere G 3, 515. saucius fugit aram 2, 224. taurum pascite E 3, 86. ingentem mactabat 2, 202. caudentem constitutam 5, 236. cornu tenet 5, 382. tauro faciem propior G 3, 58. tauri gregibus sunt decori E 5, 33. pasti repetent præsepia E 7, 39. fortes invortant solum G 1, 65. spirantes naribus ignem G 2, 140. victi dolent G 3, 225. taurorum pestis G 3, 515. pugna 12, 715. tauros submittit E 1, 46. exercete G 1, 210. relegant in pascua G 3, 212. eximios G 4, 538. tauris juga solvet E 4, 41.

taurino vultu G 4, 371. tergo 1, 368. foliibus G 4, 171. taurea terga 9, 706. taxum sine propius tectis G 4, 47. taxi amant frigora G 2, 113. nocentes pandunt vestigia G 2, 257. torquentur in arcus G 2, 448. taxos fugiant examina E 9, 30.

Taygeta bacchata virginibus G 2, 488.

Taygeti canes G 3, 44.

Taygete Pleias os ostendit G 4, 232.

Tegeme adsis favens G 1, 18.

Tegeme gentis 5, 299. ensem 8, 459.

tegit arbutus umbra E 7, 46. humo segetem G 1, 213. caput ferrugine G 1, 467. cadavera humero G 3, 558. lumina somno G 4, 408. se obice G 4, 422. angues sub orbe clypei 2, 227. texit infula labentem 2, 430. columbrum sub terra 2, 472. aras ramis 3, 25. seges telorum confixum 3, 45. comites nocte 4, 123. nix humeros 4, 250. consilium vultu 4, 477. tempora vitæ 4, 637. ossa cado 6, 228. di texere sui 12, 539. tegens veste 9, 488. tegendo crescit G 3, 454. tectus sub cortice G 2, 304. tecti imbrice G 4, 296. tectos per herbam enses 3, 236. tectis penetralibus G 1, 379.

tectum agit armentarius G 3, 344. replebat 2, 679. tecti fastigia 2, 302. tecto succedere G 3, 419. optare locum 1, 425. reponunt 4, 403. interiore erige pyram 4, 494. tecta super-volitaverit E 6, 61. frondea petunt G 4, 62. frigida G 4, 104. consortia habent G 4, 153. dædala fingere G 4, 179. in tecta thalami vertentum G 4, 374. in regia ducit 1, 632. domorum convellunt 2, 445. tectis salit grando G 1, 449. fumosis deripe G 2, 242.

raris habitata G 3, 340. mediis parant convivias 1, 637. ingentibus errant 2, 489. attollere arcem 3, 134.

tegumen. sub tegumine E 1, 1. nutricis lætus 1, 275. lyncis succinctam 1, 323. tegmina armorum resolvit 9, 518. crurum barbara 11, 777.

tegumen consertum spinis 3, 594.

tela licia addere G 1, 285. tela solabar curas 9, 489. telas pectine percurrit G 1, 294. attingere putres G 3, 562. disceverat auro 4, 264.

Teleboûm regna 7, 735.

tellus munuscula fundet E 4, 19. omnis feret omnia E 4, 39. mutavit glandem arista G 1, 8. percussa fudit equum G 1, 13. fecunda G 1, 67. salsa frugibus infelix G 2, 238. omnis fluctuat G 2, 282. sollicitanda G 2, 418. sufficit humorem G 2, 423. justissima fundit humo G 2, 460. aggeritur tumulo 3, 63. gratissima Neptuno 3, 73. leva petatur 3, 412. ima debiscat 4, 24. Tellus et Juno dant signum 4, 160. Romana 4, 275. telluris amor 1, 171. gremio 3, 509. telluri infundere sulcos E 4, 33. tellurem exercet G 1, 99. cavat G 3, 88. tellure sicca G 1, 214. recludit 1, 358. insperata potius 3, 278.

Telon Cebali pater 7, 734.

telum torstisi 5, 497. tetendit 5, 508. missile libro 10, 773. telo flagranti dejicit G 1, 332. Æacidae jacet Hector 1, 99. acuto terebramus 3, 635. detrude 9, 496. telorum genus 2, 468. seges 3, 46. tela Martia E 9, 12. media E 9, 45. gerebat 1, 188. Typhoea temnis 1, 665. mentita agnoscunt 2, 422. ad tela obijciunt 2, 443. irrita jactare 2, 459. injecta movebant 2, 727. tonant humeris 4, 149. depromant 5, 501. direxiti 6, 57. per mille sequentia eripui 6, 110. telis paribus concurrere G 1, 488. Argolicis rescindi 2, 177. elapsus Achivum 2, 318. nostrorum obruimur 2, 410. frequentibus iustant 10, 692.

temere inter tela jacentes 9, 329. haud temere est 9, 375.

temerata templa 6, 841.

Temillæ hasta 9, 576.

temnitis mortalia arma et humanum genus 1, 542. tela 1, 665.

temo protentus pedes in octo G 1, 171. trahat æreus orbes G 3, 173. temone lapsus 12, 470.

Tempe frigida G 2, 469. Penes G 4, 317. temperat arva scatebris G 1, 110. unda carinis G 1, 360. æra vesper G 3, 336. æquor 1, 144. a lacrimis 2, 8.

tempestas et humor mutare vias cœli

INDEX.

- G 1, 417. miseranda coorta est G 3, 479. telorum 12, 284. tempestatem foedam glomerant G 1, 323. tempestatum potentem G 1, 27. tempestates prædiscere G 1, 252. autumnum dicam G 1, 311. sonoras frenat 1, 53. serenat 1, 255. tempestatibus actos 3, 708. tempestas clara 9, 20.
- tempestivam pinum G 1, 256.
- templum de marmore ponam G 3, 13. tenebit Cæsar G 3, 16. condebat 1, 446. Minervæ apparet 3, 531. refugit ab littore 3, 536. templi testudine 1, 505. templo sub ingenti lustrat 1, 453. sacroto avellere 2, 165. templa Dei venerabar 3, 84. immania posuit 4, 199. temerata ultus 6, 841. templis illacrimat ebur G 1, 480. indicit honorem 1, 632. munera ferimus 4, 217. dicatis ferre sacra 5, 60.
- tempus tegere G 1, 213. serendi prædiscere G 1, 253. sub tempus instant G 3, 123. irreparabile fugit G 3, 284. ineluctabile venit 2, 324. inane 4, 433. iustum pugnas adveniet 10, 11. temporis orbe perfecto 6, 745. tempore post longo venit 1, 30. pro tempore fecimus E 7, 35. moranti G 3, 566. certo mella premes G 4, 100. ex illo cognitus 1, 623. tempora quæ messor haberet E 3, 42. duo messis G 4, 231. rerum pono 1, 278. molliissimum fandi 4, 293. dinumerans 6, 691. temporibus diversis parem G 1, 258.
- tempus per utrumque stridens hasta 9, 418. tempora pingit moris E 6, 22. circum serpere E 8, 12. cingens 1, 28. redimitus G 1, 349. circum tempora pasci 2, 684. tegere vitta 4, 637. cingite ramis 5, 71. velat 5, 72. evincti 5, 269. diffidit 9, 589. populata auribus 6, 490. umbrata quercu gerunt 6, 772. implicat ramo 7, 135.
- tendat ramos G 3, 333. ubera G 3, 396. ilia singulta G 3, 507. vincula capto G 4, 400. munera G 4, 535. regnum Dea gentibus esse 1, 18. per casus in Latium 1, 205. ad mœnia gressum 1, 410. iter 1, 656. ad littora 2, 205. divellere nodos 2, 220. Iulum patri 2, 674. palmas cœlo 2, 688. tendunt vela noti 3, 268. in Tartara radice 4, 446. tendens retinacula auriga G 1, 513. palmas G 4, 498. lumina ad cœlum 2, 405. tendentem manus Priamum 1, 487.
- tenebræ densantur G 1, 248. ramorum impediunt Euryalum 9, 384. tenebris premunt G 3, 401. Stygiis emissa G 3, 551. in tenebris trahebam vitam 2, 92. inhorruit 3, 195. tuta 6, 238. reddar 6, 543.
- tenebrosa palus 6, 107. ætra 5, 839.
- Tenedos notissima insula 2, 21. a Tenedo 2, 203. in T. ibat 2, 255.
- tenebat me Galatea E 1, 32. rura voluptas E 5, 58. amor Daphnim E 8, 89. verba E 9, 45. omnia limo amnis G 1, 117. tenent cœlum Zonæ G 1, 233. armenta stabulis G 1, 355. carmina mentes G 3, 3. correptum vinculis G 3, 405. tenuit Cerberus ora G 4, 483. vos generis fiducia 1, 133. saxa Æolus 1, 139. tenent vincula naves 1, 169. terras ditione 1, 236. inculta feræ 1, 308. iter 1, 370. portum 1, 400. oculos 1, 482. amore 1, 675. legibus 2, 159. arva angues 2, 209. Danaï limina 2, 802. rates altum 3, 192. fugam per hostes 3, 283. condita mente 3, 388. cursus 3, 686. vento 4, 46. nox terras 4, 461. rura dumis 4, 527. pelagus tenere rates 5, 8. per sæcula nomen 6, 235. ora obtutu 7, 250. tenendum pecus G 2, 371. tenens sceptrâ Æolus 1, 57. lora Troilus 1, 477. pateram dextra 4, 60. tenentem aras 4, 219. propiora Cloanthum 5, 167.
- tenax flos G 2, 134. pravi fama 4, 188. tenaci creta G 1, 179. forcipe G 4, 175. 12, 404. dente 6, 3. ceras G 4, 161. mella G 4, 57. vincla G 4, 412.
- tenorem alium habuisse G 2, 337. servat 10, 340.
- tener agnus E 1, 8. orbis E 6, 34. frons G 2, 372. cupressum G 1, 20. lanugine E 2, 51. arundine E 7, 12. herba E 8, 15. foetus E 1, 22. agnos E 3, 103. myrtos E 7, 6. plantas E 10, 49. palmas 2, 406. tenera virgulta E 9, 71. arboribus E 10, 43. in teneris consuescere multum est G 2, 272. teneris parcendum G 2, 363. teneris impende laborem G 3, 74. ossibus G 4, 308.
- tentabunt pabula foetas E 1, 50. Thetim ratibus E 4, 32. faucibus Abydi G 1, 207. fluvios G 3, 77. sese G 3, 232. tentat oves scabies G 3, 441. amictus C 3, 563. tentant excursus apes G 4, 194. prævertere 1, 721. latebras 2, 38. proelia 2, 334. causas 3, 32. auxilium 3, 146. terras 3, 364. viam 3, 520. animum precando 4, 113. tentanda acies G 2, 365. æquora fuga 2, 176. tentanti excuderat omnia G 4, 328. tentantum ora G 2, 247. aditas 4, 293. tentatura pedes lageos G 2, 94.
- tentamenta prima tui pepigi 8, 144. tentoria Rheii agnoscit 1, 469.
- tenuis lageos G 2, 93. argilla G 2, 180. gloria G 4, 6. rivus G 4, 19. vicin G

INDEX.

- 1, 75. nebulam G 2, 217. aëra G 4, 311. arundine E 1, 2. sulco G 1, 68. vimine G 3, 166. in tenui labor G 4, 6. pluviam G 1, 93. curas G 1, 177. tunicas G 2, 75. aquas G 3, 335. vellera G 1, 398. spiramenta G 4, 38.
- tenuant armenta macie G 3, 129.
- tenuis capulo 2, 553. 10, 536. laterum 10, 210. ore summo 1, 737.
- tepebat humus cæde 8, 196. tepentibus auris G 2, 330.
- tepescit ferrum in pulmone 9, 701.
- tepefactus in ossibus humor G 4, 308. t. flumina G 4, 427.
- tepidus humore G 1, 117. lacte 3, 66. cæde 9, 455.
- terebintho Oricia 10, 136.
- terebrare latebras 2, 38. lumen telo 3, 635.
- Terei artus E 6, 78. Terea 11, 675.
- tereti olivæ E 8, 16. gemma 5, 313. truncos 6, 207. cervicæ 8, 633. acilides 7, 730.
- tergunt clypeos et spicula 7, 626.
- tergum. post tergum victus 1, 296. a tergo torqueat G 1, 174. a tergo albeacere G 1, 367. sustinet orbes G 3, 361. a tergo borrebis G 3, 408. sequuntur 1, 185. taurino circumdare 1, 368. intorserit 2, 231. accipiunt vulnera 3, 242. instantem 5, 168. terga dare G 4, 85. fuga nudat 5, 568. vertere 6, 491. suacitat G 1, 97. crassa expectata G 2, 236. obverterit axi G 2, 271. obesa G 3, 80. squamea convolvens G 3, 426. squalentia lacerti absint G 4, 13. versa dare G 4, 85. horrentia suum mittit 1, 635. post terga revinctum manus 2, 57. immensa sinuant 2, 208. lubrica convolvit 2, 474. nigrantes 5, 97. boum rigeabant 5, 405. tergora deripiunt 1, 211.
- terminus ævi excipiat G 4, 206. hæret 4, 614.
- terminet famam astris 1, 287.
- tero. teret area culmos G 1, 192. area fruges G 1, 298. radios rotis G 2, 444. manum labore G 4, 114. otia 4, 271. calcem calce 5, 524. ævum ferro 9, 609. trivise labellum calamo E 2, 34. teritur bacca trapetis G 2, 519. terens iter formica G 1, 380. trita meliphylla G 4, 63.
- tritura magna veniet G 1, 190.
- terra tibi mando E 8, 93. creat Iapetum G 1, 278. maxima tremet G 1, 330.
- Terra parens 4, 178. omniparens 6, 595. etc.
- terreni artus 6, 732. aggere 11, 850.
- terrere criminibus 2, 98. aves sonitu G 1, 156. nimbis G 1, 459. res hominum fulmine 1, 230. terruit anster euntes 2, 111. terrent auræ suspensum 2, 728. silentia 2, 755. suspensam insomnia 4, 9. terret imago 4, 353. territus casu 5, 453.
- terribilem sonitum 9, 503. monitu 4, 464. squalore 6, 299.
- territat urbes fama 4, 187. bello 12, 852.
- terrificant animos ignes 4, 210.
- terrifici vates 5, 524. mugitus 12, 104.
- terror tantus habet mentes et pectora 11, 357. terrorum abunde est 7, 552. terroribus variis obstant 7, 58. cæcis 12, 617. inter Argolicum 9, 202.
- teassera signum it bello 7, 637.
- testa ardente scintillare G 1, 391. testæ ingenti pondere urgerent G 2, 351.
- testis nox et tua dextera 9, 288. vos corryli testes et flumina Nymphis E 5, 21. testibus Divis nil profeci G 8, 19.
- testor nomen 2, 155. testentur amorem dona 3, 487. per sidera 3, 599. testatur moritura Deos 4, 519.
- testudine pulchra varios G 2, 463. cava solans amorem G 4, 464. media templi resedit 1, 507. acta obsedisse 2, 441. densa 9, 514.
- Tethys emat generum G 1, 31.
- Tetricæ borrentes rupes 7, 713.
- Teucrum Sidona venire 1, 619.
- Teucris fusi contigere 2, 252. Teucrorum regem 1, 38. sedes 1, 248. stirpe 1, 626. Teucrum pater 1, 555. Teucros laude ferebat 1, 625. infestos permetuens 2, 571. Teucris terræ pateant 1, 299.
- Teucrus 3, 108. 1, 235.
- Teucris solvit se luctu 2, 26.
- Teuthra optime 10, 402.
- Teutonico ritu 7, 741.
- texunt umbracula vites E 9, 42. fascellam hibisco E 10, 71. texatur fascina virga G 1, 266. horrea floribus G 4, 250. texamus robore naves 11, 326. texendæ sepes G 2, 371. texta vimine alvearia G 4, 34. textis roboribus 2, 186. textilibus donis 3, 485. textum clypei 8, 625.
- thalamus infelix habuit me 6, 521. thalami tecta G 4, 374. pertæxum 4, 18. expertem 4, 550. thalamum natæ invasit 6, 623. sub thalamo fluminis sensit G 4, 333. reliquit arma 4, 495. deducere 6, 397. sociatus 9, 594. irrumpunt 6, 528. thalami Eumenidum ferrei 6, 280. thalamis se composuere G 4, 189. paratis crede 7, 97.
- Thalia nec erubuit silvas habitare E 6, 2.
- Thalia Nympha G 4, 338. 5, 826.

I N D E X.

- Thapsum* jacentem 3, 689.
Thasie vites G 2, 91.
Thaumantias 9, 5.
Theano in lucem dedit 10, 703.
theatri circus 5, 288. *cuneos* 5, 664.
theatris fundamenta locant 1, 427.
Thebas duplices ostendere 4, 470.
Thebana matre 9, 697.
Thermodontis flumina 11, 659.
Thersilochum cernens 6, 483.
thesauros veteres recludit 1, 359. *thesauris servata* G 4, 229.
Theseus 6, 122, 393. 617.
Theidae posuere præmia G 2, 383.
Thesandrus *Sthenelusque* duces 2, 261.
Thestylis contundit herbas E 2, 11.
Thetidi dilectas Alcyones G 1, 399. *The-
tim* ratibus tentare E 4, 31.
Thetis et *Melite* 5, 825.
thiasos inducere *Baccho* E 5, 30. *thiasis*
insulant nemora 7, 581.
Thoas *Acamasque* 2, 262.
tholo suspendi dona 9, 408.
thoracis summi 12, 381. *thoraca* peti-
tum perfossumque bis sex locis 11, 9.
rumpit 10, 337. *thoracas aënos* du-
cunt 7, 633.
Thracia ultima gemit 12, 335. *Thraces*
arant 3, 14. *Thracius Orpheus* E 4,
 55. *Cissens* 5, 536. *equus* 5, 565.
Threicius sacerdos 6, 645. *regi* 3, 51.
Samum 7, 208. *citharâ* 6, 120. *sagit-
tas* 5, 312. *Amazones* 11, 659. *Thret-
cios* tres 10, 350. *Threissa Harpalyce*
 1, 316. *Opis* 11, 858.
Thule ultima G 1, 30.
thure calent aræ 1, 417. *vaporant* tem-
plum 11, 481. *thura* mascula adole
 E 4, 64. *mittunt Sabæi* G 1, 57. *thu-
rea virga* G 2, 117. *dona* 6, 225. *thu-
ricremis* aris 4, 453. *thuriferis arenis*
 G 2, 139.
Thyas excita sacris 4, 302.
thymbre spirantis copia G 4, 31.
Thymbreus Apollo G 4, 323. 2, 85.
Thymoetes 2, 32.
thymum ferens G 4, 112. *Cecropium*
admiscere G 4, 267. *subjiciunt costis*
 G 4, 303. *thymo* pascentur apes E 5,
 77. *dulcior Hyblæ* E 7, 37. *redolent*
mella G 4, 174. *crura plena* G 4, 181.
suffire G 4, 241.
thyrsos molles sumere 7, 390.
Thyrsis E 7, 2. 16. 69.
tiaras sacer 7, 247.
tibia incipe versus E 8, 21. *dat cantum*
 9, 618. *curva* indixit choros 11, 737.
Tiberim Tuscum G 1, 499. *Tibris Ly-
dius* 2, 782. *T. Ausonium* 5, 83.
Laurentem 5, 797. *Tyrrhenum* 7,
 242. *T. cæruleus* 8, 64. *genitor* 8, 72.
asper immani corpore 8, 330. *Tyбри*
pater 10, 421. *Tiberinus pater* G 4,
 369. *T. ostia* 1, 13. *fluente* 12, 35.
Tibur superbum 7, 630. *Tiburti fratris*
moenia 7, 670. *Tiburti mannis* 11,
 519. *Tiburum ex agmine* 11, 758.
tignis suspendat nidum G 4, 307.
tigris pessima G 3, 248. *atra* G 4, 407.
tigridis exuvie 11, 577. *tigres Arme-
nias* subungere E 5, 29. *rabidæ* ab-
sunt G 2, 151. *mulcentem carmine* G
 4, 510. *admorunt ubera* 4, 367. *Tigri*
seratâ 10, 166.
Tigrim Germania bibet E 1, 63.
tilia G 4, 141. *levis cæditur jugo* G 1,
 173. *tiliam piuguem* pascentur G 4,
 182. *tiliæ leves accipiunt formam* G
 2, 449.
Timavi saxa E 8, 6. *Iapidis arva* G 3,
 475. *fontem* 1, 244.
timeo Danaos et dona ferentes 2, 49. *do-
mum ambiguum* 1, 661. *graviora* 4,
 502. *aratrum collo* E 6, 50. *timebat*
sibi quisque 2, 130. *jussa* 2, 607. *ti-
muerunt sæcula noctem* G 1, 468. *ti-
mens omnia tuta* 4, 298. *timentem*
oneri Ænean 2, 729.
timidum caput G 3, 422. *damae* E 8,
 28. *nautas* E 6, 77. *onagros* G 3,
 409. *passibus* 6, 263.
timor degeneres animos arguit 4, 13. *ti-
moris me* argue 11, 383. *timorem*
mittite 1, 202. *leniit* 1, 450. *cœpisse*
 6, 352. *pelle* 5, 812. *atrum* 9, 719.
tinæe dirum genus G 4, 246.
tinge crura musto G 2, 8. *tingi æquore*
metuentes Arctos G 1, 246. *tingere se*
Oceano soles G 2, 481. *tinguntur san-
guine cultri* G 3, 492. *særa lacu* G 4,
 172. 8, 450. *tinxit latera finctus* 3,
 665. *tinxerat Stygiâ undâ ensem* 12,
 91. *mucronem jugulo* 12, 358.
tinnitus cie G 4, 64. *tinnitu adsiduo*
strepit 9, 809.
Tiphys alter erit 4, 34.
Tirynthius 8, 228. 7, 662.
Tisiphone pallida sævit G 3, 552. 10,
 761. *ultrix quatit soutes* 6, 571.
Titan extulerit ortus 4, 119. *Titania*
pubes 6, 580. *astra* 6, 725.
Tithoni origine G 3, 48. *cubile linquens*
Aurora G 1, 447. *Tithonia conjux* 8,
 384.
titubata solo vestigia 5, 332.
Tityon cernere erat 6, 594.
Tityrus E 1, 39. E 5, 12. E 8, 55. G 4,
 566.
Tmaros edidit E 8, 44. *Tmarus Dory-
clus* 5, 620.
Tmolus G 1, 56. *Tmolius* G 2, 98.
togatam gentem 1, 282.
tolerare colo vitam 8, 408. *militiam* 8,
 515. *tolerabile numen* 5, 768.

INDEX.

- tollere me humo G 3, 9. Daphnin ad astra E 5, 51. se in auras G 2, 47. aulea G 3, 25. animos G 3, 207. brachia in numerum G 4, 174. tollunt saburram cymbas G 4, 195. de cespite silvam G 4, 273. fluctus vento 1, 66. clamores ad sidera 2, 222. in astra nepotes 3, 158. tollitur nimbus G 3, 111. tollentem colla viperam G 3, 421. sustulit se arbor G 2, 57. palmas ad sidera 2, 153. se alis per cœlum 5, 657. ad auras 5, 861. undam de flumine 8, 70. sublato pectore 2, 474. sublatus ad æthera clamor 2, 338. sublatis dolis 12, 26. etc.
- Tolumnius 11, 429. 12, 258. 460.
- tondent dumeta juvenci G 1, 15. prata nocte G 1, 290. brachia G 2, 368. barbas G 3, 312. vellera G 3, 562. tonsas olivæ G 3, 21. tonsam caput G 3, 448. tonsas novales G 1, 71. tonsis adhæsit sudor G 3, 443. vallibus G 4, 277. villis G 4, 377. tonsens jecur vultur 6, 598. tondenti barba cadebat E 1, 29. tondentes campum equi 3, 538.
- tonsis consurgere 10, 299. luctantur 7, 28.
- tono. tonat Euri domus G 1, 371. cœlum fragore 9, 541. tumultu 12, 757. porta cœli G 3, 261. Ætna ruinis 3, 571. ore Deos sacerdos 4, 510. tonanti axe 5, 820.
- tonitru cœlum ciebo 4, 122. tremiscunt ardua terrarum 5, 694. corusco 8, 391.
- tophus scaber G 2, 214.
- tormenti genus 8, 487. tormento acti ponderis 11, 616. murali concita saxa 12, 921.
- torno facili super addita E 3, 38. rasile buxum G 2, 448.
- torpere regna veterno G 1, 124. mole nova G 3, 370. ad prælia vires 9, 499. torpor novus solvit membra 12, 867.
- Torquatum 6, 826.
- torquere spicula cornu E 10, 59. currus a tergo G 1, 174. ora sensu G 2, 247. torquentur in arcus taxi G 2, 448. torrit undam sub vertice G 4, 529. puppes in saxa 1, 108. spumas 3, 208. proras ad littora 3, 531. vestigia ad sonitum 3, 669. fulmina 4, 208. oculos ad mœnia 4, 220. terras numine 4, 269. axem humero 4, 482. clavum ad littora 5, 177. jaculum in hostes 10, 585. torquens Ister arenas G 3, 350. lumina serpens G 3, 433. torquentem verbera fundæ G 1, 309. torquentia montes flumina G 3, 254. tortus per herbam cucumis G 4, 121. tor-
- to verberare G 3, 106. quercu G 1, 349. angues G 3, 38. funes 4, 575.
- tortus dat longos 5, 276. tortile aurum 7, 351.
- torquibus junge G 3, 168. nexis ornatus G 4, 276.
- torrete fruges igni G 1, 267. exta verubus G 2, 396. viscera 5, 103. tostas æstu fruges G 1, 298. torrens Sirius G 4, 425. torrentes pice ripas 9, 105. 10, 114.
- torrida æstas E 7, 47. ab igni Zona G 1, 234.
- torrens rapidus sternit agros 2, 305. fragosus 7, 567. 10, 363. torrentis aquæ 10, 603. torrentem undam G 2, 451. torrentia flumina E 7, 52.
- torrem ambustum 12, 298. obusto 7, 506.
- torus. toro orsus ab alto 2, 2. locat effigiem 4, 508. viridante consederat 5, 388. toros extruimus 3, 224. toris luxuriat G 3, 81. discumbere pictis 1, 708.
- torvus Abas 10, 170. læana E 2, 63. bos G 3, 51. facies 7, 415. frons 3, 636. torvum clamat 7, 399. lumine 3, 677. angues 6, 571.
- tot carmina E 9, 53. totidem annos G 2, 100. toties arere G 1, 488. totiens obeat pellis 10, 483.
- totus et ille dies G 1, 434. totius gentis G 4, 4. totas ulmos G 3, 377.
- trabe cava currimus æquor 3, 191. trabes nexæ ære surgebant 1, 449. aptare 1, 552. trabibus contextus acernis 2, 112. compactis 12, 674. turbare mare 4, 566.
- trabali telo 12, 294.
- trabea parva succinctus 7, 178. Quirinali 7, 612. sellam trabeamque regni insignia 11, 334.
- tradit equum comiti 11, 710. se sub leges 4, 619.
- traducere messes alio E 8, 99. traducitur in vitulos cura G 3, 157.
- trahes G 1, 154.
- traho vitam in silvis 3, 647. trahit sua quemque voluptas E 2, 65. crates G 1, 95. lina pelago G 1, 142. trahunt limum amnes G 2, 188. laborem G 3, 98. trahat temo orbes G 3, 173. sinum ex alto G 3, 238. ostia in se G 3, 485. plaustra cervicæ G 3, 536. vento nubem G 4, 60. vela G 4, 117. trahuntur per terram comæ 1, 477. traherat laborem sorte 1, 508. noctem sermone 1, 748. vitam luctu 2, 92. silvas torrens 2, 308. trahebatur a templo crinibus Cassandra 2, 404. trahit ruinam cum sonitu 2, 466. armenta cum stabulis amnis 2, 499. tremen-

INDEX.

- tem ad aras 2, 551. per ossa furorem 4, 101. traxit anguis volumina 5, 85. a solio 6, 396. tempus 10, 537. trahens inglorius alvum G 4, 94. a pectore vocem 1, 371. adverso sole colores Iris 4, 701. trahentem naves in saxa Scyllam 3, 425. tractos cauda tauros 8, 210. tractus catenæ 6, 558. tractu se colligit G 2, 154. eodem surgens G 2, 182. ferre G 3, 183. tractus maris adspice E 4, 51. longos flammarum adspice G 1, 367. per tractus maris ire G 4, 222. tractim susurrant G 4, 260. tractanti resistit G 3, 502. tractabilis audit 4, 439. t. cælum 4, 53. trajicit tempora ferro 9, 634. axem cursu 6, 536. trajectory per pedes lora Hector 2, 273. trajectory pectora ferro 1, 355. trajectory fune 5, 488. cerebro 9, 419. tramitis clivosi supercillo G 1, 108. tramite facili sistam 6, 676. sylvæ 11, 516. tranant flumina G 3, 270. nubila 4, 245. æthera 5, 265. tranquillo silet 5, 127. tranquilla per alta 2, 203. trans caput jace E 8, 102. flumina G 3, 213. pontum fugat 6, 312. æquora transmissæ classes 3, 403. transabit costas ensis 9, 432. transadigit costas 12, 276. 508. transcribunt urbi matres 5, 750. transcribi sceptrâ colonis 7, 422. transcurrunt sidera 5, 528. transcurrere cælum nimbus visus 9, 111. transeat 5, 326. transierim te Rhodia G 2, 102. paludem G 4, 503. transferet regnum ab sede Lavini 1, 271. transtulit omnia Argos 2, 327. transfuso pectore 1, 44. transfusa dolore 11, 645. transformat sese in miracula G 4, 441. in vultus 7, 416. transfossi pectora ligno 9, 544. transiit pontes 10, 658. umbras 12, 859. transmittere cursum 6, 313. famulam Heleno habendam 3, 329. cursu campos 4, 154. transmissæ trans æquora classes 3, 403. transportare fluentia 6, 327. transis considerare 3, 289. considite 4, 573. transtra per et remos 5, 663. novant 5, 752. fluitantia 10, 306. transverberat æra clypei 10, 336. medium ictu 10, 484. abiete pectus 11, 667. transversas salices G 4, 26. transversâ tuentibus E 3, 8. fremunt 5, 19. trapetia teritur bacca G 2, 519. tremit terra mota G 1, 330. tremuerunt motibus Alpes G 1, 475. artas G 3, 84. omnia repente 3, 90. sub dentibus artus 3, 627. tremendum regem G 4, 469. magis objicitur 2, 199. tremens stetit machina 2, 52. tremem hastam 2, 175. trementes genas 4, 643. trementibus sero humeris 2, 509. tremor unde terris G 2, 479. equorum pertentet G 3, 250. per ossa cucurrit 6, 55. occupat artus 7, 446. 11, 424. tremisco sonitumque pedum vocemque 3, 648. tremiscit instare telum 12, 916. tonitru tremiscunt 5, 694. tremebunda hasta 10, 552. tremefecit Olympum nutu 9, 106. Lernam arcu 6, 804. tremefactus visu Androgeus 2, 382. refugit 12, 449. tellus solo 10, 102. ornus 2, 629. tremulo lumine 7, 9. 8, 22. flammis E 8, 105. ululatus 7, 395. trepidus refugit 2, 380. trepidi aheni G 1, 296. trepido eripuit mentem 2, 735, cursu 4, 672. formidine 9, 169. trepidi artus 3, 627. trepidas coëunt G 4, 73. accepit trepidos 9, 233. trepidare metu 2, 685. trepidant alæ 4, 121. trepidantia bello corda G 4, 69. trecentos juvenes 10, 173. ter duco effigiem E 8, 74. terque quaterque G 2, 399. ter denis 8, 47. tercentum juveni G 1, 15. anni 1, 272. tergemina Hecaten 4, 511. Geryonæ G 8, 202. terna licia E 8, 73. ordine 5, 120. tridentem sævum sorte datum 1, 138. tridenti magno percussa E 1, 13. levat 1, 145. sævit 2, 418. magno emotâ 2, 610. tridentibus rostris 5, 145. triginta orbes 1, 269. triplex gens 10, 202. triplici colore E 8, 73. trieterica Orgia 4, 302. trifauci latratu 6, 417. trilicem auro 3, 467. 5, 252. 7, 639. trisulcis linguis G 3, 439. 2, 475. tricornis umbræ 6, 289. tripodes sacri locantur 5, 110. tripodas 3, 360. 9, 265. tribuli G 1, 153. G 3, 385. tribula G 1, 164. tribus à quo 7, 703. Trinacria pubes 5, 450. unda 3, 384. equis 5, 573. Ætna 3, 554. Pachyni 3, 429. Trinacriam intremere 3, 582. Triones geminos canit 1, 744. circumspicit 3, 516. septem subjecta trioni G 3, 381. tristis arator G 3, 517. hiems G 4, 135. triste lupus stabulis E 3, 80. tristis lupini G 1, 75. amurca G 3, 448. bel-

I N D E X.

- la E 6, 7. ora G 2, 247. iras E 2, 14.
 hados E 9, 5. succos G 2, 126. extis
 G 1, 484.
 triticeam messem G 1, 219.
 Triton et Cymothoë detrudent naves 1,
 144. æmulus immerserat 6, 173. Tri-
 tones citi 5, 824. Triton immanis 10,
 209.
 Tritonia signa dedit 2, 173. Pallas 2,
 615. virgo 11, 483. 5, 704. Tritoni-
 dis arcem 2, 226.
 Trivia alua 7, 774. Trivis sacerdos 10,
 537. lucos 6, 13. institutam templum
 6, 169.
 trivis disperdere carnem E 3, 27. ulu-
 lata 4, 609.
 triumpho parto 2, 578. triplici 8, 714.
 triumpho expectati 11, 54. triumphos
 hominum curare G 1, 504. sævos
 duxere G 2, 148. triumphis dives 4,
 37. desueta 6, 815.
 triumphata Corintho 6, 837. gentes G 3,
 33.
 Troilus fertur equis 1, 474.
 Tros parens G 3, 36.
 Tros Anchisiade 6, 126. Tyriusque
 nullo discrimine agetur 1, 574. Troes
 potiuntur arena 1, 172. fuimus 2,
 325. Troas jactatos æquore 1, 30.
 fluctibus oppressos 1, 129. Troum ag-
 mina 9, 113.
 Troades secreta flebant 5, 613.
 Troja Neptunia 2, 625. perjuræ mœnia
 Trojæ 5, 811. duræ 11, 288. nunc
 stares 2, 56. servata 2, 161. ruit 2,
 290. arserit igni 2, 581. Trojæ Lao-
 medontæ perjuria G 1, 502. Cyn-
 thius auctor G 3, 36. oris 1, 1. occa-
 sum 1, 238. labores 1, 597. fata 2,
 34. Erynnis 2, 573. ad Trojam mit-
 tetur Achilles E 4, 36. Trojam aperi-
 ret Achivis 2, 60. ingentem fer ad æ-
 thera 3, 462. unam faciemus utram-
 que 3, 505. Troja gena missa G 2,
 385. antiqua vertos 1, 375.
 Trojanus origine Cæsar 1, 286. juven-
 tas 1, 467. sanguine 1, 19. saxa 11,
 131. opes 2, 4.
 Trofus Æneas 1, 596. gaze 1, 119. ar-
 ma 1, 249.
 Trojigena interpres 3, 359. Trojugenas
 vides 8, 113.
 tropea rapta ex hoste G 3, 32. tropeum
 refert bumeris 10, 542. tropeum pul-
 sæ virginis 11, 790. tropeis meritis
 11, 224.
 trucidant primos 2, 494. 12, 577.
 truci Boreæ G 1, 370. visu 10, 447.
 trudit gemmas pampinus G 2, 335. tru-
 ditur radix e ligno G 2, 31. trudent
 flumina glaciem G 1, 310. frumen-
 ta 4, 405. trudentes pectore mon-
 tem G 3, 373.
 trudes serratas expediunt 5, 208.
 truncus ingens jacet 2, 557. trunco ar-
 boris obnixus G 3, 233. trunci enodes
 rescantur G 2, 78. truncos valentes
 sensere G 2, 426. teretes circumdare
 6, 207. truncis respondent oleæ G 2,
 63.
 trunca pinus 3, 659. trunca pedum ani-
 malia G 4, 310.
 tuba canit ludos 5, 113. clara dedit so-
 nitum 5, 139. increpuit 9, 503. tu-
 barum sonitus G 4, 72, clangor 2,
 313.
 tueri arva G 1, 21. armenta G 2, 195.
 fines custode 1, 564. populum reli-
 gione 2, 188. tuebitur omnes ara 2,
 523. dicentem aversa 4, 362. convexa
 cœli 4, 451. tuendo ardescit 2, 713.
 tuendæ levior cura G 3, 305. tienti
 hebetat visus 2, 604. tuentibus trans-
 versa hircis E 3, 8.
 tutus 1, 243. tuta nusquam fides 4, 373.
 nec tuta valle E 2, 40. in tutum actam
 1, 391. tutos auxilio dimittam 1, 571.
 tuta vides omnia 1, 583. tuti receptus
 11, 527. tuta petunt 11, 871. tuta do-
 morum 11, 882.
 tutissima statio G 4, 421.
 tuto se credere G 2, 332.
 tutare domum 2, 677. tutatur favor Eu-
 ryalum 5, 343.
 tutamen in armis lorica 5, 262.
 tutela Priapi servet G 4, 111.
 tuguri pauperis culmen E 1, 70.
 Tulla 11, 656.
 Tullus (Hostilius) 6, 815. 8, 644.
 tument corda rabie 6, 49. tumentem
 colla viperam G 3, 421. tumentes pe-
 des 2, 273.
 tumescere freta ventis G 1, 357. bella G
 1, 465. maria G 3, 479.
 tumidus præcordia 9, 596. colubrum 2,
 472. æquor 3, 157. austro 3, 357.
 æquora 1, 142. racemis G 2, 102.
 tumultum facite E 5, 42. Cereris 2, 742.
 ad tumultum vocabat Manes 3, 304.
 ad hostilem mori 3, 322. amplexus 5,
 86. statuent 6, 380. constitui 6, 505.
 præterlabere recentem 6, 875. tumulto
 superaddite carmen E 5, 42. imo au-
 ditur gemitus 3, 40. aggeritur 3, 63.
 imo successit 5, 93. solemnia mittent
 6, 380. sub alto 11, 853. tumulis in-
 dulse G 2, 276. tumuli aggere 7, 6.
 tumultu misero miscetur 2, 486. mixto
 lætitia 3, 99. turbante sistet 6, 858.
 flagrante 11, 225. cœlum tonat 12,
 757. tumultum ingentem fert juveni
 11, 897. tumultus cæcos instare G 1,
 464.
 tundit hamum expirans 10, 731. tun-

INDEX.

- ditur vocibus heros 4, 448. saxum fluctibus 5, 125. tundens jecur vultur 6, 598. tunsum saporem G 4, 267. tunsa pectora palmis 1, 481. tunsa viscera G 4, 302. tunsis frugibus G 3, 123.
- tunica inducitur artus 8, 457. tunicae e manicas 9, 616. tunicas tenues rompunt G 2, 75. acu pictas 11, 777.
- turba sonans circumvolat 3, 233. ruit 6, 305. turbam omnem agens telis miscet 1, 191. turbam inter fremitumque 5, 152. turba Iliadum comitata 2, 580.
- turbat res incognita animos 1, 515. pectora 2, 200. omina 3, 407. janua frondes 3, 449. apros latratu G 3, 412. ales cygnos 1, 395. turbatur usque adeo totis agris E 1, 12. mare trabibus 4, 566. turbantur Zephyro arenae G 2, 106. turbans leo per ovilia 9, 339. turbatus in medio conspectu 2, 67. turbata procellis freta G 3, 259. ventis carmina 6, 75.
- turbidus auro Hermus G 2, 137. Ister G 3, 350. aqua imber 5, 696. coeno gurgis 6, 296. Mezentius 10, 763. pulvis caligine 11, 876. imago 4, 353. nubila 4, 245.
- turbo quem pueri 7, 378.
- turbo ater dispulerat 1, 511. agens hiemem ruit G 3, 470. turbine nigro fert G 1, 320. corripuit 1, 45. jactati 1, 442. rupto configunt 2, 416. fumantem piceo 3, 573. nigro circumdata 11, 596.
- turgent in palmitē gemmae E 7, 48. stipula frumenta G 1, 315.
- turmae tres equitum 5, 560. feroces G 3, 179. turmas ducat 5, 550. medias illis opponere 10, 239. inducere 11, 620.
- Turnus insanus Rutulos arma hortatur 7, 577. 780. generoso animo 10, 8. Pallantem interficit 10, 473. falsam Aeneas imaginem sequitur 10, 657. cum Aenea configit 12, 895. occiditur 12, 928. Turnus ediderit funera 9, 526. Turni Laurentis 7, 650. praesentia urget 9, 73.
- turpis scabies G 3, 441. caput G 3, 52. sectem G 3, 94. formidine 2, 400. cupidinae 4, 194. concubitus E 6, 49. racemos G 2, 60. podagras G 3, 299. phocas G 4, 395. fimo membra 5, 358.
- turpans canitiem pulvere 12, 611. capillos sanguine 10, 832.
- turris ferrea stat 6, 554. turrim educam aggressi 2, 463. tenebat flamma 12, 673. turres convellunt 2, 445. coepit adurgunt 4, 86. turribus al-
- tis Cebalis G 4, 125. altis sedet 4, 187.
- turrita Berecynthia 6, 786. scopali 3, 536. puppibus 8, 693.
- turrigeras urbes 10, 253.
- turtur cessabit genere ab ulmo E 1, 59.
- Tuscum Tiberim G 1, 498. amnis 10, 199. 11, 316. 8, 473. ora 10, 164. sanguine 10, 203. Tusci egere Rutulos 11, 629. Tuscorum phalanx 12, 551.
- tussis anheba quatit G 3, 497.
- tutus v. tueor.
- Tydeus 6, 479.
- Tydides impius 2, 164. cruentas vastabat 1, 471. Tydide fortissime gentis 1, 97.
- tympana posuere plaustris G 2, 444. Berecynthia 9, 619.
- Tyndaridis Lacmae facies invisae, 601.
- Tyndarida tacitam aspicio 2, 569.
- Typhoeus arduus 8, 298. Typhoeo imposita Inarime 9, 716. Typhoea saevum creat G 1, 279. Typhoea tela 1, 665.
- tyranni immitis foedera G 4, 492. odium 1, 361. dextram tēgiāne 7, 266. Laurentis 7, 342. facta 8, 483. dicta 10, 448. tyranno Phrygio 12, 75. tyranni Nomadum 4, 320.
- Tyros antiqua 4, 670. Tyri regna 1, 346. Tyro surgentia bella 4, 43. Tyrii coloni 1, 12. ardentes instant 1, 423. frequentes convenere 1, 707. celestrate coelum 1, 735. ingeminant plausu 1, 747. infensi 4, 321. Tyrios rubores G 3, 307. urbem 1, 388. ostro G 3, 17. murice 4, 262. Carthagine 4, 224. urbibus 10, 55. arces 1, 20. virginibus 1, 336. Tyrios bilingues 1, 661.
- Tyrrhenus pinguis G 2, 193. aestas G 2, 164. sequor 1, 67. Tyrrhenique duces, Tyrrhentum exercitus 11, 171.
- Tyrrhus 7, 508. Tyrrhidae 7, 484. 9, 28.

V.

- Vacat indulsisse 10, 625. tibi locus 11, 179. audire annales 1, 373. vacare domos hoste 3, 123. longe saltus lateque vacantes G 3, 477.
- vacuum in orbem G 1, 62. per aera G 3, 108. per inane 12, 906. in vacuum extendere se G 2, 287. caelo 5, 515. domo 4, 82. in aula G 4, 90. portas 4, 588. mentes G 3, 3. atria 2, 528. etc.
- vaccae candentis cornua 4, 61. vaccam sterilem tibi Proserpina 6, 251. vaccae distendent ubera E 9, 31. demittunt

INDEX.

- G 2, 524. foetæ implebunt mulctralia G 3, 177.
- vaccinia nigra E 2, 18. E 10, 39. inol-
lia E 2, 50.
- vadimus haud dubiam in mortem 2,
359. vadentem ducem passibus sequat
6, 263.
- vado labeute 11, 628. vada in caeca tu-
lit 1, 536. exsultant 3, 557. dura lego
3, 706. salsa sulcat 5, 158. livida ver-
runt 6, 320. fervida 7, 24. non spi-
rant 10, 291. vadis illidit 1, 112. imis
refusa 1, 126.
- vadosi amnis 7, 728.
- væ Mantua nimium vicina Cremonæ E
9, 28.
- vagantur circum tecta canes G 3, 540. ea
fama vagatur 2, 17. tota urbe Dido
4, 68.
- vagina eripit ense 4, 579. eburna ap-
tât 9, 305. cava deripit 10, 475.
- vagitus ingens auditus 6, 426.
- vale longum inquit E 3, 79. jamque vale
2, 789. 5, 738. 11, 827. G 4, 497.
- vale æternum 11, 98. valent inter te-
la carmina E 9, 12. meminisse E 9,
38. cursu 5, 67. quicquid arte vales
12, 892. non lingua valet 12, 911. nil
valuisse preces 11, 299. valens mem-
bris et mole 5, 431. valentes malos G
2, 70. truncos G 2, 426.
- validam bipennem G 4, 331. quercum
4, 441. navem 1, 120. ense 10, 815.
manus 10, 320. ictus 8, 419. vires 6,
834. pondere G 3, 172. stirpibus G 2,
367. hastilibus G 2, 447. viribus 2,
50. remis 5, 15.
- Valerus 10, 752.
- valles est accommoda fraudi 11, 522.
- vallem umbrosam G 3, 331. valle tuta
E 2, 40. curva 2, 748. valles inter
saxosas E 5, 84. pulsæ referunt E 6,
84. cavæ complentur G 2, 391. per
valles pascitur 1, 186. vallibus imis
surgentem G 1, 374. in gelidis Hæmi
stet G 2, 488. in tonsis legunt G 4,
277. habitabant 3, 110. in mediis gau-
det equo 4, 156.
- vallum vellere 9, 506. rescindit 9, 524.
vallo pellere 9, 519. vallos exacuunt
G 1, 264. acuto robore G 2, 25. re-
fero G 2, 409. vallis obessa legio 10,
120.
- vallant moenia 11, 915.
- vannus mystica Iacchi G 1, 166.
- vanum fingit Sinonem 2, 80. vana fides
4, 12. superstitio 8, 187. vana veri-
for 10, 631. vano honore 11, 52.
spe 1, 352. umbræ 10, 593. 12, 53.
aristis G 1, 226. vani docuere paren-
tes 1, 392. vanos strepitus G 3, 79.
- vana querentem 2, 287.
- vapor lentus est carinam 5, 683. omnis
restringitur 5, 698. ater volat ad auras
7, 466. vaporant templum thure 11,
481.
- varia natura G 2, 9. varium et mutabile
femina 4, 569. sermone 1, 748. pestes
G 1, 181. ferarum species G 4, 406.
opum G 2, 468. colores E 4, 42. flo-
res E 9, 40. testudine postes G 2,
463. labores 2, 284. artes G 1, 133.
volucres G 1, 383. sortes 4, 202.
- variaverit ortum maculis G 1, 441. vices
8, 164. variare corda vulgi vidit 12,
223.
- Varo (Vario?) E 9, 35. Vare E 6, 7.
- vasti saxi G 4, 422. ponti G 4, 430. sinu
G 4, 362. antro 1, 52. gurgite 1,
118. murmure 1, 245. ruina 3, 414.
rupes 1, 162. fluctus 1, 86. Syrtis 1,
146.
- vastant omnia late G 4, 16. tentoria cæ-
de 1, 471. Cyprium 1, 622. vastato-
rem ferarum 9, 772.
- vates consultus reddere responsa G 3,
491. in gurgite Proteus G 4, 387. omnia
novit G 4, 392. Delius inspirat 6,
12. immanis hacchatur 6, 78. vati fu-
turo noceat E 7, 28. signa fides 3,
434. vatem me dixere pastores E 9,
34. Chalcanta 2, 122. insanam ad-
spicias 3, 443. vatium ignaræ mentes
4, 65.
- uber aptius pecori G 2, 234. ubere alit
foetus E 3, 30. fertilis G 2, 185. ægnior
G 2, 275. ab ubere matris depulsus G
3, 187. spumaverit G 3, 309. gravido
superant G 3, 317. glebæ potens 1,
531. læto accipiet 3, 95. ubera pre-
sabitur E 3, 99. distenta referent E
4, 22. distendent E 9, 31. lactea de-
mittunt G 3, 524. tota consument G
3, 178. tendunt G 3, 369. admorunt
4, 367.
- uber opulentia 7, 262. uberrima pinus G
4, 141. regna 3, 106.
- ubique quicquid est 1, 601. ubique luc-
tus, ubique pavor 2, 368.
- Ucalegon proximus ardet 2, 312.
- udo fimo 5, 357. robore 5, 681. veneno
7, 354. libro G 2, 77. palato G 3,
388. vere G 3, 429. villis G 3, 451.
vocis 7, 533.
- vectes centum ærei claudunt 7, 609.
- veho mecum Penates classe 1, 378. quid
vehat vesper G 1, 461. vehitur circum
rura phaselis G 4, 289. vehabant Au-
roram equi 5, 105.
- vexasse rates monstris E 6, 76. vexatus
armis 4, 615.
- vectis maria omnia ventis 1, 524. vectis

INDEX.

- per sequora in patriam G 1, 206. vector ipse cedit mari E 4, 38. vectare carina 6, 391. plaustris 11, 138.
- vel qui venit, ecce, Palæmon E 3, 50. carmina vel cælo possunt etc. E 8, 68.
- Vellini fontes 7, 517. rura 7, 712. Vellinos portus 6, 366.
- vellere signa castris G 4, 108. aurem E 6, 4. cardine postes 2, 480. vellitur arbos solo 3, 27. vallum 9, 506. vulsis radicibus 3, 650.
- velleris atri agnam 6, 249. vellera siccata E 3, 95. mutabit luto E 4, 44. lanæ per cælum ferri G 1, 397. tenuia depectant foliis G 2, 121. incocata rubores mutantur G 3, 307. nascentium infuscet G 3, 389. peresa tondere G 3, 561. Milesia carpebant G 4, 334. velleribus niveis revinctum 4, 459. stratis jacebat 7, 95.
- velox Arethusa G 4, 344. jaculi G 3, 430. Spartæ G 3, 405. cervos 5, 253. velocius fama non aliud nialum 4, 174.
- velum aversa ferit procella 1, 103. vela dabant 1, 35. hùmida legunt G 1, 373. dare satis 3, 9. tendunt noti 3, 268. vela cadunt 3, 191. velo pleno subit 1, 400. velorum alas 3, 520. vela traham G 4, 117. vocant auræ 3, 357. facit 5, 281. velis niveis tentoria 1, 469. aptare classem 3, 472. arripe 3, 477. flecte viam 5, 28. ministrat ratem 6, 302.
- velivolum mare 1, 224.
- velatur corpora ætis G 3, 383. velamus delubra fronde 2, 249. comas amictu 3, 405. velatum vittis juvenum 5, 366. velatarum antennarum 3, 549. velatas comas 3, 174.
- velamen circumtextum acantho ferre 1, 649. velamina tondent G 3, 313. nota efficiunt 6, 221.
- velut custos G 4, 433. veluti cum coorta seditur 1, 148.
- venam salientem ferire G 3, 460. venas inflatus Iaccho E 6, 15. adstringit hiantes G 1, 91. venis silicis 6, 7. excuderet ignem G 1, 135. ostendit metalla G 2, 166. omnibus acta sitis G 3, 482. affixæ G 4, 238. vulnus alit 4, 2.
- vendebat corpus auro 1, 484. patriam auro 6, 621.
- venenum dentis G 2, 387. inspirant G 4, 236. veneni herba E 4, 24. veneno Assyrio fucatur G 2, 465. fallas 1, 688. perfusus 2, 221. ferrum armare 9, 773. calamos armare 10, 140. vena lecta E 8, 95. atra agit G 2, 130. venerare Deos in primis G 1, 338. veneramur Nymphæ Protea G 4, 391. Enrydicen vitula 1, 546. veneranda Pales G 3, 294. venerata dabit cursum 3, 460. venerabile donum 6, 402. nantis lignum 12, 767.
- veniam dabant G 4, 536. orare 1, 519. 4, 435. 11, 358. rogare 11, 101. precari 3, 144. posse 4, 50. venia si qua est 10, 903. sub precibus latet 10, 626. veniâ prosequitur 11, 107.
- Venilia dira 10, 76.
- venit post tempore longo libertas E 1, 30. Scythiam E 1, 66. quocunque vocaris E 3, 49. ultima ætas E 4, 4. venient potum juveni E 7, 11. ad pocula E 8, 28. ab urbe E 8, 109. de glande E 10, 20. succus in herbas G 1, 90. tritura calore G 1, 190. milio annua cura G 1, 216. tempus G 1, 493. sponte sua G 2, 11. auxilium G 2, 130. hiems G 2, 519. membris vigor G 4, 418. popolare Penates 1, 527. Sidona 1, 619. ad aurea vox 2, 119. summa dies 2, 524. arboribus lues 3, 138. in fœdera 4, 339. veniunt felicius uvæ G 1, 54. variæ artes G 1, 145. venito ipse E 3, 76. veniendi causas 1, 414. veniens age diem Lacifer E 8, 17. in corpore virtus 5, 344. venientis austri E 5, 82. venientem annum G 2, 405. veniente die G 4, 466. venientibus offert 2, 59. ventum est ad prælia G 3, 98. ventura desuper urbi machina 2, 47. proles 6, 791. venturæ hiemis G 4, 156. venturi præciosa 6, 66. venturum excidio Libyæ populum 1, 22. venturo sæculo E 4, 52. ventura bella 3, 458. venturos nepotes 3, 158.
- venor. venabor apros E 10, 56. damas canibus G 3, 410. venantum corona 9, 551. venatum ire 4, 117. venata invigilant 9, 605. venatus victus asper alebat 8, 318. venator instat 12, 751. 11, 678. venatrix suspenderat arcum 1, 319. Ida 9, 178. virgo 11, 780. venabula 4, 131. 9, 553.
- ventris rabies 2, 356. proluvies 3, 236. in ventrem cresceret G 4, 122.
- ventus nubila agebat G 1, 421. agat nubes G 1, 462. prosequitur euntes 3, 130. vocabat cursum 3, 269. admoovit oræ 3, 410. impulit 3, 448. reliquit fessos 3, 568. in ventum obliquat sinus 5, 16. vento ingenti plangunt nemora G 1, 334. impendente G 1, 365. rubet Phœbe G 1, 431. fervere omnia G 1, 455. trahi nubem G 4, 60. cogitur unda G 4, 419. constitit orbis G 4, 484. tollere fluctus 1, 66. jactatum 1, 182. acti 1, 333. te-

INDEX.

nuisse cursum 4, 46. pulsatur 4, 249.
leni crepitabant 6, 209. venti refera-
tis ad aures E 3, 73. triste arboribus
E 3, 81. prohibent G 4, 9. ruunt 1,
82. placata dant maria 3, 69. volvunt
mare 3, 196. dedere cursum 3, 337.
mutati consurgunt 4, 20. ventorum
proelia G 1, 318. carcere 1, 141. ven-
tos prædiscere G 1, 51. agentes frigo-
ra G 1, 352. lacescit G 3, 233. niva-
les avertes G 3, 318. luctantes impe-
rio promit 1, 53. placatis 2, 116.
contemnere 3, 77. explorat 3, 514.
accabat 4, 257. ferentes exspecta 4,
430. in ventos recessit vita 4, 705. in
ventos effundit vires 5, 446. ventis
placidum staret mare E 2, 26. sur-
gentibus timescere G 1, 357. care-
bunt G 1, 435. haud ullis labentia G
2, 133. sit aditus G 4, 9. evertit æ-
quora 1, 43. incute vim 1, 69. dede-
rat diffundere 1, 319. quassatam 1,
551. fulminis adflavit 2, 649. levibus
par 2, 794. vocatis 3, 253. secundis
intendere vela 3, 684. datis 3, 705.
occy Nisus 5, 319. rapidis turbata 6,
75.
ventosi murmuris E 9, 58. æquora G 1,
206. in lingua 11, 390. gloria 11,
708. alas 12, 848.
Venulus 8, 9. 11, 242. 742.
Venus mentem dedit G 3, 267. nulla
flexit G 4, 516. aëre sepsit 1, 411.
alma 1, 618. irrigat quietem 1, 691.
Veneris vincula E 8, 78. filius 1, 325.
conjugio 3, 475. premia 4, 33. Vene-
rii parta munera E 3, 68. myrtus
gratissima E 7, 62. loca sacra 10, 50.
in Venerem mitte G 3, 64. in Vene-
rem frigidus G 3, 97. rapiat sitiens
G 3, 137. avertere G 3, 210. in Ve-
nerem solvunt G 4, 199.
vrepes incendere G 1, 271. hirsuti se-
cuerunt corpora G 3, 444. sanguine
rorabant 8, 645.
ver G 2, 323. 338. purpureum E 9, 40.
imbriferum ruit G 1, 313. sudum
nactæ G 4, 77. vere suo G 4, 22. no-
vo E 10, 74. G 1, 43. fabis satio G 1,
215. sereno sacra refer G 1, 340. ru-
beuti G 2, 319. primus vere rosam
carpere G 4, 134. redit calor G 3,
272. udo madent terræ G 3, 429.
verbenas pingues adole E 8, 65. premens
G 4, 131. verbenâ tempora vincti 12,
120.
verbere torto instant G 3, 266. verbera
sæva retardant G 3, 252. in verbera
pendent 5, 147. sæva sonare 6, 557.
verberat amnem funda G 1, 141. nuda
sidera 3, 423. ictibus auris 5,
377.

verbo affore vim crediderat 10, 547.
verba tenerem E 9, 45. non innoxia
G 2, 129. simulata 1, 710. verbis vin-
cere G 3, 289. odia movi 2, 96. ami-
cis compellat 2, 372. acuit 7, 330.
vulgare 10, 64. replenda curia 11,
380. verborum fides 9, 280.
vereor quo se vertant hospitia 1, 671.
veriti quod nunquam sumus E 9, 3.
veretur me sibi ne præferat E 3, 4.
vergat quo pondere lethum 12, 727. ver-
gant vineta G 2, 298.
verrit vestigia cauda G 3, 59. cœlum
per auras 1, 59. cœrula 3, 208. va-
da 6, 320. verrens fuga arva, æquora
G 3, 201.
vertat quod nec bene E 9, 6. terram fer-
ro G 1, 147. se ordo G 1, 239. in
glaciem G 3, 364. se formas in om-
nes G 4, 411. sententia 1, 237. ad
littora prædas 1, 528. iter 5, 23. quo
fortuna vocat 5, 23. stimulos sub pec-
tore 6, 101. in viscera vires 6, 834.
vertere vestes 12, 824. verti Troja 2,
625. cursus 3, 146. vertitur ordo 3,
376. vina in cruorem 4, 455. sidera
retro 4, 489. species animorum G 1,
420. vertenda manu area G 1, 179.
versum fas atque nefas G 1, 505. ver-
sa hasta 1, 478. verso aratro G 1, 98.
cardine 3, 448. versæ stant in Zephy-
rum G 3, 273. versa cornua G 3,
222. terga fuga G 4, 85. versos fuga
hostes G 3, 120. versis bidentibus G
2, 399. frontibus G 3, 24. sagittis G
3, 31. Aquilonibus 1, 591.
versu Syracosio ludere E 6, 1. Chalcidi-
co condita E 10, 50. prosequar G 3,
339. in verum distulit G 4, 144. ver-
sus discere E 5, 2. Menalios incipe
E 8, 21. versibus alternis contendere
E 7, 18. amplecti G 2, 42. incomtis
ludunt G 2, 386. versu triplici 5,
119.
versat omnia fors E 9, 5. oves E 10, 68.
terram G 1, 119. in oesibus ignem G
3, 258. animos in pectore G 4, 83.
forcipe ferrum G 4, 175. currum 12,
664. consilia pectore 1, 657. dolos 2,
62. per omnia animum 4, 286. Da-
reta manu 5, 460. versans pectore
curas mutabat 5, 702. versando ter-
ram G 1, 119.
versicoloribus armis 10, 181.
vertex semper sublimis G 1, 242. vertice
Caucasio G 2, 440. Aonio G 3, 11.
cœli constitit 1, 225. concussio nutat
2, 629. de vertice Iuli fundere lumen
2, 682. cœlo 3, 679. saxi 4, 152.
summo 4, 168. fulcit cœlum 4, 247.
excelsio montis 5, 35. stant cristæ 6,
780.

INDEX.

- verubus columnis terribimus G 2, 396.
figunt 1, 212. veru Sabello 7, 665.
subjiciunt prunas 5, 103. verutos Vols-
cos G 2, 168.
verus nuntius 3, 310. amor patriæ 11,
892. vera fama G 4, 42. patuit dea
1, 405. veri vana 10, 630. veras vo-
ces 1, 409. vera fatebor 2, 78. invol-
vens obscuris 6, 100. veris implet ani-
mum 3, 434. verius me luere etc. 12,
694. nimium vere 6, 188.
vesana fames 9, 340. 10, 724. Ligeri
10, 583.
vescitur aura 1, 546. sanguine 3, 622.
vescentes per herbam 6, 657.
vescum papaver G 4, 131. frondes G 3,
175.
Vesevo vicina G 2, 224.
Vesper processit Olympo E 6, 86. serus
quid vehat G 1, 461. frigidus æra
temperat G 3, 336. admonuit dece-
dere G 4, 186. reducit e pastu G 4,
434. componet diem 1, 374. vespere
ab atro consurgunt venti 5, 19.
Vesta mater G 1, 498. Vestæ cænæ pe-
netralia 5, 744. 9, 259. Vestam po-
tentem effert adytis 2, 396. ardentem
G 4, 384.
vestibulum inumbret G 4, 20. servat 6,
556. vestibulo sedeat custodia 6, 575.
vestiga oculis alte 6, 145. vestigat lus-
trans 12, 467. 482. 557. vestigavit
apes 12, 588.
vestigia tua lustro E 2, 12. sceleris ma-
nent E 4, 13. frandis suberunt E 4,
31. errabunda ferant E 6, 58. per
sua volvitur G 2, 402. extrema fecit
G 2, 474. verrit cauda G 3, 59. vix
ponat arena G 3, 195. servet 2, 711.
observata sequor 2, 753. foeda relin-
quunt 3, 244. firmat 3, 659. torsit 3,
669. flammæ veteris agnosco 4, 23.
titubata tenuit 5, 332. figit 6, 159.
torsit 6, 547. premimus pruna 11,
788.
vestis defluxit ad pedes 1, 404. captiva
congeritur 2, 765. picta dives 9, 26.
vestem purpureum subnectit 4, 139.
veste insternor 2, 722. siccabat cruo-
res 4, 687. in madida fluens 5, 179.
colluceas 10, 539. madida gravatum
6, 359. vestes illusas auro G 2, 464.
indutæ rigescunt G 3, 363. laboratæ
auro 1, 639. picturatas fert 3, 483.
Iliacas conspexit 4, 648. purpureas
conficiunt 6, 221. vertere 12, 824.
vestit corymbos hedera E 3, 39. agnos
sandix E 4, 45. Taburnum olea G 2,
38. se gramine G 2, 219. æther cam-
pos lumine 6, 640. flore juvena genas
8, 160.
Vesulus pinifer 10, 708.
veto tentare 12, 806. vetant circumdare
E 10, 56. vector satis 1, 39. vetabat
bella 2, 84. vetitos hymenæos 6, 623.
vetitis armis 9, 547. quæ contra veti-
tum discordia 10, 9.
vetus nomen 12, 823. belli 1, 23. Bac-
chi 1, 215. flammæ 4, 23. querelam
G 1, 378. amicum 3, 82. veterum
præcepta G 1, 176. haud ulli secun-
dus 11, 441. veteres fagos E 3, 12.
migrate coloni E 9, 4. ludi G 2, 381.
Sabini G 2, 432. veterissima lauros 2,
513.
vetustas longinqua mutare valet 3, 415.
latura fidem 10, 792. annis solvit 12,
686.
vetustum templum 2, 713. saxo 3, 84.
de more 11, 142.
veterno gravi torpere G 1, 124.
Ufens 7, 745. 8, 6. 12, 460. Ufens fl. 7,
802. 10, 518.
via ducit in urbem E 9, 1. brevis E 9,
23. media E 9, 59. finditur G 2, 79.
quadret G 2, 278. mortis simplex G
3, 482. sit vi 2, 494. invia dividit 3,
383. prima salutis pandetur 6, 96.
via sola quâ perdere posses 10, 879.
vias ignaros G 1, 41. auxilium 1, 358.
meminisse 3, 202. viam facilem vol-
vit G 1, 122. superare G 3, 141. in-
siste domandi G 3, 164. carpit G 3,
347. affectat Olympo G 4, 562. mon-
strante Dea 1, 383. aperit nulla via
10, 864. corripuere 1, 418. evasisse
2, 731. fata invenient 3, 395. tenta-
mus 3, 520. flecte 5, 28. via reperit
G 2, 22. erravit 2, 739. viarum pari-
bus numeris dimensa G 2, 284. strata
1, 422. augusta 2, 332. longarum
meta 3, 714. viarum regione 11, 530.
vias relaxat G 1, 89. coeli mutavere
G 1, 418. per vias sternuntur corpora
2, 364. signantem 2, 697. implevi
clamore 2, 769. occultas egisse 3,
695. viis mille ancipitem dolum 5,
590.
viator spuit ore terram G 4, 97. gravis
5, 275. tutâ latet arce 10, 805.
vibranti gladio 9, 769. ictu 10, 484.
linguis 2, 211. vibratus ab æthere
fulgor 8, 254. crines calido ferro 12,
100.
viburna inter lenta E 1, 26.
vice hac sermonum 6, 535. in vicem G
3, 188. in v. speculantur G 4, 166.
vices vitavisse 2, 437. volvit 3, 376.
sortiti 634. vicissim dicemus E 5,
50. lumen Luna premit 4, 80.
viciis tenuis fœtus G 1, 75. viciam seres
G 1, 227.
vicina nimium Cremonæ Mantua E 9,
28. peroris E 1, 51. Palæmon E 3,

INDEX.

53. limite E 1, 54. urbes G 1, 510. portus 3, 382. arva 3, 500. vicinia Persidis urget G 4, 290.
 victima exiret septis E 1, 34. maxima taurus G 2, 146.
 video monstrum 3, 26. videt aut vidisse putat 6, 454. vidi me in littore E 2, 25. donata E 3, 14. videri se cupit E 3, 65. videri potuisse satis est E 6, 24. ut vidi, ut perli E 8, 41. videndi patriam spes 2, 137. videndo urit femina G 3, 215. videndam se obtulit 2, 589. videns mirabor E 1, 70. visus deterior G 4, 89. adesse in somnis Hector 2, 271. visa salus morientibus una G 3, 510. visum ita Neptuno est G 4, 394. aliter Dis 2, 428. superis 3, 2. considerare in ignes Ilium 2, 624. visura casus marinos abies G 2, 68.
 visis talibus attonitus 3, 173.
 visu miserabile 1, 111. exsanguis 2, 212. tremefactus 2, 382. in medio deriguit 3, 308. facilis 3, 621.
 visus mortales hebetat 2, 605. reliquit 4, 277. secundarent 3, 36.
 visendi studio 2, 64. visenda animalia miris modis G 4, 309.
 viduasset civibus urbem 8, 571. viduata nunquam pruinis arva G 4, 518.
 viget mobilitate. Fama 4, 175. regnum conciliis 2, 88.
 vigor habilis venit membris G 4, 418. igneus est ollis 6, 730. vigorem mutat senectus 9, 611.
 vigilem ignem 4, 200. vigiles cœduntur 2, 266. portarum proelia tentant 2, 335. oculi 4, 182. vigilum excubiis 9, 159.
 vigila 10, 229. vigilantem 9, 345. vigilantibus oculis 5, 438. vigilanda viris G 1, 313. vigilantia fugit viros G 2, 265. vigilasne 10, 228.
 viginti tauros 1, 634. lectis equitum 9, 48.
 villis supellex G 1, 165. fascium G 1, 227. pomis G 1, 274. villior alga E 7, 42.
 villarum culmina E 1, 83.
 villis mollibus albos G 3, 386. udis mersatur G 3, 446. tonsis mantelia G 4, 377. onerosum 5, 352.
 villosa setis pectora 8, 266. villosi leonis 8, 177.
 vimen acanthi G 4, 123. lentum convellere 3, 31. vimine spisso qualos G 2, 241. de tenui circlos G 3, 166. lento texta G 4, 34. per vimina ibent guttæ G 2, 245. vimina aspera rusci G 2, 413. viminibus detexere E 2, 72. fecundæ G 2, 446.
 vimineas crates G 1, 95.
 vincire suras cothurno 1, 337. vinctus

post tergum nodis Furor 1, 295. vinctæ vites G 2, 415. vinctura linguam lageos G 2, 94.
 vinclo sociare jugali 4, 16. vincula injiciunt E 6, 19. Veneris necto E 8, 78. tenacia contende G 4, 412. tenent naves 1, 168. rupi 2, 134. arta levare 2, 147. stopea intendunt 2, 236. arcebant palmas 2, 406. jugalia Junoni curæ 4, 59. linea rupit 5, 510. vinclosum volumina 5, 408. vinculis capiendus G 4, 396. correptum G 4, 405. excidet G 4, 409. frenat 1, 54. exutas 2, 153.
 vincer ab Ænea 7, 320. vincet me carminibus Orpheus E 4, 55. myrtos Corylos E 7, 64. amor omnia E 10, 69. labor G 1, 146. vincere cacumen sagittæ potuere G 2, 125. horrea proventus G 2, 518. verbis G 3, 289. viscera flamma G 3, 560. hiems navem 1, 122. funalia flammis 1, 727. vincere certo 5, 194. vicit pietas 6, 688. vici mea fata 11, 160. victus cantando E 3, 21. animi Orpheus G 4, 492. victusque volensque 12, 833. victa pulvere arca G 1, 180. dolo femina 4, 95. victam desistere 1, 38. victos Penates 1, 68. victis non tanta superbia 1, 529. una salus nullam sperare salutem 2, 354. redit virtus 2, 367. addere vim 2, 452.
 victor avertis Iadum G 2, 171. volitare per ora G 3, 9. dat jura Cæsar G 4, 561. remeasem 2, 95. equo hoc victor abibat 10, 859. victoris Quirini arma G 3, 27. superbi G 3, 277. victorem declarat Cloanthum 5, 245. victoribus pretium 5, 111.
 victrix 7, 544. 11, 764. victrices lauros E 8, 13. victricia arma 3, 54.
 victoria tante est curæ G 3, 112. habet laudem 2, 584. exosa fugit has manus 11, 436.
 vindicat armis 4, 228.
 vino sepultam urbem 2, 265. lavare 6, 227. vina fundam Ariusia E 5, 71. currentia rivis repressit G 1, 132. molliissima G 1, 341. firmissima G 2, 97. humida cœdunt G 3, 364. dividit 1, 195. coronant 1, 724. vertere in cruorem 4, 455. fundebat 5, 98. invergit 6, 244. reponite 7, 134.
 vinea patietur falcem E 4, 40. pubescit G 2, 390. posuit frondes G 2, 403.
 vineta ne vergant ad solem cadentem G 2, 298. vinetis optima satio G 2, 319.
 vinitor uvæ essem E 10, 36. canit antes G 2, 417.
 vindemia spumat G 2, 6. pendet arboribus G 2, 89. coquitur G 2, 422.

INDEX.

- viola mollis* 11, 69. *E* 5, 38. *nigræ* *E* 10, 39. *pallentes* *E* 2, 47.
violaria bibant fontem *G* 4, 32.
violasset dona *Minervæ* 2, 189. *podorem* 4, 27. manu orbem *crusti* 7, 114. violaverit ostro ebur 12, 67. violabile numen 2, 154.
violentus notus 6, 356. *pectora* 10, 151. *violentior* *Eurus* *G* 2, 107. *amnis* *G* 4, 373.
violentia ullius nec te vincat 11, 354. *gliccit* *Turno* 12, 9. *flectitur* 12, 45.
viperæ mala delituit *G* 3, 417. *defensa* latebris *interit* *G* 3, 545.
vipereum crimen 6, 281. *animam* 7, 351. *generi* 7, 753.
vir gregis decraverat *E* 7, 7. *virum* fecerit *stas* *E* 4, 37. *cano* 1, 1. insignem pietate volvere casus 1, 10. gravem conspexere 1, 151. fata servant 1, 546.
viro Phœbi chorus adsurrexerit *E* 6, 66. digno conjuncta *E* 8, 32. *vir* *Cœnotri* coluere 1, 532. *virum* acre genus *G* 2, 168. *viros* vigilantia fugit *G* 2, 265. *contrahimus* 3, 8. *sacrabo* 6, 73. *resides* movebit 6, 814. *viris* obijcienda *E* 3, 7.
virilis proles 7, 50. *curam* et *animum* 9, 311. *animos* 3, 342.
virgo redit *E* 4, 6. *infelix* *E* 6, 52. *pube* *tenus* *Scylla* 3, 426. *virginis* *Spartanæ* arma 1, 315. *rapte* arma 2, 413. *Dianæ* tria ora 4, 511. *virgine* cæsa *ventos* placastis 2, 116. *virginibus* *bacchata* *Lacænis* *G* 2, 487. *Tyriis* mos est gestare pharetram 1, 346.
virgineum ruborem *G* 1, 430. *cruorem* 11, 804. *pollice* 11, 68. *facies* 9, 120. *vultus* 3, 236. *ritas* 2, 168. *virginitatis* *amorem* 11, 583. *virginitate* *crepta* 12, 141. 878.
virago *Juturna* 12, 468.
Virbius 7, 777.
virebit omne *nemus* *E* 7, 59. *virentem* *ilicibus* *Alburnum* *G* 3, 146. *virenti* *convulle* 6, 679. *virentia* musco stagna *G* 4, 18. *virescunt* *gramine* *G* 1, 55.
viridis *arbutus* *E* 7, 46. *senectus* 6, 304. *Lycæi* *G* 4, 539. *Ægyptum* *G* 4, 291. *antro* *E* 1, 76. *fronde* *E* 1, 81. *hibisco* *E* 2, 30. *cortice* *E* 5, 13. *herba* *E* 6, 59. *ulva* *E* 8, 87. *umbra* *E* 9, 20. *stipula* *G* 1, 315. *gramine* *G* 2, 219. *marmore* *G* 3, 13. *cespite* 3, 304. *juventa* 5, 295. *lacetos* *E* 2, 9. *casie* *G* 4, 38. *apio* *ripæ* *G* 4, 121. *viridissima* *gramine* *ripa* *G* 3, 144. *viridante* *toro* 5, 388. *ripâ* 7, 495. *lauro* 5, 539.
virêta *amœna* *devenere* 6, 638.
virga *thurea* *solis* *est* *Sabæis* *G* 2, 117. *frondescit* *simili* *metallo* 6, 144. *virga* *rubra* *texatur* *G* 1, 266. *virgis* *arbu-*
teis 11, 65.
virgatis *sagulis* 8, 660.
virgea *supellex* *G* 1, 165. *pabula* *G* 3, 320.
virgulta *tenera* *attendant* *E* 10, 7. *avestria* *canam* *G* 2, 3. *avia* *resonant* *avibus* 2, 328. *cornea* 3, 27. *sonantia* 6, 704.
Virgilium *alebant* *Parthenope* *G* 4, 563.
virtus *quæ* *sit* *cognoscere* *E* 4, 27. *redit* *victis* 2, 367. *an* *dolus* *quis* *in* *hoste* *requirat* 2, 390. *vir* *recusat* 4, 3. *tatatur* *Euryalum* 5, 344. *conacia* *incendit* 5, 455. *possit* *quid* *virida* 11, 386. *non* *virtutis* *egentem* 11, 27. *virtutem* *antiquam* *excitat* 3, 342. *virtute* *extendere* *vires* 6, 807. *egregiam* 7, 257. *virtutes* *Trojæ* *quis* *nesciat* 1, 566. *virtutibus* *patriis* *reget* *orbem* *E* 3, 17.
virus *serpentibus* *addidit* *G* 1, 129. *lentum* *destillat* *G* 3, 281. *adspargere* *G* 4, 419.
virosa *Castorea* *G* 1, 58.
vis *humana* *legeret* *G* 1, 198. *metuenda* *apibus* *G* 4, 37. *ea* *animo* 1, 529. *applicat* *oris* 1, 616. *odora* *canum* 4, 132. *vim* *affore* *verbo* 10, 547. *duram* *tende* *G* 4, 399. *incute* *ventis* 1, 69. *addere* *victis* 2, 452. *vim* *viribus* *exit* 11, 750. *accipiunt* 3, 242. *suscitat* 5, 454. *tela* *ferunt* 6, 400. *vi* *propria* *nuntur* *G* 2, 428. *vis* *vulnere* *tardat* 10, 857. *aperit* *viam* *vis* 10, 864. *volat* *axis* *G* 3, 107. *multa* *misceat* *G* 3, 220. *magna* *tollunt* *G* 4, 174. *superdum* *jactatus* 1, 4. *multa* *munit* 1, 271. *patria* *instat* 2, 491. *fit* *via* 2, 494. *potitur* 3, 56. *convulsa* 3, 414. *vocat* 3, 454. *summa* *certabant* 9, 532. *vires* *occulatas* *conciunt* *G* 1, 86. *dabit* *æquas* *G* 2, 286. *habuere* *suas* *G* 2, 427. *industria* *firmit* *G* 3, 209. *carpit* *G* 3, 215. *exerct* *G* 3, 229. *refectæ* *G* 3, 235. *revocant* *victu* 1, 214. *secundas* *sufficit* 2, 617. *solidæ* *stant* 2, 639. *acquirat* *enudo* 4, 175. *promite* 5, 191. *effctæ* *frigent* 5, 396. *dabat* *sanguis* 5, 415. *effundit* *in* *ventum* 5, 446. *incendit* *pudor* 5, 455. *ostentant* 6, 771. *extendere* 6, 807. *validas* *vertere* 6, 834. *infractæ* *torpent* 9, 499. *animi* *debilitat* 9, 611. *sine* *viribus* *furit* *G* 3, 99. *viribus* *validis* *contorsit* 2, 50. *audax* 5, 67. *summis* *urget* 5, 226. *vastis* *effert* 5, 368. *indubitare* *tuis* 8, 404. *expugnare* 9, 531.
viscera *vincere* *flamma* *G* 3, 559. *tuasa* *solvuntur* *G* 4, 302. *per* *liquefacta* *bonum* *stridere* *apes* *G* 4, 555. *nudant* 1, 211. *avulsa* *montis* *eructans* 3, 575.

INDEX.

- torrent 5, 163. solida imponit 6, 253. fecunda poenis tonsens 6, 599. in viscera vertite 6, 834. visceribus miserrum vescitur 3, 622.
- visco fallere G 1, 139. lentius gluten G 4, 41.
- viscum quale solet virere 6, 205.
- vita ne scia fallere G 2, 467. supersit G 3, 10. tulit casus G 4, 252. recessit in ventos 4, 705. vitæ pars ultima E 4, 53. mortalis honorem G 4, 326. ex-mortes 6, 328. gaudia 11, 180. vitam Deum accipiet E 4, 15. hanc colere G 2, 532. sub nube relinquunt G 3, 547. trabebam 2, 92. cum sanguine fudit 2, 532. producere 2, 637. per extrema duco 3, 315. in silvis traho 3, 646. expertem thalami degere 4, 550. pro laude pacisci 5, 230. crudelem abruptare 9, 497. excoluere 6, 663. vita defuncta G 4, 475. spoliavit 6, 168. vitas tenuis arcessere G 4, 224. dicit 6, 433.
- vitales auras 1, 388.
- vitis semiputata est E 2, 70. Iaccho gratissima B 7, 61. vitis lenta superad-dita E 3, 38. arboribus decori est E 5, 32. vitis genus G 2, 262. plantatio G 2, 177. satio G 2, 319. fossio G 2, 397. putatio G 2, 366. viti retinacula parant G 1, 265. vitem ponere G 1, 284. relictam persequitur G 2, 407. vite sub lenta jaceret E 10, 40. de pythia racemos G 4, 269. vites pone ordine E 1, 74. novellas incidere E 3, 11. texunt umbracula E 9, 42. adjungere ulmis G 1, 2. respondent propagine G 2, 63. Thasie albæ sunt G 2, 91. Amminæ firmissima vina G 2, 97. fluentes sufficit G 2, 191. in vites mollire bipennem G 4, 331. vitibus uvæ decori E 5, 32. intextet ulmos G 2, 221. ulmis aptius uber G 2, 233. curandis labor G 2, 397. ingruit umbra G 2, 410.
- vitea pocula G 3, 380.
- vitator Sabinus pater 7, 179.
- vitium excoquitur G 1, 88. alitur tegendo G 3, 454. vitio aëris moriens herba E 7, 57.
- vitiosæ ilicis G 2, 443.
- vito pericula 3, 367. nec tela nec ullas vices 2, 433.
- vitreis sedilibus G 4, 350. unda 7, 759.
- vitta molli cinge E 8, 64. nivea circumdatur G 3, 487. 6, 665. pia tege 4, 637. vittæ parari 2, 133. Deum vos testor 2, 155. vittas virgineas conti-gere 2, 168. perfusus sanie 2, 221. ef-fert adytis 2, 296. resolvit 3, 370. vit-tis cæruleis mœstas 3, 64. redimitus 3, 81. velatum 5, 366.
- vitulus quæritur G 4, 299. vitulos tueri G 2, 195. in vitulos traducitur cura G 3, 157. e pastu reducit G 4, 434. vi-tulam deponere E 3, 29. ad vitalam spectas E 3, 48. pascite E 3, 85. vitu-la faciam pro frugibus E 3, 77. cæsa venerabere G 4, 546.
- vivit tegendo vitium G 3, 454. sub pec-tore vulnus 4, 67. vixi, et peregi cur-sum 4, 653. viximus diu 10, 862. vixet, cui vitam dedisset Deus 11, 118. vivere raptio 7, 749. vivendi vo-luptas 10, 846. vivendo vici fata 11, 160. vivens morte tua 10, 849. viven-tes juvenes rapit 10, 519.
- victim Dodona negaret G 1, 149. faci-lem fundit tellus G 2, 460. feres G 3, 320. negabat seges 3, 142. dant rami infelicem 3, 649. victu herbæ pascuntur G 3, 528. invigilant G 4, 158. revocant vires 1, 214. facilem 1, 445.
- viduus UMBER (canis) 12, 753. vivida bello virtus 5, 754. 11, 386. dextra 6, 609.
- vivo saxo 1, 167. amore 1, 721. flumine 2, 719. vivi pervenimus E 9, 2. lacus G 2, 469. vivos vultus 6, 849. viva plantaria G 2, 27. volare omnia G 4, 226. vivis invia regna 6, 154.
- vivacis cervi E 7, 30. olivæ G 2, 181.
- vix cornibus exstant G 3, 370.
- ulceris os G 3, 454.
- ulcisci cadentem patriam 2, 576. umbras sociorum 3, 638. ultus avos 6, 841.
- ultor exoriare 4, 625. ultoris Bruti 6, 819. ultorem promisi 2, 96.
- ultrix Tisiphone 6, 570. flammæ 2, 587. Diræ 4, 473. Curæ 6, 274.
- uligine dulci læta G 2, 184.
- ullus honos G 1, 506. ullius violentia 11, 354.
- ulmus accipit formam aratri G 1, 170. opaca ingens pandit ramos annosæque brachia 6, 283. ulmo ab aëria ge-mere E 1, 59. in frondosa vitis est E 2, 70. in alto aret E 10, 67. ponunt certamina G 2, 530. ulmi frondibus fecundæ G 2, 446. ulmos inter mix-tas consedimus E 5, 3. intextet vitibus G 2, 221. amplexæ vites G 2, 367. totas adolvere focis G 3, 378. acras distulit G 4, 144. ulmis adjungere vites G 1, 2. sub ulmis fringere glandem G 2, 72. fortibus genus unum G 2, 83.
- ulnas tres pateat E 3, 105. in septem ad-surgit G 3, 355.
- ultra placitum E 7, 27. quid provehor 3, 480. ulterioris ripæ 6, 314. ulterius tentare 12, 806. ultimus G 3, 424. ul-tima Thule G 1, 30.

INDEX.

ultra sese offert E 3, 66.
 ulvam palustrem carpes G 3, 175. ulva
 in viridi procumbit E 8, 87. delitui 2,
 135. in glauca exposit 6, 416.
 ululas cartent cygnis E 8, 55.
 ululant plangoribus aedes 2, 487. vertice
 Nymphæ 4, 168. per umbram canes
 6, 257. ululante tumultu 11, 662. ulu-
 lantibus lupis G 1, 486. ululata per
 urbes Hecate 4, 609.
 ululatu fœmineo fremunt 4, 667. ulula-
 tus ore dedere 11, 190. ululatibus tre-
 mulis æthera complent 7, 395.
 Ulysses 2, 7. 44. 90. 164. 436. 762.
 Ulyssis sævi 3, 173. infelicitis comes 3,
 613. Ulyssæi socios E 8, 70. fandi fac-
 tor 9, 602.
 Umber vividus hæret hians 12, 753.
 umbo nec sufficit scutibus 9, 810. umbone
 summo clypei pendit 2, 546. umbon-
 um crates 7, 633.
 umbra frigida decesserat celo E 8, 14.
 gravis cantantibus E 10, 75. nocet G
 1, 131. foliorum exuberat G 1, 191.
 ingruit G 2, 410. saxea procubet G 3,
 145. Cretasæ visa 2, 772. umbræ suc-
 cedere G 3, 418. lætissimus lucus 1,
 441. tricornis forma 6, 289. per um-
 bram noctis G 1, 366. umbram factu-
 ra nepotibus G 2, 58. dimoverat hu-
 mentem 3, 589. sub umbra requiesce
 E 7, 10. rara tegit E 7, 46. viridi E 9,
 20. dividit orbem G 1, 209. sub u.
 matris subjicit G 1, 19. ingenti pro-
 tegat G 2, 489. sacra accubet G 3,
 334. sub populea mœrens G 4, 511.
 horrenti imminet 1, 165. dulci com-
 plectitur 1, 694. magna involvens 2,
 251. cava circumvolat 2, 360. com-
 plexa 2, 514. umbræ majores cadunt
 E 1, 84. nocent frugibus E 10, 76.
 densæ in montibus G 1, 342. nemo-
 rum G 3, 520. tenues ibant G 4, 472.
 lustrabant convexa 1, 607. salvetè pa-
 ternæ G 5, 81. ut discussæ umbræ 12,
 669. umbrarum locus 6, 390. umbras
 capere E 2, 8. crescentes duplicat E
 2, 67. sub incertas Zephyris motan-
 tibus E 5, 5. inducere fontibus E 5,
 40. pampineas invidit E 7, 58. falce
 premeas G 1, 157. sufficiunt pastoribus
 G 2, 435. pallentes discutit G 3,
 357. ministrantem G 4, 146. pren-
 santem G 4, 501. per umbras lapsa 2,
 693. sociorum ulciscimur 3, 638. ad
 umbras adigat 4, 25. sub umbras ire
 4, 660. diverberet 6, 294. exsanguis
 terreat 6, 401. ad imas descendit 6,
 404. umbris horrentibus clausam 1,
 311. crudelibus occubat 1, 547. spissis
 condidit 2, 621. humentibus operit 4,
 351. subitis exterritus 4, 571.

umbrosa arbor G 2, 66. vallem G 3, 331.
 cacumina E 2, 3. arundo 8, 34.
 umbriferum nemus 6, 473.
 umbracula texunt vites E 9, 43.
 umbrantur montes 3, 508. umbrata tem-
 pora quercu 6, 772.
 Umbro 7, 752. 10, 544.
 unci aratri G 1, 19. vomeris G 2, 223.
 unco morsu 1, 169. uncis manibus G
 2, 365. pedibus 3, 233.
 unda male temperat sibi a carinis G 1,
 360. Julia sonat G 2, 163. ima ex-
 æstuat G 3, 240. sustinet orbes G 3,
 361. curvata circumstetit G 4, 361.
 se scindit G 4, 420. terram inter fluctus
 aperit 1, 106. inhorruit 3, 195.
 undæ irremediabiles ripam 6, 425. un-
 dam intermisceat E 10, 5. elicit su-
 percilio tramitis G 1, 108. despumat
 abeni G 1, 296. torrentem innatat al-
 ius G 2, 461. salutantum vomit sedi-
 bus G 2, 462. ad undam genitoris la-
 crymans G 4, 355. Strymonis G 4,
 508. spumantem torrit G 4, 529. Si-
 monæda 1, 618. unda torquentis mon-
 tes G 3, 254. summa caput extulit G
 4, 352. tarda alligat G 4, 479. in
 Trinacria lentandus remus 3, 384.
 verberat sidera 3, 423. subducta de-
 sedimus 3, 565. immota attollitur 5,
 127. undæ dulces calcentur G 2, 243.
 intremere 3, 673. in undas deferar
 E 8, 59. currere G 1, 386. impellen-
 tibus G 4, 305. per undas nantes 1,
 119. summas perlabitur 1, 147. exsu-
 perant 2, 207. asperat 3, 285. in læ-
 vas contorsit 3, 562. in undis quis lu-
 dus est E 9, 39. omnibus emat G 1,
 31. abolere G 3, 560. resistentibus stridit
 G 4, 262. sub undis correpta scuta
 1, 100. dat latus 1, 104. corruptam 1,
 177. supersunt 1, 383. jactati 1, 442.
 Libycis creptus 1, 596. in cæcis erra-
 mus 3, 200. ex undis servatum 3, 209.
 spumantibus ferimur 3, 268. latus
 abscondit 3, 417. Siculis confundimur
 3, 696. primis elabitur 5, 151. sur-
 gentibus 6, 354.
 undabat vortex ad cælum 12, 673. un-
 dantem fornacibus Ætnam G 1, 472.
 buxo Cytorum G 2, 437. bello Nilum
 G 3, 28. pulvere fumum 2, 609. un-
 danti in arma cruore 10, 908. undan-
 tia lora 5, 146. flammis aëna 6, 218.
 undosum æquor 4, 313. Plemmyrium 3,
 693.
 unde homines nati G 1, 63.
 undecimus. alter ab undecimo E 8, 39.
 undique turhatur E 1, 11.
 unge cubilia limo G 4, 46. corpus 6,
 219. unctos utres G 2, 384. uncta a-
 bies 8, 91.

INDEX.

unguine pingues ceras G 3, 450.
 unguibus infodiunt fruges G 3, 535. fœ-
 dans ora 4, 673. aureis onerosum 5,
 352. in unguem arboribus positus via
 quadret G 2, 277.
 ungula sonat G 3, 88. quatit campum 8,
 596. 11, 875. rapida spargit rores 12;
 339. incita crebro pulsu 12, 533.
 unquam. non u. redibat dextra E 1, 36.
 en unquam mirabor E 1, 68.
 unus enuctando restituis rem 6, 846. uti-
 nam fuisset unus e vobis E 10, 35.
 unum genus G 2, 83. unius ob noxam
 1, 41. una sororum E 6, 65. ab uno
 crimine disce omnes 2, 65. in unum
 miscetur Fors et virtus 12, 714. exo-
 sus ad unum Trojanos 5, 687. vix u-
 nus Helenor et Lycus 9, 544.
 una mecum E 2, 31.
 unanimam sororem 4, 8. fratres 7, 335.
 vos unanimi 12, 264.
 unum hoc oro 10, 903.
 vocat mœsta Deos E 1, 37. te fontes vo-
 cabant E 1, 40. armenta Amphion
 vocabat E 2, 23. vocâris quocunque
 veniam E 3, 49. astra crudelia vocat
 mater E 5, 23. 42. vocari votis ad-
 suece G 1, 42. vocaveris imbrem vot-
 tis G 1, 157. Cererem in tecta G 1,
 347. vocat pluviam cornix G 1, 388.
 per carmina G 2, 388. clamore Ci-
 thæron G 3, 43. clamoribus hostem G
 4, 71. 76. vocant fata retro G 4, 496.
 vocabat Eurydicen voce G 4, 526. lux
 ultima victos 2, 668. Crethæam inge-
 minans 3, 770. auster in altum 3, 70.
 vocare regna Italia 3, 185. Jovem in
 prædam 3, 222. ventus cursum 3, 269.
 Manes ad tumulum 3, 303. vela aures
 3, 357. in fata 3, 494. vocat carbasus
 auster 4, 417. si quando adversa vo-
 carent 9, 172. in templa sacerdos 6, 41.
 concilium 6, 433. vocantem aspernata
 G 3, 393. vocantes æstrum Graii G 3,
 148. vocatus audit Apollo G 4, 7. vo-
 catos exaudire 1, 219. vocatis quon-
 dam hospitibus 11, 105. vocaturum
 sæpe 4, 384.
 vocat meos nunquam frustrata 12, 95.
 vox fugit Mœrim E 9, 53. ingens ex-
 audita G 1, 474. ferrea esset G 2, 44.
 ingeminata remugit G 3, 45. imitata
 auditur G 4, 71. venit ad aures 2, 119.
 fancibus hæsit 2, 774. reddita fertur
 3, 40. dira inter odorem 3, 228. exci-
 dit ore 6, 686. vocis imago G 4, 50.
 voci pepercit 2, 534. vocem a pectore
 trahens 1, 375. volutant 1, 725. rum-
 pit 2, 129. resolvat 3, 457. cum san-
 guine fundo 4, 621. voce lacescas E 3,
 51. equiparas E 5, 48. plena vocat G
 1, 388. affatus G 4, 320. moveret

Manes G 4, 505. secutus 1, 406. pro-
 dere 2, 126. magna ciemus 3, 68.
 Deorum attonitus 3, 173. demissa lo-
 cuta 3, 320. moneri 3, 471. in media
 resistit 4, 76. voces ad sidera jactant
 E 5, 62. liquidas ingeminant G 1, 410.
 veras reddere 1, 409. ambiguas spar-
 gere 2, 98. mœstas expromere 2, 280.
 jactare 2, 768. fractas audimus 3, 556.
 longas ducere 4, 463. vocum disci-
 mina 6, 646. vocibus usa 1, 64. blan-
 dis moratur 1, 671. raris hisco 3, 314.
 compellat 4, 304.
 vociferans Numanus 9, 596.
 volemis gravibus G 2, 88.
 volo. volat supra nubem ardea G 1, 364.
 vi fervidus axis G 3, 107. volant in-
 certa examina G 4, 103. volant faces
 et saxa 1, 150. pelago 3, 124. ludibria-
 ventis carmina 6, 75. volando prodire
 6, 199. volans pelago da vela G 2, 41.
 curru dat lora 1, 156. volantes stipulas
 G 1, 321. currus G 3, 181. apes ore
 ferunt G 4, 16.
 volatile ferrum 4, 71. 8, 694.
 volitare frondes G 1, 368. victor per ora
 virum G 3, 9. volitans per urbes fama
 7, 104. volitantia carmina 3, 450. si-
 mulacra 7, 89.
 volucrum fuga prævertitur Hebrum 1,
 317. volucris somno 2, 794. fumos G
 2, 217.
 volucres Caucasias refert E 6, 42. varias
 pelagi G 1, 383. importunæ signa da-
 bant G 1, 476. obscenas fœdere 3,
 241.
 volo. quid volui misero mihi E 2, 58.
 volebat Musæ meminisse E 7, 19.
 volentes per populos dat jura G 4, 561.
 volentia rura tulerunt G 2, 500.
 voluntas certa mihi 4, 125. 7, 548. aver-
 sa 12, 647. nota mihi 12, 808. si ita
 fert 6, 675.
 Volcentem 9, 370. 439. 451. 10, 563.
 Volcos verutos G 2, 168. Volca gens 7,
 803. Volci 9, 505.
 volvere saxa G 1, 473. sic Parcas 1, 23.
 rotam 6, 748. volvitur in se annus G
 2, 402. volvit sub nariibus ignes G 3,
 85. gurgite caput G 4, 525. casus 1,
 9. ad littora fluctus 1, 86. corpora sub
 undis 1, 111. volvitur in caput ma-
 gister 1, 116. volvunt æstus incendia
 2, 706. volvitur ignis vento 2, 759.
 volvunt mare venti 3, 196. fumum 3,
 206. vices 3, 376. lacrymæ volvantur
 4, 449. sidera lapsu 4, 524. per cul-
 mina flammæ 4, 671. volvit sub pec-
 tore sortem 7, 254. volvendis mensi-
 bus 1, 269. volvens arcana fatorum 1,
 262. plurima per noctem Æneas 1,
 305. monumenta virorum 3, 102. ocu-
 * N

INDEX.

los 4, 369. volventia planstra G 1, 163.
volventibus annis 1, 234. volutus ad
terras G 3, 238. per saxa annis G 3,
521. volutus per ora lacrimas 10, 790.
volubile buxum 7, 382.
volumina alterna crurum sinuet G 3, 192.
septena traxit 5, 85. vinclosum versat
5, 408. sinuosa versat serpens 11, 753.
volumine sinuant terga immensa 2, 208.
volutabris silvestribus pulcos G 3, 411.
voluto mecum ipse E 9, 37. vocem per
atria 1, 725. volutant vocem litorea
5, 149. eventus 6, 157. volutans hinc
secum Dea 1, 50.
voluptas sua trahit quemque E 2, 65. tenet
rura E 5, 58. nota sollicitat G 3,
131. ea sola 3, 660. mea sera et sola
8, 581. tanta vivendi 10, 846.
vomere attritus incipiat splendescere G 1,
46. vomeris et falcis homos 7, 635. ob-
tusam dentem G 1, 262. unci patientem
G 2, 223. vomere sub presso pinguis
G 2, 203. impulso enituit G 2, 211.
sub duro fumans G 3, 515. invertisse
G 3, 525. exercent colles 7, 798. 11,
318.
vomis G 1, 162.
vomit edibus undam salutantum G 2,
462. ore cruorem G 3, 516. vomens
fumum 5, 682.
vorat aquore vortex 1, 117.
vorago ingens 7, 569. voragine 9, 105.
10, 114. vasta aestuat 6, 296.
vortex rapidus vorat 1, 117. undabat 12,
673. vortice insano contorquens G 1,
481. vorticibus aestuat unda G 3,
241. rapidis prorumpit 7, 31.
voceo ipsum te Laune tropeum 10, 775.
ipse pater famulam 11, 558. votas
vestes 12, 769.
votum simulant 2, 17. voti reus 5, 237.
vota solennia reddemus E 5, 74. fa-
cient E 5, 79. solvent G 1, 436. cane
3, 438. quid juvant furentem 4, 65.
annua exsequeretur 5, 54. votis damna-
bis E 5, 80. vocari G 1, 42. agricolae
respondet G 1, 47. dare veniam G 4,
536. incendimus aras 3, 279. dari 4,
168.
vox. v. voco.
upilio venit E 10, 19.
urbe antiqua Carthago 1, 12. ruit 2, 563.
urbis curam G 1, 25. fastigia 1, 438.
Trojanus casus 1, 624. labores 2, 284.
optatae muros 3, 132. urbi ingratis
premeretur casus E 1, 35. imminet
1, 419. ventura desuper 2, 47. medias
illabitur 2, 240. incensus succurritis 2,
352. captae superavimus 2, 643. parvas
succedimus 3, 276. urbem Romam si-
milem nostrae putabam E 1, 20. in
urbem ducit E 10, 1. conderet 1, 5.

Patavi locavit 1, 247. Lavini 1, 258.
Agenoris 1, 338. Tyriam advenire 1,
388. Troje quis nesciat 1, 565. quam
statuo vestra est 1, 573. sepultam in-
vadunt 2, 567. totam eruit 2, 611.
premi 3, 52. Apollinis veneramus 3,
79. da mansuram 3, 86. datam cinge-
tis 3, 255. celsam Bothroti ascendi-
mus 3, 293. componere 3, 387. Cu-
micam accesseris 3, 441. paratam es-
tendit 4, 75. unam esse Tyria Troja-
que profectis velit 4, 111. exiguum
posuit 4, 211. pulchram extruere 4, 266.
per urbem bacchatur 4, 300. praecia-
rum statuit 4, 655. tuam extinxisti 4,
682. celsam oppugnat 5, 432. fundabit
6, 811. ab urbe ducit domum E 8, 68.
urbe Tyria profecta 1, 340. in media
lucis 1, 441. urbe socias 1, 600. in
incensa dominantur 2, 327. tota agi-
tavimus 2, 421. ex tanta nihil reliqui
2, 659. egressis 2, 713. socia fruantur
3, 352. Sidonia revelli 4, 545. urbes
inter alias caput extulit E 1, 25. tur-
rigeris 10, 253. vicinae arma ferunt G
1, 510. Asia domitas aedam G 3, 30.
recedunt 7, 72. magnas habitant 3, 106.
Argolicas evasiasse 3, 282. per Graias
regnare 3, 295. diductas litore inter-
luit 2, 418. cognatas 3, 502. Gaetulae
cingunt 4, 40. per magnas it fama 4,
173. territat 4, 187. datas respicit 4,
225. uribus errat 1, 578.
urget alio notus G 1, 443. in brevia
et Syrtis 1, 111. urgent ad litorea
fluctus G 3, 200. urgentur in omnibus
coruna C 3, 222. urget habendi amor
apes G 4, 116. vicina G 4, 290. mole
corpus 3, 579. varibus 5, 226. locum
adultibus 5, 442. jussu Apollo 7, 241.
urgens duris in rebus egestas G 1, 146.
urgenti fato 2, 653. urgente ruina 11,
888.
urit me amor E 2, 68. Dephis E 8, 83.
campum soges G 1, 77. stipulam flam-
mis C 1, 85. videndo feminae G 3, 115.
sata G 4, 331. cedrum 7, 13. uritur
infelix Dido 4, 68. urentes capta ca-
pellas G 2, 196.
urna stat sortibus ductis 6, 22. urnam
movet 6, 432.
ural informes G 3, 247. urere 7, 17. ur-
um Libyctidis pelle 5, 37.
uri silvestres G 2, 374. uris imparibus G
3, 532.
usquam aliquid est iustitiae 1, 603.
usque morari juvat 6, 487. adeo turbatur
E 1, 12. usque ad sidera E 5, 43. ab
usque Pachyno 7, 289. quo me decet
usque teneri 5, 384. neque adeone 12,
646.
uter. utres unctos G 2, 384.

INDEX.

uteri latebras 2, 38. uterum milite complent 2, 20. utero stridere apes G 4, 556. recessu insonnere 2, 52. inclusos 2, 258.
 uterque quid possit x 3, 28. labor durus G 2, 412. utrique sorti equus 10, 450. utraque palmas 5, 233. utrinque urget 7, 566.
 utinam fuisset E 10, 35.
 uti fortuna 9, 240. melioribus fatis 6, 546. usa est his vocibus Juno 1, 64.
 usus nunc viribus, nunc manibus, nunc arte 8, 441. usus indiget E 2, 71. extunderet artes G 1, 133. sibi reperit G 2, 21. olivi corrumpitur G 2, 466. obtusior luxu G 3, 135. equorum gratior est G 3, 211. minor erit G 3, 306. erat coriis G 3, 559. pervius tectorum 2, 453. usum ad agrestem formabis G 3, 163. in usum castrorum tendent G 3, 313. medendi 12, 396. usus ad ipsos contractus G 4, 295. in hos quasi sum 4, 647.
 utilis arbor pomis G 2, 150. utile navigiis lignum pinus G 2, 442. utilisior passo pythia G 2, 93.
 viva pendebit sentibus E 4, 29. duceret colorem E 9, 49. uvæ maturæ vinitor E 10, 36. uvam demittere ramis G 4, 558. uvæ sunt decori vitibus E 5, 32. venient felicius G 1, 54. uvas mites defendet G 1, 448. uvis inventis miscuit pocula G 1, 9. maturis metuendus G 2, 419.
 vividus de glande Menalcas E 10, 20. austris Jupiter G 1, 418.
 Vulcanus furit immissis habenis 5, 662. pater Lemnius 8, 454. Vulcani curam G 4, 346. Vulcanum spargere tectis 7, 77. Vulcano decoquit humorem G 1, 294. superante ruinam dedit 2, 311. Vulcania nomine tellus 8, 422. acies horrida 10, 408. arma 8, 535. Dei 12, 739.
 vulgus inermum 12, 131. ignobile sensit 1, 149. studia in contraria incertum acinditur 2, 39. miserabile 2, 798. sternit vulgus 1, 190. vulgi animos G 4, 69. aurea 2, 119. in vulgum spargere voces 2, 99.
 vulgo nascetur anomum E 4, 25. exaudita vox G 1, 476.
 vulgare dolorem verbis 10, 64. vulgatur fama per urbem 12, 608. vulgata omnia G 3, 4. per orbem bella 1, 457.
 vulnus æternum servans 1, 36. alit venis 4, 2. tacitum vivit 4, 67. infixum stri-

dit 4, 689. vulneris atri undas 2, 700. vulnere Ulyssi 2, 436. infesto ardens 2, 529. sub vulnere crepitant 5, 436. lethali rupit 9, 580. ad vulnera durat humeros E 3, 257. ad vulnera medicas manus G 3, 455. per vulnere petunt mortem G 4, 218. animas in vulnera ponunt G 4, 238. gerens 2, 278. accipiunt 3, 242. abluam 4, 683. jactant 5, 433. vulneribus crebris prelia miscet G 3, 221. evicta 2, 630.
 vulneret aures nuncios gravior 8, 583.
 vulnificus chalybs 8, 446.
 vulpes jungat E 4, 19.
 vultur tondens jecur 6, 596.
 Vulturini accola vadous 7, 729.
 vultus labatur pectore E 1, 64. haud timi mortalis 1, 327. vultum deformat macies G 4, 255. humectat flumine 1, 465. dejecit 3, 320. vultu errare colores G 1, 452. taurino Eridanus G 4, 371. spem simulat 1, 209. serenat cœlum 1, 255. tegere consilium 4, 477. eodem redeuntis 4, 556. vultus notos induit 1, 684. flagrantem Dei mirantur 1, 719. serenos fœdavit 2, 286. agnoscere 3, 173. volucrum virginis 3, 216. infixi pectore hærent 4, 4. discernere 6, 755. vivos ducit 6, 849.
 uxor ducitur E 8, 29. uxoris exstruis urbem 4, 266.

X.

Xantho Drymoque Nymphæ G 4, 336.
 Xanthus non defuerit 6, 88. se in mare evolvere 5, 808. Xanthi cognomine rivum 3, 350. effigiem 3, 497. Xanthum bibissent 1, 473. Simoëntaque 5, 634. 803. redde miseris 10, 60.
 Xanthi fluviâ deserit Apollo 4, 143.

Z.

Zacynthos nemorosa apparet 3, 270.
 Zephyrus Notusque configunt 2, 417.
 Zephyri tonat domus G 1, 371. tepentibus auris G 2, 330. ad Zephyrum surgentem G 3, 134. in Z. versæ stant G 3, 273. Z. ad se vocat 1, 131. ante Z. volat 12, 334. Zephyro turbantur arenæ G 2, 106. se gleba resolvit G 1, 44. Zephyri tum posuere 10, 103. secundi intendunt vela 5, 33. Zephyros voca 4, 223. morantes increpitans G 4, 138. spirare secundos 4, 562. Zephyris motantibus E 5, 5. felicibus albam pecudem G 3, 120. vocantibus læta sætas G 3, 322. impellentibus undas G 4, 305.
 Zonæ quinque tenent cœlum G 1, 223.

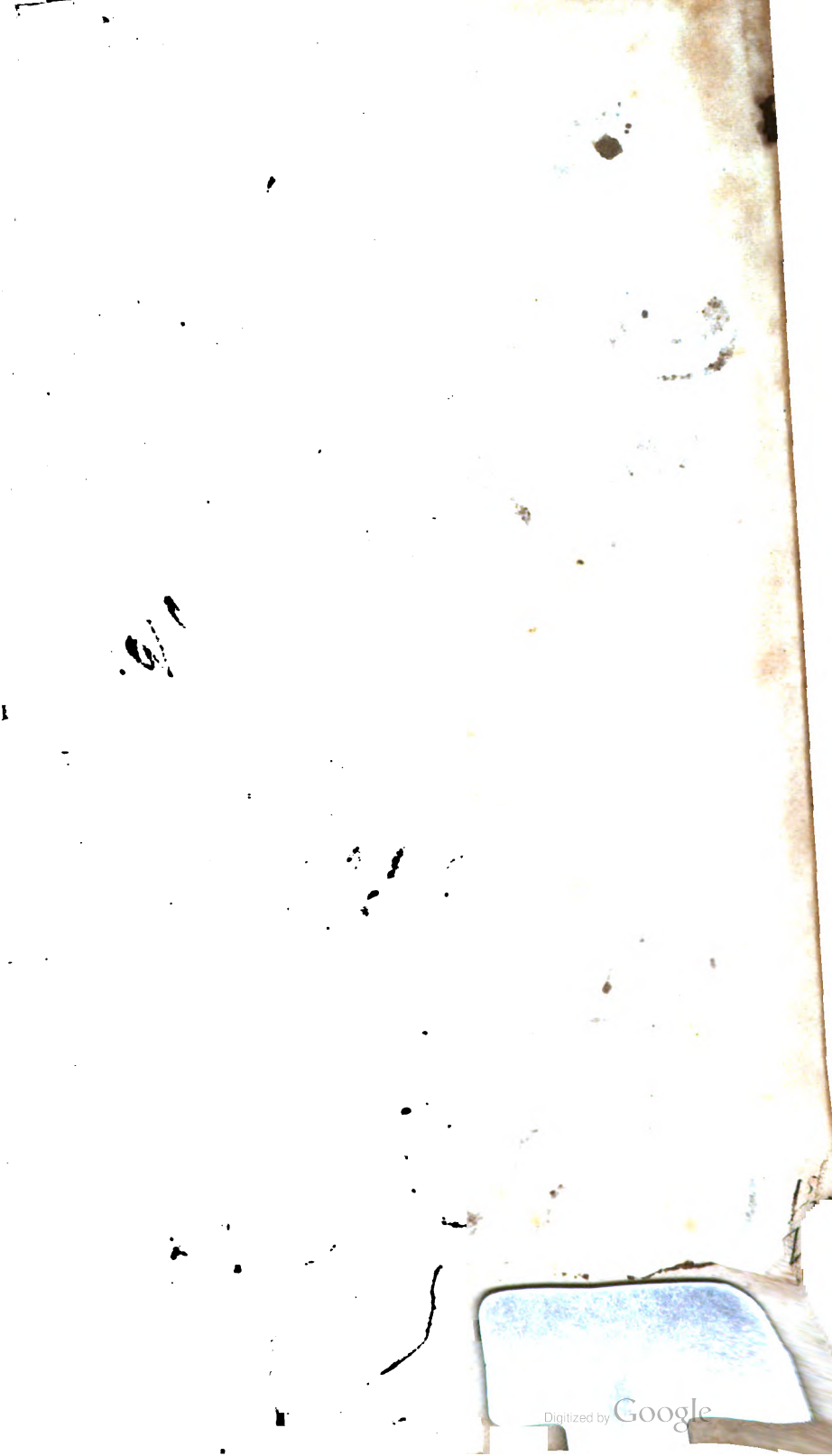
FINIS.

W. 12
J. M. S.

Directions for placing the Maps.

The larger Quarto Map to face the Title.

The smaller Quarto Map to face the beginning, and the Octavo Map to face the Seventh Book of the *Æneid*.

CL

~~CL~~

CL Wm

~~CL~~

CLM CME

CLM R.H.

Whithead

CLM Whithead

CLM G.W. G.W.

~~CLM~~

~~CLM~~

1703

CLM